

ספר דור רביעי

ביאור רחב על מסכת חולין מרישא עד גמירה ואור חדש על פסקי הרמב"ם ז"ל שאינם מתאימים עם דעת יתר הראשונים טעמו ונימוקו עפ"י דרכו שדרך בהבנת המשנה והגמרה. אשר ביררתי וביארתי בעזה"ת ע"י יגיעה רבה לילה ויום כמעט רובימי חלדי, אני הקטן משה שמואל בן לאאמ"ז הגאון מו"ה אברהם גלאזנר זצ"ל, ונכד של הגאון רשבכה"ג בעל החת"ס זצ"ל, יושב על כסא הרבנות פה ק"ק קלוייזענבורג תע"א זה ארבעים וארבע שנים לטובה.

פה קלוייזענבורג תע"א, בשנת תפא"ר לפ"ק.

M. Glasner Oberrabbiner, Cluj, Rumänien

בדפוס המשובח של השותפים
ווינשטיין & פרידמאן קלוייזענבורג
בשנת תרפ"א לפ"ק

Cluj - Kolozsvár 1921
Druck von Weinstein & Friedmann

מודעה

כבר נודע בשער בת רבים, שבכל מקום שבא בספרותנו שם עכו"ם וגוי לגנאי, הכוונה עלبني עובדי אלילים שבימים הקדמונים, שלא הכירו חוק ומשפט והתגאלו בכל מיני התועבות, אבל לא חיללה על האומות הנאויריות שבזמןנו אשר אב אחד לכולנו, ושומרית דת חוק ומשפט, ואשר אנו חוסים בצלם ואנו מחויבים לדרوش שלום וטבתם כל הימים.

ספר
דור רביעי
על מסכת חולין

פרק	דף עמוד
הקדמה	ב א
פתחה	ז א
פרק הכל שוחטין	א א
פרק השוחט	מ א
פרק אלו טרפות	נ"ט א
פרק בהמה המקשה	פ"ה ב
פרק אותו ואת בנו	צ"ח ב
פרק כסוי הדם	ק"ג א
פרק גיד הנשה	ק"יב ב
פרק כל הבשר	קל"ה ב
פרק העור והרוטב	קמ"ט א
פרק הארווע והלחיים	קנ"ח א
פרק ראשית הגז	קס"ג א
פרק שלוחה הקנו	קס"ז ב

הקדמה

רש"י ז"ל, אשר עשה משה לעיני כל ישראל, ר"ל שעשה משה בכתב כדי שעניינו העדה, המה העמלים בתורה, יעניינו בה תמיד וידרשו בה עפ"י המדות שנמסרו להם, והוא ממש כמו בבראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ, שבראם ומסרם לאדם "לעשות" לשכללם ולהשבחים מדור לדור, כי התורה אשר שם משה לפני בניי, נמסרה להם להשביבם ולשכללם תמיד. ואעפ"י שהتورה חותמה נתנה, ועליה אין להוסיך וממנה אין לגרוע, ואמרו חז"ל אלה מצות כתיב שאין נביא רשי לחדש דבר מעתה, כל זה אינו אלא שלא להוסיך או לגרוע אבל לפרש ולדרשה, נתנו רשות לכל ב"ד הסמוך. גם באזה הוודמי דבריה דגם שם אין בכח האדם לברווא יש מאין, רק למוג ולהתיך כחות ויסודות נפרדים ע"י המצאת הקישור הפנימי והגעלם שביניהם. הרוי דהתורה והבריאה שווין זהה ואין חילוק רק بما שהבריאה נמסרה לכל בא עולם, ותוה"ק לעם הנבחר לבני ישראל, לנו היא, לחבה ולשכללה, להגנות בה בمسירת הנפש, כדי להציג את האמור שבה, שתגלתה לנו אורות חדשות הנוגנות תונן לחינוי הרוחניים.

וז"ל הרמב"ם ז"ל בפ"ב מהלכות ממרים "ב"ד הגدول שדרשו באחת מן המדות כפי מה שנראה בעיניהם שחדין כך, ודנו דין, ועמד אחריהם ב"ד אחר לסתור אותו, הרוי זה סותר וזה כפי מה שנראה בעיניו, שנאמר אל השופט אשר יהיה בימים ההם, איך חייב ללקת אלא אחר ב"ד שבימיך" עכ"ל. ומה שמשינו בעדיות צריך ב"ד גדול בחכמה ובמנין כדי לסתור דברי הב"ד הקדום באזמנן, כתוב הרמב"ם ז"ל שם בהלכ' ב', דזה דока בגזרה ותקנה, אבל לא בפירוש התורה. והקשה שם בכ"מ לפ"י דעת הרמב"ם, איך פריך שה"ס אמימרא דאמורה, ממשנה או בריתיא, עד שהוצרך לתרץ אלא אמרי כהאי תנא, ואס לאו מסיק בתיבותא, ולמה לא נאמר דמצוי פלייג, כיון דרשתות נתונה לדורות האחוריים לחלוק על הראשונים, וכותב על זה וזה: "ואפשר לאמר דמים חתימת המשנה קיימו וקבלו שזרות האחוריים לא יחלקו על הראשונים, וכן עשו בחתימת התלמוד, שמיום שנחתם לא ניתן רשות לשום אדם לחלק עלייו" עכ"ל. והנה יש להעיר ע"ז, אם כן הוא כאשר כתב הכל"מ, איך לא הזכיר גדוול ונוראה כזה, בכל הש"ס בבלי וירושלמי, דבר שהוא היסוד ההוראה שקבעו על עצם שלא לחלוק על המשנה, ואח"כ קבלו כן על הגمرا, וכל זה אין זכר ושרש לבאויה.

ומה שנראה לפ"ד בעין הרם והנשא הלאה, והוא עפ"י מה דאיתא בגיטין דף ס' ע"ב, דתנא דברי" מנין לדברים שבע"פ אי אתה רשאי לאמרם בכתב שאתה מארת כתוב לך את הדברים האלה, אלה אתה כותב ואי אתה כותב הלוותות וכן לעיל מני דרש ריב"ג, כתב כתוב לך את הדברים האלה, וכותב כי על פי הדברים האלה, הא כיצד, דברים שככתב اي אתה רשאי לאמרם על פה, ודברים שעל פה اي אתה

יוצר האור ובORA החשך, יתברך וישתבח מן העולם ועד העולם, כי את זה לעומת זה עשה אלקים, כדי שיתגדר בו האדם, להבדיל ולהפריד בין האור והחשך, בין האמת והשקר. כי זה כל האדם כל זמן שהוא חי על האדמה, לרדו ולדורש אחר הנster והנעלם והשתוקקתו זאת היא תכליתו ותכלית המותאה למלאות נפשו במושכלות וחירות. כי מי שהשיג תאוותו ואני לו השתוקקות יותר, היוו אינס חיים, ומיו ימים שאין בהם חפא. כי עיקר החיים מהicia את כל הנברא, הוא התשוקה העצומה למה שמנוח חוצה לו וקשה להשיגו, אין אדם מת וחצי תאוותו בידו. וע"ז אמר החכם מכל אדם, שלוש הנה לא תשבענה וכי ארץ לא שבעה מים (משל לי ט"ז) וגם אמר (כהילת י' ז') וגם הנפש לא תמלא, ור"ל הן בארצות ו herein במושכלות, א"א להשיג מלאה כל זמן שהאדם חי על האדמה. ואולי לא כוונו חז"ל במדרשי שדרשו על המקרא, וירא אלקים את האור כי טוב ויבדל, שנגנו לצדיקים לעתיד לבא, ר"ל שלעלום יהיה האור האמתי גנו מעוני הצדיקים, ויחקרו ידרשו להשיגו. ובזה ימצאו תעונג חיים וככל זכות קיומם, להתעלות מנצח לגבורה ולשאוף בכווסף נפש להשגה גבוהה מעל גביה בעולם העשי "אשר ברא אלקים לעשوت".

ועיין בראש"ע ז"ל שפירוש האי "לעשות" השרשים בכל המינים שונים להם כח לעשوت כדמותם. ורש"י ורמב"ן ז"ל מאנן בפירוש זה, מסתמא מושום דהכח להוליד, לא מקרי לעשות אלא לפירות ולרבות, וש"י שיק רק על דבר חדש מיסודות ישנות. (עיין רמב"ן על הקרה נעשה אדם) ולכן נדחקו בפירוש האי לעשות. ולענין נראה לקאים פירוש הרבא"ע, אבל לא קאי על התולדה הטבעית שלolid בדומה לו, אלא קאי על האדם, ופירשו שמנה שברא אלקים, יעשה האדם בשכלו חדשות להוציא הכותות הצפונות בבריאה לפועלות ידים. וכאשר פירוש העקרים דור דור ישבח מעשיך, שהאדם משבייח את מעשה ה' ע"י המיצאות חדשות, נפלאות שלא שערום הקודמים לו, ועל פעולה זו שפיר שיק לאמר לעשות. ומאוד יומתך לנעוץ בהโซ ההוראה בתחילתתה. כי כמו שהוא בחכמת הטבע, שהאדם בשכלו ותבונתו ממציא חדשות מן היסודות היישנות, כן הוא בחכמת תורהינו הקדושה. כי אם שמעו בישן תשמע בחדש אמרו חז"ל, וכוננות שמן התורה הישנה המכזוי' בידינו, המתגיע בה וממית עצמה עלייה, יכול להוציא חדש שלא היה עוד לעולמים, ובבחינה או אמרו ז"ל שהקב"ה הראה למשה כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדר, כי בכח היה מונח בתורה כל מה שהיה עתידי להתחדר בכל דור ודור. כי האדם לעמל יולד ולראות טוב ולשומו בעמלו, זה במה שמחדר וממציא דבר בצרבי בנ"א הגשמיים, זה במה שמוסכיא יקר מזול, או מבאר כל חמירה ומגלה מצפוני התורה, רזי אלקים חים. זה נרמזו בדברי תורה"ק, וכל היד החזקה ולכל המורה הגדול, שהוא נתינת התורה כפירוש

הקדמה

על הגורות והתקנות שאין להן אלא מקום וsheet, שנגזרו ונתקנו ע"י השתנות הענינים והאנשימים והמצבים כידוע. אלא דריש' ז"ל מיאן לפרש דתושבע"פ שנסקרה למשה בסיני בהדי תורה שבכתב, תהיה קראוה "חדשים" ולכן נדחק לפרש דמשום דברי סופרים כלול גם גוזרות ותקנות لكن מכנה לכל מה שהסופרים אומרים בשם "חדשים" זהה ודאי נדחק גדול. ועל גוף המאמר קשה מאד מה מתרץ על הקושי, וכי לא ה' מצינו ליתן לנו ספר גדול כדי החזקה של הרמב"ם, ואיך מתרוץ הקושי למשה לא נכתבו, במא שמשיב בעשות ספרים אין קץ, ועיי' בתשו"ח סיימן Katz'ב שהקשה כן, שהי' יכול ליתן לנו ספר גדול כולל כל דין התורה בכל ובפרט. ותוס' ז"ל שם בד"ה מפני מה לא נכתבו כתבו וזה': יוגם בהללו'ם לא נתנו כדי שלא ישתכחו' עכ"ל, ועל דבריהם אלו הרבה דייו נשתףך. עי' בחוי' שם ובחוט השני והוא דוחוק דמלבד ממה שזה נגד הכלל دقיל הרמב"ם ז"ל, דהllum"ס לית' ב' מחלוקת, אין להבini דבריהם,adam עלולים להיות נשכחים, ומה לא חש לשחתה הני הללמ"ס שנמסרו לו. ובחוט השני רצה לאמר, adam כל תושבע"פ ה' ניתן למשה מסיני, מחמת הרבייה השחחה נופלת בה. אבל עתה דהllum"ס מעט מעיר הוא כמו שנמן הרמב"ם ז"ל בהקדמו לזרעים, ונשלמו באיזו מהן ע"י הבאים אחריו تو אין השחחה מצוי' בהן. ובזה יש ליישב שלא יסתורו התוס' דברי עצם, ובביבמות דר' ע"ז ע"ב ד"ה הלהכה, שכתו שס כדעת הרמב"ם, דעל הללמ"ס לא מצינו חלק. ואם קבלה היא נקל. אבל בכל אלו הדוחקים לא יצאנו עדין מהובכה הגדולה כאשר יראה המעי' בתשוב' הארוכה בחוי' שם גם מה שקשה להו להטוס' למשה לא נאמר הכל בהללמ"ס, הנה הללמ"ס קיל מתשבע"פ שנדרשת ע"פ המידות דהרי אין למדין ק"ו מהלהכה, גם אין לתקן על הלהכה ועיין בטור יוז' סיון רצ"ד, דספק ערלה בחוי' מיותר מפני שהוא רק מהללמ"ס, והגס שהב"י שם השיג עלי, מצינו הרבה מהראשונים שסבירו דהllum"ס ד"ס מקרי, ורק במקומות דעיקר מפורש בקרא, ושיעורו מהלהכה לוקין. ואין רצוני כאן להאריך בהז, אלא לבאר בוגת הגמי' עירובין הנ"ל.

אבל דעת, דהנה החלוק הגדל והנגלת לעין כל שבין תורה שבכתב לתורה שבע"פ הוא כי תורה שבכתב נסקרה למשה מלאה במלה, מבראשית עד לעני כל ישראל, ותשבע"פ נמסר לו העניין, ולא המלות, ע"ז אמרו ז"ל כל הנביאים נתנבאו בכיה אמר ה' הוסיף עליהם משה שנתנבא בכה ובזה הדבר, ר"ל הנביאים לא קבלו המלות למשון לישראל אלא העניין, והם מסרו את העניין כפי הבנות בלשון עצם, וזה "כה אמר ה'", אבל משה התנבא בכה ובזה הדבר, דהינו תורה שבכתב "באה הדבר" ותשבע"פ "בכה אמר ה'", תורה שבכתב מלאה במלה כאשר קבלו, ותשבע"פ העניין בלשון עצמו, והינו דאמרי ח'לן אין שני נביאים מתנבאים בסגנון אחד ר"ל אותה נבואה עצמה, כל אחד ואחד אמרה בסגנון ובלשונו המוחדת לו, ואפילו אם נקבל דברי המלבים בהקדמו לספר ירמי', שכל דברי הנביאים ע"ה דברי ה' המה, שהושמו בפיهم מללה במללה, ושינוי הסגנון רצון ה' היה, אבל בתושבע"פ פשיטא שאין לומר כי ה' מלות מסר למשה, כי המלות א"א למסור רק בכתב, וכאשר עינינו רואות באמת, דהllum"ס לא נמסר לנו רק העניינים, ומה רביינו מסר לנו מה שהבן מקבלת סיני, והנה כל עין הנמסר על פה, בטבעו מונח שינויו בהבנתו מאיש לאיש, דכל אחד מכנים בו מעט מהשגתנו והבנתו הפרטית, ועיי' ריש' כתובות נ"ז ע"א ד"ה הא קמ"ל ז"ל: "איכא למייר אלו ואלו דברי סופרים - כתוב הרמב"ם - נקרא כל מה שדרשו עפ"י המידות כי על שם זה נקרא סופרים כאמור בחגיגה ט"ו ע"ב אינה שוקל אליה שביריך וועל תשבע"פ קפריך ושם אמר למה לא נכתבו ולא

רשאי לאמרם בכתב. עיון ברש' ז"ל. ז"ל: "דברים שאמרתי לך בכתב אי אתה רשאי למסרן לישראל על פה" עכ"ל וראייתי בת"ת שנטקתה בדברי ריש' ז"ל, מה זה דוקא למוסרים לישראל, והלא האיסור הוא לכל אחד לעצמו, ולדעתי נראה דcumo בסיפה, בדברים שעלה פה אי אתה רשאי לכתבן, הוא דוקא למוסרים לישראל ללימוד מהם, אבל רשאי לעצמו כדי שלא ישכח שרי, וכאשר כתוב הרמב"ם ז"ל בהקדמו ביד החזקה ז"ל שם: "ומיימות משה רבינו ועד רבינו הקדוש, לא חיבור שלמים דcumo אותו ברבים בתושבע"פ, אלא בכל דור ודור ראש' ב"ז או נביא שהי' באותו הדור, כותב לעצמו זכרון השמועות ששמע מרבותיו, והוא מלמד ע"פ ברבים וכו" עכ"ל, הרי דלעצמו היה רשאי לכתוב, כמו כן סובר ריש' ז"ל איפכא ג"כ, דרך למד ע"פ אסור בדברים שבכתב, אבל למד לעצמו רשאי, ומה שאינו רשי לכתוב שלא מן הכתב, היינו משום דכל כתיבה זהה כמלמד לאחרים מבון, והנה הטעם שלא למד אחרים ע"פ דברים שכתב נגלה לעין כל, כדי שלא יפול חילתה איזה שינוי בלשונו. אבל הטעם שלא לכתוב יושבע"פ למד אחרים נאמרו באזה סברות רבות.

ובאמת ח'ל' כבר ישבו על מדוכזה זו, דלמה נחלקה התורה לשנים, בכתב ובע"פ ולמה לא נתנה כללה בכתב. והוא בנMRI עירובין דר' כ"א ע"ב, אל' ר'ח להאי מדרבנן דהוה קאי מסדר אגדתא קמי', מי שמעיא לך' חדים גם ישנים' מהו. אל' אלו מצות קלות ואלו מצות חמורות. אל' וכי תורה פעמים פעמים נתנה, אלא הלו מדברי תורה, והלו מדברי סופרים. דרש רבא מה דכתיב, יותר מהמה בני הזהר עשות ספרים הרבהה אין קץ, בני הזהר בדברי ספרים יותר מדברי תורה, שדברי תורה יש בהם עשה ול"ת, ודברי ספרים כל העובר על דברי ספרים חיב מיתה. שמא תאמר אם יש בהם ממש, מפני מה לא נכתבו, אמר קרא עשות ספרים הרבהה אין קץ, עכ"ל הגמרא. והנה ריש' ז"ל מפרש" דברי ספרים" חדים שנתחדשו בכל דור ודור גדר וסיג. אבל תכ"ד חזר זה, דבד"ה ויתר מהמה פירש, לעיל מני כתיב דברי חכמים כדרבנן, אלו דברי תורה שנמסרו למשה ע"פ, שנחalker ברכס חכמי ישראל לאחר שנטמעת הלב ושכח, כדכתיב בסיפהDKRA נתנו מרווחה אחד זה משה, וכתיב בתורי' יותר מהמה בני הזהר ממה שנitin בסיני בכתב שהיא עיקר, בני הזהר באלו שבע"פ, שום הם עיקר, אלא לכך לא נכתבו שאן קץ לעשות ספרים הרבהה בכל אלה עכ"ל. ואח"כ בד"ה עשה ול"ת עשה וכתיב ופוך גדר ישכנו נחש עכ"ל. ספרים חיבים מיתה על כלם, כדכתיב ופוך גדר ישכנו נחש עכ"ל. והאי קרא ודאי על הגזירות והתקנות נאמר ולא על תשבע"פ והוא פלא. ובפ"י רביינו חנאל הנדפס בגלון הש"ס ווילנא ציין לברכות י"א ע"א, דאמרו לו לר' טרפון כדי היה לחוב בעצמך שעברת על דברי ב"ה הרי דלא קאי על גזירות ותקנות רק על תשבע"פ, אשר מזה דבר אכן דר"ט חש להחמיר ולעשות כב"ש שדרשו בשכך שחייב לשוכב, ולא סמך אב"ה שדרשו שעז זמן שכיבת קאי. והדבר מוכיח מtopic הסוגי' כולה כאן דעל תשבע"פ הדברים נאמרים, דמתחלת דריש לעיל מני' חדים גם ישנים, אמרה נסת' ישראל לפני הקב"ה, רבש' ע' הרבה גירות גורתי על עצמי יותר מה שגורת עלי, וקיימות, וע"ז מביא אח"כ הא דאל' ר'ח להאי מרבנן שדרש חדש על מצות קלות שהמה דברי ספרים, ודברי ספרים - כתוב הרמב"ם - נקרא כל מה שדרשו עפ"י המידות כי על שם זה נקרא סופרים כאמור בחגיגה ט"ו ע"ב אינה שוקל אליו שביריך וועל תשבע"פ קפריך ושם אמר למה לא נכתבו ולא

הקשה אם יש ממש בתושבע"פ למה לא נכתבו, ותי' משום עשות ספרים הרבה אין אך, ר"ל דהיה מוכחה בכתב לכל זמן ואמן פ"י חדש משונה מכפי שהי' פנימם, כפי צורך המקום והזמן, דמה"ט נמי קרי לתושבע"פ חדשם, כי תושבע"פ אינה אמת החלטי אלא הכספי, דרך מה שהסבירו עליו חכמי אותו הדור הוא האמת, אבל כשstorim מה שהיתה אמת עד היום, נעשה פירושם החדש אמת, כי כן נצטווינו מאותו י"ט שלא נסור מן הדבר אשר יגידו לך חכמי אותו הדור ואפיו יעקרו מה שהי' מוסכם עד עתה, וזה ג"כ הכמה בימה שאמרו אלו ואלו דברי אלקים חיים וכפרש"י שהבאתי. וממנה כאן אותו י"ט אלקים חיים, וידוע מה שאמרו המקובלים "אלקים" בgmtrei טبع, והוא כמו חי' עולם שבברכת התורה וד"ק.

והן הן דברי הרמב"ם שהעתיקתי למלואה, דס"ל דכל ב"ד בדורו אף שאיןנו גדול מן הקדום אלא קטן ממנו, יכול לחלוק ולפרש ולדרשו הכתובים כפי הבנותם ועפ"י הכללים המוסכמים בין החכמים, שנמרו לממ"ס, כי על הללמ"ס כתוב הרמב"ם שלא מצינו חולק ואפי' ב"ד של יהושע הוה מציל חלוק על ב"ד של משה רבינו בפירוש התורה והדרשות. אמנים זאת כתוב הרמב"ם מעיקר הדין, עפ"י מה שאמרה תורה אל השופט אשר יהי' בימים החם, כدرכו של הרמב"ם ז", והיא באמת הלכתא למשיחא, שאם במרה יבנה בהם"ק ושבו בניהם לבולים ותויזר עטרה לישנה, להיות תושבע"פ רק ע"פ וכי' אסור בכתב. כי זאת שיםסר פירוש התורה לחכמי דור ודור מבלי שייצרכו להשיגו על פירושי בתוי דינים הקדומים תלוי זהה, שתושבע"פ לא כתבה ולא נעשה לה קיים בעט ברזל, אבל מעתה אשר רבינו הקדוש וחכמי דורו יעקרו את האיסור דדברים שע"פ אסור לכתבם, פשיטה שאסור לו להлок על מה שקבעו דורות שלפנינו בכתב למען יעדמו ימים רבים, כי זאת היתה כוונת היתר הכתיבה לחסום את הדרך بعد הדורות הבאים להחלוק על הראשונים שקדומים. ורק בה נבי' הרעש הגדול שהי' בהיתר כתיבת זו, עד שאמרו ז"ל בתמורה י"ד ע"ב, דכל הכותב הلكות כשרוף את התורה, ואמרו על היתר הכתיבה מوطב שתערker תורה ואל תשכח תורה מישראל, - הן אמת שערקו כאן ציוו התורה בקור"ע, אשר לפי הכלל שבידיינו אין כח ביד החכמים רק להוראת שעה ולא לדורות, אבל מצינו עוד עיין עקרית דבר מן התורה בקור"ע, למשל גבי עד אחד באשה שכתו התוס' ריש פרק האשפה רביה, דמשום שיש קצר טעם בדבר משום דיקי ומינסקי אין זה כעוקר דבר מן התורה, וכן בಗות שבטל שלא בפני השליך, סמכו על אפקענינו רבנן לקידשו מנין, ועקרו כמו כן שמיית כספים ע"י פרזובול, וכן לא מצאו עילה להיתר כתיבת תושבע"פ, רק מכך הקרא שבקבלה, דעת לעשות לה' הפרו תורהיך, והו רואית ב"י הפרת תורה, ולא עוד אלא דברם האゴפא דין לכטוב תושבע"פ אין אלא תושבע"פ, מדרשה דע"פ הדברים האלה כרתי את ברית (ועיין במהרש"א בח"ג גיטין ס' ע"א שהקשה דכלא/or מקרא דע"פ הדברים אין מוכח רק דאיכא גם תושבע"פ, אבל לא אסור לכתבה. וגם, כי ע"פ הדברים האלה עיי"ש אך נדחק. ואני פרשתי הדברים ע"פ כתוב לך הדברים האלה עיי"ש אך נדחק. ואני פרשתי הדברים ע"פ מה שהבאתי לעיל בשם הרמב"ם ז"לDKודם שחבר רבנו הקדוש המשנה הי' כא"א כותב הדברים עצמוני לזכרו, אבל ברבים לא למד אלא על פה, וא"כ הכי פירושו דהאי קרא, כתוב לך הדברים שקיי' ג"כ על תושבע"פ, וрок לך לבדוק אותם שלא תשכחם, כי על פि הדברים האלה כרתי את ברית, ולכן אסור לכתבם לרבים למד מוחן) וכעפ' קשה טובא דסכ"ס אין אלא דרשה בעלמא, ולפי דעת הרמב"ם, הלא יש כח ביד ב"ד להлок על דרשה זו ג"כ,

טעמא, שהטעם מותהפק לפי שניוי הדברים בשינוי מועט" עכ"ל. ומה"ט פסלו עד מפי עד, دقינו דהושמע לא ישמור המlotות רק הענן, וימסר לשליishi כפי הבנתו, ובכל ישונה העדות, וממילא עשרה שמעו דבר אחד, או ראו עניין אחד בכתב, כא"א מבין אותו בסגנון שלו כפי שכלו ודעתו, כי אין דעתות ב"א שוין.

ומעתה מי שאינו רוצה לעקם האמת, גיע להחלטה, שמה שנסר פירוש התורה ע"פ ונארס לרכתבה, הוא כדי שלא לעשותה קיום לדורי דורות ושלא关联 לקשרו ידי חכמי דור ודור לפרש הכתובים כפי הבנותם, כי רק על אופן זה נבון נחיות התורה, כי שניוי הדרות ודעותיהם, מצבם ומעמדם הגשמי והמוסרי דרישות שניוי דיניהם ודעותיהם ותיקונים. וראיתי בספר הכתב והקבלה, שטרח ג"כ למצוא טעם ומה נמסר רובי דיני התורה ע"פ, ולא עד אלא שקשה לו יותר, כי הרבה פרשיות שבתורה נשתנו מכל וכל ע"י התושבע"פ, שהוציאים מפשtotם, ולמה לא כתבה לשון מבוררת שלא תהינה בה הבנות מתחפלות, וכותב דלדעתו הוא כדי לנשות את האדם אם יקבל פירוש האמתי של חז"ל, עיי"ש מה שהאריך, ובאמת איןנו כדי להסביר על דברים בטלים כלו ויפה היהת שתיקתו מדיבורו, וכל ההתקומות בה, איןו אלא להסביר תימה על תימה, אבל האמת הוא, שהוא חכמה נפלאה מחייבת התורה, שמסירה לחכמי כל דור ודור פירוש התורה, כדי שתהייה התורה חיה עם האומה ומתפתחת עמה, והיא היא נצחיתו, ובזה מתרפרש בטוב טעם נסח ברכבת התורה שלאחריה אשר נתן לנו תורה אמת וח"י עולם נטע בתוכנו" ועין בטור או"ח סי' קל"ח ושו"ע שם, דמפרש "תורת אמת" היא תורה שבכתב "וחי עולם" היא תיאר ועפ"י האמור מובן הטיב, כי תורה שבכתב נקראת אמת ואמת המוחלתת שאין תוספת גרעון תופסת בה, כי אכן היא כתובה, וס"ת שחרר אותן או יתראות אחת פסולת, אבל פירושה שהיא תושבע"פ אינה נקראת אמת מוחלתת, רק אמת הסכמיות התלויה בהינת השופט שבימייך, אבל מהאי טעמא גופה, נקראת חי' עולם הנוטעים בתוכנו, כי בה יבא רוח החי של כל דור ודור לפועלות אדם, אשר על שם זה נקראת חי' עולם, וכדי ליתן חזוק (אויטאריטעת) לחכמי התורה שבכל דור ומורה, ז"ל החינוך מצווה תצ"ז "א"ז"ל לא תסור וכו' ימין ושמאל כלומר, אפיו יהיו הם טועים בדבר אחד מן הדברים, אין ראוי לך לחלק עליהם, אבל עשה כטעותם, טוב לשבול טעות אחת ויהי הכל מסוריהם תחת דעתם הטוב תמיד, ולא שיעשה כא"א כפי דעתו, שבזה הי' חורבן הדת וחילוק לב העם והפסד האומה למגורי וכוכו" עכ"ל, וכעין זה כתוב הרמב"ז עה"ת שם וז"ל "אפיו תחשוב לבבך שהם טועים והדבר פשוט בעיני כימין לשמאלי, תעשה כטעותם, ואל תאמיר איךائق חלב הגמור הזה, או איך הארוג האיש הנקי הזה, אלא תאמיר כך צוה אותי האדון המוצה את המצוות וכו', ועל ממשימות דעתם נתן לי התורה אפיו יטעה" עכ"ל, ובמדרשי שמואל על פרקי אבות בפ"א ד"ה "יעשו סיג לתורה" בא"ה ז"ל "ולכן אמר שזאת התורה מסרה ליהושע, לעשות בה כמה שיריצהashi כשיאמר על ימין שהוא שמאלי ועל שמאל שהוא ימין **כפי הזמן והמקום**, בכל אלו הוא שלו, לעשות בה מה שיריצה, וכן מסרה לזקנים וכו' וזה אחת מהסיבות, למה לא כתבה תושבע"פ אבל נתנה **לבי"ד** הגדול לעשות כמו שיריצה" עכ"ל, הרי לך מבואר ממש"כ דעא"פ שנמסר למשה מסיני תושבע"פ, כיון שלא נמסר המlotות אלא הענן, ולא נתנו לכתב, זאת מורה שרצון המוצה ית' היה, שלא לעשות קיום לדורות לפירוש התורה, למען לא יבא סתירה גלויה בין החיים ובין התורה, וזה הוא מה שתירץ הש"ס על

הקדמה

להלן אצל ישמעאל אל' מה כתיב בה, אל' לא תנגע וכו'. וכאorio' יפלא הא הנ' ג' משבע מוצאות שצטו ב'ג' המ, אשר בלאה' חיבים לשרmons, ועינן מה שכתבתי בזה דבר נכוון בשביבי אש על הפסוק הנ'ל. וכעת נראה לי דנהנה ברור אצלי כשמי, שלא לפושט העם רק לחכמים הנאוירים והישרים לבוטם דבר ה', ולכן בחכמה השיבו כי לא יכולו לקבל התורה מצד הנחו מוצאות שלשה, כי אם תמסר לחכמי האומה לדרש ולפרש הני לאוין, يولיכם רוח אומותם שלול להתיר אסורים, כמו שאמרו על ר'מ שה' יכול לטהר את הרשות בק' טעמי, וכתיב וירושע אמר אלקים מה לך לספר חקי, ותשא ברית עלי פיך, ואתה שנתת מוסר ותשלך דברי אחיך, אם ראית גנב ותרץ עמו, עם מנאנפים חלקך (תהלים נ'), ופירים אמרו' הגאון צ"ל כונת הכתובים האלה, דיודע שהרצינו מkor השכל, ודעתינו של האדם משועבדים הרבה לרצונו ונטיתו, וכי שבבו להוט אחר התאותה, بكل ימצא היתר של הבל, וידמה בנפשו כי תורה הוא עשויה. כי בכל ימצא האדם המתעקש, לטובת תאזו לטהר את הרשות בק' טעמי, כמו שאמרו ז"ל בפסחים נ"ב ע"ב ומכלו גיד לו, מי שמקיל לו מגיד לו, זה שאמר "ולרשע אמר אלקים מה לך לספר חקי" דהינו לדרש ולפרש דברי תורה, כי זה מקרי "ספר" כמו שדרשו איה ספר שספר אוותיות שבתורה, ותשא ברית עלי פיך ר'ל ותשער על הברית שכרתני עמך, למסור התורה ביד חכמי דור ודור כדכתיב "כי על פי הדברים האלה כרתי אתך ביתך" ועל אותו הברית סמיכתך לדרש דרישות של דפי, הלא לא עליק ועל כי'ב היהת כונתי בבריתת הברית, כי "ויאת שנותת מוסר ותשליך דברי אחיך" מאחר שלבך נוטה אל התאותה ושנותת מוסר, מילא תשליך את דברי לבאר אותן "אחריך" ר'ל שלא תהי הבננים נגד רצונך כי תשים אחרי עינייך "אם ראית גנב ותרץ עמו, ואם מנאנפים חלקך" כי הלא תמצא היתר גם על גנבה וניאוף פיך שלחת ברע וכו' ובבן אמר תתן דפי" ר'ל שבבל פיך תחריב עלמות להתייר איסוריים, ובחכמי התורה האמתאים הנקראים בני אמך, בני ובוני אומתך, בהם תנתן דפי. ומה' ט'/manו חכמי האומות לקבל את התורה, שידעו כי אצלם לא תה' משומרת ומוסיגת מדשות של דפי, המהפקים לעננה משפטיו ודברי אלקים חיים. אבל בני אברם יצחק וייעקב המקודשים משרשנו במדות אבותינו הקדושים, בטוח ה' למסור לנו תורה הקדשה, מעיטה בכתב ורובה ע"פ, בלי פחד שנפהוך הקURAה על פיה ח'ו, וע' אנו מברכים "אשר בר בנו מכל העמים וננתן לנו את תורהנו" שננתנה לנו במקרא. ייתן אל משה ככלתו אר' מתחלה למד משה תורה ושכחה, עד שננתנה לו במתנה. שנאמר ויתן אל משה ככלתו (נדרים לח' ע"א), ולפי האמור פירשו דמתהלה עליה במחשבה לפניינו ורובה ע"פ, על כל הדורות הכל בחללמ"ס בili' שהיה לו רשות לדרש ולפרש ולהחדש דבר, ולכן היה שכחה, שלא היה בכחיכרונו לשמר את הכל, אבל אה' נתנה לו במתנה, שלא מסר לו בסיני ריק המדות והכללים, וננתן לו רשות לדרש בהם בראינו, וזאת היה בכח זכרונו להחזיק למשמרת עולם, וכמש'כ בחוט השני הנ'ל.

וთמיה' רבתא יש לי על הרמב"ם ז"ל, ריש הלכות חובל ומאייק, אחר שביאר עין תחת עין, ע'כ פירושו ממון כתוב בהלכה ו' ז'ל: "יעע'פ' שדברים אלו נראין מעניין תורה שבכתב, וככלן מפרשין הן מפי משה רבינו מהר שני, כולן הלכה למעשה הון בידינו, וכזה ראו אבותינו דנין בבי' של יהושע, ובב' של שמואל הרמתי, ובכל בי' שעמדו מימיות משה רבינו עד עכשוו", עכ'ל. וקשה

כמו על שאר דרישות, ולמה הריעשו כ'כ על היתר כתיבה. - אבל הדבר מובן ע'פ' מה שכתבנו למעלה, דהאי היתר כתיבה איינו כאשר מצה או לאו שערקו, אלא ע'י היתר כתיבה עשו מתושבע'פ' תורה שבכתב, דהינו שאסרו ידי הב'ד' הבאים אחרים שלא לחולוק על דרישתם והכרעתם, רק לפרש דבריהם, כמו שפרשין תושב'ב'. ואין לנו צרכיים לדחקו של ה'כ' מ' ז'ל, אפשר דבשעת חתימת המשנה וחתיות התלמוד קבלו עליהם שלאiba דור שאחריהם חלוק, כי בהאי כתיבה בעצמו מונה האי קבלה, שלא לחולוק על מה שקבעו בכתב גבלו הראשונים. וקרווא לה עקרת התורה, ומשלו כתבו הלכות לשופרי התורה, מפני גודל העניין המסובב מזה שנייט כח מחכמי דור ודור, לדrhoש ולפרט התורה כפי הבנותם. אבל הכרח הגדול שאצטום לצעד הכבד בתוצאותיו הלאה היה כמו שאמרו מוטב שתעתקר תורה ואל תשתחה תורה מישראל, כי הן אמרו רצון הנטז'ה יתברך היה בה מה שחלק התורה לשתיים כתוב בעל פה, כדי שיבא רוח כל דור ודור לפעלת אדם בהבנת תורה'ק וממצותיה, אבל רק רוח האומה וחכמיה השרו' על אדמתה, וחיה חי' עם שלם ומוגבל מעצמיות מכל צד, שלא נתערב בה רוח אויה'כ. רק בקדושת האומה הישראלית המפתחת בארץ הקודש בטח, למסור לה תורה כדי לפרש ולדרשה כפי הבנת שופטי כל עת ועת, וזו לשמעו אליהם איפלו יאמרו על ימינו שהוא שמאל, אבל לא על אומה המפוארה בין האומות וחכמיה מועקים מעול גלות הגוף והנפש, וכל הרוחות שבאותם העולם מנשבות בהם, וממציאות את רוח הקדוש שביהם, עד שאמרו חז'ל כל הדר בחו'ל דומה כמו שאין לוALKI. וע'ין רמב' ריש פ' שופטים שכטב דלפי דעתו ודעות הרמב'ס ז'ל, אין חיוב כלל למנות שופטים בחו'ל, וממילא מובן דין להניח בידם כח זה שננתנה התורה להשופט שככל עת ועת. ורבינו הקדוש וחכמי דורו (ולא תורה בראשי' שבשות' ד' ע"א ד'ה) ומשנה לא זהה ממוקמה דמשמע מני' דהרביה אחורי רבי נתחרה המשנה. וע'יש' ברש'ש מש'כ' בזה וכן הוא בראשי' ב'מ' ד' ל'ג' ע"א ועמדתי משתומים) שראו התפשטות הגלויות וצרות המתרבות על האומה המימות רוחה, דאג על קיום התורה, כי מה תהא עלייה, אם לא יעשה לתושבע'פ' קיום לדורות ע'י' חיבור בכתב, ופחד שעד אותו הזמן היו מפרשים תורה שבכתב. כי ע'י' שננתנה המשנה בישראל, שלא ישפט בה הונסת וגורען אלא לפרש ולדרשה, כמו הגבורה, שלא ישפט בה הונסת וגורען אלא לפרש ולדרשה, כמו שעד אותה העדן היו מפרשים תורה שבכתב. כי ע'י' שננתנה המשנה לישראל המכילה בקרבה כל דיני התורה בכללותיהם ופרטותיהם, א' שיזיק להם וلتפארתם רוח הגלות העכורה, כמו שהיתה מזקפת תורה שבכתב, הסובלת לטהר ע'י' המדות הרשות בק' טעמיים. ואחרי רבינו הקדוש וחבורתא קדישתא, באו רבינה ורא'ו, ואחריהם רבינו הרاشונים הרמב'ס ובעל השו'ע, ומצאנו כי הם צרכיים לעשיות כחותם, לבנות מבצר לטורת בית ישראל ובדברים שלמעלה פרשטי ע'ג נוסח ברכה ראשונה שבברכת התורה "אשר בר בנו מכל העמים וננתן לנו את תורהנו" כי יפלא לכאורה דהוא נגדי מה שדרשו בע'ז ב' ע'ב על המקרא, ה' מסני בא וזרח משער הופיע מהר פארן. Mai בעי בשער, Mai בעי בפארן, אר' מלמד שהחיזירה הקב'ה ל תורה על כל אומה ולשון ולא קבולה, עד שבא לישראל וקבולה. ואיך מברכך אנו שבחר בנו מכל העמים אחר שהחיזירה על כל אומה ולשון ומואנו לקובלה. - ונהנה בספרים על האי קרא, מוסיף עוד דברים לאמור, דעשוו שאל: מה כתיב בה, אל לא תרצה, אמרו לפניו כל עצמו של אותם אחים רוצח הוא וכו', הlek' אצל עמו ומואב, אל' מה כתיב בה, אל' לא תנאף וכו'.

דידנים ממש כמפורט בקרה, כמו קיודשי כסף אע"פ דרכי לי ד"ס עיין ריש הכלוי אישות. ובוגר הענן הלא הרמב"ם לשיטתו ס"לrical דכל דרבנן אית ב"י לאו דלא תסור, והוא דספיקא דרבנן לקולא, משום דכו אמרו דיהי ספק שלהם מותר, וא"כ במא שדרשו מן המדודות לגמרי עשו כדורייתא, ויש להם לכך זה מקרה דלא תסור כמו לרמב"ג, ודעמי' דקרו' דלא תסור די'קא על פירושי המקראות קאי. וכל מה שכתבתי בענין זה הוא רק בדרך אפשר, ואם שגית חלילה, ה' הטוב יכפר בעדי. ונוחור לעניינו: דעל ידי עשיית קיום לתושבע"פ בכתב אנו אומרים, דאפי' יאמרו על ימין שמאל, דאמרה תורה על אותו הדור, שהמעוט משועבד להכרעת הרוב, קאי וקיים - מיום חתימת המשנה והתלמוד וכדומה, גם מדור לדור, שאם דור שאחר חתימת המשנה ימצא שאבעלי המשנה טעו, וכן דור שאחר חתימת התלמוד ימצא שאבעלי התלמוד טעו, אין לנו אלא מה שהסבירו הראשונים הוו לחומרה והן לקולא, וכמוש"כ החינוך דומوطן לנו לסבול טעות אחת בהלכה אחת, מלסתור חילתה כל הבניון, ואפי' דבר הבניין על חמת הטבע ושאר חכמוות, אין אנו יכולים אז מה שקבעו להלכה במשנה או בגמרא. וזה שאמרו "יל בחולין נ"ד ע"א וכי להוסיף על הטרפות יש, אין לך אלא מה שמננו חכמים. וזה הרמב"ם בפ"י מהלכ' שחיטה היל' י"ב ו"ג"ז אין לנו להוסיף על הטרפות אלו כלל, שכש שאירע להבמה חיה ועו"ף חז' мало שמננו חכמים הדורות הראשוניים, והסבירו עליהם בתבי דיני ישראל, אפשר שתחתי, ואפי' נודע לו מדרך הרפואה שאין סופה לחיות, וכן אלו שמננו ואמרו שהן טרפה, אע"פ שיראה מדרכי הרפואה שבידינו שמקצתן אין מיתין ואפשר שתחתי" מהן, אין לך אלא מה שמננו חכמים דנאמר ע"פ הتورה אשר יורוך" עכ"ל הזהב. ובוא וראה עד כמה רוחק דעת הרמב"ם מדעת הרשב"א בתשובה סימן צ"ח, שרצה להבהיר המציאות שנראה לעין כל, מכח קבלת חז"ל, אבל הרמב"ם דעת אחרת עמו באמרו מאחר שנטתקבל הדבר בתבי דיני ישראל, וע"י הכתיבה עשו לדבר קיומ לדורות, אין לנו אלא מה שאמרו לגבי חכמים בין להקל ובין להחמיר, ומה שאמר בגמר' גמרא דאי בדריה לה סמא חיה, דרך עולם ואמר, והראי' דכן הוא, דהלא גבי רוצח אנו דניין עפ"י אומד הרופאים בין להקל ובין להחמיר, ואין אנו משגיחים על קבלת חז"ל בטרפות דבחמה, (עיין מה שכתבתבי בזה בארכיות בפתחה עיקר י"ד לפרך אלו טרפות) וכן תראה מה שפסקין בא"ח סימן שט"ז סעיף ט' דחווג כנה בשבת פטור, וכן בו"ד סימן פ"ד דמותר לאכול פירות וגבינה שהטליעו, כל זמן שלא פרשו התולעים, והני דינים נבנו על הסכמת חז"ל שבת ק"ז ע"ב, דכל אלו מעצמן קרבו ואין פרין ורבין, והש"ס מקשה שם וכנה איינו פורה ורבה, והוא אמר מר יושב הקב"ה ואון מקרני ראמים עד ביצי כנים, ונדחקו לתרץ מינא הוא דמקרי ביצי כנים באמת בזמןנו מוסכם בחמת הטבע, דליך בא"ח בלי פ"ר וע"י הטלת ביצים, ומ"מ לא נסתר דינא אפילו להחמיר נגד הכרעת והסכמה חכמוני זיל, בכתמים של נדה פחות מכך תולין במאכולת, עיין בשו"ת מעיל צדקה דמאכולת שלנו אפילו חלק רבייע אין בדומה, וצ"ל דעתקטנו הרבה, ומ"מ גם בהז"ז אנו תולין בה אע"פ שבטה מנוג' האשא קטטא עי"ש, עיין במשנה יומא פ"ג ע"א ר' מתיא בן חרש אמר דמי שנשכו כלב שוטה מאכליין אותו חלק רבייע אין בדומה, וצ"ל דעתקטנו הרבה, וכותב הרמב"ם בפיהם"ש דאיו הלכה כר' מתיא בן חרש אלא חכמים דסבירו דאיו בעברין על המצוות אלא ברופאה בלבד, ר"ל בדברים הרופאים בטבע וכו', אבל לא בדבר שהוא רק מדרך סגולה וכו' והוא עיקר גדול עי"ש. עיין בתוס' שבoute ט"ו ע"ב ד"ה אסור להתרפות דמשמעו דלא ס"ל סברת הרמב"ם. ולא ידעתו למה השמיטו כל

לי טובא, דמנ"ל דלא היו דניין באיזו זמן מן הזמינים עין ממש, כיון דהוא ז"ל בעצם כתוב בכל דרישות חז"ל, יש כח לחלוק על ב"ד שלפנוי, הלא אין זה הלמ"ס אשר לפי דעת הרמב"ם אין חולק עליהם, אלא דח"ל דרשו כן מסבירה ומהבורה תחת חבורה, ממש' כשם הרמב"ם, ובכען זה בודאי היה כך לאיזו ב"ד באיזו זמן חולוק. אלא דלכאר' כונתו למה שהאריך בהקדמתו לערעים, הדברים שהיו נוהגים כן מימות עולם, מעולם לא נפל ספק, כמו אס פרי עץ הדר הוא אתרוג או פלפלין וכדומה אלא דפליגו ממנו אף מקרה. והוגם שעל זה גופא קשה הרבהה, כמו שהאריך בתשובה ח"י הנ"ל, דמצינו הרבה פלוגות גם בכען אלו, כמו דבני בתירא שכחו אס פשת דוחה שבת, דבר שהוא של ציבור ונעשה בפומבי, ושמאו והל דפליגו בנדה מיTEMה למפרע או לא, ובפיטול זוחלים במקווה, דלשMAILiy לית לי' כלל, דבר הנוגג בכל יום ובכל אשה ובכל אדם בזמן שהוא בטומאה וטהרה ור"י ס"ל דגה"ז איןנו נהג אל לא בשיל ימין כדודה מאן מספר, כמו שהאריך החוי', ולא עוד אלא דוגם באזם השופטים והנביאים מצינו ציה, דעינו ברמב"ן עה"ת פ' בחקותי, בקרה "דכל חרם אשר יחרם מן האדם לא יפדה מות יומת" ופירשו, דביויצא להרג ואמר אחד ערכו עלי הכתוב מדבר, או שאר דרושים, אבל יפתח טעה בפסקוק זה שנדר להעלות בתו לעולה, ואמרו ז"ל דיפתח ונפנchs ע"י גדולתם לא רצוי לילך זה לא, כדי להתריך נדרו ונענשו שנייהם. וכן בזוד המלך רצוי לפסלו מפני שהוא מצד אמו ממאוב ולא מואבית, וכן עד שדרשו רעש גדוֹל על זה, עד שדרשו עמו ולא עמו נו"ב ולא מואבית, וכן עד שדרשו וח' בהם ולא שימות בהם הוא שותים שבת ולא עמדו על נפשם אף אם השונה בא עליהם והרגם, ומסתמא דוגם בשביל חולה שיב"ס לא חילו את השבת, והם דבריהם הנוגגים בכל יום. אבל חז' מכל זאת, כאן גבי עין בעין בשום אופן א"א להעמיד דעת הרמב"ם ז"ל, דהרי האי קרא בגניפות איש הרה כתיב, ואם יהיה אסון, וננתת נפש תחת נפש, עין תחת עין וכו', והנה בנפש פליגי אי נשפ מש או ממון, ותלו בפלוגותך דר"ש ורבנן, בנטכוון להרוג את זה והרג את זה, אי פטור או חייב, ואיך יפרנס הרמב"ם פלוגות זוז דאם עין בעין, ידעו באיזו דרך דנו כל בית דין מימות משה עד עתה, למה בנפש סנהדרין ולא דנו דין נפשות, כבש"ס סנהדרין מ"א שהארבעים שנה פפני החרבן בטלו דין נפשות, א"כ גם בעין בעין נמי לא דנו אז, דזאת הוות ג"כ דין נפשות, במקצת נפש כל הנפש, וגם אפשר דימות בלקיחת אבר, עין או יד או רגל, ובמלךות פליגי ר' ישמעאל ורבנן דר"י ע"א, אבל עין תחת עין דתקש לנפש בנפש, אי עין ממש ודאי דזוהה דוקא בב"ד של כ"ג, ובלשכת הגזית, כאשר דין נפשות, אם לא שנאמר דמהו גופא שהיה דין אי בחבות עין יד ורגל כבממו, ש"מ דמעולם היו דניין אותו בממו, וא"כ בנפש בנפש נמי נאמר כן דדנו שבס החולב פ"ד ע"א, דר"א אמר עין ממש, ופרק עין ממש ס"ד, דאייך פליג על כל הני תנאי אלא דשmini בעין דמייק ולא בדמייק, והני תנאי פליגו עליו. ואיך איפליגו אי בדמייק או בדמץ, כיון דידעו מעתים שלפניהם, גם זאת הי צריכים לדעת אי בדמייק שמו או בדמץ. שוב ראיית הבהיר מהר"ץ חיות ז"ל בב"ק פ"ד ע"א שמספר ג"כ דברי הרמב"ם אלו כמו שפרשתי דכוונתו, דחווה כמו הני י寥פות דפרי עץ הדר וכדומה, ומפרש דהיו דקשי עלי ר'א, איך אפשר עין ממש. אבל הקשיות שהקשתי ושהקשה החוי' עדיין במקומו עומדות. אלא דבלא'ה יש מבוכה גדולה בדעת הרמב"ם דקרי לכל מה שנדרש ב"ג מדות ד"ס ומחלק בנים, להלמ"ס ובכמה מהם ע"כ אנו צריכים לומר

הקדמה

קושי פלונית על התוס'. ועל הריא"ז קושי פלונית, אלא שמע מינה הם סברו כסברתי, ונראה מי נדחה מפני מי, התוס' והריא"ז או המחברים. ואם אולי יש את نفس תירוץ אחר על התוס' והריא"ז אולת סברתי אשר הסברתי, יודיעני ואודה לו, ובלבך שתרצו כי ג"כ סברא ואפיו מדויק, כי החקוקים רובם אמותיים, אמנים השליליים והמצאות רובם שקר, והם המכxis פניהם האמתות וגורמים בעוליהם להחיזק בשקר בתורת ה'. כי רע בעיניהם להודות על האמת וליעזב החrifיות שלהם **וזאת המכשלה תחת י"ד החrifיפות**. ויזל הריב"ש בתשו' סימן ר' לרבנו מנחים הארוך ז"ל "אמנים תדע ותשכל כי ראוי" לכל חריף ומופלפל לשמור מaad את הדרך עץ החיים, פן בפלפולו ואגב חרופי ה' למיטים מן השירה נטפל, ומה בצע אם חריב פיפיות בידו, הרבה חיל הגודל, חריב החודרת יורדת ונוקבת עד התהום ובהרים מקדרת ותהי האמת נעדרת - הלא כל ייש וכל חוץ להעמיד תורה ביישור על מכונה ולא יכרת מעונה" עכ"ל. ומה שקשה בעיניו שהראתי שהרבר ב"ש נעלמו ממנה דברי התוס', והקשה א"כ גם המל"מ יהיו נעלמים ח"ז, ועכ"ב אמר שצרכיסים לפרש פ"י אחר בתוס'. בחיה, כי הראה לי אחד מתלמידי כי הרגיש שעה"מ שדברי תוס' אלו נעלמו מל"מ. ותמהני על מעלהתו וכי מפני כן ענקש علينا את דברי התוס' מפשוטם ח"ז, והקדושים האלה ר"ל הב"ש והמל"מ הם בעלימא דקשוט ונחיא להו שנוציאו شيئاות, כי شيئاות מי יבין, ולא ח"ז שייגרמו לנו לעוות היישר ולעוקם דברי התוס' מפשוטם ואמותותם, וכן לא יעשה", עכ"ל הטהור. מתווד הדברים האלה תראה עד כמה בחליה נשפו הטהורה בהאי דרך עקלתו ש כדי לקיים דברי האחרונים נעם הדרך לפרש דברי הראשונים באופן רוחק מן השכל והפשט, ונאמר על ימין שהוא שמא.

והנה דבריו הקדושים צרייכים Katz ביאור, כי נראה כסותרין את עצמן שכabb שיקבל סברא אפיו מדויק, כי החקוקים רובם אמותיים, והוא סתירה גלויה מני ובי', דסבירא היא תולדה שלילת ואם הוא דוחקה אינה סברא. ולא עוד אלא דבוסף דברי קדשו מתרעם הוא בעצמו, על הדוחק שרווח השואל להעמיס בדברי התוס' להוציא הדברים מפשיטם. אבל דעת כי לעולם הסברא השרה הייתה הגבירה שא"א להסירה ממושלתה, וכדי לקיים את הסברא שא"א להכחישה, נדחקו בלשונות הקדמוניים שהיו מורים לכאר' להיפך. כן היה תמיד מימوت המשנה ולהלאה. כן אנו רואים שעשו חכמיינו ז"ל בעלי התלמוד עם המשנה והבריתא, מאחר שלא היה להן רשות לחלוק עליהם, אם נמצא בהן סתירה למימרא דאמורא, ותירצו חסורי מחסרא וכו', או נעשה כמו שאומר וכו' ונכנסו בדוחוקים בלשונות המשנה כדי להעמיד סברתם השרה והברורה להם. וזה כוונת החת"ס במא שכabb שהדוחוקים רובם אמותיים, ר"ל הדוחוקים בלשון הראשונים שאנו דוחקים בהם, כדי להעמיד סברת האמת של האחרונים, הם לרוב אמותיים ר"ל אמת הסכמייה. אבל כל זאת אנו עושים רק במקרים שניגר עלינו הדריך רק לחלוק ולסתור הסברא, אבל כדי להעמיד דעת איזו אחרון שאין סברתו מוכחת, ורק כדי שלא נושא כתועה נכensis דעתו בעדעת הראשונים נגד משמעויות לשונם או שנחיה את הסברא השרה, ובננה גג על גג להמציא דברים שלא היו ולא נבראו, רק כדי להמתיק לשונו של חכם קדמוני כנגד זה שפק הנגן ז"ל סוללה ויפה אמר אלו هي האי אחרון בחיים עומדים לפניינו, פשיטה שהיינו דוחין סברתו מכח לשון התוס' או הרשב"א, ועתה בשבל שמת ודבריו נקבעו בדףס, הרי הם מוקדשים לנו, ולא נהין לסתור אותם לא מגני ולא מסברא, אין לך שבוע הדעות יותר מהה.

הפסיקים והרמב"ם בכללם, דין זה אסור להאכיל מחרץ הכבד של כל שוטה. ועכ"פ לפי מעמד חכמת הרפואה שבעזמננו, אין זאת מדרכי הסגולה כמו שדים מהרמב"ם, אלא רפואה בטבע CIDOU מחד הפסיכיסטים, ועוד מלפנים מון האימפרובו של הילדים ננד הבלתי טבעי. ועיין רמב"ן עה"ת פ' חקת על הפסוק ויעש משה נשח חשת שכוי, כי הוא מדרכי התורה שכל מעשה נס בתוך נס תסיר הנזק במזיק ותרפא החולי במחלה וכו' עי"ש. ובאמת הוא מדרכי הרפואה לרפאות חולין הארץ בארכס עצמו. הן אמת כי הסכמת חכמי הטבע ג"כ אינה אמת מוחלטת, ואפשר יעמוד דור יותר מושכל ויסטור כל בניין הקודמים, אבל גם זאת אמת, כי אם לא היה הסקמת חכמי התלמוד ע"ה מכרחות אחרות אוננו, הינו דינן על פי מעמד החכמה במקומות ובזמן ההוא, כמו שהראתי דינו דיננו רוצח עפ"י אומד הרופאים שככל זמן וזמן. ואם יאמרו שלמה זו אין תרופה, נהרוג את הרוצח, ולא נאמר להם, גמירי די בדרי לי' סמא, שאין אנו מכיריכים אותו עתה כי ע"ז נאמר ואל השופט אשר יהי' בימים ההם וכן פשיטה דאם חז"ל היו עומדים אז על מעמד חכמת הטבע דהוים, לידע שככל בע"ח פרה ורבה, לא היו מתיירין להרג כנה בשבת ולא כל גבינה מתולעת רק בשביב שדורות הקודמים להם היו סוברים שהני בע"ח מניינו קגביל' ונתנו מעצם כמש"כ הרמב"ם ז"ל, דב"ד מותר לסתור דברי ב"ד הקודמים בזמן אפיו אינם גדול בחכמה ובמנין. ואפיו בפירוש הכתובים ומכ"ש בדברים התלילים בחכמת הטבע, דלא היו חושים לסתור דבריהם, מושם דשמא מהו הום חכמים ביוטר וידעו מה שאנו יודעים, דומה בכך, הלא על זה נאמר: ואל השופט אשר יהי' מונע יוציאם, דומה בכך, הלא על זה נאמר: ע"ב דלמה לא בימים ההם. והרי תראה דאמרו ז"ל בעירובין י"ג בדלים לא קבעו הלכה בר"מ, מושום שלא ירדו לסוף דעתו. אמנים כל זאת אפשר כל זמן שלא הייתה הקבלה והמשמעות בתוכה וחותמה בעט ברזל וצפורה שמיר, אבל מאחר שההכרה העצם הביא לידי כך לעשوت לתושבע"פ קיום לדורות, אין לנו רשות לשנות אף כקו צל של יו"ד בחכמתם והכרעתם הן מה שנגע לפירוש הכתובים, והן מה שנגע בחכמת הטבע, כי כל תורותם קודש היא לנו, ואין לו מזוזה וממש"כ הרמב"ם בהלכות שחיטה הנ"ל.

אבל דע כי עניין זה אחורי שעבורו עליינו לפחות גלות ונודדים, המיתה בתוכנו את ההגיוון הישר וכח הביקור, והולדיד דרך פלפול הרחוק מדרך החכמה, כרחוק מזרחה ממערב. וכבר צוחו ע"ז רבותינו גדולי האחרונים אשר ראו בשבר בת עמנון, איך הינו לבו וקהלון עבini כל בעל דעה ישרה. ולא אביה באזה דעת המבקרים החדשניים שאין לי עסק בהם ועםهم וביהם, אבל נאמנו עלי דברי צדיק ונאמן, גדול ליהודים החדרים, עמוד ההוראה שבדור אחרון, ה"ה ק"ז ועל החת"ס צ"ל מה שכabb בעניין זה, והוא בתשובה הנדפסת בסוף חדש מס' כתובות, והוא לרבות אחד מופלפל שרצה לדוחקו לכנוס עמו בפלפולא רבה, ז"ל הטהור: "מאז שמת גדר בפניהם מבלי השב על קושי" כי אם פ"א וכו' ואלפים קושיות מתוגולדים כתבת בעו"ר בבתי מדשאות בכל יום כי לקוצר שככלנו אין אנחנו יודע עד מה וכו'. אמנים לכבודו הגדל אשובך רק על אופן שבילי פלפולו, לא על העיקר. כי מה זה דרכך לא אמרה: תדע מכך קושי מהבר פלוני שהוא סובר כמווני, דאלת"ה לא היה פלוני מקשה מיד, הימנותא קאמינא שגים מעלה ידי חובב וספרון אצלי כמו אותו שהביא ראי' מוננו, אלא שאין שכלי נוטה לקבל הסברא יאמרנה מי שיאמרנה. ואין משוא פנים בהלכה. ועתה שאלהו יודעוני אלו הוה המחבר ההוא קיים ועובד לפני, והקשה לי קושי שלו, והייתי ממהר לכזב סברתו. והבאתי לי ראי' דאל"כ תקשה

אבל אדרבא יבדקו אחריו עד מקום שידם מגעת, ובלי ספק ימצא דברים רבים שלא כונתי בהם את האמת אשר מחותה שהאדם משוחח מדבריו ומרעיונו גם אני לא יכולתי להשمر מרשות הטיעות הפרושה לרוגלי כל אדם. אבל כך היא דרכה של תורה, זה בונה והשני בא אחריו ומקבר דבורי, ומוציא הפסולת מתוך האוכל כדי למצא את האמת האהובה מכל, ואם שכלו, והשנתו, וראיותיו מכירויות אותו לסתור בנינו של ראשון, הוא סותרו ואני עושה שקר בנפשו ובנפש המחבר, לבנות בנין של'Brien רעיון הזהה, גג על גג, כי בהז מציק להענין ומזיק גם להמחבר ההוא, המctrער בעולם האמת, שגרם ע"י טעותו להחזיק בשקר. וכן אמרו חז"ל במשנה פ"ה דאבות ד' מדות ביישבים לפני חכמים, ספוג ומשפך משמרת ונפה. ומהד הטובה שבכלן נפה שמוציאאת הקמה וקולות את הסלת, דהינו שمبرר את הפסולת מתוך האוכל, ועין בהקדמת לקוביטי חבר בן חיים, שהביא בשם רב החת"ס ז"ל שמקדך איך נוטנים החכמים פסולת לפני תלמידיהם ע"ש מה שכתב. אבל הדבר פשוט שא"א לבר ללא תבן, והחכם בעצמו אינו יודע לברר דבר עצמו, שלא יתערב בהם פסולת מעט, ואתה היא מעשה התלמיד המשכיל. אבל יש מי שkolט הכל לרבו, כל מה שראה ולמד וקרא ואני מבחין בין טוב לרע בספוג שkolט הכל וגורע ממנו מי שkolט את הפסולת ומשליך העיקר והוא משמרת.

ועיקר תכליתי שאני רוצה להציג ע"י חבירו זה הוא, ללמד בני יהודה קשת, איך צריך לבקר ולהקור ולדרוש בדברי חז"ל הקדושים, כדי למצוא את האמת, כדי להבין עמוק ותובנותם, ובפרט איך צריך לדקדק בלשונות הרמב"ם ז"ל אשר לרוב הוא מפרש הסוגי דלא חכמי צraftת ז", וכן לדדק בין פרשי"י ודברי התוס". כי בכל מקום דפלו תמצוא שכל הסוגי מתרפרשת באופן אחר לכל חד וחד, ולאו דוקא באוטו מקום דפלו. ועיקר עבודתי הייתה באור שיטת הרמב"ם ז"ל, שלרוב פעמים נתקשו פסקי מפני שרגלים אלו לפרש הסוגי עפ"י פרשי"י ותוס' שלפנינו, ואין איש שם על לב שיש דרך אחרת בפירושה אשר בה דרך הרמב"ם. ואני משכני נפשאי בעיון אחר עיון עד שגדמה שבעה"י כונתי לאויה הדרך, וממילא פסקי הרמב"ם מוכרים. והרבה פעמים נראה לפום רהיטא כי פסקי הרמב"ם מכונים עם פסק חכמי צraftת ז", ועי"ז נתקשו פסקי מכאן למקום אחר, עד שגם ה"מ לא ידע פשר דבר, והאחרונים כי מיעיקרא ממצאים סברות ומוציאים דין חדש, ואני הרatty כי מיעיקרא אין התחלת לשום קושי", כי פסק הרמב"ם בדינא וטועמא, חלק מפסק יתר הראשונים. גם על דברי רשי ותוס' טרחתי הרבה להבינים, ולממצא תמיד סדר ומשטור בפלוגתיהם, וזה חשוב מושך על כל mseceta ויתר מקומות בש"ס.

והנה הראש יוסף והלב ארוי, שני מוארות הגודלים על מס' ז', היו לי לעיניים, כי לווי שוכתי לראות דבריהם, לא הייתה בא לכמה דברים וככלים גדולים. אבל בכל זאת לא נשאתי להם פנים במקומות שמצאתם דבריהם אינם מוחוריים. וביתר האחרונים לא עסקתי בקביעות רק לפעמים, או כשותעורהטי על דבריהם מאחד החכמים או התלמידים, וכן אפשר שהמצאה סברות והערות בחבירו זה, שכבר קדמוני אחרים, ואקווא שלא יחשדי שום אדם, למתעטף בטלית שאיןו של. וכן לעומת זה האס תמצאה סתירה לדברי בספרachi האחרונים ז'لال זה הדבר אשר דברתי, שאין אנו אחריין וערבאי לדברי האחرونים ז'ל, אף שלא יעלה על דעתך לחשב שהגעתי לגדותם ובקיאותם - כי אין אוכל יטעם ממש'כ הנבי' כן", ואנו אנו משועבדים להם לכבות דעתינו בחזק היד, במקומות

ועין בnob"ק חוות סימן ל"ה, ד"ה מה שנסתפק ז"ל: "והנה אם החוי היה פסק כן, ואטו כל מה שנמצא בתושי האחרונים נחליט להלכה, הלא חיך אוכל יטעם, ואם דבריו לא נהירן מאן משיחיה בהו", ע"ל. עוד עיון בnb"ת י"ד סימן צ'ו מה שכתוב הגאון ז'ל על הגאון העצום ר' וואל אלעסקער ז'ל וז"ל: הנה חבורו עדיין לא ראייתי אבל את המחבר הכרתי היטב, ואם כי הוה מופלג גדול ועצום בתורה ועצם התמדתו היה דבר פלא בצרורן גודל חריפותו ובקיאותו, ועצם התמדתו היה דבר פלא בצרורן גודל חריפותו הפוסקים ותראותינו. כי אף שהיה ציס"ע וחסיד ופרש גודל היה לו לב אמרץ בגברים, ולא נשא פנים לדודו הראותינו, כאשר תראה אשר נקל בעיניו לסתור דבריהם ולהרeros יסודותיהם, כאשר תראה אשר הוכחתיו בחבירו nob"ק חקל או"ח סימן ל"ח, ואמנם לע"ה הוה בג"ע העליון בישיבה של מעלה, ובלי ספק הוא משתעשע שם עמהם, אף כי השיג עליהם, כי כוונתו ה"י לש"ש עכ"ל הזהב.

הרי תראה כי עוד ביום מהם היה דרכי הלימוד של הגאנונים האמתים לבורר וללבן להקור ולדרוש אחר האמת בלי שום משוא פנים. אבל אז וע"ע אי נפלנו מאה ועשר מעלות אחרוני. כי אין דושר ואין מבקש, אין חוקר ואין מברך ואין סותה, רק בונה גג על גג. כי כל מה שנಡפס שחזור ע"ג לבן עליון אין להшиб, וההדרסה מצוי לכל מאן דהוא, והספרים החדשניים יציצו בעשׂב השדה. ואם המצא ימצא איש אחד יוצאה מן הכל הרוצה בעבר את הקוצים, ולנכש את הפסולת, הרי הוא נדו כיון מרירה, וכקוצץ בנטיעות ח", וע"כ מלאה הארץ חנופה לכבות הדעת תחת יד בעלי זרוע ולשון מדברת גדלות המוכנים בכל עת להכות בשפט אפס, את כל מי שמנגד לדעתם, וכל אלם גבר בהנים ליחסם אדים המעלת בכל נשק האמת והשכל והסביר, תחת לסתור דבריו בראיות נכחות, ותחת להעמיד למוד גנד למוד, מחשבה מול מחשבה, ומהו מסתפים לצתת נגדו במצוות נחושה במלשינות, רכילות לה"ר וכדומה מהאמצעים השפלים של אנשים חסרי מוסר ונעדרי דעת שלמה.

ואני הגבר נסתי בכל אלה, כי רב בו שבתי בימי חי, ותלי"ת לא מצאו בי וב"ב כל און, כי קמו בי לדפני, אבל רק מפני שדרך למודי לא יטעם לחיכם וקשה עליהם לשם הגינוי המבקר דעת שלפני בלי משוא פנים ע"כ חבו רלי ריבים לדפני חנס. ואני על כל גל וגלו נגעתי ראשית תמיד מן השומעים חרפתם ואינם מшибים, אבל בשיטות למודי עמדתי כעמדו ברזל ולא הנחתיה בשביב לילתם של אלו, ואדרבא בו מצאתי חי רוחני נוחם ונופש על כל התלאות, ותלי"ת לא יגעת לי ריק, כאשר יראה כל המיעין בצד בחבירו זה אשר אני נותן לפני החכמים השלמיים ונבוגים המבקשים האמת ולהבהיר האמת, צריך אני להחזיק טוביה להני המהרבאים, כי ע"י התנגדותם, טרחתני ויגעתי להחזק הענינים בראיות כראוי מוצקות ותלי"ת עלתה בידי. ואל יחשדי הקורא והמעין בחבור זה, כי אדמה בנפשי שככל מקום שהשגת עיל רבותינו הקודמים לנו ז'ל כונתי האמת, כי רמות רוחא זו הוא בערות מאין כמוות, ובפרט שהוא סטור את דרכי מכל וכל. כי מה שהרבה בתני בנפשי עז להציג הוא בניי על היסוד, שככל אדם עלול לטעת, אפילו הגודל שבגדולים, שהרי משה רבנו גוף טעה במה שדן מעצמו, בשער של אהרון ואחרון העמידו על האמת. הרי אכן אדם בארץ שלא יחתיא המטרה לפעמים, ואין זאת גנאי לשום אדם אם טעה, אם הטעות היא מלטה דלא שכחיא אצל, ועל דא סמיכתי לבקר ולהשיג לפי שכל ולבנת. אבל אין רצוני שיקבלו דברי גם גם אחר הבאותם בדףוס ואחרי שתאוסף נפשי, כאשר יעלה ברצון הבורא יתברך.

הקדמה

היי צדיקים וישראלים, תמיימי דרכך, וגדלו את בניהם בעושר ובכבוד, על ברכי התורה והיראה. ובבננס אברחים בעודו בילדותו נראו בו טהרת הנפש וזך לבב, כי היה מסור בכל גופו ונפשו ומואדו ל תורה ולעבודה ולגמ"ח, עוד בימי נעורי. חוץ מהתמודתו הנפלאה הצעיר ביראת אלקים, והי לפלא בבית מדרשו של רבו הראשון הגאון האדור מה"ז בער מיקאלаш צ"ל בתהיליותו ובתפלתו שהיתה רטובה מבכי ודמעות בזויות בהמ"ד, והוא למופת לכל בני גilo. גם עוד מימי בחרותו בפ"ב נаг בטבילות, דבר שהי' אז לפלא ויוצא מן הכלל. וחוץ מיראותו ודבקותו בה' ובתורתו, הצעיר בענות רוח וטובת לב, יוצא מגדר הממוסע. תמיד בקש התחרבות עם חבריהם עיימים ודלים, ועשה עמם צדקה וחסד בכל עת. מנגו היה לתת בכל שנה בגדיו - חלקוק ועד בגדי העליון - לבחרים עניים. עם חבריו אלה גם אחר חתונתו, כאשר כבר ישב על כסא רבנות בק"ק י"נק, התהלך באהבה ואחותה, זכר אותן שלא זכה לפרנסת מרווחת כמוhow, ושלח להם בכל רוגל ומנה יפה יותר מכדי יכולתו. נפשו הייתה כעפר לכל ולא היתה גנא בעיניו, לשמש אורח יהי' מי שייהי, והיה תמיד מן הנעלבים ואינם עולבים.

עוד בימי בחרותו היה מנגו, לרשות פנקס כל מעשייו מידיים ביוםו. בו בא לחשבון עם נפשו, בו מצא אח"כ מראה חייו הפנמיים, כי אפיו מחשבה לא טוביה רשם שמה. ואספра מעשה שהיה כפי שמשמעותה מפי אמרו"ר צ"ל שלמד אצל רבו האחרון ק"ד בעל הכתב סופר צ"ל, והיה אז בן עשרים, נתן רבו צ"ל עיניו בו לטובה, כי היה מן הבחרים המושלמים במדעים וגם מתנהג בחסידות, ורזה רבו לתהות על קנקנו לראות אם תוכו כברו, لكن כאשר נסע בקץ לירגען על אייה שביעות, קרא לו שיש עמו, חוץ מהבחור המשמשו א"א צ"ל נתרצה בשמחת הלב, להיות בצדתו חדא עם רבו. והי היום וא"א יצא מן החדר שדרו בו, בעת שרבו ישן מעט אחר הצהרים ושכח לסגור את הארויז אשר בו הוה מונח הפנקס הנ"ל. וכי בבאו החדרה אחר עבר זמן מה, וימצא את רבו קורא בגלגולותיו ויחרד חרדה גדולה, וכמעט פרחה נשמהו מבלהה. כי מובן מלאיו כי שם נרשמו עניינים שונים ומחשבות שונות, כי באמונה שלמה חשב עם נפשו, ושמרים בסוד ולא הוה מראהו לשום אדם بعد כל הון וק"ז לרבו. (ובפרט שהיה כתוב בו שהוא משתוקק לישא את אחיות רבו. אשר בימים מעטים אח"כ שבקה לו חיים בעודה באביה בתולה בת ח"י שנים). ויפול לפני רבו ויבך ומתחנן לו שלא עישה זאת לקרא הדברים. ורבו לא קם ולא עז ולא השיב לו מאומה. כאשר ראה כי קלטה אליו הרעה מארת המלך, וישב אל חדרו וחשב כי עתה יהי מוכרת לבrho מפ"ב, ונעה שם בבליה. רבו לא קם ממשיכו עד שקרא כל הכתוב בפנקס מרישיא ועד גמリア, וכאשר החלים קרייתו יצא ויבא אל חדר הסמוך ומסר את הפנקס לידי תלמידו ונש��ו על ראשו ואמר לו זהה": "כ'ולק יפה ומום אין בך" ומאותו שעה ואילך היה תלמידו זה איש סודו וויעץ הפנימי בכל ענייני הישיבה ושאר עניינים, וכאשר שאל אותו גיטו זקני הכהן"ג מו"ה דוד צבי ע"פ צ"ל, האס כשר הדבר בעיניו שיתן בתו הבכירה אמר מורתו ריזל ע"ה לאיש זהה לאשה, השיב לו: דע כי אם היה לי בית שהגייע לפרקה לא היה בא למדה זו לשאול ממני עצה בדבר זה.

התנהגותו בעבודת ה' הייתה בהצענו לכת ובתשוכה גדולה אחר המצאות פ"א לא היה בנסיבות בפסח חזרת (סלאט) שהוא מצוה מן המובהר למרי כمبرור בשו"ע או"ח סימן תע"ג ונתן לטרי"ב הייעזרת ענדר דינר זהב بعد איזו קלחים סלאט. וכשנודע זאת לרבים ע"י המוכר, לעוז עליו בני עירו, ונצטער הרבה על

שדברינו נראה מדבריהם, וסבירותינו אמתית מסברתם. אבל אפילו אם נמצא תמצאה סתירה לחודשינו בראשונים או באיזו מאמר בש"ס שלא הרגשטי בהם, ולהם אנו משועבדים ואין בכחנו לחולק עליהם, הלא זה הדבר אשר דבר האדון החת"ס צ"לDBC כל מקום שהסבירו ושכל הישר מכricht שהוא כך, לא סבירה כרסית אלא סבירה מבוארת לכל בר דעת, אז אנו מחויבים לישב לשון הראשון ההוא או המאמר בש"ס, אפיו בדוחק, למען לא נטרך לוז מסברתינו הישרה והאמתית, וכאשר דרכו דרך זו הקדמוניים צ"ל, ודוחקים כללה רובם אמותים, ר"ל אמת הסכמי.

אמנם להלכה ולמעשה, ודאי אכן לוז מדברי והסכמות הפסיקים המקובלים אצלנו מדור דורה, אף שלפי ואורנו והבנטינו יש לפפק בדבריהם אבל מ"מ מהני לנו בירור הפסק הלאה, נגד המוסכם בפסיקים לצרפו במקומות שיש עוד מקום להקל וכדומה. ובפרט נחוץ מאד לידע אצל כל דבר הוראת או"ה, אם הנדון הוא דאורייתא או דרבנן, ובדבר זה נסתם כל חזון ונתערבו הפרשיות דשמייה יתברך, שלא אכשל בדבר הלכה, וללבן עד מקום מותחין הדרבן, ובש"ס גופי ובראשונים תמצא פלוגות נוראות בהזה. ועל כל זה נתמי לביב בחבירו זה, לביך וללבן עד מקום שידי יד מה מגעת. ובתפלת המשא אסיים יהא רעווא קדם אבואה דשמייה יתברך, שלא אכשל בדבר הלכה, ולא אומר דבר שלא כרצונו יתברך, ובזאת אבותי הקדושים נ"ע אוכי"ר.

איתא בירושלמי פ"ו דפסחים, כל תורה שאין עמה בית אב אינה תורה, - ונראה כונתו כי מלפניו זאת בישראל שرك יחוסי כהונה ולוי היו מורים לעם וכדתכיב בקררא, יورو משפטיך לעקב ותוՐתך לישראל, וכתיב ושתפי כהן ישמרו דעת תורה יבקש מפיו, כי בשבט הלוי בחר ה' לחיות החכמה העלינה שופעת עליהם תמיד והמה מסוגלים מצד קדושות מקורות ותולדתם לדון ולהזרות. ועיין בתשי' חת"ס סוף חאו"ח מש"כ להגאון מהר"ץ חיוט. ואע"פ שכתר תורה וחכמה מונח לכל מי שירצה לאכזות בו, בכל זאת מצוחה לכתלה עכ"פ בכהנים ולויים, וכן נדרש על הקרא, אל הכהנים הלוים ואל השופט אשר יהי וכו', מצוחה בכהנים הללו ואם לא ימצא בהם מי שראיין רק אז, ואל השופט. וגם זאת היה לחיזוק תושבע"פ, כי מסתמא ברא כרעה דבאה וילך בעקבות אבותוי, וכן גם אחר שגלינו מארכינו, ונוטל כתר התורה מעיל רosh הכהנים, מ"מ ראיינו שהتورה הייתה מהזרת על אכסני' שלה, דור אחר דור. ויש לדרש סמכין אל הכהנים הלוים ואל השופט, שופט דומי' דכהנים מה הכהנים מיויחדים, אף השופט שהוא ממיוחסים شبישראל. וזה כונת הירושלמי הנ"ל דכל תורה שאין עמה בית אב, אינה תורה, וכן אמרו במדרש למה נמשלו ישראל לגפן, מה הגפן היא חיה ונשענת על עצים מותים, כך ישראל הם חיים ונשענים על המתים, (מד"ר שמות פמ"ד) וכן מדרכי מחברנו להקדמים לפרי שללים, תולדותיהם וקורותיהם למען ידעו מבטן מי יצאו הדברים, ולא אשנה גם אנחנו את מנהגם, ובפרט שמצוות כיבוד או"ה לנו מוחיבים בה גם לאחר מותם, מביאתנו לידי כך, בספר מקצת שבחי אמרו"ר הגאון ר' אברחים בן אידל צ"ל שהיה ג"כ רבוי מובחק, גם למען יהי דברי אלה מדריכיו של אמרו"ר הגאון צ"ל מוצקיים וקיימים, לזכור עולם ליויצאי חלצי, בני ובנותי, חתני וכלתاي ובניהם אחרים, ושמרו דרך אבותם לעשות צדקה ומשפט, ולא יעדדו קריסולם מדרך התורה והמצוות, למען יטב להם ובניהם אחריהם.

אמו"ר צ"ל נולד בשנת תקף"ה בכפר קטן סמוך לארצענברג (בסלואוקי) אביו מה"ז יקוטיאל ואמו מרת אידל ע"ה, שניהם

בני לוי. שתולים בבית ה' אלו תשב"ר, בחצרות אלקינו יפריחו, שעומדים ומשמשים בעזירה. וברא הוא כונתו דבני לוי שנטקסו מבטן בטרם נוצרו בקהל גינו מדרגה למדרגה בעלי عمل וטורח הרבה עד שנעשה גודלים בעודם עולי ימים, משא"כ מי שאינו מבני לוי אע"פ שיגעתו ומצתתי תאמיין, אבל רך אחורי גיעה שנים רבות, ורק לעת זקנותו יזכה גדולות. זה שאמר צדיק כתמר יפרח, דהיינו שמתחליל פורחים ומיד הארץ בלבנון ישגה, בעודו באבו יתגדל samo. אבל זה אינו רך בגין המיעדים לכך מהרין ולידה, כי בהם תמצאה, "שתולים בבית ה' אלו תנוקות של בית ובך" אתמול ראיתו אותם בבית רבן בתור תנוקות, ולמחר בחצרות אלקינו יפריחו שעומדים ומשמשים בעזירה ומיד הארץ בלבנון ישגה, בעודו תבוקש מפיהם, והיינו יפריחו את אחרים. וכן מצינו בנח ואברהם. כי בנה שהי' חטר מגען צדיקים ושרים למצ ומטושלח, מתחלת ימי היו נקרא צדיק, הצדיק תמים, וככתוב ונח מצא חן בעיני ה' מציאה מצא שהוא צדקו בללא عمل וגעה, אבל אברהם שהיה בן תרכח ה' צדיק לעמוד בעשר נסיוונות עד שקראו הוא יתברך כי ירא אלקים כי בעקידה נסיוון העשيري כתיב עתה ידעת כי ירא אלקים אתה. ומה מאד יומתקוanza זה דברי המדרש סוף פרשת נת, א"ר סימון ג' מציאות מצא הקב"ה בעולם אחרים, דוד, וישראל. אבל דכתיב ומיצאת את לבבו נאמן לפניך, דוד דכתיב מצאתי את דוד עבדי, וישראל דכתוב ענגבים במדבר מצאתי לישראל איתובין חבריו לר' סימון, הלא כתוב ונח מצא חן בעיני ה', אמר להם הוא מצא אבל הקב"ה לא מצא, עכ"ל. והכוונה מבוארת באברהם הקב"ה מצא עין מציאה הבאה בהסת הדעת כי דרשו עליו במדרשי מי יתנו טהור מטהמא, אברהם מתרח, וכן דוד שהי' אדמוני, ואמרו עליו שבן שפהח הוא ומצד אמו מואבי עד שהוחכרו להתרו לבא בקהל, ולדרושים מואבי ולא מואבית,ומי הי' יכול לחשב עליו שהיה נעים זמירות ישראל, ولو המלוכה, והי' כמציאה לפני הקב"ה, וכן ישראל במדבר כי עם לו יצא מצאים ובעוד ימים הייתה יהודה לקדשו ישאל משלחותיו, ואמרו במדרשי על והיה בשלח פרעה מי צוח ווי, פרעה צוח ווי בראשותו את העם דגים, נוסעים ביד רמה להיות מלכתה כהנים וגוי קדוש, והמשיל הדבר לבעל שדה שבו תל ומכו רוזול והליך הסיר התל וסקלה ונטעה, עד שנעשה גן הدسים, ולכן מצא הקב"ה מציאה בישראל. ופרקיך מנה דכתוב ונח מצא חן, ומתרץ לי שפיר, היא מצא כי בלי עמל זכה להיות חשוב בעיני המלך אבל הקב"ה לא מצא בו מציאה, כי מעותך ה' להיות צדיק ונאמן מצד מה שטרחו אבותיו בשביilo.

סדר למדו של אמור"ר ז"ל ה' מס' ר"ה וימתא או סוכה באלו ותשרי, מגילה על פורים, פסחים על פסט, שבועות על חג השבעות, תענית על ת"ב וכלה עם פסקי הרא"ש ז"ל. בכל לילה קודם שעלה למיטה פרק משניות, ובכל יום שעור עיון, חז' משוו"ת הבאים לפניו מהמקשים תורה מפיו. ורבו השני הגאון העצום מהו שלמה קוווטש ז"ל, כאשר הציע לפניו איזה שאלה בפלפולא רבה בעודו ציר לימים רב בק"ק ינק תצ"ו, השיב לו בז"ל: מובטחני בך שבימיים לא כבירים תה"י מהנשאלים. - מעת שהייתי בן עשר היה לומד עמי כל עניין עמוק שבא לפניו חן בא"ה והן בטיקון עגנות, גיטין וקדושים. ואף שגעגעו עלי היו גדולים באשר היהתי לו בן יחיד היה דרכו לעוררני משינת הילדים כמה שעות קודם קודם עלות השחר והביא לי למתי מים לרחצה וקפאפע חם, וישבנו אח"כ למד יחיד, כל דבר בעינן גמור אפילו עניינים העמוקים והרחוקים מדעת לדיים, עד שיכלתי לפלפל אם הרבנים ות"ח שעברו דרך עירנו בשמות גיטין ותק"ע עניינים, שאין יד כל בחור משתמש בהם

שנודע הדבר.

בנסיותיו על הדרך שהי' בימים ההם לרוב בעגלה, ה' תמיד מהאר להתפלל בעשרה, אע"פ שהיה מוכרכ להתעכ卜 עי"ז שעיה או שטים, ולהוסיף לבעל העגלה כמה DINRIN על שכרו. ואך אם לא עלתה בידו אחר כל הטראה להמציא צבור להתפלל, שמה עכ"פ על שחאב לשעות מצואה. והיה רגיל לפרש בזה מאמר נפלא בברכות מ"ז ע"ב א"ר"ה תשעה ונראין עשרה מצטרפין, אמרי לה כי מכני אלא א"ר"ה תשעה ונראין עשרה מצטרפין, אמרי לה כי מבדרי, ופרש ז"ל בគונת ר"ה שבא לפרש דבריו הראשוניים בא"ר תשעה יחד דהשעה וארון מצטרפין. דהנה הרובה פעמים בא"ר תשעה יחד העשيري, ובתוך כך בא אחד, אבל המה מפוזרים אינה ואנה עי"כ מטרפין, ואם יחסר להם אחד הם מתפזרים לבקש, ולהזoor אחר למניין, ואם יחסר להם אחד הם מתפזרים לבקש, ואל לא יקלו העשירי השבח כאלו הטעלו בעשרה, ע"ז קאמר ז"ל שם דף ח' ע"ב מצטרפין, ודבר זה למדנו מן הארונו, דאמרו ז"ל ב"ה דליתא, דט' כה"ג דلوחות ושברי לוחות מונחים בארץ, וילפו מזה שיזהרו בזקן ששכח תלמודו, לכל שנאנס ולא עלתה בידו השבון לי' כאלו שעאו, וא"כ גם לגבי תפלה הצבור כל שהי' תשעה והתאמזו להשלים המניין ולא עלתה בידם, ע"י מה שלמדין מהארון מצטרף להחשב כאלו הי' עשרה. ור"ג דלא הבין המליצה הללו, נתקשה בדבר וכי ארונו גברא הוא, ופי' לו ר"ה דבריו דכוונתו על תשעה שנראין עשרה, והיכי דמי, או דמכני וממתינים שעיה או שתים על העשירי ולא בא, או דמבדרי לחזור אחר העשירי עי"ז נטרפה החבילה, כי בנתים בא אחד והלך לו, כיון שלא מצאם במקומות בכל אופן מצטרפין כאלו הי' עשרה, מרן דילפין מני' חשב לשעות מצוה ולא עשה מקבל שבר כאלו עשרה. (ועיין Tos' שבת לב ע"ד ד"ה על שקורין לאחר"ק ארנה שכטבו ע"ג דבל דוכתני קרי לי' תיבה כמו העובר לפני התיבה, היורד לפני התיבה או"י אשכנן מני' דקרוי לי' ארונו כדאמר תשעה וארון מצטרפין עכ"ל. ולפי פירוש אמור"ר ז"ל, אין مكان ראי' דהכא על ארון דמשה קאי שימוש נלמד חשב לשעות מצוה וכו').

אותי בנו ייחדו כל בחותוי הרוחניים פэр עלי להדריכני ולמדני וכיים בי מצות ושננתם לבניך לדבר בס כל יכלתו, כבר ד' שנים הiliary כאשר התחיל ללמדני האלפה ביתא ולא רצה למסור דבר זה למלמדי בית הספר החדשנים מטעם הדזוע. וכמה פעמים ספר לי ש캐שר הראה לי אותן שי"ז ואמר לי: ראהبني שיש לך ר' ראשון והוא נקראת שי"ז אמרת לי מני ובי ק"ז מני שיש לך ר' ראש אחד על השי"ז שיש לך ג' ר' ראשין דרכ הלאה לענין אחד, ואמר לאמי ע"ה: מובטחני שבנו זה היה גדול בשראל, כי מי שמע מילד כבר ארבע שנים לימוד ק"ו שהוא הקיש שכלי מדעתה דעתPsi. חז' ממה שלמדתי בחדר חומש רשי"ז וגמרה, למד הוא ג"כ עמי, וכאשר היהתי כבן תשע כבר ישתי בדור החבורים לשם שעורי. בחודשו מן העת היא הביא כמה פעמים קושיות ופלפולים ממני, לא פעם אחת שמעתי מאחרוי הדלת אחר השעור באמור לאמי ע"ה "אשר يولדי" רגיל ה' לאמור לי שלא יהיה לבי גס עלי על שאני מצליח בלמידה, ואמר: דע כי אבותיך כבשו לפניך הדרכ והמה טרכו ויגעו בעבורך והتورה מחזרת על אכسنיא שלה ופירש בהז דרכי המדרש. צדיק כתמר יפרח הארץ בלבנון ישגה אלו

הקדמה

ויהי מנוצח ממנה. וא"א השיב לה תמיד על תרעומותיה: אל תdagyi כי בנק זה יתבעיד בעזר הש"ת לאילנא רבא. ובעת פטירת אביו, ז"ל היהת א"מ ע"ה בת מ"ט שנים. ונשארה אלמנה ל"א שנים, ולא רצתה להנשא שנית רק לשאר אצל, בנה היידה ואצל בתה יחידתה, אחותה היקרה אשת חיל המפורסמת בצדקה מרת מרים גיטל תחיה שדרה בעדש וכעתפה, ונפטרת אמי מורתינו ע"ה ביום י' מרחשון שנת תרס"ט.

והנה מקורות חי אבותי וקורות חי, אלו הייתה כונתי לפרטן ולספרן כלו, הייתי צריך לחבר חבר גדול, אבל לא בא זה חפצתי ורק ראשי פרקים נתתי לפני הקורא כדי להודיע כי מגע גדולים אני וגונת הצדקת המפורסמת בכהן מושיע ומודתית מורת צבי תה".
ונתגדלתי בבית מלא תורה ויראת ה' וכל תורהני, מראשית למודין, קיבלתי מאמור"ר ז"ל, כי חוץ מאיה חדש ששהיית בפ"ב בסוףימי ק"ד בעל הכת"ס ז"ל לא שמשתי אצל שום רב אחר, ומעט בואי הנה עם אבותי ז"ל כבן שבע שנים, לא עזבתי את עיר רק באקראי, ואני מלא תודה לבני קהלי הן לאותם ב"ב שכבר שבכו לנו חיים והן לאותם שם חים אנתנו ה' אריך ימיהם, כי שליל ושל אבי ז"ל שלהם. ואיננו רוצה להזכיר שמות פרטיים מכמה טעמיים אבל דרך כלל אברכם בברכה משילשת והוא רועא שיטקיים בהם ובזורים אחרים הם הנ הבתוות שכפי דברי ז"ל התנבאו נביאנו עליהם, שכן אמרו: כל הטובות שהתנבאו היו למחזקי תורה ומכבדיה וקרأتي שם חבירו זה "דור רביעי" באשר אני הראשון שבדור הרביעי להחת"ס ז"ל, ושמו הקדוש בקרבי, ואקווה שלא ימוש כי בתורתינו אפלו אם שניתי לפעמים, ואעפ"פ שהשגתني גם על דבריו הקדושים, הלא דברי קדשו שהבאתי לעיל היו לי לעיניים ועליהם קסמיינה. וזכותו הנגדו זכות שאר אבותי הקדושים אחורי עמוד לי שלא אבוש ולא אכלם ולא בעזה"ז ולא בעזה"ב, ואזוכה לדסיד ולהוציאו שאר חזשי דהינו על רוב סוגיות הש"ס, וככמה מאות ש"ת ודברי אגדה, שהם אתי בכתביהם ושלא תמיש התורה הזאת מפי זרוי זרע זרعي ע"ע אוכי"ר.

עוד לפני שנעשתי בר מצוה, עד שהגה"ק מהר"מ פאנעט ז"ל מדעת שלח לי כתוב חבר לרבר מצוה נגד רצון אמור"ר ז"ל. ודרך היה לפלפל עם הרבנים שדרשו בבית הכנסת, עד שהגה"ק ר' הל ליכטנסטיין ז"ל, בקש ממוני שלא לעשות כן עמו כי עיקר תכלית דרשו דברי מוסר ולא לפול הלהקה. וועררני למדוד בכל יום ספרי מוסר כי לא המדרש עיקר אלא המעשה. ודברי קדשו בהבט קודש עשו עלי רושם גדול.

אמור"ר ז' בר ברב צדクトו גוז אמר להשIANI אשה בן י"ח שנים לקיים דברי ז"ל בן שמונה עשרה לחופה ואני נולדתי ב'ב' כ"א אדר ראשון תרט"ז ובשנת תרל"ד בל"ג בעומר נכנסתי לחופה עם זוגני הצדקת המפורסמת בכהן מושיע ומודתית מורת צבי תה".
ואחר שלוש שנים ומחצה עבר ב חנוכה תרל"ח נבחרתי לרב פה קהلت ז"ו, למלאות מקום אבי מורי ז"ל שנפטר ביום כ"ב כסלו שנה הנ"ל בן נ"ב שנים אחורי שישב בברנות ביבנין י"א שנים ופה עירינו י"ד שנים. תנצ"ב"ה ואחותו יגן עלו ועכ"א.

מצדامي אני דור רביעי מהחת"ס ז"ל. זקנתי הצדקת המפורסמת מורת הינדל ע"ה, הייתה בתו הגדולה, ואני מורת מרת ריזל ע"ה, הייתה בכורה לאמה, ואני הייתי הראשון שבדור הרביעי החת"ס ז"ל, אמי מורת ע"ה הייתה בת י"ב שנים בעת פטירת החת"ס והיתה אהובה עליו ביותר, ובכלليل שבת קודש בשעת זמידת אשת חיל, תפס בידה וטיל עמה בחדרו. היא הייתה מוחכמת ביותר ומלומדת אהובה תורה בכל לבה כאשר ראתה זאת בבית אביה והיתה משגחת עליו מaad שלא אבטל זמן. והרבה פעמים הייתה קובלת על בעלה באמירה אליו: רואה אני חן בלמודך עם התלמידים והן בנסיון איןך משגיח על בנק ייחיך כראוי. והרבה פעמים הייתה קובלת עלי לפני אמור"ר ז"ל לאמר לו: דע כי לאחר הצהרים בעת ישנית, לא למד בנק מאומה, כי על דברת Tos' אחד פלפל עם הבוחר החוזר עמו על הפשט, ובזה עברו ב' שעות יקרות, ולמה אתה נותן לו בחור שאינו יודע להסביר לו כראוי,

פתחה

לهمبشر נחירה כלל, ולר"ע לא איתסר להםبشر תאהה במדבר, ובפירוש האי פלוגתא, מחלוקת רשי' תוס' ורמב"ס ז"ל. וטרם שנבוא לביאור הני שלש שיטות נברת תחהה ענן נחירה מה טיבה כי גס בזה ראיתי מבוכה גדולה.

ורשי' בפ' השוחט כ"ז ע"ב כתוב דאפיקו אי יפלין מושפך את דמו דאין שחיתה לעוף מן התורה עכ"פ נחירה בסמנים בעין, וכונתו דושפך דהכא דכתיב אחריו וכשהו בעפר ע"כ הוצאת הדם ממש קאמר, וכיון דהתורה הקפידה על הוצאת הדם, פשיטה לא שכונתה השיקcisים לכל המסכתא וכל הקורא הלומד בחיבור זאת,יפה עשה לעין תחהה בתיחה כולה ולהיות הענינים מסודרים בזכרנו ואז بكل יrhoץ בפנים כמובן, וזה החלי בעזירת החון לאדם דעת ומאר עיין חכמים.

דזוקה במקומות הסימנים יש לקיים את זאת, אבל ראיית בתוי"ט על המשנה لكمן פ"ה דהנחר והמעקר שכטב דהנחרה אינה נוגעת בסימנים כלל עיי"ש. ודבריו תמהין מאד, חדא שהוא נגד דברי רבוינו רשי' ותוס' שכטו בכמה מקומות במס' זו דהנחרה בסימנים זהו, ועוד אדם אפשר לקיים ושפך ע"י חתיכת ורידין בלי לנגע בסימנים, באfon דבעמsha נחירה אין בה מעשה טרפה אלא הוצאת דם הנפש, או פשיטה אסורה היה לחנות במקומות השווא מעשה טרפה שאסורה להם במדבר, כיון שלא שיך לנחירה ומילא, דשיטה היהת אסורה להם במדבר משום דמייד שניקב הושט מעשה טרפה, והי' השחיטה בבהמה בקדשים כמו מליקה בעוף ושניהם בחולין אסורים היו, דבר זו שלא נזכר בשום מקום, אלא ודאי דהנחרה ג"כ בסימנים היה, כי בלא הכרת סימני הצואר אין הדם נשפך בשפע מן הוירידין אלא דכפי הנראה נתמך התוי"ט בדברי רשי' י"ז ע"א ד"ה הנחר ש', דנחרה היינו קרוע לארכאה מנחריים עד החזה עכ"ל, دمشמעו לכארו' בלי נקודות סימנים, אבל זאת א"א, דהרי רשי' בעצמו במקומות הנ"ל לא כתוב כן, וגם על משנה זו لكمן פ"א ע"ב ד"ה הנחר והמעקר, מוסיף רשי' ז"ל "סימנים", הרי דקאי גם אגהור ומפרש דנחרה בסימנים, ובדף פ"ה ע"ב ד"ה נחרו פ"י, "חנקו" הרי דבעין סימנים בנחירה, וכן באמות דברי רשי' תמהין بما ש' דנחרה היינו קרווע לאורך הצואר, ומה שמדיק לשון נחירה ואומר כי יסודה מנהרים, לפ"ד נהפו הוא, דנחרים מלשון נחירה שיסודה "חוור" והיינו נקב, ונקרווא נקי החוטם נחריים על שם שני הנקבים, ונרדף עם "דקורה" יונקירה" וכולן פירושן תחיבת הסcin או הרומח בחזקה, והיינו דרשׁה וגיטרא, וזה הוחילק שבין שחיטה לנחירה כי שניהם עופר במליקה. ועדין הקשרبشر חולין לא ידענו, ועל מדוכה זו ישבו הני תנאי קדמי, ר' ישמעאל ור' עקיבא במקילון דף ט"ז ע"ב, והוא היסוד והעיקר לענין הנפלא הלו, ובפירוש פלוגתם לפ"י המתבאר בשkil וטרוי' בסוגי, איך שאלש שיטות גדלות וקבועות, הלא המה שלשה הרוועים רשי' ותוס' ורמב"ס ז"ל שככל אחד אחד דרך דרך לעצמו, וביאור שיטות תמא בדבשו אל, ר'יש' ור'ע פליו בפירוש הכתובים דכי ירחיב ז"א את גבולך וכו', בכל אות נשף תאכלبشر, וכי ירחק מנק המקום ובחת מתפרק ומצאנך וכו' ר'יש' סובר דפרשה זוأتא להתיירبشر תאהה כשייכנסו לארץ שנאסר להם עד עתה, ור'ע סובר דאתא לאסורה להםبشر נחירה שהותר להם עד עתה, ומפרש בגמ' דפליגו, דלהי"ש לא אישתר עיין מה שכתבתי שם ומצאת עונג נפש.

אית' נחוץ לפתח שער הפтика לפרקם הראשונים המדברים מעין שחיטה וטרפה, באשר זכיתו לגלוות עמוקות, בפרט בשיטת הרמב"ס ז"ל, דברים שלא שעורום נשאי כלו ומספרשי השיטות, ועפ"י הכללים שהוצאתי פרשתי הסוגיות אנה ואנה, עד שבכל פרטיו הענינים היתי צרייך לכפול הדברים ולהאריך יותר מדי, לכן מצאתי נכון להעמיד בראש ספרי עיקרים אחדים ולבאר כל עיקר ועיקר באריכות, ובזה הקלטי לי המלאכה בפנים החיבור שלא אצטרך רק להראות מקום לעיקרים, וכן כתבתי שער הכלול בכמה כללים השיקcisים לכל המסכתא וכל הקורא הלומד בחיבור זאת,יפה עשה לעין תחהה בתיחה כולה ולהיות הענינים מסודרים בזכרנו ואז بكل יrhoץ בפנים כמובן, וזה החלי בעזירת החון לאדם דעת ומאר עיין חכמים.

יעיקר א' השחיטה והנחרה

תוה"ק אסורה לנו האבמה"ח והטרפה והנבלה מפורש במקראי קוודש, אבל לא פירשה לנו במקרא מלא איך נקשר הבשר לאכיליה, בלי לפגע באחד מאיסורים אלו, כי הקרה דזוחחת שנאמר קודם שנכנסו לארץ אתה להתר הזביחה של בקר וצאן בריחוק מקום שהי' אסור להם במדבר מכובאר בפשטהDKRA, ואין כאן ציוו מפורשת על שחיטת חולין, אלא מכלא נשמע, וזה דבר נפלא שלא יבוא ציוו מוחלט על ההשר בשאר לאכיליה, ולא עוד אלא כיון דהאי קרא בסוף ארבעים נאמר, ועל אחר כניסתן לאארץ, כל ארבעים שנה במדבר איך אללו בשאר - וקרא דושפך את דמו וכשהו בעפר בחיה וועף הנאמר במדבר מיד במתן תורה, שם לא נתרפש על איזה אופן ישפך הדם, ובאמת שפיכת הדם בכל מקום הוא נטילת נשמה על איזה אופן שהיה, כמו שופך דם האדם בediator ז"פ הנאמר לב"ג, ואל תשפכו דם גבי יוספ, דכלול כל מיני הריגה, אלא דכאן כיון דכתוב וכשהו בעפר ע"כ שפיכת דם ממש קאמר, אלא דסכ"ס לא אייתפרש איך נשפך את הדם, גם לא דבר כאן אלא מהיה וועף, ועicker הקרה ממשום כסוי נאמר, ולא מצין אופן הקשר הבעה"ח לאכילית אדם אלא בקדשים, דשם כתיב ושותט את בן הבקר, ולילך משם על חולין, חז' ממה דאין למدين חולין מקדשים, א"א דהא מצין מליקה בעוף קדשים, הרי דקדשים מצוות הקרבתו בכ"כ, בהמה בשחיטה וועף במליקה. ועדין הקשרبشر חולין לא ידענו, ועל מדוכה זו ישבו הני תנאי קדמי, ר' ישמעאל ור' עקיבא במקילון דף ט"ז ע"ב, והוא היסוד והעיקר לענין הנפלא הלו, ובפירוש פלוגתם לפ"י המתבאר בשkil וטרוי' בסוגי, איך שאלש שיטות גדלות וקבועות, הלא המה שלשה הרוועים רשי' ותוס' ורמב"ס ז"ל שככל אחד אחד דרך דרך לעצמו, וביאור שיטות תמא בדבשו אל, ר'יש' ור'ע פליו בפירוש הכתובים דכי ירחיב ז"א את גבולך וכו', בכל אות נשף תאכלبشر, וכי ירחק מנק המקום ובחת מתפרק ומצאנך וכו' ר'יש' סובר דפרשה זוأتא להתיירبشر תאהה כשייכנסו לארץ שנאסר להם עד עתה, ור'ע סובר דאתא לאסורה להםبشر נחירה שהותר להם עד עתה, ומפרש בגמ' דפליגו, דלהי"ש לא אישתר

פתחה

לרי"ש מיותר למגורי, על כן כתוב רשי"ז דבאותם מיותר הוא אלא דוורחא ذקרה למיكتب נמי אכילת בשר זביחה, או אתה לא מעת וובהת ולא גיזה ובפסה"מ כתיב או דבא לאסור חולין שנשחטו בעזה, כן כי רשי"זיל בד"ה בשער נחרה לא אישתרי כלל. זו היא דעת רשי"ש, אבל ר"ע דרש קרא דלאחר קרא דברת תאוה כתיב, כי ירחק מנק המקום וכו' וובהת מבקרך ומצאנך כאשר צויתיך, וכאמר ذקרה אתה לאסור להם בשער נחרה משנכנסו הארץ, שעד עתה הותר להם. ולדעתי רשי"זיל ר"ע היתר נחרה במדבר מכלל, דמדיאצטריך לצאות מעטה על האזביחת מכלל דעד השטא אישתרי להם בלי זביחה, ובמה בנחרה ומדקאמר ר"ע ذקרה דזבחת אתה לצאות על האזביחת, ולא להתייר האזביחת בחוץ מוכח דלר"ע גם עד השטא הותר להם האזביחת בחולין בחוץ ذקרה דשחויט חוץ רך על קדשים קאי (וכן פרשי"זיל בתורה בפ' שחוטי חוץDKAI אקדשים וכרי"ע אלא דבפ' ראה בקרא דבלאות נפש תأكل בשער מפרש דאתא להתייר להם בשער חולין שנאסר להם במדבר אה"כ מקריבה שלמים, ואת כרי"ש לפי שיטת רשי"ז וא"כ הוא מצוי שטרוי לב"י תורי ודו"ק).

והתוטס' הקשו על רשי"ז דכמו לר"ע Dunnichא לי" דיליף הימור נחרה במדבר מכלל מדחיבת רחמנא באזביחת נשנכנסו לארץ, למה לא ניחא לי" רשי"ז דיליף איש בשער תאוה מכלל דاشתראי בקרא בכ"י ירחיב ה' את גבולך וכו', אבל כבר כתبني,-DDOR המדבר לא ידעו ממשנה תורה עד סוף ארבעים ולא מציע ידעו לא איסור ולא היתרמן מן הכתובים שבפ' ראה אבל ה' מוכרכה משה רבינו לומר להם מפי הגבורה תיקון נחרה לאכול בשער, או איסור בשער תאוה, וכל מה שאמור להם משה במצווי חום הוא תורה שכטבת. וה' מלוכחה לכתבו בד' ספרים בין שאר המצוים והפרשיות שבתורה, ולכן מה שכ' רשי"ז בר"ע דמהאי קרא דכתיב כי ירחק וובהת נפ"ל דעת השטא לא נצטו על האזביחת, היינו אכן DIDUNIN זאת מהאי קרא אבל לדoor המדבר ה' להם מקריא אחר המתיר להם הנחרה והוא קרא דושפּק את דמו דכתיב בחיה וועף והוא נחרה ממש"כ לעיל, וליפא בהמה מעוף מהקיישא דזאת תורה הבהמה והעוף, והא דכתיב רשי"ז דמהאי קרא דזבחת ילי" ר"ע מושם ذקרה דושפּק יש למיליף להיפך נמי וכרי"ש שפיכה שפיכה משחויט חוץ ולומר דהאי ושפּק שחיטה קאמר או קאמר, דשחיטה חולין בבר וצאן מקדים לפינן וועף מהקיישא להמהנה ננ"ל, ולכן הכל תלוי אה"כ מפרשין האי קרא דכי ירחק וובהת, כי ממש נוקח לפרש קרא דושפּק את דמו, וגם קרא דושחט את בן הבקר דהוא עובודה בקדשים דוקא, ותצע דאם נאמר דלייכא שום קרא אחר להתייר נחרה אלא מקריא דזבחת, קשה נחרה לר"ע מנ"ל דילמא שאר הריגא, וע"כ לומר דמושפּק את דמו ילי" ר"ע דבעינן עכ"פ נחרה ממילא דמציע ליליף נמי דסגי בנחרה, וכמו למ"ד דין שחיטה לעוף מן התורה דיליף מהאי קרא דבשפיכה בעלמא סגי, וליפא בהמה מעוף בהקיישא ננ"ל.

עשא אונזן כאפרכסת ושמע דבר נפלא דזבחחים דק"ז ע"א פלאג נמי רשי"ש ור"ע, בדינא דשחויט חוץ בעוף מנ"ל. רשי"ז ילי"פ איסור שחויט חוץ בעוף מקריא דאו אשר ישחט, לרבות את העוף, ומיליקה בעוף מוגעת מקריא דזה הדבר, ור"ע איסור דשחויט חוץ בעוף ילי"פ מקריא דDEMIM שפּק, ומיליקת בעוף מוגעת מקריא דאו אשר ישחט, לאפוקי מליקה, והנה כפי שרגלים לפרש פלוגותות כללה, זה למד מפסק זה וזה מאחר בלי' שום הכרח פנימי ואין סדר, ופה תראה כי דברי רבותינו זיל בדרשותיהם עמקים וכrai מוצקים, דרי"ש דס"ל כאן דלא אשתרי להם נחרה במדבר, ולא יכול לאכול רך בשחיטה, וליפא שפיר מאו אשר ישחט לרבות שחויט חוץ בעוף, כיוון דזאת הימרה הקשר שוחיטה חולין בכלל, لكن בתורות

בבא סלקינו דעכ"פ נחרה נמי בסימנים והחילוק שבין שחיטה לנחרה שזו במשוכה וזה בדרסה וקרא דושפּק את דמו, ממעט כל שאר מני הרגינות אבל מורה על הכרת סימני החואר עם הורידין כדי שיצא הדם בשפע דרך שפיכה, ועתה נבוא לביאור השיטות.

שיטות רשי"זיל, ר' ישמעהל דס"ל בשער תאוה נאסר להם במדבר, יליף זאת מקריא דשחויט חוץ, ذקרה זה אף בחולין נאמר דאסורה התורה גם את החולין לשוחט בחוץ ולאכלו ורק כשהובה לארכנו הותרו להם לאכול בשער בהמה. ומיאן רשי"זיל לא אמר דרי"ש יליף איסור בשער תאוה, מדחתיר להם בשער תאוה נשנכנסו לארץ, בקרא דבלאות נפש תأكل בשער, אשר כן סברו התוס', דהרי האי קרא נאמר להם בסוף ארבעים קודם כנסו לארץ ממש, ומניין היה להם איסור בשער תאוה במדבר כל הארבעים, ע"כ לומר דאייסור זה אמר להם משה ע"פ, וההיתר נשנכנסו לארץ נכתבה בתורה, ואת דבר שא"א, דכל תושב"פ' אינה אלא לפרש הכתוב ולא חדש איסורים או מצות, ואיך נאמר דאייסור בשער תאוה נתון להם ע"פ, הא חדא ושנית איך יבא קרא כתוב להתייר מה שנאסר ע"פ, ولكن ביחס רשי"ז מקריא מלא שבו נאסר להם בשער תאוה, והוא הקרא דאייסור אשר ישחוט בחוץ וכו' דומוקי אף בחולין, ומדייף מהכא דבשער תאוה איתסר להם מוכח דלי"ש לא ה' גם במדבר רק השחיטה המכשרת את העב"ח לאכילה, ולא הנחרה קר"ע, דאי קר"ע דהנחרה היתה מכשרת במדבר, מנ"ל דבשער תאוה איתסר להם הלא רק השחיטה בחוץ נאסרה ולא הנחרה דהרי אשר ישחוט כתיב, ואפילו מליקה בחוץ מופיע כאשר אביא הסוגי זבחים לפניו לkeysן, אלא ודאי דלי"ש מועלם לא הותר הנחרה אלא שחיטה בעין ולי"פ שחיטה בחולין, מדכתיב וחליל מצות את בן הבקר בקדשים והאי שחיטה לאו עובודה היא כמליקה דבונה, דבבבמה שחיטה כשרה בזור למקלה ואילך מצות כהונה, וא"כ האי שחיטה משום הקשר בעין ומ"ש קדשים מחולין, וא"ת דין דרך שישמך הקרא בדבר הנהוג בכל יומם ובכל אדם שחיטה חולין, שנדע אותו ממנה דכתיב בקדשים, לק"מ דהרי לר"ש ה' איסור להם בשער תאוה ולא ה' צריך קרא דמיוחד להקשר בהמת חולין, ובחייב וועף דכתיב ושפּק, יליף שפיכה שפיכה משחויט חוץ, דומה התמס דכתיב דם שפּק והוא בשחיטה אף האי ושפּק את דמו ע"י שחיטה קאמר, וכמש"כ רשי"ש שם ד"ה פטור מלכשות דלי"ש גמר שפיכה שפיכה משחויט חוץ, וכן הנחיר והמעקר פטור מלכשות, או דהאי ברי"תא בריש פרק השוחט דיליף מזאת תורה הבהמה והעוף, מה בהמה בשחיטה אף וועף בשחיטה ר"ש היא, דבלאי"ה אליאב דרי"ש אתיא, דיליף וועף חולין מבהמה קדשים, וכן ס"ל דשחיטה דכתיב בקדשים אינו אלא תיקון נבלה וכן פרשי"ש שם ד"ה מה בהמה בשחיטה, יוצא מיד נבלה דכתיב ושהחט את בן הבקר עכ"ל. וכל הרואה יראה דרשי"ר רצה להטעים איך מבואר בשוחט דכתיב בקדשים, הקשר חולין דהרי חזין מליקה בעוף שאינה מכשרת בחולין. וכן הוסיף רשי"ז דהאי ושחט בבהמות קדשים ע"כ לטהר מיידי נבלה את דהרי אינה בכחן ולא עובודה כמליקה, ולר"ע ודאי עובודה ה' במדבר עייןbekן בדרכנו, וכיון דיליפין מהכא דועוף בשחיטה כמו בהמה הרי האי ושפּק את דמו ע"כ ע"י שחיטה קאמר ושם כתיב נמי חיה הרי דגס חיה בשחיטה, ולא הקפיד הקרא לפרש שחיטה בפירוש משום דעתך קרא על מצות כי סיוי הדם אתה, וכמש"כ דלפי מה שפירותי במקומו עפר למטה ידענן מדרשין האי ושפּק את דמו דקאי על בעפר כלומר ושפּק בעפר וכשהו בעפר עי"ש Dunnichא דכל הקרא על מצות כי סיוי אתה, וכיון לדעת רשי"ש עכ"ז קרא בד' ספרים בעי על שחיטה חולין ולא סגי לי' בקרא דבמשנה תורה דכתיב זבחת, שהא נאמר בסוף ארבעים, וא"כ האי זבחת שבמשנה תורה

הפלא ופלא, דאך אס נסתפק בדוחקים הללו על האי זבחת, איך יתיישב מה דכתיב רחמנא, "כאשר צויתיך" אצל האי זבחת דלא אתה כל להורות לנו הולכות שחייבת. ולן נרא דיש לתרץ קושיות רשי"ש דלא רשי"ש האי זבחת למה לי. דלאורו יש לדון אס במדבר היו מוחיבים בכיסוי הדם בבהמה, ומחייבנו בגמרא לקמן פ"ד ע"א דאמר לי יעקב מינא לרבעא, אמרת חיה בכללה בהמה לסייענים נימא נמי בהמה בכללה חיה לכיסוי, אמר לי עלייך אמר קרא על הארץ תשפכנו כמים, מה מים איינו חייב בכיסוי אף אם איינו חייב בכיסוי. וכואורה האי קרא דפ' כי ירחיב עיין בהגות מהרש"ש שם) רק על ניסתנן לארץ נאמר, וא"כ במדבר באמת הי בהמה לעוף מהרין תמיינן לאלה בסוגני שם ביארתי בארכוה, דהאי יעקב בכללה חי לכיסוי אלא בסוגני מומין, דמותר לשוחות בחוץ, מינאה רק לר"ש פריך דرك לדידי" אפשר לו מר דהא דכתיב כי יצוד דדיבר הכתוב בהוויה, כמש"כ הרמב"ם שם בפי"ד משום דבר בר בקר וצאן נאסר להם במדבר, ולן דיבר רק מחי' ועוף, אבל לעולם אי איתרמי לי בקר וצאן בעלי מומיין, דמותר לשוחות בחוץ, הי צריכין כיסוי אבל לר"ע דבר בקר וצאן אישטרி להו ע"י נחירה, למה כתוב כי יצוד, אי בהמה בכללה חיה לכיסוי עיי"ש בארכות, ולפ"ז ייל דר' ישמעאל דהאי חייב בהמה בכיסוי ועכשו דיאשתרי להו בשער תאונה נפטרה מכיסוי וע"ז נאמר זבחת כאשר ציויתיך בקדשים ולא כיסוי הדם, ה"ג מעתה גם בהמה חולין לא בעי כיסוי, והאי דרשה דעל הארץ השפכו דקאמור דרכ' דחו"י בעלמא אמר לי להאי מינאה, דהרי כמה פעמים כתיב כן ודרשין מני' כמה ענינים, דוק ותשכח.

עוד קשה דלפי שיטתה זו אויך מתפרש לר"ע האי קרא דוכי ירחק ממך המקומ, دمشע שהוא נתינת טעם למצות זיבחה דלאחריו ולאיסור הנחירה, ואיך תלי זה בריחוק מקום ועיין בלב ארי"ז'ל דקמתהמה כן, וכותב דהאי כי ירחק וכו' סימנא בעלמא היא, אז נצטו על הזיבחה, ואין זה נתינת טעם, אלא דזה דוחק גדול דלא בריחוק מקום, אלא בכינוי הארץ תלוי המצווה זיבחה. ועוד קשה על שיטת רשי"ז'ל דס"ל דר"ע ילייף דוחק מושפך את דמו וכמו שתכתבו לעיל, מוגمرا גופא דמקשה בשלמא לר"ש היינו דתנן השוחות וכו' נוחר והמעקר פטור מלכסות אלא לר"ע אמאי פטור מלכסות, ועיין רשי"ז דכתיב דלר"ש ניחא אפילו למ"ד השוחט את הטרפה חייב לכוסות עכ"ל, מלשון זה המשמע לכל אור' דהא דבעינן חז' ושם שחיטה כתיב עכ"ל, מילון לר"ש מהאי קושי' גופה. וקשה דהא הקושי' שחיטה בכינוי ילייפן לר"ש מהאי קושי' גופה. נס לר"ע אזלא רק אי אמרין שחיטה שאינה ראו' שמה שחישה, והיינו משום דילפין שפיצה שפיצה מושבטי חז' א"כ נס לר"ע איכא גז"ש לחיב דוקא בשחיטה ממש כמו לר"ש, וצ"ל דס"ל לרשי"ז דהא דילפין גז"ש דלבעי שחיטה הוא רק לר"ש דס"ל דאונן המתיר באכילה הוא רק שחיטה, אבל לר"ע דס"ל דאונן המתיר הוא הנחירה ג'כ, א"כ האי גז"ש על הנחירה הוא דאתא וכמש"כ רשי"ז'ל בד"ה אלא לר"ע, לדיד' נחירתן זה שחיטתן כן צ"ל ע"ב, אלא דזה ניחא רק אי איכא איזו למוד לר"ע ממקום אחר דנחירה מותרת, אז אפשר לומר דהגע'ש להכי הוא דאתא, אבל אי ליכא לר"ע למוד אחר רק מקרה דושפך ילייף לי' דנחירה סגי, כיון דחצינו דס"ל להגע'ש א"כ למה לא נילוף באמת גז"ש שפיצה שפיצה לחיבתו בשחיטה ממש דומני' דשוחטי חז' וזאת בודאי אין לאמר דר"ע ילייף שפיצה שפיצה כיון דגס בשוחטי חז' דס' שפך לנחירה אתה ואעופ, וכמש"כ לעיל בואר האי פלוגתא דזבחים ק"ז ע"א, דבאמת הא דשביק ר"ע דרשה הפוטה דר"ש שם מאו אשר ישחט, ודרש מדם יחשב דס' שפך, היינו דוקא כיון דידענן

ובני' הרואים להקרבה נאסרה השחיטה בחוץ, והמליקה ממועטת מקרה דזה הדבר, כיון דהמלך' אינה מתרת את החולין, והتورה לא אסורה בחוץ רק הקשר המתריר לאכילה. אבל לר"ע דס"ל דגס נחירה התירה בחולין במדבר, סברא נדולה הוא דגס בחוץ תאסר הנחירה, כי שחיטה דוקא למזה לנו. בשלמא בהמה הקפידה תורה דוקא על שחיטה, אע"ג דבחוץ גם נחירה מתרת, מושום דבקדים בעינן דוקא שחיטה ולא חיבבה תורה בחוץ רק כעין פנים, אבל בתורים וב"י דבפניהם במליקה, והוא ממועטת בחוץ וע"כ משום דבחולין אין המליקה מתרת, דכי תבר שדרה ומפרקת עכ"פ טרפה היא, אבל הנחירה בסוגנים שפיר משרות, וכיון דרצה לאסור גם בעוף מהיכי תיתי יקפיד על השחיטה דוקא שאינה דומיא דפני', וגם איינה מוכרתות בחוץ, ולכן דרש ר"ע מדם יחשב דס' שפך לרבות השחיטה [ולאו דוקא שחיטה אלא ה"ה נחירה ונקט שחיטה כיון דעתה נאסרה הנחירה נקט מה דנהיג עתה, כמו דאמרין כאן בסוגיא לעין כיסוי, וכיון דאטסר אטסר, ואע"ג דבמדבר היהת הנחירה בעי כיסוי, עתה דנאסра הנחירה בטל מצות כיסוי ממנה, הכי נמי לעין שחוטי חז' במדבר הי חייבין גם על הנחירה בעוף, ועכשו וכיון דאטסר אטסר ודוק'] וזה יחשב וכו', מרבה הכל אף הנחירה והיו חייבין על נחירת חז' בעוף כמו על השחיטה, וכעון שאמרו ביוםא דס"ד ע"א דוחהיתו לזכוק היינו שחיטתו לעניין או"ב, ומהם נשמע דר"ע גם באו"ב חייב הי' במדבר גם בנחירה, אע"ג דכתיב בחוץ דכתיב ור' ר' שוחט דכתיב ואל פתח אורל מודע לא הביא, דדרשין דבעינן ר' או"מ, בעין שחיטה דוקא, אלא דזה לא קאי רק אברך וצאן, ולא עופר דבמי מליקה בפניהם, וע"כ צריך לאמר כן דר"ע נחירת עוף בחוץ חייב, דאל"כ הא ייל' נחירה, וכמש"כ רשי"ז' כ"ז ע"ב דשפיכה כולל עכ"פ נחירת חז' ופשיטה דס' שפך איינו ממעט נחירה, דהא ר"ע מושפך את דמו ילייף נחירה, וכמש"כ רשי"ז' כ"ז ע"ב דשפיכה כולל עכ"פ נחירה, וע"כ הייתי צריך לאמר Dao שחת ממעט נחירה, וא"כ למעט מליקה דאתאי בק"ז מנ"ל, ועוד קשה קצת לאמר דר"ע דריש מאו אשר ישחט דכתיב בראשא למעט מליקה, ומדם יחשב דכתיב מאוחר בקרה מרבה שחיטה, ור' שכתיב שם בזבחים Dao שחת ממעט כתיב אחר דס' יחשב, שלא בדקוק הו, אלא ודאי דגס ר"ע ס"ל Dao אשר ישחט מרבה שחוטי חז' בעוף, אלא Dao אשר ישחט משמע לאכורה ר' שחיטה וע"ז כתוב דס' יחשב הכלל, גם הנחירה כנ"ל, וכיון דאייכא שני ריבויים ע"כ Dao אשר ישחט למעט מליקה אתאי, דלא ליתי בק"ז Dao למעט נחירה ומליקה באמת אתאי בק"ז, דס' יחשב למה לי ובא זה ולמד ע"ז דשחיטה ונחירה אסורין, ומליקה לא נאסרה, והדברים מוכרים וקיים לעיניibus בס"ד.

ודע דאפילו לר"ש דמרבה, מאו אשר ישחט, שחיטה עוף בחוץ, וס"ל ג'כ דגס על חולין חייב מושום שחוטי חז' לשיטת רשי"ז שאנו עוסקים בה, ע"כ צ"ל דאיינו חייב על עוף חולין, כי אם אמרת כן אסורת אכילת תורים וב"י במדבר מכל וכל. דבשלמא בקר וצאן נאסר להם בשער תאונה, אבל הותר להם אכילתبشر ע"י הבאה לקרבן ולאכלם שלמים, אבל בעוף הא שלמים ליכא כדרשין בת"כ ריש יוקרא, ואסמן העוף עללה קרבן, עללה ולא שלמים, וזה לא מסתבר כלל לאמר, דהתורה אסורה להם אכילתبشر מבלי מצוא להם היתר באיזו אופן כموבן, וע"כ בהיתר בשער תאונה לא הזכירה תורה רק בקר וצאן, ולא תורים וב"י דהני גם במדבר לא נאסרו בחוץ אלא דוקא בקדשים.

זו היא שיטת רשי"ז'ל, וקשה על דבריו ז'ל, דמש"כ דלר"ש אתה בעורה, או דאורחא בקרה למכתב זיבחה גבי אכילתبشر, הוא

פתחה

ירחיב ה' את גבולך, ומוחמת זה לא תוכל להביא קרבן בכל פעם שתתוארו לאוכל בשור, ע"כ היתר בשר תאוה, אבל לר"ע גם זה לא צריך נكتب. והחת"ס נשמר מזה באמרו דלא יאכל אדם בשר אלא מתווך הרחבות גבול ולתיאבו, אבל כל המעיין בגורם שם לא מצא רק שלא יאכל אדם בשר אלא לתיאבו, אבל הרחבות גבול לא נזכר שם, וגם הרמב"ס פ"ה מהלכות דעות הלכה י' לא הזכיר רק תנאי זה דلتיאבו, אבל אמרו שם יכול יקח אדם מן השוק ת"ל ובחות מבקרך וממצאנך יכול יקח כל בקרו ת"ל מבקרך וכו' ומהذا כתוב שם הרמב"ס דלא יzion אלא כפי הצלחתו, ודין לבריא לאוכל בשר מע"ש לע"ש, ואם הוא עשיר יכול בכל יומם. אבל זאת לא נדרש מקרה דכי ירחיב ה' אלקין, אלא מקרה דזוחבת מבקרך וממצאנך, כי קרא דכי ירחיב וכו' קאי על האומה בכלל, ולא על אישוי פרטיו בני אדם, דהרי כתיב כאשר דבר לך, ולא דבר רק על האומה להבאים הארץ נושבת ולאו מעושר ההיד מדבר. ואם הינו דרישים האי כי ירחיב וכו' כדברי החת"ס זיל שהוא ג' תנאי לאכילתبشر, וזה מסתבר אמר דלא נאכל בשרגולה רק בא"י אם שלנו היא, וכאשר באמת מביא האב"ע בשם רבים אומרים בפרשׁ שחותי חוץ אסור לאכול בשרגולה. וכיון דאן אלין בשראה, ע"כ דלא דרשין להיות תנאי לאכילתבשר וא"כ לר"ע דקי"ל כוותי גם האי כי ירחיב אין לו הבנה, והיא קושי גדולה על שיטת רשי". ובר מן דין הללו כל רואה מראה דהאי דרשה לדראב"ע היא אסמכתה ודרבען הוא כמש"כ הרמב"ס בהלכות דעות הנ"ל, ואיך נאמר דלר"ע יכול לכדרaab"ע הוא דאתי ולכנ שיטת רשי" זיל אין בידי לישבה על כנה.

(ב) **שיטות התוס'**. ס"ל לרבותינו בעלי התוס' דהו ר' ישמעאל והן ר' עקיבא סברו דהאי קרא דשותי חוץ רק בקדשים איiri, והא דאמר ר'יש' דבר תאוה אסור להם במדבר מהאי קרא דהתיר להם עכשו שנכנסו הארץ, דכתיב בכל אותן נפשך תאכל בשר, יליפ', דמקלע דעד השטה הוא אסור להם, וכן ר'ע דקאמר בשר נחרה הותר להם במדבר ממאית דעתכו עתה בכנסתם הארץ על השיטה ילי', דעד עכשי הורתה הנחירה, והגס דדור המדבר לא מצי ידע הני דינים מהני קראי שנאמרו בסוף ארבעים שנה, ורק אכן יודעין זאת מדיוקא דהני קראי, ס"ל להתוס' ע"כ דלים נאמרו הדברים על פה, וממילא הן תיקון הנחירה לר"ע, והן השיטה לר"יש' לע"פ נאמרו במדבר. גם אפשר אמר דחויב שיטתה לר"יש' איליפ' מזאת תורה גם ר'ע אפשר שיטתה היכי כתיבא דמלול"מ לחוד מעולם לא נדע דין מחודש אלא פירוש הכתובים כדיוע ובפרט ללקוט עלי', ודאי דיןлокן על הלכה אלא דתוס' לשיטתייה הנה ניחאaho כי שם בד"ה ועל רוב א' בעוף דרשו בגמטריא של "כאשר" אחד בעוף ושנים בכמה ורובה של אחד כמו מהו ע"י", וא"כ רביה לא צריך להני תנאי, משום דדרש "מכasher" גם בעוף דבעי שיטתה. אבל אפשר לקבל דרשה ולדרשה גמורה, על שיטתה עוף מה"ת נגד המפורש בקרה בקר וצאן והיקש מוסף היה אבל עוף מכך שמי", עוד זאת קשה על שיטת רשי" זיל שכטב דלא"ע קרא דברא תאוה לכדרaab"ע אתה דדרש דף פ"ע מאה למדך תורה ד"א שלא יאכל אדם בשר אלא לתיאבו - ויפה כתוב ק"ז בעל החת"ס זיל בחודשי, גם ר' ישמעאל מודה להאי דרשה ולית מאן דפליג עלה, אלא דז' נדרשת מורישה דקרה דכי ירחיב ה' אלקין את בפועל ואמרת אוכלה בשר, כי תאוה נפשך לאכול בשר, מזיה שמענו דלא יאכל אדם בשרגולה מתווך הרחבות גבול ולתיאבו, אלא בסיפה דקרה דכתיב בכל אותן נפשך תאכל בשר מיותר לר' ישמעאל, דהו"ל למכתב מיד קרא דלאחריו כי ירחיך מנק וכו'. ומה דריש דאתא להטור בשר תאוה שנאסר להם עד עתה. אלא דלא"ע יכול קרא לכדרaab"ע הוא דאתא עצה"ק. ודבר פלא הוא שק"ז החת"ס זיל לא הרגש, כי דבריו אלו מהנה קושי גדולה על שיטת רשי", כי איך אפשר שר"ע שהה דרשו על כל קוז וקוז תלי תלים של הלכות. הוכחה כאן לומר דהטור דברה מאמר שלם "בכל אותן נפשך תאכל בשר" ברוב דברים על חנם. ולא עוד אלא גם רישא דקרה דכי ירחיב ה' אלקין את גבולך, מיותר לשיטות ילי' ור"ש שיטתה לדoor המדבר מקרה או מהלמ"ס לר"ע. דבשלמה לראי' זה הוא נתינת טעם להיתר בשר תאוה כי

כבר דלא"ע נחירה מותרת מאיוז קרא, אבל ללימוד זאת שם בודאי א"א, דא"כ אכתבי יקשה לנו מני"ל לר"ע למדרשי מהאי קרא ולאמר ע"כ דנחירה מותרת, מה הכריחו לכך לישבק דרשה פשוטה דרי"ש כדי שיוכל לומר נחירה מותרת ועוד קשה דהאי ברייתה דרבי או הכרח אחר לר"ע דנחירה מותרת ועוד קשה דהאי ברייתה דרבי המובאה דף כ"ח ע"א דכאשר צויתך מלמד שנצטויה משה על הוות שיטתה בעין סמנים ומסתמא בברמה, איך נפרשנה, ועל הקנה, ועל רוב אחד בעוף ועל רוב שנים בהמה, איך נפרשנה, דהלא הני דיניהם המה הלכות נחירה לדעת רשי" ותוס', ולא הלכות שיטתה דוקא, דגס בנחירה בעין סמנים ומסתמא בברמה דנפיש חייתה בעין תרתי, ובעו"פ דזוטר חייתי" בחדאaggi, כי פשוטה דגס בנחירה בעין כדי להמית הבע"ח, גם קשה עופ בהאי קרא דכאשר צויתך מנ"ל, הא בקר וצאן כתיב. ורשי" זיל הרגש שם בזה דכתב בד"ה ברוב אחד בעוף דלאו מקרה יליף אלא כלומר: שנצטויה על הלכות השחיטה עכ"ל, וכן פירש על האי קרא דכאשר צויתיך, בפיירשו עה"ת, דמלמד שנצטויה משה על הלכות שחיטה. אבל איך אפשר לומר לנו, הרי הגمرا מביא האי ברייתה דרבי, על הא דפרק מאן תנא דפליג על ר' אליעזר הקפר ברבי, דס"ל אין שיטתה לעופ מן התורה, דיליף היקש צבאי ואיל לפולני המקדשין חייבם שחיטה, אבל עופ דליקא ריבוי אין לו שחיטה מן התורה, ועל זה מביא רבי הוא דפליג ודרש מכארש צויתך דגס עופ יש לו שחיטה ואיixa ציווי על עופ, ואם כן ע"כ דיש כאן לפותא גמורה על שחיטה עופ, ונראה עכ"פ מפשטות ואמתית הדברים דרבי מכארש צויתיך יליף עופ, ואיך נכלע עופ בהז. והותס' שם באמת הקשו למה לא מביא הגمرا הא דבר קפרא דלעיל דדרש למה הטיל הכתוב עופ בין בינה מהם לדגמים וכו', והה דהו"מ להקשות דהיה להגمرا להבאי בר קפראותק דר"א דשניהם דרשו מזאת תורה הבינה והעופ דשניהם ציריכים שחיטה זה בשני סימנים וזה בסימנו אחד, ונתקחו עד להפליא דניאח למצויא דרבי הוא, וכפי שככבותי גם מצד הדוחק א"א לאמר כן דבלא"ה אנו ציריכים להני תנאי דאל"כ עופ דבעי שחיטה היכי כתיבא דמלול"מ לחוד מעולם לא נדע דין מחודש אלא פירוש הכתובים כדיוע ובפרט ללקוט עלי', ודאי דיןлокן על הלכה אלא דתוס' לשיטתייה הנה ניחאaho כי שם בד"ה ועל רוב א' בעוף דרשו בגמטריא של "כאשר" אחד בעוף ושנים בכמה ורובה של אחד כמו מהו ע"י", וא"כ רביה לא צריך להני תנאי, משום דדרש "מכasher" גם בעוף דבעי שיטתה. אבל אפשר לקבל דרשה ולדרשה גמורה, על שיטתה עוף מה"ת נגד המפורש בקרה בקר וצאן והיקש מוסף היה אבל עוף מכך שמי", עוד זאת קשה על שיטת רשי" זיל שכטב דלא"ע קרא דברא תאוה לכדרaab"ע אתה דדרש דף פ"ע מאה למדך תורה ד"א שלא יאכל אדם בשר אלא לתיאבו - ויפה כתוב ק"ז בעל החת"ס זיל בחודשי, גם ר' ישמעאל מודה להאי דרשה ולית מאן דפליג עלה, אלא דז' נדרשת מורישה דקרה דכי ירחיב ה' אלקין את בפועל ואמרת אוכלה בשר, כי תאוה נפשך לאכול בשר, מזיה שמענו דלא יאכל אדם בשרגולה מתווך הרחבות גבול ולתיאבו, אלא בסיפה דקרה דכתיב בכל אותן נפשך תאכל בשר מיותר לר' ישמעאל, דהו"ל למכתב מיד קרא דלאחריו כי ירחיך מנק וכו'. ומה דריש דאתא להטור בשר תאוה שנאסר להם עד עתה. אלא דלא"ע יכול קרא לכדרaab"ע הוא דאתא עצה"ק. ודבר פלא הוא שק"ז החת"ס זיל לא הרגש, כי דבריו אלו מהנה קושי גדולה על שיטת רשי", כי איך אפשר שר"ע שהה דרשו על כל קוז וקוז תלי תלים של הלכות. הוכחה כאן לומר דהטור דברה מאמר שלם "בכל אותן נפשך תאכל בשר" ברוב דברים על חנם. ולא עוד אלא גם רישא דקרה דכי ירחיב ה' אלקין את גבולך, מיותר לשיטות ילי' ור"ש שיטתה לדoor המדבר מקרה או מהלמ"ס לר"ע. דבשלמה לראי' זה הוא נתינת טעם להיתר בשר תאוה כי

אלאadam נאמר כן הכל בדינא הלכה כר"ע מhabroו, ואיך פסקינו כר"ע וקי"ל יש שחיטה לעוף מן התורה.

ופלא תראה דשם דף כ"ח ע"ב, מביא הגמרא מימרא דרי" ברכינחס דאם אין שחיטה לעוף מן התורה, מdecות ושפך מכלל בשפיכה בעלמא סגי, ופרק אי הכי חיה נמי, ומשיין דאיתיקש לבקר וצאן, ופרק הא עופ נמי איתיקש בהמה בזאת תורה הבמה והעוף, ומשיין הא כתיב ושפך וכו'. והנה כבר הריגש הפלתי והחתת' ס"ל בחדשו הא האי קרא במדבר נאמר, ואז התורה הנתרה גם בבהמה וכרכ"ע, וכמו ש' רשי"ז ל' בסוגי' דברת תאוה בד"ה אלא לכ"ע, דמה"ט פריך שם הש"ס לר"ע לבני כייסוי בנוחר, ואיך ליף מושפך אין שחיטה לעוף מה"ת, וכתו שיהם דהאי אליבא דרי"ש קאמר דלא התורה נחרה במדבר. זה פלא והפלא על הנני גאננס, הרי לא ראו דהגמרא פריך לר"ע לבני נחרה כייסוי אבל לר"יש ניחא והיינו משום דס"ל יש שחיטה לעוף מה"ת, וכמש"כ לעיל מקרא דזאת תורה הבמה והעוף או דילפין שפיכה שפיכה משחוות חוץ לחיב בשחיטה דוקא, כמו שנראה לאור' מלשון רש"י דף י"ז ע"א ד"ה חייב לכוסות, דלי"ש הא גז"ש גופה נמי אפשר דמורה לנ שחיטה ולא נחרה (ועיין מה שנטקשת בדברי רש"י הללו לעיל בדרכינו) הון אמרת שהתוס' כתבו שם דרכ"פ ר"מ שפיכה שפיכה משחוות תוך, מ"מ אין מקרא יוצא מידי פשוטו. וכונתם לעלענין דניליף מכח הא גז"ש דבענן דוקא שחיטה, ליכא פלוגתא ביר"ש ור"מ, גם ר"ש אפשר דיוודה לא, דהא רק מכחDDRISH אשר יאלכל, כמעט שחיטה שאינה ראוי' מכוסוי, אבל הא דלבעי שחיטה אינו ממוצע מה, וא"כ קשה על מימרא דרי" ברכונח, איך ליף מושפך למעט שחיטה, ניליף שחיטה בגז"ש משחוות חוץ, וע"ז כתבו אכן מקרא יוצא מידי פשוטו, שא"א למיליף גז"ש לעניין המפורש כאן הפכו, וזה בודאי בדור אבל זאת אינו בדור, פשוטו של מקרא אינו סובל שחיטה, אמרת הוא דגס שפיכה בעלמא ממשמע לולי הגז"ש, אבל כיוון דaicא גז"ש שבש"ס, יהי איך שייה" רשי"ז ע"כ ס"ל המפורש, כמו בכל גז"ש שבש"ס, יהי איך שייה" רשי"ז ע"כ דר"י דיש שחיטה לעוף מה"ת דהכל היה בשחיטה במדבר, וע"כ דר"י בר פנחס אליבא דר"ע קאמר אין שחיטה לעוף דס"ל במדבר התורה נחרה ורק כשנכנסו לארץ נצטו על הזביחה בקרא דזובחת מברך ומצאנך, ושם בקר וצאן כתיב, ונתמטעו ח"י ועופ.

אלא דליך' איקא הקישא דצבי ויאל לפסומר'ק, ולווער לייא קרא, וממילא בהתריא הראשון קאי, דכתיב ושפך, בשפיכה בעלמא הייתה הללמ"ס, וכיוון דלעופ ליאק קרא לחיב, מילא דבתהתריא הראשון בושפך קאי. אלא דלי"ש קשה מאי פריך הש"ס, והוא עופ איתיקש בהמה בקרא דזאת תורה הבמה והעוף, והוא האי קרא במדבר נאמר, ואז גם בהמה בנחרה הייתה, והאי תנא דיליפ שם מהאי הקישא דעופ בשחיטה ע"כ קר"יש ס"ל, דבאמת ממש ליף רשי"ש דבענן שחיטה, ואף אם נאמר כנ"ל דלי"ש מגז"ש דשפיכה שפיכה ליף, מ"מ איצטריך הקישא לאחד בעופ ושנים בהמה. ותדע מדברי רש"י גופי' דקן היא, שפריש שם בהמה בשחיטה שנאמר ושותט את בן הבקר, והוא קרא דויקרא הנאמר בקדשים, ולמה לא הביא קרא דזובחת דאייר' בחולין, אלא ודאי משום דהאי זובחת שנכנסו לארץ נאמר להם, ואם משם נלמד חיוב הזביחה בהמה וכרכ"ע, הרי עד שנכנסו לארץ לא נתחייבו בזכיבה, וא"כ איך נלמד מקרא דזאת תורה הבמה והעוף הנאמר במדבר, לעופ בשחיטה כבבמה כיוון דבבמה גופה לאו בשחיטה, لكن הוכרת רש"י זל' לפרש מה בהמה בשחיטה מושחתת את בן הבקר, ורשי"ש הוא דיליפ מקדים לתולין לשחיטה, וס"ל נחרה לא

וכמש"כ לעיל, א"כ לא צריךתו ציוו על השחיטה עצמה. ולכאורה' הוה אפשר לומר דلتוס' ע"כ כולהו קראי הכא אותו, להודיעו לנו איך אכלו בשם בדבר, דיש כאן לכאור' סתירה במקראי דקראי דואמרת אכלת בשר, משמע דאומר שלא היו יכולם לאכול בשם כלל וכט"ד דהמקשן על ריש'ו, ומצד אחר חיזין אמרה תורה כי עוד ציד חיה ועופ אשר יאל וכו', וכן קרא דאך כאשר יאל דזובחת מברך ומצאנך המודיעו לנו ברור שלא נאסר להם רק בהמה דחאי' להקרבה, וכךין דלשיטת התוס' ע"כ צ"ל דהתורה הודיעה לנו אופן אכילתם במדבר, א"כ אנו צרכים למידע הכל באפונ ברור. אלא דאפיילו נאמר לנו דכל המקראי ATI להורות שرك בקר וצאן הנה נאסר להם, עדין קשה זובחת וכו' כאשר צויתך למה לי כיוון דלא בא להורות לנו בדיני שחיטה שכבר נצטו עליהם כולם במדבר וכמו שהקשתי לעיל לשיטת רשי"ז ל. ועוד דאי"א לאמר דلتוס' כל המקראות, האלו באים להודיעו לנו איך אכלו בשם בדבר בלי' שייה' בהז'נו נפ"מ לדידן, דמלשון הגמרא מוכח להיפך, דאמרו לא בא הכתוב אלא להתר לחים בשר תאוה, משמע>DZYRICK היתר על זה לדידן דאל"ה הינו אסורים בשר תאוה, ועוד דהש"ס עלי אמר בס"ד דעכשו שגלו ייחרו לאיסורן הראשון, וע"כ צ"ל במדבר היה ציוו ע"פ, לשיטה זו, לאסור בשר תאוה, וכשנכנסו לארץ רצתה התורה להתר לחים איסור זה, וע"ז באו הני קראי, ודבר זה מבהיל את הריעו לאמור, דהיה ציוו שלם על מה שלא מצאו בשום מקום, ועוד דנאמר דאי' תורה שבכתב להתר ציוו שעל פה וכמש"כ לעיל, ועוד קשה הא לא הייתי צריך להתר ציוו שעל פה וכמש"כ לעיל, ועוד קשה הא משה המצווה ודאי הודיע להם לשראאל, שאיסור זה דבשר תאוה הוא זמני, כל זמן שהם במדבר, ועוד תימא דלי"ז ע"כ א"א לאמר דקראי אותו להודיעו לנו אופן אכילת בשם בדבר בלי' שייה' להז'נו נפקותא, וא"כ קשה בשלמא קרא דבשר תאוה אשמעין דעתה הותר להם, אבל קרא דזובחת המורה לו רק, במדבר הי אסורי רק בבשר וצאן, והא מהו לנו לידע דבר שכבר עבר, ודור המדבר שלהם נאמרו הדברים הלא ידעו מה בא הכתוב להתר לחים, וא"כ הא זובחת מיותר למגורי.

ובגונ' פלוגת רישי ור"ע דפליגי במה שהיה במדבר כדאמרו בגמרה רישי סבר בשר נחרה לא אשתרי כלל, ור"ע סבר בשר תאוה לא אתסר כלל, איך יפלגו בדבר שאין נפקותא לנו כלל בו, וגם הילכתא למשיחא ליאק, ולא שייך לישנא דמר סבר הци מר סבר הци, וזה קשה hon לרשי' והן לקטוס'. ולכאורה' היה נראה לאמר דיש נפקותא גודלה בפלוגתא זו והוא אי שחיטה לעוף מה"ת או לא, דלי"ש דבשר נחרה לא אישתרי כלל ומיעולם לא היה נחרה תיקון לאכילת בע"ח, וקרא אתה להתר בשר תאוה של בקר וצאן, ולא למצוות על הזביחה שנצטו עלייה עוד במדבר או ע"פ או מקרא דזאת תורה הבמה והעוף, ע"כ פשיטה דין חילוק בין עופ לבבמה, דמה דכתיב בקר וצאן בקר דזובחת, הוא לא התר הזביחה בחוץ, ולכן דוקא בקר וצאן בעי התר, אבל עופ לא, דכך כתבונו, דרכ' גם עופ בחוץ חייב, הינו דוקא עופ קדים אבל עופ חולין לא היה נאסר. אבל ר"ע דסובור דבשר תאוה לא אתסר כלל, וכיוון דקראי דזובחת ציוו הוא ולא כתיב bi' רק בקר וצאן, ניהו דעל חיה איקא הקישא דצבי ואיל ולבקר וצאן, אבל עופ בהתריא הראשון קיימת וכרכ"א הקפר ברבי למן כ"ח ע"א. וע"כ דקן הוא adam נאמר הכל בשחיטה מן התורה ואף עופ א"כ פרט דברך וצאן למי איתה הלא זובחת מברך וצאנך כלל ופרט הוא, זובחת כלל, מברך וצאן פרט, וע"כ הפרט למעט אתה.

פתחה

שם משומם דאנן פסקינו לר"ג' דשחיתות חולין לא בעי כונה, ע"כ דכאשר צויתיך לא קאי אקדשים, דא"כ לעבי כונה. והחთ"ס ז"ל בחדשו חולין ל"א, בלי להביא דברי הב"ח עושה מתרוצז קושי' על ר"ג, שהקשה שם כיון דרוב תנאים לית להו להא דרבנן, ומפרשים כאשר צויתיך בקדושים (cmbואר בהאי רמב"ן) א"כ לעבי כונה חולין כמו לקדושים. [וקושי'תו ע"כ לרבות דס"ל חולין לא בעי כונה, וע"כ הוצרכה התורה קרא בקדושים ונוכל לאמור דכאשר צויתיך אתה לאמור דגס חולין בעי כונה, אבל לר' יוחנן דס"ל לכל חולין בעי כונה ליכא קושי' כמובן, לדיד' הא חולין כאן לא בעי כונה היינו מDSL הוצאה התורה מתעסק בקדושים וא"כ אי אמרת דכאשר צויתיך אתה לחרות נמי דבעי כונה בחולין, א"כ חולין וקדושים שוין זהה, ולמה לנו קרא בקדושים הלא בלי קרא נמי היינו אומרים דבין חולין ובין קדושים בעי כונה, כמו דס"ל לר' יוחנן בעי כונה ועין בחידושי لكمנו דף ל"א ודז"ק]. וכל הני גאנונים והרמב"ן מכללים לא חלו ולא הרגישו דבחאי דחוינ דברי רבינו עוקרים שחייבת עוף מה"ת, כי הלא רק רבינו דפלייג אר"א הקפר דקאמר כאשר צויתיך לא קאי אקדשים, רק אצוי' חדש של שחיתות חולין הכלול גם עוף אבל אי כאשר צויתיך קאי אקדשים, הלא בקדושים לא היה עז בשחיתה, ואם אין לנו קרא על עוף, שחיתה לעוף מה"ת מניל' כאשר כבר בארכנו לעמלה, והני י寥ות דלעיל מני', לר' יוחנן קאי ולא לר' יוחנן להם בשער נהירה במדבר. ולא על חנוך הביא הרמב"ם בראש הלכות שחיתה הכל' ד' ברייתא דרבנן, וכן הטור אחריו פתח הלכות שחיתה בדבורי רבנן, והתחיל תניא רבני אומר ואם כדבריהם דרוב תנאים לית להו הא דרבנן, והפשוט והנכון במקרא דכאשר צויתיך דקאי אקדשים וכרמב"ן ז"ל, איך הביאו הפסוקים דברי וסמכו כל הלכות שחיתה על קרא דזוחבת, ובאמת איינו כן אלא דבקרה דזוחבת את בן הבקר כתיבו הלכות שחיתה, וכאשר צויתיך מראה מקום הוא על קרא דזוחבת וכרמב"ן אמרה, אלא דלעומת זה קשה גם להיפך על רבנן איז מצי לאמיר דכאשר צויתיך קאי על צויה חדשה על שחיתת חולין, כיון דעתך כבר נצטו על הלכות שחיתה עכ"פ בקדושים, ולמה בעי ציווי חדש ולא סגי להראות מקום על קדושים ועכ"פ משומם עוף הוא דבעי ציווי חדש, דלא הו בקדושים, אבל עוף מאן דבר שמי' בקרא דכאשר צויתיך, הלא בקר וצאן כתיב, ואדרבה ממוסעת בפירוש בהאי קרא ממש'כ למ�לה, דזוחבת כל וברker וצאן פרט ואין בכלל אלא מה שבספרט, ואפלו צבי ואיל דמרבען מהקיsha קשה להולמו נגד כלל ופרט, שהוא מדחה בתורה, אלא דבזה י"ל כיון דמצינו דחיה בכלל בהמה ובכמה בכלל חייה לכמה דברים, אין בהאי ריבוי דצבי ואיל דבר חדש. עכ"פ דבברker וצאן אין חייה במשמעותו, אבל עוף ודאי אימעת בפירוש דאל"כ פרט דברker וצאן למה לי, ולמאי אתה.

גם מש"כ הרמב"ן ז"ל דלשון ושות' משמעותי' הפשט הכרת סמנני הצואר משא"כ וובהת שאין זה במשמעות הלשון, לפ"ד אין בין ושות' לוובהת וטבה ולא כלום, דכולם שמות נרדפים לענין אחד. ואם בדברי הרמב"ן ז"ל למה לנו למכתב וובהת דלביעי כאשר צויתיך להראות מקום על ושות' וכו' בקדושים, הי' לו לכתוב ושות'ת, ולא יצטרך לומר כאשר צויתיך. ועוד ר' י"ל לדברי מהגמרה لكمון פ"ה ע"א, דפלייג ר' י"ל ור' מ' בשחיטה שאינה ראי' באוא"ב ר' י"ל מטבח טבח והכן דשחיטה ראי' בעין ור' מ' יל' משחווי חוץ להיפך והקשׁו על ר' מ' מה לא יל' מטבח טבח והшиб' יפליגן שחיתה משחיתה, ולא יפליגן שחיתה מטבחה, ומקשה בגמורה מי נפקא מני', הא תניא דבר' י"ל, ושב הכהן ובא הכהן זו הוא שיבת צוותא ביאה וכו' הרי דהגמרה דמקשה מי'

הותר כלל בשום מקום אף עוף בשחיטה, נמצא דהאי תנא קמא דר"א, וכן בר קפרא דיליף שחיתה לעוף מדהטייל הכתוב עוף בין בהמה לדגים, ע"כ קר"יש ס"ל שלא הותורה להם נהירה כל במדבר, ור' י" ברכ' פנחס דס"ל אין שחיתה לעוף מה"ת ע"כ בר"ע ס"ל, דנהירה הותורה מקרה דושפץ את דמו, וכשנכנסו לארץ נצטו על האביהה, אבל רק בברker וצאן, ולכן הוצרך הקיש על ח' מ' מקרה דאך כאשר יאלל, ולעוף דליך ריבוי לשחיטה נשאר בהיתרו הראשון, כמו אלו רואים מפורש בגמוא דהא האי ר' י" ברכ' פנחס מפיק בוגרואה דכר"א הקפר ברביבי ס"ל, ובדבריו מפורש דלהכי אין שחיתה לעוף כיון דלא מצא קרא לחיבו, כמו שמצוין באחריו הראשון, כמו וכו', עכ"פ משומם דס"ל דזוחבת מבקרך ומצאנך ממעט חי' ועוף, או שאינו מרובה לשחיטה רק בקר וצאן ועל עוף לית לו לימוד לחיבו, וא"כ קושי' הניל' חזקה מאד, Mai פריך הא איך איכה הקיש איז דזאת תורה בהמה והעוף, הא האי במדבר נאמר ולהיפך אתה למדרשי מני' מה עופ בבחירה דכתיב ושפך, אף בהמה בונחרה. ועכ"פ צריך לאמר כן דאם נאמר דגס עוף בשחיטה, א"כ פרט דבקר וצאן הנאמר אחר הכלל דזוחבת, Mai אתה לטעט דעט, דאם לא לטעט עופ עכ"פ, ליכתב רחמנא וובהת כאשר צויתיך ואכלת וכו', דרך כלל ולא נצטרך ילפנות על חי' ועוף, ומדובר לא שמענו דאך אחר כלל ופרט שהוא מדחה בתורה, נרבה ממק"א הכל ואתה האי כלל ופרט בצד, ודין הכא דנילוף חי' מהקיsha דצבי ואיל והוא היל' הכלל ופרט דברker וצאן ממעט עכ"פ, והוא קושי' עצומה לשיטת רשי' ותוס'.

ומתוך הדברים תורה גם כן, איך אין תחילה לקושית התוס', דמתקשו על הא דקאמר מואן תנא דפליג על ר'א הקפר ברביבי, ומסיק רבינו, והקשׁו למה לא הביא את בר קפרא (והאחרונים חוסיפו דהיה יכול להביא את ת'ק דר'א ואת בר קפרא) וזה לא קשה כלל, דהיה יכול לאסוקי פלוגתא ביש או אין שחיתה לעוף מה"ת אליבא דר"ע, דייה הוה אמר ת'ק הוא או בר קפרא הוא דס"ל עכ"כ קר"יש, א"כ הי' נצמח מזה דפלוגתא דיש שחיתה לעוף מה"ת תל' בפלוגתא דרי"ש ור"ע, ואנן קר"ע בעינן למיפסק ומילא דהינו מוכרכים לפסק אין שחיתה לעוף מן התורה, ועכ"ז קשיאל מאן תנא דפליג וכו' וס"ל דאך אליבא דCKER'ע דקייל' כוותי' אפה' יש שחיטה לעוף מה"ת, ומסיק דליך תנא אחר דס"ל כן רק רבנן, וכאשר אבאר, והוא עכ"פ שיטת הרמב"ם ז"ל, שהוא דעת שלישית ומוכרעת לסלק כל החומרות ולישב הסוגיות כולן על מכון.

ג) **שיטות הרמב"ם.** וטרם נבא לביאור שיטת הרמב"ם ז"ל בעין הגדול הלאה,اعتתיק לך מה שכתב הרמב"ן ז"ל בנומיוקיעה"ת, אקרא דזוחבת ז"ל ש: על דעת רבותינו כאשר צויתיך על מה מהלמ"ס, מלמד שנצטווה משה על הוושט וכו' ודע כי שחיתה בה'ק היא הכרת סימני הצואר וכו', והנה עתה כשבא להתייר בשර החולין, ותאכל אותם בכל אות נפשך, לאמר שיתירם חולין בכל מקומות, ובבד שיהי' זוחין כאשר צוה מוחילה בהיותם כולם קרבנות, וזה פשטו של מקרה זה על נכוון, ושמא רבותינו נתכוונו להה שאמרו בספרי כאשר צויתיך, מה קדשים בשחיטה אף חולין בשחיטה. והנה מצות שחיטה מפורשת בכאן ומבראות בדבורי רבותינו בקבלה עכ"ל. ואני עומד משתומם על המראה הגדולה והנוראה הזה שהרמב"ן ז"ל מדחה דעת רבותינו בעלי הש"ס, דהינו ברייתא דרבנן ובל' ובל' ר' י"ל הרגש כי זה קושי' עצומה על הש"ס וברייתא דרבנן. ותב"ח ז"ל ריש הלכות שחיטה בלי לצין על הרמב"ן הקשה מדעתה דנפשי' למה נפרש כאשר צויתיך נצטו על פה, כיוון דמצינו בפרקו דקאי אקדשים ותירץ

נתקשה ז"ל בזה כמו שheckشتני אני דמהני פסוקים דנאמרו להם בסוף ארבעים שנה א"א דיעו מנה, לא אישורبشر תאوة לר"ש, ולא היתרبشر נחרה לר"ע ולכן דברי התוס' א"א להולם, אבל שיטת רשי ניחא ל"ד לדריש' באמת אייכא קרא דחווי חוץ על אישור דבר תאوة, ולר"ע לא בעי קרא על היתר נחרה דכל שלא נצטו על השחיטה, ממילא ידעו לנחוור. אבל לא פירש דבריו דמנין ידעו נחרה בסוגים מטהר ומחייב ולא הריגה בקופץ. וכן קשה זאת על דברי הרמב"ם ז"ל שכטב דלא נצטו במדבר על שחיטת חולין אלא הי נוחרין או שוחטין שארכ"ם, הרי מבואר דלא ה' להם ציווי מיוחדת על ההקשר בשער, אלא עשו בזה כשר עכו"ם, וזה לכאורה פלא, דشار עכו"ם לא הזהר רק על אבמה"ח, אבל מצו הרגו בקופץ ואשר גם בזמןנו שעשין, שמקין על המוח וממיתין, ואני הלא נזhero גם במדבר על נו"ט וע"כ היו מן הצורך לצוות על איזה אונן נמית הבע"ח כדי לאכלו. אבל דעת דמזה ראי' גמור' למה שכטבתי כבר באורך בקונטרס הלכה למשה, כי גם ב"ג היו מצווין שלא לאכול מטה מלאיה, וגם נוטה למות מחמת מכותיה שהיא הטרפה המפורשת בקרא אשר עליה אמרה תורה לכלב תשליכון אותו, שאין זה ראוי לשום אדם הנברא בצלם אלקים, ומהויב לשומר את נפשו, וכמש"כ הראב"ע שם כי הטרפה ארסית, ואני אין לתנה לאדם. אלא דמש"כ שם דגרוע מן הנבללה, لكن לא התיר לתנה לגר שבשעריך או למכרה לנכרי,יפה כתוב אם נפרש נבלה נחרה או נתבללה בשחיטה ע"י אחד מפסולי שחיטה, כאשר כן האמת, אבל אם נפרש דאתא קרא על סתם נבלה שהיא מטה מלאיה ע"י חולין או ע"י אפיקת כחות החיים, היא ודאי ארסית כמו טרפה הנוטה למוות עכ"פ. (ונדרם מעניין זה בהאי פותיחה במק"א בס"ד), אבל דעת כי בקרא דאמבה"ח הן בקרא דכתיב גבי ב"ג, אך בשער בנפשו דמו לא תאכלו. והן בקרא דנאמר בסיני ולא תאכל הנפש עם הבשר, מבואר אישור נבלה כמו אישור אבמה"ח. דהרי התורה אסורה לאכול הבשר بعد שנὴנְפֵשׁ דהינו הדם בתוכו, ור"ל דבדף קכ"ח ע"ב ילי' דאמבה"ח מטהמא נבלה מקרא דכי ימות מן הבמה הרי דקרא לאבמה"ח מיתה במקצת. והנה הרמב"ם בפ"ד ממש"א הלכ' י' כתוב דבריו מן החי ובשר מן הטרפה חד לאו הו, מכך רשי ז"ל דף כ"ח ע"א בד"ה לטהרה מידני נבלה, דושפך את דמו סתמא במקומות הסימנים הווא, אסור לאכלו. והרי תורה דבדף קכ"ח ע"ב ילי' דאמבה"ח ע"א דנקרי בנחרה סני לי ובmittata, הרי דבעי עכ"פ נחרה ולא הריגה בקופץ ולא מטה מלאיה עי"ש בהגחות רצ"ה חיות ז"ל. וכן הוא בתוס' לקמן צ"א ע"ב בד"ה כמ"ד דב"ג נצטו על הנחרה לתירוץ, הב' שם. וכן כתוב רשי ז"ל דף צ"ב ריש ע"ב לחיד ישנא דבריו דמקל מלאיה נאסר לב"ג, ובפסיקתא ממעט מטה מלאיה מקרא דמקל רמש אשר הוא חי הכתוב בפרשת נח, עיי' בזה לפניו בفتיחה זו אריכות דברים. ועכ"פ אם נאמר כן בגין היטב דברי הרמב"ם ז"ל שכטב דישראל במדבר היו נוחרין או שוחטין שארכ"ם, משומם דגום שארכ"ם נצטו על הנחרה דהינו הוצאה דם הנפש עי"ש שיחרו במקומות הסימנים. ואפשר לומר ג"כ דלפ"ז לא בעי נחרה דוקא בסוגים דכיוון דהעיקר להוציאם דם נשפש תלוי בו ד' בנחרה לתוך הלב שם נמי יוצאת דם הנפש והווחת רשי ז"ל דף כ"ח ע"א מהא דאמרין ניחו דכי תבר שדרה ומפרקת טרפה הוה, דמשמע דא בנחרה מתכשרה, מ"מ צריך להיות בלי מעשה

נ"מ, משמע שאין שום נ"מ במשמעות הלשון בין שחיטה לטבילה וכיון דאין נ"מ בהוראת הלשון, הוא ג"ש טובה אף דיש שניי במבטיא, כמו גבי ושב הכהן ובא הכהן, דהתס נמי בהמעשה אין שינוי בין שיבת לבאה, דבאה הינו ונבא הכהן אל הבית, ושבה נמי ובא הכהן אל הבית, אלמא דשחיטה לטבילה וטבילה שווין, דאין רק חילוף זיין בטית כMOVEN, וא"כ ראי' דושחתה זהה ממש כמו זבח. ועיין שם בתוס' ד"ה ורב שמעון וכו', שכטבו דאם לא אשר יכול מטבחה לא גמר, משומם דלא דמי שפיכה לטבילה כמו שחיטה לטבילה, הרוי ג"כ מפורש לטבילה שחיטה שווין בעצם הוראתן להקשר הבע"ח שייה' ראוי לאכול משא"כ שפיכה. ולכאורה בלא"ה דבריו של הרמב"ז ז"ל נגד הסוגי' דריש השוחט דחקר הש"ס שחיטה מן הצואר מנין עד שטסיק ולטעמיך או ותו, שהייה דרשעה וחילדה וכו' מנ"ל, אלא גمرا, שחיטה מן הצואר נמי גمرا, אלמא דלאו מלשון דושחתה נשמע דכתיב הרמב"ז, דמקובל אצלנו לדשן ושותט הכרת סימני הצואר, ולא ממש"כ רשי ז"ל דהלהם"ס הוא ועיין תויו"ט פ"ב דזבחים דגמירים לאו הללמ"ס אלא קבלה בעלמא מדור דור, וכן הני' ה' דברים הפטולים בשחיטה מלשון ושותט וזבח נלמד כאשר אבא בהאי פותיחה במ"א. ורשי ז"ל בעצמו כתוב שם דדרשה מפורש בקרא וכן פסול עקרו לדעת רשי' דאי מועט מושחת ולא וקרע, וכן איןך כאשר אבאר במקומו אלא דגום זבח כן הוא וכדמסיק שם בגمرا גם איזובחת וא"כ עכ"פ נפרק מה שעלה בדעת הרמב"ז לחילק בין שחת לאזבח. אבל שמע נא והטה אזען לשיטת הרמב"ם ז"ל בפירוש הענין הרם והנשא הלאה, ותראה איך כל דברי חז"ל שקולים באמזני משפטך, ואין בהם נפתל ועקש, וכל אחד ואחד מן התנאים איך למד המקרא לפוי שיטותו בחכמת אלקות אשר עליו. הנה דעת הרמב"ם ז"ל היפך דעת רשי' ותוס' דבקרא דשחוטין חוץ לא פלגי ריש' ור"ע כלל, ושניהם ס"ל דאיתא קרא לאסור שחוטין חוץ בברker וצאן דחזי להקרבה אף שהוא חולין, כאשר מבואר בהלכות שחיטה פ"ד הי' ז"ל הטהורה: "כשהיו ישראל במדבר לא נצטו בשחיטות חולין, אלא הי נוחרין או שוחטין (האי שוחטין קאי על חיים ועופ) ואוכליין שארכ"ם, ונצטו במדבר שככל הרוצה לשחוט לא ישחט אלא שלמים וכו', עד סוף הפרק". הרי דפסק קר"ע דהוותר להם במדברبشر חוץ, אבל בקר וצאן הרואים להקרבה, לא היו רשאים לשחוט בחוץ אלא לנחור, או להבאים שלמים. זה הוא היסוד אשר הכל תלוי בו. ואע"פ שמדובר הרמב"ז הלך בשיטה זו, מבואר במה שהבאתי ממוני, וגם בדבר הקודם שם בקרא דכי ירחיב ה' אליך את גבולך כתוב כן מ"מ לא זכה לפרש הסוגיות ע"פ הקדמה אמותית זו על נכוון כמו הרמב"ם ז"ל. הנה אי גם ר"ע ס"ל דשחוטין חוץ גם בחולין נאסר להם במדבר, א"כ הרא דוכי ירחק מך וכו' וובהת מבקיך ומצענק גם לדידי' אתא להתר למס הזביחה בחוץ, ולא למצוות על הזביחה אלא כיון דס"ל דבקרא דבשר תאوة לא אתא להתר בשר תאوة דלא אתרס כלל, ע"כ דבשר נחרה הותר להם במדבר וכיון דמצטרך עתה להתר להם זביחה בחוץ משומם ריחוק מקום, מכל דעתה נאסר להתר מטה זביחה דاشתרי להם עד עתה ולא דמהאי קרא ידעו במדבר דנחרה מכשרות, דהא hei קרא בסוף ארבעים שנה נאמר להם, ועיין בחדושי ק"ז החת"ס ז"ל בסוגי' שם ד"ה שבתחלה, שכטב בשלמא לר"ע ז"ל מדמצטרך למצוות על השחיטה ש"מ דעת השטא לא נאמר דבר, וממילא נחרה וأكلו דודאי לא הרגו בקופץ דהו"ל נו"ט, וע"כ היהת המיתה בסוגים א"כ עי' נחרה עכ"ל. והנה

פתחה

פשוט ולא נכון הוא אלא הפשט והנכון הוא כמו שפירשו רבי בבריתאճאש צויתך הוא מאמר בפני עצמו וכאליו היה כתיבճאש צויתך לאזוח ונשפט תיבת לובה משום דלעיל מני כתיב זבחת וקאי נמי אשלה אכאר צויתיך, ולא קאי על זבחת דרישא דקרו דהוא התר ולא צוויי, אלא כאשר צויתיך לאזוח על פה, על הוושט ועל הקנה ועל רוב אחד בעוף ועל רוב שנים בבהמה, כי באתי כאשר צויתיך מדבר על כלל האזיהה בכל בע"ח, ולא בברק וצאן בלבד דברך וצאן דאדרך באתי קריא, אהיתר זביחה קאי, והאי היתר לא בעי רק בקר וצאן שהיה נאסר בהם זביחה בחוץ, דחיה ועוף לא היו באיסור זה, ממש"כ למעלה, דאך תורים וב"י, אף דעתית בהו איסור שחיטה בחוץ, היינו דוקא בקדושים ולא בחולין, וכיוון דעתה באתי כאשר צויתיך נאסר להם הניתרה מה לי בהמה מה לי דחיה ועוף, ולא הזיכר רביה' דברים הפוסלים בשחיטה משום דהם כבר היינו, שייכים בקדושים, ולא החריך עליהם הלכה חדשה, וגם נכללים מהם בכלל לשון הקרא דושחת וזבח כאשר נבר לKNOWN, אבל שיעור השחיטה לא נtabar חולין, כמו צויתיך עד עתה בקדושים, וממילא דליך צוויי, רק לא מבעי בעוף דליתא בקדושים בשחיטה, אלא אף בהמה לא היקש, אבל עוף א"א לרבות כלל דאי' בקר וצאן דריה פרט מה קמיעט, וכמש"כ לעיל. אבל אם נאמר דגס לר"ע היתה שחיטת חולין בברק וצאן אסורה במדבר מקרא דשותי חוץ וא"כ קרא דכי ירך וכי זבחת מביך ומאנך, אתה להתייר זביחה בברק וצאן בחוץ, מה שנאסר עד עתה, ולא אתה קרא לצות כלל, אלא מכללא נשמע דכיוון דעתן טעם להתייר זביחה משום ריחוק מקום, מミילא נשמעו דנאסר להם הניתרה, וא"כ מסתבר לכל נחירה נאסר להם דמאי شيئا בקר וצאן מהיה ועוף דמה דכתיב בקר וצאן, לא על איסור נחירה קאי אלא על היתר זביחה, כי איסור נחירה רק ממילא משתמע, ולא עליו כיון ומה דאמר זבחת מביך ומאנך, ולכן כאשר צויתיך אי קאי איזבחת אין לו פירוש, כי על היתר זביחה לא בעי להראות מקום לקדושים, דפי דעת הרמב"ם והרmb"ן ז"ל דגס לר"ע אתה זבחת להתייר זביחה בברק וצאן, ולא לצות על זביחה, מה זה דמראה מקום לקדושים, והרmb"ן במנוקוי הוצרך משום זאת לחלק בין שחטת לזבח, כדי שנוכל לאומר כאשר צויתיך בקדושים על אופן זביחה. ופלא תראה שכטב שם ז"ל: ועתה כשבא להתייר בשר חולין אמר זבחת מביך ומאנך כאשר צויתיך בחיום קרבנו וко"י, לומר שיתירים חולין בכל מקום ובבלדי שיה זבחון כאשר צוה מתחלה בהיותם כולן קרבנות עכ"ל. האי בלבד וכו' אינו מודוקדק כלל דהרי מהיתר זביחה קמדבר ולא מהיתר אכילה שהיא מותר גם עד עתה גם بلا זביחה, כי נחירה אשטריה להו וגם זביחה לא נאסר הבשר, כי גם בקדושים בחוץ אין איסור על הבשר רק משום דלא נזדק הדם,ומי יתר איסור קדושים, עיין קידושין נ"ז ע"ב בראשי' שם או ממש"כ התוס' שם מדרש דשלוי בשלך, אבל החולין דלית ב' הני טעמי, אף דחיבbert על זביחה, אבל הבשר היה כשר וגם משום כל מלטה אמר רחמנא וכו' ליכא, עיין בזה בסוגי' דחשוחת בשבת ממש"כ שם, וא"כ האי בלבד שכטב הרmb"ן הוא דוחק גדול בקריא, איפלו לפי דעתו דפעל ושחט יותר מורה על חתיכת סייננס מפעל וזבח, ומתרפרש אני מתיר לך זביחה כמו בקדושים גם בחוץ, ונשמעו איסור נחירה מכללא, אבל צוויי מפורשת על זביחת חולין ליכא. ולא עוד אלא דפירוש זה בלאה' קשה להעמידו לדכטווב רחמנא ושחטה, ולא בעי כאשר צויתיך וכמש"כ לעיל. ובפרט כי אם לשון זביחה אינו ממעט נחירה, איך כתבה התורה „זבחת“ על היתר שחיטה והאיסור נחירה והוא ראי' שאין עליה תשובה. ולכן פירושו של הרmb"ן, שכטב עליו שהוא פשוט והנכון לדעתינו העניה לא

טרופת, מזה הכרח רק שמשמעותה אחרת שאין לה שייכות לשפיקות הדם אסורה אבל שפיקת הדם גופי אפשר דשרי בין בסמנים ובין בלב. נמצא עכ"פ דגס לב"ג נאמרה הנחירה זהה שנאסר להם לאכול בשר נפשו דמו ונשנית בסיני בקרא דאמבה"ח, דפירוש שנייהם איסור אכילת הבשר בלי סילוק דם הנפש ממנו, והן הן דברי ר"ע דאמר, שכאן אסור להם בשר נחירה, שהותר להם עד עתה מקרה דלא תאכל הנפש עם הבשר, דמשמע הא אם תוכיא הנפש מן הבשר תאכלנה.

והנה לפי פרשי ז"ל דלר"ע קרא דשותי חוץ רק בקדושים כתיב, הרי דזבחת לר"ע זהה צוויי על זביחה, וממילא כאשר צויתיך הפריש כmo בקדושים, דעת עתה היתה זביחה רם מצוח בקדושים, כי גם קדושים אם היה נותר אותם, ניהו דنفسלו אבל נתהרו מידי נבלה, והיתה השחיטה עניין עבודה דוקא בקדושים עיין לב ארוי בסוגי' זו ד"ה ומידי דברי, דכ" דבמדבר היתה השחיטה עבודה ופסולה בז"ר) ולכן אמרה תורה עתה אני מציך גם על שחיטת חולין, כמו צויתיך עד עתה בקדושים, וממילא דליך צוויי, רק על בקר וצאן שדבר בהם הכתוב, ואיפלו נרבה צבי ואיל מכך היקש, אבל עוף א"א לרבות כלל דאי' בקר וצאן דריה פרט מה קמיעט, וכמש"כ לעיל. אבל אם נאמר דגס לר"ע היתה שחיטת חולין בברק וצאן אסורה במדבר מקרא דשותי חוץ וא"כ קרא דכי ירך וכי זבחת מביך ומאנך, אתה להתייר זביחה בברק וצאן בחוץ, מה שנאסר עד עתה, ולא אתה קרא לצות כלל, אלא מכללא נשמע דכיוון דעתן טעם להתייר זביחה משום ריחוק מקום, מミילא נשמעו דנאסר להם הניתרה, וא"כ מסתבר לכל נחירה נאסר להם דמאי شيئا בקר וצאן מהיה ועוף דמה דכתיב בקר וצאן, לא על איסור נחירה קאי אלא על היתר זביחה, כי איסור נחירה רק ממילא משתמע, ולא עליו כיון ומה דאמר זבחת מביך ומאנך, ולכן כאשר צויתיך אי קאי איזבחת אין לו פירוש, כי על היתר זביחה לא בעי להראות מקום לקדושים, דפי דעת הרמב"ם והרmb"ן ז"ל דגס לר"ע אתה זבחת להתייר זביחה בברק וצאן, ולא לצות על זביחה, מה זה דמראה מקום לקדושים, והרmb"ן במנוקוי הוצרך משום זאת לחלק בין שחטת לזבח, כדי שנוכל לאומר כאשר צויתיך בקדושים על אופן זביחה. ופלא תראה שכטב שם ז"ל: ועתה כשבא להתייר בשר חולין אמר זבחת מביך ומאנך כאשר צויתיך בחיום קרבנו וко"י, לומר שיתירים חולין בכל מקום ובבלדי שיה זבחון כאשר צוה מתחלה בהיותם כולן קרבנות עכ"ל. האי בלבד וכו' אינו מודוקדק כלל דהרי מהיתר זביחה קמדבר ולא מהיתר אכילה שהיא מותר גם עד עתה גם بلا זביחה, כי נחירה אשטריה להו וגם זביחה לא נאסר הבשר, כי גם בקדושים בחוץ אין איסור על הבשר רק משום דלא נזדק הדם,ומי יתר איסור קדושים, עיין קידושין נ"ז ע"ב בראשי' שם או ממש"כ התוס' שם מדרש דשלוי בשלך, אבל החולין דלית ב' הני טעמי, אף דחיבbert על זביחה, אבל הבשר היה כשר וגם משום כל מלטה אמר רחמנא וכו' ליכא, עיין בזה בסוגי' דחשוחת בשבת ממש"כ שם, וא"כ האי בלבד שכטב הרmb"ן הוא דוחק גדול בקריא, איפלו לפי דעתו דפעל ושחט יותר מורה על חתיכת סייננס מפעל וזבח, ומתרפרש אני מתיר לך זביחה כמו בקדושים גם בחוץ, ונשמעו איסור נחירה מכללא, אבל צוויי מפורשת על זביחת חולין ליכא. ולא עוד אלא דפירוש זה בלאה' קשה להעמידו לדכטווב רחמנא ושחטה, ולא בעי כאשר צויתיך וכמש"כ לעיל. ובפרט כי אם לשון זביחה אינו ממעט נחירה, איך כתבה התורה „זבחת“ על היתר שחיטה והאיסור נחירה והוא ראי' שאין עליה תשובה. ולכן פירושו של הרmb"ן, שכטב עליו שהוא פשוט והנכון לדעתינו העניה לא

בע"ח שידך דין השחיטה בזה לא סמך על ההלכה, ומפרשו בראש ההלכה דע"פ מודה בתורה מפורשים בקרה, וכותב דברך וצאן כתיב בהדי' זובחת מברך וצאנק, ע"פ דלהתיר הזביחה בחוץ אתה, מ"מ מכללא נשמע דברי לזובייה דוקא, דאל"כ למה תלה היטר הזביחה בריחוק מקום, והאי כאשר צויתך עכ"פ אברך וצאן כתיב בהאי קרא ודאי קאי וח"י לפנין מהיקש דצבי ואיל, וועף מדאיתקש לח"י לומר דעתך וח"י חד דינא אית להו דשיפקה של זה כזה במדבר בנחירה, ואחר שנצטו על שחיטה חולין בשחיטה, ודרשה זו מוכרת מן השקיל וטרוי' דהרי פריך למ"ד אין שחיטה לעוף מן התורהليل' מהיקשא דזאת תורה הבהמה והעוף, והא האי קרא במדבר נאמר שיש עדין הוטרה להם הנחירה, ע"כ לומר קושי' הש"ס hei מ"מ נילוף מני', דבכמה וועף חד דינא אית להו, ואם נתחדר מצות שחיטה שניים בשחיטה, וא"כ מכש"כ דיש למילוף מהי' וועף שכטובים יחד בשפיכה וכטוי' דשניהם שוים. והוא דלא פריך הש"ס מהיקש זה, הוא משום דלמ"ד אין שחיטה לעוף מן התורה דסובר דלע' שחויט חוץ לא נאסר רק בקדושים, וקרא דזובחת ציווי הוה ולא היתר, ע"כ ולמעט אתה עכ"פ חדא או עוף או חי', וכן לא מאי הש"ס להקשות דנילך עוף מהי' אבל אנן דמפרשין גם לר"ע דזובחת להתריר הזביחה בחוץ אתה, ומcáשר צויתיך אנו למדין אתה ציווי על הזביחה בכלל, באופן דיש לנו מקום להכנסי הכל בכלל הזביחה, למה לען ההיקש דזאת תורה הבהמה והעוף דיןנו מדבר כלל מהקשר איכלה, אם יש לנו ההיקש חי' וועף המדבר מהקשר איכלה, וממיילא כיון דאינו יודען מכח האי היקשא דהקשר איכלה חי' וועף שווין שפיר, אנו אומרים دائשר צויתיך, כולל הכל אפי' חי' וועף, ולמדין מן הלמוד מבואר שבזכים מ"ט ע"ב, וזה פירוש נכוון ופושט בהאי קרא דזובחת כאשר צויתיך אליבא דרבבי דס"ל יש שחיטה לעוף מן התורה ואשר פסוקין כוותי', והספרishi' שהביא הרמב"ן ז"ל דמפרש כאשר צויתיך בקדושים משום דАЗיל כמ"ד אליבא דר"ע דין שחיטה לעוף מן התורה אשר לדידי' מתפרש כאשר צויתיך בקדושים או דס"ל קר"יש לדידי' גם כן מותפרש כאשר צויתיך בקדושים ולמעט כייסוי הדם, מה קדשים בשחיטה בלבד כייסוי, אף חולין בשחיטה ובלא כייסוי, ואשר תראה לפניו הוא העיקר כי הספרי גם במ"א ס"ל קר"יש.

נמצא פסקן של הדברים, דעת התוס' בפירוש פלוגת ר"יש ור"ע נדחה לנמר', מטעמים שביארנו, ודעט רשי' בפלוגת' זו הו אדעת המ"ד אין שחיטה לעוף מן התורה אבל דעת הרמב"ם הו אדעת רבבי בפלוגות' דרי"ש ור"ט דלשניהם יש שחיטה לעוף מן התורה, אבל פליגו אי השחיטה מ"ע או רק תיקון הלאו דנבליה, דרי"ש דברשר נחירה לא אישתר כלל השחיטה ואפי' בקדושים אינה מצויה אלא תיקון והקשר הבע"ח לאיכלה, ואפי' אם נאמר דמצווה הוא בקדושים, רק מצד מצות הקרבת הקרבן הוा, אבל לדעת ר"ע דוחנירה התורה להם במדבר, היהת השחיטה בקדושים במדבר מצויה מיחודה, ואחר שננכנו לארץ נעשה מצווה גם בחולין, ונאסר להם בשר נחירה, ומזה נפרק דעת הריצב"א בתוס' שביעות כ"ד ע"א ד"ה האוכל נבלה דס"ל, דזובחת לאו עשה אלא תיקון הלאו הוא כמו תזבח ולא גיהה עי"ש, ודבריו סותרים דברי ר"ע דהלהcta כוותי' לגביה ר"יש, דהא ר"ע אומר זובחת לאסור הנחירה אנטא שהי' עוף מה"ת, רבוי דדרש כאשר צויתיך והוא רק הלמל"ס, וכן פסקו הרמב"ם בחיבורו ריש הלכות שחיטה, וא"כ מכאן צ"ע על דברי הרמב"ם בתשו' ובסה"מ לרמב"ם שסובר, דהllum"ס מד"ס וצע"ג עכ"ל הגאון ז"ל, ובמחכ"ת לא דק כי אמרת שרביבינו ז"ל פסק שם בה"ד כרבוי ומפרש כאשר צויתיך קאי על כל הלכות שחיטה לידע באיזה מקום שוחטין ובמה אריך לשחוט וכו' אבל הא דבאייה מני'

ורגהן האי ר"י בר פנחס דיליף מושפך את דמו דאל"ע מה"ת הוא ממש כר"א הקפר ס"ל כמ"ש בגמ', אלא שהעמיד הדין הלאה על הקרא דושפך את דמו הנامر לישראל במדבר, דלר"ע אנטירה רקי' הון בח' והון בעוף, וכמש"כ נמי רש"י ז"ל בסוגי' דבר טרואו, וכונתו אינו למדוד מהאי קרא לחודה. דין שחיטה לעוף מן התורה, אלא מקרא דזובחת מברך ומצאנק עכ"פ ממועט חי' וועף, שלא בעו שחיטה, אלא דיש לנו שתי היקשות חדא צבוי ואיל לבקר ואן, שהוא היקש שנאמר לג' במשנה תורה אחר שנצטו על שחיטת בקר וצאן, וש' לנו עוד היקשא דזאת תורה הבהמה והעוף שהוא בויקרא, והנה האי היקשא עכ"ר לר"ע אתה, דבכמה בנהירה כמו עוף, אלא כיון דאיתקש להדי' ה"ה דלאחר שנצטו על שחיטת בקר וצאן, אפשר למילך לעוף דעתה בשחיטה כמו בהמה מכח האי היקש עצמו ולא נמעט מברך וצאן אלא חי' ולכן קאמר כיון דכאן כתיב נחירה בח' ובעוף, וא"כ יש לנו היקש חי' לעוף וועף לח' ואות א"א שהי' שנחams בשחיטה דא"כ פרטא דברך וצאן אצל זובחת מאית לא מעט, אלא עכ' איזלין בתר היקשא צבוי ואיל לבקר וצאן, ולא בתר היקשא דזאת תורה הבהמה והעוף משום דושפך אצל עוף כתיב, ומסתבר יותר להניח הנחירה בעוף, דסליק מני', מלוקמי את' דרוחוק מני', כך מתרפרש השקיל וטרוי' מה דריך והוא עוף נמי איתקש לבהמה, והכוונה שנרבבה עוף ולא חי' דהקרא דזובחת מברך ומצאנק עכ' למעט אתה או חי' או עוף.

ואם ננים אלו הדברים, תראה איך צדקנו פסקי הרמב"ם שכטב בראש ה"ש ז"ל: „מצות עשה שישחות מי שירצה לאכול בשר בהמה חי' וועף ואחר כך יאכל, שנ' זובחת מברך ומצאנק ונאמור בבבhor בע"מ, אך נאשר יאכל את הצבי ואת האיל, הא למדת שח' כבבמה לעניין שחיטה, ובעוף הוא אומר אשר צוד חי' או עוף ושפק את דמו מלמד, ששפיכת דם העוף ששפיכת דם הח'“, עכ"ל. ורבים תמהו, איך מביא על שחיטת עוף, לפותא דושפך את דמו, אשר מהאי קרא נשמע להיפך דבשפיכת בעלמא סגי' וכמ"ד אין שחיטה לעוף מן התורה, ולמה מיאן הרמב"ם להביא הדרישה דזאת תורה הבהמה והעוף, או דרשא דבר בקרה, דהטייל הכתב עוף בין בהמה לדמים, והוא קושי' התוט' על הש"ס, ומה אמר רביה היא, ולא אמר כהני תנאים דלעיל, ותירוצים דנימאה לי למ Zhao דרביה סבר יש שחיטה לעוף מן התורה לא יעיל לתרץ לשון הרמב"ם דאינו מביא כלל הא דרביה, אלא ממציא עצמוני לפותא חדשה, אבל לפי העצתינו דבריו הקדושים מזוקקים כצרכו כסף ומוכחים מן השkol וטרוי', דהנה מהא דרביה שפיר נשמע חיוב שחיטה לכל בע"ח בדרכ' רמז, دائשר צויתיך סתמא כתיב וקאי על ציווי הזבירה, מ"מ לא מקרי מפושט בתורה חי' וועף, אלא אברך וצאן, עכ"פ מכללא נשמע דיש עליהם מצות זביחה כיון דהוצרכה התורה להתריר הזביחה בהם בירוחוק מקום, אבל לומר دائשר צויתיך קאי אכל בע"ח אין מוכרת, דאפי' אי לא קאי רק על אברך וצאן נמי שפיר מתרפרש הקרה, דגס אברך וצאן צריך ציווי חדש על השיעור של ב' סימנים כאשר נפרש לפניו בס"ד, וא"כ הא נופא דנאמר دائשר צויתיך כולל גס וח' וועף אינו אלא הלמל"ס, ועינו בש"ס וילנא בהגנות ר' דוד לורי' ז"ל על הא דקאמר בגמרא רביה היא ז"ל: מאן תנא דפליג וסביר שחיטת עוף מה"ת, רבוי דדרש כאשר צויתיך והוא רק הלמל"ס, וכן פסקו הרמב"ם בחיבורו ריש הלכות שחיטה, וא"כ מכאן צ"ע על דברי הרמב"ם בתשו' ובסה"מ לרמב"ם שסובר, דהllum"ס מד"ס וצע"ג עכ"ל הגאון ז"ל, ובמחכ"ת לא דק כי אמרת שרביבינו ז"ל פסק שם בה"ד כרבוי ומפרש כאשר צויתיך קאי על כל הלכות שחיטה לידע באיזה מקום שוחטין ובמה אריך לשחוט וכו' אבל הא דבאייה מני'

פתחה

ובפוסקים רק התז' הראש וכדומה דוחה נבללה, ולא זכרו גם ביצה כל דם הנפש דהפרכוס לאו כלום הוא, משומש דקשה לעמוד על הדבר דדם הכוнос בלב נמי דם הנפש מקרי, עיין רמב"ם פ"ו הלכה י' ממ"א, וכן תלו גם הכלש נחרה במיתה ממש, ולא בשיעור הוצאה הדם וכן מסתבר לאמר דושפך את דמו בעין במקום שעלול לצאת רבוי הדם בשפיכה, והוא במקומות הסימנים כאשר בארנו בעיקר א' וזאת נקראת נחרה. ומעתה איך נאמר דעתה נחרה שלא נצרה בתורה מתרת בל' הוצאה דם הנפש המפורש בקרא, אלא ובין יציאת כל דם הנפש או מיתה שע"י נחרה, והוא שימות הע"ח עכ"פ בתוך מעל"ע. כי כן יש ללמד מדיין עבד לנו ענני דאמורה תורה, שאמ מות תחת ידו נקם יקם, ואם יום או יומיים יעמדו לא יוקם שאמרו חז"ל שהוא שיעור מעל"ע, הרי לכל שמת בתוך מעל"ע מחמת האתו, מקרי מות תח"י ולאחר מכון זהה מיתה בידי שמיים בהגרמו, שלא חייה התורה על זה בעבד לנו ענני וא"כ בנהירה דבעין מיתה שע"י נחרה פשוטא לכל שלא מת אלא אחר מעל"ע דמיתה צו נבללה מקרי ולא נחרה. אבל משיחתה המתרת מיד, לא איכפת לנו אם ישחה אח"כ כמה ימים. הרי דאיכא בשיחתה קולא גдолה, משא"כ בנהירה אס' שהה מותה מועל"ע או יותר קודם שיצא דם הנפש, לא אשטרי במדבר וכשנכטו לארץ אשטרי ע"י השחיטה המתרת מיד. ובגינט ורדים נתקשה איך אפשר דייצנו מקדשה חמורה לקדושה קלה דהפרכסת היהת אסורה קודם מותן תורה (וגם במדבר אליבא דר"ע) ואח"כ אשטרי כי גם בכח"יו שיק' מי איכא מידי כמבעור בסנהדרין נ"ט ע"א, וניחא לי באמרו דכיון דע"י שנתקדשו במצב שחיטה אשטרי אין זאת יצאה מקדשה חמורה לקדושה קלה. אבל בחבورو פרמ"ג סיימן כ"ז נתקשה טובא מנ"ל לח"ל הא היהת דהפרכסת דלמא רק להחמיר צotta תורה ליזוח ולא לנחוור אבל להקל להתריר איסור אבמה"ח בעודה מפרכסת מניין לנו, ולא מצא מענה לחומר הדבר, אלא לדעת הרמב"ם ז"ל דדרשין מלא תאכלו על הדם שלא לאכול מבהמה קודם שתצא נפשה (סנהדרין ע"ג ע"א) שהוא דרשנה גמורה ולא אסמכטא, הרי נשמע משם דהשחיטה מתרת מיד. וופר אני תחת כפות רגלי הפרמ"ג ז"ל, אבל במחכ"ת לא נאה לו לאמר דבר זר ומזר ערaza, כי כבר הוודעתי כי כל גודל הוא שדרשות חז"ל נבנו על סברתם ושכלם של אלקי שביהם, ומעולם לא הכניסו בפסק דבר המתנגד אל הדעת והשכל הישר, ואכן הוא בכל הדרישות מכ"ש בדרישה כזו, אשר בפסק זה דלא תאכלו על הדם שהכניסו בו כמה עניינים כמו לא תאכלו בשר ועדין הדם במזרכ, שאין מברין על הרוגי בי"ד, שסנהדרין שהרגו את הנפש שאין טועמן כלום באוטו הימים, גם אמרו שם, אתה לאו בן סורר ומורה ועל כלם אמרו דין לוקין משום דזהה לא שבללוות ועי"ש בהגות מצפה איתן, שהביא בשם תשוי הרשב"א והרמב"ן והרבא"ן ז"ל שאפילו למ"ד לוקין על לאו שבללוות, הני גורינו משאר לאוור בבללוות ולא לך, משום דכללו רק ברמז עניינים שונים ומעתה איך יעלה על הדעת דסמכו חז"ל להתריר מכח דרשת בפ' קדושים נכתב ובמדבר נאמר, אז עדין לא נצטו על שחיטת חולין ולא הותר להם מפרכסת, ואיך TABA אז זהה ראי דלא תאכל הנפש עם הבשר ומזא' בשר בנפשו לא תאכלו נשמע, לכל שהוציאו דם הנפש שרי, וכמ"כ לעיל בעיקר א', וכיון דבעין דהשחיטה לא כתיבא אלא מושפך את דמו דכתיב גבי כסא"ד בחיה וועוף, למד ר"ע דבמדבר סgi להו בנחירה בעלמא, וכן מלאו להם הנחירה אליבא דר"ע פשוטא דלא התירה הנחירה מיד קודם שתצא נפשה, וכ"כ הפלתי ז"ל בסימן כ"ז אות ב'. והוא מוכחה דהלא נחירה לא כתיבא אלא מושפך את דמו דכתיב גבי כסא"ד בחיה וועוף, למד ר"ע דבמדבר סgi להו בנחירה בעלמא, וכן מלאו דלא תאכל הנפש עם הבשר ומזא' בשר בנפשו לא תאכלו נשמע, לכל שהוציאו דם הנפש שרי, וכמ"כ לעיל בעיקר א', עיין בראב"ם ריש פ"י מהל"ט ווא"שכ' ז"ל: "הדים שמנוי מן המשקין הוא הדם השותת בשעת שחיטה וכו' אבל דם הקילוח אינו מכשיר שעדיין חיים הם וכו'" עכ"ל, הרי דלאחר שיוצא דם הקילוח ושותת כבר כתית יחשב, ע"פ שעדיין מפרקס כיון שיצא דם הנפש. ומה שהוזכר במשנה

שעד עתה בשחיטה, וכך שהנחירה הייתה תיקון ולא עשה, כמו כן לר"ע ע"פ דקדושים עשה הוה, אבל בחולין שנצטו עתה עלי' אינה מצה אלא החלה הקשר בהחשרה, אלא דהא מנ"ל לר"ע, דלמא באמת למצוה צויתה התורה על הזיהה בחולין כמו בקדושים, דהרי אין דומה לתזבח ולא גizia, ועיין בש"ת ק"ד בעל כתב סופר זצוק"ל י"ד סי' ס"ט שהביא שם קושי' עצומה שהקשה ג' אבוי החת"ס זצוק"ל, על הא דס"ל לר"מ דנותן טעם לפgem אסור, ויליף מגיעולי נקרים, והוא דכתיב לגר תנתנה בנבלה דרישינו מניין הרاوي לגר קרויה נבלה מוקי ר"מ בסРОת מעיקרא, והקשה דהא איכא איסור עשה דאייה זבוחה זודאי קדמה לסרחו, ותירץ הוא ז"ל, דהאי דינא אי איכא איסור עשה דאי"ז תלי בפלוגת' דרי"ש ור"ע ואולי ר"מ ס"ל קריש עי"ש, והגאון ז"ל יפה כיוון דודאי תלי האי דבר בפלוג' דרי"ש ור"ע, ונפרץ הריצב"א כמו שביארנו, ומש"כ דר"מ אولي קריש ס"ל, אין זה ספק אלא ודאי הchein הוא, דר"מ קריש ס"ל כאשר תראה מבואר לפניו בעיקר הבא. ומכח כל האמור תראה כמה הlectedה גבורתא תלוי בפלוג' ר"ש ור"ע לדעת הרמב"ם, וכן יש נ"מ עוד לעין אח"א וכי המובא גם פלוג' נותן טעם לפgem תלי בזה, ועוד נפקותא כאשר נbaar לפניו בס"ד.

ומה שיש מן העיון אי השחיטה עשה הוה, מניין לנו דאוכל בשר שאשי' כאוכל נבלה ובלאו דנבלה קא, דלמא רק איסור עשה דאי"ז איכא עלי', אבל הנחירה גם עתה שנאסרה לאכילה מכח האי עשה, מ"מ מטהרת מידי נבלה, ביאור דבר זה יבוא לפניו א"יה בעקרים הבאים, גם תראה איך מתרש הקרא דבשר תאוח לר"ע אשר נראה כמיותר למורי כמו שהקשתי לעיל.

עיקר ב' השחיטה מתרת מיד והנחירה אחר יציאת נש

שנינו בברייתא דף ל"ג ע"א, הרוצה לאכול מבהמה קודם שתצא נפשה, חותק כיitz בשר מבית טביחתה וכו' וממתין לה עד שתצא נפשה ואכלו, הרי דהשחיטה לא דיא שהמיתה שלל ידה לא מקרי נבלה, אלא שמלקט גם איסור אבמה"ח ומתרת מיד, ע"פ דכל זמן שפרכסת הרי הוא חייב לכל דבריה וכמו ששנינו בראש העור והרוטב, דחשוחת בהמה טמאה עד שתמות, אבל בטהורת השחיטה מתרת מיד. ולදעת הר"ר שמעי' בתוס' בשמעתין פ"ד ע"א ד"ה בעין העמדה והערכה, לכל מיל' חשוב העב"ח כמו ע"י השחיטה ה�建ה. אולם בנחירה אמרו שם בגמרא, דלכרי בנהירה סgi לי' ובמיתה תלי מלטה, וכל שלא מותה עדיןאית בה אבמה"ח, ולאו דוקא לנכרי אלא אף לישראל במדבר שהותר להם הנחירה אליבא דר"ע פשוטא דלא התירה הנחירה מיד קודם שתצא נפשה, וכ"כ הפלתי ז"ל בסימן כ"ז אות ב'. והוא מוכחה דהלא נחירה לא כתיבא אלא מושפך את דמו דכתיב גבי כסא"ד בחיה וועוף, למד ר"ע דבמדבר סgi להו בנחירה בעלמא, וכן מלאו דלא תאכל הנפש עם הבשר ומזא' בשר בנפשו לא תאכלו נשמע, לכל שהוציאו דם הנפש שרי, וכמ"כ לעיל בעיקר א', עיין בראב"ם ריש לאחר שחtiny הראש הנפש וכל שיצא הדם יצאה הנפש. עיין בראב"ם ריש פ"י מהל"ט ווא"שכ' ז"ל: "הדים שמנוי מן המשקין הוא הדם השותת בעעת שחיטה וכו' אבל דם הקילוח אינו מכשיר שעדיין חיים הם וכו'" עכ"ל, הרי דלאחר שיוצא דם הקילוח ושותת כבר כתית יחשב, ע"פ שעדיין מפרקס כיון שיצא דם הנפש. ומה שהוזכר במשנה

כך ע"ה מכיה ובועל ואינו ממתין עד שתתפוייס, ובעל נפש ודאי לא יעשה כן, רק מי שאינו יכול לעמוד על יצרו נגד תאותו, ולכן מטיים שם הפרשה ואכלת בשעריך בכל אות נפשך ר"ל דשני דברים הותר לך אחות לאכול בשעריך חולין הנשחתין ומ' שיצרו מתגבר עליו שלא יוכל להמתין עד שתצא נשפה, יוכל לאכול מיד בכל אות נשפה.

וראה זה דבר נפלא איך מפורש דבר זה במה דעתך באקדישין דף כא ע"ב, והוא מבירית' שמחות דביפ"ת לא דברה תורה אלא כנגד יצה"ר. וモטב שיאכלו ישראל בשורת תמותות שחוטות, מלאכל בשור תמותות נבלות, ורש"י פירש שם דקאי על מסוכנות וקריות תמותות שחוטות - וממי לא יפלא על פירוש זה, חזא דמסוכנות היתגר גמור הוא ורק יחזקאל מתפרק שהחמיר לעצמו שלא לאכול בשור כוס כס. ואיך מדמה זאת ליפ"ת שהתרה תורה בקושי כנגד יצה"ר, ולא עוד אלא דאייה דמיון יש בין הני תרתי דקמדמה אחדדי, אבל המעיין שם במס' שמחות יראה דקאי שם על הפלוגת' דלא"ק צרייך להמתין ביפת תואר ג' חדש ואחר כל המעשים המבוארים בפרשה מותר בה, ורשב"א אומר דע"פ שאינה רוצה מטבחה ומשחררה ומותר בה מזיד, וע"ז קאמר שם דמותב וכו', והגירסאות ממשובשת קצר עי"ש. הר"ד דמדמה לפ"ת תואר שאינו רוצה להמתין עד אחר כל המעשים, לשבר תמותות שחוטות, וע"כ כפירושנו שגם אכן מירי באינו רוצה להמתין אחורי השחיטה עד שתצא נשפה, וחוטך צית בשבי מabit טביחתה, או מותיז את ראשה, וקרי לי' בשור תמותות שחוטות דעתך בי' תרתי - ובזה נסתלקה גם כן הקושי העצומה שהוקשו כל המפרשים על פרש"י ושיטת הראב"י ריש פרק השוחט, שאסור לעשות גיטרא אחר השחיטה מטעם השחיטה עצמה, והוא נגד המשנה דלקמן דשחט והתייא את הראש דשחיטתו כשרה. ולפי הנ"ל ניחא דודאי מושחת נתמעט גיטרא דפסולה, אלא דהתורה התירה כשנכנסו לאץ כנגד יצה"ר כמו לפת תואר, וכן באמת צרייך לאחר שלא להניח לדקור בסיכון תוך החות אחר השחיטה מטעם השחיטה עצמה דלקתחה צרייך להמתין שתמאות ע"י השחיטה ולא ע"י התזת הרاش.

וכל זאת אליבא דר"ע דנתחודה עשה לזבחו כשנכנסו לארץ, ונתחדשו עמה קולא זו דשחיטה מותרת מיד, אבל לר"ש דמעולם לא התורה הנחרהomid במותן תורה היתה השחיטה תיקון נבלה כנחרה לר"ע, ואדרבה במדבר אסור להם בשור תאוה מכל וכל, וכשנכנסו לארץ הותר להם בשור תאוה, וע"ז אתא קרא דבעל אות נפשך תאכל בשור דהינו בלי הקרבה, א"כ על הא דשחיטה מותרת מיד אין לנו שום לפופטא, והוה השחיטה לר"ש כמו נחירה להר"ע תיקון נבלה, ולא התר אבמה"ח - והנה כבר הוכתבי לך בעיקר הראשון דר"מ קריש"ס ס"ל ע"כ, דהרי הוא סובר בע"ז דף ס"ז ע"ב דנותן טעם לפגס אסורה, ומוקי קרא דنبלה בסורוחה מעיקרא, וזאת דוקא לר"ש דליך עשה דאייה זבחה, אבל לר"ע דאיכא כאשר צויתך לעשה, אין במצוות להיות סרווח מעיקרא כיון דבעודו בمعنى אמו איכא הא夷 עשה, ועינוי בסוגי דטל"כ פשחים מה' במרהש"א שם שנטקsha למזה הזרכץ הש"ס שם לעשות ג' פלגותות בין ר"מ ור"ש ור"ע, ולהחדש דר"ע ילי' טע"כ מגעולי עכ"ים איתלי' דלא אסורה תורה אלא קדרה בי', ולמה לא ניחא לי' למימור דר"ע כר"מ דנותן טעם לפגס אסורה, ולפי הצעטנו תורה כי ר"ע ע"כ ס"ל נונן טעם לפגס מותר, דהה לא מצי מוקי קרא דنبלה בסרוחה מעיקרא כיון דלדי' איכא מיעיקרא עשה דאייה זבחה.

ועתה אנך למקומות אחר להראות, כי ר"מ קריש"ס ס"ל ולית לי' דשחיטה מותרת מיד. כי בהמה המקשה פלייג ר"מ וחכמים, אי בן ט' חי ניתר בשחיטה אמו או לא. והנה התר שיליל ע"י השחיטה

ועיין בסוגי מש"כ מזאה. ועכ"פ דברי הפרמ"ג תמורהין.

וראית בתשי' ק"ד בעל הכה"ס "יל חי"ד סימן י"ז שנטקsha ג' כ' מנין יצא לחז"ל דבר זה, דשחיטה מותרת מיד אע"פ שהיא חי' לכל דבריה, וכותב שנטקsha הרבה על הדבר, ונכנס שם בפרצה דחויקה ללמידה דבר זה מהיתר בחודשי ל�מן בסוגי' בניינים על הקדמות רעוות אשר תראה בחודשי הלכה דאיין מזמין דף לג' ואין עת האסף פה. ואני בקונטרסי הלכה למשה העלמי דבר הנוטן להשמיעו, והוא דגלל ממה שאמרה תורה כל בבהמה תאכל אשר מזיה לפינן בראש פרק בהמה המקשה דבנ' ט' חי הנמצא בהמה ניתר בשחיטה אמו, ואם נאמר דבשחיטה לא סגי עד שתמאות, איך נותר הولد שלא מות ולא ימות עלעולם מחמת שחיטת האם, ודוי לולד להיות כאמו, וזה נכון מאד, אבל גם להז מומו עמו, כי גם היתר שליל בעמי אמו בב"ט חי לא דרשו אלא אחר שידעו ממק"א דהשחיטה מותרת מיד, אבל פשיטה דלא חדו שדבר גדול כזה, מכח האי דרשה דע"פ דהוא דרשה גמורה, הר' תורה דר"מ חולק ומוקי לקרה לבן ט' מות ולא חי, או בן ח' חי דהוא כמות וכאחד מאבריה אבל להתир בן ט' חי איי כאן הכרח גמור.

אבל דע כי גם בה פליגו ר"יש ור"ע, כי הקרה דבעל אות נפשך תאכל בשור אשר ממנו דרש ר"יש דהותר להם בשור תאוה שנאסר להם עד עכšíי, הוא לר"ע מיותר לגמרי, כאשר נתבאר למעלה בעיקר א'. והוא דבר שא"א, ولكن צריכין אנו למשכנא נפשנא למצוא איזו דרשה לר"ע בקרה המיותר להזאה, ותל"ית מקום הניחו אביבי להתגדר בו והוא.

דינה כל זמן שהנחרה הייתה מכשרת לא היה המתואה לאכול בשור ציריך להמתין על המיתה כי הינה לעשות גיטרא ואדרבה כל שמהר להמית את הבע"ח שלא ישא הרבה בהוצאות דם הנפש עדיף טפי. אבל בקדשים שנטקו על השחיטה נסר להם לעשות גיטרא כי היא המחלקת בין שחיטה לנחירה שנייהם בסוגים, אלא זו בדרשה, וזה במשמעותו רשי' ז'יל' בריש השוחט בפי' דברי הש"ס שאמרו דושחת וזבח, אותו但不限于 גיטרא, והוא האמת לאמתה של תורה כמו שתראה בדבוריינו אלה. וכן בדבר מי שאינו להוט כ"כ על אכילתיו היה מביא שלמים ושותם ורק אחר כל המעשים קבלת זוריקת הדם והקטרת אימורים זכו משלו גבוח לאכול בשור. וכי שתאב הרבה לאכול בשור היה נוחרו מושת בה מה מיד דהרי יכול לעשות גיטרא אם רצח שימות הצע"ח ומוטר בשן כשנכנסו לארץ ורצתה התורה לאסור הנחרה ולקדשנו מיד. ועתה כשנכנסו לארץ ורצתה התורה לאסור הנחרה ולקדשנו במצבה שחיטה גם בחולין, וגם למי שאינו רוצה להביא לאוהל מועד אפיקו איינו רחוק, כי תאוה נפשו לאכול בשור ואינו רוצה להמתין עד שנעשו כל המעשים הצריכים בקדשים, רק ריצה למלאות תאות נפשו מיד לכון התירה התורה כנגד יצה"ר להתיר אחר השחיטה לעשותה גיטרא אחר השחיטה כאמרים ז'יל' דרשחיטה מותרת מיד, וממילא דמצוי חותך גם בעודה חייה מבית טביחתה. וכן דברה תורה כאן נגד שטי כתות, כי ירחק ממק' המקומות ואמרת אוכלה בשור, והוא הכת אשר הייתה מביאה שלמים אם לא שנותר הקומות, ועוד כת שני' שתאמר, אוכלה כי תאוה נפשך לאכול בשור ולהוט אחר אכילתיו עד שקשה לעמוד על נפשו להמתין כלל, מ"מ אמרה תורה וזבחת כאשר צויתיך ולא תנchorה, ולעומת המתואה אמר דאיינו צריך להמתין עד שתמאות רק, בכל אות נפשך תאכל בשור מיד, כי השחיטה מותרת מיד, וממילא נשמע שגם גיטרא אחר השחיטה לית לנו בה, אלא הדבר זה לא הותר אלא כנגד יצה"ר והוא ממש כמו לפ"ת דדברה תורה כנגד יצה"ר וכען שאמרו בפסחים מ"ט ע"ב מה ארוי דורס ואוכל ואינו ממתין עד שתמאות,

פתחה

כולה בנסיבות לא דניהו וכך שידך רק עשה הוה על הזביחה, אבל הלא דל"ת כל נבלה הנאמר ג"כ במת" ב' ראה אנדרה קאתא והוא ג"כ נתחדש שנכנסו לארץ ולכן לא נאמר לאו זה בפ' משפטים כמו שנאמר שם לאו דטרפה, כי באמת לאו דטרפה כולל טרפה ונבלה, דמי לא עסוקין בטרפה ארוי והמיתה בטרפה זו. והרי תראה ברמב"ם בפ"ד הי' ממ"א פסק דכל שני לאוין משני שמות אין מצטרפין חוץ מנבלה וטרפה הוואיל והטרפה תחולת נבלה הוה. הרי ע"כ דמלואו דטרפה שמעין גם הנבלה וגם ליקות עליו דהוה כמו בת מבת הבית דין זה כאשר ק"ז דין לוקין מה"ד, אלא זו ועוד יותר, אדם אין אתה אומר כן אלא דבעינן לאו מיוחד אונבלת, איך מצטרפ טרפה ונבלה יהוד דשני שמות הם - ומה שכתב הרמב"ם ז"ל שם בהלכ' ו' וז"ל: טרפה זו הוה האמורה בתורה זו שטרפה אותה חית העיר וכו' ואין אתה יכול לומר שטרפה אותה והמיתה אותה, שאם מתה הרי הוה נבלה, ומה לי מתה מחמת עצמה וכו', הא אין מיוחד אלא שטרפה ולא מתה עכ"ל הזהב אין כוונתו לשולט דטרפה ומתה אין בכלל לאו זה, דזאת לא נשמע מהוחצתו, כי מה שכתב אדם מתה הרי הוה נבלה אין הכוונה ונבלה כבר אמרה במק"א בפ' ראה, חדא הלא כמעט כל התורה נשנית במת' ומה קשה לי, ועוד דהלא מפרש בדברי עצמו בamaro, דאי' מה לי מתה מלאיה או שברתת חייה, אלא דר"ל דבשלמא אי הקרה מيري بلا מתה נמי, אי דבר הכתוב בהוה כאשר כתוב הרמב"ם ל�מן, וה"ה אם נתרפה ע"י סבה אחרת נמי אסורה, אבל אם נאמר דמיiri בהמיתה דוקא אין המיתה שע"י חית העיר ההוה, אדרבה המיתה מלאיה ע"י חיה או אפיקת הכהות הוא ההוה, באשר כל בע"ח עומד מות, אבל לא להיות נטרף ע"י חית העיר, ולא עוד אלא דלמא לא נקט נבלה סתם והיא כוללת כל מיני מיתות, וזה שאמר דאם מתה הרי הוה נבלה ולמה אסורה תורה טרפה בשדה ולא סתם מתה או נבלה אבל לעולם טרפה כולל גם הנבלה כנ"ל. ומעטה אם כוונת התורה בכלל רלק לשנות לאו דטרפה שנאמר בפ' משפטים, למה מאייר על הנבלה ולא על הטרפה. ובאמות כפי הנראה נתקשה הספר בזיה וקאמר דכל נבלה אין לי אלא נבלה טרפה מניין ת"ל כל נבלה לרבות את הטרפה. והאחרונים האבני מלואים בתשובותיו, וק"ז בעהchat"ס ז"ל והמלבי"ם ז"ל, כולם כל או"י מפרש לפי דרכו לפי שנתקשה בענייהם. ופלא שוכלים העבירו ענייהם מן הפוטו בתכלית הפשטות, דהספרינו נתקשה לי' למזה במת' מזהיר על הנבלה ובפ' משפטים על הטרפה דהוא תחולת נבלות, דעת' מה"ט לא הוזיר בפ' משפטים על הנבלה, מושם דהוא בכלל טרפה, ולכן לא מצא מענה ע"ז אלא לדרש כל לרבות את הטרפה באופן שהאהיר כאן ובפ' משפטים על שנייהם.

ובאמות הספרי איזיל בזה לשיטותי דהרי עייר א' הודיעתך דהספרי המובה ברמב"ן ז"ל על זבחת כאשר צויתיך דמפרש כאשר צויתיך בקדשים כרי"ש סובר, דבמדבר כבר נקטו על השחיטה, וא' הנחירה משעת מת' הוה נבלה, لكن לא מצא פירוש אחר בקרא דל"ת כל נבלה הנאמר במשנה תורה אלא דחויר ושונה הלאו דטרפה שכול נבלה וטרפה, ונשנית במת' מושום נתינה לגר ומיכירה לנכרי, כי רק במדבר שלא הים לא גור ולא נכרי אמרה תורה לכלב תשליקו אותו או שmorph שלב הינו נכרי עיין ברש"י עה"ת ובמקילתא ודוק. אבל לר"ע דס"ל דנחירה אשתרי. במדבר שפיר בעין הלאו דל"ת כל נבלה על הנחירה, שלילי לאו זה לא הוה בשער הנחירה אלא בעשרה דזבחת, ונתחדש האי לאו דnable ע"י העשה דזבחת, ולכן אמרה תורה על האי נבלה לתהה לגר או למקרה לנכרי, ועל הטרפה להשליכה לכלבים, כי נבלה וטרפה

אנו יליף שם בגמרה מקרה דפ' ראה, כל בהמה וכו' בהמה תאכלו - ועיין שם בחודשי ק"ז בעהchat"ס ז"ל, שהביא דברי רשי"ת בפ' שミニ, שדרש זאת מקרה דהtram דכתיב כל מפרשת פרשה וכוי' בהמה תאכלו, כתוב הוא ז"ל דכן נדרש בת"ב. ובמחלוקת לא דק שפיר, דהן אמת שבת"כ שם נדרש היהר שליל, אבל הת"כ עצמו שם מביא קרא דפ' ראה, ולא קרא דפ' שミニ, ועיין שם בקרבן אהרן דעמד ע"ז עיי"ש. ובאמת גם בפ' שミニ, מיותר האי תיבת בהמה, אבל שם לא כתוב כל בהמה וכו' בהמה אלא כל בהמה - וכבר כתוב הראש יוסף ז"ל בסוגי' שם, דל"מ דלא הותר ב"ט שי בחיתות אמו רק מות, לא יליף מבהמה בהמה רק מכל בבהמה, אבל חכמים דילפו שליל ב"ט שי דיקא מבהמה בהמה, דאפילו ב"ט שי שהוא בהמה שלמה ויש לה שחיטת עצמה, דד' סמנים אכשר בה רחמנא אפ"ה תאכלו ע"י שחיטת אמו - ומעטה הרי שלך לפניך דבקרה דפ' שミニ שנאמר עוד במדבר, דעתך לא נקטו על שחיטת חולין ולא הותר להם אסור אבמה"ח לא ע"י נחירה ולא ע"י שחיטתה, לא רבתה התורה היתר לשיליל רק ע"י כל בהמה, ורק ב"ט מת או ב"ח דזחה כמות, אבל בט"ח לא, כדי לולד להיות כמי, ובאו הלא בmittah תל"י מלת', ואיך נתיר ב"ט שי שהורש בשדה - אבל בשונה תורה בפ' ראה אחר שנטטו על שחיטת חולין, והתחדשה ג"כ ההלכה דהשחיטה מתורת מיד, גם איסור אבמה"ח, נתוסף גם היתר שליל בט"ח, ולכן כתיב כאן, כל בהמה בהמה תאכלו, וזאת דעת החכמים דס"ל קר"ע וכחכמתא, אבל ר"מ דס"ל קר"ש לא מדייק האי בהמה בהמה רק כל בהמה, ואני מרבה רק ב"ט מת והבן הדבר כי הוא עמוק ואמת לאמתה של תורה.

והנה כבר כתבתי עייר הראשון, כי לר"ע שייעור השחיטה ב' בהמה ואחד בעוף הוא ג"כ נתחדש בהלה כשןכנסו לארץ, כאשר העיד רב' דכאשר צויתיך קאי על השיעור וע"כ דלית לי' כהני דרישות שלפנינו מזאת תורה השחיטה והעוף ומאות ראש שכך הוויא או ממה שהteil הכתוב עוף בין בהמה ודגים מבואר בראש השוחט מושום דhani תנאים כרי"ש ס"ל ול"ל כאשר צויתיך דאיתא על הללמ"ס אלא כאשר צויתיך בקדשים וא' כר' אלבא דר"ע דבעה האי כאשר צויתיך על ההלכה שייעור השחיטה בהמה ובעוף ע"כ דבמדבר גם בקדשים לא הי' שייעור ב' סימנים מעקב. והדבר נכון ומובן אליו דכיוו דבמדבר עדין לא הייתה השחיטה מתורת מיד רק לאחר מיתה שע"י שחיטה והוא עכ"פ תוך מעל"ע כאשר בארנו א' כר' שייעור למאי עמי, דאם באמות מותה בפ' סימנים מהמת ריבוי הוצאות הדם נמי שפיר דמיי ורק עתה שנטחודה ההלכה דהשחיטה מתורת מיד בעין לעומת זאת מעשה גמורה המיתה ע"פ רוב בשעה מועטות. - ורק עכ"פ הקדמה זו נבון דעת ר"ע במשנה דף ל"ב דסובר לפני חזרה בשחתת את הושט ופסק את הגרגרת או להיפך או שחת אחיד מהם והמתין לה עד שמתה דמחיי האי שחיטה סימן אחד לטהר מידי נבלה ואינה אלא טרפה (ר"ל אסורה באכילה) וממי כחכם יודע פשר דבר זה ומה סבר ר"ע לפני חזרה וקיבלה ההלכה מר' ישבע שככל פסול בשחיטה נבלה, ועיין במחר"ס לובלין שהרגיש ג"כ בפלא זה ולא העלה דבר - לכאורה' עלה במחשבה לפני דר"ע דס"ל דהטור נחירה במדבר הרי דנחירה הייתה מטהרת מידי נבלה וניהו דשנכנסו לארץ נקטו על הנחירה מכל וכל שלא טהר מידי' נשבב נקט סימן אחד בשחיטה וסימן אחד בפסק שניות או שחתת דר' ממה שזה דוחק גדול נפרק ממה מה' מטהר ולבוטה א' אחד אלא דאי דגס לר"ע עכ"פ סימן אחד בשחיטה בעי אבל

ר"ע קודם חזורה, ניהו דאför שנצטו על האביצה הנחירה גם נבללה, מקרה דלי"ת כל נבללה דקי על הנחירה ושהיתה פסולה, מ"מ לגבי שיעור השחיטה של ב' סימנים בהמה, שלא היה נהוג במידבר גם בקדושים. ועתה מתחדש בהלכה, לא אתה הлечה זו אלא לעניין אכילה, כי הקרא דזובחת ואכלת אתה לפרש, אבל לגבי טומאת נבללה כל שנשחט סימן אחד בכתירות, ומות מכח האי שהחיטה תוך מעלה עכ"פ, נתורה מטומאת נבללה כי הלאו דלי"ת כל נבללה לא קאי אלא על נחרית ב' הסימנים, עד שהחיזרו ר' ישבע בשם ר' ירושע שהיה לו קבלה, דהлечה זו דבעי ב' סימנים, קאי גם לפירוש הלאו נבללה, ולא רק עשה דזובחת.

ובא ואראך איך מוכרכה הדבר מלשון המשנה עצמה דקתוין שחת את הושט ופסק וכו', או שחת אחד מהם והמתין לה עד שמתה. הנה האי והמתין לה עד שמתה הוא לכוארה שפת יתר למורי, דPsiṭṭia דرك לאחר מיתה מצי מסטמא משום נבללה, דהא משנה מפורשת היא בריש העור והרוטב, דאפילו שחת ב' סימנים בטמאה אינה מטמאת טומאת נבלות כ"ז שהיא חייה, ומקרה מלא דבר הכתוב כי ימות מן הבהמה, עיין לקמן ל"ז ע"א, וכן כתני בפרק קמא שחיתות נכרוי נבללה ומתמא במשא, ולא כתני אחר מיתה דהאי והמתין לה ודאי אין לו פירוש, והולל ומיתה אם רצח לשול מטמא, משום דקסמק על מה דקתוין בהעור והרוטב. ולא עוד אלא נטעה דטמא מחיים. אבל לפפי העצינו דבר גדול ממשמעינו באזה דכוין דכל עצימות סברת ר"ע לטהר בסימן אחד הוא משום דבשחיטה במידבר וכן בנחירה לא היה השיעור מעכב, כיון דבmittah תלי' מלטא, ממילא נצמה מזה,adam אחר השחיטה או הנחירה קודם יציאת דם הנפש, היה הרוגה בהכאה דלא שייכא למשעה השחיטה ונחירה, אינה נתרת אלא נבללה תחשב כמש"כ למעלה, אמרו מעתה אם נאמר דआ"ג דנתחודה ההלכה דבעינן שחיטה אחד להתריר, מ"מ סגי סימן אחד לטהר כנ"ל, כי לאו נבללה לא אתה אלא הנחירה או אכולה שחיטה בהפסול, אבל אשחיטה כשרה שחייה במידבר בקדשים בס"י אחד דאתה הлечה ובטלה בימה שאמרה דבעינן דוקא ב' סימנים, לא אתה אלא לאסור באכילה ולא לטומאה, כסבירת ר"ע קודם חזורה, ממילא אדם הרוגה ולא המתין לה עד שמתה נבללה גמורה הו, שלא נאחז החבל בתרי ראיין, לאמר דהשחיטה בסימן אחד מטהרת כמו שהיתה במידבר, ווטהר גם אם ירוגה בקופץ אח"כ��לאו של עתה שנתחדשה ע"י שהוצרכה ההלכה ב' סימנים, וכן בדיק אמור דדוקא בהמתין לה עד שמתה פlige ר"ע ומתרה, אבל בהרגה אחר שחיטת סימן אחד מודה דטמא דבללה גמורה הו והבן.

ועפ"י אלה הדברים תראה איך פלוגתת ר"מ וחכמים במשנה דלקמן דף ע"ד ע"א במצבה ב"ט כי אי ניתר בשחיטה אמו או לא תלוי' ג"כ בפלוגתת ר"ע ור"יש, דבר כתבתתי לך בעיקר הראשון דר"מ דאית ל"י נותר טעם לפגם אסור ע"כ דכרי"ש ס"ל, דיליכא עשה בזביחה רך תיקון נבללה וממילא דהשחיטה אינה מתרת מיד, אלא לאחר מיתה שע"י שחיטה. וכך ב"ט כי אי ניתר בשחיטה אמו או מחמת שחיתת האם, דידיولد להיות כאמן, והאי ולד לעולם לא ימות או ב"ט כי דהוה כמת, אבל חכמים כר"ע דהשחיטה מתרת מיד וכן גם ב"ט כי נותר עע"פ שחיה ייחי וחורש בשדה.

פירוט הנושryn מכל האמור דהאי היתר מפרכסת בפלוגתת שני דיליכא וכל הני תנאים דעתמי' דהשחיטה הוא תיקון בעלמא כמו הנחירה לר"ע, לא אשטרי מפרכסת וביעין מיתה שע"י השחיטה, ורק לר"ע דהлечתא כוותי' וכרבוי דכאשר צויתיך אתה לאסור

הנוטה למות וmprcsat, אינה ראוי לאדם הנברא בצלם אלקים, רק לכלב, אבל האי נבללה שנטנבללה בשחיטה שפיר ראוי לנכרי, ואפילו לגר שאותה מצוח להחיזתו. הוצאה לנו מכל זה דל"ר ע"ב ע"כ איכא לאו דבללה על הנחירה או שחיטה פסולה שהיא נחירה ולקמן דף י"ז ע"א הארבתי לפרש דברי ר' רימני ביומא ל"ז ע"ב דקאמר דר"ע וריש"ג קמפלגי בלאו דבללה, דלריש"ג לאו לאו מעליה הוא, ולר"ע לאו מעליה הוא. ופרשטי נגד ר"ש"י ותוס' ז"ל דהכונה, כיון דהאי לאו ע"כ עלبشر נחירה או פסולי שחיטה קאי והאי לאו מתחדש ע"י עשה דזובחת, וס"ל לריש"ג דין לוקין על לאו צזה, ולר"ע לוקין כיון דס"כ נאסר בלאו. ولكن א"א לא אמר דר"ע קודם חזורה הוה ס"ל דיליכא בبشر נחירה ורק עשה דזובחת, ולא עוד אלא דמסתבר לאמר דכל שיטת ר"ע בקרא דזובחת כאשר צויתיך דאתא לחדר זביחה בחולין נצמחה מכח הקרא דלא תאכל כל נבללה דנטקsha לו, איך אפשר דבמשפטים מהיר רחמנא על הטרפה, ובפ' ראה על הנבללה ועיין רמב"ן ז"ל Uh"ת ריש פ' דברים, דכל מצות שנוטספו במת' ולא נזכיר בד' ספרים, או שלא נהגו בהם עד שנכנסו לארץ, או דלא שכיחי, ובלאו דבללה א"א לא אמר שום טעם למה הניחו עד מ"ת, ועוד איך יצוחה ליתן מטה מאליה לגר וכברי, דבר שהוא סכנה גדולה ועיין גדור ע"פ נמוסי בגין אומה ולשון ובלאה ע"כ הקרא דטרפה כולל גם הנבללה כנ"ל. וכן לא מצא ר"ע מנוס אחר אלא לאמר דנתחודה הלאו הזה ע"י ציווי הזביחה, על הנחירה להשוויה נבללה, ומעתה לא נדע מה עלה על דעת ר"ע לאמר בסימן אחד בשחיטה סגי לטהר מידי נבללה. וראיתי להגאון מהרש"ש ז"ל בהגחותיו על הש"ס דעתך ג"כ בחומרא זו, וככתב דיל' בטעמו דר"ע דנפקא לי' בהקישא דזאת תורת הבהמה והעוף, דעיקרו לעניין טמאה נאמר כפרשי' שם, דומה עוף יוצא מידי טמאה בסימן אחד, אף בהמה כן עכ"ל. ויפה דבר הנביא אבל שכח דל"ר ע"ז דחוית הנחירה במידבר, ע"כ מהאי היקשא על הנחירה לפניו דבסי' אחד סגי לי' בין בבהמה ובין בעף, ומה לי באכילה ומה לי בטומאה, כי ב' סימנים בבהמה הוא ההלכה שנתחדשה בכניותם לארץ במשנה תורה לר"ע וכרבוי, ע"כ דלית לי' גם בקדשים דרשת דלעיל דמנין לרבות את הראש שכבר הוויז, אשר מושם לפפי הני תנאים דקדשים בעינן ב' סימנים, דאי אית ל"י למה לי הללמ"ס על ב' סימנים בבהמה, כיון דכבר נצטו על ב' סימנים בקדשים, ואי דאתא בחולין דבאי נמי ב' סימנים, שלא נטעה לאמר נרו דנטקו על הzbichah בחולין, אינו אלא לגבי איסור נחירה דעד עתה הותר להם הדרשה והעוקר, ומעתה בעינן זביחה במשיכה, אבל עדין בסימן אחד סגי כמו בנחירה, דעכ"פ שיטיא דפטור, דהא אינו ראוי לבא לפניהם.

ולכן אין לנו מנוס אחר לאמר דל"ר ע"ז לא היה לו יפותא על שני סימנים בקדשים, ולא היה מן הצורך ליתן שיעור, כיון דבעינן מיתה שע"י זביחות הסימנים, ותווך מעלה עכ"פ כמו שביארנו לעללה, וגם הוה בעי זריקת הדם והקטר אימורים ביומו א"כ כל שמות ע"י זביחות הסימנים או אפילו סימן אחד הרי מתכשר. ואל אילא הדבר בעיניך דהרי בנחירה ודאי כן היה דלא ניתן שיעור סימן א' או ב' כיון דבmittah תלי' מלטא, וא"כ בשחיטה נמי כן היה וסימן אחד עכ"פ בעי, דושחתו הינו ומשיך לא שייך על נקב בעלמא דלא בעי משיכת הסcin, והרי בפירוש רבוי דהלהכה זו א' בעוף וב' בבהמה מתחדשה בציוי דשחיתת חולין, וכן סבר

פתחה

בריש הלכות שחיטה אע"פ שפסק הרב דכל הלל מ"ס הם ומקרה דזבוחת כאשר צויתך, מ"מ כתוב עמוק בשחיטה מהקיים דכי יצד ציד חיה ועוף דשיפיכת דם עופר כדם חיה, ולעיל בעיקר הקודם הארכתי להוכיח זאת דלא על ההלכה קסמרק רב לחייב עופר בשחיטה מוח"ת עי"ש. אבל האמת הוא כי, אליבא דר' ישמיעאל והתנאים דס"ל כוותי איזל הסוגי' דריש השוחט, ולדידחו באמת גיסטרא פסול משום דברען מיתה עי' שחיטה אבל אכן קר"ע ס"ל דכנכנו לארץ נצטו על שחיטת חולין ואז אישתרי להם מפרכסת נגד יצח"ר ר' ומילא גם גיסטרא אישתרי וזה את לפ"ד האמת לאמתנו והניחוי לי מקום להתגדר בו ודוק'.

עיקר ג' שחיטה שאינה ראוי'

בשחיטה שאינה ראוי' כגון שחוטת את הטרפה או שחוט חולין בעירה או לע"ז וכדומה באופן שאין הנחתת ראוי לאכילה מצד איו' אישור שבו, פליגו בה תנאי, ר'ם ור'ש איז שמה שחיטה או לא. ונפ"מ לענין אוא"ב ולענין כס"ד מבואר לקמן דף פ"ה, אבל אמרו שם דלא לכל אמר ר'ם שחיטה שאינה ראוייה שמה שחיטה, דמודה ר'ם שאין מתיירח שחיטה טרפה את ב"ט כי הנמצוא בהמה (דהיינו רבי אליבא דר"מ) ולא לכל אמר ר'ש ששא"ר לא שמה שחיטה דמודה ר'ש דמתהרת מיד נבלה עי"ש בגמרה.

והנה הגם דפרש שם בגמרה, דר'ם יליף משוחטי חז' דשא"ר שמה שחיטה, ור'ש יליף מטבח טבח והcnך דלא שמה שחיטה, כבר כתבתי לך כמה פעמים דכל גדול הוא, דדרשות ולפנותוгалו שאין הכרח גמו, דהלא איכא למייר גם להיפק אינן אלא אסמכתאות ועיקר הדין או שידעו מקבלה ישנה איש מפי איש שכן הוא, או שמקח הסברא דנו כן ולכך יש לעניין, דבשלמא סברת ר'ם מבוננת, דכיוון דעתך השחיטה אין בין שום חסרו, רק מצד אחר איכא כמו טרפה או חולין בעירה, למה לא יקרה שחיטה לגבי אוא"ב ושאר מיל', ומהיכי תיתי למימר דלא עבר אלו דואא"ב לא תשחטו או בגב ובתח מושם דאית ב' איסור מצד אחר. אבל טעמא דר'ש דלש"ש צריכא עיינה הרבה ומיאמין לשימושו לאמר דמשום דכתיב גביACHI יוסף וטבח טבח והcnך גזה"כ הוא דושא"ר לאכילה, לאו שם שחיטה עליה ופטור משום אוא"ב וכסה"ד וכדומה.

אבל עשה איזנק כאפרכסת ושמע דעתמא דר'ש הוא, משום דס"ל דכל שחיטה הרואי' לאכילה, אית בה מצוה כדכתיב וובהת ואכלת כאשר צויתך, וכאשר כתוב הרמב"ם ז"ל בריש הלכות שחיטה, מצות עשה שישחות מי שיריצה לאכול בשר בהמה חיה ועוף. ואח"כ יאכל וכו' ורק כשחשחיטה מצואה אז התיריה התורה לאכול מיד וכנגד יצח"ר כאשר הארכנו בזה למעלה, והוא זאת עיין שאמרו חז' דכל שנעשה מצותו אין מועלין בו ה"ג, כל שנשחט ונעשה מצותו יותר לאכול ממנו מידי, ולית ב' אבמה"ח, אבל בשוחט את הטרפה וכדומה דאין כאן מצוה לאבות דין לצרוך אכילה, הוה האי שחיטה כנירה במדבר דלא הותר על ידה איסור אבמה"ח, והא דאיינו מטמא עתה כנירה משום דעת זה איתן קרא מיוחד, דשוחט את הטרפה איינו מטמא, דכי ימות מן בהמה כתיב, מקצת בהמה מטמא ומקטת איינו מטמא, וז טרפה שחיטה, מבואר בשמעתין ע"ד ע"א. ודוקא לענין טומאת נבלות מהני האי שחיטה, אבל להתריך איסור אבמה"ח לא. וזה דלא כדעת הtos' שבת ק"ו ע"א ד"ה חז' מוחובל וublisher ויתר הרשותים ז"ל שנמשנו אחריהם. עיין יוז"ד סימן כ"ז. ומה עשה כי אהבת האמת דוחקני שלא לכבות נבאותי אף אם הוא נגד דעת הראשונים, ודבר זה מוכרכה מכמה סוגיות הש"ס ומtopic פסקי הרמב"ם ז"ל כאשר

הנחריה, ולצotta על השחיטה בחולין, ועל אחד בעופר ושנים בבהמה, אשתרי גם מפרכסת בקרוא דכל אות נפש תאלך בשר, והוא היתר מדווח ננד יצח"ר כמו יפת תואר, ומילא למ"ד אין שחיטה לעופר מה"ת. באמת לא הותר מפרכסת בעופר. והפלתי סימן כ"ז תמה דלא לשתמייט תנא למימר בעופר מפרכסת אסורה, וכי שהראתיך גם בהמה היתר מפרכסת לאו ד"ה הוא. וה"ה לעשות גיסטרא אחר השחיטה אסור להני תנאים, ועיין פשחים י"ט ע"א דרצה להוכיח דלית לי לר"ע רביעי בתרומה וחמשי בקודש, שלא לשתמייט תנא וכו', ופרק אי הכי ניקום ונסמך. ועיין בראש"ש בפיו"כ סימן י"ד, שהביא בשם מהר"ס דס"ל אין שחיטה לעופר מה"ת, וכן בתשי' בשימים ראש המיחוסת להרא"ש סימן ק"ז הביא שם הר"ר ישע' שפסק אין שחיטה לעופר מה"ת, והגמ' דשיטה זו יחידית הוא, דROAD דROAD דPOSEKIM ס"ל יש שחיטה לעופר מה"ת, אבל עכ"פ להקל להוכות על ראש העוף כשבועה למות, שמשתיר הרמ"א ז"ל בז"ד סימן כ"ג. אני חוכך בזה הרבה, וגם בבהמה לפי מה שחשש הרמ"א בסימן כ"ד על שיטת הרא"ב" דלא לשוו' גיסטרא, וכאשר בארנו שיטה זו מדין שחיטה קאtiny עליה דהסוגי' דריש השוחט אליבא דרי"ש ושאר תנאים דעמי/al, דלית לנו הא דרבבי דדרש מכשר צויתך דأتא על שחיטת חולין, עד דמסיק לבסוף להא דרבבי, וכלל הני תנאים באמתו נתמעט גיסטראמושחת ולא הותר כשנכנסו לארץ, ולא מטעם הבלתי דם באברים עיין ט"ז סכ"ד סק"ב ובראש יוסף ר"פ השוחט) כי קשה הדבר מאד דמשום הבלתי דם באברים נגעו בה, כיון דקרו דושחט ודאי ממיעט גיסטרא. ולפע"ד ברור ממש"כ דהאי קרא דושחט ודאי ממיעט גיסטרא מצד שחיטה עצמה, אלא דלער"ע דהלא כוותי' אשתרי מקרא דכללוות נפש תאלך בשר, ומאן דרצח לחוש להני תנאים דפליגי אר"ע ובפרט דגס לר"ע לאו היתר גמור הוא דמקרי בשר תמותות שחיטות, והותר מדווח כיפ"ת, ודאי דיפה עושה להחמיר בה, וא"כ מכ"ש בעופר דאייכא גם אליבא דר"ע מאן דאמר, אין שחיטה לעופר מה"ת ואיכא מאן דפסק כוותי' דאיין להתריך בפשיטות להמית העוף אחר שחיטה. ומש"כ הפלתי ז"ל דיל' עיין שכטבו התוס' יבמות לענין עד אחד בעדות אשא. דברדיה הדומה יש כה ביד חכמים לעקור דבר מה"ת אף בקו"ע וא"כ כשתקנו שחיטה בעופר התירו מפרכסת, ותמהני על פה קדוש איך יאמר דבר זה. דההם היינו טעמא דמשום תק"ע סמכו על אשיה דיקא ומינסבא, ומונז חומר שחומרת עליה בסופה הקלת בתחלת מכך הכרח אבל כאן מה ראו על כהה להתריך מפרכסת או להחות על ראה דבר דאית ב' מה"ת משום נבלה או אבמה"ח, בלי שום הכרח לעקור דבר זה, והדבר צע"ג לדעתו וה' יאיר עיני.

אחר כתבי כ"ז ראייתי קדוש א' מדבר בענין זה והוא הגה"ק בעל השיב משה בתשי' כ"ג ושם ביאר בארכיות גדול לדלדעת רשי"ו ורבאי' ז"ל מדין שחיטה גיסטרא פסולה, אלא כדי לישב שיטה זו שלא תהי' נפרכת מכמה מקומות בש"ס, חידש לו דאן דרבבי ס"ל דשחיתת עופר מהללמ"ס ידיעין, והקרא לא דיבר אלא משחיתת בקר וצאן, אין לנו קרא על פסול גיסטרא אלא בהמה ולא בעופר, ובזה מושבים כל הקושיות על שיטות רשי"ז ז"ל עי"ש שמוקלט דבר זה אף שלא נזכר בשום פוסק, כי מקום הניחו לו להתגדר בו. הנה יפה כתוב דכל מי שיש לו עיניים לראות ולבד להבין ידע, דכל ההתקומות בדברי רשי"ז דלאו פסול שחיטה קאמר הוא על חנס, אלא דמה שהמוציא הגה"ק ז"ל לחלק בזה בין לומר הוא זר, לא בלבד מפני דוחק העני בעצמו, אלא דחלילה לנו לומר דאי לנו שחיטה לעופר אלא מההלה, דז' ה' עופר שנפסל בשחיטה אין בו מלוקות כלל ההלכה שאין לוקין עליון. והרי תראה דרmb"ס

של אחד כמושו שבתירוץ בתרא, הוא דאוריתא לפיכך אתיירוץ קמא דאיתיך בעוף קאי, מפרש עבד רבנן הרחקה ומפרש טעם הרחקה, אבל אתיירוץ בתרא דקאי על רובו של אחד כמושו, לא פירש מידי, ע"כ משום דס"ל דהא מדאוריתא בעין לכתה סימן שלם, וכן הבין הרוא"ש ז"ל לפרש דעת הר"ף ז"ל, דפסק קלשנא בתרא ולא כקמא משום דהני חרי לישנא בדרבן פלייגי.

ושיטה זו היא מחויסת הבנה לממי, לא בלבד שהוא דוחק גדול לומר דמשום דלא אתו למייעב רובא חד עבדו הרחקה שישוחט לכתה ב' סימנים, דהא לפי דעת רשי ז"ל ע"כ מודה לך ל"ב דלכתה בעין שלם דהרי בחדי תנן במתניתן אחד בעוף ושנים בבהמה, ולדעת רשי הוא מה"ת הרוי כבר עשו הרחקה שלא ליעבד פחות מרוב, וכמ"ש אי גם זאת דרבנן אך עשו בעוף הרחקה להרחקה, ובפרט דלרי דקיל' כוותי דבעין בעוף שחיטה ורידין דאייא הרחקה טובא לשוחוט שחיטה שלמה. למה לי הרחקהcoli האי, אלא דקשה אלישנא קמא כיון דאליז ומודה דרובו של אחד כמויו רוק בדייעבד, ושפיר מציא קאי לישנא דדייעבד במתניתן האיא, למה ימציא לא צורך דבעי ב' סימנים בעוף משום דבר שאין זכר בדעת הר"ף דלא פסקין כל"ק משום דבדרבנן אלין לקולא, דהא דאלין לקלוא בדרבן היינו שלא נאסר בדייעבד מכח ספק דלא עבדין וא"כ מהיכי תיתי דלא ניחוש לך לשוחוט לכתה ב' סימנים וצ"ע.

ב) שיטת הר"ר אושעיה שבתוטס' لكمנו לי ע"ב ד"ה החליד המשיטו שם נצחה דס"ל דרוב הסימן הוא השיעור שחיטה לכתה הון בעוף והן בבהמה כי מדאוריתא אין חילוק בין לכתה דלייעבד דהוא ז"ל מפרש האבעי דשהה במעטות סימנים Mai דקאי אשוחט בסכך שאינו חד ושווה בחתיכת מעוט בתרא של סימן הראשון בבהמה וקמסתפק דכיוון דבר חתק רבו הוה כנחתך כלו ומה שמוליך ומביא באוטו מעוט בתרא הוה כחותך ביד או ברגל והוא שהי' בשחיטה בין סימן לסימן. מtopic דבורי מוכחה דס"ל דמה"ת שעור דלכתה הון ברוב ורק מדרבן משום הרחקה בעין כלו וא"כ הון האי ישוחט מעוט בתרא כחותך ביד וברגל דאי מיה"ת בעין סימן שלם לכתה איך יעלה על הדעת דכל זמן שעוסק בשחיטה הסימן שהוא מוחיב לשוחטו מה"ת כלו ולא רובי בלבד שהי' בו משום שהי' וכחותך ביד או ברגל.

ולהא שיטה ג' כ' קשין קושיות הנ"ל ועוד יותר דכיוון דגס הא דבעין סימן שלם הוא מצד הרחקה דרבנן איך עשו בעוף עוד הרחקה להרחקה לישנא קמא אם לא שנאמר דל"ק באמת הא דבעין סימן שלם הוא דאוריתא ולפ"ז פלייגי הני תרתי לישנא בדאורייתא והאי דקמבעי בהחליד או בשעה במעטות סימנים קמסתפק בהאי דינא אי סימן שלם בעין מה"ת או רק מדרבן.

ג) שיטה השלישית והיא המחויסת היא שיטת הרמב"ם ז"ל דס"ל דהכל מדאוריתא אמר דבעין לכתה סימנים שלמים ובעו"פ שניים מה"ת דכן כתוב מפורש בפ"א מה"ש הלכ' ט' ז"ל, וכמה שיעור שחיטה ב' סימנים שהם הקנה והושט שחיטה המעלוה שיחתכו שניים בין בבהמה ובין בעוף ולזה יתכוון השוחט וכי עכ"ל. וכן הוא דעת הר"ף ז"ל לפי גרסתינו עיי' בראשי פרק השוחט. והני תרתי לישנא לא פלייגי כלל אלא דשני דיעבד קתני במתניתן א' בעוף ורובי של אחד כמושו וע"ז كما אמר בעל מסדר

תראה בארכיות בסוגי" דז' סימנים אכשר בה רחמנא דר"ה במו שבארתי שם, וזלת זאת לא מצאנו ידינו ורגלינו בביבהמ"ז. ובזה נבי נמי האי דקתני במשנה דף מ' ע"א דשותה לשם הרים וכו' שהטתו פסולה, ופריך בגמרא פסולה אין זבח מותים לא, ורמנחו וכו' ומשמי הא דשחתה להר והא דשחתת לדאגה דחר. ויש לתמונה טובא דאייך קתני שחיטתו פסולה, וכן בשאר המשניות שם הא אין כאן שום פסול בשחיטה עצמה, ורק איסור מצ"א, ואסורה באכילה הוה ל"י למימר, ובפרט דתניתן כר"מ ס"ל דשא"ר שמה שחיטה, חז' מכסה"ד דכתיב אשר אילך, ואיך קורא להאי שחיטה שחיטה פסולה והוא תמייה גدولה אין עלי' יושב אחר אלא עפי' העטינו דכל שחיטה שא"ר אינה מתרת איסור אבמה"ח ולכן קורא אותה שחיטה פסולה הגם שאינה נבלה לעין טומאה ולא לעין אישור אכילת נבלה, אבל אבמה"ח אכן זמן שמספרסת שחיטה פסולה דקתני היינו דאסורה באכילה, דשחיטה פסולה ונבלה תרי מייל נינה, כאשר נבאר אי"ה בעקרים הבאים דרך אחר שחרז ר"ע והודה לר' ישוב, בכל מקום דקתני שחיטה פסולה היינו נבלה, אבל קודם חורה לא, וכל המשניות דמקilton נסתמו אליו דר"ע קודם חורה, لكن שפיר קתני דשחיטה פסולה ע"פ דאין בה משום נבלה. אבל אי גם איסור אבמה"ח לא הוה לא מצוי למתרני כלל האי לשנה דשחיטה פסולה. וזה ברור ואמת לאמתה של תורה.

ולפ"ז ר"מ ור"ש לשיטתייו פלייגי בששא"ר דסביר כתבנו דלר"מ דס"ל קר' ישמיעאל גם בשחיטה הגונה לא אשתרי איסור אבמה"ח דהרי אין בשחיטה מצוחה כלל רק תיקון כמו נהירה לר"ע וא"כ מה בין שחיטה ראי' לאנה ראי' דמה אכפת לו שדבר אחר גורם לה איסור באכילה אבל לר"ש דכר"ע ס"ל דמצוחה איכא באזיבת חולין שנתחדשה כשנכנס לארץ וגס זאת נתחדש דשחיטה מתרת מיד קודם שתצא נשפה א"כ בששא"ר דלית בה מצוחה, ולית בה היתר זה להוציא מיד אבמה"ח, ס"ל דלא שיש ע"פ דמצחלה מן נבלות, כאשר גلتה התורה בשוחט את הטרפה דשחיטה מתרת מיד נבלה, אבל איסור אבמה"ח אית בה, ומ"ה מסחרר לי לר"ש דבמקרים דבעין שחיטה, שחיטה שאינה ראי' לא מקרי שחיטה, כיון דaina מתרת איסור אבמה"ח.

והנה רבנו הקדוש נראין לו דברי ר"מ באוא"ב ודבורי של ר"ש בכשה"ד מבואר בגמרא פ"ה ע"א, הר דיסובר כר"מ בסברתו, ורק בכשה"ד ס"ל קר"ש מדכתיב אשר אילך, ולפי העטינו לכואורה תומו, דהרי רבוי קר"ע ס"ל, וכאשר בארנו בארככה בעיקר א'. ולדיידי' השחיטה מתרת מיד גם אבמה"ח, ושהחיטה טרפה אינה מתרת מיד דלאו מצוחה היא, ולמה הי' על ששא"ר שם שחיטה אבל באמות לק"מ דנראין דבורי של ר"מ לרבי באוא"ב דקאממר בגמרא, היינו דינו ולא טumo כאשר תראה בבאור הסוגי' שם בארכיות עי"ש היטב.

עיקר ד' שיעור השחיטה בבהמה ובעו"פ

בריש השוחט תנן השוחט אחד בעוף ומשום בבהמה שחיטתו כשרה, ורובי של אחד כמושו, ומפרש בגמרא דלשון דיעבד דנקט התנא או משום אחד בעוף דלכתה שנים בעין או משום רובי של אחד כמושו דלכתה בעין כלו, והנה יש ג' שיטות:

א) שיטת רשי ז"ל דהא דבעי ב' סימנים בעוף לכתה לתירוץ קמא הוא רק הרחקה דרבנן, דחששו דלמא לא ATI למיעבד רובי דחד, אבל הא דלכתה בעין סימן שלם ורק בדייעבד רובי

פתחה

בביהס"ת אם נאמר דמ"מ איכא מצוה לכתלה שיבא מים גם בביבס"ת, הרי יהי' זאת מצוה בפני עצמה, גם בל' תכלתה לטהר הטמא, וזה א"א דהאי ביאת מים יהי' כמו טהור הבא במים דין בו מצוה, משא"כ בחילצה ובכורים. דעתך מוצות נינהו, דייצא בלי קריאה ונאמרה הקריאה רק למצוה. ולפ"ז נתקשה הגאנן שליט"א איך מצי הרמב"ם לחוק על האיסברא מבורתה, שאפלו היא מצוה אינה מצוה בעצם עשייתה, אלא כמו דעתה אתה לטהר הטמא השחיטה אתה ג"כ לטהר ולהקשיר הבע"ח, וכיון דבשחיתות רוב ובუוף בסימן אחד כבר טהור וכשר מאכילה, מה מושיף תח' המעוות הנשאר שנאמר דמלצוזה לכתלה יחתך עוד.

וחכם אחד חוראה לי, וטס' קידושין י"ג ע"א ד"ה האשה דשם בקרובן يولדת דאגנה אלא להתר בetroitת קדשים וביאת מקדש דcen מבואר בשבועות ח' ע"א ذקריםות דילידת ודמצוער כלו באין לטהר ולא לכפר עיי"ש ברשי" וטס', ומ"מ איכא בהו לכתלה ודיעבד וכמש"כ התוס' קידושין הניל' והשבתי לו דלק"מ, דשאני קרבנות דבעלמא מצואה איכא בהבאתו לכט' גם בסימן דבאן להקשר ולטהר נמי אית' בהו בעשייתן מצואה שייה' יותר לרצון, והרי כמה עניינים בקדשים דאגנים אלא למצואה ולא לעכב, כמו שלא להזכיר פחות מל' יום, לשחות לכתלה בכל רט' לסמו' על הקרבון, והקטרת אים'רומים, דכל אלו למצואה ולא לעכב נאמרו וכי נאמר דקרבנות يولדת ומוציאר אין לדקדק בכל אלו מפני שבאים להקשר. וטס' בקרבנות הבאים לכפר הלא איכא סברת התוס' דכל שנטכפר בלאה' למה לי למייעבד יותר אלא ודאי ذקריםות שאנוי דבמקום אחר מצינו שבאים למצואה, لكن בכל מקום אית' בהו מצואה חז' מתכלין, משא"כ בטבילה טמאים דלא מצינו בשום מקום מצואה לטבול אלא לטהרת טמאים, וממה שמצינו בכח' ביהו' כחמש טבילות מים אין למדין, כי הוא לתוספת קדושת הים וקדושת כה' ג' אבל לטבילה עצמה אין למדום מים שהוא מצואה, וכן סברת התוס' לגבי טבילה שרירה וקיימה וקשה ממילא מ"ש שחיטה.

ומתוך חומר קושי' זו תראה, איך צדקתי בדברי שתכתבתי בעקרים הקודמים, דבאמת זוחחת לר"ע מצוה היא כשרוצה לאכול, ולא רק לתקן האיסור, ואדרבה ע"י מצות זביחה שנצטו עליה בטלת הנחרה ונעשה נבלה, כי הלא דנבלת ג"כ נתחשד ע"י ציווי השחיטה וכמו שהbabati לעיל אשר מה"ט קאמר ר' ירמי' ביוםא דף לד' דלאו דנבלה אינו לאו מעלייא. נתחדש הלאו על הנחרה שהיתה עד עתה תיקון והקשר לבע"ח, ע"י מצות זביחה נתבטל האיסור ונקרה בשר נחרה נבלה, וא"כ אינו דומה לטבילה בטבילה לא היה מעולם תיקון אחר לטהרת טמאים אלא ביאת מים, אבל כאן היה נחרה התקיקון, ורק ע"י מצות שחיטה בטלה. וקדמה השחיטה תחוללה להיות מצואה, ואח'כ' נעשית תיקון והקשר. ובני רחימי הרב מוויה עקיבא שיחי' הביא לדברי אלו ראי' נפלאה מגمراא סוכה נ"ג ע"ב דפיגי' שם ר' ריבנן אי תיקעה ותרועה אהת הוא או תרתני נינהו, וקאמר בטעמא דרבנן דאמרו תרתני נינהו מדכתיב, ובהקהל את הקהיל תתקעו ולא תריעו, וא"ס"ד תקיעה ותרועה אחת הוא, א"כ פלאגא מצוא עביד, ופלגא לא עביד, ור' ר'αι' לסימנא בעלמא הוא דאתא, ורבנן סימנא הוא ורחמנא שוו' מצואה. ופרש'י ז'ל שמצוין להקהל בסימן זה ולא באחד עיי"ש, הרי מפורש דנヒו דין אחר תכלית אחרת רק להקהיל, אבל כיון דעתך למייעבד סימן אחר להשיג האיסכילת ורחמנא קפיד דוקא אהאי סימנא מכל דעתך איכא בדבר, וא"כ הכא בשחיטה ממש דומה להזה דהנתם, והרי היה עד שנכנסו לארץ תיקון אחר דהינו נחרה, ורחמנא קפיד דוקא אשחיטה ע"כ משום דאיכא מצואה בדבר, ולגוזל המצואה אסורה ההנוראה שהנוראה התקיקון

הש"ס דמתניתין נקט לשון דיעבד או משום אחד בעוף או משום רשא"כ.

וג' שיטות אלו פלגי בהבנת דברי רב בברייתא דדרש כאשר צויתיך מלמד שנצטוה משה על הושט ועל הקנה ועל רוב אחד בעוף ועל רוב שנים בהמה דהרבנן ז"ל ורש"ז "ל מפרשיהם הא דנצטוה על הושט ועל הקנה הינו לכתלה צריך לשחות قول' ועל רוב אחד בעוף ורוב ב' בהמה הינו דיעבד אלא דרש"י הא דעל הושט ועל הקנה קאי אbehame דכל שנים ובუוף כל אחד זה דוחק דהו' לפרש פל שנים בהמה ועל אחד בעוף אבל לרמב"ם הפירוש מרווח דין חילוק בלכתלה בין עוף לבהמה ובין דק' ציד היה או עוף ע"כ דשווין הון עכ' ב' בשחיטה ולכתלה, ולא פסק מהני תנאי דילוף עוף מהיקשא דזאת תורה בהמה והעוף או ממה דהטייל הכתוב עוף בין בהמה לדגים דלהני הרי יצא מפורש דעוף בסימן אחד לכתלה סגי מושום דהני תנאי כולהו אליבא דר' ישמעאל אשר בارتוי לעיל, ואנו אין לנו אלא קרבי אליבא דר'יע, דכאשר צויתיך מלמד וכו', והאי הלכה הכ' מתפרט ולכתלה בעין ב' סימנים שלמים בין בהמה ובין בעוף.

אבל לדעת הר"ר אושעיא ומדאוריתא אף לכתלה לא בעין רק רוב אחד בעוף ורוב שנים בהמה, האילכה דקאמר רב' ה' כי מתפרשת, שנצטוה משה על הושט ועל הקנה דהינו מוקם השחיטה, ולא פוקי בלבבו או זנבו ואזנו כדפרק בגמרא ריש השוחט, ועל השיעור כמה צריך לחותך ולשוחט בהם מפרשת הלהכה רוב אחד בעוף ורוב שנים בהמה, והוא עכ' שייעור דלכתלה.

והנה באמת האי בעין לכתלה כל הסימן או רק רוב תלוי בפלוגתת ר' ישמעאל ור'יע. דבאמת בדאוריתא לא מצינו חילוק בין לכתלה לדייעבד באיסורא, אבל במצוות הלא כמו וכמה דברים נאמרו למצואה לכתלה ולא לעכב הון בקדשים והן בחולין כמו קריאה בחילצה, ואגד דלולב דנאמרו לכתלה ולא לעכב, וכן לר'יע דכאשר צויתיך למצואה נאמר ולא לתיקון הלאו, ושללא כריב' בא בתוס' שבועות כ"ד, וכאש הארנו בזה בעקרים הקודמים, שפיר י"ל דמלצוזה לכתלה בעין שני סימנים וגם שלמים, אבל לא לעכב בדייעבד דסגי' בروب ובუוף בסימן אחד, אבל לר'יע דין בשתיחיטה שום מצואה רק תיקון האיסור, לא שייך לחלק בין לכתלה לדיעבד. והרבנן ז'ל הלא מפורש אומר בריש ההלכתא, דמצאות עשה לשוחט מי שיריצה לאכול בשר והוא קר'יע ורבי דמפרש אליבי' כאשר צויתיך דהלהכה אתה למצואה לכתלה על ב' סימנים שלמים הון בהמה והן בעוף.

אליא דהגן האמתי בעל אור שמח על הרמב"ם שליט"א עורנו דבמצואה שאין אלא הכספי איסור אף למצואה מקר' מ"מ לא שייך בה לכתלה ודיעבד מדאורייתא כמו באיסור דכל מה ליחס' עוד, אתה אלא להקשר ולתקן וכל שנטקן דבר מה לי להיחס' עוד, וסביר או המוכרכות ומוסכמת אל השכל הישר והփשוט, מובהרת בתוס' נדה דף ס"ו ע"ב ד"ה כל הרואין לבילה שהקשוש שם מה לא נבעיא ביאת מים בבייס'ת לכתלה כמו דבעין בילה במנחה וקריאה תורה אלא שיטהר האדם, ואין לומר דלכתלה לבעי' הקפידה תורה לא מחייב דבביהס'ת לכתלה כמו סברא גבי טבילה שלא דכיוון דבדייעבד טהור לכתלה נמי לא בעי', ותעללה לו טבילה לעיבד בילה ומקרה בכורים וחילצה מצות נינהו, הילכך לכתלה לעיבד עכ' כל כוונתם מבוארת דעת'ג' דטבילה טמאים נמי מצואה היא דהרי טבילה בזמןנה מצואה וمبرכין עלייה, אבל עיקרה אתה לטהר ומש'ה בשם מצואה תקרה. וכן כל שהשיג תכליתו ונטהר בל' ביאת מים

עורף בצדואר הוא מקום השחיטה עין בחודשינו שם י"ט ע"ב ודינ' ע"י". ושהיה' וחלדה שניהם יש להם סמך בשוחט כאשר נראה ממנה דקאמר ר"ל לকמן דר' לע"א מנין לשחיטה שהיא מפורעת, שנאמר חוץ שחוות לשונה, ופוסל בשוחט כשר אבל לגבי חלדה פסקינו כוותי' אלא כרב דבב' וכו' מוקומות כשר אבל לשחיטה גם אן דרישין צואת, דקראי חוץ שחוות דהוא רק גל"מ בעלמא דשחט משמע בגלו ולא בחלאה, וכן משמע מותוס' שם לע"ב ד"ה החlid דחלדה פסולה ממשום דבעינן שחיטה מפורעת. ובפרט דעתך פסול חלדה נראת דהוא מטעם דמסתמא לא מציא שחיט שפיר בלי דרשה או עיקור או שהי' כשתווב הסcin תחת העור, וכען שכתבנו הראשונים גבי עיקור דבב' ג' דבשימים עקרים לא מציא שחיט בלי פסול ה"ג בחלאה י"ל וכן וקצת ראי' יש לה מהה לדלא נשנה בשום משנה האי פסול דחלדה רק דרך אגב הזיכרו לפולוגת ר' ישוב ור' דר' לע"ב ע"א ושם כתני בזה": שחיט את הושט ופסק את הגרגרת וכי או שהחליד הסcin תחת השני ופסקו והנה פסק את הגרגרת דחלקה וראשונה היינו עיקור וכפרש"י שם אבל האי ופסקו דחלקה זו דהחליד את הסcin תחת השני ע"כ אין הכוונה דפסקו דרך דרשה או עיקור דא"כ הינו רשיא ולמה לי החליד א"ו דהאי ופסקו בשחיטה קאמר ומלהטה למעליה וא"כ למה נקט לשינה דמשתמע דפסק בדרשה או עיקור אי לאו להשמענו דפסול דחלדה הוא מטעמא דמסתמא א"א שלא ידרשו או עיקור או ישאה. ועיין بما שכתבתי בהזאת במסנה דר' לע"ב ע"א. ושהי' נמי נתמעט מושחת דומ"י חוץ דהוא בע"א ולא בשתי פעמים ואם נctrיך הלכה לשחיי' הוא על שיעור שהי' ולkolא לדלא תימא דאפיילו שהי' מועטות, כל דחו פסולת, ועל תשיבנוadam מץ שחוט מושעינו דזומיא דחץ בעינן הרי שם ליכא שהי' כל אין זאת קושי' דא"כ תקשה נילוף דומ"י דחץ דין בו אלא הולכה דשחיטה פסולה בהולכה והבהאה דאינו דומ"י דחץ, אלא דכל כי הני קושיות לך"מ כאשר כתבת לך כמה פעמים דלעולים לא דרשוי"ל כסומה בארכבה, רק מה שמסתבר להם וראוי להכניס בקרא. ולכן בשחיטה מסתבר להם, דעתינו שחיטה הוא לכורות הימה, עד שמכוכיח מהה דשחיטה לא ע"י דרשה ועיקור שהוא זירות יתרה להmittה מהר, וגם לא להיפך להשותות בחתיכה זו יותר מדי, ע"י שישחה בין סימון לסייעו, דנינו דבלי הפסקת השחיטה מצי מוליך ומביא כל היום כלו, אין זאת פרcka לטעם הנ"ל, דכל אסור לו להפסיק בחתיכה מהו לו להוליך ולהביא יותר מכפי הצריך. ועיין بما שכתבתי על המשנה נפלח סcin והגביה דר' לע"ב ע"פ בהא סלקין דאפיילו להני ג' הגרמה שהי' וחלדה לא בעינן הללמ"ס. וא"כ איך פשיטה לי לש"ס לאמר לכל הני ה' הלכות שחיטה גمراה הימה, עד שמכוכיח מהה דשחיטה מן הצוואר נמי גمرا.

אבל כאשר תדקך בפרש"י לקמן דר' ט"ו ע"א ד"ה כלחו תנינא תורה דרש"י ז"ל בעצמו הדר ב' ממה שכתב בריש השוחט, וכבר כתוב השטמי'ק בב"ק, דרש"י ז"ל היה כותב כמה מהדורות בפירושו על הש"ס, וארע כמה פעמים דבמ"א נשר פירושו של מהד"ק ובמקומות אחר תקנו דהדר ב' מני, וכן גם בעינן זה دقאנ הביא רשי"י ז"ל על דרשה משנה דר' לע"א, דשחט והתייז את הראש בבב"א שלא הוליך והביא. ופלא דהרי שם כתני דשחיתתו כשרה, אלא דתלאו באם יש כמעט צואר בסcin אשר מזין לדיק האית בפחות מהה שחויתו פסולה ולמה לא הביא רישא דמשנה דחתיא את הראש בבב"א דפסולה. ועל עיקור הביא משנה לע"ב ע"א דפליגי ר' ישוב ור' לע"ב בשחט את הושט ופסק את הגרגרת דהינו עיקור ולמה מניח משנה דלעיל דר' ט"ו ש"ב דשם כתני עיקר דין דעתך, דבכל שוחטין חוץ מגל קציר והמגירה מפני שהן חונקיין

עד עתה. וכך אין זה דומה לטבילה דעיקורה לטהר ולתקון, ושא לא מצינו למיר דלמה הקפידה התורה דוקא אטבילה במים, דמי יימר דআিকা תיקון אחר בעולם להוציא הטמא מטומאתו, משא"כ בשחיטה דידיינו, מתיקון נחרה שעדי עתה. וזה ראי' נפלאה לדברינו. ולפי"ז כל זאת לר"ע דנחרה היתה מכשרה במדבר אבל ר' שמעאל דס"ל דמעולם רק שחיטה היתה מותרת ומכשרה אין בשחיטה מצוה רק תיקון כמו בטבילה ואין בה לכתלה ודיעבד וכל שרבו של סימון כשר בדיעבד ה"ה דלא עיי לכתלה יותר מה"ת עכ"פ.

ולפסק הלכה חששו הפוסקים לכל השיטות ופסק המחבר ריש סימון כ"א קרמבל"ס דשחיטה המעליה שישחות שניהם בין בבחמה ובין בעוף ומ"מ פסק נמי כר' אוושעא בסימון כ"ג ס"ד דהשוחט בסיכון שאין חד ונתעכט בשיעור שהי' בשחיטת מوطוט האחדו של סימון הראשון זו פסולה. ומתמה הדרישה מובא בט"ז ר"ס כ"א דלמה מתייר הטור לכתלה לשוחט בסcin שאין חד כיון דפסק קרמבל"ס דלכתלה גם בעוף בעין שני סימנים מה"ת עי"ש מה שנדרך הט"ז. ובמחייב'ת של הניגאנום כאן לא חשו لكمחים, דלפי דעתם היה להם להקשות יותר דאפיילו בדיעבד פסול גם בעוף דהיכן מצאו שהי' לכתלה ולא בדיעבד, אדם צריכין לשוחט לכתלה גם בעוף שני סימנים ממילא בתרא כיון לצריך בדיעבד לפסול, כמו לרשי' בשעה ממש בمعוט בתרא כיון לצריך לכתלה לשוחט כל הסימן שובי אית ב' שהי' לפסול אף בדיעבד. אבל לקושיותם אין שום התחלת כל כפי מה שבארנו דהני שיטות אינם מתקיימים גם יחד לדעת הרמב"ס דבעינן מה"ת לכתלה כל הסימנים אין מקום לשחיי' ר' הוועי' כנ"ל, אלא דין פסקינו כל חומרא אבל לא נאחז החבל בתרי ראשון, דבסיכון שאין חד בעוף כשר לד"ה, דאי לרמב"ס דבמי שחיתת שני סימנים, אין כאן שהי' ואי להר"ר הוועי' דפסול בשחיי' כה"ג' וו' משום דהוה כחותך ביד וברג'ל, ע"כ דלא עיי לכתלה כל הסימן ולא שניים בעוף אלא מפרש הולכה דעל הושט ועל הקנה על מקום השחיטה ורוב אחד בעוף ורוב שניים בבחמה הוא השיעור דלכתלה ודוקא.

עיקר ה' פסולי שחיטה

שגור בפי בעלי התלמוד חנסה הלכות שחיטה שהי' וכו' וקראים הלכות מושום דכך נמסרו כן בהלמ"ס וכן אמרו בראש השוחט ותו שהי' וכו' מנ"ל אלא גمرا ג' גمرا. אלא דרש"י ז"ל כתוב שם דכלחו הללמ"ס לאו דוקא דיש מהן שנקתבו, כגון דרשה דהוא נתמעט מושחת דהינו ומישך מבואר בגמרה, ומש"כ רשי' כגו' משום דעתך שהוא בסיכון חוץ מגל קציר והמגירה וכו' מפני שהן דרשה דמטעם נמי מושחת ולא וקרען ואשר תנן במשנה דלקמן חונקים, ופרש"י ז"ל שאין חותcin אלא קורען מפני הפגימות. ויש לתמונה טובא אם תרתת מהם מפורשים בקרא איך כללים יחד בהלכות שחיטה לאמר מהם רק מהלכה, הלא יש נפקותא ורבתא בזה אם הוא תושב"כ או תושב"פ ואשר תראה לפניו. אלא דאיי אומר שאם תדקך תורה דכלחו כתבי ולא בעין שום הלכה אפילו על אחת מהן. דהנה הגמורה hei שחיטת שלא במקום שחיטה וכחותך בידו או ברגלו הוה וכיון דין ידעין דשחיתת סימני הצוואר בעין וכמש"כ הרמב"ז ז"ל עה"ת דשחט מושעתו בלשח"ק כריתת סימני הצוואר, ועד כמה הוא ושת וקנה. זאת לפין מליקה דאסרה תורה ממול עורף ולא עורף, ולעומת מול

פתחה

וכל הסוגי' שם אליבא דרי"ש אלא, ולידי' ודאי הני הלכות שחייב רק הלהה בעלמא נינחו, כי אין לשום הלהה סמך ברא דושחת שמתפרש מעצמו ומהיקש ידעין שיעורי שחיתות בהמה יעוף, ופשיטה דין לוקין על הלהה צו זו ומכ"ש דין אמר דרוה נבלת לטמא כי הלהה גופה לא לעניין טומאה נאמר, ולא דרבלה אצטריך לנוחר ומעקר דיליכא שחיתה כלל - אלא אפילו לר"ע לדידי' אתה קרא דזובחת כאשר צויתך לאמר שנצטויה משה על הל"ש, וכן שאמר רב והוא אליבא דרי"ע (עיי' היטב בערך א') הרי לפלא יחשב שרבי הזיכיר בהאי הלהה דכאשר צויתיך על הושט ועל הקנה ורובי א' בעוף ורובי ב' בהמה, והשmitt מכל וכל הני הלכות שחיתה של השהי' וכו'. ורש"י צל' בغمרא שם ובפירשו עה"ת הרגיש באזה וכותב דלאו דוקא אלא דעתו על הלכות שחיתה וכן הרמב"ם צל' בפ"א כתוב לכל דיני שחיתה נאמרו למשה עפ' ונסמכו אקרא דזובחת כאשר צויתיך, אבל מי לא יודה דברי בברייתא הוה ליה להזכיר עכ"פ בפירוש ובפרט דמה דמציך ושת' וקנה ושיעורן בהמה ובעוף אין זה הלכות שחיתה, שכן בנחירה נמי בעין ושת' וקנה ומסתמא' ב' בהמה דנפש חיota ואחד בעוף דזוטר חיota כמש"כ רשי' ותוס' כמה פעמים במס' זו דגש נהירה בסימנים בעין - אלא דכבר כתבנו בערך ב' דלא' בין בשחיתה ובין בנחירה היה סגי במדבר בסימן אחד בין בהמה ובין בעוף, דהרי בmittah תלייה מלאתא, דהינו בmittah תוך מעל"ע כמו שביארנו שם, ורק כאשר נתהדר איסור נהירה ונצטויה על האזקה בחולין ג'כ', נתהדר עכ' היתר מפרקשת שהיתה אסורה עד עתה, וכן הוצרך לקבוע שיעור שחיתה בהמה ובעוף, כדי שנדע שהוא בטח ראוי' להמית מיד בשהי' מועטת, כי רק אז יש מקום להתייר מפרקשת כմובן, עי"ש היטב, אמרו מעתה לכל זאת לבני שיעור שחיתה דהוא הלהה מחודשת שנזכרנו לה עתה, אתה עתה הלהה על פה, אבל בנני ה' הלהות שחיתה, אם נאמר דעתה נאמרו כמו שיעור אחד בעוף ושנים בהמה, הרי במדבר בקדשים לא היו פסולים הנוי צורך לחדרם, ועל כן יפה אמר רב דיашר צויתיך אתה רק על שיעור שחיתה בהמה ובעוף שהוא הלהה מחודשת שנתחדשה עתה שנכנסו לארץ, ונאסר להם הנחירה והותר להם האזקה בחוץ, ולא יכול מיד מהמתת תאונות נפשם לבן הוצרכו הני תורתינו דהינו שיעור ב' סימנים בהמה וסימן אחד בעוף, אבל יתר דיני שחיתה בקדאו קאו, ואי הני ה' דברים פסולים שחיתה, עכ' דכבר הנגנו במדבר עפ' תושבע"פ, ואין כאן צורך לחדרם, ואי לא נהגו במדבר מהיכי תיתני נימא דעתה נתוסף להם חומר בשחיטת חולין מה שלא היה במדבר בקדשים.

אבל הט אכן ושמע דברי אמות המאים עני חכמים ומגלים סוד הטעוס בעין גдол הלהה. והוא דכבר כתבנו לכל הני הלכות שחיתה כתובים דושחת ממעט דרשה ועיקר וגם שהי' דושחת משמע ומשך ולא ודרש ולא ועיקר וגם בפעם אחת ולא בהפסקה. וכן ממעט החוץ לסימנים דהינו הגמורה, דאנו הכרת טמין הצואר מיל עופר בעין. וחלהה כבר מلتוי אמורה מסוימת דמסתמא עלול לקלקל אם לא יהיה הסיכון מגולה והוא עיין עיקור של בה"ג שכתו צל' דעתמא פסול משום שלא מצי שחית ספר. ואם תרצה גם חלהה ממעוותת כמו שהי' דזומי' דחץ בעין שהוא בגלי ובב"א, ודרך הלהה ולא דרך דרשה ועיקר. וא"כ אין לנו צורך לשום הלהה לידע אלו, אלא דלולי הלהה לא הינו פסולים שחיתה אלא בכולו או רובו בדרשה וכו', וכן בשהי' בשחתת

- אלא ודאי דרש"י צל' המשמש הני מושום דשם המדבר מכולו בدرسא או בעיקור דתאי את הראש בב"א כולם בدرسא, ושחתת במגל קציר ומגירה כולם בעיקור ואין זה בכלל הלכות שחיתה דהרי זה נוחר ומעקר, ומקרא מלא דבר הכתוב ושחתת ולא ודרש ולא עיקר. אבל מקרה זה לא נדע רק אם כלו כך, אבל אם אכן ריבוי בשחיתה רק מיעוט בפיסול באופן דעתקים ושחתתDKRA דהאי מיעוט בפיסול שיגרום דתאי' כל השחיטה נידונית כנחירה, זאת לא שמענו מקרה רק מהלהה. וכך מביא רש"י צל' אפסול דרשה סייפה דמתניתן דשחתת והתיי' את הראש דשם לא ימלט שלא ולא דרך דרשה שחטת אלא דמחמת קוצר הסכי' לא ימלט שלא דרשת במקצת הסימנים וכן הביא על פסול עיקור, שחטת את הושט ופסק את הגרגרת, דתאמ' עכ' לא במגל קציר ומגירה מירי דא"כ איך שחטת אחד ופסק אחד אלא ודאי בסכך פגום איינו עיקור רק מקצתו כמובן ועיי"ש בתוס' ובמש"כ שם - ועכ"פ כאן מתרץ רש"י צל' שפיר דלכלון קרי לי' הלכות שחיתה דגם דרשה ועיקור במקצת הסימנים א"א לפסל מקרה דושחת כל שחתת רוב הסימנים בלי' דרשה ועיקור. ואפי' דרש ועיקר במיעוט קמא, לא מביעי' דלא הוא הפה פסלין השחיטה ממש זה לא אמר דתו אין כאן שחיתה, והוא אכן כנחירה, אלא דאפשר טרפה אפשר דלא הוה מכח הרא, לויל דאתא הלהה ופסלה לשחיטה מכל וכל כאשר תורה לפניו איה. וכך שפיר קרי להו לכולן הלכות שחיטה דרך מהלהה אנו יודעים דמעקבים השחיטה.

אלא דלא' נצمح לנו קושי' חזקה עד מאי והוא, דהרי כלל גדול הוא בידינו לכל הלהה דלא אתה לפרש ר"ל דבעלדה מתפרש הרא אין לה אלא דין דברי סופרים שאין לוין עלייה, ומכ"ש דלא נאמר דהני פסולי שחיתה יהיו פסולין שחיתה כ"כ עד שתעשה נבלה והלא קרא דושחת שפיר מתקפת מעצמו כנ"ל ואთא הלהה רק להוסיף איסור, דאפשר פסל במקצת השחיטה פסולת א"כ מלוקות וטומאות נבלה מנ"ל. והפרמ"ג צל' בפתחה לה"ש נתעורר לחקר על שاري הלהות שחיתה חוץ מדרשה (ופלא דשכח עיקור דהו ג'כ' מפורש ברא) אם יש להם דין תורה לעין ספקן וכדומה ופשיטה לא' דדין תורה ממש יש להם כמו דרשת משום דאתא הלהה לפרש הרא - ותרוי תיויה קחיזנא הכא - חדא דגם על דרשת ועיקור יש לחקר והינו בدرس ועיקר במקצת הסימנים כנ"ל, דזאת הוה תוסף' מהלכ' שלא ידענו מקרה, אלא בدرس ועיקר כלו או רבו כנ"ל, דהרי רוב הסימן שוחט, ונתקיים הרא דושחת, ודל האי מקצת דרשת או עיקור, ולול הלהה בסעה טרפות ליכא, דאי' לחצי חיים בלי הא הלהה דר' ישב כאשר ביארתי שם עי"ש, וממילא דין לאמר דאתא הלהה לפרש הרא כיון דהקרה מופרש מלאיו. ומה שמשים שם וצל' "והוא כל מבהמה ששחה או החליד וכדומה לוכה מה"ת דהני אגמר' רחמנא לשמה שזו שנאמר ל"ת כל נבלה הakin הוא" עכ' ודאי הלאו דלי'ת כל נבלה הכתוב במ"ת בפ' ראה לאחר שנאסרה הנחירה על נוחר ומיעור נאמר, דהותר להם במדבר ועכשו נאסר להם בשר נחירה בלאו, וכאשר הארכנו בזה לעיל בעיקר א'. אבל לא אמר דכולל גם פסולי שחיתה במקצת סימנים מניין לנו.

ויתר תימא דלמן אמר הפרמ"ג דהלהות שחיתה דהינו ה' דברים הפולסים שחיתה נאמרו לפרש הרא דבין לר"ש ובין לר"ע א"א לאמר כך, דלא' ישמعال כלל אתה קרא דזובחת על מחות שחיתה כל רקמושחת דכתיב בקדשים נדע גם בחולין ומכח היקש דזאת תורה בהמה והעוף ואשר צויתך קאי אקדשים הכל כמו שביארנו בערך א', לא מצינו שום הלה' על האי ושחתת, כי הכל ליף מקרה, דב' בהמה וא' בעוף כאמור בראש השוחט

חציוו ע"י הכלל שקבל מר' יהושע, כל שנפסלה בשחיטה נבלה. וاع"ג גם ר"ע ידע פסול בשחיטה נבלה, אבל היה סובר זה לא נקרה פסול בשחיטה, משום דשיעור שני סימנים הלהקה מוחדשת היא, ולא באה אלא לאיסור אכילה כנ"ל, מ"מ ר' יהושע אמר כלל רצה לכלול גם פסול בשחיטה המוחדשת, דהיינו שני סימנים, ולפיג אסברא דר"ע לאמור כלל שנתחדשה הלהקה דבעינן שני סימנים בבהמה, שוב כלל שלא נעשה גם סימן השני בהקשר שחיטה, נפסקת בשחיטה מקרי ונבלה הוה כמו נחירה. כך הוא שיטתו של ר"ל. אבל ר' יהושע דהוא בר פלוגתי' בכ"מ, גם כאן דעת אחרת עמו. והוא דלית לי' סברת ר"ל דבענחת ר' דריאה הקנה, דריאה כמון דמנחא בדיקולא דמייא, ולאו דוקא רוב אלא גם בכל הקנה לית לי' סברא זו, ולאו דוקא הריה אלא אפייל הקנה עצמו איינו כמון דמנחא בדיקולא, כאשר הוכחות זאת באורך בסוגי' שם. ומהאי טעמא מצי סבור דלכתלה בעין כל הסימנים בשחיטה, ורק אידייעבד סגי ברוב, והוא מן התורה, בכך מופרשת הלהקה על הקנה ועל הושט ר"ל כולם, ועל רוב אחד ורוב ב' הוא הדיעבד. וכך דאייא תורה שחיטה על כל הסימן, שוב אי אפשר לאמור דמקצת בפיקול מפסיד השחיטה משום דליקא רובה, דהא שפיר מצטרף מייעוט בתרא לרובה. ופשיטה דבמדבר לא נפסל בקרבן בשליל מקצת נהירה שהיתה אז הקשר בחולין, אלא גם עתה אין בו משום מעשה טרופות כמו שביארנו לעיל, ורק בסימן אחד בפיקול אית בי' משום מעשה טרופות, עתה מאחר שהנהירה נאסרה, ואפייל נחר השני לבסוף או לא נחר כלל, אלא המתין לה עד שמתה תוך מעל"ע, מ"מ אסורה באכילה מצד שנתחדשה הלהקה דעתה בעין עכ"פ רוב ב' בבהמה להכשיר, אבל מיד טומאה נתהר. ולפי"ז ר"ע קודם זהרה היה סובר דסימן בפיקול לגמרי הוה טרפה, ובפיקול במקצת אפייל בשני סימנים כשר מה"ת לגמרי, משום דס"ל כלל מה שנתהדר עתה ע"י איסור נהירה ושיעור שחיתות שני סימנים הוא, דנירה גמורה נאסרה בלאו דלית כל נבלה, ונירה בסימן אחד נאסרה רק באכילה, כי מה שהייה כשר בקדשים במדבר לא מצי להיות עתה נבלה. וממילא פיקול במקצת הסימן אין כאן מקום כלל לאסור מה"ת אם לא שנאמר יש טרופות לחץ חיות אז היה מקום לאסור بواسטת מקצת פיקול, אבל מהיכי תיתי לאמר כן בליך הכרת. עד שהחציוו ר' ישבב ע"י הכלל שקיבל מר' יהושע, והוא דנירה במקצת הסימן גם במידת הינה פיקול השחיטה בקדשים, ולא משום טרופות, אלא משום ד"א לנירה שתעשה שחיטה, ורק כלל מעשה טרופות בסימנים נהירה הוה, דמ"ש נקבות השוט מן פסוקת הגנוגת, דכוין דנירה בחד סימן שני, ה"ה דנקה"ו נהירה מקרי, דהא לא בעין ומשך בנירה כמו בשחיטה, כי היכי דנאמר דנקב לא מקרי נהירה, הכל מעשה טרופות בסימנים נהירה מקרי, והאי קבלת דר' יהושע לאו מזבחת כאשר צויתיך נצמחה, רק היא ישנה יותר ומקרה דושחת את בן הבקר דנאמר למצוות בקדשים, וגם אז היהת נהירה פוסלת ר"ל כלל שנחרה במעשה טרופות בסימנים تو לא מתכוורת בשחיטה, דין נהירה נעשית שחיטה, כך היהת מתפרקת מצות ושות בקדשים בתושבע"פ. אמרו מעתה דעתה שנכנסו לארץ ונצטו גם על שחיטת חילין ממילא הנהירה פוסلت את השחיטה, כמו עד עתה בקדשים וכיוון דעתה בעין ב' סימנים בבהמה לשחיטה, ממילא גם בסימן השני פוסلت הנהירה את השחיטה.

והוא הסוד הגדול אשר רק הרמב"ם ז"ל היה משיigo במו דס"ל נקיה"ו הוה נבלה מחייבים, והטעם בהזה דכוין דנקב הנהירה, ותו לא מצי להיות נשחתות. דבגרוגת נמי אין לנו טעם אחר, כי לויל את הוה מצי לשחות גם הגרגת שלא במקומות חתק, דלית

בהתיקות הרבה עד שלא נשחתתו רבו בפעם אחת, אבל בעשה כל הני במעטות הסימן באופן דאייא כאן רוב סימנים חשובים שפיר דתהי השחיטה נפסקת משום האי מייעוט זאת לא ידענו מקרים. ולא מביע דלא הוה ידעינו דהשחיטה נפסקת בכך והוה כנהר וננק, אלא דגם איסורה בעלמא לא הוה ידעינו בפיקול מקצת הסימנים לא בושט ולא בקנה. בקנה לא אפילו היה דורס וועקר בשליש האמצעי באופן דבענחת ר' דריש תראה דהרי תראה בהගרים שליש האמצעי כשרה כדאמרין לקמן יט ע"א וכן הלכתא ומטעם דכוין דהני ב' שלישים מצטרפין להיות שחיטה כשרה, לא מצטרף למעשה טרופות. אלא דשאני במקום שחיטה משלא במקומות שחיטה, כמו שכ' התוס' שם, אבל רק מטעם דהלהם"ס הוא דבמקומות שחיטה הוה פיקול בשחיטה, ואמרין להיפך דאייא כאן פיקול בשחיטה, ואין כאן צירוף לשחיטה עי"ש בחידושי, הרי דלולי הלהקה דפסול במקצת השחיטה מקלקל את השחיטה גם טרופות לא היה במקצת הגרוגת אפייל בשליש אמצעי, ובוישט נמי אי אין טרופות לח"ח והוא הסברא החיצונה וכבר שחת הקנה ואפי' התחל לשחות בושט יש סברא לומר שלא איכפת לנו אי דורס וועקר מקצת מן הוושט בשעת שחיטה דכךחא מעשה קחشب. ומ"ה בעין הלהקה שמקצת הסימנים בפיקול מפסידות השחיטה.

אלא דהא מלטא דאייא דבענין הלהקה על פיקול במקצת הסימנים, ולולי הלהקה אף כשר לאכילה הוה לאו ד"ה הוא, כי הוא פלוגתא רבתא בין ר' יהושע ור' ללקמן דף ל"ב, וכמה פלוגותות שביניהם תלויות זהה. ולא אריך כאן בઆור כל הסוגי' דשם, ושאר הסוגיות המסתעפים ורק ראשי פרקים הראשונים כאן וממי שורחא לבוא עד תוכן הדברים לאורך ורוחב ועומק הענינים עיין בחידושי בסוגי' שם, ובסוגי' דף כ"ט ע"ב דפלויאי ישנה לשחיטה מתחלת ועד סוף ובסוגי' דמגרות יט ע"א.

ותמציאות הינו מכל הlein סוגיות דר' יהושע ור' ל' ישבו על מדוכה זו, لما יופיקול במקצת הסימנים כנ"ל, וס"ל לר' דטעמא דהא מלטא הוא משום כלל שנפסק רוב הסימן הוה כמון דמנחא בדיקולא, ושיעור השחיטה באמת גם לכתלה אין אלא רוב סימנים וכדעת הר"ר אושע' שבתוס' שהבאתי בערך הקודם, כלל שחוותך יותר מרוב הוה כחוותך ביד וברגל, וא"כ מי שדורס או עוקר-Aprilo רק במקצת הסימן הרי ליכא רוב הסימן בשחיטה כי מיעוט בתרא לא ייחס שחיטה כלל רק רוב הראשון, ולכן אין חילוק בין דרס או עוקר כל הרוב או רק מקצת מן אותו הרוב, דתו אין כאן רוב בשחיטה. ולפי"ז שלא במקומות הפיקול יכול לשחות שחיטה הוגנת ואין אלא טרפה ורק במקומות השחיטה נפסקת השחיטה דליקא רובה בשחיטה. ולפי דעת ר' לא מלטא את לי' לר"ע גם קודם זהרה, דע"פ שהיה סובר דסימן אחד בשחיטה וסימן אחד בנירה מוציא מיד נבלה מ"מ היה מודה דב' סימנים רובן בשחיטה ורק מיעוט בפיקול או בעוף סימן א' רבו בשחיטה ומיעוט בפיקול דnable הוה, דכוין דבמדבר בנירה והאי מכשיר גם באכילה בקדשים, דכוין דבmittah תלי' מלטא היה מכשיר גם באכילה בקדשים, כלל זמן שלא מות לא עשתה אפשר להיות בשחיטה אחר הנהירה, הכל שעתה לא הוה אז כיוון דהנירה פעלתה ולמה לא נוכל לשחתה, וגם טרפה לא הוה אין אלא כטרפה שחחתה, אבל בשחתת במקצת פיקול גם במדבר היה הקרבן נפסק, דהרי לא נתקיים ושחת א' בסימן אחד דהרי אין כאן רוב סימן בשחיטה כנ"ל. ועיין בדף ל"ב בסוגי' שם דכתבותי דבאמת גם זאת כלל שנחסחט רוב הוה כמנהא בדיקולא ידעינו מואהי הלהקה כלל אפייל במקצת הסימן פוסל. ווי' ישבב

פתחה

يיחדי עיקר מיוחד לבדיקת הסכין, מפני שהוא עניין סגור ומוסוגר בש"ס ופוסקים, והוא מכיון גדול בדייני שחריות כידוע, ובברחבי קונטרס מיוחד לבירור העניין הרם והנשא הלאה, הנזכר בשם „הלה למשה“ ומזה שיצא החיבור לאור עולם, ניטען כי בזה תוספת מרובה, שכן אמרתי לייחד כאן בفتוחת חבירי על חולין, עיקר בפני עצמו להאי דין.

הנה בדיקת הסכין לשחריתה לא נזכר לא במשנה ולא בבריתא, ואדרבה תנע במתניתין ט"ו ע"ב, ובכל שוחטין חז' מגל קציר והמגירה, ואי סתם סכין פסול לשחריטה איך מוציא דוקא אלו שהמה כליא אומנות עשוות פגימות על פניו כל החוד, כיון דגם בסתם סכין העשויה לחזוץ פטולה השחריטה. ומה שאמר בוגרא שם עניין מגירה שניינו, ע"כ אין הכוונה דבסכין עיין מגל קציר ומגירה שניינו, דהא לעומת מגל יד דרישא קתני, וכן כתני בהדי שנים ציפרין, אלא דהש"ס מדיק דוקא פגימה עיין מגירה בעין דפסול. ורק ממירמא דרי' חסדא אמרו בא תראה שמעין לראשונה חיוב בדיקת הסכין. ואופן שמעותו הוא נפלא מאד, באמרו מניין בדיקת הסכין מהות' שנאמר וחתרתם בזה, והוא קרא דכתיב בשאול המלך, והו"ל להקשות ע"ז דהאי דברי קבלה ולא דברי תורה הוא, ולא עוד אלא דעתך זה תוס' על דברי תורה, דבתורה כתיב רך ושותט או זבחת ולא כתיב "בזה" ושאול הוסיף ושותטם בזה" הרוי דהתורה לא הקפידה על הסכין לבדוק לא בתחליה ולא בסוף, ורק שאול הקפיד מdadמר "בזה" ואיך קאמר דבדיקת סכין הוא מה"ת, אבל לעומת זאת פריך להיפך, פשטייא כיון דכי נקב טרפה, ומושני עבי בדיקה לחכם אמרינו וכו', עד שלבסוף הסוגי מסיק דבעי בדיקה אבשרה ואטופרא ואתלת רוחתא, וכל שלא בדק כן שחרתו פטולה וכן הלכתא. וכי לא ישוטטם על המראה הנוראה הלאו, דכמה רחוק האי דין בדיקה אבשרה ואטופרא ואתלת רוחתא לעוכבא, מדינה דמתניתין דבעל שוחטין חז' מגל קציר והמגירה והשנים מפני שם חונקין.

אבל עשה אזך כאפרכסת ושמע איך יתפרשו המשנה והגמ' ומתוכם הרבה פסקי הרמב"ם ז"ל. כי רק הוא היחיד והמיוחד שבין הפסיקים אשר העמיק בשכלו האלקין, להבini דברי חכמים והוציא מדבריהם סלת נקי, בירור ההלכה האמתית. ואני הענייג עתי גייעה רבה ונוראה, ובשבבי על מותאי ובהליךתי בביתין, בחצריך וברחוב העיר, בשעת אכילת מזוני, ובבדרי עם הבריות לא הסתhti דעתינו מעוניין, עד שהגעתי עד תכליתו כפי קט שכלי, ונוראות האורות שנגלו לי מן השמיים תליית בכל מקום שמשכנתاي נשאי למצוא האמת באזכות אבותי הקדושים נ"ע וזה הו"ג י"כ אחד מהענינים האלה. וזה החלilo בעזר הנוטן לעיר כת.

הנה בין לרשי"ג דעיקור דהכלות לשחריטה הוא שוחט בסכין פגום, ובין להב"ג דלא מנה בהל"ש עיקור דסכין פגום, לשינויים סכין לא נזכר כלל. דלבב"ג כתבו הtos' דף ט' ע"א ד"ה כלחו דשותט בסכין פגומה איינו שוחט אלא חונק لكن לא מנאם בהכלות לשחריטה, וכיון חכם ויבין את זאת, דמ"ש מדרש דמומיות נמי מושחת ולא ודרס ומ"מ חשבם בין היל"ש. וגם לרשי"ג נתמעט מגל קציר ומגירה מושחת ולא וחנק, וכגדתנן במתניתין מושום דהן חונקין וכפרשי"ג ז"ל שם דאין חותכין אלא קורעין, ולא נזכר פגימה כלל, ועיין בש"ת ק"ז בחת"ס י"ד סימן ט"ו שכתב שם בזוז הדברים ז"ל. אטו פגימה נאמרו למ"ס עיקור שרהיי נאמרו וכו'. וכיון דלא כרא ולא קרא ולא הלכה על סכין פגום, רק דבעין ושותט ולא וקרע ולא ודרס, לא הי' עליה על הדעת דבנعي בדיקת סכין לעכבר, דהרי כל שאינו מרגיש בשחריתו שקרו רק שהוליך והביא הסכין בלי עכבות דבר "ושחת" קריין בי' ואין "וקרע" רק כשהרגיש שקרו או

לן כמאן דמנחא בדיקולא. וזה שורש הפלוגתא דרי' ר"ל, בישנה לשחריטה מתחילה ועד סוף. עיין בסוגי בדרכינו בארכיות דף כ"ט ע"ב. ولكن רבוי דקמפרש הקרה דכאשר צויתיך דעתך עתה מהלאה וכו' אליבא דרי' ע, לא מצי אמר רק מה שנתהדר עתה מההלך' שחייב חולין, והוא דבעין לכתהלה ב' סימנים שלמים ובדיעבד סגי ברוב א' בעוף וברוב שניים בבהמה דבר שלא היה נהג עד עתה בקדשים, כי בקדשים בהמה הוא סגי בדיעבד בסימן אחד, ובעוף לא היה נהג שחריטה כלל, אבל בפסולי שחריטה הנה בכולא סימנים והו במקצתם, לא נתחדש עתה דבר, ודינם כמו שהיה במדבר בקדשים, ולכן לא האקרים רבוי כאן. וכל המשניות דמקילתו נשנו כר"ע קודם חזרת, ולכן באוא"ב וכסח"ד, לא פטר אלא בנוחר ומערק דלא שחתט כלל, אבל בפסולי שחריטה במקצת הסימנים, דאיןם אלא חומרא דרבנן לפסול, לא להקל אמרו לפטור מכסי אווא"ב, והשותט ונתבללה בידו דקתני התם, היינו שמת עם גמר שחריטה ולא שנפיסה בשחריטה, ורק לאחר חזרה נשנה האי דין, ועיין זהה שכתבת שבס בפ' אווא"ב ובפסקין הרמב"ם שם. דברים המכרים לפרש כן ותורה צמאונך.

וכל זאת אליבא דרי' ע, דנירהה התחה מכשורת במדבר, והשחריטה הייתה מצוחה תחליה בקדשים ואח"כ גם בחולין, אבל לר' ישמעאל דמעולם לא הייתה נירה מכשורת רק שחריטה, מAMILא דהשחריטה לאו מצוחה היא רק תיקון לאו דנבללה, גם אינה מתורת מיד איסור אבמה"ח, רק בmittah תלייא מלטה, כמו בנהירה לר"ע, ומAMILא דמאי היהת בב' סימנים וכדייף את ראש דCKER הותז, ומAMILא דגס לכתהלה לא בעין יותר מרוב, ולא כל הסימנים וכאשר תראה באמות מלשון הש"ס ריש השוחט דקאמר שם אי מה בהמה ברוב שנים הרי דנקט רק רוב שניים גם לכתהלה, ואע"ג דמאות ראש שכך הותז יליפ', משום דגס ריש מקרי כבר הותז. דע"כ לאמר כן, דהרי בדאריותא א"א חלק בין לכתהלה לדיעבד, וכיון דמקובל אצלנו דרבו כמהו, ע"כ דהוא השיעור דלכתהלה דהא אין בשחריטה מצוחה רק הקשר ותיקון בעלמא. ולכן לר' ישמעאל לא בעין שום קבלה או הלכה על פסולי שחריטה אפילו במקצת השחריטה, כמו שבઆנו לר"ל אליבא דרי' ע. ואילו אם אמר דלי"ש נמי לאו מקרא ידע שיעור ומקומות השחריטה אלא מהלכה, מ"מ לא מהלכה הנשענת על הקרה דזוחת כאשר צויתיך דהאי קרא לא אתה לצוות מיידי, אלא מהלכה המפרשת קרא דזוחת את בן בברק כי שם איכא ציוו על השחריטה הנה בקדשים והו בחולין. ולידי" פשט ההלכה דעל השועט ועל הקנה היינו מקום השחריטה, ועל רוב א' בעוף ועל רוב ב' בבהמה היינו שיעור השחריטה לכתהלה.

וראה עתה כי לרבי אליבא דרי' ע דקסמן האי הלכה על הקרה דוחbatchת כאשר צויתיך, א"א לפרשא בעל השועט ועל הקנה היינו לציין מקום השחריטה אתה, דהרי מקום השחריטה כבר ידענו מושחת דבקדים וכומו דכתבנו, דלא אתה ההלכה על שאר הכלות לשחריטה שכבר קבלו ע"כ במדבר בציורי דושחתי, ה"ה וכש"כ דלא בעי עתה לציין מקום השחריטה דהוה קנה ושותט, אלא ע"כ דגס זאת על השיעור אתה דבעין לכתהלה שני סימנים שלמים, הנה בבהמה והו בח"י ובעוף דעת עתה לא הייתה השחריטה נהוגה בח"י וועוף. ומזה ג"כראי' לרמב"ם דגס בעוף בעין ב' סימנים לכתהלה, דאי בעוף סגי לכתהלה בסימן אחד, מה חידש עתה דבעין ב' סימנים שלמים בבהמה לכתהלה, דהרי כבר היה זאת כן בקדשים, אלא ודאי דקאי גםAufן להזכיר לכתהלה ב' סימני ודוק היטב כי הדברים אמתיים ועמוקים תליית".

בבדיקה סימנים, דיווק לסמוך Dempster-Shafer, אבל בשחח שיחיטה מצומצמת צריך ביקור להבחין אם הוא מוחזה או רובה ובדיקה כזו בעי חכם, ולעולם אסימנים קאי ופירוש זה מוכרת עי"ש בחודשי, ומעתה הרי לפניו דחתה שיחיטה מצומצמת בעלי הראות חכם אמר, אלא אדם אירע דחתה שיחיטה מצומצמת בעלי הראות לחכם, כי בדיקה כזו בעי הבחנה יתרה והבנת הלב, עי"ז אמר תועור על דקדוק עצום הלאה. אבל עי"ז בהגחות הגאון רצ"ה חיוז זיל שכטב וזיל: גمرا פשיטה כיון דכי נקב טרפה, נ"ב: עי"ש זים מ"ט סק"ד מה שכתוב בטעם בדיקת הסיכון משומן דכטיב ושותם בעיה, ודחה הש"ץ מכאן, דמרני דע"ז לא צרך קרא, רק על בדיקה לחכם מורה הקרא עי"ש, ונעלם במחלוקת"ת דברי בה"ג ריש הל"ש, שתפס הפניות לשון ר'ח, מנין לבודיקת הסיכון מה"ת שנאמר ושותם בעיה, משמע שלא הינו גירסת הש"ס כאן, או שסובר (והוא היית מסתבר), דה"ק בגمرا, פשיטה כיון דכי נקב טרפה לאו בדיקה אתמר, עכ"ל הגאון זיל. וכונתו דמוכח האי דקדוק דלא קאמר פשיטה דכי פגום טרפה, אלא דכי נקב טרפה, מפרש דהכי קאמר פשיטה דכי נקב טרפה, דהינו אם ירגשי שמנקב וקורע, או שיראה במקומות חתק שיש שם איו קרע שאינו חלק, שמכוח דשם לא חתק רק נקרע טרפה, ומילא מי שירצה להיות בטוח שלא יקלקל את השחיטה, ובפרט אחר שתקנו זיל ברכה בסם ומלכות על השחיטה ודאי לצרך לבדוק את סכינו תחלה, אבל לדריש מקרה לצרך לבדוק הסיכון מהכי תיתי עי"ז משני דבוי בדיקה לחכם קאמרין. תירץ זה לפי פירוש זה בkowski הש"ס צרך ביאור מבון, גם מה דפרק אח"כ, והוא אר"י לא אמרו להראות סכינו אלא מפני כבudo של חכם, ומני מדרבן וקרא אסמכתא בעלמא הו, איינו מובן, דיוון דאין בהוראת סcin לחכם אלא מפני כבudo של חכם, גם מדרבן אין כאן חיוב ואיך קאמר ר'ח מנין לבודיקת סcin וכו', אדם בדיקה לחכם קאמר דיאנו אלा מפני כבudo של חכם, לא שיד לשאול מנין, וגם לא לסמכו על הקרא. ועי"כ דזאת קשה לי, דאל"כ מה פריך מורי וכי לא ידע דמבדרי קבלה לא יפלין דינים חדשים, עי"ז ב"ק ב' ע"ב ובמקילתון קל"ז ע"א, ובתוס' שם ד"ה ATIYA גיהה וזהock. אבל לדישה דעת הרמב"ס זיל דסל' דמשום לתא דיאיסורה נגעו בי, ולא משום כבudo של חכם זיל פ"א הלכ' כ"ו מה"ש: כל טבח שלא בדק הסיכון שלו שחתה בה לפני חכם וכי מנדין אותו לפי שיסמוך על עצמו עם אהרת ותיה פגומה ושחתה בה וכו' עכ"ל. והרבבה דיו נשפה לישיב דעת הרמב"ס ולהשוותה עם הגمرا דכאן עי"מ לחם שופטה בפלתי ויתר אחרים, ובחלוקת"ת העלו חטא בידם. אבל האמת יורה דרכו, דנהה הא דבעין הוראת סcin לחכם, או שיבדק הטבח קמי' חכם כלשו הרמב"ס, הוא משום דגס פגימה דקה שאין בכח לעקו נמי פוסלת השחיטה, והוא ודאי מדרבן דסמכו זאת קרא דשאול דושחתחים בזה, דלא די בשחחיהם וכדכתוב בתורה, ושחת ולא וקרע, אלא דבעין גם "ביה" לשחות בסcin שלם ולא בפוגום בלי השקפה על גודל הפגיעה אי מצי קרע או לא, דכל שהסיכון נקרא פוגום, פועל השחיטה והוא מדרבן. ולמצוא פגומה כזו, צרך הבנת הלב וטורח יתריא לבן צרך חכם או קמי' חכם, דלא סמכין בזה על סתם טבח דלא ידקק קרואו בבדיקה. ולא מפני כבudo של חכם. והרי תראה דלקמן ל"ב ע"א במשנה ר"ש אומר אם שהה כדי ביקור מפרש הרמב"ס זיל בפייהם"ש, דהינו ביקור סימנים לאחר שחיטה, ותמהו עליו דהרי בדף ס' ע"א אמר בגמר, מא"י לאו כדי ביקור סימנים, ואיכא ראי' דטבח צרך לבדוק בסימנים לאחר שחיטה וקארם אבוי לא, הכי אמר ר"י כדי ביקור חכם, ופרש"ז זיל לבדוק הסיכון להראות לחכם. אבל אני כתבת ששם דהרבנן זיל ה"י מפרש דברי אבוי הכי, לא דבסטם שחיטה אפשר דלא עי' שום

שנראה בתוך החתק איזו מקום שנקרע ולא נחתך. והרי הדבר מוכחה דכוון דזהה נקרה,, וקרע" ע"כ המיעדים אינם שווים ונרגש או ניכר בין מעשה למעשה. ופלא תראה בלשון הש"ס דפרק פשיטה, כיון דכי נקב טרפה, ולא קאמר כיון דכי פגום טרפה, הרי דגימות הסיכון לא נזכר כלל בהלכה. ובלב אר"י נתעורר על דקדוק עצום הלאה. אבל עי"ז בהגחות הגאון רצ"ה חיוז זיל שכטב וזיל: גمرا פשיטה כיון דכי נקב טרפה, נ"ב: עי"ש זים מ"ט סק"ד מה שכתוב בטעם בדיקת הסיכון משומן דכטיב ושותם בעיה, ודחה הש"ץ מכאן, דמרני דע"ז לא צרך קרא, רק על בדיקה לחכם מורה הקרא עי"ש, ונעלם במחלוקת"ת דברי בה"ג ריש הל"ש, שתפס הפניות לשון ר'ח, מנין לבודיקת הסיכון מה"ת שנאמר ושותם בעיה, משמע שלא הינו גירסת הש"ס כאן, או שסובר (והוא היית מסתבר), דה"ק בגمرا, פשיטה כיון דכי נקב טרפה לאו בדיקה אתמר, עכ"ל הגאון זיל. וכונתו דמוכח האי דקדוק דלא קאמר פשיטה דכי פגום טרפה, אלא דכי נקב טרפה, מפרש דהכי קאמר פשיטה דכי נקב טרפה, דהינו אם ירגשי שמנקב וקורע, או שיראה במקומות חתק שיש שם איו קרע שאינו חלק, שמכוח דשם לא חתק רק נקרע טרפה, ומילא מי שירצה להיות בטוח שלא יקלקל את השחיטה, ובפרט אחר שתקנו זיל ברכה בסם ומלכות על השחיטה ודאי לצרך לבדוק את סcin תחלה, אבל לדריש מקרה לצרך לבדוק הסיכון מהכי תיתי עי"ז משני דבוי בדיקה לחכם קאמרין. תירץ זה לפי פירוש זה בkowski הש"ס צרך ביאור מבון, גם מה דפרק אח"כ, והוא אר"י לא אמרו להראות סcin אלא מפני כבudo של חכם, ומני מדרבן וקרא אסמכתא בעלמא הו, איינו מובן, דיוון דאין בהוראת סcin לחכם אלא מפני כבudo של חכם, גם מדרבן אין כאן חיוב ואיך קאמר ר'ח מנין לבודיקת סcin וכו', אדם בדיקה לחכם קאמר דיאנו אלा מפני כבudo של חכם, לא שיד לשאול מנין, וגם לא לסמכו על הקרא. ועי"כ דזאת קשה לי, דאל"כ מה פריך מורי וכי לא ידע דמבדרי קבלה לא יפלין דינים חדשים, עי"ז ב"ק ב' ע"ב ובמקילתון קל"ז ע"א, ובתוס' שם ד"ה ATIYA גיהה וזהock. אבל לדישה דעת הרמב"ס זיל דסל' דמשום לתא דיאיסורה נגעו בי, ולא משום כבudo של חכם זיל פ"א הלכ' כ"ו מה"ש: כל טבח שלא בדק הסיכון שלו שחתה בה לפני חכם וכי מנדין אותו לפי שיסמוך על עצמו עם אהרת ותיה פגומה ושחתה בה וכו' עכ"ל. והרבבה דיו נשפה לישיב דעת הרמב"ס ולהשוותה עם הגمرا דכאן עי"מ לחם שופטה בפלתי ויתר אחרים, ובחלוקת"ת העלו חטא בידם. אבל האמת יורה דרכו, דנהה הא דבעין הוראת סcin לחכם, או שיבדק הטבח קמי' חכם כלשו הרמב"ס, הוא משום דגס פגימה דקה שאין בכח לעקו נמי פוסלת השחיטה, והוא ודאי מדרבן דסמכו זאת קרא דשאול דושחתחים בזה, דלא די בשחחיהם וכדכתוב בתורה, ושחת ולא וקרע, אלא דבעין גם "ביה" לשחות בסcin שלם ולא בפוגום בלי השקפה על גודל הפגיעה אי מצי קרע או לא, דכל שהסיכון נקרא פוגום, פועל השחיטה והוא מדרבן. ולמצוא פגומה כזו, צרך הבנת הלב וטורח יתריא לבן צרך חכם או קמי' חכם, דלא סמכין בזה על סתם טבח דלא ידקק קרואו בבדיקה. ולא מפני כבudo של חכם. והרי תראה דלקמן ל"ב ע"א במשנה ר"ש אומר אם שהה כדי ביקור מפרש הרמב"ס זיל בפייהם"ש, דהינו ביקור סימנים לאחר שחיטה, ותמהו עליו דהרי בדף ס' ע"א אמר בגמר, מא"י לאו כדי ביקור סימנים, ואיכא ראי' דטבח צרך לבדוק בסימנים לאחר שחיטה וקארם אבוי לא, הכי אמר ר"י כדי ביקור חכם, ופרש"ז זיל לבדוק הסיכון להראות לחכם. אבל אני כתבת ששם דהרבנן זיל ה"י מפרש דברי אבוי הכי, לא דבסטם שחיטה אפשר דלא עי' שום

פתחה

טריפות, כן ר"י לא אמר בה מידי, אלא הקשי' נתקשה בימי רבא, וربא ה' המתרץ הראשון ואחריו אחד מבני דורו, רצה להעMISS תירוץ מסוים ר"ל דהה מחלוקת בין מקום חתך שלא במקומות חתך וכאשר נדחה, דמהני תרי' ממורות א"א להמציא תירוץ זה כנ"ל, אמר רחוב"א תירוץ אליבא דר"י, ואמרנו בשםינו كانوا היה נתקשה קשי' זו בבית מדרשו של ר"י, אבל באותה זה אינו אלא דרחב"א המשicia תירוץ זה מתווך דברי ר"י המחולק עם ר"ל, בהא דמקום חתך ושלא במקומות חתך, וא"כ בימי ערך לא נתקבל עכ"פ חזורת ר"ע, ומילא לכל פסולין שחייבת במקצת הסימנים אינם לכל היוטר אלא מדרבן אסורים, ולכן שפיר אמר ר"י דלהראות סכךנו לחכם, שהוא על פגימה דקה הנרגשת ואינה אוגרת, דאיו בה אלה מפני כבודו של חכם, אבל לאחר אשר אמוראי בתראי קיבל חזורת ר"ע, וקבעו כמסמורות נתועים לכל פיסול במקצת השחייבת נבלה כנחרה ממש, שוב החמיירו בפגימה אפילו אינה אוגרת פסולת מדרבנן אף בדיעבד, כי סמכו אקריא דוחתטם בהזאת לפסול סכך פגום, אפילו אין בכך האי פגימה ליקער כלל. ולהאי פגימה כדי להרגש בעי חכם מדינא כאשר ביראי תכל' זאת בארכוה במקומה ומילא שוב הווראות הסכךן לחכם עיקר הדין ומשום ליתא דאיסורה, ועל חכם טרח הפלתי ז"ל לישב דעת הרמב"ם ולומר דמאחר דתקנו חז"ל להראות סכךין לחכם מפני כבודו של חכם, הטבח שעובר ע"ז, נעשה האי עבריה לשטן לו, שיעבור על הפגימה בבלי דעת, כי בפרטאות כלא, א"א לישב חומר עצום כזה, אלא אפיו הינו רוצחים לקבל התמחמות הלאו לאמת, הרי הוא נפרק ממה שנתנו הרמב"ם טעם, שאין מראין סכךין לחכם בי"ט, שמא ימצענה פגום וישחינה במשחאת שלה, עיין עוד לפחות בזאת, ולפי תירוץ של הפלטי, لما ניחוש כאן מאחר שעשה כתיקון חכמים להראות הסכךן לחכם, ומה בין ביזה בדיקה שבודק לעצמו ב ביתו, לבודקה שבדק בפניהם החכם, עכ"כ היכן לו סכך בדוק בעי"ט כמובן, והוא תשובה נחיתת לדבריו אלא ודאי בורר ממש, לדעת הרמב"ם, איקא חשש דבידקה בין עצמו יהי' בהעbara בعلמא, ומהני רק על פגימה האוגרת, והוא עתה אחר חזורת ר"ע חש פסול דאוריתא שמא יקרע משחו בשוט, ובדיקה לפני חכם תה"י על פגימה הנרגשת אף שאינה אוגרת, שהיא פסולת עכ"פ מדרבנן אחריו אשר סמכו אקריא דוחתטם בזאת דבעינן סכךין שלם שאינה פגום כלל, והוא חומרא שעדיין לא נהגו בה בימי ר' יוחנן כנ"ל וזה ברור. בס"ד, ועיין בחודשנו דף ג' ע"ב ד"ה גמור' אבי לא אמר קר"א, ותמצא עונגה.

ועפ"י הדברים האלה בארתי השיטות בסוגי' דשם, והמה שיטת הרשב"א והרא"ש והוכר בדעת הר"ף מצד אחד, ושיטת הרא"ה והרמב"ם ז"ל שהמה אוזלו בחד שיטה מצד שני, ודלא כב"י דסובר דההמבר"ם כרשב"א, כי זה ליתא דהרי הרשב"א פסק מהני אמוראי דחלקו אור"ח, ורמב"ם ורא"ה ז"ל פסקו קר"ח, דחירות הצפורה דהינו הרגת הצפורה פסול בסכךין, אפילו אינה אוגרת כלל, אלא זהה מדרבנן דעתרו חז"ל על סכךין פגום עע"ג דין בכוור השיט, וסמכותו אקריא דוחתטם בזאת, ואזת אחר שקבלו החזרה דר"ע דפיסול במקצת הסימנים נבלה מה"ת הוה עי"ש בארכות ולא הראשונים כאן ר' הני פסקי הרמב"ם ז"ל המיעדים כולם עדות מכונות ע"ז דפגימה כ"ש אינה פסולת אלא מדרבנן.

א') הרמב"ם בפ"א הט"ו וט"ז כתוב ז"ל. היה ה תלם הזה מרוח אחת לא ישנות בה ואס שחתך דרך שאין הפגימה נכרת בה שחייבתו כשרה. כיצד שבדק בהולכה ולא תרגיש שיש בה פגום וכשותחזר אותה בהבא תרגיש שיש בה פגום וכו', עכ"ל. הנה בפסק הלהה נלאו כל אנשי חיל למצוא ידים ורגלים, דהרא"ש

מדרשו של ר"י ור"ל ה' מקשין האי סתירת המשניות מן והודה לו ר"ע על משנה דאלו טריפות נכה"ו ופסה"ג, ה' לבעל מסדר הש"ס לסדר תחלה תירוצים של ר"י ור"ל אמוראי קדמאי ולבסוף תירוץ של רבא אמורא בתראי, כדרכו בכל הש"ס, ולא עוד אלא דהש"ס מדחה דר"ל מעולם לא ה' מתרץ קושי' זו, דהרי אר"ל שחתט את הכהנה ואח"כ נקבת הריאה וכו' ועיין ברא"ש של' ולא ידעינו ה' אהרוןיתא ואיזין לחומרא, ועיין בהගות מהרש"ש שתמה ע"ז דההדר ב"י מחדא דכעין זה לא מטען בש"ס, אבל כתוב דממה שאמור הש"ס, אלא ארחב"א אר"י, כאן קודם חזרה וכו', ר"ל בזאת דמעולם לא ה' ר"ל מתרץ כלום אלא ר"י מתרץ עי"ש, ומוי לא יבין כי דבר זה עוד יותר דוחק מדברי הרא"ש, דמן"ל הש"ס הא, דר"ל מעולם לא תירץ כנ"ל, דלמה לא נדחה האי מימרא דשחתת הכהנה ואח"כ נקבת הריאה וכו', קמיה האי מימרא דמתרץ בין מקום חתך לשלא במקומות חתך דכפי שכתוב הרשב"א דנקבת הריאה בין סימון לסייעו, לית לנו כוותי', הרי מסתבר דלא אמורה כל או דהדר בה והכלכתה, הן אמת דכפי שכתוב הרשב"א ז"ל דלא גבי הכהנה עצמו ע"ז מודים דהוהCMDMB"ד, לא קשה זאת אבל אז יותר תמורה למה הביא כל האי מימרא לדחות תירוץ של ר"ל, דבל"ה הוליל, כיון דנפסק הכהנה, מה לי מקום חתך ומה לי שלא במקומות חתך, אם דבר זה פשוט כ"ב, עד שאנו אמורים דאפילו מאן דחולק אדינא דנקבת הריאה בין סימון לסייעו, אבל בסימון עצמו מודה גם הוא דר"י דכאן קודם חזרה וכו' לאו ר"י בעצמו אמרו אלא רחוב"א ממשמי, וגם זאת רק בלשון „אללא“ לאחר שדחה דר"ל לא תירץ מיד ואמ בביב"ד של ר"י נתקשה קושי' זו דורמינו וכו' ור"י ה' מתרץ בזאת ר' הני צrisk להעמיד דבורי ברישא, ולא לסדרו לבסוף ובדר"ל אלא ארחב"א אר"י וכו', אבל עיון לקמן בחדושנו שפירושתי הסוגי' לדעת הרמב"ם, כי ר"ל רצה למצוא טעם להאי הלכה דר' ישבב, דאפילו שחת הרוב בהח嗣 שחייבת, פסול מקצת בדרשה או בעיקר לשענותו נבלה וכוכלה נחרה, וקאמר משום דהאי מיעוט בפיסול מצטרף להשלמת הרוב, דמיעות דכיוון דאפסק לא מצי מצטרף להשלים רובה בשחייבת, משום דכיוון דאפסק רובה הוה CMDMB"ד ותו לא איצטריך לשחות אפילו לכתילה לא, וכשיות ר' אושיעיא בתוס' ל' ע"ב ד"ה החליד, וא"כ ע"כ המשירות אמרם ר"ל, כי תליות זו בזו, כי רק מכח דס"ל דآخر המשינה כר"ע לאחר שהודה, אלא כדי ליתן טעם ל渴בלת ר' ישבב, וע"ז קאמר אלא ארחב"א אר"י כאן קודם חזרה כאן לאחר חזרה ומשנה לא זהה ממקומה, הנה גם זאת אינם דברי ר' יוחנן, אלא ר' חי בא למד תירוץ זה, כמה דר"י מחולק ה' עס ר"ל, על מה דאמר חלק בין מקום חתך לשלא במקומות חתך בפיסול במקצת השיט, דר"י לית לי CMDMB"ד לא הריאה ולא הסימון עצמו, ולכן ס"ל דלכתילה בעין לשחות הסימנים כולם, ומילא דגס במקומות חתך מצטרף מיעוט בתראי להשלים הרוב בשחייבת, אבל סובר בטעמא דהאי הלכה, דכל שנעשה טריפות בסימנים ואפילו רק נקב בשוט, הוה נחרה מתחילה ועד סוף, ומתיini דלאו טריפות ועד סוף, וה'ה לנחרה מתחילה ועד סוף, ומתיini דלאו טריפות כר"ע עתאי דלית לי האי הלכה דר' ישבב, זאת אמר ר"י ור"ח בא הוסיף מדיל"י דמימילא לאחר שבימיו כבר נתקבל האי חזרה דהדר ב"י ר"ע צ"ל דמשנה לא זהה ממקומה כמו שהיתה שוני קודם חזרה, אבל כמו דר"ל לא אמר תירוץ על קושי' הש"ס мало

וה"ה אם הסcinן מלא פגימות כלו דמ"ש, ודין דב"ה דשותם במגל קצר דרך הליכתו דתהור מידי טומאה ליתא לדין כיון דמגל קצר עכ"פ נרגשות הפגימות גם בהולכה, והוא לי' שוחט בסcinן פגום דזהה נבלה מדרבנן, ולכן לא מצי הרמב"ס מיתתי דין. וראה איך הרחונו פירוש מרוחה בגמרא לדעת הרמב"ס ז"ל, ולא הוצרכנו לדוחק פרשי' ז"ל שמחلك בין פגימות דמגל קצר ובין האי דמסוכסת, כי כל דברי רש"י ז"ל וראשוניםanza בזה דוחק אחר דוחק כמו שבארנו שם בסוגי' ודוק'.

ב') הרמב"ס פ"ד הי"ד ז"ל: ישראל מומר לעבירה מן העבירות שהיה מומחה הרי זה שוחט לכתחלה וצריך ישראלי כשר לבדוק את הסcinן ואחריו יתננה למומר זה לשוחטו בה מפני שוחקתו שאינו טורח לבדוק, ואם הוא מומר לע"ז וכוי' הרי הוא בעכו"ם ושחיטתו נבלה. הלכי ט"ו, מי שהוא פסול לעדות בעבירה מן העבירות של תורה הרי זה שוחט בין לו לבין עצמו, אם היה מומחה שאינו מニア דבר המותר ואוכל דבר אסור, שזו חזקה על כל ישראל ואפיקו הרשעים שבהם, עכ"ל הזחוב והמוזוק שבעתים בכל מלאה בלי חסר יותר, ובכל זאת אין יוצא ואון בא בשתי הלוות אלו כאשר אבאר בזה. א') אין מחייב בבדיקה סcinן ונוטן לו לכל מומר אפיקו לעבירה קלה מנבלה שלא חדש על נבלה כלל, ורבא מרא דהאי שמעתה לא דבר רק מומר אוכל נבות, ולא מומר לשאר עבירות. ב') ולעומת האי חומרה שמחמיר להצrix בודק סcinן ונוטן לו גם למומר לכל, מקל בפסול לעדות, זהינו באינו מומר ומוחזק בכך רק שעבר פעמי' אחית ואפיקו אוכל נבות, דשותם ביןו לבין עצמו, ואף בודק סcinן ונוטן לו לא בעי, דכאן מדייק דרבא דוקא מומר קאמיר ולא חדש ע"י פעם אחית ואוכל נבות דקאמיר רבא איינו מדייק לומר דזוקא נבות ולא אישור אחר. ג') בגמרא אמרו בטעמא דהאי היתרא דמותר לאכול משחיתת מומר ולא חיישין לקלוק בשחיטה דלא שבך היתרא ואכל איסורה, ומ"מ בדיקת סcinן ונוטן לו בעי, מושם דעתך לא טרחת. אבל הרמב"ס בחלוקת הראשונה במומר לא האיך האי טעמא, שלא שבך היתרא, ובחלוקת השני זהינו בפסול לעדות דאין אלא חדש, אשר לפי דעת הרמב"ס אפיקו בחשוד לנבות לא בעי בדיקת סcinן כתוב הטעם דלא שבך היתרא אכל איסורה וכן הרי לא צורך הוא דהרי אפיקו בדיקת סcinן דלא שייך בי' האי טעמא, נמי לא בעי ע"ז לא אמר לנו שום טעם דלמה לא בעי בדיקת סcinן עכ"פ לחשוד לנבות. ד') בדחשוד לעבירות דה"ינו עבר פר"א יכול הרמב"ס כל העבירות ואפיקו ע"ז ושבת דגש בע"ז ושבת בעין דזוקא מומר, וכאשר כתוב כן בפי' בחלוקת ראשונה דנקט מומר לע"ז או מחלל שבת בפרהשי' ועכ"ב דזוקא מומר קאמיר Adams לא זו דזוקא הוליל האי דינא בחלוקת שנייה בהפסול לעבירה מן העבירות דזוקא בשאר עבירות, אבל בע"ז ומחלל שבת שחיתתו נבלה, וזה סתירה גלויה' למש"כ הרמב"ס בפיהם"ש על המשנה דשותם בשבת שכותב שם שאם היה מיד כעשה חברה או עכ"פ בתחלת החיתה נעשה מחלל שבת, ושוב הגמר שחיתה פסולה הויה, הרי דגש בפ"א דיננו כמומר לפסול את השחיטה. ה') עוד הקשו עליו מתוספתא מפורשת דאבדו לו גדיי או שנגנוו עין דריש' וש"ך סיינו ב' מה שנדחקו. ובאמת יפה כתוב הפלתי דהרבנן' השמייט מה"ט נגנוו ולא כתוב רק שנאבדו, אבל מש"כ וכי מושם התוספתא לא הייתה מקובלת אצלנו וכו', ואני הוא זה אשר יבין אית' זאת, דרמב"ס לא היה מקובל התוספתא מפורשת. ובכל אלו החומרות שפכו הראשונים וגם האחוריים דיו הרבה, אבל כל בעל שכל ישר עכ"פ מוכרכ להזודות כי אין ממש בתירוץיהם ובמקומם אריך לשטור את דבריהם. ובפרט

ז' לתמה כיון שהגימה זקופה מצד אחד, איך אפשר שלא תרגיש אכבעו כשהוא יורדת לתוכה, והמעו"ט הליך بعد הרמב"ס לאמר דכוונתו דאין הגימה קורעת בירידתו, אבלDOI נרגשת להבודק, ומ"כ הרמב"ס ולא תרגיש ההינו גימה הקורעת.ומי הוא זה אשר יקבל דוחק גדול ונורא זהה בלשון הרמב"ס ז"ל שהיה לשון ערומים. אבל חוץ מהה קשה עליו הלח"מ, דלמה לא מחלוקת הרמב"ס בין פגימה אחת להרבה כמו שמחליך בגמרא, ותירץ דס"ל להרמב"ס דכל שאינה נרגשת בהליכתו הו"ל מגן קצר שב"ה מכשירין לקמן במשנה י"ח ע"א בשחת דוחק הליכתו וניהו דשם בגמרא קאמר דרך לעניין טומאה מכשירין ולא לעניין אכילה הרי תראה דרמב"ס לא הביא דין זה בהלכות אבה"ט, ועכ"ב ס"ל דלא קיימא מסקנא הכי, ודלא כפרש"ז ע"ל שם, והגمرا וברייתא דהכא דקאמיר דבהרבה נידון מגירה הכל כב"ש ודלא ההלכתא.

ויאמר נא המעין וכי נחיא לי' לרמב"ס לתלות בי' בוקי סרקי דברים שאסור לשומעם, דבrièreתא וסקלא וטר' סתמא בגמרא אזלא אליבא דב"ש, במקומות דכלל גדול בידינו דב"ש במקומות ב"ה איינו משנה, ולא עוד אלא דלא הביא דין דמתניתן דמגלא קצער דוחק הליכתו ב"ה מכשירין, וסמך על מה דהביא האי דין דמסוכסת דמבדבר רק מפגימה אחת, ומזה נדע דאין חילוק בין את להרבה, עכ"פ דהבריתא מחלוקת הכי בפירוש, במה דאמרה סcinן שיש בה פגימות הרבה תידון מגירה,ומי הוא זה אשר יכול לסבול דוחקים כאלו.

אבל לפי הצעתינו פסק הרמב"ס הלאה מדויק ומכוון להלכה ביל שום דוחק דהאי משנה דב"ה וב"ש ג"כ אליבא דר"ע קודם חזרה נשנית וכון הבריתא דת"ר ולכן שם במשנה קתני במגלא קצר פגימותיה קורען מצ"א והוא שחת策策 השני באופן שידעו שלא נקרו הטעמים מ"מ גרו ז"ל לאסור באכילה אבל טומאה לא גזרו. ועכ"ז קתנו בבריתא דזה דזוקא בפוגימות הרבה דאייא רוב בפסול אם שחת策策 דרכו הבאות והוה נבלה גמורה, لكن גרו בה גם בהליכתו אותו הבאה לעשותו מגירה לאסור לב"ה באכילה ולב"ש גם לטומאה נבלה מדרבנן, אבל בפוגימה אחת דין, בזה אלא פיסול במקצת הסימנים, זהה גופי לא הוה רוק פסול מדרבנן כמו שבארנו לעמלה, לא גרו הולכה אותו הבאה, והש"ס מתחלת לא ידע דמיהוליך ולא הביא מיררי, لكن נתקשה מ"ש פגימה אחת מפוגימות הרבה דהרי גם פגימה אחת דקורע רק מקצת הסימן נמי פסולה החיטה עכ"פ מדרבנן ועכ"ז משני דכהוליך ולא הביא אז ליכא חשש שנקרע באמת, אלא דraiוי לגוזר הולכה אותו הבאה, ולא גזר רק בפוגימות רבות במגלא קצר, אבל לא בפוגימה אחת. אולם כל זאת קודם שקבלו חזרת ע"ז אבל אחר שקבלו החיטה כל פגימה הנרגשת עכ"פ שאינה קורעת פסולת השחיטה ומטעמה מדרבנן, א"כ דינא במגלא קצר דמתניתין נפל בביראה מכל וכל דהרי הני פגימות עכ"פ שאין קורען דרכ' הליכתן, אבל נרגשות מהה כל סcinן שפנס בהרגשה פסול את השחיטה ו גם לעניין טומאה דלא חלקו ז"ל בגזרה זו כדי לחזקה ועשאו כפסול בשחיטה דאוריתא. ולכן לדין יש לנו נdown חדש דין דין סcinן שיש בו פגימה הנרגשת בהבאת ולא בהולכת הצפון. ובזהDOI אין חילוק בין פגימות הרבה להגימה אחת דביבוב'כ אין בהם כדי לעkor לא בהולכה ולא בהבאתDOI ואין כאן רק דשחט בסcinן פגום פגימות שאינן אוגרות, וכיון דחיזין דפוגימה האוגרת בהולכה ולא בהבאת התירה הבריתא בשחתה בהולכה בלא הבאה ה"ה לדידין דלא מקרי שחת בשני פגום כיון דאין מרגשי הגימה בהליכתו, ולכן שחתה בהבאה שחיתתו פסולה ומדרבנן דפוגימה הנרגשתDOI ואני אוגרת אין בה אלא פסל שחיטה דרבנן.

פתחה

ומושום לתא דעתך. ועיין בזה בחודשי לסוגי' דהשותט בשbeta. וא"כ מי שرك פעם אחת עבר הרי ספק שהוא תשובה וא"כ עכ"פ בדייעד שחתוט מותר הנשחת וכאן באמת לא התיר ליתן לו לכתחה לשחותו. ומה שכתב הרמב"ם בפיהם"שadam שחתוט בשבת במיד מהו שחיטה פסולה לק"מ, דהתמס בשבת עצמו שחח וליכא למימר שהוא תשובה לכך שחיטתו פסולה ומדרבנן אבל אי שחח ביום שלאחריו באמת כשרה דשמא תשובה כל זמן שאיןנו מוחזק למחל שבת. ועתה נבא לחלוקת השני' במאי שהיה פסול לעדות מלחמת עבירה מן העבריות כתוב דשותט בין פון ריטוב"א שנדרח הקהלה ליישוב פרשי"ז' מכך האי חומרה. אבל הרמב"ם ז' חורי כתב שהזקתו שאינו טורה לבדוק, ולא מהמות גודל הטרחא שיש בבדיקה, זאת ודאי לא נתן לה Amar דהיה בבדיקה הסיכון טורה גדול, אלא עכ"ב כונתו דמחמת קלות דעתו, איןנו נותן לב לבדוק ביישוב הדעת י"ב בדיקות שהצריכו ח'ז' כדי למצוא אף פגימה דקה הנרגשת ואני אוגרת, עכ"ב משום דאין זה אלא חומרה דרבנן שאינו מוחש עליה וידוע מש"כ הר"ר יונה ז' דהרבבה יוארת טמיים ויישוב הדעת צריך בבדיקה הסיכון, וא"כ מומור אפיו לאיה עבירה קלה שהיה, פשיטא דעתך' אין בו יוארת טמיים כדי לבדוק ביישוב הדעת והבנת הלב למצוא גם פגימה הנרגשת לחוד, דאין בה אלא חומרה דרבנן, וניהו דאפיו על אישור דהרי חמץ שאינו מאותה עבירה שהוא מומר עליה איןו אישור דהרי חמץ שעעה"פ לר"ש נמי רקס איסור דרבנן הוא, ומ"מ אמרין דמחליפין, עכ"פ שהמה מומרים לעבור אבל יראה דאוריתא, וא"כ גם הכא נימא דעתך' שהוא מומר למשלஆשעטני, מ"מ אין חמוץ לשחות בסיכון פגום מדרבן דהינו פגימה שאינה קורעת. אה"נ אבל כאן הלא על הבדיקה אנו דנין דהינו או טרייח למצוא פגימה צוא, ורק ע"ז אמרו דאין בו יוארת טמיים לטrhoה עליה בשומות לב כדי שימצאנה, כדי שלא יכשל באיסור דרבנן. וכן שcn הוא לא חשו לה רקס במומר ואפי' לשאר עבירות ולא בחשו אפיו לנבלות משום דחילוק שבין מומר לחמוד שער ג' פעמים מוחזק אצלנו לעובר עבירה ולא עשה תשובה, משא"כ חמוץ אפשר דעתה תשובה, דנינו דגס בפ"א נפסל לעדות, היינו משום דלעדות עבון מוחזק בכשרות והיא עכ"פ איןנו מוחזק בכשרות כי מי יודע אם עשה תשובה, אבל עכ"פ איןנו מוחזק להיפך לאפשר דעתה תשובה, דהרי תראה דammo בברכות ת"ח שער עבירה בלילה אל תהריר אחריו ביום שהוא עשה תשובה, ופרק שמא ס"ד דמשום שמא עדין יש מקום להרהר אחריו, ומתרך ודאי עשה תשובה הרי דבת"ח אמרין ודאי עשה תשובה, ומינה דבשרן בנ"א עכ"פ ספק הזה. אמרו מעתה כיון דבפסול לעדות ספק הזה לא נחמיר בבדיקה סיכון דין בו אלא ספק דרבנן שאינו לא עשה תשובה, ולא בדק ביישוב הדעת עד שעבר על פגימה כ"ד שאינה אוגרת ואף דספק דרבנן נמי לא עבדין לכתחה, אבל כאן יש עוד ספק שמא לא היה בסיכון פגימה כלל, לכן מותר לכתחה לסוכוך עליו בא בבדיקה סיכון ונoston לו בפרט אם אין לפניו שותח אחר. וזה שמד"יק הרמב"ם ז' בלשונו הטהור בחלוקת הראשונה דሞמר צריך לישראאל כשר לבדוק לו הסיכון, מפני "שחצקו שאינו טורה לבדוק" מדייק לכטוב "חצקתו" דזקוק מומר שחצקו שלא עשה תשובה, וא"כ חזקתו שאינו טורה לבדוק, דמקלו גיד לו ויסמוך על בדיקה קלה שדי לפגימה האוגרת ואני די לפגימה הנרגשת לחוד, ואח"כ כתוב דሞמר לע"ז ולהחל שבת שחיטתו פסולה לנמרי, ודוקא מומר ולא חמוץ, והוא נמי מה"ט דשחיתת מומר לע"ז ולהחל שבות איןנה פסולה אלא מדרבן עין בחודשי הר"ן ז' בסוגי' ומ"ש לדעת הרמב"ם ז' לדוחית נכרו גופה אינה אלא מדרבן

במה שעורתתי באות ג'). לא ראיתי אף באחד מן המפרשים שיעור על האורות הזאת, שהיא בעצם מורה שלא יכול לסרע דעת קדשו של הרמב"ם ז'יל, אשר מימות משה עד משה לא קם ממשה.

אבל לפי הצעתינו אין תחילת לשום קושי' וכל דבריו מזוקקים. והוא דרמב"ם ז'יל מיאן בפרש"ז' באה דמייטה לא טרכ שפירש Adams ימצא פגום לא יחוור אחר סיכון אחר או ישחינו, דפירוש זה נפרד מני ובו' דקאמר שם בגמרא דחמצן של ע"ז מותר מיד מפני שמחליפין, הרי דטרחא כ"ד להחלף חמץ מטיחין וא"כ כ"ש דמתרחין לתקן הפגם או להחליף את הפגום בכשר, ועיי' ריטוב"א שנדרח הקהלה ליישוב פרשי"ז' מכך האי חומרה. אבל הרמב"ם ז' חורי כתב שהזקתו שאינו טורה לבדוק, ולא מהמות גודל הטרחא שיש בבדיקה, זאת ודאי לא נתן לה Amar דהיה בבדיקה הסיכון טורה גדול, אלא עכ"ב כונתו דמחמת קלות דעתו, איןנו נותן לב לבדוק ביישוב הדעת י"ב בדיקות שהצריכו ח'ז' כדי למצוא אף פגימה דקה הנרגשת ואני אוגרת, עכ"ב משום דאין זה אלא חומרה דרבנן שאינו מוחש עליה וידוע מש"כ הר"ר יונה ז' דהרבבה יוארת טמיים ויישוב הדעת צריך בבדיקה הסיכון, וא"כ מומור אפיו לאיה עבירה קלה שהיה, פשיטא דעתך' אין בו יוארת טמיים כדי לבדוק ביישוב הדעת והבנת הלב למצוא גם פגימה הנרגשת לחוד, דאין בה אלא חומרה דרבנן, וניהו דאפיו על אישור דהרי חמץ שאינו מאותה עבירה שהוא מומר עליה איןו אישור דהרי חמץ שעעה"פ לר"ש נמי רקס איסור דרבנן הוא, ומ"מ אמרין דמחליפין, עכ"פ שהמה מומרים לעבור אבל יראה דאוריתא, וא"כ גם הכא נימא דעתך' שהוא מומר למשלஆשעטני, מ"מ אין חמוץ לשחות בסיכון פגום מדרבן דהינו פגימה שאינה קורעת. אה"נ אבל כאן הלא על הבדיקה אנו דנין דהינו או טרייח למצוא פגימה צוא, ורק ע"ז אמרו דאין בו יוארת טמיים לטrhoה עליה בשומות לב כדי שימצאנה, כדי שלא יכשל באיסור דרבנן. וכך שcn הוא לא חשו לה רקס במומר ואפי' לשאר עבירות ולא בחשו אפיו לנבלות משום דחילוק שבין מומר לחמוד שער ג' פעמים מוחזק אצלנו לעובר עבירה ולא עשה תשובה, משא"כ חמוץ אפשר דעתה תשובה, דנינו דגס בפ"א נפסל לעדות, היינו משום דלעדות עבון מוחזק בכשרות והיא עכ"פ איןנו מוחזק בכשרות כי מי יודע אם עשה תשובה, אבל עכ"פ איןנו מוחזק להיפך לאפשר דעתה תשובה תשובה, דהרי תראה דammo בברכות ת"ח שער עבירה בלילה אל תהריר אחריו ביום שהוא עשה תשובה, ופרק שמא ס"ד דמשום שמא עדין יש מקום להרהר אחריו, ומתרך ודאי עשה תשובה הרי דבת"ח אמרין ודאי עשה תשובה, ומינה דבשרן בנ"א עכ"פ ספק הזה. אמרו מעתה כיון דבפסול לעדות ספק הזה לא נחמיר בבדיקה סיכון דין בו אלא ספק דרבנן שאינו לא עשה תשובה, ולא בדק ביישוב הדעת עד שעבר על פגימה כ"ד שאינה אוגרת ואף דספק דרבנן נמי לא עבדין לכתחה, אבל כאן יש עוד ספק שמא לא היה בסיכון פגימה כלל, לכן מותר לכתחה לסוכוך עליו בא בבדיקה סיכון ונoston לו בפרט אם אין לפניו שותח אחר. וזה שמד"יק הרמב"ם ז' בלשונו הטהור בחלוקת הראשונה דמומר צריך לישראאל כשר לבדוק לו הסיכון, מפני "שחצקו שאינו טורה לבדוק" מדייק לכטוב "חצקתו" דזקוק מומר שחצקו שלא עשה תשובה, וא"כ חזקתו שאינו טורה לבדוק, דמקלו גיד לו ויסמוך על בדיקה קלה שדי לפגימה האוגרת ואני די לפגימה הנרגשת לחוד, ואח"כ כתוב דמומר לע"ז ולהחל שבת שחיטתו פסולה לנמרי, ודוקא מומר ולא חמוץ, והוא נמי מה"ט דשחיתת מומר לע"ז ולהחל שבות איןנה פסולה אלא מדרבן עין בחודשי הר"ן ז' בסוגי' ומ"ש לדעת הרמב"ם ז' לדוחית נכרו גופה אינה אלא מדרבן

דקה דרבנן שרי על עץ ואבן, זהה הוה כמו בשאר סכך דאפשר לשמש בדוחק, אין בו משום מתקן מנת, אבל במשחזה שלה לעולם אסור דגם בסכך שרואוי לשמש בדוחק אסור, זהה מלacula ממש מקרי. ומיושב בה גם מה דקה ק"ז רעכ"א זל דחכם איך רואה לעצמו סכך בי"ט שהוא ימצא פגום והוא ל"י מטלטל מוקצה, ולפי הנ"ל לק"מ, דהרי על עץ ואבן יכול לתקן זהה שרי לחכם, ורק אין מוריין כו וرك בע"ה חשש שיחדדה במשחזה שלה אף כדי היה על עץ ואבן, דמסתמא בכל מתקנת במשחזה שלה מעלה עץ ואבן שיש יותר תורה לתקן.

מכל הלין פסקי הרמב"ם זל יוצא מא מפורש דהאי בא בדיקה מעולה אפיקמה הנרגשת שאינה אוגרת אינה אלא מדרבן אחרי שקבלו חזורת ר"ע שגورو אומר דעתך פגום פסול השחיטה ע"פ שאיןו עיקר הסימן וסמכותו אקרה דושחתות בהז דלא להשיג על השחיטה שתה"י בדרך משיכה ולא בדרך דרשעה ועיקורו, אלא דגם על הסכך צריך להשיג שלא תהי פגומה, וכל שנקראת פגומה.

וחשיטה פסולה יותר באור השיטות בהז עיין בסוגי' במקומו. וرك זאת אזכיר עוד כאן דהאי בדיקת הרגשה בחוש המשוש נמי סמכותו אקרה דושחתות בהז, כיון דלמדו דבי בדיקה לחכם, ע"כ בבדיקה הרגשה בחוש המשוש ולא בבדיקה ראי' בחוש הראות אמרו, כי דבר ידוע דוחש הראות חזק יותר אצל ההומונאים העוסקים בעבודה גשמית ולא במושכלות, והלוש אצל החכמים בעלי ספר, וחוש המשוש הוא להיפך חלש אצל ההומן עובדי אדמה וכדומה וחזק אצל החכמים בעלי מנוחה וכיון דabdיקת חכם כסמכון ממשילא בבדיקה הרגשה בעין דהו יתור מוכשרת לה. וזה דברינו אבושא ואטופרא נדחקו הראשונים זל, והתוס' כתבו דבריאו בגנד ושת וטופרא בגנד קנה והאחרונים זל חקרו למה עזבנו אכן בבדיקהبشرא. ולולי דבריהם זל הייתה אמר הבדיקה צריכה צרך להיות על תרתי על חדודו ועל חלקו, כי הסכך צריכים להיות חד וחלק וכ"כ הרמב"ם בפ"א היה באיזה דבר שוחטין וכי והוא שהיי' פיה חד ולא ה"י בה פגום, ולכן בעין אבושא להבחן אם חותך היטב שהוא חד כראוי, ואטופרא אם אין בו פגום והכי נהגנו גם עתה לבדוק הסכך על בשර היד אם חותך כראויCID. עוד זאת ראיית להזיך כאן מה שראיתי דבר חדש מק"ז החת"ס זל בתשו' הנ"ל דגימה אית בה משום עיקור או משום שהיי', וזה לכארו' פלא, נהי דבמוקם שהוא פגום איןנו איןנו חותך אבל שהיי' כ"ד כזו הרי מדינה אינה פסולת ורק חומרת אחרים היא לפסול בשהיי' משחו, אך אפשר דבסכך פגום משום שהיי' נגע بي'. אבל ניחא לי בשנאמר כיון אין שיעור לשחיטה ומוליך ומביא כל הימים כלו כשר, ע"כ השוואות מצטרפות לשיעור שהיי' בשחיטה אריכתא והוא אבעיא דלא אפשר בגمرا דף ל"ב ע"א. ולפ"ז יש לנו טעם חדש דח"ל חשש על כל פגימה אפילו אינה אוגרת ואני קורעת משום דעתך פגום אינו חד ויש חשש שהיי' בשחיטה אריכתא לכן לא פלוג רבנן ופסלו כל פגימה אפלו אינה קורעת ודוק'.

ועוד זאת נשאר לבאר לך, דעת הבה"ג ג"כ כדעת הרמב"ם, וכאשר הבאתי לעיל מוגרות רצ"ח זל שמעתיק דברי הבה"ג שכותב בבדיקה הסכך אנו למדין מושחתות בהז, וממילא שלא קשה על הבה"ג קושי התוס', דלמה לאמנה בין חמשה הל"ש עיקור דבסכך פגומה, הרי מאחר דחכמים פסלו סכך פגומה גם אלא עיקור ר"ל אפלו אין בכך הפגימה לעkor, אין נחשוב עיקור דבסכך, וכן תראה בחינוך שהוא הראה זל של שמנה הל"ש וכגדעת הבה"ג בתוכם עיקור סימנים ממוקם חיבורם בלתי וועל כל הני כתוב דשחיטתן פסולה, ואה"כ כתוב זל, "וג"כ צריך לדעת עניין בדיקת מתקן מנת, וכך גם כאן בסכך של שחיטה הפגומה רק פגימה

במשנה דריש גיה"נ אין נאמנים על הלב וגיד ולחכמים דנאמנין משום דהוא איסור תורה ודאי, אבל לטrhoה ביב' בדיקת אחר פגימה דקה שאינה אוגרת חסודים הם דשמא לא יתרוחו בהז. וההילוק בין לבין מומר לאחד מן העברות לדעת הרמב"ם דሞמר חזקתו אין טורה כלשון הרמב"ם, ובtbodyם ספק הוא ודינם כפושלי עדות דספק שמא לא בדקן כראוי על פגימה הנרגשת. ונינוי דשם כתוב דשותט בין עצמו היינו באינו טבח דלא תקנו להראות הסכך לחכם אבל בטבח תקנו. וגם בטבח בדיעבד כשר הבשר אף דלא הראה סכךו לחכם דודקה ללא נמצאת סכךויפה מכריין אבשרה דטרפה אבל בנאבד הסכך משמעו דרך ולא נדייק מרישא דודקה בנמצאת יפה לא מכריין הא בנאבד מכריין דכן יש למלמוד מן הרמב"ם זל שכתב, דבלא נמצאת יפה מכריין אבל בשרא דטרפה, ועיין בחודשי ליקון דהרמב"ם לשיטתי' מוכרכה פרש כן, ועל כל בשרא היינו אותו הבשר ששוחט בלי להראות הסכך לחכם שא"ל לעמוד על הסכך לבדקו עתה. שלא מסתבר כלל לאמר דאפילו הראה סכךו לחכם יקנשו לאסור האי בשר, וכיון שכן מוכחה דבນמצאת סכךו יפה לא מכריין גם על האי בשר דאי' לא ברר השר סכךו והבן. ועכ"פ לק"מ לכל שمراה סכךו לחכם אין בככ כלום אס הטבח לא בדקה רק בהעbara בעלמא מפגימה האוגרת דהרי מו"ט תקנו להראות סכךו לחכם משום דחשודים הם בכך. אבל אם עבר ושוחט ללא הראות סכךו לחכם ומפגמתה מעברינו לי' שפיר. ובזה נסתירה ג"כ ראיית הגה"ק בעל ד"ח זוק"ל שמכוכיח מהאי רמב"ם דאם מחייב לש"ב הסכך שהראה בתורת יפה שהוא פגום דלא מעברינו לי', דאל"כ אין השוו להראות סכך לחכם ביו"ט שמא ימצא פגומה. והוא קושית הגאנונים הנ"ל אבל אין זה ראי' דהרי מה"ט תקנו הראות סכך לחכם ואיך נעביר את הטבח שעשווה כתקנת חז"ל, וא"א לבוא למכלול דהרי בכל פעם מראה סכךו לחכם אבל עתה בזמןנו שכתבו הראשונים זל דממנים אנשים ידועים ומוחזקים, וגם אינם שוחטים לעצם ומוכרים לאחרים, ולהם מחלו חכמים כבודם, ולרמב"ם דמשום לתא דאסירא ג"כ בטלה התקנה, דהרי רק בטבח המוכר לאחרים תיקנו, וא"כ מי שנמצא סכךו פגום אין ראי' ממש דין לכנסו, אמנים לדינה ודאי הci הוה, דאל"כ לא הנחת בת לא"א וכו'.

אבל מה דקה טובא על הרמב"ם הוא דהמעין שם בرمב"ם ובכ"מ ימצא דשיטת הרמב"ם הוא דכל שנטקלל הסכך באופן שגים בדוחק איינו ראוי לתשמשו, אז גם לחדודה על עץ ואבן אש שלא נתכן לגמרי אסור, דהוה תיקון מנת ביו"ט. אבל אם לא נתקלל כ"כ רק שם"מ טוב לחדודה שיחתוך יותר יפה, אז על עץ ואבן שרוי ואין מוריין כן לרבים, אבל במשחזה שלו לעולם אסור משום דזה מלאכה גמורה עיי"ש. וא"כ קשה בסכך של שחיטה כל שנפוגם איינו ראוי כלל למלאכתו ומה ל"ע ואבן או משחזה שלה, ולמה לי' לרמב"ם לאמור דילך ויחדד במשחזה הרי בעץ ואבן נמי אסור כל שאינו ראוי בשו' ק"ז החת"ס זל וו"ז סיון ט"ו דנתקהה בהז, ורוצה להוכיח מזה אין שום פגימה יוצאת רק במשחזה שלו והוא פלא, דהוא דין שם על מטלית אבל מה עניין זה לעץ ואבן וחוש שדבר בהם רמב"ם, הci נאמר בפגימה דקה הנרגשת ואני אוגרת, לא תסולק על עץ ואבן אתמהה.

אבל אם נאמר דה פגימה שאפשר למצוא החכם אינה פסולת השחיטה אלא מדרבן, אז דברי הרמב"ם מזוקקים עפ"י הסוגי' דביצה דץ י"ט ע"א דכל שנטמא בלבד הטעמה מטבלין אותו ביו"ט ופרש"י כיוון דמה"ת חז' לא מדרבן אסור לית ב"י משום מתקן מנת, וכך גם כאן בסכך של שחיטה הפגומה רק פגימה

פתחה

דורי רק בהזיר כתב הרמב"ם ז"ל האי או נולד, והא ודאי לא שכך שיויצא אבר וחיזרנו.

אבל שיטת הרמב"ם הלאו מוכחת מדין דין פקועה, דהרבנן ז"ל סובר דין פקועה שהפריס ע"ג קרע טעון שחיטה מה"ת, והוא דבר חדש שלא שערו אדם שקדמוני, ומ"מ כן הוא כאשר אבר בזה, וכל המיעין ישפט בצדך דין הוא.

וז"ל הרמב"ם ז"ל ספריה ממן"א, מצא בה עובר כי אע"פ שהוא בן ט' ח' גמורים ואפשר שיחיטה אינו צריך שיחיטה אלא שחייבת אמו מטהרטתו ואם הפריס ע"ק צrisk שיחיטה עכ"ל, והוסיף על דבריו הכה"מ וז"ל, "ושיחיטה זו אינה אלא מדבריהם מושם מראית עין וכותב רבנו בפיהם"ש, ודע שאינו צריך בדיקה, ר"ל שאין הטרפה מפסdetno, לפי שהוא אצלנו בשחוות ע"פ שהוא חי עכ"ל. וכן הasticsים הרשב"א ז"ל וכו"ו עכ"ל הכה"מ. ומ"מ לא יודה, דהרבנן ז"ל, לא היה רשאי לכתב סתום, ואם הפריס ע"ק צrisk שיחיטה בלי האי תוספת הדבריהם, "מושם מראית עיר", כי בכ"מ תמצא שהרבנן ז"ל מזכיר מאי לאbara מה שהוא מה"ת ומה מדבריהם כמו בכל פרקים, בחלב ודם וגיה"נ ובמkommenות אין מספר, ומכך"ש מה שהוא רക משום מראית עין, איך יכתוב סתום צrisk שיחיטה שהוא לשנה דתנה דמתניתן על קרעו ומצא בה בט"ח טעון שחיטה, והוא מה"ת.

וראה אך במחכית של הכה"מ ז"ל, שגה גם במה שתלה ברמב"ם בפיהם"ש דברי התוטס והראשונים ז"ל שכתו דבהתפריס ע"ק דין השיחיטה הכרחית אלא מפני מראית עין, אין הטרפות פסולת בו. וכל הרואה יראה דמעולם לא דבר הרמב"ם מזה.adam כדורי הכה"מ ודאי לא היה הרמב"ם ממשיט דין זה מהבורו יד החזקה. ז"ל בפיה"מ „זה בט"ח שמוטר לאכלו ללא שחיטה, אין חלבו ודומו מותר אצל חכמים, ודע שאין צrisk בדיקה, ר"ל שאין הטרפות מפסידתו, לפי שהוא אצלנו בשחוות ע"פ שהוא חי, והלכה כחכמים ע"מ שלא יהלך על הארץ, ובדררי רשות"ש שמותיר אפיקו הפריס ע"ק איןם הלכה" עכ"ל, הרי לך מפורש דלא דבר הרמב"ם מהפריס ע"ק עד סוף המשנה רק דבר מלא הפריס דוחשיטה של אמו מתיירטו, מ"מ חלבו ודומו אסור, כי כן הוא שיטת הרמב"ם כדיוע, ומעטה נצמלה לו חקירה, אם תהיאabei בט"ח טרפה מבטן מה תהא עליה, דלפומ סברא חזונה כמו דחלבו אסור משום דמקרי שור, ולא נידון לעניין חלב כאחד מאבריו האם כמו כן חי"י הטרפות פסולת בו, ע"ז מלמדנו דזה ליתא דגבי חלב נידון כשרו שלם בפ"ע, אבל לגבי טרפות לא, והטעם דכל טרפה הוא תחולת נבלות וחוד לאו הוא כמש"כ הרמב"ם ז"ל פ"ד ה"ז ממן"א, וכך כל שאין הנבלות פסולת בו, אך תפיסת הטרפות שהוא רק תחולת נבלות. ואם נמצא עובר מת לכ"ע שחיטתו אמו מתיירטו, ואיך חי"י הטרפה חי"ג רגוע מהמות. דין זה ממשינו הרמב"ם ז"ל לשיטתו דס"ל תלבן אסור. והotos ותור הראשונים דפליגי זה על הרמב"ם, וס"ל דחלבו מותר, אין מן הצורך שיש אמרו דין טרפות מן הבطن פסול בו, דהוא ק"ו מחלב, אבל לעומת זאת בהפריס ע"ק דס"ל דבמי שחיטה רק מדרבען, נתווה להם החקירה מה דינו אם נטרף האי בין פקועה לאחר שהפריס ע"ק ברבות הימים אשר הוא חי והחליטו בזה להקשר כיון דוחשיטה גופה אינה אלא מפני מ"ע והטרפות אינו ניכר כ"כ, וכן לא החמירו בנמצאת סיכון פגום. אבל הרמב"ם ז"ל לא דבר מדין זה כלל לדידי טעון שחיטה מה"ת, ופשיטה דטרפות אח"כ פסולת בו.

ועיין בחודשי בפניהם בסוגי שם, דהרבנן ז"ל מפרש הסוגי דר' מרשניא ואבוי פלייגי בזה אי חכמים דרש"ש מה"ת קאמרו או

הסבירו חכמים לבודוק אותו עם הצפורן ועם הבשר ובשלש רוחותיה של הסclin, ואם נרגש בה פגימה אפילו כ"ש השחיטה אסורה" עכ"ל, הרי מפורש אומר בדיקת הסclin מפגימה כ"ש ארכcta דרבנן הוא, והשוחט באפי פגימה כ"ש, השחיטה אסורה ולא פסולה. יותר ביואר הדברים תמצא בסוגי דף י"ז ע"ב עי"ש היטב.

עיקר ז' אבר היוצא ואבר המдолדל ובן פקועה

динי אבר היוצא והמודולDEL ודייניבן פקועה מבוארים בפ' בהמה המקשה, אלא דבביאור הסוגיות יש מבוכה רבתא בין המפרשים והפוסקים. ואשר בارتני בפנים דעת הרמב"ם ז"ל בבואר הסוגי היא המחוורת ומתΚבלת וכל נושא כליו וגם לרבות הראשונים ז"ל, לא ירדן לסוף דעתו, ולא הרגשו מה היא שיטתו, וכך נא עמיד רק מקצת שיטתו בעניינים אלו, שהוא נ"מ רבתא לדינה והוא חדש ומחודש, אבל לדעתואמת וצדקה תלי"ת.

הרמב"ם ז"ל בפ"ה ה"ט כתוב ז"ל: עובר שהוציא ידו או רגלו נאסר אותו האבר לעולם וכו', ואפיו החזר אותו אבר לمعايير ואח"כ נשחת, או נולד הولد וחיה כמה שנים, הרי אותו אבר אסור משום טרפה וכו', עכ"ל, וע"ז כתוב הכה"מ דכלא/or נראת שדין זה כולל לכל עובר שהוציא ידו גם למי שלא נשחתה אמו קודם לידתו, אבל לפי האמתה הטעות, שא"כ ברוב הבעמות נמצא אישור בהרבה אברים שיויצאים קודם הלידה. ואף שמדובר מוכחה שהיה סובר ברמב"ם כפישוטו, אבל האמת יורה דרכו שלא כיון הרמב"ם לזה עצת". ומכח האי אמת שלל, נתקשה בבי' הרבה, שהשימייט הרמב"ם ז"ל הא דר' מרשניא דד"ב ע"ה ע"ב דאמר בן פקועה הבא על בהמה דעלמא הولد אין לו תקנה למ"ד חושין לזרע האב, וכן השמייט הא דאבי דאמיר התם הכל מודים בקהליט בו פקועה דשרי דמלתא דתמייה מזכר דכוויי אנשי, ולא ידע הב"י מענה לכל אלו. אבל אני בارتני כמשמעותם בדברים דדרבי הרמב"ם כפישוטו וכל גدول ביד, לכל המדחק בדברי ולשון רבנו הרמב"ם ידו על התחותונה, כאשר כתבתי בהקדמה, דהרבנן ז"מ שעשה חברו משנה תורה, בכוונה שלא נctrיך אדם לעין בשום ספר זולתו כדי לידע דיני התורה, היה מוכחה ע"כ לדקדק בלשונו להיות ברור ומובן וטהור מכל סייג, ושלא ישטע לתרי אונפין, כי לולי זאת נפל פטו בבריא מבוגן, ולכן תמיד משכנתני ונשאי, להעמיד דברי הרמב"ם על פשوط משמעו, ותלי"ת בכ"מ ראייתי נפלאות, וכן הוא בהענין אשר לפניו.

דעת הרמב"ם ז"ל דברי היוצא לדעת חכמים דר"מ דף ע"ב ע"א, ע"כ אית בי' איסור טרפה גם קודם שחיטה ומצד בשדה טרפה, כי רק אז מובן מה שאמרו דוחשיטה מטהר את היציאה מידני נבלה לטרפה. ופלוגת ר"מ ורבען הוא בש' לידה לאברים, או אין לידה לאברים, דר"מ יש לידה לאברים, וכך לא בעין קרא כל לאיסור אבר היוצא דכיוון דזהה כלוד, שוב לא נגרר אחר שאר העובר, ולא ניתר בשחיטה האם, וממילא דזהה כשאר אבמה"ח ומטמא, אבל חכמים דר"מ ס"ל אין לידה לאברים, והיה נגרר האבר היוצא אחר עיקר העובר, اي לאו קרא דובש בשדה טרפה דמרבען מני' אבר שיוצא חוץ למחיצתו שנאסר טרפה. אלא דהא דין לידי לאברים היא דוקא אם לא נולד לבסוף או שחזר האבר בטלת הלידה הלו ע"פ שנולד Ach"c. אבל בנויל כדרכו אף שהוציא תחולת האבר מה בכ"ק הלא אגלי מלטא למפרע דהכל חד לידה ואני אכן יציא חוץ למחיצתו. עיין מש"כ בסוגי' דמברכת ס"ט ע"ב דברים נחמים קלוריון לעניינים תלי"ת. וכן על חנן קמתמה הב"י ז"ל, דהא רוב לידות נמצאת אבר היוצא

ומי הוא זה אשר לא יודע דהאי „אע”פ שלא הפריס עג”ק” שכותב הרמב”ס אין לו שחר, אם נאמר לכל השחיטה בהפריס עג”ק אינה אלא משום מר”ע, דהרי הרמב”ס הכא מכרת דבר דחייבין על תלבו כרת, ומה ל’ הפריס או לא הפריס. דמלשונו משמע Adams הפרס פשוטיא דחיב בcart, וכל החולק על הוכחה זו בדוחקים בדוחים אין תרופה למכת עורונו בעניינו שכלו.

ג’) והוא היותר בולט, דהרבמ”ס פ”ב הלכ”ז מהלכי אבה”ט כתוב ו”ל: השוחט את הבמה וכוי ואם מת קודם שיפריס עג”ק הרי הוא תהו ששהית אמו מטהרטו עכ”ל. ואשותו את הטרפה קאי עי”ש בכ”מ. והרי מבואר דאם הפריס עג”ק ומת מטמא נבללה והוא מניל לרמב”ס, דמהיכי תמי נימא דמשום מר”ע גוזו רבנן תומאה. ועיין בי”ד סימן יג טו”ז סק”ד דרצה לומר לכל עצימות השחיטה משום מר”ע אין אלא לכתלה ולא לאסור בדיעבד, ובו”ד החדשות נדפס מנובי ז”ל השגה על דברי הטו”ז אלו, מדברי הרמב”ס אלו דפסק דאפיקו מטמא נבללה גמורה. ולא חלי ולא הרגיש כי אפיקו נדחו דברי הטו”ז אין לדברי הרמב”ס שום הבנה, דכלל גדול בידינו אפשר טומאה לא מפשיןן, וכאשר אמרו במקילון פי”ע ב’ אם אמרו ספק טומאה לטהר, יאמרו ספק אמרו דלא כרשי”ש כמובן. אלא ודאי משום דר’ אשיש ס”ל שלא כאבי אלא כר’ מרשיא דבדאוריות פליגי, ופסק פשיטה רמב”ס כוותי ולפיכך יפה עשה דלא היבא לא דר’ מרשיא ולא דאבי משום דר’ מרשיא אלiba דריש”ש אמר למלאי ואנן וחושין לפ██וק חכם דפליגי, וס”ל דמדאוריות טוען שחיטה, ודאבי פשיטה דאינו הלכה, אלא כר’ מרשיא דבדין דוריות פליגי, עיין בחדושים שם בארכיות. ועל אמרת דברי אלו מורים גם שאר פסקי ולשונות הרמב”ס וכולם מעידים עדות מכונת דמה”ח טוען שחיטה כאשר תראה מן הפסיקים שאביה באזה.

מעיקר הדין ונוה”ת, וכן אם מת מטמא בשאר נבלה.
ואחר שזכינו לידע כל זאת מילא נבן כי הרמב”ס היה מוכರח לפреш דעיקרابر היוצא אינו תלוי בשחיטה, אלא הוא אסור בפ”ע מקרה דובשר בשדה טרפה, דהרי גם אחר שחיטת האם אם הפריס עג”ק טוען שחיטה מה”ת, ולמה יאסר האבר עין בפניהם מה שהארכנו בזה ונצמח מה דגםابر המודולל כמוابر היוצא אסור מה”ת, דמחד לפוטא מרביין תרווייו. ורק”י ותוס’ יותר הרשונים דסבירו דברי היוצא עיקר איסרו מלחמת שאן להולד שחיטה שכבר הותר בשחיטה אמו, ולא בעין קרא דובשר בשדה אלא האחיזר דלא מהני, لكن מצי סבירו דברי היוצא מה”ת אסור ולוקין עליו משום אבמה”ת, ואבר המודולל אינו אלא מדרבען, וקרו אסמכתה בעלמא, אבל לרמב”ס דין איסורابر היוצא תלוי בשחיטה רק מקרה דובשר בשדה נאסר, لكن חד דינא אית ל’ עםابر המודולל, ושניהם אסורים מה”ת, אלא דין לוקין עליהם משום דווה לאו שבכללות.

ובטעמא זהה מلتא דיש חילוק מה”ת בין הפריס ללא הפריס על”ק כתבתי בפנים, דהנה כפי שבירנו בעקרונים הקודמים השחיטה במדבר כמו הנחירה הותר להם מפרקשת עי”ש שחיטה שנכנסו לארץ שנאשרה הנחירה הותר להם מפרקשת עי”ש שחיטה אבל לעומת זה נתן להם שיעור ב’ בבהמה וא’ בעוף דיניוו דלא הטהור בכל מקום. והרי תראה דהרא”ש והטור ז”ל השמייטו דין זה של הרמב”ס מכל וכל, ידעתית דלא מטעה דידי השמייטה, דהמה לא נחתו כלל זהה לדעת דהרבמ”ס מצריך שחיטה מעיקר הדין, אבל אין ספק אכן דהשמייטה משום דלא מסתבר فهو לחוש למראית עין גבי או”ב لكن לא חשו להביאו.

ו”ז היבא דר’ מרשיא דבן פקעה הבא על בהמה דעלמא הולך אין לו תקנה. ומימרא זו לפום רהייא אין לה שיקות כלל להאי פלוגנטא דריש”ש ורבנן, עיין בחדושי ק”ז החת”ס ז”ל שם, דמתמה הרבהה ע”ז, אבל הרמב”ס ז”ל קמתרץ ברוחב בינו חומרא זו בפשיותו, דר’ מרשיא דока לריש”ש קאמר למלאי’ משום דהוא היה מפרש דברי ר’ כהנא חמיו, דהפריס עג”ק אילقا בינייהו מדוורייתא קאמר, וא”כ לדעת חכמים דינו אין לו מקום רק לשיש וועל זה חולק ABI וס”ל דגס לחכמים אין טוען שחיטה רק מדרבען משום מר”ע. וכיון דר”א דהוא בתרא לא רצה לקבל הא דהרבבה אמוראי קדמאי אמרו הלכה קרשי”ש וכל מקום שונה ריש”ש הלכה כמותו וחושש להא דר’ יונתן דאמר הלכה קרשי”ש במסוכן ובתרומות מעשר. והאי ר’ יונתן גופי לא קאמר דין הלהקה כרשי”ש רק בהני תרי אלא דבאייך אין כאן הכרעה. ואי כל עצימות פלוגנתם רק בדרבען ומשום מר”ע, אין מקום לפ██וק דלא כרשי”ש כמובן. אלא ודאי משום דר’ אשיש ס”ל שלא כאבי אלא כר’ מרשיא דבדאוריות פליגי, ופסק פשיטה רמב”ס כוותי ולפיכך יפה עשה דלא היבא לא דר’ מרשיא ולא דאבי משום דר’ מרשיא אלiba דריש”ש אמר למלאי ואנן וחושין לפ██וק חכם דפליגי, וס”ל דמדאוריות טוען שחיטה, ודאבי פשיטה דאינו הלכה, אלא כר’ מרשיא דבדין דוריות פליגי, עיין בחדושים שם בארכיות. ועל אמרת דברי אלו מורים גם שאר פסקי ולשונות הרמב”ס וכולם מעידים עדות מכונת דמה”ח טוען שחיטה כאשר תראה מן הפסיקים שאביה באזה.

א’) בפ”ב מהלכות שחיטה ה”י כתוב „דאם יצא העובר חי והפריס עג”ק אין שוחטין אותו ביום אחד ואם שחת אין לוקה“ עכ”ל. מהא דכתב דאינו לוקה נמי מוכח דעכ”פ איסור תורה אילقا הכא דין ריק מושם מר”ע בעלמא פשיטה דין כאן מלוקות. והא דבאמת אין לוקין עליו, מושם דהא אילقا כמה אמורים דאמרו הלהcta כרשי”ש ונינו דפסקין להחמיר בשל תורה חכמים, ולא סמכין אהאי כלל דר’ חיא דבעל מקום שונה ריש”ש במשניתינו הלהcta כמותו, אבל להקל להלקתו וחושין לדריש”ש. ולא עוד אלא דההא דisor הרמב”ס ז”ל לשחות העובר בו ביום נמי מוכח דעתו שחיטה מדינה, דהרי ק”ו אילقا אם אין הטרופות פולס בו כפי מה שכתו הtos’ והראשונים ולדעת הב”י גם הרמב”ס בתוכם, מושם דלא חששו משום מר”ע אלא בשחיטה בלבד, שהוא נכר לכל אם יכנו על ראשו שהוא מנבל, אבל בטroppות וכן על פגימות הסcin לא חששו, מכש”כ דין לחוש משום או”ב דמן דראה אותו שוחט מנא ידע דנסחטה אמו היום, ואם ידע הרי ידע מסתמא ג”כ שהעובד היה בתוכה וניתר טמה, ורק מפני מר”ע נשחת. ואם מכר הולך לאחר ושותו בודאי ליכא מר”ע כלל, דהאי לוקח מנא ידע דנסחטה אמו היום, ומהיכי תמי נחודהו בידע ושות. ואפיו אם נדחק דמי”מ שייך כאן מר”ע, עכ”פ חדש דין שחידש הרמב”ס מדעת”י דנפשי” שאין דרכו בכ”ל למה לא כתוב יראה לי, כדרכו הטהור בכל מקום. והרי תראה דהרא”ש והטור ז”ל השמייטו דין זה של הרמב”ס מכל וכל, ידעתית דלא מטעה דידי השמייטה, דהמה לא נחתו כלל זהה לדעת דהרבמ”ס מצריך שחיטה מעיקר הדין, אבל אין ספק אכן דהשמייטה משום דלא מסתבר فهو לחוש למראית עין גבי או”ב لكن לא חשו להביאו.

ב’) בפ”ז הלהקה ג’ שם כתוב השוחט בהמה ומצא בה שליל כל חלבו מותר וכו’, ואם שלמו לו חדשיו ומיצאו ח’ אע”פ שלא הפריס עג”ק ואין צרך שחיטה, חלבו אסור וחיבין עליו כרת, עכ”ל.

פתחה

טומאה יש לה חזקת טהרה, והני תרי חזקות מתנגדות דוחקתו שחייטה מה"ת לדינה לא זו בלבד דבון ט' כי שהפריס עג"ק טען אישור אמורת דלא נשחתה כראוי וחזקת טהרה אומרת כראוי נשחתה, וא"כ נימא דל חזקות מהכא, והוא"ל ספק בין לענין אכילה ובין לענין טומאה. וכן ספק הרמב"ס פ"ג הט"ו בנשפט הסימן ולא נודע אם קודם או לאחר"ש דהוה ספק נבלה, וכן בהלכ"י י"ח כתוב דרך כלל דכל ספק בשחיטה הרי זה ספק נבלה, אלא דבאל בדק בסימנים פסק בפ"א ה"יב דהוה נבלה, ומשמע נבלה ודאי. ועיין בתפicha לפרמ"ג ז"ל שהאריך ולא מצא מענה לישיבת דעת הרמב"ס. לכואורה נהפוך הוא דלא בדק בסימנים קיל משאר ספק דהא איןACA כאן רוב, דרוב פעמים שחוט שפיר. וניהו דחרשב"א ז"ל כתוב דהוה רובה דתלי' במעשה, חזקה שלא נעשה מעשה, אבל עכ"פ לא גרע משאר ספק בשחיטה, ולמה לא יהי' גם כאן רוק ספק נבלה, הן לענין אכילה והן לענין טומאה. וכפי הנראה דמה"ט כתבו התוס' שם דמה"ת טהורה וכשרה ממשום דרוב פעמים שחוט שפיר, ורק מדרבנן החמירו לענין אכילה ולא לענין טומאה. אבל מפרש"י שם לא נראה דרכך מדרבנן קאמר וכפי שהראתינו לעיל דרישנו כן מקריא, וכפי הנראה אין זה אסמכתא בעלמא, רק דרשה גמורה כי הכתוב מיותר למגרמי וכן דריש תדברי" הא קרא כן כמובא בירוש"א. עיין מה שכתבתינו שם זהה.

אבל דעת רשי"ו ותוס' הלכו זהה לשיטתייהו, כי התוספות סברו דחזקת אישור דקאמר הינו חזקת אישור שאינו זבוח, כמו"ש התוס' שבשותות ובביצה CIDOU ובמקומוarteriyehו, כי החזקה שבחותם שבבשותות ובביצה CIDOU ובמקומוarteriyehו, דענין חזקה הוא להחזיק את השם טהור טמא אסור מותר וכדומה, ואיפלו עיי' סיבה חדשה. ר"ל אפי' נctrיך לחריש חזקה שבנה שנותחודה, כדי להעמיד הדבר על חזקתו, עשוין כן כמו שתכתבו התוס' בהרבה מקומות בסוגי' דרוב כמו דפטור מן תעיד שהפרה אדומאה טרפה, או חזקת ולד בעמי' חזקת דגרא הביבורה תעיד, דאמו כבר ילדה כדי להעמיד חזקת פטור על מקומו, ואע"פ שהحسابות מתחלפות, כי מתחלה פטורה מן הבוכרה משום דעדין היא בעמי' אמה ולא נפטר רחמה, ואח"כ כשכבר נולדה פטורה, מפני שאמה ילדה כבר, מ"מ כדי להחזיק שם פטור מהזיקין שבנה חזקה חדשה, וא"כ הכא נמי חזקת טהורה דברמה חזקה אלימטה להעמידה גם אחר מיתה בהמה, דاع"פ שבחייב היהיטה טהורה מפני החיות המצלת מן הטומאה, ועשיין נחיקנה לטהורה שהיא שחוטה, מ"מ שפיר חזקה הו להחזיק את השם טהורה איפלו מסבה לשבה, ולכן נתקשו דנוקי חזקה להדי' חזקה חזקת טהורה כנגד חזקת אישור, ולהיו ספק שחוטה הן לענין אישור והן לענין טומאה, דליול לגבי אישור בחר חזקת אישור ולגביה טומאה בתו חזקת טהרה א"א, כיון דהוה תרתי DSTORI וכן הוכrhoו לאמר דמשום דרוב פעמים שחוט שפיר מה"ת טהורה ומורתת אלא מדרבנן החמירו לגבי אכילה ולא לגבי טומאה דלא לאפשר טומאה ולמד"ד נבלה ס"ל כיון דהוה תרתי MILI DSTORI השוו מודתויהם לאמר דגמ' לענין טומאה מटמא מדרבנן.

אולם דעת רשי"ז ז"ל היא, דענין חזקה היא לא אמר דלא נתווה השנותות או התחדשות רק להעמיד מעמד מצב כל דבר כמו שהוא כל זמן שאפשר, ואין משגיחין על השם כלל והוא למ"ד נבלה, והכי קאמר בחיה היהיטה בחזקת אישור אבמה"ח מטעם שלא נשחתה, כי החשותה אף שהיא חי' מוציאה מידי אישור זה, ועתה אמת שמתה לפנינו, וליכא אישור אבמה"ח, אבל המعتمد שלא נשחתה שחוטה, ר"ל שלא נעשה מעשה השחיטה עדין במקומו עומד, וכיון דבחזקת שלא נשחתה מוקנית לה, והרי מותה ממילא נבלה הויה גם לענין טומאה, מה תאמיר והוא היהיטה טהורה ע"ע וכן דעדין טהורה הוא, זה אינו דחא כדי להעמידה על חזקת טהרתה בעין גנד חזקה, דבכמה בחיה' בחזקת אישור אכילה עומדת, ולענין

והויצא לנו לדינה לא זו בלבד דבון ט' כי שהפריס עג"ק טען בחסימה כ"ג סעיף ה' להוכיח על ראש העוף כשושחה למות יש לדון בזה בתורת, חדא דמאיחר שלדעota הרמב"ס בעין לכתלה מה"ת ב' סימנים שלמים בעוף ולא רק בבהמה, א"כ מנ"ל לדבוחת שחיתת דיעבד ובפרט בעוף רק רוב סימן אחד שאין זאת אלא מעשה רפואי בעלמא, דגמ' בשחיטה צזו נתרת מיד ולא בעין להמתין ולראות אם יצא נפשה עכ"פ תוך מעל"ע. ומכך בשחתה מעל"ע לדעתו ברור דאסור העוף מה"ת ונבלה גמורה הוה, דהרי בארכנו דחא דניתר הנשחת מיד וגם לעשות גיסטרוא, היינו מושום דאן סחדי דאיתר שחיתת ב' סימנים מת בשעה מועטת גם بلا עשיית גיסטרוא. אבל בשוחות רק סימן אחד וכ"ש רק רוב סימן אחד, ואני רואין אותו חיל פנוי כי אפי' בב' סימנים שחוטאים אם אירע شيء מעל"ע אחר השחיטה אני נבוק מאד אם יש להתיר אלא דזה דבר שהוא מן הנמנע אבל בסימן אחד ומכך רק ברוב הוא שכיח טובא במקום שלא שחת הוריין ולא יצא ממנה דם הרבה שחי' ימים איך נתיר אח"כ להחות על הראש ונבלה אם גם בגין פקעה שהפריס על גבי קרקע עכ' שחיתת מן התורה. והדבר חדש אבל נצחים על כרחנו מישית הרמב"ס ז"ל ודוק היטב ועיין דף ל' ע"ב בחדושנו ד"ה ולכן.

עיקר ח' כל ספק בשחיטה להחמיר ונשחתה הותרה

מיימרא דר"ה במכילתן ט' ע"א אמר בהמה בחיה' בחזקת אישור עומדת עד שיודיע לך ומה נשחתה, אבל אם נשחתה בחזקת היתר עומדת עד שיודיע לך ומה נשחתה, ואך באיתיליד בה ריעותא. ומימרא זו מביאה הגמואה על הא דתנא בברייתא, שלא בדק בסימנים נבלה או טרפה לכל ח' כדאית לי' וקאמר דפליג בדר"ה דמ"ד טרפה ס"ל חזקת אישור אמרינו חזקת טומאה לא אמרינו, ולמ"ד נבלה בחזקת אישור קיימת והשתתा מתה עיין בגמרא. והנה שורש מימרא דר"ה נמצא בספרא מובה ברשי"ס פ"ש שנייני: להבדיל בין הטמא ובין הטהור בין החיה הנאכלת ובין החיה אשר לא תאכל, צל' בין חמוץ לפורה ובין צבי לעירוד, אלא בין נשחת חמוץ בה קנה לנשחת רבו ובין שנולדו בה סימני טרפה כשרה לנולדו בה סימני טרפה פסולה, עכ"ל. ולכאורה הני נמי למה לי' וכי לא ידיעין מקום אחר דבעין נשחת רבו ולא חצין, וכן בטרפאות נקב הלב ולא לבית חללו, או נדרס ולא כdomה דטרפה, כי על מעיים דכשר, או האדים הסימנים עצם וכdomה דטרפה, כי כל אלה עכ' בא ההלכ' המיוונית, ולמה לי' הא קרא, אבל הפירוש האמתי בדרישה זו הוא, דאתא לחיב בבדיקה סימנים לאחר שחיתה אם נשחת רבו, וקאמר להבדיל בין הטמא ובין הטהור הקדים טמא לטהור, דקודם שנבדוק אם נשחת רבו הוא טמא, דבחיקת שלא נשחת' מוקמין, ובין החיים הנאכלת ובין החיים אשר לא תאכל, הינו בנמצא נקובה הריאה או בני מעיים לאחר שחיתה, דמסתמא תלין בזאב או במשוש ידא דטבוח, لكن הקדים הנאכלת, ואם הוא במקומות דאי מוקם לתלות עכ"פ דמ"מ אפשר דעתהacha אחר שחיתה, חיישין מושום דהרי נקוב לפנוי. הרוי לך משחיתת הנני דינים המבוארים בגוראה דקאי ר"ה עלייו, ומובאים בהאי דרשה דספרא. וגם ראיינו דהספרא סובר למ"ד שלא בדק בסימנים נבלה דטמא קרי לי', אם לא בדק אי נשחת רבו, ולא כמ"ד טרפה ואסורה באכילה.

ויש להעיר, דלאוורה הינו אמורים דלא כמר ודלא כמר, אלא בין לענין אכילה ובין לענין טומאה ספק הוה, דחא אוקי כאן חזקה גנד חזקה, דבכמה בחיה' בחזקת אישור אכילה עומדת, ולענין

הוא כמו בת מבת הבית דלכ"ע לוקין עליו, ולא עוד אלא דמי לא מيري הקרה נמי בטרפה חית העיר עד שמתה ממש, בלי חסרונוابر תחליה, ומה ש' שם בחל' י' ו'ז'ל,, "ואין אתה יכול לומר שטרפה והמיתה, שאם מתה הרה היא נבלה, ומה ל' מתה מהמת עצמה או הכה בסיר' או שברה ארוי והמיתה, הא איןנו מדבר אלא בשנטרפה ולא מתה" עכ"ל, אין כוונתו כמו שביארו האחرونים וכן הוא בפי המלב"ם ז"ל, דנבלת כבר אמרה בפ' ראה, דהרי רוב המצוות והלאו נאמרו בד' ספרים ונשנו במ"ת, וניהם דח"ל דרכם לדריש איזה חידוש דין בהאי השנות העניות, מ"מ העיקר שבמ"ת חור על הראשונות, שעל שם זה קורי' משנה התורה, ואשר כ' הרמב"ן ז"ל בראש דברים עי"ש, ובמוקום שיש לדריש דרשינו, וכן כאן יש כמה וכמה חידושים דיןים נדרשות, כמו נוטל'פ' שמותר, ולהקדים נתינה לגר למיכירה לנכרי, וכן להקיש בב"ח נבלה וכדומה, עד שאין זה שום קושי' למה נשנית במ"ת, אבל הלא הרמב"ם בדור מלל, שכותב דאם טרפה והמיתה הרוי נבלה ומה לי וכו' ר'ל דאם נבלה רוצה לאסור למא נקט שנטרפה עי"תיתי יער, דה"ה מתה מלאיה או עי"סיבה אחרת, כי אין לנו שדיבר כתוב בהוויה, כמו דאמרין בטרפה ולא המיתה, לומר מוכחה דבר מטרפה שלא המיתה אבל ה"ה וכש'כ' כהמיתה שהוא נכלל בלאו זה והשתאות זוכינו לידע, דלאו דטרפה כלל גם את הנבלה, האילאו דנבלה שנשנית במ"ת לכארו' מוציא את הטרפה, כמו דאמרין בשמעתין ל"ע ע"א דנבלה ממעטת המשוכנת, ה"ה דיש למעט גם מחסרא אבר שקרובה למות שהוא תחולת נבלות ולמהrina כתוב כאן לכטוב נבלה תמותה טרפה להזיהה נכללו יישבב, אפילו בפיסול במקצת השחיטה, הכל נאסר נחרה אסור באיסור עשה דאיינה זובה, אבל לאו דנבלה מנ"ל, لكن אתה קרא דל"ת כל נבלה ר'ל אפילו עי" נחרה, ולאחר שקיבל ר'ע קבלת ר' ישבב, וזה ניחא נמי דציוויתה התורה ליתנה לגר או למיכירה לנכרי, ולא להשליכה לכלב טרפה שכולג גם את הנבלה שמתה מלאיה או הרגה בkopf, והני אינן ראוי לאדם הנברא בצלם אלקים, וכמ"כ "הרבא"ע עה"ת דטרפה ארסיי וסכנה לאדם לא כללה, ומכם"כ הנבלה שמתה מלאיל' דכל דתוי ונימוסי עם ועם מענישים את המאכילה המתה מלאיל' לאחר וכמ"כ רשי' בשמעתון דף צ"ב ע"ב שהוא בכלל שלשים מכות שקבלו עליהם ב"ג שלא יוכל בשער של מתה מלאיה, וכן נהרה מגמ' لكمן ל"ג ע"א גם לנכרי בעי נחרה, כמו שמדליק הגאון רצ"ח ז"ל בהגותוי, אבל הנבלה שציוויתה התורה ליתנה לגר או למיכירה לנכירה היא הנבלה המחוודשת שנכננו לארץ דהינו שלא נשחתה קרואוי, וחכם אחד הקשה לי ממה ר' ישבב בסוגי' דמסוכנת, דמסוכנת שר' דאל"כ לאו דנבלה מה ל' השטה מסוכנת אסורה נבלה מבעי, ולידי הלא הלאו איצטריך על הנחרה ושלא נזבחה כראוי והשבתי לו דהינו קושי' התוס' שמשקהו, דהרי בלאו מסוכנת אייכא איסור עשה דאיינה זובה, ומ"מ איצטריך הלאו כדי ללקות, ותירצ'ו דהוומ'ל ולטעמייך, ובמסקנא הלא יש לו יופota אחרית להתרтир מסוכנת. ועוד אני אומר דסוגי' מציא את' כרי"ש ככמה סוגי' בשמעתון דאלו כוותי' כאשר הרأتي במקומות, ולרי"ש הלאו דנבלה איינו אלא חזרת הלאו דטרפה כאשר אבר זה, והוא דלרי"ש דם במדבר נאסרו בנחרה וرك השחיטה היתה מוציא את הב"ח מיד נבלות, ע"כ האילאו דל"ת כל נבלה איינו אלא חזרת הלאו דטרפה שביבשת משפטים, ומה דשינה הכתוב לכטוב נבלה תמותה טרפה. ע"ז איתי תירוץ בספריו שהוא אליבא דרי"ש נשנה כאשר כתבתי בעיקרים

לחדר שנשחתה זו את מ"ל. ואולם אידך מ"ד דס"ל טרפה ואסורה באכילה סובר דאלין בחזקה בתר שמא ומחזקין השם כמו שהי' בili השקפה על הסבה וכלן אף דטרפו אהדי לא אכפת לנו כמו שמצוינו בפ' דטרחות גבי שי שבילין ושני בנ"א דבאו לשאול בזאת דטרהורם שניהם ע"ג דח' דודאי טמא הכא דכוותי',adam נשאל על אכילתת אמרין לע' אסורה, ואם נשאל על נגיעה אמרין לע' טהור דכמו דבשני בנ"א דאים תלויים זב"ז ה'ג שני עניינים בחד בהמה דין לטלות זב"ז, דהרי אם הוא טרפה מצד אחר שפיר נאמר דטרהורה היא כדי להעמידה על חזקתה הקודמת, כמו כן אמרין גם בכשרה ע"פ שאנו אוסרים אותה באכילה מצד האי שחייטה. ומדובר דקלק הלשון טרפה ואסורה באכילה דר"ל דלא גרע מאלו הייתה טרפה דזא ודאי אינה מטמא אלא אסורה הכני נמי בכשרה. ועיין לקמן בסוגי' ומשי' שם. ועתה נאמר דכל זאת לא שיק אלא בלא בדק בסימנים דההספק הוה שמא לא שחט רובה רק מחיצה, והרי לא נעשה מעשה שלמה אלא אסורה החיצית, ובזה שיק לאמר דאוקמין בחזקת שלא נשחתה, והוא ודאי נבלה כי חזקתה אינה מצי' מתנגדת להה כנ"ל. ואולם בשחט שני סימנים אלא דההספק שמא שהה ודרכ' או שמט הסימן, והספק אי קודם שחיטתה או לאח"ש, כאן לא שיק לאמר דנקוי בחזקת שלא היהת נשחתה דכמו כן נקי בחזקה שלא היהת נשחתה, דמה לי שחיטתה המכשרת או נחרה הפסולת, בכוב'כ נתחדשה כאן מעשה או מכשורת או פסולת, מה תאמיר חזק'ת איינה זבוחה אמרות שלא הייתה העשה מעשה מכשרת, הלא חזק'ת טהרה אמרות שלא הייתה העשה מעשה פסולת, ולמ"ד טרפה ואסורה באכילה בלא בדק בסימנים דאזיל בתר שם בחזקת אה"ג דכל ספק בשחיטה הדין כך, דלנבי אכילה הוה ודאי נבלה ולגביה טומאה טהורה. ואולם למ"ד דלא אזילין בתר שמא רק בתר הסבה המעמיד את השם לכל מיל' הן לאכילה והן לטומאה ספק הוה, כי כאן אנו דנוי על העשה אי היהת באופן המכשיר או באופן הפסול, ואין כאן שום חזקה לא לבאן ולא לבאן, ולכן שפיר פסק הרמב"ם דהוה רק ספק נבלה וזה אמרות וצדוק בס"ד. ולפ"ז לדעת הרמב"ם דכל ספיקות מותרות מה'ת הרוי כל ספק בשחיטה חוץ מלא בדק בסימנים, כאשר ספיקות דאסורים רק מדרבנן, אבל לדעת התוס' הנפוך הוא דלא בדק בסימנים דרוב פעמים שחט שפיר לא הוה רק נבלה דרבנן אבל שאור ספיקות בשחיטה כגון ספק נשחת קודם או לאחר שחיטתה או ספק שהה (עיין מה שכתב לקמן דף י"ג ע"א בתוד'ה סכין דספק שהה וכ' ספק השקל הוה) הרוי זה נבלה ודאי מה'ת, משום דሞוקמין אחזק'ת איסור עשה דאיינו זבוח ודוק').

עיקר ט' „הטרפה והנבלה“

כבר כתבנו בעיקרים הקודמים דמה שנאמר לאו דטרפה בפ' משפטים, ולאו דנבלה בפ' ראה שהוא מ"ת הוא זורות גדול, ועל כל הני ציווים שלא נאמרו בד' ספרים ונאמרו רק במ"ת, מתייגע הרמב"ן ז"ל בראש דברים ליישב ואומר, או משום דלא דבאמת היניכם מההיאים לישראל עד ערבות מואב במ"ת, או דבאמת לא נהגי בדבר עי"ש. ועתה מה יענה הרמב"ן ז"ל, על האילאו דנבלה דלא נאמר בד' ספרים טרפה, דלא שיק שום אחד מהני טעמים כmoben, והלא דבר הוא.

אבל דע דבהתיר קשור זה פלגי ר'יש ור'ע הנ"ל, דהנה לכ"ע האילאו דטרפה כולל גם את הנבלה, דמה'ת כתוב הרמב"ם בפ' ד' ה'ז ממש' א' דנו"ט מצטרפין לכך ללקות עלי, משום דטרפה תחולת נבלות הוא עי"ש. וע'כ משום דלאו דטרפה כולל גם את הנבלה, אדם תחולת נבלות אסורה תורה, נבלה גמורה לא כ"ש, והאי ק"ו

פתחה

טוטפה הקיש נבלה לטוטפה טרופה לנבלה¹ ואיזה מן המפרשים מחק „טרופה ונבלה“ דזאת לא נמצא כלל בקרא, הכי יאות למחוק כמה וכמה תיבות מתוך מאמר שלם, משום דלא ידעינו לפום רהיטא פשוט הדבר. אבל האי מיכילתא יפה מתרפשת במאי שכטבנו לעמלה, ועליה קסמן הרמב"ם ז"ל במה ש' בפ"ד ה"ח ממ"א הניל, והכי פירושה, אין לי אלא בשדה, רצה לומר אם טטרפה ע"י דרישת חית השדה אבא או ארוי, שמצו דיבר הכתוב, בביתינו, ר"ל אם טטרפה כמו סיבה אחרת כמו נקבת הקוץ או חולין וכדומה, מן המכות שאינה יכולהתו לחיות מניין שהוא ג"כ בכלל טטרפה שאסורה התורה, ולא מצי משני דבר הכתוב בהוה, דהא תינוח אם ידעינו דהאי טטרפה חית השדה באرس הממית אולם, ומושום דא"ח אסורה תורה, אז שפיר תלינו למימר מה לי א"ח ע"י דרישת האבא או ע"י סיבה אחרת שארע בבייה, אבל מניין לו זאת דלמא טטרפה האמורה בתורה מצי לחיות, ומ"מ כל שהטיל ארס בה אסורה התורה מאיזה טעם שי"ה, ואז איך למד ניקב החותם והריהה והדקין מהטלת ארס בגופה, דמנין דחדא פעה להשיהם, ולכן צרך תחללה לילוף טטרפה מושום דעתתה למומ אסורה תורה שהוא תחללה נבלות, ושיך לאו זה דטרופה לאו נבלה, ולמד זאת מהא דכתיב בפרשת משפטים טטרפה ובפ' ראה נבלה, ע"כ חדא לאו הויה כנ"ל וקאמר „טרופה ונבלה“ ר"ל דכאן בפרשת משפטים כתיב טטרפה דע"כ כולל גם הנבלה, מושום „נבלה וטרפה“ דכתיב בפ' ראה דשם נבלה מפורש וטרפה איתרבי מתיבת „כל“, וצדדרש בספר היל, ע"כ שניהם מושום נבלות אסורה, זאת מושום תחללה נבלות, וזאת מושום גמר הנבלות, ומימילא ידעינו דכמו ד Nebula לא חלק בה באיזה אופן מתה, כן לא תחולוק בטטרפה באיזה אופן נעשה קירבה למומ, ומה דכתיב בשדה ע"י דרישת חית השדה, מושום דידייר בהוה, והן הוו דידייר הרמב"ם בפ"ד ה"ח ממ"א ע"י"ש, אלא דהא טטרפה ע"כ בנתונה למומ קירובה לנבלה מייר, לא יליף שהכינויו לא"י מה שכטבתי שם ותמצוא עוגג.

ועל² היוצא לנו מזה דגム לר"ש הלאו דטרופה כולל גם את הנבלה, ומושום דטרופה תחללה נבלות וע"כ בנתנה למומ, וע"פ שר"ש שהוא תדברי³ ס"ל בראש פ' אלו טרופת טרפה חי, אבל כאשר ביארתי בעיקר י"ד וכן בפ"ט גם למ"ד טרפה חייה, טרפה המפורש בקרא הוא הנטה למומ מחמת מכותיה, ורק בח"ט של ההלכה פליגו אי חי או א"ח והוא דעת הרמב"ם ז"ל כאשר אבאר בעיקר י"ד.

וראה⁴ זה איך דברנו אלו מובאים בתוך דברי המכילתא דז"ל, ובשר בשדה טרפה, אין לי אלא בשדה בית מניין ת"ל טטרפה ונבלה, נבלה וטרפה, הקיש נבלה לטטרפה וטרפה לנבלה, מה נבלה במ"ת) אלום הרמב"ם ס"ל דהאי מכילתאDDRUSH שנדנחתה לא אשטרי טטרפה, חד לאו הוא, אליבא דרי"ש נשנית, דהנחרה לא אשטרי במדבר, ע"כ דהאי לאו נבלה שאמרה להם בכינסתן לאארץ, הוא השנות הלאו דטרופה, אבל במדבר שלא ה"י להם גור ונכרי וגם כדי ליתן שכר לכלבי מערבים שייצאו עמיהם נאמר הדבר, אגדה זו נמי צ"ל דרך, לכלבי מדבר שייצאו עמיהם נאמר הדבר, אבל לדורות אמרה תורה, נתינה לגר ומכירה לנכרי, כי לדעת המכילתא הני תרי לאוין טטרפה ונבלה חדא נינהו ורק נשנית בפ"ט) אלום הרמב"ם ס"ל דהאי מכילתא DDRUSH שנדנחתה לא אשטרי טטרפה, חד לאו הוא, אליבא דרי"ש נשנית, דהנחרה לא אשטרי במדבר, ע"כ דהאי לאו נבלה שאמרה להם בכינסתן לאארץ, הוא השנות הלאו דטרופה, אבל במדבר שלא ה"י להם גור ונכרי וגם כדי ליתן שכר לכלבי מערבים שייצאו עמיהם על שליא יחרץ כל לשונו אמרה תורה לכלב תשיליכון אותו, אבל כשנכנסו לארץ יתינה לגר שבשעריך או ימכרנה לנכרי הבא מארץ רחוקה, אבל ר"ע דס"ל במדבר אכן בשר נחרה, שאיתסר להם מכללא ע"י שנצטו על האזביחה, הלא בעין אחרת מיוחדת על הנחרה ופסולי שחיטה, דלויל זאת אין לאו ולא טומאת נבלות אלא עשה בעלמא, וכן הוא מפרש האי ל"ת כל נבלה, לא כספרי ומיכילתא דכל לרבות את הטטרפה, כדי להשוותו עם לאו דטרופה אלא כל נבלה, לרבות נבלה חדשה שלא היתה במדבר דהינו הנחרה ועליה אמר ליתינה לגר ולמכרה לנכרי, שהמה לא נצטו על השחיטה, ובנחרה סגי להו, אבל הטטרפה הנetaה למומ וקיובה למומ והנבלה שמתה לגמרי הכלולה בלאו דטרופה המה לכלב מפני שאינה ראו⁵ לאדם אלא

שלמעלה, ז"ל „נבלה אין לי אלא נבלה טטרפה מניין ת"ל כל נבלה לרבות את הטטרפה“ עכ"ל, והאחרונים כמו תשובה ד' בסוף ספר אבני מלאים וק"ז בעל החת"ס ז"ל והמלבי"ם ז"ל כולם נדחקו בפירוש הספר הילאה, זה בכה זה בכה, ולא זכית להבין מה קשה فهو, בהאי ספרי שפירשו פשוט כביעה בכותחא, דסובר דעתך האי לאו הוא השנות של הלאו דטרופה שכולל גם את הנבלה, וכן פריך טרפה מניין דהרי מנבלה ממושעת טטרפה ואיך נשנית הלאו הילאה באופן דומציא את הטטרפה, ד"א לומר דבד"ס ספרים לא נاصر רך הטטרפה, ובמ"ת ניתוסף הנבלה, ד Nebula ק"ז מטרפה כנ"ל, ולא עוד אלא דאיך נאמר דבמדבר אישורי להם הנבלה, לכן מתרץ דגם האי נבלה כולל את הטטרפה ע"י דכתיב, כל" דאתה על הטטרפה שהוא מקצת נבלות, וכמו שכטב הרמב"ם שהוא תחללה נבלות ושפיר איתרבי בתיבת כל, ולמלךות וכו' דדרשין איש כי יכה כל נפש אדם, אפילו כ"ד נפש לרבות את הגוסס, ונחרג עליו ע"פ שאינו אלא מרבי" דכל, מפני שככל שמסתבר לרבות אתה נמי למלךות, כמו שהארכתי בהא במ"א, וא"כ האיל או ד Nebula הוא ממש כמו לאו דטרופה, דטרופה כולל את הנבלה, וכל נבלה כולל ממש ושפיר איתרבי בתיבת כל, ולמלךות וכו' דדרשין איש כי את הטטרפה, ומה דכתיב בטטרפה לכלב תשיליכון אותו ובנבלה כתיב נתינה לגר ומכירה לנכרי, המכילתא באמות מפרש האיל לכלב לנכרי קאמר שדומה לכלב, וכן מובה בפרש"י עה"ת ולכך נזכר עוד מזה. ולולוי דברי המכילתא ה"י נפלע"ד לומר, דהאי קרא דטרופה במדבר נאמר שלא ה"י להם לא נכרי ולא גר, רק אמרה תורה להשליכו לכלב, והאי קרא ד Nebula נאמר בסוף ארבעים על כניסתון לארץ ושם ה"י להם גר בשעריהם וכן נכרי מארץ אחרת, ועכ"פ ר"ע ור"יש פליגו בפירוש האיל או ד Nebula, לר"ע הוא לאו דטרופה האמור הנחרה לעשותה נבלה, ולר"יש הוא השנות הלאו דטרופה האמור בפ' משפטים, ועיין דף י"ז ע"א על האיבען דרי"י אשר בשר נחרה שהכינויו לא"י מה שכטבתי שם ותמצוא עוגג.

ובכללם גם הטלת ארס של הדורס לתוכה בשר הבהמה אין זה בכלל פירוש הקרא אלא היא עוקרת הקרא ולמה לא חשב בסוטה דף ט"ז ע"א בין הני שלשה, דhalbca עוקרת הקרא, עי"ש ברשי"ע על מה דאמרינו שם דהתורה אמרה בתער וחכמים בכל דבר וא"ל „וא"ת אין זו עקריה אלא תוספה, איברא עקריה היא שלקון אותו על כך, ואסור להכות את ישראל בחנוך" עכ"ל, וא"כanca דכוותי", דהתורה אמרה בנטטה למות עד שאינה ראוי לאדם אלא לכלב, כמש"כ הרמב"ם וההלה מוסיף, נקב כ"ש באחד מאברים הפנימיים אשר בזה הולכת ואוכלת כשאר בראים, ומ"מ לκה על זה, ולכן גם בדורסה קשה כן, דהרי גם בדורסה בעין עד שנטהה למות, ומניין לו דבהתלט ארס בתוך בשר הבהמה ותו לא שתהי' בכל טרפה האמורה בקרא. ודע דאפילו הני תלתא דמנה שט בסוטה דhalbca עוקרת הקרא, דוקא ר' ישמעאל ס"ל כן, אבל חכמים פליגו עלי' ואיתו לה קראי על כל הני שלשה, כן כתוב רשי"זיל שם, וכן כתבו התוס' בשמעתנו דף פ"ח ע"ב ד"ה שוחק, הרי לדידין לא מצינו בשום מקום דhalbca מוסיף על המפורש בקרא ללקות עלי', והפרמ"ג שכتب דהאי הלכה יצא מן הכלל, והוא דבר זר שלא ניתן להאמר, והן אמת כי גם על דברי הרמב"ם זיל יש לתמוהו שכتب דדורסה מפורש בקרא ושאר מניין טרפויות מהלכה אותו, ואע"פ שכולן הללמן"ס הויאל ואין לך בפירוש אלא דדורסה החמיירו בספקו ובשר מריני טרפות יש בהן ספקן שמוטרין עי"ש בריש פ"ה מהליש' ודברים אלו חותמים וסתומים הם, א') דדורסה עי' הטלת ארס איה מפורש בקרא, דהרי גם בדורסה בתוך הני ת' מריני טרפויות נמנה, ב') סותר דברי עצמו שלפניו דברים הפרק כתוב וא"ל „כבר ביארנו בהלכ' מ"א שהטרפה האמורה בתורה היא הנוטה למות, ולא נאמר טרפה אלא שדיבר הכתוב בהווה" וכ"ו עכ"ל הרי דהכל מפורש בקרא,-DDיבר הכתוב בהווה, וגם דדורסה אינה מפורשת בקרא מה היא, כי אפשר לפרש שגורר באזנו או ברגלו או שטרפה וקרעיה כדג, ובعين ההלכה לפרש דהטלת ארס קאמר, ג') אם יניח שיש צד קיל בשאר מניין טרפות על דדורסה, אך אפשר ללקות על שאר המינים דהרי ללקות מלוקות הוא הקולא היית גדולה כמו"כ רשי"זיל שהבאתי לעיל ללקות אדם מישראל הוא לא שייש בו מלוקות דלא יוסיף להכותו, ואם מקרים בשאר טרפויות מכח שאינם מפורשים פשיטה דא"א ללקות עליהם, להקל בלאו דלא יוסיף להכותו.

אבל הט אזיך ושמע קושט דברי אמת בהבנת שיטת הרמב"ם זיל בעין גדול הלה, אשר כל הבאים אחורי לא ירדו לסוף דעתו הרחבה, עד שנתקשו עלי', וזה אומר בכח זה בכח, ולא די שלא העילו בתירוצים כלום אלא שנתגadel על ידם, המבוכה עד שנטבענוabis ביטחים הקושיות והספקות.

ו^{ודע} דכל דיני טרפויות שייכים גם בהורג את הנפש לעין טרפה שהרג והורג את הטרפה וכדי שנבין דעת הרמב"ם בטרפota בתמה עתיק עצמנו להלכ' רוצח לראות פסקי שם ונושא אותם לכון דהנה בפ"ד ה' כתוב וא"ל „המכה את חבריו באבן או באגרוף וכיוצא בהם, אומדין אותו, אם אמדחו לחיים נתן ה' דברים ונפטר ואיפלו חלה המכה והכבד ומת מחמת המכה ה' פטור, ואם אמדחו למתה אוסרין את המכה בבייא"ס וממתינים לה, אם מת נהרג המכה, ואם הקל ונטרפה רפואה שלמה והליך בשוק על רגליו כשר בראים, משלם המכה ה' דברים" עכ"ל והדינים אלו יצאו מותו הסוגי' בסנהדרין שם, והוא דבעין נפל למשכב, דכל שעומד והולך על רגליו כשר בראים, נפטר הרוץ מעונש מיתה ואס שוכב במשכבו אומדין אותו, אם אומדין לחיים, שאין במקה זו כדי להמית פטורין הרוץ, ואע"פ שהנרצח מת לבסוף, ונראה אכן דמיהני חי"ט שאנו דין عليهم בטרפota בתמה, אין

עומדת לכלב, והכי פירשו של הקרא, ובשר בשדה טרפה, שאם לא ה' ממהר ומקדמים לשחתה קודם שתצא נפשה, היהת מתנבלת ונשלכת לכלב, כי כן הدين נוטן בכל מטה מלאיה, אע"פ שקדם ושותה, מ"מ תשילכה לכלב כמו אם לא הייתה שחטה, דניהו דלפי דשותה חז"ל פעולה השחיטה עכ"פ לטהרה מיד' טומאת נבלות, אבל לעניין אכילה אינה עדיפה ממטה מלאיה, ותדע דע"כ צריך לפרש כן לדעת הרמב"ם, שהרי כתוב בפירוש דהקרא מيري בקדם ושותה, והוא מוכרח ממה דקרי לי, "בשר" דהינו דבודה עין בשר, וכמו-DDדרשין בב"ק מ"ב ע"א דלא יכול את בשרו בשווה", ב' בקדם ושותה לאחר שנגמר דין, וע"כ בהכי מיריעת הקרא דמחייבים דאית בה אישור במה"ח, אם תלש ממנה בשר והוא ג"כ מלאו דטרפה אתה, לדידין דפסקין כר"י לKNOWN ק"ב ע"ב, וא"כ מחייבים שני פעמים טרפה א"א, לא משוםஆחע"א אלא משום דלאו אחד הוא, וכמש"כ הרמב"ם דהאי במה"ח טרפה במקצת קרי לי, וע"כ דהאי לאו כולל בשר התולש מה"ח, ובשר של בHEMA טרפה לאח"ש שעשה עין בשר, וא"כ איך מצי' לרמב"ם דטרפה בנטטה למות קאמר, משום דאי אינה ראוי אלא לכלב, כיון דהקרא לאח"ש דבר, אלא ודאי דהכי קאמר דמסתמא לא ציוותה התורה להשליק לכלב דבר הראווי לאדם, והרי במה"ח באמצעות אסור' לב"ג, ושפיר אמרה תורה להשליכו לכלב, ועיין בירושלמי ריש פ' כל שעיה דיליף מהאי קראי היתר הנאה לאבמה"ח, ור' ר' לב בשר מה"ח מפני שהוא קראי קאי נמי על בשר מה"ח, וכתריגוט אונקלס, עיין בעיקר הבא, וא"כ ה'ה בשר מן הטרפה, מייריע בשר שאינו ראוי ליתנו לאדם, וכמש"כ הראב"ע עה"ת, מפני שהוא ארסי וסכנה לאכלו, וע"כ בנטטה למות מיריע, דאל"כ שפיר ראוי לאדם, ולמה ישילכה לכלב, וכאשר באמצעות נבלת שנטבעה בשחיטה למות תורה ליתנה לגר ולמכרה לנכרי.

היוצא לנו מכל האמור, דבין לר' י"ש ובין לר' ע' טרפה המפורשת בקרא היא הנוטה למות וקורובה לנבלות, ואע"פ דרי"ש שהוא דברי"ש ס"ל בריש פ"ט טרפה ח', דהאי ט"ח על הח"ט של ההלכה קאי, ולא על הטרפה המפורש בקרא וכאשר אבאר בעיקר הבא ודוק.

עיקר יו"ד „הח"י טרפויות שנלממו"ס"

הפרמ"ג זיל בפתחה שלו לטרפות כתוב וא"ל „והנה אף שדרosa נאמра בפירוש ופירשו מהלמן"ס, וכגדמרן ושאר מניין טרפאות הם הללמן"ס, אעפ"כ לוקין עליהם שהללמן"ס כך נאמרה, דמה שנ' בכתב טרפה ל"ת, כולל גם שאר טרפויות וכמש"כ הפרח' אית' א' וזה מבואר ממה שכتب הר'ם זיל בפ"ד מ"א, דאין חילוק כלל בין טרפאות ארוי או נולד בה מעצמה ולוקה עליוון ודאי" עכ"ל. הנה עירובוב דברים ראייתי כאן, שמתחלת כתיב דכך אתה ההלכה לומר דהקרא דבר שבדקה טרפה כולל גם הני זיין מני חילאים, ואח"כ כתב דכן מבואר ממה שכ' הר'ם דאין חילוק, והוא סתירה גלו' למה שכتب תחילה, דהרי הרמב"ם כתב דאין חילוק על אייזה אופן געשה נטהה למות, דמה דכתיב בשדה, דהינו טרפה זאת וארי משום דדיבר הכתוב בהווה, וא"כ לא צריך שום הלהקה על זה, לומר דה'ה שאר מכות העושות אותה נטהה למות שהוא בכלל טרפה אבל מה שיש לדון אם לוקין על הח"ט הוא מצד מה שכتب הרמב"ם דהטרפה המפורש בקרא היא נטהה למות מחמת מכותיה, והוא שתהי' אינה יכולה לעמוד ומוסכנת, כי כן קורא הרמב"ם למסוכנת, ממש"כ שם בהלכה י"א „במה שחייבת חוליה מחמת שתישש כחה ונטטה למות וכו'" וא"כ ההלכה שמנונה והולך הני חי"ט שרובם אין בהם כלל כדי שתהי' נטהה למות,

פתחה

כשרה, אולם אם אמדונו למייתה אע"פ שאינה נתהה למota, אלא הולכת ואוכלת כבראים, ניהו דין באכילתם מלוקות, אבל אסור תורהrica מקרה דזאת החיים, כי אוכל אבל אחר ל"ת, שהוא לאו הבא מכלל עשה, וכמו ברווח דלגי הורג את הטרפה אפילו אינו נפל למשכב, כל שאמדוו למייתה, ההרגו פטור, ה"ה דאסור לאכול מבהמה צו, דחי דוקא אכול, אבל כל שאינה חי, אלא סופה למota ל"ת, אבל גם זאת רק ע"פ אימוד הרופאים בכל בהמה לפי מה שהיא ולפי המכחה שיש בה, כך מתפרשים הכתובים בלי ההלכה, אמרו מעתה דהאי הלכה שעשתה כללים קבועים כדי שלא ליבעי אימוד הרופאים כמו ברוחץ, אין זה פירוש הקרא אלא חומרה כדי שיפטור, דממעטינן הורג את הטרפה מאיש כי יכה כל نفس בשוק, ה"ז פטור מדיני אדם, וכל אדם בחזקת שלם עד שידעו בואי שהוא טרפה ויאמרו הרופאים שמכה זו אין לה תעללה באדם ובה יmitt"עכ"ל. והנה בהרוג את הטרפה לא בעין נפל למשכב כלים שסופו להמיתו נפטר הרוץ, אבל לא די בזה شيء ושתו או מותו נקוב, אלא בעין אימוד הרופאים שלפי מעמד החכמה שבכל עת ובכ"מ דין על האי גברא והאי מכח אם יש תעללה באדם או, וכן אפילו אבל והליך בשוק כשאר בראים, כל שהי' בו מכח שסופו להמיתו נפטר הרוץ, אבל לא די בזה شيء ושתו ע"פ שההלכה אתה דהני ח"ט אינס חיין, הרי אפילו להציג את הרוץ לא משגיחין על האי הלכה בטטרופות בהמה לדעת הרמב"ס, ורבים מתפסים לומר דעתם אית' לי מזלא שאני, והוא טועות גמור דמשום שהוא מזלא גרים שלא היה מת, נהרג את אחינו, ולא עוד אלא דא"כ מה מהני אימוד הרופאים שלא ה' יכול להיות, שמא מצד מולו ה' חי ונחרג את הרגו אלא והוא ברור שימוש רצוח האי הלכה של ח"ט לא מעלה ולא מורד, לא להקל ולא להחמיר, ואל תאמר דהרבנן"ס מסברת עצמו חידש כל זאת, אלא הדבר מוכח ממשו, דשם סנהדרין ע"ח ע"א אמר רבא ההרוג את הטרפה פטור, והקשו בתוס' הלא רבא הוא דס"ל בנדזה טרפה חי, ולמה יפטור ההרגו, ותירכז דמ"מ מודה שסופו למota מהבלה זו. מי הוא זה אשר יוכל לקבל תירוץ זה, דהוא נגד הסוגי דריש א"ט,-DDIK מדקתי כל שאינה כמות חי טרפה, דס"ל לתנא ט"ח, וזה מ"ל כיון דגמ לאידך דס"ל ט"ח, סופה שמיומות מהבלה זו, גם הדרשה דזאת החיים, חי אוכל שא"ח ל"ת למה לא אתה שפיר גם למ"ד ט"ח, הלא שיעור של יב"ח לא נזכר כלל, ועיין היטיב בחודשו ש, דא"א לומר דהקרא אתה על ס"ט להתרו ע"י שהיית יב"ח لكن הוכית הרמב"ס מכח חומר קושי ז, דהרוג את הטרפה דקאמר רבא, איינו האי טרפה של ההלכה, אשר בזה איכא מ"ד ט"ח, אלא טרפה ברוצח היינו טרפה ע"י אימוד הרופאים, וכן גם מה שכתבו התוס' ר"פ א"ט ד"ה וכן לטרפה, דיש נפ"מ בעשאו חברו טרפה, וכן בהרוג את הטרפה הכל נפל בביראה דלגי רוצח אין אנו דין עפ"י הלכה זו דטרופות בהמה אלא ע"י אימוד הרופאים הן להקל והן להחמיר ואל תשיבנו ממה דאמרו בסוגי דרוב דלמא במקום סייף נקב הוה, וכן אמרו במקות ר"ע ור"ט אלו היינו בסנהדרין לא ה' נהרג אדם מעולם, שהיינו שואלים שמא טרפה הרג, וכל זאת אי לא אלין בת"ר, וא"כ ילכא חזקת שלם דאתא מכח רוב, וממילא איכא ספק שמא ה' נקב במקום סייף, אשר הרופאים היו אומדים אותו למייתה, אבל אחר אשר זכיינו לידע דזילין בת"ר ואיכא לכל אדם חזקת שלם, אין האי נקב במוח או בושט מוציאו מחזקו שהוא שלם ולא טרפה, עד שיאמדונו הרופאים למייתה, אבל האי ההלכה דניקב הושט או קרום של מות טרפה הוה, לא מהני להציג את הרוץ, כי גם בטטרופות בהמה כן הדין תורה, טרם שנדע מהלהקה, והוא ממש כמו ברוחץ, דלעבור על הלאו דטרפה כדי ללקות עלי מלוקות, כתוב הרמב"ס דבעין נתהה למota והוא אינה יכולה לעמוד, ומהמת מה שאין לה טרפה, ולoli ההלכה היה אומדיין את בהמה על ידי רופאים כמו שאומדיין את הנרצח, ואם אמדונו לחיים הייתה

וא"כ מניין לנו על מעשה אחרת נמי לומר דהתורה אסרתה, וכן כתוב הרמב"ס ז"ל בחכמota אקלות שבן, שהני זיין מיני טרפויות קילו, מן מין החית שהוא אדרוסה ע"פ שכולן כחדא הללמא"ס הם, כי גם על דרושא בעינן הלהכה כמו אשראי, דטרפה כתיב ולא דרושא, אלא אדם נאמר דהאי הלהכה לפרש הקרא אתה, דעתו הטלה ארს נשעה טרפה, אפשר ללקות על דרושא מושום הלהכה מפרש טרפה דקאמר ע"י הטלה ארס קامر, אבל שוב הני שארי מנ"ל, דאפשרו נאמר דארוי מצ"ג י"כ לנקב האברים הפנימיים קודם שהרגנו, זאת עכ"פ מלטה דלא שכיה כל דכל שאר מיני טרפויות שכיחים יותר ע"י שאר סיבות קו"ץ וחולי"ם מבון, ולמה דבר הכתוב מטרפה חית השדה, וכן קامر דבדרושא החמיריו יותר, דדרושא אפשר להסמיד על הקרא, אבל שאר מיני טרפות אין להסמיד כלל, אבל באמת גם על דרושא אין אנו לוקין כיון דלא נחלק הני ח' מיני טרפות אלא אומרים דטרפה המפורש בקרא אינה דרושא דוקא, אלא כל שעשתה נתוה למות בלי השקפה על מעשה מיוחדת, וזה רגיל להעשות ע"י זאב ואריה, כי ע"י קו"ץ וחולי"ם שכיח שתעשה נתוה למות, אם לא ממש"כ הרמב"ס שם, בנפלת מן הגג או בזורך חץ לתוך לבה וריאותה, סיבותן كانوا רוחקות מן המჳיותה זו, נגד טריפת האזב בתוך עורך צאן שהוא מעשה בכל יום, וממילא דהלהכה של הנני ח' מיני טרפויות בלי השקפה על נתוה למות, ותוספת על הקרא והו, ואין להן אלא דין של ד"ס שאין לוקין עליהם, זה דרושא והו אכן, וכן לשאר דין תורה אלא משגיחין בהלהכה זו כמו שהראתיך בדיני רוצח, דלא מהני הא הלהכה לא להקל ולא להחמיר כפי מה שפסק הרמב"ס, וכמו כן מותוק סוג' הש"ס בסנהדרין.

ועתה אביה לך כחנה וכחנה פסקי הרמב"ס, שכולם מעידין עדות מכוונת על זה, הרמב"ס בהלכ' איסורי מזבח פ"ב ה"י כתוב בטעם דפסול טרפה לקרבן מקרא דהקרבה נא לפחתיך, וכותב ה"כ שם המשום דס"ל דמן הבקר להוציא את הטרפה הנאמר בגמ', איינו אלא אסמכתא, והשעה"מ בפי"א מהל"ש תמה עליו בדבר זה לא ניתן להאמור ע"י"ש, אבל ק"ז בעחתת"ס ז"ל ביו"ד תש"ו ע"ב רוח"ק דבר בוט בכתבו, דהרבנן סובור דמקרה דמן הבקר אין למעט אלא טרפה המפורש בקרא, דהינו דרושא, ולא שאר המיני טרפות דעתו מהלכ', וכן בעי קרא דהקרבה נא לפחתיך, ומיסים שם, דאפי' לא נתכוון ה"כ לזה, אבל הדברים בעצם נוכנים למבחן ושירים למצויא דעת, עכ"ל הטהור, ועלא כי לא חלי ולא הרגיש שמתוך דבריו יוצא מא מפורש דיןлокין על שאר מיני טרפויות קו"ץ מדרוסה,adam לעניין פסול קרבן, נחalker בין המפורש בקרא לשאר מיני טרפה הבאים מהלכה, ממש"כ דלא מצינן ללקות עליהו, אסור להכות אדם מישראל בלאו, ממש"כ רשי" סוטה שהבאתי לעיל, אלא גם הוא זיל עמד באצע הדריך ולא הגיע בעין זה עד תכליתו כי יאמר החותת"ס ז"לadam זרך חץ בלבה גם כן לא איתמעט להקרבה מקרא דבן הבקר, הלא הרמב"ס כתוב ע"ז, מה לי טרפה ארוי וברורתה, מה לי זרך חץ בלבה ונתחה למות, ע"כ מודה דבמכתה הנתהה למות, כך ליה הסיבה, וא"כ בדרושא נמי אס אין נתוה למות מניין לנו, דהרי א"כ אתה אומר דגס בדרושא בנטהה למות מיררי, אבל بلا נתוה למות צרכין הלהנה על דרושא כמו על שאר טרפויות, כי הטלה ארס אינה מפורש בקרא, והדברים ברורים כשמלה דעת ה"ח' ט של הלהכה ודרושא בכללים בעי הרמב"ס קרא דהקרבה נא לפחתיך לפסלן לקרבן, וקרא דמן הבקר דמעט את הטרפה, הינו הנתהה למות מחמת מכיה ה"י איזה שייה', וכמו בהרוג את הטרפה דפטור דלא קאי על ה"ח' ט של הלהכה.

עוד זאת בחו"מ סי' רלא"ב סעיף י"א פסק המחבר „המושך בהימה

הלהכה נבנית על הקרא דזאת החיה ניהו דבודאי טרפה אין לזרע מן ההלכה דאיתא להחמיר על ידי קביעת הכללים, אבל בספק טרפה הדרין על שורש האיסור, שאסורה התורה בקרא דבעין א"ח, ומחרין האי ס"ט ע"י שחי יב"ח, ותדע שכן הוא דהרי ביתרת או חסר מתולדה בס הרשב"א באותו תשובהazel ומודה, דיכל לחו"ט כחול ימים, ומ"מ מסיק הש"ז ז"ל בס"י נ"ז סקמ"ח, דגס באלו בספק יתר או חסר מהני שהיה יב"ח להתר עי"ש, וע"כ הטעם ממש"כ ועפ"י התקומות מיין אלו נובא לפרש דברי הרמב"ס בראש פ"ה מהל"ש, דתחלתה כתוב „שטרפה האמורה בתורה היא הנוטה למות, ולא נאמר טרפה אלא שדייר הכתוב בהווה כגון שטרפה אריה יכו"ז עכ"ל הנה לא הזכיר כאן דרושא, כי בתיבת טרפה, לא נשמע הטלה ארס שעיל שיש זה נקרא האי טרפה דרושא, כי שם טרפה על קרייה ושבורה וכדומה נאמרה, גם ממה שכתב הרמב"ס דבעין נוטה למות, מוכח אכן בלשון טרפה הטל ארס, כי הלא בשבייל שהטייל הדורס טפת ארס בגבו של שור ותו לא מידי, איינו נוטה למות כידוע, ותדע עוד, שהרי כתוב אח"כ בהל' ב' „ויש שם חלאים אחרים וכו' ושמונה מיני טרפות נלמ"ס ואלו הן, דרושא וכו"ו הרי דמונה דרושא בתורה אינה הטלה הארץ, אלא טרפה וע"כ דהאי טרפה האמורה בתורה אינה הטלה הארץ, אבל טרפה כמשמעותה למות וע"ז אמר שטרפה ע"י חית העיר לאו דוקא, אלא שדייר הכתוב בהווה, דה"ה אם נטרפה בבית ע"י סיבה אחרת, וכן מבואר הדבר בפ"ד ממ"א, דהאי מה לי, לאו אדרושא אלא אטרפה קאי, כי כן כתוב שם „וכשים שלא תחולק וכו' עכ"ל הרי לא תחולק בנותה למות בין שטרפה חיה ושבורתה וכו' עכ"ל הרי לא מדorousה של הטלה ארס דבר, אלא מטרפה חיה ושבורתה מהיא המפורש בקרא, ובין שנפלה מן הגג ונשתבררו רוב צלעותיה וכו' וע"ז אמר דדייר הכתוב בהווה, דכיוון דסכ"ס נתוה למות, מה לי אם ע"י טרפת אריה, או ע"י נפילה מן הגג, או ע"י זריקת חץ בלבב או ריאותה, אבל הטלה ארס שאון בזה נתוה למות, איינו מפורש בקרא כמו נקיית קו"ץ, ועל שניהם אין בו מלוקות, משום דעתו מהלכה, וכן לפרש את הקרא של זאת החיה שאינו חי לא תאכל שהוא רק איסור עשה בלבד, ולא לאו שיש בו מלוקות, אבל מה שכתב בהל"ש שם אח"כ ואעפ"י שכולן הללמא"ס הן הואיל ואין לך מפורש בתורה אלא דרושא החמירו בה וכוי הכי מתפרש,adam נאמר דהאי הלהכה לפרש הקרא דבשוד בשודה טרפה אתה ולומר, דהאי טרפה ע"י שטול ארס מן אצבעותיו, ובין נתוה למות או לא טרפה יקרה ואסורה בלאו זה, שוב הני זיין שאר מיני טרפות, נפלו בבירא, כי تو א"א לומר האי מה לי ודייר הכתוב בהווה, דהאי מה לי און לו מקום אלא אם לא מתפרש האי טרפה דקרא מה היא, אלא שטרפה עד שנטהה למות, אז שייך לומר מה לי אריה ומה לי קו"ץ או חולין, כל שנטהה למות ע"י מכבה בכל טרפה הוא, ומשום-DD דידייר בהווה, כתיב בשודה, כלומר ע"י תיתני השדה, אבל אי נפרש כל שהטייל, ארס טרפה, בין נתוה וboneין בלבד דה"ה כל שנקב ושתה או ריאותה נמי הדין כן, את מהה ועין בלבד אריה ריש פא"ט שכיוון לסבירה זו, אלא שהוא כתבה למ"ד ט"ח, אז ליכא האי מה לי, אבל למ"ד תא"ח שפיר איכא האי מה לי, זוממיא לא ראה מקצתו ולא יכולו להסביר שיטת הרמב"ס, אבל זה ליאתא, דכל שאננו מעמידין כללים קבועים בלי תנאי דבעין נתוה למות, הרי הוא גזה"כ להטירף כל שנעשה מעשה זו בלי השקפה על פועלתה, וא"כ הלא גם למ"ד תא"ח, אין הטירוף תלוי בחו"ט דכל שニック בע"ח אחת מן הני מיני טרפויות לעולם טרפה, בין חי ובין א"ח, וכל פלוגתכם הוא בס"ט אי מהני שהיה יב"ח אבל התורה לא דיברה מזה בקרא דבר בשודה טרפה, אם נפרש דטרפה דקאמר על מעשה ידועה כיון, דהינו הטלה ארס בלי שום תנאי אחר,

פתחה

האי הלכה סותרת ועוקרת הקרה ועכ"ב צריך להזדמנות דלאחר שהי' ב"ח א"א ללקות, אבל מהני ההלכה עכ"פ לאיסורה, ובתווך יב"ח מהני למלכות, ואיש מא היה חי, רוב פעמים א"ח, ואיש דשמא רק לתוך יב"ח ולמלכות אתה, ולא לחדר איסור אחר יב"ח, א"כ למה לי הלהכה הלא משה רבינו מסתמא הי' חכם הכלול בכל מני חכמוות וממילא גם בחכמת הרפואה, והי' ידע להמציא הנני כללים מכח חכמוות אלא ודאי אתה הלהכה לחדר איסורה לאחרר ב"ח שטרפה מ"מ, ויאמר נא הגאון, מנא ידע דמשה היה רופא כלبشر, הלהכה בגמ' המשערת אמרין וכי משה קנייגי או בטלורי היה, ועוד אשאלה ממון, וכי מנ"ל דבאמת הנני ייח"ט לא משה מפי עצמו אמרון, דהא אמרין אלו ח"י טרופות נאמרו למ"ס, הכוונה دقינו דמקובלים בתוך האומה דאלו טרופות בהמה, עכ"ב הללמ"ס המה, וכמו דאמרין בש"ס פעמים אין מספר, ולאחר דטרח למצוא דרשה מקרא, על איזה הלהכה, ולא עלתה בידו, מיסיק אלא הלהכה גמירי לה, אבל דבר שהי' ראוי להאמיר מפי משה עצמו, ולא צריך הלהכה כדעת הדגמ"ר, עד שאם נאמר דעתה הלהכה עליון, צריכין לדוחק ולומר הלהכה חדשן לנ"ז ח"כ נגד השכל, לאסור בע"ח בריא ואולם שנטרפה רפואה שלמה, שמ"מ תasser, מהיכי תיתי נאמר כון, ולא נאמר דעתה ממשה קבלנו הני כללים, אבל הוא לא קבלם מסיני אלא מחכמוות המצאים. אבל האמת כתבנו לעיל דכללים كانوا או אינם מתאימים עם החכמה כלל, כי חכמת הרפואה לא תעמיד כללים קבועים על כל מיני בע"ח אדם ובבמה צפור השמים ודגי הים. ועלILD קטון זקון וגבור באמצע שנותינו, אין זה מדרכי החכמה, וכמו בשאר שיעורי התורה שיעור גדולות בזכר ונוקבה ושיעור יתובי דעתית באכילת כוכבת, דההכמה מחלוקת בין האנשים והמאכילים, עיין גיטין סוף המסכתא, ויומא בפ' יוה"כ. וכן הוא כאן דהני כללים מהה עכ"מ מהלהכה ולא מחכמת אדם, וממלכות א"א ללקות עליהם משום דברענן נתנה למות כדי ללקות, כמו שבארנו לעללה, יותר ביאור הדברים המצא בחדישנו לפוזרים, כמו לשטור כל הנני ראיות שהביא הפר"ח ז"ל דלקמן על הח"ט, וכדומה.

אבל עד זאת עלי לבאר כי בננטה למות מחמת מכות שהיא המפורש בקרא בעין דוקא מכח שאין לה תרופה דאל"כ הרי תחזר לאייתהן, ואין סופה למות, אולם בננטה למות מחמת מכות ופצעים שונים ושפיכת דם עד שנעשית גוססת בל' שהי' חסרוןابر מיחוד שהחיקות תלי בה, מה דינה של זו. והנה באדם פליגו באזה בסנהדרין ד"ר ע"ח ע"א ריבי' ורבנן בגוסס ב"י"א דריבי' ההרגו חify' כמו דגונס בי"ש ורבנן סברו דפטור כמו בהורג את הטרפה, וממילא דה"ה בהמה אי ע"י הכהה חייזוני' נעשית גוססת דריבי' דמדמה לי' לגוסס בידי שמים הרוי ז' כשרה כמו מסוכנת דעלמא, אבל לרבען דמדמה לי' לטרפה גם בהמה כהגו'ו אסורה. אבל מלכות ודאי ליכא כיון דרך מפעם רוב גוססין למיתה קאתינן עליה, דהרי לרבען שם כלון פטורין והתוס' הקשו שם למה לא יתחייב מי שעשו גוסס ודבריהם צ"ג, כי האמת הוא דבלא אימוד הרופאים ע"ס רוב בעלמא אין הרגון ולא מלקין, אם לא על רוב דאיתחזק ובמ"א הארכתי בה. וזה הוא לדעת הרמב"ס ז"ל עניין נפלה מן הגג דברענן שהיית מעל"ע דלא כמו שסבירו רשי' ותוספת דצלאת מידי חשש ריסוק אברים בעין מעל"ע והוא יוצא מכלל שאור טרופיות דמתברר תוך מעל"ע, ועוד דחחיות מצלת ודלא בשאר טרופות והכל גזה"כ, אלא לדעת הרמב"ס ריסוק אברים הוא טרופות הניכר כשאר טרופיות, אבל גם בILI ריסוק כל שאינה יכולה לעמוד ע"י הנפילה אפיו אין כאן ריסוק אבר מיעוד, אבל יש כאן גוססת בידי אדם אסורה, דכל הכהה או נפילה נדונן כמו ע"י אדם כמובן. וזאת לרבען דריבי' הוה לטרפה לעין רוצח, והי'

לטבחה ושחתה ונמצאת טרפה וכו' הוה מק"ט וצריך להזכיר לו הדמים" עכ"ל, וכ' שם הנティבות, דהאי מצות „לטבחה" בטור ליתא, דאפילו מכרה סתם נמי הוה מק"ט, דטרפה א"ח ואף לאחרישה או לדלות אינה רואי, אבל המחבר דנקט שמכר לטבחה דוקא, משום דפסק בסע' שאח"כ, דוגם בנמצא טרפה מחמת סירכה חוזר נמי המקח, וזה אינו אלא ספק טרפה, لكن כל שלא לך בפרק שטבחה, מצי המוכר טוען, הביא לי ראי' דטרפה ולא הייתה רואי להחרישה, עי"ש, ולא אוכל לקבל בדברים כאלו, וכי בשביל הסעיף שאח"ז כתוב כאן המחבר דין שקר, להוטות משפט, ולכתוב דודקה במוכר לטבחה הוא מק"ט, ולא במוכר סתם, הא חדא, שנית הלא המחבר לא מודעתה דנפשי' כ' היא לטבחה, אלא העתיק בזה לשון הרמב"ס, והרמב"ס לא הזכיר כלל דין זה דטרפה מחמת סירכה נמי הוה מק"ט ואע"ג דהבי' שם כתוב דמסתימת לשון הרמב"ס ממשוע דבכל טרופות שנמצא דין כן, אפילו אם נניח לו שכן הווא אבל הינו מפני שמכר בפרק שטבחה, אבל איך נאמר דמשום הכי נקט הרמב"ס האי לטבחה דלא נזכר בגמרה, כדי שנדע הדי, שבאמת הוא פשוט אין בו חידוש, דPsiטיא דכל שמכרו לאכילה ראו'י לאכילה בעין, ולעומת זה יקלקל את עיקר הדי דאפילו בלי מכר לטבחה נמי חוזר המקח, במצב טרופות גמורה, ולא עוד אלא דהרמב"ס כתוב שם ז"ל: „המוכר בהמה לטבחה וכוי ומכאן אתה למוד שהמוכר דבר שהי' בו מום, ועשה הלוקח בו מום אחר וכי' כגון זה, ששחט את הפרה פטור וכוכי" איך הוכח הרמב"ס די' זה מגמ' דלא הזכירה שמכר לטבחה ויל' דמיiri במוכר סתם ונמצא טרופות גמורה, אז לא קלקל הлокח מידידי במה ששחטה, דהרי אינה רואי' רק לאכילה ולא למלאכה, והוה כמו שוחט את המסוכנת דמקרי מתקן ולא מקלקל, כי בכל יום ויום מתבחשות והולכות ומתמעט שוויה, ואיך נשמע מזה בעיטה מום מוחלט במקח שיכול לתבוע ממנו מועות נתן והפסד של המום הי' מוטל על המוכר, אלא ע"כ טעמא של הרמב"ס, במה שכטב לטבחה, דאל"כ אפילו מצא טרפה ודאי מיח"ט אין כאן מק"ט, דהאי הלהכה לא נאמרה לדון על פיה שאר דיני תורה וכמו שכתב הרמב"ס בהרוג את הטרפה, כל זמן שלא אמדודה הרופאים מוקמים אחיזת שלם ונרג הרוצה, אפילו הי' הנרצח ניקב קרום של מוחו וכדומה, ה"ה ומ"ש' כ' דמוהני האי חזקת שלם דבבמה, דלא נבטל המקח מחמת הני טרופות של הלהכה, ולכן מה ששחטה הוא מום גמור, דבחזקת שלמה ובראה חזקן.

ואלו הייתה רוצה להראות לך עוד כמה גדרה השערוריה בין האחرونים, לאיזה הנסיבות שונות הגיעו, עי' שלא ירדו לסוף דעתו של הרמב"ס בזה, הייתי צריך לחבר חיבור מיוחד לה, אבל עוד דוגמא אחת אביה והמה דברי הדגול מרובה זיל' ריש הל' טרופות, כתוב לישב מה דפסק הרמב"ס כעולה וכרכיש דנראה כסתרה, דהרי עלול אתה לאפוקי דרכיש כדאמר בgem', דקשה למה לי הלהכה על דרושא המפורש בקרא, וגם אינן, הלא משעה רבינו בחכמת הטבע הי' יכול לידע איזה מכח מצוי לחיות ואיזה לא מצוי לחיות, ועכ"ב דלהכי אתה הלהכה, דאפילו אם אירעichi יב"ח מ"מ טרפה הוה, אבל לקותא דרכיש דלא תא הלהכה, מהני יב"ח להכשירו.

ifth כתוב הגאון, דכל שקבע לנו הלהכה כללים קבועים מה לנו אם ח' או לא כל שניקב ושתה או ריאותה טרפה אפילו אלף שנים חי', וליקוי על(acilito משום אוכל טרפה, אלא דא"כ מנ"ל דמשום אינה חי' אסורה התורה את הטרפה, מה יאמר, דהכי כתיב חי' אכול וرك א"ח ל"ת, ולדעת הרמב"ס והמכליתא קרא דבשר בשדה טרפה עצמו מדבר בננטה למות, או מלכלב תשיליכון אותו, או מדאיתקס טרפה לנבלה דטרפה תחולת נבלו, ואם כן הוא הרי

ולודו סימני טרפה בדגים מהו, אליבא דר"ע לענין טו"א דאמור כל שאינם יכולים לחיות, דושא דוקא בהמה דאית במנה שחייה אמרין תא"ח, ורש"י נראה דgresスマ בדאית במנה טרפות וכן גרס השטמ"ק בගליון ש"ס ווילנא, והוא פלא, דמ"ש דג מקריע, משאר חלאים שאינו יכול לחיות, אלא ודאי דהכי פירושא דג מקרעעו דהוא נתה למוח וגוסט כפרש"י דפרפר פשיטה דמקרי אינו יכול לחיות אבל סימני טרפה כמו ניקבו הדקין כפרש"י שהוא חי"ט של ההלכה, דעתך רך במיניהם היצריך שחייה בדקוקו שחייה כמו נקה"ו, לא מקרי אינה יכולה לחיות לגבי דגים, דעתך דבעין דוקא טרפה האמורה מפורשת בתורה כמו שהיא במדבר והרי לך מפורש הדבר כשלמה, והבן את זאת ותדע עוד דבריש הל"ש מונה הרמב"ם המצוות המובאים בהלכתא זו כדרכו בכל ההלכה, ומונה חמש מצוות, ג' מצוות עשה, וב' מצוות ל"ת, לשחוות ואח"כ יאלל שלא לשחוות אוא"ב, לסתות דם חי ועוף, שלא ליקח אם על הבנים, לשלח האם אם לקחה, עכ"ל, ואיך המשיט שלא לאכול בשער טרפה, אשר זיין פרקים קבוע לביאור היא לאו דטרפה בהל"ש, ולמה לא יעד הלכתא מיוחדת לטרפות היכי יש עוד מקום להסתפק בדעת הרמב"ם, דין אין ביאור של האלו המפורש בקרא, אלא ביאור ההלכה שנתהודה עם האי ההלכה דכל פיסול במקצת השחיטה פסולת, ואקווה שכלי מי שאוהב האמת יודה כי כוונתי האמת בדעת הרמב"ם ז"ל, אע"פ שדעת הראשונים והאחרונים אין כן, לא יכולתי לכבוש מלhaltות על הכתב מה שלפע"ד נראה אמת לאמתו בס"ד.

עיקר י"א נקה"ו נבלה

הרמב"ם ז"ל בפ"ג ה"ט מונה שיש נבלות ובתוכם גם נקה"ו פסה"ג דהרי הם נבלה מחיים ואין שחייה מועלת בו ורבים וכן שלמים תמוו עליון, חדא לא ידעו מאין יצא לרמב"ם דין זה, דנייהו דין שחייה מועלת בו, אבל נבלה מחיים מהיכי תיתי וכמש"כ התוס' ל"ב ע"א ד"ה ורמיינו, דמחיים טרפה הו, אלא דין השחיטה מועלת בו, ונעשה אח"כ נבלה, שנית הלא כמה סוגיות מורות נגד דעת הרמב"ם, דבזבחים דף ע' ע"א אמרין, דטרפה חמירא דאסורה מחיים, משא"כ נבלה דין לאלא לאח"מ, וכן בשמעתו דף ל"ז ע"א קאמר דין ז"ל לומר היינו נבלה ההינו מסוכנת, כתיב כי ימות מן הבהמה וכו', אינה קרו"י נבלה עד שמתה, ועיין בלב ארוי שם דיפה דחיה בזה מה שהמליצו התב"ש והפלתי ז"ל, לדענו טומאת נבלה הרמב"ם מודה דבעין דוקא מהה ממש וכדמוכה ממותני" דריש פ' הער והרطب, אבל לענין אישור אכילת נבלה קامر דמחיים אית בה אישור נבלה, וזה עכ' נדחה מגמר' זו דהרי האי קרא דכי ימות מן הבהמה, בטומאות נבלה כתיב, ומה ראי יש מזה על אישור אכילת נבלה ואפשר גם אמנסוכת יש אישור נבלה, וכן קsha מגמר' זבחים הנ"ל, דשם מאיסור אכילה דבר, וקאמר דטרפה מחיים וnable רק לאח"מ, וא"כ סברת האחרונים אלו לחلك בין אישור לטומאה בטלה ומגבותלה, ובלאה" אין חילוק זה מתקל בעל דעה ישרה, דנאמר התולש אחר מבהמה שוטטה נקוב לוכה משום אבמה"ח ומשום נבלה לשם שני הפכים בנושא אחד כמובן.

אבל יותר פלא שלא הרגשו כולם שהרמב"ם בעצמו גם לעניין אישור אכילת נבלה בגין מטה דוקא והוא בריש פ"ד ממו"א ז"ל, "האוכל צית מבר'er בהמה שמתה וכו' לוכה שנ' ל"ת כל נבלה, וכל שלא שhot קראו" **הרי זה מתה**" עכ"ל, הרי מפורש אומר דלאו דnable לאכלה נאמרה עלبشر מבהמה שמתה, ועכ' שלא ע"י שחייה, ואח"כ כתוב, וכל שלא שhot קראו", הרי זה מתה, ר"ל

לענין טרפות בהמה, ולאה צריכין שהיית מעל"ע דבזה יצאה מכלל גוסט בידי אדם ונעשית גוסט בידי שמים, וכך תראה שהרמב"ם במ"א פ"ד ה"י, אחר שכטב דין הטרפה, כתוב "בהמה שהיא חולת מוחמת שתחשש בחיה ונטה למות" וכו', הרי זו מותרת ולמה נטה מומה שמייריך עד עתה, מבהמה שנטה למוחמת מכותיה, אלא שאין בה חסרון אבר, אלא ודאי דהיא אסורה כטרפה אלא שאין לוין ע"ז מטעם דושא תרפה, כיון דין כאן חסרון אבר אלא חולשה כללית, ואין עונשין על רוב גוסטין למיתה ורש"י ותוס' היו סוברים דהינו טרפה של נפלה מן הגג שבא בתוך ה"ט של ההלכה, וכן נדחקו מאד בפירושו, שהתוס' כתבו בסוגי דמסוכנת דנפולה הוה כמחסרא אבר, וממילא צריכין לומר שלא דלא כי הוא מושונה משאר טרפיות שאין כאן חסרון אבר, אלא דכל שחמי מעל"ע, חזר להחזרו וכן כתוב רשי" במשנה דריש א"ט דגוזרות ההלכה כך היא, דשארא טרפיות יכולם לחיות עד י"ח וז' רק עד מעל"ע, ושאר טרפיות אינם חזירין להחזרו ע"פ שחיי, אבל נפולה חזורת להחרשה אחרי מעל"ע, וכל זאת לא ניחא לי לרמב"ם, אלא דהאי טרפה שהוא גוסט איןנו מן ה"ט של ההלכה, אלא מן הטרפה המפורשת בקרא, דהרי כל שנטה למות ע"י הכאח היצנונית ע"פ שאין בה חסרון אבר דינו כטרפה לרבען דרייב", ולרייב"י דגוסט ב"י"א כגוסט ב"י"ש, באמצעות גוסט, ומטרפיות זו שפיר יראה אחר שהיית מעל"ע דכל טרפה של גוסט ב"י"א, איןו אלא אם מות תוך מעל"ע, אבל לאחר מעל"ע דינו כגוסט ב"י"ש, ודבר בה נלמד מזמן עבד לנו יומיים (שהיא מעל"ע בדרשת חז"ל) יעמוד לא יוקם. ואם יום או יומיים (שהיא מעל"ע בדרשת חז"ל) יעמוד לא יוקם. הרי כל שימוש הכאח תוך מעל"ע, מות תי' קריין בה וחיב עלי, אבל בשחה מעל"ע ומות אח"כ, כמו ב"י"ש חשבין לי, עכ"ג דהוה בהגרמתו, ושפיר נשמע מזה לנידון דנפולה דכל שחתה מעל"ע יראה מכלל גוסט ב"י"א, וכל זאת אין עניינו כלל לח"ט של ההלכה, אבל מה דאתא בהלכה היא, דכמו דהיל' הוסיפה שאר מיני טרפיות, אף שאינה נתהה למות כך הוסיפה על טרפיות נפולה שהיא נתהה למות ע"י הכאח בלי חסרון אבר, שאם יש בה ריסוק הניכר באבר אסורה, ע"פ שאינה נתהה למות כלל, ועל טרפיות זה אין כאן חולק, דאפיילו ריב"י מודה לו, אבל לדעת רשי"ו ותוס' ע"כ ריב"י מחולק על האי טרפיות של נפולה שאין בו חסרון אבל דלדי"י גוסט ב"י"א כגוסט ב"י"ש, וזאת הוו"ל להשמענו בפ' א"ט, כי כפי הגראה כל ה"ט של ההלכה אין בהם חולק ואם תרצה לעמוד על עיקרן של הדברים תעין בחדושנו בסוגי דנפולה ותראה נפלאות.

ואחריו שהודעתיך את כל זאת תבין ג"כ למה קבע הרמב"ם כל דיני הח"ט בהל"ש, ולא ביאר אותן בהלכ' מ"א שם ה' מקומן, אי הי' סובר הרמב"ם שהמה ביאור של האלו דבר בשדה טרפה, אבל הרמב"ם סובר דהאי הלכ' הוא תוספת על המפורש בקרא, וסמכותו אקריא דזאת החיה, דרך אסמכתא ולא היתה נארמה במדבר אלא נתהודה עם האי הלהקה שקיביל ר' ישוב מר' יהושע שמקצת פיסול בסימנים הוה פסול בשחיטה והוא מזורמת בקרא דכאשר צויתיך בסיני, דהינו אז שנשטו על שחיטת חולין אבל בשחיטת קדשים במדבר לא הייתה השחיטה נפסקת במקצת הסימנים, וכאשר ביארנו באריכות בעיקרים הקודמים דכוון דהנחירה הייתה מכשורת במדבר והשחיטה בקדשים עבודה היהת, ולמה יפסל במקצת נחירה עי"ש, ומה"ט נמי מתחיל התנא בנקה"ו ופסה"ג שלא כסדר הילוק בהמה, כי הגי ח"ט נתחדו עם האי הלהקה דנקה"ו פסח"ג פסול בשחיטה הוה אשר ר"ע לא היה רצה לקבלה לעניין טומאת נבלה וכאשר ביארנו הכלל במקומו ולכן סיידם הרמב"ם כולם בהל"ש ועיין لكمן ע"ה ע"א דקמבעי

فتיחה

דף ס"ט ע"ב ותמצית הדברים בקיצור הוא דדעת הרמב"ם דכל דבר שיש לו התחלה והמשך עד הגמר, אם נגמר לבסוף אמרינו אגמלל"מ, אלא דהאי נילוי לא מהני אלא על גוף הענן ולאណון על דבר אחר המסתתק, ולכן גם בגט אשפה, והוא מר לה אם תנתן לי תוך ל' יום מאתים זו זיה מגורשת, אע"פ שלא אמר מעכשי, ולא חילין הגירושין אלא אחר שנטקיים התנאי, אבל התחלת הגירושין ע"כ מעכשי הוא, דהרי עתה קיים וכותב לה ספר כרויות ונתנו בידה, אלא למעשה זו יש לה המשך, ולכן נילוי אדם קיבלה קידושין בנתים מאחר, לא תפסו, דהרי היא מעשה קידושין דבר המסתתק הוא, אדם לא חל עתה בשעת המעשה, בטל כי חלף החלק לו, ולא מהני מה שאגמלל"מ שנגמרו גירושיה ע"י שקיימה תנאי, אבל להיפך לומר דזינטה תחת בעלה ונעשה טמאה שהוא נגד הגilio שלבוסוף, זאת ודאי לא אמרינו, וכמו בהקדיש לוה זבין לוה, דהכל מודים דעתך הגilio שלבוסוף לא מהני זבינו וקדשו ה"ה הכא לא נאמר ד"א היהת נשנא לאח, וזה ברור כבשמי, וכן הכא בנבלה דכוותי" דכל שחתך צית קודם גמור הנבלות לא מהני הגilio לחיבבו למפרע מושום אכילת נבלה ואצת כוונת הרמב"ם במה שכותב דנקה"ו ופסחה"ג נבלה מחייבים, ר"ל דהוה כמו עוף טמא דעתן במנינו שחיטה, דלא שייך בו טרפה מושום לדסopo להיות נבלה, כן האי בהמה בניקב ושתה, לאחר דסופה להיות נבלה, מיד בשם זה יקרה, ע"ש סופה, אבל לא לחיבב על התולש ממנה מושום נבלה, דכל שפסק ולא בא לידי גמר, אין כאן נבלה, ואי דהאי צית עכ"פ טרפה יקרה, אה"ג אבל גם בא טרפות נמי האי בשער הנintelש בהם טרפה יקרה ולוקה מושום בשער בשדה טרפה. וזה ברור ואמת לאמתו של תורה בס"ד.

בזה נשלו י"א עיקרים שייעדי על שחיטה וטרפות, ועתה(ac) כתוב עוד פתיחה כללית על כל ענייני איסור והיתר הנוגעים לכל המשכתי.

فتיחה כללית

דיני מאכלות אסורות מהה מקצוע גדול במצווי התורה, ובריש פ' תזיעו מובא ברש"י דרשה דר' שללאי, דלמה הקדימה התורה **דיני** מאכלות אסורות בפ' שמיני ואח"כ נדה ועריות בפ' תזיעו ואחריו ואמר דכם שיצירת בהמה חייה ועוף קודם לצירת אדם, כן תורתן קדמה לتورת האדם, והאי דרשה צריכה ביאור, דודאי יש לבקש טעם על הקדמת דיני מאכלות לדיני עריות, דכפי הנראה מן העונשים מהה החמורים, אבל מה שתירץ איינו מובן, דהרי הכל תורה אדם ולא תורה בהמה היה ועוף, ומזה עניין יצירה לכך.

ואמרתי לפרש עפ"י מה ששמעתי מפי אאמו"ר"ה"ג צ"ל בשם רבו הגאון מה"ז שלמה קווטש ז"ל על הקרא דארורה האדמה בעבורך, שפרשי"זיל דהאדמה שנינה מהה שנטקווה להוציא עז פרי עשרה פרי, שייה' טעם עז ופרי שווין, והיא הוצאה רך עז עשו פרי, וכשנטקלל האדם על חטאו, נתקלה היא עמו, ופירש הגאון הנ"ל, דחטא האדם נצחה האדמה, لكن לא קבלה ענשה אלא ע"י שנטקאה האדם, כי יצירת האדם לבסוף הבריאה אחר שנבראו כל הנבראים, ה"י כדי שיוחלש האדמה ע"י שהוצאה כל צמח השדה וחייתו ארץ, למען יהי קל לאדם לגבור על נפש החומר ולשמור את דרך עז החיים, ובכל זאת ראיינו כי האדם לא יכול לכבות יצרו ונפל בראשת התאותו, ועתה אולי אם האדמה הייתה משמרת ציווי הש"ת להוציא עז ופרי בטעם שווה ונחלשה יותר, היה בכך האדם הנברא מadmaha חולשה בתכלית החולשה, לעמוד בנסיוں לבلتיא לאכול מעץ הדעת, لكن אחר חטא האדם נתגלה קלונה של האדמה, ונתקלה עם האדם על ששינטה

שניתנה שע"י שחיטה פסולה כמותה מלאיה חשובה, ואם נאמר דווד מחים איתה בא איסור נבלה בתולשبشر מבית טביחתה, הוליל "הרוי זו כמתה" ויוטר מבורר ה"ל, הרוי זו נבלה, אבל הרוי זה מתה דקרו"מ קאמר, מורה דלאח"מ קאמר, דהרי זה מתה ולא שחותה, והרמב"ם לשון ערומים דבר, וכל תיבה וכל אות בדקוק גדול נכתב, וכל המתועקש להכניסם בדברים ברורים אלו כוונה אחרת, ידו על התחרתונה, ובפרט שהוא לא צורך, כי לא"מ על הרמב"ם ממה שכתב דנקה"ו ופסחה"ג הוא נבלה מחייבים, כאשר אבאר לך כוונתו בזה והוא.

ধהנה כבר הבאתי דעת הרמב"ם דנו"ט מצטרפין לכzieit, מושום דטופה תחולת נבלות, ואין זה תרי לאוין, ולן כל טופה שלא נשחתה ונתבללה לבסוף אגלאי מלטא למפרע דמתחללה נבלה הוא, דכל דבר שיש לו התחלה וסוף, כל שנגמר לבסוף, אמרינו בי" אגמלל"מ, כמו בשחיטה דתחללה הוה מעשה טרופות, ואם הי פוסק הרוי משעת שעשה הנקב הראשון בשוט הוה טרפה, אלא כל שגמר שחיטה בהחישר, אגמל"מ דכוולה שם שחיטה עליה, וכן הוא בטרפה שהוא התחלה נבלות, ניהו דאם שחיטה נשארה טופה לחוד, דרשתה באה באםצע והפסיקה אבל כל שלא שחותה ומיתה לבסוף, אין זו טרפה שמתה ותהי טרפה ונבלה, דהרי חד או עניין אחד הוא, ולא חלקו הכתוב אלא משום דאח"ש אה"ג הנבלות להגmr, משום דרשתה מטהרת את הטרפה מנבלות, אבל אם באמת לא שחיטה ונתבללה הוה נבלה למפרע, וכן מותה לבסוף, אין זו טרפה שמתה ותהי טרפה ונבלה, דהרי חד או עניין אחד הוא, ולא חלקו הכתוב אלא משום דטהרת את הטרפה מנבלות מותחת השיעבוד, ואם לא פרע הלוחה לבסוף אגמלל"מ דההקרע של המלולה מתחללה השיעבוד, ואתן כל"ע דהכל מודים דההקרע או זבין לוה, אתה מלה וטריף ופרק, ודבר זה מתבאר בחבורי זאת בהרבה מקומות, אבל אם הלו משלם, פסק הכנין ולא הגע ידי גمرا, וזה דלא כתוס' שלא נתחו לזה, וסבירו דאפשר להיות טרפה וגם נבלה, ולן נתקשו להו בד"ה ורמינו ה"נ"ל דמה פריך דשפיר מונה נקה"ו ופסחה"ג בין הטרפות דמחייבים רק טרפה והא"כ חל עליהם לאח"מ גם נבלה, ולן נכסו בדוחקים, גם לפרש מה דאמרו בזובחים דיצה עוף טמא במנינו טרפה בדוחק גדול, אבל לרמב"ם מופרש כפשותו, דכל שאין בו שחיטה נבלה וטרפה חדא מלטא הוה, דטרפה תחולת נבלות ונגמרת כמשמעותה, כי מחייבים גם לאו דטרפה אין לו מקום לחול דלכן כתיב בשדה טרפה, דלאחר שעבדה כעין בשור דאם חותך צית בשור מן הטרפה בחיה בלא"ה האי בשור בלאו דטרפה אסור, וכדר"י בשמעון ק"ב ע"ב דבמה"ח הוא בכלל טרפה וכפי הרמב"ם, דהרי בשור טרו"ף מן הבמה הוה, ואפילו לעניין הלבב ובביצים אין איסורים ממש טרפה, אלא משום יוצא מאבר ובמה"ח, כיון דאין להם היתר בשחיטה בהמה טרפה כמו שהוחתוי זאת בעיקר אבר היוצא והמדולדל, עי"ש היטב, וכן כל שניקב החותט דהוה להיות נבלה מועלת בה מידי נקרה נבלה ע"ש העtid, דסופה להיות נבלה ולא טרפה, ולא לומר דאם חותך צית ממש מהנה לוקה משום נבלה, דהרי לגבי האי צית שנטקתה ממש לא מהני האגמלל"מ דלבסוף דהרי על דבר המסתתק לא מהני האגמלל"מ כמו שביארתי זאת בארכוה בשמעון בכמה סוגים, ואראך עניין זה ממש ברmb"ם בריש פ"ח מהלכ' גירושין, שפסק שם הרמב"ם דהמגרש ע"ת בתנאי של "אם" לכתלה לא נשא עד שנטקיים התנאי, ואם נשא לתא תצא, עי"ש בה"ה ובכ"מ בשם הר"ן ז"ל שכולם עומדים ומתחממים על פסק זה, דהרי בתנאי אם נתן לי, לא נתגרשה עד שתנתן, ואיך כתוב הרמב"ם דלא תצא אם נשא קודם קיומ התנאי, דהרי נטקאה ואסורה לבעל ולבעול, עי"ש שלא ידעו פשר דבר, אבל אני ביארתי הדבר ע"ג בסוגי" דלקמן דף כ"ט ע"ב ובסוגי" דמכברת

ואפלו ח"ש דאסור לר"י מקרה דכל חלב רק דברי סופרים קרי ל' הרמב"ם, וקיל משאר איסורי תורה שאין בהם מלכות, דלענין אחע"א אמרין דגס על איסור עשה לא חל איסור אחר, אבל אח"ש נו"ט חל איסור שבואה, עיין שבאות כ"ג ע"ב, דכל דאתא מרבי הכתובים כגון אסמכתא יחשב ולא כאיסור ודאי של תורה, ורק להחרمير אמרין דאסור מה"ת, ולא להקל ועוד נדבר מעניין זה לפניו, אבל עתה נחקר בטעמא דהא מלטה דכל שאינו נהנה באכילה לא אסורה תורה, שהוא נגד הסבר החיצונית, דכל כתבי טעמי המצוות שווין דיש במצוין זה של האיסורים לגוף ונפש איזה הפסד וגרועו, כי נאמרadam כרך החלב בסיב או עירב בו דבר מר, שוב אין בו מן הפסד, ואין מולד בז תכונות רעות שעלו להולידimenti שניין ממוני, הכי נבלה סרוחה שאינה לגר, אין מזיק לגוף ונפש כמו נבלה שנתבללה בשחיטה וראוי למאכל אדם, הוא דבר שקשה לקבלו, ולומר דחו"ל קרא קדרשו דאכילה כתיב בהו, ולשון אכילה מורה על דרך אכילה, אבל שלכפ"א לאו אכילה מקרי, גם זאת א"א ל渴בו, דהרי בכ"מ אמרין דיבר הכתוב בהו, ולאמעטת את שאינו הווה, וכמו בטרפה ע"פ דיבר מטריפת חית יער, אמרין מה לי וכו' וכן מקרה ליל, לאמעט מקרה יום, משום דהסבירא נונתן דאין לחלק בין הנושאים, וא"כ אם אין הסבירא נונתן לחלק בין אוכל כדרכו או משנה באכילה, ודאי אין מקום למעט שלא כדרכו מDUCTיב אכילה, דהרי דיבר הכתוב בהו, יותר קשה לי על הא דפסקין קטן או"ג אין ב"ד מצוין להפרישו, ולמה הלא אותו הפסד טבעי שגורם אכילות נבלות בגופו של אדם, פשיטה דנורם גם בגוף הקטן ועוד יותר מבוגדול כמובן, וכי בשbill דאיינו בר עונשין מהמת חולשת דעתו לא נפרישחו מן הפסד, הלא לא תעמוד על דם רעך כתיב וכמו שאנו מצוין לשמרו ולהסיר ממנו כל נזק וכל מחלה, למה נראה בחיקוק ידים איך האקי קטן מטמטט את לבו במאכילות אסורת, ואמרו בגמרא טהדרין נ"ה ע"ב בקומה דמיודה היא, תקלה נמי איכא והא דלא נענשה ממשום דרhamna חס עליה.

אבל דע דבר חקר השב שמעתא ז"ל למה החמירו בספק סכנתא ואפלו רוב וחזקה לא מהני, ובספק איסור הקילו דלא נאסר מה"ת כלל, וסמכנו גם מדרבנן על רוב וחזקה, ונחיא ל' באמרו, דבאיסור כל שהתיירה התורה, אף"י איתורמי דאכל איסורה הרי הוא אנט בשרות התורה, ולית לו בה, משא"כ במים מגולים אם מ"מ שתה הנחש מהם יו"ק וימית, لكن אין לספיק על רוב וחזקה, ע"י"ש, ובער אני ולא אדע, וכי יאמר דאין בטבע המaculaות האסורות שום גרעון והפסד אלא ממשום דהתורה אסרתן, דאו נshall למזה אסרתן התורה, וכיון דע"כ לומר דיש טעם לאיסורן, הדירה הקושי לדוכתי דמה"ט הינו מוחיבים לחוש להאי יזק טבעי שיש בהם כמו שאנו חושש בסכנותא להפסד טבעי שבו, וכן אין לנו מנוס אחר אלא לומר, דהאי הפסד גרעון הנמשך לגוף ונפש ממאכל איסור איינו כמו ארס הממית מ"ד, אלא adam רגיל ליזון בהם לאט לאט מולידים בגופו הני תוכנות מדות רעות, אבל בדרך מקרה אין בהם הפסד הניכר, אלא כיון דהתורה דכל שלכד"א הוא רק דרכ מקרה מתרמי דיאכל בכח"ו, וכיון אין מזוין מה"ט לפרש את הקטן, דכיון דאסור להאכילה בידים, א"א ישאכל הקטן דבר איסור רק דרך הזדמנות ובזה אין כאן יזק טבעי.

ולא הוציאה עז פרי עוצה פרי, עכת"ד הגאון ז"ל והוא פרפראות נאה ודפק"ח, והוספי אני לפרש בזה הקרה שם, דוחבא האדם ואשתו בתוך עצה הגן, ר"ל שתלו חטאם בעצם הגן שאין טעם העץ שווה לפרוי, ובזה מצאו התנצלות על שלא יכול לעמוד ביצרם.

והנה כשם שבתחלת יצירת האדם השגיח יצר הכל י"ת על חומר האדמה שמנה לוקח, שייה" חלש ומזוק, ולא יעכב יותר מדי מלהתגבר האדם על תאותיו, כן השגיח על תולדותיו לצוטות לו על מזונו שהוא המחלף את חומרו כדיודו שייה" מזוק, כי הנזון ממאכילות האסורות אפלו אינם מקלקלים את טبعו ומדתו כ"ב, אבל בתולדותיו יוצאי ירכו שעשים רושם הניכר, כי אצל התינוק הנוצר, מזונות האב והאם, מהה מקרים את כשרונותיו הרוחניים לטוב או לרע, כי כוחות מזון של האבות מתubevis ומתגשמים בלבד הנוצר, ועוד זאת כי לגדור بعد העירות והנדגה, מוכשר רק מי שיזון ממאכילות טהורות וכשרות, כי רק אז יש בידו להכני עת יצרו בעין האישות CIDOU, ולכן מתנאי גדר העrhoה הוא גדר המזון המחייב ומחליף את חומרו, ויש לרמז זאת בקרא דשה"ש "שריך און הסהר, אל יחסר המזג, בטנק ערמות חטים סוגה בשושנים" (פ' ז' פסוק ג') שרד ובطن שם מתקבץ מזונו, ואם ישמר את נפשו מהתגעל במאכילות המתוועות, ואל יחסר המזג, אז יהיה بكل סוגה בשושנים, שדרשו חז"ל על פתח נדה, שאם אמרה לו אשתו, כשהשנה אדונה ראיתני מיד הוא פוש. כה המעצור הלאה אין לו רק מי ששממר השר והבטן שלא יכנסו לתוכם מזונות המשגים את האדם ביותר, ולאה כיוון ר' שמלאי בדרשתו, דלמה קדימה תורה בהמה חייה ועוף דהינו דיני מאכילות לדני עורה. ואומר כשם שיצירתן קדימה ליצירת adam והוא טעם להכחיש ולכך החומר אשר ממנו נברא האדם, כן תורתן קדימה כי גם הוא מן הצורך לאיך את חומרו כדי לקבל טהרת הקודש, ומורה"ט נמי כתיב וכצלם, צרע קודש מוכשר לקבל טהרת הקודש, ומורה"ט נמי כתיב קדשה, הן בטרפה ונבלה והן בב"ח, כמו דכתיב בעירות קדושים תהיו, כי קדשות האומה תלוי' במצוונה תחוללה, ועל ידה, בגין ערוה, ולכן מצאו חז"ל לגדור ולהחמיר בהני הaculaות ואסורי אישות יותר מבשר מזון נברא האדם, כן תורתן קדימה עד שנעשה הלוות מאכילות אסורות להלכתא נבריאת בשרשים וענפים ענפים, ועי"ז נתהווה מובכה גדול וניטשו הגבולים, עד שקשה לידע מה הוא המפורש בקרא ומה הוא שדרשו והסיפו, ומה הוא גורה וחומרה, והלא יש בזה נפקותא רבתא לידע את כל זאת, למי שרצה להורות הלהקה ולא לאבד מזומנים של ישראל חנם, וכאשר תראה בעיקרים הקודמים, עיקר עבדות בחיבורו זה, לעמוד על הראשי הדרבים ולהגבילים כל או"א לפיה מה שהוא, עד מתי הוא לאו שיש בו מלכות, ועד מתי הוא איסור תורה ללא מלכות, ומתי התחיל הדרבן והחומרה, ובכל ביקורי היה לי הרמב"ם עמוד ההוראה, למורה דרך ולמair עני, ועפי" דרכי זאת אפרש פסקי גם בשאר פרקים הבאים בכל המסכתא עד כללה, ואציג כאן רק איזה כלליים הנחוצים לידע כדי להבין דרכי חז"ל במסכתא זו, ואסדר דברי עפי"ז אתוות א"ב וזה החליל בעזה"ת.

אות א'

הלויה רווחת בישראל דאכילה שאסורה תורה הוא דока כשנהנה ממנה, דחיך או כל יטעם, אבל אכל שלא כד"א או שנפוג המאכל או כרכו בסיב עד שగרונו איינו נהנה מאכילתו, או שאוכל אכילה גסה שאינו תאוב לאכול עוד, או שאוכל פחות מכך מכאן פ' בכל אלו אין לוכה וחוץ מחצי שיעור גם איסור תורה לכרא,

פתחה

כתב ו"ל: „האיך יגروم שום שטן לפני הצדיקים ע"י שוגג שום דבר עוז"ע כל, וכן כופל רשי' הדברים בדף המשוך דשות דבר עוז לא מסתיע שיכשל בה הצדיק וקושי' התוס' מכל הנז עובdot אין להם התחלה כלל לפי פירושי', עוז בחודשנו שם ותורה צמאןך, ורש"י' באזה לשיטתו' דהכא איזיל דאכילת אישור לעתים וחוקים אין בו משום גנאי, ומה שמשמרו הוא כדי שלא עברו אמיירא דרhamna אפי' בשוגג דבר הץrik כפרה, אבל אין חילוק בין דבר מאכל או שאר עבריה ודוק".

ובזה אמרתי דבר המתקבל בפירוש דברי ר"ש בפ' גה"ג דפטורأكل גה"ג של טומאה מכולם, דעת טומאה הלא אגבנן", ומשום ניד נמי ליכא, דזוקא מי שבשרה מותר אסורה התורה הגיד שלח, אבל לא מי שבשרה אסור, ולפי הצעתנו דלמעלה יש טעם לשבח בדבר זהה, דר"ש דדורש טעמא דקראי סובר, דהא דאסר' התורה אכילת גה"ג, ע"פ שעץ בעלמא הוא ואין בו טעם לחיך משום דמ"מיאכל הגיד עם הבשר כדרכו דמי פתי ייסר הגיד מפני שאין בו טעם, דאיינו עצץ ממש איינו ראוי לכוס, וכיון דדרך"ב"א לאכלו עם הבשר שפיר אסרו כדי שלא יאכל אותו תמיד, כי הא דלא אסור בשאר איסורים אם אין בו הנאת אכילה הווא, משום דבלאי'ה בדיל, מני לאכול בכחה'יו, אבל בגה"ג דדרךו לאכלו עם הבשר אין כאן חידוש שאסרו, אמנים כל זאת בטורה, אבל בטמה דבשרו בלאי'ה איןנו נאכל, למה יאסר הגיד,adam יקרה דינקר הגיד ממנהתו לנו לא יאכל אותו משום דין בו טעם, דעת הווא, וניהו דבאוכל גה"ג של תורה בפ"ע ואדי דעובר דכינוי דאסורה התורה לא נאמר דזוקא בתוך הבשר אסורה ולא בפ"ע, אבל בגין של טמאה שפיר דרישין כר"ש כנ"ל ומטעם הנ"ל ודוק".

עפ"י האמור למלואה דגרעון והפסד האיסורים ניכר רק למי שרגיל בהם, יש למצוא טעם הגון לעдел"ת אשר נתקשוו בזה הרבה, הלא הל"ת חמורה מן העשה שעובר בל"ת לוכה והmbtel מ"ע בלא כלים, ולמה ידחה העשה את הל"ת, אבל לפי הקדמתנו הנ"ל ניחא טובא, דחומות היל"ת אינה אלא בשרגיל בה, והוא דלוכה בעבר אף פ"א הוא משום דעובר אמיירא דרhamna, אולם קיומ מכות עשה אפילו פ"א הוא תיקון גדול דהרי הרבה מכות שנוהגין רק פעם בשנה, כמו מצה לולב ושופר, ולכן שפיר דוחה העשה את היל"ת, דצל המירא דרhamna, אז לא יזיק לו עבירת הלאו פ"א ותועלת המוצה הרי איכא.

אבל מה שיש מן התימא הוא מה שכתב הר"ן ז"ל בפרק לולב הגזול וכן הרשב"א והראב"ד ז"ל, כדי להנצל שלא לעבור על מצות ל"ת, מהшиб האדם ליתן את כל אשר לו, והוקע האי דין להלכה באוי' סי' תרנאי בהגה, והוא פלא לפי הצעתנו דהרי בשביב פ"א שיעbor לא יגיע אליו האי נזק טבאי' שנמשך אחר עבירת הלאו זה שריגיל בו, ולא נשאר רק המירא דרhamna, ולמה לא נאמר דלא אמרה תורה דלא תאכל אלא מזרינו ולא שכופין אותו ומילא לא יצטרך ליתן כל ממונו כדי להפטר מן האונס, ויש לראות אם האנס רוצה לכופו, או לעבור על ל"ת או לבטל מ"ע, או שיתן לו כל ממונו, מה יעשה הלא בשביב קיומ מ"ע אין צrisk לפזר רק שליש במומו, יבטל המוצה הלא עשה דוחה ל"ת, ומוטב לעבור על ל"ת כדי שקיים המוצה, וגם בלאי'ה יש לתמונה הרבה על האי הלכה דמחוקיב ליתן את כל אשר לו, כדי להנצל מעבירות ל"ת, שהוא נגד ברייתא מפורשת ברכות ס"א ופסחים כ"ה דתנא ר"א אמר, אם נאמר בכל נפשך لماذا נאמר בכל מאדך, ואם נאמר בכל מאדך لماذا נאמר בכל נפשך אלא אם יש אדם שוגפו חביב עליו יותר מממוно נאמר בכל נפשך ויש שמומו חביב עליו יותר מגופו נאמר בכל מאדך, עכ"ל, הרי דזוקא גבי ע"ז צriskין למסור

וזבר זה יוצא מfork מtopic סוג' דעכברא בשיכרא ע"ז דף ס"ח ע"ב דאמרין שם שרים המאושים דאסורה תורה חידוש הוא דמאיiso ובדיל אינשי מני, ופרש"י ז"ל ובלאו אזהרה בדיל אינשי מני ולמה לי' דזהר רחמנא עלי, لكن לאסור נונע טעם לפנים אתה דשרי בשאר איסורין, והתוס' הקשו על פ' זה, דמ"מ לא הוה ידעינו דהאוכלו בלאו, וכן פירושו דחידוש הווא, דמן הדין ה' להתרין בכל נטפל"ג דעלמא דשרי, עי"ש, ובחידושי ק"ז בעהchat'ס ז"ל על ע"ז יפה כתוב, פרש"י ז"ל מוכרכ מלשון הגמ' דקאמר משום דבדיל אינשי מני, שהוא שפת יתר לפ' התוס', ועוד דמשנה שלמה שניינו במכות כ"ג ע"ב, ר"ש ברבי אומר, רק חזק לבתיו יכול את הדם, ומה אם דם שנפשו של ישראל לפיך הרבה להם וכו' ע"ז אר"ח בו עקשי' רצתה הקב"ה לזכות את ישראל לפיך הרבה להם תורה ומצוות ופרש"י ז"ל שלא היה צריך לזכות על אהירות, על שקרים ונבלות שאין לך אדם שאינו קץ בהם, עי"ש, ולדעת התוספת הלא איצטריך לזכות כדי לידע שיש לאו באכילתן, אלא דחתת'ס נדח לישב דעת התוס' דהנתנא קאי על ריבוי הלאו בדים ובשקרים עי"ש. ואני תהה אם דם חדא לאו איצטריך כדי ללקות עליו גם היתרים הן בדים והן בשקרים נדרשו למה הן באין, דוק ותשכח, אלא דבמהchat'ת אגב שיטפי' כתוב בשם התוס' דאיצטריך להזהיר בהם כדי ללקות עליהם, וכל המעני בtos' יראה שלא האצירו מלוקות, אלא כתבו איצטריך לאו ואין צורך בלאו רק כדי ללקות לשток קרא מני, ולא ילקה אדם מישראל חנם, אלא כוונת התוס' דמ"מ איצטריך לכתוב לידע שיש לאו באכילתן שם יזדמן לפעמים שיריצה לאכול לרפואה במקומות דליך סכנה, או מלחמת רבעון וכדומה, כדי שידע שיאת אסורה התורה וימשוך ידו ממנה זאת היתה קושי' התוס' על רש"י, אבל דעת רש"י וכן דעת האי משנה דמכות שהביא החתת'ס ז"ל הווא, דבשביל שיידמן לעתים רחוקים שיאכל דבר איסור לא הייתה התורה אסרו אם לא כמו שאמר רחבי' דרצה הקב"ה לזכות וליתן שכר טוב להמוני מהם אף דבלאי'ה ה' נמנע, ומש'כ ק"ז ז"ל שם דלרשי' קשה איך רוצה ללמידה דגס נטפל"ג אסור, דהרי מושם דרצה הקב"ה לאcores את ישראל נכתבו, תמהני דהה' דקשה לפ' התוס' איך נסיף חידוש על חידוש, הלא כל גודל בידינו דין לך בו אלא חידושו, וכן פסקינו בסיסי ק"ד והוא מושב"א ז"ל דעא"ג דשרצים מאושים בעצם אסורים, אבל תערובות שלחן מותר, אבל בין לפרש"י ובין לפ' התוס' צ"ל דהסוג' רק בהו"א רצתה לומר דעתמא דרב משום דבדיל אינשי מני, אבל רבעא מסיק שם דרב או כר"מ ס"ל דנטפל"פ בכח'ת אסור או דס"ל עכברא בשיכרא אשובי' משביב, עי"ש הרוי דלא חש לדרצה לומר בתחלת דשאני שרצים דחידוש הווא, אבל בגין הסברא דס"ל לרשי' דרך הרגילות גורם הנזק כמה הראי' מנשנה דמכות ונס נצבה, והתוס' דפליינו ע"ז וסבירו דגס אכילת מכח המשנה הנ"ל, ומכך כל הנזקיות שהקשיינו לעיל.

ועפ"י דברנו אלו תמצוא שרשי' ותוספות במקילתן דף ה' ע"ב פלגו שם לשיטתן הלאו, דהנתнос' שס"ה צדייקים עצמן לא כ"ש, חידשו מכח כמה ראיות שהביאו דזוקא במידה דבר אכילה אמרו דאיין הקב"ה מביא תקלה לצדים, משום דגנאי הוא להם שאכלו דבר איסור, ומסתמא כוונתם משום דהאי אכילה עשה רושם בגוף האדם לגנאי, וכן נכנסו שם בדוחקים לחקל עוד בין מאכל למאלל, אם הוא איסור בעצם או תלוי בזמן, וכל זאת משום דזאלל לשיטות דהכא, דאפיילו אוכל פ"א דבר איסור עושה רושם הניכר בגופו והוא גנאי, אבל רש"י שם בד"ה היכי מסתיע מלהטא למיכל

עובד אלא מלחמת אונס אדמהנו ולמה יחי חיב, ושות' ריב"ש זיל סי שפ"ז מובא במל"מ שם, האריך הרבה להוכיח דאונס ממון לאו אונס מקרי, ולא מצאתי בכל ראיותיו הכרע אלא מה שהביא האי ברייתא עירובין הנ"ל, ולא ידעת איך יפרש הוא זיל האי דרמב"ם שכ', דכל שאינו כאן רצון איינו חייב בע"ז וה"ה ברוח, ובבנני כיון דمحיב למסור נפשו ולא עבורו, מה לי אם עבר מלחמת אונס נפשות ומה לי מלחמת אונס ממון, ופלא ראייתו עוד כי בדיון דעדים שאמרו אונסין היינו בכתובות דף י"ח ע"ב מחלוקת שם הש"ס בין אמרו אונסין מלחמת ממון לבין מלחמת נפשות, והרמב"ם בפ"ג מהלכ' עדות כתוב סתם Adams אין חתימתם יצאה ממקום אחר נאמנין לומר אונסים או מוטעים היינו, ואינו מחלוקת בין מלחמת נפשות למלחמת ממון, אלא שהגמ"י ציין תשובה לרמב"ם אשר שם חלק בזיה אבל מ"מ הדבר לפלא בעני שבחבورو יד החזקה השמייטו, כללא של דבר ענין זה צע"ג כדי לבררו, ואני לא באתי אלא לעורר כי הדבר קשה לאמרו שمحיב האדם להשאר הוא וביתו בערים ובחדרים כל ולא יכול את אשר לו בעבירות לאו, ועיין בתוס' כתובות לע"ז ע"ב ד"ה אילמלי נגודה לחנינה משיאל ועריה הו פלח לצלמא, שהקשו והוא בשחציאו את ר"ע אמר וכו' משמע דבר כל נפשך מيري אפליו היו מיסירין את האדם בירושין קשיין וכש"כ לנוגדי, עכ"ל ובהגנות מהר"י עיבר"ץ כתוב ע"ז, דסיקת בשרו הכא שיש לו קצבה היא, שהרי הוציאו להריגה, אבל נוגדי שאמור רב הוא הכא שיש לו קצבה. וזה דבר שא"א לעמוד בו עי"ש. וא"כ עניות תמידת כל ימי שהוא יסורים שאון לו קצבה הוא קשה הרבה יותר מנטילת נשמה, ולכן אני אומר שהוא מלטה לאו דרך כלל נאמר, אונס ממון לאו אונס הוא, ודוא"ה מי שהוא איש בריא ואולם מלאכתו בידו לפrens את עצמו ואת ב"ב, אם יקחוו כל ממונו אין בהז לא צער הפסד ממון, אבל אין דומה לפק"ע אבל איש חלש או חולה וכל בסיס פרנסתו הוא הומו ורכשו שמתפרק על ידו, ואם יקחוו ממונו הרי נפש הוא חובל כי אין לאל ידו להתרפה הוא וב"ב אלא מן הצדקה, ולהשליך את עצמו על הבריות, בכוגן דא הרי מן הדין חביב עליו ממונו וגופו כ"כ טוב לו המות, מחייב צער של עניות, ואע"פ שחילוק זה לא נזכר בפסקים, מ"מ דרכיה דרכי נועם כתיב ודוד"ק.

אות ב'

ممלה שאמרנו באות הקדום יוצא לנו, דמה שלא אסורה התורה האכילת אישור שלכדה"ג, איינו מפסיק דלא הקפידה התורה רק על הנatto, אלא דלא אסרו מפני דעתה"ה בדילאי אינשי מנין לאכול באופן זה, אמרו מעתה מי שרצה להתחכם וליזון ברגילות ממאכליות אסורות בדרך היתר זה לאכלן שלכדה"ג או לכרכן בסיב, הרי הוא נבל ברשות התורה, וכמו שכתב הרמב"ן זיל על הקרה דקדושים תה"י דأتא לומר קדש את עצמן במותר לך ור"ל שלא יהי זול וסובא בריבוי הכמות וריבוי משקל, וקרוי לי נבל ברשות התורה, ואומר אני דה"ה דיש להעensis את זה המשביע את עצמו באיסורין ע"ד ההיתר שלא כרךן, כדי לבא על ציווי השם י"ת בעקביפין, וכן למשל מי שמספריש תוי"מ מתבאותו ומשליכן לאבוד, כדי שלא יגיעו לידי כהן ולוי, דלא עבר אלא עשה דעתינה להכהן, אבל כרי מותוקן מאיסור טבל שהוא בmittah, הכי אין זה רשע ערץ, כי מה שאסורה התורה את הטבל באיסור mittah, ועל הנටינה לכך ליכא רק מ"ע בעלמא, ע"ג דין להכחיש דכל עצימות אישור טבל נצחה ממה שרצה התורה להחזיק את השבט משרותו (ועיין בתוס' קידושין ל"ח ע"ב בריש העמוד שכתו וזל, וטבל ע"ג דיןינו בשאלת, כיון דאישרו אין אלא מלחמת תוי"מ

נפשנו ומאנדו, ואם כדעת הר"ן זיל דבעל לאו דעלמא צריך ליתן כל ממונו, בע"ז ליל קרא כלל, ולא עוד דהרי חזון דבהרבה בנ"א חביב עליהם מומן יותר מגופן, וכפי חז"ל בצדיקים כן הוא, דיעקב אבינו נכנס בסוכה כדי להציג פכים קטעים ש收拾, וכיון דנפשו פשיטה דין חייב למסור כל ממונו שחביבו אצלו כנפו או עוד יותר מגופו, והוא תימה רבתא על האי הלכה, שבז נזכרתי דלא על הר"ן ועד מעין תלונותי, אלא דהלה רוחות בישראל, עי"י עירובין דף מה"ע א"ר יוצאי ממוני, היא הלכה רוחות בישראל, כותים שצרכו על עיירות ישראל אין יוצאי א"ר וכן תנין בברייתא, כותים שצרכו על עיירות ישראל בד"א שבאו על עלייהם בכל זיין ואין מחלין את השבת וכוי' בד"א שבאו על עסקי ממונו וכו' ובשבת פ' כל כתבי מבואר, דבנפלה דליהקה בשבת אסור לכבottaה ולא להציג שום דבר מחפצי לרה"ר, אלא דרמ"א זיל בא"ח סוף סימן של"ד כתוב בשם האחוריים דכל זאת בזמניהם, לא היה סכנה נפשות אם לא יכבה הדליהקה אבל עכשו שאנו דרים בין האומות, דיש בזה סכנות נפשות לעמוד בחיבור ידים בפנים הדליהקה, מותר ומצוה לכבות עי"ש, היוצא לנו מזה שאם נזכה ב"ב לשוב לארץ אבותינו, מוזהרים אנו שלא לכבotta הדליהקה שנפלה בעיר, אלא לראות בחיבור ידים שתהיה כל העיר לשיפפת אש, ואעפ"י שעני חשוב במת והתורה אמרה וחיה בהם, לא נתיר איסור כייבו בשביל הצלת ביתו והונו ובשביל הצלת כל העיר, והוא תימא רבתא בעניין, וסתור למה דאמרה תורה בכל מדך דוקא בע"ז, הרי דחשוה הכתוב נפשו למאודו, דכל מקום שאנו עד שיהי" מושלך על עבור, ה"ה דין מצווה למסור כל הונו, עד שיהי" החוצה, ולא עד שידעו דבר זה פוגע גם בנפשות ועניות מעביר גם על דעת קונו כמו שאמרו חז"ל.

אבל חוץ מכל זה, גם מצד אחר יש לי תימא רבתא על האי דין דאסור לכבotta את הדליהקה בשבת, דהנה הרמב"ם בפ"ה מיס"ת ה"ד כתוב אז"ל: „ואעפ"כ אם עבר באונס אין מלקין ואין מיטין אותו שאין מלקין ומיטין אלא לעובר מרצונו ובעדים והתראה שני וכו' ומפני השमועה למזו"ה „ההוא“ ולא אונס ולא מוטעה ומה אם בעכו"ם שהוא חמורה מון הכל העובר אותה באונס איינו חייב כרת ואינו צריך לומר מיתה בית דין ק"י לשאר מצוות האמורות בתורה וכו', ובעריות כתיב ולנערה לא תעשו דבר וכוכ"ל, והנה הרמב"ם לא חש להא דכתיב הרמ"ך מובה בכ"מ שם לחלק בינו הרמב"ם באזהר חמורה מון הכל העובר אותה באונס איינו חייב כרת למיתה ב"ד, ופלא על ה"כ"מ זיל דבמחכ"ת לא ירד לדעת הפטור דאל"כ ק"ו שלו פריכא דשאני ע"ז דכל שאнос בדבך לא עבר כלום שהרי לא קיבל אלהותו ולא עוד אלא דלמה לי" לرم"ם להביא דרשה דההוא למיועטה אונס, אם נאמר דכל שלא קיבל אלהותו פטור, אלא ודאי דכל שעע"ז בעדים והתראה חייב על המעשה אפילו לא קיבל אלהות בלב דדברים שלא בלב לא הוו דברים, וכן אין לפטור אלא מפסיק אונס, דאן רצון בعني כדי לחיב, וככל שהוא אונס ע"פ שהיה חייב למסור נפשו, לא עבר בזה רק על עשה דזונקdashתי, אבל הלא דע"ז לא עבר, וכן יליף מזה גם שפסק הרמב"ם בהלכ' ע"ז פ"ג ה"ז דהעובד מאהבה או מיראה דפטור וכרבא בסנהדרין ס"א ע"ב, הארכתי בזה במ"א, ואכ"מ.

אבל היוצא מפורש מתוך דברי הרמב"ם דכל שעובר נגד רצונו רק מלחמת אונס פטור, וא"כ פשוטה לי דה"ה מלחמת אונס ממון הדין כן דמ"ש, הלא אין כאן רצון לעבור ואי דمحיב ליתן כל ממונו כדי שלא עבור, הלא נפשו נמי מחובי ליתן, אלא בכל זאת אם עבר ולא מסר נפשו פטור ממשום רצון בעין ולכא, א"כ ה"ה מי שאינו יכול לעמוד על עצמו למסור כל הונו, נמי לאו ברצונו

פתחה

שמתוועב בעניינן אומות הנאורים אסורה לנו בלא חילול ה', מטעם המצויה דקדושים תהיו, וכל שאסור לכל מלן האנוש הנאורה בחוק הנימוס א"א להיות מותר לנו עם קדוש, דמי איכא מדידי לדידיהו אסור ולדיין שרי, והتورה אמרה שהגויים יאמרו, כי מי גוי גדול אשר לו חוקים ומשפטים צדיקים, ואם המה יעדמו על המדרגה יותר גבואה בחוקים ונימוסים, הרי יאמרו עליינו, עם סכל ונבל ולא חכם, ומה"ט לפע"ד יש למחות ביד השוחטים שיש מהם שאוכלים בגין פקועה הנמצאת מטעם הבבמה גם מוכרים לאחרים בתורת, בשער עגל רך, דבר המתוועב ומואס בעניין כל, ואסור עפ"י חוקי כל מדינה ומדינה בעונש תפיסה, וכן אין להתייר אכילת ומיכרת מסוכנת, אעפ' שפשטה יידה והחזרה לאח"ש, בפרט שלא יצא מיהא טובא, דחא שלא אסורה ההלכה להנות שלכדה"ז והוא משום דבלא"ה בדילאי איןשי מיני להנות באופן זה, וכן אם מתרחש במקרה חזה' כמש"כ החכ"ץ ז"ל, ולפי דעתך דכל זאת יש לאסור מדינה, מפני שמדוברנו צריכה להיות תמיד גבוהה ממדרגת שאר האומות בニמוס ובמוסר, ולא נמוך מהם.

עוד אביא לך לדוגמא מה דאיתא בכתובות דף ס"ה הע"ב שאמרו שם, אין אדם אין בניו ובנותיו הקטנים, אבל אין אוטם כשהם קטניים קטנים, ועוד כמה, עד שע, ומכאן ואילך עד שיגדל מתקנת חכמים שהתקינו באושא, ודעת הר"ן ז"ל דעת ש בכל מזונות האשא היא, ולכן זן דברון לו אשא פטור מלזון את בניו הקטנים, ועיין במל"מ פ"ב מאישות הלכה י"ד שכabb דהרא"ן בעצמו כתוב שהוא היחיד בעזה, וכן הריב"ש תלמידו לא חש לדבריו, אלא שהמל"מ מצא סعد לדברי הר"ן בלשון הרמב"ם שכabb, "כם שאדם חייב במזונות אשינו כך חייב במזונות בניו ובנותיו הקטנים" ולמאי הלכתא אקשנינו עי"ש, ואני אומר כוונת הרמב"ם הי' לתלות חיוב מזונות בניו באשה כדעת הר"ן הול"ל, כך חייב במזונות בנייה ובנותיה שמננו, ולא עוד אלא דהאי, "כם" גופא איינו מודוקדק, דהויל"ל כיוון שחביב במזונות אשינו וכו', ולא, "כם" כמובן, אבל עי"ן ברמב"ן עה"ת על הקרה דויצאה אשינו עמו שכי ז"ל, ונראה בעיני שהאדוון נכנס למקום הבעל כי חמלת ההלכה על האשא והבנינים שחוויהם תלויים להם מנגד ומצדדים לידיו הבעל וכו', ואעפ' שלא היה הוא מחויב במזונות מה"ת, כמו שתבאר בתלמוד כתובות, אבל כיוון שדרך כל הארץ לפרנס אוטם אשינו ובינוי הקטנים, צוה האל ברחומי להיות הקונה כאב רחמן להם" עכ"ל. והנה לכאו' פלא הלא לגמ' כתובות מבואר דעת שירדים לנכסיו לפרנסת בניו, ורק אחר שיש הוא מתקנת אשוא, אלא ע"כ לומר דסביר הרמב"ן ז"ל, דהאי עד שיש הוא חוק טبعי ונימוסי, ואעפ' שאיןו מפורש בקרא, כופין על זה כמצווה המפורשת בתורה, וע"ס הנימוס הלאה אמרה תורה ויצא מעמו הוא ובינוי עמו, עד שהי' משועבד לאדון האדוון נכנס תחתיו בחיבור זה של פרנסת אשינו ובינוי, וזה כיוון הרמב"ם במקצת לשונו לומר, כשם שחביב במזונות אשינו המפורש בתורה, כך חייב במזונות בניו אף שאין מפורש בתורה, מפני רק לזמן בשמעתין דף צ"ב ע"א דשלשים מצות קבלו עליהם בגין ולא מקיימין מהן אלא שלשה, עי"ש.

ולפי האמור הא דכתבו התוס' הניל' דשרצים חדש הוא דהיה להיות מותר לאכול מפני פגמן כל נטפל'ג דעתמא, הוא לפלא בעיני דשאני שקצים המאוזים-shell נפש אדם בר דעה וועל בהן לאכלו והיא הנوتנת לאסרון, אלא דלא צריך לאסרון ממש"כ, דבר נאסרו מכח חוק הנימוס בלי שיצטרכו ע"ז ציווי מיחודה, וכן צ"ל בימה שאמרו נבלה הרואי לאר קרו' נבלה, ושאינה ראוי' לגר אינה קרו' נבלה, לא שייה' מותרת לאכלו, כי האוכל נבלה סרוחה, לית דין בר נש, ולא ניתן לחולת רעבון נבלה סרוחה, בשיש לפניו נבלה הרואי' לאדם.

לא חמירי מיניהו" עכ"ל מ"מ ירצה תורה לסוף דעתך של ב"אadam יאסר הטבל בעונש מיתה בייש כל או"א יפריש תומ', וכל שהפריש למזה לא יקיים מצות נתינה לכהן, וממילא די במ"ע בלבד ולא איצטרכ' להזהיר בעונש מיתה למי שלא יtron מעשרותיו לשפט הנבחן, אבל פשוטא דמי שבਮתקוו עשה סדר ומשטר להפריש ולא ליתן לכהן, דגרע ממי שלא הפרש כלל, דהרי עשה התהכחות שלא יגעו העין לידי תכליתה שרצה המצווה י"ת.

ומה מאד מתישב בעזה קושי' התוס' החמורה קידושין לע"ב ד"ה המקדש בערלה, שהקשו אמאין מוקדשת, הא שרי להנות ממנו שלכדה"ז ונדרקו כל הראשונים בישוב קושי' ז', ועפ"י האמור ניהא טובא, דחא שלא אסורה ההלכה להנות שלכדה"ז והוא משום דבלא"ה בדילאי איןשי מיני להנות באופן זה, וכן אם מתרחש במקרה חולה וכדומה, שרי לעשות רפואה שלכדה"ג, וכן דאמרו במקומות חולה וכדומה, שרי לעשות רפואה שלכדה"ג, וכמו דאמרו בפסחים כ"ה ע"ב דרבينا שיר' לרשות החולנית בגהורקי דערלה, אבל אם עי' שאסורה ההלכה להנות מערלה וכ"כ, אנו מתחכמים להנות מהם בתמימות שלכדה"ג, וממילא יהי' דמים לערלה ולהחמצ' בפסח לייש וליתן בהן ולקדש בהן אשה, זאת אסור לנו מה"ת מקראDKDOSIM תמי, דאיתא שלא נה' נבל בראשות ההלכה, לעבור על מצוותיה בעקיפין ותחבולות, ולא עוד דاز חן המקדש והיא המתקדשת שניהם נהין בערלה ז', דהוא لكم בה אשה והיא קבלה דבר השווה פרוטה לכל אדם, דהרי ראוי להנות שלכדה"ג. והבן את זאת והוא התירוץ האמתי לקושי' ז' ודוק"ק.

ועוד תדע דבכל הדברים המאוזים שנפשו של אדם קצה בהם, אפילו לא היה ההלכה אסורתן, היה האדם העובר ואכלו יותר מותועב ממי שעובר על לאו מפורש בתורה כי כל מה שנתקבל עליי בני אדם הנוראים ל佗בה אפילו אינו מפורש בתורה לאיסור, העבר ע"ז גרע מן העובר על חוקי ההלכה, למשל ההלכה אמרה לא ילש גבר שמלה אשה, אבל שלא לילך ערום בשוק לא איפרש בתורה שהוא אסור, אבל הוא נימוס וחוק קבוע אצל כל בעלי דעה, ואדם וחווה מיד אחר החטא הרגשו בעצם פחיתות גдол לילך ערום, כחית השדה, ויתבושו ויתפרו עלי תאנא לעשות מהן חגורות לכשותبشر העורה, ועתה אשאליך מי שכך משנתנו ומושכב ערומים במטתו, והבית בוור באש עד שמכורח להמלט על נפשו ולרוץ החוצה ואין לפניו רק שמלה אשה לכשות ערומי, מה夷שה מוטב לצאת ערום בקרית חזות שאיין בה לאו מפורש מללבוש כסות אשא שיש בו לאו דלא ילש, ועיין ביו"ד סי' שע"ב בכהן ערומים באוהל המת, ועיין בפ"ת אות ס' בשם הנז'ב דעכ"פ ילש הכתונות והמכנסים, ובעיני פשوط הדבר דצאת ערום עבירה יותר גדולה מלהשאות באוהל המת, או לבישת שעתנו ובדג אשה, כי היא עבירה המוסכמת אצל כל בעלי דעה, והעובר עליה יצא מכל אדם הנברא בצלם אלקים.

עוד مثل אחת,بشر אוטם לדעת הרמב"ם איינו אלא באיסור עשה, ולפנויبشر בהמה נchorה או טרפה של חי"ט, ובשר אוטם שב"ס ולפנוי בשער בהמה נchorה או טרפה של חי"ט, ובשר אוטם איזה בשער יאכל הכי נאמר, דיאכל בשער אוטם שאינו בו איסור תורה ע"פ שمحוק הנימוס שמקובל מכלל האנושי, וכל האוכל או מאכל בשער אוטם מודח מלהיות נמנה בין האשים, ולא יאכל בשער שההלכה אסרו בלאו, היעלה עוז"ד שאנו עם הנבחר עם חכם ונבון, נבעור על חוק הנימוס כזה, כדי להנצל מאיסור תורה אתמהה. ועיין בשו"ת חכ"ץ ז"ל סי' פ"ד ע"ד בהמה הנרבעת דמסיק להלכה להתריה באכילה ודלא כב"ח, ומיסים ז"ל, זולת במקומות שנתקנו הנקרים שלא לאכלה והוא מפורסם ומטעם חילול ה' בעניין הנוכרים, וכדברי ספר החסידים, עכ"ל, ואני אומר דכל

אות ג'

כל גדול בידנו דכל האיסורים בטלים ברוב, חד בתרי ואפי' לאדם אחד ולאכול כל י' החתיכות בב"א מותר מה"ת. ועיין בפתחה על תערובות לפרמ"ג ז"ל, דחקר מנ"ל לח"ל חדש דין זה, הלא מקרה דארליך, דמיינ'י לפינן דאלענן בכ"ה בת ר' רובה, לא נשמע חד בתרי בטל, כי בסנהדרין אלענן בת ר' רובה דעת, משום דמסתמא הדין עם הרוב, ומינה דה"ה דיש לסמוך על כל דפריש מרובה פריש גם באיסוריין, דגם בהאי דאננו מסופקין עליו אם הוא מן האסור או מן המותר אס הרוב היתר, אמרען דגם האי שיאנו דינן עליו מן הרוב הוा, אבל בטעירב חתיכת הלב בשני חתיכות שומן לומר דעתהך החלב לשמן להיות מותר כמותו היא מאן"ל עי"ש. ולכאור' הי' מקום לומר דהיתר ביטול חד בתרי דומה להיתר דשליך"נ שכטבנו לעלה, דכיוון דהוא מלטא דלא שכח שיאנו אכילה צו, لكن לא קפיד רחמנא על אכילה צו, וכן תערובות דלבטל לכתהלה אסור מה"ת כמו שהעליה הנוב"ת יה"ד מותרין אי לא כתיבי, ولكن קשי' התוס' על רשי' דהא איצטריך סימן מה', וכאשר נדבר מזה עוד לפניו, ודרכ' הזדמנות הר' הוא לא שכח, שכן דקשה לומר דבר שלא נזכר כלל, לח"ל מפרשין כל הני לאו איסורה אכילהDKרא, דבעינא אמר לא תאכל חזיר, אבל בתערובות לא, ולא עוד אלא דא"כ למה בתערובות אלו מינו אסור בלח טעכ"ע דאוריתא, וכזית תאכ"פ, אפילו מלכות וכרת איכא, ואי היתר חד בתרי אסברה הנ"ל בני מ"ש מב"מ ממין בש"מ, וכן צרכיך אנו למשכנא נפשנא, כדי למצוא דעת קודשים מאיין יצא לח"ל היתר זה דבטול חד בתרי ואען ואומר כיד ד' הטובה עלי.

הקדמה א'. הנה הביאו האחראונים בשם הגאון מהו' מושלים טיסמניטץ ז"ל בטעם דהא מלטא, דהרי בסנהדרין בעין רובה מותוך כלו כידוע, וגם המיעוט צרכין לחתום הפסק כד' שיצא מותוך כלו, וע"כ משום דעתם המועטים בט ברכובא, ואולי שלזה ייוינו ג"כ התוס' בראש פ' המנית, במה שכטבנו, דהמיעוט סנהדרין כמאן דליתא דמי', עי"ש עכטד"ק אלא דלפע"ד לא הואר בזה כלום, דסכס"כ, אין כאן איסור ברור דאו חזיב או זכאי, וכן מקרים את המיעוט שיסכימו אל הרוב, אבל עדין אין למוד מכאן לבטל איסור ברור חד בתרי, ולומר הנפק איסור להיות היתר لكن צרכין אנו להסביר מיא ולהוסיף קמחא כדי להעמיד תירוץ זה.

ודע כי אמת מוחלט אין לנו זולת התורה שבכתב שנמסרה לנו ממשה מפי הגבורה, אבל כל מה שדרשו וחדרשו החכמים בכל דור ודור, אשר מחווים אנו לשמעו ולעשות למצותם, אין זה אמת מוחלט אלא הסכמי', עד שיש כח ביד חכמים הבאים אח"כ לסתור את דבריהם, וכאשר הארכתי בזה בהקדמה עי"ש, וא"כ הוא בתושבע"פ בכללה מכש"כ בכל פרט ופרט שהב"ד דן וכמሩע ע"פ רוב דעתו, אע"פ שציוויתה התורה לילך אחר הכרעה זו אבל לאחר מכן או לאחר זמן, יכול ב"ד אחר או אפילו גם הם בעצם להזכיר להיפך, ונעשה כהכרעתם, וכן האמת הסכמי' מקרי, והتورה גזרה לילך אחריו אע"פ שאינו אמת מוחלט, ומה מאיד יובן בזה מה דאיתא בשמעון דק"א ע"ב דאמר רב, חס לי' לארען דאבא ב"א דיליספי לי מידי דלא סבירא לי. והוא לכאור' איןנו מובן, لماذا לא ליספי לי' כיון דלפי דעתו היתר הווא ואוכל בעצמו, ויודיע דמאן דאיסור טעה בהלכה הווא, ולא שייך כאן לומר דמ"מ המועלק בשזה הוא משפיל כבוד התורה, ובלה מאסה ובלל תמורה עם חכם ונבון ודוק' הטע.

וראה זה בהאי משנה דסוף מכות שהבאתי, כתוב רשי' ז"ל ז"ל "دلע הי' צרייך לצוות על כמה מצוות וכמה אזהרות, על שקצים ונבלות (ר'ל מותות מאליהן) שאין לך אדם שאינו קץ בהן" עכ"ל והנה במשנה שם מביא תחלה,, רשב"ר אומר, הר' ה' הוא אומר רק חזק לבתיו יכול את הדם וכו', ומה אם דם שנפשו של אדם קצה ממנו, הפורש ממנו מקבל שכר, גזל ועריות שנפשו של אדם מתואה להן ומחמדתן וכו" עכ"ל ולמה מיאן רשי' ז"ל גם בדברי רחבע' להשאר אצל איסור דם, ומביא תמורה שקצים ונבלות, אבל כוונתו מבוארת, דמה דקצתני לעיל בדים שנפשו של אדם קץ בו, הוא רק לעומת גזל ועריות שנפהה להן, אבל בכל זאת אין כאן מיאוס וגועל נש שום אדם לא יאלמנה, לכן רחבע' דקאמר דלא איצטריך לכמה אזהרות, לא מציזי אadam, דהאי לא שפיר איצטריך, דיש ב"א שאוכלן אותו, אבל בשקצים ונבלות מדייך רשי' ז"ל לכתוב, דין לך אדם שאינו קץ בהן, עד שמי שאכלן יצא מוגדר אדם, וע"ז וכיוצא בזה קשי' לי למה נכתבו, אבל קרא אסורים מחוק נימוסי אדם, אבל חילתה לומר דהו מותרין אי לא כתיבי, ولكن קשי' התוס' על רשי' דהא איצטריך הלאו בשקצים לידע שהוא לאו, בלא"ה לק"מ, דגם بلا לא מפורש, הר' הוא מוזהר עליהם מתרות אדם, וכמו דלא בעינן לאו מפורש על אכילתבשר אדם, אוليلך ערום בשוק, דעל כל אלו ודאי בי"ד עונשין ומלךין את העובר וכמו שכופין לוון את בניו הקטנים עע"פ דלא כתיבי, כי על אלו וכיוצא באלו, אמר רחבע' דלא הי' צרכין לכתוב מפני שככתיים דמי.

והנה בעיקרים דלעיל הבאתך דברי הרמב"ם ספר"ד מהלכות שחיטה שתכתב, דישראל במדבר היו שוחטין או נוחרים כשאר עכו"ם, ותמהתי שם עליו, הלא העכו"ם אינם מצוין על נו"ט ולמה ב"ג מצווה אלא דנקנשתי בדוחק מהה לא חשב הרמב"ם בהלכי מלכים גם את זאת בין ז' מצוות שנצטו ב"ג, אבל לפי האמור ניחא בריוות, דהרי רחבע' קא קשי' לי' שקצים ונבלות מאליהן, ומה ניצטוינו כיון דמעצמנו הינו יודעים להבדל מהם, באשר הוא מeos ומשוקע עבini כל adam, ואין לו תי' אחר אלא דרצה הקב"ה לאזכות את ישראל, כתוב בס מה דמילא הוה ידענן וא"כ ב"ג דלא רצה הקב"ה לאזכותם באמת לא נאמר להם מה שצריך לכתוב, אבל מה שהוא הנימוס באשר הוא adam, מעצםם צרכין לדודר בהם, באשר המה בכל מה שנפשו של adam קצה בו, וכן באמת אסורים גם המה באשר המה נבראו בצלם אלקים, וא"כ שפיר בעו נחירה ולא מיתה באלה נחירה, שהוא מתוועב מעצמו בלבד ציווי מפורש, ובכלל דינים הוא לעונש בפלילים כל העובר.

היווץ לנו מכל האמור, דכל המתוועב בעיני adam כלל האנושי אע"פ שאין על הדבר אחרת מפורשת בתורה, אסור עליינו יותר מאיסורי התורה, ולא מצד חה"ש בלבד כמו ש' החכ"ז ז"ל הנ"ל, אלא משום דמה שנאסר לב"ג א"א להיות שרי לנו מטעם מי איכה מיד', וכן בשאר adam או נבלה סרוחה ודאי חמור מחלב וטבל לעניין להשיב"ס, ומה דאמרו ביוםא פ"ג ע"א דטבל ונבלה מאכליין אותו נבלה, נבלה שנתנבללה ע"י שחיטה פסולת,Kamar, אבל לא המותה מאלי' שעונשין על אכילתו מצד חוק הנימוס והמוסר הכללי, ובלא"ה הלא ידועה דבר מה מאליה סכנה גדולה הוא לאכלו ואיך יעלה עה"ד לח"ל יצו ליתן חוללה בשר המת, נבלה מאסה המושלת לאשפפה לכלבים טרם שיתנו לו טבל שלא נתkon, וכל המותעך בשזה הוא משפיל כבוד התורה, וגורם שייאמרו עליינו עם טפש ונבל תמורה עם חכם ונבון ודוק' הטע.

פתחה

וק"ו בדיני נפשות שאדם מוחזק בנפשו ואין להרגו או להלקות עפ"י רוב, וכকושי התוספות ריש המנין, וסנהדרין שאני דהמייעט כמוון דליתא כמש"כ שם התוס' ומה שמצוינו באפליו ברובה דליתא קמן איזלען בנפשות אחריו כמו שהקשו בתוס' כבר הסכימו האחרונימס כלומ פה אחד, דיאת דוקא ברוב דאיתיחס מלפני האי מעשה במ"א, והוא דיליף מרוץ וудים זוממים איזלען בת"ר דאל"כ ניחוש דלמא במקומות סייף נקב הוה, ואע"ג דהאי רוב ע"כ איתיחסז הוה, הכי פירושא, דאי לא איזלען בת"ר לא יתחזק הרוב לעולם, ורק אי בעלמא איזלען בת"ר וזה איתיחסז הרוב לשאר מיל, ומילא אי יש לנו לדון עליו בדיני נפשות נמי איזלען בתרי' משום דבר איתיחסז לשאר מיל.

מכל האמור יוצאה דהאי איזלען בסנהדרין בין במוניות ובין בנפשות בת"ר, אין הטעם כמו שעלה ע"ד מקצת האחרונימס, משום דרוב פעמים הדין עם הרוב, והם מכוונים עפ"י הרוב את האמת, דהרי בין בממון ובין בנפשות לא איזלען בת"ר, ואיך נסימוק על האי רוב להוציא ממון ולהרוג אדם המוחזק בגופו ונפשו ובמנונו, ואם ה"י אמרת מוחלט בדיון והיינו מי קיון האמת הרוב או המיעוט, באמת לא היינו יכולים להוציא ממון ולומרו את דין הרוצח על סמך רוב, דרוב פעמים הרבים מכוכינו האמת, דין זה רוב דאיתיחסז שנלך בתרי' בדיני ממונות ונפשות, אלא איזלען ליכא אמרת מוחלט, אלא אמרת הסכמי, וע"י הסכמת הרוב נשעה ונתקווה האמת, ומילא המיעוט כמוון דליתא, ואת כוונת התוס' בימה שכתבו בסנהדרין המיעוט כמוון דליתא, והבן את זאת, ומיניה דה"ה בתערבותות איסור והיתר אמרין דהרוב מהפך את המיעוט מאיסור להיתר, כמו בסנהדרין דהרוב מהפך האמת של המיעוט לשקר, כי אם הרוב היה מסכים לדעת המיעוט, היה זאת האמת, והוא אמרין כל דפריש מרובה פריש לא מסנהדרין ידען, אלא מהא חד בתרי בטול, דכינוי דחצין מסנהדרין דהמייעוט נתהפוך מאיסור להיתר ע"י הרוב וא"כ בט' חניות, אלו כל החתיכות שבתוכם היו נשלכות לחוץ על צבור אחד, היו כולם מותורות, משום חד בתרי בטול מכש"כ דחתיכה אחת הפורשת מאתה מהן שמוטרות, ושמור לך את זאת ועין עוד באות הבאה ודוק.

אות ד'

לפי הצעתו שמעלה נבון מה דקאמר בגמ' מנא הא מלאה דאמרו רבנן דיזל בת"ר, רובה דאיתתי קמן כגו ט' חניות וסנהדרין לא קמבעי לון כי קמבעי לרובה דליתא קמן כגו קטון וקטנה, ובסוף הסוגי' מסיק דלייל ילווטא אלא אהיכא דלא אפשר, אבל היכי דאפשר עדין לא נדע, מנ"ל دمشقין ארובה דליתא קמן, וככתוב שם רש"י זל דעכ' לומר או דמהלכה ידען למיזל בת"ר, או דזרז מהמה דמחלק לעיל בין רובה דאיתיא לרובה דליתא קמן, והרבבה האריכו האחرونימס לפреш דמעירקרא מאקי כסבר ולבושא מאוי כסבר, גם מה דמחלק בין אפשר ללא אפשר קשה לשם, ועין שם בסוגי' מה שכתבתי בזה, ועתה האור ד' לי אוור חדש בענין זה, לירד לעומק מחשובות חז"ל.

והנה הלב ארי זל שם בסוגי' נתקשה בכל הנ"ל, ועוד הקשה דאיך מדמה הא דר"מ דחייש למיעוטא רקה מדרבנן ומחלק בין אפשר לא אפשר, להא דרצה לילף מדאוריתיא ודחה דלמא שאני בין אפשר לא אפשר, ועוד זאת דהאי דחוי' דרב כהנא לדוחות הילופטה דר"א משחיטה עצמה, נתקשה לדנטפה דהוא לילף מהרג את הנפש, ושם נמי יש לדוחות דשמא שאני התם דלא אפשר, لكن מפרש הלב ארי זל דבhai פירכא דר"כ, לא כל הני

ニחא כיוון דבכל הלכות כללו הכל תלוי בהסכמה חכמים, ואין כאן אמות מוחלט, כל זמן שלא נתקבל ההלכה להורות כן או כן, אם האoser יכול ממש מה שאסור מכשול הוא בידו, ועין מה שכתב בזה בשמעון דר' ו' ע"א וד"ק.

הקדמה ב'. המרדכי זל הקשה איך הולclin בסנהדרין אחר הרוב הא כל דין ודין קבוע בפ"ע הו וקבעו כמעמ"ד, ותירץ דאינו דניין על הגוף, אלא על הדיבור היוצא ביאור דלא כו' העתוד' הקושי' כמו התירוץ גם שניהם צריכים ביאור דהדין עם הרוב והוא ניד' הקושי' אינה מובנת, דהרי אין אמרין דהדין עם הרוב ומילא המיעוט כמוון דליתא דמי' וכמש"כ התוס' ריש המנין שהבאתי לעיל, ואין זה דומה לט' חניות דליך למינר דהמייעוט כמוון דליתא, כיון דנזכר ועומד במקומו, אבל כוונתו על מה שכתבנו באות הקדום, דכל זמן שלא Umdu למןין הרי שני הדעות שוות הון, ושניהם יכולים להיות אמת הסכמי, והכל תלי בהכרעה, אם יהי' הרוב לכך יכול או לא, וכן שפיר קא קשי' לי איך יקופח המיעוט מן הרוב כיון איזא קביעו הוא ועומד על דעתו שהוא האמת לפי דעתו, ולא מציא לדוחות רק ע"י ביטול כי לולי זאת באמת הון האמת וכם"כ באות הקדום. אבל התירוץ ע"י הוא דהאי דרוב לא מהני לבטל הקבוע היינו דוקא רוב המצווך מקביעות הרבה כמו בט' חניות, דיאת אנו יודעים דלא לך רק מחתת מהם, וכייל להיות מן הטרפה כמו מן הصلة, דלבgi כל אחת עומדת הטרפה נגד ומה תאמיר בצירוף כל הנסיבות הוא רוב נגד הטרפה, ע"ז נשיב מי צרפים יחד, הלא רק באחת מן החניות לך ואם לא הי' חילוק בכשרות ביןיהם, היהת כל אחת נכנסת בספק שמא בה לך. אבל אם איפלו בשתי חניות אחת טרפה ואחת שרפה, והصلة מוכרתת לך כרובי הлокחים, משום דהאי רוב אינו מצווך דמסתמא מוכירה לך כרובי הлокחים, ומה דסקפ אצל הנז'ב זל הנוב'ת איזח ס"י ע"א דמסתפק באיזה, אי בכהג'ו נמי אמרין קבוע כמחצה דמי, או איזלען בת"ר, ומה דסקפ אצל הנז'ב זל כמחצה על מחצה דמי, או איזלען בת"ר, ומה דסקפ בין קרובות, ולא ה"י לחיב העיר קרובה כננד רוב הערים, אלא יביאו כולם יחד דהיאנו כל המדינה, וע"כ לומר דהאי לא קשי' לי, משום דכל עיר ועיר קבוע, בב"ב דר' ג' ע"ב דאיתתי שם מתיב ר' זעירא, והעיר קרובה אל החלל, ואע"ג דאייכא אחריתא דנפשיא מינה, ויש להעיר למה לא פריך משאר עיריות כולם, דהו רוב נגד העיר קרובות, ולא ה"י לחיב העיר קרובה כננד רוב הערים, אלא יביאו כולם יחד דהיאנו כל המדינה, וע"כ לומר דהאי לא קשי' לי, והוא כל העיריות קבועות וכמחצה על מחצה דמי, لكن הקרובות מכריע לצד הקרובות, אבל פריך דילמא אייכא אחריתא דנפשיא, ובאהתו אין לומר קבוע כמעמ"ד דבלאי צירוף, העיר האחת רוב נגד הקרובות, זה ראי' ברורה לפע"ד, דהרי בין קרובות ובין רובה דוחה את הקבוע אמרור מעתה בסנהדרין נמי דומה לעיר דנפשיא, דהרי שתי דעות עומדות זכי'א, דעת המכביין ודעת המזיכין, ודעת אחת יוצאת מ"ב' דינים ודעת השנוי' מ"א דינים, ומילא האי דעה חזקה נגד חברתה, ולא שייך בכהג'ו קבוע, זאת כוונת תירוץ של המרדכי דעל הדיבור דהיאנו הדעה אנו דינן, והוא ניד' ר' דקל דקבע נעשה רק אחר שמתכבדים יחד, המכביים והמצחים, ואז לא איכפת לנו, הקבוע' ואיפלו לדעת המהרי'יך דגם מטעמים שונים מצטרף לרוב, מ"מ מחדא חשבו דהרי אפשר דכולא טעונה אית' בי' לחיבו או לפטרו, ולכן אין לפניו אלא שתי דעות חולקות, האחת חזקה יוצאת מרוב, והשני' חלשוה יוצאת ממייעוט, لكن החזקה מכריע את החלושה.

הקדמה ג'. כמו דאיון הולclin במנון אחר הרוב משום דחוקת ממון של הנתבע חזק, עד שאין מוציאין ממונו עפ"י הרוב, כן

צרכין לדוחק, דהש"ס חזר ממה דסביר מתחלה לחלק בין איתי קמן ללייטה קמן אלא דכל הני י寥פות דלעיל קמו ווגם נצבו ולא נפרק רק אוקיינטא דר"א ובפניהם בסוגי' ראייתי מקטתי' ולא כולה עי"ש ומה שכתבתי כאן הוא סולת נקייה בעזה"ת.

אות ה'

אע"פ שהבטול חד בתרי הוה ממש שביארנו למעלה מ"מ לבטל חתיכת איסורeman דליתא דמי, כמו שביארנו למעלה מ"מ לבטל חתיכת איסור בשנים של היתר לכתלה, אסור מה"ת לשוטן כן וכמו שהבאתי מנוב"ת יוז"ס ימי, דהרי אמרין לא אמרה תורה שלח לתבלה, ואל תמהה על החפש שחרי בדארויתא לא מצין חילוק בין לכתחלה ודיעבד, דאנן על מעשה הביטול אמרין שהיא עבריה בידו, וטמא דהא מלטה הו אטגס בסנהדרין רק מדווח אמרה תורה ארליך, וכען שאמרו טומאה דחו"י בצדgorola ולא הותרה, וכן מה"ת מוחיבים לחוזר אחר תורה אם אפשר, כן הא דסמכין אראובו סנהדרין ואון וחושין אדעת המיעוט הו אטדווח, כדי שלא תתפרד האומה ותפרק התורה לקרים, וכאשר הבאתי בהקדמה דברי החינוך זהה, וא"כ ה"ה לבטל בידים איסור בהיתר הו אסור מה"ת, ועיין ברשב"א ז"ל סוג"י דמカリין דף צ"ד ע"א שכטב דמעיקר הדין מטורין ליקח בשיר שבד נקרי בעיר ישראלי, ומשמע משום אסור למכור להם טרפה שמא ימכרנה ליישראל, אך לדמין תורה קאמר דהוא כמו שלח לתבלה, ואי קשי' לך לא מקריא מלא דבר הכתוב בנבליה, לגר אשר בשעריך תתננה או מכר לנקרי, אף אני אשיב לך, הרוי כתיב "ואכלת" שהוא שפת יתר, ואו תא לומר דרך שתדע דיאכלנה בעצמו, וכי האי ואכלה גם אונקרי, ואם תרצה לדקך יותר, נאמר דזוקא בגין תושב איכא חששא זו שיחזר וימכרנה ליישראל, ולא בנקרי שבא מארץ אחרת דמננו לא יקחנה ישראל, דשא מאהה ממוקמו, ועכ"פ הדין דין אמרת דלבטל איסור חד בתרי אסור מה"ת, ובזה מצאו חז"ל סמך לאזרע על דבר שליל"ם שלא יתבטל דכל שאפשר להמתין עד למחר שלא נctrיך לבוא להיתר חד בתרי בטל שהתיירה התורה בקושי, טפי עדין.

אבל כל זאת בתערובות מב"מ דאפילו אם יתבטל באלו רק מטעם חד בתרי בטל קאtiny עליל, אבל בלה בלה שאינו מינו שאינו שווה עם האיסור לא בשמא ולא בטעמא, לאו מטעם חד בתרי בטל הותר, אלא משום דפניהם חדשות בא לאן ועצם האיסור נשתנה לד"א, ועי"ז פקע ממוני שם האיסור, והוא סברת רבינו יונה ז"ל, מובהה במ"א או"ח ריש סי' ר"ו, דכל שהאיסור נשתנה לגוש אחר גם בל' תערובת פקע איסורי ממוני, אלא דאנן לא פסקין בזה כוותי' כמבעואר שם במ"א, אבל הטעם הו אטום דאמירין בכוכרות דף ו' דכל היוצאת מן הטמא טמא, ולכן כל נשנתנה לד"א עכ"פ יצא מן הטמא מקרי ואסור, ואולם איסור זה הוא איסור חדש דילפין מabit העינה, דביבים וחלב מן הטמאים אסורים, ועיין ברמב"ם דכל איסור יוצא אין בו מלכות משום דאין זה אלא כמו איסור ח"ש, ועיין בחודשנו בסוגי' דשלאל קמא בשמעון ביאור ארוך בשיטת הרמב"ם הלאה, ואיפלו לדעת התוס' דדרישה גמורה היא ואית בי' מלכות, מ"מ מודים דאיסור חדש הוא דבלאו דטרפה וטמאה בשיר כתיב, וחלב וביצים לאוبشر נינהו, ובמוקמו שם הוכחתי דבר זה מכח כמה קושיות שנתקשו בהן האחرونים, כמו שהקשה הנ"ז באז"ס דבגמ' דחלב תה" אסורה מכח דס נוצר ונעשה חלב, כיון דגס דס שבשה מותר, וכן חקר הפלתי איך נתיר נטלאפ' בחמץ בפסח, כיון דגס אפרו אסור, וכדומה מוקשיות, ועל قولם אני אומר דאיסור יוצא אסור, וכן אף החמצ אין חמץ, אבל יוצא מן החמצ, ואיסור זה חל אחר שפקע עיקר

יליפות דלעיל רצה לטstor כפרשיי ז"ל, אלא רק האי יפותה דר"א, דיליף משחיתה עצמה עי"ש. איך נדחק להעמיד דבריו עפ"י דעת הרמב"ם דכל הספקות מותרות אלא במקומות דאייכא לרבות מה"ת צרייך לברר, והורג את הנפש שאין דעל הספק לא נהרג, ולא אරיך כאן בדבריו לסתורם, ולא הבאים כאן אלא מפני שגם בדרך אלך לפרש דר"כ רק לטstor לפota דר"א כאמור, אבל לא מטעמי דלב ארי' אלא מטעם אחר כאשר באbar בזה בס"ד.

הנה לפ"י מה שביארנו באות הקדום רובה דאייכי קמן דילפין מסנהדרין, היינו דילפינו חד בתרי בטל ונחפק הדעת של המיעוט נתהפק לשקר, מהמות הייתה, כמו בסנהדרין דהאמת של המיעוט לבטל את השרוב מカリע את המיעוט, אבל במקומות דלא שיק לבטל את המיעוט מכל וכל, מאיזהطعم שייהי', לומר כל דפריש מרובה פריש זאת לא שמענו מסנהדרין, וע"ז קמביי בסוגי' מנא הא מלטה אמרו רבנן זיל בת"ר, ומפרש כנון קטן וקטנה דלא שיק לומר דהסרים והאיילנות מפני שמוועדים המה, יתבטלו ברובה דשאар קטנים, או מיעוט בהמות הטרופות יתבטלו ברוב החשות שבועלם, וויי' המיעוט כמאן דליתא, זהה א"א כיון דעומד להתברר בהמות עי' בדיקה, ובקטן וקטנה הלא יגדלו ויתברר ולא שיק כאן ביטול כמוון, אלא דנאמר דמסתמא האי קטן וקטנה והאי בהמה אשר הנידון עליהם המה מן הרוב ולא מן המיעוט, ולא נctrיך להמתין עד שיגדלו, ולא נctrיך לבדוק ההמה אחר הטרופות, זאת מנ"ל, ונהי' דבטי' חניות אמרין בנטמא הלא שיק אחר הרוב, משום כל דפריש מרובה פריש, היינו דזוקא ברובה דאיתי קמן דנctrיך ג"כ מהיתר חד בתרי בטל, דאנן hei קאמרי', אם כל החתיכות היו פרישות מן החניות לחוץ היי יכול מותרטות, משום חד בתרי בטל, ק"ו דאיתו שפרשה לחוץ דכשרה משא"כ ברובה דליתא, דלא שיק בו חד בתרי בטל כיון דיש להכיר האיסור כמו שהסבירנו באות הקודם, מניון לנו דגס כאן סמכין אכל דפריש מרובה פריש, וע"ז ילך כל הני י寥פות מקרבנות ומרוצח וע"ז דבלולן ע"כ סמכין אכל דפריש מרובה פריש, דהרי לא מצין למיבדק, מטעמים שונים כדאמרין בגמ', עד דיליף כ"א משחיתה עצמה דנייחי דבקין אחריו הטרופות אבל מה נעשה במקומות שחיתה שמא היה שם נקה"יו, וע"ז השיב ר"כ שכלהות גדול, דאין זה דומה לכל הני י寥פות שלפניו, דבכל אלו לא שיק חד בתרי בטל ובכל זאת אנו סומכין אכל דפריש מרובה פריש, אבל כאן בשחיטה דבאמת מקום החתק אין לו בדיקה, מילא הוה דומי' דט' חניות וכרבוא דאיתי קמן,adam הני שוחטין את כל הבמות שבועלם ובודקין אותן מכל הטרופיות הוי כוון כשרות, דאי משום מקום שחיתה דאין לו בדיקה, הרוי חד בתרי בטל, ואיך יגרע בשוחט אחת מהן דהוא יציבי באראעה וגירוא בשמי' שמוי', ואל תשיבנו דהא דאי' לא בדוק, הוא בעצמו גrms עי' מעשה השחיטה שלו, והוא קלחה מן הקבוע, דהרי קודם השחיטה לא בטלו הטרופות בתוך רוב החשות, הא ליתא, דכל עצמיות הטעם דלא בטלו מהחים משום אפשר לשחותו ולבדקו, ועתה הרוי עשה כן וא"א לאחיז החבל בשני ראשין כמובן וזה הוא דמלחקל בין אפשר לא אפשר, דבכל הני דלעיל דאפשר לבדוק מצד מציאות הטרופות, אלא דאי' מצד אחר כמו ברוחץ משום דאיסור לנויל' או ברישא של עולה דאיסור לחתוכו, זהה יליף שפיר רוב מניניו ולא נשוב לחלק בין אפשר לא אפשר, דכל שגלהה התורה דסמכין אכל דפריש מרובה פריש מה לא אפשר או לא אפשר, אבל כאן האי לא אפשר הוא משום דאי' אפשר, דכל שגלהה התורה דסמכין אכל דפריש מרובה פריש מה הטרופות ניכרת אחר ששחט, וא"כ שיק בו חד בתרי בטל כנ"ל וליכא למיליף מני' במקומות דהמציאות של הטרופות אפשר, דלא שיק ביטול חד בתרי והפירוש הלאה הוא אמת לאמתו לפע"ד ולא

פתרונות

זהו מובן כיון דמונא הוא", עכ"ל,ומי כחכם יודע פשר דבר זה, אבל לפי הקדמתנו שכאלקוות דבר בהם, דהנה מתחלה רצה הש"ס לומר דמונא לא בטל מכל וככל,adam יתערב קב חיטן בט' קבין של חבירו יכול להה וחדי, ואחיכו עליה ומסיק דנייהו דמוננו לא בטל אבל איסורה התלויה במונא שפיר בטל, ע"ז משני ר"א דהני מים ומלה לא בטלו משום דשיל"ם, והטעם כיון דעכ"פ מונא לא בטל לגבי קני הבעלים, וא"כ אף בתערובות מבשא"מ ונשתנה הגוש בשמא ובטועמא לגוש אחר, האי שינוי איינו רק בגזלו, אבל לא בשואל, וא"כ עדין נשאר ממונא של המשאל ומה תאמר מ"מ לגבי איסור תחומי בטל ברוב או בששים של השואל, הרי שוב מכך חד בתاري בטל קאתיין עלי' והוא לי' דשיל"ם ולא בטל, זו היא כוונת התוס' ברור כמשמעותם בס"ד.

ובזה השלמתי הפתרונות לחיבוריו זה בעזה"ת ושבח לכל עליון שעזרנו עד כה ויה"ר שאכה לראות חברוי זה יצא בהדרו מותחת מכבש הדפוס ויתברדרו מיili בעולם עוד בחים חייתי אכי"ר.

האיסור ע"י השתנות עיל"ש, בסוגי" דשללא קמאי, והנה ידועה סברת המורדי מובאה באו"ח סי' ק"כ ס"ב דבתרובות לא מצי חיל איסור חדש لكن ענבים שבתוך הגיגיות שנתקבעו בשבת, היין שיצא מהם מותר לשתו, מפני שבתערובות בא לעולם ולא חל עליו איסור משקין שזיבו, ואע"פ שהוא דשיל"ם, וה"ט דדシリ"ם לא בטל משום חד בתاري בטל לאו היתר גמור הו, אלא בקושי התירה התורה, لكن צרו חז"ל להמתין עד למחר, משא"כ באיסור שבא בתערובות לעולם, אמרין דלא התחיל לחול ולא בעי ביטול, וזה ברור, וא"כ גם בתערובות מבשא"מ כיון דנשתנה בשמא וטועמא לגוש אחר ופקע מנוי" איסור הראשון שחול עליו איסור יוצא, הלא הוא איסור חדש שלא מצי חיל בתערובות.

ומה מאי יובנו בזה דברי התוס' הסתומים וחותמי ביצה ל"ט ע"א ד"ה משום על הא דאמר ר"א דמים ומלה של חברתנה אינהبطلה בעיסה משום דהוה דשיל"ם, והקשו בתוס' והוא דシリ"ם רק במינו לא בטל, אבל בשאיינו מינו בטל, ותירצו ז"ל,,ויל דאה"נ דלא אמרין לי' אלא במב"מ, והכא גבי תחומי שאני דחמיiri כאלו

דו"ר רביעי

חולין פרק הכל שוחטין

תuttleה נפש הב"ח ועי"ז נקרא האדם משפייע הרי שניהם מקבלים ומושפעים, ולכן רך אדם אשר הוא בבחינת מקלט ומשפייע רשאי לאכול בשם אבל מי שתחרס לו אחת מבחינות אלו ומכש"כ אם אינו מקבל ולא משפייע וגורע מן הבחנה, שאסור לאכול בשם.

וכל זה מromo' במשנתינו דרך הקדמה למס' ז' אשר עסקה בהசר את האילתبشر, "הכל שוחטין ושחיתון כשרה" ר' כל אדם מישראל ראי והגנו לבוא ואוכל בשם „חו"ץ מהרש"ש" שהוא אינו שומע ואין מדבר רמז למי שאינו משפייע ואינו מקבל כי השמיעה רמז להקבלה והדיבור רמז לה להשפה, „שותה" הוא בחינת משפייע ואני מקבל דאייה שוטה המאבד מה שנותנים לו ולשיטה דומה מי שמחזיק את הת"ח ואני משלם מכם חכמה דעת ומוסר השכל הרי כדי זו זוי בצד, „וקטן" הוא בבחינת משלם איינו משפייע כדאמרינן בסוכה דקטן אקנוי קנה ומקני לא מקנה והוא משל לת"ח שמתקבל ומתהנה מאחרים ומחייב טוביה לעצמו ואני משפייע מאור תורהנו לאחררים, וכל הנני שלשה מיני בני אדם ראויין לאכול בשם שמא יקלקלו ולא יתקנו שחיתון ר' כל שע"י לא תuttle נש היב"ח, וזה רמז נפלא וראוי להתחלה מס' חולין, ובסיומה אומר מען יטב לך ליום שכלו ארוך ליום שכלו טוב.

הנה אנו רואים כי לרוב הזרים והראויין לאכילת בשם מצד מדרגותם אין פרנסתם מצויה וmpska והתורה אמרה כי יריחיב ד' את גבולך ואמרת אולאה בשם ואמרו لكم פ"ד ע"א דלמוך התורה ד"א שלא יאכל בשם אלא לתיאנון מתוך רחבת ידיים ורובי תה"ח הלא אין להם אותה הרחבה הצריכה לאכילת בשם, גם אמרו חז"ל כך דרכها של תורה פט במלח תאכל וחוי צער תה' ובתורה אתה عمل, וא"כ תאמר לבך אני מתייגע ללמידה כדי לדעת איך להזכיר את הב"ח לאכילה ואיך להגע למדרגה להיות ראוי לאכול בשם ולבסוף אני רואה כי אחרים שאינם ראויין אוכלי בשם ול' איינו מגע אף כפל, ע"ז אמר בסוף המשפט כדי להגע את רוח המדוכה הלהזה באמרו כי על שאלה זו מודיעך רישעים צלחח וצדיק נגע כל היום וחכמת המשכן בזוי' כבר התכחמו רבים ואנו לנו ע"ז תירוץ מספיק אחר רק לומר למען יטב לך ליום שכלו טוב, ולמען יאריכון מיך ליום שכלו ארוך ובاهאי אמונה צדק יחי' כי היום לעשותם ולמחר לקבל שכרם, ודז"ק.

הכל שוחטין ושחיתון כשרה" שמעתי מהגאון מהר"י אסא"ז' שהעיר כי כאן בשחיטת חולין משתמש התנאה בלשון שחיטה, ובזחים שմדבר מקדשים משתמש בלשון זביחה, „כל הזחים שניזבחו" והוא היפך הקרא, דקדשים כתיב ושותת את בן הבקר ובחולין כתיב ושותת מברך ומצאנך.

הנה דבר גדול דבר השם, דניהם דקדשים הנאכלין לעולם נקרו גם בתורה זבחים ולרוב כתיב בהו לשון זביחה וכמו ושותת פסה אשר תזבח בערב וכדומה הרבה וכן יפה באර התנאה בלשון זביחה על הזחים לשון נופל על לשון, אבל בשחיטת חולין דילפין מקרה דזובחת מביך ומיצאנך וכגדתני רבי בפ"ב דף כ"ח ע"א ודאי היה לי להתנא לבחור בלשנא דקרה ולשנות הכל זובחין וabitן כשרה. - אבל האמת יורה דרכו דכאשר ביאנו בפתחה וכן לסתם שם על ברייתא דרבנן דלא' ישמעאל וחבל תנאים שעמו

משנה: הכל שוחטין וכו', הנה צריך ליתן טעם למה פתח התנא מסכת שחיטת חולין בדיני השוחט ולא בעicker דין דשחיטה ונשחטים וכמו שישידר הרמב"ס ז' דין אלו והתחל במיini בע"ח הטוענים שחיתה ואח"כ מקום השחיטה ושיערה וכי ולבסוף מי הוא השוחט, ועיין מה שאכתב בו בא בראש פ' בהמה המקשה טעם עמוק שהיה לרביבנו הקדוש בזיה, וכך בריש חיבורו אכן במילוי דאגדתה ודרך אגב לנעוז סוף המסכתא המסימית בדרישה דלמען יטב לך ליום שכלו טוב לתחילה.

הנה בפסחים מ"ט ע"ב איתא תנ"י רבי אומר ע"ה אסור לאכול בשם שני זאת תורה הבהמה והעוף כל העוסק בתורה מותר לאכול בשם בהמה ועו"ף וכל שאיןו עוסק בתורה אסור לאכול בהמה ועו"ף והכוונה מבוארת כי הקב"ה לא נתן שליטה לאדם על הב"ח להמיתם ולאכלם רק אם הוא אדם שלם כי ורחוימו על כל מעשי כתיב וצער בע"ח דאוריתיא ואין לאדם רשות להמית הב"ח רק אם ע"י אכילת האדם יתעללה הב"ח מדרגת חי למדבר כי כך היא המדה הדומס יתעללה בצומה, הצומה בחיי, והחי במדבר, ויתרונו וזכות המדבר על החיים תלוי במה שהמדבר משעבד כחוותיו הרוחניים הדעה והדיבור לתורה ולעבודה להיות שלם בגופו במומו ובתוורתו אבל עם הארץ של אותו הזמן שהי' רוחוק מהת"ח בדעתו ובמשמעותו מזרח ממערב לא ה' לו רשות להמית הב"ח מפני שלא יתעללה על ידו ואין זה תיקו אלא קלקל, ויפה ביאר ק"ז בעל החות"ס זצוק"ל הקרא במשלאי ע"ז, כי חנם מזורה הרשות עבini כל בעל כנף והם לדם יארבו יצפנו לנפשותם, הכוונה, בעל כנף מקרי הנפש החינוי של העוף המרגשת עצמה הוצרך להuttleה ובמחנה בין מה שטוב לה ובין מה שרע לה, וקאמר אתה בן אדם שאינך כדי לאכול ציד חי ועו"ף בחנוך אתה פושט את הרשות לכלוד בה את העוף, כי ה' ר' לע"פ שהב"ח בעצם, לדם יארבו" ומצפים שיבוא מי שראו' שיפוך דם כד' שימצא תיקון לנפשם מדרגת חי למדבר, אבל יטפנו לנפשותם" שלא יצדו על ידך כי מלאיחו חיזי שלא תתעללה נפשם החינוי בז' ודפק"ה.

ויש לرمז זאת בקרוא „ולא תאכל הנפש עם הבשר" ר' כל שלא תכלת הנפש של הב"ח מכלה עם אכילת הבשר גם את הנפש, ולכן יכול לתקן נפש הב"ח מכלה את התרבות שעד ע"ה מקרי מי שאינו לא בתורה אמר רבי דעתה אסור לאכול בשם וע"ה מקרי מי שאינו לא בתורה ולא במע"ט המחזיקים את התורה כי בצל החכמה בצל הכסף אמר החכם והכוונה כי מי שהוא מחזק את החכמה בכיספו לא ימלט שלא יקבל לעומת זה מאור תורה של המוחזק ממנו כמאמר התנאה בפ"א הי' ביתך ביתך ועד לחכמים והו מתפקיד בעפר רגליים והו שותה בצמא את דבריהם, מילא דהני תורת החכמים והמחזיקים בעם מוקרי ורוחמי רבנן המה ראויים לאכול בשם, אבל מי שמחזיק תה' וממן לבוא בחברותם ואינו מתחכם באור תורהם ומדמה בנפשו שיוצא ע"י משפייע להת"ח מזון גשמי מבלי להיות מקלט ג"כ, או להיפך אותו החכם המקלט השפה מן המחזיקים אבל איינו מתאמץ להיות ג"כ משפייע השפה רוחנית על המחזיקים ומחזיק טוביה לעצמו תועבת ד' גם שניהם ואים ראויין לאכול בשם כי היתר אכילת בשם נבנה על השתתפות העניים כי כל אחד מקבל ומשפייע דהאדם ניזון מן הב"ח ונעשה מקבל ולעומת זה

הני תרי לישני דרבינא דלא קיימי רק למסקנא דהכל לכתהלה הוא אבל אי הכל בדיעד לא מצין לאוקמי הריבוי איאנו מומחין או אינו מומזקן כפי מה דס"ל ר宾א בלשנותיו עכ"פ ודוו"ק.

ע"ש משנה, חז' מחרש שוטה וקטן וכו', שיטה הגראע מכון, ולכון יש להעיר למה מעמיד שוטה בין Chrsh וקטן - יש לישב, דלא ברביה דינים נקטם ייחד כדיוד, ויש מהן להחמיר ומוהן להקל, כמו במשנתנו פטולין לשחיטה בין לבין עצם, וממושיר את שחיטתן באחרים רואים אותם ואשמעין דלא בעי כוונה לשחיטה וכדלקמן י"ב ע"ב, וכן בגיטין כ"ד קתני הכל קשרים לכתוב את הגט, ואפי' חז"ק דהוא לקלוא וא"כ בכל דין ודין הי' צrisk לשנות הסדר, כדי שייה' בדרכך לא זו אף זו, וכדי להשווות הסדר הטיל שוטה באמצע לעמץ יהי' לא זו אף זו בכ"מ במקום שמkill הר' ריש ושוטה ובמקום שמחמיר הר' שוטה וקטן, ואידך כדי נסבה אותו הני תרתי.

ויתר ניל לישב הא סי סדר, עפ"י מה שכ' ק"ז בעחתת"ס ז"ל אה"ע ח"ב תשוי' ב' דשנין מיני שוטים הם א' חסרי דעת והם ודאי גרוועים מחרש וקטן שהם פחק לכל דבריו משיב וושאול ענין, אבל יש איה שגעון והוא פחק לכל דבריו עפ"י משיב וושאול ענין, אבל יש לו תוספת שגעון בענין אחד, (פיקסע אידיע), וזה עדיף מחרש וקטן ומ"מ פסול לכל מילוי דבעי דעת, עי"ש היטוב, וכן י"ל דכדי לאשמעין דבעל מיני שוטה קאמר, הטילו בין Chrsh לקטן - וזה קרוב לשם טוב - ודוו"ק.

רש"י ד"ה לא שאדם רשאי להמיר דכתיב לא יחליפנו וכוי עכ"ל יש להעיר למה הביא רש"י ז"ל כאן לאו דלא יחליפנו ולקמן בד"ה וסופג את הארבעים הביא הלאו ימיר, אבל נחיה עפ"מ השכתב המהרש"א ז"ל בתוס' ד"ה וסופג דמש"ה לא לקי שמנונים משום דהוא לאו הנתקע לעשה ולא איתיר הלאו העשי להוסף עוד ארבעים כי צrisk לתרי לאו ללקות עכ"פ חדא, ולפי"ז נחיה דלאו שאדם רשאי להמיר דלא מיררי רקס מאיסור גרידא מבי"ז ז"ל הלאו דלא יחליפנו דכתיב ברישא דלענין איסורה לא איכפת לו אף שנתקע לעשה אבל אהא דסופג את הארבעים מוכרכה להביא הלאו השני דלא ימיר כי הוא גורם המלכות דבלא לאו השני הוה ניתק לעשה ודוו"ק.

תוס' ד"ה הכל שוחטין, כתוב בה' א"י דנשימים לא ישחטו מפני שעדעתן קלות וכי אין נראה דאיילו במוקדי שוחטות לכתהלה דאמרין בפ' כה"פ וכי עכ"ל, ראי' או לא זכיתי להבין דאייך נוכל לומר דאנגב נשים נקט לשון דיעבד דהא נשים נמי שוחטות לכתהלה עכ"פ בעוג' ובקדשים דאייכא קבלת הדם דהוא עבודה בכהן סתמא דמלטה הכהן עומדים שם לקבל הדם ורואה ממילא השחיטה וניהו דאפשר שאינו מדקדק לראות השחיטה לידע אם נשחט כהונן מ"מ כיוון דסתמא דמלטה אייכא עומדים על גבוי שפיר מצי' לשנות דהפסולין שוחטין לכתהלה וגם נשים בתוכו כיוון דאייכא עכ"פ מציאות דשותות לכתהלה בעג'ג מדינית שחיטה גרידא לא מיררי הכא אלא מדיני שחיטת קדשים מצד עבודה ואייך נאמר דמשום נשים נקט לשון דיעבד שאינו מדקדק, אולם לפ"ז הגמ"י' בכוונת הלכות א"י דנשימים דעתן קלות לפי שהם רכות לב ומיעודות לעילוף הי' נחיה דלא בראת לא מהני עומדים על גבוי דמי'ם איינט ראיות לשחיטה קדשים לכתהלה כדי שלא להביא קדשים בבית הפסול, אלא דלפ"ז מצד אחר נפרצת ראי' התוס' דודאיasha שמוחזקת שאינה מתעלפת שפיר דמי' ששותות לכתהלה ואיך יתרץ הש"ס דמשום נשים נקט לשון דיעבד כיוון דאייכאasha דשותות לכתהלה וצ'ע.

בא"ד בסוף דבריהם בפרק כה"פ איצטריך למיתני נשים הויל ובשאר עבודות פסולות ואפי' כהנות עכ"ל, עיין באחרונים

далא אישתרי נחירה במדבר כל הלכות שחייב מושחת את בן הבקר ילפין לדידי' הא ושות משום הכלר אכילה כתיב ולא שיך לעבודה ומה לי קדשים ומה לי חולין ולר'ע נמי דאישתרי נחירת חולין במדבר וחתט דוקא בקדשים עבודתו בכך הלא ואבוחת כאשר צויתיך פירשו כאשר צויתיך בקדשים וכאשר כתב הרמב"ז ז"ל עה"ת וא"כ ג"כ מושחת ידענן הלכות שחיטה בשחיטת חולין, וכאשר אבאר במ"א, אבל אז אין שחיטה לעוף מה"ת, אבל רב' דמפרש כאשר צויתיך על פה בסיני רקס לדידי' אין לנו מנו הקרא דושחת מאומה אלא מקרא דושחת כאשר צויתיך, וכאשר ביארתי זאת בארוכה דרך לרבי יש שחיטה לעוף מה"ת וא"כ לישנה דמתני הכל שוחטין באמות מורה דלא כרב' אלא כאינך תנאים אליבא דר'ע דסבירו אין שחיטה לעוף מן התורה או כרי"ש ודעמי' דלא סביר כלל דקרא דושחת לשחיטת חולין אתה. ובזה הרוחנו נמי דלא צriskין לדחוק כרש"י ורש"א ז"ל בריש פ"ב דה' דברים הפויסלים בשחיטה דamar בגמו' דגMRI לחו' מוחלכה דלאו דוקא, דהרי דרסה ועיקור מקרא דושחת ידענן, דושחת ולא דרס ולא קרע, דכל זאת ליתא לרבי דהלהתא כוותי' דלא מצינן למילך מושחת דכתיב בקדשים מאומה דהרי מצד הקשר אכילה גם נחירה סגי ולא בעין שחיטה אלא לא לקדשים מצד עבודה ולא להזכיר, ושפיר בעין הלכתא על כל ה' דברים לרבי ואלייבא דר'ע והא דדרש لكمן ל' ע"ב ושות אין ושחט אלא ומשך הלא תדר"י והוא ר"ש קאמר אבל לר'ע אליבא דרב' ליתא לדרשה זו פסול דרסה ועיקור בחולין דלא מzinן למילך מקדשים וקצרתי כאן ובמ"א הארוכתי ומשם תקח להבון הדברים על בוריין ודוו"ק.

הכל שוחטין, פירש"י ז"ל היכי דקתני הכל כולהו מיתוי וכי' והכל שוחטין דמתני פלגו בה אמראי בגמי' למר לאatoi' טמא בחולין ולמר לאatoi' כותי או מומר עכ"ל עין בראש יוסף ובלב אריה שתמהה על רש"י ז"ל מאחר דנחתה להביא האוקימות למה השםיט הני תרתי לישני דרבינא, עי"ש שנחקרו בה, ולפענ"ד הי' נראה דהנה הא צrisk לרש"י ז"ל להקדמים לנו דהכל ATI לatoi' הוא משום דגבג'י' שkil וטרי אי' האי הכל לכתהלה הוא או דיעבד דוקא ואי' לאו דהכל לatoi' אתizia חדיש, אייך מצינו אומר הכל שוחטין בדיעד דא"כ מאן לשוחט לכתהלה, אבל באמות פירש"י ז"ל لكمן ג"כ בד"ה וכל הכל ז"ל: וה'ק "הכל תורת שחיטה נהגת בהן שאמש חתחו אותן הפסולים דמתביב תהי' שחיתתן כשרה" עכ"ל וכן מקדים לנו רש"י ז"ל מיד דהאי הכל עכ"ב ATI לרובי' איזה שוחט שיש למגנס עליון, ומזה נבין איך הגמי' ריצה לפרש הכל שוחטין בדיעד מושום דקאי אהאי שוחט שמרבין, ולפ"ז נאמר דרש"י ז"ל נקט בדקdock רק אותו הג' אוקימות דאייכא לפרש אליבי'ו הכל גם בדיעד משא"כ הני תרתי לישני דרבינא א"א לפרש רק כפי המסקנא דהכל דחכא לכתהלה הוא, ונחיז' הני אוקימות כסדרון דרב' ע"ד מוקרי רישא בטמא בחולין אם נפרשנה שהיא בדיעד נוקמי בסכך קצהה וכאשר אפרש בהז' לkiemן בס"ד בד"ה אמר רב' ע"י'ש, ולמ"ד בכוותי או מומר נמי יש לאוקמי בדיעד בחותק כזית בשר בכוותי ובבדיקת סכך במוור ובכולו אייכא רבותא דשחיטה כשרה ושפיר דמי' לפרש בדיעד כמוון, משא"כ לתרתי לישני דרבינא דדיעד הינו צrisk לבודקו או לשאלו מה אתה לאשמעין בה להתריא דהא פשיטה דאם יודע הלכות שחיטה שמותר לאכול משחיטתו ואי' דלא צrisk להיות מוחזק זה אפי' לכתהלה לא צrisk לרבינא, ולהליך בין לכתהלה ודיעבד לענן מומחה או מוחזק לומר דבדיעד סמכין ארוב זה א"א לפי שיטת רש"י ותוס' כאשר נאריך בהז' בא"ה בסוף הסוגי' דכולו כרבינא לא אמרו עי"ש, ולא עוד אלא אז אין זה האוקימות המוזכרת בגמו' וכן שפיר עביד רש"י ז"ל שהשטייט

אולם אחר העיון אני רואה כי לא עלה על דעת התוס' לומר כן ובפרט אם ה' כוונתם לכטוס בפרצה דוחקה כזו להחמיר בגודלינו מומחה יותר מבהיר'ק נגד הסברה החיצונה ה' מפרשים את זאת בפירוש ולא ה' סומכין בכךן זה על המבחן עצמו, אבל כוונתם פשוטה דהנה לאותן האוקימיות שמת叙述ים האי „וכולן" דקאי אטמא במקדשין או איאין מומחין ואין מוחזקים הרבותא דמותניתן חומרא הוא ולא קולא דודאי פשיטה היאadam אחרים רואין ומיעידין שלא נגע ושות שפיר דמהני לטהר ולהתיר דלא גרע מכל עדות שבתורה דע"א נאמנו באיסורין ומה לי הוא או אחר הרואה את המשעה אלא ודאי הרבותא לחומרא דצרכין אחרים רואין ולא סגי בלא"ה בליטת קמן ולא סמכין לומר דודאי נזיר מליגע או דספק טומאה ברה"ר טהרה ולרבינא דלא סמכין ארוב מצוין אצל שחיטה אבל לעניין חז"ק הוא להיפך הרבותא לכולא דASHMEINUN דלא בעין כוונה לשחיטה ולאפוקי מחכמים דר"ג דבעי כוונה כדלקמן יב ע"ב, אבל הא דבעין אחרים רואין ליכא שום רבota מאחר דכבר קתני ברישא שמא יקללו את שחיתתן וממילא ידעין דבלא אחרים הוה עכ"פ ככל ספק בשחיטה דלהחמיר, ולפ"ז אי וכולן קאי רק רק אחש"ק לחוד מוכח שפיר דין מושרין להם לכתלה לשחיטה באחרים רואין דאל"כ ומה נקט בדיעד דוקא ולא לכתלה כיון דעיקר הרבותא השרוiotא היל"ל רבota יותר דאפילו לכתלה, משא"כ اي וכולן קאי נמי אטמא ואינו מומחין ומוחזקים הרבותא הוא לחומרא דצרך אחרים רואין ואיכא למימור שפיר לדכתלה נמי שחיטן באחרים רואין והא נקט בדיעד לאשמעין דאפיי בדיעד צרך אחרים רואין בליטת קמן ולא סמכין ארוב ודוז"ק כי הוא ברור כמשמעות ופלא על הגאנים זל שלא נחתו לעומק הפשט זהה.

בטור סי' א' פסק דקTON מומחה ויודע לאמן את ידיו אם שחת בין עצמו כשר בדיעד, ותמהו עליו הא אין לקטן שום נאמנות, ותירץ הפלתי זל דلغבי מומחה לא בעין הגדרתו דהא מצא תרגנולת שחיטה בשוק ג"כ כשרה וכן מומר שחסט עג"ז שאין לו נאמנות משות دقין דמומחה הוא ודאי שחט שפיר ולא חיישין לקלול שאירע לו והג' בקטן שהוא מומחה ויודע לאמן את ידיו, עכט"ק, ופלא גדול בעניין איך דימה הגאון זצ"ל בדברים שאין דומינז ורחקים זמי' כרוכק מארח ממערב, דודאי גדול בר דעת שרצו לשחיטה בהגאון אין קלול יוצא מתי' מן הסתם אבל קטן הגם שיודיע לשחיטה הגונה כיון שאין לו דעת שלימה בגין למאן דלא רצח עתה לקלול בידים כדרבן של קטנים לחבל ולהחשתית, צע"ג, ומכח זה נולד לי קושי על הא דדייק בגמ' שמא קלולו לא כתני אלא שמא יקללו, והוא שפיר נקט שמא קלולו כדי לכלול גם האי דינה של קטן אומן ומומחה שהוא ג"כ פסול לשחיטה מפני שהוא מועד לקלול אשר ע"ז מורה לשון לכתלה כמש"כ התוס' ד"ה התם בדקתני טעםא על הכל מערכין וכן רשי' זל لكمן על יקלולו, כתוב דמודעים הם לנבל בידים וא"כ טובא אתה לאשמעין במה נקט לשון לכתלה, ואח"כ מצאתי שכונתי בקושי זל להגאון יריעות שלמה בבית יד שלו ה"יא, ומה שתירץ שם הוא דוחק, ומה שנלעפנע' הוא עפ"ז מה שכתבו בחינה וצע"ג.

שנבדקנו בכוונותם, ולפענ"ד הכוונה דנסים כהנות אינם פסולות לעבודה מטעם זרות אלא מושם שהמה נקבות ולא זרים כי כהנות אוכלות בתרומה ופטורות פטר רחמן מבכורה הר' דaina זרה ושם במשנה מנה כל מי פסולם לעבודה שהמה כשרים לשחיטה ומהנה זרים ישראליים ונשים כהנות וטמאים ונקט עבדים מושם איןך או ג"כ עבד של כהן דאוכל בתרומה והוא זר, כנ"ל בכוונות התוס'.

אבל אני תמהה עפ"י תוס' חגינה י"ז ע"ב ד"ה וסמק שהקשׁו דלמה לא נמעט נשים מהקיים דושחת וסמק דכמו שאין סמכות כך אין שחיתות, ותירצ' דמרビין דנסים שחחות בקדשים בפ' כה"פ, ועל תירוצים זה תמהני דלא מצין שום ריבוי פרטני לנשים רק ושות והקריבו בני אהרן כתיב מלמד שמקבלה ואילך מצות כהונה אבל השחיטה כשרה בזר וכיון דידיין דלא עבודה הוא ממשיל אמרין דכל הפסולין לעבודה כמו נשים ועבדים נמי כשרים לשחיטה וא"כ באמית עדין קושי התוס' במקומה עמדת דעתם נשים משחיתת קדשים מהקיים דושחת וסמק, אבל ה' איך שיהי' מה דנדחקו התוס' כאן למה לי למייתני נשים בהדי הנך פסולים הוא פלא גדול הלא איצטריך טובא לאשמעין לאפוקי מקושי התוס' חגינה הנ"ל וצע"ג.

ובגוף קושי התוס' חגינה הנ"ל נראה לי לתרצ' עפ"י התוס' קידושין ל"ז ע"א ד"ה קובלות והזאות שהקשׁו מהה ל' מיעוטה דבני ישראל ולא בנות ישראל דנסים אינן בסימכה תיופוק לי' דהוה מ"ע שהז"ג דנסים פטורות, ות"י איצטריך כי היכי דלא נקי שסימכה לשחיטה ולומר דסימכה נהגת בנשים כמו שחיטה שמרבייןמושחת שחחיטה כשרה בנשים עכ"ל והנה כאן יפה כתבו דיאתרבאי נשים מושחת דניהו דליך רבוי פרט עלייהם אבל כיון דמילא איתרבי הוה מה מצין למידרש היקשא מסימכה לשחיטה ולהייב בסימכה שהוא מומחה ולא להיפך להוציא נשים משחיתת כי היכי דאין בסימכה, - ועיין תוס' ב"ק ג' ע"א ד"ה דומי' דרגל דלעלום הקום ועשה ה' הוא החומרא, עי"ש, וא"כ כיון דיש לנו מיעוטה דבנ"י דלא נדרוש היקשא דסימכה לשחיטה להייב נשים עכ"ב דנסים שחחות, ואין להקשׁות דעתה שידיעין ממיועטה דבנ"י שאין נשים סמכות נדרוש להפק דנסים אינן שחחות, זה לא נמי דא"כ לכתוב קרא מיעוטה דבנ"י לשחיטה ולא בסימכה, גם יש לדורך דרך וلومר עפ"י מה שכתב הריטב"א בסוגי' דמ"ע שהז"ג דלעלום אין לדוש נגד הכלל אם יש לדוש להפק, וא"כ ליל בני ישראל למעט נשים מסימכה כי היכי דלא נדרוש היקשא לשחיטה לחיבם דהא ודאי נדרוש להפק להוציא נשים משחיתת כי היכי דלא נדרוש נגד הכלל דמ"ע שהז"ג נשים פטורות אלא ודאי דנסים בכל שחיטה מ"מ لكن איצטריך ב"י בסימכה למיועטי נשים, וזה בגין מה שכתבו התוס' קידושין ל"ז ע"ב ד"ה ט"ז ט"ז מיחג המצות עי"ש ואפילו לפי הבנת הפ"י זל שם בכוונות התוס' עי"ש גם כאן ניחא דהא איכה ושחת דכלול גם נשים, ואולי כוונו התוס' חגינה לזה بما שכתבו דיאתרא ריבוי לנשים בפ' כה"פ וכוונותם דושחת ובני ישראל כתוב בסימכה הוה ריבוי בפירוש לנשים, ודוז"ק, אבל עכ"פ דברי התוס' כאן לא נתיאשו איך העלימו עין מנה שכתבו בחינה וצע"ג.

תוס' ד"ה שמא יקללו בגמ' דיק וכוי וליכא למימר דידיעד נקט מושום טמא במקדשין או אינו מומחין אבל חשי' זל אפילו לכתלה שחיטין באחרים רואין עכ"ל בתחלת עלה במחשבה לפני דוכנות התוס' להחמיר יותר בגודל אינו מומחה מחשש'יו מושום דבגדול אפשר דלא ידקדו הרואין כ"כ שכן אין ליתן לו לכתלה לשחיטות משא"כ בחשי' מסתמא ידקדו יותר ומצתאי פ' זה בפלתי סי' א' וכן בהגחות ק"ז רע"א זל לע"ז ואע"ג שיש קצר סתירה זהה מותוס' לנקן ד"ה דליך קמן עיין בפלתי זל מה שכתב זה,

וזה נכון. ויתר נראה לי מכאן ראי' לשיטת הטו"ז בס"א סק"ז דברי לי מהני אפי' בסכין קצחה ומש"כ התוס' דרוב פעמים אינו יכול ליאמר אסcin קצחה קαι דלא מסתבר כלל לומר דבסcin ארוכה אינו יכול ליאמר, ולכן בטמא בחולין שחתט בסcin ארוכה אין צrisk שאללה כלל דתלען דלא נגע ובמוקדשין לא ישחוט אפלו בסcin ארוכה דשמא גען ויפסול את הקדשים דהוא איסור תורה ואם שחתט בסcin אפלו בקצרה סגי בברוי וצrisk הברי אפלו בסcin ארוכה כאשר אבאר, אלא דבליטה קמן לצrisk אחרים רואין אפשר דלא צrisk רק בשחת בסcin קצחה דבלאה' הוה לי' ספק טומאה ברה"ר או דקשי' לי' תרתוי דיעבד ליל עי"ש ועי"פ דבריהם שם הוקשו הכא המקשן שם ע"פ המסקנה דהכא דידע דaicא נמי הכל דיעבד אלא דקשי' לי' מה לא מתרץ ר' יהודה שם כרש"י הכא דמשום וספג את הארבעים נקט דיעבד דסיפה, אבל לפ"י פירש"י ז"ל התם דקשי' הש"ס שם כמו הכא דהכל לכתבה ולא שאמם דראוי דיעבד כמו שמקשה הכא על משנתנו לק"מ קושי התוס' דלפירש"י ז"ל מתרץ ר' יהודה הכל מתפיסין בגמי דaicא הכל דיעבד ממשקנא דהכא, ואילך תרתוי דיעבד זאת לא חש להקשות ולתרץ ורש"י ז"ל מתרץ הכא דמשום וספג את הארבעים נקט, אבל לא קשה לרשות ז"ל מה לא מתרץ התם דדריך התנאים הוא זה כמו שפרש"י ז"ל, הכא בתירוץ הגם' דהתאם דקדתני טמא דהתרצן דהתאם רצה לתרץ ממשקנא דהכא דaicא הכל דיעבד מילא לא צrisk לומר דדריך התנאים הוא זה, ורש"י ז"ל החוץ לתירוץ זה רק לפי הס"ד דהשתא לכל הכל לכתבה ובמסקנה גם רשי' השמיט סברא זו מאחר דמסקין דaicא הכל דיעבדתו ליל האי סברא ומישוב קושי' המהרש"ל כאן ודוד"ק.

ע"ב גמר' אמר רביה בעי' וכי קתני הכל שוחטין אפלו טמא בחולין וכוי הנה הא דשותל לכתבה ולא קשישין שמא גען ויטמא הבשר וגס מותר לאכלו בתרות חולין שנעשה על טורת הקודש ביל' לשאלו אם נגע או לא משום דהא טומאה אינו אלא מדרבנן כמש"כ רשי' ז"ל כאן וכמו שמבוואר בוימא דף פ' ע"ב וספק טומאה דרבנן אפי' ברה"י להקל כמו שפסק הרמב"ם ז"ל ריש פט"ו מabortה הטומאה והוא ממשנה טהרות עי"ש, ולפי האמור מאי אני תמה על הראי' בד"ה שם גמ' אילימה שכטב דלפי האמת בליטת קמן גם בחולין שנעשה על טורת הקודש צrisk אחרים רואין אותן משום דספק טומאה ברה"י טמא, איך נעלם מעני הנגנו ז"ל גמ' ורmb"ם הנ"ל, אולם לפי מה שכתבו התוס' בד"ה דליתא דרוב פעמים אינו יכול להזהר מליגע הי' דינו אמת אלא דקשה לפי דעת התוס' איך שוחט לכתבה כיון דרוב פעמים נגע וצrisk לומר דלטמא חוליןlica איסור כלל אפלו בחשונטה"ק וכmesh"כ בתוס' ד"ה טמא בחולין דזוקא בפיורות דשיק בזו תרומה איכא איסור לגרום טומאה אבל לא בשר, אלא דוגם זה עדיין לא סגי ד"כ עדיין קושי' הגמי' במקומה עומדת טמא בחולין מי למירא דלמה לא ישחוט לכתבה דלא אייפת לן אם יטמא, ואילך מותר לאכלו ביל' שאלו זו היתה לא פי דברי הראי' ו גם לפי דעת התוס' דרוב פעמים אין יכול להזהר מליגע וצrisk באמת ברוי לי או אחרים רואין, ואילך גופה קמ"ל דבבשר לכא איסור לגרום טומאה למה לא משני הש"ס כן על הקושי' דלטמא למימרא, אלא עכ' דאין זה תירוץ דמה עני זה לשחיטה ולא שיק למס' ז.

ע"ש הכא עיקר והתאם אידי' דתנא שאר פסולים תנא נמי טמא במוקדים,ראיini מקשין דלפי תירוץ זה איך נפרש שם המשנה דנקטה לשון דיעבד דמשני הש"ס דמשום טמאים נקט לשון דיעבד ואיך יתכן דנקטה לשון דיעבד שעיניו מודוקדק על שאר פסולים משום טמאים אשר נשנה רק אידי' דהני פסולים, והנראה להענד' דהתאם אין הכוונה כמו בכל מקום דאידי' חדא נקט אידי' לשון שעיניו מודוקדק אלא הכוונה דהאי טמאים דקתני קאי אכל הני פסולים זרים נשים ועבדים שהמה טמאים ג"כ שחתיטון כשרה בדיעבד וכיון שמיירי בכלל טמאים מודוקדק והטב לשון דיעבד, ומישוב זה ג"כ קושי' התוס' אהיל' א"י דלעיל דלא משני דמשום נשים נקט לשון דיעבד דתני קודם לטמאים והיינו משום טמאים הוא תירוץ יותר מרוחם מבוון, ולהחci נקט טמאים לבסוף דקאי אכל הני שמנא שם טמאים ודוד"ק.

רש"י ד"ה דיעבד נמי לא שמא ישחו כלומר שהוא עכ"ל, הא

לו דעת ובוודאי אינו חשש אלףוני עור ולא עדיף מכוכתי ולכון שפיר כאמור דעדיין האי לשון לכתבה שמורה קלוקול בידים מיותר, ודעת הטור דקטן המוחזק אצלנו בעל נאמנות כמו שסבירין עליו להביא עי' בשער ממקולין אפיקו ברוב טבחי עכו"ם ה"ה בשחיטה בין לבין עצמו כשהוא מומחה ורגיל, - ולא חיישין שלא ידקדק בשחיטה או שיקלקל בידים ודוק היבט.

תוס' ד"ה התם דקדתני טעמא פ' בקונטרס וכו' ועוד וכו' והוא לי' לשוני' דתני לי' משום וספג את הארבעים עכ' התוס', הקשו קושי' האחורה הללו לשיטוטם שם בראש תמורה דמפרשים קושי' המקשן שם ע"פ המסקנה דהכא דידע דaicא נמי הכל דיעבד אלא דקשי' לי' מה לא מתרץ ר' יהודה שם כרש"י הכא דמשום וספג את הארבעים נקט דיעבד דסיפה, אבל לפ"י פירש"י ז"ל התם דקשי' הש"ס שם כמו הכא דהכל לכתבה ולא שאמם דראוי דיעבד כמו שמקשה הכא על משנתנו לק"מ קושי התוס' דלפירש"י ז"ל מתרץ ר' יהודה הכל מתפיסין בגמי דaicא הכל דיעבד ממשקנא דהכא, ואילך תרתוי דיעבד זאת לא חש להקשות ולתרץ ורש"י ז"ל מתרץ ז"ל הכא דמשום וספג את הארבעים נקט, אבל לא קשה לרשות ז"ל מה לא מתרץ התם דדריך התנאים הוא זה כמו שפרש"י ז"ל, הכא בתירוץ הגם' דהתאם דקדתני טמא דהתרצן דהתאם רצה לתרץ ממשקנא דהכא דaicא הכל דיעבד מילא לא צrisk לומר דדריך התנאים הוא זה, ורש"י ז"ל החוץ לתירוץ זה רק לפי הס"ד דהשתא לכל הכל לכתבה ובמסקנה גם רשי' השמיט סברא זו מאחר דמסקין דaicא הכל דיעבדתו ליל האי סברא ומישוב קושי' המהרש"ל כאן ודוד"ק.

ע"ב גמר' אמר רביה בעי' וכי קתני הכל שוחטין אפלו טמא בחולין וכוי הנה הא דשותל לכתבה ולא קשישין שמא גען ויטמא הבשר וגס מותר לאכלו בתרות חולין שנעשה על טורת הקודש ביל' לשאלו אם נגע או לא משום דהא טומאה אינו אלא מדרבנן כמש"כ רשי' ז"ל כאן וכמו שמבוואר בוימא דף פ' ע"ב וספק טומאה דרבנן אפי' ברה"י להקל כמו שפסק הרמב"ם ז"ל ריש פט"ו מabortה הטומאה והוא ממשנה טהרות עי"ש, ולפי האמור מאי אני תמה על הראי' בד"ה שם גמ' אילימה שכטב דלפי האמת בליטת קמן גם בחולין שנעשה על טורת הקודש צrisk אחרים רואין אותן משום דספק טומאה ברה"י טמא, איך נעלם מעני הנגנו ז"ל גמ' ורmb"ם הנ"ל, אולם לפי מה שכתבו התוס' בד"ה דליתא דרוב פעמים אינו יכול להזהר מליגע הי' דינו אמת אלא דקשה לפי דעת התוס' איך שוחט לכתבה כיון דרוב פעמים נגע וצrisk לומר דלטמא חוליןlica איסור כלל אפלו בחשונטה"ק וכmesh"כ בתוס' ד"ה טמא בחולין דזוקא בפיורות דשיק בזו תרומה איכא איסור לגרום טומאה אבל לא בשר, אלא דוגם זה עדיין לא סגי ד"כ עדיין קושי' הגמי' במקומה עומדת טמא בחולין מי למירא דלמה לא ישחוט לכתבה דלא אייפת לן אם יטמא, ואילך מותר לאכלו ביל' שאלו זו היתה לא פי דברי הראי' ו גם לפי דעת התוס' דרוב פעמים אין יכול להזהר מליגע וצrisk באמת ברוי לי או אחרים רואין, ואילך גופה קמ"ל דבבשר לכא איסור לגרום טומאה מה לא משני הש"ס כן על הקושי' דלטמא למימרא, אלא עכ' דאין זה תירוץ דמה עני זה לשחיטה ולא שיק למס' ז.

שוב נתישבת לקיים דברי הראי' דניחו דבטומאה דרבנן גם ברה"י ספקא להקל מ"מ ס"ל דשאני הכא דלענין לידונו לטמא לטמא תרומה וקדשים דאוריתא הואה ומוחזקין בשער זה להטמא ודאי כשר שפק טומאה ברה"י א"כ גם לאכלו למי שאוכל חולין בטורה נמי אסור דהא משום שפק תרומה נגעה בה ואיך נתיר אותו לאכלו אז יאכלנו עם תרומה ויטמאנה טומאה דאוריתא,

מהני ההכשר, וגם לפי דרכנו זה מושב מה שלא העמידו קשייתם על חולין שנעשה על תורה הקודש דשם איכא הקשר דם חולין שהיא דאוריתא ממילא דמקבלת המפרכשת טו"א הגם שהוא דרבנן ודוק.

גמר' הכא עיקר והtems אידי' דקתי נאר פסולים תנא נמי טמא במוקדים וכותב המהרש"א ז"ל במה"ב דלהאי תירוץ צ"ל ע"כ כללות א"י דנשים לא ישחטו לכתהלה ונקט התם לשון דיעבד משום נשים ולא משום טמאים דהא הכא עיקר והtems לא נקט טמאים אלא אידי' שאר פסולים ואיך יתכן דשביל האי אידי' שנייה נימוקו וטעמו מלכתהלה אדי' עבד אלא ודאי כללות א"י ונקט דיעבד משום נשים, ואני תנוה לכאי' דאם הכא עיקר דכלול פרken בתורת שחיטה אירי בין חולין ובין קדשים איך העלים התנה מאתנו עיקר הדין דפ' כל הפסולים ذור שוחט בקדשים ותנה רך טמא, אבל הנראה לפען' דאה"ע לפי תירוץ זה דהכא עיקר אנו מפרשין הרישא דהכל שוחטין בקדשים נמי ומרבין בי כל הני פסולים דפ' כה"פ ובלבב שלא יהי' טמאים אבל אם הם גנעתי שוחטנו כשרה והוא דמוקיב בחשעטה"ק והוא משום דאייל לפני האב"א דהתס עיקר, דבלא"ה הרי כתבנו לקמן בתוס' ד"ה חשעטה"ק לעז וסביר חשעטה"ק בקדשים דמי אלא מצין למירר ארוכה שלא יען וסביר חשעטה"ק להחלה סכךין דמי אליך המשם דהכל שוחטני אפילו בא סכךין ארוכה משום דס"ל חשעטה"ק לאו בקדשים דמי עי"ש ומעתה אמר אני דאם הכא עיקר על כרחנו לאוקמי הכל שוחטן לרבות זרים בקדשים וא"כ קשי' לנתרת מתניתן ליל' וצ"ל כללות א"י בנשים לכתהלה לא אפילו בחולין גרידא ולא נתרבו בהכל שוחטין ומילא דלא מצין לרבות נשים גם בשחיטתן כשרה דהאי שחיטתן כשרה לא קאי אני שוחטין דנתרבו לכתהלה דלשנה דשחיטתן הכי ממשע, ושאני טמאים דעתמי איכלן זרים יכולם להיות או טמאים או טהורים כי הטומאה אינה עצומות אלא סיבה מקרית והוה כמו מומחין או מוחזקין דומוקמין لكمן רישא במומחין או מוחזקין וסיפא בלא שחט, לפניו או לא יעדין אי מומחאה הוה כמו כן מצין לאוקמי רישא בטהורים וסיפא בטמאים והכי קתני הכל שוחטין כשהן טהורים אבל לא כשהן טמאים ובודיעבד שוחטנו כשהן טמאים שחיטתן כשרה, אבל רישא באנשים וסיפא בנשים א"א לאוקמי משום לשנה דשחיטתן, ולכן נשנה משנה לכל הפסולים משום נשים דלא נתרבו הכא וכמוש"כ המהרש"א ז"ל זdock.

ד"ג ג' ע"א רשי" ד"ה ואפילו כתמי מוסרין לו בהמה לכתהלה לשוחט דמצוות שהחיזקו בה היא וכו' עכ"ל כתוב הראי' ז"ל דוציא להזה אע"ג דעומד על גביו הוא משום דאי לאו דחיזקו במצוות שחיטה הול' כמו מומר להכuis דלאו בר זביחה כמו ש' התוס' לקמן דר' ע"ב ד"ה אלא מומר, ותמהני איך מדמה מומר להכuis לכוטי דל"ל תורה שב"ע פ' דזה לא מקרי להכuis כיון שאינו מחזיק בה כלל, ועוד דאי הוה דינו להכuis א"כ מה אהני לו במא שמחזיק במצוות שחיטה הא ס"כ א"ס דמומר להכuis אפי' והוה מומר להכuis לשאר עבירות וקיי"ל דמומר להכuis אפי' לד"א דינו עכו"ם כמש"כ התוס' גנ"ל וכן פסק המחבר בס"א ע"ה, ובר מן דין געלמו ממנה דברי רשי' עצמו ג' ע"ב ד"ה חוץ מהשוו"ק שכותב שם בסוף וז"ל: אבל להכuis אפילו נמצאת סכינויפה לא דמועד לנבל בידים עכ"ל מזה מוכח דס"ל לרשי' דמומר להכuis הוי בר זביחה דאל"כ לא ה' לו לכתוב משום דמועד לנבל בידים אלא דאיינו בר זביחה, ובאמת הביא הרמא' בשם ב"י שהכריח משלו הראי' דמי שאינו חושש בשחיטה ואכל נבלות ללא תיאבון ע"פ שאינו עושה להכuis אפיו כמור להכuis, ועיין

dale'a פירשי ז"ל כן במתני' על שם יקלקל דר"ל שמא קלקלו אלא נקט יקלקלו וכוי' משום דבמתני' אינו מוכחה דהאי חוץ אדי' עבד קאי דשנא אהכל שוחטין קאי וכדמתרץ لكمן דף י"ב ע"ב דאפילו באחרים רואים אותם אין מושרין להם לכתהלה אבל כאן דאמור בפירוש אפילו דיעבד נמי לא הוצרך רשי' ז'ל לתקון לשון לכתהלה דנקט, ותדע שכן הוא דלא על חנם צין רשי' ז'ל דברי על "דיעבד נמי לא שמא ישחו" ולא סג'י לי לציין רק על תיבת "שמא ישחו" ודוק.

תוס' דה ובמקדשין לא ישחוט שמא יגע בבשר, ע"ג אמרין لكمן מפרקסת ה"ה חי' וכוי' מה שלא הקדימו קשייתם על החשעטה"ק ולא עוד אלא דגם תירוצים שמא יגע אחר הפירכוס לא מספיק על חולין דא"כ מה מהני סכין ארוכה, נראה לפען' דלכאו' יש לתרצ' קשי' התוס' דהחשש שמא יגע בסימנים שכן דרך להعبرיך ידו על החתק לראותם נשחטו אס' כראוי' וסימנים הנהו כמנחא בדיקולא כדלקמן ל"ב ע"ב אפילו מען דל"ל הא דר' ל"ל שם דשחט הקנה ואח'כ' ניקבה הריאה כשרה בשמי סימנים מודה ועכ"פ בסימנים עצמים לכ"ע המהו כמנח' בדיקולי עיין בו"ד סי' כ"ז, ועיין מה שכתבתי בה בסוגי' דהתס' ודוק' וכן יתכן הראה לי חד מתלמידי שבספר יעב"ץ על מס' חולין באמת מתרץ קשי' התוס' כן, אולם לפי מה שכתבتو התוס' בדיבור הסמוך בתירוץ השני דמיירishi שהעבירה בנהר ועדיין משקה טופח עלי' א"א לתרץ כנ"ל דאייך יוכשרו הבני מעיים שהמהו אברים המודולדלים ע"י הקשר של בהמה דלקמן בעור ורוטב דף קכ"ז ע"ב פליגו בה אי בהמה נעשית יד לאבר ואפילו למ"ד דנעשית יד לאבר בהמה בח'י מסיק בתיקו ולכן בחולין לא מצי מקשו למה לי סכךין ארוכה כיון דפרקסת דהא אפשר לומר דחוושין שמא יגע בסימנים שהמהו אברים המודולדלים ואי משום הקשר הלא דם חולין מכשיר משא"כ בקדשים צריך לומר שהעבירה בנהר הרי ליאכ הקשר על הסימנים ולכן שפיר קשה הרוי מפרקסת חי', ומושב זה גס קשי' האחרונים דלפי תירוץ התוס' שמא יגע אחר הפירכוס מה מקשה'ai טמא דאטמי במאדי דקושי' הגמ' קאי על חולין דאי' הקשר דם ולא צריך לחשש שמא יגע אחר הפירכוס וכן מושבים שאר דקדוקים וגם קשי' התוס' ד"ה כגון דבדק קромית של קנעה מבון. **אמנס** בעיקר קשייתם הרבהה לתמונה הל"א היכי לא ידעו התוס' שני שהוא שונה מחלוקתם של מה שמא את אוכלין הלא הא דפרקסת היא חי' לא ידען אלא מאותו המשנה דעור ורוטב כמוש"כ התוס' בעצם לקמן דף ל' ע"א והנתן ד"ה היל' ז' והנתן ד"ה באמות צריכה נגר ובר נגר דיפרקי'ני, ולול' דברי לעיל התייחס אמור דקושי' ז' ושני תירוצים שתירצו מושולבים הם בשני טענים שכתבו התוס' בדיבור הסמוך לענין הקשר או תיבת הקודש מכשרתו או שהעבירה בנהר, ונאמר דהה Tos' אכן סברו כדעת הרמב"ם ז'ל דחיבת הקודש אינה מכשרתו אלא מדרבן ולפי מה שהוכח'h הל"א בהעור ורוטב הא דפרקסת מטמאת טומאת אוכלין נמי רק מדרבנן מדה'ת החיות מצלת מכל טומאה ולפ"ז ה' סברת התוס' דתרתני מדרבן לא מסתבר לומר וכיוון דהטומאה עצמה מדרבן צריכין עכ"פ הקשר דאוריתא והכא הקשר דחיבת הקודש אינה אלא דרבנן וע"ז תירוץ דחיישנן שמא יגע אחר הפירכוס אבל בא"ע שכתבו דמטמאה טו"א כמשנה דעור ורוטב סובבים דבריהם לפמש"כ בדקה' דמיירishi שהעבירה בנהר דחווה הקשר תורה, וניהם לפ"ז ג' כמה להעמיד במציאות שהעבירה בנהר כיוון דאי' הקשר דחיבת הקודש אשר אין בה פלוגת', אבל לפ' האמור ניחא כדי' שלא נצטרך לומר דהחשש הוא שיגע אחר הפירכוס, וכן לפ' התירוץ שיגע אחר הפירכוס בלבד' הא אין לומר שהעבירה בנהר ועדיין משקה טופח עלי' וכל זמן הפירכוס דחווה חי' לפי סברת התוס' ודאי לא

באחרים רואין אותן ע"פ שבבאותן רואין מאירי באין אחרים רואין, וא"כ לפ' אוקימטה של אבי הוה פלטינן מהאי דוחק אם היינו מפרשים דוחץ מחשו"ק קאי אלכתלה ובעומד על גבו ושפיר קאמור שמא יקלקללו וזה הי' ממש דין של רבא, ולכן לתרץ זאת כתוב רש"י ז"ל, "דה אדייעבד קיימין" ור"ל דניהם דה' יותר מרוחה לפרש האי חוץ מחשו"ק ארישא דהכל שוחטין מ"מ כיון אדייעבד דסיפא דשחיתון כשרה קיימין מפרשיין האי חוץ נמי אדייעבד ע"גatz צרכיין לסבול הדוחק בתיבותו שמא יקללו שימושינו באחרים רואין אותם אשר לא מאירי מההשתা, ותמהני על הראי' שהרגיש בדברי רש"י אלו ולא נחית לדבר פשות כזה, וד"ק.

תטוס' ד"ה המניח קתני דייעבד לאו לשוני אליבא דברי קאיו נוכמי איumi כל זמן שיכול לתקון עיי' חותך צויתبشر ונוטן לו יש לו לתקן אבל אי ליטתא קמן שרי עכ"ל מכאן מוכח דחתום' חולקים על שיטת הגאנונים המובהה לקמן בראש דהיכי' דברייעבד מותר בבלא תיקון שרי לכתבהה על סמך שעישה אח"כadam טברו בשיטת הגאנונים איך מוקי אבוי ויצא ונכנס שרי לכתבהה על גביו הא גם בא' עומד על גביו וצואר ומכנס שרי לכתבהה על סמך שהיה' חותך צוית בשער כיון דברייעבד בלא"ה שר, ואין לומר דכיוון לציריך תיקון מקרי לכתבהה במוש"כ הרואה' ז"ל לקמן לכן ציריך עומד על לא מקרי דוקא שיה' מותר לכתבהה בל'תיקון, זה אינו דעתו לקמן בררא"י בשיטת הגאנונים ד"ה השיטה הובא' לאוקמי הכל גומחה שוחטין לכתבהה ובאיום מומחין וליטתא לפניו דייעבד כשר דאית יאמר דהכל מומחין דוקא שוחטין לכתבהה דהא גם באין יודע שהוא מומחה שוחט לכתבהה על סמך שיבדקנו עיי' וא"כ ה"ה הכא אמר דוקא בעומד על גביו שוחט לכתבהה וביזואר ונכנס לא יהא גם ביזואר ומץ' שיחיט על סמך שייתן לו צויתبشر, וברא"י איכא עירובב דברים עיי' ודו"ק.

ע"ב גמור רビינה אמר המכ כי קתני הכל מומחהן שוחטין אע"פ שאינם מוחזקין וכו' ל"א הכל מוחזקים שוחטין אע"פ שאינם מומחהן וכו' וחותמיה לי איך סובר רビינה לחلك בין מומחהן למוחזקין מהיפוך להיפוך דבלישניא קמא סובר דלענין מומחהן לא סמכין ארוב אפלו בדיעבד ולענין מוחזקינו אפלו לכתהלה ובאיთא קמן אין עצרך לשאלו ובלב"ב מהפך סברתו דלעילופי אפי' בדיעבד חישין שבבמומחהן אפי' אייתא קמן א"צ לבקרו ולא ראיתי מי שירגשיז באזה. **ונלפען"ד** דהנה כאן נגד הרוב דמומחהן ומוחזקין אכן חזקת איסור דאייה זבוחה וכבר הקשה הרא"ש לקמן דף ט' ובותה"ב ה' שחיטה דנאמר סמוך מיעוט אל החזקה, ותריצו דהאי רוב עדיף מסתם רוב או מושם דהוה רובא דרובא או מושם דאיינו מומחה ומוחזק נמי מצחט שפיר, והנה רובא דרובא הוה כודאי ולא מגערע ל' אפלו אלף חזקות שכונגדו דמה איכפת לו החזקה כיוון דידייעין בודאי נשנתנה ונסתלקה החזקה אבל אם נאמר דהאי רוב הוה רק רוב פשות מAMILא דמגראע ל' החזקה ומctrפת למיועט להשותו ספק ואסור אף בדיעבד, וא"כ רビינה הכי ס"ל דרוב דמומחהן הוה רק רוב פשות ורוב דמוחזקים הוה רובא דרובא ומAMILא משתנה הדין ע"י הא מעליותא וגריעותא מהיפוך לדכינוי דמוחזקין הוה רובא דרובא לא צריך שלאלה כלל דהאי חזקת איסור איינו יכול לגרע רובא דרובא דהוה כודאי כדי לעשותו ספק אבל מומחהן דלא הוה רק רוב פשות אפלו בדיעבד לא מהני ממשום סמוך מיועטה לחזקה ובליישנא אחרינא סובר להיפוך לענין מוחזקין ומומחהן וכל עצמיות החלוק איינו אלא אי הוה רוב פשות או רובא דרובא וזה נכון.

ויש לראות לפ"ז להנץ אמרואי דפליגי אתרוי לשנא דרבינו לשיטת הגאנונים דאית להו רוב מצוין אש"מ דוקא בדיעבד אבל לכתהלה צריך לבדוק את השווות וכן פסקינו להלכה בש"ע ריש ה'

בב' שהר' ז' חולק ע' א', וא'כ לפ' שיטה זו צ'ל ע'כ דא' בשר עבירות מי שאינו יודע בה הוה כמו אמר להכweis דהא כל טעמו של הרاء'ש הוה משום דס'ל דאיינו צריך לכיוון להכweis את קונו אלא כיון דלא אשכח כלל במצבה זו הווי כלהכweis א'כ אף בשאר עבירה כן דמי'ש וא'כ לכאיו צריך להבין לפי שיטה זו למה יאה כתוי בר זביחה, הלא כמה דברים שבע' שאינו יודע עליהם וכמו לפ'ע למברואר כאן, אלא כתוי ודאי דאיינו יודע מצד שאין לו תורה שבע'פ' איינו בכלל להכweis אפילו לדעת הרاء'ש ולכן דברי הרاء'י מופרדים.

ומה שנלעפנ' ד בכוונת רשי' ז'ל היה דנהה הא עומד ע'ג
דנקט אבוי גבי כותי לאו היינו אחרים רואין שבמשנה דשם מيري
בשחיתת חז'ק' דמוועידן הון לקלקל ולכון הרואה אותו צרייך שיהא
בקי ומומחה שידע שיחתו כהוגן אבל גבי כותי, לא משום שאינו
בקי קאתני עלה אלא משום דחישוד אלפ'ע' וכלכן סגי שיהא מירתה
וממילא ישחות כהוגן, והגע בעצמאך דהא לרבע ביוצא ונכנס שפיר
דמי זה פשיטה דלא מהני בחשווק' אלא ע'כ משום דמירתה ושחית
שפיר וממילא מדרבא נשמע לאבוי דלכון צרייך עומד על גביו כדי
שיהא מירתה דהא לא פלייגי אלא דלאבוי ביוצא ונכנס לא מירתה
כ'ב' צרייך עומד על גביו ולרבע אף ביוצא ונכנס מירתה כאשר
הביא ראינטו ממותני' דאי השומר צרייך להיות יושב ומשמר והטם
וזאי לא hei טעמא אלא משום דמירתה, זה ברור, עיין Tos'
לקמן ע'ב ד"ה בודק סכין, וכיוון שכון הוא הא ע'ג לא בעין
שייה מומחה ובקי וסגי שהוכוינ' יהשוב שהוא ממילא שפיר
miretta ושותח כהוגן ע'פ' שבאמת הע'ג אינו מומחה ולכון שינה
אבי לשונו נקט ע'ג' ולא אחרים רואין דאחרים משמע שוחטים
כי מהם המדבר במתני', אבל ע'ג' היינו סתם אדם שלא שהוכוינ'
יסבור שהוא מומחה וירתה מיני'.

והשתאأتה דאתית להכא דהאי עע"ג אינו מומחה באמת א"כ יפה כתוב רשי"י דשחיטה מצוחה שהחזיקו בה הוי דאל"כ איז סמכין דשחיט שפיר אם אינו ידע ה' שיחיטה דהה העומד ע"ג אינו בקי וזה נכון ברור ועיין עוד לקמן מזה.

ומה דלא פירש"י דאשמעין דכוותים גרי אמת הון ולאפקוי מ"ד
לקמן דלא מוקי כאבוי ורבא משום דכוותים גרי ארויות הון, י"ל
משום דאו אין לסייע דשחיתתו כשרה חיבור לדין דרישא וגס
בלאי"ה אין דין זה דכוותים גרי אמת הון שייך למ"ס או והכא דיני
שחיטה בעי לשוני ודוק' היטב.

רש"י ד"ה חוץ מחשו"ק דאפיילו דיעבד נמי לא דהא אדייעבד קיימין עכ"ל ויש לדקדק למה לא פירש"י ז"ל כן לעיל באוקימטה דרב"ע ובשאר אוקימטות דלקמן, ונראה לפענ"ד משום דכל אידך אוקימטות א"א לפרש דחוץ מחשו"ק קאי אהכל שוחטין שהוא לכתחה ונאמר דחויז"ק לא ישחטו לכתחה אבל בדיעבד ש"ד וכשר דמהיכי תיתני נקשר שחיתתו כיון דקתני דשما יקללו את שחיתתן הרוי ברור דגס בדיעבד פסול אבל באוקימטה דאביי דהכל שוחטין מيري בכותי ועומד על גביו א"כ שפיר הוה מצינן לפרש דחוץ מחשו"ק אלכתחה קאי שלא נמסר להם לכתחה לשוחט אפיילו בעומד על גביו שם יקללו את שחיתתן דמועדדים הם לקלקל בשיטת רש"י ז"ל בהא מירמא דרבא لكمון י"ב ע"ב אבל בדיעבד שחיתותו כשרה ונוקמא כשהאי עומד על גביו הוא באמות מומחה וראה השחיטה, ומAMILא הוה ידעין אדם שחטו בגין עצמן שחיתתן אסורה דהוה ק"ו מהאי דין דין מוסרין להם לכתחה בעומד על גביו, והיינו מרוויחין הרבה בפירוש זה לפי שיטת רש"י ז"ל כי התוס' לעיל בד"ה שמא יקללו בסוף דבריהם כתבו דלפפי ר"ת נחיא דבאיין אחרים רואין אותן עסיקין הרי דלפירוש"י ז"ל צרכין לדחוק דהאי שמא יקללו מרבה דין

דעת לית לי' הא דברא דסמכין אמור לאותו דבר דלא שבק התיירא וס"ל דכיון דSSH ב' כהתיירא דמי' לי' ולכן מוקי הרישא בכוטי והסיפה במומר לשאר עבירה דלא SSH ב' ואתה לאפוקי מדר'םSSH דSEL דמומר לד"א הוה מומר לה'ת אל לא לרבק קשי' לממה לא מוקי רישא במומר כשמעת'י' וסיפה בכוטי ולא נctrך להקל בדוחזיך ולא כתיבא CNN' וע"ז משני דאה'ג ולדבריו דאבי' קאמר אבל הוא בעצמו מוקי רישא במומר וסיפה בכוטי.

אמנם لكمן נайд מזה כי האמת איינו כן והדבר תלוי בשתי לשונות שבגמ' لكمן דף י"ז ומכאן חיל' לשיטת הרמב"ס זל' וכי ביאורנו ועשה אזן כאפרכס לשמעו עמוק עניין הלויה - דהנה כבר באורת בפרטיה ולקמן במימרא דרבא דעת הרמב"ס בהא דבעי בדיקת סכך משום דמייטה לא טרח היינו שחזקתו איינו מטריח לבדוק בדיקת הריגשת אבשרה ואטופרא על פגימה הנרגשת שאינו אוגרת כי לבדיקה זו צריך יראת שמים לבודק בהבנת הלב וכן צריך להראות סכךיהם לחכם מפני כבודו של חכם ולא לעכב אבל חומראו ולפסול גם בדיעבד פגימה הנרגשת שאינה אוגרת אבל קודם לכן לא הייתה בדיקה זו אלא חומראו לכתלה וכן אמר ר' להראות סכךיהם לחכם מפני כבודו של חכם ולא לעכב אבל הרמב"ס פסק דהוא משום לתא לאיסורה ובחננס נתקשו האחרונים על הרמב"ס זה כאשר ביארתי זאת במיקומו - ומעתה אם רבא עדין לא קיבל חומראו לפסול השחיטה ע"י פגימה הנרגשת שאינה אוגרת דינו דבמומר בודק סכך ונוטן לו רק אלכתלה קאי אבל אם שחת בדיעבד מותר בלא"ה כי על פגימה האוגרת איינו חדש כמו שאינו חדש לשחיטה עצמה ועל מה חדש לעבור על פגימה הנרגשת לחוד מלחמת שאינו בודק בהבנת הלב ובמינותו יתרה אינה פוסלת את השחיטה א"כ לא מצרי רבא לאוקמי ריק הסיפה דהכל שוחטין במומר דלא קטני ושחיטתן כשרה אבל הרישא דקטני ושחיטתן כשרה והוא ע"י שבודק סכךיהם אחריו זה אינה דהרי בדיעבד כשר בלא שום בדיקה - ולשון ושחיטתן כשרה ע"י איזה תיקון ממשע' הטו'ז - ועין ברא"י שהבאים כמה ריאות לסברת הטו'ז - אבל אם רבא קיבל חומראו ז לפסול השחיטה גם בדיעבד אז שפיר מוקי רישא במומר וmprsh שחיטתן כשרה ע"י שבודק סכךיהם אחריו.

והנה لكمן דף י"ז ע"ב איתא א"ל רבינא לר' אש' אמר לי ר' סמא ב"ד"ר מרשיא משמק דאמרת לי' משמי' דרבא צרכיה בדיקה אבשרה ואטופרא ואתלת רוחתא א"ל אבישרא ואטופרא ואתלת רוחתא לא אמרי איכא דאמרי אבשרה ואטופרא ואתלת רוחתא אמרי משמי' דרבא לא אמרי - ומסתמא עיקר כהאי איכא דאמרי בככל הש"ס דלשון שני העיקר ולא עוד אלא דהכל ודאי כן הוא דהרי אין פסקינו להלכתא דבעינן גם אתלת רוחתא ואי רבא ור' אש' אמוראי בתראי ודכלא תלמודא לית להו אתלת רוחתא איך נקבע הלכתא דלא כוותחו וא"כ ר'א משמי' דנפשי' אמר האידי דינא צריך בדיקת הריגשת ולעכב דהאי צריכה לעכב הוא וכשר ביארתי שם בסוגי' אבל משמי' דרבא לא אמרה וא"כ לא קשהתו למה לא אמר רבא כשמעת'י' דהרי הוא רק לכתלה בעי בדיקת סכך למומר ולא לעכב בדיעבד ורק ר'א שהוא אמר צרכיה האידי בדיקה ולעכב מוקי מותני' בהכי ומוכניס זאת בסיפה דשחיטתן כשרה - וממילא דתו לא קשה על אבוי' שלא מוקי ר'א ובמומר ולא צריכין לומר דלית לי' להא דרבא אשר כפי מסקנת הסוגי' דלקמן הבירית' כוותי' ודלא כר' ענן ואיך נאמר דאבי' כר' ענן דמסקין בתובתא אלא אבוי' קרבה רישא בכוטי וסיפה במומר ולאותו דבר CNN'.

וזע דלא תיקשה לך איך מוקמיין מתני' קרבה במומר לאותו דבר ודעבי בדיקת סכך גם בדיעבד אם הוא דין מחודש שנטחן

שיטתה, ועתה מה סוברים בהאי רוב אי הוה ככוא א"כ לכתלה נמי לא נctrך בדיקה ואי ס"ל דהוה רוב פשוט בדיעבד איך סמכין כיון דaicca חזקה המתנגדת, ונראה מזה ראי' לשיטת הרשב"א בתו'ב' בדוסף דלעלום האי רוב מציין אצל שחיטה מומчин הוה רק רוב פשוט ומ"מ לא אמרין סמוך מיועטה חזקה משום דעכ"פ נעשה מעשה לסלק חזקה ואין זה דומה לשאר סמוך מיועטה חזקה דהחזקה מעידה שלא נעשה מעשה כלל עי"ש, ולפ"ז ניהו דהאי סברא מהני אדייעד לאחר שנעשה מעשה להקשר הנחט בלי בדיקת השוחט אבל מ"מ כל זמן שלא נשחט ואפשר לביר הרוב מבוריין, ועיין עוד لكمן מהז' ודוק'.

גמר' אבי' לא אמר כר' אש' לא ס"ל הא דרבא אלא ר' בא מ"ט לא אמר כשמעת'ה לדבורי דאבי' קאמר ול' לא ס"ל התוס' הקשו בתימה הא תרי הכל שוחטין קתני ומפרש רבא لكمן חד לאatoi' כותי וחדא לאatoi' מומר ותירצ'ו בדוחק דהכי פריך דקמ'יתא איבעי לי לאוקמי כשמעת'י' - ומ' לא ריגש כמהן הדוחק לומר כן, ולא עוד אלא דא"כ מה פrisk אבוי' מ"ט לא אמר כר' א' והווצרך לתרץ דלא ס"ל הא דרבא כיון דאבי' באמת מוקי רישא בכוטי כשמעת'י' וסיפה במומר כרבא - עוד קשה מה זה דקאמ'ר, רבא לדבורי דאבי' קאמר רבא חד בכוטי וחדא בדוחק לומר דהש"ס לא מדקדק בסידור דברי רבא והוא באמת משנה קמא מוקי במומר דאי' איך קאמר רבashi' משמי' דנפשיה דמתני' במומר ולא אמר כשמעת'י' משמיה דרבא בעל האוקימתא ונגב גנבי למוה ליה.

אבל דע דפירוש שkil וטר' ז' הו סוד גדול ר'ל סוד דפשט (גם לפרד"ס יש פרד"ס) וכמה הלכתא גבורתא נשמע מן הדא הנה אם נוקי משנתינו בכוטי כשמעת'ן א') דכוותים גרי' אמתה חן והוו בר זיבחה, ב') דלכתלה בעין עומד על גביו ולא סמכין אחותך כזית בשר אח'כ דלמא משתלי, ג') דבחותך כזית בשר סמכינו עלייה וכרכשב'ג' لكمן דוחזיך בדלא כתיבא מהני' ודלא כת'ק דבעי כתיבא ואחיך וא"כ איכא רבותא חן ברישא דהכל שוחטין והו בסיפה דשחיטתן כשרה והאי דסיפה רבותא גדולה הוה דמזכיר להקל בפלוגתא דת'ק ורכשב'ג' דלקמן - ואם נוקי משנתינו במומרiacא רבותא דסמכין אמור בבדיקה סכך משום דלא שבק התירא ואכל איסורה אבל דוקא בבדיקה סכך משום דמייטה לא טרח ובדיעבד בודק סכךנו אחריו והמשנה שנייה דלא קטני בה שחיטתן כשרה רק הכל שוחטין אם נוקי בכוטי נשמע דכוותים גרי' אמותה חן ובר זיבחה עד שבעומד על גביו שוחטין לכתלה אבל הא דבחותך כזית בשר ונוטן לו דסגי' ודלא כת'ק דרכשב'ג' לא נשמע - ואם נוקי במומר נשמע דמותר לסמוך עלייו לכתלה דלא שבק התירא ואכל איסורה והאי דבעי בבדיקה סכך לא נרמז כלל אבל בלא"ה הלא דין זה זיה על הסברא דמייטה לא טרח ונוכל להסביר מעצמנו דבר זה דבעי בבדיקה סכך ומילא בדלא בדקנו לו הסכך וחשת אין לסמוך עלייו בדיעבד דמה לי לכתלה ומה לידעבד כיון דרשברא נוותנת דמייטה לא טרח - ועתה נזהה אין אם יש לנו הני תרי' משנות דהכל שוחטין וצריכין לאוקמי חדא בכוטי וחדא במומר פשיטה דונקי הראשונה במומר והשני' בכוטי ולא להיפך כי אם הראשונה בכוטי צריכין להקל כרכשב'ג' לסמוך אחזיך בדלא כתיבא כת'ק וא"כ מהי' תמי' נוקי הראשונה בכוטי ולכנן להקל דלא כת'ק וא"כ מהי' תמי' נוקי הראשונה בכוטי ולכנן פריך תhalb' על אבוי' למה לא אמר כר' אש' עכ"פ שיש עוד הכל שוחטין אידיך משנה דמץ' מוקי במומר מ"מ הקשי' חזקה גם עליו למה לא מוקי רישא במומר והסיפה בכוטי CNN' ע"ז משני

בלי בדיקה ע"מ שיבדקנו אח"כ ואישתלי לבדוקו ודאי אסור הנשחת דכיוון דבר דנו על השוחט והנהנוו בספק מומחה מהמת החזקה שהוחזקנוו שלא למד שוב אפלו בדיעבד מעכבות הבדיקה. ודוק' כי הוא נכון מואוד בס"ד.

גמר' ואם שחת ואמיר ברי לי שלא נתעלפת שוחיתתו כשרה, תמייה לי טובא כיון דבברתי לי סגי ע"ג דלא שחת מعلوم משום זההוא מומחה ויודע אדם נועל שוחיתתו פסולת למה לא יתנו לו לכתחלה לשוחות וגם בדיעבד למה לשאלו ובלייתא קמן מה תפסל השחיטה הלא הלכה רוחות היא דחזקה על חבר שאינו מוציא מתחי" דבר שאינו מתוקן וק"ו אם הוא קילקל השחיטה ע"י עילוף דודאי גיד למי שנtan לו לשוחות כדי שלא יכשל בנבלה ובפרט אם הוא בפנינו שאלת ז' ומה דודאי ה' מגיד לנו בלא שאלה והוא תמורה בעני מואוד לא ראיית מי שנטעור בזה וצע"ג.

תנוס' ד"ה דלייתא קמן דלבדק' תימא דמשמע הא איתא קמן ולא ידע אין שוחיתתו כשרה וכו' והנה כפי הבנת המפרשים הוכחו התנוס' את זאת מדלא אשמעין יותר רבותא דאפיקו איתא קמן ולא ידע דסגי באחרים רואים אותם, ודבר זה תמורה דהא התנוס' בעצמן הביאו מירמא דר"ג דאי ידע דלא גמיר פשיטה והביאו פירושי" ז"ל דפשיטה דראה מותר ולא ראה אسو, הרי דהוא מלטא דפשיטה דאחרים רואים אותם סגי גם בידע דלא גמיר ואיך אמר דהתנווה איתא לאשמעין דבר פשוט זהה, וכוונת הגמ' דבליתא קמן דהתנווה איתא לאשמעין דבר פשוט זהה, ולא סגי בלאה ולא נאמר דבליתא צrisk' אחרים רואים אותם ולא סגי בלאה והלא נאמר דבליתא קמן סמכיןarov מצויין אצל שוחיטה, וראייתו בראש יוסף שהביא בשם ת"ש דמתרך קושי' התנוס' כנ"ל וננהANTI לדעת הגאנן בעל ת"ש אלום הר'יא המליך بعد קושי' התנוס' שהוכחו דלא סגי באחרים רואים אותם מדלא מוקי הש"ס באיתא קמן ולא ידע דדוקא בדיעבד שי באחרים רואים אותם אבל לכתחלה אין ליתן ללא גמיר אפיקו באחרים רואים אותם וכductה הרבינו ברוך הובא בהג"א, ולא הבנית מה הוועיל בזה דאיך הוכחו התנוס' מזה דלא מהני אחרים רואים אותם והוקשו ממירמא מפורשת דר"ל דלקמן כיון דיתור של לדחות האי דינא דרבינו ברוך ונאמר דבאותו שרי ליתן ללא גמיר גם לכתחלה וציעג' גם מן הריטב"א ז'יל ונראה דמפרש כוונת הגמ' דסגי באחרים רואים אותם מהא דחקשה לעיל על הא דאמר לעיל בליתא קמן דנס"יל' מה אתה לאשמעין באחרים רואים אותם ודאי עדיפא מברי שלו וכיון דכבר שמעין דברי שלו סגי מכש"כ אחרים רואים אותם, ולפי האמור גם זה להק' מ' דהא הרבותא הוא להיפך דבליתא קמן לא סמכין אסתמא זהיר ולא נגע אלא חיישין דגנע וצריך דוקא אחרים רואים אותם, ועינן מה שכתבתי לעיל בתנוס' ד"ה שמא יקללו וצע"ג ודוק'.

תנוס' ד"ה רוב מצוין אצל שוחיטה ושותן אין לכתחלה אבל אין לפреш דדיעבד הוא דהוא שוחיתתו כשרה וכו' עכ' ולהנני בזה לפреш שיטת הגאננים ז' בל האי שמעתתא כיד ד' הטובה עלי.

שיטה הא' היא שיטות רשי' ותוס' דהנץ אמראי נאדו מאוקימתא דרבינה מכל וכל וסוברים דאפיקו לכתחלה סמכיןarov מצוין אצל שוחיטה וא"צ למבדקי' כלל, וככתבו התנוס' דאין לפреш דדוקא בדיעבד כשר בלא בדיקה ולא אוקומה כרבינה ממש דקשי' להו וכולן הא גם לדידחו וכולן קשי' ר'יל דה' מציא לאוקמי הכל שוחטין הכל מומחים עע'פ' שאינם מוחזקין ושוחיתון כשרה היינו אינו מומחה שוחת ולייתא קמן למבדקי' שוחיתתו כשרה בדיעבד, ונפלאתמי מאד על הב"י סי' א' דרצה להוכיח מדלא היבא הטור שיטת התנוס' דגם הם סוברים לכתחלה צריך לבדוקו ומה שכתבו דושוחט לכתחלה היינו על סמך שיבדקנו כדעת הגאננים והוא תמורה דא"כ מה זה שכתבו, אבל אין לפреш דדיעבד היא דהוא שוחיתתו כשרה ולא מצי לאוקמי מותני' בהכי מושם דקשי' להו

בדורות الآخرونים כי כן דרךן של חז"ל כמו שסמכו הרבה דיןיהם דרבנן אקרוא בדרך אסמכתא בعلמא כן עשו אח"כ האמוראים להסמייך דיןיהם על המשנה - וכל מי שיש לו מוח בקדקודו צריך להודות להא וכן ראייתו מובא בשם הנגר"א ז"ל שכבת הא דעתינו בגין' חסורי מחסרא והכי קתני וכדום מהן הדחוקים הרוחקים מזו הפשט הוא כדי להעמיד דיןיהם דרך אסמכתא במשנה - כי לולי זאת איך יעלה על הדעת כי התנא דלא האזכיר כל מומר ולא נזכר בשום משנה בדיקת סכך - וכאשר אבאר דבר זה במשנה דהשוחט במג'ן קצר - יתכוון להשמעין לען דין מומר דלא שביק התירא וגם דין בדיקת סכך שהמור מריתר לא טרכ' וכל זאת בתיבות הכל שוחטין ושוחיתון כשרה ועין בראש פ' כל הבשר בפי' מ' ובמה שכבתבי' שם ודוק' היטב.

תוס' ד"ה ואם שחת בודקין אותו ע"ג דaicא ברייתא לקמן דסביר רוב מוציון אצל שוחיטה מומחים וכו' ותירצו בדוחק, ולפענ' ד' נראה לישב עפ' מה שכבת הפי' ז'יל כאן שברת רביינה בליישנא קמא דל"ל רוב מצוין אצל שוחיטה מומחים דלשיטתי'azel בביברות כדרובא דתלי' במעשהה לא הוועיל דלא אלין בתרי' והנה שוחיטה מומחים הוה תליא במעשהה הלמוד לא אלין בתרי' והנה ידועה סברת הרשב"א בטעמא דרובי' דתלי' במעשהה ידוע ג'כ' סברת התנוס' ורא"ש מושם דחזקה שלא עשה מעשה ידוע לא שיק' לאוקמי אחזקה רק אדם או בהא דרוב גנבי ישראל דלא שיק' לאוקמי אחזקה רק אדם או דבר ידוע שדניון עליו אבל ארובי' דעלמא שאין עליו לא שיק' חזקה דהא ידען בודאי חלק ממנו יצא מחזקה ורק אי דניינו אadam או דבר ידוע אם הוא מן הרוב או מן המיעוט שיק' לאוקמי אחזקה ולומר דניינו דaicא דציאו מחזקה זו אבל האי נידונו לא יצא מחזקתו וסבירו זו אמתית ומשתמשין בה כל האחرونים.

ולפ' ז' הא דלא סמכיןarov מצוין אצל שוחיטה מומחים זה דוקא כשמכריין השוחט ודניון עליו ובזה מצין למירם דאוקמווה אחזקה שלא למד אבל בברייתא נמצא תרגנגולת שוחיטה בשוק דאיון השוחט פנינו ואין מכירין אותו כדי שנידון עליו והnidon הוא רק על הנשחת בזה גם רבينا מודה דאמרין אחד מן הרוב שחת דרוב מצוין אצל שוחיטה מומחים וליכא כאן חזקה שלא למד כנ"ל ודוק' היטב.

ובזה ניל לישב על ניכון דעת בעל העיטור מובא כאן בהג"א לכתחלה צריך לבדוקו אם הוא מומחה ואם שחת בדיעבד אפיקו הוא לפנינו א"צ לבודקו והוא תמורה דכיוון דהוא לפנינו הרי זה ממש לכתחלה, ויתור תמורה שהב"י כתוב לדעתה הבעל העיטור אין ליתן על סמך שיבדקנו כמו דשי' לדעת הגאננים, והקשה התבאות שור דאיך פליגו הגאננים ובבעל העיטור בסברות הפוכות כזו דהא לשיטת הגאננים הבדיקה חמורה יותר דאפיקו אי שחת בדיעבד צריך לבדוקו ומ"מ הקילו ליתן לו על סמך שיבדקנו ולבעל העיטור דקיים בבדיקה דבידייך דבידייך אפיקו איתא קמן אין צרייך לבדוקו איך יחמיר שלא ליתן על סמך שיבדקנו, אבל לפי האמור לעלה יש לישב הכל עי' דהנה סברת הבעל העיטור הוא כנ"ל דאם דניון על הנשחת ולא על השוחט שפיר סמכיןarov מצוין אצל שוחיטה מומחים דהוא רוב גמור אלא דהויל בסברא זו בחד דרגא למלعلا דאפיקו אם השוחט קמן כיון דלא התחלנו לדון עליו רק על הנשחת לא איכפת לנו מה שהוא לפנינו, והוא כעין סברת הר' י"ף ז'יל דג' אישתמודען דהאichi איזהו דהאי מיתנה הוא דנאמן קרוב או פסלן מצד דלא הוועיל רק גילוי מלטה בעלמא דעדין לא דניון עליו, וא"כ מי שחת אפי' הוא קמן לא צריך לבדוקו משום דאיון דניון עליו אלא על הנשחת ועל השוחט מהני שפיר הרוב משא"מ, אבל אם נותני לאחד לשוחט הר' הנידון עליו אם הוא מומחה או לא וצריך בדיקה מושם דלגב' אמרין חזקה שלא למד ואם נותני לו

הקשה ע"ז דניהו דהאי אוקימתא דרבינה אידחן שפיר אבל עדין יכולן לאוקמי במומחה להיפך מרביבנה (ומה שכותב בראש"ש כרבינה במומחה ר"ל לאופקי אין כלל לענין דינא דמומחה אבל לעולם כוונתו לאוקמי להיפך מרביבנה כן כתוב בעמיע"ט שם עי"ש) ור"ל הכל שוחטין אפילו אינם מומחים על סמך שיבדקנו ושחיתתן כשרה בדיעבד וליתא קמן ע"ז תירץ הרא"ש שלא שיק לומר הכל שוחטין במקום צריך עוד איזה תיקון.

ואם נאמר דרבינו ר' מקצת הכרע חדש האי דין א"מ דמותר ליתן על סמך שיבדקנו ניחא מה שהעה ה"ב" בדעת בעל העיטור לדידי" אין ליתן על סמך שיבדקנו משום דלשיטתו דיןadox גםمامצע דברי רבינה דהינו דבדייעבד אפילו אתה פנינו און ציריך בדיקה א"א לאוקמי מתני הכל מומחה שוחטין ובדייעבד שחיתתו כשרה בלי שום ממשע עי' איזה תיקון עי"ש היטב, אולם כשרה דמתני לעולם ממשע עי' איזה תיקון עי"ש הרא"ש על גוף דברי הטו"ז אני דין הרבה, הנה הפמ"ג שם כתוב דמבדרי הרא"ש דהינו מוקשטו על הגאנום משמע דלא כסבירת הטו"ז עי"ש וכוונתו דלפי סבירת הטו"ז לא הי' קשה קושי' הרא"ש על הגאנום דלוקמי הכל שוחטין על סמך שיבדקנו ושחיתתו כשרה בלי בדיקה בליטתא קמן דהא שחיתתו כשרה עי' תיקון ממשע, ותמהני על הגאון זיל דלפי הבנתו יותר הי' להקשוט על הטו"ז מtos' גופא שכטבו "דאן לפרש דידייעבד הוא דשחיתתו כשרה ולא מצי לאוקמי מתני בהכי ממש דקשי' להו וכולו" הרי התוס' סביר דמציא לאוקמי שחיתתו כשרה בלי שום תיקון דודאי כך היא הכוונה بما שכתבו דאן לפרש דידייעבד הוא לומר דרצונם לפרש שחיתתו כשרה באיטה קמן ועי' בדיקה דא"כ לא הווצר כלל במשנה דין דרוב מצינו אש"מ ר' אדרבה בדיקה דוקא משרות השחיטה ולא סמכוין אוrob וממש כרבינה ובמה פליגו, אלא ודאי פשיטה כוונת התוס' דנוקי האי ושחיתתו של הפמ"ג מעיקרה היה זה נגד סבירת הטו"ז, אבל באמת קושתו של דקשי' דבמי' ליתא האי דליטתא קמן היא התיקון אשר על ידו יצאו מידי' חיוב בדיקה דכיוון דליטתא קמן לא מטרפין מה שחחת וסמכינו אוrob באבל עיקר סבירת הטו"ז קאי על שיטת הבעל העיטור דסובר ואפלו איתה קמן לא ציריך בדיקה ע"ז כתוב דלישנא דמתני קשה לפרש בכחג'ו, והן אמרת כי גם באזה קשה להלום דברי הטו"ז דמה באיתא קמן לא ציריך הלא זה הוא שיטת הבעל העיטור ואם הבעל העיטור סובר כן למה לא יכנס דינו במשנתנו אלא דיש לפרש כוונת הטו"ז באופן זה דלישן שחיתתו דבמשנה משמע דקאי על האי שוחט עצמו שמיiri' בי' ברישא וכויון דמיiri' ברישא משוחט מומחה איך אמר ושחיתתו על אינו מומחה ובשלמא לרביבנה דמוקי כן מתני לא קשי' משום דכיוון דמציריך בדיקה הרו' נעשה מומחה ושפיר קאמור ושחיתתן של הני מומחה רק שנחזקו אח"כ שהם מומחוין כשרה אבל بلا בדיקה נשאר אינו מוחזק למומחה אין זה האי דרישא ולא שיק לשון "ושחיתתן" אלא דא"כ כוונת הטו"ז אז באמת קשה עלייו גם מtos' כנ"ל דהא התוס' ר' רצוי לאוקמי מתני' כן דחכל שוחטין מומחה ושחיתתן כשרה בגיןו מומחה קמן ולא עוד אלא לרביבנה גופא האי וכל קאי גם בגיןו מומחה ובאל בדיקה כמו שמדיקין מלשון ושחיתתן הינו אותן מומחה כמו כן מצין לדיקק לשון וכולו דקאי ג"כ אהני דלעיל לבן דברי הטו"ז צ"ע להבינים.

ונהדר להא דקמן Adams לא נאמר בטוו"ז גם לדעת הבעל העיטור הי' מסתבר לומר דסובר בהא שיטת הגאנום דמותר ליתן על סמך שיבדקנו ודלא כביעת ה"ב" בשיטת הבעל העיטור אלא דלפי מה שאבאר לפניינו בטעמא דשיטת בעל העיטור כנים דברי ה"ב"

וכול" והא באמת כן הוא לדעת הגאנום דדוקא בדיעבד שחיתתו כשרה ולא מצי לאוקמי מתני בהכי ממש דקשי' והוא הכל דמשמעו בא לא תיקון ולדידתו צריך לתקן של בדיקה וגם אין הפרש הכל מומחה שוחטין דהא באמת גם אין מומחה מצ שחיתתו על סמך שיבדקנו. ומתוך חומר הנושא עללה בדעתו לפרש דברי ה"ב" עפ"י מה שיש בעיר בדברי התוס' שכטבו דהוה מצי לאוקמי מתני בהכי כנ"ל דהא הש"ס מסיק דהני אמוראי פלייגי אתרתי ליישנא דרבינה ובשניהם לקולא ואם נפרש שלא הקילו הון במומחה והוא במוחזקן רק בדיעבד דליתא קמן אבל לכתהלה צריך בירור בשניהם וכדעת הגאנום א"כ לא מצי אוקמי מתני בהכי דהא הכל ע"כ לאתו' אתא דבר מה ואיך נאמר הכל מומחה מוחזקן שוחטים פשיטה מאן לשחוטו אי לאו מומחה ומוחזקן, וע"כ דכוונת התוס' לפי מה שאמרו בגמ' דפליגי אלישנא קמא וס"ל רוב מצינו אצל שחיתתו מומחה אבל במוחזקן מצי סברי כרבינה דלא צריך כל מוחזקן וזה שפיר הוה מצי לאוקמי מתני הכל מומחה שוחטין ע"פ שאmins מוחזקן כרבינה ושחיתתו כשרה קאי אינו מומחה וליתא קמן כנ"ל ולכן ע"כ ציריך לפרש דכוונת הש"ס במה שאמרו דפליגי ארביבנה וסברי רוב מצינו אצל שחיתתו מומחה הינו אפלו בכתהלה אין ציריך מומחה ולפ"ז לפי מה דמסיק דגס אידיך ליישנא דרבינה פליגו וס"ל לעלופי לא חיישיןשוב לא ציריך לממיר דס"ל במומחה ומוחזקן דאפילו בכתהלה לא צריך לבדוק אלא בשניהם רק בדיעבד סמכיון ארובי ומ"מ לא מצי לאוקמי מתני בהכי משום דל"ל לרבות בהכל דמתני' מידי' כיוון דלכתהלה צריך מומחה ומוחזקן, וזה אפשר כוונת ה"ב" דיל' דההתוס' לא כתבו דבריהם אלא לפום האי צד דפליגו הני אמוראי רק אלישני קמא ורק במומחה אבל במוחזקן ס"ל כרבינה ואז דאי ציריך לומר דמומחה ומוחזקן לא ציריך אפלו בכתהלה אבל לפ"י מה דמסיק דפליגו אתרתי ליישנא לא ציריך לומר דמקילן אף בכתהלה רק מכריעין לגבי תרתי ליישנא דרבינה הון במוחזקן הון במוחזקן דבמי' אולם דעת כל האחראים זה הוא מה שנלען"ד לישב דברי ה"ב" אולם דעת כל האחראים בשיטת התוס' כפושטם דס"ל לדינא דאפילו בכתהלה לא ציריך מומחה והנה הרא"ש יוסף זיל כתוב דבדעת התוס' קשה לשינה דגמ' דבמומחה קאמור רוב מצינו אצל שחיתתו מומחה ובמוחזקן קאמור לעלופי לא חיישין דמשמעו דלא חיישין כל אל במלבד במומחים לייכא רק ר' רוב, וככתוב דצ"ל לדעת התוס' דלעלופי לא חיישין אפלו ברגיל להתעלף בדעת ה"ב" אלבא דרמב"ס וע"פ של האתיר רק בדיעבד התוס' סביר דאפילו בכתהלה לא חיישין עכטד"ק עי"ש ולפי דעתך אין הדברים מוכרים כל כי לשינה דש"ס מודדק היטב דגבוי מוחזקים אפלו ידען דלא שחת דעלופים לא חיישין לעילוף ממש דרוב בא"ים מועלפים لكن קאמור לעלופי לא חיישין ולא מצי קאמור רוב מא"ש מוחזקן אבל במוחזקן ציריך להיות דוקא מומחה אלא דאנו אומרים דמסתמא כל העוסק במלאתzeit האזביחה מומחה הוה لكن קאמור דרוב מצינו אש"מ ודז"ק.

שיטה ה"ב הוא שיטות הגאנום מובה בראש"ש דלא נאדו הנך אמוראי אלא מסוף דברי רבינה ורב בלייטתא קמן סמכוין הרוב מצינו אצל שחיתתו מומחה אבל מ"מ שרי ליתן לאינו מומחה לשחות על סמך שיבדקנו אח"כ כיוון דאי נמי מישתלי התירהodial, הנה כפי הנראה מדברי הרא"ש חדש הגאנום האי דין קאכל, דמוותר ליתן על סמך שיבדקנו אח"כ כדי לקיים הפירוש אשר שללו התוס' דהינו דלהני אמוראי רק בלייטתא קמן סמכוין אוrob מצינו אצל שחיתתו מומחה ומ"מ לא קשה קושי' התוס' דא"כ לאוקמי הכל מומחה שוחטין ובדייעבד שחיתתו כשרה בגיןו מומחה וליתא קמן דהא לא אוקמי דהא גם אינו מומחה שוחט בכתהלה על סמך שיבדקנו ולכן שפיר קאמור הש"ס דנאדו מהני אוקימתא דהכל מומחה שוחטין ע"פ שאmins מוחזקן, אלא דהרא"ש זיל

אי סובר קדושים דמי ואתה לאشمעין דמ"מ מותר לשחות ובסכין ארוכה ולא חישין שמא יגע בשבר שפיר שיק זאת לענין שחיתתו אבל אי לאו קדושים דמי ולא בעינן סכין ארוכה אין עניינו לכך, אמנם אם נאמר דהכא עיקר לאshmeynun דינה דסיפה ישחיתון כלא, אמנם לשפר שירא בקדשים וחולין דרישא אגב גוררא דסיפה נקטה, לשפר מצין למימר דעתך לאshmeynun דחולין שנעשו על טהרת הקודש לאו קדושים דמי ע"ג שלא שיק לכלא כיוון דדין אגב גוררא נשנית, משא"כ אם התרם עיקר והכא קדשים אגב חולין נקט ע"כ צריך לאshmeynun ברישא דהכל שוחטין דין השיק לשחיתה דוקא ודוק' היטב. שוב מצאתי בדברי בראש יוסף.

ב סוף העמוד רשי"ד מהות לכתלהanca ה' נראה דעתות הדפוס אילו הכא וצריך לציין "מותרת" וכי ארישה דברייתא דשחיתות כתמי מותרת וכותב רשי"ז לדהאי מותרת ע"כ לכתלה היא ע"ג דשחיתתו כשרה דמתני דיעבד, ומצתתי אח"כ בהגנות מהרש"ש שהגיה כן, שוב אני רואהidis לקיים הגירסה שלפנינו ולומר דמותר רשי"ז לומר דלא תימא דזוקא בשחת בהמת ישראל דמותר ע"י חותך צית שלא יסיד הבמה אלא אפיו שוחט בהמות עצמו כדי למכור לאחרים מותר ליקח ממנו לכתלה ע"י חותך צית ונוטן לו ודוק'.

הרא" ש"ז הביא בשם הלכות אי"ד דשחט ולא בירך שחיתתו פסולה, ותמה בהג"א דלא אישתמי לן בשום דוכתא דמש"ה הוה שחיתתו פסולה, ובאמת ביותר הויל"ל דהא שנינו לפחות סכך לנועצה בכוטל והלכה ושחיטה בדרכה השחיטה כשרה, הרי בפירוש דין הברכה מעכבה, עיין ברמב"ס ריש' השחיטה של' ואם לא בירך בין בשוגג ובין מידד הדני אתה דפוסל השחיטה בא בירך, בהגמ"י לאפוקי מלמד הדני אתה דפוסל השחיטה בא בירך, והנה מדקדוק דבריו ושל רבנו הרמב"ס ז"ל אנו למדין טעם מאמן דפוסל כי לא על חנס נקט הרמב"ס הבשר מותר ולא סתם שחיתתו כשרה, והנראה בזה הוא, דהנה כל ברכת המצוות אינם אלא מדרבנן מבואר בברכות ט"י ואעין בהגנות מהה'ץ חיות שם, ושגור בפי האחרונים דחתומים שתקנו חז"ל לברך על כל מצוה עבור לעשיותן כדי לעורר הכוונה כן כתבו הנו"ב ושאר האחרונים, ואני לא כן אדמה דהרי לא תקנו חז"ל ברכת המצוות רק במצוות שבין אדם למקום ולא במצוות שבין אדם לחברו וכן כתוב הרמב"ס ז"ל בפי"א ה' ברכות ה"ב וז"ל: וכל מ"ע שבין אדם למקום בין מצוה שאינה חובה ובין מצוה שהיא מברך עלי' קודם עשייתה עכ"ל ואם נאמר דתיקון הברכה בצדקה בყור חולים והכנתת כלה וכדומה מתקינות שופר ושאר מצאות שבין אדם למקום שהמעשו גופה מוכחת דלשם מצאות ד' קעביד דאל"כ לא ה' עשו מעשה זו שכן בה שום צורך ותועלת משא"כ במצוות שבין אדם לחברו רק ע"י הברכה ניכר שעשו לשם מצוה ואפ"ה לא תקנו בהן ברכה, ואל תשיבנו דבמציאות שבין אדם לחברו בין כיון למצוה ובין לבין השגנו התכלית המכון משא"כ במצוות שבינו לבין המקום כמו שופר או תפילין אי לאו הכוונה לאו מידי קעביד ולא יצא שתי תשיבות בדבר חדא מה נאמר למ"ד מצאות א"כ כוונה ויצא גם بلا כוונה למצוה, ועוד להלא הרבה מצאות כמו שחיטה וטבילה וכדומה דלכ"ע אפי' בא כוונת מצוה ואפיו דרכ' מתעסק השגנו הטעלית דהנה תורה והנשחת מושך לאכילה ולמה תקנו שם ברכה, ע"כ תאמיר דא"ה תקנו ברכה כדי שיעשה המצווה בכוונה ויקבל שכר על עשיית המצווה לשם המצווה א"כ מכש"כ דהיל' לח"ל לתקן ברכה בתנית צדקה וכדומה כדי שיתן לשם מצוה שזו לו הש"ת, لكن נלעננד' עפ"י מה שתכתבו ספרי הקבלה דיש לייזה מאד שלא לכבד ולהוקיר תושמיש המצויות דנראת ע"ז ר"ל

במה שהעמים בשיטת הבעל העיטור דלא יבהיר לי על סמך שבדקנו, עיין לקמן, ולכן יותר מחורור בזה הוא כמש"כ הרא יוסף דהганונים לאו מצד הכרע קושי התוס' חדש האי דין ואקו"ש התס' לא קשה لهו בלאה' דכיוון דלא ניתן להו וכולו تو לא קשה מה טעמא לא אמר זה כזה עי"ש שהוכיח כן מדברי הרשב"א וא"כ מミילא גם לשיטת הבעל העיטור מצין למימר כן ועין עוד מה שاكتוב לקמן בשיטת הבעל העיטור בס"ד.

אולם יש להעיר על שיטת הגאנונים ז"ל דפי שיטות דהני אמוראים מקריםים הם דלctaלה צריך מומחה ומוחזק ובדייעבד סכמיכין ארוב למה לא אמר הש"ס להיפך דנאדו מאוקימות דרבينا מושם דעתה להו דבעינן מוחזקן ומומחה לכתלה ומש"ה לא מציא לאוקמי כרבינה דהא הכל דמתני ע"כ לרביי אתה ומה מורה אי הכל מומחה ומוחזקן דזוקא שוחטין לכתלה והולל להש"ס דפלייגו ארביבא בהומרא תרי לישנא ונינה דליקא נפקותא לדינה אם נאמר דפלייגו אמור מומחה לkolא או אינו מוחזקן לחומרא אבל הטעם דלא מוקי מתני כרבינה יותר שפט ומסתבר אי ה' אומר דפלייגו בשניהם לחומרא אז לא מציא לאוקמי רישא דהכל משא"כ עתה שאומר דפלייגו לkolא שפיר מוקי הכל דרישא וגם שחיתתן כשרה דסיפה אם לא שנחדר הדין דמותר ליתן על סמך שבדקנו, וממש"כ לפ"י מש"כ בשם הרаш יוסף דרך מצד וכל דמתני נאדו דודאי דזוק גдол הוא וצ"ע.

שיטת ה' הוא שיטת הבעל העיטור דהני אמוראי נאדו גם באמצעות דברי רבינה דאפילו אי איתא לפנינו א"כ לבודקו ושחיתתו כשרה בדייעבד بلا בדיקה, ועיין לעיל בד"ה "תוס' דה" ואמ שחט בודקין אותן" שכתבתה להסביר טעמא דשיטה זו מושםadam דין על הנשחת סמכיכין ארובא דתלוי במעשה משא"כ אם דין על השוחט, ולפיכך יפה כתוב הב"י בשיטת הבעל העיטור דין אין ליתן על סמך שיבדקנו דהרי כבר דנו על השוחט ואוקומו על החזקה שלא למד שוב אי אישתלי ולא בדק אסרים גם בדייעבד את הנשחת, אלא דלפ"ז ה' לנו אוקימתה מרוחות ואפיקו וכולן דמתני" ואיתא שפיר דהכל שוחטין מומחה זוקא שוחטין ואפיקו על סמך שיבדקנו אינו רשאי ליתן ושחיתון כשרה אם שחו בדייעבד ולא צריך בדיקה וכולן שוחטו על סמך שיבדקנו וליתא קמן לבודקו צריך אחרים רואים אותם, ויש ליישב דלא שיק דראין במקומות דנתנו לו על סמך שיבדקנו אם לא שהוא בדרך הזדמנות והוא דחוק בלשון ואחרים רואין אותו דהיל' ואחרים רואין בלשון עבר, ומדamer בלשון זהה משמע דבכמה עומדים שם לראותו, ודוק'.

וזע Adams נאמר דלא כב"י בדעת הבעל העיטור אלא דבליתא קמן לא צריך לאחרים רואים אותם וקשר מטעם רוב יש אתנו לפרש טעמא דבעל העיטור עוד באfon אחר, והוא עפ"י מה שכתב הרשב"א ז"ל בריש ספרו תוה"ב בטעמא דרוב מצוין אצל שחיטה מומחה משום דגס האינו מומחה מצי' שחט שפיר ולכן מהני הרובapiro נגד חזקת איסור דבמה, ולפ"ז יש חילוק אם אנו דין על השוחט או על הנשחת, Adams נאנו דין על השוחט ליכא רק רוב פשוט לכון צריך לכתלה לבודקו אבל אם שחט כבר ואנו דין על הנשחת, סמכיכין بلا בדיקה אפילו הוא לפניינו דהוה רובה דרובה ודוק' היטב.

תוס' דה חולין שנעשה על טהרת הקודש לאו קדושים דמי האי טעמא הוה מצי' למימר נמי לישנא קמא עכ"ל ונלעננד' לישב בטוב טעם דלכאו' מה לא נאמר דהא גופא אתה לאshmeynun דחולין שנעשה על טהרת הקודש לאו קדושים דמי' لكن שוחטין אפילו טמא ובלא סכין ארוכה אלא דזה א"א לומר משום דזה לא שיק הכה לדיני שחיטה ומה בעי בהאי דין הכה דבשלמא

יבדק בסימנים מיד ואם ימצא שלא נשחת כשיור ישלים החתק טרומ שיעור שהי' - אבל לפ"ז נצמה תמורה רבתא איק הוקע הא דיינא דרבא בשוי' להלכה לדין דין דוסרין כל שהי' אפיו משחו. והנראה לפ"ז דהרי لكمן כתבו התוט' דין בדיקת הסימנים ולאחר שחיטה אלא מדרבן מושום דרוב פעמים שחת שפיר אבל הרשב"א כתב דהוא דאוריתא מושום דרובא דתלי' במעשה הו ולא אזלין בתיריה - ואומר אני דלפ"ז אם אנו רואים שנחטו רוב הסימנים אלא לנו מסופקים מתי נשחטו אם בב"א או בשהי' בינוינו שוב אמרין דרוב פעמים שחת שפיר ולא צריך להשלים אח"כ דין אכן אכן חזקה שלא נעשה מעשה דהרי המעשה מונחת לפניו נשחטו הסימנים יכול או רובן ועל הספק אם בב"א או באז"ז שפיר מעד הרוב דחת שפיר דבב"א נעשה ודוק' - ועיין لكمן דף ט' אריקות בעניין זה.

הרמב"ס ז"ל בפ"ד מהלכ' שחיטה פסק דין פטור מומר לאחד משאר עבירות צrisk בדיקת סכין, ותמהו עליו הא מומר לד"א לא הוות ממור לכה"ת, הנה לפענ"ד הרמב"ס ז"ל נשמר מקושי' ז' דהוא ז"ל איינו מפרש הא דאמרו בגמ' מיטרחה לא טרח כפירוש' ז'יל דאם מצא הסcin פגום לא ייזור אחר סcin אחר רק מפרש מיטרחה לא טרח לבדוקיפה ומישב בא מה דקשה בגמ' לפירוש' ז' דאה מיני' וב' מביא הש"ס ברייתא דחמצן של עובי עבירה מותר מיד מפני שחיליפין הרוי דטטריחין להנצל מעבירה וכאשר הקשה כן הריטב"א ז"ל בחידושים ונחדק לחלק בין טרחא לטרחא אבל לפי פירוש הרמב"ס ניחא דמחמת קלות דעתו לא יתריח את עצמו לבדוק כראוי' ומכלו יגיד לו שהסcinיפה וכאשר כתוב כן הפ"ז בטעמא דהילכ' א' ז' דנשימים לא ישחטו כתחלתה מפני שדעתן קלות והכוונה דישחטו بلا בדיקת סcin כראוי' זה צrisk הבנת הלב ויישוב הדעת והמה י��לו לבדוק בהעbara בעלמא עי"ש ואם נפרש כן יפה פסק הרמב"ס דה"ה במומר לד"א דעכ"פ קל בדעתו הוא ולא יתריח לבדוק הסcin כראוי' דהינו בדיקת סcin אחרי פגימה שאינה אוגרת אלא נרגשת שאינה אלא מודרבן כאשר בארטוי בكونטרסי הלכה למשה ועיין لكمן בסcin ובפטיחה בארכיות בודאי דיש לחוש שכ העובר עברה מיקל בבדיקה זו, וזה דנקט הרבה מומר לנבלות לאשמעין דין פטור מומר לנבלות סגי בבדיקה סcin ולא חישין לקלוק בשחיטה עצמה דלא אמרין דש ב' בתיריא דמי' לי'.

אולם גם לפי דרכו של רש"י ז"ל יש מקום לישב דקדוקו של הריטב"א הנ"ל שלא תקשי מחמצן של עובי עבירה דהא דקאמר מפני שהן שחיליפין הכוונה שמחזרין אחר החלפה אם ימצא בנקל להחליף ללא טרח יתרה וכן בסcin וממי מחזרין לתקנו או להחליפו לאחר מכן אם אפשר בנקל אבל אם לא עלה בידם התקינו או החלפה הכא והכא עושים בעבירה אלא דבחמי מيري דלא דענין בודאי דאית להו חמץ שעעה"פ רק שפק הו שמא נשאר להם ולכך מהני הא דמחליסין לעשותו ס"ס דשמא לא hei להם חמץ כלל, ואז אף או לש' אחר הפסח, ואם מידי מש דליך שייעור לisha ואפי' שמא ללחו מון הנקרי בסכף, ואת"ל שהי' להם חמץ שמא עלה בידם להחליף כי המה מחזירין להחלף אם אפשר, אבל בשחיטה דאייכא חזקת איסור ודאי לא סגי לו בהא דנו אמרים שהשתדלו לשחות בסcin יפה דשמא לא עלה בידם, ובדברנו אלו מצאתי מקום לישב מה דתמהו האחוריים ז"ל מה השmittio הפסיקים הא דיינא דחמצן של עובי עבירה מכל וכל, ולפי האמור י"לadam הריביתא את' כר"ש חמץ שעעה"פ מותר מה"ת אלא דקנasa קנס לכוא' יש לתמורה אי מيري דלא ידעין בודאי שיש לו חמץ א'כ בלא'ה מותר לכל שפק דרבנן להקל, ואי דאייכא ודאי חמץ להאי עובי עבירה מה מהני סברת מחליפין כיון דועשה רק

שמכבד עץ ואבן ומה"ט אומרים בהושענא כשםסלקון הד' מינימל מען דעת כל עמי הארץ כי ד' הוא האלקים אין עוד להורות שלא נטהה ח' י' לכבד את הד' מינימס כי תשמייש מצוה זורקים וכי בהם משום קדושה ורק מפני כבוד המצוה יתרבך אנו ונוטלים מוחבבים אותם בשעת קיומ המצוה אבל לא חלילה שיגיע להם איזה כבוד או חיבוב, ולכוונה זו כיוונו ח' ז' לפענ"ד בתיקון ברכה עובר לששית המצוה לשலול כל כבוד ויקר למעשה וחוץ שעשו בו המצוה, וממש"ש שיש לחוש בזה במילה וחlichtה שלא יהיה' כמל שם הר גרים ושוחט לשם הרים וכדומה.

ולפ"ז יש לומר דבעל הלכ' א' הי' חשש דמאחר שתקנו ז'יל ברכת השחיטה והוא הוזיד ולא בזיך הרי יש לחוש מה שחת לשם אחד מכל הני שמנה התנה בפ"ב ולכן פועל השחיטה, מצד תקרובות ע"כ אבל באرك סcin והלכה ושחטה כדרוכה ע"פ שלא בירך כיון דונפל החחש ששחט לשם ע"ז או ד"א מAMILIA השחיטה כשרה דלא עבי כוונה אלא דהרמב"ס ז'יל לא ס"ל האי סברא וכדי לשלו' זאת כתוב הרמב"ס דהבשר כשר לא מיבעי השחיטה ודאי לא נפסקת בכך במה שלא בירך אלא גומ' הבשר כשר ואין לחוש שנאסר הבשר מלחמת הרהור ע"ז נכו וברור.

ד' ד' ע"א גמ' ולאבי קשי' סיפא אמר לך יוצא ונכנס נמי בא וממצו קרי ל', ולרבא קשי' רישא אמר לך יוצא ונכנס נמי כעומד על גביו דמי עכ'ל, הא דקאמר לאבי דיויצא ונכנס בא וממצו קרי לי' ולרבא קאמר דיויצא ונכנס כעומד על גביו דמי, היינו משום דודאי יש חילוק בין יוצא ונכנס לבא וממצו לדינא כמו שמכוח מהונת מתניתיא דע"י דלבבי יי"נ יוצא ונכנס שרי לכתחלתה ובא וממצו דוקא בדיעבד ולכן מוכחה לומר לאבי דהאי בא וממצו באמת יוצא ונכנס ובעוד שהוא יוצא ונכנס בה וממצו עסוק בשחיטה או בא לבסוף השחיטה, אבל לגבי רבא נהפוך הוא דמלשנא דעומד על גביו א"א להכenis יוצא ונכנס אבל קאמר לדינא שווין הון דמה לי עומד על גביו או יוצא ונכנס דמי להדי לדינא ובשניהם שרי לכתחלתה כמו שניינו גבי יי"נ דיויצא ונכנס לכתחלתה נמי שרי וכאשר כתוב הלב אריה לעיל לרבע דניזהו דמודה לחילוק דקאמר אבי הכא גנע והחטם לא נגע אבל הוא סבור דביזא ונכנס מירנתה בכ' כמו בעומד על גביו ולכן קאמר לישנא "דدم" ומזה ראי' למה שכתבתטי לעיל דהא עומד על גביו דקאמר איינו שוחט מומחה המבini אם נשחט כראוי אלא אפי' איןש דעתמא אשר הכותי יה' מורתת ממוני, אך נאמר דעומד על גביו פירשו כמו אחרים רואים אותו דמותני שמעידין על השחיטה א'כ לא צrisk כל לטעמא דמירנתה ואיך קאמר דיויצא ונכנס כעומד על גביו דמי הא לא דמי כעוכלא לדינאי דיויצא ונכנס אם מרגע הוא מטעם מירנתה ועומד על גביו היא עדות של מומחה שיפח שחת הכותי, אלא ודאי ממש'כ', ולפ"ז לכוא' תמהני על לשון רש"י ז'יל ד"ה כעומד על גביו דמי ז'יל: ועומד על גביו דקנתני תנא היינו יוצא ונכנס עכ'ל אשר מזה נראה דריש' ריצה לפреш האי דמי כמו קרי לי' דעליל והוא פלא דאייך יקרה יוצא ונכנס בלשון עומד על גביו, ואולי כוונת רש"י ז'יל במא דקאמר היינו יוצא ונכנס לומר דין און בהאי עומד על גביו מעליה יתרה מיוציא ונכנס דין און כמו אחרים רואים אותם ומבניים רק עומד על גביו בלי להשಗיח על מעשייו או איינו מבין כלל מה שעשו רק شيء' הכותי מירנתה כמו ביזא ונכנס, אח'כ' מצאתי ברטיב"א ז'יל שכתב דמש'ה קאמר לגבי רבא דמי ולא קרי לי' משום דיויצא ונכנס לא מצי קרי לי' עומד על גביו עי"ש וננתני ודוק'.

גמר' גופא אמר רבא מומר או"ג לתיابון בודק סcin ונותן לו ומותר לאכול משחיטתו וכו' הקשה הרשב"א ז'יל דהרי אמר לקמן דף ט' ע"א דלא בדק בסימנים נבלה ואיך סמכין אמר מר דילמא לא שחת רובה דעתך איינו תלי' ברצוני ודעתו ותירץ דמסתמא

ומצניעים החמץ לאחיה^ט להחליף אם אפשר אבל אם לא ימצאו מי שמחליף עמו ביל הפסד אוכלים אותו בעצמן דמפני הפסדן יעברו גם על אכילת חמץ שעעה^ט דלא"כ למה לא ימכרו אותו קודם הפסח璪ול ומלשון הביריתא מוכח דמיiri בעובי עבירה אבל דלא"כ ל"ל טעמא דמפני שמחליפין דהא אפילו לא ימצאו מי שיחליף עמו שוה בשווה יקחו ביוקר פת מנקרי יימכרו את שליהם בזול כאשר יוכל כיוון דלא חישדו על אכילת חמץ בשום אופן וכיוון שאמר מפני שהן מחליפין הרי מבואר דזוקא כשמחליפין אינם אוכליין אבל אם לא ימצאו להחליף יאכלו בעצם וכן יתנו לאחררים וזה ברור בס"ד.

ע"ב רשיי ד"ה מפני שמחליפין בסה"ד ו"א שאף לעצמו שרי וטעות הוא בידם דא"כ מצין דמים לחמצ בפסח, הנה דברי רשיי ז"ל תמהוין לפום ריהטה וכאשר תמהו עליהם בתוס' דהא לכתחלה עכ"פ אסור להחליף והואתי בשו"ת ק"ז בעל החות"ס זכ"ל או"ח סי' קיב"ב וביתר ביאור בחודשו לחולין כאן דכוונת רשיי ז"ל כי הי"א מהה שיטת הרמב"ן ז"ל בפ' השוכר דחליפין מותרין ממש דין אלו דמיון של איסור הנאה וכדברי הירושלמי קדושין על המשנה דmercruן וקדש בדמיון מקדשות וא"כ ליכא איסור בהחלפה או במכירה ושפיר קשי לי לרשיי א"כ מצין דמים לחמצ בפסח דהא שרי לכתחלה למקרה אלא דבאמת הרמב"ן ז"ל נשמר מזה כמו שכ" החות"ס דעתמא דהא מלטה הוא משום דא"ל למזכיר דין לו בעלים והמעות שקיבל מתנה או גול הוה, וכן תראה שם"ט דחיה הרשב"א כאן קושי רשיי על הי"א דא"א למזכיר דין שלו ולא כמו שדחו התוס' דברי רשיי בכתבם דין זה דיקוא לכתחלה אסור למזכיר דזה ודאי ליתא אדם עבר איסור תורה בהחלפה עצמה אז מAMILא אסרו חכמים החליפין כי היכי דלא להנות מאיסורה וכאשר נבאר בס"ד הדבר לפניו בסוגי' דסכך של ע"ז עי"ש ולכן מצד זה שפיר הקשה רשיי ז"לadam החליפין מותרין אפילו מדרבנן ע"כ דלא עבר איסורה במעשה ההחלפה וא"כ מצין דמים לחמצ, אלא דנפרכים דברי רשיי כמש"כ הרשב"א דין זה מכירה דיןינו שלו, אלא דעתת הי"א שהיא שיטת הרמב"ן ז"ל נפרכת כאשר הארכתי בכמה מקומות עיין בספר שביבי אש במס' פשחים ובגיטין עי"ש ודוד"ק.

תוס' דה מותר מיד, וכו' א"ג כפ"י ר"ת דבצק מيري וכו' והשתתא אתה שפיר וכו' ומותר מיד דказמר הינו כשיעור לשיה עי"ן במחרש"א ובפי' דבריו בראש יוסף דזוקא מיד קאמר דמותר דהינו כל זמן שנמצא בזק בידו אבל לאחר שנמצא פת בידיו אסור מושום פת עכו"ם דטטרח לא טרח ולחלות שהי לו בזק והחליף בזק פת עכו"ם דטטרח לא טרח ולחלות שהי לו בזק והחליף הילו ואפחו זה לא אמרין דכל מה שנמצא בידו עתה תלין דך הילו והחליף עי"ש ואני בער ולא עדע אדם לא ידעין שנשאר לו חמץ קר"ש את"י דחמצ שעעה^ט אינו אלא קנסא דרבנן בעלמא ולא עוד אלא אפלו אי את"י קר"י דאיכא חש דאוריתא מ"מ איך קאמר דזוקא מיד מותר אבל כשי לו פת אסור אפילו אחר לשיה ואפוי' דהא לגבי איסור פת עכו"ם פשיטה דספקא מותר ואמרין דשما לא נשאר לו חמץ ולש ואפהacha^ט כדרכ כל הארץ, אבל הא לא קשיadam נאמר שלא ידעין אם נשאר לו חמץ איך מביא סיעיטה לרבעא לפי מה דקאמר בגמ' ודאי מחליפין אין הפירוש דזודאי מצאו להחליף אלא דזודאי מחייבין להחליף אבל הא ודאי לא ביריא לנו דזודאי מצאו מאן דמחליף להו, אבל דסגי בהא דזודאי מהזירין להחליף כיון דaicaca ס"ס שמא לא נשאר להם חמץ ואם נשאר اللا מהזירין להחליף ושמא מאי שהחליף להם אבל כאן בשוחט דaicaca חזקת איסור ודאי מה מהני מה שהחזר לשוחט

ספק כנ"ל וספק במקומות חזקה הלא הסכימו האחרונים דאסור גם באיסור דרבנן עין בפרק י"ד סי' ק"י ובשער אחר אחרים מה שפלפו בזה, אולם זיל דריש לשיטתי' באמות ספק במקומות חזקה באיסור דרבנן שרי ולכן שפיר מצי את' האי ברייתא כר"ש ומيري בדאית ל' חמץ ודאי ומ"מ סמכין להקל שמא עלתה בידו להחליף כיון דזודאי מחזיר להחליף, אבל לדידן דל"ל בהא כר"ש באמות אין לדין זה מציאות דאי ספק הוה אינן נשאר להם חמץ שרי בל"ה מכך ספק דרבנן ואי ידעינו דהי לו חמץ ודאי לא מהני סברת מחליפין דסכך^ט הוה ספק במקומות חזקה, דהנה בראש נדה מביא הש"ס פלוגותא דרבנן ור"ש במקומות שנמדד ונמצא חסר דلت"ק כל טהרות שנعواו ע"ג בין ברה"י ובין ברה"ר טמאות ודאי ור"ש אומר ברה"י תולין וברה"ר טהור ומסיק דשניות למדודה מסוטה ור"ש ילך סוף טומאה מתחלת טומאה מה תחולת טומאה ברה"ר טהור אף סוף טומאה כן ורבנן סברו דתחולת טומאה איכא חזקת טהרה ובסוף טומאה איכא חזקת טומאה, והקשו שם בתוס' וכי ליל' לר"ש חזקה עי"ש שנדחקו אלום מדברי הרשב"א ז"ל כאן בחולין لكمון דף ט' ד"ה אל אבוי למדתי ישוב נכוון לקושי התוס', והוא דעתין חזקה אינו אלא במקומות שמסתפקים متى יצא הדבר מחזקתו בזה לפניו מגע מגע דזוקא ראלם נעשה איזה מעשה דזוקרא אבל אם נעשה איזה מעשה לסלק החזקה ורק אנו מוספקים אם נעשה כראוי' או לא לא שייך לומר דאוקמי אחזקה ולומר דלא נעשה מעשה אבל כל ספק במקורה התרה התורה בל"ה, עי"ש היט, שכותב הרשב"א דזה טעם דר"ש דמתהר ברא"ר אפילו נגד חזקת טומאה, ולפ"ז נאמר דפלוגות האחרונים אי ספק דרבנן במקומות חזקה להקל או להחמיר תלוי בזה adam נאמר גם בספק במקורה מוקמינן חזקה לעשותו כודאי שלא נשנה אז גם בדרבנן להחמיר אבל אי ספק במקורה מגרע החזקה רק שרי מטעם דכל ספק במקורה שרי מה"ת א"כ בדרבנן אמרין להיפוך דספק שמא נשנה הדבר מהני להתריר, זה ברור בס"ד, ולפ"ז ר"ש לשיטתי' שפיר מהני ספק החלפה להתיר חמוץ של עברי הגם דזודאי נשאר להם חמץ אבל אן דפסקין כרבנן גבי מקוה ומוקמינן חזקה במקומות ספק במקורה ליכא להאי דין דחמצן של עברי עבירה שום מציאות ולכן השמיותו הפסיקים, ודוק"ק היט.

ע"ש תנין דמסייע לך חמוץ של עברי עצירה מותר מיד מפני שהן מחליפין, פירשי' שאין מבערין מפני הפסדן, והקשה בת"ח ובר"י דאייה סיעיטה איכא לרבה דהא החשוד על ב"י הקל לא חשוד על אכילת חמץ שעעה^ט החמור עי"ש וצרכיך אנו להוסיף לבאר הקושי' דנייהו חדשנים נמי ליהנות חמוץ כי ע"כ לתכליית זה אינס מבערין חמוץ כדי ליהנות ממנו אחר הפסח אבל עדין אכילה דחמור מהנהה לא חשי' והה להכחיש אותן באכילת אישור, ונינוי דלפי מה שכותב הרاش"י יוסף لكمון ב"ה עוד אבואר לך דהא דמחליף אסור לו החליפין הוא דזוקא במחליף עם נカリ אבל במחליף עם ישראל לא דחמות שקיבל מישראל גול או מותנה הוה עי"ש, וא"כ לכואו יש לומר דמה ליה מחליף עם נカリ או ישראל דבכוכוב'כ עבר רק אחדא איסורה דמחליף עם הנカリ עבר אדווריתא בהחלפה עצמה דנהנה בשעת המקח בקנין החליפין ובחליף עם ישראל ניהו דעבר אלףני עור להכשילו אבל לעומת זאת לא נהנה מאיסורה. אבל זה אינו חדא adam יודע כל זאת אז יודע דעבר איסור גול וגם אלףני עור ווד דלהכשיל אחרים באכילת איסור חמוץ כמו אכילת עצמו, ולכן שפיר נתקשה.

אבל לפי מה שכתבנו בדבר הקודם לק"מ דהא דאמרי מפני שהן מחליפין אין הכוונה דזודאי מוצאים להחליף אלא שמשתדים ומהרין להחליף אם אפשר, והנה מה שאין מבערין מפני הפסדן הינו אפילו אם יכולם למזכיר בזול ג'כ' אינם מבערין

דמיון והתוס' לא בקשו יותר אלא להוכיח דאי'א הרוחה הרבה בין החמץ לחולפיו ואם גם מדרבנן שרו החליפין א' התמי'א יותר גודלה על רשי' ז"ל שכטב דאי'ן כאן אלא הרוחה פורתא דאי'ן לומר דכונת התוס' דלא נארסו החליפין למחליף מה'ת זהה פשיטה כיו'ן דאי'ן תופסן את דמיון מה' לי אחר ומה' לי הוא אלא ודאי' כיו'נו התוס' למה שכתבנו דאם החליפין ה'י מותרין למחליף אף' מדרבנן לא קשה מידי' על רשי' ז"ל דשפיר כתוב דליך' אלא הרוחה פורתא כיו'ן דההחלפה עצמה אית' ב' אי'סור דאורית'א ולכן כתבו התוס' דבחליפין לא אסור אלא מדרבנן ר'ל מעשה החחלפה נמי ר'ק מדרבנן והטעם משום גזרו על החליפין ומילא לא עבר בהחלפה איסור תורה והוה הרוחה גדולה ולא פורתא ולכן הביאו ראי' מרשי' ע"ז דהחלישין אסורן לו מדרבנן אבל רשי' ז"ל ה'י סובר דהאי איסור שאסור רבנן החליפין לא מבטל איסור של החלפה והוא פלוגות' ישנה אם ע"ז רבנן נשנה הדין תורה ויש בזה כמה דעתות ואכ'ם להאריך בזה.

ובזה תבין גם מה שכתבו התוס' אח'כ ו'ל: ונראה שפנותו לרשי' דאסור מדרבנן ממה שכתב כאן דאי'כ מצינן דמים לחמצ' בפסח ואין זה דיויקא וכו' כיו'ן דלכתחילה אסור למכור ע'ל וכו' לא ישתומם על לשונם שכתבנו ונראה שפנותו לו לרשי' וכו' הלא בפירוש כתוב כאן רשי' לדחות ה'יא שمبיא וכו' ה' להתוס' לכתוב ומה שהוכיח רשי' ז"ל כאן דאסורים החליפים דאל'כ מצינן וכו' זה ליתא דהא עכ'פ' לכתהלה איסור בהחלפה וכאשר מתמי'ים האחוריונים ז'ל על האי דברת רשי' ז"ל שאין לו שום הבנה. עיין בראש יוסף שהביא בשם של אברהם פירוש דחוק, גם קשה דלי' מה שפרישנו דברי התוס' דרצו להוכיח דרש'י' אסורים החליפים עכ'פ' מדרבנן למה הביאו ממרחיק לחם מוש'י' בע"ז כיו'ן שכתב כאן דע'כ' החליפים אסורים מצינן דמים לחמצ' בפסח.

אבל לפי האמור הכל ניחא דהני' ה'א שمبיא רשי' עכ'ב לא ניחאaho להו לומר דמשום הרוחה פורתא בגין איסור אכילה לאיסור הנאה מחליפין דכו'ן דעובי' עבריה הון שאם לא ימצאו להחליף אוכלים גם בעין החמץ אין מסתבר לנו'ר דמחזירין בטירחא אחר הקל הקל כיו'ן דשניהם אסורין מה'ת ואכ'כ ז'ל לומר דר'ל דמלחליף עצמו שרי' דהינו שלא איסור תורה בהחלפה ומילא ליכא באכילת החליפין אפילו איסור רבנן לא, דהא בהא תל'י'adam מודים דבהחלפה עצמה עברו איסור תורה מה הוועלו באמור דשרי' באכילה כיו'ן דבר עבר אדרוייתא בהחלפה וכן כאן רק הרוחה פורתא אלא ודאי' דליה'א גם בהחלפה לא עבר אמיד' וכאשר בתמתן כן הוא שיטת הרמב' ז'ל ומוקרו מירושלמי קידושין על מנת' דמקdash בערלה שכתב בטבעה דמוכרן וקדש בדמיהן מוקדשת משום דאי'ן דמיון והוא גזל או מותנה בידו משום דס'ל לשיטה זו דאי'ן לאיסור הנאה בעלים כל' ומקר' אינו שלו וע'ז' הקשה רשי' ז'ל אל'כ מצינן דמים לחמצ' בפסח, אלא דלי' האמור קושי' ז' לא ק' מ' דעתמא דשרי' למכור היא משום דאי'ן זה מכירה דלא מצי' מוכר דבר שאינו שלו ואכ'כ ליכא דמים לחמצ' בפסח אלא דרש'י' ז'ל לנחת לטעמא דהא מלטא ולכן הקשה שפיר על האי שיטה, ולכן אין כאן הוכחה דרש'י' החליפין אסורים כלל כי כאן אין כוונת רשי' אלא להוכיח דאי'א איסור תורה בהחלפה אבל מ'מ כתבו התוס' מאחר דרש'י' ז'ל סובר בפירוש בע'ז' שמשorioין נמי לבגי' דידהו וכו' דבליפין' לא איסור אלא מדרבנן כמו שפירושו בקונטרס בע'ז וכו' ויש לדקדק דבתיבת "דבליפין" אותן הב' יתירה והול'ל "דבליפין" ומילא הול'ל "אסרים אסורים" בלשון רבים ולא, "לא אסור" בלשון יחיד, ויתר יש לתמוה שהביא ראי' מוש'י' בע'ז שפירש דאסורי'ן החליפין מדרבנן הלא לא בע' ראי' איסור מדרבנן אלא דלא איסור מה'ת וזה מבואר בגמ' עצמה שם דדרש כי חרס היא למיועטי ערלה וכו'כ' הרוי דמה'ת אין תופסן

כהוגן דשמא לא עלתה בידו, אבל קושי' ז' ליתה דודאי סגי כאן במה שמהדר לשות' יפה דאי' איכא חזקה אלימתא דאי' קלקל יוצא מתח'י' מומחה בר דעת ושפיר סמכין דשחת שפיר ולענין בדיקת סיכון באמת מה'ת לא מהני מה' שמחזר אחר סיכון יפה דלמא לא עלתה בידו ממש'כ' למעללה.

אבל התוס' שהקשו דהוה פת עכ'ס ז' לא סברו דלא ידעין אם נשאר להם חמץ דאי' באמת לא ה'י מקשי' מידי' דלבבי אישור פת עכ'ס תلينו להקל דלא נשאר להם ואפו בעצם אבל הם סברו דמיiri' בידיעין שנשאר להם חמץ או עיסה בודאי' והוא דתלין בחלפה סברו דרוב פעמים מצ' מחליף ורובה וחזקקה רובה עדיף אפי'ו מדרבנן להאי מ'ד ולכן אמרו עכ'ב מירוי הכא דאנו רוצים ליקח מה' שידיעין שנשאר להם ואכ' בבעק שפיר לוחקין אבל אם נמצא בידיעין שנשאר להם פת אין ליקח משום פת עכ'ס, ויש להם קצת ראי' דביריתא מירוי שידיעין שנשאר להם חמץ מה' דפרק הש'ס ממא' דרי' היא דלמא ר'ש היא וא' דלא ידעין שיש להם חמץ שעעה'ב איך מצי' את' קר'ש דהא אז בלא טעמא דחליפין שר'י דשמא לא נשאר להם חמץ והוא ספק דרבנן לקולא אלא דמ' ראי' גמורה ליכא דיל' דהכי אמר דלמא ר'ש היא ומירוי בידיעין שנשאר להם חמץ אבל אי' ר'י היא אז מירוי' בלא ידעין ודוק'.

בא"ד ומה שפירש הקונטרס שמרוחין לדידין מיהא שר'י ונראה שמרוחין גם לגבי דידחו למה דס'ד השטה דהוה דאורית'א דבחליפין לא אסור אלא מדרבנן וכו' עכ'ל עיין בלב אריה שכתב דגס רשי' ז'ל כתוב דמרוחין גס לדידהו והוא דדי'ק לכתוב בהתריא טפי' פורתא עיג' דאי' הרוחה רבה מדאורית'א לדרבנן די'ק לכתוב כן למסקנה דמצ' את' קר'ש ומ'מ' איכא הרוחה פורתא גם לרש' דלא אכל האיסור עצמו אלא חליפין, ור'ל דהוה תרתי' דרבנן, ולכאו' יפה כתוב בכוכנת התוס' דנראה דהוקשה להם על רש'י' שכתב דאי'ן כאן לדידחו אלא הרוחה פורתא דהשתא דקאמר דאת'י' קר'י איכא הרוחה טובה, אלא דמה שהמליץ بعد רשי' חלי'א טובה דההשתא לרי' קיימין אבל במח'ת כל מה שכתב ליתא דהא רשי' ז'ל יפה כתוב דגס לר'י' ליכא אלא הרוחה פורתא דני'ו דבליפין אינם אסורין אלא מדרבנן אבל ההחלפה עצמה הוא איסור תורה דנהנה בהחלפה שתשתער להישג היתר תמורה הוא איסור וכאשר נדבר מזה לקמן בסוג' דסיכון של ע"ז עי'יש', ואם תדי'ק בדבורי רשי' ז'ל תמצא שכן הוא, דז'ל, ואע'ג דהשתא נמי איסור הוא לבגי' דהא מותהני' מחמצ' שעעה'ב דאי' לא דיהיב לוי' לעכ'ס לא יהיב ל'י' דידי' וכו' הרוי' דקאי על מעשה ההחלפה עצמה דהוא איסור תורה ולכן כתוב רשי' ז'ל דאי' כאן אלא הרוחה פורתא מאיסור אכילה שהוא במלוקות לאיסור הנאה שאין לו'ין עלי' לדעת הרמב'ס ואפי'ו לדעת התוס' דלוקין על הנאה מ'מ' איסור אכילה הוא גנאי יותר ממש'כ' התוס' לקמן ה' ע'ב' ד'ה' השתא.

אולם התוס' השיגו על רשי' ז'ל שפיר באמורם דמאחר שגzero בחחלפה עצמה דההחליף איסור הנה באיסור הנה והמעין היטב בדבורי התוס' יראה ובין כי לכך כיו'נו דז'ל: ונראה שמרוחין נמי לבגי' דידהו וכו' דבליפין' לא איסור אלא מדרבנן כמו שפירושו בקונטרס בע'ז וכו' ויש לדקדק דבתיבת "דבליפין" אותן הב' יתירה והול'ל "דבליפין" ומילא הול'ל "אסרים אסורים" בלשון רבים לא, "לא אסור" בלשון יחיד, ויתר יש לתמוה שהביא ראי' מוש'י' בע'ז שפירש דאסורי'ן החליפין מדרבנן הלא לא בע' ראי' איסור מדרבנן אלא דלא איסור מה'ת וזה מבואר בגמ' עצמה שם דדרש כי חרס היא למיועטי ערלה וכו'כ' הרוי דמה'ת אין תופסן

ככופר בכה"ת מ"מ בר זビחא הוא.

ה' הקשו האחרוניים דלאחר דעתותם ר"ע מה נעשה בראיותו מיהושפט שאכל מב"ט טבחי דחאוב דלא מתרץ הש"ס מיד עלי זה.

ו' הרא"ש ויתר הראשונים פסקו כרבא משום דהאי ברייתא דהכל שוחטין ואפילו מומר ע"כ במומר לאוטו דבר מייר וכרבא דהרי איתותוב ר"ע והקשה הלב אריה למה לא סמכו נ"כ על הבריתא דחמצן של עובי עבירה דקאמר בגמ' דאמר לי' רבנן לרובה תניא דמסיע לכך.

אבל הט אכן ושמט פירוש הסוגי לפי שיטת רשי' ורמב"ס ז"ל כל או"א לפि דרכו ותיישבו לך כל הנני קושי' דלעיל כמו חומר בעזה"ת ותחלה נפרש הסוגי לפי שיטת רשי' ז"ל.

הנה דע דפי הס"ד שבגמי לא ידע הש"ס שום חילוק בין מומר לחושוד דהינו בין אכל נבלה פ"א שנ Kraa חושוד ובין אכל הרבה פעמים הנקרא מומר לעניין דינו של רבא דבשניהם בעי בדיקת סכין ובשניהם סגי לסמוק עליהם במעשה השחיטה עצמה שלא שבק התירא ואכל אישורא דהרי רק אח"כ חידש סברת דש ב' כהתריא דמי' לי' והוא דנקט רבא מומר או דיניגרא דלישנא הוא או דלרבותא נקט דלא תימא דמומר לד"א היה כמומר להאה"ת ואינו בר זビחא ולכך שפיר מביא ראי' להאי דינא דרבא מבריתא דחמצן של עובי עבירה ע"ג דלא אתחזקו למומרין לאכול חמץ שעעה"פ אלא אתחזקו שאין מבערין מפני הפסן ואם לא ימצאו להחליף לאחאה"פ חסודים לאכול וכאשר ביארנו זאת לעלה דכן מייר האי הפלתי והראש יוסף צביינתי - אלא דקושיתו סובבת על הגמ' דקאמר אי מומר לד"א הינו מומר לערלות דלמא מומר לד"א שומר מובלחה וזה לאו הינו מומר לערלות דאיו חושוד לנבלה והאי מומר לד"א החומר מן נבלה חושוד לערלות.

ואח"כ מביא ראי' מבריתא שני' דהכל שוחטין ואפי' עREL כתוי ומומר. ועדין לא נחית לחלק בין חושוד למומר ומ"מ מומר לערלות לי'ך ראי' לרבעא משום דמומר לערלות לא מקרי חמור מנבלה או כדעת הש"ד משום דין האסורים שווין או כדעת הדגול מרובה משום דהוה בשואה"ת. והוא האמת כי דעת הש"ד נפרק מתוך השקיל וטרוי' דהכא כאשר תראה ובמומר לערלות ATA לאשמעין לאפוקי מד"מ דס"ל חושוד לד"א היה חSID להאה"ת אבל הראי' לרבעה מאפילו ישראל מומר דקANTI אח"כ די' במומר לד"א ושאינו חמור מנובלות הינו מומר לערלות אלא ודאי במומר לערלות וזה דהוה מצי לאוקמי במומר לחמור מן נבלה כמו חמץ בפסח או חלב ודם שחושוד לנובלות הקל ממנהן אלא דכיו' עדין לא ידע חלק בין חושוד למומר יותר ניחא לי' לאוקמי מומר סתם דקANTI הינו במומר לאוטו דבר דמייר בי' וע"ז מדרחה הש"ס דילמא מומר לאוטו דבר לא אלא במומר לע"ז וכדר' ען וניחא לי' לשון סתם מומר דשייך על ע"ז כМОבן אלא דגס אי נוקי כן הרוי שמע בדראא דהא ע"ז ודאי חמורה מנבלה והוה חושוד לנובלות لكن חדש עתה דמ"מ לי'ך ראי' לרבעא חדש לאוטו דבר מומר לאוטו דבר כיוןDDS ב' ואיכא למימר דכתירתא דמי' לי' **וכשתדקדק** בדברי רשי' ז' הלוחמים מארב ומפע רב תמצא בדברי דעת לא דקאמר אלא מומר לאוטו דבר פרשי' ז'ל: לנובלות לתיאבון ואיצטריך לאשמעין דאפילו מצוה חדש עליה כי מזמןין לי' התירא סמכין עלי' עכ' הרוי דליך רבותא אחרת בדיון של רבעא אלא דעת'ג' חדש לא שבק התירא אבל لكمן כאשר דוחה הא דר' ען וקאמר כדרא'ע לא אלא כדרבא במומר לאוטו דבר פרשי' ז'ל: לשחיטה לתיאבון ואיצטריך לאשמעין דלא תימא כיון DDS ב' כהתירא דמי' לי' וכו' עכ' הרוי דעתה נתחדש לך' דברא מומר לרבותא נקט רשי' ז' ומ"מ לא שבק התירא וזה ברור

ישראל מומר וכו' עד סוף הסוגי' דמסיק לר' ען בתיבתא.

והנה רבו כאן הקושיות והדקוקים ואסדרם אחת אחת.

א' האי עREL דקANTI מוקי במומר לערלות וקמ"ל לד"א לא הוה מומר לכיה"ת כולה ופרש' ז'ל ושהיט שפיר - הכוונה לאפוקי מד"מ דס"לBBC בביברות ד' ל' חדש לד"א היה חSID להאה"ת (ועין לקמן בראש הסוגי' דהשוחט בשבת בתוס' וראש יוסף שם ובפסקת דו"ק) וא"כ אינו חSID לנבלות ושהיט שפיר וגם בדיקת סכין אינם צריך לשיטות רשי' ז'ל ומוכח מכאן דREL אע"פ שהוא חמור מנבלה דאית ב' CRT לא משוי לי' חדש לנבלה והטעם או כמש"כ הש"ד יוז' קי' ט סקי' ב' משום דבשני מיני איסוריים לא אמרין חדש לחומר עין בפ"ב מהל' מיליה - אבל אין לפרש דלעלום מומר לערלות חדש דקל אל כמש"כ הדגול מרובה שם משום דהוה שביק התירא דהרי הגמ' אמר דקמ"ל דלא הוה כמומר להאה"ת ולא חדש לנובלות לא שביק התירא - ומתוון כך אני תמה אקרה על הגאון בעל הଘות יד שאל שם ביו"ד שהקשה למה לא מוקי בגמ' האי מומר בבריתא במומר לדבר חמור מנובלות כגון חמץ בפסח ודלא כרבא ולא כר"ע אלא ודאי דמומר לערלות חדש אנובלות ודלא כש"ד ולא כdagm"r עכ' ד והמה נפלאים ממני דלפ"י מפרש הא דאמר בגמ' במומר לערלות וקמ"ל דלא הוה מומר להאה"ת דהינו שהרוא בר זビחא ולא כפרשי' חדש שפיר ופירוש זה ודאי ליתא דפשיטה דמומר לדבר אחד לא נפסול מלשות וכמש"כ הפלתי והראש יוסף צביינתי - אלא דקושיתו סובבת על הגמ' דקאמר אי מומר לד"א הינו מומר לערלות דלמא מומר לד"א שומר מובלחה וזה לאו הינו מומר לערלות דאיו חושוד לנבלה והאי מומר לד"א החומר מן נבלה חושוד לערלות.

ב' בגמ' לא לעולם אימא לך מומר לאוטו דבר לא מ"ט כיון DDS ב' כהתריא דמי' לי' והקשה הלב אריה וכי לא ידע כבר חhilok בין דבר אחר לאוטו דבר דהרי המביא ראי' מברית' זו כבר אמר אי מומר לאוטו דבר הינו מומר לערלות אלא מומר לאוטו דבר אלמא דaicaca טעם דלאות דבר גרע מל"א ואיך - שאל אכן מ"ט ועין ב' מש"כ שדריך קרוב לדרכנו.

ג' עוז הקשה הגאון הנ"ל דר' ען המכוח דינו מיהושפט שאכל מטבח דחאוב, לדעת הרמב"ס דגס במומר לשאר עברות בעי בדיקת סכין יקשה לדנפשי' איך אכל יהושפט מטבח דחאוב בלי בדיקת סכין דהרי אמר דלא הוה מפלג מני' נפשי' כלל. עיי' שנדחק.

והנה כפי מה שביארנו שיטות הרמב"ס דמייר לא טrho לבודוק בדקוק והבנת הלב על פגימה דקה הנרגשת ואינה אוגרת וחומרה זו דהינו לפסל השחיטה ע"י פגימה הנרגשת נתהווה בימי אמראי בתראי, קושי' ז' לק"מ כMOVEN, אלא לדעת רשי' ויתר הראות דמפרשים מיטריך לא טrho לתקון הסכין הפגום מפני שאוכל נובלות לתיאבון ודאי קשה הא מומר לע"ז ודאי חSID לנובלות, וכאשר באර לפנינו ודלא כב' דבעי' דוקא מיני איסוריים שווין. וחSID לנובלות ודאי בעי בדיקת סכין כמו מומר לנובלות לדעת רשי' דמ"ש וכאשר באר וא"כ הקושי' איך אכל יהושפט בלי בדיקת סכין בעי ישוב.

ד' רשי' דה' אלא מומר דקANTI לעכו"ם ואיצטריך לאשמעין משום דאמר מר דחמורה ע"ז של הכופר בה כמודה בכיה"ת ואפ"ה סמכין עלי' כר' ען עכ'ל וכל מקמן דקאמר דלא כר"ע משום דאמר מ"ר וכוי ואיך כתוב רשי' דר"ע אהיה' בריתא קאי ואמר דעת'ג' דהוה

התירה ואכל איסורה וא"כ למה ניחוש שמעיד עדות שקר ולבור על פני עור במקום שאין לו תועלת לעצמו.

אבל מה עעשה שכל אלו האחרנים וגם הראשונים ז"ל עמהם במחכ"ת לא ירצו לדעת הרמב"ס ז"ל שמננו יצא החלוק הלא שבן מומר לחשוד לידע טumo וניימו כי הוא מחמיר מצד אחד להצטרכ בדיקת סcin על מומר אפילו לד"א ולכל מכריך בדיקת סcin וע"כ טעמא אחרinya hei לרמב"ס בזה לא משום דሞמר דש ב' דהרי מומר לדבר הקל אפילו חדש אינו לנבלות ומ"מ מכריך בדיקת הסcin אבל דע כי מצאתי גם ברא"ש ז"ל שמלחין בין מומר לשיטו ומושם דאמר מר חמורה ע"ז וכוי והוא ממש כמו מומר לכח"ת דאיינו בר זביחה ולא קשהתו לאווקמי דלא כר"ע ודלא כרבא במומר לדבר חמורה דכיון דሞמר סתם קامر וצרכין לשול מומר לא"ז ומומר לע"ז הרי הוא דוחל לאווקמי בהכי.

ולכן כמה הראי לרבע מבריתא זו ולפ"ז דרבא אפי' במומר דdash ב' קאמר שלא שביק התירה משום דל"ל דכתהירא דמי' לי' ומושם דאצלו מומר וחשוד חד דינא אית' לחו וא"כ מכם' בחומרא במה שביע רבע בדיקת סcin משום דמיורת לא טrho פשיטה דגס חשוד בעי בדיקת סcin דמויר דנקט רבא לרבותא דגס מומר סמכין עלי' דלא שביק התירה אבל להקל בחשוד דלא ליבעי בדיקת סcin במומר מהיכי תיתי.

אלא דהמעין בפסקים יראה שלא בין הווא והראש המדברים באזה הוא הרמב"ס ז"ל דמלחין בין מומר לחשוד ופסק דמי' שנפסל לעדות ע"י שעבר איזה עבירה שבUberiotot שוחט בין עצמו גם בלי בדיקת סcin והכ"מ כתוב שם דמלשונו מוכח דאפיילו חשוד לאותו דבר זהינו שנפסל לעדות ע"י אכילת נבילה נמי לא בעי בדיקת סcin אלא דבב"י סותר את דברי עצמו וכותב דחשוד לאותו דבר צריך בדיקת סcin ובש"ע שלו העתקה דברי הרמב"ס מלה במליה אשר מלשונו ממשען דחשוד לא בעי בדיקת סcin אלא דהרב"א בהגה שדרכו לננות תמיד אחרי המחריר כתוב דחשוד לאותו דבר חשוב כמושר ובעי בדיקת סcin ורשושו נרשם בב"י - וע"ז השיגו הש"ך סק"כ דהרי הב"י בעצמו בכ"מ כתוב דחשוד לנבות נמי לא בעי בדיקת סcin ומה ש"כ בב"י דבב"י, השכיל הש"ך את ידו לפשר הדבר באמרו לחלק בין שוחט בשכר לשוחט בחנים דבשות בחנים דינו עםיד בשל אחרים ואנן פסקין כרב"ג בבכורות דחשוד על הדבר מעיד עליו דחזקה אין אדם חוטא ולא לו אבל בשוכר שיש לו תועלת בדבר ודאי חשוד אין נאמנו ובעי בדיקת סcin וע"ז אתה הפרמ"ג ז"ל ומחייב לי' אמוחא דמה עניין זה לעדות לאו אמרני דמטרה לא טrho לתיקון הסcin הפגום ע"ש ולכורה כוונת הש"ך Adams שוחט בחנים אם ימצא הסcin פגום לא ישחוט לו דלמה לי' לעבור על לפני עור חנס בל"א דבר, אבל באמות זה ליתא דהשיטה הוה טרחה גדולה אשר נותנים שכר עליה ואנס נמצאה מי שעושה שירות זה לחבירו חנס מסתמא הוא צריך להחזיק לו טוביה או שמצפה ממנו איזה טוביה להבא, ואני לך תועלת גדולה לעצמו מזו והרי תורה באיסורי הנהה כשם שאסור למכרן כך אסור ליתנים לנכרי ומשום דנהנה בנתינה זו מפני שהנכרי מחזיק לו טוביה וכן שנינו בנדירים דמודר הנהה אסור ללמדו מקרה במקומות שונים שכר ולכך יפה השיג הפרמ"ג על הש"ך שמדמה העניים הרוחקים זמ"ז כרוחק מזרח ממערב.

ולא די בזה אלא דע"י חידשו הocrיך הש"ך ז"ל לחשוד דמויר איינו מעיד בשל אחרים אשר אין לו טעם וגם סטיימת לשון המחבר בס"י קי"ט שהוא מתשובת הרשב"א מורה להיפך שהרי כתוב מי שהוא מפורסם בעבירה מעיד בשל אחרים וגם הסברא אומרת כן דגס במומר נאמן דהרי סמכין על שיחיתו משום דלא שביק

ולפי האמור גם בהא דרי' ענן אילכא ס"ד ומיסקנא בדס"ד סובר הש"ס דר"ע מישמענו דሞמר לע"ז ע"ג חדש לנבלות דהרי מחויר לפחות הוא מ"מ לא שביק התירה ואכל איסורה ומימילא גם בהא דאמר מר חמורה ע"ז וכוי' נמי מתפרש דזהו חדש לכח"ת וכמו שלר"מ דמויר לד"א חדש לכח"ת אבל איינו מומר לכח"ת והוא בר זביחה כאשר ישראאל אלא כאשר מסיק דבר' ענן לא אלא כדרבא hei מוכර לחדר דבדר' ענן טעמא אחרinya אילכא לפסול שיחיתו ומושם דאמר מר חמורה ע"ז וכוי' והוא ממש כמו מומר לכח"ת דאיינו בר זביחה ולא קשהתו לאווקמי דלא כר"ע ודלא כרבא במומר לדבר חמורה דכיון דמויר סתם קامر וצרכין לשול מומר לא"ז ומומר לע"ז הרי הוא דוחל לאווקמי בהכי.

ותיתתי לי שאחר זמן רב מצאתי בספר יריעות שלמה בבית יד שלו הלכה ה' דה' וניל' סברת הש"ך שרצה להעMISS סברא זו בדבורי הש"ך אבל נעלם מעניינו הבודחים שמדובר בהרא"ש ז"ל מוכח סברא זו אבל הש"ך ז"ל אלו היה כוונתו לכך לא היה שותק מלבר סברא מחודשת זו.

ולא עוד אלא שאין ספק אכן דהרא"ש גופא דלולי שהיה רואה בرمב"ס שמלחין בין מומר לחשוד גם באותו דבר לא היה עולה בדעת קדשו להמציא סברא זו כדי להקל בחשוד שלא לחציך בדיקת סcin כי סכ"ס Koshei הפרמ"ג הניל' במקומה עומדת דין לדמות שוחט לאחרים למועד לאחרים כי בשוחט לאחרים בין בשוכר ובין בחנים איכה הנהה ותועלת להשוחט כמו שביארנו לעיל, וממיירא דרבא דנקט מומר ליאס שום הכרע עדייך מירא דרבא לכולא אתה דמויר לסיכון אשჩיות מומר בין עצמו ומשום שלא שביק התירה ולא אמרין דש ב' כהתריא דמי' וריך דרך אגב קאמר האי דבודק סcin ונותן לו משום דעתינו הוי הוה ואיך דמייך חדש לא בעי בדיקת סcin.

הרי באותו שעה עכ"פ דין מומר עליו וזה אמת לאמתו של תורה ומה מאי שמח לבני כאשר מצאתי בדברי בס' ריעות שלמה סי' ב' סי' ד' ד"ה ועוד נ"ל ברור ז"ל, "ועוד נ"ל ברור אף שהעלתי בפ"א חשוב מומר לדעת הרמב"ם הינו דנקרא מומר אבל לטעם דבר חשוב מomiduto בודאי עבי מועד ורגע וכוי וכו' וכי נימה משומש דאלל פ"א במאיד עשה עוד פעמייד אדרבה אמרין אולי עתה לא הי אוכל וכו' עכ"ל ובזה מיישב סתרת פסקין הרמב"ם באותו עניין עי"ש ועיין לךו בחדושנו בסוגי" דשותט בשבת.

ועתה בא ואראך איך כל מה שכתבתי מוכרכ ובולט מתוך דבריו הקדושים וסידורו הנפלא של הרמב"ם ז"ל כי ז"ל בפ"ד ה"ד, "ישראל מומר לעבירה מן עבירות שהיא מומחה הרי זה שוחט לכתחלה וציריך ישראל אשר לבדוק את הסcin וכו' מפני שחזקתו שאינו טורה לבדוק ואם היה מומר לע"ז או מחל שבת בפרהisa וכו' הרי זה בעכו"ם ושותטו נבלה. הל' ט"ז מי שהוא פסול לעדות בעבירה מן עבירות (כאן כול גם ע"ז ומחל שבת) הרי זה שוחט בין לבין עצמו אם היה מומחה שאינו מותר ואוכל דבר אסור שזו חזקה היא על כל ישראל ואפילו הרשעים שבהם" עכ"ל הזהב.

וכל המדקדק בדברי קדשו יראה כי חוץ מהא דמדיק לכתוב במומר חזקתו שאינו מטריח לבדוק, ולא די לו בשמא אינו בודק הרי שכח ליתן טעם שהיתר לשוחט בין עצמו דהרי גם במומר נבלה מيري והי' לו ליתן טעם ממשום דאיינו מניח ההיתר זהה חזקה אף על הרשעים شبישראל כמו"כ בהלכה שאח"כ ובהלכה זו שמדובר מפסולי עדות ואפילו על הנבלות שוחטין גם בלי בדיקת סcin ע"י כשרים, שם כתוב האי טעמא דלא שביק היתר דאיינו בו צורך וגם איינו מספיק דהרי לפי הבנת הש"ז וגם הרא"ש ז"ל שהזכרתי הטעם בחשוד להתריר ממשום דבש' אחרים נאמנו אכן אדם חוטא ולא לו וא"כ تو לא בעין הטעם דלא שביק היתרה ומייקר הטעם ד"א"ח חוטא ולא לו שתק הרמב"ם מכל וכל האם מה? אבל לפי פירושנו אין כאן לא חסר ולא יתר ולא חילוף רק הכל מודקד דבhalca קמא מדבר מן המומרים שאפילו דבר קל נבלות צריכין בדיקת סcin ע"י הקשר ואע"פ שאינו חזוד כלל לנבלת ובודאי בודק הסcin ואם ימצאה פגומה יתקנה דטרחא כל דהו ודאי מטריח שלא יאכל ולא יאכל נבלות ואפילו מומר להיתר ע"מ חזקתו שאון יכול לאיזה עבירה תהיה מה שתהיה הראו"ה והרמב"ם ז"ל יعن כל שהוא מומר לעבירה תהה' מה שתהיה עכ"פ הוא קל בדעתו ואינו מטריח לבדוק בהבנת הלב וישוב הדעת לא מפני גודל הטעורה שיש במעשה זה את אלא מפני קלות דעתו שאינו חזוש על איסור קל דרבנן ושפיר מוכרח הרמב"ם לומר לכל שהוא מומר לאיזה עבירה תהיה' בעי בדיקת סcin. אולם בחשוד ע"י שעבר פ"א ואפילו לאוותי דבר לא בעי בדיקת הסcin כי שמא עשה תשובה דנינו דפסול לעדות הוה ממשום דעדות עיי עד כשר בודאי והאי ספק הוה אבל לגבי חשש פגימה דקה הנרגשת ואני אוגרת שאין בה אלא פסול דרבנן הספק מותר וכן הוא לעניין בר זביחה דמחל שבבות וע"ז בעי הרמב"ם דוקא מומר ומוחיק בכך אבל בפ"א לא משום דהאי פסול דאיינו בר זביחה איינו אלא פסול דרבנן כמש'כ הר"ן ז"ל בחדושיו וממש'כ לדעת הרמב"ם דאפילו על שחיטת נקרי נבלה כתוב שיראה דאיינו אלא דרבנן ולכן בפעם אחת דאפשר תשובה הוה ספק דרבנן ומוחיק תמצאה מודיק לשון הרמב"ם שכ' במומר, "חזקתו" איינו מטריח לבדוק הרי דזוקא בדאכיא חזקה שאינו שב משא"כ בחשוד אפילו על נבלה אין חזקתו שאינו מטריח רק ספק וספק שר'.

ומה מאד מישב בזה מה שכ' הרמב"ם בפי"מ לסתן על המשנה דשותט בשבת דאם במאיד הרי שחייטו פסולה שרבבים תמהו עליו דהלא בפ"א לא עשה מומר ולפי האמור אין כאן דומו חזקתו עומדת כל כי בין מומר לחשוד אין שום חילוק אלא דומו חזקתו עמדו במרדו וחשוד أولי עשה תשובה דהרי בת"ח אמרין ודאי עשה תשובה ובכל אדם עכ"פ ספק הוה ולכן מי שחייב שבת פ"א ואח"כ שחת בימי החול לא פסלין שחייטו כנ"ל אבל שחת בשבת עצמו

ולכארה הייתי אומר דיש הכרע לזה מכח הקושי' דלעיל בראש דברנו דאין אכן יהושפט מב"י טבח דחabhängig אלא בדיקת סcin דעכ"פ מומר לע"ז חשוד לנבלות ועכ"פ חדש לא בעי בדיקת סcin אלא דעכ"ז זה ליתא דשותט בשבר הלא גם לדעת הש"ז בעי בדיקת סcin והני ודאי שוחטים בשבר הלא כי מושתאי אחאב ה'י ומוכרחים לעשות מלאתכו אבל רשי' ז"ל באמות נשמר מוקשי' זו במאה שכ' ז"ל, "achelor וסיעתו חזין בהו דעתבו ע"ז היו ובנבלה לא אשכח דפרקו ואייכא למימר דצרא דעכ"ז תקיף עלייהו" עכ"ל הרי דרש"י ז"ל רצה לתרץ בזה למה לא אצרך בדיקת סcin עכ"פ ותרץ דשאני בזמן אהוה אז יצרא דעכ"ז שתקיף עלייהו ולא העשה חשודים כלל על שאר עבירות ומ"מ הוכיח דאיינו כמושר לכח'ת אינו בר זביחה דלבבי האידי ודאי אין נפ"מ דafilו אם מצד יצרו עע"ז מ"מ הרי ככופר בכח'ת למ"ד דכן הוא.

ועתה נבו לפרש הסוגי עפ"י שיטת הרמב"ם ז"ל דהנה כבר כתבנו למלعلا דהרבmb"ם מפרש האי מיטרא לא טרח דלא כריש"י אלא שאינו מטריח לבדוק וממאן בפירוש רשי' דמפרש אינו מיטרא לתקון הפגימה שמצוין מושן דטורחא כל דהו צאו ודאי מטריח כדי להנצל מאכילת נבלה דהרי חזין דטורייח להחליפ החמס שעעה"פ כאשר הקשה כן באמת הריטוב"א על פרש"י ונתקח לחלק בין טרחה לטרחה עי"ש וא"כ פשיטה דאיין לפרש מה שכ' הרמב"ם חזקתו אין טורה לבדוק בפישוטו שאינו בודק הסcin כלל מפני הטורח, אלא הכוונה שבודק בהעbara בעלמא בלי הבנת הלב באופן שמרגיש פגימה האוגרת אבל לא פגימה שאינה אוגרת אלא נרגשת כי להרגיש פגימה דקה צאו צrisk התבוננות הרבה וישוב הדעת וכמו שכ' הרבנו יונה מובה ברא"ש לסתן יראת שמים ויישוב הדעת צrisk בדיקת הסcin ומה"ט אין לנו חלק במומרין בין אותו דבר ובין לד"א ואפילו لكل נבלות שאינו חזוד כלל נבלות כי האי פגימה דקה הנרגשת ואני אוגרת אין בה אלא פסול דרבנן שהחמירו בה אמרואי בתראי כאשר בירנו זאת בארכוכה לסתן דף"ז ובפתחה בעיקר מיחוד שכן הוא דעת הרא"ה והרמב"ם ז"ל יعن כל שהוא מומר לעבירה תהה' מה שתהיה עכ"פ הוא קל בדעתו ואינו מטריח לבדוק בהבנת הלב וישוב הדעת לא מפני גודל הטעורה שיש במעשה זה את אלא מפני קלות דעתו שאינו חזוש על איסור קל דרבנן ושפיר מוכרח הרמב"ם לומר לכל שהוא מומר לאיזה עבירה תהיה' בעי בדיקת סcin. אולם בחשוד ע"י שעבר פ"א ואפילו לאוותי דבר לא בעי בדיקת הסcin כי שמא עשה תשובה דנינו דפסול לעדות הוה ממשום דעדות עיי עד כשר בודאי והאי ספק הוה אבל לגבי חשש פגימה דקה הנרגשת ואני אוגרת שאין בה אלא פסול דרבנן הספק מותר וכן הוא לעניין בר זביחה דמחל שבבות וע"ז בעי הרמב"ם דוקא מומר ומוחיק בכך אבל בפ"א לא משום דהאי פסול דאיינו בר זביחה איינו אלא פסול דרבנן כמש'כ הר"ן ז"ל בחדושיו וממש'כ לדעת הרמב"ם דאפילו על שחיטת נקרי נבלה כתוב שיראה דאיינו אלא דרבנן ולכן בפעם אחת דאפשר תשובה הוה ספק דרבנן ומוחיק תמצאה מודיק לשון הרמב"ם שכ' במומר, "חזקתו" איינו מטריח לבדוק הרי דזוקא בדאכיא חזקה שאינו שב משא"כ בחשוד אפילו על נבלה אין חזקתו שאינו מטריח רק ספק וספק שר'.

ומה מאד מישב בזה מה שכ' הרמב"ם בפי"מ לסתן על המשנה דשותט בשבת דאם במאיד הרי שחייטו פסולה שרבבים תמהו עליו דהלא בפ"א לא עשה מומר ולפי האמור אין כאן דומו חזקתו עמדו במרדו וחשוד أولי עשה תשובה דהרי בת"ח אמרין ודאי עשה תשובה ובכל אדם עכ"פ ספק הוה ולכן מי שחייב שבת פ"א ואח"כ שחת בימי החול לא פסלין שחייטו כנ"ל אבל שחת בשבת עצמו

דינו כמפורט להכweis ובימי ר"א ור"א חדש ולכך בימי הבריתא עדין לא דנו לכותי כמפורט להכweis ודוק".

גמר' שם חוץ ממומר לנסך את הין ולחול שבתוות בפרהסיא. מад אני משותומם מהו לחילול שבת בפרהסיא מה דלא צריך בע"ז שם גם בצעה הוה כמפורט להכweis. ומה שעלה בדי עבזה הוא, דלulos שבת וע"ז שוון וכפרש"י ז"ל דמחל שבת כופר במעשה בראשית אלא דבע"ז גופא דוקא כשועבד מחתמת שמקבל אלהותה דין ככופר אבל אם מכח סיבת אחרת ואיפלו שלא מחותמת אונס בשbill אליה תועלת אין עלי דין ע"ז וכמפורש בסנהדרין ס"א ע"ב אמר העובד עכו"ם מאהבה או מיראה אבוי אמר חייב ורבה אמר פטור עד שיקבל אלהותה עי"ש בסוגי' וברמב"ס ופסקין כנגד דפטור וא"כ שבת ודאי לא חמירה מע"זadam מחל את השבת לא כדי שכופר במעשה בראשית אלא להנתו למה י"ה נידון ככופר. וכן בעין פרהסיא דהינו שעושה כן ביד רמה במקום שהי' יכול לעשות כן בצעה דזה מורה על כפירה במעשה בראשית אבל בע"ז לא בעין הוכחה שעובד מושם קובלות אלהות דמסתמא כן הוא דאל"כ למה עבדה משא"כ בעושה מלאכתו בשבת מסתמא שלא לשם כפירה עשויה, אם לא שעושה כן בפרהסיא ביד רמה.

והא דמחל שבת דין בע"ז כתוב רשי"ז ז"ל דהאי תנא חמירה לי' שבת בע"ז והוא לשנאה דגמי' עירובין ס"ט ע"ב ר"א אמר האי תנא הוא חמירה עלי' שבת בע"ז עי"ש ומשמע דלאו ד"ה הוא אלא האי תנא ס"ל כן. ולפע"ד עניין זה תלוי בפלוגתת הרמב"ן והרמב"ס ז"ל דהרמב"ן ז"ל ריש בראשית כתוב על הא דקהשה רשי"ז דלא הי' צריך להתחיל התורה אלא מהחדש הזה לכם ז"ל, "יש לשאול בה כי צריך גדול הוא להתחיל התורה בראשית בראשית כי הוא שורש האמונה ושאינו מאמין בה וחושב שהעולם קדמוני הוא כופר בעיקר ואין לו תורה כלל" עכ"ל. אולם הרמב"ס במורה נבוכים דעת אחרית עמו שבפ' כ"ב שם כתוב דלולי שיש לנו הוכחות וראיות פוליסופיות על חידוש העולם מכח המקראות לא הינו מוכרים לאמונה זו עי"ש ועכ"פ לפי דעתו אפשר להיות מצווה ושליט בעולמו גם לדעת אפלטון שהעולם קדמוני. והרי לך בזה תלוי אי כופר במעשה בראשית הוה ככופר בכח"ת וכגע"ז.

ובאמות' פלא בעין אם כדעת הרמב"ן ז"ל דמי' שמאמין בקדמות העולם כופר בכח"ת אז גם הבן נה מצווה להאמין בחידוש העולם וא"כ למה לא נצטווה גם הוא על שמירת שבת, ומה תאמר דגוי שלא נצטווה על השבת יוכל להאמין זאת בלי אותן של שביתת שבת אבל מי שנצטווה על שמירת שבת כל שמחלו מורה שכופר במעשה בראשית זאת מכיון הינה וכי נאמר דכופר נמי ביצ"מ אשר שבת גם על יצ"מ הוא יותר והדבר צ"ע ודוק".

אבל חוץ אני נברך מאד בדיין זה דמחל שבת ינסך את הין במנעו הוא דבר אך שא"א לשמעו דנה ח"ל אסרו ינים של גוים מושום בנותיהם ומגען בין שלנו מושום תקרובות עכו"ם ואטו שכשוך שדרך לנסך בכך - ומעתה אם נדונו את המחל שבת ככופר בכל התורה ומשום דכופר מעשה בראשית ונארס ינו מושום בנותיהם מוטב כי אישור חיתון שייך גם במחל שבת כמו בע"ז - אבל לומר מגען בין שלנו הוה כמגע עכו"ם מהיכי תיתי הלא האי דכופר במעשה בראשית ואומר שהעולם קדמוני הוא יותר רחוק מנסוך ותקורת עכו"ם מכל מאמין ואיך נדמה בה מחל שבת לע"ז.

ובאמות' דין זה דמגען אסור את הין לא נזכר לא ברמב"ס ולא בש"ע ורוק בתשוו' הרשב"א יש ذכר למו, ובعين הוא מכיון הינה ודוק".

תנוס' ד"ה חכם תימא דהא איצטרך לכדרשין בראש לולב הגzel

לעדות מחותמת שאכל נבלות אין שום טעם להקל שלא יצטרך בדיקת סכין כי התחומות הרא"ש והש"ץ ז"ל אינו כדי להקל ומה שהקלו הראשונים באזה בלאה' קשה מאד הלא לא נמצאו שום חולק על דברי רבינו יונה שהבאתי לעיל בדיקת סכין צריך הרבה הרבה ר' יראת שמים ויישוב הדעת והרא"ש בעצמו הביא דבריו לסתם - כי דברי הכל לכתלה בעין סכין חד וחלק בלי פגימה הנרגשת כאשר באאר במקומו - וא"כ איך נאמר דמי שאכל נבלה אפילו פ"א ומכח"כ מי שהוא עבירה אחרת יש לו אותו היראה ויישוב הדעת הצורך בבדיקה סכין כדי למצוא פגימה דקה והוא תמייה קיימת על כל הני הראשונים שחלקו על הרמב"ס במומר לשאר עברות אבל בחשוד אפילו לאותו דבר יש להקל ולסמוד כשר דעת הרמב"ס ז"ל ומטעמי' דשמא עשה תשובה והוא ישראל כשר מפני שהבדייה ביישוב הדעת היא רק מדרבנן וכדי למצוא פגימה דקה כנ"ל.

ואחר בירור השיטות בעין זה נסתלקו כל הקשות שהעמדו בראש דרבנו כМОבן זולט הקושי' דמה נעשה אנו דלית לו להא דר"ע ומומר לע"ז לאו בר זביחה הוה, בהאי מעשה רב דיהושפט אשר הש"ס לא נחית לתרצה אבל גם זאת לק"מ לפ' מה שהבאתי בתוך הדברים לעיל דברי הר"ץ וכדמוכח נמי בפסק הרמב"ס דהא דע"ז ומחל שבת לאו בר זביחה אינו אלא מדרבנן דע"כ רק מה"ט דוקא במומר פסק הרמב"ס דשחיתתו פסולה אבל בפ"א לא וכאשר ביארנו למעלה וא"כ בזמן יהושפט אכן לא מירר דעדין לא פסלו שחיתת מומר לע"ז ורב ענן שהביא ראי' מיהושפט ה' סיובר דכל שמן פורש להיתר גם בדברי הנבאים אין כח ביד חכמים לאסרו וכדעת הטו"ז הידענה ודוק היטב.

ד"ה ע"א רשי"ז ד"ה עפ' הדיבור שאני שהקב"ה התירו לו לפי שעיה דכתיב וכוי' וכן פ' התוס' ולכארה לפי הס"ד דעדין לא ידע הש"ס מהא דשחיתת מומר לע"ז נבלה, ה' די לומר דהקב"ה ידע דכשר ה' וכמ"כ התוס' על איסור בשר שנטעלם מן העין אלא דיל' דרש"י רצה ליתן טעם גם לפי המסказנא אלא דלא הוועיל באזה דהרי עדיין נשאר הקושי' מהו נעשה במעשה רב דיהושפט כנ"ל, ע"כ לומר דעדין לא אסרו שחיתת מומר לע"ז שהוא רק איסור דרבנן כנ"ל אלא דמ"מ סבר רשי"ז בדבדר שהקב"ה בעצמו התיר לאיל' שחיתת טבח דאתaab לא מסתבר כלל שיגזרו ח"ל לאסרו, וכן צ"ל על מה שהקשו בתוס' מבשר שנטעלם מן העין דזאת ודאי גזירה דרבנן עיין لكمן דף צ"ה בסוגי' שם ובמה שכטבנו - ואין לומר דבשר שנמצא בפי עוף הפורה ודאי גרע ואסור מה'ת' דזה ליתא דהרי כל המדינה טבח ישראל הוה ואין חיש דאוריתיה וכן כתוב הרаш יוסף ועכ' קושי' הרנוס' נמי סובבת דאן אסר רב בשר שנטעלם מן העין במקומות שהקב"ה בעצמו האכיל לאיל' מה שהביאו אורבים וצ"ע ודוק".

הרוא"ש סוף ז' כתוב וערביין להכweis פר"י שאינו חושש לאיזוח הוה בע"ז ואיינו בר זביחה וכו' ואע"ג דתני' בהז בריתא שחיתתו מותרת וכו' והא מסקין קמו בדבורות האחוריינש שעוזם בעכו"ם גמורין עכ"ל וככתב המיעו"ט דהאי ואע"ג דתני' וכו' הוא מלטה באפי' נפשה דמה עין זה להא דלעיל ולפנע"ד להמשיכו שפיר להא דלעיל דמסכים הרוא"ש לר"י דמי שאינו חושש ליבותו דינו כሞר להכweis שאינו בר זביחה ובמומר להכweis ודאי אין חילוק בין לאותו דבר ובין לד"א כМОבן וא"כ הכותים שאינם חוששין על לאו דלפ"ע ה'י נמי דינים כמוסרים להכweis ע"ז כתוב הרוא"ש דבאמת בדורות האחוריינש שעוזם בעכו"ם גמורין וא"ת סכ"ס איך התיר בבריתא שחיתת כותוי כיון דדינו כሞר להכweis איינו בר זביחה י"ל הלא בלאה' כתבנו למעלה דהא דሞר לע"ז איינו בר זביחה דרבנן הוה וא"כ הא דמי שאינו חושש בדבר ה'י

עצמם ולהיות שפל בעיני עצמו וכמו שאמרו ז"ל אם כל העולם יכול יאמרו عليك צדיק אתה תהי בעיניך כרע שעדי לכוף את יצרך, אולם לרשע ובעל עבירה היצה"ר מהפך את דרכו כדי שלא יעלה על דעתו לשוב בתשובה אומר לו כבר נפלת ברשות החטאיהם ואין לך ישועתך באלוקים סלה ומה לך לעשות רך אכול ושתה וויטב לך בכל מראה עניין כי אבד תוחלתך מד' לכיה"פ תורה נפשך בעולםך בכל אשר תאוה לעניין וא"כ באדם זהה העונה הוא גוריאותה כי מעכברו מושב מדרכו הרע - ומה מאי מתישב בהז' לשון הש"ס דקאמר מן הבהמה וכו' כדי שיחזרו בתשובה ותוס' הרגשו בזירות זה שנוטן טעם לתורה וכתבו דלאו טumo דקרה קדרש וכוי אבל לפיה דברינו נכוון מאי שרצונו לתרץ הא וגפא דבר שאינו שלו כי הקרא דאיש כי יקדיש אק ביתו מקדושת בה"ב משטעי דלית ב"י רק אמרה בעלמא אבל בקדושים מצח דאית ב"י מעשה ההקרבה ע"י מעשה ודאי אסרו ע"פ שאיןו שלו ומנא אמרנו לה מה מה ש' התוס' لكمן דף מ' ע"א ד"ה רבוצה דהא אמרין א"א דש"ש ילפין ממה דאין אדם מקדיש דבר ש"ש שהוא נלמד מביתו, וא"כ אומר אני ומינה כמו באיסור אמרין אבל עשה בה מעשה אסורה זואת מדאורייתא דילפין מכל מקדש בע"ז דף נ"ד כנ"ז נמי במקדיש ותתיי לי שכונתי בדבר זה לדעת קדשו של התבב"ש סוף סי' ה, - אמור מעתה דבפ' לולב הנזול דמייר מקרבן שמקריב הגזלו לא מצי מביא קרא דביתו להוציא את הגזול דחרי עשה בה מעשה ובודאי חל האיסור הקדש על הקרבן אבל מ"מ קאמר דפסול הקרבן ואין על רצון מושום כתיב און כי יקריב מכם דהאי קרא נמי שמקריב ממש מדבר ואמר דמי שמקריב יקריב את שהוא שלו אבל לפני עליו ע"י מעשה אבון דאייסור הקדש חל עליו ע"י מעשה אבל קרבן פסול הוא לפי שאיןו "מכם", וכן ב"קDDRSH אס עללה קרבנו למעט גזול שפיר קאמר אי לפני יושל ל"ל קרא וכונתו לא כמש"כ התוס' דביתי אמר רחמנא אלא קרא דאסם כי יקריב מכם כסped דמאנן נדע דכל שאיןו שלו אפילו הוא מקריבו ואסרו אבל איןוא ראייה להקרבה, וכל זאת קודם שזינו לידע דגס אחר יושך דקנה ביאוש נמי פסול ומשום מצואה הבהה בעבירה אבל מאחר שמןעט גם לאחר יושך דפסול א"כ אלפני יושך דפסול מצד שאיןו שלו לא עבי קרא דק"ו הוא מלakhir יושך גם הטעם דאיןו "מכם" לא עבי דחרי לאחר יושך מכם קריין ב"י דחרי איכא יושך וגם שניין רשות ומעשה ומ"מ פסול וא"כ א"יתר האי, "מכם" לדרישו על המקRib שהוא רהי, "מכם" ולא מומר וזה הפ"י האmittiy לפע"ז ובסוגי" דחתאת גזולה הארכתי ודוו"ק.

תנ"ס' ד"ה ר"ג פרשי"ר ר"ג בנו של ר"י הנשיא וכו' ועוד תימא גוזר ר"מ על סתם יננס ולא גוזר על שחיטה דאורייתא וכו' עיין ברש"ב"א ובראש יוסף והנה מדברי התוס' נרא דסבירו דשחיטת מומר לע"ז היה הוה פסול מדאורייתא דאל"כ איזה לתא דאורייתא איכא בשחיטת כותי הלא שוחט בעומד על גביו באופן דעל גוף השחיטה אין להסתפק אבל באמת כתבתני לעיל בשם הר"ן והרמב"ם ז"ל דשחיטת ע"ז רק מדרבנן אסרו והא"כ לא לך"מ למה לא גוזר על השחיטה כשגורע על יננס דינם חמור מן השחיטה דב"ים אפשר לננטסך ממש ואז אסור מה"ת אבל בשחיטה שוחט הכותי בעומד על גביו ליכא למירמר שמא שחתל לע"ז דמחשبة הבל דברו לא מהני כמו בפיגול עין תוס' لكمן ל"ט ע"א ד"ה אלא ותו"ט ב"מ פ"ג משנה י"ב, ע"כ לומר לנו דחרי גם לאחר שגורע ר"ג על שחיתתנו רק באכילה גוזר אבל לא לעשותה תקרובות עכו"ם ובסתם יננס הלא אסרו גם בהנאה ואס תקשה לך למה לא גוזר על שחיתתם שבינו לבין עצמו לאסרו בהנאה מחשש תקרובות כמו בין זה י"ל כיון דבאכילה בלאה" האסורה לא גוזר על הנאה לחוד - ועיין בראש יוסף שכותב בשם הרשב"א דר"מ לא גוזר על שחיטתה ממשום דס"ל קר"ע דמומר לע"ז מותר לאכול משחיטתו ולא הבنتי דמ"מ כמו שגורע כל יננס למה לא גוזר על שחיתתם מסוים לתא תקרובות כמו ביניים כיון דעתך לי" דשותט בינו לבין עצמו יצא ודוו"ק.

תנ"ס' ד"ה צדיקים עצמן לא כ"ש הקשו מכמה עובדות שמצוינו שנכשלו צדיקים בדבר עבירה וא"ר"י דזוקא במידידי דאכילה שהוא גנאי לצדיק שאוכל דבר איסור משמרו הקב"ה אבל בשאר מיל' לא עכט"ד התוס'". אולם מדברי רשי"ל מוכחה דלא ס"ל חילוק זה דחרי כתוב "שם דבר עוז" לא יארע לצדיק אבל לעומת זאת מישיב רשי"ל קושי התוס' באופן אחר דז"ל רשי"ז"ל, "האיך גרים שום שטן לפני צדיקים ע"י שוג שום דבר עוז" והאי שום שטן אין אלו יודעים מה הוא אבל רשי"ז"ל لكمן בדף הסמוך מפרש את עצמו בד"ה אפשר ו"ל אי איתא גוזרו חכמים על חערבות דמאי, מסתיע מלתא דגירום עוז וכוי עכ"ל הר' דהאי דהנה לצדיק ונקי בא עליו היצה"ר בעבירה גוררת בעבירה כי העבירה שעבר און נעשה לשטן לו להכשילו בעבירה אחרת וא"ת

אי לפני יוש און אדם כי יקריב מכם אמר רחמנא ז"ל לאו משום דתפקידו לנו מהאי קרא דהא מביתו נפ"ל כדאמרין בב"ק קרבנו ולא הנזול אוית אל לפני יוש למה לי קרא כלומר וכי יכול להקדיש ביתו אמר רחמנא וכו' עכ"ל ומ"י לא יראה כמה מון הדוחק אנו צריכין לשוב לפיה תירוצים ולא עוד אלא דמתוך דבריהם הוסיף חומר על חומר אדם מביתו נפקא לנו דלפני יוש אינו קדוש וכמו שאמרו בב"ק לפני יוש פשיטה ל"ל קרא א"כ למה נайд מזה בלול הגזול והביא על לפני יוש רחמנא אמר דחכא דמסים אמר רחמנא, אבל לויל דבריהם הנק' נלפע"ד לישב כל הנני סוגיות באופן אחר והוא, כי מביתו לא מצין למילך אלא דקדושת פה אינו קדוש דבר שאינו שלו כי הקרא דאיש כי יקדיש אק ביתו מקדושת בה"ב משטעי דלית ב"י רק אמרה בעלמא אבל בקדושים מצח דאית ב"י מעשה ההקרבה ע"י מעשה ודאי אסרו ע"פ שאיןו שלו ומנא אמרנו לה מה מה ש' התוס' لكمן דף מ' ע"א ד"ה רבוצה דהא אמרין א"א דש"ש ילפין ממה דאין אדם מקדיש דבר ש"ש שהוא נלמד מביתו, וא"כ אומר אני ומינה כמו באיסור אמרין אבל עשה בה מעשה אסורה זואת מדאורייתא דילפין מכל מקדש בע"ז דף נ"ד כנ"ז נמי במקדיש ותתיי לי שכונתי בדבר זה לדעת קדשו של התבב"ש סוף סי' ה, - אמור מעתה דבפ' לולב הנזול דמייר מקרבן שמקריב הגזלו לא מצי מביא קרא דביתו להוציא את הגזול דחרי עשה בה מעשה ובודאי חל האיסור הקדש על הקרבן אבל מ"מ קאמר דפסול הקרבן ואין על רצון מושום כתיב און כי יקריב מכם דהאי קרא נמי שמקריב ממש מדבר ואמר דמי שמקריב יקריב את שהוא שלו אבל לפני עליו ע"י מעשה אבון דאייסור הקדש חל עליו ע"י מעשה אבל קרבן דמאנן נדע דכל שאיןו שלו אפילו הוא מקריבו ואסרו אבל איןוא ראייה להקרבה, וכל זאת קודם שזינו לידע דגס אחר יושך דקנה ביאוש נמי פסול ומשום מצואה הבהה בעבירה אבל מאחר שמןעט גם לאחר יושך דפסול א"כ אלפני יושך דפסול מצד שאיןו שלו לא עבי קרא דק"ו הוא מלakhir יושך גם הטעם דאיןו "מכם" לא עבי דחרי לאחר יושך מכם קריין ב"י דחרי איכא יושך וגם שניין רשות ומעשה ומ"מ פסול וא"כ א"יתר האי, "מכם" לדרישו על המקRib שהוא רהי, "מכם" ולא מומר וזה הפ"י האmittiy לפע"ז ובסוגי" דחתאת גזולה הארכתי ודוו"ק.

ע"ב גמור וכל היכי דכתוב בהנאה גוריאותה הוא והא כתיב און ובהנאה תושיע ד' וכו' ומשי הטעם און ובהנאה הכא בהנאה לחודיה - ונלפע"ד בביואר דברי חז"ל, דודאי "בהנאה" מושאל על און מורה על פחיתות ושלמות המדרגה אלא דנטקוטא רבתא איכא בין המתאר את עצמו למтар את אחר כי המתאר את עצמו "בהנאה" הוא מדרכי העונה וכמו שפי"ר רשי"ז לולמר דכאי רוח וא"כ פריך שפיר מנ"ל לפרש האין מן הבהמה דתורתה מכנהו להנאה והוא ממושעי ישראל דילמא מן הבהמה קאי למtar את עצמו כבhbנה שהוא מדכאי הרוח וכמו שמספרין "אדם ובhbנה" דקרא ונקל קרבן אלא מדכאי הרוח שמושימיין את עצם כבhbנה דלא נקל קרבן אלא מושעי ישראל ומן הבהמה ולא מבעל גאות שהקב"ה שנאן ואני רוצה בקרים נ"ז קמשני התם און ובhbנה וכו' ר"ל לדלענין הבאת קרבן המודבר בו גם מי שמחזיק את עצמו כבhbנה אינו מעליותא דחרי דרכיו של היצה"ר משווים הם ומתהפקים כחומר חותם לפי האון והמקום והזמן דהנה לצדיק ונקי בא עליו היצה"ר בתחבולה לעורר בו הנאה מגביהו בעני עצמו זלעומתו צריך לדחפו בשתי ידיים ולהכניע את

דאישתחת שפיר והדמאי מעושר ותירץ דמ"מ כיון דחכמים גרו על שחיתות כותוי וכן על דמאי הוה אישור דרבנן ודאי עד דהוה מכשול אפלו אם קמי' שמי' גלי' דשחת שפיר ונתענש הטבל והלב אריה לעיל על ר"י דאכל משחיתות כותוי ג"כ מתרץ כ"ל אלabal באן בדמאי כתוב לאחר שזוכינו דלא גרו על תערובות דמאי שב ליכא מכשול אפלו בדמאי עצמה אם הוא מעושר והוא עפי' דברי הש"ך בכללי ס"ס שלו אות י"ז שכותב דכל אדר' שלא אסרו אלא מצד חומרא בעלמא לא גרו על התערובות ובטל ברוב וא"כ כיון דדמאי בטבר הרוי דאין אישורו אלא חומרא בעלמא ולא מקרה מכשול אם אירע שאכל וקמי' שמי' גלי' דמעושר עי"ש ודבר גדול דבר הנביא ויש לי שתי ראיות ברורות לדבריו, א') מהה שאמרו בגמ' שבת כ"ג ע"א דגם מצוה דרבנן בעי' ברכה ופריך מודמאי דלא בעי' ברכה ומשי' אבי' ודאי דדבריהם בעי' ברכה ספק דדבריהם לא רבא דאמרו רוב ע"ה מעשרין, ועתה אם נאמר דאפלו אי קמי' שמי' גלי' דמעושר מ"מ רבע עלה אישור דרבנן וכל האכלו מקרי מכשול למה קראו אבי' ספק דדבריהם ומה הועל רבא דאמרו רוב ע"ה מעשרין כיון דס"ס איכה אישור דרבנן ודאי על הדמאי שאין להיסרו אלא עי' הפרשה. - ראי' שנייה מהא דשינו במס' דמאי דין מעשרין מודמאי על דמאי אלא מינה ובבה כדי שלא ישרר מן הפטור על החיוב ומן החיוב על הפטור, ואי נימא דמה"ת הכל מותר ומדרבנן הכל אסור ודאי אין ספק רק ודאי ר"ל ודאי היתר מה"ת ודאי אישור דרבנן - אבל העניין כך הוא דהא דסמכין ארוב או אחזה מה"ת ולא חיישין אמיינוט או על השתוות החזקה משא"כ בסכנתא שם חיישין גם למיינוט ואפלו למיינוט ואם מה"ת כתוב השם שמעתתא דשאני אישורא מסכנתא דבאיסורה כיון דהתורה לטעמך ארוב וחזקה אפלו אם לפעמים יבא אישור לידי' מן המיעוט מ"מ אין עליו אשמה של כלום דהרי ברשות התורה עשה מה שעשה ואס אכל מהלך בהמה ואח'כ' נמצאה טרפה לא בעי' תשובה כלל כמו בשוחט את הפסח בשבת ונמצא טרפה בסטר שפטור מרבנן משא"כ בסכנתא שאם יידמן המיעוט לידי' יסתכן ימות ולא יועל לו הרוב והחזקקה להצלו ובפתיחה הארכתי בדברי הש"ש אלו עי"ש.

ולפ"ז אם באים חז"ל לאסור שלא נסוך על הרוב באיזה עניין אם עבר ועשה או אכל ונמצא שאכל ועשה אישור אז גם מה"ת עשה האישור וחיב' קרבן בדמאי כרת ולא יכול מואהישר עי' הרוב והחזקקה דתו אין זה אнос ברשות התורה, סברא זו כתבה הרשב"א ז"ל בשבועות על הא דאמרו שם בעונה סמוך לסתה אם פירסה נדה בשעת תשמש חיב' חטא ואונ'ג' דמה"ת הוה אнос ולא שוגג אבל כיון דרבנן הזהרוו לפירוש ממנה עונה הסמכה לוסטה שוב אין לו התנצלות זו של אнос עי"ש נמצא לפ"ז באיסורי דרבנן כאלו שאסרו מלחמת שחשו על המיעוט אין להם דין אישור ודאי דרבנן דהרי אין לנו צורך בהז' כי גם מה"ת מוזהר לחוש על המיעוט וממיילא יש באיסורה ואלו צד קל הצד חמוץ Adams נמצוא ונתגלה דעבד איסורה ונכשל במיעוט בעי' כפרה מה"ת ואפלו קרבן חטא מביא והוא הצד החמור ואם באמת קמי' שמי' גלי' דמן הרוב הוא אז לא עבד מיד' והרי לא גרע ממה שאמרו Adams רצה לאכול בשער חירות ועלתה בידו בשער טלה וכאה שנדירה בנזיר ובעה הפר לה שלא בפניה דאמורה תורה ד' יסלה לה - וכן יפה אמרו חז"ל דהפרש דמאי לא בעי' ברכה מפני שאין כאן מצוה ודאית וכן אין מפרישין מודמאי על דמאי אחר מושום לאפשר שvae פטור וזה חיב' מה"ת וממיילא מי שאכל דמאי ולא אדעתה לאו מכשול הוא אם קמי' שמי' גלי' דהוה מעושר וכמש' כ' הלב ארוי ז"ל ברוח קדשו וזה אמת לאמתו.

ביבה הראשונה האיך אתה לידי'>Dצדק אם הקב"ה משמרו ע"ז תשוב שלא משמרין אותו אלא משגנה ולא מזוון שעריך לשומר את עצמו, אמרו מעתה במקום שהוא שעריך לשומרו על מעשה שעשה הצדק אם הוא מעשה אישור ולא אדעתה או שבעינו הוא היתר וכמו בכל הני עובדות שਮביא כאן דר"י אכל משחיתות כותוי ואנו מוסופקים אי נכשל באיסור או לא ח' לגזרה שגזר ר'ג' וכון דר' אסי אכל ביצה המצומקת בין אצל ע"ה ואנו מוסופקים אי נכשל בדמאי ולא אדעתה או שלא גרו על תערובות ולצד זה שנכשל באיסור צריכין לומר על כרחנו שהאי צדיק עבר תקופה על אייה עבירה בזדון הגם שרחוק הדבר מ"מ איינו מן הנמנע דהרי נאמר אין אדם צדיק בארץ שלא יחטא שהרי משה ואחרון חטאו ונענו והאי חטא העשה לשטן לו להכשילו בשוגג, ודאי יותר מסתבר לפשטוט האי ספק ולומר דלא ח' לגזרה ר'ג' ולא גרו על תערובות דמאי ממה שנאמר שעבר תקופה על עבירה בזדון אשר גרים לו השוגג, אבל במקומות שאין לננות ימין ושמאל ובודאי אישור נכשל ע"כ נאמר בעבר תקופה על עבירה מזיד, וכן תראה במעשה דר' ישמעאל שקרה והטה שהביאו התוט' דהרי בה שאמר ר'י אני אקרא ולא אהה עבר עבירה בזדון שלא ח' לאזהרת חכמים שגרו שלא יקרא לאור הנר והאי עבירה עצמה הייתה לשטן לו שלבשו קרא והטה וע"ז אמר כמה גדולים דברי חכמים שאמרו לא יקרא לאור הנר כי הודה ולא בוש דמחמת האי גזרה דרבנן שעבר עליה בא לידי הטיה וכן צריך לומר בכל היב עבירות שהביאו התוט' שמשמעותה עבר תקופה על אייה מזיד שנעשה לשטן לו. ומה מאי מודוקדק לישנא דגמי' דקאמר "היכי מסתיעי מלטא" דמשמע דלעולם אפשר דמסתיעי לכך אלא דמהיכי תיתי נאמר דנסתיע במקומות דיש לומר לא עבד אישורא. ועין בפתחה שכתבתני דרש"י ותוס' לשיטתייהו אזלו בפלוגתא זו ותורה צמאן ודוק'.

ד"ג ו' ע"א גמר' איננו גרו ולא קבלו מניינו אתה ר'א ור'א גרו וקבלו מניינו ופרש"י ז"ל דבדורו של ר'מ ור'ג' לא רצוי לקבל לפי שהי' רגילים בהם בדורו של ר'א ור'א ה'י אפשר להם לפירוש עכ'ל ולפער'ך קשה לומר דר'ג' גופא דאכל משחיתות כותוי ור' אבחו דשלח לאתווי חמורה מבוי' כותאי לא חשו לאזירת ר'מ ור'ג' מפני שהחומרון עם לא רצה לקבל הנזרה מפני שקשה לפרש מהם. אבל לפער'ך נראה לויל' דברי רש"י ז"ל לומר דלא קבלו הנזרה מר'מ ור'ג' מפני שהם גרו מטעם דחייב למיינוט וכמו שסבירא כאן בגמ' דר'מ לטעמי' דחייב למיינוט וגזר רובה אטו מיינוטא, אבל ר'א ור'א ודאי קרבען ס"ל דלא חייב למיינוט ואפ'ה גרו عليهم וכך שגזרו על הדמאי ע"פ שרוב ע"ה מעשרין לפיך קבלו מהם. ועין Tos' יבמות קי"ט ע"א דה מחווורתא ודוק'.

שם גמר' ר'ז ור'א איקלעו לפונדקן דיאי אייתי לקמיינו ביצים המכומקות בין ר'ז לא אכל ור'א אכל אל' ר'ז לר'א ולא חייש מор לתערובות דמאי אל' לאו אדעתה. כפי הנראה אכל ר'א כל צרכו ואח'כ' שאלו ר'ז שהרי אח'כ' קומתמה איך מסתיעי מלטא וכוי' וקשה טובא איך המתין ר'ז עד שר'א מלא כרסו מהני ביצים ולא עכבו מיד בתחילת אכילה להצלו לביש' את בעל הפונדקן פלא והפלא. אבל הנלפער'ך דכדי שלא לביש' את אכילה שתק ולא ח' שהביאו להם ומסתמא עמד עליהם כל שעט אכילה שתק ולא ח' מה שחבריו ואוכל אישור דמאי דרבנן וכדאמרין בברכות דלגביו איסור דרבנן גדור כבוד הבריות ובמה שהוא לא אכל לא נתבישי כי לא גילה לו הטעם מפני מה שמי' ואוכל זה וכוכן מאי בס"ד ודוק'.

ע"ש גמר' אר'ז אפשר גרו על תערובות דמאי ומסתיעי מלטא דר'א למיכל אישורא והקשה הרראש יוסף הכה וכון לעיל גבי' הא דר'י אכל משחיתות כותוי דלמא קמי' שמי' גליה דלא עבדו אישורא

לא בעל התובות והאי אשת חבר המשייעת כי אשתו מחייבת לטחון לצרכו כדתנן בכתובות והאי אשת חבר המשייעת לה אפילו נאמר סיוע שיש בה ממש לא עשתה טוביה לבעל התובות אלא להאהה פשיטה אדם שיכיר לטחון תבאות חבירו ישבור לו מס'יע שהאי מס'יע לפועל אין לו דין פועל לאכול מתבאות בעה"ב וז"ב ודוק.

רש"י ד"ה מפני שחוזדה מחלפת והוא הכא דלא לטובה הוא ואיש נכריו הוא ובמש' דמאי קתני לה ולא קתני המתקלקל וכי' עכ"ל לכארוי האי "ובמש' דמאי קתני לה" שפט יתר הוא ולא חדש רשי' ז"ל לכתוב דברים בטלים שאין בהם צורך לפירוש הגמר' אבל באמות דבריו אכן מזוקקים ואין בהם יותר דריש' לשיטת' דפרש הא דמתוך הש"ס התם נמי מורי ואומרה לה דלטובת ברבי רב קמכוונת דיליכ' חמימא ונטקתה לי' למה לי' להש"ס להמציא טוביה חדשה כדי לאכול חמימא כיו' דבר אמר לעיל דמחלפת המתקלקל בחמותה ואי משום דכאן לא קתני בהדי' כמו לעיל הלא הא כדכי ליכל חמימא נמי לא קתני ומה ז' או ז' لكن הזכרך רשי' ז"ל לומר דמש' דמאי קתני לה בהדי' משנה דלעיל ואס' דגס בפונדקית מטעס מחלפת המתקלקל חיישין ומה לא כרך ותני הנוטן לחמותה ולפונדקית בחד בבא ע"כ לומר דפונדקית שהיא אורה אצלם לא שייך לומר שתעשה לאיש נכריו טוביה גדולה כזו להחליף המתקלקל אבל טוביה כל דין להחליף קריira בחומימא תעשה וכן חלוקם התנה לשתי משניות ודוק.

דף ז' ע"ג גמר' מוקם הניחו לו אבותוי להתגדיר בו וכי ופרש"י כшибאוו בניינו אחרינו במה יגדל שם עיין במהרשי' ח"א ובמהר"ס על התוס' ד"ה אלא ולפע"ד נראה בכוונות רשי' ז"ל בפשטו דהניחו לבנייהם להתגדל בו כי צורך ותועלת גדול בדבר אם ימצאה המנהיג מקום להתגדיר כדי להגדיל שלו כי רק אז דבריו נשמעים אצל המנו העם וכן לא חששו להניח המכשול בשוא"ת מצדם כדי שיבאוו אחרים ויתגדרו בו להגדיל שם ומ"מ לא קשה לרשי' קושי התוס' משבת דרכ' בדבר שיש בו איזה חידוש דין שייך לומר שיתגדלromo של המחדש אבל בדבר פשטוט לכל אין באש מושום נידולromo וכן שם בשיטת שמיiri מביעור הבמות שהוא דבר פשוט שיש לבערם לא מאי לומר שהניחו כדי להתגדיר בו הבאים אחרים אבל הכא בכיתה נחש הניחות שעשה משה עפ"י ציווי השם וממש' במה שהתריר רב' בית שאן נגד המקובל עד עת' נ"א שמנה הא דכיתת נחש הניחות בהדי' שלשה דברים שעשה קשי' ולא מיחו חכמים בידו הרי דהיה מקום לבעל דין להחוליך עלי' ודוק.

עמ' גמר' מכאן לת"ח שאמר דבר הלכה שאין מיזיכון אותו וא"ל אין מזיכון וא"ל אין מזיכון וכו' ועיין בה' ק"ז ועל החת"ס ז"ל ול' נראה בא"א לפרש כוונת הני שלשות -adam תעין בהני קושיות שמקשה הש"ס על האי היתר בית שאן הנק נחלקות לשישה סוגים اي' הקשה ומ' איכה מ"ד דבית שאן לאו מא"י ובkowski' ז' רוצה להכחיש את עדות ר' יהושע מכל וכל דפשיטה דרך ענה בר"מ שאכל עלה של יירק בבית שאן בלי לעשר וע"ז קאמר מدلע דחה רבי את המעד בקושי' ז' למידן דאין מיזיכון את הת"ח שאמר שמוועה מחדשת מלשון ולא יצח החוץ וכפריש"ז לומר לו לא שמעות וחזר בז' ב' פריך והא ר"מ עליה בעלמא אבל או דלמא אבל ולא אדעת' או דלמא הפריש ממ"א כל הני קושיות הם מסוג שני דהינו שאכל עלה של יירק בבית שאן בלי לעשר וע"ז אין בה ממש ללימוד ממנה האי חידוש זהה שאמרו לה אין מזיכון אותו מלשון כי לא יזכה לעולם ד' דהינו לשון ריחוק וכפריש"ז שאין משקצין דבריו כלומר שאין ממש בדבריו למדוד מהם דבר ובקשי' האחראונה שהקשה ודלמא נתנו עניינו בצד זה ואכל מצד

אללא דמכח דבר אמיתי הלא נצムח לי' קושי' גדולה על שיטת ר"ת דבשmock ע"ב ד"ה והיתר דס' לד"ר מעליה של דמאי אלול ואו של טבל כפרש"ז וא"כ כמה קושי' הש"ס שם ודלמא אלול ולא אדעת' ותירץ הנمرا דהשת' בהמתן של צדיקים וכי' נפרק דהא בדמאי עפ"י מה שביארנו ליכא מכשול לצדק אם באמת מעורר היה. - אבל יש לתרץ זאת דר"מ לשיטתה דחיש למיעוטה בכל מקום אפשר הוה אישור דמאי איסור גמור דרבנן עין Tos' יבמות קי"ט ע"א מחוורתה ולדידי' אפשר דהפרשה בעי' ברכה וגם בתערובות דמאי גזר וממילא דלפי שתו הוה מכשול אם אלול בתערובות דמאי גזר וממילא דלפי שתו הוה מכשול אם אלול בתערובות דמאי ולאו אדעת' וע"ג דין הלכה כר"מ בהא דחיש למיעוטה מ"מ לא הוו ספו לי' מן שם' דבר אישור שהוא איסור ודאי לשיטותו וכמו שאמר רב לKNOWN דק' קי"א ע"ב בגב' נ"ט בנ"ט דחס לי' לאזרע' דאבא דליספי לי' מיד' דלא ס"ל, ולכארוי' למה לא ליספי לי' כיון דיודע דכשר ורב טעה בדין ולא שייך哉' אנטPsi' חתיכה איסורא כMOVON, אבל כבר הארוכתי בזה בהקדמה דלגביה תושבע' פ' אין לנו אמות מוחלט רק אמות הסכימי ולכן כל זמן שלא הסכימו להזכיר חד מ"ד איפלו קמי' שמי' אין כאן הלכה מבורת ויש מקום לשני הדעות ולמאנן דס' לדאסור הוה שפיר לדידי' איסור גמור וממושל אם עבר על דעת עצמו והדברים עתיקים ודוק. ועיין בפתחה אותן ג'.

עמ' גמר' ולחלופי לא חיישין והנתנו וכי הלב ארוי' הנ"ל הרגיש בדקדוק עצום דמה שייך כאן להקשوت על דינא דהאי ברייתא שהביאה כאן רק להקשوت על הא דאמר דלא גزو על תערובות דמאי, וכותב דלפי האמור ניחא Adams לא גزو על תערובות ה"ה דספקו מותר כמש' ש' הש"ז שם הנ"ל דכל שלא אסרו אלא מצד חומרא בעלמא גם ספיקא מותר ואני דומה לגבינות עכו"ם עיי' ש' ואני תמה על דבריו דאי' מה משני הש"ס התם כדקתני טעמא וכי' סכ'ס לא יצא מכלל ספק דמאי יאמר לו' שיתקלקל הלחם עד שיצטרך להחליף - אבל באמת זה הכלל שכ' בש"ז דכל שלא גزو אתערובות גם על ספק לא גزو בדמאי ליתא דעין בכ"מ בהלי' מעשר פ"י' ה"ב שכתב דבDMAI כיון שחשו רבנן אמייעוט ה"ה דלא מהני ספק ספק ואין בראש יוסף כאן אבל אני רואה דהראב"ד ע"כ ס"ל כהלב ארוי' שימוש ש' על הרמב"ם שספק בנוטן לטוחן עכו"ם דאסור שמא החליף בתבאות ע"ה וכותב ז"ל "אי' ואס' משום הספק הזה הוה ס"ס אלא שמא החליפים בשלו מותר והא דחיישין בפונדקית בחמותה הוא מטעם האמור בגמ' דלטובה מתכוונות אלא דברן אני ולא א宾ן, וכי בשביל דלטובה מתכוונות יצא מכלל ספק וקרוב לוודאי שהחליפה - ולא עוד אלא דלבסוף פריך הגמ' מהא דטוחנת אשת חבר עס אשת ע"ה וכי' השטא מגזל גולה חלופי מבעיא ומה פריך אה' ג' דחוזדה להחליף אבל מ"מ שרי' משום ס"ס כמש' הראב"ד - גם לא הבנתי מה שתיקון הראב"ד דחחש הוא שיחליף בתבאות עצמו ומירוח עכו"ם חייב מדרבנן ג' להקל ומ"ש דמאי ומ"ש מירוח עכו"ם דשניות דרבנן וספקן להקל, וע"ג ליישב.

ובגונף דקדוקו של הלב ארוי' י"ל דספק שייך הכל לא לפי מה שתירץ רפרם דשאני שאור ותבלין דלטועמא וחשוב כבעין נצמ' קושי' ז' דלמה לא ניחוש להחלופי דלפי תירוץ ראשון דעשי לי' משליכי כמאן דמערב בידים דמי לא קשה דניחוש להחלופי כיון דלא גزو על חערובות דמאי ז' ב' ודוק.

עמ' ב' גמר' השטא מגזל גולה וכו' הקשה המהרשי' ז' לאזיה גולה איכה כאן דהא פועל אוכל מדינה בדבר שלא נגמרה מלאכטו להלה כדאמרינו בפ' הפועל עיי' ש' במה שנדקק לתרץ, ולפע"ד רק' דין לאשה זו מסויעת לחברתה בתחינה דין פועל כי

וא"כ הוא מAMILא ליכא שום הוכחה מהאי עובדא שהקב"ה רגלי HISIDIYI ישמרו כמובן. ומעתה אומר אני DRPEFI" ברוב ענותנותו שלא רצה נגליות הדבר DCEDI שלא יכול היה הדבר בחמורו והשיב להם את חמורו שלא יכול דמי לא כן תלה הדבר בחמורו והשיב להם מחומרה אונפהה היהת וכן משמע נמי מגמ' דילן SMBIA DRPEFI" שאמר עניה זו הולכת לעשות רצון קונה ואתם מאכליין אותן טבל. הרי דעתה הדבר בחמורו שיש בו דעת ורצון ולא שעכבותו מלאכל ממשמי' מפניהם מעלה DRPEFI" וגם אמר SMBIA DRPEFI" המשם צפוי ומפני שהוא ידעת שלא דמי לא סמוך אלא על אדם גדול רם ונשא - וכען זה מצין במ' ברכות ל' ע"ב DPRIC ודלא מאעיקרא לא ציון דעתה ולבסוף ציון דעתה ומשיין צו מאן גברא הרבה דקמיסחיד עליה הרי גם שם על המחשה היה צריך לדון וקסמו עליו דירך לדקדק על מחשבתו מושם דגברא הרבה הוא - וראה זה כאן איך דקדק בעל הש"ס ליחס את המעד באמרו העיד ר' יהושע בן זריז בן חמיו של ר' מ' לומר דבן הדור הוא כי אביו רוז' חי' בן חמיו של ר' מ' ומסתמא מי שזכה לחתנה CR' מ' אדם גדויל היה ובפרט שאנו מכירים ברווחה אשת ר' מ' שחכמה גדוילה היתה ולכן לא חיש רבינו לעניין רשות רוחה הוא כתבו התוס' DMACAN ששרה והא איכה צדדין בה"ש מרוחה רוחות. וככתבו צדדין קומנותם במה שמעם שאם ניקב והשיט נגד מה שחתט טרפה, כוונתם במה שככתבו "נגד מה שחתט" דשלא כנגד מה שחתט פשיטה דטרפה דיש טרפות לחץ חיים ולא עוד אלא אפילו נבלה נמי הוה דהא אותו הנקב משלים לרוב הסימן והוה מקצת שחיטה בפיסול אבל בניקב כנגד מה שחתט דהאי נקב לא מצטרף לרוב לעשותה שחיטה פסולה דהרי אין נקב לא למצטרף רק ניקב לא מצטרף בשני ושלש מקומות כשרה ודוקא בהיקף ואיפלו זה למעלה וזה למיטה אבל בשווה זה למעלה זה למטה לא מצטרף עיי"ש בתוס' ופוסקים וא"כ נבלה לא הוה דלא שייך לשחיטה כדי לפסלה מ"מ טרפה מיהה הוה מושום דיש טרפות לחץ חיים ולא תאמיר דוקא באבר אחר קמ"ל ר' ז' דאפילו באוטו אבר עצמן ניקב הדין אין דעא"ג דLAGBI צירוף שחיטה הא נקב שנגנד מה שחתט לא מצטרף לא להכשיר אם נעשה בסיכון כשר ולא לפסול השחיטה אם נעשה בסיכון פגום מ"מ טרפה מיהה הוה, אלא דלפ"ז הוה מצין נקה"יו שיהי טרפה ולא נבלה ולמה לא מוקמי בהכי ליקמן ל"ב ע"א מתנן" דאלו טרפות, אבל כד תדייק באמת מוקי בהכי ר' ל' שם באמרו כאן שחתט במקומות חתק וכן שחתט שלא במקומות חתק דהינו ה' דכל שלא משלים את השחיטה אינו אלא טרפה אלא דלפ"ז ר' DPRIC ומתרץ מתנן" דאלו טרפות שנשנית קודם חזרה ס"ל באמת דכל מעשה טרפות בסימנים נבלה הוה דמעשה טרפות בעצמו דין נהירה עליו והוא שיטת הרמב"ם ז"ל דכל נקה"יו נבלה מקרי וכן הוא ברמב"ם לפי גירסת הטור ס"י ט' שנكب היה כנגד מה שחתט פסול השחיטה אבל הב"י הביא גירסה שרך טרפה. ולפ"ז ברור שגירסה מוטעת היא דלישית הרמב"ם אין במצבות שם טרפות על הושט ועל הקנה שהם מקום נהירה ואם תרצה להבין הדבר על בורי עיין בדרכו ליקמן בתוך הסוגי' שם ובפתחה וירוח צמאונך.

עוד זאת יש לעיר על הא DPRIC כאן והא איכה צדדין לפ' שיטות רשי"י ליקמן שם בסוגי' DR' לית ל' הא דיש טרפות לחץ חיים איך DPRIC יוכל לר' ז' שהוא בעל המאמר והא איכה צדדין ובזוחק י"ל כיון דבשם שמויאל אמר המימרא ואנן פסקין דיש טרפות לחץ חיים שפיר פריך על שמויאל דמסתמא ה' סובר כהלהטא יש טרפות לחץ חיים ודוק"ק.

עוד יש לעיר בהאי עיניא דליקמן דף ל' מבואר דבשחת בשנים ושלשה מקומות דהינו בענינים שוחטים ב' סכינים זה למעלה זה ולמטה או שחתט מקצת הסימנים ופסק שחתט במ' בא בלי שיעור שהי' השחיטה כשרה וכן פסקין בי"ד סי' כ"א וקשה לי כיון דמה

אחר היא מסוג השלישי - דהינו שמניח לו המעשה כמוות שהיא גם מודה לו שיש ממש בדבר ללימוד ממנה הא חדש דין כפי הנראה אבל אפשר שר' מ' עיי' מחשבתו夷' שבר' את העלה שאכל בדבר זה התלו במחשבה מי יכול לידע מה שבלב חבירו אם לא בחכמה נפלאה ורואה'ק והוא גואה ורמות רוח יתרה לסמוך על עצמו שיפה ירד לדעתו של ר' מ' ומ' רבי שלא חש לקשי' ז' מושם צו מאן גברא הרבה דקמיסחיד עליה ופרש'י ומסתמא יפה כיון ודקדק בדבר זה אין סמוך אלא על אדם גדול רם ונשא - וכען זה מצין במ' ברכות ל' ע"ב DPRIC ודלא מאעיקרא לא ציון דעתה ולבסוף ציון דעתה ומשיין צו מאן גברא הרבה דקמיסחיד עליה הרי גם שם על המחשה היה צריך לדון וקסמו עליו דירך לדקדק על מחשבתו מושם דגברא הרבה הוא - וראה זה כאן איך דקדק בעל הש"ס ליחס את המעד באמרו העיד ר' יהושע בן זריז בן חמיו של ר' מ' לומר דבן הדור הוא כי אביו רוז' חי' בן חמיו של ר' מ' ומסתמא מי שזכה לחתנה CR' מ' אדם גדויל היה ובפרט שאנו מכירים ברווחה אשת ר' מ' שחכמה גדוילה היתה ולכן לא חיש רבינו לעניין רשות רוחה הוא כתבו צדדין קומנותם במה שמעם שאם ניקב והשיט נגד מה שחתט טרפה, כוונתם במה שככתבו "נגד מה שחתט" דשלא כנגד מה שחתט פשיטה דטרפה דיש טרפות לחץ חיים ולא עוד אלא אפילו נבלה נמי הוה דהא אותו הנקב משלים לרוב הסימן והוה מקצת שחיטה בפיסול אבל בניקב כנגד מה שחתט דהאי נקב לא למצטרף לרוב לעשותה שחיטה פסולה דהרי אין נקב לא למצטרף רק ניקב לא למצטרף בשני ושלש מקומות כשרה ודוקא בהיקף ואיפלו זה למעלה וזה למיטה אבל בשווה זה למעלה זה למטה לא מצטרף עיי"ש בתוס' ופוסקים וא"כ נבלה לא הוה דלא שייך לשחיטה כדי לפסלה מ"מ טרפה מיהה הוה מושום דיש טרפות לחץ חיים ולא תאמיר דוקא באבר אחר קמ"ל דכיוון שחצדי גודל כ"כ עד שיוכל לנזר על הנחר שר לא יעברו בו מים לעולם ומשום ותוצר אומר ויקים לך א"כ אם ישמע לו לפלוג מקיים רצון קונו כמו בהלוכו בדרכו ודוק"ק.

ע"ש גמר' אל אתה הולך לעשות רצון קונך ואני הולך לעשות רצון גורני עלייך שלא יעבורי בך מים לעולם - וש להעיר שלא חולק גורני עלייך שלא יעבורי בך מים לעולם - וש להעיר שלא השיב לו על טענותו שאני ודאי עשוה ואת ספק עשוה אבל מה שנלפע' ז' הוא דבזה שאמר לו אם לאו גורני עלייך מצא תשובה נחרית לטענותו מפני שהבינו בשועשה רצון צדיק ג"כ עשוה רצון קומו דכיוון שחצדי גודל כ"כ עד שיוכל לנזר על הנחר שר לא יעברו בו מים לעולם ומשום ותוצר אומר ויקים לך א"כ אם ישמע לו ע"ש גמר' אר"י כמה נפש גברא ממשה ושיתין רבעון דאלו התם חד זימנה והכא תלטא - ולכאר' קשה טובא מנ"ל Adams משה היה צרך לבקווע הים שלש פעמים שלא ה' בכחו לנזרו כן עד שמחליט DPRIC' ה' נפש זכות' יותר ממשה - ולכן נראה דמקאו יש סתירה לדברי הרמב"ם פ"ח מהל' יסוח'ת שכטב ז"ל, משה רבינו לא האמינו בו ישראל מפני האותות שעשה וכו' אלא כל האותות שעשה משה במדבר לפי הצורך שעשא לא להביא ראי' על הנבואה ה' צרך להשקייע את המצריים קרע את הים וכו' והנה אנגדה זו שלפנינו מורה על ההיפך כי האי בעל המאמר סובר ע"כ דהני ניסים כולם נעשוו כדי לחזק אמונה ישראל בד' ובמשה עבדו דלולי זאת היה מקום להציגם על אופנים טבעים וכן לזונם ולהשകותם ביל' נס ואם נאמר כן יפה קאמו אלו היה ביד משה לבקווע את הים כמה פעמים בזה אחר זה היה עשוה כדי לחזק יouter אמונה העם דהרי גם עם עשת שקרע לא היה בו תכלית אחר אלא כדי לחק את האמונה אלא ודאי דלא נפש זכותה יותר ודוק"ק.

ע"ב תוס' ד"ה הא איתמר, בירושלמי ובב"ר לא משני מידי אלא השיב להם דמחמורה אונפהה עכ"ל לפע' ז' אין אכן פלוגתא בין הירושלמי לגמור' דידן דלפי הירושלמי דמחמורה אונפהה הייתה צ"ל דהאי חמור לאו חמור בעלמא ה' אלא כמו שכתבו הקדמוניים שהי' אותו החמור שרכב עליו אברהם ובעלם ושמועותד לעני רוכב על החמור דעל חמור בעלמא לא שייך כלל לומר דמחמורה אונפהה,

עכ"פ בנסיבות לשורף את הסימן כشيخה לצדדין אלא דמ"מ פריך ר' י' ימיר מר"ז על ר"פ מושם דהוא סבר דעתני סכך פגומה על חודה דכדי שלא תחולוק בין פגימה אסרו חכמים השחיטה בכל סכך פגום משא"כ במלובנת דלא מצפי פסול את השחיטה רק כشيخה הדין דר"ז במקומו עומד דין לחושشيخה ואין על הסכך שם פגום וקשר בדיעבד אבל אין לא חיישין להאי סברא דר' יimir ופסקיןן קר"פ דבעינן בדיקת הסכך גם אתלת רוחתא ולעכובא ומיליא גם על סכך מלובנת שם פסול עלייה ומהני היא דביה"ש מרוחה רוחה סכ"ס לא עדיף מסכך פגומה בפגימה הנרגשת לחוד דPsiטיא שאינה קורעת הסימן ומ"מ פסול השחיטה וזה ברור ואמת בס"ד.

ומה מад מתוישב בהז' קושי" עצומה שהקשה הראש יוסף דאין דחו הר"ז והרמב"ם דינו של ר"ז מכל וכל דהא עכ"פ בעוף ואוז אטגרת לבדה יתקשר דהא רק אסברת בה"ש מרוחה רוחתא פליגו אדר"ז וחישו לצדדין אבל על הא חדודה קודם לליובנה לילכא מאן דפליג וא"כ בקנה להיא שום חשש דאפילו שורף הצדדין דקודם שחיטה רוב הסימן לא איכפת לו וכיון דנשחת הרוב שב ארא"א לטורוף אחר שכבר נשחת בהקשר ואזת אפילו לשיטת רשי"ז ז"ל דמצוי מפסיל במייעוט בתרא דזה דוקא בהושך דרך לית לנ בה וכמו ש' אבל בפסק הגרגרת לאחר שחיטת הרוב לית לנ בה וכמו ש' הש"ז י"ז סי' כ"ז בשם המהרש"ל ז"ל. ועיין מש"כ אני בהז' לקמן ל"ב. ולפי האמור הקושי" מתרצת שפיר דאן לא מדיחין הא דר"ז לא ריש דבריו ולא סוף דבריו אלא מטעם אחר נדחה דינו ומשום דחכמים פסל כל שחיטה שנחתה בסכך פגומה וסכך מלובנת עכ"פ דין פסול עלייה כמו סכך פגומה הנרגשת ואינו אונגרת וא"כ מה בין עוף להמה ותדע דכן הוא דהרי בסכך פגומה נמי מציא להקשות כן דבעוף ותוופס את הקנה ליתקשר דהרי בידי שמיים א"א לצמצם עין תוס' לקמן כ"ח ע"ב ד"ה לפי דמלטה לא שכיח כלל שבלא כוונת הצמצום יידמן הצמצום מעצמו וא"כ בשוחט את הקנה בלבד עד שmagyu לרוב לא איכפת לנו אם הפגימה קורעת וירק באוטו משחו המשלשים את הרוב ומהיכי תיתי ניחוש דכשהגעו לאוטו משחו פגע בו הפגימה והשלים את הרוב שע"ז אמרו דאי"א לצמצם ולמה נפסול השחיטה אלא ע"כ כדאמרן דמאחר דח"ל החמירו לפסול הסכך פגומה בין שפსלת השחיטה ובין שאינה פסולת השחיטה אין להקל בין עוף להמה אפילו באז' הקנה בלבד והדברים ברורים וקלורי לעיני בס"ד.

ע"ש גמר' רבה ב"א סכך של ע"א מותר לשוחט בה ואסור להחותך בהבשר וכוי"ר פעמים ששותט אסור במסוכנת ומתחך מותר באטמי דקיימי לקורבנא עכ"ל הנגמ' הנה הא דאסור להחותך בשער ולשותט מסוכנת כתוב התב"ש דהוא אסור מה"ת מקרא שלא ידבק בידך מאומה והביא ראי' מהא דamaro בפסחים אפיק עצי מוקצת ועיל עצי אשרה, אבל בעבר וחתק או שחת דפי דעת הרמב"ם והש"ע הבשר אסור פשיטה דאיינו אלא מדרבנן וכן ראיתי בישועת יעקב סי' י"ז בשם הר"ז ז"ל. ובabar עניין זה הכלocrך.

הננה הנאה שאסורה התורה באיסורי הנאה הוא דוקא בשנהנה בשעת מעשה ובעוודו קיים האי דבר איסור וכגון המרייח בبشמי ע"א או סך גופו בשמן של ערלה וכדומה אבל גרמא של הנאה לא אסורה תורה דהיאנו השוכר את הפועל שכחו רק גורם הנאה מקרי וכן שכר מצווה בה ובבא והיה בשער המתוקן ע"י סכך של ע"א נמי רק גורם הנאה וכן בו איסור תורה אבל השחיטה עצמה ודאי איסור תורה ואע"ג דין במעשה עצמה הנאה הנרגשת כמו סיכה אבל מוה שהדם מתעשרה ג"כ הנאה מקרי ואיסור מה"ת דהרי

שוחט תחילה במקצת הוושט איינו מצטרף להשלים השחיטה ששחית אח"כ למעליה או למטה מהה לא יתרוף בהאי נקב שעשה בושט דבלא"ה פריך הרשב"א וכן הוא ברש"י לקמן כי ע"ב בכל שחיטה דעלמא דהא אייכא מעשה טרופות בתחלת השחיטה ואייך מתכשר ע"י מה שהושך להשלים והוא אין טרופות חזר להכירה ותירצו דשאני הכא דדרך שחיטה בכך וא"א לשוחט בא"א אבל כאן בנ"ד שפסק משלוחות והתחיל בם"א והאי מיעוט הנשחת על מעלה איינו מצטרף להשלים השחיטה למה לא מיטרפ בהכי ועיין לקמן דף ל' יישוב נכו"ע ז"ז ודוק'.

הר"ז ז"ל המשmitt האי מימרא דר"ז והרמב"ם פסק בפירוש דלא כוותיה וכתבו הרשaws ז"ל בטума דהא מלטה ממשום דאן פסקין כהני אמוראי דלקמן י"ז ע"ב דמצרכא בדיקה לסכך אבשרה ואטפרא ואתלת רוחתא ור' יimir פריך שם מהא דר"ז הרי דאן לית לנ בה"ש מרוחה רוח, אבל הראב"ד יותר הרשaws ז"ל פסקו כהא דר"ז ממשום דמחלקיים ואומרים דבסכך מלובנת יודע להזהר שלא יטה לצדדין אבל אם לא יבודק אתלת רוחתא ולא ידע דפגומה לא יזהר מלהטאות אבל לא ניחא להני רашaws לומר דהני אמוראי שם פליגו אדר"ז ממשום דלישנא דגמ' שם "מי לא אר"ז" ממשוע להזהר מירא הוא מוקובלת אצל להלכה פסוקה. וכן כאן הלא הביא האי מימרא ביל' חולק ולפע"ד נראה דגם הר"ז והרמב"ם לא העלימו עיניים מכל זה אבל מ"מ יפה דחו דין זה מהלכה ומטעמא שאבאזר בהז'.

ধהנה לקמן בסוגי דף י"ז ביארתי דהרמב"ם וכן הר"ז ז"ל כשית הרא"ה ס"ל דפגימה הנרגשת אטפרא אף שאינו אונגרת כולם פסולת השחיטה אבל היא חמורה אמוראי בתראי דלפני כן רק לכתה קפדו שי"י הסכך חלק אפילו מפגימה הנרגשת. והאי דר"פ דצרכך בדיקה אבשרה ואטפרא אצרכת לעקב קאמור ומAMILIA דגס אתלת רוחתא לעקב דאייך המימרא לשתיים אבשרה ואטפרא לעקב ואתלת רוחתא רק לכתהה אבל לדעת הרשב"א והר"ז ודעמהם דס"ל דזוקא פגימה האוגרת פסולת וכאשר כן נקבע ההלכה בשוו"ע האי אצרכטא דר"פ בדיקת הנרגשה רק לכתהה הוא. ועיין תוס' לעיל דף ג' ע"א ד"ה אין השומר דיל' צרייך לכתהה וגם בדיעבד, דבديיעבד אין השחיטה נפסלת אלא ע"י פגימה האוגרת שקורעת את הסימן.

והנה הר"ז ז"ל כתוב בשם הראב"ד ז"ל "דע"כ לא אמר ר"ז אלא בדיעבד אבל לכתהה לא ומ"ה אסיקנא דלכתהה צריכה בדיקה אתלת רוחתא ור' יimir הוא שא"י לומד לכתהה מידיעבד דר"ז ואנן לא ס"ל כוותיה" עכ"ל ודבריו לא כארוי' אינס מובנים איך למד ר' יimir לכתהה מידיעבד ואייך לא השיב לו המסדר הש"ס דאי זה לימוד אבל לפי הצעתנו ניחא דר' יimir הכי קאמור דהא מר"ז נשמע דאפילו האוגרת אינה פסולת מן הצד וא"כ ניחו דלכתהה יש לבדוק מפגימה האוגרת אבל בדיקת טופרא שהיא מפגימה הנרגשת ודאי לא תבעי לר"ז ודאי אם רואה או ע"י שאר בדיקה שאין בצדדי הסכך פגימה האוגרת ויפה דן אלא דאן לא חיישין לקושיותו ממשום דר"פ ממשום לא פלוג קאמור דכל שבדוק בטופרא אחזודה יבדוק גם הצדדין בהז' אבל הרמב"ם דס"ל אצרכטא דר"פ לעכובי קאמור דח"ל גרוו שיהי הסכך חלק מכל וכל שם פגימה על הסכך אפילו ברי לו שאין הפגימה אוגרת את הסימן שחיתתן פסולת והוא חומרא שהחמירו בימי אמראי בתראי כמו שהוכחת זאת בסוגי שם א"כ איין כאן סתירה מהא דר"ז בשם שמואל שעuden בימי לא החמירו על פגימה הנרגשת על הא דר"פ, ולאחר שחייבו לפסול כל סכך פגום אפילו אין הפגימה אוגרת מכש"כ שיש לפסול סכך מלובנת שיש

בבריתא סוף תמורה אף של אשירה והרמב"ם פ"ז ה"י מע"ז, כתוב עכ"ס או אשירה שנשraphה אפרה אסור בהנאה ולא כתני השורף את האשרה ועכ"פ משום דגム נשraphה מלאיה או נשraphה גוי אסור האפר אבל הכא בנטול ישראל ואפה הפת וארג את הבד אסורה הפת והבד מדבדנן ומטעם שעבד אישור תורה בשעת אפי' ואירגנה אבל אפה וארג נカリ לא נאסר הפת והבדן וכן יש לדיק משון הרמב"ם ז"ל בהאי דין דשות בסקין של ע"ז שכותב שם בהל' יט' וז"ל, "סקין של עכ"ס וכו' ואם היהת בהמה מסוכנת הרי או אסורה מפני שהוא מותך והרי זה התיקון בעצמו הוא ההנהה ממשמי ע"ז עכ"ל הרי ברור מללו דהתיקון בעצמו הוא ההנהה ממשמי ע"ז וזה ודאי איסור תורה ומה"ט אסור הבשר שהוא איסור דרבנן, וכן הוא דעת הרשב"א ז"ל שכותב שהבהמה כולה אסורה. וראיתי בס' רຽעות שלמה סי' יו"ד אות ב' שתמה בא על הרשב"א שסתור דברי עצמו שהוא ז"ל כתוב בסוגי' דמצוה לה"ג דאע"ג דיקבל שכר בזה ובבא עברו עשיית המצויה אין זה אלא גורם הנאה דשרי ולמה אסור אכן הבשר של המסוכנת, ולהיפך קמתמה היירוע שлемה על הרמב"ם דאוסר הבשר במסוכנת למה לא תהי גם בבריאת אסור הבשר לאחרים דניהם לדידי' מקלקל הוא אבל לאחרים אין כן רק הנאה ולמה נתיר לאחרים להנות מאיסורא, עי"ש שראה במקצת דעתם ההיתר הוא משום שגורם הנאה מותר אבל לא נחית לעד כי רק אז מותר בלבד עבד איסור בשעת מעשה כמו במצוה ובפועל וכן שאות הבריאה אבל במסוכנת דבר בתיקון זה איסור תורה איסרו חז"ל הגורם ממנה לו ולאחרים כן"ל.

ולא אחד תחת לשוני כי גם מדברי התוס' נראה דלא נחית לדברים האmittים הנ"ל שהקשו בד"ה מותר לשחות, משבת דשות חיבר משום שהוא מתן לגבי אבמה"ח ולפי הנ"ל אין כאן מקום להקשות דשאני שבת דכל שעושה מלאכה שמניע לאדם הנאה ותועלת ממנה אפילו לאח"ז ועכ"פ שלא נתרבה הנו בשעת עשיית המלאכה שפיר חייב דחרי חולב וمبער הנה המלאכות שביצם הון קלוק וายבוד ומ"מ בכל מלאכות שבת הם שנאיסרו וכמו שאמרו בשבת ק"ו ע"א דכל המקלקין פטורין חוץ מחובל ומבער ולמ"ד שם דודקא בצריך לאפרו ולכלבו מ"מ בשעת המעשה מקלקל יחשב כי עי' הערת העצים ונטילת נשמה של בע"ח יפסיד שווי' הקודם אבל כיון דדרך לעשות כן מפני הנאה הבא לו או אח"כ מלאכת מחשבת מקרי אבל אכן לגבי הנאה שגורם הנאה מותרת איסור כל מעשה המגרע אתשווי עכ"פ שגורם לו הנאה אח"ז אין מותר כל מעשה המגרע אתשווי עכ"פ שגורם לו הנאה אח"ז אין בו משום נהנה וכן שבירנו לעיל ואין לומר דגם התוס' כיוונו לזה בתירוצים כי מסוף דבריהם שכותבו „אבל לעניין הנה מע"ז לא חשוב בין חילוף בין חילוף והוא שבחרacter של ערך תרבותי או גדי שעשיה בכרכור של ע"ז דבחילוף לא אסרו אלא למחליף עצמו משום דרך הוא נהנה בהאי החלפה אבל לאחרינה לא אסרו מפני שלא נשתנה החפש בעצמה למליאות להרבה עי' חבירו כי מאיסורא אם יכול מהני פירות שהחולפו בערלה עי' לע"א. ואת לדעת שיש חילוק בין חילוף איסור הנהה להאיبشر של מסוכנת או בגדי דונשתנה למליאות של עטה עי' סכך וכרכור של ע"ז כל מי שנאהו ממנו נהנה מאיסורא שעבר חבירו. אבל הא ברור אצל נカリ אריג בגד בכרכר של ע"ז שלא עבד הנカリ שום איסור כי הוא לא נצטווה רק שלא לעבוד ע"ז אבל לא על הנאת תקרובות ודאי דשיי האי בגד ליישראל כי אין כאן מקום לאיסור הגורם כנפער"ד ברור ולשון המשנה ספ"ג מע"ז מסיע לי דקתני נטל ממנה עצים והסיק בה את התנור וכי נטל ממנה כרכור וארג בו את הבד וכי ולמה תלה הדין זהה באדם העושה ולא כתני פת שנאה בעצי אשירה ובגד שנארג בכרכר של ע"ז הרי אלו אסורים וכמו דקתני

מכירה ג"כ אין במעשה עצמה הנאה ממשית לנוף ומ"מ ילפיק מאו מכוון לנכרי יותר הנאה כי בשעת שMOVEDIA את האיסור מושתו ומוכניס את ההיתר תמורה הרי נתרבה הנו וריבוי נכסים הוא הנאה גמורה כי ברבוי נכסים נתרבה כבודו ומוראו אצל הבירות וכן יפה כתוב התב"ש הנ"ל דהשחיטה במסוכנת אישור תורה הוא כי בשעת מעשה נתרבה הנו כי המסוכנת עומדת לכלבים ושוו' מועות והשחיטה רואוי' לאדם ושוו' מרובה אבל להנות אה"כ מן הבשר מותר מה"ת כי הנאה שיש לו באכילתבשר זה אינה אלא נרמא בעלמא מצד הסכך וכן שחליפין ערלה שמכר או החליף מותרין מן התורה דעתך רך גורם הזה לאוטו ההנהה שנאה בחיליפה אלא דבכ"מ שעבר בשעת מעשה המכירה והחלפה על איסור תורה איסרו עליו מדרבנן הגורם ממנו כדי שלא להנות מאיסורי שעבר וכמו שאיסרו מעשה שבת כדי שלא להנות מאיסור מלאכה שעשה, ולפי שביארנו לעלה בסוגי' דמחליפין החליפו באיסור זה גם מאיסור תורה שעשה במכירה והחלפה דכוון דאסרו החליפין שב לא נתרבה הנו והוא מכחليف איסור באיסור וכן אסרו עליו הבשר במסוכנת כשחיתה בסכך של ע"א שלא להנות מעשה איסור שעשה ומילא ניצל גם מאיסור זה כי מאחר שנאסר עליו הבשר לא אהנו מעשי ולא נתרבה הנו. וכן בשוכר את הפעול לעשותו עמו בי"ג וכן במצבה שתקע בשופר של עלה למ"ד מצוה לה"ג לא הי' מקום לאסרו עליו שכרו או לומר דלא יצא כדי שלא יהנה משכר מצוה שהוא גורם הנהה דהרי בשעת מעשה לא עבר מיד כי לא נתרבה הנו כי השכירות אינה משתלמת אלא לבסוף וכן שכר מצוה והמעשה הלא היה לעול על צוארנו ולא נתנה להנות כמו שפרש'י בר"ה כ"ח ע"א וא"כ אין מקום לאסור אף מדרבנן מה שנאה משביר מעשי. וכן פריך שפיר בריש פ' השוכר על הא דקתני שם שכרו איסור ממתני' דמקdash בערלה דקתני אם מכון וקידש בדמיון מקודשת. ועל חנוך הקשו בתוס' שם דהא מכון וקידש בדייעבד קתני אבל לתחילה גם שם אסור לקדש בדמיון ונתקחו לרטרץ עי"ש דממתני' דמקdash בערלה לא רצאה אלא להוכיח דגורם הנהה מותר מה"ת דאל"כ מה בין עלה לחילוף וכיון דמותר מה"ת ניהו דשם אסרו תכמים לכתחילה לקדש בחילוף וכיוון דמותר מה"ת עלה הוא משום דבר איסור תורה בחילפה ובמכירה אבל כאן במא ממליכתו בערלה בי"ג לא עבר איסור תורה כי לא נהנה ממליכתו שבעל בהי' לא עדיין לא נתרבה הנו מפני שהשכר משתלם רק לבסוף וא"כ אין כאן טעם לאסור אח"כ את שכרו שקיבל בהיתר ולא מצאו תירוץ לקושי' זו אלא بما שהדרשו דגזרו שלא ישכיר א"ע לע"א. ואת לדעת שיש חילוק בין חילוף נשארים ביד הנカリ היו מוכנים לפני נカリ כמו שהם עתה אצל夷ישראלי משא"כ האי בשר והאי בגדי דונשתנה למליאות של עטה עי' סכך וכרכור של ע"ז כל מי שנאהו ממוני נהנה מאיסורא שעבר חבירו. אבל הא ברור אצל נカリ אריג בגד בכרכר של ע"ז שלא עבד הנカリ שום איסור כי הוא לא נצטווה רק שלא לעבוד ע"ז אבל לא על הנאת תקרובות ודאי דשיי האי בגד ליישראל כי אין כאן מקום לאיסור הגורם כנפער"ד ברור ולשון המשנה ספ"ג מע"ז מסיע לי דקתני נטל ממנה עצים והסיק בה את התנור וכי נטל ממנה כרכור וארג בו את הבד וכי ולמה תלה הדין זהה באדם העושה ולא כתני פת שנאה בעצי אשירה ובגד שנארג בכרכר של ע"ז הרי אלו אסורים וכמו דקתני

לאוקמי' יותר בסיכון דמוית להשתמש בו ללא תיקון כלל אבל על החותך לא הי' צריך להאי תיקון ובזה גם ר' יוסי' מודה דחabitin התיקון נגד הקלקל אבל התם דהתקיון של ענבייה אינו נצחים מן הקלקל של הצל מבון והסבירה נכוונה וראוי' לקבלה ממי שאמרה ודוק' היטב בכל הדברים שתכתבו.

והנה הא דחקשו דסגי בעניצה כפי המבואר מתריצם קאי למד' דביה' ש צונן וא'כ' קשה דהרי אז בהדחה בעלמא סגי' גם בעניצה לא עבי וכדליך וחלכתא בענן וע'ז' הי' להם לתרצ' דהשי' רצה' לתרץ אפלו למ'ז' ביה'ש רותה. אבל ניחא דכאשר נכתב אח'כ' האי תירוץ שליבנה באור יש לו מעלה נגד התירוץ דפסק ב' גוזא דמץ' מיריב בכל סיכון שייה' והתוס' כתבו לקמן ד'ה' וחלכתא דהא דסגי בהדחה הוא רק בשחתה בה באקראי ולר'ת בסיכון שנחתך בה צונן דוקא, וא'כ' הכא דרצה לאוקמי בכל סיכון שייה' צרייך דוקא בעניצה.

בא"ד ותימא דמשמע הכא דבעי ליובו וכן משמע בתוספתא וכו' ותימא דבפ' כל שעיה וכו' עכ'יל' לד' דבקושי' הריאונה דתסאי בעניצה לא הקדיםו האי דמשמע הכא דבעי ליובו וכו' ולמה הוצרכו כאן להקדמה אבל ניחא ולשונם מדווקדק היטב - דהנה הרשב' א' ז'ל מתרץ קושי' התוס' דכאן לא נחותה הש'ס בדיני הגעה ובלאו שמנוניות אבל על שוחט לא מצי פריך דהרי מצי שוחט על סמך דוקלוף את ביה'ש בסיכון אחר שאינו ראוי לשחיטה וראוי לקליפה ודוק'.

בא"ד משום שמנוניות דאייסורה דنبולות דnbulo בsicin עכ'יל' הישותות יעקב מביא ראי' מדברי רשי' דנקט נבלות ולא תקרובות עכו'ם שהוא גם איסור הנהה. לדעת הפסוק ל�מן בסוגי' דרביצה דעא'פ' שאין אדם אסור דבר שאינו שלו א'פ' בשחתה בhamot חבירו לע'ז' לא תיראה בשחיטה זו אדם כדעת המתירין מה פריך ונוקמא בשחתה בhamot חבירו לע'ז' דליך שום אסור לא תעכו'ם ולא נבלות אבל הסcin נאסר מצד ממשמי ע'ז'. ולזה כיו'ן רשי' באמרו דעא'פ' איך מאש נבלות אפלו אם נוקמי בשחתה בhamot חבירו לע'ז' עכטד'ק. והנה ראי' להני פוסקים האוסרים ודאי ליכא דהרי הש'ס מוקי בסיכון דפסק ב' גוזא וה'ה דהוה מצי לאוקמי בשחתה בhamot חבירו. אלא דאיini אומר דאפיקו בhamot חבירו שלא אסור בהרומה משום דאי'א דש'יש אבל מה שנבלע בסיכון שהוא דבר מעט שלא ניתן להשבען לא שייך לומר שלא נאסר מצד שהוא של חבירו, ואם נרצה לישיב ומה נקט רשי' נבלות ולא תקרובות י'ל דכל שנבלע בסיכון בשעת שחיטה לא נעשה תקרובות כלל כי בע'ז' לא שייך מוקצה ורק בשעת שחיטה נעשה הבמה תקרובות לעכו'ם וא'כ' מה שנבלע בשעת האי מעשה שחיטה בתוך הסcin לא נגרר אחר הבהמה להעשות עמה תקרובות זהה דבר נכון לפע'ז' עיין לקמן בסוגי' דטיפת הלב ק'ח ס'א עיין סברא ז'.

וראייתי באחרונים שדנו בשחיטת מסוכנת מצד מצאות לאו להנות ניתנו וזה שגיאה דאפיקו נחירה במסוכנת מתיקן מקרי אדם לא נחרה הוה מטה מלאיה ואני רואוי' אלא לכלבים ועיין בפ'ת סי' יוז' אות א'.

אבל בהיפך יש לעין למה נתיר בבהמה בריאה לשוחט בסיכון של ע'א' ולא נctrיך השלcta דמי שכר הסcin לים המלח ואם נאמר דבאמת צrisk א'ז ודאי הי' אסור לשוחט לכתלה כדי להשליך אח'כ' דמי הנאת הסcin לים המלח וצ'ע' עכט.

תוס' דיה' שליבנה באור הא דתנן בסוף ע'ז' וכו' דבעניצה בקרע סי' וכו' טכ'ל. הא דלא העמידו קושיתם על מה מתרץ בהדחה דעל מה שמתרכז שליבנה באור לכארוי' אין להקשות דהרי קאי להעמיד תירוץ' בהדחה ממש הינו שליבנה כאור וכמו שהבאתי למטה בשם הלב אריה ז'ל'adam בחודש ממש מוקי כמו אמר דבאמת דפסח ב' גוזא לא קשה מהא דע'ז' דסגי בעניצה דהרי רוצה

דשאני הכא דכל התקון נצחים מן הקלקל דאל' לא הוה מתחילה החותך לא הי' צריך להאי תיקון ובזה גם ר' יוסי' מודה דחabitin התיקון נגד הקלקל אבל התם דהתקיון של ענבייה אינו נצחים מן הקלקל של הצל מבון והסבירה נכוונה וראוי' לקבלה ממי שאמרה ודוק' היטב בכל הדברים שתכתבו.

רש'י ד'ה' ותיפוק לי' עע'פ' שהוא מקלקל אסור לחותך משום שמנוניות וכו' עכ'ל', המהרש' א' ז'ל' הרגיש שיש לדדק למה נקט רשי' מוחתק מירמא דרבא ולא נקט שוחט שהוא עיקר המירמא דר'ג', והנראה לפע'ד דרש'י ז'ל' בכיוון דוקא מוחתק נקט אבל משוחט לא מצי מקשה דלכארוי' מה פריך וזה סתם סcin של עכו'ם אינו ב'י' ואפלו נאמר דבסיכון העומד לתקרובות בשער לא שייך לומר סתם אב'י' הלא אפשר עכ'פ' לאוקמי באינו ב'י' ואי משום שומן שקורוש עע'פ' אפשר בקיינוח והדחה וצ'ל' דמ'ג'ם גס אב'י' אסור לכתלה אלא דהמרש' א' כתוב דמותר על סמך שיקלפנו אח'כ' וא'כ' לא פריך מיד עין בראש יוסף. אבל זה אינו אדם יש לו סcin לקלוף החתיכות בשער שחתך בסיכון של ע'א' יחוון מיד בהאי סcin ולא יצטרך לקלוף אלא ודאי דל'ל' لكن פריך שפיר ותפ'ל' משום שמנוניות אבל על שוחט לא מצי פריך דהרי מצי שוחט על סמך שיקלוף את ביה'ש בסיכון אחר שאינו ראוי לשחיטה וראוי לקליפה ודוק'.

בא"ד משום שמנוניות דאייסורה דnbulo בsicin עכ'יל' הישותות יעקב מביא ראי' מדברי רשי' דנקט נבלות ולא תקרובות עכו'ם שהוא גם איסור הנהה. לדעת הפסוק ל�מן בסוגי' דרביצה דעא'פ' שאין אדם אסור דבר שאינו שלו א'פ' בשחתה בhamot חבירו לע'ז' לא תיראה בשחיטה זו אדם כדעת המתירין מה פריך ונוקמא בשחתה בhamot חבירו לע'ז' דליך שום אסור לא תעכו'ם ולא נבלות אבל הסcin נאסר מצד ממשמי ע'ז'. ולזה כיו'ן רשי' באמרו דעא'פ' איך מאש נבלות אפלו אם נוקמי בשחתה בhamot חבירו לע'ז' עכטד'ק. והנה ראי' להני פוסקים האוסרים ודאי ליכא דהרי הש'ס מוקי בסיכון דפסק ב' גוזא וה'ה דהוה מצי לאוקמי בשחתה בhamot חבירו. אלא דאיini אומר דאפיקו בhamot חבירו שלא אסור בהרומה משום דאי'א דש'יש אבל מה שנבלע בסיכון שהוא דבר מעט שלא ניתן להשבען לא שייך לומר שלא נאסר מצד שהוא של חבירו, ואם נרצה לישיב ומה נקט רשי' נבלות ולא תקרובות י'ל דכל שנבלע בסיכון בשעת שחיטה לא נעשה תקרובות כלל כי בע'ז' לא שייך מוקצה ורק בשעת שחיטה נעשה הבמה תקרובות לעכו'ם וא'כ' מה שנבלע בשעת האי מעשה שחיטה בתוך הסcin לא נגרר אחר הבהמה להעשות עמה תקרובות זהה דבר אכן לפע'ז' עיין סברא ז'.

אבל בהיפך יש לעין למה נתיר בבהמה בריאה לשוחט בסיכון של ע'א' ולא נctrיך השלcta דמי שכר הסcin לים המלח ואם נאמר דבאמת צrisk א'ז ודאי הי' אסור לשוחט לכתלה כדי להשליך אח'כ' דמי הנאת הסcin לים המלח וצ'ע' עכט.

תוס' דיה' שליבנה באור הא דתנן בסוף ע'ז' וכו' דבעניצה בקרע סי' וכו' טכ'ל. הא דלא העמידו קושיתם על מה מתרץ בהדחה דעל מה שמתרכז שליבנה באור לכארוי' אין להקשות דהרי קאי להעמיד תירוץ' בהדחה ממש הינו שליבנה כאור וכמו שהבאתי למטה בשם הלב אריה ז'ל' adam בחודש ממש מוקי כמו אמר דבאמת דפסח ב' גוזא לא קשה מהא דע'ז' דסגי בעניצה דהרי רוצה

מקצת בפיסול נמי שחייב פסולה וכנהירה נידונת כאשר העיד ר' ישבב בשם ר' יהושע לקמן ל"ב ע"א במשנה שם, וכן י"ל "ד משלו המאמר עצמו דקאמר שהי" דרשה וכו' שהם פסולין השחיטה שהוא הוא השילות ולא קאמר הלכות שחיטה בابت אחת בהלכה והבאה בגלי בסימנים שאינם עקרוניים ולרש"י בחרתו ולא בקיימה ובמקומות הסימנים ולאՓקי לעמלה או למטה מהן והחילוק שבין לשנא דקרה ולשנא דהילכה בולט ומורה באצבע על מה שכתבנו דהקרה מדבר בלשון החלה "ישחט" וכל שרוב הסימנים שהוטיםינו י"ז, "ושחט" אבל הילכה מדברת בלשון שלילה,, "שהי" דרשה וכו' כל קל שקרין בי' שהה או דرس ואפיilo במקצת הרוי עשה מעשה פיסול והבן דבר זה ועוד תדע לך דהמאמר הלאה מדבר מפסולי שחיטה במקצת הסימנים דהרי הש"ס פריך מאי קמ"ל כולחו תנינהו ומשני לא צריכא ששחט לפניו ב' וג' פעמים ושחט שפיר קמ"ל כיון דלא גמר זימני דשהה ודרס ולא ידע ויפה מדיק זאת מדקאמר ,,כל טבח שאינו ידע" ולא קאמר סתם ,,כל שאינו ידע" משמע דטบทה הרגיל לשחות ומוחזק אצלינו ששחט שפיר מדבר ומ"מ חיישין זימני דשלא מודיע אירע לו דרך מקרה דשהה ודרס, ולא קאמר דלמא בגין שהה ודרס כיון דלא ידע מושם בגיןו דלא ידע הילכה אבל מקרה ידע דכתיב ושחט בפ"א ולא בשתי פעמים ובדרך משיכה ולא בדרשה וכן ע"ז אין לחוש אבל חיישין דאירע לו במקורה שהי" או דרסה וזה ע"כ רק במקצת הסימנים ולא רמי עלי' לידע את את וכמ"כ הרשב"א זל דאפיilo מלמדין אותו אח"כ וושאלוין אותו אם לא עשה את מהלא לא נאמין לו מפני שאין הי' מלהטא דלא רמי עלי' ואפשר אירע לו ולא אදעת' ואם דרס מכל וכל ולא משך הסיכון כדרכו תמיד או פסק בין סימן לסימן לשחות ודאיה הוה ידע להיעיד כמובן - הרי לך מבורר דהילכות שחיטה קרי לי' מה שאירע לו במקצת הסימנים אבל רוב השחיטה הייתה בהחכר - והילכה זו נעלמה גם מר"ע גודול התנאים עד שקבע ר' קמן במשנה דשות סימן אחד וAKER או דרס סימן השני אין אלא טרפה ולא מטמא אלא דלבסוף הodo ל渴ת ר' ישבב, וכאשר מסיק שם בסוגי, המשנה דallow טרופות נשנה כר"ע קודם חזרה וכאשר תראה מתוך חדרכו כמה וכמה משניות במס' זו כולם נשנו כר"ע קודם חזרה דאין בפיסול במקצת מעשה נבלה וכן האי בריתיא דרבנן לקמן שלאמנה הנני ה' הילכות שחיטה קודם חזרת ר"ע נשנית וכאשר באրתיא בדף ל"ב בסוגי' שם האי והודה לו ר"ע ניתנסף לשונה אחריו מות רביעי עיי'ש. והדברים ארוכים ובפתחה תמצאים בארכוה ותבקשים ממש והענין כדאי שתשחה עלי' עד שתתמודד על אמריתו ודוק'.

ע' ש' גמר' כולחו תנינהו ופרש"י זל בפ' השוחט תנן לכולחו וכו' שחת והתי' את הראש בב"א שלא הוליך והביא הינו דרשה שחט את הושט ופסק את הגגרת הינו יעור וכוי עכ'ל וכל הרואה ישותום שمبיא על דרסה סיפא דמתני' שחת והתי' את הראש דקנתני בה דכשרה ביש בסיכון כלל בא' צווארין וסמק אדיוקא, היא אין בו פסולה, והניח מלהביא רישא דמשנה דמפורש התיז את הראש בב"א פסולה וכן בעיקור הביא המשנה דשות קציר הושט וכוי בפ' ב' ההנץ' משנה דברפרק קמא דקנתני חוץ ממגן קציר והגירה מפי שהן חונקי. אבל כבר כתבנו לעמלה דהני הילכות שחיטה דקאמר הכא היא בשחתת כהונת וرك במקצת הס' עשה שני פסולים וזה הנה פסולי שחיטה אבל כל השחיטה בדרשה או בעיקור ע"ז לא בגין הילכה כי הוא מקרה מלא ושחט ולא וקרים ולכך הוצרך רש"י להביא הנין משניות דקנתני בהוא דמקצת בדרשה ובעקור נמי פסול.

אבל התוס' לא נחא להז' והקשו על פרש"י דעיקור הינו הא דעתן שחת את הושט ופסק את הגגרת ויזל ותימא דין זה

שתמשו לשחות ולחתו' בשר מלעה מיד בסיכון דפסק ב' גוזא דוקא. ועוד נלפע"ד דבלא"ה ילכא לתרץ הכא חדשה דקאמר הינו שליבנה באור דעינו ברשב"א זל שכתב דסגי בהגעה ולאו דוקא נקט שליבנה באור אלא לרוחא דמלתא קאמר כן וא"כ א"א לתרץ בהז' האי בחדשה דקאמר מבון ועין לב ארוי ודוק' זל דהא דקאמר דפסק ב' גוזא לע"ז ופרש"י חתיכת עצים לא ידעת' איך געשה הסיכון בזה ממשי ע"ז כי זה מקרי ממשי דמשמי כי הcorrת עצים להסיק לע"ז העצים גוףן אינס נאסרין כמו שכי' רשי' זל הכא דלק"ע ממשי עכו"ם בעין עד שייעבדו ואיך יאסר הסיכון ממשום שימוש העצים שהם גוףן עדיין לא נאסרו. ויז' וicut לא פניתו לעין ולא באתי רק לעורר את המעיין.

ד' ט' ע"א אדרוי א"ש כל טבח שאינו יודע הלכות שחיטה אסור לאכול משחתתו ואלו הן הלכות שחיטה שהי' וכו' מדקאמר הלכות שחיטה ולא קאמר דיני שחיטה מוכחת דהני היללמ"ס הם וכן אמרו בפי' לקמן ריש השוחט, ותו שהי' וכו' מנ"ל גמר' וכו' ופרש"י היללמ"ס אלא שכטב דכלן לאו דוקא דיש מהן שנכתבו כגון דרשה דאמרין לקמן ושחט ומשך, והיללמ"ס אשרא קאי וכו' כתוב הרשב"א ומה שכתב רשי' זל בגו' רישתת ממשום דגם עיקור דסיכון פגומה מפורהש כמו דרשה וכמו דקנתני לקמן במשנה דחוץ מגל קציר והגירה ובשנים מפני שהן חונקין ופרש"י שאין חותכין אלא קורעין עכ'ל גם ואינו אומר גם אינך מפורהש דקמן שהי' ממוצע מושחת דאמרו לקמן ל' דושחת ליפין מחץ שחוט לשונים דבעין מפורהש ובhilכה ולא בדרשה וא"כ ה'ה' דבעין בחד זימנא כחץ ולא בהפסק שהי' ואין להקשות דא"כ נימא דבעין דוקא בהולכה כחץ ולא בהולכה והבהה ע"ז נשיב דין זה קושי' דריך מה שמסתבר נmutת כי ע"ז הלכה לחוד בכל עשה גיסטרא שהוא ממוצע מושחת ממש'כ רשי' זל בראש השוחט וע"י' בחודשון, ואיך נmutת הלכה והבהה ונצטרך דוקא הלכה לחוד, חלדה הטעם מבואר דא"א לשחות כהונת בלי דרשה והי' כשחלד הסיכון תחת העור והוא מלטה שחוחש מעיד עלי' והגרא מא הלא שחיטה בסימנים בעין וכמ"כ הרמב"ז עה"ת דמלת ושחט היא חתיכת סימני הצואר וא"כ דמליקה דבעין ממול עורף ולא זה סימנים ולקמן דכ' כתבתת דמליקה דבעין ממול עורף ולא עורף, ידיעין דלעומת זה בשחיטה צואר נגד מול עורף וכן יעיקור לדעת בה"ג כתבו הרשאונים דסימן השמו"ס לא"א לשחות כהונת בלי דרשה והי' וא"כ קsha טובא האי היללמ"ס למאי אתה, ופלא תראה כי לקמן כ"ח ע"א דתני' רבי אומר כאשר צויתך מלמד שצטויה משה על השות וטל הקנה וכו' ומהני הלכות שחיטה דהכא אין זכר למו ורש"י פ' שם דלאו דוקא אלא הלכות שחיטה בכלל ותוס' שם מצאו רמז על אחד בעוף ושנים בהמה ורובי של אחד כמוות בתיבת כאשר עי"ש עכ'ל עכ'פ' התמייה קיימת למה השמייט רב' הני חמשה הלכות שחיטה ומנה ושת珂נה בעוף אחד ובבבמה שניים ורובי של אחד כמוות שכל הני לא"ר לאו דיני שחיטה לחוד המה אלא גם הלכות נחרה כי הלא לדעת רש"י ותוס' גם בנחירה בעין סימנים מבואר בכמה מקומות במס' ז' וא"כ צריך נמי לידע כמה מן הסימנים צריך לנחרה וכמה בעוף וכמה בהמה ועין היטיב במאה שכתבנו שם בסוגי' וכן רק בקיצור אני מגלת לך סוד עניין זה והוא:

דהני הלכות שחיטה דקאמר הינו במקצת הסימנים וא"פ שרוב הסימנים נשחותים בהחכר וזאת לא נשמע מן ושחט דפסול ואשר נbaar בדיבורים הבאים לדלא הילכה הינו מצין להכיר דרס או שהה במקצת הושט שאפיilo טרפה לא יהיה כי' ושחט קרין כי' כל שרוב הסימנים נשחותים אבל הילכה אתה דאפיilo בשחט

איך שתקו התנאים במשנה ובברייתא מלהזכיר חיוב זה דרבנן של בדיקת הסימנים לאחר שחיתה, ולא עוד אלא מה נעשה בדיינא דרבא דמומר נבלות מותר לאכול משחיתתו מושום שלא שבך התירה ואכל איסורה ושחית ספר אבל דלא לא שחת רובה ואת אינו בידו דהרי צרך לבדוק בסימנים והרשב"א שם הקשה כאמת ותרץ דמסתמא יבדק בסימנים ואם מצא דלא נשחט רובה יגמור השחיטה תוק שיעור השהיי אלא דסכך"ס מה נעשה לדין דאנו אוסרים כל שהיי כל דחו ואיך פסקינו דין זה דרבא לקבעו בשו"ע, ולעליהם שם ישבתי זאת דרך פלפול בסברא הנה עי"ש.

ב') דמתחללה רצה להביא ראי' כדיינה דשמואל מהא דתנן דריש"א דשיעור שהיי כדי בикור מאי לא כדי ביקור סימני ודחנה ראי' זוCDC ביקור חכם קאמר וקאי אסכין, ואח"כ שאל לא בדק מייא ומביא ברירתא דפליגו בה תנאי אי טרפה או גם נבלה ומטמא במשא הרוי מפורש כאן בברירתא זו דין של שמואל, למה לא הביא ראי' לשמו אל מהאי ברירתא כמו שמביא תחילת ממשנה והביא הברירתא כדי לפרש מימרא דאמורא דבלא בדק מה דין זה וזה אינו מדרך הגמ' וכמו לא מצאת ביש"ס.

ג') האי כדי ביקור חכםDK אמר הוא תימא רבתא דהרי בדיקת סכין לחכם ורק קודם שחיתה בעין וגם זאת רק מפני כבודו של חכם ומה עניין זה לשיעור שהי.

ד') כאשר מסיק דעתה חכם אמרין מה עניין חכם לכאנ הלא כל שוחט צרכ שיבודק בסכין גם לאחר שחיתה ולא בעי חכם וא"כ יותר הי' לו לתלות שיעור השהיי בבדיקה בסכין שלאחר שחיתה בין שחיטה לשחיטה.

ה') הרמב"ם ז"ל בפיה"מ מפרש כדי ביקור בטח חכם " כדי שיעור בדיקת השחיטה לדעת אם נשחט השיעור שחביב או לא" עכ"ל וכל אנשי חיל עמדו כמשתומים איך אפשר שהרמב"ם העלים עניינו מסווגי מפורשת כאן דדחה הש"ס שלא קאי על בדיקת הסימנים אלא אבדיקת בסכין ולא עוד אלא אדם באמת אבדיקת הסימנים קאי חכם מה עבידתא הא לא בדיקת הסימנים על הטבח אם חכם ואם לאו ואיה מצין להצרך חכם בלבד בדיקת הסימנים.

ועתה בני הט אונז לשמעו קושט דברי אמות ותראה איך שיטת הרמב"ם בולתת מתוך הסוגי אשר בה כל יתר הראשונים נלאו למוצהך דרך ישכן האור.

הנה הרא' ש"ל כתוב ואחריו בנו הטור בס"י כ"ה אדם רואה בשעת שחיטה הסימנים שוחטין לפניו אין צרך יותר והמחבר בש�"ע שינה לשונו וכ' ז"ל,, השורת צרך שיבודק בס"י לאחר שחיתה אם נשחטו רובן או שיראה בשעת שחיטה שהם שוחטין רובן וכוכ' עכ"ל והטו"ז הרוגש בשינה לשון זה שהמחבר מוסיף מدلיל רואה נשחטו רובן יכול לסמוך אראי' בשעת שחיטה אבל במהרי"ל בשם רבו כ' באמת להחמיר, שראיין ונכוון להעביר ידו על החתק דבראי' אין לבדוק יפה דביה"ש מלא דם, ופשיטא דעל שחיתות רוב אמר הכי עכ"ל הטו"ז. וכפי הנראה מתוך דבריו הרהור"ל לא לפреш מלטה דשモאל קטאת, אלא אם הוא מודה לדעת הב"יadam ראה בשעת שחיטה שנשחטו רובן מדינא לא צרך יותר, אבל מצד חומרא ועצה טובה קامر שייעביר ידיו לתוך החתק, אבל לפע"ד א"א לומר כן כי דעת הב"י הוא לפחות עניין כי לפי שיטתו צרכין לפרש מירמא דשモאל וכי דוקא אם לא ראה בשעת שחיטה שנשחט הרוב ואיך סתם דבריו לומר הטמא ובין הטהור ס"פ שמיini מובא בריש"י שם צ"ל בין חמוץ לפרה והלא כבר מפורשים הם אלא בין נשחט חייו של הקנה ובין נשחט רובו" והאי נראה דדרישה גמורה היא דהרי קامر דהקרה מיותר לגמרי ואיך לא האזכיר האי חייב בדיקה שום תנא צ"ל כתובadam מונה הנשחט לפניו באופן שרוואה בה"ש מפורעת ספר

שייך להל"ש דזה פסול מפני שלא שחתו ולא דמי לשאר הל"ש ויל דמיירי ששחט בסכין פגומה או במגל ואה נקרא פסק את הגרגרת ופסולה הוה מושם דין שוחטין אלא חונקין וכו' עכ"ל עי"ו ב מהרמ"ל שלישיב דעת רשי"כ כתבו דמיירי בסכין פגומה וקרי לי' פסק את הגרגרת אלא דבר אני ולא עד אין מקום תימא מצאו כאן הלא ר"ע שם במשנה באמת סובר דס' אחד בשחיטה סגי לטהר מיד נבלה אע"פ שהסימן השני בפסקה אלא דרי' ישבב החזרו באמרו כלל ממשמי"ר דר"כ דכל פסול בשחיטה נבלה וא"כ אכן כתבו התוס' דלא שייך זאת להל"ש וניהו דר"ע גם קודם חורה סבר דטרפה מיהה הוה עי"ן בזה لكمן מה שכחתי שם בעניין הנפטר הלאה אבל עכ"פ שם שחיטה כד לטרח מיד נבלה גם על סי' אחד איכא - ועוד זאת קשה לי'adam נני להתוס' דכל שכל הסימן בפיסול עי"ע עיקור או פסיקה לא שייך למנות בהל"ש מה העוילו בתירוצים דמיירי בשחט בסכין פגומה דהאaca בגראגרת מירוי שלא מיפסל בסכין פגומה אלא אם הפלס פוגע במשחו המשלים את הרוב דקודות לנו או לאח"כ לא מיפסל ואפילו לדעת רשי' דקምפרש האיבע' דשחה במיועט סי' דלקמן על מיועוט בתרא ונאמר דמדאוריתא קמבעי לפסול עכ"פ איבע' דלא איפשטא הוה וא"כ לא מצין לומר דאתה ההלכה על סכין פגומה בגראגרת אדם פגע בפגימה במשחו המשלים את הרוב הרי זה כלו פסקו כלו וכמ"כ התוס' בעצם לדעת הה"ג שלא מנה פסק הגרגרת בסכין פגומה בتوز' הל"ש מושם דין כאן נשחטה לא חניקה. גם לא הבנתי מה בין דרשה לעיקור ולמה דרשה שיך לה"ש אע"פ שהוא ג"כ דרוש ולא שוחט וכן כל דברי התוס' לפנין בספר החחות. אולם זאת שכחינו בגראגרת אין חילוק בין פסקו כלו במגירה או שחתו בסכין פגום כל שהשלים את הרוב עי' הפגימה הרי היא כמו חצי קנה פגום שהוסיף עליו כ"ש בפגימה דוידי כי עכ"ל הסימן יחשב זה ליתא דעתינו لكمן בסוגי' דמוגרמת דפסקינו קר"י א"ר בהගים שליש אמצעי ושות שני שלישיים כשרה ובתוס' שם ע"ב ד"ה שחט ופגע בו נקב והיוצא ממש הוא לכל שמצטרף להשלים את השחיטה לא מצרי מctrוף נמי אל מעשה הטרפota וכן בשחט שני שלישיים אף שליש האמצעי בהגרמה כשרה ממשום דשליש קמא דמצטרף לשולש בתרא להשלמת השחיטה לא מצטרף לשולש אמצעי כדי להתריף אבל במקומות שחיטה שאני והיינו ממשום האילכה דכל פסול בשחיטה נבלה עי"ש, ובפרטיה יש בעניין זה אריותות כי זאת עיקר הפלוגתא בין ר"י וו"ל لكمן ל"ב ע"ב ומthon פלוגתם והוציא הרמב"ם דין דכל טרפו במקומות שחיטה נבלה ולא טרפה והדברים עתיקים ודוק היטב.

ע"ש גמר' ואר"י א"ש הטבח צרכ שיבודק בסימנים לאחר שחיטה ע"כ עד במתניתא תנא נבליה ומטמא בשא הסוגי' הללו כולה מוקשה וצריכה הרבה כדי לירד לעומקה ולגלות סודה. א') קשה דכפי הנראה הוא נבלה מן התורה דקמסמך האי דין שלא בדק בסימנים להא דר"ה דבכמה בחיה בחזקת אישור עומדת עד שידעך לך במה נשחטה ולולי דמסתפניא היטני מגיה ב' של במה בכ' ולגרוס כמה נשחטה וכי על הסימנים אם נשחטו כשיורו כי תיבת במה אין לו פירוש ולשון הרמב"ם בפ"א הי"ג "עד שידעך לך בודאי נשחטו שחיטה כשרה" וכן דעת הרשב"א ז"ל כאן שלא סמכין ארובי פעמים שחט שפיר ממשום דהוה דתלוי בנסיבות והאי מימרא דר"ה לוקחה מדרשת הספרא על הקרה ולהבדיל בין הטמא ובין הטהור ס"פ שמיini מובא בריש"י שם צ"ל בין חמוץ לפרט והלא כבר מפורשים הם אלא בין נשחט חייו של הקנה ובין נשחט רובו" והאי נראה דדרישה גמורה היא דהרי קامر דהקרה מיותר לגמרי ואיך לא האזכיר האי חייב בדיקה שום תנא צ"ל לדעת התוס' דמה"ת יש לסמוך על רוב פעמים שחט שפיר

שהקשו להם הרוי אסור אבמה"ח ע"י המיתה חלף הlek לו, ואיך שיק לטעמו על אישור שכבר עבר ולכן כתבו דחזקת אישור דקאמר היינו אישור אין זוכה ומשום דכתיב זבחת שהוא מ"ע ע"ש.

והנה לכארוי נראה דרש"י בעצמו חזר כאן מנני ובו' ממה שכתב בחזקת אישור הוא אבמה"ח, דבד"ה מר סבר כתוב אז'יל מס' בחזקת אישור הראשון עומדת שלא הייתה שחותה, וכיון דבחזקת שאינה שחותה מוקנית לה הרי מותה ומטמא עכ"ל הרי דלא הזכיר כאן חזקת אבמה"ח אלא חזקת אינה זוכה כתוס' - וכד והויא טליה אמרתית ליישב סתירת דברי רש"י זיל' בדרכ פלפול הנרגוג בגיןו עפ"י מה שראיתני לקודש זקנין מאורה"ג רע"א זיל' בהגחותיו לוי"ד סי' כ"ז, שרצה ליישב קושי התוס' על רש"י דאישור אבמה"ח בלאה הרי הלה לו, וככתוב הוא זיל' דבשחיטה פסולה עכ"פ הבני מעיים אבמה"ח, אפילו לדיןן דיל' הא דר"ל דרייה לאחר שחתית הקנה, כאמור דמנח בדיקולי, בב' סימנים כ"ע מודים דהבנייה מעיים כמנח בדיקולו, וא"כ חזקת אישור אבמה"ח של בני מעיים מעד שלא שחותה כראוי, והבמה כולה נגררת אחרי הבני מעיים עי"ש ולפ"ז אמרתית דכל זאת שידי בפסולי שחיטה של שהי' דרשה וכן, אבל בפסול דלא בדקו בסימנים דאיירין הכא לא שיק הא חזקת אבמה"ח, דהרי אי לא נשחת רובה ליכא אישור אבמה"ח על הבני מעיים, لكن על עיקר מירמא דר"ה דקאי על כל ספק שחיטה לעלמא, מפרש דחזקת אישור הוא אבמה"ח, אבל בהא דמר סבר, דקאי על לא בדק בסימנים, והכרח לפреш דחזקת אישור הוא אינה זבחה אבל אחר שנכנסתי בעומק ענייני מסכתא זו, ראיyi שאין בכל אלו ההקדמות ממש, וכאשר יתבאר לכל המעין בפתחה של ובחודשי לקמן ל"ב ע"ב.

אבל האמת יורה דרכו שאין כאן שום סתירה בדברי רש"י זיל' - כי מה שפי' רש"י זיל' מס' דבחזקת אישור שעשה דאיינה זבחה מוקנית לו ענין לפי התוס' דבחזקת אישור הוא התוס' קרא דזוחבת, אבל רש"י כאן לא הזכיר קרא זה כלל, וגם לא כתוב דבחזקת אינה זבחה מוקנית לה, אלא בשחתת שלא נשחתה, פלוגתת רש"י ותוס' בזה הוא כאשר אבאר דעתינו חזקה דילפין לקמן מגע יש לפרש על שני אופנים, אופן אחד דבכל ספק壬 שנטעורה אצלו על השתוות הדבר מכמות שהיא מתחלה, אמריןן שלא נעשה שניין אלא הדבר נשאר כמוות שהי' וא"כ אין אנו מחייבים את השם טומאה טהרה אישור היתר וכדומה, אלא מחייבים המעד ומצב בלי השתוות, ולא איכפת לנו השם כלל, אלא אפילו משתנה השם ע"י סיבה מ"מ מחייבין העמד הישן ולא נסתפק壬 שנתהדר סיבה חדשה, והמשל בזה אישור אבמה"ח, ע"פ שעי' המיתה משתנה האי אישור אבמה"ח לאיסור נבלה, מ"מ אם נחייב במעד הישן שלא נשחתה ע"פ שהוא מותה לפניינו, אבל מעשה השחיטה נאמר שלא נעשה כהונן והוא היפך למשל אם אנו נעשה, אז שפיר אסורה ומטמא לנבלה - וכן למחרת מוצמצמת המדבר, שלא נתברר אם נשחת רבו או רק חייו, ע"ז אמר דנבלת ולא סמכין ארוב פעמים שחיט שפיר - וכאשר אבאר בסmock במיירא דר"ה, כי במקומות דכתיב להבדיל הוא מ"ע לבודוק ולא לסמוק ארובה, כך מתפרק הסוגי' לדעת הרמב"ם ומתיישבות ממילא כל הקושיות שסדרנו בריש דרבינו ודוק' היטב.

ודבריהם שכתבתי למדתי מתוך דברי הרשב"א זיל' יבמות דף ל' באבמה"ח, אבל תוס' ביצה כ"ה פ"א חולקין על רש"י זיל' בה,

והסימנים נשחטים מכל וכל לא מסתבר כלל להזכיר עוד בדיקה אח"כ, אבל בסותם שחוויותינו כן כי מלוכלך הבה"ש בربivo הדם והרבה פעמים לא נשחתו قولן רק רובן שכן קאמר בסותם דהטבה צרייך לבדוק ולא יסмоוך על מה שראה בשעת שחיטה נשחטו הסימנים قولן או רובן, כי עלול לטעות לפעמים, והוא חומרת שמואל שהחמיר שלא לסמוק על הראי' שבעת שחיטה ומסתמא רק לכתחלה קאמר האי צרייך אם באמת ראה בשעת שחיטה שנשחתו הרוב וכן למדיות מלשון הרמב"ם זיל' שכתב 'כל טבח צרייך שיבודק בס' לאחר השחיטה ואם לא בדק וכוי' הרי זה נבלת אפיilo היה השוחט זעיר ומהיר' עכ"ל הזחבות הנה בסיפה לא כתוב אם לא בדק לאחר שחיטה אלא סתום אם לא בדק ממש דברישא לכתחלה מצרייך בדיקה לאחר שחיטה דוקא ולא סגי במו' שראה בשעת שחיטה, אבל בסיפה כתוב, אם לא בדק דהינו דלא בדק כל לא בראי' בשעת שחיטה ולא בבדיקה לאחר שחיטה, אז הוה נבלת, ותדע שכן כוונת דברי, מדמים שחיט שפיר, וא"כ מיר' דלא בדק לאחר שחיטה אבל ראה בשעת שחיטה שנשחטו قولן או רובן, יותר רובותא הול' לא פירוש ראה בשעת שחיטה שנשחטו כהונן מ"מ נבלת הוה, והוא ברור בפירוש דברי הרמב"ם זיל'.

ועל זה רוצה הש"ס להביא ראי' לחומרת שמואל כדרכו להסמיד דין מחודש לשונה וברירתא, ממתני' דלקמן דקאמר ר"ש כדי ביקור, היא שיעור שהי', ודחה לא כדי ביקור חכם - והכוונה בזה לדעת הרמב"ם עפ"י שיטתו, בהא לצרייך להראות סכינו לחכם הוא משומש לתא דאייסורא, וכתבנו כבר למעלה לאחר שחחמיינו לפסול השחיטה ע"י פגימה כ"ד הנרגשת ע"פ שאינה אוגרת, עניון חכם מדינה דסתם טובח אינו מטריח לבדוק בהבנת הלב, כי למצוא פגימה דקה כל כך צרייכא הרבה ישוב הדעת ומתיונות ומינה דה"ה בכל דבר הצריך הבחינה יתירה על כל שהו בעי חכם, וכcadmarin לפקון מ"ד ע"ב דמלטה דתלוי' בסברא מקרי הורה בה חכם, ופרשי' כגון מקיפין ברירה דפעמים אדים טועה בدمיוון, וא"כ ה"ה בשחיטה מצומצמת壬 שקשה להעמיד על הבירור אם נשחת רובה, לא די בבדיקה הטבח אלא בעי חכם, וזה דקמנני לא אלא כדאמר ר"י כדי ביקור חכם וקיי הסימנים דאם אירע שחיטה מצומצמת, אבל לעולם איימת בסותם שחחוות סגי ברואה בשעת שחיטה דאייכא רוב הנראה לעינים, וע"ז פריך א"כ לא בדק בסימנים והוא בדלא בדק כל או בשחיטה מצומצמת שמייר המשנה בamarra כדי ביקור חכם ופריך בדיעבד אולי סמכין אשוחט זעיר ומהיר, דמסתמא אייכא רובה, ע"ז הביא ברירתא חד אמר טרפה ועד תנא נבלת, ומהאי ברייתא ודאי ליכא הוכחה לדינא דשומאל שהוא עצכטא לכתחלה ומדרבנן, במקומות שראה בשעת שחיטה שנשחטו הסימנים כהונן, אלא הא ברירתא קאי על לא ראה כלל או בראה שחיטה מצומצמת ולא בדקה וכאשר נדרש בספר הnl, דלהבדיל בין הטמא ובן הטהור היינו בגין נשחת חציו של קנה לנשחת רבו, הרי דמשחיטה מצומצמת המדבר, שלא נתברר אם נשחת רבו או רק חייו, ע"ז אמר דנבלת ולא סמכין ארוב פעמים שחיט שפיר - וכאשר אבאר בסmock במיירא דר"ה, כי במקומות דכתיב להבדיל הוא מ"ע לבודוק ולא לסמוק ארובה, כך מתפרק הסוגי' לדעת הרמב"ם ומתיישבות ממילא כל הקושיות שסדרנו בריש דרבינו ודוק' היטב.

ע"ש גמר' בדר"ה קמייפילנו וכו' מר סבר בחזקת אישור קימא והשתא מותה היא ומר סבר בחזקת אישור אמרין חזקת טומאה לא אמרין - הנה רש"י זיל' מפרש חזקת אישור היינו אישור באבמה"ח, אבל תוס' ביצה כ"ה פ"א חולקין על רש"י זיל' בה,

איסור דaina זבוחה אילא חזקה טהרה דבנה, והיין צריכין למימר אוקי חזקה מול חזקה ויהי' הן לעניין איסור אכילה והן לעניין טומאת נבלות ספק, וזה שלא יחד תנא דהנין תנאי דבריתא לכן כתבו בד"ה ואסורה באכילה, דמה"ת מותרת גם באכילה ומושום דרוב פעמים שחייב שפיר, ואינו דומה לשאר ספק כמו ספק שהה או דרס, דעתה איזו שינוי, כמו הגביה הסיכון באמצע השחיטה ומסופקים אלו אם שהה כשיור שהי' או שחתט בסיכון קוצר בהלכה ללא הבאה ונסתפק אס דרס, וכדומה מן הספקות העולות ע"י איזה שינוי, זה שיק לומר דומוקמין אחזקה איסור של אבמה"ח או אילא זבוחה, וניהו דלעומת חזקה אילא איסור אילא חזקה טהרה, עכ"פ ספק הוה ולדעת התוס' גם ספק אסור מה"ת, אבל بلا בדק בסימנים דיליכא לפניו שום ריווטה לעורר ספק אם נשחת הרוב, אזילין בת"ר רובה דרוב פעמים שחייב שפיר, וכן"ל לדಡעם לא מירוי בשראה שהשחיטה מצומצמת, או שנאמר דאפילו בראה שהאי שחיטה מצומצמת מ"מ אילא רובא, דמסתמא שחיט הרוב, כרוב שחיתות דעתמא, אבל מדרבנן החמירו לגבי אכילה ולא החמירו לגבי טומאה, אלא דהתוס' לא בארו דעת דברי, שבחזקה לא איכפת לו להחזיק את השם אלא שלא חדש סיבה חדשה להוציא הדבר מהה מתחלה.

אבל האופן השני בעניין חזקה, הוא ההיפך ממנו שכתבנו, דלעומם מחזקינו את השם הישן אפילו ע"י סיבה חדשה, כמו בהא דולד הנולד, יש לו חזקה שאינו קדוש ברכורה מעוי אמו, כמו שחזקת טומאה דגברה לא נסתלק עכ"פ שנטהר באפר הפרה, מושום דשما הפרה טרפה היהת ולהיפך לא נחזק שם לאחר אחר, עכ"פ שהסיבה לשני השמות שות, כמו מאיסור אבמה"ח לא נשחטה" אלא דבחיה עכ"פ שלשיניהם יש סיבה אחרת, דהינו "לא נשחטה" כל שלא נשחטה נקרא האיסור אבמה"ח ובmittata אם לא נשחטה נקרא נבלה, מ"מ כיוון שאין השם שווה לא נחזק הסיבה לחודה.

ובזה פליגו לפי פירוש"י זיל הני תנאי דבריתא בהא דר"ה, דמר סבר נבלה ומטמא במשא דכל זמן שלא תוכל להביא ראי' על מעשה השחיטה שנעשה כהוגן אנו מוקמינו את הבהמה בחזקת שלא נשחטה, דהינו שלא העשה האי מעשה כהוגן, ומילא מחזקינו מאיסור אבמה"ח לאיסור נבלה, כי הסיבה שלא נשחטה שוה בשניים, אבל אייך מ"ד דסובר טרפה ואסורה באכילה אבל נבלה לא, סובר דעתן השם מחזקינו ולא הסיבה שלא נשחטה, ולכן שם איסור אכילה שהי' לעלה בחיה מחזקינו, שג עתה אסורה כבחללה, ובזה י"ל או דסובר כתוס', דשם איסור הוא איסור עשה דaina זבוחה, או והוא העיקר, דשם אבמה"ח ונבלה כשם אחד יחויבו כי אבמה"ח הוה מטה מקצתה ונבלה מטה כולה, דמה"ט אבמה"ח מטמא נבלה וככברואר לקמן קל"ח ע"ב וכאשר נדבר מזה עוד בכמה מקומות במס' ז', וכן גבי איסור מוקמינו לה בחזקת טהרה, ולגביה טומאה מוקמינו לה בחזקת טהרה, ואני בזה סתירה, דמ"ג אי לא נשחטה קרואו הרני נבלה ואי נשחטה קרואו הרני זו מותרת גם באכילה, דמ"ש מה דשנין במס' טהרות, מובה בגמי' פסחים דר' י', בשני ב"א שהלכו בשני שבליין, אחת טמא ואחת טהור, דבבאו לשאול בזאי' שניים טהורין ואפלו בב"א רק מדרבנן טמאים, אבל מה"ת טהורין וכמ"כ התוס' שם.

זו היא שיטת רשי' ורשב"א זיל אבל התוס' סברו בעניין חזקה כאופן השני שכתבנו, דלעומם מחזקין השם, אבל המציגו שם שחזקת איסור עשה שאינה זבוחה ומקרה דזוחבת דאיתא למתוצה, ואפלו להחזיק את השם ע"י סיבה חדשה דשנה נמי מחזקין כאשר מבואר מtos' לקמן בסוגי' דרוב, דומוקמין בחזקת שאינו קדוש ברכורה ע"י שנאמר שאמו כבר הוליד ולד לפני זה וכפניהם להזקota כללו, וכאשר נברא שם. וכך נתקשה לנו כאן, הלא נגד חזקה

דחני איסורים אלו ג"כ ע"י המיטה של הבע"ח ושל הבעל, אבל לא נתהפקו להיתר, כי גם אחר מיטתת הבעל חי איסור ממש נבלה, ואחר מיטתת הבעל אשתו אסורה ממשום יבמה לשוק, אבל האי איסור אשת אח דמלילא נעשה היתר ע"י מיטתת הבעל, אין כאן מקום להמשיך אותו האיסור לאחר מיטתת הבעל, והסבירה ברורה בעיני, אשר על כן אני אומר דעתך הרשות'א אין לה שום ראי' מש"ס וסתירות רבות לפניינו נגעה, لكن קם דיון של הפלתי במקומו דוגם נקה'ו'ו הוה ספק בשחיטה, ועוד נדבר מענין זה לפניינו בסוגיות הבאות בס"ד וד"ו'ק.

ע"ש גמר' גופא אר"ה בהמה בבחיה בחזקת איסור עומדת וכו', נשחתה בחזקת היתר עומדת וכו', כתוב בחדושי ק"ז בעחתת"ס ציל' דרא"ה בראשיא קמ"ל דאלין בתר חזקה ובסיפא דאלין בתר רובה, דברישא ממשיכין חזקת איסור שבחי הבהמה, ובסיפא סמכינן ארוב בהמות כשרות עי"ש, ויפה כתוב דברישא אכן חזקה ובסיפא רוב אלא דחא מלטה דאלין בתר חזקה ורובה אית' בכמה משניות וברירות ולא צרכין בו לא דרא"ה אבל ר"ה רבותא אחררת קמ"ל דברישא קאמר דומוקמין בחזקת איסור עד שיודע לך בימה נשחתה ולעליל כתבנו דה' ראוי להגיה, "בכמה" תחת "במה" כדי לכוון דבריו להא דספרא דדרש להבדיל בין הטמא ובין הטהור על ספק שחט חיוי או רובו של קנה אלא דקשה מעד לשולח יד בלישנא דגמ' ובספרט שא' צרכין להגיה גם תיבת נשחתה לשלק אותן ה"ה וגם קsha וכי ר"ה ברייתא אתה לאশמעין אבל האמת עד לעצמו כי דרכן של חז'ל להכenis חדויש דינים ולהסミニים לקרא וכן חדויש דינים של האמוראים להכenis במשנה או ברייתא קדומה וכן עשה ר"ה כאן כי הברייתא מדברת מספק במעשה השחיטה עצמה اي שחט רובה או חז'י דומוקמין בחזקת איסור ונידון כنبלה ודאי אבל ר"ה מוסיף דרא"ה גם בנולד ספק בסיכון והוא דינו דלקמן דפליג בזה עם חברו ר'ח דהנשחת בחזקת ראי' ונמצאת לאחר שחיטה פגומה וקמ"ל דע"ג דהנשחת למור לחשיטה עומדת וגם הסcin ה' לו חזקת בדוק והיינו צרכין למור התשא הוא דאיתרע מ"מ ממשיכין חזקת איסור דבמהו לאמר דבעור נגט הסcin ולכו בדקוק גודל קאמר עד שיודע לך במה נשחתה ר'ל באיזה סcin נשחתה אם שלם או פגום וזה רבותא רבתא כי ר'ח באמת מכשיר ואומר שמא בעצם המפרקת נפגמה ור"ה פועל אפיו בשיבר בה עצמות וכן בסיפא דקאמר נשחתה בחזקת היתר עומדת עד שיודע לך במה נטרפה נמי בדקוק ואומר "במה" ולא "אם" כי הברייתא דרשא זאת מקרה דולחבדיל בין היה הנاقلת לחיה אשר לא תאכל בנולד בה סימני טרפה כשרה לנולדו בה סימני טרפה פסולה וכמ"כ רשי' ז'ל ע"ת ומסתמא הפירוש על ספק דרושא או בישוב לה קוץ מהיים בספק שאירע בה דבר מחיים ואנו מסופקים אם נפסקה ע"י האי ריעותא או לא כי לא על חנס קרי לי' סימני טרפה דבכוכ'כ נטרפה מחיים כי רק מה שנעשה מחיים קרי טרפה וקמ"ל דע"ג דהריוטא לפניינו לא נאמר הרי האי בע"ח בכוכ'כ יצא מן הרוב דהרי רוב בהמות אין להם מים במוח או קוץ בשוט מ"מ סמכינן ארוב בהמות כשרות לומר דיניהו דיצא לעניין זה מן הרוב שאין להם ריעותא עדין לא יצא מן הרוב הקשרות וכאשר כן דעת חכמי קראקא בי"ד סי' ל"א וכאשר נדבר מענין זה באריכות בסוג' דישב לה קוץ בשוט עי"ש - אבל ר"ה לא ס"ל כן אלא כדעת הרמ"א המחריר בנולד ריעותא מחיים אלא בבא זאב ונintel ב"מ והחיזין כשהן נקובים דליקא ריעותא מחיים ולא איתרע הרוב כלל בזה אלין בתר רובה ולכו בדקוק אמר במה נטרפה ממשום דקאי על הספק אם ע"י זאב ולא"מ או ע"י קוץ וחולי ומחייבים וקרי לי' טרפה שלא בדקוק אדם הזאב נקבע לאח'ם לא מקרי טרפה.

חוර לפניך, אולי כבר נתחרס קודם הטבילה, عليك להביא ראי' שכן הי', וכל זמן שאין לך ראי', אמרין השتا הוא דזרה, דהרי לפנין מנגע ליזול בתר חזקה דמעיקרה.

ולבן מאי תמה על הגאנונים השב שמעתה והישועות יעקב סי' נ' וק"ז בעחתת"ס ז'ל י"ד סי' ז' זה שכולם דוחים הא דחידשلن הפלטי בס' ל"ג, דספק נקה'ו'ו הוה ספק בשחיטה, כיון דאם ניקב החותט אין כאן שחיטה, והגאנונים הנ'ל דחו דבריו ע"י הרשות'א הנ'ל, דכוון דלאהני נשחת היה חזקה שאם עשה בה מעשה השחיטה כהונון תתנכר לאכילה, כי בחזקת ראי' לשחיטה הייתה עומדת, א"כ עלייך להביא ראי' שנולד איזה דבר המוציא מהחזקת ראי' לשחיטה. ואיך לא חלו ולא הרגישו דהותס' לא סברו כסברת הרשות'א, אלא דאן מחזקין את שם החזקה ואפיו ע"י סיבה חדשה, וכן מורים כל הני סוגיות שהבאתי לעיל שלא כרשב'א.

והנה השב שמעתה שמעתה ה' פ"ז הרגיש בתימא זו, והקשה מרבייתא דשחט את הושט ונמצא הגרגרת שמטה ואני יודע אם קודם או לאחר שחיטה נשפט, דהוה ספק בשחיטה ופסולה, ולפי סברת הרשות'א דלעולם Dunn על החזקה כמו שהיתה קודם שנולד הריעותא, הנה הייתה בחזקת ראי' לשחיטה ואיך נוציאנה מכח ספק, כיון דגוף מעשה השחיטה כהונון נעשה, ומתרץ את זאת עפ"י דברי הרמב"ן מובה בח' הר' ז' ז' ריש א"ט, דשומות בשעת שחיטה מש"ה טרפה, משום דא' א' דשחט שפיר משום תנעות הסימנים וא"כ בספק שמטה אכן ספק בגוף מעשה השחיטה אי נעשה כהונון, ואני דומה לספק נקה'ו'ו דאן לספק על גוף מעשה השחיטה עי"ש.

הנה מה דלא נתקשה לי' מכל הני דלעיל צ"ל דבנני פשיטא לי' דהספק בגוף המעשה, דאם המקוה חסירה הרי לא טבל כל גופו בב"א, ואם יש עלייו דבר חזק נשאר מקצת גופו בלבד בטבילה, ואם הסcin פגום לא שחתט אלא קרע, וכמ"כ רשי' לcumן י"ד ד"ה שמא בעור נפגמה, ונמצאת שלא נשחתו הסימנים אלא נקרעו וקרו אמר וזבחת עכ'ל, אלא דאני רואה דבל זל זאת לא הוועיל הגאון לסלק האי חומר, הון מרביית' דספק שמטה שהקשה הוא ז'ל, והן מכל הני משניות שנמצא בהן סתרה לסבירת הרשות'א, כי אפיו נניח שבכל הני אכן ספק בגוף המעשה מ"מ מה מעורר לנו האי ספק בגוף המעשה, אותו הספק שחחaza לה, והרי האי ספק אפשר לנו אם נעמיד המקוה והגוף והסcin בחזקתו דמעיקרה, ואז נאמר האי גוף ה' בחזקת ראי' לטבילה, והאי בהמה היהת בחזקת ראי' לשחיטה, لكن עלייך להביא ראי' שע"י סיבה חדשה יש על האי גוף דבר חזק, והסימני הבהמה נשפטו - וממש'כ' במקואה סכין פגום שעלייך להביא ראי' שנחרס המקוה ונפגם הסcin קודם גמר טבילה ושחיטה נגד חזקה דמעיקרה.

גם הראי' שהביא שם השב שמעתה לסבירת הרשות'א שנראה בעינוי מוכחת, לא כן עמד', דראיתו הוא ממה דהקשה אבוי ביבמות שם, א"ה בספק קידושן נמי נימא אשה זו בחזקת היתר ליבם עומדת אל תאסרנה מספק, וכן פריך והא אשה זו אסורה היהת בחיה בעלה על אחיו מצד איסור אשת אח וא"כ נחזק האי איסור אשת אח גם לאחר מיטתת בעלה, וכאן איןו מאיסור לאיסור כמו אשת איש ויבמה לשוק, אלא האי איסור אשת אח עצמו נחזק גם לאח'ם מפני ספק קדושי ערווה, אלא ודאי דע"י סיבה חדשה לא נחזק אפיו אותו איסור עצמו, ולפע"ד שאני התם דאיסור אשת אח במקומות שאין לה בנין, כתעת יתרה ולמוץוא ע"י מיטתת בעלה ואין דומה לאבמה'ח או לאיסור אשת איש דע"ג

ראשות הרבים לילוף מסוטה לטהර ומוגה"כ, אבל ברה"י טמא הכל ספקות דעתם באיסורין דאלין בחו לקולא - וזה ש' רשי"ד"ה הלכתא גמairy לה מסוטה, אז"ל "דרשה"ר ספק טהhor ווגה"כ הוא דהא ברה"י לחומרא אלין וכל ספק איסורה נמי לחומרא בעינן למיאל שם יubar עכל - ועינן בח' רשב"א שמיישב בה לאבוי מהיכי תיתי לילוף איסורה מטומאה ברה"ר כיון דחיזין דטומאה ברה"י לחומרא, ואח"כ הקשה לרבה לפי פ"ז, וכי לית לי" דבספק איסורה מוקמינן הדבר אחזקי, הנה קושי"ז היא דוגמת קושי" התוס' בד"ה התר מס' שני נזירים, דמשס מוכח דאפיילו דבר שאין למדוד מסוטה אפ"ה מוקמינן אחזקתי ולהקל, תלינו, אין כאן ראי' זיל לא עין בגמ' עד שהי' סובר התוס' מסברא דנפשם אמרו זאת - אבל אמרת גם מגמ' דהכא מוכחה הדבר כמש"כ הלב ארוי' אלא דלשון הגמ' קשה כנ"ל וצ"ע ודוז"ק.

תוס' ד"ה כולהו תנינהו כבר כתבו לעיל מה שיש בעיר על דברי התוס' ועוד יש לי להעיר על שיטת הבה"ג שהביא, דעיקור סימנים לאו טרפה הוה, אלא שכן אתה ההלכתא דין השחיטה מועלת בסימן השמות, ואפיילו בעוף שהcharsו בס"י אחד אם נשפט האחד אין שחיטה מועלת בשני עכ"ל, והנה לפ"ז עכ"ה ס"ל כדעת הרמב"ם דגס בעוף בעין לכתלה שחיטת שני הסימנים דאל"כ רב"א لكمן כ"ח ע"א דעתך ל"י בעוף דוקא ושת ולא קנה, איך פרנס האי תוספתא דשחת השוט ונשפט הגרגת אשר מינה שמעין עיקור דביה"גadam בעוף גם לכתלה רק ושת ולא קנה, איך יפסול שחיטת השוט ע"י שמות הגרגת, דבשלא אי לכתלה בעין שני סימניין, אז שפיר י"ל דראוי' לשחיטה בעין גם שניים, ואפיילו לעכבר בדיעד, אבל אי לא בעין כל שחיטת הגרגת, למה לי ראי' לשחיטה, ولكن רק רשי' לשיטותי' דל"ל עיקור של בה"ג מצי סבר דבעוף אף לכתלה סגי בס"י אחד, אבל הרמב"ם דס"ל כביה"ג מוכחה לסבור דגס בעוף בעין שני סימנים לכתלה וזה ברור ואמת בס"ד. ועינן لكمן כ"ע"ב רשי' ד"ה כל המעכבות בחיטה, ובמה שכתבתני שם ודוז"ק.

ע"ב גמור' אל רבע מא"ש ספק סכנתא לחומרא איסורה נמי לחומרא, אל' אבוי ולא שאני בין איסורה לסכנתא וכו', בהבנת פלוגתא זו דאבי' ורבא, יש במפרשי הש"ס מבוכה גדולה, והיא את מכללי התלמוד ויסודי ההוראה, لكن מוכחה אני להאריך בה, ומתווך דברנו תפרט כל הסוגי' ובפרט דברי התוס' ד"ה התר דצרכין עיונה רבה.

הנה יש כאן ד' פירושים, הפ"י הא' הוא פרשי' זיל וכאשר גם הרשב"א זיל מפרש בן, והוא דלulos ההלכתא לילוף כל ספק טומאה מסוימת לא בא אלא ארשות אחד, ואבוי ורבא פליגו על אייזה רשות באה ההלכתא דאבי' דיליף איסור מטומאה ברה"ר, להתיר כל ספק דהא דברשות היחיד ספק טומאה להחמיר, זהה"כ דאתה ההלכתא לילוף מסוטה להחמיר אבל ברה"ר דטהhor אינו נלמד מושום מקום, אלא דכו הדין בכל התורה, לכל ספק להקל, ולפ"ז לא הביא אבוי הא דספק טומאה ברה"ר טהhor, כדי שנילוף מטומאה לאיסורה, דהא בטומאה גופה אין לנו יפותה לטהר ברה"ר, אלא לראי' מביא, כמו דטוהרין ס"ט ברה"ר משום ההלכתא לא אתא לילוף מסוטה אלא ברא"ה ונסאר רה"ר^{לענין} אידייא וכמו כל איסורי התורה דספק מותרי, אבל אין לומר דמקללה נשמע דכיוון דאתה ההלכתא לילוף ס"ט ברה"י מסוטה להחמיר, ממי לא נשמע דברה"ר הוא להקל, זהה ליתא דילופותא מסוטה אספק טומאה ברה"י אתה לעשות הספק כוזאי, וудין י"ל ברא"ר ספק להחמיר ולא כוזאי, אלאDOI דמסברא מקלינו בס"ט ברה"ר לטהר לגמרי' ועכ"ה באיסוריון דליך חילוק רשותות כל ספק להקל - ורבא סובר להיפך דההJECTATA אתה

נראה דקיי על הנקב שבמקום נקב או לא, מפרש"י נמי כן, דקאמר מי חיישין שמא במקומות נקב לשון הגמ' ממשמע לי' דהazzב נקב אלא דהספק הוה שמא במקומות נהי' נקב מכבר הכנס את שני, אבל א"א לפרש בן, דא"כ איזה ריעוטא אייכא ומיש מלתננייה דהרי הazzב ודאי נקב ולכן העיקר כמש"כ התוס' דמייריא אפיילו יש נקבים שלא במקומות שני, והביאו ראי' מלקמן דמיכשרינו נקבה הריאה במקומות דמשמשיא ידי' דטבחא, דקאמר שם בגמ' כי היכי דתלין באב, ואי דבזאוב דזאוב במקומות שני, תלינו, אין כאן ראי' זיל לא עין בגמ' עד שהי' סובר התוס' מסברא דנפשם אמרו זאת - אבל אמרת גם מגמ' דהכא מוכחה הדבר כמש"כ הלב ארוי' אלא דלשון הגמ' קשה כנ"ל וצ"ע ודוז"ק.

תוס' ד"ה כולהו תנינהו כבר כתבו לעיל מה שיש בעיר על דברי התוס' ועוד יש לי להעיר על שיטת הבה"ג שהביא, דעיקור סימנים לאו טרפה הוה, אלא שכן אתה ההלכתא דין השחיטה מועלת בסימן השמות, ואפיילו בעוף שהcharsו בס"י אחד אם נשפט האחד אין שחיטה מועלת בשני עכ"ל, והנה לפ"ז עכ"ה ס"ל כדעת הרמב"ם דגס בעוף בעין לכתלה שחיטת שני הסימנים דאל"כ רב"א لكمן כ"ח ע"א דעתך ל"י בעוף דוקא ושת ולא קנה, איך פרנס האי תוספתא דשחת השוט ונשפט הגרגת אשר מינה שמעין עיקור דביה"ג adam בעוף גם לכתלה רק ושת ולא קנה, איך יפסול שחיטת השוט ע"י שמות הגרגת, דבשלא אי לכתלה בעין שני סימניין, אז שפיר י"ל דראוי' לשחיטה בעין גם שניים, ואפיילו לעכבר בדיעד, אבל אי לא בעין כל שחיטת הגרגת, למה לי ראי' לשחיטה, ولكن רק רשי' לשיטותי' דל"ל עיקור של בה"ג מצי סבר דבעוף אף לכתלה סגי בס"י אחד, אבל הרמב"ם דס"ל כביה"ג מוכחה לסבור דגס בעוף בעין שני סימנים לכתלה וזה ברור ואמת בס"ד. ועינן لكمן כ"ע"ב רשי' ד"ה כל המעכבות בחיטה, ובמה שכתבתני שם ודוז"ק.

ע"ב גמור' אל רבע מא"ש ספק סכנתא לחומרא איסורה נמי לחומרא, אל' אבוי ולא שאני בין איסורה לסכנתא וכו', בהבנת פלוגתא זו דאבי' ורבא, יש במפרשי הש"ס מבוכה גדולה, והיא את מכללי התלמוד ויסודי ההוראה, لكن מוכחה אני להאריך בה, ומתווך דברנו תפרט כל הסוגי' ובפרט דברי התוס' ד"ה התר דצרכין עיונה רבה.

הנה יש כאן ד' פירושים, הפ"י הא' הוא פרשי' זיל וכאשר גם הרשב"א זיל מפרש בן, והוא דלulos ההלכתא לילוף כל ספק טומאה מסוימת לא בא אלא ארשות אחד, ואבוי ורבא פליגו על אייזה רשות באה ההלכתא דאבי' דיליף איסור מטומאה ברה"ר, להתיר כל ספק דהא דברשות היחיד ספק טומאה להחמיר, זהה"כ דאתה ההלכתא לילוף מסוטה להחמיר אבל ברה"ר דטהhor אינו נלמד מושום מקום, אלא דכו הדין בכל התורה, לכל ספק להקל, ולפ"ז לא הביא אבוי הא דספק טומאה ברה"ר טהhor, כדי שנילוף מטומאה לאיסורה, דהא בטומאה גופה אין לנו יפותה לטהר ברה"ר, אלא לראי' מביא, כמו דטוהרין ס"ט ברה"ר משום ההלכתא לא אתא לילוף מסוטה אלא ברא"ה ונסאר רה"ר^{לענין} אידייא וכמו כל איסורי התורה דספק מותרי, אבל אין לומר דמקללה נשמע דכיוון דאתה ההלכתא לילוף ס"ט ברה"י מסוטה להחמיר, ממי לא נשמע דברה"ר הוא להקל, זהה ליתא דילופותא מסוטה אספק טומאה ברה"י אתה לעשות הספק כוזאי, וудין י"ל ברא"ר ספק להחמיר ולא כוזאי, אלאDOI דמסברא מקלינו בס"ט ברה"ר לטהר לגמרי' ועכ"ה באיסוריון דליך חילוק רשותות כל ספק להקל - ורבא סובר להיפך דהJECTATA אתה

בדברינו لكمן.

הפי' הב' הוא עפ"י שיטת הרמב"ם ז"ל דכל ספק הון במרקלה והן בתולדה מותר מה"ת מבואר בשם עיי"ש והפרשן הזה הוא ממש כפי' הרשב"א ורש"י ז"ל אלא לדעת הרשב"א פליגו אבי' ורבה בספק במרקלה ריש ספרו עיי"ש היטב, ובער אני ולא א宾 פלייגי בכל ספק ואפילו בתולדה עיי"ש היטב, דהרי כתבנו לעלה דלאבי' דהלהcta כוותי' דאייך אפשר לומר כן, דהרי כתבנו לעלה דלאבי' דהלהcta כוותי' אפילו מדרבנן מותר כל ספק במרקלה, ولكن שפיר מביא אבי' ראי' דחמירא סכנתא מאיסורה, מס"ט ברה"ר דטהור וה"ה באיסורי כו, ומושום דכל ספק במרקלה טהור, אבל במים מוגלים אסור עכ"פ מדרבנן, אבל לדעת הרמב"ם דילוי אפילו ספק בתולדה להקל מס"ט ברה"ר כמובואר בדבריו איך מוכיח אבי' דחמירא סכנתא מאיסורה מס"ט ברה"ר דהדי גם הרמב"ם מודה דספק אישור עכ"פ מדרבנן לחומרא אבל בס"ט ברה"ר לא החמירו ח"ל וא"כ מנ"ל דסכתא חמירה מאיסורה וצ"ע בעת.

והנה הגנו הנ"ל מכירע כדעת הרמב"ם, מפני שיש לו שני קושיות חמורות על שיטת הרשב"א, ואני אומר דמשום הני קושי' אין לדחות שיטת הרשב"א, כי לך"מ כאשר אבאר בזיה.

הקושי' הרשותה דהרבש"א מדויל ידי' קמשתלים דהא עיקר קושי' הרשב"א על הרמב"ם, מסוגי' דרוב דלקמן, דאייך לפינן רוב מכל הני קרבנות מדלא היישין דילמא טרפה הו, הא לדעת הרמב"ם כל ספק שריא מה"ת ולא בעין רוב' וקושי' זו עצמה קשה גם לדעת הרשב"א דהא שמא טרפה הו, הוא ספק במרקלה ובספק זה גם הרשב"א ס"ל דשרי וכאבי', ואפילו אם נדוח דטרפה מבוטן לאו ספק במרקלה יחשב, מה עינה ליפוטא מפרה אדומה, דהיא בת שתי שנים דיליכא למיחס טרפה מבטן עכ"ד' - הנה פשיטה דגם החשש טרפה מבטן בספק במרקלה יחשב כי כל שניינו הטבע עכ"פ מקרה חדש הוא נגד הרגילות - אבל מ"מ אין כאן התחלת לקושיתו, כי הלא אנו יודעים בבירור שיש בהמות טרפות בעולם ואי לא אזילין בתר rob הנסיבות, יחושו כמחצה ע"מ ועל כל בהמיה אנו מסופקים שמא היא מן אותו הטרפות שישנים בעולם וזה ספק בתולדה יחשב ורק אחר דאלזין בתר רובא אם מכח אייזה סיבה שאריע, כמו ישב לה קוץ בשוט וכdomה, אנו מסופקים שמא ניקב מעל"ע, זאת ספק במרקלה יחשב, ומה שנקט הרשב"א חתיכה ספק הלב ספק שומן ה"ה חתיכה ספק מן הטרפה או מן הכרעה דאסור מה"ת כי אין אנו דעתן על המקרה של הטרפות אלא על החתיכה שכבר נטרפה, אם היא מן הטרפה או מן הכרעה - וזה פשוט וברור, עד שתמה אני על הגנו בעל שב שמעתתא אייך שהוא בדבר פשוט זה.

ודע אין ליישב בזה גם קושי' התוס' שהקשו שם בסוגי', דילמא משום דמקומין הפרה שהיא בת שני שנים בחזקת היתר שהיתה לפני שנה, ונאמר כיון דאייכא בטיח ברכות בת שיטים בעולם שהם טרפות, אנו חוששין שמא האי פרה היא חד מאותן טרפות שייצאו מחזקתן ונטרפו, דזה ליתא, דברי כתבנו לעיל ד' ג' בשם התוס' והרא"ש ז"ל בב"מ, דלועם לא שיק' חזקה אלא על דבר ידועה, אבל על דבר שאין אנו דעתן עליו לא שיק' לאוקמי' אחזקה, וכן אם נאמר דהאי פרה הוה מאותן שנטרפו הרי אנו מוציאים אותה הפרה מחזקתה, אבל אם נאמר שאוותן הטרפות נשארו ברוב דעלמא, לא נציא שום פרה מוחזקתה, וכן כתב הנ"ב לענין חקמת ח' דגברא שאנו דעתן, ולא נאמר דהרי ההרוג מונח לפנינו ובכוב"כ אחד נהרג ויוצא מחזקת חיותי', ומה לי זה האיש אשר אנו דעתן עלי, או איש דעתמא, דזה האש הידוע לנו יש להעמידו על חזקתו

חי, אבל איש דעתמא שאינו יודע אליו לא שייך להעמידו על חזקת חיותי, כי הרבה ב"א מתים בכל יום והוא אחד מהם. ושמור לך דבר זה כי הוא כלל גדול בענין חזקה.

הקושי' השני' שהקשה השב שמעתתא על שיטת הרשב"א היא. מנדה דף ט"ו ע"ב דתנן שם נמצא על שללה לאח"ז וכו', תנא וחיבין אשם תלוי ותנא דין מ"ט, בעין חתיכה אחת משתת חתיכות, עכ"ל הגמ' והקשה הגנו הנ"ל והא תנא דבריתא דלא כמוון, דאפילו סובר דבחתיכה אחת נמי חייב אשם הלא כאן הוא ספק במרקלה דומויר לדעת הרשב"א - עכטד"ק - וגם בזה שגה הגנו נמי חייב בתmach"ת כי אן נתחרשו שני מקרים, הביאה וראיית הדם, ואן אנו יודיעים היה מקרה קודם ואיהה המאוחר, וא"כ ספק זה בספק בתולדה היה שchip' ואינו דומה להא ש' הרשב"א דבמוקה שנמדד דהו דוקא לר"ש דאית דספק במרקלה יחשב, דכבר כתבנו לעלה דהו דוקא כמאן דלייא דמי, אבל ל"י דחזקת הדשתה כנגד חזקה דמעיקרא כמאן דלייא דמי, אבל הכא דלא שיק' כלל חזקה דמעיקרא כמו שכבתנו, פשיטה דהאי ספק אייזה מקרה קודם, הביאה או הראי', הוא כלל ספק בתולדה דאסור מה"ת למאן דס"ל דעל חתיכה אחת מביא אשם תלוי - אדם לא תאמיר כן אלא דגם שם שיק' חזקה דמעיקרא תקשה לכ"ע אייך מביא אשם תלוי כיון חזקה דמעיקרא מעידה שלאחר ביאה ראתה, אלא ודאי כמש"כ דבזמן קרוב כזה לא שיק' חזקה דמעיקרא לומר ביאה היה קודם הראי', וזה ברור ואמת בס"ד. **הפי'** ה' הוא פי' התוס' ד"ה התם ומפירושים נצחים שיטם דכל ספק הון במרקלה והן בתולדה אסור מה"ת, בدلיכא חזקה כמו במקואה לר"ש, אבל במקומות דאייכא למימרו העמד הדבר על חזקתו, בין לאבי' ובין לרבעה מוקמי' אחזקה, עג' דאיתרעד ע"י הרשב"א, דבגע רך חזקה דמעיקרא נגד חזקה דהשתא לפין, אבל במקומות דנולד ריעותא לא שיק' לאוקמי' אחזקה, דזה ליתא אלא דל"ש, ובכל מקום מוקמי' אחזקה, הון נגד חזקה דהשתא והן נגד ריעותא שנולד - ושיטה זו נציחה מדברי התוס', כאשר אבאר בזיה.

דהנה התוס' הקשו לרבעא מפ' שני נזירים דמשם מוכחים דאפילו ספק דיליכא למילך מסוימת מתרהין מושום דמקומין אחזקה טהרה, ואיך קאמר כאן דהלהcta גמירי מסוימת, דמשמע דכל ספק טועאה ברה"ר דלא מצין למילך מסוימת, כמו ברה"י - ויש לתמה, חדא, דלמה טהורין מחמירין לטמאם, כמו ברה"י ולתמה, חדא, דלמה להם האי אריכות מפ' שני נזירים, ולמה לא הקשו בפשיטות, וכי לית לי' לרבעה דמקומין מלטה אחזקי' במקומות ספק, וכמו שהקשה כן הרשב"א, עג' דמקומין מלטה אחזקי' לא בעו להביא ראי' מפ' שני נזירים - דהרי במקומות אין מספר מצין, במשניות ובריתות דמקומין אחזקה, כמו שפי' רשי' לקמן על הא אמרו שם, מנא הא מלטה דאמרו רבנן אוקמי' מלטה אחזקה, ז"ל, "בהרבה מקומות סמכי' לайл בתר חזקה" עכ"ל.

שניית בתירוצים, דהלהcta איצטריך לספק ברה"ר בدلיכא חזקה, כמו האי דמקווה שנמדד ונמצא חסר לר"ש, אמרנו בהו"א דלא ידיעין חזקה מקרה, מוקמינן הלהcta אפילו במקומות דאייכא חזקה, ועיין ב מהרמ"ל שהביא קושי' העולם, דלמה فهو האי אריכות, דאייכריך הלהcta במקומות דיליכא חזקה, דהרי לתרץ קושיטים די באמרים דסוגי' דהכא איזיל בהו"א דלא ידיעין חזקה מקרה, אבל לפי האמת דעתלין בתר חזקם בכ"מ, מוקמינן אחזקה ואפילו מה שאינו דומה לסתה - ואני מוסיף לתמה דעכ"פ ה' לתוס' להקדים בתירוצים עיקר הדבר דלפי המשקنا דעתלין בתר חזקה

אסור מה"ת, אלא דבמקרים חזקה נעמיד על חזקה אפילו איתילך ריעוטא, אלא דבאיילך ריעוטא בבהמה מחייבים בה אيكا פלוגתא ועיין בהז בסוגי" דישב לו קוץ בשוט בארכות.

הפי' הד' הוא פ' הרשא יוסף ז"ל דלעומם כבר ידעו כאן דמקומינוacha, ומה שרצה רבא לאסור הוא רק מדרבנן, וכמו בסכתנא דמחמרין, ולאזה הקשה לוABI מס' ט' ברה"ר דמתהרין אפילו מדרבנן, וע"כ דלא מחמרין במקום חזקה, ושאני סכתנא מאיסורה, ע"ז השיב רבא דמספק טומאה ברה"ר ליכאראי, דהתס הלכתא גמירי לה מסוטה לטהר, לפיך לא רצוי חז"ל להחמיר נגד המפורש להיתר, משא"כ באיסורא החמיר בספקו אף במקום חזקה, פלא דהראש יוסף לא הזכיר כלל דריש"ו ותוס' ורש"א פירושו הסוגי' באופן אחר - ולפי פירוש הרשא יוסף אפשר דפסקין כרבא להחמיר מדרבנן בספק במקום חזקה, ע"ג דמסיק לבסוף להוכיח מהא דעתו דחמיר דחמירא סכתנא מאיסורה, מ"מ עיקר דין של רבא החמיר בספק במקום חזקה לא איפרך, דבסכתנא מחמרין אף נגיד רוב וחזקת, אבל בבא צאב ונטול ב"מ דליקא רק רובה לחודא מחמרין, ועיין בהז בסוף סוגי' דרוב בראש יוסף ובפר"ח סי' ק"ז ודו"ק.

ע"ב גמר' מתיב ר' שימי שרצ' בפי חולדה וכו' וקשה, תקשה לדנפשה, והוא טומאה ברה"י הוא דספיקו טמא, דהרי לא ידע דברין דוקא דבר שיש בו דעת לשואל, ויש לישב דרבא דס' ל' דכל ספק מה"ת להחמיר ע"כ דהילכתא דסוטה רק להקל ATA אריה"ר ולא להחמיר אריה", וכפרשי"י "דברה" לי להחמיר כבשר ואסורי שבתורה, ולכן ידע אכן בו דעת לשואל ואני דומה לסוטה, מ"מ פריך ליטמא כמו בשאר איסורי תורה דספיקו להחמיר ע"ז קמשני דהילכתא אתה גם על רה"י לkolא דכל ס' ברה"י דוקא בשdomma לשוטה טמא ואם לאו טהור, כמו ברה"ר דת��רמושם דאיינה דומה לשוטה.

וסברת חז"ל דחלקו בין יש בו דעת לשואל לאין בו צrisk הסבר, דודאי הא מלטה בסברא תל"י וכמש"כ התוס', כתובות נ"ד ע"א ד"ה תנאי, לגבי דיני תנאים דבעינן תנאי דומי' דגבוג'ר, דדוקא בדמיון דאית ב"י סברא מדמין, דאל"כ נימא דוקא בקרע מהני תנאי וכדומה עיישי', וכן הכא ע"כ מכח סברא אצריכו חז"ל דוקא דבר שיש בו דעת לשואל דאל"כ נימא דוקא באדם ודוקא באשה וכדומה.

ולכן נלפע"ד בסברא דהא מלטה, דכל שיש בו דעת לשואל, דהוה לי' למידע אם נתמא או לא, הוה האי ספק כספק מחייבת חסרון ידיעה שלא מצפין לס' ס' וה"ה דלא מצין להקל בספק כזה, ומושום דכל מלטה דאפשר לידע ולברר ספקו לא סמכין להקל, וניהו דבסטה יש להאהה והbowel ידיעה ברורה, א"א לומר דה"ה בשאר ס' בעין ידיעה ברורה לאיזה אדם, דא"כ אין כאן ספק, נשאל להאי והוא נאמן, لكن אמרין דעת' פ' בעין דאם במאצע שיהי' בנסיבות לידע והוא דומי' דסוטה דאס היא או הוא מודיעם, טמאה ודאי ואני שותה ודוק.

תנוס' דה' התם הלכתא, תימא וכו' דבפ' שני נזירים וכו' ואכתי Mai Tiraץ, דהשתא הוה לי' ס' ברה"י והוה לי' ודאי טמא וכו' עכ"ל וקשה לי' טובא, דהא התם מביא קרבן טומאה על תנאי, שעולה למי שהוא טמא ובסוף נזירות דעתה מביין שניהם קרבן תורה, וכיון דיכולים לברר ע"י תנאי וסגי בקרוב אחד, ומה יביאו שנייהם קרבן טומאה, ואין להקשות א"כ מה פריך הש"ס שם, אי רה"ר הוה, כייאו שנייהם קרבן תורה, והא אפשר לברר ע"י קרבן

לא בעינשן דומי' דסוטה, אבל התוס' מקדיםין הא תוספת יתרה, דמסוטה ילפין היכי דליך חזקה וכו' הרי ממשען דזה עיקר התירוץ - אבל כד נדייך אין בדברי התוס' אלו לא יתר וללא היפוך אלא כל דבריהם בדקוק גדוֹל נכתבו - דהא דלא קשי' לחו קושי' הרשב"א, וכי לית לי' לרבה חזקה, ע"כ מושום דפשיטה לחו דהסוגי' דהכא אזי בהו"א דעתין לא ידעתן חזקה מקרה, דלפי סברתם דגם במקום דאיילך ריעוטא שייך לאוקמי חזקה, גם לאביי חזקה, ספק, כיון דaicaca כאן חזקה כשרות, אבל ודאי דכל האי פלפולה אזלי, קודם שמסיק דאלין בתר חזקה וילפין זאת מנגע, ולכנן גם לרבה ל'ק"מ, דחשיב לאביי דאסורה מטומאה א"א למילך מושום דההש כלכתא גמירי לה מסוטה, אבל נתקשה فهو דלפ' דלרבעה אתא ההלכתא אריה"ר ליליך מסוטה לטהר, נצמתה חומרא בס' ט' ברה"ר, דכל שאינה דומה לשוטה ספקו טמא אפילו אيكا חזקה, דאל"כ הילכתא למאי ATA, וזה עיקר קושי' התוס' שהביאו הא דשני נזירים, להקשות ממש דוקא דמי'רו מס' ט' ברה"ר ומתרה ע"ז דאין למדוד זאת דומה' ט' לא הקשו על רבא בפשיותם וכו' ליל' חזקה וכקושי' הרשב"א - והמהרים ראה מקצתו ולא כלו.

ובזה מתיב ג"כ קושי' חומרה שהקשה הפי' ז"ל על הא דפרק התוס' איך ילפין מסוטה לטהר אפילו ליכא חזקה, והא בסוטה איכא חזקה טהרה, והקשה הוא ז"ל והא ע"כ הילכתא ATA לטהר אפילו ליכא חזקה דאל"כ הילכתא בטהר במקום חזקה למה לי, וכמש"כ התוס', אבל לפי האמור ניחא, דהלא באיה הילכתא יש לפנינו שני דרכים, האחד שנאמר ATA לטהר ברה"ר אפילו במקומות דליך חזקה ואז הוא גזה"כ בטומאה ברה"ר, להקל נגד כל התורה דספק להחמיר - או שנאמר דהילכתא ATA להחמיר שלא לטהר ברה"ר אלא דומי' דסוטה, אבל בשאיינו דומה לשוטה טמא ע"פ דaicaca חזקה, ואז הילכתא ATA להחמיר, והרי כל בידינו בכל הדרשות דלקולא ולחומרא לחומרא מקשין ולכנן שפיר הקשו התוס' כיון דבסטה איכא חזקה טהרה, מהיכי תיתני נוקמי הילכתא להקל אף בדליך חזקה, כיון דמצינן לאוקמי הילכתא להחמיר דבטומאה ברה"ר לא נתהר אלא דומי' דסוטה. אבל איינו דומה לסטה אפילו איפלו נגד חזקה טהרה - ע"ז מתרצים דגם בסוטה כיון דקינה לה ונסתרה איתרע חזקה, ר"ל ניהו דברה"ר אין סתירה מ"מ כתבו התוס' נדה דבלילה ואפללה גס ברה"ר ג"כ קטת סתירה, ולכאורה' אין זה מספיק דכיון דס' אין סתירה גמורה איך נילוף לטהר ברה"ר ס' ט' בדליך חזקה כלל, אבל לפי האמור, הכى מתפרש תירוץ התוס', וכיון דבסטה ברה"ר ג"כ איתרע קטת חזקה, שוב יותר מסתבר לאוקמי הילכתא להקל ברה"ר אפילו בדליך חזקה כל מלוקמי הילכתא להחמיר איפלו בדaicaca חזקה, דבר שגム בסוטה ליתא, וזה ברור ונכוון בפי' דבריה התוס'.

ומעתה נבון היטב מה לא הlk הרשב"א בעקבות התוס' לתרץ דהסוגי' דהכא אזהה בהו"א קודם DIDUIN חזקה מקרה, מושום דס' ל' דכל ספק במרקחה מותר מה"ת, וא"כ בمسקנא מה נעשה עם הילכתא ATA לטהר ספק ברה"ר, דהא למה לי' כיון דכל ספק במרקחה אזליין לkolא איפלו ליכא חזקה.

נמצא לפי האמור, דלדעת התוס' כל ספק הון במרקחה והן בתולדה

הפסד בגופו ונשנותו, לא רק מצד דבר אמיירא דרומנא אלא מצד טבע הענין, וא"כ למה לא ניחוש באיסור כמו בסכינה, וכן מנוס אחר אלא לומר, דההפסד באיסורין אין בא רק בשרגיל בהם, אבל בפ"א לעתים רוחקים אין בהם אלא משום דבר אמיירא דרומנא ועיין אריכות בזה בפתחה ולעיל דף י' ע"ב בהא דאכל ר"י משחיתת כתוי עי"ש ודוק.

ע"ש גמרא אמר השוחט בסכין ונמצאת פגומה אמר ר"ה אפיקו שיבר בה עצמות כל הימים כלו פסולה חיישנן שמא בעור נגמה, ו/or"ח אמר כשרה שמא בעצם נגמה - הא דקאמר "אר"ה" ולא "ר"ה אמר" כדרכו בכ"מ דפליגנו תנאים או אמראים, משום דעתך פלוגתמתם בלא שיבר בה עצמות, כי אם או מכשיך ר"ח ותלה שבעצם המפרקת נגמה, אבל ר"ה מוסיף מدل"י אפיקו שיבר בה עצמות נמי, וכן מוכח מدل"א כולל האי,, אפיקו שיבר בה עצמות" בראש המאמר ולומר "השותט בסכין ונמצאת פגומה אפיקו אחר שישבר בה עצמות" וכוי מכלל דינדו פלוגתמתם אף בלא שיבר בה עצמות ו/or"ח מוסיף חידוש דין אפיקו שיבר בה עצמות, וכדברי תמצוא בח"ר רש"ב"א זיל, ולכן להורות ע"ז קאמרו "אר"ה" ולא "ר"ה אמר" דלא תינא דר"ח רק בשיבר בה עצמות מכשיך, אלא על עיקר הדין ובלא שיבר בה עצמות מחולק ותולה להקל דשما בעצם המפרקת נגמה.

אלא דלכאורי ר"ש"י זיל לא פירש בן שחרי כתוב בהא דר"ח שמא בעצם נגמה, "בעצם שיבר בה" - אבל כד נדייק ע"כ ר"ש"י זיל רק בהוו"א מפרש בן דהרי בגמ' למון, והלcta כותוי" דר"ח בשיבר מכלל דפליגו אף בלא שיבר ו/or"ח תולה להקל בעצם המפרקת, אלא דבש"ד לא נחית לדדק בדבורי ר"ה כמו שדקדקנו, וסובר דזוקא בשיבר פליגו, דהרי הגמ' לקמן פריך, אי בלא שיבר נמי פליגו, אלא דאייגם במאי, וממנה אימא בעצם המפרקת איפנס, הרי DSTMS גמר' הי' סובר מתחלה, דשما בעצם נגמה דקאמר ר"ח, עצמות שיבר בה אקרם. ועיין בהגהות מהרש"ש זיל שימוש לשון שמא דקאמר, וכן משמע מהא דמפresher טעמא דפלוגתמת וקאמרו בשלמא ר"ה כשותעת" אלא ר"ח מ"ט אמר לך עצם ודאי פונס, עור ספק פונס, ואין ספק מוציא מידי ודאי, ע"כ עצם שיבר בה קאי, די אמפרקת איק קאמר דודאי פונס, דודאי ליכא מ"ד דמפרקת בגיןה בעלמא פונס ודאי אלא דיש לראות למה באמת הדר הש"ס מהא הס"ד כיוון דבאמת לית הלכתא קר"ח בהא דתולה במפרקת, ומה נתלה בי' בוקי סרייקה, ולמה לא נימא דרך על מה שמוסיף ר"ה לאסור בשיבר חולק ר"ח, ומשום דעתם דרך שיבירה ודאי פונס.

אבל הט אנק ושמע פ"י הסוגי על אמתה ועל ידה יפתרו כל הספקות הנפולות בענין, ולא אאריך בקושיות ודקדוקים, אשר בלאה"ה מבוארים במפרשי הש"ס ואען ואומר:

הנה בשוחט בסכין ונמצאת פגומה פליגו ר"ה ו/or"ח, אבל בנאבד הסכין ללא בדיקה שלآخر שחיטה, בזה איקא פלוגתא ברשונים, אי גם בזה פליגו ר"ה ו/or"ח, דעת הרמב"ן זיל דר"ח דפושל בנמצאת פגומה אחר שישבר בה עצמות, ה"ה דפושל בנאבד הסכין, לדעתו גם ר"ה מודה דעתם ודאי פונס וא"כ אין לפנינו שום ריעוטה ומה שפושל ר"ה הוא מטעם דאיתሩ הסכין ע"י חתיכת העור שקודם שחיתת גוף הסימנים, עד שאבד חזקתו חזקת בזוק, והבדיקה שלאל"ש היא חווית המעבדת אף בדיעד, ומה שיקט דינו בנמצאת פגומה ולא בנאבד הסכין, משום דנאבד מלתא דלא שכחיה היא, ומה מאי מושב בזה מה שדקדקנו למעלה שלא כלל ר"ה הא דшибר, בריש דבורי, משום דאי תשקה שישבר בה עצמות ודאי

טומאה על תנאי, זה לק"מadam מדיניא שניהם טהורין, לא נהיב קרben טומאה ולמנות עוד נזירות דטהרה, ואין זה בירור כМОבן, אבל להיפך אם כרא"י דניין ומיטמאן שניהם, ניהו דצרכין למנות לשינויים עוד שלשים דטהרה, אבל שעניהם יביאו קרבענות טומאה מהיICI תיתי, כיון דבחד על תנאי סגי וצ"ע ודוק.

ד"ה שאני אומר אדם וכי וא"ת דהכא תלין באדם טמא וכן בפ"ק דפסחים גבי קרדום שאבד בביתו, ואלו בפ"ק דנדחה וכי' עכ"ל, מה שלא הביאו ג"כ הסוגי דלקמן מפ' כסוי הדם דר"מ מטהר העיסה משום דתלין באדם טהור וכמו שהביאו בסוף דבריהם, י"ל בפשיותם משום דמשם אין מוכח דתלין באדם טהור אלא לפי פירוש ר"ת, דרוב מטפחים עבישה קאי אבל לפירוש"י שם דروب מטפחים באשפה לא מيري כללizia, אבל בלא"ה נמי נחיא דלא הביאו הא דר"מ משום דתלון קשה אפיקו אם בכ"מ תלין באדם טהור, אבל כאן כיון דרוב תינוקות מטפחים בעיטה, נctrur וודיעות דאדם טמא והוא לי' רובה דרובה לטומאה, וכך עכ' הרשב"א בתו"ה בריש הלכ' שחיטה דרובה מוציאין אש"מ וזה רובה דרובה משום דמייעוט אינס מומחין ג"כ לפעמים שוחטין שפיר, וא"כ הכא במייעוט זה לא חייש להסמכיו אל החיקה וכיון דבלא"ה קשה על האי פי' של ר"ת דשם, لكن לא הביאו בקושיתם, אבל בתירוצים שפיר כתבו, דוקן צ"ל בהאי דיסטי הדם ודוק.

ד"ה אם יכולת חולדה לשותות פ"י בקי' וכי' הרי נעשית בהם מלאכה וכי' קשה לפירושן, וכי מה מלאכה שייכא בשתייה עכ"ל, והנה הלב אריה זיל יפה תירץ דכוונת רשי"זיל לפ"ה הרא"ש דההשת הדעת עכ"פ מקרי, ומש"ה ציין רשי' מס' גיטין דשם איתא הא דמים נפלו בששלק בהם משקלות ומשום היסח הדעת עי"ש ואני הבאת ראי' לדבורי, דרש"י לאו דזוקא מלאכה קאמר רק כוונתו להיסח הדעת, דהא מלאכה אינה פסולת רק קודם קידוש ולא אח"כ כמבואר במס' פרה ס' פרת חטא משנה ד' וא"כ למה לי' לרשי' להוכיח דהכא קודם קידוש מירוי, די לאחר קידוש טומאה למאי, והא בלא"ה לא מצי מירוי לאחר קידוש דלמה יפסלו ביכולה חולדה לשותות, דהא משום מלאכה והן משום מים חיים לא שיד אלא קודם קידוש, אלא ודאי דמשום היסח הדעת קאמו, וזאת פועל בין קודם ובין לאחר קידוש והוא ראי' ברורה ודוק.

ד"ה או שירד בה תל בלילה וכו', א"ג לפי שפטל בא מחמת טומאה וכו', עכ"ל ועיין במחרש"א ועיין בלב ארוי' שכ' דגム רשי"ז סובר די' ליכא למייחש חולדה, לא טומאה איכא ולא פסולת, דהינו באופןן דלא שכחו חולדות אבל שאר שרכזים איכא עי"ש היטב - ובאמת לא הבנתי איך אפשר לפרש בענין אחר, דהינו שלפי שיטת רשי' יהיו כוונת הבריתא, די ליכא למיחס לחולדה אפיקו טמא נמי הוה כמו ברישא, אדם כן הוא, מה זה דנקט או שירד עליהםTEL בלילה, דהא בלא"ה טמא ופסול הוה, כיון דליך למיתלי בחולדה, דבשלמא ביכולה חולדה לשותות אמרין דפסולה הוה, ואי לא אפיקו טמא נמי הוה, אבל האי דיריד עליהםTEL הינו באין יכולת חולדה לשותות, וא"כ טומאה נמי הוה וצע"ג לפ"ע"ד על רבינו המהרש"א זיל שהעלים עיניוizia וגו' על הלב אריה דלא הביא זאת לראי' ברורה לפירשו ודוק.

ד"ג יונ"ד ע"א גמר', ש"מ חמירה סכנתא מאיסורה בטעמא דהא מלטא כתוב האוון בעל שב שבעתא דבאסורה כיון דהתורה הירירה הספק, לא עבד מידי אפיקו אי קמי' שמי' גלי' דאסורה אכל, אבל בסכנתא סכ"ס אם שתה הנחש מן המים יסתתק, ואני השגתי ע"ד זה, כי גם באיסורין עכ' יש טעם בדבר למה אסורה התורה החלב והתירה השומן, כי מסתמא נצחה להעbor איזה

על חזותו, וכמש"כ לעיל סברא זו. אבל באתות קשה להשתמש בסברא זו כאן, דא"כ במקואה נמי נימא דין הנידון על המקואה שהוא באלה חסר לפניו אלא על הטעמה, וכך לא נעמיד המקואה על חזותו דעתיקרא, וצ"ע.

ועכ"פ לפי שיטה זו דעור לא שכיח שיפגום, לא חיישין בנאבד הסcin שונפוגם ע"י חתיכת העור, אבל כשנמצאת פגומה ואיתרעו לפניינו מספקין שמא בעור נפוגם, ואפיו שיבר בה עצמות, ודודאי ר"ה לא יחולק לומר עצם איינו ודאי פוגם, אבל מ"מ דומה הא סיון בענין זה, לב"מ שהחזר זאב בנקבים גם שלא במקומות שנייו דאע"פ שהזאב ודאי מנكب בשינויו, אבל מ"מ מקרי נקב שלא במקומות שנייו ריעוטה עד שציריך לומר דבהתמה נשחתה בחזקת היתר עומדת, ולא די לומר נשחתה הותרה וכמבואר בגמ' לעיל, וא"כ הכא ג"כ הנני הרבה פגימות שב██סין, אין מוכרים שבאו כולם משבירת עצמות, لكن ריעוטה איכא, וחוזקת היתר ליכא, דהרי אנו דין ע"י הא ריעוטה על השחיטה עצמה, שכן קאמר ר"ה דפסולה, שמא בעור נפוגמה אלא דלפ"ז צ"ל דaic בא██cin גם פגימה דקה, אדם רק פגימות גסות, שאין בכך העור לעשותם, הרי הנה כמו נקבים שב██סין שניו של האב, והוא נאבד הסcin בלא בדיקה, וזה כשר גם לר"ה וכמש"כ לעילו, ור"ח מכשיר דאיימת בעצם המפרקת איפגס לדידי עצם המפרקת יותר עלול לפגום מעור لكن תלין במצוין ובס"ד דاعצם שיבר בה קאי נמי ניחא לישנא דשמא דקאמר, מושם DAGGIM דקה קאי דאפשר שנעשה ע"י עור, ורק הפגימות הגסות שבזה מהות בטח מן העצמות, וכן הא דקאמר עצם ודאי פוגם, הכוונה דעלול יותר לפגום מעור ותلين במצוין. ולפ"ז לר"ח גם באב לא בעין טעמא נשחתה בחזקת היתר עומדת, אלא מושם DAGILO שלא במקומות שנייו קרוב יותר לתלות בזאב מלומר שנטרפה מחיים, אבל הש"ס פריך מטבל ועלה ונמצא עליו דבר חזץ דהרי גם שם יותר יש לתלות במה שעסוק באותו מין כל היום, מלומר שנדק בז קודם טבילה, דהרי הוא היה בחזקת שאין בו חיצחה וראוי לטבילה, ומ"מ טמא. ומכח הא קושי מוכחה הש"ס לחזר מהאי טעמא דין כאן ריעוטא, אלא דגס ר"ח מודה דריעוטא מקרי, ובזאב דוקא מושם דבחזקת היתר עומדת שרי, אבל בטבל ונמצא עליו דבר חזץ טמא, מושם דבחזקת טומאה עומדת, אבל חידש לו דהכה קיל מושם ד██cin איתרעו בהמה לא איתרעו, וכאשר אבאר לפניינו סברא זו, וכן נדרחה הריעוטה מכח חזקת הסcin ולא נגרע ע"י חזקת איסור דבהתמה, ומיליא דבاهאי מסקנא פlige ר"ח גם بلا שיבר בה עצמות ותולה במפרקת מושם חזקת הסcin, אלא דלקמן איכא תרי אבע"א, דלחד אבע"א דטרף כר"ח לבר מקמייתא צ"ל דס"ל דר"ח דמכשיר אף בל שיבר, מושם דעתם המפרקת נמי שכיח ועלול לפגום יותר מן העור, אבל במע"מ לא הוה תלין לקולא לסיכון על חזקת הסcin, וככלעל דפליגו בזה אובי ורבא וכאשר הארכתי שם, דלפי שיטות הרשב"א לא שייך לאוקמי אחיזה במקומות ריעוטא, אבל אייך אבע"א דר"ח כולל מוגרות תלין בעצם המפרקת בתירiyata, סובר דגס בספק השkol יש לסמוך אחיזה דעתיקרא ולומר דלבסוף איפגס, ומה שתבו התוס' דברראשונות רגיל לייזהר שלא לדוחוק את הסcin משא"כ באחרונה נראה לכל שהוא דוחק גדול.

ומעתה נבין היטב מה דפריך لكمן, דאי כר"ח ולאכשו כי בתירiyata תבעי בדיקה לחכם, ולא פריך כן לר"ה, וכאשר הקשתי לעיל, אדם כאבע"א קמא דר"ח גם بلا שיבר כשר מושם דעתם המפרקת נמי עלול יותר לפגום מעור, אז איכא לר"ח חומרא מה

עוד יותר לא שכיח, ולמה לא נקט דין בנאבד אבל עתה דקאמר נמצאת פגומה סתם דהוא שכיח נגד נאבד ניחא, אלא דמוסיף עוד אפיו שיבר בה עצמות, וממנו תלמד דה"ה בנאבד הסcin, דהינו حق.

ועוד אני אומר דבאה דນמצאת פגומה דקאמר, אפיו לא הי מוסיף האי אפיו שיבר בה עצמות, יש במשמעות, יש בעסקין דגס נאבד הסcin הדין כן, דמי לא עסקין דນמצאת פגומה בפגימה גסה והלא כבר כתבו האחرونים בספר שחיות, אדם נמצא פגימה גסה לאחר שחיתה כשרה, מושם DAGGIM בזו שאין בכך העור לעשות, פשיטה דלא חיישין לה ואמרין דבעצם המפרקת נעשה, וא"כ ר"ה רק לרוחא דמלטה הויסי האי אפיו שיבר, דלא תדוחק לומר דນמצאת פגומה דוקא בפגימה דקה קאמר שאפשר להעור לשעותה, אלא אפיו בפגימה גסה שא"א לעור לעשותה נמי, ומשום דכל שחתק העור איתרעו הסcin וצריך בדיקה והאי פגימה גסה מעכבות הבדיקה, שכן פסולה ואל תקsha דא"כ ליבעי שני סcinים לשחיטה, אחת שיחתוק בה העור והשני ישוחות בה הסימנים דכיוון בדיקת הסcin שלאחר שחיתה מעכבות, ניחוש דלמא מישתלי ולא יבדוק, כמו דחישין לעניין בדיקת השוחוט אם מומחה, ודאי לאו מלטה הוא דכל שחוא חובה בכל שחיטה לא חיישין לשכחיה, והוא פשוט.

ונפלאת מאי על הרاش יוסף ז"ל שכתב בראש הסוגי שני טעמים להתריר בנאבד הסcin, חדא דהרי יש לסcin חזקת בדוק ואי דלעומת חזקת הסcin איכא חזקת איסור דבהתמה, הלא הבבמה שחותה לפניך. ובמחייב"ת זה ליתא אדם נאמר דעור ספק פוגם גם חזקת הסcin איתרעו לפניך, דהרי חתק בה עור, כי הא דהרי חזקת הסcin איתרעו לפניך נמי הכוונה דעתשה מעשה שאפשר לסלך האיסור, אבל אם השחיטה הגונה ע"ז אנו דין, דשמא איפגס הסcin השמי ש"כ הגאון, והוא דבנאבד הסcin איכא ס"ס שמא לא איפגס כלל, ואם איפגס שמא במפרקת איפגס, וזה טעות נגלה במחכ"ת, דהרי מיד כשחתק העור נתעורר הספק שמא נפוגמה כיון דעור ספק פוגם ואם היה מסלך ידו מיד היה האי סcin ספק פוגם ואני ראייה לשחיטה ומפרקת מה בעי הכא והוא פלא.

אבל מה שקשה על שיטת הרmb"ז ז"ל הוא ממה דקאמר ל�מן דר"כ מצריך בדיקתא בין כל חדא וחדא, כמוון כר"ה ולפסולי קמייתא דאי כר"ח ולאכשו כי בתירiyata לבעי לחכם, וקשה הלא לר"ה נמי תקsha תבעי בדיקה לחכם, כיון דלדיידי אבד לסcin חזקת שרורות וצריכה בדיקה לאחר שחיטה לעכובי, איך ישוחות את השמי בלי בדיקת חכם, ולא עוד אלא דגס מושם קמייתא לבעי בדיקה לחכם, דמה מהני בדיקת חכם של קודם השחיטה, כיון דבין הבדיקה לשחיטת הסימנים חתק עור, המאבד חזקת הסcin, וזה תמה גדולה.

שיעור הרשב"א והרא"ש ז"ל דר"ה דוקאBNמצאת פגומה קאמר, אבל נאבד הסcin גם לר"ה מודה דכשורה, דלא חיישין לעור שיפגום דלא שכיח כלל, והוא כמו רוב מוציאין אש"מ, דמיועטא כמוון דליתא ולא מצרפיין לחזקת איסור דבהתמה, כן כתוב הרא"ש ז"ל. והנה לפע"ד לא הי צריך לומר דהאי מיעוט עור פוגם אינו מיעוט גמור, דאפיו הוה מיעוט כשר מיעוטים, אין להקשوت, לימה סכוך מיעוט לחזקת איסור דבהתמה, דהא כמו כן איכא חזקת בדוק ד██cin ומוקמיין חזקה לחדי חזקה, ולא דמי להא דרוב מוציאין אש"מ כמוון, אם לא שיאמר דסובר הרא"ש כיון דה██cin נאבד גם בל"ה אין אנו דין על הסcin לא שייך להעמיד הסcin

דוחזה דהשתא עומד נגד חזקה דמעיקרא, ניהו דגאה"כ הוא ליל בתר דמעיקרא, הינו בשאיינו עומד חזקה אחרת כנגדה אבל לגבי חזקת טומאה דעתבל, כספק השוקול דינין.

ולפי תירוץ זה, הוצרכו לתרץ הא זאמר לקמן מכדי מיתלי תלין, ותלין במפרקה בתירiotic, הא אזן ספק השוקול הו, ואיך תלין להקל, שכן הוצרכו לחיש עולול יותר לפוגם בתירiotic מסוים דבקמייתא זהיר שלא לדוחוק את הסcin במפרקה כדי שלא יגום הסcin.

הת'' השלישי דבאמת אין חילוק בין איתרעת הסcin או הבהמה, אבל הכוונה, דאיפלו אי פוגם הסcin, עדין אפשר דנשחת כהונן, לאפשר דלא נגע הפגימה בסימנים, והוא ס"ס, וכתו בדשתא אתה שפיר דפרק בתר הכא, כל ספק לאותוי' מאי וכו', ועיין ב מהרש"א מ"ש דנחיא להו טפי לפ"י הא תירוץ מא מבתיוך קמא, ועיין ב מהר"ם, ועודין דבריו אינם מבוארם, דהא גם לת' קמא טעמא דר"ח דעתם ודאי פוגם וקרוב לפוגם יותר מעור.

אבל פירוש דברי התוס' הכי הוה, דהנה לפי התירוצים הקודמים אנו צריכין לומר בטעה דר"ח, או מושום דומוקמין הסcin בחזקתו דמעיקרא, או מושום דרגיל יותר לפוגם במפרקה מבעור, כדי שלא תקשה לך ממקואה שנמדד ונמצא חסר. אבל עדין קשה מטבל ועלה דשם איכא ג"כ חזקה דמעיקרא דה"ר אויל לטבילה, שהרי לא הי' חישין שמא הבים שטופו איזה חיצזה מגוףו, ולא הי' צריך בדיקה כלל אחר הטבילה, אם אין עליו דבר חזץ, וגם יותר יש לתלות באותו המין שעסוק בו כל היום, ומ"מ מטמאן אותו, ולכן הוצרך עוד לחלק ולומר דכאן קיל מושום דסcin נמצאה הריעוטא, אבל לא איתרעו, משא"כ בטבל ועלה דעלוי גופא נמצאה נגררת הנשחת לא איתרעו וכשר, משא"כ בטבל ועלה דהוריותה בהנטבל נולד, אע"פ עדין אנו צריכין גם לטעמי היתר הנזכרים לעיל כדי שלא יקשה ממקואה שנמדד, דהרי גם שם, המקווה איתרעו ולא הנטבל, וא"כ קשה כאשר מתרצה לא לאויל ספק שהה וספק דרס, כמה פריך ומ"ש, דאיפלו אם נפרש ספק שהה ודרס, הוא באופן דקרויב יותר להיתר מלאייסור, מ"מ לא עדיף מטבל ועלה, משא"כ בסcin דaicא סברת הסcin איתרעו ולא הבהמה, אשר בזה חלקן בין הא דסcin להא דטבל ועלה, אבל לפי תי' השילשי שמספרש סcin איתרעו, דהו ס"ס שוב אינו צריכין לשום טעם אחר, ונאמור דבסcin לא שייך חזקה דמעיקרא כיון דמספקינו על שתי הסיבות שלפנינו, דהינו חתיכת העור ונגעת המפרקה, עי' איזה מהם נעשה, וגם הספק שkol כי אין לתלות יותר במפרקה מבעור, ובכל זאת מתיר ר"ח משום דהו ס"ס וא"כ בספק שם ספק דרס, דע"כ נמי מה"ת בעין לרבות אותם משום דaicא בעין ס"ס חדא דרוב פעמים שחייב שפיר ומסתבר לומר דעתה כמו כן, ועודין דאיפלו שהה ודרס למלא מקום דaina פסולת כמו בחצי קנה או במעות בתרא, או דלא שהה כשיור, דאל"כ מה לי ספק שמותה או ספק שהה ודרס, עי' משני מ"מ איכא חילוק דכאן נולד הריעוטא בסcin וכאן בנוף החיטה, והגמ שכתבו דין חילוק בין איתרעת הסcin לבהמה, ייל דהינו דוקא כדי לתרץ הקושי' מטבל וعلاה אין חילוק, אבל לנבי הני ס"ס שפיר יש חלק בינהם, בין ריעוטא דסcin לריעוטא דבהמה, דבסcin בספק הראשון אם ה" פגום מתחלה או לא, אין חזקת אישור דבהמה מעידה דפוגם ה', משום דאפשר דמ"מ שחייב שפיר, דלא נגע כפוגמה במקומות המטרוף, משא"כ בספק שהה ודרס ספק ראשון אי שחת כמו שריגלו או שינה כאן, חזקת אישור דבהמה נגד האי רוב ומוציא, אמרינו סמוך מיעוט לריעוטה חזקת טומאה נגד ה' פגימתה דאין עניין לנשחת אל הסcin, אין להסמיד חזקת אבל בשיטתה דין עניין לנשחת אל הסcin, אין להסמיד חזקת אישור דבהמה אל המיעוט של פגימתה ה' - אולם במקואה שנמדד,

דילתה לר"ה, דיל"ה ע"כ עצם המפרקת בדרך הולכה אין עולל לפוגם יותר מעור, דאם נאמר דגס לדידי' עולל יותר אלא דמ"מ ריעוטא מקרי ובמקומות דיליכא נשחתה בחזקת היתר מטרפין, מה רבota איכא בשיבר בה עצמות, דהא ע"כ בפוגמות דקות מיר', דבגשות כבר כתבנו לעיל לדיננו כנאביד הסcin, אשר גם לר"ה כשר, וא"כ איזה ריבוטא יותר איכא בשיבר מבעצם המפרקת, דהרי לגבי פגימה דקה אדרבה איכא סברא לומר דבשברת עצם אין עולל לפוגם דקות אלא גסות, אלא ודאי לר"ה עצם המפרקת שהו רך אינו עולל לפוגם וכמו עור, ולכן איכא ריבוטא בשיבר בה עצמות, דעכ"פ גם פגימה דקה עולל יותר להעשות עי' שבירת עצם מעי' עור או מפרקת הרך, וא"כ לר"ה גם בשחיתות רבות שנגע במפרקת ונאביד הסcin כשרות דכמו דעור אין פוגם. כך מפרקת - אבל ר"ח דקאמר בנמצאת פוגמה כשרה, יותר תלין במפרקת מבעור, נצחת חומרא בנאביד הסcin אחר כמה שחיתות, לאחר נגעת המפרקת כלו אסורת, וכך רק לר"ח קשה תבעי בדיקה לחכם ואכשורי בתירiotic, אבל לר"ה דלא חייש למפרקת יותר מבעור לא בעי בדיקה רק לפטולי קמייתא, ולא בעי בדיקה לחכם, וסבירת סcin איתרעי וכו' יתבאר בדיור הסמוך ודוק'.

תוס' דה סcin איתרעי בהמה לא איתרעה הקשו ממקואה שנמדד ונמצא חסר, דשם נמי מטמאין הטהרות שנعوا על גביו, ולא אמרין המקוה איתרעו והאדם לא איתרעו, ותירוץ ג' תירוצים ואבארם אחד אחד.

ת'' הראשון, סברת סcin איתרעד, ולא הבהמה היא, דחזקת אישור דבהמה לא מצי מעיד על הסcin שנפוגם, כי רק דרך הזדמנות באו הבהמה והסcin יחד, ולכן אנו דין על הסcin בלי התיחסות להנשחת, וכל שהסcin יצא בחזקת השירות, מילא נגררת הנשחת אריהה וכשר, משא"כ בטבל ועלה דהוריותה בהנטבל נולד, אע"פ שהי' בחזקת ראי' לטבילה, מ"מ כל שנותער הספק עי' שנמצא עליו דבר חזץ, לא מצין להזכיר את הספק שנולד להקל מצד החזקה חזקת ראי' לטבילה, באשר עמודת נגודה חזקת טומאות - אולם במקואה שנמדד ונמצא חסר, כיון דחסר ואתאי, גם בלי חזקת טומאה של הנטבל און להעמיד המקואה על חזקתו דמעיקרא, ולומר השטה הוא דחסר, דהרי חסר ואתאי לאט לאט, וכיון דבכוב' א' איכא ספק במקואה זו, אי שלם ה' בשעת הטבילה, אומר הטמא, אני ודאי אתה ספק, ואני ספק מוציא מידי' ודאי, ולפי תירוץ זה, אע"פ שריעוטא דסcin ספק השוקול, דאין מפרקת עלול לפוגם יותר מן העור, מ"מ תלין לקולא מחמת חזקת סcin לומר דלא איפוגם עד לבסוף, וחזקת אישור דבהמה לא מעלה ולא מוריד, דגנור הנשחת אחר הסcin, וכן גראה מפי רשי' דלקמן, דה' מכדי מתלי תלין שכ' וא"ל "דהא ודאי נגעת סcin במפרקת לא פגמה טפי מוער שהרי אינו מכח עליו בכח, ואפ"ה תלי בי' לקולא וכו' עכ'ל.

הת' השני סברת ר"ח דתולה במפרקת להקל אינה, מצד חזקה דמעיקרא דסcin דלא שייך במקום דaicא לפנינו שתי סיבות שיכולים לפוגם דהינו העור והmprket, לא שייך ביה לומר דסיבת האחורה גורמת ולא הראשונה, דין זה דומה להא דגנע, או שנאמור דבזמן קצר כזה, בין חתיכת העור לנגעת המפרקת, לא שייך לאוקמי אדמעיקרא, אבל טעמו דר"ח משום דעור אין עולל לפוגם כמו מפרקת, لكن תלין במצו אלא דבטבל וعلاה דaicא חזקת טומאה נגד האי רוב ומוציא, אמרינו סמוך מיעוט לריעוטה חזקת טומאה דאין עניין לנשחת אל הסcin, אין להסמיד חזקת אבל בשיטתה דין עניין לנשחת אל הסcin, אין להסמיד חזקת אישור דבהמה אל המיעוט של פגימתה ה' - אולם במקואה שנמדד,

לן אם אלף חזקות יעדמו נגדה, כיוון דאין בהמה שום שייכות לסלין אלא דרך הזרמוות, ומוקה שאני משומש דחסר ואתאי, ובלאו חזקת טומאה של הנטבל איכה ספק על הזמן שבין שני המזciות, וטבל וعلا דטמא ודאי הוא משומש דרייעותא נולד בגוף הנטבל כמו שמחליך הש"ס - אמנם כל זאת לר'ח דאית ל' האי חילוקא בסיכון איתרעני בהמה לא איתרעני, אבל אכן לא פסקינו בזה כוותוי, אלא בר'ה דלא מחלוקת בין נולד ריעותא בסיכון לנולד בהמה, שכן נתקשו להו שם בנדחה, למה שרפינן תרומה על הנכסן בביית הנגע, כיוון דaicא תרתי לטיבותא הר' הנגע חסר לפניך וחזקת טהרה דברא, עד שהוחרכו לתרץ, משומש דגזה"כ דטמא אף שנחכר בתוך שבעה.

ולפ"ז הא דפסול ר'ה כאן בנסיבות הסיכון פגומה באמות רקס פסוק, כיוון דלא שיך כאן חסר ואתאי כמו במקוה, אלא דקשה טובא על הרמב"ם ז"ל, דבاهאי דטבל וعلا פסק בפ"ב ממוקוואות דטמא ודאי, אם לא שנאמר ממש"כ המל"מ פ"י"א שם לישב דעת הרמב"ם שסוטור את עצמו ממוקה על בחיבות, דהרבמ"ס סובר כת"י שני שבגמ' נדחה, דגמר סופ' טומאה מתחלת טומאה עיי"ש היטב, דלפי תירוץ זה בכל ענייני טומאה הספק קודאי - אלא דלפ"ז יש לי השגה רבתא על הרاش יוסף ז"ל שכ' בסוף סוג' דרוב ד'ה הנה קיימ"ל דאoki מלטה אחזקה, דבכ"מ דלא שיך חסר ואתאי פסוקין דמכח תרתי לריעותא לא הוה רקס פסוק, ולא ודאי, ומתוך זה יצא להציג את הכה"מ פ"ה מתרומות ה' כ"ד מקושי' הלח"מ שהקשה למזה ניחא להכה"מ הא דפסק הרמב"ם במניח פירות להיות מפריש עליהם ונאבדו, דזהה רקס פסוק, עד שכתב עליו הכה"מ דפושט הואר, ועל הלכה הקודמת דהוא דינא של חביתה שנמצא אח"כ חומר, תמה על הרמב"ם דפסק דזהה ספק, דמ"ש ממוקה, וככתוב הרаш יוסף דשפיר עבד הכה"מ דלא השיג, דהרי בפירות שנאבדו לא שיך חסר ואתאי, ובפי' הרשב"א בגיטין דנאבדו הינו נגנוו, ולא נרבכו, עיי"ש ואני תמה על הרاش יוסף בזה דמה עינה להא דפסק הרמב"ם בטבל וعلا דטמא ודאי, ואית דשאני טומאה דספק קודאי והא הכה"מ לא נכנס זהה דהרי הקשה מ"ש חביתה ממוקה, ואולי י"ל גם לדידן דפסקינו דלא כר'ח מהני סברת סיכון איתרעני בהמה לא איתרעני, לעשות עכ"פ מודאי ספק, אלא דהראש יוסף לא יתיישב בזה, כי הוא כתוב שם בפירוש דאן האי סברא סיכון איתרעני לית לנו כלל, והכל תלוי רקס בחסר ואתאי, ואיך יתרץ הא דפסק הרמב"ם בטבל וعلا דודאי טמא, ובסוג' דלקמן עוד נאריך בעניין זה ודוק'.

ע"ב גמרא מנה הא מלטה אמר רבנן אוקי מלטה אחזקה, הא דלא קאמר, זיל בתר חזקה" וכמו שאמר לקמן זיל בתר רובא" משומש דפשיטה לנו מסברא דלא ניחוש להשתנות הדבר, ואשת כהן שהליך בעלה למ"ה, אוכלת בתרומה על חזקת חי של בעלה, דאל"כ לא מצין טהרות אלא נשמרם כל שעה שלא נתמאו וכדומה, ולא עוד אלא דזאת נלמד מהא כתוב ושמרתם בתרומה וקדשים, דביהם באמות פוסל היסח הדעת, והוא פסול טומאה כדאמר ר"י בפסחים דף ל"ד ע"א, ש"מ דבשר מיליאlein בתר חזקה ואמרין דמסתמא לא נשתנה הדבר מכמותו שהיא, אבל כאן המכדר במקומות דאיתרער החזקה עיי' איזה סיבה, או נשתנה לפניינו ואנו מסופקים על העת שבניתים מתי נשתנה, וכן אמר מנה הא מלטה אוקי מלטה אחזקה, דהכוונה במקומות ריעותא, וכו' שאמר לעיל גבי מירא דר'ה, מדלא אמר נשחתה הורתה, אלא נשחתה בחזקת היתר עומדת, ש"מ דאפיקו איתרילד בה ריעותא, דהכא דכוותוי, אם ה' אומר זיל בתר חזקה" הוה מפרשין כמו זיל בתר

אולס כשאני לעצמי ה' נראה בפ' דברי הגמ', דאמור בטעמא דר'ח סיכון איתרעני בהמה לא איתרעני, דסביר כתבנו למלעה דבמץ פגימה גסה, שאון בכח העור לעשותה לכ"ע כשרה דעת' בעצם המפרקת נפוגה, וא"כ המדבר כאן מפוגמה דקה שדרכו של עור לעשותה, והנה לקמן דף י"ז בירנו באריות, דפוגמה הרואו' ליקרע את הסימן אפיקו במקצת צrisk להיות אוגרת הרבה, אבל החכמים נזרו על סיכון פגום אפיקו אין בכח הפגימה לקרוע את הסימן, שיחסיתו פסולה וסמכו זאת אקרא, "דושחתתם בזה" דבторה כתוב "ושחת" וקיים על מעשה השחיטה שתה" דרך המשכח ולא דרך קרעה ועיקור, ובדברי נבלה הוסיף, "ושחתתם בזה" דהיכן סיכון חד וחלק וכל שחתת בסיכון פגום אפיקו אין הפגימה גדומה כ"כ שמצו לקרוע את הסימן, שיחסיתו פסולה, והוא מדרבנן אלא שעשו כען דאוריתא, והוא פי' מימרא דר'ח שם דקאמר, מנין לבדוק סיכון מה"ת עיי"ש, ובפתיחה מה שהארכתי בזה, ומעתה כאן דע"כ מפוגימה קטנה וקלילא המדבר, דגדולה וגסה ודאי מפרקת קאתה ולא מן העור, שפיר קאמר, סיכון איתרעני בהמה לא איתרעני, ר'ל, דנייהו דסיכון איתרעני, מ"מ הבמה פסולתו ושייטתה כהונן, אלא דמ"מ בסיכון ודאי פגומה פסולתו השחיטה, אבל כאן דשמא בעצם המפרקת נפוגה השחיטה כשרה.

וע"ז פריך מבריית' דזה הכלל כל ספק בשחיטה פסול Mai לאו לאותוי' כה"ג דאל"כ Mai Km"ל, וע"כ בפסול דרבנן קאמר, דנמי ספקו להחמיר דnidon כדורייתא, וממשני לא ספק שהה וספק דרש, וע"כ נמי במיעוט סימנים קאמר דהוא אייבעי באיפש, דאל"כ Mai שאני מספק שמותה ולכנן פריך ומ"ש, Adams החמיר בספק שהי' במיעוט סימנים, למזה לא יחייב גם בספק סיכון כן, ע"ז משני דמ"מ כאן איקא שיוני בוגוף מעשה השחיטה, אבל בסיכון דחשתה הוגנת ביל שום שיוני אין להחמיר כל כך כנפער' עד זוויק' היטב כי הדברים עתיקים בס"ד.

עוד לאליך מיין על דברת התוס' אלו - דנהנה בתוס' נדה ב' ע"ב ד'ה התם תרתי לריעותא, הקשו מ"ש מקוה מנגע, דהרי בגע מיטמאין הנכסן לתוכן הבית תוכן ימי ההסגר, ע"פ שנמצא הנגע חסר בסוף שבעה, ולמה לא נצרכ' חזקה דהשתא דחסר הנגע לפניך עם חזקת טהרה של הנכסן, ונטהר אותו, ותירצ'ו דשאני מקוה דחסר ואתאי, אבל הנגע אין דרך להתחסר אלא בפ"א, והוסיפו עוד דבגע נזה"כ הוא, דאפיקו חסר בתוך שבעה, כל שי' שלם בשעת ההסגר טמא כל שבעה, וכ' שם המהרב'יל ז"ל, שהוחרכו לזו החוספה, דאי משומש לדילא בגען טעמא דחסר ואתאי, עדיין קשיה נוקי חזקת שלם דגע ננד חזקה טהרה דגברה, וויל' טמא מספק, אבל לא נשרו עליו את התרומה, לפיך הוכרחו לחיש, דבגע האי חזקת טהרה של הנכסן, ונטהר אותו, כיון דאנו דניין על שעת ההסגר, אשר אז לא היה שום נפקותא להאי גברא אם הבית טמא או טהור, ואיך נאמר דמשום האי חזקה דגברה שנכנס השטא, נתחסר הנגע בשעת ההסגר עיי"ש במהרמ"ל, ועיין לקמן בראש יוסף על התוס' ד'ה אדנפיך, שהקשה ג'כ' למזה לא יהי עכ"פ ספק, מכח דנקוי חזקה בהדי חזקה, ותירצ'ו של מהרמ"ל לא נירה לי עיי"ש - ולפ"ז קשיה נמי כאן מה הוועילו בתירוצים דשאני מקוה דחסר ואתאי דاكتי קשא בסיכון, ניהו דלא שיך חסר ואתאי מ"מ חסרונו דהשתא שהסיכון פגום לפניך, בציירוף חזקת איסור דבבמה יעשה ספק איסור, כקושיותם בגען שם.

ומה שנראה לפ"ז הוא, דהתוס' סברו בהאי תירוצא קמא, דר'ח חזקה דהשתא ליתא נגד חזקה דמעיקרה, עד דלא איכפת

אחזקה, כמו שמצינו בתרומה וקדשים דהיסח הדעת פסול בהם ולא אזילין בחר חזקה, ונפרש הקרא כפשוטו, דעתמוד על פתח הבית כדי לראות הנגע בשעת הסגר, אלא ואדי מנגע גופה ילפין חזקה, וכאבי דאחורי הדלת מאי אייכא למימר, וזה השיב ראב"י דלעולס "ל" דלא מנגע יליפין חזקה אלא מהלכה, ומאחוורי הדלת נמי יש לראות הנגע עי' פתיחת חלון, ומה דלא מפרשין הקרא דגזה"כ הוא בנגע כנ"ל, משום דגס בלי לעמוד על פתח הבית מציא לביר שלא נחרש הנגע עי' דרא דגברי, لكن עי' הקרא אתה שלא ישחה, ויסגור מיד, נclfפער'ד נכו פירוש הסוגי ואעפ' שהראשונים וגם האחרונים לא נחתו זהה, מקום הניחו ליהתדר בו ודוק".

תונס' דה' וידילמא, אין להקשוט וכו' דלמא הכא טמא מספק, דספיק טומאה בהר'י ספקו טמא וכו' שמעתי בבחורותי מפי הגאון מה' ז' נטע ואולף ז' לר'א'ב' דב'ב' שאמר שנעלמו מעיני בעיל התוס' משנה שלמה נגעים ריש פ"ה, דכל ספק נגעים טהור, והוא פלא - וכעת שבתי וראיתי במקור הדין שם, והוא נדרש בתו'כ' מן הקרא, וראה הכהן את הנגע לטמא אותו, דכתיב בנגע אדם, וכן במשנה שם רך מגעמי אדם מירוי, ואולי לא יליפין נגעם בתים מגעמי אדם, עידין הדבר צרייך תלמוד ודוק".

בא"ד דכל עניין טמא הכתוב וכו' ואפילו דבר שאין בו דעת לשאול, והקשה הרاش ישוף והא הבית בעצמו דבר שאין בו דעת לשאול הוא, ומה זה שכטבו דכל עניין ואפילו וכו' ולכאר' ה' הייתה אמרת הכהן את הנגע לטמא, וכן אמר ר' ב' בנדחה דף ה' ע"ב דכל ס' ט' הבא ביידי אדם נשאלין עליה, אלא דלפ' ז' קשה לי להפץ, ומה זה דבר שאין בו דעת לשאול, דכלים שבבית נתמאו עם הבית ואפילו נחلك לומר דכלים לא עי' אמרת הכהן נתמוא, אלא תחלה נתמוא הבית, וכן הבית נתמוא הכלים, מ"מ פשיטה דגנרגרים הכלים אחר הבית ואם הבית טמא ודאי, מפני שמקרי דבר שיש בו דעת לשאול, גם הכלים שבתוכו נגררים אחריו ע"פ שאין בהם דעת לשאול, וכן שם בנדחה דאר'י דכלים המונחים בקרע נתמוא עי' ספק מגע שרצ שבד האדם, כי נאמר,adam ach'כ נגע הכלים בטהורות לא נתמוא הטהורות מפני שהם דבר שאין בו דעת לשאול אתמהה, וכן דברי התוס' צ"ג ודוק".

בא"ד ומיהא קשה דה' מלטא דמי' למוקה שנמדד וכו' וזה' ג' הול'ל דשבקין חזקת נגע ואזילין בתר גברא דאומקין בחזקת טהרה והרי חסר לפניך עכ'ל, והקשה האר'י, ומה לא קשי' להו דנוקמי הבית בחזקת טהרה ויה' תרתי במקומות חדא ות' כיוון דrangleגעה hei שלם פ'א כבר יצא מיה' החזקה, ומ'ם הקשו התוס' דנטהר הנכנס תוך שבעה מה שחתט דה' הא דאושרין הכלים, ומוכח דפליגו על הא גבוי למפרע מה שחתט דה' הא דאושרין הכלים, ושচכת, דמיטריפין למפרע מה שחתט דה' הא דאושרין הכלים, ולא נעמיד הכלים בחזקת כשרותן וכמו שפי' רשי' בගיטין גבי מוקה שנמדד, דכל טהרות שנעשה על גבוי למפרע טמאות, דה'ינו תרומה שנשתמשה בכלים שנטבלו במקוה זו, ולא מעמידין התרומה על חזקת טהרתה, אלא נגררת אחריה האדם והכלים שטבלו במקוה חסר, ה'ה הנ' כלים שבשלו בו בשר משחיתות השוחט ששות', נגררו אחרי הבשר שנתבשله בהם, ואם התוס' היו סוברים כן, לא הוה קשי' להו, לאוקמי גברא חזקת טהר ונצחפה לחסרו הנגע שלפניך, דהלא כל שהבית טמא נגרר האדם הנכנס לשם אחריה בבית, כמו הכלים אחר הבשר שנתבשלה בהם, עי'יש.

"רובא" בدلיכא שום ריעותא, אבל כה אמר "דאoki מלטא אחזהה" הפירוש לאחר דיתילד ריעותא, אז נשתנה ודאי, והספק על זמן שבניתים, וזאת יליפין מנגע וכמש'כ התוס' דאפילו נמצא נמצא הנגע חסר בסוף שבעה ועיין עוד בדברנו לקמן ודוק".

ע"ש גמר' ודיילמא כגו' שיצא דרך אחורי דקחוי לי' - והקשה הרשב"א ז' דהא בפשיותו הוה מציא להקשות, דלאחר שיצא החזיר פניו לראות את הנגע, וכן הראש יוסף ז' כיוון בקושי' זו לדברי הרשב"א ולא תירץ מידי, ולפע"ד נראה, כמו דאמרינו لكمון ריש פ' כייסי הדם דושפך וכסה אמר רחמנא יצא זה שמחוסר שפיכה גרידה וכסוי הכי נמי ויצא פריך דילמא דשיכא זה שמחורי דעדיין הראי' הראונה כאן, דהא דכתיב וראה הכהן דרכ' אחורי ראי' קודם החשר, אבל הש"ס פריך דילמא דרואה ה'ינו מתחלה והע"ס ודוק".

רש" דה' יכול, יהיו רשות לך' לבתו ולছור ולסגור הדלת, עכ'ל ועיין ב מהרשב"א שכ' דבין בראשית דלא לך' לבתו לכתחה, ובין בסיפה דבידי עבד שפיר דמי, סתמא קתני, ומירוי בכל גונא עי'יש ולא ידעתי מה הוועיל בהז' דס' קשה, אדם לא ניזל בת ר' חזקה, מהיכי תיתני נאמר דיסגר עי' חבל ארון מביתו, ומיש'כ' דברייתא סתמא קתני, ליתא, דא'כ מה משמי ראי' כגו' דקימיא דרא דגברי, כיוון דברייתא סתמא קתני, אפילו לא קיימי דרא דגברי ומה לי אי מוקמינן כגו' דקיימי דרא דגברי, או כגו' דחווז לפתח הבית לראות הנגע, דהרי עיקר הברייתא לא מירוי אלא מדין דיסגר מיד כאשר יצא מן הבית ולא ישחה, והוא דנקט שלא לך' לבתו, אורחא דמלטה נקט, אדם אין לו עסק אחר למה ישחה שם, אבל גם בשהי' שס עובר על המוצה דלכתחלה שסגור מיד.

אבל לפען' דהכי מתפרק קושי' הש"ס על ראי' דאי לא אזילין בחר חזקה וצריך לראות הנגע אחר שיצא קודם החשר, מנ'ל לדריש ממה דכתיב "אל פתח הבית" דלא ישחה בהסתגרו, דלמא לעולם מותר לשוחות וממילא גם לך' לבתו ולסגור משם, אך דרכ' בעמודו על פתח הבית וראה את הנגע יסגר, ובידי עבד ילק' משם ויסגור מרווח באוון שאינו רואה את הנגע, ובידי עבד פשיטה דלא מעכב הא' ראי', דכל זמן דלא מתילד ריעותא ודאי לא חיישן דבציר לי' שיעורא, כמש'כ' לעיל, אלא שאם נמצא חסר לסוף שבעה באמת טהור למפרע דלא מוקמינן אחזהה, וכן אמרה תורה, דעתמוד על פתח הבית, ומදלא מפרשין קרא הכי, ש"מ אזילין בתר חזקה וליכא קפidea לך' לבתו ולסגור משם, אלא משום שהי', ועי' מתרץ ראי' דלעולס איכא למימר דלא אזילין בתר חזקה, ומ'ם א' לא לפרש הקרא דמשום שרואה את הנגע צרייך לעמוד על פתח הבית בשעת הסגר, דהרי גם מביתו יכול לראות עי' דרא דגברי, אלא דמש'כ' מהרשב"א, מושם דלישנא דברייתא ועי' בפרש כן, דאי כמש'כ' מהרשב"א, מושם דלישנא דברייתא דסתמא קתני קשי' לי', דודאי מירוי גם לסגור מביתו קשה טובה דהא ראי' איננו חולק על גוף דין דחזהה, שהוא מהלמם'ס אלא דלא יליף מנגע וכמש'כ' מהרשב"א בתוס' דה' מנא הא מלטא בדף השמוך, וא'כ אלישנא דברייתא לך' מ', דמאחר דעכ' פ' אזילין בתר חזקה لكن קאמיר טעם, דאפילו לך' לבתו ויסגור משם עי' חבל, נמי שפיר דמי, אבל מקרא לא מצין למילפ', דשמא אי לאו דיעילן מהלכה אזילין בתר חזקה הוה מפרשיןadam הא הילך לבתו וחזר לפתח הבית, שוב מצאתי שהלב ארי' עמד עי'ז, והביא שכן הקשה הרמב"ן מובא בחו' הר'ז ואין אחד מהם העלה בא' דבר המתקביל, אולם לפי פירושינו ניחא, דהכי קא קשי' לי'adam רק מהלכה ידיעין חזקה, אז שמא בגע גזה'כ הוא דלא סמך

הטמא אחר המקוות והנשחתת אחר הסכין, דהרי בשאיו לפניו לדון על הנובל ועל הנשחתת, לא נוקמי המקוות והסכין על חזקתו דמעיקרא, משא"כ בטהורות שנעשו ע"ג שפיר אמרין דנגרו אחריו הכלים הנטבלים כי כבר החלנו את הנובלים לטמאים ומילא גוררו הטהורות אחרות, הון הנה דברי הטוו"ז שהם ג"כ דברי הריבט"א ומעטה דברי התוס' לא די שאין חולקים על הטוו"ז אלא אדרבה מכונים לדבריו, דהא דלא קשי' להו, לצרף חזקת טהרה של הבית, הון לפ"ד דברינו פשוט, מושום דעתה כשהסר הנגע לפניו הבית טהור בכוכב"כ, ומה איכפת לי בבית, אם היה טמא עד עתה או טהור, ומה תאמר דיש נפקותא לידע זאת, מפני אדם טהור שנכנס בתוך ימי ההסגר לתוכו, לטהרו או לטמאו, הרי זה כמו שאמרו בכתובות דחיקת אמה לא מהני לבתיה, כן נמי הכא חזקת הבית לא מהני לאדם הנכנס בו, וכיון דלבית עצמו אין נפקותא בדבר, חזקת טהרתו לא מעלה ולא מורד, אבל חזקת טהרתו שנכנס בתוך ימי ההסגר לתוכו, לטהרו או ריק ע"י טהרה דגביא שפיר מעיד על הבית שהי' טהור אי, כי ריק ע"י שניכנס לתוכה אנו באין לדון על שתי החזקות דמעיקרא ודהשתא.

אולם בתוס' נדה מתרצים קושיתם זו, דנימא תרתי לטיבותה לטהור, כמו שאמרין תרתי לריעותא לטמא, דשאני מקוה דחרס ואתאי, משא"כ נגע דרכו להתחסר פ"א, והוא סייפו עוד דבגע גזה"כ,adam שלם הנגע בשעת ההסגר אפילו נתחסר מיד, מ"מ טמא הבית עד סוף השבע, וכבר הבאתי לעיל דברי התוס' אלו ומה ש' עליהם המהרמ"ל והראש ישך כתוב כאן, דברי מהרמ"ל אין מובנים אבל לפ"ד כוונתו מבוארת דהא דמחלקין התוס' בסברת חסר ואתאי, והוא התני' הראשון שבtos' כאן שהוקשׁו לסקין מקומו, אינו מספיק אלא לתרץ ר"ח דעתך לי' סברת סcin איתרعي בהמה לא איתרעי, וע"ז שפיר כתבו בסברת סcin איתרעי לא שייך אלא במקומות דלולי ריעوتא דסקין, היינו מחליטין לצד חזקה דמעיקרא, ורק אי נגרר בהמה אחר הסcin, אבל במקווה, בבלא טמא נמי הי' ספק מתי נתחסר, מהני חזקת טומאה דהנטבל לומר ארין ספק מוציאה מידי ודאי, אבל לר"ח דלית לי' סברת סcin איתרعي, כמו שביארנו טumo למעלה, כאשר כן הحلقتא, עדין קשה, ניהו נגע דרכו להתחסר בפ"א ולא חסר ואתאי, מ"מ עכ"פ נקי חזקת טהרה דגביא נגד חזקת טומאה דבבית, והי' ספק ולא נשורף תרומה עליו וכן שחזקת איסור דבבמה עומדת נגד חזקת סcin לר"ה, ונפסקה השחיטה עכ"פ מספק - וע"ז קמשני, דמ"מ נגע שאני דגזה"כ הוא שהבית טמא, אף שבציר הנגע מיד אחר החסגר, ועל זמן מיעוט זהה שבין יציאת הכהן להסגר, ודאי אין לחוש שנתחסר, יותר יש לתלות החסרונו בזמן שבעתימי החסגר - כן יתפרשו דברי התוס' ולזה כיוון מהר"מ שם. אלא דלפ"ז קשה טובא, איך ליף חזקה מגען, דילמא במקומות דאיთילד ריעותא לא מוקמיין אחיזקה דמעיקרא, ושאיי נגע דסמכין אורובה, דבזמן קצר משעת יציאה עד החסגר לא נשתנה, וע"ז ודז"ק.

תנוס' דהא אלא לאו משום דאמרין אוקמיין אחיזקה, ואני לומר דשאני הכא דאלין לחומרא וכו' והקשחה הראש ישך בדיבור הקדום, אחזקי' adam הי' הנגע גדול וכו' והקשחה הרה"י טמא ולא מוקמיין דהא גופה קשי', כיון דספק טומאה הרה"י טמא ולא מוקמיין אחיזקה,ותי' דהבית דבר שאין בו דעת לשאול הוא, ויפה דחחה הלב ארוי' תירוץ זה, דא"כ קשה להיפק דאי ספק טהור כמו ברה"ר, ואיך נלמד חזקה בעולם - ועוד הלא כבר כתבנו, דבית דין דעת לשאול יש בו - אלא דקושי' אין כאן, דרך ספק השkol אלין בס"ט ברה"ר לחומר וכמו בסוטה דע"י מקרה שאירע נולד לנו הספק דמעיקרא, וא"כ שפיר מעד חזקת איסור וחזקת טומאה את הספק לקולא, אבל בחזקה דמעיקרא נגד חזקה דהשתא, מקום אלא לעומת הנשחת והנטבל, ولكن לא שייך לומר דנגרר

ובמחכ"ת של הגאון ז"ל ערבותם דברים ראויים כאן, כי לא ירד לעומק העין, וההקדמה שהניח דהבית טמא מפני שבשעת מציאות הנגע הי' הנגע שלם ובטלת חזקת טהרה דבבית, הוא דבר שלא ניתן להאומר, דניינו דאי בשעת ראיית הכהן את הנגע, החלנו את הנית לטמא, אבל כאשר בסוף שבעה מצאנו הנגע חסר ועלה הספק אצלנו שהוא שמא נתחשר עוד קודם הנטבל ומילא החלנו בטעות את הבית לטמא, למה לא נצרף חזקת טהרה דבבית לטהרתו, ותדע ממקוה שנמדד שכן הוא, דהרי כל הנטבלים בתוך המקוה שהיתה שלמה בעינינו החלנו לטהורם, ומ"מ אחר שנמצא המקוה חסר לאחר זמן נתעורר הספק שהוא המקום חסר אז כשבלו הני טמאים, מצרפין חזקת טמאו לאו כבורי כמושג, ומילא גם מה ש' בראש החלנו לטהורם, וזה בדורו כמשמעותו, ומילא גם מה ש' יוסף דהתוס' פלגו על דטו"ז, ליתא וכאר אבאר בזה בס"ד, ובתוך דבריו יתורץ שפיר קושיתו דלמה לא קשי' להו לתוס' שנימיד הבית בחזקת טהרתו הקדومة.

ותחללה נבר דברי הריבט"ז שהם דברי הריבט"א لكمן בפ' כיסוי הדם, שכתב דטהורות שנעשו ע"ג נגררים אחר הנטבלים במקווה, וחיקת טהרתו לא מעלה ולא מורייד לשנות את דינם, והסבירו לכארו' מבוארת דאנו דניין על המקוה בשעה שטבלו בו הטמאים אם עדין הי' שלם או כבר חסר כאשר נמצא אח"כ ואז לא היו להני טהרונות שנעשו ע"ג עדין שום شيء עם הני הנטבלים, והחלנו עפ"י צירוף חזקה דהשתא עם חזקת טומאה דהנטבלים שהמקווה היה אז חסר ומילא הנטבלים טמאים כמו קודם הטבילה, ואיך יבואו הטהרונות שנשתמשו בכלים הנטבלים אלו לעודו שלמות המקווה הנקה בזמן שלא הי' להני טהרונות שום נפקותא בשלמות המקווה או בחסרונו - אלא דעתו זה יקשה לנו כי האי סברא עצמה נוכל לומר גם לעומת חזקת טומאה דהנטבלים, כי אנו דניין על המקווה מתי נתחסר והחזקת דהשתא אומרת שנתחשר מיד אחרי המידיה והחזקת דמעיקרא אומרת השתה היא דחסורה, ואני לפנין מנגע ליאול בתר חזקה דמעיקרא ולומר השתה היא דחסורה, ולמה לא נימא דהנטבלים נגררו אחורי המקווה, וכל שהמקווה בחזקת שלם, ממי לא נתקשר והחזקת דהשתא אמרת שנתחשר מיד ר"ח דקאמר סcin איתרעי בהמה לא איתרעי דס"ל דהבהמה נגוררת אחר הסcin, וכל שנחלייט מכך חזקה דמעיקרא, דסקין השתה הוא דאיתרעד ממי לא נגרר הנשחתה בה אחורי הסcin, אלא דנוון קר"ה פסקין דמצרף חזקת איסור דבבמה לחזקת פגום דהשתא, וא"כ לית לנו האי סברא דגירה, ואיך נאמר חזקה דטוהרה לא מהני להעיד על שלמות המקווה אלא נגררים אחורי הנטבלים, וחזקת טומאה של הנטבלים תהני לגרוע חזקה דמעיקרא של המקווה, ולא נאמר דהנטבלים נגררים אחורי המקווה, אבל דע דברי הבאתי כמה פעמים סברת התוס' והרא"ש בב"מ חזקה לא שייך אלא על דבר ידוע ושאנו דניין עליו, כי דבר שאין לנו שום נפקותא אם הוא כך או כך לא שייך להעמידו על חזקתו שלא נשתנה, ומילא גם בדבר ידוע, שהוא לפניו כל שאין לנו שום נפקותא בדבר לא שייך לאוקמיין אחיזקה.

אמור מעתה סcin שנמצא פגומה ומוקה שנמצא חסר, ואני מוספקים מתי נפגמה הסcin ומתי נחרה המקוה כיון דהשתא בכוכב"כ הסcin פגומה ואינה ראוי' לשחיטה, והמקוה חסר ואני ראוי לטבילה, מה לי אם השתה נפגמה ונחרר או לפני זה זמן מה ולא שייך לאוקמי אחיזקה דמעיקרא אלא אם יש לנו איזה נפקותא, והיא ששחת בסcin וטבל במקואה ואיז שייך לאוקמי על חזקתו דמעיקרא, וא"כ שפיר מעד חזקת איסור וחזקת טומאה כנגד החזקה דמעיקרא כיון לכל עצמיות עין החזקה כאן אין לו מקום אלא לעומת הנשחת והנטבל, ولكن לא שייך לומר דנגרר

אלא כי הא דר"ה באיתילד ריעוטא קמבעי, ומכח"כ להני שיטות דאפיקו איתיילד ריעוטא מחיים נמי סמכין אוורוב בהמות כשרות, דחאה מנ"ל, וממילא גם הנני יליפותות שהביא, אין להם מקום כאן, דהרי האי דינא לא נשמע מהם.

אבל דעת, כי לישיב הסוגי על נכון לא מצאת אלא לפי שיטת הרמב"ס ז"ל, דס"ל דכל הספקות מותרות מה"ת, כמו ס"ט ברה"ר, אשר באזה פליגי לעיל אבוי ורבא, כמו שהבאתי שם בשם השב שמעתה - והרשב"א ז"ל הקשה על שיטת הרמב"ס מסוגי זו, דמה קמבעי מנ"ל דזילין בתר רובה מקרא, דהא ספק השkol מותר מה"ת ונילך מס"ט ברה"ר, ומכח"כ דרוב מותר ואפלו מדרבנן כדי אם אסרו הספק, אבל לדעת הראשונים ספק אסור מה"ת מסוטה, דילפין מינה ס"ט ברה"י לטמא, והה בכל איסורי התורה דבעין למיזל לחומרא, כמו שפרש"י לעיל עי"ש, שפיר קמבעי לי, מנ"ל דיש חילוק בין ספק השkol לרוב, כך צרך לפרש לדעת הרשב"א ויתר הראשונים. אבל קושי הרשב"א על הרמב"ס לק"מ, כי מה דקמבעי לי, מנא הא מלטה דאמרו רבנן זיל בתר רובה, היינו לעשותו כודאי, ולא מטעם ספק להקל, ונפ"מ למיזל גס בקיים מצות, ספקן לחומר כאשר אבאו, וכן נגד חזקת איסור, ולמר זודאי נשנה מכח הרוב, تعد שחררי מפרש, דקמבעי לי' כגון קטן וקטנה, דפליגו בי' ר"מ וחכמים, ולמה לי' להביא מפרק לחמו, ולא קאמר כי הא דר"ה דלעיל, דאלכין בשרא בכל יומא בלי' בדיקת חי"ט, דהרי אפלו נטלן זאב והחירין כשהן נקובים, סמכין אוורוב בהמות כשרות, וכן אוכליין חלב ולא חישין לטופה, אלא דחאה פשיטה לי', דהרי גם ספק טרפה איינו אסור מה"ת רק מדרבנן, ואיך נחמיר ברובה ומכח"כ דלא נבעי קרא על רוב, כיון דאיתן לו לפוטא מטומאה ברה"ר, ספק איסורין להקל ומכח"כ רוב, אבל בקטן וקטנה קמבעי לי' כי שם לויל דזילין בתר רובה מכח ודאי, לא הוה שרין לדoor זה, לא מבעי לפי גירסה אחת ברמב"ס, דבאייסור כרת מודה דספקו לחומר מה"ת, וא"כ اي' רוב דינו כספק ולא כודאי, איך ידורו זה עם זה באיסור אשתי אח שהוא בכרת, אלא אפלו נניח גם באיסור כרת הספק שרי מה"ת, למ"ד חתיכה אחת משתי חתיכות בעין, וכאשר כן הحلכה, ומ"מ אס מה"ת אין חילוק בין ספק השkol לרוב ורק דרבנן חלקו לגוזר על הספק ולא על הרוב, במצב יבום לי'א בקטן וקטנה שום מצוה, דשמא הוא סריס או היא אילנות, איך ידורו זה עם זה במקומות דליקא מצוה, ואבאר לך דבר זה - הנה החוו"ד ז"ל בראש בית הספק שלו חידש לנו דבר זה, דרך באיסורין קאמר הרמב"ס דספק מותריין אבל במ"ע בספק לא יצא, אלא דהוא זיל נסמן סברתו על מירמא דר' גידל סוטה כ"ט דיליף חילוק בין דבר שיש בו דעת לשאול, לאין בו דעת לשאול מסתרת הכתובים, והבהיר אשר יגע בכל טמא לא יאכל", האגע בספק יאכל, וכל טהור יאכל בשער" טהור ודאי יאכל, ספק טהור לא יאכל, הרי לך דבר כל מקום דיבורה התורה בלשון ודאי, ולכן ס"ל לרמב"ס דבלא תאכל נבלה וכדומה, נמי מתפרש כן, ודאי נבלה ל"ת אבל ספק תאכל, ובמצוות אמרה תורה אכול מצה נמי כן מתפרש, ודאי מצה אכול, אבל בספק מצה לא יצאת ידי חותך, עכט"ק של החוו"ד והאחרונים התחכמו עפ"י הקדמתו, להמציא בטופה, דכתיב זאת החיה אשר תأكلו, ודרשין חי אכל, שא"ח לא תאכל, נמי ספקו אסור, דחי ודי אמר רחמנא, עיין בלב ארוי ריש פרק אלו טרפות וכו' בכל לאו הבא מכלל עשה - אבל לא כן עמידי, כי כלל גדול בדרשות חז"ל שהעיקר נבנה על הסברא, ולפי סברתם דרישו המקראות, כאשר הראות זאת במקומות אין מספר, גם במס' ז', ועיין בתוס' ליקמן פ"ח ע"א ד"ה ור"י סבר דמו ואפלו מקצת דמו, שתמהו, דר"י ורבנן הפכו סברתם גבי בכור אפלו מקצת בכור, ותירציו

דראשונה עדיפה מן השניה, גם בטומאה כן, ודבר זה למדתי מtos' פסחים ט' ע"א ד"ה ואת"ל, שכתו בת"י האחרון דספק הרגיל מהני להקל אף ברה"י, אע"ג דס"ס לא מהני, וטעמא דהא מלטה הוא, כי בכל ספק טומאה גזה"כ דאלכין לחמיר, ומכח ודי ולא מספק, וא"כ ס"ס נמי לא מהני, משום ד"א לדון על שתי ספקות אחת, וכאשר דניין על ספק הראשון אמרין ודאי ולהחמיר, וממילא כמו כן בספק שני ושלישי, אבל בספק הרגיל לצד אחד, דיליכא גזה"כ בכהג'ו, שפיר אזליכן לקלוא, וכן הוא בחזקה דמעיקרא נגד חזקה דהשתא דחזקת דמעיקרא עדיפה איזלין בתרה גם בס"ט ברה"י, שוב ראיתי כי הראש ישך בעצמו לקמן ב"ה הנה הראת לדעת כתוב בדברי, ופלא שלא הזכיר כאן לישיב קושיתו, ודוק".

דף דף י"א ע"א גמר' מנא הא מלטה דאמרו רבנן זיל בתר רובה, ראיית ב"ש חתן סופר לדודי הגאון זיל שמדקדק למה לא קאמר סטם, מנא הא מלטה דזילין בתר רובה, כמו שאמר לעמלה מנא הא מלטה דומוקמין אחזקה, ואגב שיטפי' לא עיין אז בגמ' כי גם לעיל קאמר כמו מנא הא מלטה דאמרו רבנן.

ורגה לעיל פרש"י זיל במקומות הרבה סמכו על החזקה לאסור ולהתир כי ההוא דלעיל, ור"ל הא דר"ה, דאמר בהמה בחזקת איסור עומדת וכו', ופосל השחיטה בנסיבות הסיכון פגומה, משום האי חזקת איסור, וכבר כתבו לעיל דמש"ה לא קאמר מנא הא מלטה דאמרו רבנן זיל בתר חזקה, אלא דאoki מלטה אחזקה, משום דرك דחזקת דאיתרעו קמבעי לי', ולכן מדויקדק הלשון דאמרו רבנן דהס דחשׂו דין זה ואע"פ שהוא דאוריתא, אבל הכא ברוב דפרשי' דאיידי במנא הא מלטה דחזקת נקט נמי הא, הרוי לא משמע לי' לרשי' דקאי נמי אדר"ה דלעיל, דאמור בסיפה של מאמרו, נשחה ב חזקת היתר עומדת וכו', דהינו מכח רוב בהמות כשרות וכדامر לעיל, דמשמעני אפלו איתילד בה ריעוטא, חדא משום דלא ידע רשי' זיל נפרש הני לפוטות שבגמי, דלא נשמע מהם דאפילו באיתילד ריעוטא אוקמינן בחזקת הרוב, ואמרינו דלא יצא מן הרוב, ועוד משום דלא קאמר האי לישנא, מנא הא מלטה דאוקמינן על הרוב, דlisamu minyi דקאי אדר"ה, דאפילו באיתילד בה ריעוטא קמבעי, لكن פרש"י זיל דאיידי דחזקת, קמבעי א羅ב, וכונתו אממשה בכל יום שאוכלים בשר בלי בדיקה אחריה חי" טרפות וכן חלב, בלי לחוש לטרפה וכדומה, ולא חישין למיעוטא, ולפ"ז ודאי קשה לישנא, "דאמרו רבנן" דהא מלטה לא מצין מפורש ברובא דליתא קמן, אלא בקטן וקטנה, והוא באמת פלוגתא דר"מ ורבנן, וקשה לומר דעל זה כיון באמרו "דאמרו רבנן" ודרך פלפול אמרתית דכוונת הש"ס על האי רובה דאמרו רבנן, רובה וחזקה רובה עדיף, וע"פ מה שראיתי בשוו"ת מהרי"א זיל לישיב קושי התוס', דחאה מצין למילך רוב מחזקה, דהרי רובה עדיף מחזקה, וכותב הוא זיל דא"כ לא הוה מצין למימר רובה וחזקה רובה עדיף, כדי לבא מון הדין להיות כנדון, זאת יש להכניס בלשון הגמ', דמן"ל הא דאמרו רבנן זיל בתר רובה, ואפלו נגד החזקה, שאם לא תמציא לפוטא על רוב אלא מק"ז מחזקה, איך תאמר דרובה עדיף מחזקה דהא אמרין דיו וכו'.

אבל הר"ן זיל בחידושיו באמת מפרש דקאי על סיפה של המירמא דר"ה, דמן"ל הא דאמרו רבנן לעיל דזילין בתר רובה אפלו במקומות דאיתילד ריעוטא, וממילא ניחא לישנא "דאמרו רבנן" אלא דקשה לפ"ז דקאמר בגמ', דרוב בסנהדרין ותשע חנויות דאיתא קמן לא קמבעי לנו, אלא כגון קטן וקטנה דפליגו בה ר"מ וחכמים, ולמה לא קאמר דרובה בין דאיתא קמן ובין דליתא קמן לא קמבעי לנו, וכאשר באמת מסיק לבסוף הסוגי', דלא אני

ומעתה נשוב למה שהתחלנו ב' לפרש דמש"ה פריך מקטן וקטנה דפיגו בהן ר"מ ורבנו, Adams לא נדעRob מקרה דחשי כודאי, אלא י"ה דינו כספק שמותר בכ"ת, מ"מ עשה דמצות בום ע"כ ליתא בקען וקטנה דשמא הוא סריס או היא א"לנות,وضיטה דלא ציוויה התורה לקיים ספק מצוה, במקום ודאי כרת, דין ספק מוציא מיד ודי.

ולפי הצעה הנ"ל נבואר הסוגי לדעת הרמב"ס דכל הספקות מיותרות, וביקע Rob מ"ל מקרה דהוה כודאי וכן קמתמה,ala כתוב אחר ריבים להטות וכיוון Dunn עפ"י Rob סנהדרין אפילו להרוג את הנפש, ע"כ Dror כודאי לכל מיל, ע"ז משיב Dror ואית' קמן לא קמבע לי', נקט גם ט' חניות, ע"ג דבאייסוין גם ספק מותר ולמה לי Rob, דשאי בשר, ספק משוחטה או מנבללה, דאייכא נמי חזקת אישור דאיינא זבוחה, וכן כתבו התוס' נה ד"ח ע"א ד"ה אחר הרוב, גם בט' חניות אייכא על בשער הנמצא חזקת אישור שאינה זבוחה - והדין עם וכמו שהארכנו למעלה דברבר שאנו Dunn שייך לאוקמי אחיזקה, אבל השאר דין הנידון עליהם, לא שייך לאוקם על החזקה, כי רק עפ"י סברא זו דבריהם מבנים, - אבל על רובה דליתא קמן וכגוון קטע וקטנה קמבע לי' וכמו שביארנו לעלעה, Dolli Krav Dror כודאי איך נאמר DIDOR במקום אישור כרת ודאי מצד ספק מצוה.

וע"ז הביא כל הנני לפוטות, מקרבותנות ומפרה אדומה ועגלה ערופה ושער המשתלה, דכל הנני מצות, Ai לאו Dror כודאי, Ai אמרה תורה תקיים המוצה רק בספק דשמא טרפה הוה, Ach"c יליף ממכה או"א ומרוץ ועדים זוממין, דכל הנני Ai Dror רק ספקאה הוה, Aiict צotta הדרורה להרוג את הנפש על הספק, ור' Ai אמר דעתיא משחיטה עצמה דامر רחמנא שוחט וליכול, ולהוש דלמא במקום נקב קשיט.

הנה גם Ai יפותא ניחא לדעת הרמב"ס דכל נקה"ו נבלה, ואין שחיטה מועלת בו, ואם הרוב רק ספק הוה שהתורה התיירה, כל הנרי Aiict חזקת אישור דאיינא זבוחה, ועליך להביא Rai שニיחה, ממש"כ הפלטי דכל ספק נקה"ו ספק בשחיטה הוה, וכאשר החזקיتي דברו לעיל וכן נהרא שדעת הרמב"ס נמי כן הוא, כאשר ביארתי במ"א, ודז"ק היבט.

ע"ש גמר' כי קמבעاي לו רובה דליתא קמן. בסוף הסוגי כ' ריש"י ציל דהדר מחילוק זה והכל נלמד מקרה אחר ריבים להטות, ויש לראות דאייה סברא יש לחלק בין רובה דאיינא ובין רובה דליתא קמן, ומה לי ט' חניות דאמרין על בשער הנמצא לפני החניות כל דפריש מרובה פריש, ולא אמר כן על בהמות דעלמא שרובם כשרות, דהאי עולה אני מקריב, או האי קטן וקטנה שאני דן עליהם פירושו מרובה דעלמא ולא ממייעוטם, עיין בהගות ר"צ חיוט שנטעורה בהז' ולא העלה כלום.

אבל דע כי הפרמ"ג ז"ל בפתחה לטעורות חקירה א', מניה לנו כלל גדול דכל שלא היה האיסור וההיתר ניכר מعلوم, לא שיקד ב' ביטול חד בתاري, כי על כל חד וחדא אני דין שמא הו טרפה, ומה לרוב הכא, וכן הסכים עמו החוו"ד בס"י ק"ח סק"ה, והביא Rai נפלאה מהא דפרק ל�מן, ור"מ דחיש למעוטה האיך אכל בשראי, ומה פריך, וכי לית ללה"מ חד בתרי בטל, ויתבטלו מיעוט הטרפות שביעולם ברוב הנסיבות ומותרין כולן משום חד בתרי בטל, ואין לומר דאפשר לברר איסورو ולא שייך ביטול, דהא שמא במקומות שחיטה נקב הוה קפריך, וזאת Ai לא בברר כמוון, אלא ודאי דכל שלא ניכר ההיתר והאיסור מעולם לא שייך ביטול חד בתרי עי"ש. **ולפ"ז** גם כל דפריש מרובה פריש לא שייך, דהרי אין כאן

שאין לדומות הדרשות, אלא מה שהש"ס מדומה, והביאו עוד שם סתירותים אלו, וע"כ כוונתם דלפי סברתם דרשו ח"ל פעם כן ופעם להיפך, והוא האמת, ולכן אין להביא ראי' מדשות ר"ג בנדה שם, שכן דרוש בכ"ת, ובפרט דשם בחד קרא כתיבי הני תרתי, ויש יותר מקום לדיקק רישא וסיפה, וכעין שכטבו התוס' ריש מכילתא, דנדיר ונדבה בחד קרא דיקין ששניהם דוקא, אבל במא לא, ולכן גם כאן לא נסמך על הדרשה, אבל נראה מה יאמר הסברא והשכל, אם הספק בל"ת ועשה שוויין, או חלוקים הם זה זהה, ואחר הסברא נלך.

והנה כבר הבאתה לעיל דף ט' דברי השב שמעתתא שմסביר לו מה חמורא סכנתא מאיסורה, שכתב דכל שהתורה התיירה מחייב חזקה או Rob, ע"פ שקמי' שמייא גלייא, דהאי יצא מן החזקה והרוב, מ"מ אין עליו אשמה, כי היא אнос בראשות התורה, ולכן גם מצין למימר דבכחגו' לא אסרה התורה ומילא לא עביד אישורא משא"כ בסכנתא, הא סמייקה על החזקה והרוב לא יצילנו מן הנזק, אם מ"מ אריר שהמייעוט בא לידיו, ולכן סכנתא לא מהני, לא Rob ולא חזקה, והנה דכוותי' בספק לדעת הרמב"ס דהתורה התיירה, ואפילו אם ידמן דאיסורה אצל אнос הוי בראשות התורה ואין עליו אשמה, ועיין מה שכטבתה שם לתקן דבריו, ועתה אני רואה כי לא הוועתי כלום, כי דבר זה Ai'a להעמידו, והנה לפי הקדומו, מובן החילוק הגדול שבין עשה ללי"ת לעניין זה, שכבר כתוב הש"ז ח"מ סי' כ"א בשם היירושלמי דלעולים אнос כמאן דעבד לא אמרין, אלא אнос כמאן דלא עבד, והסביר ברורה, דכל מה שעבד באнос, כיון דחסר מחשבתו ורצוינו לשעות כך, הרי לא נחשב המעשה לכלום, אבל להיפך מי שלא מציא קמי' מה שומולט עליו מחייב איזה אнос, Shihui' חשוב כמאן דעבד, זאת לא אמרין, וע"פ שאמרו ח"ל, חישב לעשות מצוה ונאנס ולא עשאו, מעלה עליו הכתוב כאלו עשו, אין זה אלא לעניין שכר אויל דמחשבה כמעשה, אבל סכ"ס המצווה לא עבדו ולמשל, אם הביא קרבן ונמצא Ach"c טרפה בסתר לא נאמר דין אונס ה' בראשות התורה ותיפור מלhibia קרבן אחר, ולכן חילוק מבואר דבל"ת שפיר מצין למימר דספק שי' רחמנא ואם אריר שאכל איסורה פטור מצד אונס בראשות התורה, אבל במקרים עשה, אם אכל ספק מצה או הביא ספק קרבן, Aiict נימה מספק Adams קמי' Shmi' גלי' דפסול ה' הרי Aiict לומר דכל שמחות אונס לא אכל מצה ולא הביא קרבן, הוה כמו שאכל והביא,อลום חזקה ורובי דמנהני נמי בנסיבות עשה, ע"כ כודאי יחשב, ואז מש"ה אמרין דמציא מביא קרבן שהחזקה או הרוב מעיד עליו שקשר, משום דמציא לסייע דודאי כן הוא, וניהו Adams מ"מ הוא מן המייעוט לא יי"ח, מ"מ לא בעי למיחס למייעוט דכמאן דליתא דמי, Dror כודאי יחשב, ומילא דבזה נדוחין דברי השב שמעתתא דהרי בסכנתא נמי נימא הכי דלא צריכין לחוש על המייעוט כמו בנסיבות אלא ע"כ לומר, Dsc"ס יותר חשו ח"ל על איבוד נש מהה שחווע על ביטול מ"ע, ממילא לא צריכין תו לשברטו דה"ה דלא חשו על עבירות הל"ת בדאיכה Rob או חזקה, כמו שחווע בסכנתא, ומוה"ת באתות גם בסכנתא אין לחוש למיעוטה וכן ז"ל דחמירא סכנתא מאיסורה רק מדרבנן הוא ובמ"א הארctic בגעין זה עיון לקמן פרק אלו טרופות דף מ"ז ע"ב.

אבל היצא לנו ממה שכטבנו דבאמת רק בל"ת קסביר הרמב"ס דספקות מיותרות אבל בנסיבות עשה הספקות איינו יוצא בהם, ומוה"ת לחומרא בעין למיזל בהו, ומטעם שכטבנו לעיל, דבל"ת פטור מטעם אнос כמאן דלא עבד, אבל בעשה לא מיפטר מטעם אונס, אבל Rob וחזקת מהני גם במאן משום דאיתן לנו יפותא עליהם דהו כודאי וה' דמנהני בסכנתא מה"ת כנ"ל.

האי דרשה *שיהי* שניהם שוון, זאת, גם המשתלה צריך להיות כשר ליף לפחות מהן לא אין הגROL קבוע לעזאזל אלא בראו'ו לשם, יותר אני קמתמה דלא מצאתי מי שהרגיש בדקודוק עצום הלאה, ומה שהקשה המהרש"א דלמה לא ליף מהא דבעינן שניים שוון שצרכיכם להיות כשרים לק"מ דאי זה אלא למצוה ולא לעכבר כמבואר במשנה ריש פ' שני עשרי, אבל מה שנלעפ"ד הוא, בדברי המהרש"א *יל"י* קושיתינו, והכי פירוש הגמר, מתחילה משקה מהא דשניהם שוון, וליחס דילמא חדא טרפה הוה וא"כ אינס שוון, וכי תימא מה נפ"מ, ר"ל אין זה אלא למצוה ולא לעכבר, ע"ז משב דהלא אין הגROL וכו' והוא לעכבר, ודוק'. שוב ראייתך מעין זה בהגחות ר"ץ חיות ז'ל.

רש"י ד"ה וסנהדרין דתנו י"ב מצין ו"א מחייבן זכאי. מה דלא הביא דרוב מחייבן חיב, משום דברמת י"ב מחייבן לא קטלין, והרי אמרה תורה לא תהא אחרי רבים לרעות, אלא דכלאורה מהא ד"ב מכך אין זכאי, אין ראי' כל דאלין בת רובה דמקש"כ אי לא ניזל בת רובה, דלא קטלין לי בשביל המיעוט דמחייבין, אבל כוונת רש"י אידיוקא דמהא ד"ב מכך אין זכאי נשמע, אדם איכא רובה לחיב דמחייבן אלא דאי צריכין יותר מ"ב ומרבנן עליהם עוד דינים כמובואר בסנהדרין, וכייד שלא להאריך בהאי דינא כתוב רש"י בקיצור דלענין פטור סגי ב"ב, ולענין חיוב צrisk לעיין שם במקומו איך הדין ודוק'.

רש"י ד"ה היכא דלייף שמחובר מבחוץ לצד הגב וכו', מה שלא פי' כן לעמלה גבי רישא של עולה, דקרו אמר נמי היכא דלייף ליל' בה, משום דשם לא הקפידה התורה אלא שלא ניתן לנתחים, וכל שיש קצת חבר בין מבחוץ ובין מפנס שוב לאו לנתחים נתחכו, אבל כאן הקפידה התורה שתהא*האליה תמיימה*, כל שנחתק שוב אינה תמיימה, אפילו אי לא מוחתק לנתחים, לפיכך הוצרך רש"י לפרש האי ליפ' דהכא, הכוונה שנחתק רק מבפנים אבל בחוץ לצד הגב נשר שלם מכל וכל שלא יהי ניכר שום קרע וסדר, כדי שיהי' נופל עליה שם תמיימה וזה פשטוט ודוק'.

תנוס' ד"ה מנא הא מלטא, וא"ת כיוון דאמורין זיל בת ר חזקה כ"ש' בתר רובה וחזקה רובה עדיף, ו"יל דלאב"י פריך דלא קים לי' חזקה מקרה עכ'ל, ופי' רק מהלכה ואין למידון ק"ו מהלכה, והקשו האחוריים דעתך נלמד דאלין בת רובה מקרוב, דרוב עדיף מקרוב, ורקוב הלא מפורש בקרא: והיה העיר הקרובה. אלום הרשב"א מתרץ קושי התנוס', דהא דרובה וחזקה רובה עדיף זוקא אחר שידעין רוב מקרה, אבל כל צמן דלית לו ילפota על רוב, לא איזין בת רובה כלל ומכם"כ נגד חזקה, ולפ"ז מיושב גס קושי האחוריים דינוף רוב מקרוב, אלא לדברי הרשב"א זיל סטומים, דכמו דידעין עתה לומר לרובה עדיף מחזקה ואת ע"כ מכח הסברא, מה לא נסמך אסברא זו גס בלא ילפota ולומר, כיוון דאמרה תורה זיל בת ר חזקה מכם"כ בת רובה עדיף מחזקה, אבל מה שנראה לפע"ד בכוונות דברי הרשב"א הוא: דהנה הא לאוקמינן אחיזקה יש לפניו שני דרכיים, או דנאמר גזה"כ הוא זוקי מלטא אחזקי', או שנאמר טעם לדבר זה והוא משום דעפ"י הרוב לא שתנה הדבר מכך מה שזקקה, וא"כ האיזין בת ר חזקה נמי נבנה אסברת רוב, אז ממילא אס הרוב מעיד שתנה החזקה, החזקה בטלה נגד הרוב, כי כל עצמיות החזקה היא מכח הרוב, וכיון דהרוב אומר דעתנה מה מהני החזקה, אמרו מעתה כל צמן דלית לו ילפota דההתורה סמוכה למיזל בת רובה, לא נדרוש טעמאDKרא דמויקי, משום דרוב פעמים לא שתנה הדבר מכך מה שזקקה, וממילא לא מצין למליף רוב מינה, ומכם"כ דלא מצין למירר השעריים *שיהי* שניהם שוון.

רוב ומיעוט כי היכי דנאמר דהאי מרובה פריש, כי על כל חד וחוד אנו מסופקים שהוא או שמא סריס או איילונית היא, ואין זה דומה לט' חניות דaicא רוב ומיעוט מבורר אלא מחתמת שניכר כל או"א בפ"ע לא שייך בהם ביטול, אבל חתיכה שפירש ונמצאת שפיר אמרין כל דפרק מרובה פריש, שהרי אם כל החתיכות שבכל החניות היו פורשות לחוץ על כדי אחת היו כל מותירות מכך ביטול ברוב, מכש"כ שחתיכה אחת שפירשה שמותרת, אבל בהמות דעלמא שלא ה' ניכר מעולם הנסיבות והטרפות בפני עצמן, ולא שייך בהו ביטול כנ"ל, גם פירוש חד מיניהם לא שייך דען כל חד ואחدا נופל הספק שמא טרפה הוה, ואני אכן אלא דרוב פעמים לא מיטרף וזה רובה דליתא קמן, ע"ז קמבעי מנ"ל, אבל בסוף קמסיק דלי"ש וכמו דאלין בת רובה דאיתא קמן ומכח, ביטול חד בתרי כן איזין ברובה דליתא קמן ומכח דרוב פעמים לא מיטרף ולא נעשה סריס - ובזה נמצא פשר להא דחקרו האחוריים מניין לנו חד בתרי בטל דמסנהדרין לא נשען זאת, ועיין בפתחה כללית של מה שהארכתי בזאת.

ודע דבזה חזר וניעור מה שהקשה השב שמעתתא על הרשב"א שהבאתי לעיל, דתקשה הרשב"א לנפשיה דהא בספק במרקחה גם הרשב"א מודה דמותר מה"ת, וא"כ האי דלמא טרפה הוה, והוא ספק במרקחה, ודחיתו דהרי הספק הוא אם האי בחמה שלפנינו מן הרוב או מן המיעוט, והוא ספק בתולדה, אבל לפי דברנו אלו שבכאן, הדין עם השב שמעתתא דע"כ כאן אין הספק אם נפרש מן הרוב או מן המיעוט, אז היה דומיי דט' חניות וכרובא דאיתא קמן, אשר על זה לא קמבעי, אלא הספק על כל חד ואחدا שמא היא טרפה, ולכך קשה ודאי לדעת הרשב"א, למאי דמקח ספק במרקחה לא חישין, ולא מצד דאלין בת רובה ודוק'.

עוד יש לחלק בין רובה דאיתא' לדלית' קמן דהרי הא גופא, דרוב בהמות כשרות ורוב קטנים לאו סריסים, אין אנו מודים בבירור גמור, אלא ע"ז נסיון של דורות הקודמים, דראינו בהמות ששתנו שוחטנו שרובם כשרות וקטנים שנטגדו שרובם מולידים ואני סריסים, אבל בכל מקום אין מן הנמנע, שדור אחד מחמת איזה סיבה נשתנה עליו סדי' באשית, וכעת רוב הבהמות טרופות ורוב הקטנים של עתה סריסים, ואע"ג חזקה אלימתא הוא דלא נשתנה הטבע מכמאות שהי' מקדמות דנא, מ"מ אינו כרובה דאיתא' קמן שהוא ודאי גמור ולא בעין חזקה כדי להחזיק את הרוב, אלא דלבסוף מסיק דאין חילוק, והוא משום דחזקה דלא איתרעד ולא ראיינו מעולם נשנתנה, הוא כודאי.

ומה מאד מישוב בזה הקושי' המפורסמת מאת הגה'ק מה"ז משה ט"ב צ"ל שהקשה דהרי הסוגי' איזלה אליבא דר"ש לפי דעה אחת בתנוס' ד"ה חטא לת רחמנא, ולר"ש דדורש טעמאDKרא, מסתמא טעמא דאלין בסנהדרין אחרי רבים, הוא משום דרוב פעמים האמת עם הרבים ולא עם המיעטים, והאי רובה דליתא קמן הוה, וא"כ רובה דסנהדרין נבנה על רובה דליתא קמן. והוא קושי' מושכלת, אבל לפי האמור מיושבת על נכוון, דהאי גירועה דאיתא' בכל רובה דליתא קמן, ליכא הכא, דהאי רוב פעמים מכובדים הרוב את האמת, לא נבנה על הנכוון כי מיעולם לא נתברר לנו שהרוב כיוון האמת והميعוט טעה, אלא שהשכל הישר מחייב את זאת, דטובים שניים מאחד, והוא ראי' שכילת שחשובה ממש כראי' גשמיית, וא"כ האי רובה, דרוב פעמים האמת עם הרבים, הוה רובה דאיתא' קמן לפני עיני שכלנו כמו ט' חניות. והבן את זאת ועיין בפתחה כללית ודוק'.

ע"ש גMRI' אתי' משער המשתלה דרכמנא אמר ולכך שני השעריים *שיהי* שניהם שוון. מאי אני תמה למאי הלכתא מביא

לא אמרין, ותדע שהרי חייב לשחותו קרבן פסח אחר, ולכן אין לפטרו אלא מצד טעה בדבר מצוה, וכן פליגו רשי' ותוס' באומר מיותר בשבת, והדברים עתיקין ואכ"מ להאריך בהם, וכעכ"פ לפי דעת התוס' צריכין לפרש גם כאן, דלא הקפידה התורה כשמביא קרבנות בשבת, אף שהמצוות ספק הוה, משום דעתה בדבר מצוה, ואפילו לא עשה מצוה פטור, ואפילו למ"ד בלא עשה מצוה חייב מ"מ לא מצי ליף מכאן רוב, דהרי יש לומר דעתה בדבר מצוה אפילו לא עשה מצוה פטור, ובפקנ"פ דאפילו נגד הרוב וס"ס מיותר לשבת, הוא מטעם דשבת לגבי חשי"ס הותורה ולא הודהה לחילל שבת, והוא מטעם דשבת לגבי חשי"ס הותורה ולא הודהה ודוד"ק.

תוס' ד"ה את' מפרה אדומנה, וא"ת וכו' ויש ללימוד מותך כך הלכה למעשה אדם עשה גבינות מקמה בהמות וכי' הקושי' מפורסת ממנה נקטו שעשה גבינות מקמה בהמות, ולא סגי להו לדון על גבינה מאותו הבמה, ועיין בלב אר' איך מתרץ את זאת, אבל אין דבריו מובנים ממשמע דבאיסור דרבנן בטל חד תרי במבר'ם, וזה ליתא מבואר בי"ד סי' צ"ח סעיף ו' בש"ך וט"ז ופרק"ג שם דוחז"ל לא חלקו בזה כלל, ואפילו באיסור דרבנן צריך ס' ואיך כתוב הלב אר', דאי ריק מדרבנן לא מוקמינו אחיזקה שלא נתבררה, בתערובות חד בתרי היה מותר מצד תרתי דרבנן.

אבל יש לךים דבריו בשנאמר דמיירי בעשה גבינה מכל בהמה בפ"ע ולא עירב החלב ביחיד, ואז התערובות של הגבינות הוה יבש ביבש, והא דלא בטל הגבינה מן הטרפה, בהני דרישות, משום דחויה דבר שבמנין וחטיכה הרוא' להתכבד, ובזה שפיר איכא חילוק בין שהוא ספק איסור דאוריתא או רק דרבנן, ועל כל גבינה וגבינה איכא ס"ס להתיר, ספק שהוא לא נטרפה בהמה אלא סמך לשחיטה וכול' שרשות, ואת"ל דaicaca כאן גבינה טרפה, שמא האי גבינה שבידי מן הנסיבות, אלא דס"ס כזה, דחויה ספק אחד בגופו וספק אחד בתערובות לאו ס"ס זהה להתיר, אבל עיין בש"ך סי' קי"י סקס"ב וס"ג דבאיסור דרבנן מהני גם ס"ס צו', ואף שיש לחלק דכאן עיקר האיסור סכ"ס דאוריתא מ"מ יש לומר דהתוס' לא חלקו בזה, ודוד"ק.

ועתה הנה לבאר שיטת התוס' ושיטת הר"ש שחולק עמם כמובא כאן ברא"ש ז"ל: הנה דעת התוס' דرك חזקה דמעיקרה שנתרבירה בשעתה ממשיכין נגד חזקה דהשתטא, אבל חזקה שנתרבירה לפניינו לאח' אלמפרע, כמו בפורה בת שתים של אחר כלות שנה נודע לנו שכשרה הייתה בשעת לידה, לאו חזקה הוה להמשיכה עד ההשתנות, וכן בהמה שנמצאת טרפה אפילו היא בת כמה שניין, לא נאמר השתטא היא דנטרפה, ועד השתטא הייתה בחזקת כשרהה, כי מעולם לא הייתה כשרהה מבורת בשעתה אלא למפרע, וזאת לא מקרי איתחזק, וכן אוסרים הגבינות למפרע דשמא טרפה הייתה מכבר, ואפילו לאחר שזיכינו דאלין בתר רובא, וא"כ גם בלאו חזקה הר' אמרין על כל בהמה מיד כשגולדה, דהיא מן הרוב וכשרה היא, וא"כ נימא כמו ממשיכין החזקה לומר דהשתטא נשנה הנגע ולא קודם לכך, כן ממשיך הרוב לומר דהשתטא יצאה האי בהמה מרוב כשרות, ועד השתטא הייתה בתוך הרוב כשרות, דהרי רובא עדיף מחזקה, ואם ממשיכין החזקה ממשיכ' ממשיכין הרוב, זה בורכת דהא דרבנן עדיף מחזקה, הינו מאמן שאחר הרוא', כי רק אז מקרי חזקה, אבל בשעת ראי' שהוא מאמין שאחר הרוא', והו פשיטה דעדיף מרוב שיש נגדו מיעוט, וכן נiego דגילתתה לו התורה דמשיכין הוודי, דהינו הנגע בשעת ראי' שהיה כשר, דפטור מטעם דעשה מצוה וקרבן פסח דוחה את השבת, ולא מטעם אונס, ואם היה אמרין אונס כמאן דעבד דמי', היה מציין למינפטרי בשנאמר דאם אונס נמצא טרפה הר' יצאה מן הרוב עד השתטא.

רובא עדיף מחזקה, אבל לא אמר שזכה לו מילך רובה מקרה, אז ודאי לא נאמר דחזקה גזה'כ הוא אלא טעם דחזקה נמי מכח רוב הוא, וממילא רובה עדיף מחזקה ודוד"ק.

בא"ד ולמאי דמפרש ר"ח, דרבנן עדיף מחזקה לא מסברא, אלא ילפין מפרה אדומה דaicaca חזקה נגד הרוב וכו', כי' מה שהבאתי למללה דף י' דברי הטו"ז דלעלום נגררו הטהרות אחרי כלים הנטבלים, גם כאן נגרר הטמא אחרי הפרה דהרי חזקה היה להאי טמא שם יזרקו עליו מאפר הפרה יטהר, ומה לי עם חזקה טומאה שלו, אבל כפי שביארנו שם הדבר הזה תלוי אם נאמר רוב הוא כודאי או שספקה הוא אלא דתורה התירה האי ספק,adam נאמר רוב כודאי, אז פשיטה דרטמא נגרר אחר הפרה ואין לו דמיון לשאר רוב וחזקה המתנגדים זה זהה דהרי כאן עשוינו מעשה המסליקת את הטומאה והמעשה נעשה כהוגן באפר פרה שודאי כשרה, אבל אם נאמר דרבנן רק ספק מוציאה מידי י"ל דגנד חזקה טומאה לא התירה התורה דין ספק מוציאה מידי ודאי, וכלן כוונת התוס' דמפרה אדומה מוכרכת דרוב הוה כודאי, וממילא ליכא כאן חזקה המתנגדת, אבל נלמד מכאן דגס במקום שעונמד הרוב נגד החזקה דרבנן עדיף דרבנן כודאי פשוטה דמחה החזקה, וכאשר פרשתי לעיל לדעת הרמב"ם לכל הסוגי ע"ז קאי דמן' דרבנן כודאי, וממילא אפילו נגד חזקה, ודוד"ק.

תוס' ד"ה אבל היכי דליין, מקשיןامي לא ליפ' מכל קרבנות דחויה שבת וכו', ונ"ל דלא מאי להוכיח ממש, דaicaca למירר דמספק נמי אמר רחמנא דלדחי שבת כמו בפקנ"פ דלא הלכו בו אחר הרוב, עכ'ל, הנה לכאר', קושיתם לשיטת הרמב"ם יל' דהרי כל הספקות מותירות, ולמה לא יהל שבת על ספק קרבן, אלא דסביר כתבנו לעיל דלגביו מוצאות יבום, אי לאו דאלין בתר רובה והוא קטו וקטנה ספק סריס ואיילנות ודאי דלא שרי לדoor זה עס זה, מפני שהאיסור ודאי, דהרי איכא כאן אשת את, אלא דבמקום מצה נדחה, א"כ עלייך להביא ראי', דaicaca כאן מצה, וכן הוא בשבת כיון דחילול שבת ודאי, והמצוה שדוחה אותו ספק, אין ספק מוציאה מידי ודאי, הא חדא, ועוד שנית, דהרי הרמב"ם מודה בספק העומד להתברור דאסור מה'ת, וכן קושיתם חזקה לכ"ע, אבל לעומת זה תירוצים חלש מאד, דaicaca מדין זאת לפקנ"פ שהרי בעצם כתבו דבקנ"פ לא הלכו בו אחר הרוב, משא"כ הכא דPsistein adam סמך על המיעוט לחילל שבת דחיב, וא"כ מ"ש ספק ממייעוט דשניות ספקה הוה אי לא אלין בתר רובה, אבל דבירחים צריכין תיקון, כי לא משום דספק מצוה דוחה את השבת, אלא משום דכל שציויתה תורה להקריב קרבן בשבת אפילו אם נמצא טרפה, הרי הוא פטור משום דהוא אונס מכח ציווי התורה, אלא דבזה נמצא סטייה בתוס' פסחים ע"ג ע"א ד"ה שהתו שכתבו קפיטר לי' לאו משום דעתה בדבר מצוה, ולר"א דבלא עשה מצוה חייב באמות גם בזה חייב ודלא כפרשי' שם במשנה, ובסוגי' שם הראי'תי, כי זאת פלוגתא ישנה בין רשי' ותוס', לדדעת התוס' לא מקרי אונס אלא כעין נערה המאורסה דאונס מכך צוותה ממש ואני מהוריב לתחייב את עצמה בחיות שלה, אבל המקומים מצוות התורה לאו אונס מקרי, דaicaca יד' מצוה, אם נחשב זאת לאונס, דהרי בכופין לעשות מצוה צריך שייאמר רוצה אני כדי שלא יהיה אונס במעשה, וכל שאיןו אונס במעשה, איך יפטור בשוחט קרבן פסח בשבת ונמצא טרפה בסתר, מטעם אונס, וכי עדי' ה' משוחט ונמצא כשר, דפטור מטעם דעשה מצוה וקרבן פסח דוחה את השבת, ולא מטעם אונס, ואם היה אמרין אונס כמאן דעבד דמי', היה מציין למינפטרי בשנאמר דאם אונס נמצא טרפה הר' הוא כמו שהביא קרבן, אבל כבר כתבנו לעיל דאונס כמאן דעבד

נקב הוה - ועיין ברמב"ס בפ"ב ה"ח מהל' רוצח שכטב, ז"ל „ההורג את הטרפה עעפ" שאותל ושותה והולך בשוק, ה"ז פטור מדיני אדם, וכל אדם בחזקת שלם והרגו נהרג עליו עד שידוע בוודאי שהוא טרפה, ואמדותו הרופאים שמכה זו אין לה עליה באדם ובאה מיתת" עכ"ל ולכאורה" תמורה, דמוכח מדבריו דאפילו ודאי טרופות אינה מצלת את הרוצח, עד שאמדותו הרופאים את הנרצח, שלא היה נהרגו היה מת בלבד" מכח האי מכח, אבל עיין בפתחה אוטו י"ז אריקות בהז שביירתי שיטת הרמב"ס המחוורת והאמיתית ותמצא עונג - ומה שנתחדר לית עתה הוא דמויאי פסק הרמב"ס נשמע, ודסובר כדעת הר"ש הנ"ל דחזקת דעתך מכך רובא, נמי מהני לשליך את הריעותא הנולדת ואיפלו לקטלא, דהרי בנסיבות שיש לו נקב במותו או בושטו, עכ"פ ריגעות גדולה הוה, ומ"מ כל זמן שלא יאמדוו הרופאים שהמכה הוה ממייתן בודאי ממייתן את הרוצח מפני שמעמידין את הנרצח בחזקת שלם, והוא מכח רוב, דרב ב"א שלמים הם, ולא מעותדים למיתה מחמת מכה, וניחוח דהמכה לפניו, אנו אומרים שאין זה מכח הממית ועשה את האדם חסר, אלא מעמידין אותו בחזקת שלם ועעפ" דאין הולclin בדיניו נשנות בתר רובא אבל בתר חזקה דעתך', מכח רובא שפיר הולclin, ועיין עוד לסתן מהו ודוק' היטב.

ע"ש גמר' אתי" מעדים זוממים וכ"ו וכי תימא דבדקין לי', והתנוי' בריבי אומר לא נהרגו נהרגין, נהרגו אין נהרגין - קשי' לי דהאי בריבי למה לי דהרי לא נהרגו נהרגין מקרה מלא דכאשר זם כתיב, ואי דלא נטעה哉, דאמרו דוקא נהרגו נהרגין שם במקומות דף ה', הי' לו להבאה המשנה שם, דקתני כיוון שנגמר דין נהרגין הזוממים, ומההביא האי דרביבי נרא, דלולי בריבי נהרגו אין נהרגין, לא מצינו למילך מעדים זוממים.

והנרא להפ"ד, דבאותם בלואו בריבי ליכא ילפota, דהנה בתוס' ד"ה ודילמא, הקשו שמא חוביין אותו יב"ח לברר שאינו טרפה, ותריצו בתריזע השני,adam הם אין נהרגין אלא לאחר יב"ח, גם הוא איינו נהרג אלא עד אחר יב"ח, דאיון להחמיר עליו יותר מעלהם אם הוועו, עי"ש, ולפ"ז אם נימא דם נהרגו נהרגין אז פשיטה נהרגין מיד דהרי אפשר לבדוק כפי ה"ס"ד דהשתা, א"כ גם בלי נהרגו למה לא נהרגין לאחר יב"ח, דשוב אין לומר דגם הוא לא הי' נהרג עד אחר יב"ח דזה ליתא דהא שיפר הי' נהרג מיד, דהרי אחר נהרג, אם יוזמו ג"כ נהרגין מיד, ולכן לוילו בריבי, נהרגו אין נהרגין, לא הי' מציא למילך רוב מהנה נהרגין העדים, דאפשר דממתניין יב"ח קושי התוס', ונכוון הוא מאד ודוק'.

ע"ש גמר', ר"א אומר אתי" משחיטה עצמה וכ"ו עיין בח"י הר"ן כאן ובתוס' לסתן דף כ"ח ד"ה אתה, דאיון להוכיח מכואן דאיון לישיט בדיקה מבחוץ דעיקר הלפota היא מפשך וקדשים, דא"א לקרוע את העור ולבדוק הושט, דאיון לך מום גדול מהה - ולענין קשה ע"ז טובא, חדא דהרי אין זה אלא מום עובר עד שתתרפא העור, וא"כ מצין לבדוק איזה ימים קודם, ואז יתרזק שאין הושט נקוב, ותו ודי לא חיישין שמא ניקב אח"כ, הא חדא, שנית אם נימא דלא סמיכין ארובה, הרי האי בדיקה צורך הקרבה הוא, כמו שאין מום בחתיכת העור עי"ס סכך של שחיטה, שהוא ג"כ לא שיק' לשחיטה, ומושם דא"א בלוא הכى, ה"ג בדיקת הושט צורך הקרבה הוא ולא סagi בלא"ה ויש לישיב בדוחק ודוק'.

ע"ש גמר' ודילמא היכי דאפשר אפר, והיכי דלא אפשר לא אפשר, דאל"ת היכי דחייב לחייב למיועטה היכי אכל בשאר וכ"ו, ופרש"י ז"ל היכי דאפשר לא סמיכין ארובה וצרכין לבדוק כל ח"ט, אבל בשוט במקומות שחיטה דלא אפשר סמיכין ארובה, וכן בקטן וקטנה דאפשר להמותין עד שיגדלו, והנץ כולחו מושם דלא

אולם שיטת הר"ש, והוא הועיל שברא"ש כאן הוא, ז"ל למאי דמסקין דאלין בתר רובא, כל הហמות בחזקת שרוטן ואיפלו בתוך שנותן, משומן דרוב בהמות כשרותה הון, ורובא עדיף מחזקה, עכ"ל הדברים צרכין ביאור, עיין במעיו"ט ואין דבריו מובנים, דהנה דעת הר"ש הוא, מאחר דאלין בתר רובא, נעשה מן הרוב חזקה מילא, דכל בהמה אנו מחזיקים לכשרה מכח הרוב, וחזקה זו אלימטה היא כמו חזקה נגע שריאינה שלמה, וכמו שאמרין סוקLIN ושורפין על החזקות דהינו חזקה דעתך' דאית' מכח רובא, דasha שבאה ובנה מרכיב על כתפה ונתחזק בעיר שהוא בנה, הרי אח"כ נסקל על ידה כשהכח אותה, וא"כ האי בהמה נמי נתחזקה אצלנו לכשרה, והרי אכלנו מחלבה, והוה חזקה אלימטה להמשיכה נגד השינוי שנמצא בה אח"כ, לומר דהשתा הוא דאטרטפי, וכן יל"פ ריש דבריו הרא"ש, אלא דמה שהוסיף בסוף דבריו, דרובא עדיף מחזקה אין לו פירוש, דא"כ למה לי לומר דמכח רוב, כל הហמות בחזקת שרוטן, תפ"ל דרוב עדיף מחזקה ואם ממשיכן הרוב מחזקה מכש"כ הרוב, אלא דזה ליתא כמש"כ במעלה דרוב עדיף מחזקה אבל לא מודאי, ואני הודה ממשיכין ולא החזקה.

ועיינתי בתשי' הרא"ש ז"ל ושם מצאתי פשר הדבר וא"ל שם "אבל השטא דאלין בתר רובא ורובא עדיף מחזקה בכל שעטה ושעתא דאלין בתר רובא" עכ"ל ור"ל דנינו דחזקת בשרש בהעתה ראי"י ודאית היהה, אבל מיד כשהחעיף עניין ממנה נעשה מן הוזאי, חזקה שלא תשתנה מכמות שהיתה, והאי חזקה בטבעה עי' ריבוי הזמן הולכת וחולשת, כמו חזקה ח'י דכל ח'י עתיד למות, וכן מקווה הנמדד עתיד להתחסר וכדומה, ולכן הזמן ממעט חזק החזקה, משא"כ הרוב, ניהו דגרוע מעד אחד שלא הי' מעולםDOI, אבל לעומת זאת, הזמן לא יחולשנו כי תמיד הוא עומד בתקפו לומר, אני מן הרוב ולא מן המיעוט, וזה שכabb הרא"ש, דמעלת הרוב על החזקה הוא דכל שעטה ושעתה איזין בתר רובא משא"כ בחזקה דידיין דסופה להשונות, כמו שהוא בגעג, דחשינוי לטובה להתרפות הוא טبعי ועלול הוא לכך, זאת הוא סברת הרא"ש, ומילא לדידי' באמות לא צרכיןתו לעשות מן הרוב חזקה, אלא ממשיכן הרוב דהיא בתקפו עד רגע האחרונה של החשנות, בקי' מחזקת שעומדת עי' הזמן להשתנות ועלולה לכך.

והנה בנולד ריעוטא מהיים, כמו ישב לה קו"ז בשוט, או נמצא מים במות, סתרו התוס' שיטות, כי לסתן דף מג' ע"ב ד"ה קסביר כתבו דבישב לה קו"ז בשוט, וכן בספק דרושא, עכ"צ צרכין לומר, דשחית יותר לאיסור מלhitar, כי לולו זאת בעין לאוקמי הבהמה על חזקה דעתך' מכח רובא דכשרה, והוא סברא היפה ממה שכתבו כאן,adam לבני חזקה דמעיקרה לא מהני חזקה דעתיה מכח רובא, מכש"כ בנולד ריעוטא מהיים - והרמ"א ז"ל באמות פסק להיפ' מתוס' דבסי' נ' פסק דבספק טרופות לא סמיכין להתר מחתמת חזקה דעתך' מכח רוב בהמות כשרות, ובס' פ"א פסק בנמצא וא"כ טרפה אפשר הוגלד פי המכחה, כשרים הגבינות של קודם ג' ימים, והוא כשיתוט הר"ש, ועיין שם בפ"ת אות ו' - והת"ש חלק בין ריעוטא שבגופה, כמו מים במות שאפשר להיות מונילדה, ובין כאן בשוט שבודאי לא ה"ז אתה, והחו"ד חולק עליו וכי שאין חלק בהז, והרבה פלפלו האחוריים בעין זה בריאות וסתירות, ותלי'ת הניחו לי מקום להתגדר בו, ואם תרצה לעמוד על ראשון של הדברים, תעין לסתן בסוג' דישיב לו קו"ז בשוט מה שכבתבי שם וירוה צמאונך ודוק'.

ע"ב גמר' ר' כהנא אמר אתי" מהורג את הנפש, וניחוש שמא במקומות סייף נקב הוה, וכן אמרין במקות דף ז' דאמרו ר"ע ור"ט, אלו היינו בסנהדרין לא הי' נהרג אדם מעולם, דשא במקומות סייף

נפשות ובין מיתה למיתה.

ואני פה אל מה אמרתי לדודי הנגן צ"ל שלא כיוון המטרה בזה, דנינו דודאי אמת לאמתו הוא מה שכ' ההפלה, כי לויל סברא זו לא מצין ידינו ורגלוں בבה"מ, אבל מה נעשה כי בעלי התוס' כאן ע"כ לא נחטו לסבירא זו, דלפי סברא זו, אין התחלת לקוישתם, דהרי כאן אזילין בתר רובא דאיתחזק דלאו טרפה הו, אבל התם בנסקlein ונשופים שנטערו ורובה דלא איתחזק הו - ולא היה לו מענה והודה לדברי - ואחר זמן רב כשערתי עוד הפעם על מס' זו, ראיתי כי שגתי, כי התוס' בקושיתם נשמרו מזה, דהרי צ"ל: "הקשה ר' דהaca לפינן מרווח וудים זוממים אזילין בתר רובא אף בדיני נפשות, וכן מוכח בפ' בן סורר דף ס"ט וכ"ו" עכ"ל ולא על חנס הוסיפו האי הוכחה מפ' בן סורר, אלא לשולן כאן הביאו מפ' בן סורר דשם מוכח דגס אחר רוב דלא איתחזק אזילין בדיני נפשות עי"ש, וזה נכון וברור בכוונת התוס'.

אלא דלפ"ז מצד אחר יש לתמונה על התוס' דלמה הקשו מהכא ומפ' בן סורר ולא הקשו קושיותם לעיל בראש הסוג' דקאמר בסנהדרין דרובא דאיתי קמן לא קמבעי לו דזילין בתר רובא, ושם המדבר מдинני נפשות, דקרה דאחרי רביס להთוט בדנ"פ כתיב, והי' להם להקשוט מהו בנקלים עם נשופים לא אזילין בתר רובא דאיתי קמן כמו בסנהדרין, ועל קושי' זו גם תי' של ר"ת נפל בבירא. כי אמר הר"תadam נפל מחלוקת בסנהדרין באיזה מיתה ירג, שלא אזילין בהז Achri רביס להמיתו בחמורה אלא דין אותו בקהל, כפי דעת המועטים שבсанהדרין, הלא מקרה מלא דבר הכתוב אחורי רביס להთוט, ומאן מפיס לחידש דבר זה להוציאו מן הכלל מה שבן מיתה למיתה, שלא נלך בו אחורי הרוב והוא דבר זו שאין הדעת סבלתו.

אבל האמת יורה דרכו, שכבר כתבנו לעמלה וכן בפתחה, דביטול לא שייך אלא באיסור בתוך התייר, אבל לא בהтир בתוך האיסור, ומפטעם דהאיisor שהוא המציאות יכול להתבטל ברוב התייר שהוא העדר, אבל לא להיפך, התייר שהוא העדר, לא יתעלה להיות מציאות עי' הביטול, וכן הפטור לא מצי להתבטל כדי להעות חייב וכן מוכח מה שאמרו בב"מ דף י' ע"ב, עשרי ודאי א"ר ולא עשרי ספק, כי האי פטור שפקץ מן המניין לתוכה העדר, לא להתחייב עי' ביטול מה שסביר נפטר, וא"כ הה' היכי הני נקלים שפטורין ממייחת שרפיה החמורה לא יתחייבו עי' ביטול בנשופים וזה ברור כמשמעותו ע"פ שבعلي התוס' לא נחטו להז דוד"ק.

בסוף סוגיות רוב, אציג פה עוד קוש' אחת שמשמעותי תפ' תה' אחד והיא, דלמה לא יליף אזילין בתר רובא מיבום גופה, אשר מני' המדבר בראש הסוג', בקטן וקטנה דפליגו ר' מ' ורבנן, והרי ממצאות יבום גופה מוכחה דסמכין ארובה, דאל"כ דילמא לאו אחינו גם באחינו מן האם, והשבתי לו דלאכ'ר' דהינו ממש קושי' התוס' דבריש הסוג' דלמה לא יליף מכל הקרבנות שדווחן את השבת ולא חיישין לטרפה, אלא דיש לראות דהתירוץ שכתבו הtos' וכן מה שכתבתי אני שם לא שייך הכא, דהרי רק הביאה הראשונה היא המצואה, אבל א"כ אין בדירתם יחד, מצוה מיוחדת של יבום, אלא מצות פ"ר וממצות עונה כאשר איש ואשה, ועל הני מצות ודאי קשות, כיון דאיכא חשש איסור כרת, איך יזרו זה עם זה, لكن הקושי צ"ע.

וכעין זה הקשה הת"ח למה לא יליף רוב, דאל"כ איך נושאים נשים ולא חיישין למזרות, והראש יוסף קמתמה על הת"ח, הלא ממזר ודאי אסר רחמנא ולא ממזר ספק, אבל במחכ"ת לא דק,

אפשר עכ"ה. ורקשה לי טובא, אם קטו וקטנה מקרי אפשר דלא ינשאו עד שיגדלו, למה לא נימא גם בטרפה אפשר שלא לאכול בשר, וההלא ר"א משחיתת חולין קילוף, דהתרה אמרה שחווט ואכלו, והרי עד נח נאסר אכילת בשר לאדם, וכן במידבר לר' ישמעאל נאסר להם בשר תאורה, ולמה הותר להם כשכננסו לארץ, ולא חש שמא במקום שחיטה נקב הוה, עוד קשה דהרי ר' בחנא בעצמו יליף לעיל רוב מהורג את הנפש, והרי דלית לי חילוק זה בין אפשר ללא אפשר, ולא עוד אלא דמדאוריתא ודאי אין שום סברא לחلك בין אפשר לאפשר, דהרי אפילו בין לכתהלה לדיעבד אין חילוק מה"ת, ומדר"מ אין ראי, לפי מה שכתבו התוס' لكمון דר"מ רק מדרבנן היה שיתקשה בכל זה ולא העלה דבר המתකבל.

ולולי פירושי צ"ל הי' נלפע"ד לפרש פ' אחר, עפ"י מה שכ' ק"ז בעחתת"ס צ"ל ביו"ד תשוי' כ"ד על דברי התוס' בכוורות דף כ' שהקשין, למה לא אמרין סמוך מיעוט אינם מומחים לחזקת איסור של הנשחט, ותירצ'ו דהאי רוב מצויין אצל שחיטה מומחים, הנהו כמו סתם ספרי דידיini מגמר גמרי, דגם ר"מ מודה דלמייעוט כי האי לא חיישין, אבל הרשב"א בתו"ב, הקשו על זה דמה עינו להא דבעי למילך' רוב מרישא של עולה ומשחיטה עצמה, הרי ע"כ דמייעוט גמור יחשב, ומ"מ לא אמרין סמוך מיעוטה לחזקה, ותוי' החת"ס דודאי כל הטרפויות יחד מיעוט גמור הוה ואי לא אזילין בתר רובא וצריך לבדוק אחריו כל ח"ט, א"א לחלק ולומר דושט לא נבדק מושם דהיא מיעוט דמייעוטא, אבל אחר דזיכינו למייל בתר רובא ולא צריך בדיקה על שאר טרפויות, ורק על הושט ומושום דמצטער חזקת אייסור דאיתנה זבוחה למייעוט נקה"וו, בהז שפיר אמרין דהאי נקה"וו הוה מיעוט דמייעוט ומכאן דליתא דמי עכטדי'ק עי"ש. ומעתה hei קامر ודילמא שאני לו בין אפשר לא אפשר כדי לחלק השאר טרפויות מון נקה"וו ונאמר, דצרכיכון כולם בדיקה מושם דלא אזילין בתר רובא, ונשאר נקה"וו דלא אפשר למידקי לבדו, והוא מיעוט דמייעוטא ולא צריך בדיקה דכמאן דליתא דמי, אבל הני שאר הילפות קיימו במקומות, ודלא כפרשי'.

והרא' שמביא מר"מ איינו אלא דהוא ע"כ עבד הци, לבדוק אחרי הח"י טרפויות, ובו שפט סמק', דהמייעוט הוה מיעוט דמייעוט וכמאן דליתא דמי, דלא מסתבר לומר דכל פשח וקדשים בלא בדיקת הח"י טרפויות, נלפע"ד מתוך חומר העניין.

ודע דעל הא דאמר פשח וקדשים מה אייכא למימר יש לתמונה, hei בימי ר"מ, שהי' הרבה אחר החורבן, הקריבו פשח וקדשים, וכבר נתעוררו ע"ז האחוריים, ואולי ייל' דគונת הגמ' הוא, דלאו הי' בא לידי מדה זו, מה ה' עושה ודוק'.

תוס' ד"ה ליהوش, בסה"ד הקשו מנסקlein בנשופים דידינו בmittah החקלה, הרי דבדיini נפשות לא אזילין בתר רובא, ותוי' ר'ת דכיוון דבכוכ' נחרג בין מיתה למיתה לא אזילין בתר רובא, והקושי' מפורסמת משרות אروسה בת כהן, דילמא לאו אביה היא, ואיך נידונת בשרפיה החמורה, ולא בחנק הכל כא"א דעלמא, וראייתי בס' חותן סופר לדודי הנגן צ"ל שכטב, דעיקר התוי' על קושי' זו הוא, מה שכתב ההפלה צ"ל בסוף פ'ק' דכתובות על התוס' שם, דהא דלא אזילין בתר רובא בממון, הניין ברוב הנולד עכשו בהאי נייר שאנן דניין עליון, אבל ברוב שהחזקנו מקדמת דנא, הרי נעשה מרוב חזקה ומהני גם בממון (והוא כמש' למעלה שיטות הר"ש והרמב"ס) ובזה מיושבים כל הקושיות שהקשו כיווץ באיזה עי"ש, ומילא דמיושבת גם קושי' זו מבת כהן, כי היא נתחזקה אצלנו שהיא בתו של האי כהן עוד קודם ההזנות, וזאת מהני גם בדיי

זהו מומחה משום דבריו והוא צריך בדיקת סכין, נולע"ד. והנה עיינתי בתוספתא בפ"ב וממצאתה משונה ממה שהביאה כאן בגמ' כי "יל", המוצא תרגולת שחיטה בשוק וכן מי שנtran תרגולת אחד מן השוק לשחוט ואין יודע מה טיבו, הולכין אחר הרוב' עכ"ל, הרי התוספתא מירי דעתם הבעלים שחיטה אלא דהשליח לא ה"י מוחזק אצלם למומחה, ויש בהזה רשותה נגד הרישא דעתם תרגולת שחיטה בשוק, כי כאן הבעלים עברו שלא כדין, דהרי אסור לכתלה ליתן למי שאין יודע אם מומחה אם לאו, ולעתם הבעל העיטור אפיו בדייעבד אסור מבואר שיטו לעיל בסוג'ו ואמ' האי שליח מומחה, ה"י לו לידע גס דין זה עכ"פ' לכתלה אין ליתן לשחוט למי שאיןו מוחזק אצלם למומחה, ומ"מ אמרין ב"י רוב מצוין אצל שחיטה מומחה, וחידוש שהפוסקים לא הביאו דין זה, ויש לישיב ודוו"ק.

כבר הבאתי לעיל בד"ק הרמב"ם לא פסק מהאי ברייתא בתרגולת מצא שחיטה בשוק, מפני שדבר זה תלוי בפלוגתא דר"י ור"ח בנו של רישיה"ג דלקמן, אם עשו' להטיל נבלתו באשפה שבבית ושם פסק כר"י לחומרה וממילא דה"ה בשוק אסור, חד דינה אית' להו לתרוייהו, וכמ"ש התוס' ד"ה כי פליגו, דממה דקאמר בב"מ דף כ"ד גדי דר"ת, שמצוין אצל שחיטה בין טבירה לציפורி מוכח כן, אלא דתמהו האחוריים על הרמב"ם דשבק הסוג'י דשם, דתהייר את הגדי לר"ח כר"ה בנו של ריה"ג שהוא מעשה רב, ופסק כר"י לchromara.

ונוראות נפלתי על הפלטי שכ' ליישב זאת על שני אופנים, או דהכא אילך תרי מיעוטי, מיעוטם אינם מומחים ומיועוט שטיפלין נבלתם בשוק ובאשפה שבבית, משא"כ התם דמיiri ברוב טביה ישראלי דודאי מומחה ומוחזקין ה', או דהכא בבע"ב מירי דאין דרכם לטפל בנבלה, אלא להשליכה, אבל התם בטבחים דאין דרכם כלל להשליך נבלתם רק מוכרים לנרכמים, עצה"ק ומתמה אני אכן מתיישב הסוג'י שם לפ' דבורי שאמרו שם שהתרויה כר"ח בנו של ריה"ג, והרי לפ' חילוק הפלטי גם ר"י בר פלוגתי מודה התם, שנית הלא כאן אמר דפליגו אי אדם עשוי להטיל נבלתו באשפה שבבית ולפי דברי הפלטי, ר"י מטעם תרי מיעוטי אסור ואפיו אינו עשוי להטיל, ועוד זאת לא ידעתך איך אפשר לחלק תרגול ומצוין שחוט בית מותר, והאי ברייתא הלא מיריל דמציא בשוק, אבל מה שיש לתמורה הו, דלמה הביא הרמב"ם כל האי דין דואמר לשלווחו דאילך תרתי לטיבותא דאפשר דהשליח שהוא מוחזק אצלו שחיטה, והוא נלמד בק"ז מדין הראשון בראה אחד מרוחק ששתת' וכו' וכאשר נתקשו התוס' על הברייתא, והוכרחו מכח קושי' זו לפרש דהשליח מצא שחיטה אחר, ולא הבעלים מצאו שחוט, זהה נלמד מרישא בק"ז כנ"ל.

זהאי דרשה דמזר וdae' ולא ממאר שפק, וכן קהיל וdae' ולא שפק, לא מצין למידרש אלא לאחר שזיכנו למיזל בתר רובה אבל אי לא אזיין בתר רובה, לייכא במציאות לא ממזר וdae' ולא קהיל וdae', דאפיו א"א שבעה במדה"י ולדה אין כאן ממזר וdae', דביאת עכו"ם אינו עשה מזרות, וקהיל וdae' פשיטה דליתא כמוון, لكن גס קושי' זו במקומה עומדת, אלא דעל קושי' זו יש לתרץ, דשמא במקום מצוא התרה התורה אישור מזרות, וממש'כ' לדעת הרמב"ם, דקמבעי מ"ל דרוב הוה כודאי, שלא מצי' ללמידה מזה מבון ותיל"ם ודוו"ק.

ד' י"ב ע"א גמורא, מי לא תניא הרי שמצוין תרגולת שחיטה בשוק, או שאמר לשלווח, צא שחוט, והליך וממציא שחוט, וחוקתו שחוט, עכ"ל הברייתא, וכתבו התוס' וכן הר"ן ז"ל בחדשו דברישא אכן למייר דבעליה שחיטה, ובסייעא קמ"ל, אפיו אמר לשלווח, והשליח הלך וממציא שחוטה, דהשתא שלא ברשות הבעלים נשחתה, אפה' חזקתו שחוטה.

והנה הרמב"ם ז"ל בפ"ד הלכ' ז' פס' דינים אלו בזה'ל: "הרי שריאנו ישראל מרוחק שחוטה, והליך לו, ולא ידענו אם אינו יודע הרוי מותרת, וכן האמור לשלווח צא שחוט, לי, וממציא הבהמה שחוטה, ואינו יודע אם לשלווח שחוטה או אחר, הרי זו מותרת, שרוב מצוין אצל שחיטה מומחין הם" עכ"ל, והכ"מ שם, על דין השני, דוכן האמור לשלווח, ציין האי דבעי מינני ר"ד מר"ג, האמור לשלווח צא שחוטה והליך וממציא שחוט, והא דלא ציין הברייתא דין דאו שאמר לשלווחו, משום דהאי דין מופרש ממש'כ' התוס', במציא השליח שנשחטו ע"י אחר, והרמב"ם מיריע שחbulletים מצאו שחוט, ולפ"ז גם רישא, הרי שריאנו מרוחק וכו' לאו דינא דברישתא הוא, דמציא תרגולת שחיטה בשוק, אלא, דין היוצא מtopic השkil וטרוי, על מיריא דר"ג לעיל מני', דראה אחד ששתת' וכו' דקאמר עלייה, אי דלא ידע אי גmir Ai לא גmir, לימה רואן רוב מצוין אצל שחיטה מומחין, ופסק הרמב"ם קושי' זו, וכמציאות שאמר ר"ג בראה אחר ששתת', אבל הני תרתי דינים שבברישתא השמייט הרמב"ם, והוא משום דפסק בהל' ח' שם כר"י דבמציא בשוק אסור, וכן באשפה שבבית מותר וכדפסק בהלכה שאח"ז באבד לו גדי או תרגול ומצוין שחוט בית מותר, והאי ברייתא הלא מיריל דמציא בשוק, אבל מה שיש לתמורה הו, דלמה הביא הרמב"ם כל האי דין דואמר לשלווחו דאילך תרתי לטיבותא דאפשר דהשליח שהוא מוחזק אצלו שחיטה, והוא נלמד בק"ז מדין הראשון בראה אחד מרוחק ששתת' וכו' וכאשר נתקשו התוס' על הברייתא, והוכרחו מכח קושי' זו לפרש דהשליח מצא שחיטה אחר, ולא הבעלים מצאו שחוט, זהה נלמד מרישא בק"ז כנ"ל.

ומה שנלע"ד הוא, דaicא רבותא כאן דاع"פ' דהאי שחוט עבד איסורה, שחוט בתמת חבירו שלא ברשות הבעלים, דהרי מזיק הוא וכדאמרין בסוג'י דסכךן של ע"ז, ומ"מ סמיכין גם זה ארווב מצוין צ"ד אצל שחיטה מומחין, כי זאת לא נשמע מרישא, דראה אחד שחוט מוחזק, דמץ' מיריע בבהמת עצמו, וכן לא מהא דאבד לו גדי ותרגול דשחטן בתורת מציאה, והרמב"ם איזיל לשיטתו זהה דס"ל דכל מומר לאייה עבירה שח' צרך בבדיקה סכין משום חזקתו איינו מטריה לבדוק בדיקה כראוי' ואפיו איינו מומר רק פ"אי כל שבעת שחיטה עובר עבירה דינו בהזמה כמומר וכאשר ביארתי לעיל בסוג'י שם מלטה בטעמא, וא"כ ה"י דשחט שלא ברשות הבעלים הויה דשמא שחט השlicht, ובספק הלא פסק הרמב"ם דשרי דזוקא וכי שחזקתו איינו טורה לבדוק פועל, וכאשר ביארתי שם, וכן מי שראה שאחד שחוט בהמתו שלא ברשותו באמות אסור ואפיו

דברנן, ואי דוכלים סברו בפשיטות דתרומה בזה"ז דאוריתא עד שלא נ Nichaa להו לאוקמי כאותו מ"ד דברנן, אין מדחה הרמב"ם סוג" ערוכה זו, ופסק דתרומה בזה"ז דברנן.

ולכן נלפ"ד לישב קושי התוס' הנ"ל לפי דרכו של הרמב"ם, והתוס' לשיטות מוכרחים לתרץ ולהקל בין עיקרו לבין עיקרו מה"ת.

דינהנה רשי עירובין דף הנ"ל ד"ה מת"י, כתוב וא"ל "אבל שליח דקביל עליה מחבריו, אילך למימר, דמייאש ולא עביד, דסביר החוא לא סמך עליה" עכ"ל למדנו מדברי רשי ז"ל, דסבירת ר"ג דלית ליה שליח עשויה שליחותו הוא, מפני שהשליח ידמה בנפשיה שבחנים טרחות, כי המשלח יסתפק אם השליח עשה שליחותו, ולא יסמוך עליו, ולכן בדרבן דספקו מותר, ודאי יעשה השליח שליחותן, דהרי הבעלים בטוח יסמכו עליו אפילו מכח ספק, ואם יקשה לך א"כ לר"ג למה לי בדרבן חזקה שליח עשויה שליחותו תפל' דספק דברנן שרי, עיין במיל"מ בפ"ד ממכורות שהקשה כן ותני תירוצים א' בעירובין לא שריף ספקו אלא בהונח וא"כ נולד ספק, אבל ספק הונח לחמייר, ב' דנפ"מ דלקתחה אין להכניס א"ע בספק עירוב, אבל משום חזקה שרי לשוח עירובו ביד אחר עיי"ש, והנה לפי הסבר' של רשי ז"ל נופל תי' הראשו בבירא, אבל עצמיות החזקה שליח עשויה שליחותו לבנה על הסברא, דיעשה משום דהמשלח יסמוך עליו, וא"כ אם ספק הונח אסור אדרבה לא יעשה השליח שליחותי' משום דיחשוב שהבעלים לא יסמכו עליו, ולכן בראכין לומר כפסותו בדרבן סמכין להקל אחזקה שליח עשויה שליחותו ולא בדואריתא, אבל אם ספק הונח מותר יש לקיים סברת רשי' דמש"ה היכי מותר ליתן לו לכתחה עירוב בידו, חזקה אילך דודאי יעשה, כי יודע דבכוכ"ב הבעלים יסמכו עליו.

והנה עיין עירובין דף ע"ו סוף פ' הדר דרש"י ותוס' פליגו בספק הונח, דרש"י ז"ל סובר דמותר וווס' פליגו עליו, עיין ברמב"ם פ"ז מעירובין ובה"ה שם, דהרבנן סובר בזה כרש"י דספק הונח י"כ שרי, וכן הובא שיטת הרמב"ם בזה בא"ח מג"א סי' שצ"ד, וא"כ לפי דעת רשי' ורמב"ם ז"ל דספק הונח שרי לא יקשה המ"ה הtos' ד"ה תנאים, דשפיר הביא ר"ש ראי' משם דחזקה שליח עשויה שליחותו, דנינו דבתרומה דברנן מיררי, אבל הלא ספק עישור בטבל דברנן נמי אסור, דאפילו דמאי אסור בזה"ז וא"כ אילך הסברא דלא יסמוך המשלה, ומ"מ שרי, הרי דחזקה שליח עשויה שליחותו אפילו בדבר דלא יסמוך המשלה וממילא ה"ה בדואריתא, אבל התוס' דס"ל ספק הונח אסור, מוכרחים להקל בין עיקר מה"ת לאין לו עיקר מה"ת - והוא כפטור ופרח בס"ד.

ולפ"ז יש נפקota לדינא בין רמב"ם ותוס' אפילו לפי מה דפסקו ר"ש, דגמ' בדואריתא אמרין חזקה שליח עשויה שליחותו, אבל פסקינו כר"ש צריכין אנו לחלק בין שיבוא המשלה לידי מכשול או לא כמש"ב התוס' דברנן מכשול למשלה גם ר"ש מודה אילך חזקה, אבל לדעת התוס' אפשר דברנן לע"ק מה"ת, סמכין אחזקה או אפילו במקומות דאין מכשול, דמהא דאין חזקו תורום אין ראי' דהרי הוא עיקר מה"ת, אבל לרשי' ורמב"ם דאין חילוק בין נארה קושי' התוס' שם בעירובין במקומה על הרמב"ם, דאייזה ראי' אילך לר"ש מלקט כלכלת של תאימים, דהא מעשר פירות דברנן ומודה ר"ג דחזקאה שליח עשויה שליחותו, וא"י דהרבנן לשיטתי' דמעשר פירות דואריתא, הלא בא"ה הכל דברנן לדידי' כנ"ל, ומה שת' הנ"ב דהרבנן סובר, דסוג' דהנתם סובבת והולכת אליבא דמ"ד תרומה בזה"ז דואריתא, דהרי פליגי בזה תנאים, לא ניחא לי, חדא דסכ"ס מה ראייה הביא ר"ש מבריתא זו דילמא את' כמ"ד דברנן, וגם ר"ג למה לי להדרוי ולאוקמה בר"ח חזואה, ולא מתרץ בפשיטות דאת' כמ"ד תרומה בזה"ז

מה שאמרה תורה לגר אשר בשעריך תננה או מכור לנכרי, וכיון דעתך בין טבח לבעה"ב, דשניות מוזהרים שלא להאכיל נבלה ממש לשם אדם, וכאשר ביארתי זאת בארוכה בفتحה, דמה שאמרה תורה לכלב תשילכו אותו לטרפה, והיינו טרפה הניטה למות, מכש"כ במתה ממש דאיתנה ראי' אלא לכלב, והקרא דלגר ולנכרי דכתיב בנבלה היינו בתנбелת בשחיטה ע"י פסולי שחיטה, שהיה ראי' גם לישראל במדבר לדעת ר"ע, עיי"ש, וכך כל דברי הפלטי בזה אין להם קיום כלל.

ומה שפסק הרמב"ם ז"ל לחומרה כר"י ודחה האי סוג' דבב"מ במעשה רב, וכו' האי תוספותה שomba'ן און דמציא תרגנות שחויטה בשוק כשרה, נלפ"ד פשוט, דהרי דבר זה תלוי במנגנון בני אדם בזמנו ובמקומות, אי דרכם להשליך נבלתם בשוק או לא, וכיון דחיזינו דבזמן ובמקומות של הנני תנאים היה חילוק דעתות בזה, הרי דקישה לעמוד על הדבר, ומכש"כ דין לקבוע הלכתא בזה לדורות להקל, וכך שפיר עבר הרמב"ם דפסק להחמיר, וזה ברור עבini ודו"ק.

ע"ש גמר', אכן שמא שרה ושמה דראס, ראייתי מדקדקים, ולמה לא חיש נמי לחדלה וכמו שאמר לעיל בראש מיכלון גבי חזוש'ק ושםא יחלידו, ונלפ"ד פשוט, דעל חדלה ליכא למיחש רק בחשו"ק, דעלולים לקלקל בידים מפני חסרון דעתם, אבל בר דעת שחויטה מהיכי תיתיב חדלה הסכין תחת הסכין ולחתחכו ממטה למעלה, ואחד מתלמידי עוררני על דברי התוס' לKNOWN ל' ע"א ד"ה או שהח ARISING הסכין תחת השני ופסקו, שכטבו דנקט אורחא דמלטא, דכשחשט סימון הראשו בהבא, כשחוור ובא לעשות הולכה, תחוב ראש הסכין בין סימון לסייע עכ"ל, והשבתי ל', אדרבה מדבריהם ראי' חדלה אצל בר דעת הוא יתירמי חדלה בלי כוונה, וכתבו דכשחוור עס הסכין לשחויט אי' יתירמי חדלה בלי כוונה, וכתבו דכשחוור עס הסכין לשחויט סימון השני אפשר שתחוב הסכין בין סימון לסייע אבל גם זאת הוא הרחוק המציגות כਮובן אלא אפשר שאירע כך על צד הרחוק משא"כ לשחווט בכיוון בחילהה תחת הסימנים, אין שום בר דעת עשויה כן, ודוו"ק.

ע"ש גמר' צא ותרום Mai, אל אין חזקו תרום, הנה הרמב"ם ז"ל פ"ד מתרומות פסק כן שאין חזקו תרום, מפני שאין אומרין באיסורין חזקה שליח עשויה שליחותו עיי"ש, והמל"מ רצה להוכיח דהרבנן פסק כר"ג, אמנים יפה השיג עליו הנבו"ק א"ע סי' ב' דהרבנן פ"ס ע"כ כר"ש ס"ל, דאל"כ למה פסק בתרומה דאין חזקו תרום, דלשיטתו תרומה בזה"ז דברנן, וא"י משום דעיקרו מה"ת, וכמש"ב התוס' עירובין ל' ב' ד"ה תנאים,-DDין אחד יש לו עם דואריתא לעניין זה, ע"כ הרמב"ם ל' הא סברא, דהרי עירובי תחומיין לדידי', דיב' ב' מיל דואריתא נמי עיקרו מה"ת, ומ"מ פסק דחזקאה שליח עשויה שליחותו, אלא ודאי דהרבנן סובר בזה כשיתר הר"י שבתוס' עירובין דבמקומות דאין מכשול למשלה, גם ר"ש מודה אילך חזקה שליח עשויה שליחותו, וממילא הולכה כר"ש נגד ר"ג, וכיון דליך שום הוכחה לפסק כר"ג, אלא דלפ"ז נשארה קושי' התוס' שם בעירובין במקומה על הרמב"ם, דאייזה ראי' אילך לר"ש מלקט כלכלת של תאימים, דהא מעשר פירות דרבנן לדידי' כנ"ל, ומה שת' הנ"ב דהרבנן סובר, דסוג' דהנתם סובבת והולכת אליבא דמ"ד תרומה בזה"ז דואריתא, דהרי פליגי בזה תנאים, לא ניחא לי, חדא דסכ"ס מה ראייה הביא ר"ש מבריתא זו דילמא את' כמ"ד דברנן, וגם ר"ג למה לי להדרוי ולאוקמה בר"ח חזואה, ולא מתרץ בפשיטות דאת' כמ"ד תרומה בזה"ז

אמת ודוק.

ע"ש גמר' מאן תנא וכו' זرك סcin לנאצה בכותל והלה ושותה כדרכה, ר"ג מכשיר וכו' והא בעינן מוליך ומביא שהלה ובהה כדרכה, ופרש"י זיל דהו"מ"ל בסcin שיש בו חז' לצואר כמלא צואר, דסגי בהלה לחוד, אלא בכ"ד מחדר לאוקמי אפיו באיזמל עכ"ל וופר אני תחת כפות רגליו, אבל פירשו אינו מותקב בשום אופן - חזא דהלה ובהה כדרכה הוא רחוך הממציאות, ולמה לי' לננוס בפרצה דחוכה, במקום שיש לו דרך מרוחה, דחתט בסTEM סcin שיש בו כמלא שני צואר, ולא עוד אלא דגס על המקשן קשה, כיון DSTMS סcin של שחיטה יש לו האי שיוערא, מה עלה על דעתו לפוך והא בעין הלכה והבאה - וחוץ מזה אונז הדין אינן אומר דליתא, ובזרך סcin אפיו אין לו שיעור נמי כשר, דרך באדם המוליך את הסcin איכא חשש דרשא, אבל בסcin שהולך מעצמו ושוחט בדרך הליכתה מה חשש דרשא שיק' און, ועיי' לקמן לע"א ע"א בתוס' ד"ה חז' לצואר ובראשונים שם ותמצא כי קו הוא, ואפיו בכתהלה נראה דמותר לשוחט כן בהלה לחוד, והרא' מהא דאמרו לקמן דרבא בדק גירה לר"י בר חלפתא ושותה בה יופא בהדי דפרק, ואיך שחת בה לכתהלה בהלה לחוד, ודוחק לו למור דחתם כדיעבד דמי, דהרי א"א לתפוש העוף, דכמו דה' יכול לצמצם הגירה על הסימנים לשוחטן, הי' יכול לירות בו הגירה במקום שאין עושה טרפה כדי לתפשו, אלא ודמי דדרך זריקת הסcin אין כאן חשש דרשא.

אבל לפ"ד נראה דחש"ס מדיק לישנא דברייתא דקאמרה, והלה ושותה כדרכה, דהאי "cdracha" מיותרת ומורה ע"כ דחשיכטה הייתה קשאר שחיתות, ע"ז פריך, והא בשאר שחיתות בעין הלכה והבאה, וכאן איך אפשר זאת, וע"ז משני דاضר דהכוטל הקשה ע"י חבות הסcin החזירה לאחריה עד שהלה ובהה כדרכה, ודבר גדול ממשמעין זהה התנא דרכ' אגב דהו"א דבחזרתה אין כאן כח ראשון של גברא אלא גרמא דיל' וכמו דאמרו לקמן ט"ז ע"א בסרנא דמייא, חלק בין כח ראשון לכח שני, קמ"ל דליתא אלא דכח גברא מיקרי, ובאמת צ"ע אם בכח'יו אוינו מערוב בו כח הכותל, ועיי' לקמן מה שכתבתי שם בס"ד. ועפ"י פ"ז זה ה"י עכ"פ להפוקים להזכיר זאת דאפיו חוץ הסcin ע"י' חבות הכותל על הסימנים דכשר - ואני רואה דהרבמ"ס זיל' אדרבה השמייט את זאת כתוב וכותב זיל': "ששותה בהליקתה" והשמייט האי כדרכה, וגם לא הזכיר שהלה ובהה ומסתמא בכוונה עשה כן וצ"ע ודוק'.

ד"ג י"ג ע"א גמר' עבי מנוי' שמואל מר"ה, מנין למתעסק בקדשים שהוא פסול, פרשי' זיל', כלומר מנין למתעסק שהוא שפסול בקדשים וכו' רצה לתיקן זהה דקבעי על מתעסק בשחיטה מה דינו בקדשים, והיינו כמו לעיל בפלוגתא דר"ג ורבנן זורך סcin, אבל לא תימא דמתעסק בקדשים וסביר שהוא חולין, אבל השחיטה הייתה בכוונה, וזה לא כואר' מן התימא דהרי עיקר מירמא זו נשנית בזיכחים מ"ז ע"א ושם קאמר, השוחט לשם חולין כשר, משום חולין פסול, כי הא דבעי מני' שמואל מר"ה וכו' ושם פרשי' "מנין למתעסק בקדשים שוחט קדשים" שלא כוונה אלא כמות עסק בדברים אחרים" ויאת מתפרש דהוה מתעסק בקדשים, וסביר לשם דברים אחרים, ולא מתעסק בשחיטה, דלו כוונתו על מתעסק בשחיטה, ומה ל', דקסבר דהוא דברים אחרים, דאפיו יודע לשם קדשים אבל אין כוונתו לשוחט, אלא חותך דרך מתעסק - וצ"ל דגס לדעת רשי' מתפרש האי איבעי על שני אונפין, אלא דחתם, דהמודובר לשם חולין או משום חולין, מפרשין האיבעי דשםואל על מתעסק בקדשים שאין יודע שהם קדשים, וכן דין דקיי על פלוגתא דר"ג'

בדרבנן שעיקרו מה"ת, אבל מדרבנן שעיקרו מדרבנן, שפיר חזקה מיקרי.

ולפי האמור יש מקום ATI, לקיים פסק של רמ"א זיל' בא"ע סי' ל"ה סעיף י"א שהביא בשם יש חולקין, דבצא וקדש לי אשא פלונית דמותר בקרובותה, משום דחשכה ליכא למיקנס' ותמונה עליו, דמה שכתו התוס' בנזיר ובגיטין דרך מינעם קנס אסור בכל הנשים, היינו משום דמן הדין ישليل בתר רובה אבל אמר אשא פלונית, מדינה יש לאסור מצד חזקה שליח עושה שליחותו, ולפי הנ"ל זיל' דודאי לשיטת התוס', דחזקה זו מהני להקל באדר' דין לע עיקר מה"ת נגד חזקת אישור, ה"ה וממש' כDMA להחמיר באיסור נורה, ולפיכך זוקא באיסור דרבנן גרידא קנס אסור, אבל לדעת הרמב"ס דאפיו באיסור דרבנן גרידא שאון לו עיקר מה"ת, לא מהני האי חזקה, כדי להתיר, ה"ה דלא מהני להחמיר אפיו באיסור תורה ומשום דלית כאן חזקה כלל, והוה כספק השkol נגד חזקת היתר, דשיי גם בדאוריתא, ודוק'.

ע"ש גמר' אבל בתרומה דילמא איש אחרינה שמע ותרם, והוא לי' תורם שלא מדעת וכו', הנה הא DMA תרום כתבו הראש יוסף וכן והל'ם בפ"ד מבכורות דיש לפרשו על שני פנים, או שידעו אכן והל'ם מידת כרי ונתן הטבות הנהה לשלווח, אז מצא תרום הביע'ב מידת הכרך כדי תרומה ומעשרות, או דלא הכוונה שמצוין חסר ממידת הכרך כדי תרומה ומעשרות, או דלא ידע מידת כרי ומצוין תרום בצד הכרך צבור קטן כשיעור תרומה ומיעשר בפ"ע, והנה לדידי קשה על שניהם, על אופן הראשון קשה לי, איך קאמר DMA תרום, מהחותם הכרך כשיעור תומם, ורק משום תורם שלא מדעת קאתה עללה הלא יותר קרוב, אדם לא תרם השלח שונגנון האי חסרונו, דבכוב'ב האי תרום שלא מדעת דמחזיק טה"ג לעצמו והלך לו עם התו"מ, גנב הוא - ועל אופן השני יש לתמוה, הלא הבעה'ב שמצוין מופרש יכול לקרווא שם תרומה ופשיטה דבמקום דיכול לבירר הדבר, דין לשם סמו'ך על חזקה זו דהוא רק מטעם סברא, דדרך השלח לעשות שליחותי, ויש לישיב בדוחק ודוק'.

ע"ש גמר' זיל' לכ"י תיכל עלי' כורא דמלחה - עיין לקמן קי"ב ע"א מה שכתבתי שם.

ע"ב גמר' שמא יקללו וכו' א"ר זאת אומרת שאין מוסרי להם חולין לכתהלה לשוחט, ויש להעיר, לפי דעת הרמב"ס ורוב הראשונים, דזובחת מ"ע הוה וمبرיכין עליה כמו על הפרשת תרומה וטבחית טמאים, דכולם הכהרים מה, איך נמסר להם לכתהלה לשוחט, גם בלי טעם שמא יקללו, דהרי אין להם כוונה לשחיטה וכפי מש"כ התוס' לקמן, אפיו לחricht סימנים לא, והוא ממש כמתעסקים, הרי בטלו מ"ע. אבל ייל' דנפ"מ בגין לו שוחט אחר הידוע לאמן את ידיו לשחיטה, ע"פ שידוע היה עמד על גבי, ואז ודאי אין למנוע מלאכול בשר בשביל בייטול מ"ע רשותית, כמו דמותר לו לאכול פת בגין לו סוכה ולא נאמר שיאכל קלילות ואגוזים, אבל מטעם שמא יקללו, ואחרים הרואין לא ישגיחו כראוי דאיכא לתא דישראל, יש למנוע לכתהלה מאכילת בשר. ולפ"ז ע"כ משום לתא דישראל נגעה בה ולא משום בל תשחית, דבמקום צורך ודאי דלא שייך בל תשחית.

ולפי האמור מישוב בזה קושי' התוס' על רשי' בריש מכילתין, שהוקשו, דהרי מסיפה דקטני וכולן לשוחטו בדיעבד, שמעין דין מוסרין להם לכתהלה לשוחט, ולפי האמור נחאה DMA שמעין בדאיכא בר דעת לא ישחטו הם, משם ביטול מ"ע דזובחת, אבל שם דקטני שמא יקללו, אשמעין אפיו בדיליכא אחר הידוע לאמן ידיו לשחיטה, דתו ליכא משום ביטול מ"ע, מ"מ לא ישחטו משום לתא דישראל. וזה דבר נפלא בס"ד, והדין היוצא מהה דין

ודו"ק.

ע"ש משנה שחייבת ע"כ נבלה ומטמא במשא. המשנה מעלים לנו דהא מנ"ל, ולא כמו דקתי ל�מן ל"א ע"א נבלה סכך וחיטה פסולה מושום שני ובחות ואכלת מה שאתה זוכה אתה אוכל, וכן הגמ' לא קמבעי מנ"ל, אלום בתוס' לעיל דף י' ע"ב ד"ה כסבר, כתבו דילפין מקרה דזובחת ואכלת מה שאתה זוכה אתה אוכל, ככלומר מי שהוא בר זביחה עי"ש וברא"ש שם, והוא ממש הדרשה המובאה במשנה דנפלה סכך, וזה פלא אדם מכח האי יפותא פסליין שחייבת נקרי ומושום דבעין דוקא בר זביחה המצווה על הזביחה, מכש"כ דנפלה סכך וחיטה דליקא שום כח אדם דפסולה, וא"כ האי משנה דלקמן הוא משנה שאינה צריכה וכי נסבה, ולא דיין בהא, אלא שהתנא המתין בדרשה זו עד להתמס, ולא האכירה כאן שהוא העיקר, דמן הקרא ממוצע מי שאינו בר זביחה, אלא דמק"ו שמעין דנשחה מלאיה שפסולה, ולא עוד אלא למעט נשחה מלאיה סגי, "ובוחת" לחוד, דהרי בכל מקום דכתיב עשיי' המעטינן העשויה מלאיה, כמו גבי סוכה וציצית ומוצות, וא"כ גם כאן, מזבחת ולא הנזבח מלאיה, וכן תראה, שהרמב"ם במתוק לשונו האחיה בפ"ב ה"ב תיקון את זאת וזו"ל "אבל נפלת סכך וכו' פסולה שני ובחות עד שייה' האזבח אדים" וכוי עכ"ל הרי דלא בעין למדרש סמוכין ובחות ואכלת אלא מזבחת לחוד ממוצע נזבחה מלאיה, וע"כ לומר גם התנא כיון ריק להאי ובחות ולא שנזבחה מלאיה, אבל מה שקבעי במשנה דדרש ובחות ואכלת מה שאתה זוכה אתה אויל, האי אויריות דברים הוא, מפני דזובחת אינה מצוה חוביות, כמו ועשו להם ציצית, אלא מצוחה רשותית אם תרצה לאכול لكن מביא התנא גם ואכלת כי ריק בצרוף ואכלת הוה ובחות מצוחה, אבל לגוף הדרשה אין בתיבת ואכלת שום צורך, וא"כ ודאי קשה טובא למה לא הביא התנא האי דרשה על די' דשחיתת נקרי, כי כאן באמת ריק ע"י סמוכין מצין לפחות מעת נקרי, דזובחת לחוד לא נתמעט נקרי ע"פ דודאי מצוחה ובחות לישראל כאמור כמו דלא נתמעט נקרי מעשיית סוכה ע"פ דכתיב חג הסוכות תעשה לך, ולא נתמעט אלא העשי' מלאיה אבל סוכת גנב"ך כשר, ודבר זה מבואר היטב ל�מן בסוגי' דנפלה סכך ועי"ש כדי שלא יצאר כלפם הדברים, וכן אי כדעת התוס' דדרשין האי סמוכין ובחות ואכלת ה' לו להביא התנא כאן דרשה זו, וממילא ה' מיותר כל המשנה דלקמן דנפלה סכך, ומכש"כ הדרש דזובחת למיעוט נזחטה מלאיה, דהרי ממוצע יותר אפילו שחייבת אינו בר זביחה, וחוץ להז הרואה במרקא ימצא שתיבת "זבחת" רוחוק מתיבת ואכלת" עד שאין כאן סמוכין.

אבל הרמב"ם זיל דעת אחרת עמו, כי זיל בפ"ד ה"א, "נקרי שחחת וכי שחייבתו נבלה ולוקה מה"ת, שנאמר וקרא לך ואכלת מזבחו, מאחר שהזהירות שמא יאלל מזבחו אתה למוד שזבחו וכוי, וגדיר גדול גדרו בדבר שאפילו עכו"ם שע"ז שחייבתו נבלה" עכ"ל ובפיה"מ מבאר דMESSOM לטא דע"ז נגעה בה, ובפ"ב מהלכ' אבה"ט מפרש יותר דטומאת מגע ומשא דקתי הכא לאו דאוריתיא, דטומאתה ריק כמו תקורות עכו"ם עי"ש, ונושאי כליו ושאר האחורנים האריכו הרבה בביואר שיטו ולהשוויה בסוגי' דחכא עין בהם.

הננה הרמב"ם נאיך מפי התוס' מטעם שכתבנו למעלה, וע"פ שבתוספתא מבואר בתוס' דקתי בה זבחת, ולא הנカリ והקורף ושנזבחה מלאיה, מ"מ משנתינו עכ"כ פליגנו, דהרי על שחייבת נקרי לא הביאה הקרה דזובחת ריק על נזבחה מלאיה בnposלה סכך, וגם מושום דא"א למעט נקרי מזבחת כמו דאין ממעטינן אותו מעשית סוכה וב齊צת נמי אי לאו דבעין עשו' לשמה ה' כשר גם הנカリ,

ורבן בזרק סכך, מפרשיין מתעסק בקדשים, מותעסק בשחיטה אצל קדשים, והיינו ה' וכמש"כ התוס', ותרויויהו יlf' מושחתת את בן הבקר, דושחת מורה דבעין כוונה לעמשה השחיטה, ואת בן הבקר מורה, שבעין שיתכוון לבן הבקר שהוא קדשים, ועיין בדבר הפטון, ודו"ק.

תוס' ד"ה מנין למתעסק, פרשי' למתעסק בסכך להגביהו ולזרוק אותו, וקשה דבכחג'ו אפילו בחולין פסול לרבן וכוי, כוונתם להקשות אדם אין לנו למעט אלא בכחג'ו דזרק סכך שהוא מתעסק ממש, א"כ איד פסלו רבנן מתעסק בחולין אלא ודאי דרבנן ממעטינן אפילו אם נתכווי לחתיכת סימנים דכשר בחולין אבל בקדשים פסול, וזאת גם לר"ג כן הוא, כי לא פליגנו ריק בחולין אבל בקדשים מה דפסול לרבן פסול נמי לר"ג, וכן כתוב הלב ארוי' וכל' כל' מריש פ"א מהלכ' פסה' מ"ד מסתפק בהא זכינחו ר"ג לרבן, מי כתיב וחתכת זבחת כתיב וכוי הרוי דלר"ג, או דלא בעי כוונה כלל, או דבעי כוונת זביחה דוקא, ולכן בקדשים דמתעסק פסול ממילא גם כוונת חתיכת סימנים פסול עד שמתקוין לשחיטה, ולכן הקשו להם דrho'יל לרשי' לפרש דאפיקו נתכווי להחיתת סימנים נמי פסול בקדשים ואולי לר"ג אלא דסוף כל סוף קשה להבין מה קשי' להו כיוון דלר"ג באמת לייאן חילוק لكن לא נחות רשי' לפרש את זאת, בפרט דלשון הגמ' דמושחת את בן הבקר עד שתתהי' שחיטה לשם בן הבקר, מוכח כרש"י דאלו לתוס' מושחת ממעוט כל שחיטה שאינה בכוונה לשחיטה ולא בגין הבקר, אלא דהה Tos' נשמרו מזה, דלהכי כתבו דאيكا עוד מתעסק בקדשים, דהיינו בשוחט מושום חולין כבדמים נבגים ותרווייהו מושחת את בן הבקר נפקא, עכ"ל ור' דבאמת כאן לא ה' צרך להביא ריק ובחות, ולדרשו מvae' דבלא כוונת שחיטה פסול, ולאפיקו אפילו כוונת חתיכת סימנים דג'כ' פסול בקדשים, אבל משום דמעטינן ג'כ' משום חולין, ואתם אימעת מבן הבкар, הביא כל הפסוק ודרשו כפי הצורך למעט גם משום חולין, אף דלא מיירי הכא מהאי מותעסק, ואתם כוונתם במה שכתבו, דמושחת את בן הבקר תרווייהו נפקא, אבל מאן דמפרש דתרווייהו נפקו, משום דשקלים הם והי מניינו מפקית, משתבש דהרי מושחת א"א למעט משום חולין, ובגן הבкар א"א למעט מתכוין לחתיכת סימנים.

ומה מאי מתישב זהה קושיא עצומה שיש להקשות דלפי מה דמעטינן גם משום חולין מקרה זה, איך אמר ל�מן ל"א ע"ב דבחולין מתעסק כשר, מדאיצטריך קרא לעכובי במשום חולין דפסול, אבל במתעסק שפיר איצטריך קרא לעכובי במשום חולין דפסול, אבל שפיר בזביחה לעולם גם בחולין פסול, אבל לפי האמור נירה שפיר, דכמו דיש שני יתרומים על שני מיני מתעסק בקרא דושחת את בן הבкар, כמו כן יש בקרא דרצונכם תזבוחו דאתה אלעכוב ג'כ' יתורומים "לרצונכם" אשר מני' דרישין לדעתכם זבחו והוא קאי על עיקר זביחה, והו"י של "תזבוחו" מורה דבעין לדעתכם גם לעין בן הבкар, והש"ס לא הזכיר אלא דלדעתכם זבחו, משום דהאי לדעתכם קאי על שנייהם, וניהו דלקמן כ"ט ע"ב דרישין מהאי "תזבוחו" שלא יהי' שניים שוחטין גב אחד, הלא יא' יידיא ה' הא, כי החכמים חולקין עלי, ועוד דהרי אמר שם ר'כ "תזבוחו" כתיב חסר ויו' הראשון, וא"כ סובל האי שני דרישות, זהה אמת וכוכו ולכן יפה השיגו תוס' על רש"י, לדעתך רש"י דאתה למעט מתעסק כמו זוק סכך, עכ"כ מבן הבкар מתמעט ומתמעט גם משום חולין הכל מהאי, א"כ גם "תזבוחו" ממעט שנייהם, קושית הדרת למקומה, דילמא מתעסק בוגר השחיטה מדין שחיטה נגעה בה ולא מדין קדשים, ופossil נמי בחולין, ולעכובי בקדשים כתיב מפני מתעסק דמשום חולין, ועיין עוד ל�מן בסוגי' דף ל"א אריכות בעין זה

לצערו" קמכווין אסור בהנאה, אלא ודאי דוקא בנסיבות אמרינו כו' דאין עתה דרכם לנס' כלל, لكن לא חישין אפילו בשופך לפני ע"ז דקמכווין לנס'ך, אבל בשחיתתו לא שמעין דאיו' דרכם ליבוח לע"ז, ומה לי אם מצד מנהג אבותיהם או מצד קיררת עצם עובדים, ותדע שהרי בגמ' אמרו, בהא דאמר ר"י א"ר ע"ז אין מינים באומות, למאי, אילימא לשחיתתו, השתהא במין ישראל אמרת אסורא, דעכ"ם לא כ"ש, הר' לך בפרקosh דמיון אף בהז' שחיתתו לא חישין בסתם עכ"ם שמא מין הו, אבל במילוי שודעים בו שאדווק ורגיל לשחות לע"ז ליכא חילוק.

הן אמרת שחרמבר'ם בפייה"ם כאן כתוב להילך בין עכ"ם לעכ"ם וכותב דהני עכ"ם דיין שאינים עובדין רק מצד מנהג אבותיהם בידיהם, אין שחיתותם אסורה בהנאה, אלא באכילה מצד מוחשבתם לע"ז, אבל כבר תמה על דבריו הלב אר' זיל והאריך לישב דבריו, אבל ללא יועל דס"ס תקשה לרמב'ם, לא יה' בהז' שום תקרובות ולא יי"ג אסור בהנאה, והוא בעצם כתוב בפרקוש בפי"א ממ"א דכל תקרו' עכ"ם ויי"ג אסור בהנאה ולוקה א"ש, משום לא ידבק בדיך מאומה, ולא הוציא שם מן הכלל אלא גור תושב ויישמעאלים שאינים עובדים כלל הרי מוכח דשא'ר אומות העובדים ואפלו רק מצד מנהג אבותיהם, עושין תקרובות ויי"ג, אבל"כ יותר hei ליה להחיציא אומות שבהז' א", لكن הדבר תמהו מאד שהשמיט hei דינה דמיון לע"ז סתמא אסור בהנאה.

ומה שנלפ"ע"ד בהז' הוא, דוידי מחשבת ע"ז כמחשבת פיגול, דברענן דוקא דברו ולא מחשבה בלבד, עיין תויו"ט בב"מ פ"ג משנה "ב אלום מחשבתו ניכרת מתוך מעשי, או באדיק לע"ז דאיון סחדוי דמחשבתו לע"ז, חשוב כדייבור דתו לא הוה דברים שבבל - והרי תראה ר"א אומר סתם מחשבת עכ"ם לע"ז, ולא סגי לי בשם חשוב לע"ז, וכן החכמים דפליגו עלי', לא חשו לשמא חשוב, והרי לפחות נבללה, ודיקני אבל אישור הנאה לא, דוקא בנכרי מيري, אבל ישראל לע"ז גרע ואסורה גם בהנאה, וכן נראת מפרש", אבל כמי נבללה, הא עכ"ם ישראל איננה פסולת, لكن סתם מחשבתו לע"ז, במחשבה אשר מדינה אינה פסולת, כמו טעם ספרי לדינא מיגמר גמירי בריש גיטין, וע"כ משום דדריכם הי' לעבוד דאי הוה אנון סחדוי דחישב וחשוב כדייבור, אולם בגין כע"ז מודים DSTEM מוחשבתו לע"ז, שכן פריך שמא מין הו, וספק אוסר, דהרי אפשר ועוד לעמי שנודע שמיון הו, אז סתמא כודאי (ומזה ראי) שלא כמההשי', דוג' ספק פסל'.

ולפי האמור ייל' דמאחר דמסיק דעתו של עתה רק מעשי אבותיהם בידיהם,תו ליכא סתם מחשבתו לע"ז, ואפלו במין לא, משום דאיו' אדוק כ"כ, כדי שנאמר סתם מחשבתו לע"ז, ובענין אמרה דוקא, או שמחשבתו ניכרת מתוך מעשי, כגון מקרים ממש לע"ז או מנס'ך ממש לפני ע"ז, וזה אין חילוק בין מין למומר, אלא דעתין שחוויות הסוגי' לא נתישב היטב, ודוק'.

ע"ב משנה השוחט בלילה וכן הסומא שוחט שחיתתו כשרה, הנה הרמב'ם זיל' מחלוקת הא' משנה לשנים ודין דשותט בלילה הביאו בפ"א ה"ח זיל' ואמתו שוחטין בכל זמן בין ביום ובין בלילה והוא שרה' אבוקה נגדו וכו', והדי' דסומא מביא בפ"ד ע"י זיל' "הסומא לא ישוחט לכתהלה אלא א"כ אחרים רואין אותן ואם שוחט שחיתתו כשרה" עכ'ל, והטעם בהא מבואר כי הרמב'ם בדיון דשותט בלילה, דינה דתוספותא פסק, דשותטין בלילה לכתהלה והוא שאבוקה כנגדו כי זה עיקר הדין מה שרצה התנה להשמעינו,

משום דקרה למצווה כתיב ולא לעכב, ורק עשוי' מלאיה לתמעט וכמו שאבאר בסוגי' דנפלה שכין.

ועל התוספותא גופה יש לדקדק שנקטה בדרכ' זו ואין צ"ל זו, תחלה נカリ ואח"כ קו"ף ושנזבחה מלאיה, אבל אם נאמר דרך אסמכתא קתני עכ"ם, כי עכ"ם לאו מזבחת איתם עט, אלא משום לתא דע"ז, אז מסודר הסדר, דלא זו אף זו קתני לא מביע עכ"ם דאית ב' משום לתא דע"ז, אלא אפילו קו"ף ונזבחה מלאיה דליך האי טעמא, פסול משום דכך אדם בעין.

ומש'כ הראב'ד זיל' בהשגתו שם דהמה כבכמה וכאי יחשבו לו, הוא פלא והפלא, הפרוי על המדה יותר מד', וכי לא ידע דבעשיית סוכה הקוף ומלאיה פסולה, ובעשיות גוי כשרה, וכן ביאת בהמה לא אסורה האשה על בעליה, וביאת גוי שעאה טמאה וזונה, ואיך עלה על דעתו, שגוי הנברא בצלם אלקים ומזכה על שבע מצוות המבאים אותו לידי חי' עוה"ב, בקוף וכבכמה יחשב, חיליה לומר כן.

והנפקותא לדינה בין שיטת הרמב'ם לשיטת התוס' לא לבד לענין טומאת נבלות וכן לענין גוי שאינו ע"ז, דלרב'ם אינו אלא מדרבנן, ולטוס' הכל מדאורייתא, אלא דכמה וכמה נפקותות יצאו מפלוגתא זו, כאשר תראה בחודשנו ל�מן בסוגי' דחשוחט בשבת ובסוגי' דישנה לשחיטה מתוע"ס ל�מן כ"ט ע"ב, עי"ש היטב וairo עניין.

ע"ש גמר' ר"א hei קתני שחיתת עכ"ם נבלה הא דמיון לע"ז - הא מי' דנカリ קאמר, אבל ישראל מומר לע"ז, ע"פ שאינו מין דינוי כמיין, ממש'כ התוס' ל�מן בע"ב דה' שחיתת מין, דבhoriotot דף י"א מוכח כן, וכותב המהרש"א זיל', דהא דכתבו התוס' לעיל דר' ד' ע"ב, דהכא מיריב' באדוק וע"י תמיד, הינו דוקא לר' ענן, דממשיר שחיתת מומר לע"ז, והוא ע"כ מחלוקת בהכי, אבל אכן דיל' הא דר"ע, מומר' ישראל דינו' כמיין, ולפ"ז, מתני' דקתני שחיתת עכ"ם נבלה, ודיקני אבל אישור הנאה לא, דוקא בנכרי מيري, אבל ישראל לע"ז גרע ואסורה גם בהנאה, וכן נראת מפרש", אבל יש לתמונה הרבה, דהרי משנתינו סתמא עכ"ם קתני דמשמע בין נカリ ובין ישראל,adam לא אמר כן אלא דדוקא נカリ קאמר, אבל ישראל מומר לע"ז גם בהנאה אסור, יותר הו"ל להגמ' לדיק' עכ"ם נカリ נבלה, הא עכ"ם ישראל בהנאה נמי אסור, וממילא נדע מין עכ"ם דגרע מין' ישראל, וכדאמר ל�מן בגמי' דמיון נカリ גרע ממי' ישראל, אלא דבאמת לדעת התוס' מתני' משום קרא דזוחחת ואכלת פולש שחיתת נカリ, דלאו בר זביחה הוא וכמו שחיתת הקוף, א"כ האי עכ"ם דקתני במתני' לשון מושאל הוא, וכוונתו "נカリ" שאינו מכוון כ"כ כבובן.

עד' זאת יש לי תימה על כל הפוסקים והרמב'ם בראשם, שהשטיוטו מכל וכל דין זה, דשחיתת מין לע"ז ואסורה בהנאה והוא דין מוסכם יצא מתוך הריביתא ומדיקא דמשנה.

שוב מצאתי שהtab"ש זיל' כבר קדמוני בקושי' או וכתב, דבזה' שאיןם ע"ז אלא מנהג אבותיהם בידיהם, אין חילוק בין מין למומר לע"ז, וכמש'כ הש"ד בס' קכ"ג בשם הב"ת דהאידנא אפילו חזין דשפחיה לי' קמי' ע"ז מותר בהנאה, משום דאים יודעים בטיב ניסוך, עי"ש ואני תמה, דא"כ נימא בשוחט לע"ז נמי דלא נאסר בהנאה, ומשם דאיו' יודע בטיב עבודה שלhum, והרי בי"ד סי' ד' פסקינו בשוחט בהמות עצמו לע"ז במקום דליך למינר

רשוי למה לי אחרים רואין אותם דהא סגי אם יש כאן מי שיבדק בסימנים אע"פ שאין מומחה לשחיטה, אלא ודאי משום חשש פסוליה שחיטה לא ישוחט בלילה וכן הסומה.

ובלא"ה אני תמה על פרשי, וכי לא סגי במעבר ידו על החתך ומרגיש שהסמנים כולן נשחתים, אשר להא לא בעי ראי' כלל, וכן יש להוכיח מדברי הרמב"ם, שיש שם בדיון סומה, ואם שחיטתו כשרה, ולא הזכיר ובלבד שפקח יבודק בסימנים ודוק".

ד"ר י"ד ע"א משנה, השוחט בשבת ובויה"כ אע"פ שמתוחייב בנפשו, שחיתתו כשרה - הא דעתה שבת לא מיטסרי, לא שייך להאי מס' שעסקה בדיוני שחיטה, ומוקמה במס' שבת או בתរומות דשנינו שם המבשלה והמעשר בשבת, והי' לו להוסיף שם גם השוחט בשבת, והרי תראה דבאמת לא כתני דאורה באכילה ליוםא, והוא ע"כ משום דלא עסק עתה בדיוני שבת, ולכן צריך לראות מה אתה להשמעינו בהאי משנה דהשותט בשבת, וראיתי בשו"ת מהרי"ק שרש ק"ס שכ', דאתא לאשמעין דשחיתתו כשרה גם בגין אחרים רואים אותו משום דע"ג דמחול שבת, איינו חדש אונבלות, או משום דלא שביק עתה בדיוני שבת, וראיתי בשו"ת מהרי"ק שרש ק"ס וסומא איתם, וקמ"ל דלא הוה כמור לחייב שבת דשחיתתו נבלה, או מפני שהוא בצענה או דבפ"א לא נעשה מומר, כמש"כ התוס' דאי לא שייך הא דין הכא אלא לפיל אחר משנה דשחיתות נכרין, אבל אי קמ"ל איינו חדש לקלקל השחיטה, ההו דומי' דיליה וסומא שאינו חדשין שקלקלו השחיטה, עכ"ז הדמיה"ק ז"ל. ויפה כתוב דין דין שחיתת מומר שנן כאן מקומו הי' לעיל אחר משנת שחיתות נכרין, אבל גם אי דין חדש קמ"ל דמצוי שחוט בלא אחרים רואים אותם ג"כ אין כאן מוקומו, דמשנה דהשותט בלילה קמפרש הזמן מתי שוחטין ממש"כ למעלה שם, אבל דין דין השחיטתו הוא חדש וזה מומר שייך למעלה מזה כי שם דבר מן הכלל, "הכל שוחטין", מי שוחט וממי אינו שוחט.

אבל הא מתני' קמ"ל לאפוקי מקושי' מהרש"ד'ם דנימה כל מלטה דאמר רחמנא לא תעיביד לא מהני וא"כ שבת ויוח"כ לאו זמן שחיטה הוא, והטעם הוא ממש"כ המורה"יט, דהכא בכוב"כ עבר אמרירא דרחמנא דהרי נטילת נשמה בלאו שחיטה מלאכה היא, لكن לא שייך כאן לומר אי עביד לא מהני משום דלא ניצל מן האיסור, ע"ז לשшиб, דכיון דהוא לשחיטה קלוקול ופטור, עיון לקבון מה עשו מתרשבתו, העשה האי שחיטה קלוקול ופטור, עיון לקבון מה שכתבתבי בזה על דברי הפיה"ם, אבל אני אומר עוד טעם אחר, דכיון דאן בר"ג פסקין, דכיון מתעסק בשחיטת חוליין כשר, שוב לא שייך בשחיתת חולין אי עביד לא מהני, וכמש"כ התוס' תמורה דף ה' לענין צורם אוזן בכוור, דכיון דגם בשגענה מלאיה הותר, לא שייך אי עביד לא מהני, וכן הוא נמי במקומות דמתעסק כשר, ודוק".

בפיה"ם לרמב"ם כתוב ואיל, "ואמר השוחט בשבת אם הי' שוגג, ולפיקח שחיתתו כשרה, ושמא תאמר למה לא תהא שחיתת מזיד בשבת כשרה, הואיל ואיינו מחול שבת ואין שחיתתו פסוליה אלא שחיתתו כשרה, דכיון שיתחיל לעשות חבורה בצוואר אחר גמר שחיטה וכו', דע שימושית שום דבר מן השוט הבאה מהרמב"ם כתוב טעם אחר דלכתחלה לא שמא ישחה וידرس, כי לא מצי להזהר כ"כ באפליה, וכן נראה שהוא דעת הרמב"ם, של' בסומא לא ישוחט אלא א"כ אחרים רואים אותו, ואי כדעת

כדי לפרש הכלל שבמשנה שאח"כ, דף ט"ו ע"ב, הכל שוחטין ולעלום שוחטין ובכל שוחטין, ותחלתה מפרש הכל שוחטין חוץ מחשו"ק, ושהיתה נכרי נבילה, ואח"כ לעולם שוחטין בין ביום ובין בלילה, ואיכא באזה רבותא להשמענו שלא לטעה לומר דנילוף מקדים דליה לאו זמן שחיטה הוא, וניהם דמצד הקרבנה אמרה תורה, ביום צוותו להקריב קרבניהם, אבל מצד השחיטה מטהורת מידי נבלת גם בשוחט קדשים בלילה, היינו לפי האמת דייעין דשחיתת נוהגת גם בלילה, אבל יכולם היינו לומר דהא אמרה תורה ביום צוותו להקריב, משום שחיטה ציווה כן, משום דאי שחיטה בלילה, ואז באמת הי' שחיתתليل פסולה מדין שחיטה, קמ"ל דלעולם שוחטין בין ביום ובין בלילה, אבל אין לדחוק ולפרש, דקמ"ל דאור האבוקה כאור היום דמי, אז עיקר חסר מן הספר בתוספתא, דרך ר"פ מוסיף והוא שאבוקה כנדון, וכן תראה בלשון הרמב"ם שומר לכטווב, "מתי שוחטין בכל זמן בין ביום ובין בלילה וכו'" ולעיל מני' בהלי' ד' כתוב, "דיביחה זו האמורה בתורה סתם, צריך לפרש אותה ולידע באיזה דבר שוחטין והיכן שוחטין וכו' שכל אלו הדברים ע"פ ציווה בהן וכוכו" עכ"ל, הרי דהאי ומתי שוחטין, נמי בכל הללמן"ס הוא דשוחטין בין ביום ובין בלילה, ע"כ צרכין האי הלכה כדי שלא נאמר דליה לאו זמן שחיטה כמו בקדשים, יותר נראת למור, לפי מה שכתבו בעלי המקובלם דליה זמן שליטות השדיין והלליין, ונראה כשותט להני, ויש קצת ראי' לזה מדקתני בתוספתא בהדיليلת בין בראש הגג ובין בראש הספינה, דבשני אלו ודאי הרבותה שלא חיישין שוחט לשם הרים וכוכבים ומזלות, או לשם ימים כפרש"י (ויש לעין מה המשmitt הרמב"ם את זאת) אבל התנא דמשנתינו חבוועם סומא, וממייל שמעין דליליה זמן שחיטה הוא, ובאבוקה כנדון גם לכתלה מציחט, כי גם התוספתא לאו האי רבותא קמ"ל אלא דליה זמן שחיטה הוא כנ"ל, ועיין עוד לפחות במשנה דהשותט בשבת מה שכתבתני שם, ודוק".

רש"ג ד"ה לכתהלה לא ישוחט בלילה שמא לא ישוחט רובה והוא לא ידע עכ"ל, ויש להעיר על כدلעיל דף ט' ע"א, וא"כ צריך לבדוק בסימנים אח"כ ביום, ולמה לא ישוחט בלילה, ואם חיישין כיוון דלא מצי בדק מיד, דילמא מישתלי ולא יבדק אח"כ, זאת הוה לי לרשי"י לכתוב, שמא לא ישוחט רובה וישכח לבדוק אח"כ ביום, ועוד הלא סומא ע"כ צריך שיבדק פכח את הסימנים אחרים, וזאת מצי להיות מיד, ולמה לא ישוחט, لكن נלעפ"ד דרש"י הי' סובר דהא צריך לבדוק בסימנים, דוקא בדרואה שלא נשחטו כולם, דאי סומוך על הראי שנחתת הרוב, דהרבבה פעמים מצי לטעות בזה, דביה"ש מלא דם גם מתרחב החתק ונדמה שנחתת הרוב, אבל במקומות דלא ראה מיידי, בדיעבד סמכין דמסתמא נשחטו כולם כרך לשוחט כל הסימנים, ועיין בזה לעיל מה שכתבתני שם בארכיות, ובאמת לשון המשנה נמי מורה דלא צריך שום תיקון ושחיתתו כשרה, דאי צריך בדיקת סימנים, זאת מדרבן כמש"כ התוס' שם, איך שתק התנא ואזכור שחיתתו כשרה סתם.

אבל הרשב"א כתוב טעם אחר דלכתחלה לא שמא ישחה וידרס, כי לא מצי להזהר כ"כ באפליה, וכן נראה שהוא דעת הרמב"ם,

הנה מדברי הרמב"ם אלו יוצאים שני דיןיהם המעוררים פלא, אי, שבפעם אחת דיננו כמומר לפסול השחיטה, והוא נגד סתמא דברייתה דלעיל דף ה', דמודבר דוקא ממומר להחל שבות, ונגד

אבל יש לנו עוד לבאר בדברי הפיה"מ, מה שכך' דמיד בחתיכת העור חיל את השבת, ואם תרצה לבאר יותר יותר עכ"פ מתחלת חתיכת הסימנים, הכוונה בהזאת, דלמ"ד מקלקל בחבורה חייב ללא שום תיקון, הרי חייב בחתיכת העור אף שהוא מקלקל, אבל אם תאמר מקלקל בחבורה נמי פטור עיין שבת ק"ו ע"א ובתוס' שם, עכ"פ בחתיכת השחיטה שעשה מעשה טרפות ודאי חייב, דמעשה טרפות מקרי נטילת נשמה, עכ"פ שלא תמות מהר רק אח"ז, ואית בה תיקון, להוציא מיד' אבמה"ח ע"י שתמות לאח"ז, ומצתית שכן מפרש דברי הרמב"ם גם המנ"ח, ובמ"א הארוכתי בהזאת ועיין Tos' ביארתי והוחטי זאת בארכיות לעיל בסוגי דמומר לשוד דהינו, בין עבר פ"א לעבר ג"פ, הוא מפני דבפ"א אמרין שמא עשה תשובה, משא"כ בג"פ שהוחזק לעבריה זו, הווה ודאי ולא ספק, וכאשר היטב, ומילא לך"מ דכאן בשוחתו שבת ניהו דאם שחת אח"כ ביוםיא אחרת לא נדון שחיתתו מושום דሞמר מושום דלא החזק בו ושם עשה תשובה (ספק מותה, מושום פסולן וכסמ"כ שם בח' הר"ג ז"ל) אבל האי שחיטה שחת בת שבחת ודאי פסולה, דהרי באוטו שעה ודאי לא עשה תשובה, וזה אמת לאמו.

אבל דעת דמחלוקת הרמב"ם בין מומר לשוד דהינו, בין עבר פ"א לעבר ג"פ, הוא מפני דבפ"א אמרין שמא עשה תשובה, משא"כ בג"פ שהוחזק לעבריה זו, הווה ודאי ולא ספק, וכאשר ביארתי והוחטי זאת בארכיות לעיל בסוגי דמומר לשוד דהינו, בין היטב, ומילא לך"מ דכאן בשוחתו שחיתתו מושום דሞמר מושום דלא החזק ביוםיא אחרת לא נדון שחיתתו מושום דפסול שחיתות מומר לחיל שבתות, איינו אלא פסולן דרבנן וכמש"כ שם בח' הר"ג ז"ל) אבל האי שחיטה שחת בת שבחת ודאי פסולה, דהרי באוטו שעה וביארי קאתי' כמו דאמרין גיטו וחצרו בגין אחת ובדומה.

ועתה על אידך דינו שמחדר להרמב"ם, דהאי שחיטה עצמה שנעשה בה מומר לא הי' נאסרת, אם לא שנעשה מומר בעשיית חבורה מיד, או עכ"פ בחתיכת השחיטה, והתוס' חולקין עליו בהזאת והוא באמות תמורה לדלמה לא נאמר דהמומרויות עם פיסול השחיטה בהדי קאתי' כמו דאמרין גיטו וחצרו בגין אחת ובדומה.

אבל גם זאת לא נתגלה, אלא למי שזוכה לסוד הפשט, כי בדבר זה הלכו הרמב"ם והתוס' לשיטתהו, לדעת התוס' דפסול שחיתות נカリ מקרא דזוחת ואכלת Kataata ודיין כן הוא דכל שנעשה מומר בשחיטה זו נקרהת האי שחיטה שחיתות מומר ולא קרין כאן זוחת, דהרי נעשה איינו בר זביחה עם הזביחה, כי בעין דוקא בר זביחה להקשר את הנשחת, אבל לדעת הרמב"ם דגם נカリ כשר לא זביחה, אלא מצד לתא דע"ז פסול הזביחה וה"ה מחלל שבת מדרבנן דעשה כע"ז והוא פסול מצד אחר שבא אחר ההקשר כי כל אין שלא הושכר לא נפסל, וא"כ אידך קרין ב' וקרא לך ואכלת מזבחו, דרך או נעשה מומר כשנגמר השחיטה ושוב אין לו שהות לפסלה והרי תדקדק בלשון הרמב"ם שכ' "ולמה לא תהי שחיתתו כשרה הוואיל ואינו מחלל שבת ואין שחיתתו פסולה אלא אחר גמר שחיתה" ולא כתוב "עם גמר שחיתה" כי אז באמות הי' בגין אחד והבן את זאת כי הן הן הדברים שנאמרו למ"ס, ועוד נמצאו לפני נפקותות אלו לדינא, התלוים בהאי פלוגתא דרמב"ם ותוס' וכאשר ארץ מד', מהני שתי ראייות שהביאו התוס' דבפ"א לא הוה מומר, האחת הוא מהא דר"ל ל�מן לע"ט, דשותת ע"מ לירוק דמה לע"ז, דהבהמה מותרת עכ"פ שעבדו בס"ף - והנה לרמב"ם אין זה ראי דכל שנעשה מומר בחתיכת השחיטה לא מצי מי פיטסל השחיטה, דבשנת שאני שנעשה מומר בחתיכת הראי' השני' היא, דלקמן סוף פ"ב דשנים אוחזין בסכך ושותחין ואחד מהם שחט לאחד מכל אלו, ומוקי לי' בישראל מומר ותפ"ל מושום מומר פסול ולמה לי' דשחת לאחד מכל אלו, עכטד"ק - והנה בשוע"ז סי' ב' פסק המחבר כדעת התוס' דשנים שותחין ואחד מהם מומר השחיטה פסולה, אבל הש"ץ שם הביא בשם הרמב"ם דמכשיר, והש"ץ ז"ל לא הבין טעם הדבר, אבל הוא פשוט דגם דין זה תלוי בפלוגתא זו שבין תוס' לרמב"ם, דאם מזבחת למדנו דזוקא בר זביחה בעין, כל שפטיכי ב' איינו בר זביחה, שוב לא קרין ב' ואחת, אבל אי לא בעין בר זביחה, אבל מיטסל ממשום וקרא לך ואכלת מזבחו, כל שפטיכי ב' איינו עובד עז' שוב לא קרין ב' זבחו, דזבחו כל זבחו ממשמע, כמו זבחת דכלו ממשמע ולכך שפיר פסק הרמב"ם דלא מיטסל בשנים שותחין, אלא במחשבת עז' ממש דזאת לא מזבחו יլפין לפסול, אלא ממש דחציו תקרובות הוה, ומה ל' כלו ומה ל' חציו, וזה ברור ואמת לאמתו של תורה בס"ד.

ואחר שפירשנו דברי הפימ"ש על מכונם, נבווא להצלם מקושי' המפורסמת, שהמה נגד הסוגי' המפורשת בכאן, דהש"ס רצה לאוקמי מותני' במזיד וכר"מ, ואיך מצא הרמב"ם, ידיו ורגליו במס' דתיקון להוציא מיד' אבמה"ח, אלא דהתמס תיקון גמור הווא דהרי הטרפה בלאה' אינה עומדת למידי לא לחריש ולא לגדל ולא לאכילת ישראל, אלא לכלבים וככל השחיטה ועשה רואי' לב"ג תיקון גמור הווא, אבל בימי שמאפיק בשחיטה או בשחיטה פסולה, ולמה לא יפטור, דהרי לא נעשה מחשבתו, ובגוף המעשה קלקל הווא, והדבר צריך תלמוד.

ואחר שפירשנו דברי הפימ"ש על מכונם, נבווא להצלם מקושי' המפורסמת, שהמה נגד הסוגי' המפורשת בכאן, דהש"ס רצה לאוקמי מותני' במזיד וכר"מ, ואיך מצא הרמב"ם, ידיו ורגליו במס' דתיקון להוציא מיד' אבמה"ח, אלא דהתמס תיקון גמור הווא דהרי הטרפה בלאה' אינה עומדת למידי לא לחריש ולא לגדל ולא לאכילת ישראל, אלא לכלבים וככל השחיטה ועשה רואי' לב"ג תיקון גמור הווא, אבל בימי שמאפיק בשחיטה או בשחיטה פסולה, ולמה לא יפטור, דהרי לא נעשה מחשבתו, ובגוף המעשה קלקל הווא, והדבר צריך תלמוד.

א' בגם' ונסבין חבירא למירר ר' יהודה היא, פרש"י עליה דעתם לומר ר' יהוא, וזה פלא והפלא דכל הסוגי' מתחלה וע"ס קאי הכא, דמתני' ר' יהוא, אלא דמזהר למצוא לאיזה ר' קמכווני הני חבירא, עד דמסיק ר' איש דר' דמבלש הואה, ואיך שיק' עז' לשון ונסבין, דמשמע דס"ד כן, אבל לא קם במסקנא, ויגעתו ומצאת השחץ' בחדשוישו לחולין נתקשה בהזאת, ונתקלח ביאור רב דכולה מוקשה.

ב' לפ' המשקנא דר' דמבלש היא, סתום רב כי כאן כר'י, ובמס' תרומות פ"ב מג' סתם כר' מ' דתנה המבשיל והמעשר בשבת בשוגג יאכל במזיד לא יאכל, ויהי' תרי סתמי' דסתרי אהדי' והן אמת בפייה'ם שם מפרש הרמב"ם גם משנה זו כר'י, דבשוגג יאכל למוץ'ש ובמזיד לא יאכל עולמית, אבל הא גופא חידוש גדי, דהרי כאן בסוגי' קאמר, דתני תנא קמי' דרב המבשיל בשבת, בשוגג יאכל במזיד לא יאכל, ומשתיק לי' רב מישום דתני כר' מ', הר' דא' לא לפרש לשון זה כר'י, ובפרט דהוא ממש לישנא דר' מ' בברייתא, אשר ר' יהוא חולק עליו ואומר בשוגג לא יאכל עד מוץ'ש ובמזיד לא יאכל עולמית, ואיך נפרש לישנא דר' מ' דסתם בו תנא המשנה בתורות כר'י, יותר פלא בעניין, דתנהא שם כולל מבשיל ומעשר בגין, ובמעשר פסק הרמב"ם בעצמו בפ"ג הט"ו מה"ש דבשוגג

אולם יש לנו עוד דרך לישב האי יי'תורה דיו'ה"כ דנקט, דהנה אם מתני' בשוגג מירি אבל במידת הי' שהיתנו נבלה מצד שיחיתות מומר לחל שבות כדעת הרמב"ם כאן בפיה"מ, אז ה'כי מתרפרש המשנה, דהשות שבת ע"פ שבמציד מתחיב בנפשו לא חישין שמא מיד הוא ותהי' שהיתתו נבלה, אלא תלין דשכח שהוא שבת ושחט בשוגג ולכן שהיתתו כשרה, ומושום דשחיתת מומר נבלה איינו אלא דרבנן כאשר ביארתי זאת במקומו וא"כ נקט יוה'כ בהדי שבת לאשמעין דם יוה'כ דינו בזה שבת, Adams היה מתחייב בנסחו היתה שהיתתו נבלה, וכך אשר פסק התב"ש, וכאשר הוכח כן מרמב"ם ס"פ ג' מהל' גירושין לפי נוסחת הטור מובאה שם בכ"מ עי'יש.

והנה הא דמחל שבת דינו כמור לכה"ת להיות שהיתתו נבלה, לאו כ"ע הוא, אלא כן הוא בבריתא דלעיל דף ה' ושם כתוב רשי' זיל, דהאי תנא חמירה ל' שבת בע"ז וכו', והוא לישנא דגמי' עירובין דף ט ע"ב, ומדקאמר דלהאי תנא חמירה ל' וכו', משמעו דaicא תנא דפליג, ולפע"ד האי תנא דלעיל מנין, דאמר חמורה ע"ז, דכל הוכפר בה כמודה בכחה"ת כולה, הוא פליג ע"כ על הא דשבת בע"ז, והרי הוכפר בע"ז אפילו דמחל שבת הוה כמודה בכה"ת, ונירנו דמן דעובר על כה"ת, ע"פ שאינו ע"ז, נמי דינו כሞר, עיון בדרישה בטור סי' ב' שאני האי דעובר ממש על כה"ת, אבל אם מחל שבת יהי' בע"ז, לא הוה מצי למיר, דכל הוכפר בע"ז כמודה בכחה"ת.

והנה ראייתי בתורה תמיימהעה"ת שהרגיש באיה, וכותב דכוונות התנא בהיפך, דכל המודה בע"ז כופר בכחה"ת, אלא דילשנא מעלה נקט, ובמהכ"ת לא דק ולא עין בספר, דשם תרתי קתני, דמודה כופר וכופר כמודה עי'יש, וכיון דקרה דוכי תשוג, אשר ממנה יצא הדרש זהה, ממודה בע"ז מיר, ובכל זאת התנא נחות ללימוד גם היפך, ע"כ לשול אתה שלא אמר שבת בע"ז. ועכ"פ ועין לעיל במקומו, מה שכתבתי בעניין זה דשבת בע"ז. פשיטה דלאו ד"ה הוא, ולכן אני אומר גם מאן דמויקי מתני' בר"י דאסור באכילה ליוםא, ודיק' זאת מיתורה דיו'ה'כ נמי לית לי' דשבת בע"ז, דאל"כ הלא יש לפреш האי יוה'כ דנקט להשוותו לשובט לעין מיזד כנ"ל.

ונאמר מעתה, דsharp קאמר ונשבין וכו', דהא דרב מוקי מתני' בר"י לא קיימת במסקנתא, דכאשר מסיק ר' חנן בר אמי, דכי מורי להו رب לתלמידיה, מורי להו בר"מ וכ' דרש בפרק' דרש בר"י מפני ע"ה, "א"אתו לומר דמויקי מתני' בר"י, והוא פסק בר"מ דלא כסותמא דהכא ולתקל, אבל הני רברביא דלא שמעו האי מימרא דר' חנן, לא דקדקו יפה במימרא דר'ה, דלא אמר הלכה ממשמי' דרב כמו בכל מקום, אלא דחי' בר רב דרש ממשמי' דרב, והיינו נמי דדרש בפרק' ממשמי' דאבותו, כי כן עשה גם אביו בעצמו, דדרש בפרק' בר"י לאסור באכילה ליוםא, אבל להלכה הלא מורה לתלמידי' בר"מ, וא"כ ע"כ מוקי מתני' בר"מ דמושור גס ביומא, וזה'כ דנקט, מושום דס"ל לתנא דינן כי האי תנא דחמירא ל' שבת בע"ז, ואתא לאשמעין דרכ' אגב דיו'ה'כ דיו'ה' בזה שבת, דעתיך היה שיחיתתו נבלה וכמש'כ' למעלה.

ולפי הצעה הלווא מיושב הרמב"ם כמי חומר, דהא דפרק' ונוקמי במידת וכר"מ הוא בס"ד דנסבין חבירי', וכך אשר מתרץ לו דשבת דומי' דיו'ה'כ, והוא לפי התנא דפליג על האי תנא דחמירא ל' שבת בע"ז, ולכן מצינו לאוקמי גם במידת אבל לאחר שמסיק להא דר' חנן, דרב רק בפרק' דרש כן, אבל באמת מוקי מתני' בר"מ וכלהקה, אז צרכין לתרץ הא דקתני' יוה'כ לאשמעין דיו'ה'כ

iacel בו ביום, ובמזיד עד מוצ"ש והוא כר"מ, וכן במא"ס סי' של"ט סק"ז שכותב, לדידין דפסקין הכר"י ה'ה במעשר ד אסור לו עולמית, בה"ש שם מגיה דכן כתוב לדעת הר"י, אבל לדעת הרמב"ם לא עי'יש, הרי דרמב"ם מחייב מחלוקת דעתיה בין מעשר לממשל, מושום דמעשר בשבת איינו אלא ממש שבות, אולם בזה נלפע"ד דיפה פסק במעשר להקל, דע"כ גם לר"י א"א לאסור הכר' עולמית, דהא דאסרין מעשה שבת לריה"ס מה"ת ולר"י מדרבנן, לא ה'י חמור משוחט את המסוכנת בסיכון של ע"א, ש' הרא"ש שם בסוגי' דהבשר מותר, ולא דמי לכרכר שארב בו בגד, או לעצים שאפה בהן את הפת, דעיקר הבגד והפת בוצרתו של עתה נתהוו ע"י תשמי' ע"ז, משא"כ שוחט בסיכון דלא נשתנה הבשר ע"י הסיכון, ואפי' הרשב"א והרמב"ם שחולקים ואוסרים את הבשר, כתוב הש"ז ביו"ד סי' קמ"ב, דזוקא במסוכנת דאי לאו שוחטה היתה הולכת לאיבוד, אבל במחתק בשר לחתיות, גם המה מודים דאין לאסור הבשר בשביב האי מעשה דמחתק, שלא שינה כלל את הבשר, וא"כ במעשר בשבת נמי אין זה בכלל מעשה שבת כדי לאסור התבואה, דינויו דהוא חילול את השבת במעשהה זה, אבל התבואה לא נקראת בשליל האי המעשה שבת, וכך שלא נאמר שהומוציא אוכלין מרשות לרשות, שייה' אסורי עולמית ממש מעשה שבת, ומה"ט ניחא ג' כ' קצת דרמב"ם ה' מפרש האי משנה תזרומות בר"י ולא קשי' לי' דהרי התנא נקט לשינא דר"מ, דיל' דכוון דקתני' גם מעשר בהדי ממשל, ובמעשר גם ר"י מודה אין לאסרו עולמית, מוכרכה לשנות סtems בשוגג יאכל ובמזיד לא יאכל, ויתפרש כל או"י דעת דינו, במשבל לא יאכל עולמית ובמעשר עד מוצ"ש, כן ה'י דעת הרמב"ם, אבל סכ"ס פשוטה דמשנה ודאי כר"מ, ואיך סטם רבי' הקדוש שם כר"מ וכואן כר"י.

ג' דכאשר מסיק בגמי' דרב בעצמו מורה לתלמידים בר"מ, ורק בפרק' דרש בר"י משום עמי הארץ, איך פסק בר"מ להקל, והוא מוקי משנתנו בר"י, הלא בלא"ה ר"מ ור"י הلقה בר"י, וממש'כ' דהוא לחומרא, ואי משום משנה תזרומות דמסתמא בר"מ ודלא כרמב"ם, הלא סתמא דהכא היא האחרונה, דבשני סדרים יש סדר לשניהם, והרי חזר רבי' וסתם בר"י ולהחמיר, ואיך מצי' רב להורות להקל.

אבל עשה אינך כאפרכת ושמע קוישט דברי' אמרת בפירוש האי שkil וטר'.

דהנה בಗוף המימרא דר'ה משמי' דרב דאסורה באכילה ליוםא לא פרשי' דרב דיק' כן מモתני' דהרי' אפשר דרב דינא דעתיה קאמר, ולא קשי' לי' מモתני' דקתני' סטם שיחיתתו כשרה, משום דהאי תנא בדיני שחיטה קעסק, ולא בדיני מעשה שבת, ומצד החיתיה קתני' דכשרה, ועדין אפשר דאסורה באכילה ליוםא מצד דיני שבת, דין לעת עסוק בהן, אבל על הא נסבין חבירי' למימר ר'ה היא, מאיריך ר' בפירושו, דמהא דאמרו ר' ה' היא ולא אמרו, "ס"ל כר"י" מוכח דשמעו דרב מוקי מתני' בר"י, כי על מימרא דאמורה לא מצין למימר ר' ה' הוא דאי הו"ל להאי בעל המאמר לומר דבר בשם אמרו, וכיון דע"כ מוקי מתני' בר"י, צרכין למצוא בלשון המשנה עצמה שמורה ע"ז, ובפרט DSTMS בר פלוגתא דר' ר'ם ה' הוא, ומהיכי תיתני נוקי מתני' בר"י נגד הכלל DSTMS משנה ר'ם, ולכן קמפרש רשי' דהני' חבירא כיון דלא מצאו להאי דינא טעם ר'ק אליבא דר'י, במקומות דחכמים שהוא ר'ם חולקין עליון, ע"כ דרב מצא במשנה עצמה רמז להאי דינא, דאסור באכילה ליוםא, והוא כאשר אמר לבסוף הטעני' מושום דשבת דומי' דיו'ה'כ קתני', והאי רמז הוכחה גמורה הוה, דהרי' יוה'כ דקתני' הוא מיותר למגמרי, וכן כתוב הת"ח ועכ' להכא אתא דאסורה ליוםא כיוה'כ.

הבשר של המסוכנת, אע"פ שעבר אסור תורה בהאי שחייה שהוא מותקן מ"מ לא אסרו הבשר, משום שלא ניכר בבשר מעשה השחיטה כמו בגדי הרכור, וא"כ גם בסעודה שבת לא נהמי יותר ולא נאסר עולמית רק במבשלה וכדומה, שניכר בכל המאכל, אבל לא בשוחט, והוא נקודה נפלאה ודז"ק.

עוד יש לי להעיר על שיטת רשי"זיל שכותב לטעם דסוגי' דהכא חולקת על סוגי' דגיטין דין הטעם לר"י משום דקנס שוגגatto מזיד כדאמר בגיטין, אלא אסרו כדי שלא להנות מאיסורה, וכן בעין להמתין בצדדי שעשה וגם אין חילוק בין לו לאחרים, דין משום קנסו שוגגatto מזיד הו"ל לאסור לו עולמית מזיד, ולאחרים יהי' מותר גם בו ביום.

ואני תמה דעתך ר"י קנס שוגגatto מזיד מהא דקנס בנוטע בשבת ולא בשביעית עי"ש בגיטין, ושם א"א לומר דמשום שלא להנות מאיסורה דמ"ש שביעית משבת.

עוד קשה לי מהא דאמר שם בנוטע דיעקר, משמע דאסור גם בהנהה דאל"כ מצוי למקרה, ובמבשלה לא מצין אלא אסרו לו האכילה ולמכרו שרי, ואע"ג דמboveשלה שוה יותר, והנהנה במכירתו, ועיין ברמב"ם פ"ז הל' כ"ג שכותב, "ישראל שעשה מלאכה בשבת אם עבר ועשה בדברון אסור לו להנות מאותו מלאכה לעולם וכו', כיצד ישראל שבישל במזיד למ"ש יاقل לאחרים, אבל לו לא יכול עולמית וכו', וכן כל כיוצא בה"עכ"ל, פתח באסור להנות, וסימן שלא יכול עולמית, אבל לאחרים שרי, משמע דמותר למכור התבשיל לאחרים, עוד קשה לי על הרמב"ם, דהשנית ולא הביא הדין דנותע בשבת דיעקר בין בשוגג ובין בمزיד, ובזה חילוק בדין ממבשלה, ואמת דבנוטע א"א לקנסו באופן אחר רק ביעקר, אבל עכ"פ hei לו להבאים בפ"ע, ולא לכללו בכל כיוצא בה.

עוד קשה לי על הרמב"ם איך מפרש האי מבשלה דתורות כת ר"י, כיון דשם קתני נמי נוטע דבשוניג יקיים והוא ר"מ ולא ר"י.

גם על תוס' גיטין יש לי להעיר, דבגמ' שם פריך ממותני' דמעשר ומబשלה על ר"מ דקנס במטמא ומדמע דרבנן, וככתבו התוס' דמשום DST מסתם מתני ר"מ קפריך, וועררני חתני הרב מששבעש נ"י דהא מעשר וմבשלה כתני בהדי' במשנה, וא"כ ע"כ ר"מ קאמר, דמஸבל קנס ר"י שוגגatto מזיד - ואני הוסיףתי בתיאמה על הגמ' למה לי' להקשות ר"מ אדר"מ, דיו"ר ה"י לי' להקשות דמותני' דמஸבל ומעשר מני, דאי ר"מ קשה מעשר, ואי ר"י קשה מבשלה - וכל זאת צ"ע.

רש"י ד"ה מיחל, המערר שני הואיל ויכול לתקנו באמירה בעלמא, ולומר הרי הוא מוחלל על מעות שיש לי בטען הבית, לא התירו לו חכמים לשתו ולסמו' אברירה, אבל בתו"ם וכו' עכ"ל, עיון בתוס' יומא נ"ה ובכמה מקומות עוד, שמתמייחסים על פי' זה, חדא, ללא קביעות מקום אכן מתחל, ועוד דברי בפ"י קתני בתוספתא, דምפריש אח"כ תשעה מע"ש, ואם לא הפריש הרי שתה טבלים למפרע, כמו שאמר لكمן בגמ' אי אתם מודים לי שמא יבקע הנוד ומצא שותה טבלים למפרע עי"ש בתוס'. ואני אוסף להקשות חדא, מה מהני לי' חילול זה כיוון תוכן תוי"מ בעי' לסמו' אברירה, שניית דברי גם לחילול בעין בירירהadam אין המע"ש מבורר ולא חיל השם מע"ש עליו אין מצי מתחל.

אבל אגלה לך בזה סוד עמוק של עניין בירירה, ופלוגתת רשי"ז ותוס' בפירוש דין און בירירה, אבל רק בקיור תמצית הדברים של קוניתרסי על סוגי' דבירירה, והוא:

דהנה בדבר שנטברר, אלא דחרשו ידיעה איقا עד שצרך

שבשת לעין דשחיטה ממור נבלה, שוב א"א לאוקמי בمزיד, משום דשחיתתו ממור ונבלה.

ולפ"ז הרמב"ם דפסק כר"י ודלא כרב, וגם פסק מהאי תנא דהמירה לי שבת ע"ג,ليل הא דנסבין חברי' דמשום שבת דומי' דיו"כ את' כר"י, אלא דבלאה פסק כר"י, ומשנתינו לא איירי כלל בדיני מעשה שבת, וויה"כ נקט משום דומי' דשבת כנ"ל, והאי משנה דתורות מפרש כר"י מטעם שכתבנו למעלה ודז"ק.

ואבאר עוד שיש להעיר על כלกรณ אמוראי דרצה למימר ר"י דהכנה או דכלים או דנרות, ובכל אלו משום מוקצת נגעה בה, וממילא דליך בין שוגג למזיד, וגם בחוליו והבריא מותר, וכי לא ידעו צריכים להמתין בכדי שיעשה, וגם בחוליו והבריא מותר, וכי לא ידעו הני אמוראי מדין דמעשה שבת, דהוא משנה מפורשת בתורות וברייתא דפליגנו בה ר"מ ור"י הסנדלה, השגורה בפי האמוראים במס' שבת, אבל הוא לא קשי' לי דהרי רב בע"כ ממותני' דיק דשבת דומי' דיו"כ, ולדידחו אינו דומי' דיו"כ בחוליה והבריא, דיל' ניהו דגס לדידחו שבת דומי' דיו"כ, אבל לא דיקי' כולי' האי לומר דבעינן דומי' ממש לכל ملي', ותדע שכן הוא, דריש' מפרש מיד דידי' ממותני' דשבת דומי' דיו"כ, אע"פ דהש"ס ע"כ לא ידע זאת, כשהקשה ונוקמי במזיד ר"מ, עד שהמתרך אומר לו דשבת דומי' דיו"כ אלא ודאי. עיקר הדיקוקא שפיר ידע גם המקשן, אבל לא ידע דבעינן דומי' ממש, דכמו יוה"כ בין שוגג ובין מזיד. וזה ברור אבל קושיותה הראשונה כראוי מוצקת היתכן שלא ידעו מאיסור מעשה שבת.

אבל מה שנלפע"ד הוא דהני אמוראי סברו, דשוחט כיון דמקלקל הוא, אלא דמי' מילאכת מחשבת מקרי מפני שהוא רוצה לאכול, לגבי מעשה שבת לא מקרי הנהה, דמי' משכך של ע"א דמותר לשוחט בה אפי'ו לכתהלה מטעמא דמקלקל, והרי מעשה שבת מטעם שלא להנות מאיסורה Katainu עליה וכמיש'כ רשי' ליקמן בסוגי' זו, لكن מעשה שבת לא שייך רק באוטן מלאכות שמשביבין ומעלון את החוץ בשוויו, כמו מבשלה ונותע וכן מרשר, אבל מלאכת נטילת נשמה דמקלקל את שוו' ובאכילה אין כאן רק גורם הנהה לא נאסר, כך סברו הני אמוראי, שלא חשו בשוחט לאיסור מעשה שבת, שוב הראה לי בני הרב האברך נ"י שהגאון מהר"ש אוללמאן ז"ל הקשה באמת איך זה שוחט שהוא מקלקל אסור מעשה שבת, ומיש' משכך של ע"ז דמותר לשוחט בה. אולם לפע"ד ניהו דשפיר מישוב בה מה שהני אמורים לא חשו למשעה שבת בשוחט, אבל על אוקימתא דר"א אין מקום לתמהה, דניהםו דלא מצאו מקום לאיסור בסכך של ע"ז הנגרם הנהה, הלא כתבנו דעליה בסוגי' DST, שהוא משום דבשעת מעשה השחיטה לא עבר איסור DAORIYTA, וגם אדרבנן לא, כיון דמעשה השחיטה קלקל הוא, אבל בכל מקום דעכ"פ חילול את השבת בשחיטה זו, لكن שפיר יש לאיסור לו הנגרם ג"כ וזה ברור ונכוון מאד בס"ד.

עוד ראייתי להעיר במה שرأיתי בספר יריעות שלמה, שכותב דבשוחט את המסוכנת בשבת, דאסורה עולמית, ואפי' בשוגג, משום שלא להנות מאיסורה, וכאן לא שייך עד כדי שיעשה כמושבון, ולכואר' יפה זו, אלא דאי' הרاي איין שבת דומי' דיו"כ לגביו מסוכנת, וממותני' מסתמא במסוכנת אייר', דאיך ידמן שיעשה שבת וישכח שהוא שבת, שהוא דבר זר, אלא ודאי מותך שבחול על ממונו להציגו שכח שהיום שבת ושוחט את המסוכנת, אבל מכאןראי' לדעת הראי' שhabati לעיל, דגס בסכך של ע"ז לא אסרו

לגביה תרומה ומעשר ראשון בלאה צריך לסמוק אבריריה, לפחות לא יסmodal גם אם עשר שני, קושי זו אין לה מקום אלא לדעת התוס' Adams א"ב בלאה טבל הוה, וא"כ מה ליא אם הוא טבל מצד שלא נפרש רק תוי"מ או לו נפרש מאומה, אבל לדעת רשי"י דחכל חל, והיו מתקון, אלא דלמי"ד א"ב אפשר שישתנה תרומה ומע"ש שהם איסורים נפרדים, וכי בשביל שלא יוכל לתיקן שלא ישתה תרומה, לא נתיקן שלא ישתה מע"ש שלא בקדושת מע"ש אתמה, וקושי התוס' מן התוספותה וכן מהא אמר, אי אתם מודים לי שהוא יבקע הנוד ונמצא שתה טבלים למפרע, לך"מ, Adams למד"ז י"ב, אם לא בא ע"י איש סיבה להידי הפרשה, הרוי טבל למפרע, מכם"כ למד"ז א"ב, דמה שאמרינו אפשר שתה תרומה, ודקה בא בא ידי הפרשה, דליך ספק אחר אלא שמא שני לוגון אחרים היו מיעודים להפרש מצד הידיעה הקודמת, דשמא לא ה"י מעותד להפריש מאומה ואח"כ נשנתנה הדבר ע"י בחירה, להא לא חיישין כלל, דהרי הוא ה"י אומר שיפריש, והפריש כמו שאמר, ומהיכי תיתני נאמר, דמ"מ עפ"י הידיעה ה"י מעותד שלא להפריש, ולכן אין כאן חשש אחר אלא שמא שני לוגון אחרין היו מעותדיין להפריש ושთaan ע"י בחרתו החפשית, אבל אם באמת לא בא לידי הפרשה ע"י איש סיבה שייהי, הרי אנו אומרים בטח כן היהת הידיעה הקודמת וממילא דלא ה"י מעותד להפריש כלל ואין כאן תרומה, והדברים עתיקין וחברתי קוונטרס מיום אחד לסוגי"י דבריה המפוזרה בכל הש"ס, ואיזה גרגון מקונטרסי תמצוא גם במסכתא זו בפתחה או במקומו, ודוק"ק היבט.

ע"ב Tos' ד"ה אמר דשותת לי לר"י מוקצת מחמת מיאוס וכו', דחו"י בعلמא הוא דמוקצת מחמת איסור חמור ממוκצת מחמת מיאוס דהא لكمנו וכו' עכ"ל ולפערנ"ד נראה ליישב, דהה דקאמר, אמר דשותת לי, קסמרק על הא דמסיק לבסוף, ודילמא שאני הטעם, דהו דחאו בידים, ור"ל דהכא במוקצת מחמת מיאוס, דחאו בידים ע"י שהשתמש בתוכו, והיה סובר דמידי דמיאיס מק齊ה אישיש מעדותי" לגמר, משא"כ בשחיטה כאן, דין זה דחו"י בידים, והמתרצה, אין, דתנן כל הנורות וכו', לא הבין כוונתו, עד שהשיב לו דודאי בשחדו"ב בידים, כך לי מוקצת מחמת איסור או מחמת מיאוס, אבל כוונתי היה מושום דחאו בידים גרע מחמת מיאוס, אבל מה דאמר لكمנו דר"מ אית ל"י בשוחט מוקצת, ע"ג דלית ל"י מוקצת מחמת מיאוס, ע"כ מושום דר"מ לית ל"י דמיאיס אישיש מעדותי" מידי דמיאוס, וא"כ שפיר קיל מאיסור, אצל לר"י דס"ל דמידי דמיאוס מיאש אישיש מעדותי" למגרי, נר של חרס חמור מבהמה לשחיטה, מושום דהאי הקצה ע"י מעשה, והאי ממילא איתתקצץ ודוק"ק.

ד"ג ט"ו ע"ב גמר' הלכתא השוחט לחולה בשבת מותר לבריא בפועל, מ"ט כיון דאי"א לכזיתبشر בלא שחיטה וכו' המבשל לחולה בשבת אסור לבריא גזרה שמא ירבה בשביבו, ע"כ, מקשין העולם לפי דעת הראשונים, דרביו בשיעורא הוה איסור תורה, כמו שמכוכ מגמ' מנוחות ס"ד ע"א דבעי רבא, חוליה שאמודחו לשתי גיגורת, ויש שתי גיגורת בשתי עוקצין, ושלש בעוקץ אחד, הי מניינו מייתין וכו' עי"ש, א"כ כאן בשוחט נמי ייחוש שישחות עוף גדול עפ"ש שסגי לחולה בקטן - קושי זו אין לה התחלת, קרוב קושיות העולם, דהני מקשין לא חזו לקמחייהו, דאיסור ריבוי בשיעורא לא שייך אלא במקומות דיש לחלק המלאכה לשתיים ושלש, כמו בתלית גיגורת, דהוה מצוי לתלשן בשלש תלישות, עפ"ש שתלשן בב"א, הוה ריבוי בשיעורא כמלאכה בפ"ע, אבל בשחיטה שא"א לחלק המלאכה של נטילת נשמה לחקלים, מה לי שוחט עוף קטן או שור גדול, וזה פשיטה כביעה בכווחטא, ודוק"ק.

להתנות, כמו במניח עירוב, אם בא חכם לזרחה, יהי עירובו לזרחה, ואם למערב יהי עירובו למערב, זהה לכ"ע חל, וכגד אמר למלך ר"י, וכבר בא חכם הרוי כבר מבורר הדבר אלא חסרונו ידיעה של המניה אי-כך או עד שצורך להתנות, וזאת אין מפסיד חלות העירוב, אולם אם עדין חכם לא בא, ובידו לובה בשבת בין לזרחה ובין למערב, והוא תולה חלות עירובו בביאת החכם לרוח זה או זה, זהה נפלנו בפלוגטה גדולה של ביריה, דלמי"ד יש ביריה, סבר דגם בהזה הלא אכן ידיעה הקודמת לאיזה רוח יבא החכם, ורק מתנו בני אדם הוא נעלם, ולמה לא חיל העירוב לאוותו הרוח שכבר קמי' שמייא גלי' שהחכם יבא בו, והסבירו הלא ליש ביריה, כתובה בראשי' ביצה ליט"ט ע"ב ד"ה הכא במ"ע בסה"ד וז"ל, "ואמרין מר מדידי" קומלא, מים שעלו בצדיו הון המבורין מן השמים לחלקו" עכ"ל הרוי לפניך, שהטעם שאנו אומרים יש ביריה, הוא מפני שככל המעשים הנעשים בעולם, הנה מסודרים גלוים וידועים מז' ומקדם, רק נעלים מאתנו והוה הכל כמו וכבר בא חכם.

ומעתה מה משיב האי מ"ד דס"ל אין ביריה, הלא מובן מאליו, שהוא צוח, הרוי אתה מכחיש בבחירה, הלא יסוד כל יסודי הדת הוא שהאדם חופשי לעשות או למנוע מעשאות כפי רצונו של עטה בעלי מונע או מכירח מלמעלה וא"כ החכם בידו ה"י לבוא בשבת לאיזה רוח שירצה עטה בשבת, ואיך תוכל לומר דזהה כדי שכך ביריה בא, אלא דבזה יש לנו שני דרכים אשר בזה פליגו רשי"י ותוס', דרש"י לכאן בד"ה אוסרין כתוב וז"ל, "אלמא לר"י ליל ביריה, וחיש שמא תרומה שתה" עכ"ל וכל הרואה ישתומים, איך אפשר דשתה תרומה הלא הוא אמר מה שאני עתיד להפריש הי' תרומה, ואיך חיל על מה שלא הפריש, וכן קמתמה ק"ז הגאון רע"א ז"ל בהגהותיו למשניות, אבל לפי האמור האי מ"ד כך דו, הלא אנו צריכים להאמין בידיעה ובחירה גם שנייהם עפ"פ לשם שני הפלכים בנושא אחד, וכמוש"כ הרמב"ם ז"ל בהל' תשובה, כי לא מוחשבותי מחשיבותיכם ועכ"פ שניהם אמות יש ידיעה הקודמת שאינה מכricht, لكن יש גם בחירה המבטלת את הידיעה, והינו שפע"י حق הידיעה ה"י החכם מעותד לבוא לזרחה, ועפ"י ידיעה זו חיל העירוב לזרחה, כי מה שאמר יבא החכם לזרחה עפ"כ כוונתו אם כפי הידיעה העולינה מעותד לבוא לזרחה, כי לויל זאת לא מצא העירוב מקום לחול עטה קודם השבת, אבל בכ"ז לאחר בחור החכם מדעת עצמו לילך למערב, ואיך ילך המניה למערב כיון דכבר ה"י חיל עירובו לזרחה, וכן בהפריש תומ"ד דילמא עפ"י הידיעה היו מעותדים שני לוגון אחרים להיות נפרשים ועל עליהם שם תרומה, כי על המעוטדים לפרוש אמר "שאני עתיד להפריש" אבל בשבא לשותות أولי בחר הוא בבחירה, לשותות אותן שני לוגון שהיו עתידים להיות נפרשים מצד حق הידיעה, הרוי נמצא דשתה התרומה.

הדריך השני הוא לומר, כיון דבחירה מציע להכחיש את הידיעה, הרוי הדבר מעיקרה מוטל בספק ואני לדון עפ"י הידיעה לומר, דחל אז המבורר קמי' שמייא, מאחר דבחירה מציע לסתור את הידיעה, וממילא לא חיל העירוב והתרומה על שום אחת מהן, ושני דרכים אלל, מפורשים בתוס' עירובין דף ל"י ע"ב ד"ה אלא מעטה, דסתום Tos' סבירו שם דאין ביריה גינוי דלא חיל כל והוה טבל כדמייקרא, אבל בשם מהר"י כתבו דאי אין ביריה אחת מהן תרומה, או זה או זה, וממילא מותר לכהן לאכילה שניהם אף אי אין ביריה עי"ש, והוא ג"כ שיטת רשי"י כאשר הראיתיך למעלה. **ומאחר** שזכהנו לכל זאת, אין כאן שום קושי" על רשי"י, דשפיר חיל החילול על מע"ש אף למ"ד א"ב דכיוון דבכוב"כ אכן כהן מע"ש או זה או זה, למה לא חיל החילול, גם מה שהקשוינו דהרי

רופא שהמהר"ש נשמר מזה, שהרי כתב „ולאתווי כל nisi בתלוש“, ור"ל למה לי צור קנה ואוכוית, דאי בשביל שלא עבי כל, בחדא סג'ן, אלא ודאי דאיicia בכל חדא איזה רבודתא בעפ"ע, ולפע"ד נראה דיש רבודתא בכל הנ"י דאע"פ דלא בעינן כליל לחולין, אבל סטמא דרך לשוחתו בסכין, ואם יש לפני סכין ושוחט באחד מכל אלו, ה"י מקום לחוש דלאיזה כוונה שוחט בהני, כי ענין שחיטה ה"י עלול למחשבת ע"ז באזמניהם, וכל המשנה ידו על התחרותה, וכן אשמעין דאפילו לכתחלה, ר"ל אפילו יש לו סכין מצי שוחט בהני, וכן שניינו לעיל דשות בראש הספינה, לאשמעין דלא ניחוש לאיזה מחשבה פסולה, וד"ק.

ע"ש גמר' ל"ק كانوا במחובר מעיקרא, וכאו בתלוש ולבסוף חבירו, הנה כתבנו לעיל דעתם דמחובר הוא משום דאיין דרכ' הלכה והבאה בכך, וכן משמעו ממה שכתו התוס' כאן, דמשום שהוא ידרוס ודאי דאיין חילוק בין חלוש ולבסוף חבירו למחובר מעיקרא, ובכל זאת אנו רואין, דח"ל לעשו הא פסול מחובר לגאה"כ חק בili טעם, ע"י שמחליך בין מחובר מעיקרא לתלוש ולבסוף חבירו, אבל כו דרכון של חז"ל במקומות אין מספר, מפני טעם ממש שהי' להם בזה, והרי נראה בשחיטה עצמה כמו דינים אשר על דם נעשה העניין חק יותר מהק פורה אדומה, למשל שהי' פסולת בשחיטה וכי לא יבין את זאת, כי הטעם גלי לכל, למען לא יאריך לענות נפש הבעה"ח שלא לצורך, ואח"כ בא רבא לקמן ל"ב ע"ז ואמר, השוחט בסכין רעה אפילו כל היהם כוון כשרה, ונען השחיטה עצמה הלא היאabis מינים, כדי שתצא נפשה ע"י שפיקת דם הנפש על הארץ, אשר בשביל זה קראת התורה האי מעשה, גבי היה ווער בלשון שפכת דם שנ', כי יצד וכי ישפך את דמו, ואת שחיטה לר' ישמעאל, וגם לר"ע עכ"פ נחירהabis מינים, עיין רש"י לקמן כ"ח ע"א ד"ה לטורה מידי, ועין חינוך גבי מצות שחיטה, ולבסוף שניינו במתניתן לפקון ל"ג ע"א דשות ולא יצא מהם דם כשרים עיין שם מה שכתבתי בזה, והנה בא יצא שום טיפת דם, הרי האי מעשה שחיטה מעשה קוף בעלמא, והmittah ע"כ מלחמת סיבת אחרת נתהוו עין ברמב"ם שם ובדרבנו, ובכל זאת אמרו חז"ל דכרה, ועשו ע"י זה מעשה השחיטה לך בili טעם ולקולא ומה יש תשובה נצחית למה שכתב קודש זקני בעחתת"ס ז"ל בתשי"ס רנ"ד ל"ז, דהא דלא דרשין טעמא דקרה לר' יהודה הינו להקל אבל להחמיר ודיי דרשין טעמא דקרה גם לר"ע עי"ש, וזה נפרק מאלף מקומות וחד מהן כאן, דהרי אין לך טעם יותר מבורר מ��תיה שהיא שפיקת הדם, ובכ"מ לא משגיחין על הטעם, ומכלין בשוחט את המ██ונת שלא יצא ממנה אפילו טפה אחת שכירה אם פשתה יידה או רגלה, ולא עוד אלא דגס ר"ש דדורש טעמא דקרה אין חילוק על זה שהרי ר"ש איררי שם במשנה ואומר הוכשרה בשחיטה, והדברים עתיקין, וידועים לירודע בינה, וד"ק.

דף ט"ז ע"א גמר', אמר מר השוחט במוכני כשרה, והא תנאי שחייבתו פסולה, ל"ק הא ברסנא דפרק הא בסRNA דמייא - ופרשי" סרנא דמייא שחיתתו פסולה, שהמים מגלgin אותו ואין שחיטה זו מכח אדם, ותנו לקמן נפלת סכין ושוחט שחיתתו פסולה, דכתיב ובחת וأكلת וכו' עכ"ל - וזה רבות בשנים נתקשה לי, לפי מה דפסקינו כר"י דאשו משום חייו וכתו התוס' סנהדרין ע"ז ע"א ד"ה סוף חמלה לבוא, דלר"י אין חילוק בין מקרוב האש אצל הדבר או הדבר אצל הא, דהכל מעשו מקרו ולא גרמא, א"כ גם כאן אם הוא מקרוב הבע"ח אצל האי סרנא דמייא, וממש"כ אם הוא דוחק את הצואר על הסRNA כד' שישחט, ומה לא קריין ביה וזבתה, ומה ענין זה, להא נפלת סכין ושחטה, דין שם שום כה אדם אלא מלא מלאה שחיטה, וממש"כ המג"א איז"ח ס"ר רנ"ב סק"כ

משנה שם השוחט במגל יד וכו' ובכל שוחטין חוץ מגל קציר והמגירה והשנים והצפורה מפני שהן חונקין - וכ' רשי ז"ל דמפני שהן חונקין אשרא קאי ולא על צפורה, דעתם דצפורה מפרש בגמי מושם מחובר עכ"ל, ויש לראות מה באמת כולן התנא ייחד ובחד טעמא, וכן בחמשה הלו' שחיטה, ומה לא מנה שששה דהינו שוחט במחובר כמו צפורה, ופלא עניין שלא ראייתי מי שיתעורר על זה.

ואין לומר דפסול מחובר איינו מHALCHAH, אלא נלמד מקרה דזוקח את המ████ת, עיין בהගות ר"ץ חיוט ז"ל שהעיר בהז מגמי יומא כ"ח ע"א דאמרו שם ואנו מאברחים נקים ונגמור וכן כתוב העורך דאיין למדין מאברחים שלא נצטווה, וכן הוא בירושלמי דאיין למדין מוקודם מ"ת, אלא דזאת ה"י מקום לישב, דלאו ממה שעשה אברהם לפניו, אלא מייתורה דקרה ממש' כהתוס' לפקון ד"ה מנין לשחיטה, אבל א"כ מה השיב ר"ח זריזותיה דקרה קמ"ל, ועיין בהගות מהרש"ש, שתמה מה לא פסלין במילה מחובר מדכתי ותקח צפורה צור עי"ש.

ולכן נראה לפע"ד דקרה דאברהם המובה בגמי אפסול מחובר איינו אלא דרכ' אסמכתה ועיקר פסול דמחובר יפין כמו אפסול דרשה ועיקור, מושחת ומשך כדאמר לקמן בפ"ב דף ל' ע"ב - דהנה لكمן דף כ' ע"א א"ר כהנא מצות מליקה קוצץ וירד, וזה היא מצותה ואם מוליך ומביא נמי כשר, אפילו שם פלוגתא והא דבעין במליקה קוצץ וירד לח"ד לעכב, ולחד למצויה, לא איתפרש מני'ל, כי רק הא דהוא בעצמו של כהן ולא בכלאי איתפרש, דבליל לא אكري מליקה, וכמש"כ רשי' לפקון כ' ע"א ד"ה שנ וצפורה דבטלוש אפילו מליקה פסולה לא מקרי, וע"כ לומר דכינוי דבעין במליקה מחובר, ממילא שמעין דהוא דרשה קוצץ וירד, מפני שאין דרכ' במחובר להוליך ולהביא, אלא דלמ"ד דלא מעכב ומוליך ומביא נמי כשר, או דטפי עדיף, ס"ל דכל כמה דלא ממגען קרא בהדי' כدمגען צואר וסכין, כי עביד מליקה שחיטה (ר"ל דרכ' משייכה) טפי עדיף, ע"ג דמסתמא מחובר בקציצה ומיטה נאמר גם להיפך, דבשחיטה דבעין דרכ' משיכה בהלהה והבאה, ממילא בעין תלש כי רק בתלוש יכול להוליך ולהביא, וקרא דאברהם דרכ' אסמכתה קמייתי וכיון דעיקר פסול מחובר מפסול דרשה ועיקור קאתה لكن כללו התנא בהדי' איןך דנתמעטו מושחת, מפני שהן חונקין ולא חותכין דרכ' משיכה, וכן לא נמנה מחובר בין ההלכות שחיטה לפסול בעפ"ע, לנפער"ד נכון בס"ד, ועיין עוד לקמן ועדין צ"ע וד"ק.

גמר' השוחט דיעבד אין לכתחה לא וכו', ורמיינהו בכל שוחטין וכו', וכותב המהר"ש"ל בדף הסמוך דלרווחא דמלטה מביא האי ברייתא, דהא בלא"ה הוה מצי להקשות, דמיהיכי תמי צור וקונה לכתחה לא, והדין עמו דהרי המקש מתחיל כן בשלמא מגל יד, אכן איכא לכתחה חש שמא אתה למיעבד באיזיך גיסא, והוא מצי מסיים קושיתו, אבל צור וקונה מ"ט לכתחה לא, אלא דרכ' הש"ס הוא במקומות דיש לפרוץ ממפורש לא קסמך אסביר להקשות ממנה, וכך בבריטיא מפורש צור וקונה אפילו לכתחה דאי נפרש בכל דיעבד הוא, ומה השmittה האי מגיל יד, אלא דהמהר"ש ז"ל لكمן משיג עליו וכו' ז"ל, "וגם תירצeo אינו מבורר שכטב דלרווחא דמלטה פריך מריריתא וכו', זה אינו, דהא כיון דאייצטריך למיתני בכל שוחטין ולאתויל' כל הנ' בתלוש, ע"כ אין הסברא פשיטה בהן, דומי' דכל הני דקתני הכל שוחטין" עכ"ל, ולכאורה יש לתמורה על דבריו הלא ודאי איתת בהו רבודתא, שלא נטעה לומר דבעין כליל דוקא, דנילוף ממ████ת דאברהם, וגם לעניין חולין ליבעי כליל, ואח"כ מצאתי גם הרראש יוסף ז"ל לפקון י"ז ע"א כתוב כן, אלא שאני

על"ש גמר', א"ל ויו' דכתוב אופטה קאמר פרשי' ז"ל, על הבקעת וכולה מנותחת לפרקם מפני השינוי הבקעת, ונראה דר"ל בהאי משל,-DDRISHA ZO DROMA LOIYO HATBABA UL AOPETA, MAFNI SHADRASHA MORAH DDURISHA ZO DROMA ABEL MACHLIKU HADRASHA LESENIM DLGBI KIDSIM, BEUNIN CALI LESHITHA ABEL MACHLIKU HADRASHA LESENIM DLGBI KIDSIM, OUPETA HANHALKA, SHAFSIDA ZORATHA KEN HADRASHA HOA, U"Y HAI CHILOK BIYON KIDSIM LOCHOLIN HAFSID TEMUMO VACHAR BAMAAT HATOSOS' MATIGIMIM LIYISHB HA'DRASHA UL CNEHA, DO'EK.

על"ש גמר', אמר רבא פשיטה לי תלוש ולבסוף חבירו לעניין ע"ז הוה תלוש וכו', לעניין הקשר זרים תנאי היא וכו', בעי רבא לעניין שחויטה מא' - ויש להעיר למה לא נילוף מחדא על איןיך ולומר דתנאה דעתך דקאמר תלוש ולבסוף חבירו דינו כתלוש, בכ"מ ס"ל כו, והני תנאי בהקשר זרים דפליגו, בכ"מ פליגו, אבל כד נדייק ניחא דהאי תלוש ולבסוף חבירו איןנו לא בכלל מחובר, ולא בכלל תלוש כמובן, ולכן במקומות דהקרה מעריך בפירוש מחובר ממילא נתמעט תלוש ולבסוף חבירו, ובמקומות דaicא קרא בפירוש דבעין תלוש נמי ממעוט תלוש ולבסוף חיבורו, ובמקומות דלא נתברר הדרשה, ואיאقا למינרו הכי או הכה,aicaca פלוגטא, וכוכן בע"ז על ההרים כתיב ולא ההרים, הרי מפורש אומර דמחובר לא, וא"כ תלוש ולבסוף חיבורו מניון למעט, דהרי איןנו מחובר ממש, אבל בהקשר זרים ממעטינו מחובר ממשני כתובים וכמש"כ רשי' ז"ל בשם ת"כ, "בכל" ריבוי הכל "וכלי" ממעט הכל, לכן אמרינו דבעין תלוש ולא מחובר, וא"כ איןנו מבורר בדראשה עצמה, אי אתלוש רחמנא, או שכל שאינו מחובר רצה לשול, וכך פליגו בתלוש ולבסוף חיבורו מניון לתלוש ושולאל על שחוויה, דהקרה דבעי כל בקדשים כתיב, אלא מודלא כתיב את העולה אמרינו דגס בחולין עכ"פ תלוש ולא מחובר בעין כמש"כ התוס' וא"כ מצי מסתפק על מה קפיד רחמנא בחולין, אי על תלוש דוקא, או שלא יהיה מחובר, כי בזה תלוי הדין של תלוש ולבסוף חיבורו, ובזה נפרק קצת מה ש' התוס', דוקיח דרש דבעין תלוש לחולין דاز ודאי היה תלוש ולבסוף חיבורו פסול דהרי ויקח כתיב, דבר הניקח מיד ומוקום ליד, אלא דבלאי' היה כאן מן התימא הוא דחקלו ח"ל בין מחוחר לתלוש ולבסוף חיבורו נגד הסברא הפשוטה, דעתם הפסול הוא משום דקרוב לעשות דראשה ועיקור, אשר בזה אין חלק בין הנושאים וכמש"כ רשי' ז"ל לעיל ודו"ק.

על"ב תוס' ד"ה תלוש ולבסוף חיבורו לעניין שחויטה, תימא Mai קמבעי לי' וכו' עיין במוהר"ש"ל שסתומה על התוס' דמאי קשי' להו, דהאי רבא בתלוש ולבסוף חיבורו דمبטל לי' הוא דקמבעי, אבל מתני' מצינו לאוקמי בדלא מבטל לי', וכן הוא ברא"ש ורשב"א עכטד"ק, ואני רואה שרש"י נמי מפרש כן, ש' ז"ל: "ומהאי דלעיל לא משמע לי' לרaba, כדמפרש ואיזל" עכ"ל ו/or' לדמפרש ואיזל, דשאני סכין דלא מבטל לי', וממילא ה"ה מהני" דמסחריר בנור וקנה מייר'י בדלא מבטל, אלא דתוס' לא ניחא בזה, משום דנראה להם דוחק גדול לאוקמי צור וקנה דמתני' בדלא מבטל להו, דשאני סכין דמסתמא לא מבטל לי', ועוד דאי בדלא מבטל לי', מה ש"יך צור וקנה הכא, דהה בסכין הכא דלא ישחות לכתהלה בחיבורו לכוטל, ולכן הוצרכו לתרץ דראשה באמצעות מותני' כר"ת, דלית לי' פסול מחוחר מה"ת, וחיש רק משום חש דראשה ומדרבנן, ולכן אשמעין בצור וקנה, אפיילו מחוחר מעיקרה כשר בדיעבד משום דלייא פסול מחוחר כלל, ובריתא דמכשורת מחוחר אפילו לכתהלה, בעופא דכליל, או כר"ז דלצדדין קטני, ולפ"ז תלוש ולבסוף חיבורו דمبטל לי' לרבי עדין לא אפשרAi מיפות בדיעבד כמחוחר מעיקרה, או לא וד"ק.

דנוון חיטין לתוכך רחיהם של מים בשבת דפטור משום דאיינו אלא גראמן, כבר דחאו האחרונים מהאי טעמא שכתבנו, ובגהות ק"ז החת"ס ז"ל שם מחלק, בין מלאכת אפי' ובישול דג'ך רק מקרב הדבר אצל האש, וחיבר משום דכו הינה במקדש, ובין טחינה שהיא במקדש שחיקת סמנים בידים ממש, לכן פטור, ואני לא יודעת איך הוועיל באזה ליישב דעת המג"א, דמה עינה על הא דתניא בביבה כ"ב ע"א, דמושיף שמן בבר חייב משום מבעיר, ומלאכת הבירה במשכן ודאי לא הייתה ע"י תוספת שמן בבר, ואחר זמן כשיכא שו"ת מהר"ם שיק לאור עולם מצאתה שהגנוון ז"ל בא"ח סי' קי"ד ישב נמי על מדוכחה זו, ולא מצא מענה אחרת רק לחדר, דהאי שחיטה פסולה דקאמר הכא פסול דרבנן הוא שגוזרו אותו סוף מים לבוא, עי"ש.

ואני תמה על הגנוון ז"ל כי אין מלאו לבו לומר על איסור תורה, שהוא איסור דרבנן מכח קושי', ואפילו היא עצומה נגד פשوطות דברי הגמי' ונגד פרשי', וכל הפסוקים לא האזכיר כלל שرك מצד גזרה נגעה בה, נתתי אל לבי לחקור ולדרשו בטעם דהא מלטא, עד שהAIR ד' את עניין למצוא דברי חפץ, להסיר חומר הקושי' בסברא קלה אבל מוכרת מכח השכל הישר, והוא דודאי דכל המקرب דבר אל האש לא נחשב המעשה כולה לו לבדוק בלבד שותפות, דמי יכול להכחיש, דכך האש דלא אתה מחמתוי', נשתhaft עם האדם במעשה זו, והמעשה נעשה בין שנייהם, אלא דלגביו מזיק או רוץ, מאחר דבעל האש כבר כליה ח齊ו ונשאר האש בלי בעליים, והאדם המשתhaft עם האש שאין בו רצון, והוא בר דעת ובר רצון, מהי' בזק, דאם האדם בכוונה הוא חייב בכל הנזק, ובבעל השור והבו רטוריין, דאחריות המעשה מוטל הכל על האדם בר דעת, עי"ש, וכל זאת לעניין חייב נזקי' וכן לעניין חייב מלאכת שבת דMbpsל ואופיה חייב גם על חלק שותפו האש, שהי' מוכן מע"ש, לפי שהוא בר דעת, אבל לעניין קיומ מוצה במקומות שומטול עלי' לעשות דבר מה, והוא נשתhaft עם אש או מים לעשות הדבר בשותפות, הרי לא קיים המוצה כתיקונה, כיון דכולה מכח אדם בעין ולא ח齊ה, וכן בשחיטה דכתיב ואחת אשר מני' ילפין דבעין כח אדם, אם כח אחר כמו מים מעורב בו, הרי לא קריין בי' ועובדת.

ובסבירא זו נחה דעת, כי היא אמיתית וקלורה לעיניים, אבלראייתי עומד נגדה פסק הש"ז סי' ב' סק"ל, שחולק על המחבר שפסל בכרש ופסול שוחתו בשותפות, והוא ז"ל מחייב בפשיטות, וכتب שכנע דעת הרמב"ם מדהבאי דז' אווחאין בסכין וכו' בפ"ב ולא המתין להביאו בפ"ד בין שאור פסולי שחייטה עכ"כ דזוקא בשוחט לע"ז פסול מצד מחשבת עכו"ם, אבל מצד פסול שחיטת נカリ' ליכא, כיון דישראל משתhaft עמו, וכן מבואר בתוספתא, עכטד"ק עי"ש בש"ז היטיב - אבל באמת הש"ז במחcit' טעה בדיין זה, וכאשר כבר כתבתי זאת למלعلا בסוגי' דהשוחט בשבת, דהרבמ"ם לשיטותי' דס"ל דשחיטת נカリ' אינו פסול אלא מקרה דוקרא לך ואכלת מזבחו, لكن כל שישראל נשתhaft בזביחה זו שוב לא קריין ב"י, "זבחו" אבל התוס' וכאשר פסיקין נמי דסבירו, דפסול נカリ' מזבחת קאתא, ממילא גום שותפות נカリ' פסול דהרי לא קריין ב"י, "זבחת" זה ברור כשם שבחרים - וממילא נאמר דהתוספתא דמכשרת נמי שותפות נカリ' וכדעת הרמב"ם, עכ"כ נמי בהא דרשה דזוקרא לך ואכלת מזבחו כרמב"ם ס"ל, ומה שהביאה התוספתא קרא דזבחת על פסול נカリ' וקו"ף ונשחתה מאליה, האי נカリ' כדי נסבה דנカリ' לא מצין למעט מזבחת אלא מזבחו וכאשר ביארתי זאת במקומו, וד"ק היטיב.

דומה לי מה שנטנבלת ונטרפה מחדש או שנמצא קודם מנבלה וטרפה של תmol שלושים, וא"כ מ"ש הני דלא קמבעי לי, ומ"ש האי איבריبشر נחירהDKמבעי לי', אבל דע כי כבר הודעתלי לך בעיקר אי' שבפתחה, דל"ע דבשר נחירה אישתרי להו במדבר, גם אחר שנצטו על האביהה בכניסתו לארץ לא הי' בשיר נחירה אסור בלאו ד Nebula אלא באיסור עשה דזובחת, אם לא אתה לאו דל"ת כל Nebula שנאמר להם ג"כ אז והוא אתה על הנחירה ופסול שיחיטה, והיא Nebula חדשה שנטנבה ע"י העשה דזובחת, שאמרה תורה כל שלא קיימת בה מצות וזבחת הרוי דינה Nebula, ובזה נבין גמר' תמורה ביומה ל"ז ע"ב, דפליגו ר"ע ורוי' ג' אי' עולה מכפרת אלאו דלקט שכחה ופה, ואמר שם ר' ירמי' דפליגו בלוא Nebula דר"ע סבר דלאו מעלה הוא ורוי' ג' סבר דלאו לאו מעלה הוא וכמו כן בלקט שכחה ופה, ופירשי' ז"ל לאו לאו מעלי', משום דכתיב אחרי לנו תנתנה וכו' דהוה עשה, ואע"ג דין זה כאשר ניתוק דכאן אין לא קיים העשה אלא קודם קדום עבירת הלאו, מ"מ כיוון דכתיב העשה אחר הלאו, שוב אין ליקין לרוי' ג', וכן בלקט שכחה ופה נמי הוי, דכתיב אחר לא תלקט, לעני ולגר תעוזב אותם, עכת"ד רשי' ז"ל, והתוס' שם הקשו עליו למה לא נקט לאו דטרפה דכתיב קודם Nebula דאי' נמי עשה אחריו, לכלב תשליקו אותו, ועוד הקשו דלמה לי' כלל להביא לאו Nebula כיון דמצוי אמר בלקט שם הקשו עד קושי' עצומה, דהא אין שום סברא שלא ליקות על אכילת Nebula מושם האי עשה שקדמה, וכמ"ש בגמ' מכות ט"ו ע"א, וכי מושם דבר גם עשה עדיף לפטור מליקות, עי"ש מה שנדחקו בא.

ואני אומר ע"פ שאיני כדאי, כי מעולם לא עלה ע"ד ר' ירמי' לעשותות מנבלה לאו ניתוק לעשה, כי גם הלשון "לאו מעלי'" ולאו מעלי' צוח ווי על פירוש זה, אבל כוונת ר' הוי Nebula הויira או Nebula בשיחיטה, דעתה נאמר האי לאו אליבא דר"ע, לאו מעלה הוא לדעת רiosa' ג' מפני שנצמה מן העשה דזובחת, ולא הוי חמור למלוקות כשאר לאו דעתמא, כי לויל העשה דזובחת נתנתחודה להם, לא היה זה את הכל Nebula, וכן במדבר דנאסר להם Nebula והטרפה ומ"מ בשיר נחירה הותר להם, וא"כ לא הוי הלאו חמור מן העשה שהיא סיבתו, ומדומה האי לאו דלא תלקט נמי לאו Nebula, כי הלאו Nebula נצמה מן העשה של לעני ולגר תעוזב אותם, דלולי דציוויתה התורה להנחים לעניים לא איכפת לנו אם מלקט או מניח וכן גם האי לאו לא הוי חמור מן העשה ללקות עליו, וכעין סברא זו מצין ג' בתוס' קידושין ל"ח ע"א ד"ה וה"ה לערלה בשתיים שכטבו ז"ל: "וטבל ע"ג דאיינו בשאלת ד"ה וה"ה פירוש דדרישת נחירה כטבוי ז"ל".

ומעתה האי ר' ירמי' דהותם, קמבעי לי' הכא אליבא דר"ע ניהו דמחייב מלוקות לאו דבשר נחירה כטבוי, מ"מ באבריبشر נחירה שהכניסו לא", אולי לא חל הלאו כלל דכוון דנצמה מן העשה דזובחת דהו מזוהה אגברא, וכל שלא הי' למציאות להשחת הרוי אין בו עשה זה, וא"כ על האברים שהכניסו לא מצין למימר דאי' עליהם עשה דאיינה זבוחה, כיון דבריהם לאו בני שחיטה נינהו, והעשה נתחודה עתה שכבר הי' אברים וא"כ אולי גם הלאו לא נאמר עליהם, או נאמר כיוון דכל בשיר איינו זבוחה דין Nebula יש לו, כמו כן הני, וה"ה דהוה מצי למיבעי בהמה שיש לה עיקור

ע"ש גמר' שוחטין, מאן תנא רביה, ר' ישמעהל היא, דתני' וכו', הנה פלוגתא דרי"ש ור"ע הוא יסוד ושורש של כל המסתכת' הללו כאשר תראה כי כחוט השני ממש פלוגתא או בכמה וכמה עניינים, ובפירוש פלוגתתם איכה פלוגתא נפלאה, רשי' ותוס' והרמב"ם, וכל אחד מהני פירושים צריך ביאור רחב, וקבעתני ליה בפתחה עיקר הראשון, הנקרא "השחיטה והנחירה" ושם ביארתי בארכיה הסוגי' כולה, עם הני שלש שיטות של הני שלשה הרועים, لكن לא רציתי לכפול כאן הדברים, וכל הרוצה לעמוד על עומק הסוגי' הללו לימוד בעיון האי עיקר ויארו עניינו - ולא אחיזר כאן רק על קצת דברים קטנים שלא באו שם ליד' ביאור, ותל"מ.

ע"ש גמר' מתקין לה ר"י וכו' ועוד מעיקרא מ"ט איתסר ממשום דמקורי למשכן ולבסוף מ"ט אישתר, ממשום דמזרחי ממשכן וכש"כ השטא דאריךקו להו מפי, יש לראות, ורבה מה קסביר, והגמ' לא חש לתרצוי, אבל מסתמא נברא רבה ממותו לא יאמיר מלטה בא טעמא - ולפע"ד דעתמא דרביה, דסובר הא דעתסר להם בשיר תאווה במדבר לר"ש הוא ממשום דעתין לא קיימו מצוות התלויין בארץ ואפילו מצוות שאין תלויין, הרבה מהן לא קיימו במדבר, עי"ן רמב"ז ע"ת ריש דברים, ורק לא היו ראויין להחmitt בע"ח למלאות תאוות אלא בשקריבו קרבן, אבל שנכנסו לארץ, ונעשה שומרין המצאות בארץ, יותר להם הבשר, אפילו להשביע תאוות נפשם ללא הקربה עי"ן מש"כ בראש מיכלtiny בענין זה, וכן הוו"א כשלגו ונבטלו מן המצאות התלויין בארץ, וגם אותן המצאות הנוהגין בחו"ל ובגלוות, רפואיים בידם, וגם כי עיקר המצאות מהה בארץ כמש"כ הרמב"ז ז"ל ע"ת בכמה מקומות, יחוירו לאיסורן הרשות קמ"ל, ומ"מ לא קיבל ר' יוסף צעם זה, לפי מה דמסיק לקמן, גם לר"ש יותר להם במדבר מה דלא חזי להקרבה, מקרא דכאשר יאלל את הצבי ואת האיל, הרי דין הטעם כנ"ל. ועיין בח' ק"ז בעחתת"ס ז"ל מה שכתב עין זה ודוק'.

דף י"ז ע"א גמר' בשלמא לר"ע דעתר בשיר תאוה לא איתסר כלל וכי' ויל"ד למה בכל הני בשלמא לר"ש דלעיל, לא קמחדר סברתו של ריי'ש, אלא כסמן על המבואר לעיל בבמאי קמפלגי, וכן בהאי בשלמא לר"ע חוזר לשנות טעמו דבשר תאוה לא איתסר כלל, אבל ניחא, דלעיל מיד כשליק מבמאי קמפלגי לא הוי מן הצורך לחזור על סברת ריי'ש וכיון שההתחלין כן לא שינוי לשונו גם בכל הני בשלמא שאח"כ, אבל כשההתחלין להקשות על ר"ע שכבר נתרחק הרבה מביאור טעמו, חוזר לשנות טעמו דבשר תאוה לא איתסר כלל, והוא פשוט.

ע"ש גמר' עבי ר' ירמי' בשיר נחירה שהכניסו עמהם הארץ מהו, הנה רשי' ז"ל פירוש דדרישת וקבל שכר הוא, אבל האי' ז"ל הקשה, דלא מצינו כן אלא למסבר קראי, אבל לקבוע בעיא בגמר' לא צורך לא אשכחן, וכן כתוב דנפ"מ לעניין מודר הנה עי"ש ועיין בנו"ת חי"ד סי' ס"ה בביאור דברי הרא"ש, ובאמת קשה מאד לישב דבריו, דלמה לא עבי ר"י על מודר הנהה ובמציאות הרא"ש, ומה לו לחקרו על העבר מכבר, כיון דלאו אקרי' כסמן, ופרש"ז ז"ל יל"י דrai' שהביא הרא"ש מגמי' יומא דקשאל שם כיצד הבהיר ופרק מי' דהוה הוה, אינה מוכרתת דהכא ר' ירמי' קבעי לוי' ור"י באמת דרכו ה' למביעי לחודדי בעלים דבר שאין במציאות כלל, וכן בב"ב כ"ג ע"ב דקבעי רגלהacha בתוך חמשים ורגלה השנית חוץ לחמשים Mai, ועל דבר זה האפקחו מב' מדרשא.

ולפרש גוף האיבער שהיא מוקשה מאד צריך אני להאריך קצת, דהנה לא קמבעי על כל איסורי תורה כמו Nebula וטרפה שהיה לה בשעת מ"ת מה דינם לאחר מ"ת, וע"כ פשיטה לי' דאסורים

תנן בכל שוחטין חוץ מגול קצר והמגירה וכו' מפני שהן חונקין, והרמב"ם פסק האי דין בא hei לישנא „ובאי זה דבר שוחטין, בין בסכין של מטבחות, בין לצורך או בזכוכית או בקרמית של קנה האגם, וכיוצא בהן מדברים החותיכין, והוא שיהי פיה חד ולא יהיה בה פגם וכוכו" עכל, והוא דין דהאי מתני' אלא דתמרות מה דקתי נ' במשנה, חוץ מגול קצר והמגירה וכו' כתוב הרמב"ם, והוא שיהי פיה חד ולא יהיה בה פגם, וזאת על כרחמו רק ע"י בדיקת סכין בהבנת הלב ובישיוב הדעת נוכל לידע כי בסוף הحلכה כתוב „אבל אם היה כמו תלם בחודו של דבר שוחטין בו ואפילו הי' התלם הזה קטן ביותר, שחייב פסולה" עכל הרי שלא התנה שום תנאי בהאי תלם וכותב אפילו קטן בגין דתמרות מה דקתי נרגש בלבד, ע"פ שאינה אוגרת שום דבר שחייב פסולה, ואיה מרווח רב איכא מן המשנה דקתי נ' חוץ מגול קצר והמגירה ובין הרמב"ם שכ' והוא שלא יהיה בו פגם ואפילו קטן ביותר, דלפי דין זה ע"כ צריך בדיקת הסכין, בדיקה מעולה ביישוב הדעת והבנת הלב, והשוחט בסתם סכין או דבר אחר בלי בדיקה הרי זה גבלה, וא"כ הרי מה אמר במשנה בכל שוחטין הינו ע"י בדיקה מוגינה כל דחו, וכאשר מפרשין המשנה דהכל שוחטין אליבא דר"א אפילו במומר או"ג אבל בבדיקה סכין, כן צרכין לפרש גם האי בכל שוחטין רק ע"י בדיקה מכל פגם כ"ד, ואין שיקח אח"כ לומר חוץ מגול קצר והמגירה מפני שהן חונקין, ומין בני הדעת לא יודה, כי האי תנן, דעתך האי משנה לא עליה על דעתו לפטל השחיטה בסתם סכין بلا בדיקה, ואפילו לכתלה, ואין בנין את זאת.

אבל כבר ידעת כלל המסתכת' נשנית אליבא דר"ע קודם חזקה, ולא מיקרי נסילה בשחיטה אלא בשכל השחיטה בפיסול נשחות, ואפילו סימן אחד בפיסול, נתהר מיד נבלה ע"י סימן השני, ופיסול במקצת הסימן לפי שנבראר אפילו באכילה שרי עכ"פ מה"ת, לא מביע בסתם שחייבות דשותט את הקנה תחלה, דלא מצי מיטרף במקצת ושת בפיסול, אלא אפילו אם ארעה דמקצת הוושט נשחת בדרשה או בעיקר דסכין פגימה קודם שחיטת הקנה, ג"כ אין מעשה טרפות אליבא דר"ע שקודם חזקה, דהרי כל מעשה טרפות בסימנים אם גמרן עד שמת הבעל"ח הרי זו נהירה כי הנירה בסימנים היה, וא"כ אין כאן טרפה אלא גבלה, וכאשר ביארנו זאת בארכוה לקמן ל"ב בסוגי" דשם, ולאו דגבלה שנאמר על הנירה, הוא אם לא נתקיים בה מצות שחיטה אבל האי, הלא נשחתה כראוי' ואיך אפשר להיות גבלה ושוחטה, והבן את זאת כי הוא אמת לאמתנו, וא"כ השוחט נסתם סכין לר"ע קודם חזקה, ע"פ שמסתמא יש בה פגם כמה פגימות מ"מ רוב הסכין לא פגמים, וא"כ רוב הסימנים נשחותים, ושחיטה מעליה הוה, וטרפות לא הוה אלא או שנקייב את הוושט וסילק את ידו, כיוון דלאו נירה מקרי מAMILא טרפה הוה, אבל כאן שגמר את הסימנים, הלא נהירה לאו טרפה הוה, ואיך יגרע משום שוחטה, ונירה לא הוה, דשחיטה כשרה לא מצי להצறף עם האי מיועט באכילה נירה דזה תורתית דסתרי - ועיין לפחות קמן דר"ט בסוגי" דמוגרמת נמי כען זה, דשליש של שחיטה לא מצטרף עם שליש של הגrama לפיסלה, ע"י"ש ובמה שכותבי, ולכן ברור שימוש דר"ע קודם חזקה וכל המשניות שבמס' זו שנשנתו אליבי' לא ידעו מבדיקת סכין, ור"א דמוקי מתני' דהכל שוחטין במומר ובבודק סכין הוא דרך אסמכתא וכמוש"כ שם במקומו.

אלומ לאחר שחרר בו ר"ע וקבעו חזותו שזה hei בימי ר' יוחנן כמו שהוכחתה מרשי" שבעות דר"ע, ופסילון כל פיסול בהנקת סימנים להיות כנירה, ושוב לא יועיל שחיטה ממילא סכין פגם נמי פסול את השחיטה דהרי כל נקב בשוט שלא ע"י שחיטה,

סימנים, לדעת בהה"ג שאינה טרפה אלא שאין שחיטה מועלת בה, שהוכנעה לא"י מהו, דהרי עליה לא נאמרה העשה דזוחחת, אם קאי עליה בלאו דגבלה אם נחרה, אבל עתה בהנחה דזוחחת, עקרים, כיוון דהה"ג עליה עשו דזוחחת קודם שענקרו סימנה, או עכ"פ בمعنى אמה אגב אמה, ודאי אית בה אישור גבלה בנחרה, ואולי גם אישור עשה דאיתנה זבוחה, ע"ג דהעשה אגברא קאי, מ"מ כיוון קודם העיקור היה עליה אישור עשה דאיתנה זבוחה, שוב לא פקע האי אישור ממנה ודז"ק היטב.

ע"ב גמר ת"ר סכין שיש בה פגימות הרבה תדוען כמגירה שאין בה אלא פגימה אחת, אוגרת פסולה, מוסוכסת כשרה וכו', הנה בענין פגימות הסכין חברותי וחוצאי לאור קנטורס מיוחד בשמו „הלכה למשה" והתמצית ממנה אספתין בפתחה עיקר י' בדיקת הסcin לשחיטה" עי"ש היטב כי אכן אקרר בדברים.

הרא"ש זל הביא לשון הרמב"ם זל שכ' סכין שתבדוק בהולכה ולא תרגיש שיש בה פגם, וכשתחזר ותבדוק אותה בהבאה, ותרגיש שיש בה פגם וכו', ותמה עליו הרא"ש במוסוכסת כיוון שזקופה היא מצד אחד, אך לא ירגיש באכבעו כשהוא יורד לתוכה, והمعدני יoit המליך بعد הרמב"ם דס"ל קר"ז זל דבירידתו אינה קורעת, וכונתו בהמה שכ' „ולא תרגיש" פגימה הקורעת עי"ש.

והנה אמת הדבר דגם הרמב"ם קר"ף לא הזכיר הא דמוקי בגמ' מסוכסת, כיוון דקי"מ ארישא דסכינה, אבל ללימוד מה דסובר קר"ף ובענין דזוקא פגימה הקורעת, ולא מיפסל בפגימה הנרגשת, הוא דבר בטל, שהרי הרמב"ם ברור מללו דמדובר מבדיקה סכין כדי"ג ובדריו שפגימה הקורעת קאמור, אלא דלעומת זאת גם על הרא"ש יש לתמורה טובא, אך מצא ברמב"ם רמז רמייא דבמוסוכסת הנשנית בברייתא קמיiri, דהרי הרמב"ם לא הביא כלל, לא דיני דברייתא המחלוקת בין פגימות הרבה לאחת, ולא חילוק שבין אוגרת למוסוכסת כי לא הזכיר כללconi לשונות אוגרת ומוסוכסת אלא מרגיש ולא מרגיש, גם לא, הא דמוקי בקי"מ ארישא דסכינה, גם לא הביא להולכה דברי ב"ה במשנה שאח"ז דהשוחט במוגל קצר דב"ה מכשוריין לעניין טומאת נבלות, שהה"ג להביא בהולכה א"ב"ט עכ"פ, וההלך הרגש בכל זה, ונכנס בדוחק שאין למעלה הימנו וכתב דהרמב"ם לא ס"ל כרשי" דלקמן שכ' דע"ג דחיה האי דיקא נמי, מיהא דר"י איתא דגمرا גמיר לי מרבי, דרך לעניין טומאה פלגו, אלא ס"ל דב"ה מכשירין במוגל קצר גם לאכילה, ולא גוזרין הלכהatto הבהא, ולכך גם במוסוכסת הרבה כשר כב"ה, ודלא כי האי ברייתא דאתני עכ"כ כב"ש עי"ש, וכי שמע צאת לדוחות ברייתא וشكיל וטרוי שבגמ' לומר דאותי כב"ש, גם לדוחות מירוא דר' יוחנן מריא דכלוא תלמודא דאמר דלא התירו ב"ה אלא לטhor מידי גבלה, ולהקל גנדו וכל זאת בהעbara בעלמא, כי בפירוש לא כתב הרמב"ם דאין חילוק בפוגימות הרבה לאחת נגד הברייתא, כל זה הוא כחומר לשנים וכעשן לעינים.

ובאמת אני עומד ומשתומם לראות את המראה הנוראה הללו, איך גדולי הראשונים ואחרוניהם נסתבו בסבוך השגיאות בהנקת פסקי הרמב"ם בענין זה, עד שנתרבו להם הקשיות למעלה ראש, וצטרכו ליכנוס בדוחק אחר דוחק, אבל גם זאת אמת כי סוג' הח"ס הלו שזו שהיא אחת מהסוגיות היותר סתוםות, ומולבשת בנסיבות הפשט, גורמת להם שלא ירדו לסוף דעתם רביינו הגודול הרמב"ם, אשר כל רץ לא אнос לוי וידע מה בחשוכה ונורה עמי שר'.

הנה הרואה את הסוגי' הלו בעין בקורסות עומדים ומישתומים, במשנה

לא צריך דם מושחת דכתיב בתורה שמעין, דמי שירצה להיות בטוח לאכול מזבחו, צריך להכין סכין חלק בלי פגימה, ולכן הוסיף שאל במה שאמר ושותחים זה ואכלתם, וזה מה דפרק הש"ס פשיטה כיון דכי נקב טרפה, עיין בלב אריה שמדקדק על לשון הגם "דחול" פשיטה דכי פגום טרפה, והוא דקדוק עצום וגם רשי' זיל הרגיש בו דוק ותשכח, אבל לפि ביאורנו מדויק הלשון מאד דהכי פריך מה מוסיף לנו הא קרא דשאול, דהרי גם מקרה דושחת, אנו יודען דכי נקב טרפה באופן שביארנו דטרפה זה, וא"כ מי שירצה להיות בטוח יבדוק תחלה סכינו, וא"כ שאל לא חידש לנו כלום, וגם ר"ח אחורי, ע"ז הי' לו לתרץ דלא כן הוא אלא דשאול חידש לנו דלא סמך כלל, לא על הרגשתו בשעת השחיטה ולא על מה שנבדוק אה"כ מקום החתק אלא כל שהסכין פגום השחיטה פסולה, אלא אז יקשה לו מנ"ל הא מהאי קרא דשאול, דהרי שפיר אמר ושותחים זהה כדי שלא נצורך לבדוק, דס"ס לא הי' להם לא יכול אם ימצא קרועה במקומות אחד, ולכן קמשני בדיקה לחכם קאמירין, כי מהאי קרא חינן, דלא סמך על השוחט שיבדק הוא הסכין אלא דעתן בידו סכין נקרה פגום, "דבזה" הכי ממשען, וכבר כתבנו לעלה דף ט' ובפתחה עיקר ו' דכל דבר שクリニック מצטצום על משהו וכל דחו לא סמיכין אסתם טבח וצריך חכם וכמו בדיקת הסימנים לאחר שחיטה בשחיטה מצומצמת כאשר מפרש שם הרמב"ס כדי בикור והוא מדינה ולעכובי, ולכן ממה דבדק שאל הסכין בעצמו, ולא סמך אתხים, מוכח דסכין פגום פסול השחיטה אפילו אין בכך הפגיעה ליקרע הסימן, אלא נרגשת בהעברת צפורהן על הסכין, דכל שהסכין נקרה פגום, פסול השחיטה דאל"כ אלא דבעין פגימה האוגרת דוקא שכחה ליקרע הסימן, חכם מה עבי התם הלא למצוא פגימה כזו אין צורך להבנת הלב ויישוב הדעת כי אפילו האוגרת רק חוט השערה דהינו שהחותה השערה נاجر בין עוקץ הפגיעה ואני יכולה לעבור אנה ונאה פגימה כזו בהעברה בכלל בין צפורהן ובין בריאות העין נמצא בקהל ולא עבי חכם, ע"ז פריך והאמר ר"י לא אמרו להראות סכינו להחכם אלא מפני קבועו של חכם, ורק לדבידה על פגימה כ"ד כזו הנרגשת ואני אוגרת אינו אלא סלסל לכתחה, אבל לא לפסול השחיטה בדיעבד, וכך רק מפני קבועו מראין לחכם, אבל בלא ראיית חכם כשרה השחיטה בדיעבד, ע"ג דחישין שהטהבת לא בדוק בהבנה הלב ויישוב הדעת כראוי, ע"ז משני" מדרבנן וקרא אסמכנתה בעלמא", ר"ל דהאי חומרא לפסול גם בדיעבד פגימה הנרגשת שאינה אוגרת, הוא חומרא דרבנן שהחמירו אחר זמן של ר"י ואסמכותו אקרא, ואח"כ מביא הש"ס hei אמראי קדמאי בדקו לי בשמן בא במיא בשירה ובחותה השערה, עד דמסיק אר"פ צrichtה בדיקה אבשרה ואתופרא ואתלת רוחתא. מפשtot הלשון ממשע דכל hei אמראי הקילו לבדוק רק אחר פגימה האוגרת דבר מה והמחמיר שבhem hei ראב"י שבדק בחוט השערה דהינו אם הפגיעה אוגרת חוט השערה, וממילא גם עבי חכם דאם הכספיו פגימה פחותה משיעור שלחוט בה לכתחה הרי אכן הבנה דקה בין פגימה לשערה שזו כשרה וזו פסול, אבל ר"פ אמר לצריכא בדיקה אבשרה ואתופרא והוא בדיקת הרגשה ואין זה בדיקת בשירה ולשנה דלעיל שבדקו בה ר"ש ובסורא, דהמה בדק אס הפגימה אוגרת הבשר והלשון והכא אבשרה ולא בשרא קאמר דהוא העברתبشر האכבע על הסכין אם מרגיש הפגיעה בכח המשוש, וכמו אטופרא שעובר בטעורה על הסכין להרגיש בכח המשוש ולבדקתו של עכשו, וכן ר"ח דמנה لكمן גם פגימת הסכין בהדי הנך ג' פגימות שמהמה כדי חירות הצפורה, והאי חירות צפורה הנרגשת צפורה קامر ולא שתאנגר בה הצפורה, כאשר

נחרה מקרי ושוב אין שיטתה מועלת בה, וכאשר אbara את זאת لكمן ל"ב, אבל עדין בדיקת סכין לא עבי, רק MPGIMA שיש בכתה לקרויה את הסימן, אבל בדיקת הרגשה, על פגימה שאינה אוגרת, לא הייתה רק סלסל בעלמא, ולפיכך א"ר יוחנן דלהראות סכינו לחכם הוא מפני קבועו של חכם, והרי תראה, דהרבמ"ס מצרך הוראה לחכם מדינה ומשום לתא דייסורה, וכאשר ביארתי לעיל דף ט' חיל'י דרמב"ס ממה ששמו במשנה لكمן בפ"ב, בשיעור שהי' כדי ביקור חכם ומפרש הרמב"ס בפיה"מ דביקור סימנים קאמר, והדין עמו דבשחיטה מצומצמת דבעין להבחן בין מחצה לרוב במשהו, הבדיקה זו היא הוראה וצריכה חכם דוקא, ולא סמכין אטbatch, וא"כ אי בסכין, פגימה דקה שאינה אוגרת נמי פסולת השחיטה ודאי להאי בדיקה, חכם בעין, אבל בזמנ ר' יוחנן עידי לא פסל בדיעבד האי פגימה ורק לכתחה נגנו להחמיר, لكن הוראת הסכין לחכם איןו אלא מפני קבועו של חכם, דלהבחן אם יש בו גם האוגר דבר מה או לא בקהל יכול לראות את זאת גם הטבח, ואני בא הבדיקה יתירה, ורק ע"י דרשה דר"ח והבאים אחריו נתהוו האי הלכה, לפסל מכל האיסמכתא דושחתתם בזה, כל סכין פגומה, בין יש בכך הפגיעה ליקרע את הסימן ובין אין בכך ליקרע, כל שם פגום על הסכין, השחיטה פסולה, וכאשר אbara لكمן זהה שיטת הראה והרמב"ס ז'ל.

ולפ"ז הרמב"ס לא פסק, לא ממשתינו דרך מגירה פסולת דהוא כר"ע קודם זהה, וגם לא כביריתא דת"ר ע"פ שהיא כר"ע לאחר זהה, אבל מ"מ לא פסולת מסוכסכת אלא אוגרת, אבל פסק כר"ח דפגימה כדי חירות צפורהן והוא הרגשת צפורהן איפלו אינה אוגרת כלום פסול השחיטה, וממילא דלא פסק כב"ה דשותט במג' קציר בהליךתו דאי מטמא, דהלא גם בהליךתו נרגשות הפגימות, וכקשיות הראה"ש וposal השחיטה מדרבנן, וגם מטמא כנבהה מדרבנן, אבל בפגיעה שאינה נרגשת בהליךתו אבל נרגשת בהבאותו מכשיר איפלו באכילה וככ"ה במג' קציר, ולא גורגן הלכה אותו הבאה כיון דבלא"ה גם בהבאה אינה קורעת, דכל פגימה הקורעת בהבאתה א"א שלא תרגש גם בהליךתו, וכקשי" הראה"ש, וממילא דאי לתקן בין הרבה לאחת ובין באמצעות רישיא דסכינה, וכל הדינים מכונים להלכה כפי מה דמסקין כר"ח דפגימה הנרגשת שאינה אוגרת פסולת מדרבנן, וזה ברור ואמת ועיין עוד لكمן בביור השיטות ודוי"ק.

ע"ש א"ר חסדא מני לבודיקת סכין מה"ת שני ושותחים זהה ואכלתם וכו' עד א"ר פפא צריכא בדיקה אבשרה ואתופרא ואתלת רוחתא, אbara הסוגי' כפי שיטת הרמב"ס והרא"ה ז'ל.

הנה בתורה כתיב ושותח, אשר מני' שמעין דדרך חתיכה ולא דרך קריעה וחונקה בעין, וכבדתנו במשנה חז' מג' קציר והמגירה מפני שהן חונקיין, ופרש"י שאין חותcin אלא קורעין מחמת הפגימות, וכבר כתבנו לעלה דהאי משנה נשנית קודם חורת ר"ע ואז במג' קציר ומגירה דוקא פסולה השחיטה, אבל לאחר חזרה גם בסכין שיש בו רק פגימה אחת, נמי מפסיק השחיטה, מפני שקריעת במקצת הסימן נמי פסול, אלא דזאת אם הוא חותך או קורע אפשר לידע, או ע"י הרגש השוחט בשעת השחיטה שהוא יכול להרגשי אם הוא חותך בלי עכבות דבר או שיכשמיגע למקום הפגום הוא קורע, או איפלו אם שחת בלי להשיג עלי זה, יכול לבדוק מקום החתק או איפלו אס שחת בלי להשיג עלי זה, כירח חותוך חלק והקרוע מגומג ויכול להכיר בין חתיכה לקריעת, כי החתוכן חותך או קורע אפשר וכאן בתורה לא כתיב רק ושותח, וממילא מי שירצה להיות בטוח - שהי' השחיטה יכולה חתוכה ולא קרוועה, צריך להכין סכין שאין בו פגימה העולוה לקרוע הסימן, וכן ר"ח דיליך ממה דכתיב לגבי שאל דאמר,, ושותחים זהה" דבעין הכתת סכין לשחיטה, הוא

לטמותה, דעתו הרמב"ם כר"ח פסק ולא כהני אמוראי, וא"כ ממו"ג اي מפרש חגיון צפורהן אוגרת את הצפורהן, הרוי אכן כאנו שיעור גודול ואיך כתוב בהל"ש דבهرגת השגימה בלבד השחיטה פוסלת ולא נתן שיעור, ואי דמפרש חגיון צפורהן דר"ת הרגת צפורהן, והוא כדעת הראה", איך יכול להשוותו לשחיטת הרשב"א דבעינו עכ"פ אוגרת דבר מה דהינו חוט השערה, שהוא כראב"י דבדק בחוט השערה, וכמ"כ "הגר"א צ"ל בהගותיו ליו"ד, הלא ר"ת דקאמר כחגיון צפורהן הרגת צפורהן קאמר ולא התנה כלל שתהיה אוגר דבר מה, וכן פשיטה דדעת הרמב"ם כראיה דמפרש הא דר"ח כחגיון צפורהן הרגת צפורהן והיינו נמי דר"י, והביא שפיר ראי מסכךין של שחיטתה ממשום דתתם ודאי אמוראי בתראי להחמיר אותו נגד הקדמאי ולא להקל, ו��ושי הרשב"א הלא אוגרת שניינו לק"מ, דהרי הוא חומרא דרבנן שנתווה בימי ר"ח בעל הדרשה של ושותהם באזה, דכל שם פגום על הסכין, שחיטתו פסולה והני אמוראי שקודם ذום ר"ח וח"פ עדין הקילו בבדיקה זו לבדוק בשמשא ובמיא ובבשרא ובחותש השערה, וכל אלו הבדיקות קולות הנה נגד בדיקת הרגשה שבוטפרא ובבשרא, וכאשר כתוב הפלתי בסyi י"ח שהעידו ע"ז השוחטים שלו, שמי שיש לו הרגשה טוביה אין לך בדיקה טוביה מהרגשת טופרא בהעbara על חוד הסכין, וכן בדיקת הרגשה בטופרא היא החומרא היית גודלה בלי ספק, ודמי לסתסהה דמכשיר ר"א, אף דגס זאת נרגשת בהעbara הטופרא, על זה כתוב הראה"ה צ"ל, דהטעם בהזה ממשום שאין זה מגוף הסcin, והרשב"א במשה"ב שחק על חילוק זה דס"ס הרוי נרגש, וכן ק"ז בעהחת"ס בי"ד סי' ט"י לענין מה שמקילן השוחטים שמחליקים הסcin אחר השחיטה בעור או סמרטוט, באומרים שפגימה בגוף והויהית דאבי ורבה מעולם, ובפרט בדבר גודל זהה שמרובה יגון ואנחתה לחכים ולשוחטים, ומפסיד הון רב לישראל, כאשר עינינו רואות, איך יתנו הרמב"ם מקום לטעות בפשטות דבריו כי פגימה הנרגשת פסולת השחיטה, ולא יזכיר דבריו עכ"פ שתאנגור חוט השערה, כי המרחק בין שנייהם, עכ"פ שאינו אלא כחות השערה, הוא כרחוק מזרחה ממערב, כי כנספISON פגימה הנרגשת אף שאינה אוגרת, לא נמצא רק אדם אחד מאלף שחיי לו הרגשה מעולה בחוש המשוש שימצאה, ועל ידו יפלו השוחטים כזובבים לפניו, כי הוא תמיד ימצא סכינים פגומים, כאשר הניסיון מעיד שענין זהربים חללים הפילה ועצומים הרוגיה, אבל אם נחזיק כדעת הרשב"א דבעינו דזוקא אוגרת עכ"פ כחות השער, אז ילכיא מי שלא ירגש את זאת בחוש המשוש, בראיית העין, כי אם חוט השער נראה לכל רואה, מכש"כ פגימה האוגרת חוט השערה, שהוא עכ"פ יותר גודלה דאמתה באמתה לא יתוב כידוע.

תראה מילוון הרמב"ם שאביה, א"כ לפי מסקנת אמוראי בתראי כל פגימה הנרגשת עכ"פ שאינה אוגרת פסולת, לפי שהסכין בשם פגום יקרה ואთ פסלו הני חכמים דהינו ר"ח ודעמי, סמכותו אקרא דוחתתם באזה, דבעינו סכין שאינו פגום שוב ממילא נפל כל הני בדיקות של הני אמוראי בבריא, ומה מודדק באזה הלשון אר"פ ולא קאמר רפ"א כדרך בכ"מ שאידך חולק על הראשון, כי כאן רפ"פ הסכימות חכמי דורו קאמר שחייבו להצריך לעוכבא בדיקת הרגשה, וכן עשה הוראת חכם ג"כ אצרכתה לעוכבא ולא רק מושם כבודו, כך מתפרש הסוגי לדעת הרמב"ם שהוא ג"כ שיטת הראה"ה צ"ל כאשר אבא.

דהנה הרמב"ם צ"ל כתב, והוא שיחי פיה חד ולא יהי בה פגום וכו', ואפילו הני התלם קטן ביותר שחיטתו פסולה, ולא הזכיר כלל שתהיה אוגרת עכ"פ חוט שערה, וכן בהלכות שאח"ז דיבר רק מוהרטת פגימה בהליך ולא בהבאה, אשר מעיד עליו הראה"ז צ"ל דזאת א"א בפוגמה האוגרת, דכל שאוגרת א"א שלא ירגש אפילו בכך שאינה אוגרת, כמו שהבאתי דבריו לעיל, וכן בחנים רצוי הטויר והב"י להשוות דעת הרמב"ם עם דעת הרשב"א, והב"י כי דעתו הרמב"ם לא הזכיר האי תנאי שהזיהיר הרשב"א, דבלבד שתאנגור דבר מה, סתמא כמפרש ועי"ז נתווה כל המבוכה הגודלה בין האחוריונים כאשר תראה. ובאמת לא ידעת מה אדו"ן בי, הלא כבר כתבתי בהקדמה של דההמב"ם אשר חיבר חיבורו, כדי שלא יצטרך לשום חיבור זולתו בעניין הלכה, בשום אופן איינו סובל דוחקים כאלו, דקסמן על המעין בגם, וכדומה, כי דבריו צריכין להיות מבוררים ומובנים לכל קורא אף למי שלא ראה גمرا' והויהית דאבי ורבה מעולם, ובפרט בדבר גודל זהה שמרובה יגון ואנחתה לחכים ולשוחטים, ומפסיד הון רב לישראל, כאשר עינינו רואות, איך יתנו הרמב"ם מקום לטעות בפשטות דבריו כי פגימה הנרגשת פסולת השחיטה, ולא יזכיר דבריו עכ"פ שתאנגור חוט השער, כי המרחק בין שנייהם, עכ"פ שאינו אלא כחות השער, הוא כרחוק מזרחה ממערב, כי כנספISON פגימה הנרגשת אף שאינה אוגרת, לא נמצא רק אדם אחד מאלף שחיי לו הרגשה מעולה בחוש המשוש שימצאה, ועל ידו יפלו השוחטים כזובבים לפניו, כי הוא תמיד ימצא סכינים פגומים, כאשר הניסיון מעיד שענין זהربים חללים הפילה ועצומים הרוגיה, אבל אם נחזיק כדעת הרשב"א דבעינו דזוקא אוגרת עכ"פ כחות השער, אז ילכיא מי שלא ירגש את זאת בחוש המשוש, בראיית העין, כי אם חוט השער נראה לכל רואה, מכש"כ פגימה האוגרת חוט השערה, שהוא עכ"פ יותר גודלה דאמתה באמתה לא יתוב כידוע.

ועוד אני תמה איך לא חלי ולא הרגש הב"י צ"ל, שהרמב"ם עכ"חolk על הרשב"א, דהרי הרמב"ם בפ"א ה"ד מהל' ביה"ב כתוב ז"ל, "כל בן שנפגמה כדי שתחגור בה הצפורה בסכין של שחיטה, הרוי זה כתוב רשי"ו רשב"א בראש השוחט, דדרשה לאו מחלכה אתה, מה"ט פסולה" עכ"ל והางנונים מצאו סתירה בשני פסקים אלו, מהל"ש להלכ' ביה"ב, עד שהางנונים הלב אר"י והיריעות שלמה צ"ל כתבו, דהכא בהל"ש מדרבנן קאמר, דאפילו פגימה כ"ש שתרגיש צפורה עיי"ש בاريכות בדביבה, אין דמייתא קאמר, דהוא חכיגית פסולת, אבל בהל' ביה"ב דין דמייתא קאמר, דהא חכיגית צפורה עיי"ש בاريכות בדביבה, ובמחלוקת אין בדביבה ממש, דאין תולה הרמב"ם תנוי בדלא תנוי לכתוב דגימת אבן בסcin של שחיטה, ובסcin של שחיטה הלא הוא המבוכה הגודלה בין הפסיקים מה היא חגיון צפורהן, הרגש צפורהן או אוגרת הצפורה והוא רוצה לפרש ומסתמ קא סתם ואם לדידי' פשיטה לי' דכדי' חגיון צפורהן פירשו דאוגרת את הצפורהן, א"כ מה מוסיף ביאור אילו אינו אוגרת, ואפילו להני מ"ד דבעינו אוגרת דבר מה כגון חוט השערה, עדין רוחק הדבר שיבא לידי קריית הסימן, כי אילו במא שכתב, בסcin של שחיטה, ועל הב"י עוד יותר יש

נקב דהינו עיקור אז טרפה, אבל בדיקת סיכון לא אתרmor, וע"כ דרבנן הוא וסמכותו אקרוא דושחתתם בזה ולכנן לא מנה עיקור דסיכון פגומה בהל"ש כנ"ל.

אולם לדעת רשי דעיקר דהיל"ש הוא עיקר דסיכון פגומה, ע"כ אין בשיטת יתר הראויים דוחכים לא פסלו אלא פגימה האוגרת ומפטעם שהוא עיקר הא פגימה מקצת הסיכון ולא רצוי לסיכון הארגשת השוחט או בדיקת הסימנים אם הם חתוכים או עוקרים, אלא דbullet זאת צ"ל הא דעתך שמואל, "עיקור" בין הל"ש אין הכוונה שידוע הטבח, מושחת ולא וקרע וממתני' דbullet שוחטין חז' מגיל יד והמגירה מפני שהן חונקן, אלא דוידע ג"כ דסתם סיכון פסול לשחיטה, וצריכה בדיקה אבשרה ואטופרא ואתלת רוחתא, וכל זאת נכל בתיבת עיקור דמקומו על הסימנים כאמור, אבל עתה אידיין הכתנת הסיכון לשחיטה קאי והיינו משומם דbullet שידוע עיקור פסול הרי מAMILIA יודע דbullet בדיקת סיכון וכקושי' הגם' על ר"ח פשיטה דכי נקב טרפה וכפרשי' שם דאי איכא פגם נקב, וכמה מן הדוחק לשבול את כל זאת, כי לא אאמין שרשי' ודמעי' היו אוכליין משחיתת טבח שהי' יודע אידין חונקן ועוקרין אלא שוחטין בחיתכה, ותו לא, על סמך האי קושי' הגם' פשיטה דכי נקב טרפה מAMILIA ידע האי טבח להכין את הסיכון כדינה.

עתה נברר שיטת רשי' זו שהיא שיטת הרשי' עפ"י הבנת הרשב"א זל', והוא דהרי"ף הביא בהלכותיו הני אמרו אי דבדקו בשמשא במיא וכו' ואח"כ הביא מימרא דר"פ לצריכה בדיקה אבשרה ואטופרא והשميיט הא דר"ח דפגימת הסיכון כפיגימות המזbatch בחgitrat ציפורן, ומזה דנו הרשב"א והר"ן ודעם זל' דהרי"ף מפרש חgitrat צפורה שתהיה' הצפורה נاجر בין עוקציה הפגימה, ומkill לפ"ז ר"ח לא לבד נגד ר"פ דbullet בדיקת הרגהשה אבשרה ואטופרא, אלא אפיו נגד הני אמרו אי דבדקו בכל הני תחבות, ודואי מחרמו נגד ר"ח אבל לית הלכתא כר"ח וכיימ"ל דפגימת הסיכון בכ"ש מיהא לאו דוקא כ"ש ממש דהא אוגרת קירין לי', ואוגרת כשםה שום דבר ואפיו חוט השערה, אבל בשאינה אוגרת שום דבר ויהינו דמי' לסאסאה, עכ"ל הרשב"א זל'.

ויש להעיר דהרבشب"א לא הביאראי נגד ר"ח רק מהני אמרו אי דבדקו אנה ואנה, ולא הביא הא דר"פ דבעינן בדיקת הרגהשה אבשרה ואטופרא, אשר עליו אמרו כל הני אמרו אי בתראי יישר, (וברא"ש באמת כולל גם ר"פ בהדי הנך ולקמן נדבר מה) אבל ניחא לי דהרבشب"א דס"ל דהאי כ"ש לאו דוקא אלא אוגרת בעין, ע"כ מפרש אצרכטה דר"פ אלכתחה, ואע"ג דלשון צריכה משמע לעכב, עיין רמב"ם פ"א הל' כ"ד ב"כ"ם שם, אין זו קושי', דהאי צריכה בדיקה, הלא אסיכון קאי, וא"כ הפירוש לצריכה בדיקה, ואס ירגיש איזה פגם אסור לשוחט באיה סיכון עד שיתקנה, ועיין תוס' גיטין ד' ע"ב ד"ה אי מהחיה, ודוק). דbullet בדיקת בעין סיכון שאין בה פגימה הנרגשת כלל, והאי דמי' לסאסאה, דהוה לרשב"א פגימה הנרגשת ואינה אוגרת, כמו"כ דבשאינה אוגרת שום דבר הניינו דמי' לסאסאה, ס"ל לרשב"א דכשרה רק בדיעבד, ומה שאמר ר"א מאן יhib לן מבשרה ואכלין, הניינו בדיעבד שוחט כבר. וממצאי כן בריטב"א זל' שכטב וז"ל, "דמתשובת ר"א אנו למدين, שהשוויל הyi שואל אף לדיעבד אי אכלין מבשרה, דאי לא Mai אשרדר ל"י ר"א" עכ"ל, ר"ל דאי השוויל אלכתחה שאל, אי מותר לשוחט בסאסאה, היה לו להשיב מאן יhib לו האי סיכון ושותפין בה, וא"כ ר"פ בדיקת הרגהשה עבי בלי שתאותו דבר מה, ע"כ לכתחה אמר אבל בדיעבד כשר כמו סאסאה, דהינו סאסאה

הסימן רך ואני מותח, וכשmagyu אל הסימן עבר הפגם מעליו כמו סיכון רע שאינו חותך, ומה"ת ודאי אם נבדק הסימנים, ולא נמצא בהם היכר קריעה, או שהרגיש השוחט שלא נתקב בחיתכה וממש"כ במלילה, لكن אין מקום למנות עיקור הסיכון, וראה זה מה שכתב הראה"ה בספר החינוך שלו מצוח תנ"א, דשים מבאר כל דין חמשה הל"ש וכותב על כל אחת מהם לשון פסולה, ואח"כ כתב שהחיתטו פסולה, וכן בدرسא מסיים שחיתתו פסולה, ואח"כ בדק זל' ווג"כ צריך לדעת ענין בדיקת הסיכון שהצריבו חכמים בדיקת העצם והבשר ובשלש וחותה של סיכון, ואם נרגש בה פגימה אפיו כ"ש השחיטה אסורה" עכ"ל והרי שכך לפניך דהאי בדיקת סיכון מפגימה כ"ש חכמים הצריכו, והשוחט בדיקון פגומה צו, השחיטה אסורה ולא פסולה, וא"כ האיך חשוב עיקור סימנים בסיכון פגומה, אי בלשון זה, הרי נפרש דבעינן לראות עכ"פ מקצת הסימן קרוועה ולא חותכה, ואי ישחטו שוחט בסיכון פגומה, אין זה מהל"ש דאוריתא, אלא דרבנן, שאסרו כל שחיטה בסיכון פגומה, וזהאמת וצדקה.

ולכן קושי' הרשב"א על הראה"ה דמ"ש האי סאסאה דלא פסללה כיון דסכים איכא איזה הרגהשה בהאי סאסאה, لك"מ דסבירה הראה"ה מובנת יפה, כיון דבכוב"כ אין בכח פגימה אוגרת ליקרע הסימן, אלא דוחכים אסרו כל סיכון אשר שם פגומה עלייה, וכיון דהאי סאסאה אינה מגוון הסיכון (וכפי הנראה הוא סיכון שלא נפל ממנה מה שנקרה בפי השוחטים דרענטיל) הרי אין שם פגומה על הסיכון, لكن כשר לשוחט בו אף לכתחה ולפי דרבנו גם על דברת החות"ס הנ"ל יש לתמוהו כן, דכיון דאליז ומודה דכל שעוברת ע"י החלקה בעור אינה פגימה בגוף הסיכון, מה קאמר דהרי עיקור אסור רחמנא יהי העכבה בסיכון או שאר עכבות הרהי קורע את הסימן, הלא אין בכח האי עכבה ליקרע את הסימן, אלא דאנו באין עליה משומש דשחט בדיקון פגום בין אוגרת ובין אינה אוגרת שאסרו חכמים, והאי דעוברת ע"י החלקה שאינה בגוף הסיכון אין על הסיכון שם פגום, ולא איפכת לו וכמו סאסאה כשר מה"ט לדעת הראה"ה.

והנה כפי הנראה ק"ז צ"ל הרגish בזה ולכנן הוסיף דעתם דסיכון פגום הוא גם מצד שהי' דבר שלא ראוי בשום פוסק, וכוכוonto דמקום הפגום, אם גם אין בכחו ליקרע הסימן, אבל עכ"פ אין חותך באוטו מוקם וכמו סיכון רעה, ואית ב"י משומש שהי', אבל גם זאת לפלא בעניין, שלא מביע לפדי דינאי דגמי', דבעינן שייעור לשחיי' כדי שחיטה אחרת, דליך לחוש משומש פגימה אחת או שתים שייעוב השחיטה כשייעור שחיטה, אלא אפיו לפי חומרת האחרונים לפסול בעוף אפיו בנמצא גמי נמי אין זה דומה לגמי', דשם חיישין שהגמי מעככ כל הסיכון מלחותך את הסימן עד שייחוץ הגמי', אבל כאן ניהו דב███ הפגום אינו חותך אבל אינו מעככ את החלק החד מלחותך, ולכנן כל דבריו תמהווון, ונשוב לעניינו.

הנ"ך רואה לדעת הבה"ג, لكن לא נזכר פגימת הסיכון בתוך הל"ש שנסמכו מיסיני, משומש דב███ עיקור בסיכון פגימה נארמה, וחכמים הושיבו פסול דסיכון פגומה בלי השקפה על עיקור הסימנים, ומינה תראה איך הבה"ג לשיטתי'azel במא שטאפס מימרא דר"ח כפשיטה דמנין לבודיקת הסיכון מה"ת שני' ושותפם בה, וכותב עליו והאו ר"ץ חיות בଘותוי לש"ס ז"ל "משמעו דלא הי' לפני גירסת הש"ס כאן או שסוביר דה"ק בגמ' פשיטה כיון נקב טרפה לאו בדיקה אתמר" עכ"ל וחכם עדיף מנביא דהרי הבה"ג עכ"כ סוביר כן דכי

א' דמה שכי' בתחילת דבריו, וכפלו לבסוף, כי התורה או ההלכה למלמ"ס דיברה מ אדם יותר שלם בחוש הרגשותו, הוא שגיאה כי לא התורה ולא ההלכה דיבירה כלל מפגימות הסכין ובודיקתו, לא לדעת הבה"ג ולא לדעת רשי", כאשר ביארתי לעיל בארכיה, רק מעיקרו סימנים וכיור הבאתך כן ג'כ' משות' חת"ס ז"ל סי' ט'ו.

ב' ואפילו היה כדבריו, דילכה אתה על בדיקת סcin ברגשות צפורהן, מיל' דמאדם יותר שלם בחוש הרגשותו דיבירה, הלא אדרבה, בכל שיורי התורה כמו כייז ביצה ואגדול וכדומה, אנו הוליכן בו אחר גודל ביןוני כדיוד ולמה כאן נבעי אדם יותר שלם בחוש הרגשותו וה תורה אמרה זוחת מבקרך וממצאנך לכל איך עובד אדמותו, שמסתמא חוש הרגשותו חולשה כדיודה.

ואני אמרתי דבר נאה, דמהאי אסמכתא, "דושותם באזה" יפינן י'כ בדיקת ההרגשה, דכיוון דלפינו מכאן הוראת חכם ולא סתם בטבת, ע'כ בדיקת הרגשה ולא בדיקת ראיית העין בעין, דחוש הראות חזק אצל בעלי עבדה שאינם קורין בספרים, וחוש המישוש חולשה אצלם מפני כבודות ידיהם מן העבודה, ובת'ח' בעלי ספר שעסוקם תמיד בקריאת ספרים ובטלים ממלאכה שנעשית ע' אחרים, הוא להיפך, כי חוש הראות נחלשה וחוש המשוש חזקה אצלם, וזה פרפרות נאה.

ג' איך עלה על דעת קדשו, לפסל כל פגימה הנרגשת בטופרא מה"ת, וכי לא ראה בגמי' דsharp פגם ושדר פגם ושדר, ושלחו לי' מגירה שניינו, אבל כל hei פגימות שעשה כשרות הי', כי אמר הפלתי שלא היו נרגשות, והוא בעצמו מעיד, שאין לך פגימה קטנה כל כך שאינה נרגשת בחוש המשוש של אדם השלם בהרגשה, ודמי' לסתסהה יוכה שהייא נרגשת לכל אדם וכשרה ואשר מזה מביא הרשב"א ראי' דבעין דוקא אוגרת, אבל נרגשת לחוד לא מיפסל, ולפוגמה האוגרת ע'כ' חוט השערה למה לי אדם השלם בחוש המשוש.

ד'adam הני אמרואי מרוב קדושתם חשוו שאין להם חוש המשוש כראוי, ומה לא חשוו על חוש הראות, ולמה לא בחרו באנשים מוחזקים בחוש הרגשה כיון שהיא יותר מעלה, וגם איך עלה ע'ה'ך כי בכל הנרדעא ובמערבה כולם היו חולשי הרגשה, עד שהוחרכו לבדוק בשמשא ובמייא.

ויאנני מסופק כי כל זה קרה להגן ז'ל ולשאר הפסוקים שא'כ נכשלו בכךין זה כמו שהבאתי לעלה, משום שראו דברי הראה'ה שכתב דהני בדקנו בתני אופנים מסוימים, לאו אצרכתא אמר, אלא דלרווחא דמלטה עשו כן, הרי' דברי הראה'ה דהני בדיקות מעילות יותר מבדייקות הרגשה דטופרא, ע'י' נتابבלו הדעות חדד אמר דברמתן כן הוא, והפלתי ממציא דלא כן הוא, אלא שחששו שהרגשותם אינה שלמה, אבל באמת מועלם לא עלה על דעת הראה'ה לומר דבר זר כזה, אבל הראה'ה בתחילת הי' מפרש היא דר'ח' דאמר חירת צפורה דאגורת צפורה קאמר ונגד זה ודאי החמירנו הני אמרואי לבדוק בשמשא ובמי' וכי' שהמה פחות מאגורת צפורה, אבל תכ'ד חזר מזה וקאמר דגס ר'ח' כר'פ הרגשות צפורה קאמר, דאיינו מלשון חgorה אלא מלשון חgorה בי'ז ע'י'ש, וצפורה פשיטה דהוא המחייב מוכלים, ופירוש זה בדברי הראה'ה למדתי מtopic דברי המשמרת המשיג עליו, כי תחלה הקשה עליו, דאיין אפשר להשות דר'פ בדר'ח', כיון דר'פ נמי אبشرא עלי, והוא ודאי פחות מחרירת צפורה ובר, ר'ח' בדיעבד אוגרת צפורה רק בתחילת עי'ה ברי' הרגשות צפורה ובר, כיון דהנראות צפורה נמי אוגרת צפורה

כמש"כ הרשב"א, וכן אין מר'פ כל כך ראי' בדיעבד אפילו אוגרת כ'ש פסולת דאפשר עד אגרת צפורה הכל רק בכתבה, אבל הני אמרואי לא חלקו בין תחלה לדיעבד, דהרי בדיקות בדיקה דכתבה הוה, דכן נהגו לבדוק את הסcin להכינה לשחיטה, ולא קפדו אבדיקת הרגשה גם בכתבה לא, אבל בדיעבד נמי פסלו אם נמצא אוגרת שום דבר, וכן מבואר הדבר בთוה'ב במשמרת שלו, ז'ל: "מייחו לא שתה'י פגימה כ'ד ממש הנראית לשמש פסולת דהא אוגרת אמרינו, אלא שאלו ה' נראית שם היבודקין אותה לאחר מכאן, אם תחגור שום דבר ואפילו חוט השערה ובכן הוי פסלין אלו נמצאת פגימה אפילו רק אחר שחיטה" ע'ל הרוי דחקילו מצד אחד נגד ר'פ דבעי' בכתבה בדיקת הרגשה אבישרא ואתופרא והחמירנו נגד ר'ח' לפסל באוגרת שום דבר אפילו פחות מעובי הצפורה וכן לענין לכתבה פסיקין כר'פ, דמצריך בדיקת הרגשה לפסל הסcin פגום אפילו אינו אוגר שום דבר, אבל בדיעבד כשרה השחיטה עד שתאגור הפגימה ע'כ' חוט השערה, וכראב' דבדק בחוט השערה אס אוגרת, וכמש'כ הגר'א ז'ל, ועוד לא כר'ח' דאיינו פסל אלא באוגרת עובי הצפורה, אבל עיין בפרט'ג' במש'ז' אות' ב' דמפרש דברי התוה'ב דר'ל דלאחר שבדק בדיקות במ' בשושא עכבות כ'ד אפילו אינה אוגרת וכמו בשרא ואתופרא דר'פ, וא'כ ע'כ דר'פ דאם צריכה בדיקה אבישרא ואתופרא פליג עליהם, לומר דאיין לסמו על אופן בדיקתם, וא'כ קשה למה הבאים הרוי' כיוון דהביא דר'פ דעליו אמרו יישר והלכתא כוות', ויתור קשה קושי הרין ז'ל על hei חכמים, למה فهو יכול האי, כיון דאי'א טופרא ובשרה דצבע, והיא הבדיקה יותר מעלה והיותר פשוטה, וכן נוראות נפלאות על דברי מהרש'ל מובאים בטוי' ריש סי' ח', דמשום הני אמרואי דאו' להחמיר אפילו על פגימה שאינה אוגרת כלל, ואחריו כל האחרונות שפכו סוללה על הב'ח שהקליל באיסור תורה להתיר פגימה הנראית לעין שאינה אוגרת, ועין עוד בפלתי שהגען להחלטה אמיתי, דהראש טופרא היא הבדיקה יותר מעלה, יותר אין להחמיר, מפני שפוגמה שאינה נרגשת ממרגש טוב, א'א להכירו באופן אחר, ושכן העידו לפניו כל השוחטים המופלגים שלו, ומישוב לו בזה הרמב'ס, דלא סתר את דבריו, דכאן בהלכות שחיטה פסל פגימה בכ'ש, וב herald' בה'ב כתוב שיעורה בחירgart צפורה, הני הרגשת צפורה, והוא ממש בכ'ש והיין כדעת הראה'ה, עכט'ק, וכל מה שכתב עד עתה הואאמת ומכוון למה שבירנו לעלה, אלא דח'כ' נתקשה לו מה עשה בהני אמרואים שבדקו בכל hei שאר בדיקות, דלומר דהני אופני הבדיקות עוד יותר מעילות מבדייקת הרגשה בטופרא, ה' דבר זר עייני הפלתי, כאשר באמת כן הוא, עיין כל בר דעת, וכן הגיעו להמקרה נפלאה, לחישר דמפני שכח הרגשה אינה שורה בכל אדם כיודע, וה תורה ודאי מ אדם השלם בחוש המשוש דיבירה, וכן השו הני אמרואים לעוצם קדושתם, אלו אין הרגשות שלימה, ובחרו בדרכים שונים אחרים שא'כ' הרגשה כמו במיא ושמיא וכדומה וכו' ומשיים ז'ל, "כי עיקר הפגימה אשר לנו במסורת הללמ'ס, היא חירת צפורה וכו', וזה ברור ובטלו כל המחלוקת" ע'ל.

והנה כל הקורא הדברים, משתומם, איך חכם כמהותו הוציא מקולמו דברים בטלים כאלו, ובמחcit'ת שגגה יצאה מלפני השלית בזה, כאשר אbara.

لتא דאסורה, משא"כ לרמב"ם דפסק שיעור פגימה בכ"ש איכא בבדיקה לחכם משום לתא דאסורה, ודבר זה נאה לאמרו בדרך חידוד לתלמידים, אבל איינו אמיית, כי כל הבהיר הזה הוא רק מפני שבדיקת סיכון בעי הבנת הלב וישוב הדעת, אבל מה שיש ביד כל אדם להבחין בהשכמה ראשונה אין בזה שום כבוד לחכם, וכמו בבדיקה סימנים דלא עללה על דעת אדם מעולם לומר שהוא היה כבוד לחכם שיבדק הוא אם נשחת הרוב, אבל עשה אכן אפקסטות ושם בירור שיטת הרא"ש ז"ל לפי דעת הטור.

הננה הרא"ש שובר כפי שתראה דהא דאציריך ר"פ בבדיקה אבשרה ואוטופרא היינו הך דר"ת, והבדיקה היא אם איינו בסיכון כדי חגירת צפורהן, ואפילו אם יש בו בחגירת משווה פגימה מצפורהן, מוטר לשחוות בו לכתהלה, וא"כתו אין לסתומה למה לי בבדיקה אבשרה ואוטופרא ולא די בראי" בעלמא, דלפי שיטה זו לא בעין השחזה כמו השחזה הפלים שלנו שאנו בהם פגימה כלל, אלא מيري בסיכון הבהה ממשחזה גדולה כאשר סכניםים-Smithzhisms אוטם כדי שייה' חדים להחיזוק בהם, ובtems מסתמא נמצאים פגימות דקות עכ"פ, ולכן בעי בבדיקה מה פגימה שהיא חגירת צפורהן, ושפיר נקט ר"פ לישנא דזריכה ממש דקאי על סטם סיכון דאית ב"י פגימות וצריכה בבדיקה להבחן בין פגימה לפגימה שלא תהי' גדולה בחגירת צפורהן ובחינה או צrisk עיון והבנת הלב כמו סיכון חד וחלק המזוהה לשחיטה לדעת הרמב"ם כ"ש, וניהו דכתבנו למעלה גם בבדיקה סימנים, לבדוקו מפגימה כ"ש, אבל כאן כל סטם סיכון אם אירע שחיטה מצומצמת, בעי הבדיקה יתירה ביישוב הדעת לשער בין מהחזה על מהחזה ובין רוב ומ"מ לא עי חכם, זולת לדעת הרמב"ם כמש"כ לעלמה, אבל התם איינו מותרמי זאת אלא לעתים רוחקות ומולתה דלא שכיהה היא, אבל כאן כל סטם סיכון בחזיות פגום הוא, ולכן שפיר בעין חכם משום לתא דאסורה, או משום כבוד לכל מר כדאית לי, כדי שיבחין בין פגימה שיש בה כדי חגירת צפורהן, לפגימה שהיא החותה כ"ש מוחגירת צפורהן, ולפ"ז מתרפש הנגמ"ד פריך על ר"ח פשיטה דכי נקב טרפה, כפשוות דודאי סטם סיכון בעי בבדיקה מה"ת, דשמא הני פגימות, שמן הסטם יש בו, איתת בהו שיעור חגירת צפורהן מיטירף בהכי, וע"ז מתרץ בבדיקה להחכם אמרינו נמי כפשוותו, דלהראות לחכם קאמר ואסמכתא בעלמא הוא שלא לסמך על הטבה, או משום כבודו של חכם או משום לתא דאסורה, אבל עיקר הבדיקה להבחן בין הפגימות הוא בודאי מה"ת, והני אמוראי דבדקו בשושא ובמייא וכדומה נמי בבדיקה קודם שחיטה הוה, והחמירו על עצם אפיקו על פגימה פחות מהגירת צפורהן, כי חגירת צפורהן היא מעיקר הדין אבל הם החמירו, אבל יכול האי לא החמירו לבדוק בהרגשות צפורהן ולכן לא אמרו אפי"י כתוב הריטב"א ז"ל ז"ל: וכל מה דאמרינו בהני אמוראי איינו אלא בתקלה, ולא עבדו הци מדינה ממש, דהא לא נקט חד מיניוו לשנא דאצירcta, אלא הני בדק והני בדק, לנוהג בו חומר בעצמן קרואו לכל בעל נפש לדקדק זהה לכתהלה הרבה, שלא לזל בז לא אמרו אצרכטה אלא בשרה וטופרא ואתלת רוחתא, דהא ודאי צrisk לכתהלה אבל בדיעבד הכל מודים כר"ח שאיןו נפסל אלא בחגירת צפורהן, ודמי' לساسאה אין בו פגם כלל התירנו לשחוות בו אפי' לכתהלה וכו' עכ"ל, הרי כי גם הריטב"א ז"ל שהביא כאן שיטת הרא"ש דהכלcta כר"ח שובר כן דהני אמוראי החמירו על עצם, ומשום דלכל בעל נפש ראוי לעשות כן, הביא גם הראי"ז' בלכוטיו הני אמוראי, להתלמד שهماם לימדו וכן יעשו יראי ד' מודקדים במצות אבל מה שכתב הריטב"א ז"ל דאצרכטה דר"פ הוא מדינה לכתהלה,

כאמור, והני אמוראי פליגו אר"ח ופסלו מדינה פחוות מהאי שיורה, ואח"כ כתב הרשב"א שם ז"ל "עוד כתוב כאן לישנא דתଘור בה בצפורה אינה מלשון חגורה וככו" א"כ חז לומר שפוגימת סיכון בכ"ש, שהצפורה מרגשת אפילו בבל" הרדי דהרבש"א דן את הראי"ה לחזר מדבריו הראשונים, ולאחר חזרה זו ודאי לא מצינו למימר דהני אמוראי גם ע"ז החMRIו יותר, דעת כמה ליחמרו ולайл, וגם איך מהני فهو בדיקה שליהם יותר מבדקית ההרגשה, שהיא הבדיקה הייתר מעלה, וכל זאת ברור אמת וצדקה.

שיטות הראי"פ פי' הרא"ש ז"ל כפי שהבינו בנו הטור, דלulos הלכתא כר"ח דפוגימת איינה פוסלת אלא בחגירות צפורה ממש, והוא דרשmittel הראי"פ הא דר"ח ממש שhabba הא דר"פ, ז"ל האיש ז"ל: "רב אלפס ז"ל לא הביא הא דר"ח יש שמספרש דעתו שהוא סובר דהן דבדקו בשושא ובמייא ר"פ בדק אבשרה ואוטופרא פליגו אדר"ח וכו', ולן נראה כיון דפסק דבעין לבדוק אבשרה ואוטופרא, הינו כדי שתଘור בה הצפורה, הכל פגימה שמוגיש בצלבון היינו שתחgor בה הצפורה, הילך לא הווצר להזיכר הא דר"ח עכ"ל, והנה אם תדקק תרהה, כי כאשר הביא הראי"ש הא "יש שמספרש" שהוא הרמב"ז הרשב"א והר"ן ז"ל, מוסף על דבריהם, כי הם לא הזיכרו בדבריהם, בין הני אמוראי דפליגו אדר"ח את ר"פ דאמר שצריכה בבדיקה אבשרה ואוטופרא, רק הני אמוראי דבדקו בשושא ובמייא וכו' וכאשר ביארתי לעיל דבכונגה גדולה השמיתו האי דר"פ, דלא דבר מבדק הסיכון שלאחר שחיטה כדי לפסול השחיטה, אלא מבדיקה הצריכה קודם מדרבנן מקרה דושחתתם זהה, ומהז לאicia טטרה לר"ח דדיבר מעיקר שעיר פגימה הפויסת מה"ת לאחר שחיטה, אבל הראי"ש כולל עמהם גם האי דר"פ, ועוד דלא דקדק זהה דר"פ לא שייך כלל בהדי איןיך, דמש"ה לא אמר "ור"פ אמר" ר'ק, אמר ר"פ, וגם לשנא דצריכה, שמורה על בדיקה לכתהלה ולא שתפסול השחיטה, כי הוא ז"ל סובר, דליך כאן שום בבדיקה דרבנן ולא פגימה דרבנן, ואין חילוק בין לכתהלה ובין לאחר שחיטה, וכל פגימה שאין בה כדי חגירת צפורהן אפי' אם חוגרת חוט השערה, שוחטין בה לכתהלה, דאל"כ לא ה"י מצי לכלול האי דר"פ בהדי איןיך, ולהוכיח ממנה דבר"ה, כיון דהוא מדבר מלכתהלה ומה עניין זה להא דר"ח שמיירוי מפגימה הפויסת מה"ת, ומה"ט מצי לתרץ הראי"פ בפשיות, דכיוון דהביא הא דר"פ לא צריך להביא הא דר"ח, הרדי דתירוץ כבר ה"י מונח בכך, bahwa שככל בקשי" את ר"פ בהדי איןיך, גם לא דקדק בין אבשרה ובין בשרה ובלשנא, אשר הערטבי זהה לעלה, ומפרש אבשרה כמו בשרה ור"ל דחוות בזוז עור האצבע, כמו שעשין השוחטים לבחון חידוזו של הסיכון, כן ס"ל שהי' בוחנין אם עוקר העור או חותכו, אבל צריכה שיטה זו ביאור רחוב, והראי"ש קיצר מאד, והטור שמספרש כן שיטת אבוי אחד מעמודי ההוראה הוא, וצריכין אנו למשכוני נפשאנא כדי שתהה' שיטתו עכ"פ ראוי להעמידה, כי מאי עומדת נגידו מה שביארנו למעלה דעל חגירת צפורהן לא בעין שום בבדיקה של הני בדיקות אלא ברא"י בעלמא סגי כמו בקרבותנות, וגם מה יענה על הא דהביא הראי"פ הני בדק שבסחה ובמייא וכו' דעכ"פ פליגו אדר"ח, וממש"כ דקשה על הא דאבי דמייא לساسאה Mai, הרי דפליגו על פגימה בלבד חסרוון היה מסתפק ושולאל, כמו שהקשה הרשב"א בthora"ב, וייתר מכל זה קשה בבדיקה לחכם Mai עבידתא, כאשר כתבנו בראש דברינו, וראיתי לך"ז החת"ס ז"ל בחידושיו לחולין, דאמר פרפרת הנה, דבאמת ר"ח לשפטו דין פגימה פוסלת אלא כדי חגירת צפורהן, ס"ל דהבדיקה לחכם אינו אלא משום כבודו ולא משום

צפורהן קאמר, ואיך כתוב דלא פליגו הרשב"א והרא"ש בಗוף הדין, והא הראה"ה והרשב"א ודאי פליגו דלהרא"ה לא שיקד הא תנאי שהנתנה הרשב"א, ובלבד שתאגור בה עכ"פ חות השערה", חדחרישה בעצמו על דברי הטור שהעתיק מרשב"א: "ובלבך שתחזור כ"ש ואפלו בחות השערה" כתוב דלא דק הטור בלשינה, דמשמעו מלשונו אצתפורהן קאי ישיה" חוגר בה חות השערה, דהינו שיגריש הצפורהן בחות השערה, זהה ליתא דלרשב"א בענין שייה" אוגור בה חות השערה ממש, ולא די בהרגשה לחוד, וכן תיקון המחבר לשון הטור, וכתוב "ובלבך שתאגור בה כ"ש ואפלו חות השערה", ועיין בביואר הגר"א ז"ל שציין על זה: „מהא דראב"י“, וכוכנו משום דראב"י בדק בחות השערה נקט הרשב"א שיעור זה, דהיא השיעור היותר קטן שנשמע מהני אמראי, וכל אידך שיעורים יותר גודלים, לא מביע מאן דבדוק במיא דודאי יותר גדול כמובן מאליו, אלא גם הני דבדקו בשושא לבשנא ובבשרה, א"א לפרש לכל פגימה כ"ש בדקנו בראיית שמש כפ"י ראשון בראשי", וכן בלשנא ובבשרא דברוגשה בעלמא פסלן, דכוון דהני מדין דאוריתא מיירוי לפי דעת הרשב"א, הרוי קשיא לחו דהא אוגרת שניינו, ודמאי לסתאה הא התיר ר"א אחרון שבאמוראים והחילוק שמלחקל הראה"ה בין פגימה מגוף הסclin לסתאה שאינו מגוף הסcin, לא ס"ל הרשב"א, ולכן ע"כ דהני נמי אחగירת דבר מה בדקנו, ואם כן ראב"י בדק מחגירת חות השערה, והוא המכמיר בכלום וגם נקט דבר מסוים, لكن הני נקטינו דבעי עכ"פ חגירת חות השערה, אבל להרא"ש אם כרא"ה סובר כבר ביארנו דמנהני אמראי יליכא להוכיח מידיו דהמה הקילו נגד ר"ח ור"פ, שבדקנו שתחיה" אוגרת מידי, אבל אכן כר"ח ור"פ עבדין ומדרבנן פסילין כל שירוגשת בצפורהן, דמדרבנן גם بلا אוגרת מיפסל, ודמאי לסתאה שאני, וכחילוק הראה"ה ז"ל. א"כ פליגו טובא הרא"ש והרשב"א באשעיר הפגימה דלרשב"א אין כאן שום תנאי שתהיה" אוגרת, אלא שירוגיש באצבעו, בחות השערה כלשון הטור, ולאפוקי כסאסאה, וידעו דבר זה אצל השוחטים שמחליך בין שמרגשים אין לעגיל או אין דרעטיל, ובין שמרגש אין קלעפיל אפילו דקה מן הדקה, וזה חילוק גדול שבין הרשב"א והרא"ה בשיעור הפגימה עצמה.

ואע"פ שהראיתי זהה, דלא צדקן דברי הדדרישה במה דכתיב, לדידנא אין חילוק בין הרשב"א והרא"ש דהא סותר את דברי עצמן, שמניגה בטור דבעינן לרשב"א דוקא אוגרת חות השערה ממש, ולא רק הרגשה בחות השערה, אבל פירשו בשיטת הרא"ש דלא כטור נראת נכון דכן משמעו מלשון הרא"ש דסובר בשיטת הראה"ה, וממילא דמחמיר נגד הרשב"א והרמ"ז ז"ל, לדידחו בהרגשה לחוד אין לפסול בדיעבד רק לכתהלה, והיינו דמי" לסתאה שלא התיר ר"א לשוחות בו אלא לאכול הבשר בדיעבד, דלרשב"א פגימה הנרגשת ואין בה כדי אוגרת חות השערה ילפינו מהא דר"פ, אךऋיך בדיקה אבישרא ואוטופרא והוא צרכית לכתהלה, אבל הני אמראי לא החמיר על כתהלה כלל, ובדקנו בהני בדיקות אותן הסclinים שהי' נראה להם פגימות, או שהי' מרגשים בטופרא אם יש בהם כדי אוגרת דבר מה עכ"פ חות השערה, כאשר כתוב כן הרשב"א בשמורת בפירוש, אבל הרא"ש מחמיר לפסול כל פגימה כל הרגשת בחות השערה, ומkill לכתהלה בדמי" לסתאה בשיטת הראה"ה.

ומתווך אלה הדברים תראה, גודל השערורי' שנתחווה בין האחرونנים ז"ל, ע"י שלא ירדו לתוכו עומק פלוגחת הרשב"א והרא"ה ז"ל, דהנה הב"ח אחר שהביא שיטת הרשב"א וודעמי" בדעת הראי"פ, הביא דעת הרא"ש כפי הבנת הטור, וקסמך להקל על שיטתה זו בפגימה שנראית כיון שאינה חוגרת הצפורהן, עפ"י מעשה דרש"י

ומפרש בדידקה אבשרה ואוטופרא היא מפיגמת פחות מחגירה צפורהן היא לפלא עבוני, כי כפי הנראה הוא אינו רוצה לישב פסק הראי"ש ז"ל, דלפי שיטתו לא מתיחס הראי"פ במה שהשmissת הא דר"ח, דלדי"י לא מצינו לישב זאת כמו שכתב הרא"ש, דנככל בדברי ר"פ דבמי אבשרה ואוטופרא והוא כדי חבירת צפורהן, ע"כ עדין שיעור הפסול בדיעד לא שמענו, אלא דהרייטב"א לא רצה לישב שיטת הראי"פ מבואר בסוף דבריו אלא דרך דרך עצמו כאשר יראה המיעין בו.

ונחזר לביאור שיטת הרא"ש ז"ל, כי הסרנו משיטה זו כמעט כל התלונות, אבל הא דמסתפק בעל האיבעי דמי" לסתאה Mai, אפלו נפרש דלכתחלה ולבעל נש קמיבעי, ממש"כ הריטב"א ז"ל עדין קשה, דמה עלה על דעתו להחמיר אפלו בעלי נש, כיון דגם הני אמראי בדקנו במא ובמשא מצד מדת חסידות ולכתהלה, רק לצאת מהחש פגימה פחות מחגירות צפורהן בדקנו, אבל פגימה בלי חסרון כל מהיכי תיתני להחמיר, והרי תראה דהרייטב"א ז"ל כתוב ודמאי לסתאה מותרת אף לירא שםים, והוא לשיטתו דהני אמראים החמירו על נפשם לכתהלה, אפלו על פגימה בלי שום חסרון, ولكن יש מקום להאי איבעי, ואדרבה צריך הסבר למה פשטה ר"א לקלול, כיון דהני אמראים החמירו על עצם בפוגימה بلا חסרון, אבל צ"ל דהרייטב"א סובר בזה חלק, בין פגימה בגין הסclin לסתאה שאינו מגוש הסclin, כשיטת הראה"ה ז"ל, ועוד"ג דיפה דחה הרשב"א בשמורת שם חילוק זה דמי"ש הא מהא, עי"ש אבל צ"ל דרך לשיטת הראה"ה אין חילוק בהכי, והוא ז"ל סובר דמדיינא אסור כל פגם אפלו بلا חסרון, ואם כן שפיר דחאו המשמרת, דמדיינא ודאי אין חלק בין ז"ל, אבל לשיטת הריטב"א דרך מצד מידת חסידות החמירו הני אמראי בפוגם בלי חסרון, צ"ל שפיר דגמים שאינו מגוף הסclin כמו סאסאה שהוא מה שאנן קוריין דרענטיל, וכמו שכabbת הראה"ה ז"ל כיון דלעולים לא שיק בז' חסרון שייה" אוגר אפלו חות השערה, שפיר קאמר ר"א מאן יהיב לנו וכז' זאת יש להמליך بعد שיטת הריטב"א, אבל לפוי שיטת הרא"ש דגם הני אמראי שהחמירו, לא החמירו אלא ביש בו חגירת דבר מה עכ"פ מהיכי תיתני נחמיר עוד יותר ומה עלה על דעת בעל האיבעי, אבל גם זאת ניחא דנייהו לדעת הרא"ש הני אמראי בדיקה דלכתחלה בדקנו, אבל הלא יש בתוכם בדקנו בשושא ובבשרא ונוכל לפרש בראיית השמש בצל הסclin כלשנא אחרניתא שברשי", ובראה הינו הרגשתبشرא, וא"כ מהם שהחמירו לכתהלה על ראי' והרגשה בלי שום חסרון, וא"כ שפיר קמיבעי דמי" לסתאה Mai, ואחדדר לי ר"א דלא היא דגם הני בדקנו בשושא ובמי"א, על פגימה שאוגרת בדקנו וכפי שני שברשי", וכן בבשרא שאוגר קטת עור האצבע, ולכן בדמי" לסתאה אין מקום להחמיר כלל, כן צ"ל שהבין הטור ז"ל שיטת אבוי הרא"ש ז"ל.

אבל הדדרישה ז"ל לא ניחא לי בפירוש זה שהוא קולא גдолה, ומדקדק מלשון הרא"ש שכ"י, וכל פגימה שהוא מרギש בצפורהן, הינו שתחזור בה הצפורהן, דמשמע להיפך דכל פגימה כ"ש הוה בחייבת צפורהן אין חילוק בין הרא"ש לרשב"א, לדלת שניות פגימה כ"ש שאוגר חות השערה פסולת, אלא פליגו בפירוש דברי ר"ח, דלרשב"א ר"ח שייעור יותר גדול קאמר, והיינו שתאגור בה הצפורהן ממש, אלא דלית הלכתא כוותי" אלא כאיידך אמראי, ולרא"ש ר"ח נמי הא שייעור אמר, ולא פליגו עי"ש.

והנה תיווה גדולה קחזינה כאן, דלפי פירוש הדדרישה שיטת הרא"ש היא שיטת הראה"ה, דחגירת צפורהן דקאמר ר"ח הרגשת

עד תראה, כי גם המחבר ז"ל זיכה כאן שטרא לבי תרי, כי מאחר דפסק כרשב"א כאשר מבואר לכל רואה, לא ה' לו להתריר לשוחט בדמייא לסאסאה לכתלה, דהריש"א בפירוש אמר דדמייא לساسאה, היינו פגימה הנרגשת ואינה אוגרת, ולא חילק ביןותם כמו שחילק הראה"ה, וכיון חדך דין את זה ממליא לא התיר ר"א, דאמר מאן יחיב לנו מבשרא, אלא הבשר בדיבוב ולא השחיטה לכתלה, דרמ"פ דאמר אריכה בדיקת אבשרה ואתופרוא אלו למדין שאין לשוחטו לכתלה בסיכון שמרגשים בה פגימה אפילו אינו אוגרת חוט השערה, והמחבר מעתיק בדיון דסאסאה לשון הרמב"ס, משום דברי"ז כולל הרמב"ס עם שיטתו הני ואשונים הרשב"א ודעמי' אבל לא כן הוא כאשר בארץ.

ועתה נשוב לדברי הדרישא, שמנפרש מה שכותב הטור, "וכיוון שהפגימה פסולת צריך לבדוק הסכין תhalb"ה וכותב הדרישא, מושום דכתיב ושותתם בזה, וכן הוא בבה"ג בראש שוחטות חולין, כמו שצין מהר"ץ חיוט, אבל הש"ץ משיג ע"ז וכותב, והוא בדיקת הסcin גופה DAOРИיתא היא, ורק להראות לחכם אמרו רבנן, ולפי הצעתו בבירור השיטות, שניהם ננים לשיטותם, כי האי, "וכיוון שהפגימה פסולת וככו"ז הוא ג"כ לשון הראה"ש ולדעת הפרישה, הראה"ש הוא המכמיר ביוטר, וכשיות הראה"ה דהרגשה בעלמא פסולת, והוא מדרבנן כבאיםנו בשיטת ראה"ה שסמכונו על קרא דשותתם בה, אשר ממש נדע שרואוי להתחמיר בהרגשת טופרא דמה"ט בעין חכם ממש"כ למעלה וכן שפיר כתוב הדרישא מושום דכתיב ושותתם בה, אבל הש"ץ שפיר השיג עליו משום דהלא הטור מפרש דעת הראה"ש דבעין שתחגור בה הצפון, וזהו ודאי פסול תורה, ועל זה שלא תחגור בה הצפון ודאי פשיטה דבאי בדיקה, וכוקשי"ה הש"ס וرك להראות לחכם היא מדרבנן, כמו שבאיםנו לעיל דלפי שיטת הטור פ"י הגمرا ע"כ כפשווטו, וכן שפיר השיג הש"ץ, דעל גוף בדיקה זו לא בעין קרא, ותדי שבדברי בן ה'א, דהנה תראה שהטור הוסיף על דברי' אביו שהרא"ש כתוב, "וכיוון שהפגימה קורעת צרייך לבדוק הסcin תhalb"ה, והטור הוסיף, "ולא סמוך על מה שיבדק אח"כ", והוא פירוש לדברי הראה"ש, מושום לקשיי' ליטור פשיטה כקוקשי"ה הש"ס וכן הוסיף לומר דאין הכוונה להשמעינו עיקר בדיקת הסcin, אלא לצריך בדיקה בתקלה ולא סמוך לאחר שחיטה, פירוש לצריכו דוקא לפ' הבנת הטור בעדעת הראה"ש, דהבדקה היא שלא תחגור שהצפורה ממש אבל לפירוש הדרישא, אין כאן שום צורך להוסיף דלא יסמוד אבדיקה לאחר שחיטה, דהא גוף הדין נדרש בדיקה בהרגשת צפורה ולא סמוך על הראהיה, דאין כאן חנירת צפורה אתה לאשמעין, והוא הון דברי הדרישא.

והנה המחבר בש"ע שנייה מלשון הטור וכותב בסעיף ג' וז"ל "צריך לבדוק הסcin קודם שחיטה ואם לא בדק לא ישוחט", ולשונו נפלא דלא די שנוי הדין אין בו צורך דפשיטה, אלא שמוסיף אחרת אחר זההה,Adam לא בדק לא ישוחט, והש"ץ הרגיש בשזה וכותב בס"ק ה' וז"ל: "צריך לבדוק הסcin קודם, ואין לסמוד על מה שירצה לבדוק אחר השחיטה (טור) ולא כפל המחבר וכיו', ואם לא בדק לא ישוחט והטעם וכו'" עכ"ל. הנה כל רואה וראה כמה מן הדוחק לתקן לשון המחבר כדי שייה' מכוון למזה שכותב הטור, אבל לפע"ד נראה דהמחבר שפסק דלא כרא"ש, לא בטוד דמייקל עד חנירות צפורה ממש, ולא כפי הדרישא, דמשווה את דעת הראה"ש עם דעת הראה"ה, אלא בשיטת הרשב"א דבעין דוקא פגימה שאוגרת חוט השערה ממש, אבל בהרגשה לחוד אינה פסולת, אלא כתבנו דרישא ז"ה צריך שייה' הסcin חלק לנMRI' לכתלה גם בהרגשה לחוד, כי זאת נלמד מר"פ דמצרך בדיקה

שהובאה בבי', במעשה שבאה לפני רשי' דחadh שבדק לאחר שחיטה, ונראה לו פגימה קטנה, ורשי' לא רצה לאסרו, מפני שאין צפורה חוגרת בו, וכותב עליו הפר"ח ז"ל דשתי לי' מארי' שהתייר אישור תורה עפ"י דעת יחיד, ולפי באירנו הב"ח והפר"ח גם גם שנייהם במחכ"ת לא כיוונו המטרה, דאמת הוא מה שכתב הפר"ח דלומר דבעין דוקא חגירת צפורה, דהינו שתאות הפגימה את הצפורה, הוא דעת יחיד דהינו דעת הטור המפרש כן שיטת אביו והוא דרך הראשון בהרא"ה, אשר גם הראה"ה חזר בו, וזה קולא גדולה באיסור תורה עפ"י דעת יחיד, דהינו הטור או"פ שגם הריטב"א סובר כן, כמו שתראה אם תעין בו, אבל לעומת זאת מה שהתייר רשי' ואחריו הב"ח, לא בעין לתולות בשיטה זו, אלא גם לדעת רשב"א ור"ז ורמ"ב ז"ל הדין כן, דכל שאינה אוגרת חוט השערה ממש (ולא חחות השערה כמו שהביא הב"ח שלא בדוק) כאשר בדיבוב ואין כאן מי שאוסר זאת רק הראה"ה בחזרתו והרא"ש לפ' הבנת הדרישא וכפי באירנו גם הרמב"ס סובר כשיטה זו, אבל הם רק מדרבנן, ומהכ מימרא דר"ח ור"פ דהרגשה בעלמא סגי לאסור, אבל ההני אמרוי דבדקו אחריה פגימה הנראית או נרגשת להם, אם אוגרת עכ"פ חוט השערה לא החמיר כלוי האי, ולא כמו שסבירו כל האחרונים, דלשיטה זו ג"כ החמיר הני אמרוי כי זה טעות גמור במחכ"ת, כאשר באירנו ככל הצורך, וא"כ הב"ח לא התיר איסור תורה על סמק דעת יחיד, רק איסור דרבנן ע"ד הרמב"ז הרשב"א והר"ז ז"ל, והרי תראה בפסקי המחבר והרמ"א ג"כ שפסקו כהbab"ח, דהלא המחבר בסע"י ב' פסק ז"ל: "שיעור הפגימה כ"ש ובלבך שתאות בה כ"ש אפילו חוט השערה" עכ"ל, הרי נשמר המחבר לתקון הלשון שאינו מדויק בטור וכותב "חוות השערה" ולא "כחות השערה" וכפי הגר"א ז"ל, דמראב"י נלמד שבדק בחות השערה, ולא בהרגשת צפורה כחות השערה, גם לשינה מלשון הטור שכתב "ובלבך שתאגור", שהוא לשינה מפוקפק, דיש לפרשו על הרגשה כפי' הראה"ה והרא"ש, וכותב לשון מבורר יותר, "ובלבך שתאגור", להורות דהרגשה בלבד אינה פסולת עד שתכנס במג' עכ"פ חוט השערה, והרמ"א לא הגיה כלום לכתוב, דאנן אין אנו בקיין בבדיקה, ואסרים כל פגימה הנראית, ורק בסעיף ו' שפסק המחבר בדסקין הדומה לساسאה שאצבעו מסתובך, שוחtiny' בה לכתלה, מגיה הרמ"א ז"ל וכותב, אין אנו נהגין לשוחט בה לפ' שאין אנו בקיין בדבר, והרי אתה כי לעיל דודיעיבך קאי, ושם בעין בהבחן בין פגימה הנראית לאוגרת עכ"פ חוט השערה, בזא שפיר בקיין, כי כל שאינה אוגרת חוט השערה, ממש אין לאסור בדיעבד, ושפיר סמכין אבקיאותנו גם עתה, וכן לא הגיה כלום, אבל אכן דמיירי לשוחט בו לכתלה דהינו להבחן בהרגשה עצמה אם רק מסכט הצפורה או מוגיש פגימה דקה מז הדקה, כתוב דאין נהגין לשוחט בו, והרא"י דכן הוא, דאם יתעקש אדם לומר דמהנה זו נשמע גם למעלה שאין אנו בקיין, וכל פגימה כ"ד הנראית פולסין השחיטה על ידה עכ"פ לדעת הרמ"א, וא"כ ה' לרמ"א לכטוב ונוהגין לאסור השחיטה בסאסאה, כיון דאין אנו בקיין וחישין דלמא אייכא פגימה כ"ד ואיך הינה לשון המחבר וכותב רק אין אנו בקיין ואין נהגין לשוחט בו לכתלה, אלא ודאי דאף בהרגשת הפגימה שאינה אוגרת אין לאסור בדיעבד, כפסק המחבר לעיל (ועיין בת"ש י"ח אות יג ודוק) וא"כ לא התיר הב"ח, רק מה שהתייר המחבר והרמ"א ז"ל עפ"י הפסק שפסקו בשיטת הרשב"א ודעמי', ואין כאן מקום להרעיש על הפסק גופה, אלא על טעמו כי מתוק דבריו נראה שמסך בפסק זה על שיטת הטור דהוא יחיד, כי לא נחתת הב"ח לחילוק זה בין חוט השערה לכחוט השערה וזה אמת וברור בס"ד.

פוגום שיפסול את השחיטה ולבן כל שם פוגום על הסכין, איך פסול בשחיטה וא"כ כל הני אמוראים בדקוקו, ר' דאמר בדיקה לחכם ולעכובא, שהסכין יקרה פוגום בדקוקו, ע"כ פגימה הנרגשת ע"י בדיקה בישוב מדרבנן ולא לכבוזו לחוד, ע"כ פגימה הנרגשת ע"י בדיקה בישוב הדעת והבנת הלב קامر, ושיעורה אמוראה ממילא דהיא בהרגשה בעלמא, ועתה דר"ל מנה שלש פגימות פריך שפיר, ולהשוו נמי פגימת הסכין, דיה' שיעור הני דקחשיב איזה שיעור שייה', הלאenan שיעור שנקרא פוגום בעין בכל הני, וממילא גם סכין עליהם והפסיק במירא דר"ל ולא הנicha למירה, "דווכולן כדי פגימת המזבח שהוא בחגירת צפורה", מפני שהאי חנירת צפורה אינו מבורר מה הוא, אי מלשון חgorה, וזה אוגרת בעין, או מלשון חgorה, ואז נרגשת לחוד נמי פגימה יקרה, אבל ממה דמוסיף ר'ח, אף פגימת הסכין שמעין דהרגשת צפורה קامر, דהרי ר'ח בדיקה לחכם בעי ולעכוב, ע"כ מחמיר על הני אמוראי דלעיל, ולידך הרגשת צפורה נמי פסול, אבל מ"מ פריך שפיר על ר"ל ולהשוו נמי פגימות הסכין, דאפילו אם הוא חולק, וסביר כהני אמוראי דלעיל דבעי חגורת דבר מה, ואפילו בעובי צפורה, א"כ גם בהני הדין כן, כי בכולן על שם פוגום אנו פסולין, הנו סכין והן אבני מזבח ואוזן בכור, כי גם בסכין אין לנו בודקין מה שיש בכח הפגימה ליקרע הסימן, אלא מה שמש פוגום עלייה, ע"ז מתרץ, בחולין לא קמיiri דPsiṭṭa לוי' דבקדים לא החמירו חכמים לפסול הקדשים ולהבאים לביה'פ, מפני האי חמורה, דלא לשחט בסכין פוגום, אפילו אינה אוגרת.

וראה זה איך מודוקך לשון הרמב"ם בה' ביה'ח, שכתוב דפיגמת המזבח בחגירת צפורה בסכין של שחיטה, כי רק ממה שהוסיף ר'ח סכין של שחיטה להני שלש פגימות, אנו למדין בחגירת צפורה קامر, לאו חגורה קامر אלא חgorה וכדברי הראה ז'ל, והוא אמת לאמת בס"ד.

ואחר אשר זכינו לבאר הסוגי והשיטות היוצאות ממנה נבוא לפסק הלכה.

פסק המחבר והרמ"א.

המחבר תפס שיטת הרשב"א לפסק הלכה, שהיא שיטה אמצעית בין הרاء'ש לפי דעת הטור המקיל ביotor, ובין דעת הראה'ה המכמיר ביotor, ולכן פסק בסעיף ב' בשיעור פגימה בכ"ש, ובלבבד שתางור בה כ"ש אפילו חוט השערה, ונשמר המחבר, בלשונו לכתב שתางור בו חוט השערה, ולא שהצפורה יוניש כחות השערה, וככיבור הגרא'א שכ', דהוא כראב' דבדיק בחות השערה, דהוא המכמיר בין הני אמוראי דפסקין כותייהו ודלא ר'ח דבעי דוקא חגירת צפורה, ודין זה הוא דין תורה ובדיעבד, אבל בכתבה הלא בעין שיה' הסכין יפה בהרגשת צפורה, וכר'פ' לכן כתוב בסעיף ד' צרייך לבדוק הסכין קודם קודם שחיטה ואם לא בדק קודם שחיטה לא ישוחט, וככין בא"ג דהוא מירא דר'ח, דבדיקת הסכין מדרבנן, דהינו בדיקת הרגשה דקامر ר'פ' שהיא בכתבה, ודלא כפ' הש'ך, שרצו להעMISS בדרכי המחבר דבר הטור "לא סמכוך אבדיקה שלאחר שחיטה" דפלפי פסק המחבר שהוא כרשב"א, אין מקום לדין זה, דהא אכן סכין דפסל בכתבה ולא בדיעבד, וכאשר ביארנו לעיל באורך, ולפ"ז גם דמייא לساسאה היא להמחבר לפסק, דין שוחטין בו בכתבה כשיתם הרשב"א, אבל דמ"מ פסק המחבר באזה דשוחטין בו בכתבה, משום דהמחבר היא סובר דרמב"ם כרשב"א ס"ל, ופסק דלא כר'ח אלא כהני אמוראי, וכאשר כתוב הב' בפירוש, דגם לרmb"ם בעין שתางור בו חוט השערה, ומ"מ ראה שהרmb"ם פסק דדמיא לsassaa שוחטין בו בכתבה, דשליטה זו, מה'ת רק עיקור נאמרה וזה נוכל להכיר או בשעת המעשה או ע"י בדיקת החתק אבל חז'ל גרו על סכין

אטופרא, דהיא ע"כ הרגשה, וניהו דכתבו מעלה, דלפ"ז לא ה' להמחבר להעתיק לשון הרmb"ם בהא דדמי' לsassaa שוחטין בו בכתבה, דשליטה הרשב"א אין צרכין לחלק בין פגימה דקה מן הדקה להא דsassaa, אלא שניהם אסורים בכתבה, אבל י"ל דהמחבר שהי' סובר דרmb"ם ורש"ב"א בחדא שיטה אלו כמש"כ בב", וכיון דרmb"ם פסק sassaa שוחטין בו בכתבה, הרי דע"כ חילק בין הא להא מושם שלא נחא לי לפרש דר"א דאמר מאן היב לו מבשרא, יה' כוונתו רק אדייעבד, ולכן פסק בזה כרmb"ם אבל לעולם לשוחט בסכין שמרגש בו פגימה אף שאינה אוגרת כלום אסור בכתבה, ולפ"ז אכן צרך גдол בדין בדיקת הסכין אטופרא, וצריך לכפלו שלא ישוחט בlij בדיקה זו, ורק דאפילו רואה שהסכין יפה ואין בו פגימה האוגרת, כי זאת יכול לראות בהשכה ראשונה מ"מ לא ישוחט בlij בדיקת הצrica בכתבה אטופרא,adam ימצאה אח'כ פגומה בlij אוגרת חוט השערה תה' השחיטה כשרה, אבל עבר לשוחט בכתבה בסכין שאסרו חכמ'ז'ל לשוחט בו, ולכן דין זה מן הצורך הוא לכתבו, ואיןנו צרייך שום טעם יותר מרווח דאייכא חש איסור גם בבדיקה כלל, וע"ז אמר טעם יותר מרווח דאייכא חש איסור גם בבדיקה, או דבעי ליתן טעם גם לשיטת החולקים ופוסלים פגימה מיקל בשיעור פגימה נגד הראה'ה, ודלא כב' ח' דלא נחית להה הכל כמו שכתבתין, ושמחתי כמוצא של רב וברוך שכונתי לדעת גאון הגאנונים מאורן של ישראל.

ועתה ח' עוד עליינו חובת ביאור סוף הסוגי' דנתקסו בה הראשונים ז'ל, והוא במה דאמר ר'ל שלש פגימות הן, והוסיף ר'ח אף פגימות הסכין, ופריך ואידך, וממשני בחולין לא קמיiri, ואח'כ מסיים המירא דר'ל, וככלו פגימתן כדי פגימת המבה.

וקשה טובא מה פריך ואידך, דלמא ר'ל דלא כר'ח, אלא אחד מהני אמוראי ס"ל, ולית לי דפיגימות הסכין בחגירת צפורה, ועוד זאת למה מפסיק את המירא דר'ל ולא הניחו למירה, עד שסביר דר'ח שמוסיף פגימת הסכין ומקשה ואידך ומתרץ, ואח'כ מסיים המירא דר'ל וכולן וכו', ולרש"ב"א מיושב כל זאת דלפי שיטתו אין כוונת המקשן לדליקש נמי סכין של שחיטה בחד שיעורה, אלא כאר'א לפי שיעורו, וכדי שלא נטעה זה, הפסיק במירא דר'ח ומקשה עלייו, טרם שמסיים דcoln הני שלשה בחגירת הצפורה אלא דלפ"ז נצמתה קושי' יותר גדולה, אז מפי ר'ח לא שמעין כלל שיעור הפגימה, דבמה שהוסיף אף סכין, אין למדוד שיעורה, רק בא להודיענו שיש עוד פגימה אחת, והיתכן דר'ח מרא דשםעתא דמניין לבודיקת סכין מה'ת לא ישמיינו בדיקה זו מה טיבה, ולא עוד אלא דגונ התירוץ, דלאו לדינא איתמר הא דר'ל וגם לא דר'ח, אלא למינينا בעלמא, הוא דוחק גדול דמפעשות מירא דר'ל נראה, עיקיר כוונתו למה דסימן וככלו כדי פגימת המובה.

עוד הקשה הריבט"א ז"ל דמה מתרץ בחולין לא קמיiri הלא עיקר שחיטה בקדשים כתיב, ות' דכיוון דבחולין נמי איתא לא קחשיב, והדוקק גדול ונורא, ועין בהגנות מהר"ש ז'ל, אבל לשיטת הראה'ה שהוא שיטת הרmb"ם ז'ל נחא טובא ובל' שום דוחק. דשליטה זו, מה'ת רק עיקור נאמרה וזה נוכל להכיר או בשעת המעשה או ע"י בדיקת החתק אבל חז'ל גרו על סכין

דפסול אף בדיעבד, אלא אפילו לפי פסק המחבר כרשב"א אסור לשוחט בו לכתהלה, דהיינו דר"פ, דמה שלא הרגיש ודאי מהמת חולשת הרגשותו היא כיון שההגימה נראית לעין, וחיללה להתייר זאת לכתהלה, וגם אי אפשר זאת במצבות דהלא חוש הרגשה גדרולה מוחש הראות, וכאשר העיד כן הפלתי ויודיע לכל מי שיש לו עסק עם Chapelim, דמי שהוא שלם בחוש הרגשה, מרגיש אף מה שאינו נראה אפילו אפי' לטוב עין, אבל להיפך שייה' נראה ולא נרגש הוא רק בכך שחש הרגשותו חולשה מוחש הראות שלו, ומה"ט החמירו חכ"ל לבדוק בטופרא שהיה בדיקה המעלוה, ואם נאמר דפגימה הנרגשת אף שאינה אוגרת פסולת השחיטה, אז ה"ה וכש"כ פגימה הנרגשת, ועוד דלפי דברי הת"ש אכן אוגרת חוט השערה לאינה נרגשת בטופרא, וזה דבר או לא ניתן להאמיר במחלוקת".

ואספраה בא מה שקרה לי כד הינה טליה עם הגאון הצדיק חכם עדיף מנביא מהר"ס פאגנט צ"ל בעהמ"ח ש"ת שעיר צדק ובבנין צדק, כי הרגשה"צ הנ"ל הי' נקרא רבינו של השוחטים, ובכל מדינת ז"ב לא קבלו ש"ב שלא הי' לו קבלה ממוני, והי' מבין נפלא בכל עניין יו"ב, אלום בימי זקנותו הוחלשה כך הרגשותו כאשר נתודע לו ולשותפים המופלגים שלו, וטל יולדות שהיתה בירחיב בנפשי עוז לכתוב לו: ילמדנו רבינו לנו שהרב יעד בtower הקבלה שהוש"ב מרגיש פגימה דקה מן הדקה, הלא כתוב הקבלה של הרבה הנהוגה בינוינו כמבואר בש"ע ריש הלכה שחיטה, אין יכול לסובב, רק על השווא מומחה בדיןיהם ומוחזק במעשה השחיטה ואין מתעלף, אבל על השחתת הסcin' והרגשת פגימותיו אין הרב אדון בדבר זהה, וכי מי שיש לו הורמנה לדון ולהוראות בדייני או"ה, הוא ממילא מבין על החלף, הלא אין ממנהנו לנשות את הרב על זה, ושאני חכם שבגמי', שהרי אמרו ז"ל בחולין שצרך למדוד כתוב שחיטה ומיליה, אבל בזמננו שאין למדון כל זה, מה להרב אצל הסcin', הנה זאת לשוחטים המומחים וכלך אצל הדיינים, ככל הדברים כתבתי להגאון הנ"ל צ"ל, והשיב לי דברים המדקרות הרבה, וכtablet לי אל TZDEK הרבה וכי תקsha על הגמ' שאמרו חכמ"ל להראות סכינו לחכם, ומ"ה מנסת את החקם, ושהיתה שאמרו שצרך למדוד פירוש רשי"ז ז"ל לאמן את ידיו לשחיטה, אבל למדוד הרגשות הפגימות לא הזוכר, וכן הי' מלפניהם בישראל שככל רבו מוסמך להוראה מסמיך שוחטים, וכל המוסיף בה גרע, זאת הייתה תוקן תשובה קודשו, ואני עדין הרהרתי אחריו כמה שנים, עד שהגעתי לימי בינה ואז ראייתי והכרתי שסתירת זקנין בנין, ובבנין נערמים סתריה, כי אם נחמיר בהז' יותר ויותר לא הנחת ש"ב לבני אברהם אבינו, כי יבוא עליו איזה מרגיש אחר, שלם בכח המשיש, והי' חי השו"ב תלאים מגנד, ובבוקר לא ידע מה הי' בערב ופה עשו הרבה זקננו שבדורות הקודמים, שלא הניחו את השובי"ם להראות סכיניהם לשום עבר ושב, ובדורנו היתום כאשר יבוא איזה רב להעיר או לישוב, תחלת עסקו שנופל על השו"ב להראות לו סכינו, ורבים חללים הפלו בהז' כי פעמים באמת חכם העיר אינו מן המרגשים הנפלאים, וכן השו"ב שלו והוא יושב בטוח תחתיו ופתאות יעבור דרך שם איזה רב שחש הרגשותו טובעה ושלמה ומריעש על השו"ב שהוא מנבל ומאכיל נו"ט, ואשלה נא, לפי אשר ביאנו השיטות לעמלה, הכי באמות ATA הלהלמ"ס שرك מרגיש נפלא ראוי להיות שוחט? ישתקע הדבר ולא יאמר, כי כן ה"י לפנים בישראל שככל רב בעירו הי' בוחר בשו"ב שמצוין חוץ בעינוי הינו סאסאה שאנו מוגוף הסcin', אבל לעיל ביאנו דזה ליתא, כי הרמ"ס כרא"ה ס"ל, لكن שפיר מחק פגימה שאינה אוגרת, לדמייא לساسאה, אבל הרשב"א דלא מחק, זה נצמץ משיטתו כמו שביאנו באורך לעמלה, והרמ"א שהגיה בהא דסאסאה, אכן אנו נהגין לשוחט בה, מושום דאין בקיין לא הגיה לעמלה בדי פגימה האוגרת דפסולת בדיעבד, כתוב דאיון לא הגיה בקיין ואסורי כל פגימה בדיעבד, אפילו אינה אוגרת כלום ורק נרגשת או נראית, מושום דבזה דהיא מדידה ממש איך לא נהי בקיאים לראות, אם חוט השערה תאגור בין עוקצי הפגימה, אבל כאן בדימיא לsassaha דקאי אלכתהלה, להבחן בהרგשה בעלמא אם מרגיש סיבוך ועלמא שהיא נדבקת על הסcin' מה שנקרא דרטנטיל או געלנט, או שמרגיש פגימה דקה שהיא מה שנקרא קלעפיל, זה אין אנו בקיין לסמוק לשוחט לכתהלה, ובדיעבד ליכא נפקותא כי בדיעבד שנייהם כשרין, כל שאון חוט השערה נכנס בתוך הפגימה כן הוא פסק של בעלי הש"ע, אלא שהאחרונים החמירו יותר כמו שהראתיך לעמלה, אבל האמת היא דכפי ביאנו, נמי, שיטת הרא"ה שהיא נמי שיטת הרמ"ס ז"ל יותר מסתבר, מפני שהשקל וטריא בgeom מתרפרש בעלי דוחק, לויל מה שצריכין לומר גם בקרבנות בעין בדיקת הרגשה שהוא קצת דוחק, והג דלפי שיטם הכל דרבנן בין אינה אוגרת ובין אוגרת חוט השערה כי אין בזה לכך לעקו הרסין אבל מ"מ ראוי להחמיר כשיטה זו ולאסור גם בדיעבד פגימה הנרגשת או הנראית אפי' אינה אוגרת ודלא כב"ח, כי המחבר אלו הי' נחות לידע גם הרמ"ס ס"ל בראש"ה, לא הי' מקל נגד דעת הרמ"ס, שהוא אכן תמיד העיקר, אבל מה שהר夷שו על הב"ח שהתיר אישור תורה על סמך שיטת יחיד זה ליתא, כאשר אתה רואה דמה שהתיר הב"ח מתירין גם המחבר והרמ"א,ומי שסומך זהה בשעה"ד למשל בשוחט שאבד הרגשות הטובה ואני מרגיש פגימה שאינה אוגרת כלל הוא מרגיש פגימה האוגרת חוט השערה, שאינו אסור השומר והכלים בשביב זה שפיר עבד, כי התורה חסה על ממון של ישראל, וע"ז אמרו ז"ל גDEL הנהגה מיגע כפי יותר מיא שמותם, ולא אוכל לסייע האי דינא בלתי להביא דברי התבבות שור ולדקדק בהם, ז"ל שם בס"ח צ"ע ב' בשם"ה: שיעור פגימה כ"ש, בין עמוקה בין במשכה, ובלבב שתעכב ויסתבך בהם שום דבר ואפיו חוט השערה, ואע"ג בדקה אבשרה ואטופרא ולא הרגש שום עיכוב ואחר"כ מצא בה פגם ממשו ע"י ראי' נגד המשם וכדומה, יבדוק שטח השערה אם נכנס לשם לא ישחות בו ואם שחת אסורה, אבל אין צורך לבדוק אח"ז כי אם כמו שכתבתי لكمנו סע' ז' ר"ל דדי בדיקת טופרא ומסתמא אין לחוש שמא יראה במשם) עכ"ל ומ"ל לא ישתומם על דבריו דמשמע מהם,adam מרגיש לא מהני בדיקת בוחות השערה, רק בגין מרגיש אלא רואה, אז מהני בדיקת מדידה בוחות השערה, ובמחכ"ת כי הרבה היא, שגיאה יצאה מפני השליט, הון בדין והון בנסיבות, בדעת"ש שם מביא ראי' מרשב"א שכותב במשה"ב, בדיקת טופרא הוא הרגשה בעלמא, וכיון דהביא ה"ז דר"פ ע"כ גם הרשב"א מודה בדיבורו השערה בעלמא טופה, וזה פלא והפלא, והלא הר"ף לפי שיטת הרשב"א מביא אני אמראי אפסול פגימה בדיעבד, והוא דר"פ בדיקת הרגשה אלכתהלה, ולא אוכל להבין איך לא ראה הת"ש דהרשב"א כתוב, דהרגשת פגימה שאינה אוגרת הינו סאסאה ולא רצה לחלוק כחילוק הרא"ה, וא"כ איך אפשר שהרשב"א פסול פגימה שאינה אוגרת ומזכיר סאסאה, ומיליא גם להיפך, מה שהתיר השם"ח פגימה הנראית אינה אוגרת חוט השערה, הוא מכשול גדול לא מביע לשיטת הרא"ה והרמ"ס

ובין סאסאה שאינו מוגוף הסcin', אבל לעיל ביאנו דזה ליתא, כי הרמ"ס כרא"ה ס"ל, لكن שפיר מחק פגימה בין פגימה שאינה אוגרת, לדמייא לsassaha, אבל הרשב"א דלא מחק, זה נצמץ משיטתו כמו שביאנו באורך לעמלה, והרמ"א שהגיה בהא דסאסאה, כמו שביאנו באורך לעמלה, כתוב דאיון לא הגיה לעמלה בדי פגימה האוגרת דפסולת בדיעבד, כתוב דאיון לא הגיה בקיין ואסורי כל פגימה בדיעבד, אפילו אינה אוגרת כלום ורק נרגשת או נראית, מושום דבזה דהיא מדידה ממש איך לא נהי בקיאים לראות, אם חוט השערה תאגור בין עוקצי הפגימה, אבל כאן בדימיא לsassaha דקאי אלכתהלה, להבחן בהרგשה בעלמא אם מרגיש סיבוך ועלמא שהיא נדבקת על הסcin' מה שנקרא דרטנטיל או געלנט, או שמרגיש פגימה דקה שהיא מה שנקרא קלעפיל, זה אין אנו בקיין לסמוק לשוחט לכתהלה, ובדיעבד ליכא נפקותא כי בדיעבד שנייהם כשרין, כל שאון חוט השערה נכנס בתוך הפגימה כן הוא פסק של בעלי הש"ע, אלא שהאחרונים החמירו יותר כמו שהראתיך לעמלה, אבל האמת היא דכפי ביאנו, נמי, שיטת הרא"ה שהיא נמי שיטת הרמ"ס ז"ל יותר מסתבר, מפני שהשקל וטריא בgeom מתרפרש בעלי דוחק, לויל מה שצריכין לומר גם בקרבנות בעין בדיקת הרגשה שהוא קצת דוחק, והג דלפי שיטם הכל דרבנן בין אינה אוגרת ובין אוגרת חוט השערה כי אין בזה לכך לעקו הרסין אבל מ"מ ראוי להחמיר כשיטה זו ולאסור גם בדיעבד פגימה הנרגשת או הנראית אפי' אינה אוגרת ודלא כב"ח, כי המחבר אלו הי' נחות לידע גם הרמ"ס ס"ל בראש"ה, לא הי' מקל נגד דעת הרמ"ס, שהוא אכן תמיד העיקר, אבל מה שהר夷שו על הב"ח שהתיר אישור תורה על סמך שיטת יחיד זה ליתא, כאשר אתה רואה דמה שהתיר הב"ח מתירין גם המחבר והרמ"א,ומי שסומך זהה בשעה"ד למשל בשוחט שאבד הרגשות הטובה ואני מרגיש פגימה שאינה אוגרת כלל הוא מרגיש פגימה האוגרת חוט השערה, שאינו אסור השומר והכלים בשביב זה שפיר עבד, כי התורה חסה על ממון של ישראל, וע"ז אמרו ז"ל גDEL הנהגה מיגע כפי יותר מיא שמותם, ולא אוכל לסייע האי דינא בלתי להביא דברי התבבות שור ולדקדק בהם, ז"ל שם בס"ח צ"ע ב' בשם"ה: שיעור פגימה כ"ש, בין עמוקה בין במשכה, ובלבב שתעכב ויסתבך בהם שום דבר ואפיו חוט השערה, ואע"ג בדקה אבשרה ואטופרא ולא הרגש שום עיכוב ואחר"כ מצא בה פגם ממשו ע"י ראי' נגד המשם וכדומה, יבדוק שטח השערה אם נכנס לשם לא ישחות בו ואם שחת אסורה, אבל אין צורך לבדוק אח"ז כי אם כמו שכתבתי لكمנו סע' ז' ר"ל דדי בדיקת טופרא ומסתמא אין לחוש שמא יראה במשם) עכ"ל ומ"ל לא ישתומם על דבריו דמשמע מהם, adam מרגיש לא מהני בדיקת בוחות השערה, רק בגין מרגיש אלא רואה, אז מהני בדיקת מדידה בוחות השערה, ובמחכ"ת כי הרבה היא, שגיאה יצאה מפני השליט, הון בדין והון בנסיבות, בדעת"ש שם מביא ראי' מרשב"א שכותב במשה"ב, בדיקת טופרא הוא הרגשה בעלמא, וכיון דהביא ה"ז דר"פ ע"כ גם הרשב"א מודה בדיבורו השערה בעלמא טופה, וזה פלא והפלא, והלא הר"ף לפי שיטת הרשב"א מביא אני אמראי אפסול פגימה בדיעבד, והוא דר"פ בדיקת הרגשה אלכתהלה, ולא אוכל להבין איך לא ראה הת"ש דהרשב"א כתוב, דהרגשת פגימה שאינה אוגרת הינו סאסאה ולא רצה לחלוק כחילוק הרא"ה, וא"כ איך אפשר שהרשב"א פסול פגימה שאינה אוגרת ומזכיר סאסאה, ומיליא גם להיפך, מה שהתיר השם"ח פגימה הנראית אינה אוגרת חוט השערה, הוא מכשול גדול לא מביע לשיטת הרא"ה והרמ"ס

אשורה דטרפה, כבר תירצו דהכא דוקא בטבח מוכר לאחרים אמרין כן, וב모mr בשוחט באקראי ובחנס נמי בעי בדיקת סכין, אלא דלפי רmb"ם יש להקשوت למה לא סגי גם במומר שיבודוק הוא עצמו הסכין לפני חכם או בקי בדיני בדיקת סכין, דהרי הרmb"ם גם במומר כתב דחזקתו אינו מתריח לדבודק, אבל אם אנו רואים שבודק כראוי, לא חשוד לשוחט בסכין שנמצאה פגומה אפלו פגומה בהרגשה לחוד, אלא יתקינה, וכמו שסמכינו עלי על השחיטה עצמה, שידקדק בה לשוחות כהונן, משום דלא שביק היתרא ואכל איסורה, ואפלו איסור דרבנן כמו חמץ שעעה^ט, אינם שודדים אם יכולן להחליף, כמו שביארתי שם לעיל בסוגי, והיא קושי עצומה לפי דעתך על פי הרmb"ם דמיורה לא טרחה לבדוק צ"ע.

ע"ש משנה, השוחט במגל קציר בדרכ'h הליכתו וכיו' עד סוף השkil וטרי' בגני עיין מה שכטבתני בזה בראש הסוגי דלעיל ישב בדור ואמת למה השמייט הרmb"ם ז"ל האי דינה בהל' אבה"ט עי"ש הטב.

ע"ש משנה, השוחט מתוק הטבעת וכיו' לעיל דף ט' ע"א ברש"י ד"ה כולחו תניניו, כתב בפרק השוחט תנא כולחו פסול'h שחיטה, ובאמת זה לאו דוקא, דהרי דין הגרימה תנא הכא בפ"ק, וכמש"כ שם רשי' ז"ל בעצמו, ובן יש ליתן טעם, למה תנא פסול הגרימה, בפ' זה, ואיך פסול'h שחיטה בפ' השוחט, ומה שלגוף^ט זה הוא, דתנאה סדרא נקט, בדתחלה מפרש הכל השוחט, דהינו מי ראוי' להיות השוחט, ואח"כ לעולם השוחטין, דהינו זמן השחיטה ביום ובليلו, וכן בשבת שחיתתו כשרה, ואח"כ מפרש בכל שוחטין בין בוצר וכו', ואח"כ מפרש מקום השחיטה בסימנים, אלא דכאן לא מפרש אלא מקום השחיטה בקנה, ולקמן בגמ' דף מ"ג ע"א פליגו רב ושמואל בשוט אי תורבץ הוושט נמי ראוי' לשחיטה, כתוב שם רשי' ז"ל, דרב תורבץ הוושט נמי הוה ראוי' לשחיטה, לא גמירי הגרימה אלא בקנה, אלא דהתמס מסיק, דלא תיצתו להא דכייל יהודה אחוי ממשמי' דרב, אלא ע"פ דנקובת תורבץ הוושט במשחו כוושט עצמו אבל לענין שחיטה, נתנו בו חכמים שיעור. וכפי הנראה גם זה מהללמם^ט, וא"כ שיקד הגרימה מה"ת גם בשוט, וכן קשה למה נקט הכא דינו דוקא בקנה ולא משמעינו מקום השחיטה גם בשוט. והנה אם נאמר דפליגו רבנן וריב"י בהגרים שליש ושוחט שני שלישים לכאר' ניחא דבושט ז"ל דכ"ע מודים דפסולה השחיטה, כיון דנקובתו של התורבץ נמי במשחו אבל למ"ד דפליגו בשוחט שני שלישים והגרים שליש, ודאי קשה למה פליגו דוקא בקנה ולא בשוט, והתוס' לקמן ד"ה דילמא ריב"י היא, תנבו כמסתפק דשמא פליגו בשוט כמו בקנה, ולא דעתך למה בשוט יהי' רבנן מודים דלא מיפסל בשליש האחרון, אבל יהי' איך שיהי' כפי שתכטנו דעיקר כוונת התנאה להشمיעינו מקום השחיטה איה, איך שכך לצין בשוט עד כמה הוא מקום השחיטה, והכי הוו' למתני מקום השחיטה בקנה מן הטבעה הגדולה ולמטה, ובוטש מן התורבץ ולמטה, ואח"כ דרך אגב פלוגותת רבנן וריב"י בדין הגרימה, ואיך הניה התנאה מקום לפלוגותת רב שמואל, אי תורבץ מקום שחיטה הוא או לא, והדבר צע"ג לפע"ז.

והנה בגין פסול הגרימה שיהי' אחת מפסולי השחיטה יש לעין, כבר כתבנו לעלמה דף ט' ע"א וכן לעיל בסוגי' בדיקת הסכין דהילכה לממ"ס על הני הל"ש לא צריכין אלא דמקצת בפסול נמי פסול, וא"כ בהגרימה למ"ד דפליגו בשליש קמא דמקשיר ריב"י וכאשר איפסק נמי הילכה דעד שלא הגרים ברובה לא מיפסל השחיטה, א"כ האי הילכתא למאי אתה, ודזאי כל שוחט שלא

וז ישחית ויחבל כרצונו באין מפריע, וירבה מחולקות בישראל, והמחמיר ע"ע קדוש יאמר לו אם לא יאללبشر רק בביתי, ולא יפריע שוחטים דכלוא עלמא.

דף ז"ח ע"א אර"ה האי בטבח דלא סר סכינוי קמא חכם ממשתינן לי' ורבה אמר מעברינו לי' ומכריין אבשרה דטריפה היא ולא פליגו כאן בשנמצאת סכינוי יפה כאן בשלא נמצאת סכינוי יפה, והנה הרmb"ם ז"ל בפ"א ה' כ"ז פסק האי דינה בה"ל: "כל טבח וכו' ואם נמצאת פגומה מעברין אותו ומנדין אותו ומכריין עלי כב בשר שוחט שהוא טרפה" עכ"ל וכל רואה ישתומים מה זה שהוסיף הרmb"ם ז"ל שמכריין על כל בשר שוחט שהוא טרפה דמשמעו דגס על בשר שיש בחנות שוחט בסכין אשר הראה לחכם קנסין שלא למכרו עוד לישראל ומ"ל האי חומרא, אבל הדבר נחיא מאד דהיא מכריין דטרפה שהוא בנמצאת סכינוי פגום למא依 עי' אדם היא במקומות שמכריין פשיטה דמ"ש מנפל טרפה בעיר, ואם במקומות שאין מכריין הכרזה זו למא依, אי שלא למכור לישראל, אותו בטבח רשות עסקין שמאכילד נבלות לישראל מזיד, הלא אין לו אשמה, אבל שלא סר סכינוי לחכם, וגם אחר השחיטה לא בדק סכינוי ביישוב הדעת כראוי, אשר מה"ט בעין הראות סכין לחכם, דח'ישין שיקיל הטבח בבדיקה זו, וכשיטת הרmb"ם ז"ל, אבל שייה' חשוד למכור נבלות אחר רשכאים סכינוי פוגם, מאן דכר, שמי' לא לא דלשיטות הרשב"א דlatent להשחיטה בעין סכין יפה מכל וכל, ז"ל דמיiri הכא בשלא נמצאת יפה לשוחט בו לכתהלה, ונינה אפשר דנתקלקל על עי' השחיטה, ובדייעבד שר כל שאינה אוגרת חוט השערה, אבל כיון דלא סר סכינוי קודםلن לא תלין בהשחיטה, אלא אמרין דשחט בן לכתהלה בסכין שאינה רואוי, ולכן מעברינו וקנסין לי' להכריז אבשרה של בהמה זו דטרפה, עי"פ שאינה טרפה מדינה, אבל לשיטת הרmb"ם דיאנו כשית הרשב"א כאשר ביארנו לעיל און לנו סכין פוגם של לכתהלה ודיעבד, כי רק דמי לאساسה שוחטין בה לכתהלה, וכל שמרגשין בה פגימה כ"ש, פסול אף בדייעבד, א"כ קשי' לי' האי מכריין Mai עבידתא, لكن מפרש דמזכירין גס על מה שוחט בסכין הבדיקה קמי' חכם. ולרmb"ם לשיטתי' עי' מדינה בדיקה לאחר שחיטה, אפלו בשוחט רק בהמה אחת, עי' בה' כ"ד שם, ודלא כראב"ד וא"כ ח'ישין כי היכי דבאהי בדיקה אחרונה הקיל ולא הרגש, כן הקיל גם בשאר שחיטות, וא"ג דמדינה נאבד הסכין כשר, אבל מכח קנסא נאדו לעיל כל בשר שיש לו עדין למכור, שמכריין לעיל דטרפה היא, שובראייתי דהריטב"א ז"ל הרגש בהאי מכריין וכן בעט"י, וכתבו דמזכירין על כל בשרא שוחט קרמ"ס, אבל לא הבנתי על הריטב"א, דהוא לשיטתו לא הי' צריך לה, דהא שם בד"ה הקדום מפרש דאזכורתא דר"פ הוא לכתהלה, ודרא' כחגירת צפורה בדייעבד, א"כ מתפרק שלא נמצאת סכינוי יפה לשוחט בו לכתהלה, ומשום קנסא מכריין דו"ק הילב.

רש"י ז"ה דלא סר סכינה, שלא הראה סכינוי לחכם עכ"ל, אבל הרmb"ם ז"ל כתוב ז"ל "כל טבח שלא בדק הסכין שלו שוחט בה, לפני חכם" וכוי' ועיין בתענית ז' כ' ע"ב ברש"י ד"ה סייר, שמספרש נמי האי מימרא דרא"ה דהכא, קרמ"ס דסר לשון בדיקה הוא, והנה הרmb"ם לשיטתי' דמשום לתא דאישורא נגעה בה, יפה מפרש, דיאנו חזדיין את הטבח דלא יטריח לבדוק י"ב בבדיקות בכווננות, ויעבור על הסכין ברהברה ועלמא, עד שלא ירגע פגומה שאינה אוגרת, וכמש"כ לעיל בשיטת הרmb"ם, ولكن כל שבודק לפני חכם והוא שבודק בכוונות אבשרה ואטופרא ואתלת רוחתא, סגי בהכוי, ומה שהקשו האחוריים דמ"ש טבח ממומר, כיון דגס טבח עי' בדיקת חכם, ואם שוחט שלא בדיקת חכם מכריין

דקהני, دمشמע אין חילוק בין נשחת רובה או כולה, וזה ליתא לרבען דרייב"י לדידידו יש חילוק, דבנשחת רק רובה עדין יוכל לפסלה ע"י איזה פיסול דרשא או הגroma, והוא מפני שלכתה בעין שחיתה כל הסימן מה"ת, וכן הוא דעת רשי"ו רומב"ס, כאשר אבא ארץ את במקומו, אבל בשחת כל הסימןתו לא מצי מיפסל אם דרש או הגרים במקומות אחרים, אך ע"פ דיש טרופות לחצי חיות, ולא הוה הסימן מנחא בדיקולא לר"י דהילכתא כוותי, כאשר באրתי זאת לקמן ל"ב, מ"מ כיוון שכבר נשחת הסימןתו א"א לנחרו, כי נחרה אחר שחיתה לאו כלום הווא, ואין זה דומה לניקבה הריאה בין סימן לסימן, דזה מעשה טרופות, אבל בסימנים ליכא מעשה טרופות אלא מעשה נבלות דהינו נחרה, ולאחר שחיתה הסימן א"א לנחרו, וזה הוא דעת הרמב"ס כאשר באրתי זאת בכמה מקומות ודו"ק.

ע"ב גמור' העיד ר"ח בן אנטיגנוס על מוגרמת שהיא כשרה, וכتب רשי"ז ל"ל דהילכתא, לכל עדות הלכתא כרחב"א משום דקאי ר"ג כוותי, ל�מן, על הא דקבוע הלכתא כרחב"א ממש"כ רשי"ז שנותקה על הש"ס שתלה הקביעות הלכה בדר"ג ולא ממש"כ רשי"ז כאן לכל עדות הלכתא נינהו, ואני רואה כי גם על ר"ג גופא קשה, דבגמי הוקשו לו, כמוון לא כרבנן ולא כרביב"י, והшибב אני לא חילוק ולא בילוק אלא שמעתתא ידענא, אמר חי"ר א"ר מישפיו כובע ולמטה שחיתתו כשרה, ומה לו לתלות בשמעתתא אמרו אי, אשר גם עלייהם סובב הקושי, איך פסקו להקל באיסור תורה נגד המשנה אשר אמרה דמוקם השחיטה בגרגרת, הוא מטבעת הגדולה למטה בין לרבען ובין לריב"י, ע"כ דגם אמרו אי רק על עדות דרחב"א קסמכו, וכמש"כ רשי"ז שם.

אבל מה שנלפע"ד בזה הוה, ל�מן קאמר ריב"ל דמוגרמת לרבען כשרה לריב"י, ומוגרמת דרייב"י כשרה כמנחא פשיטה, ומתרץ מהו דתימיא רחוב"א אדרבען קאי, קמ"ל, ואימא ה"ג, א"כ העיד עלייה מיבעי לי עכ"ל דגמ', ולפ"ז ל"ל דכיוון לכל עצימות העדות אינה מבורת דקאי גם אריב"י, אלא מכח האי דקדוק קל, אדם רק אדרבען קאי, העיד עלייה הו"ל, لكن לא סמך ר"ג לפרש מעצמו עדות זו של רחוב"א, אלא עפ"י שמעתתא דהני אמרו אי, וגם הש"ס לא קבע הלכתא רק עפ"י ר"ג משום דاضשר לפרש עדות דרחב"א, באופן דלא פlige אעיקר מוקם השחיטה, אשר מה"ט חזק גם ריב"ל לפרש לו דברי רחוב"א, אלא עדין קצת דוחק הלשון שבגמ', "דהילכתא כרחב"א" דהילכתא משיפוי כובע ולמטה משום דר"ג הכי ס"ל בדרחוב"א, ועוד דהו"ל להביא דרייב"ל דהרי הוא המפרש דברי רחוב"א דמצחיר גם למעלה מטבעת הגדולה ודוק".

ד"ט ע"א, א"ר א"ר א"ר איסי מחלוקת בשחיטת שני שלישים והגרים שליש וכו', אבל הגרים שליש ושחט שני שלישים ד"ה פסולה, דכי נפיק חיota בעין רובה בשחיטה וליכא וכו', לישנא אחראינה מחלוקת בהגרים שליש ושחט שני שלישים, דרייב"י סובר מידי דהוה אחצקי קנה פגום, לרבען התם מקום שחיתה, הכא לאו מקום שחיתה וכו' עכ"ל הגמ'.

הנה בסוגי זו יש מבוכה גדולה בין המפרשים ז"ל, ואני טרחתி הרבה לירד לעומקה דהאי הלכה, ותלי"ת עלתה בידי עפ"י הקדומות והעיקרים שליל לבאר כל חמירא.

הנה כבר בארכתי בעיקר ד' כי לעדעת רשי"ו רומב"ס, בעין שחיטת כל הסימנים מה"ת, ורק בדייעבד סגי ברוב, אבל דעת ר' אשיעא שבתוס' לקמן ל' ע"ב ד"ה החליד, דמה"ת לא בעין גם לכתחלה רק רוב הסימן, וכל החותך יותר הוה חותוך בידו וברגלו ולא

במקום שחיתה אין זה שחיטה, אלא דיל' דשאני דרש ועיקור דבמקום שחיתה, כל שדרס או עקר הרוב אין זה שחיטת אלא ודרס ועקר, ומילא כנור, ולא מהניתו שחיתה במקומות אחר כיון שכבר נפסלה ע"י נחרה, אבל בהגרמה דהוא מעלה מקום שחיתה הוה, הו"א דגס נחרה לא הוה, דהרי גם נחרה בסימנים בעין, ושלא במקומות שחיתה רק מעשה טרופות הוה ולא נחרה, וא"כ מצי שחיטת במקומות אחר, דהינו למטה ונחויר מידי נבללה, שכן בעין ההלכה דעכ"פ להיות פסול בשחיטה, גם מעלה מקום שחיתה המשווה לי, לנבללה דלא מהנייה בשחיטה לטהר מידי נבללה, וטעמא דהא מלטא, בזה פליינו ר"י ור"ל כאשר בארכתי בفتحה ולקמן דף ל"ב, דלדעת ר"ל כל שנפסק הסימן ואיפלו רק ברובה הרוי הוא כמנחא בדיקולא, וא"כ ממילא נס בנפסק לעלה ממעלה מקום שחיתה כן הוה, ותו לא מצי שחיטתו, ולר"י דיל' הא דר"ל, ואיפלו הסימן השחותו וגפא איינו כמנחא בדיקולא, ודלא כרשב"א, כאשר בארכתי שם בארכתי, נ"ל דמ"מ לעניין נחרה לא בעין מקום שחיתה דוקא, אלא ה"ה דלמעלה מקום שחיתה נמי נחרה מקרי, ולאחר שנחרה לא מצי שחתה.

אלא דילפ"ז לר"ל הקושי, דלמה לי הלכה על פסול הגרמה, חזורת ונעורות, כי לר"ל גם בדרסה ועיקור אין כאן פסול אחר, אלא דמאתה שנפסק הסימן והוה כמנחא בדיקולא, ותו לא מצי שחיטתו, וא"כ בשאר פסולי שחיטה בעין ההלכה רק על מקטצת בפיסול, להשミニונו דמצטרף האי מקטצת לשאר הסימן שנחתק בהכשר, כדי להשלים הרוב כדי ששוב לא מהני המיעוט הבתרא להכשר, כיון דכבר ע"י רוב הוה כמנחא בדיקולא, אבל בהגרמה, האי הלכה למא ציריך.

אבל לך"מ, דר"ל לשיטתי ע"כ סובר דהגרים שליש ושחט שני שלישים פסול, דהרי בשליש אמצעי כבר הוה הקנה כמנחא בדיקולא, כאשר אבא לרען, וכן שמואל בעל המירא של החמשה הל"ש, סובר בפירושו ל�מן, ע"י א"ר מישפיו כובע ולמטה שחיתתו בעין ההלכה רק על מקטצת בפיסול, שני שלישים דפסול, ולמ"ד דהגרים שליש קמא כשר, באמות כר"י ס"ל, דלאו כמנחא בדיקולא הוה, ומילא ציריך הלכה גם על רובא בהגרמה, לאשמעין, דאע"ג דלאו מקום שחיתה, אבל מקום שחיתה בתרא להכשר, וכן הילכתא, כאשר תראה لكمן ביאור הדברים ודוק".

ע"ש במשנה ריב"י אומר ע"פ רובה, רשי"ז ל"ל מפרש פלוגותם. בהגרים בשליש האחרון וכלישנא קמא דר"ה ל�מן, והוא מתרץ טעמא חדא דסתמא דלישנא דרבנן, אמרו ע"פ כולה משמע הכי, דגם מיעוט בתרא בהגרמה פסול, דלמ"ד דוקא בשליש קמא פליינו, צ"ל דהיא ע"פ כולה דאמרו חכמים לאו דוקא, ולמיעוטה שליש קמא אתה, ממש"כ רשי"ז ל�מן, שניית דהרי רשי"ז באמות פסק כאוטו לישנא קמא דר"ה, וכרבנן טרפה, ופוסל גם בהגרים בסוף הסימן.

אבל דע דגם להאי לישנא דפליגו בשליש בתרא, מודים חכמים דאם שחוט רובה של הסימנים ופסק משלחות, דכשר וכסטם מתני" דריש השוחט, דרובה של אחד כמווהו דאל"כ לפליו בשחיטת רוב היסמין ופסק, ומילא נדע, דמי שמצויך לעכובי כל הסימן, דפוסל במיועט בתרא ככל פסולי שחיתה, אלא דנתקשו האחראונים במא שאמרו ל�מן בגמ' דילר"ה דפליגו בהגרים לבסוף, הא דתנןروبא של אחד כמווהו ריב"י אמרו, הרי דרבנן לית להו האי דינא, אולם לפע"ד על גוף הדין שהוא הללמי"ס, כדאמר רב בפ' השוחט, דאתא הילכתא, על הhost ועל הקנה ועל רוב אחד בעוף ועל רוב שנים בבהרמא, לית מהן דפליג, אלא דהגמי' מדיק לישנא "דכמוהו"

וא"כ אין רבותא כ"כ דמcker ריב"י במיוטה בתרא נמי משא"כ בהגימה דבמיוטה קמא פסול מ"מ במיוטה בתרא מכיר ומשום דברנו נפיק חיota דCMDMD"ב.

אולס באידך לישנא ד"ה דכל"ט בהגרים לבסוף כשרה ופליגו בהגרים בתחילה במיוטה קמא, צרכין לומר דפליגו בהיפך, דרבנן סברו דרכ רוב הסימן בעי שחיטה, ומיעוט בתרא חותך בשר המת, משום דכמאן דמויה בדיקולא דמי, ולכון בהגרים במיוטה בתרא כשרה, אבל במיעוט קמא פסולה, דהרי ליכא רובה של סימן במקומות שחיטה, דמיעוט בתרא לא מצטרף לשחיטה, דכמנחא בדיקולא הו, אבל ריב"י סובר דלאו כמנחא בדיקולא דמי, וביעין לכתלה כל הסימן בשחיטה, אבל כיון דבדיעבד סי' ברוב, لكن בין הגרים במיעוט קמא ובין הגרים במיעוט בתרא כשרה, משום דרובא של אחד כמותו, ומה דאמר דעתמא דריב"י דמcker בהגרים במיעוט קמא, מיד דרואה אחיזי קנה פגום, לאו דודמה לגמרי דהרי בחציו קנה פגום סגי בהוספ"ע עליו כ"ש בדייעבד, ואן הרוי בעין שני שלשים האחרנים בשחיטה, וכדאמר ריב"י, מלא חוט ע"פ רובה, הרוי דשאני במקומות שחיטה מלא במקומות שחיטה, אבל לגבי שלא לצרף שלישי אמרצעי בשחיטה, לשלייש קמא שבଘרימה לפסול, קמדמה האחדדי ואומר, כמו דבחציו קנה פגום חלק השחות לא מצטרף, אלא להקשר ולא לפסול, כמו כן בהגרים שלישי, אע"פ דלהקשר לא מצי מצטרף, כיון דלאו מקום שחיטה הוה, אבל לפסול לא מצטרף כלל, דהרי אין כאן שום מעשה טרפות כמו שחיטה, הכוונה זהה כיון דלאו מקום שחיטה, ולא מצי לאו מקום שחיטה, הכוונה בזה פגום, ורבנן סברו, התם מקום שחיטה הכא מצטרף להשלים הרוב, במה יתקשר, הלא המיוטה בתרא ודאי לאו שחיטה קחשוב, דהרי היא כבשר המת דכמנחא בדיקולא הו, אבל בהגרים בשליש בתרא ד"ה כשרה, דהה תנן רשא"כ, האי רשא"כ מותפרש לרבען ואופן אחר ממנה שייתפרש לריב"י, דרבנן האי כמותו כמותו ממש קאמו, דהרי לא בעי לכתלה יouter מן הרוב, אבל לריב"י באמת לאו כמותו ממש, דהרי בעין לכתלה לשחות כל הסימן, אבל הכוונה דכיאו דידי"ט גמס לדידי"ט שיר בדייעבד ברובה, א"כ אין סברא לפסול ע"י הגימה במיעוט בתרא, ולכון לשניהם רובה שא"כ דלא מיפסל בהגרמה במיעוט בתרא אבל לא מחד טעמא כנ"ל.

וע"ז פריך קושי' מושכלת, ומאן ליאן דהאי רובה דההט לאו ריב"י אמרו, דילמא ריב"י אמרו وكאי על רובה דשני שלישי בתראי, אע"ג דהגרים בשליש קמא כשר וכדין דהכא דקאמו ע"פ רובה סגי, והוא מפני דגם המיעוט בתרא שייך לשחיטה, וא"כ מצינן שפיר למיר, דבଘרמים במיעוט בתרא פסולה לריב"י, וכדעת רבנן בלישנא קמא, ומ"ל דהאי רשא"כ קאי אמיטוט בתרא בהגרמה, בין לרבען ובין לריב"י, והבן את זאת, כי הוא כפטור ופרחה.

ועתה נבוא לאבר פלוגת ר"ה ור"י בהגרים תחלה וסוף, וחט שליש אמרצעי, דר"ה מכיר ור"י פסול, ועיין מהרש"א ז"ל על Tos" ד"ה הגרים, ויפה כתוב, דר"ה ע"כ מפרש הא דריב"י דקאמו ע"פ רובא, דבשעת גמר הרוב ה"י בשחיטה ואז דומה ממש לחצוי פגום, וכי היכי דשם מהני האי בשחיטה להצטרף להחצוי פגום, כך מצטרף נמי האי שליש קמא של הגימה לשלייש האמצעי. **ולפ"ז** לר"ה, בין לרבען ובין לריב"י, לא בעין לכתלה נמי רק רוב הסימן, כי השאר כמאן דמויה בדיקולא דמי ולא פלייגו אלא אם שליש קמא של הגימה, דינו בחציו קנה פגום, או שאני חיota קנה פגום דרואה מקום שחיטה. ויש להסביר קצת סברת ר"ה דמדמה הגרים שליש קמא לחצוי קנה פגום, ולא מחלוקת בין מקום שחיטה

שייך לשחיטה כלל, ובדבר זה פלייגו ר"י ור"ל لكمן ל"ב ע"ב, דיל"ל דבשחת רוב הקנה, הריה מאן דמנחא בדיקולא מכש"כ הקנה עצמו, אע"פ דלא נשחת כויל אלא והוה כהו כמו כמנחא בדיקולא, וא"כ האי שחיטתו יכול לכתלה למי, והוה כהו כמו אמרין لكمן כ' ע"ב, וכי מטה עמוד ושחוות ה"ג האי קנה כmeta מש וכמנחא בדיקולא, ולמה יחתוך בשער המת, והוה כחוות בידו וברגלו, גורע מזאה דהרי האי פסיקת מיעוט בתרא על הבמה אבל ר"י שהוא יצורי, שתהני האי פסיקת מיעוט בתרא על הבמה אבל ר"י שהוא חולק זהה על ר"ל, כאשר ביארתי זאת בסוגי' שם ובפתיחה, לית לי דריאה כמנחא בדיקולא, וגם הקנה עצמו לא, ודלא כריש"א דסובר דהסימנים השוחטים לכ"ע כמאן דמויה בדיקולא דמי דזה ליהיא כאשר ביארתי שם, ולכן לדידי"ט מצינן למיר דכתלה בעין מה"ת שחיטת כל הסימנים, כיון דע"י השחיטה עדין לא נפסק חיותם מון הבמה, כמו שהבהמה עצמהחייב כל דבריה, כן גם סימיניה חיין הון ע"י חיבור חזק ואמץ לאברי הבמה, כאשר ביארתי במקומו בראיות ברורות.

ולפי האמור, ר"ה בלישנא קמא סובר דרבנן וריב"י נמי פלייגו בזה דרבנן בעין שחיטת כל הסימן לכתלה ומה"ת ולכן פסול בו הגימה גם בסוף השחיטה, דכל זמן שלא סילק ידו מן השחיטה, יכולה חדא שחיטה הוה וכל פסול שארע בה, בין בתחלה ובין בסוף פסולת את השחיטה, וריב"י סובר, דלא בעין לכתלה מה"ת יותר משחיטת רוב הסימן, וכל שנשחת הרוב בהכשר הסימן כמאן דמויה בדיקולא דמי, והוא כחוות בשר המת, והא דלא אמר, דריב"י נמי בעי סימן שלם מה"ת, ומ"מ מכיר כאן בהגרמה במיוטה בתרא, משום דס"ל כל שכשר בדייעבד, אם פסק מליחותתו תו לא מצי מפסל, וכאשר סובר כן בלישנא בתרא כאשר אבא, משום דאי"כ למה לא פלייגו כן בשאר פסולי שחיטה, וכגון בעיקור דסכך פגומה דאייריב"י ב' במשניות שלפני זו, דרואה רבודתא יותר, דאפילו במקומות שחיטה, תו לא מיפסל אחר שחיטה הוא, הוה כפסק מליחותו, וסבירו זו נזכרת באחרונים, ולומר דבאמת ריב"י לא מכיר אלא בהגרמה ולא בשאר פסולי שחיטה, לא מסתבר לי ל"ר"ה, כי באמת אין חילוק זהה, דכיאו דלהיא לישנא ATA הלהקה למ"ס, על הגימה בתחלה השחיטה שפוסלת השחיטה, הרוי דשייכא לשחיטה כדי לפסלה עכ"פ, וכן שביארנו בדה"ק, וא"כ ה"ה בסוף השחיטה, אבל עכ"פ כדי שלא נטעה כן, הו"ל להעמיד פלוגתת על מה דסליק מנוי, لكن הוכיח מזה דפליגו אי בעין לכתלה שחיטת כל הסימן מה"ת, או סגי ברוב לכתלה, ואז אין שום חילוק בהאי דין בין הפסולים, لكن נקט הגימה לאשמעין דרכ אגב פסול דינה קאמו דה פסולה, ולפ"ז הא דקאמו, דבଘרמים בשליש קמא ד"ה פסולה, הגימה, וכי נפיק חיota בעין דלהיא ליקא רוק לריב"י איתא דרכ לדידי"ט נפיק חיota ברובה, דהינו חיota קנה דרואה כמאן דמויה בדיקולא דמי, אבל לרבען דבפי כל הסימן לכתלה, הרוי עדין לא נפיק חיota דקנה כמו דלא נפיק חיota דבמה כל זמן שפרקסת, ואפילו אם נפסק כל הקנה ג"כ לא נפיק חיota, כמו שביארנו במקומו, אבל לרבען לא בעין האי טעמא, דהרי פסולה השחיטה גם במיעוט בתרא ומכש"כ במיעוט קמא, מפני של הסימן בשחיטה בעין, ובמקומות שחיטה, ואין זה דומה לחצוי קנה פגום, דודאי גם לרבען כשרה משום שחיטות מתקם דההט, וכ"ז דלא עשה מעשה טרפות לא קפידין על פסיקת החצוי גם בפיסול משא"כ בהגרמה דליך פנינו שחיטת הסימן כויל אלא בהגרמה - ובזה נמצאת עוד טעם מרוחה, למה פלייגו בהגרמה ולא בעיקור דסליק מנוי, משום דבעיקור הלא לכ"ע כשר במיעוט קמא בקנה,

שחיטה פסולה, כמו נkehיו דמתעם שחיתה פסולה קתינו עלה לדעת הרמב"ם, ותו לא מצי שחיתת מה שכבר נפסלה, אולם לדעת התוס', ודאי קשה טובא להבין דין זה דגע בו נקב, דרישיותם דלא"כ אחר שחיתת הרוב, הגרגרת כמנוחה בדיקולא דמי, צרייך לחלק ולומר/DDזוקא בנפק במקומות שחיתה כן הוא, אבל למעלה ממוקום שחיתה, אע"ג דבכל פסה"ג וטרפה, מ"מ לעניין כמובן ממנה בדיקולא דמי לאו כגרגרת ייחשב, וזה דבר שלא ניתן להאמיר, וכןו שתמה על זה הפלתי שהבאתי בדחה"ק, ודזוק היבט. ע"ש משנה, השוחט מן הצדדין וכו', השוחט מן העורף שחיתתו פסולה, המולך מן העורף מליקחו כשרה, בגמר' מד"ק דהאי עורף מול עורף אמר, דאל"כ, מי ארי' שוחט אפיקו מולק נמי פסול, וכאו"ר היה לו למידק יותר משותח עצמו, מי ארי' עורף אפיקו פנים נמי פסול, דהה בעין שחיתה למטה משיפוי כובע, ולדעת משנתינו דלעיל למטה מהה בטבעת הגודלה, אלא דיל', דפסול הגרגרה באמת מליקה ידיעין דכיוון דאמרה תורה מליקה ממול ערוף, ולא מעירפו, מושום סימנים אמוריה, דבעין משיפוי כובע למטה גם במליקה, וממילא דשחיטה כנגד מול עורף בעין, כי את זה לעומת מה אמרה תורה, מליקה מלאחריו ושהיתה מלפניו, וזה נכון מאד.

והא דקתני, בשוחט מן העורף דשחיתתו פסולה, לכוא' אינה אלא טרפה שחיתה, לפי מה דעתך לסתן דמליקת עורף بلا רובبشر קאמר, דאל"כ, וכי מטה עומד ומולק, א"כ "הה שחיתה מן העורף נמי بلا רובبشر ואינו אלא טרפה, אבל מ"מ פסולה מטעם מחליד, דלעיל דלתקון, דלעיל טעמא דמחליד, דההם לפ"ד, דעם רובبشر קאמר, אז ס"ל לרבע דליך הילדה, אבל לאחר מסקנא, דע"כ بلا רובبشر, ע"כ הוא מחליד הסיכון בין בשער המפרקת לסייענים, וכמש"כ התוס' לסתן ד"ה מפני שהוא מחליד, וכל מה שכתבת ע"ד הנה מצאתי מבואר בראש יוסף, אלא דלפ"ע"ד, לדעת הייש"ש זל סי' מ"ד, דشبירת המפרקת, אף بلا רוב בשער עם פסוקת הסימנים נ"כ נבלה הוה, כמו מפרקת עם רובبشر, ומטעם מיל' והיינו דר"ל ור' אסיד דלתקון דמפרשו, הותזו ראשיהם כו, וכן נראה שהואה דעת הרמב"ם עיון ראש לפ"ס עיון לסתן כ"א ד"ה כתוב ה"ס, גם بلا טעמא דחלידה שפיר קאמר דשחיתתו פסולה, והוא לפ"י דעת רשי"ז לסתן בסוגי' דמסוכנת דבעין פרוכוס לאחר גמר שחיטה, ולא די בפרקוס עם סוף השחיטה, וכאשר אמרו שם בגמ', זה פירש לחיים וזה פירש למתה, דבעין חיית אחר גמר לידה, וכן פסקין בי"ד סי' י"ז קרשי', וא"כ כל שנספק המפרקת ושני סימנייה הרי היא כמותה, וליכא חיית אחר השחיטה, וכן חיית אחר השחיטה בעין, ואפיקו בעוף דסגי בסימן אחד, וכן בבהמה דסגי ברוב שני סימנים, ונאמור/DDזוקא בנפקו הסימנים לגמרי הוה כמותה, ולא בפסקית הרוב שלහן, מ"מ הרי לכתה בעין שחיטת כל הסימנים, וגם בעוף כדעת הרמב"ם, והוא מה"ת, אלא דבדיעבד כשרה השחיטה ברובה, ובעו"ף אף בסימן אחד, אבל ראוי לשחיטה עכ"פ בעין וכמו בבלית המנוחות, דע"ג דין הבילה מעכבות, אבל ראוי לבליה בעין, וכןו אחר שנספק המפרקת, אין שני הסימנים ראויין להשchtת למגרון,adam יופסקו قولן, תהי' כמותה, ואין זה שחיתה אלא הריגה.

ומה דקאמר ר"ח לסתן לסייע לעזרי מומתני, דמלך בסיכון מטעמא בגדים, ואי אמרת טרפה הוה, תhani סכך לטהרה מיד' נבלה, לכוא' לפי האמור, מה ראי' מביא שם, דילמא ע"י שחיטת סימנים נעשה מטה וכןו מטמא כנבלה, רק' מ דהא חדידש לו היש"ש דמפרקת עם הסימנים עושה נבלה, הינו אם איתא להא דזעירי, דמפרקת ורוב בשער נבלה, ה"ה מפרקת ושני סימנים נמי

לשלא במקום שחיתה, מושום דכיוון דלדידי' כל שנחתת הרוב כמו דמונה בדיקולא דמי, ממי לא בשעת גמר פסיקת רוב הקנה גם מה שמלטה ממקום הגרגרה כמנוחה בדיקולא דמי, אלא דבכלו בהגרגרה גזה"כ דפסול שחיתה הוה, אבל כל שהגמר של הרוב במקומות שחיתה שפיר דמי דכלוCMD"Z, וממי לא בשעת תחלה וסוף, והಗרים באמצע ע"כ דטרפה, דהרי השלייש בתרא לא מצטרף דהוא CMD"Z, וכך כאשר חזר ר"ה להזכיר זאת את ר"ר, שפיר קאמר לי' ר"ח לא תחדר בז', דא"כ הפסצת לkiemiyta, Adams תזודה דשליש האחרון שיז' לשחיתה, א"כ לאו כמו דמונה בדיקולא דמי, ואיך מצטרף לשחיתה, קמא דהגרגרה להשלים הרוב כיוון דלאו מקום שחיתה הוא, אבל ר"י שפיר פועל באמצעות שחיתה קמא ובתרא בהגרגרה, והקשר באמצעי בהגרגרה ושאר שני שלישים בשחיתה, מפני שישuber דרביב"י ע"י סימן שלם לכתה לה, וכך הנני שני שלישים שחיטה מצטרפים להחפיר, ושני שלישים בהגרגרה מצטרפים לפסול.

וראה זה איך שגה הפלתי זל שגיאה רבתא בפירוש הסוגי' הללו, עיון בי' בס"י כ' אות ג', שחולק ביד רמה על ה"כ"מ והש"ך יותר הפסיקים, שכתו דשליא במקומות שחיתה בין בקנה ובין בשוט לאו נבלה הוה כנספק, אלא מהני השחיטה למטה מקומות הפסיקה כמו בשאר טרופות, והוא זל לפי דעתו הביא ראי' שאין עליה תשובה נגדם, מהא דמכשיר ר"ה בשחיטה שליש אמצעי, מושום דנפיק חיונא בשחיטה, ומסיק בה"ל, וכן ברור דהוואיל DNSפק רוב הגרגרת ורובו ככלו בכח"ת, הוועיל כנטיל, ונפסק הגרגרת נבלה עכ"ל, ופלא והפלא שלא שט לבו דהינו פלוגתא דר"י ור"ה, דלה"ה כל שנספק הגרגרת הוה CMD"Z, וממי לא דליקא חילוק בין במקומות שחיתה ובין שלא במקומות שחיתה, אבל ר"י החולק עלייו, ואשר ההלכתא כוותי' סובר, דגרגרת שנספק לאו מטלעה ממקומות בדיקולא דמי, ואפיקו כלו נפסק, וכן כל שנספק למטה מטען שחיטה, שפיר מצי שחיתת למטה ממשנה ומה שלא מצי שחיט, בנפסק במקומות שחיתה, למטה או למטה מקומות הפסיקה, לאו מטען דכבר דכבר הגרגרת כנטיל דמי, וכסבירת ר"ל, אלא קר"י ומטען דכבר הוה נchorה, ונפסלה לשחיטה, ותדע דהרי ר"י דמכשיר בהגררים שליש אמצעי, והוא כשגמר שליש האחורי בשחיטה, Adams פסק ולא גמר פשיטה דטרפה וא"כ אין יכול ר"י שחיטת שליש האחורי כיון שכבר איטרף וכנטיל כלו דמי, וזה ראי' שאין עליה תשובה היפך דבורי הפלתי.

הןאמת, שהני הגאנונים מדויל ידייו קמשתלמו, כי כולן נמשכו אחרי הרשב"א והוא ג"כ שיטת התוס', דאחר שחיטת רוב הקנה, עכ"פ הקנה כמו דמונה בדיקולא דמי, אפיקו למאן דל"ל הא דר"ל לבבי ריאת, כי גם בין הראשונים, לא מצאתי זולת הרמב"ם והר"ן בחידושים שם בסוגי' לסתן לב"ב, שזכו לידע את זאת, שר"י בר פלוגתא דר"ל לא ס"ל כמו דמונה בדיקולא דמי, לא הריאה ולא הקנה ולא בסימנו אחד ולא בשני סימנים, אבל האמתה כן הוא כאשר תראה שם בחידושים, וכאשר גם סוגי' זו מוכיחה, וכןו דישנה לשחיטה מתוע"ס לסתן כט' ע"ב ודזוק.

ע"ב תוס' ד"ה שחיתת פגע בו נקב, ולא דמי לשחיט שליש וכו' ועיון היטב במרהש"א, והדבר מובן ע"פ דברינו לעיל, דמקום שחיתה גרע מהגרגרה לעניין פגע בנקב, חוץ לר"ה והן לר"י, דלה"ה, לפי מה דס"ל עתה דגע בנקב הוה כנעשה לאחר שחיטת השלייש קמא, פסולה משום דעתשה כמנוחה בדיקולא דמי, ע"י הנקב, שלא ע"י שחיתה, ומה יועיל אם יוסיף עוד שליש האחורי, כיון דהוה כבר כמושנה בדיקולא דמי לר"י הגם דבଘרגרה כהג'ו כשר הוה, דהרי ליל CMD"Z, ומци' משלים רובה בשחיטה ע"י שליש האחורי, אבל בנקב במקומות שחיתה שפגע בו, דהוה כגומר הרוב בפיסול, הוה

מעט קרא בהדי' כדמות צואר וסכין, כי עבר מליקה בשחיטה, (ר"ל דרך משיכה) טפי עדיף" עכ"ל וקשי' לי טובא, דא"כ מניון לו' דקוצץ וירד כשר, ומכח"כ דקשה על המ"ד דקוצץ וירד דוקא, מנ"ל, וראיתי להרש"א שהרגיש בזה וז"ל "קוצץ וירד אין מוליך ומביא לא, שהתורה חלקה בין שחיטה למליקה, א"ל ר"י כ"ש דמוליך ומביא, דלא אשכחן דחלקה התורה אלא בממול עורף, אבל בהרכבותיה, כל שאתמה יכול לעשות מליקה בשחיטה וכו', וניהו הדתורה התירה אפילו בדרישה, כ"שadam הוליך והביא וכו' עכ"ל, ועודין לא איתפרש לנו, أنها התירה התורה בדרישה, ומכח"כ למ"ד קוצץ וירד דוקא, מנ"ל דחלק מליקה משחיטה גם לענין מוליך ומביא, זו במשיכה וזה בחנינה אבל לפע"ד ברור הוא מה שכתבנו למעלה, משנה דשותט במגלו קצין, דכל שהוא בעצם של כהן, דהוא במחובר, דרכו בדרישה וכל שהוא במשיכה חדשת היינו ממשך, דרכו בתלוש, עי"ש, וכן מליקה שהוא בעצם של כהן, בדרשין מוהקריבו הכהן, כמו שהביא ר"ש ז"ל ע"ב דcashr עכ"פ בדרישה, אלא בלבד מ"ד בדרישה דוקא, כסטמא דמחובר, ולהאי מ"ד גם בשחיטה לא בעינן קרא מיוחד מ"ד דכ"ש מוליך שהוא ומשך הוא בתלוש, והוא דוקא, וגם לאידך מ"ד דcashr ע"ב תלוש, דסתם ושחט ומביא, כדי שלא תחולק מליקה משחיטה לגמרי, מ"מ בשחיטה לא נאמר, דcashr' בבחנינה כדי שלא תחולק מליקה מליקה, משום דהסברא נתנתן דמשיכה עדיף טפי מחניקה מיתה קלה, וקרא דאברהם דשחיטה בתלוש רק אסמכתא בעלמא וכמ"כ לעיל.

ובזה מישיב היטוב לשון ר"ש ז"ל בד"ה אמר שמואל, שכטב, ומכח"כ קוצץ וירד, והגיה השטמ"ק שנדפס על הדף בש"ס וילנא, "הה" קוצץ וירד", משום דקשי' לי, זהה בಗמ' קאמר להיפך, דמוליך ומביא הוה כ"ש מקוצץ וירד, ולפי האמור אין כאן מקום להגיה, דק"ו מצינו למימור, או ממה שמספרש על דבר שאנו מפורש, ומכח הסברא, או להיפך מן מה שהסבירו נוטנת, על מה שיש סמק בקרא, וכן הש"ס שפיר קאמר, מוליך ומביא ק"ז הוא, ממפורש דקוצץ וירד ומכח הסברא דכל שדומה לשחיטה טפי עדיף, אבל ר"ש"י נמי יפה כתוב, אם שמואל סבר דمولיך ומביא כשר מכח הסברא, מכח"כ דקוצץ וירד כשר דמלמד ממה שהקפידה תורה על המוחבר שהוא מסטמא בדרישה, זה נכו' וברור ודוק'.

ר"ש"י ד"ה אמר שמואל כל השר וכוי, שמואל לא בהל"ש אייר, דא"כ איכה למיפרק טובא, דאי סבר מוליך ומביא פסול והא איכה מוליך ומביא ואיכה תלוש, ואי קסביר מוליך ומביא כשר וכוכ' קשי' סייפה וכו', עכ"ל, עין מהרש"א, שנתקשה הרבה בדברי ר"ש"י אלו, דאיך קאמר, והא איכה תלוש, כיו' דלעיל כתוב, דתלוש לא מליקה מקרי, ולא שיק' בו לומר דפסול, ואי נאיד ר"ש"י השתא מהא דכ' לעיל, א"כ גם אי קסביר מוליך ומביא במליקה כשר, עדין קשה, והאיכה תלוש, עי"ש שנדקק מאד. ולפע"ד נהאה, דהה דכ' ר"ש"י לעיל, דתלוש לא מקרי מליקה כלל, הוא כדי לישיב המ"ד דאתא לימועטן צפורה וכו', כיו' צפורה הה' לשון דעתמא משום מחומר הוה" עכ"ל لكن לא ידעתני מה נתקשו התוס' בזה, ואולי הוא תוספות ברש"י מההדור' בתרא שלא היה לפניהם, כי ר"ש"י ז"ל כמה מהדורות כתוב כאשר כתוב השטמ"ק בק"ק, אלא דמותה שתירצחו התוס', דלא נקט שן, אלא לומר דלא מיפסל מטעם מחומר כמו בשחיטה, איינו מובן כלל, וגם למה فهو לדוחוק כ"כ, כיו' דיש לפреш כמו שפרש"י ז"ל, דבעל הגמ' מוסיף שנ מפני שמחט טעמא פסול כמו צפורה, ואולי לא ניחא להו בזה, משום דנקט שן תhalbה, דלפרש"י הול"ל לאחר צפורה, כיו' דמלמד מצפורה, אבל גם משום הא לא אר'י, דנקט לשנא דמתני' דלעיל, דקתני' והשנים הatzporon ואע"ג דהתם בשינוי תושין מיררי, עי' תוס' לעיל ד"ה הא בתולשה, שכתבו דהה דהוה מצי לאוקמי במחובר ופסול כמו צפורה ודוק'.

כו, אבל אי ליתא להא דזעירי, אז גם הא דהוואו ראשין צריכין הפרש עם רובبشر, ולא נשאר מעורחה אלא בעור.

והנה הא דפרק רבא ל�מן, אי קשי' הא קשי' וכי מתה עomed ומוליך, ומתרץ דעתוין כמו דתניא בברית' וכיitz מולקין את העוף, חותך שדרה ומפרקת بلا רוב בשער עד ש מגע לסייענים, לפי האמור, האי קושי' ותירוץ שייכין גם بلا עיררי, אדם ימלך המפרקת עם הבשר והסמנים, פשיטה דכמתה הזה, דהיוינו הותז הראש ממש, ואנן בעיננו גם במליקה חיות אחר המליקה, כמו בשחיטה אחר השחיטה, לכל שמות תחת ידו ממש, אין זה, לא מוליך ולא שוחט, אלא הורג, ואע"פ דלישנא דרבא, וכי מתה עומד ומוליך" ואדי משמע דאדזערי קאי, מ"מ גם גם بلا הא דזעירי, היינו מוכרכחים לומר דמניח רוב בשער כדי שלא יהיה מותת תחת ידו.

ומה מאי מישוב בזה קושי' עצומה, לשיטת הסוברים דר"ל ור' אסי פליגו אדזעריר, ומכח"כ התוס' ל�מן ד"ה הותז, איך פרנסו הני אמראים האי ברייתא דכיitz מולקין את העוף, והראש יוסף הוכחה מכח קושי' זו לומר, דהני אמראים לא ידעו מהאי ברייתא, וכן לא פסקין כוותיהו, ולפי האמור אין מבריתיא זו שום סתירה לדבריהם, דבכוב"כ צריך להניח הבשר כדי שלא תהי מותה עם גמר המליקה.

ולפ"ז ר"ח הני קאמר, די אמרת טרפה הוה ולא נבלה, ומ"מ מניח הבשר כדי שלא תהי מותה עם גמר המליקה, תהני לי' סcin' לטהר מידי נבלה, אז לא נימה כייש"ש דמפרקת עם הסימנים נבלה הוה, אלא ודאי צעורי דמפרקת עם רוב בשער נבלה, ומילא כמו מפרקת עם הסימנים כיש"ש, וכן אפילו אם מניה הרוב בשער מ"מ לא מהני הסcin' לטהר מידי נבלה, משום דמפרקת עם הסימנים עושן מיתה כיש"ש ואי תקשה לך בכל מליקה הר' הוה מפרקת וסימנים והוא מותה עם סוף המליקה, לא היא כי ברוב סימנים עדין לא מותה, והמיעות הבתרא הוא רק משום מצות הבדלה ולא שייכי לעיקר המליקה.

וכל זאת כתבנו לדעת ר"ש"י, דבעין חיות אחר גמר שחיטה, אבל התוס' ל�מן שם בסוגי' נראה דלא סברו ברש"י וכן לא דידיחו ודאי צל' דמטען תלדה פסולה השחיטה מן העורף ודוק'.

ד"ג כ' ע"א גמר' ארבעב"ח לא, למיעוטי שנ וצפורה, לפי פרש"י דמחוברת קאמור, ולמעוטי מספיא דקתני, כשר במליקה פסול בשחיטה, הכי מתרפרש, כשר במליקה, דהיוינו צפורה מחוברת פסול בשחיטה, משום דבשחיטה בעינן תלוש, ומילא מומעט גם שן מחיבור מה"ט גופא, וכן כתוב ר"ש"י בפירוש, ז"ל, "והכי קאמר כשר במליקה כגון צפורה וכו', כיו' צפורה צפורה הה' לשון דעתמא משום מחומר הוה" עכ"ל لكن לא ידעתני מה נתקשו התוס' בזה, ואולי הוא תוספות ברש"י מההדור' בתרא שלא היה לפניהם, כי ר"ש"י ז"ל כמה מהדורות כתוב כאשר כתוב השטמ"ק בק"ק, אלא דמותה שתירצחו התוס', דלא נקט שן, אלא לומר דלא מיפסל מטעם מחומר כמו בשחיטה, איינו מובן כלל, וגם למה فهو לדוחוק כ"כ, כיו' דיש לפреш כמו שפרש"י ז"ל, דבעל הגמ' מוסיף שנ מפני שמחט טעמא פסול כמו צפורה, ואולי לא ניחא להו בזה, משום דנקט שן תhalbה, דלפרש"י הול"ל לאחר צפורה, כיו' דמלמד מצפורה, אבל גם משום הא לא אר'י, דנקט לשנא דמתני' דלעיל, דקתני' והשנים הatzporon ואע"ג דהתם בשינוי תושין מיררי, עי' תוס' לעיל ד"ה הא בתולשה, שכתבו דהה דהוה מצי לאוקמי במחובר ופסול כמו צפורה ודוק'.

ע"ש גמר' אר' כהנא, מצות מליקה קוצץ וירד זו היא מצותה וכו', א"ל ר"י כ"ש מוליך ומביא, ופרש"י ז"ל, "דכל כמה דלא

העוף, אין בסימנים עוקרים ניכר מעשה דהבדלה, או חיבור בחותאת, אבל למ"ד אין עיקור סימנים בעוף במליקה, אבל בשחיטה יש עיקור, ע"כ דס"ל כב"ג, דין טרופות כלל בעיקור סימנים, וכך ש"ץ הבדלה למטה מן העיקור, אבל שחיטה, הכי אגמרי' דין רואין לשחיטה. ומה ש"כ עוד הלב ארוי, דלולី דברי התוס' אין כאן הכרע לומר דלא ס"ל לרשי' עיקור דבה"ג, דיל' דמה"ט לאמנה האי עיקור, משום דס"ל כרמי' ב", דין עיקור סימנים בעוף, ולא מנה אלא פסוליש שחיטה השיעיכים בין בהמה ובין בעוף, עי"ש, יותר הו"ל, דלא מנה אלא מה דחשוחת צריך לדעת, והאי עיקור דבה"ג, לא איכפת לנו אי לא ידע הטבח ממןו, דהרי לא חיישין לעיקור, ולא עבי למיבדק אבתרוי, כדפסקין בו"ד סי' כ"ד, אלא לדפי מה שכתבנו שם, גם לחדרה לא חיישין, דמש"ה קתני שם, כיון דלא ידע שהוא או דרס, ולא כתני שמא החלייד, כמו דקתוינו גבי חז"ק שמא חילידו, עי"ש ודוק'.

תוס' ד"ה לא אמרו, בס"ה, והוא דנקט בהתכלת גבי נו"ט לא יאכלו הכהנים וכו', לאו דוקא, דנבליה לא הוה כדמותם לקמן וכו', אלא כלומר טרפה, וкраנא נקט נבליה אגב טרפה, עכ"ל התוס' וכי הנראה גרשו שם בגמ' „אישתרי נמי נבליה“ ולא כמו שהගירסתא לפניו „אישתרי נמי נבליה וטרפה“ וכן כתבו דנבליה דנקט לאו דוקא, אבל כוונתו על טרפה, אבל אי הינו גורסים נו"ט, לא מצין לתרוץ דנקט נבליה אגב טרפה, דהרי רבينا דקאמר אישתרי להו, לא יאמר שקר דרך אגב, אבל אCKERא דזאהיר נבליה וטרפה לא יאכלו, שפיר כתבו DAGב טרפה אזהיר נמי נבליה אף דאי בו צורך.

והלב ארוי' נתקשה דמה' קשי' فهو, למ"ד א"ש לעמ"ת הלא יש לו תירוץ על הקרא, כדאמר שם ר"י דהאי קרא אליו עתיד לדרשו, ועל רבינה לא מצי מקשו, דמסתמא סבר כהכלכתא יש שחיטה לעוף מן התורה, והניח קושיתו בצ"ע, והוא באמתו קושי' עצומה על התוס' ואין לומר דהתוס' לכ"ע קשי' לחו משום דסבירו דין נבליה חל אטרפה משום דין איסור חל על איסור וכמש"כ הננו"ב, עיין בשו"ת ק"ד בעל הכת"ס סי' כ"א ודלא כמש"כ התוס' לקמן ל"ב ע"א ד"ה ורמניה, עי"ש וא"כ אין במליקה רק טרפה מכח שבירת השדרה שקדום דזה ליתה דעתמא דנו"ב הוא משום דנבליה לא מוסף ולא כולל הוה, אבל אם נימה אטרפה אישתרי להנאים ממי לא הוה נבליה מוסף לגבי הכהנים, וא"כ עכ"ג גם נבליה אישתרי להו, ולכאורה' לי"ש דברי התוס' דהכי קשי' فهو, דכיוון דבלאי"ה תירוצו של רבينا דחוק ונמש"כ התוס' שם במנחות דמצותי' בכך שאינו, ואם דלמ"ד אין שחיטה לעוף מן התורה עכ"ג צרכיו לתרוץ כרוי' דאי עתיד לדרשו, למה לי' לרביבא להמציא תירוץ דחוק שאיןו אלא לחד מ"ד, אבל אם כן כוונתם לא הי צרכיו לתקן דברי רבינה אלא הקרא דנקט נבליה אגב טרפה, אבל דברי רבינה בלאה' ניחא דס"ל יש שחיטה לעוף מן התורה לנcket נבליה.

וכך הווינא טלי' אמרתי בכוונות התוס' דקשי' להו דמן'ל דאישתרי נבליה, דלמא רק לא נצטו על האביכה ואישתרי להו נהירה אבל נבליה גמורה מניין ואי דקרה דיחסקל נמי איהי נבליה, דהיאנו בשער נהירה אזהיר להו, הו"ל להקדמים טרפה לנבליה דוזאי טרפה חמור מבשר נהירה בסימנים דאישתרי להו במדבר, אלא דעתה אני יודע דאי' להעמיס זאת בתוס' כי המה לא נתנו לעין זה כשר ביארתי זאת במקומו ודוק'.

על"ב גמור' אמר עירי נשבר המפרקת ורובבשר ערמה נבליה, פרש"י זיל' ומटמא מיד עע"פ שמרפרכת וכו' עכ"ל, והוא ממש כמיירא דמשמעות לעין אדם דלקמן דקאמר נשבר המפרקת ורובבשר

עדיף, אמרינו קרא דוקא אמר, אבל עכ"פ לא מקרי מפורש, כדי שנאמר דין זה שחיטה כלל, אלום לאידך מ"ד, דמוליך ומביא במליקה פסול, ע"כ דס"ל ע"ג דאיכא ק"ו דמוליך ומביא עדיף מדרישה, מ"מ פסול דכוון דהקפידה תורה על עצמו של כהן, כ"כ הקפידה על הדרישת כי הינו הך, א"כ גם הוא ע"כ כמפורש בקרא יחסב, דאל"כ הוא לו למימר ק"ו דמוליך ומביא כשר, וע"כ דהאי מ"ד לית לי' סברת רשי' זיל דאי ס"ל מוליך ומביא פסול, והאיaca מוליך ומביא גם תלוש, דלהאי מ"ד תלוש פסול מקרי, אבל שם מליקה עליה, אבל אי ס"ל מוליך ומביא כשר, לא קשי' לי' דהא איaca תלוש, דלהאי מ"ד מהדרין לסבירת רשי', לתלוש לאו מליקה היא כלל, כמו דדרישה לאו שחיטה מקרי, ועיין לעיל ט' ע"א תוס' ד"ה כולה תנינהו ובמה שכתבתית שם ודוק'.

תוס' ד"ה אילימה למשמעות עיקור סימנים, לפ' הקו', דעיקור סימנים הוה טרפה תימה וכו', והנה הלב ארוי' זיל רוצה לישב שיטת רשי' זיל, באמרו דגמ' רשי' מודה דלא מהני שחיטה בסימנים עוקרים, ומכח סברא דאי' לשחטן כראוי' בלי פסול דרשא או שי"י', כדעת הרמב"ן זיל מובא בר"ג, והראי' דכן הוא דהא בתופסתא דנסמטה הגרגרת, ואינו יודע אם קודם או לאחר שחיטה, דקתני זה היה מעשה ואמרו כל ספק בשחיטה להחמיר, עכ' לא מטעם טרפה Kata'a עליה, דהרי בספק טרפה אמרינו נשחתה התורה, אלא ודאי מודה רשי' דלא מהני שחיטה בסימנים עוקרים, וכל הסוג'י' כאן אזהה לעין פסול שחיטה ומילקה שתהיה מטמא, וכן כתוב המג"ש עכ"ט ד' הלב אריה.

והנה ראיינו מן התופסתא אינהראי', דאפשרו לדעת הבה"ג דסימן השמות אין שחיטה מועלת בו, קשה, למה יקרא זאת ספק בשחיטה, לפי מה שדחו האחرونים את דברי הפלתי, ש' דספק נkeh'yo הוה ספק בשחיטה, וכתבו הם דזה ליתא, דוקא ספק במעשה השחיטה עצמה אבל ספק במרקחה אחרת עכ"פ שעיל ידה השחיטה נפסקת, אין זה חמור משאר ספק. טרפות דmockminio אחיקת שרשות, ועיין בהז' היטב במה שכתבתית בזה לעיל בסוג'י' דחזקה, אבל ניל' דהאי ספק אי נשפט קודם או לאחר שחיטה, איינו דומה לשאר ספק טרפה, דכאן לפניו שני מעשים שמותה וחוותה, ואינו יודע אייזה מעשה קודם, אי השמותה או השחיטה, והוא כמו במלחיף פרה בחמור וילדיה, ואין אנו יודעים, אם המקח קודם לילדיה או הלידה קודמת להחלפה, שלא שיק להעמיד על חזקה דמעיקרה, עיין לעיל בחידושי בהז' זה השואו רבינו כפסול ודאי, דאי באמת ריק פסול ספק הזה, נימא בספק נשמטו קודם שחיטה, ס"ס, שמא לאחר שחיטה מירוי, ובגוף הסברא לומר דעיקור הוא מטעם דאי' לא לשחות כהונן כשיםינם עוקרים ממקום הוגן, הגם שהוא טעם נכוו על ההלכה, אבל קשה לומר דמטעם זה השואו רבינו כפסול ודאי, דאי באמת ריק פסול ספק הזה, נימא בספק נשמטו קודם שחיטה, דהכא מוכח, דעיקור סימנים הלכתא בלא זאת, דמתוך הסוג'י' דהכא מוכח, דעיקור סימנים הלכתא בלא טעמא הוה, דקאמר אדרבא אי' יש שחיטה לעוף מה"ת, הכי אגמרי' דבעוף אין עיקור, הרי דעיקור, הלכה הוה, ובלא טעם, דאל"כ אין חילוק בין עוף בהמה, גם דחוק גדול לומר, דמשמעות לעין טומאה אמר למלאתי, ולהאי תנאי דמליקת טרפה מטהורתה מיידי נבליה.

ולפע"ד יש מקום יותר מרוחה לישב דעת רשי', בשנאמר דס"ל לשמוואל אין טרפות לחצי חיים, וא"כ אם נשפטו הסימנים לאחר שבירת המפרקת ופסיקת החוט,תו לא איכפת לנו עיקור סימנים מצד טרפות, אבל מ"מ פסולים למליקה, כיוון דכבר נפסקו, הרי הם מובדים מן הראש, ואע"ג דעדין יש בהן חיים להיות נשחתים, אבל למליקה דהבדלה בעין בעולת העוף, ולא יבדיל כתיב בחטא

היה מפרש דוחותיו ראשיהן על כל שאר בע"ח כסתמא דמשנה דأهلות, ועוד הלא גם לתוס' צריכין לפרש, הא דפרק רבא וכי מטה עומד ומולק, דוחטיאת קאי אלא דבאמת במשנה שם ליתא תיבת "עף" אלא בהמה וחיה קתני, ולכנן גם בתוס' צריכין להגיה כן ולמחוק תיבת עוף, דבלאה" אין לגרוס שם עוף, דלמא נפ"מ אמר דעוף מטמא מיד, והוא אין לעוף טומאת מגע ומשא אלא טומאת בית הבעלעה וכבר כי רשי" ז"ל במכות ט"ז ע"ב, דנמלה בשעת בליעתה נעשה מטה, ונינו דלקמן ק"ב ע"ב ד"ה בכ"ש, כתוב רשי" ז"ל דחביב משום אבמה"ח בבעלעה, וא"כ ע"כ צריכין לחלק בין נמלה לעוף דעוף חיותא נפייש יותר מנמלה, מ"מanca בהותזו ראשיהן, פשיטה דוחטיא זוטר כי שבשעת בליעתה מתה לגמרי כמו נמלה בריהה, וא"כ אין שום נפ"מ בהאי דינא דוחותיו ראשיהן לגבי שחיטה אבל איינו מטמא מחייבים, שאני התם לדעת התוס' רק על פירוכס הוה כפירוכס דזגב הלטהה, אלא דגס זאת מובן מאליו ורק לרוחה דמלטה ולתוספת ביאור כתוב רשי" ז"ל את זאת, דניינו דמצינן גם על נקה"ו ופסה"ג דמקרי נבלה, והיין דלא מהני בהו שחיטה אבל איינו מטמא מחייבים, שאני התם לדעת התוס' רק על פסה"ג קאמר כן, ולא הו נבלה מחייבים כלל לעניין איסור אכילה נמי לא והכוונה שם דוחה נבלה לאחר שחיטה ומיתה ומטעם, דוגרתת הנפסק כמו נבלה בדיקלא דמי הוה ולא מצי שחיט ל', וא"כ זאת ודאי לא שייך במילוי אחרינא כמו בנשבר המפרקת או בגיסטרא וכדומה דמ"מ אם עדין היאichi תhani לה שחיטת הסימנים לטהרה מידי נבלה, ואי דלא הוה נבלה, ומהיים לעניין אכילת נבלה, וכמש"כ דגס נקה"ו הוה נבלה, ומהיים לעניין אכילת נבלה, ובלאו כתובו"ש שלדעתו אייכא חילוק בין איסור אכילת נבלה לטומאת נבלות, הרי בארכנו הטעם כי מושום דכל שיקקב השוט הויה נחרה ותו לא מצי שחיט, וא"כ בהני דזעריר ודשומואל לא שייך זאת כלל, لكن כל שאמרו נבלה, ע"כ הכוונה דמטמא מיד, והוא דקתני לעיל במתני' שחיטת נקרי נבלה ומטמא במשנא, וכן בברייתא לעיל דף ט' בלא בדק בסימנים נבלה ומטמא במשנא, דבלל הי לא מטמא מיד אלא לאחר מיתה, מ"מ קתני מטמא במשנא, בשחיטת נקרי פריך באמת גנמי' פשיטה, ומשיין לאפקוי דיאינה מטמא באוהל, ובלא בדק בסימנים לעומת מאן דתנאי טרפה ואסורה באכילה, לאפקוי דלענן טומאה אמרין דשפир שחיט, קתני במתניתיא דນבלה ודאי הוא גם לעניין טומאות משא, ועיין בראשו יוסף, ד"ה הר"ס ז"ל, שכותב דמש"ה לא קשי' מתני' היא, דמלך בסכין מטמא בגדים אבית הבעלעה, דמשם אין ראי' דמטמא מיד, דאפשר לרמר דוחה כמו נקה"ו ופסה"ג, דוחה נבלה מחייבים לעניין איסור ולא לעניין טומאה עיי"ש. ובמחכ"ת החליף כאן הסיבה במסובב, דהוא סבר דמשום דוחה נבלה מחייבים, لكن לא מהני כי שחיטה, וא"כ ה"ה בשאר מיili נמי מצינן למימר כי, דוחה נבלה מחייבים לעניין איסור אכילה لكن לא מהני כי שחיטה, אבל באמת נהפק הוא, משום דלא מהני כי שחיטה, لكن מקרי נבלה מחייבים, וא"כ דוקא בטופות בסימנים, דייכא טעם לומר דלא מהני בה שחיטה, אייכא הא מיון נבלה שאסור באכילה, ואני מטמא, אבל בשאר מיני טרופות, מה לא תhani בהו שחיטה, זהה ברור כשם בצהרים - ובפתחה שליל וכון חדשוי לקמן ל"ב תראה, כי גם מה שמחדש לנ התב"ש והסקימו עמו כל האחرونים, חלק בין איסור לטומאה, לא מנוי ולא מקצת', והוא שגיאה רבתא, שמעולם לא עלה זאת עד' הרמב"ם ז"ל עיי"ש ודז"ק.

הנה פשיטה דסימן השני עכ"פ אינו מעכב בשחיטה אלא, כוונת רשי" ז"ל דעתכ"פ בעין שנייהם ראויין לשחיטה, דהרי אפיקו נקי"יו מעכב את שחיטת הגררתא, אף בעוף דחצחו בסימן אחד, ובଘחות המהר"ש כתוב דברי רשי" אלו שייכין למטה, אבל שישנו בשחיטה, כי שם מקומות עיי"ש, אלא דרש" ז"ל סותר שיטת עצמו, בימה שכתב כאן, דלכתחלה בעי שני סימנים, וע"כ מה"ת קאמר, ושים בראש השוחט, כתוב דהא דבעי דילמא לא אתה למייעבד רובה חד, אלא מדרבען, ומשום גזרה דילמא לא אתה למייעבד רובה חד, ועיין בלב אריה איך נדחק לפреш דברי רשי" דכאן, ולפער"ד נראת דגס כאן אין כוונת רשי" לומר דמה"ת בעין שני סימנים לכתחה, שכן הוא באמת דעת הרמב"ם, אלא דממה דגזרו חכמים לשוחט לכתחה שני סימנים, דילמא לא אתה למייעבד רובה חד, מוכח דגס שניהם המה בתורת שחיטה גם ביחיד, אך לא תאמר כן מה אני לחו, האי תקנתא,-DDילמא לא יהיה סימן שני הושט שחט רובה, רק מקצתו, והוא נשחת תחה ואיך יתקשר בשחיטת רוב הקנה כיון דברי אטורף בנקה"ו, וכן יש נמי להוכיח מראב"א لكمן בהשוחטו שס"ל, בעוף ושת ולא קנה בעינו, וא"כ קשה, אם נשחת הקנה תחליה הרי הוא מעשה טרופות ולגבי שחיטה הלא ושת

עמה מטמא באוהל, והוא דלא אמר זעירי בפירוש ומטמא במשנא וכן שמואל لكمן בעשה גיסטרא, וכן ר"א דאמר ניטל הירך וחל שלה, לא אמרו רק דנבלה הוה ולא הזכירו דמטמא במשנא ורך רשי" והוסיף גם התם „מטמא עוד בחיה“ - אבל באמת אין בזה צורך, דמובן מאליו דכל שם נבלה מטה מטמא במשנא, ורש" ז"ל ג"כ רק בשビル האי, „מייד“ שכתב מצא בו צורך להוסיפ שלא תאמיר דר"ל נבלה לעניין שלא תhani בה שחיטה אבל אינה מטמא מיד, וכן הוסיף רשי" דכוונתו דוחה נבלה מיד בעודה מפרכסת, כי האי פירוכס הוה כפירוכס דזגב הלטהה, אלא דגס זאת מובן מאליו ורק לרוחה דמלטה ולתוספת ביאור כתוב רשי" ז"ל את זאת, דניינו דמצינן גם על נקה"ו ופסה"ג דמקרי נבלה, והיין דלא מהני בהו שחיטה אבל איינו מטמא מחייבים, שאני התם לדעת התוס' רק על פסה"ג קאמר כן, ולא הו נבלה מחייבים כלל לעניין איסור אכילה נמי לא והכוונה שם דוחה נבלה לאחר שחיטה ומיתה ומטעם, דוגרתת הנפסק כמו נבלה בדיקלא דמי הוה ולא מצי שחיט ל', וא"כ זאת ודאי לא שייך במילוי אחרינא כמו בנשבר המפרקת או בגיסטרא וכדומה דמ"מ אם עדין היאichi תhani לה שחיטת הסימנים לטהרה מידי נבלה, ואי דלא הוה נבלה, ומהיים לעניין אכילת נבלה, וכמש"כ דגס נקה"ו הוה נבלה, ומהיים לעניין אכילת נבלה, ובלאו כתובו"ש שלדעתו אייכא חילוק בין איסור אכילת נבלה לטומאת נבלות, הרי בארכנו הטעם כי מושום דכל שיקקב השוט הויה נחרה ותו לא מצי שחיט, וא"כ בהני דזעריר ודשומואל לא שייך זאת כלל, لكن כל שאמרו נבלה, ע"כ הכוונה דמטמא מיד, והוא דקתני לעיל במתני' שחיטת נקרי נבלה ומטמא במשנא, וכן בברייתא לעיל דף ט' בלא בדק בסימנים נבלה ומטמא במשנא, דבלל הי לא מטמא מיד אלא לאחר מיתה, מ"מ קתני מטמא במשנא, בשחיטת נקרי פריך באמת גנמי' פשיטה, ומשיין לאפקוי דיאינה מטמא באוהל, ובלא בדק בסימנים לעומת מאן דתנאי טרפה ואסורה באכילה, לאפקוי דלענן טומאה אמרין דשפир שחיט, קתני במתניתיא דןבלה ודאי הוא גם לעניין טומאות משא, ועיין בראשו יוסף, ד"ה הר"ס ז"ל, שכותב דמש"ה לא קשי' מתני' היא, דמלך בסכין מטמא בגדים אבית הבעלעה, דמשם אין ראי' דמטמא מיד, דאפשר לרמר דוחה כמו נקה"ו ופסה"ג, דוחה נבלה מחייבים לעניין איסור ולא לעניין טומאה עיי"ש. ובמחכ"ת החליף כאן הסיבה במסובב, דהוא סבר דמשום דוחה נבלה מחייבים, لكن לא מהני כי שחיטה, וא"כ ה"ה בשאר מיili נמי מצינן למימר כי, דוחה נבלה מחייבים לעניין איסור אכילה لكن לא מהני כי שחיטה, אבל באמת נהפק הוא, משום דלא מהני כי שחיטה, لكن מקרי נבלה מחייבים, וא"כ דוקא בטופות בסימנים, דייכא טעם לומר דלא מהני בה שחיטה, אייכא הא מיון נבלה שאסור באכילה, ואני מטמא, אבל בשאר מיני טרופות, מה לא תhani בהו שחיטה, זהה ברור כשם בצהרים - ובפתחה שליל וכון חדשוי לקמן ל"ב תראה, כי גם מה שמחדש לנ התב"ש והסקימו עמו כל האחرونים, חלק בין איסור לטומאה, לא מנוי ולא מקצת', והוא שגיאה רבתא, שמעולם לא עלה זאת עד' הרמב"ם ז"ל עיי"ש ודז"ק.

רש"י ד"ה וכי מטה עומד ומולק, דהא ודאי עוף בחד סימן וכו', עכ"ל עיין ב Maherash"א ז"ל DCovonat Rashi, דבහאי עוף דכבר נשבר המפרקת ורובبشر עמה, עיי"ש, ויש להיעיד, דהא لكمן קאמר ר"ל. הותז מש, ור"א אומר כהבדלת עולת העוף לראב"ש, והתוס' שם כתבו דקאי על בהמה ועוף במס' אהלות, הרי דגס ר"ל והתוס' שם שני סימנים דוקא, ונינו דרש"י מפרש لكمן דאשרכץ בעוף בעין שני סימנים דוקא, והיין דרש"י מפרש لكمן דאשרכץ קאי, היין כד"י שלא לעשות פלוגתא בין זעירי ושמיואל, לר"ל ור"א מפרש המשנה דוחותיו ראשיהן, אבל אי ליתא לזריר, גם רשי"י

מכש"כ פרה, כמו שעושין ק"ו מערופה על שחיתה, אבל רשי"ז"ל דעת אחרת עמו, דס"ל דאפיקו ידיעין דתורים גדולים, מדכתיב בעומת ב"י שהם קטנים, מ"מ הו"א דלמצוחה קאמר ולא לעכב, משום הק"ו, אבל بلا החק"ז ודאי כן הוא, שלא בעין קרא יתרא לעכב, ולכן לא קשה לרשי"ז קושי התוס' ד"ה ומה תורדים, דרש"ז לא יסתטרו שני הק"ו, כי גם שנייהם יכולם להתקיים, לעכב לא נפסלו קטנים בתורים וגדלים בינה, והכי קאמר, ומה תורדים שלא הוכשרו בקטנים, קודם שעשינו ק"ז להיפך, אז תורדים גדולים דוקא גם לעכב, והוא דזאת דתורים גדולים גופא ידיעין מבני יונה, כמש"ב רשי"ז, מ"מ מצין למליל שפיר דברי"ז גדולים לא מעכבו בדייעב וממילא נדע דגム בתורים קטנים לא מעכבו בדייעב, ולכן שפיר כתבו התוס' דרש"ז דבעי למדוד רק לעקובי ה"י ניחא, ולפי פרשי"ז הא דקאמר, שלא לשטמת קרא, הוא דוקא, כמובן, אלא דבזה הקשה המהרש"א, דהא אין מה שום ראי"ז דמעכב, כיון לדלמצוחה עכ"פ עבי דוקא תורדים גדולים וב"י קטנים, מוכרכ לכתוב בכל מקום תורדים וב"י, והוא קושי עצמה, אבל לפע"ד נראה גם דכוונת הגמי הוא, דהרי בכל הקרבנות אנו מוצאים גדולים וקטנים, כמו פר ועגל, כבש ואיל, ומסתמא הגדל חשוב יותר מהקטן, ומ"מ חיזין דפעם מצוחה בגודל ופעם מצוחה בקטן, ובאלו דמביאין קרבן עופות, כגון יולדות זב וזבה ומצורע ושמיעת קול, לא לשטמי בשות אחד מהם, דיצהוה על תורדים קטנים יונים גדולים, כמו שמצואים בקרבותה בהמה, אלא ודאי דהני אינם ראויין כלל לקרבן, ודז"ק.

ע"ב גמר' ת"ר יכול היהו כל התורדים וכל ב"י כשרים, ת"ל מן וכו', פרט לתחלת הציהוב שבזה ושבזה, הנה לפי דעת רשי"ז"ל שביארנו לעמלה, אף לדלמצוחה גם בלאו מיעוטא דמן, והוא ידיעין דבעין דזוקא גודלים בתורים וקטנים ב"ב", ותחלת הציהוב דהוא בריה לא, דהרי איינו לא בכל גודלים ולא בכל קטנים, אבל לעכב לא הווה ידיעין, דכאן לא מצינן למימר, שלא אישטטט קרא לצוחות על תחלה הציהוב, דהא גם בקרבנותה בהמה לא מצינן קרא על פlags להיות מצוחה לכתחה, ומ"מ כשר פlags להקרבה (וכאשר מבואר ברמב"ס בפ"א ממעה"ק, וטעמו כתוב ה"כ דילפין מומאים השמיini והלאה ירצה, דפלgas ג"כ עולה לרצון עי"ש) וא"כ היה מקום לומר דה"ה בעופות כן, لكن בעין "מן" למעט תחלה הציהוב דלא, אבל דעת התוס' דכל שאינו למצוחה ה"ה דמעכב, למה לי קרא למעט תחלה הציהוב, כיון דאיינו לא בכל תורדים ולא בכלל ב"י, אלא דהה Tos' לקמן ד"ה כי איצטריך, באמת כתבו דלפי המסקנה דmittotzmanן אתה לרובע ונרבע, אפיקו אי תחלה הציהוב בריה הווה, לא איצטריך קרא למיעוט, דבלא"ה ממועט, כיון דלאו גודלים ולא קטנים אלא בריה הווה, אלא דליישנא דגמ' לא משמע כלל כן, ועוד דגム לפי דעת התוס' עכ"פ בס"ד ה"י סובר דבעי קרא למעט תחלה הציהוב, וקשה דהא לפי התוס' כבר ידע לעיל דלא בעי קרא למעט ממש"כ התוס' דה"ה לא לישמעתי, וא"כ בלבד בעי דר"ז הוי"ל להקשות על הברייתא דבעי, מ"ו" למעט תחלה הציהוב הא למה לי כיון דלאו תורדים ולאו ב"י נינהו, ואולי ילי"י דמתחלתה סבר דלהא גופא בעי קרא, לאشمיעין דבירה ולא ספק הווה, וכן משמע מפי רשי"ז דה"ה אי אמרת בשלא, אשמעין קרא דבירה הווה וכו' עכ"ל, ולבסוף מסיק דאן בנלא קרא, ידיעין דבירה הווה, ולא איצטריך הקרה ע"ז אלא אתה למעט רובע ונרבע, ודז"ק.

ריש"י ד"ה אלא א"א ספקא נינהו, וקרא לא פסלינוו או אל היכי דמחייב תוריין בהדיין או ב"י בהדיין עכ"ל, דברי רשי"ז"ל אלו לית נגר ובר נגר דיפרקיינו, דהא בכל הקרבנות כובה דמצוי מביא או תורדים או ב"י צrisk למעט תחלה הציהוב שלא יביא ביא מצד ספק, היכי נאמר דעתה רשי"ז"ל לומר התורדים וב"י חד מינא הוא וצע"ג.

ולא קנה בעין, וא"כ הוה צריכין להזהר שלא לשוחות לראב"א, רק הושט ולא הקנה וגם לדידון, שלא נינקוב הושט בלי שחיטתת הקנה תחלה, אלא ודאי דגム שניהם יחד ש"יכים לשחיטתה והשנים מן האחד,ఆ"ג דיליכא מצוחה להדר לכתלה על שחיטתת השני, ולפ"ז לרשי"ז"ל דמפרש האיBei ליקמן ל' ול"א בהחלה במייעוט סימנים ושזה בתרא של השני קמבעי לי, כיון דתורת שחיטתה על שניהם, ויש לעין בזה והסבירה בעצמה דחוקה למור, דשניהם ביחס תורת שחיטה עליהם, ומ"מ לאBei לכתלה רק סימן אחד, ודז"ק. **ד"ג** כ"א ע"ב, רשי"ז"ה ובידו הימנית, ואי קשי' למה לי להאי תנא למימר כמשפט חטאבת בהמה, לאוקמא אחתאת העוף דסליק מני וכו', דהא כולהו נמי איטנייה בו וכו' עכ"ל, והתוס' נתקשו הרבה בתירוץ של רשי"ז, ולפ"ז נראה לויל דבורי שניהם, דאי"א לומר דכם שפט אתה לחטא את העוף, אלא אם השווי אשר עליו אתה כמשפט, איינו נוגע לקרבן העוף, אלא מה דשווה גם בקרבותה בהמה, לא שיק' לומר כמשפט חטאאת העוף, והוא חלוק ממוני בכל דיניה השיעיכים לעוף, ושזה רק בדין השיעיכים גם בקרבותה בהמה, ולכן מוכרכ התא"ק לדרש כמשפט חטאאת בהמה, ולפ"ז ר' ישמעאל דדרש כמשפט חטאאת העוף לעין ממול ערף, מציע שפיר למילך גם הני שלשה דיןים מכמשפט, ולא צrisk להוכיח את זאת, דממילא משתמש, ולא צriskין למה שכי רשי"ז"ר דרי"י יליך הני מהקיים אחרינה, ודז"ק.

ד"ה כ"ב ע"א גמר' ת"ר, תורדים גדולים ולא קטנים, ופרש"ז"ל لكمי מפרש Mai משמע עכ"ל, כוונתו בהז, דודאי תורדים שם המין, וככלל בין גדולים ובין קטנים, וכמש"כ גם לקמן ד"ה ואימה בני יונה, דזוקא ב"י דכתיב בהז בני יתירה משמע דוקא קטנים, אבל תורדים בין גדולים ובין קטנים ממש, אבל לקמן מפרש, דדרשין סמכים דתורים דומי' דבני יונה, מה בני יונה קטנים ולא גדולים, כך תורדים גדולים, ולא קטנים, ומה אמי מתפלא על התוס' ע"ב ד"ה ומה ב"י, שכתו דרש"ז לשון תורדים משמע גודלים, וכאשר הראיתיך זה ליתא, שובי מצאת בהగות המהרש"ש שהרגיש בהז, ועיין עוד לקמן מה שאכתב בהז ודז"ק.

תוס' ד"ה שיכול ומה ב"י וכו', א"נ דהוה מציע למיכתב ב"י ותורדים, דרששתא לא הוה מקיש תורדים לב"י, דאייכא למימר דקאי נמי בני אחורים וכו' עכ"ל, תמהני דהא "או מ"ו" מפסיק בין תורדים לב"י, ולא עוד אלא אדם "בני" קאי גם אתרדים, אז ה"י צrisk לכתוב תור במספר יחיד כמו יונה, וצ"ל דלא דקדקו התוס' לתקן הלשון, וכוונתם אי הוה כתיב בני יונה ותור - אלא דכפי הנראה לא נחתנו התוס' לחלק בין תורדים לתור, דאל"כ ה"י להם תירוץ מרוחה יותר, דאל"ה ה"י כתיב בני יונה ותורדים, לא הייתה ממעט קטנים מון תורדים, משום דבני מציע גס אתרדים, אבל מ"מ היתי מרובה גם גדולים, מפני דכתיב תורדים לשון רבים, ולא חור כמו יונה, אבל מש"כ התוס' משום דלא כתיב "בנוי" מפורש גם בתורים, הוא דחוק גדול כמובן.

והנה דברי התוס' אלו מישך ש"יכו, להני דברת התוס' שבमועד שני, כי שיטותם הוא, דאם הלשון מבורר דתורים גדולים וב"י קטנים ממש, אז לא בעין קרא יתרא לעכב, כי היכי דלא בעין בשעה דפסח ובפרה אודומה, דזוקא שה לא איל, ולבסוף פרה ולא עגלת, דרך על אופן עשייתו אם כה או כה, אם ליכא יותרה לא לעכב, אמרין דרך למצוחה נאמר, אבל על גוף הנקרב לא בעין קרא לעכב, וגם לא נלמד ק"י דאם עגלת כשרה לערופה

ספק אם קיים נדרו, אבל בתחום הציהוב דלא נקרב, הרי זו ספק להקריב, וזה אי חיוב להביא אחרים הרואים להקרבה, ודוק'.

ד"ג כ"ג ע"א ר"ש י"ד ד"ה ואין עלה לו מזבחו, אם הי' מוחיב איל בלבד או כבש בלבד, וטעמא לא מפרש תנא אי משום ספקו אי משום בריה, עכ"ל, הנה לרי"ש דבריה הוה, אפלו אי מצי מקריב איזה שיחה או איל או כבש, נמי לא עלה לו פלגס מזבחו, אבל ר"ש י"ל רצה לפרש השטה המשנה גם לבר פדא שספקא הוה, לכן כתוב Adams מוחיב רק אחד לבדוק או זה או זה, אולם על התו"ט, דפרשך המשנה לפי האמת, קמתמה ק"ז ר"ע א"ז צ"ל בהגהותיו שם, דהא אנו פסקין כר"י דבריה הוה, א"כ שפיר מצי מיר מתני בnodar או זה או זה ומ"מ לא עלה לו פלגס מזבחו והניח הדבר בתימה.

והנה לדידי קשה להיפיך, דאפו לרי"ש דבריה הוה, למה לא עלה לו מזבחו וכן יש לי תימה על הא דפסק הרמב"ם "בריש פט"ז" ממעה"ק, דהנודר קטן והביא גודל, יצא וכת"ק וدلען כרבי במנחות ק"ז ע"ב, ומ"מ בפלגס פסק דפסק הוה, דשما בריה הוא ולא יצא, ותמה夷 בין גם אם בריה הוה, ראיו הוא להקרבה כמו שהבאתי לעיל, ובנדרים אלא הוליכין אחר לשון ב"א, וכיון דמי שנודר בקטן, כוונתו כ"ש גודל דיכול להביא, א"כ גם פלגס כ"ש מקוטן, ולא עוד אלא דפלגס בלשון ב"א אין לו מושג כלל, והרי תראה דבמשנה דפירה שס קאמר דר"ט קרי לי' פלגס, בן עזאי קורחו נוקד, ור' ישמעאל קורחו פררכד גסא, הרי דין למושג זה, שם בלשון העם, כי רק מכח הכתובים, דכשב בן שניתו, ואיל בן שניתים, אנו למדין לאחר שנתו מיום ליום יצא מכלל כבש, ושלשים יומם אח"כ נכנס לכלל איל, וממילא תוך אותו שלשים יומם אינו יודע מהם לדzon ב"י, اي בריה או ספקה הוה עי"ש בתו"ט, אבל בלשון ב"א פשיטה לאינים מכירין מושג זה כלל, וא"כ בנודר להביא כבש, להאי לא יכול להביא פלגס הגודל ממנו, דודאי מי שהבטיח לחבירו ליתן לו כבש וננתן לו פלגס תבואה עליו ברכה, ולמזבח נמי הלא גדול במקום קטן שפיר דמי, ולכן היה נראה דהאי בקיי הכא בפלגס, קאי ריק לרבי, דקאמר בנודר קטן והביא גדול לא יצא, לדידי צ"ל, דברケנות, דעת הנודר שייהי כדין קרבנות חובה, ובקרboneות חובה, הלא במקומות דבעי כבש לא מצי מביא איל, אבל אנן דפסקין כרבנן דברי, גדול במקומות קטן שפיר דמי, הרי נודר בדעת עצמו תלה הדבר, וא"כ אין מקום לומר שלא מצי מביא פלגס לצאת ידי נדרו של כבש, וצ"ע לפ"ע"ד ודוק'.

תוס' ד"ה כי איצטרך וכו', ומורי הר' אהרן תי' וכו' חד למיעוטי רבענו ונעבד, וחדרמייעוטי תחלת הציהוב וקמי' שמ' ודי גלי' אי קטנים אי גדולים הו וכו', הנה לדעת הר' אהרן גם לספקא אתה קרא, לברר הספק שלו לצד אחד, אבל תרי מיטוטי לספקא לא, זאת נשאר הספק גם לתורה, זאת א"א דהא קמי' שמ' גלי', אלאותהמגני ذكري לה מה קרי לה, דכיוון דהכא תרי מיטוטי כתיבי, חד בתורים חד ב"ז, ולא ידעין איך מהן לרובע ונעבד, ואיזה מהן להחלת הציהוב, א"כ האי מיעוטא על תחלת הציהוב כדי כתיב, אדם נדע ממקומות אחר דתחלת הציהוב בכלל גדולים או קטנים, לא בעין האי מיעוטא, ואי דלא נדע, לא נתחכם מהאי מיעוטא, ושאר אצלנו הספק בתחילת, اي נמעט מן תורותים או נמעט מן ב"ז, והקרא ע"כ לפרש אתה ומיסתם קסטום, וצ"ג.

ע"ב גמר', בעי ר"ז, האומר הרי עלי לחמי' תודה מן החמץ או מן המצה, והבאי שיאור מהו וכו', וא"י דר"מ לר"מ מדליק עלי' חמץ הוא וכו' עכ"ל הגמ', הנה כל הראשונים ואחרונים عمלו בפרישה דהאי שקל וטור', ובكونרטסי "מצה שמורה" הארכתי בביור האי

תוס' ד"ה והביא תחלת הציהוב, וא"ת וכו' א"ג כיון שהסבירן ליד כהן יצא ידי נדרו, מאחר דמ"מ האחד מהן ראוי להקריב, עכ"ל, בלח"מ פ"יד היל' ה' ממעה"ק תמה על דברת התוס', דהא אפלו נפסל בשעת הקרבה צריך להביא קרבן אחר וכגדתנן בראש זבחים, כל הזבחים שנאצחו שלא לשם כשרים, אלא שלא עלו בעלילים לשם חובה, הנה אי משום ראי' זו לא ארוי, כי התוס' רק בנדר כתבו דיצה די' נדרו בהבאה, ומ้อม דלשו נדרו לא משתמע יותר אלא להביא, כי זה הוא בידו, אבל אם אח"כ הכהן פסלו בעבודתו, או ע"י סיבה אחרת לא בא לידי הקרבה, הוא כבר נפטר מפני שעשה מה שהתקייב את עצמו דהינו להביאו לעזרה ולמסרו להכהן, אבל באזחים שחיבר בסוף דהינו להביאו לעזרה למצויה בעלמא, מודים התוס', דמחיב זה לא נפטר עד שנקרבו להלכตน, ועיין במעילה דף יט ע"א, דלפי פרשי' שם פליגו ר"ש ור' כהן בקרבתות חובה, אי נפטר בהבאה לעזרה לחוד, ושם ההלכתא כר"י, דלא נפטר עד שיוציאק הדם, אבל התוס' הכא סברו דבנו"ג גם ר"י מודה, דאחר הבאה אין עליו שום אחריות, דכהנים שלוחי דرحمנא נינהו, וכיון שקבלו ממנה, הרי קיימ העשה דוחבאותם שמה, וכך בדקודוק אמר התנא, דלא עללה בעלילים לשם חובה, ולא קאמר לשם נדרו, הן אמרת דריש' שם ממשנה מפרש דלא לשם חובתו ולא לשם נדרו, אבל אתוס' אין כאן תPsiה, אם מפרשים דזוקא לחובתו איןו עללה אבל לנדרו עולה, וגם משלו ר' הרמב"ם שם דכ' "עד שיקריב כמו שנדר" לא ראיית שום הכרע לומר דכוונתו על ההקרבה ממש, ואדרבה ממה שמוסיף הרמב"ם "כמו שנדר" נראה יותר דסגי במסירה להכהן, כי אם בתר אמרתו אזילו, מסתמא אין אדם מתחייב את עצמו בדבר שאינו בידו, וכי אמר הרמי' עליה, יותר משמע דלהבאה קאמר ולא להקריב, שהוא דבר התלוי באחרים, אבל מה שיש להעיר על התוס' הוא, דהאי הבאה דכאן, שambil דבר שאינו ראיו להקריב, לאו הבאה היא, דנעהו דرك מכך ספק לאו בר הקרבה הוא מ"מ אינו ראוי מקרי, ומ"ש ממה דאמרין בפסחים פ"ח ע"ב, בשכח מה שאמר לו רבו, אם קודם זריקה שכח חיבין בפסח שניי' לאינים ראוי לאכילה מצד ספק והוא כוזאי לא יצא, והכא דכוותי כל שהביא דבר שאינו ראוי להקרבה מצד ספק, הוה כוזאי דלא קיימ נדרו, אם לא שנחקל דהכא אם הקריב שנייהם, שפיר יצא די' נדרו, וכן גם בהבאה יצא, אף שאין להקרים בתחילת, ולפ"ז תי' קמא שבtos' משיך שייך לתי' בתרא.

אלא דעל הרמב"ם יש לי תימה רבתא, שכ' בפט"ז ה"ב ממעה"ק, וכו' הנודר עלות מן התורois או מב"י, והביא תחלת הציהוב שבהזה ושבזה הרי זה ספק, עכ"ל וכותב ה"כ"מ, דמסופק, אי ההלכה כר"י או כב"פ דלקמן, וא"כ ספק אי בריה או ספקה הוה עי"ש וא"כ ודאי לא יצא די' נדרו, דהא אי אפשר להקריםם כלל, ואפלו הקריםם בדייעבד נמי ספק הוה אי יצא, דשما בריה והוסול, ואיין זה דומה למה שכ' הרמב"ם ברישא, בנדר מן הcabshim או מון האלים, והבאי פלגס, דפסק הוה אם יצא, דשם ראוי האי פלגס להקריב עכ"פ, וא"כ שפיר ריק ספק אם יצא, דשما בריה הוה, אבל כאן בачלה הציהוב דלכתלה אין להקריב וגם בדייעבד ספק בריה הוה, איך יצא בהבאה או מספקא, ולא נאמר דודאי לא יצא, וממוש"כ לפ"ז דעת הלח"מ דרלמב"ם בעי הקרבה ממש, וזולת זה לא יצא הרי הני לא באים לידי הקרבה ולמה פסק, דפסק הוה, וכן נלפ"ע"ד דמה שכתב הרמב"ם דפסק הוה, היינו דפסק הוה אי מצי להקריב, וממילא באמת חייב מכח ודאי להביא אחרים, והרי תראה דכאן כתוב סתום הר' זיה ספק, ולעיל מני' בפלגס כתוב הר' זה ספק אם קיימ נדרו, מושום דבפלגס שהוא נקרב בכוב"כ, הוה

בפירוש הקרא דמחמצת דאיתא במכילתא מחמצת היא שאור, ובע"ג קרא משום דאיינו ראוי לאכילה, כי באמת לא נזכר בתורה שהוא מושם דראוי לחם בה עיסות אחרת, אבל לאכול אותו כמוות שהוא, מנ"ל, דהרי בכל התורה לא נאסר לאכילה, דבר שאינו ראוי דרבלה הרואוי לגר אסורה, שאינה ראוי לגר לא נאסרה בלאו דרבלה, אבל כאן בחמץ גה"כ הוא, דגש על אכילת שאור איכא כרת, אולם בגמ' דילן אין זכר להאי פירוש המכילתא, דמחמצת יהי' שאור, אלא בדף כ"ט ע"ב שם מביא בריתא דר"ש שאומר דקרא דמחמצת אתה לחמץ שנתחמץ מחמת ד"א, וכתבו שם התוס' דעת' שאור פשיטה, אלא בנתחמץ עי' שMRI יין, והו"א שיהי' כמו תערובות חמץ, אמור מעתה האי כל דכתיב אצל חמץ, דאיתא לריבוי דבר מה למלכות ולא לכרת, ע"כ דומי' דמחמצת שהיא עיקר הקרא בעינו, וכן למ"ד דהאי ממחמצת הוא שאור שהוא רע לאכילה, ומ"מ חייבה עליו התורה כרת, מסתבר דהאי כל דכתיב אצל אתה על חמץ, רע לאכילה דכוותי, שיהי' עכ"פ בלאו, ולא בכרת כשאור, דחוمرة דשאור הוא משום דראוי, לחם עביה עיסות אחרות, משא"כ בהני מני אומניות שהם רק חמץ ולא שאור, אלא שרע לאכילה הם כמו שאור, אבל אי מחמצת פירוש' חמץ שנתחמץ בשמרי יין, וחיב עלי' כרת ע"ג לדומה לתערובות כmesh'כ התוס', א"כ האי כל דסמק לי' בדומי' אתה לריבוי, והוא חמץ בתערובות דין בו כרת אבל חייב עליו בלאו.

אמור מעתה דר"מ דמרבה נוקשה, ע"כ מפרש הקרא דמחמצת דאיתא על שאור,,וכל" מרביה דומי' דשאור שהוא רע ואינו ראוי לאכילה, דהינו הני דמנה במשנה, ור"מ כולל גם שיור עמהם, ע"כ דגש שיור חמץ גמור אבל רע לאכילה, משום דאיינו לא מצה וגס חמוץ איינו נגמר, ואילו ר"מ בזה לשיטתי" דס"ל בע"ז ס"ח ע"א דעתל"פ' אסור ולפי זאת מגעולי כתומים, ולא חילק בין פגס פורתא לפגס מרובה, ואפילו קדרה בת יומא לדידי' הוה פגס ומ"מ אסור, ולא התיר אלא סרוח מעיקרא מכובאר שם בגמ', וכן גם הא שיור דין בו אלא פגס פורתא הוה לר"מ רע לאכילה, אבל חמץ מקרי, מה"ט גופא דמקצת חמוץ ככל החימוץ, כמו מקצת פגס כפוגם גמור, אלא דלולי הריבוי לכל, הוה מותר משום דהוה כסrhoת מעיקרה, חמוץ ואיסרו בגין כאח, אפילו אם נעשה שיור בפסח, שכן עניין קרא לחיב עכ"פ מלקט, ואולם בتوزה ובמנחות כיוון חמץ הוה, למה לא יוכשרו משום לחמי חמץ, ואי משום הפגם כיוון דלגביוتوزה שנתקdashו הלחמים קודם שהחמצו, לא מazi מיפסלו לר"מ דסובר דעתל"ג אסור, ה"ה דלא נפסל ע"ג גם וממש'כ משום פגס פורתא שלא שיך נמי הקריבתו נא לא לפחתיך, וכל זאת לר"מ, אבל לר"י דמסתמא אית לוי' נטפל"ג מותר קר"ש, וכחלכתא, ומחלוקת בין פגס פורתא לפוגם טובה, אי הוה ס"ל דשיאור חמץ ממור הכר"מ, ה' מוחיב אפילו כרת ובלא שום קרא, אלא ודאי לדידי' אין זה חמץ גמור, ומה"ט גופא דחימוץ פורתא הוה כפוגם פורתא, ולכן יש להסתפק אי בריה או ספקה הוה, ואי בריה הוה פטור מכלום, דהרי לדידי' דעתל"ג מותר, לא מפרש מחמצת שאור, שלא מסתבר כלל לומר דחיבי כרת על אכילת שאור שאינו ראוי לאכילה (ועיין בשוו"ת בית שערים ותנית לי כי הרבה קודם דאייא לריבוי קסmek, אלא קאמר מדליק עלי' בפסח חמץ הוא לגבי תוזה, ועוד אי מסופק ר"ז, בר"י אי בריה או ספקה הוה, כיוון דאייא לריבוי בتوزה חמץ הוה, הרי עכ"פ בריה ולא ספקה, והוא תימה רבתה על תי' זה).

אבל לפע"ד נראה לקיים פרשי' ז"ל, ולא כמו שהבינו קי' החת"ס ז"ל את דברי רשי' על צד הרחוק והדחוק, אלא כפושטן, וכאשר באර בזה בס"ד.

ההנה בפסחים שם איתוי, דר"מ ATA כל מחמצת לריבוי' נוקשה, ולר"א אתה לריבוי' תערובות חמץ גמור, ופלוגתתם תלו依 לפע"ד סוג'י וכאן אקצ'ר, הנה הא דקאמר דל"ר' מ חמץ הוה מדליק עלי', ע"ג דכרת ליכא, פרשי' היינו טעמא דליך כרת, דלאו חמץ הרואוי לאכילה הוא, ועל פ"ז זה קשה טובא כאשר הארכתי שם בקונטרסי, ועקר התימה, אם מחמצת שהוא רע לאכילה פטור מכרת, ולולוי הריבוי דכל מחמצת ה' פטור לנמרי, כאוכל דבר פגום ונפסד, איך יכול כזה לגבי חמוץ מהו"ט דין זה הרואוי לאכילה, והקריבתו נא לפחתיך, וא"כ ה' שיואר אם גם שיור אין רואוי לאכילה, ובוח' קי' בעחחת"ס ז"ל כתוב, דודאי אין כוונת רשי', דאי' לאכילה, דאי' ודאי ה' פסול לتوزה מחמת קלוקלו, אלא כוונתו דין חמוץ עשו רואוי לאכילה, لكن אין חייב כרת על חמוץ זה, אבל בتوزה לא איכפת לו אלא שייהי' חמץ, וחמצ הוה מדליק עלי' בהפסח עי"ש, וכל הרואה ישתומים, איך גאו וחייבים כמותו, יאמר דברים כאלו שאין הדעת סובלתן מכמה טעמים, דז"ק ותשכח.

תוס' דרכו דרך אחרת לפרש, דודאי גם לר"מ האי שיואר לאו חמץ גמור הוא מדליה חייב עלי' כרת אלא בריה הוה, אלא דכוונת הש"ס במה דקאמר, פשיטה דלא יצא, משום מצה אמר, דלענין מצה ילפין תוזה מפסח, ופי' זה לא הבנתי כלל, דה"ה משום חמץ פשיטה דלא יצא, דהא לא חמץ הוה אלא בריה, מדאייטרך קרא בפסח לחיב מלכות עכ"פ, ש"מ דבריה היא, וממילא לא איצטרך כלל למייף תוזה מפסח, דכל זמן דלית לך ריבוי, איןו לא בכלל חמץ ולא בכלל מצה, ואיך עלה ע"ד ר"ז דקמסתפק לר"י אי ספקא או בריה הוה, כיון דר"מ פשיטה דבריה הוה, מהכי תיתני חדש פלוגתא בהז בין ר"מ לר"י, בגין מהות, השיאור, ולא נאמר, דלשניהם בריה הוה, אלא לר"מ דדרש כל, איכא קרא בפסח לחיב על שיור מלכות, ולר"י דלא דרש ליכא מלכות, ופטור אשיאור משום דלאו בכלל חמץ הוה, אם לא שנאמר, דממה דרב"י קרא, למדיין לר"מ דבריה הוה, וכמו שכתבנו לעיל לעניין תחלת הציהוב, כנראה מפי' רשי' דה' אי אמרת בשלמא, שכתב דקרה אתה לאשמעין דבריה הוה, אלא דכאן א"ז לומר כן, שהרי במשנה ריש פ' אלו עוביין מונה שם שלשה מני אומניות לשם חמץ נוקשה, ולא מנה שיור בינויהם, והש"ס מוקי' האי משנה כר"מ דשיאור, והני שלשה ודאי לא מטעם בריה קאתינו עליהם, דהרי הים חמץ גמור אלא פוגמים בטעםם, וכולן מריבין, יחד עם שייאור, וא"כ מני'ל דמרבה גם שייאור, ונלמד ממנו דבריה הוה, כיון דבענין הריבוי על הני דפוגמים ואינס רואין לאכילה, עכ"פ דבלא קרא ידע ר"מ דבריה הוה, וסביר דושא שיור דבריה להני הפוגמים, ומרביה כולן משום דהו מניינו מפקתי, ולא עוד, אלא דזה גופא קשה טובא, דאייזה שיווי יש בין שיור שהוא בריה, להני חמץ גמור ורע לאכילה נינהו, עד שיליך ר"מ גם שניהם מחוד ריבוי, גם תירוץ השני שבתוס', כנראה שיש שם ריבוי' בتوزה ומנחות, חמץ נוקשה חשוב חמץ לבגי'ו, אין לקבלו, וכיון יתןوابין אותו, דאפילו מצד הדחוק אין לומר כן, שהרי הגמ' כאן לא על האי יתורא קסmek, אלא קאמר מדליק עלי' בפסח חמץ הוא לגבי תוזה, ועוד אי מסופק ר"ז, בר"י אי בריה או ספקה הוה, כיוון דאייא לריבוי בتوزה חמץ הוה, הרי עכ"פ בריה ולא ספקה, והוא תימה רבתה על תי' זה.

אבל לפע"ד נראה לקיים פרשי' ז"ל, ולא כמו שהבינו קי' החת"ס ז"ל את דברי רשי' על צד הרחוק והדחוק, אלא כפושטן, וכאשר באר בזה בס"ד.

ההנה בפסחים שם איתוי, דר"מ ATA כל מחמצת לריבוי' נוקשה, ולר"א אתה לריבוי' תערובות חמץ גמור, ופלוגתתם תלו依 לפע"ד

כל הטומאה בccoli עצם מדרבנן, כיון דלענין גולמא דינס כמתוכות, משום דדמיה יקרין, למה לעניין פשוטיהן עשאום cocci עץ, ולא השו אותן לכל מיili לכלי מתוכות, אלא ודאי דטומאה שלhn דאוריתא, ודוק'ק.

תוס' דה ופosal את המקוה, הינו מקוה חסר, אבל שם אינו נposal בשום עניין וכו', הנה הלשון posol את המקוה לא משמע כן, אלא דהמעיין ב'ב' שם בהגנות אשרי, יראה דב' לוגין מים שאובים בתחליה, קודם שהי' במקוה רוב כשרים, posolין את המקוה מה'ת', למ"ד כולו שאוב posol דאוריתא הוא, (ודבר זה נעלם מעניין הגאון בעל דח' צ'ל בהלכ' מקוואות של), ומעתה לשון המשנה מדויקדק, posol את המקוה שלמה שנמשך לבור אח'כ, והוא posol דאוריתא, וממילא ליתא גם מה שכ' התוס' לקמן דבposal דרבנן מיררי הכא, ודוק'ק.

תוס' דה המתמוד ונתנו מים במדה וכו', וא"ת ומ"ט דרבנן שפטרו שמורים שיש בהם טעם יין, ואע"ג דלא החמיין, והלא כל איסור שבתורה שלא במינו בנ"ט וכו' והkosher' חמורה ותירוצם אינו מספיק כמובן, וננתי אל לב, ונתגלה לי חדש לדבר חדש Kosher' ז', והוא עפ"י מה שכ' הרמב"ם בפי'א מתרומות הל' ה' ז'ל, "בדרכ' שמרקדים את הקמח בחולין, כך נהוג הכהן בתמורה, מרകד לאכול, ומשליך את המורשן וכו'. בהיל' י"ב הסובין של חיטים חדשות אסורין מפני שרatoi' למأكل אדים, ושל ישנות מותר, בהיל' י"ג הנצולות וכו' שמורים של תרומה שנtran עליהם מים, הראשון והשני אסור לארים, והשלישי מותר וכו', עכ'ל, וכל הנני הדינים, הנה משניות ותוספות, והנה מי לא יודה, שבתווך הסובין והמורשן יש הרבה חלקי' קמח, ואיך יצאו לחולין עד שימושיכן אתם, וע'כ אתה אמר דתרומה הננתנה לכהן לאכילה ולשתיה ולסיכה, כמו שהתחלת שם הרמב"ם בראש הפרה, רק חלק הרואי' לכך נתקדשה בקדושת תרומה, ולא הפסולת שעומדת להתפרק ממנה, ולפ"ז התמוד שהוא הפסולת מן היהין, ודאי דינו כמו הסובין והמורשן מן החיטים, אלא דכיון דרך להוציא עוד מן השمرרים חלקו יין עי' שנותנים עליהם מים, גם להאי תמיד דין תרומה עליו והנה אם בתמורה הדין כן ה"ה בטבל, דלא מצי' להיות חמור מן התרומה, וכמש'כ' התוס' קידושין ל"ח ע"א בסוף דה' והה', דכל עצימות אישור טבל הוא משום דפתיכי' בי' מתנות כהונה ולא חמור טבל מן התרומה, אמרו מעתה אם ישראל מפריש תרומה ומעשרות מן הקמח או מון הפת, וכמש'כ' הרמב"ם לעיל מיני' בפ' ה' הלכ' י"ח דשפיר דמי, ודאי הסובין והמורשן שהוציא בטבלו מותרין כמו בתמורה, וא"כ הכא נמי בתמוד, לרבען כל שלא יצא יין אלא טעמא בעלמא הרי נידונים הני' שמורים כפסולת של יין שאין בהם אישור טבל, כמו בסובין ומורשן של טבל ושל תרומה, וזה נראה לפ"ז אמת ונכון לישב קשי' החמורה של תוס' ודוק'ק היטב.

ד"ה ע"ב רשי' משחמיין אין משיקו במים, דחמרה הוא וכו', וממים מטהרין בהשקה וכו', והיה חיבור ובטלי לגבי מקוה, כתובואה טומאה שזרעה בקרעך, וכו' אבל יין במים לאו זרעה הוא, דעתמא לא בטיל עכ'ל, אבל תיבות דטטעמא לא בטיל', אני רואה סתירה למה שכ' רשי' בתחלה, כי בתחילה כתוב דחשקה מטעם זרעה הוא שמחברון למ珂ה, וזה דקודם שבטלוי בבייעת דמקוה, גם בשופכן לבור ריקן רבייעת מים, היו נתחרים מה'ת למ"ד מקום כולה שאובה מטהרתה דכל שהמים נתחרבו לקרען עולם חברו למטענן, וגולםיא יש להן דין מותכות, ולענין פשוטיהן יש להן לעניין עז, דהאי תלו, אי איתקש לשחק, והאי תלו אי דמיה יקרין, אבל אי נשאר עליהם אבל טומאתן בטלה, אבל בין דלא שייך חיבור

בשיעור כר"י, הוא משום דפסק כר"ש נטפל'ג מותר ואין בשיפור מה'ט גופא משום חמץ גמור, אלא בריה, ולית לנו קרא לריבוי' ומה ששותם חמץ נוקשה דהני ג' אומניות לעבור עליהם, לא משום דרבנן נוקשה מכל מחמצת כר"מ, אלא כר"א, דmoruba מכל מחמצת תערבות, וכמו ששנה שם במשנה, תחלה הני ד' מיini מדיניות שעוברין עליון, ונוקשה לממד מק"ו מתערבותה כהאי מ"ד שם בגמ' ויתר ביאור הדברים נמצא בكونטרסי מצה שמורה, ואכ"מ להאריך בזה יותר, ודוק'ק היטב.

תוס' דה ותאה פרה כשרה בעריפה מק"ו, והה דהו'ם למperfץ הци, אבל חולין וקדשים וכו' ולפע"ד דברי התוס' תמיוחין בזה, דכל חולין וקדשים הנאכלין, א"א לממד מק"ו מעגלת בעריפה, דדין לבא מה'ד להיות כנדון, ועריפה בעגלת אינה מתרת לאכילה, ואיך נתיר באכילה עי' עירפה חולין וקדשים, ורק עולה דcolaה כליל ה' מקום למדוד, אבל עולה איתקש כמה פעמים לחטאתי, لكن דברי התוס' צ'ע. שוב נאכrichtי, بما שכתו התוס' לקמן פ"ב ע"א דה' עגלת ערופה דעריפתו זו שחיטתו, ומתרתת מידי נבלה, וחיב משום או"ב, וא"כ אין כאן תימה, ודוק'ק.

ד"ה כ"ד ע"ב תוס' דה התורה העידה וכו' הקשה ר"א, מנ"ל דהינו מטעם אויר, דילמא מטעם שכלי חרס מצרף שכוכן נוגעים זב'ז ונוגעים בכל וכו', ולפע"ד נראה אדם משום צירוף כל גם מה שעלה הנודש חוץ מודפוני הכליל, הי' מצטרף להיות טמא, וכך כתיב תוכו דוקא, דמשמע דוקא מה שבתוכו ולא מה שמנוע על הנודש חוץ לתוכו, אלא דשוב נאכrichtי דזאת איבעי דלא איפשطا הוה בפסחים מ"ח ע"ב, בכלி שאין לו לבזבז אס מצטרף מה שמנוח עליו, וככתוב הטור והשו'ע סי' שכ'ה, דלכן יש ליזהר כשמצוין בכל, שלא יצא שום דבר למעלה מודפוני הכליל, אז הוה הצירוף ספק עי'יש, אולם לפע"ד מدلלא קמבעי בגמ' בככרות שמנוחות על הגודש בשל חוץ לדופני הסל, אלא קמבעי בכל שאין לו לבזבז כלל, יש לממד, דבסל כיון דמצרף מה שבתוכו, נגרר אחריו גם מה שעלה הגודש משא"כ בכלி שאין לו דופן כלל יש מקום למבעי, והדבר צריך תלמוד, ודוק'ק.

ד"ה כ"ה ע"א תוס' דה ואפלו כל שטף מציל, פי' בקי' וכו', וקשה לפירושו דא"כ מה חידוש יש בכל שטף יותר מכל חרס, עכ'ל ולפע"ד נראה פשוט, דכל חרס שאינו בר קיבול טומאה מגבו כלל, פשיטה דמציל, דהרי הגב שאינו בר קיבול טומאה, מפסיק בין הטומאה שבאור החיצון, ובין האוכלין, משא"כ' בכל שטף, דשפיר מקובلين טומאה מגבו, אלא דחhrsרו כאן שהטומאה קלישטא, שהיא ראשון ואני מטמא כלים, لكن נגבי אוכלי שבתוכו דמקובלין טומאה גם מראשו ל佗מאה, הו'א דגב כל שטף לא הא פסק הוה, ומכenis הטומאה לאוכלי שבתוכו, והוא לא נטמא משום קלישטא הטומאה, אבל לא משום דמעקב ניסית הטומאה, וכל המעניין בלשון רשי' ימצא שלחבי כיוון ודוק'ק.

ע"ב תוס' דה מכל דכל עסם מכבלי טומאה, מדאוריתא קבועי לאטוני וכו', עיין במרח'ס זיל שנטקsha, דמן'ל דר'ג דקאמר, כל עסם בכלי מתוכות דמי, דמדאוריתא קאמר, דילמא מדרבנן, וככל דתיכון רבנן בעין דטטעמא תיקני, וכו' דהני דמיה יקרים כמו מותכות, גולמא שלhn נמי מקובلين טומאה, ולפע"ד נראה לישב, דהנה הא דתנון שם במתני' דכלים, דכל עסם פשוטיה טהורותים, ומקובליhn טמאים, אי מדאוריתא קאמר לא קשי' לנו מה לעניין גולמא יש להן דין מותכות, ולענין פשוטיהן יש להן דין כל' עז, דהאי תלו, אי איתקש לשחק, והאי תלו אי דמיה יקרין, אבל אי

מקוואות הארכתי בשיטות אלו, וכן אין מקום להאריך בזה ודו"ק.

הדרן ערך פרק דכל שוחטין

לקרע לא שיק ג"כ זרעה למים, וא"כ איך מסים רשיי דמשום טעם לא בטל אין זרעה, ואולי כוונת רשיי דאלו לאו טעם הנשאר, הי' נתהף הין למים עיי' ביטול ומילא מהני עליו זרעה, ובאמת יש מי שאומר זרעה ג"כ מטעם ביטול קאותין עליה, ובHAL

פרק השוחט

אבל גובה פלוגתת רשיי ורמב"ם, אי בעין בעוף לכתלה ג' סימנים מה"ת או סגי' בס"י אחד' תלו בפירוש האי הלכה שאמרה לנו רב בבריתא תנ"ל, דרש"י ז"ל מפרש ההלכה „על הוושט ועל הקנה" שבזה מצין מקום השחיטה, שהוא בסימנים ולא בשאר אברים וכמה שיעור השחיטה, ע"ז אתא סיפא דהאי הלכה ואמרה המשום הרחקה דילמא לא אתה למיעבד רובה חד, וזה דוחק גדול, כיון דעתך פ' כל הסימן בעין לכתלה מה"ת, ואם שחת רקס רובא, עלי השלים שחתתו תוך שיעור השהיי, כדי לקיים המצווה לכתלה סימן שלם, וא"כ איזה הרחקה מצאו כאן, להוסיף מצוה דרבנן לשחות לכתלה שני סימנים, ולא עוד אלא אדם חשו חכמים ע"ז דלא אתה למיעבד רובה, ע"כ החש דיכשיר שלא כדי פחות מרוב בחשבו שהוא רוב, ואז הי' להם לתקן דלא ישר עד שנשחט כל הסימנים, וכמו שאמרינו لكمן קכ"ג ע"א, בטלית שנקרע רובה, בטלית שאינה טבולת יומם דלא מהני עד דמייקרעו כולה גורה דילמא לא אתי למיקרעה רובה, ויאמר רובה הוא עיי'ש, אבל בהמה שאמרו דלכתלה ישחות שניים עדין לא הוועילו, אדם מ"מ יזדמן שלא שחת אלא מהחזה ואין בידו להוסיף עוד מפני שעבר זמן שיעור השהיי, ישריר בחשבו שנשחט הרוב, גם לישנא דגמי' מורה דלא כפרשיי, שהרי המקשן מיד לא הקשה אלא על שניים בבהמה, אבל בעוף לא נתקשה לי', למה לכתלה לא סגי' לי' באחד, והוא לא ידע מגירה זו, והי' לו להקשות סתם בין אbehoma ובין עוף, כיון דמה"ת לא בעין יותר בעוף מסימן אחד, אבל דריש' אס ס"ל קר' אושעיא שבתוס' בפירוש האי הלכה דלכתלה לא בעין מה"ת אלא רוב אחד בעוף ורוב ב' בבהמה,DOI וαι hei תרי לישנא בגמ' פליגו, דלאבע"א קמא, דמשום אחד בעוף נקט דיעבד, צריכין לפרש דשנים בבהמה שלמים ג'כ' תקנתא דרבנן, ורבנן תקנו שנייהם שלמים בין בבהמה ובין בעוף, ונקט לשון דיעבד משום דריש' ס"ל דשלמים בעין מה"ת, ואז ליל'ק רבן גם בעוף וכן מושם והוא מה"ת, ודבר זה תלי אי ייפניו שחתה לעוף מילופתא דבר קפרא, דהטיל הכתוב עוף בין בהמה לדגמים, דאי גם לכתלה סגי' לעוף סימן אחד,DOI ואי ייפקין, מאשר ציד חיה ועוף, כמו שהביא הרמב"ם, אז עוף דומי' דחיה בעין לכתלה שניים סימנים, עכת"ד הכא"מ, ובמהכ"ת אין בדבריו ממש, לכל הני הדרשות מה לידע מי מן הבע"ח צריך שחתה, כי לא ניחא לי' לרמב"ם לומר דגוף חיוב שחתה בעוף נדע מהללם"ס, ואין לה סמק בתורה שבכתב, אבל דיני שחתה כולם, נמסרו ע"פ בסיני, כמו'כ' הרמב"ם בפירוש ביה' ד' שם, ז"ל זביחה זו האמורה בתורה סתם, צריך לפרש אותה ולידע באיזה מקום מן הבהמה שוחטין, וכמה שיעור השחיטה, ובאייה דבר שוחטין וכו' שכל הדברים אלו ע"פ ציהה בהן כשהאר תשבעע'פ וכו' עכ"ל, והוא לוקח ממה שאמר רב, ואבחת כאשר צויתי, מלמד שנצטווה משה על הוושט ועל הקנה, ועל רוב אחד בעוף וועל רוב שנים בבהמה, וכפרש"י שם דה"ה לשאר הל' שחתה, וא"כ אין למד שיעור השחיטה מן הכתובים, ולא עוד אלא אדם אמר דמקרה ציד חיה ועוף נלמד דשיעור עוף וחיה שוה, איך נאמר דמקרה ציד חיה ועוף נלמד כשר בס"י אחד, מכח ההלכה שתהיה עוקרת הקרה המורה דשיעור אחד לחיה ועוף גם דיעבד.

על מקצת פיסול הסימנים עיי'ש, וכיון דפסולי שחתה מפורשים בקרא, ע"כ מקום השחיטה ודאי צרי'ק להיות מפורש בקרא, באמת ע"כ לומר דשחיטה מן היצור מפורש בלשון שחת וצבח, דלא"כ בלשון שחת וצבח הוה כמו והרג בכ"מ שהוא ובאייה

ד' ג' ע"א משנה, השוחט אחד בעוף ושנים בבהמה שחתיטה כשרה, בגמ' פריך דיעבד אין לכתלה לא ושנים בבהמה, עד כמה לשחות ולайл, ומתרץ אבע"א אחד בעוף ואבע"א, ארובו של אחד כמו'הו, ופרש"י אבע"א בעוף אצרכוו רבן לכתלה תרווייהו, משום הרחקה דילמא לא אתה למיעבד רובה חד, וזה דוחק גדול, כיון דעתך פ' כל הסימן בעין לכתלה מה"ת, ואם שחת רקס רובא, עלי השלים שחתתו תוך שיעור השהיי, כדי לקיים המצווה לכתלה סימן שלם, וא"כ איזה הרחקה מצאו כאן, להוסיף מצוה דרבנן לשחות לכתלה שני סימנים, ולא עוד אלא אדם חשו חכמים ע"ז דלא אתה למיעבד רובה, ע"כ החש דיכשיר שלא כדי פחות מרוב בחשבו שהוא רוב, ואז הי' להם לתקן דלא ישר עדין לא הוועילו, אדם מ"מ יזדמן שלא שחת אלא מהחזה ואין בידו להוסיף עוד מפני שעבר זמן שיעור השהיי, ישריר בחשבו שנשחט הרוב, גם לישנא דגמי' מורה דלא כפרשיי, שהרי המקשן מיד לא הקשה אלא על שניים בבהמה, אבל בעוף לא נתקשה לי', למה לכתלה לא סגי' לי' באחד, והוא לא ידע מגירה זו, והי' לו להקשות סתם בין אbehoma ובין עוף, כיון דמה"ת לא בעין יותר בעוף מסימן אחד, אבל דריש' אס ס"ל קר' אושעיא שבתוס' בפירוש האי הלכה דלכתלה לא בעין מה"ת אלא רוב אחד בעוף ורוב ב' בבהמה,DOI וαι hei תרי לישנא בגמ' פליגו, דלאבע"א קמא, דמשום אחד בעוף נקט דיעבד, צריכין לפרש דשנים בבהמה שלמים ג'כ' תקנתא דרבנן, ורבנן תקנו שנייהם שלמים בין בבהמה ובין בעוף, ונקט לשון דיעבד משום דריש' ס"ל דשלמים בעין מה"ת, ואז ליל'ק רבן גם בעוף וכן מושם והוא מה"ת, ודבר זה תלי אי ייפניו שחתה לעוף מילופתא דבר קפרא, דהטיל הכתוב עוף בין בהמה לדגמים, דאי גם לכתלה סגי' לעוף סימן אחד,DOI ואי ייפקין, מאשר ציד חיה ועוף, כמו שהביא הרמב"ם, אז עוף דומי' דחיה בעין לכתלה שניים סימנים, עכת"ד הכא"מ, ובמהכ"ת אין בדבריו ממש, לכל הני הדרשות מה לידע מי מן הבע"ח צריך שחתה, כי לא ניחא לי' לרמב"ם לומר דגוף חיוב שחתה בעוף נדע מהללם"ס, ואין לה סמק בתורה שבכתב, אבל דיני שחתה כולם, נמסרו ע"פ בסיני, כמו'כ' הרמב"ם בפירוש ביה' ד' שם, ז"ל זביחה זו האמורה בתורה סתם, צריך לפרש אותה ולידע באיזה מקום מן הבהמה שוחטין, וכמה שיעור השחיטה, ובאייה דבר שוחטין וכו' שכל הדברים אלו ע"פ ציהה בהן כשהאר תשבעע'פ וכו' עכ"ל, והוא לוקח ממה שאמר רב, ואבחת כאשר צויתי, מלמד שנצטווה משה על הוושט ועל הקנה, ועל רוב אחד בעוף וועל רוב שנים בבהמה, וכפרש"י שם דה"ה לשאר הל' שחתה, וא"כ אין למד שיעור השחיטה מן הכתובים, ולא עוד אלא אדם אמר דמקרה ציד חיה ועוף נלמד דשיעור עוף וחיה שוה, איך נאמר דבדייעבד חלקים המה דבעוף כשר בס"י אחד, מכח ההלכה שתהיה עוקרת הקרה המורה דשיעור אחד לחיה ועוף גם דיעבד.

דם לאריקה, פשיטה דלא נפסל הקרבן בשבייל שלא הוציא כל דמו, כיוון דאיכא די דם לאריקה, ועיין בעמיעו"ט על הרא"ש, ע"כ ר"י רק לכתהלה קאמרה, דעתה בריבוי דם לאריקה, ואמאי פליגו רבנן עלייה, אבל אי רישא בחולין וכדמיסיק, עדין אפשר לומר דר"י אוסר גס בדייעבד, ועיין עוד לקמן ודוו"ק.

ד"ה חצי אחד בעופר, ה"ה חצי כל אחד וכו' ומרישא נמי שמייעא לי' דודוקא רוב בעינן וכו' עכ"ל, לויל דיליכא בחצى מעשה אחד אוושט קאי, דבקנה לא אצטרך כיון דליך באחצוי מעשה טרפנות, ופשיטה דמעשה טרפנות עכ"פ בעינן, כדי דליפוק חיוטא, וכן אחד וחציא בבהמה נמי מותפרש אחד הקנה וחציא הוושט, ולא להפוך, כי חצי קנה לאו כלום הוא, וממליא דלא שמעניין האי דין מרישא, דהו"א דהא דקאמר רוב אחד ורוב שניים משום קנה קאמר, אבל בוושט מקצתו הוה כמו רוב קנה דלענין מעשה טרפנות מקצת הוושט ורוב הקנה שווין הון, ולא צרכין לדוחק של התוס', והוא נכוו ואמת בס"ז.

ד"ה שנים בבהמה לכתהלה לא, עד כמה לשוחט וליזיל, ואי משום וורידין אפילו ר"י מודה בבהמה, הויל ומנתחה אבר אבר עכ"ל, הנה לפִי פשוטות לישנא דר"י, דקאמר עד שישחוט ולא קאמר עד שינקוב, ודאי משמע דמדין שחיטה נגעה בה, ודבעינן שפיקת הדם שהוא המmitt, ועיין לקמן מזה וא"כ נפרש דברי ר"י, אז מיליא נם בבהמה בעינן שחיטת וורידין, אלא דלפי דמסיק דאימא עד שינקוב ולא עד שישחוט. אז קיים מירמא דר"ח, דלא אמר ר"י אלא בעופר, וכמבואר כן בגמ' לקמן כ"ח ע"ב, וא"כ הכי הו"ל להתtos' לתרץ קושיתם, ואי משום וורידין הלא איןש בשחיטה, וכן שפיר פריך עד כמה לשוחט וליזיל, ואי דלא מסתבר להו, דהמקסן דהכא כבר נהות, דעת שישחות דר"י לאו דוקא אלא עד שינקוב קאמר, א"כ לא תירצו מידי, דאי לא נחות אלה אז לא נהות ע"כ גס להא דר"ח, דר"י מודה בבהמה, כי אם נפרש שחיטתן בין בעופר ובין בבהמה ודוו"ק.

ד"ה ותו וכו', ונראה כගרטת הספרים ולטעמיך, ור"כ קאמר לה שחיטה מן הצואר נמי גמ' ולא מאזנו ולא מחתמו, אבל אכתי לא ידעין מהיכן מתחילה וכו' עכ"ל ועיין בת"ח שהרבבה להקשות על פירושם, ואני אוסף עוד בתימא, דלפי פירושם הקרא ATA לפרש ההלכה, דהלהה מסורה לנו מקום השחיטה שהוא מן הצואר, והקרא ATA לפרש דמתחילה מן הגרון ולא מן העורף כמליקה, ואני לך כיוצא זהה בכל תושבע"פ, דהכתב ATA לפרש את הנמר עלפה, הא חדא, שנית קשה, דלפ"ז אם מתחילה מן הגרון מציע לעשות גיסטרוא, ואיך קאמר דלא לשוו' גיסטרוא, ולא עוד אלא דילמא דוקא גיסטרוא בעינן, דמה שכתבו תוס' בקושיות על פרשי", דמיהיכי תייתי ניבעי גיסטרוא, ליתא דשפיר יש להזכיר גיסטרוא, דשחיטה דומי" דעריפה בעינן, אלא עדripeה מן העורף ובדרשה, ושחיטה מן הגרון ובמשיכה, אבל לענין גיסטרוא נימא דשניםיהם שווין, ועיין לעיל דר' כ"ע"א דכל מה אפשר לדמות עריפה לשחיטה טפי עדיף, וא"כ ה"ה להיפך אלא ודאי כיון דכתיב ושות בעינן ומשך ולא ודרס, ע"כ מה"ט הוא כדי שלא עשה גיסטרוא, וכאשר מסביר זאת רשי"ז ל' במתוק לשונו, דמי' שמושך הסכין משכו לדעתנו ופסק כשיריצה, אבל הדורס בכח אינו יכול לצמצם שלא יתיז הריאש ועשה גיסטרוא' וניהו דאן לא פסלין גיסטרוא אחר שחיטת ההלכה והבהאה כהוגן, כבר כתבתי לעיל, דהוא דוקא לד"ע שנתחדש ההלכה, לאחר השחיטה מותרת מיד, ולכן דוקא התייז את הריאש בدرسשה שהוא בפ"א פסול, אבל ע"י הולכה והבהאה, דאיינו בב"א, כיון דאישטרוי עם גמר חתיכת הסימנים تو לא מיפסל,

אופן שתרצה, א"כ עיקר המצווה מהלכה ידעינו, וכעון זה לא מצין, דלulos ההלכה לא אתה אלא לפреш פרטיה דיני המצווה, אבל לא אתה חדש לון מצוה חדשה, ועיין עוד לקמן ודוו"ק.

ע"ש גמר', וקרא למאי אתה דלא לשוו' גיסטרוא, בלשון ראשון פרשי' שלא יחתוך כל המפרקת לשנים, דהיינו משמע חטהו, הוזא את דמו ותו לאו, פ' לקמן חטהו עד מקום שהוא זב ותו לא, אבל בלשנא אחרת פ' דלא לשוו' גיסטרוא, הינו שלא ידרוס, ולפי פ' זה כתב רשי' דמה שאמרו הלי' שהחיטה הללמ"ס, לאו דוקא כולם, דהרי דרשה, מפorsch בקרה, הנה לפי פ' הריאו הראשון אפילו אם שוחט דרך הלכה והבהאה بلا דרשה, כל שוחט כל הריא, הריא זה פסול, ודורש זאת מלשון חטהו או חטהו ולא יותר, ואז דרשה לא איתמעט כלל, אלא אתה ההלכה גם על דרשה, ולא כשמיוא וכתנא דברי' לקמן ל' ע"ב, דמעטו דרשה מושחת, וכל המפורשים מתפלאים על שיטת רשי' הלו, דמיהיכי תייתי יופסל החשיטה אחרי שכבר נגמרה ע"י שוחטך אח"כ המפרקת, והתוס' כפי מה שכתבו בד"ה ותו, מפרשין דברי רשי' דלא לשוו' גיסטרוא לחטוך גס המפרקת, שאין מצוה בדבר לעשות כן, אבל לא שיופסל אם עושא כן, ולכן קמתמו ע"י מהו לי קרא דמיהיכי תייני ס"ז דבעינן גיסטרוא, והרשב"א בתה"ב כתוב דלאו משום פסול שחיטה נגעה בה אלא מטעם שלא יבליע דם באברים, ולדעתו הוה ריק אסמכתה בעלמא, דעיקר הקרא ATA שלא ידרוס ושלא יעkor, אבל א"כ, האי אסמכתה מה בעי הכא, והלה תראה דרש"ז ז"ל מתייגע לפרש גיסטרוא שלא יחתוך המפרקת, כדי שיהי' גס דרשה מהלכה ולא מפorsch בקרה, ואם כרשב"א דאי זה לא אסמכתה בעלמא ומטעם הבעלת דם באברים, עדין צריכין לומר דקרו אסמכוא או כתדברי' למעט דרשה ATA, וא"כ הוול"ל דקרו ATA לדרשה.

אבל האם יורה דרכו דרש"ז ביל"ק מפרש דלא לשוו' גיסטרוא דשחיטה נפסلت ע"י שוחטך גס המפרקת, אלא דהסוגי' כאן אזלא אליבא דר' ישמעאל דלמד מושחת דעתיב בקדושים חיוב שחיטה גס בחולין, וס"ל דלא אישתרי להם נהירה במדבר ולידי"י לא השחיטה לחוד מותרת, אלא המיתה שע"י שחיטה, וכן שהי' הנירה מותרת לר"ע במדבר, דמפרקסת היהת אסורה משום אבומה"ח, וכאשר ביארתו זאת בארכוה בפתחה בעיקר ב' וא"כ כל שוחט המפרקת אחר שחיטת הסימנית הריא לא מחה ע"י שחיטה אלא ע"י הגיסטרוא, דמפרקת ורוב בשער עשה נבלה, צעררי לעיל דר' כ"ע"ב, ואז שחיטת הסימנים לא מעלה ולא מורד, דלא פעלנו מיד, ורק לר"ע נתחדר האילכה כשנכנסו לארץ, דהשחיטה מותרת מיד, ומיליא דלאחר חתיכת הסימנים מצי' עשה כל מה שירצה, כדי שתמות מהר, ולכן רשי"ז ל' שפיר מפרש דלא לחטוך הראש מצד פסול שחיטה, והוא אליבא דרי"ש אבל להלcta מודה דכשרה, אלא דכפי שביארנו בפתחה, גם לר"ע אין זה היתר גמור אלא כמו יפת תואר במלחמה, שדברה התורה נגד יצח"ר, עי"ש בפתחה ותמצא עונג, וכן דאי לדידן נמי אין לעשות כן, ואני זהורת מידי, ומיליא דלאחר חתיכת הסימנים מצי' עשה כל מה שירצה, כדי שתמות מהר, ולכן רשי"ז אליבא דרי"ש אבל להלcta מודה גמור אלא כמו יפת תואר במלחמה, שדברה התורה נגד יצח"ר, ואני זהורת מידי, ומיליא דלאחר חתיכת הסימנים מצי' עשה כל מה שירצה, כדי שתמות מהר, והוא אליבא דרי"ש אבל להלcta מודה גמור אלא כמו ימתינו עכ"פ עד שיצא דם הנפש, כי כפי שביארתי, אחר דקדור סכינים בתוך המפרקת, מיד מכם אחר שרילק זד השוחט, אלא ימתינו עכ"פ עד שיצא דם הנפש, כי כפי שביארתי, אחר יציאת דם הנפש הוה הפירוכס צאנב הlatent והדברים אמיתיים וכיילרין לענין תל"ית.

תוס' ד"ה השוחט, ונראה דוקא לכתחלה קאמר ר"י וכו', או ר"י בדייעבד נמי קאסר, דלמא לכתבהלה רבנן מודו וכו' עכ"ל, ראי' ז' אינה מוכרכת, דאי רישא בקדושים וסיפא בחולין, ור"י לא קמפליג אסיפה דחולין רק ארישה בקדושים דמצרייך שחיטת וורידין משום

בכל הנסיבות, אבל גם שפיקת הדם ממש עד שתצא נפשה בריבוי הוצאות הדם, על מודча זו כבר ישብ הפרט'ג' שנטקה לוי מ"ל לחז"ל דחשתה מורת איסור אבמה"ח, עד שאמרו דעתך חתך כיית מבית טיבתו, מיד אחר מעשה השחיטה אף שעדיין היא חי' לכל דבריה, ולא היה פנאי למשעה השחיטה לפעול בה מאומה, ויתר מהו אתה רואה, דרי"ז דאמר במשנה עד שישוחט את הורידין, וכן תנא בבריתא המובאה لكمנו, וורידין בשחיטה דברי ר"ז לא הניחו הדברים על פשוטון אלא מגהים עד שינקוב את הורידין, וורידין מנקבים בשעת שחיטה ולא מטעם שחיטה אלא מטעם איסור דם ולכתחלה, וגם הוא דקANTI בתוספות אמרתא מ"ל עלייל, דרי"ז פסול בעוף עד שישוחט את הורידין, לא מפרשינו כמשמעותו דפושל בדיעד ומושם דבעופ עכ"פ, דכתיב ושפק את דמו בעין שחיטת הורידין, אלא מפרשין בדוחק, לאו דוקא פסול בדיעד, אלא כלומר אסור, עכ"ל, מכל זאת תראה איך רחקו דעתה זו, דבנعي החזאת דם הנפש ע"י שחיטה, רק חזקו במסמורות נטוועים ואחר שנצטוינו על הזביחה לא בעין יותר אלא חתיכת הסימנים בלבד, והוא המורתה מיד, ובפתיחה הארכתי לאר דבר זה עיי"ש היטב, אלא דכאן דיליף מקרה דושפק את דמו, דין שחיטה לעופ מן התורה, קשה טובא. והא Hai פרשה במדבר נאמרה, ואז נס בהמה הי' בשפיכה בعلמא, לר"ע דהכלתא כוותי, וכך מבואר לעיל דף י"ז ע"א, דפרק שם לר"ע ממותני דלקמן דהנחר והמעקר פטור מלכסות, ופרש"י שם וזיל, "והא על כסוי הדם במדבר נצטוו, ונחרתן היתה שחיטתן, והנחר בה"ז נמי בעי"ס כיiso, עכ"ל אלא כשהנכנסו לארץ נצטוו על הזביחה, hon בבהמה והן בחיה ועו"פ, וכאשר תנא רבינו בבריתא, וא"כ היא יפותוא דמושפך, דשבpicha בعلמא סגי, אין לה מקום כלל, שב ראיית כי הפלטי זיל בריש ספרו עמד על קלשי' החמורה הללו, וכל דבריו במחלוקת' אינס ראיין לנאותו, ולכאורה רצתי לומר דהיא תנא כר"יש ס"ל, דבשדר תואה איתסר להם במדבר, ולא ה' נחרה מעולם מורת אלא שחיטה דילפין חולין מקדים דכתיב ושחת את בן הבקר, אלא דעופ לא נילוף לא מהיקש ולא משאיר לפוטות מושום דכתיב ושפק, הרי מקרה מלא בשפיכה בועלמא סגי, אבל כפי הנראה לעיל מתוך הסוגי, וכאשר כתבו שם התוס', גם ר' ישמעאל מודה בזכבי ואיל וכל שאינס ראיין למצבה הי' מותר בנחירה, אלא בדבר זה צריךacial תלמוד, ועיין בفتיחה.

אלול יש לי תירוץ מרוח על הקושי עפ"י מה שביארנו דעת הרמב"ם, דעל הנחירה לא היה ציווי מעולם, אלא דכל שהמית כדרכם המתים לצורך אכילה, איןו לא טרפה ולא נבלה, וא"כ י"ל דהיא מ"ד אין שחיטה לעופ מן התורה סובר, דהאי ושפק את דמו, ציווי הוה ומצוה כמו הכייסוי, ופי' הקרא, כי' יצא ציד חיה או עוף, אז אני מצוה עלייך, ושפק את דמו וכסהו בעפר" והנגינה נמי מורה דושפק שידי לשעה דוכסחו, ואני מתנאי המאמר לומר כי' יצא וכו' ושפק את דמו, אז אני מצוה לך וכסהו בעפר, דהרי האתנהנתה עומדת על תיבת אשר יאכל קודם ושפק את דמו, ואם ושפק אלעליל קאי, והוא מתנאי המאמר, הי' בעל המסורה להעמיד האתנהנתה אחר ושפק את דמו, כמו דכתיב, אכלת ושבעת וברכת, והעמיד האתנהנתה על תיבת ושבעת להפרידו מן וברכת שהיא המצווה, זה ברור, וכיון דושפק מצות עשה הוא ושיך לוכסחו בעפר, א"א לומר דרך שיק' הא夷 עשה, ונתבטלה כשהנכנסו לארץ, דדמי' דוכסחו לעמה"ת, אבל אכן דס"ל יש שחיטה לעמה"ת באממת צ"ל דישפק דמו הוא מתנאי המאמר, ולא כבעל המסורה, שכן מצינו הרבה דbullet המוסורה הוא נגד ההלכה, ויתר נראה לקיים המוסורה גם לדידן לומר, דין ס"ל דהאי ושפק את דמו

אבל לר"יש דיליף שחיטה חולין מן ושחת, דבקדים באממת איכא פסול בגיסטרא, אפילו ע"י הולכה והבאה ה"ה בחולין כן, וכמש"כ לעמלה, ודברי התוס' צע"ג ודוד"ק.
ע"ב גמר', אדר' משום ר"י ב"פ, אין שחיטה לעופ מה"ת, שני' ושפק בשפיכה בועלמא סגי, וכתיב רשי' זיל ואין נבלת עופ קרי נבלה אלא במתה מלאיה, או הרגה במקה שלא ע"י סימנים, אבל נחירה או עיקור סימנים כשר בו עכ"ל, וכן כתבו התוס' דף כי' ע"א דה לא אמרן, דנינו דאין שחיטה לעופ מן התורה אבל נחירה בסימנים ודאי בעין, והוכיחו כן מהא דקאמר הכא בסמוך, ואי אמרתא אשל"ע מה"ת תhani לי סכך לטהרה מידי נבלה, הרי דבעינו עכ"פ חתיכת סימנים כדי להוציאו מידי נבלה, אלא דיש לראות מני לנו דנחירה בסימנים בעין, הלא בשחיטה נשא ונתן הש"ס, שחיטה מן הוצר מנ"ל, עד דמסיק, אתה מהלה, והרי אמר רבינו ל�מן דעתו משה על הוושט ועל הקנה וכו', וא"כ בנחירה נמי צרכין לומר דהיה הלכה על הסימנים ורוב אחד בעופ ורוב שנים בהמה, והוא דבר שקשה לשמעו, דاز כל מה שאמר רבינו ל�מן דעתו משה על הוושט ועל הקנה ועל אי' בעופ וב' בהמה הכל הוא ג"כ הלוות נחירה.

והנה מדברי הרמב"ם נראה דלא סבר באזה קרשי' ותוס', דיה' לנחירה הלכה מיוחדת בסימנים דוקא, זיל בפ"ד הי' "ఈ' כשהיו ישראל במדבר לא נצטו בשחיטת החולין, אלא היו נוחרים ואוכלין כשאר העכו"ם וכו"ז עכ"ל, הרי מפורש אומר דלא היו להם ציווי מיוחדת על הנחירה אלא היו נוחרים ואוכלין כשאר העכו"ם והוא לכאורה פלא, הלא שאר העכו"ם לא נצטו על הטרפה והנבלת לית', כמו שביארתי בפתחה בעיקר ט', וא"כ היו יכולם לנchor ולאכול כשאר העכו"ם بلا ציווי מפורשת, על אופן הכתנת בשר רק על אבמה"ח, ולכנן יכולן להמתה הבע"ת, באיזה אופן דהוא ק"ז אבל ישראל גם במדבר נצטו על הנבלה בלאו דבשר בשדה טריפה יmittה על אבמה"ח שמטמא מכש"כ מטה כולה, אבל כל שמנית הבע"ח לצורך אכילה, כדרך הנרגז בין העמים, לא ה' נקרא נבלה, ורק אחר שנצטו על הזביחה כשהנכנסו לארץ, נצטו ג"כ על נבלה חדשה, שהיא כל שהמית בע"ח שלא ע"י שחיטה הונגת נבלה מקרי, וע"ז אתה הלאו דיל"ת כל נבלה, אולם להמליך بعد שיטת רשי' ותוס' צ"ל, דמושפך את דמו דכתיב אצל חיה ועו"פ, אנו למדין דבעינו שימית הבע"ח ע"י שפיקת הדם ממש, דהרי כתיב וכשהו בעפר, והיותך מסוגל לשפיקת הדם מהה סימנים עם וורידי הוצאה, וכן משמע מדברי רשי' דבסמו, בד"ה לטהרה מידי נבלה, שכותב זיל, "ואין כשר בו" אלא נחירה שהוא בסימנים, כדכתיב ושפק וכו"ז עכ"ל.

וזע דלמ"ד אין שחיטה לעופ מן התורה יוצאים שתי חומרות, א) שביעין דוקא שפיקת הדם ממש, ושחיטה יבשתה פסולת כי ושפק את דמו כתיב, ועיין ל�מן בשונה השוחט בהמה חיה ועו"פ ולא יצא מ"ה דם, משום דקאתא לאשמעין דאפילו בעופ הדין כן, ולא פוקי מהני תנאים דס"ל אלשל"ע מה"ת, ב) דמפרכסת אסור להאי מ"ד בעופ, משום דرك בשחיטה התירה התורה מפרכסת ולא בנחירה, דבעין מיתה, אלא שבחזה כתבתי אני כבר לעיל דכל שיצא דם הנפש הוה כמותה, וא"כ הינו ה' דלעיל.

ואם תקשה לך למה לא נאמר, דמצות שחיטה בקרא דזובחת להוסיף אתה ולא לגרוע, דהינו להחמיר ולא להקל, דבעין זביחה

יש שחיטה לעור מן התורה, ואם רוצה לידע שם האי תנא מי הוא הי' לו לפרוך הכי מאן האי תנא דדרש לעיל זאת תורה הbhמה והעוף, ועל זה לא הי' מצי לתרץ רביה דהרי רביה ע"כ לא דרש האי דרשה, דהרי תולה עיקר שחיטתה לעוף בהלה ובקרא לכשר צויתיך, וגם הלשון מאן תנא דפליג א"א הקפר משמען כאלו עדין לא ידע שום משנה וברייתא, דס"ל יש שחיטה לעוף מן התורה דאל"כ הוול"ל, "מאן האי תנא" ולא "מאן תנא" פתרון של כל אלו החומרות תמצאה בפתחה עבוקר א', ולא אכפול כאן הדברים מפניהם גודל האריכות ודוו"ק.

על"ש גמר' ר'א" אמר וושט ולא קנה, מכאן נראה ראי' ברורה, לדעת הרמב"ם ז"ל דכתהלה גם מה"ת בעין שנים בעוף, דאי כדעת רשי' דמה"ת גם לכתהלה סגי באחד, א"כ לר'א"א דהאי אחד המיחוד קאמור וושט ולא קנה, הרי דקנה כעופי אינו בתורת שחיטה כלל, ואיך לא יופסל השחיטה בעוף, אם שחט הקנה תhalbה כדרך רוב השחיטות, הלא עשה מעשה טרופות בקנה קודם שהגעה לושט, ואיך לא אשתמט תנא לר'א"א להזיר שלא לשחוט הקנה קודם ששחט את הושט, אלא דכבר כתבתי לעיל דף ע"ב ברשי' ד"ה כל המעכוב המשעב בשחיטה דגס לרשי' דסני בס"י אחד אפייל' לכתהלה, מ"מ שייכים שנייהם יחד נמי לשחיטה, א"כ גם לר'א"א צrisk' לדחוק כן לדעת רשי', דלא מסתבר כלל לומר דשחיטת בהמה תפיס בעוף, וכן מוכח מרשי' ד"ה לא בהמה שכטב "כלומר הא אפייל' בהמה קאמור וכו'" עכ"ל ואמ' נאמר דמייפסל בעוף אס שחט הקנה תhalbה, לא היה מקום להאי כלומר דדרבהה דוקא בהמה מירי דאיilo מיפסל בשחיטת הקנה תhalbה, אלא ודאי כדאמרו, אלא דשיטות רשי' דחוקה היא, למור אע"פ אין צrisk' קנה אפייל' לכתהלה לא, מ"מ שייך לשחיטה, ודוו"ק.

תנוס' ד"ה אתה כי ממسمס קועי' דמא, פ"ה וכי' א"ג לעניין ספק דרושא, אפייל' לא האדימו הס' אלא משחו טרפה, כדאמר لكمן דרגרת דרוסתו במשחו, דזיהרא מיקלא קל'י עכ"ל, הא דהאריכו התנוס' לבאר דדרושא פosal בגרגרת במשחו, ולא סגי להו בפשיטות, דאי משומם כלבא וקני' בעין דוקא נקב, אבל האדים אינו פosal כלל, אבל אי איכא חשש דרושא, או האדים בלי נקב נמי פosal, משומם דכל שהאדים גם לעניין נקב אין לו בדיקה מאותו מקום שהאדים, לכך הוצרכו לומר דמ"מ הנפקותא הוא בגרגרת דנקב משחו אינו פosal, אבל האדים בדרושא פosal במשחו ודוו"ק.

על"ב גמר' אמר רבא, חיכים ר"י בר' בטטרופות כ"ר, אלמא אחד דקאמר או הא או הא, עכ"ל הגמ'. יש לתמונה, וכי גברא אגברא קא רמית,ומי עדיף רבא ובר' החיכים, מ"ג החולק על לר'א"א, ואומר או ושת או קנה, וע"כ צ"ל דמ"מ ממעשה רב קפריך, דמוכח גם למשעה לית מאן דחש לי' לר'א"א, אלא דעדין קשה דהו"ל להביא מעשה בכל יום, דשוחטין עופות ולא בודקין אם נשחט הושט, רק תוקפין אגונDEL ואמ' יוצאת הקנה מכשירין כמו שאנו עושים היום, דמסתמא גם אז הוי יושין, ולמה לי' להביא מעשה שairyע דמסמס קועי' דמא, אבל י"ל דכיוון דכתהלה בעין שני סימנים, או מדאוריתא או מדרבן, ובזמן הגמ' עדין לא פסלו שהי' משחו אפייל' בעוף לא, הי' תמיד בדוקין אם נשחט גס הושט, כדי לגמור, אם לא נשחט תוך שיעור השי', וכמוש"כ הרשב"א ז"ל בראש מיכילתו דר' ג', דמומר מותר ליתן לו לכתהלה לשחות, אף דאי לא בדק בסימנים נבלח, משומם דמסתמא יבודק, ואם מצא שלא נשחט הרוב ישלים תוך שיעור השי', וא"כ כל שחיטות שלhem בעופות נמי הוי דבודקים גם את הושט, וגמר אס לא הי' נשחט, וכן לא הי' מצי מביא ראי' ממעשה בכל يوم ודוו"ק.

על"ש א"ר חיכים יוסף בר' בטטרופות כ"ר, הנה לדעת רשי' דמה"ת

שיך למצות כיסוי, דהרי בעין עפר למטה, ומפרשין הקרא דושפך את דמו בעפר וגס וכיסחו בעפר, דהרי בעפר קאי נמי על ושפך, וכן יש לפреш מה דאמר שם בפרק כיסוי הדם דבעין עפר למטה מדכתיב, "בעפר" ולא כתיב "עפר" דכוonto דאלו קאי רק על וכשו הוויל"ל עפר אבל אי קאי גם אושפץ אז שפיר כתיב ושפך בעפר, והוא דבר נאה ומתΚבל בס"ד ודוו"ק.

ד' כ"ח ע"א גמר', הוא דאמר כי האי תנא, דתני' ר"א הקפר ברבי אומר, מה ת"ל אך כאשר יاقل את הצבי ואת האיל וכו', מה פסה"מ בשחיטה, אף צבי ואיל בשחיטה וכו', עיין לעיל י"ז, ע"א דקאמר שם בשלמא לר"ע היינו דכתיב אך כאשר יاقل וכו', ופרש"י ז"ל, "אך כאשר יاقل עכשו צבי ואיל בטומאה, ר"ל דהא לא בעי שחיטה), כן תאכלנו לבקר וצאן משתכניםו לארץ, שאע"פ שאני מטעין שחיטה לחולין שתמכנסו לארץ, אבל עכשו, אין צrisk' לאכול בטורת הקודש, אלא צבי ואיל של עכשו, שהטמא והטהר יאכלו בקערה אתחת' עכ"ל הרי צבי ואיל דהאי קרא בצבאי ואיל שבמבדר מירידי דלא תעון שחיטה, אבל מה שמקיש לבס"מ של אחר כניסtan, כי פסה"מ במבדר ג"כ לא היו בשחיטה אלא בנחירה וכמוש"כ התוס' שם ד"ה ר"ע, ויל"י בזה מה דקשה, דלפי הגמ' דילן, ذקרה דזוחבת בפסה"מ במבדר וכמוש"כ רשי' כאן, שחיטה בחולין גרידא מנ"ל, אלא דלפי הנ"ל, שוב ילפינו בקר וצאן של חולין מצבי ואיל, דכמו צבי ואיל טען שחיטה לאחר כניסtan, כן גם בקר וצאן של חולין, כי היקש זה דרשת גמורה היא, ודוו"ק. על"ש גמר' רבי היא דתני' רבי אומר זוחבת כאשר צויתיך, מלמד שצטווה משה וכו', הנה יש להעיר הרבה על האי מימרא דרבי.

א' **למה** לא נפרש כפושטא דכאשר צויתיך בקדשים, דהרי כבר נצטו על השחיטה בקדשים, דכתיב ושותת את בן הבקר, והרמב"ן עה"ת כתוב באמת, דכן הוא העיקר, וכן נשנה בספר, וק"ז בעחחת"ס כתוב דרוב התנאים חולקים זה על רב, ומפרשין כאשר צויתיך בקדשים ואני אומר אם כן הוא אכן הביאו הרמב"ם האי רבי וכן הטור מביאו בראש הל' שחיטה, וכל הדין דיש שחיטה לעוף מן התורה, הלא אין לו סמק' אחר רק האי ברייתא דרבי, כאשר תראה בביאורינו בפתחה ואיך נאמר דפירושו בקרא רחוק וڌוחק, ורוב התנאים חולקין עליו, ואנן מ"מ על האי דרשת כסמכין.

ב' **למה** השמייט רבי עיקר הל' שחיטה שהוא, מה דאמר שモאל לעיל דף ט' ע"א שהי' דרשה חלה הגרמה ועיקור, ומציין להל' שחיטה קנה ושת ורוב א' בעוף ורוב ב' בהמה שהוא ג"כ הכל' נהירה לדעת רשי' ותוס', דגס נהירה בעין בסימנים, ומסתמא בעין שיעור, כמה מן הסימנים צrisk' לנחרור.

ג' **איך** מוכנס בקרא דכאשר צויתיך, דקאי מפורש אברך וצאן, גם עוף דלא נזכר כלל בקרא, והתוס' הרגישו בקושי' עצומה הלאו, ורוצים לתרצה עי' שדרשו רשותות וגמטריה של כאשר, ואיה מצינו בכל הש"ס שמצוה ולא דאורית', הי' נבנה על גמטריה' מושכלת צאו.

ד' **קושי'** תוס' על הגמר', מה לא הביא בר קפרא דלעיל, דדרש מזאת תורה הbhמה והעוף דהטיל הכתוב לעוף בין בהמה לדגים, ומה דלא הקשו דהוומ"ל דתנא דברייתא דלעיל הוא, דלמד מזאת תורה הbhמה והעוף, דאיתא לומר מה בהמה בשחיטה אף עוף בשחיטה, הוא משומם דשם סתמא נשנית ולא נזכר שם התנא, אבל באמת הקושי' על הגמ' יותר עצומה, דמה פריך מאן תנא דפליג עלי' דר"א הקפר, כיון דכבר הביא לעיל כמה תנאים, דס"ל

הדם, וגם ושפק את דמו כתיב בחיה ועופר מן הוצאה הדם ממש קמשתעי וכאשר הארכתי באזה לעמלה ומספר אילא מקום טובא לולמר דאורידין קפיד בשחיטה, וכן מפורש ברשי"זיל שכתוב בד"ה דרס בהן, זיל, "שהחיטה ממש בעי ר"י או לא, ר"י לא שמי עלי הא דר"ח עכ"ל, הרוי דאם שחיטה ממש בעי ר"י, איז ליתא לד"ח דמחלוקת בין עופר להמה, דלאו משום דם הוא, אלא משום דשיך לשחיטה, ואיז עכ"ב מה"ת הוא ולעכבר, ואינו דומה למייעוט בתרא, דמה"ת אילא חילוק בין לכתיחה לדיעבד, משום דשם אתה ההלכה דרבבו של אחד כמותו, אבל כאן, אי שחיטה הוצאה דם הנפש הוא, עכ"ב הוורידין מעכבים דבלא ווירידין ליכא שפיקת דם הנפש, וכל זאת פשוט וברור, ודוק".

דף כ"ט ע"א גמר', חדא בחולין וחילא בקדשים וצריכא וכו', יש לתמורה טובא על האי צריכתא, דהאי טעמא לדם הוא צריך, לא מספיק אלא להזכיר לכתיחה כל הסימן, אבל לא לפסול בדייעבד, וכאשר קאמר נמי ליקמן, דairiyi דקאמר עד שישחות את הוורידין בקדשים, אמאי פליינו רבנן עלי, וכתבו התוס' בריש פרקן להוכיח מהזיה, דרי"ר רק לכתיחה קאמר ולא לעכבר עי"ש, הרוי דהאי טעמא לדם הוא צריך אין כדי לפסול השחיטה, וכן כתוב המעייט' על הרא"ש בריש פרקן, וכש"כ דקשה לצד השני של הצריכתא, דקאמר, דאי אשמעין בקדשים דסגי ברוב, הו"א דבחולין דלא צריך לדם, גם בפלגא סגי, ואיז מהיכי תיתי, דמה"ת דשיך לגוף השחיטה, ודאי דין חילוק בין קדים לחולין, אבל מה שנעל"ד באזה, דהאי צריכתא קאי על ההלכה דקתןני רב"ד דאתא על הושט ועל הקנה ועל רוב א' בעופר ועל רוב ב' בהמה, דכתבנו לעיל דרישא סותר לסייע. וכן פרשונה לפי שיטת הרמב"ם ורש"י, דאיicia לכתיחה ודיעבד בהאי הלהכה, דלכתיחה בעינן סי' שלמים, ובדייעבד דרבא נמי שפיר דמי, וע"ז קאמר עתה, דלולי דASHמעין תנא בקדשים והחולין חד שיעורא אילא, ושווין hon זה בהז, היינו מתרצים האי הלהכה הכה, על הושט ועל הקנה בקדשים, ומושום לדם הוא צריך, הצריכה התורה שחיטתת כל הסימנים, ועל רוב וכוי' הוא בחולין, דלא צריך לדם, ואי אשמעין בקדשים סגי ברוב, עדין יש מקום לפреш ההלכה דעת הושט ועל הקנה בחולין, ומופטרש להיפך דסגי בכל דחו, דהיאנו מעשה טרופות, והא דקאמר בפלגא סגי אין הכוונה פלאגא דוקא אלא ה"ה פחות מפלגא, ותדע דבקנה ודאי דגס בפלגא לא סגי, דהא פשיטה דעת' פ מעשה טרופות בעינן, ועכ"ב על הושט קאי משום דמייטרף בפחות מרוב, אבל נקט פלאגא אבל לאו דוקא פלאגא ממש, ובהכי ה"י ההלכה מתפריש יפה, וכדי ליתן טעם דמהיכי תיתי נחילק בין קדים לחולין, קאמר האי טעמא דבקדים לדם הוא צריך, لكن מסתבר לאוקמי האי הלהכה דקאמר שני שיעורין, שיעור הגודל בקדשים, ושיעור הקטן בחולין, אבל לא דאנן הוה פסלין מה"ט בקדשים בשחט רוק ורבא, ובזה תבין דברי התוס' בד"ה, אבל בחולין דלאו לדם הוא צריך, אםא בפלגא סגי, שנטקש לו, והא קתני חי' א' בעופר ואחד וחצי בהמה שחיתתו פסולה, ולכןו מה קשי' להו, דהא אפשר דמדרבנן פסולה, וכמו דומוקמין לעיל אליבא דמ"ד מע"מ כרוב, אבל לפי האמור דהאי פלאגא דהכא, לאו פלאגא ממש קאמר, אלא מעשה טרופות, וכי אושט, אין מקום לפסול מדרבנן, דכיוון דגס בכ"ש סגי ליכא למיגזר מידי כמובן.

ומה מאד מיושב נמי באזה קוש"ה המהרש"א, שהקשה למה לא משני הש"ס לעיל, דפרק מהא דחצוי אחד בעופר, על רב דס"ל מע"מ כרוב דמתני' בקדשים ומשום לדם הוא צריך, ולפי הצעתנו לך"מ, דלעיל חצוי ממש קאמר רב דהוה כרוב, וא"כ א"א לומר בקדשים ממש דם בעינן ממשו ונוסף על הרוב, דבاهאי ממשו

לא עבי לכתיחה יותר מס"י אחד ורבנן הוא דחושו שהוא לא אתא למיעבד רובה חד, ייל דהכא ליתא להאי חשה, דילא ר' קשה מהא דאמרו לקמן קכ"ג ע"א דבטלית טבולת יום לא חיישין שלא יקרע רובה ויאמר על מחתה או פחות שחיטה וזהו רוב, משום דלא חס עללה למיקרעה בשופע, וא"כ הכא בשחיטה ודאי דלא חס למישחט ואיך חששו שלא ישחוט רובה, אבל הענין לכך הוא, דחושו שהוא יארע שלא ישחוט רובה ויעבור זמן שהי' להשלים השחיטה, ואיז יהי' דררא דמונוא והפסד, דיצטרך להתריף, לכן ידמה על מהצחה שהוא רוב, ולכן החמירו לשחוט לכתיחה כל שני הסימנים, ומילא הוא רואך שיארע לו שחיטה מצומצמת זו, אמור מעתה כל זאת במקומות שאין אותו הקנה כדי שלא לנגע בשופט, שפיר חששו שהוא יארע לו שחיטה מצומצמת, ולהשלים לא יהיה בידו, משום שייעבור זמן שיעור שהי', והיה' החשש שהוא נקב הושט או דבאותן נקב הושט ולא יכול להוסיף על הקנה משום שהי' אבל שאוזח את הקנה באופן דבטח לא שיקח החשש שהוא יארע על מהצחה שהוא רוב והא מציין להשלים כל היום, כי ממן' אי אילא רובה בקנה כבר איתכשר ואי ליכא רובה הרי על חצי קנה פגום מציין להושט כ"ש, כמו שנינו בסוף העמוד בשחט חצי גרגרת ושחה בה וגמרה אח"כ דשחיטתו כשרה ממ"ג, ואי דריש"י דשהי' במייעוט בתרא נמי לחומרה דמסיק בתיקו, מ"מ כאן בספק לית לו בה, וזה קרא לי' חכמה עד שאמר חכמים ברי וכו'.

ולדעת הרמב"ם דצרכי מה"ת לכתיחה ב' סי' צ"ל היינו במקומות אפשר, אבל כאן כיון שלא אפשר באופן אחר שרין לי' לשחוט לכתיחה רוק סימן אחד, אלא שלא ידעתו איזה חכמה אילא בא האי חידוש דין, ולומר כפשוטו נמצא דבר חכמה בהאי עצה דלשוחט רק הגרגרת בלבד, קשה ל渴לו, כי הוא דבר שככל בר ב' רב יכול לאמרו ואולי דיחידש לנו שלא נאמר כלל שהוושט איינו ראוי לשחיטה אפיו מחמת חש טרופות איינו ראוי מקרי ומילא גם שחיטתה הקנה לא מהני דהרי שניהם ראים לשחיטה בעינן, קמ"ל דהאי ראי מקרי, ויש בעינן זה חילקי דין ולא כל המקומות שותה, עיין בספקים דף פ"ח ע"ב ודוק.

ע"ש עבי ר' ירמי' ווירידין לר"י שהה בהן דרט בהן מהו, הלב אר"י רוצה להוכיח מכאן כיון שלא מישת רשי"י, דהאי בעי בחיליד ושחה במיעוט סי' קאי על מיעוט בתרא, דהרי כאן ודאי לא עללה ע"ד ר"י, דוירידין יעכיבו בדייעבד אם לא שחותן, דפשיטה דוירידין לא נאמרו בתורה או בהלמם"ס, אלא ודאי ר"י רק לכתיחה קאמר לשחות את הוורידין, ומ"מ מסתפק ר' ירמי' אולי שהי' ודרשה פושל בהם וסימן שהה ברור ע"ש.

ותמהני על גאון כמותו איך ישגה שגיאה רבתא זו, וגם עירובם דברים ראייתי כאן, דלכתיחה ודיעבד מה בעי הכא, דלפי דעתו, שלא נצרכו ווירידין לא בקראה ולא בהלה נס לכתיחה לא נצרכו להזכיר שחתון, ועכ"ב רק מדרבנן אצרך ווירידין וא"כ שפיר אפשר דאך בדייעבד פסול מדרבנן, ואם נניח לו דגס זאת פשיטה דרבנן לא תיקנו שחיטתו ווירידין לעיכובי ורק לכתיחה, א"כ נאמר דרב ירמי' עללה ע"ד דපלו במה דאצרכו רבנן לכתיחה, אית' ב' פסול שהי' ודרשה לפיסיל, וזה יותר ממה שסביר רשי"י, דריש"י במיעוט בתרא אמר למילוי' ודרשה לפיסיל ומפני שכתיחה בעין כל הסי' מה"ת וכך רצה ר"י לפסול שהי' ודרשה מה דאצרכו רבנן רק לכתיחה אתמהה.

אבל הדבר פשוט כביעה בכותחא דר' ירמי' קמסתפק אי' ר"י מדין שחיטה קאמר ומילא הוא מה"ת ולעכבר, ושפיר נצרכו בקראי, דהרי ושות' איזה דרשין דבמוקם שאב ושות' חטהו, מן

מושום דאגלאי מلتא למפרע דמעיקרא שם גם שחיטה עליה, א"כ איך קאמר לעיל דלפלוgi בהכחירה דפירה בתרי גברא או בתרי סודרא, והוא לכ"ע מטמא אגמל"ם דשחיטה הוה, ונדחק הרבה, אבל יפה כתוב בזה הלב אריה, דודאי מודה ר"ל על גוף השחיטה שams נגמרה בהכרח, אגמל"ם דכלול השחיטה הוה, וממילא האי גם לאו גם מכח הוא, ולכן بلا נתנקה עדין, נוכל האי גם להזכיר עתה אחר שנתגלה גם שחיטה הוא, אבל בנתנקה שצרכין אנו לומר דחשייר אז קודם הגilio, בזה סובר ר"ל ור"ח דעת ל' כוותי, שלא מהני הגilio על דבר המסתלק, דאנן בעין שאז כאשר הדם על הדלעת יקשר, ואז עדין לא נתגלה ור"י ורבי סברו, דהגילוי מהני גם על דבר המסתלק, שנאמר שעשה פעולתו אז קודם שנתקלה, ולכן אמרין אגמל"ם א"כ לאחר הגilio, לכ"ע מהני הגilio לדון עלי' כפי אשר נתגלה עתה, דינו לומר דכלול שחיטה מיקר, וממילא מצי הדם שניתז באמצעות השחיטות אחר הגilio, עכת"ד הלב אריה ז"ל וה"ה הדברים שנאמר למ"מ, ובזה ישבתי היטב קושי התוס' כאן ד"ה אר"ל שהקשו מאחר דס"ל רבא בזכחים לי' כר"ל, אכן לשחיטה וכו', למה לא חשב בהדי הני תלת הלכה כר"ל לבני ר"י ביבמות ל"ז ע"א, ולפי האמור פליגו א"י מהני אגמל"ם בדבר המסתלק, הרי הוא ממש אותו הפלוגתא בערך המועברת שהיא בין הני תלת, כי גם שם פליגו א"י מהני החלטה שכבר נסתלקה קודם הגilio שפהילה, וא"כ הינו לך ולמה החזירו מכך ההלכה, ר"ה בבבמה שמשחיטה גם על סי' א', אלא דלא מתכוון כי אם בשנים, וכאשר כתבו לנו ל"ב בסברת ר"ע, כי סברתו זה קיימות דגש ר' ישבע לא פlige עליה מסברא, אלא דה חזירו מכך ההלכה, כל שפסקה אפי' במיעוט סימנים בערך שחיטה פסולה ולא טרפה שיחטפה, וכן בגבור השחיטה כהונן, הדרין לסביר דגם סי' אחד שחיטה מיקרה לחיביו מושם שחווטי חז' צ"ל, וכן הבין ע"כ המהרש"ש ז"ל בהגותיו שם בסוגי' שבמיא ראי לסביר ר"ע, מהאי דכן עשה בה מעשה דחתאת העוף, דאם נפרש כפשו דחתאת העוף דוקא קאמר אדרבה הראי' תתhape לסתירה, אלא דמה שכתו התוס' דפסולה דקאמר לאו דוקא, הוא קשה מאי, אך אפשר לומר כן, כיון דר' יוסא בעצמו משנה לשונו בסוף דבריו מפסיק לחוב וקאמר אלא במיעוט סימנים פליגו, דלא מהшиб וליה לא מחיב, וכן מצאתי בהגות מהרש"ש שמתפלא ע"ז, אבל עוד יותר קשה על קושי התוס' שהקשו בעצם על פירושם, מהא דלקמן מי' ע"ב, דשותח בשבת בחוץ לע"ז חביב' ג' חטאות, והוצרך לאוקמא בחטא העוף ובחייב קנה פגום, אבל בזבח בהבמה לא, דמכי שחת סי' אחד אסורה ואיך מתחז בעפר הוא, והרי כאן מחיב לכ"ע בס' אחד בבבמה, ותריצו דשאני הכא דגמור השחיטה בפגם אבל התם כיון דלע"ז שחתה ונארה בס' אחד, אכן מתחז בעפר וקנטקלקלת בשחיטה יחשב עכת"ד התוס', וכבר צוחו על דברי התוס' אלו, דהלא מתחז בעפר דקאמר הש"ס שם, הינו דעתו אינה בהמת קודש הרואי' לבא לפנים, אבל לא שחשיטה תהיה נפסלת ע"ז, דהלא משנה שלימה הוא באוא"ב ובכיסוי הדם, דשותח לע"ז חביב' משום או"ב, וכיסוי הדם, ואיך קאמרו דהוה ננטקלקלת בשחיטה, ואין זה דומה למה שכתו התוס' בד"ה אירע פסול בשחיטתה ודוק, ולא עוד אלא דמי רואה, דלר"ל דסובר אינה לשחיטה וכו', ע"כ א"א לחביב בס' א' בחוץ, אם נאמר לצרכי עכ"פ למגור השחיטה כאשר כן הוא באממת, דהנה לקמן דף ל"ז ע"א, פליגו רבי ור' חייא בשוחט והתיי' גם על הדלעת בין סי' לסי' אי מכשיר או לא, וקאמר דפליגו בפלוגתת ר"י ור"ל, דרבי סובר דמכשיר סובר ישנה וכו', ור"ח דסובר אינו מכשיר סובר אינה וכו', וקאמר שם ר"פ, דהכל מודים היכא דלא נתנקה הדם דמכשיר, כי פליגו בנתנקה בין סי' לסי', ונתńska שם בחידושי הר"ן דקיוון דקאמר דליך' ע"ב بلا נתנקה מכשיר, ע"כ

יותר לא יצא גם יותר, ועוד דלעיל לא קאי לפרש ההלכה, כי היכי דנימא דהא דקאמר על הושט ועל הקנה מוחצה קאמר ומيري בחולין דהרי ההלכה דעל הושט ועל הקנה לא מיתפרש אלא כלו או מעשה טרפות, אבל מוחצה מהיכי תיתי, וא"כ איןו אלא מדרבנו ומהיכי תיתי דנסpoll קדשים בשבל זה, וזה ברור ואמת ואין צורך לכל מה שנחקרו האחרונים בזה ודוו"ק.

ע"ב גמר' אר"ל מושום לו סי' סבא אינה לשחיטה אלא לבסוף, ור"י אמר ישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף, אמר רבא הכל מודים וכו', לא נחלקו אלא בשחת סימן אחד בחוץ וס' אחד בפנים, למ"ד ישנה וכו' מחיב ולמ"ד אינה וכו' לא מחיב, אמר לו רבא ב"ש, מ"ר לא אמר היכי ומנו ר' יוסף, והיכי דשתוט סי' אחד בחוץ וס' אחד בפנים נמי פסול, שהרי עשה בה מעשה דחתאת העוף בחוץ, לא נחלקו אלא כמו שחת מיעוט סימנים בחוץ וגמר בפנים, זהה מחייב וליה לא מחיב, עכ"ל הגמ', והיא מוקשה עד מאי יוצא ואני בא בה, רשי' ז"ל פי' דבעוף קאי, והתוס' דחו דאי' לפרש כן, لكن פרשו דבבבמה קאי, והי' מיטפר לר"מ' דחייב, אבל חידש לנו ר' יוסף, דמ"מ מודה האי' מ"ד דחייב, מושום שעשה מעשה דחתאת העוף, והא דקאמר רק פסולה לאו דוקא חביב' נמי לכ"ע, ז"ל הא דקאמר שעשה בה מעשה דחתאת העוף, לשנא דלעיל מניה נקט, והכוונה שעשה שחיטה העוף דעלמא, דקיוון דמצינן בערך בס' אחד שחיטה מקרי, ה"ה בבבמה שמשחיטה גם על סי' א', אלא דלא מתכוון כי אם בשנים, וכאשר כתבו לנו ל"ב בסברת ר"ע, כי סברתו זה קיימות דגש ר' ישבע לא פlige עליה מסברא, אלא דה חזירו מכך ההלכה, כל שפסקה אפי' במיעוט סימנים הוה שחיטה פסולה ולא טרפה שיחטפה, וכן בגבור השחיטה כהונן, הדרין לסביר דגם סי' אחד שחיטה מיקרה לחיביו מושם שחווטי חז' צ"ל, וכן הבין ע"כ המהרש"ש ז"ל בהגותיו שם בסוגי' שבמיא ראי לסביר ר"ע, מהאי דכן עשה בה מעשה דחתאת העוף, דאם נפרש כפשו דחתאת העוף דוקא קאמר אדרבה הראי' תתhape לסתירה, אלא דמה שכתו התוס' דפסולה דקאמר לאו דוקא, הוא קשה מאי, אך אפשר לומר כן, כיון דר' יוסא בעצמו משנה לשונו בסוף דבריו מפסיק לחוב וקאמר אלא במיעוט סימנים פליגו, דלא מהшиб וליה לא מחיב, וכן מצאתי בהגות מהרש"ש שמתפלא ע"ז, אבל עוד יותר קשה על קושי התוס' שהקשו בעצם על פירושם, מהא דלקמן מי' ע"ב, דשותח בשבת בחוץ לע"ז חביב' ג' חטאות, והוצרך לאוקמא בחטא העוף ובחייב קנה פגום, אבל בזבח בהבמה לא, דמכי שחת סי' אחד אסורה ואיך מתחז בעפר הוא, והרי כאן מחיב לכ"ע בס' אחד בבבמה, ותריצו דשאני הכא דגמור השחיטה בפגם אבל התם כיון דלע"ז שחתה ונארה בס' אחד, אכן מתחז בעפר וקנטקלקלת בשחיטה יחשב עכת"ד התוס', וכבר צוחו על דברי התוס' אלו, דהלא מתחז בעפר דקאמר הש"ס שם, הינו דעתו אינה בהמת קודש הרואי' לבא לפנים, אבל לא שחשיטה תהיה נפסלת ע"ז, דהלא משנה שלימה הוא באוא"ב ובכיסוי הדם, דשותח לע"ז חביב' משום או"ב, וכיסוי הדם, ואיך קאמרו דהוה ננטקלקלת בשחיטה, ואין זה דומה למה שכתו התוס' בד"ה אירע פסול בשחיטתה ודוק, ולא עוד אלא דמי רואה, דלר"ל דסובר אינה לשחיטה וכו', ע"כ א"א לחביב בס' א' בחוץ, אם נאמר לצרכי עכ"פ למגור השחיטה כאשר כן הוא באממת, דהנה לקמן דף ל"ז ע"א, פליגו רבי ור' חייא בשוחט והתיי' גם על הדלעת בין סי' לסי' אי מכשיר או לא, וקאמר דפליגו בפלוגתת ר"י ור"ל, דרבי סובר דמכשיר סובר ישנה וכו', ור"ח דסובר אינו מכשיר סובר אינה וכו', וקאמר שם ר"פ, דהכל מודים היכא דלא נתנקה הדם דמכשיר, כי פליגו בנתנקה בין סי' לסי', ונתńska שם בחידושי הר"ן דקיוון דקאמר דליך' ע"ב بلا נתנקה מכשיר, ע"כ

הקרבן נגד האי גilio, וכן קאמר דהיכי דשחטו ס"י אחד בחוץ, נoho דלגבוי חיויבא דכרת וחטאת דהוה נתנקנה הדם, פליגו ר"י ור"ל כנ"ל, אבל לענין פסול מודים דפסולה, מושום דעשה מעשה דחטאתי העוף, וכאשר פירשנו למעליה, דלישן דלעיל נקט, והכוונה דעשה מעשה דשחיטת העוף דלכ"ע שם שחיטה עליה, והיא כשרה, ע"י מהני הגilio כדי לפסול, אבל לגבי חיויבא ודאי פליגו, דהה הוה נתנקנה הדם, אלא דחידוש דפליגו גם במקצת סיימנים, וזה תלוי בפלוגנות אגמ"ל, אלא דלר"י לשיטתו, גם על נקב הושט לבד, שם שחיטה עליה, אפילו מותועס"ס סוףDKאמר, מתחילה ממש קאמר, דהינו מיד שעשה בשוט משעה טרופות, ולר"ל לשיטתו על נקה"וו לאו שם שחיטה עליה, עלי', ולסוףDKאמר היינו בסוף ס"י אחד, אז שם שחיטה עליה, אפילו הפסיק, אלא דשחיטה פסולה תקרה, ולגבוי שחיטה כשרה לבסוף ממש בעין, והוא כפי שביארנו לקמן ל"ב דר"י יליף מההלהכה, דכל פסול בשחיטה נבלה, דכל מעשה טרופות בסימנים שם שחיטה פסולה עליה, באופן שא"א לשחות עוד אפי' שלא במקומות הנקב, מושום דלשתטי דל"ל כמוון דמונה בדיקולא דמי, גם במקומות הנקב ה"י מקום לשחות כראוי, דאיכא רוב חז' מהנקב בצירוף מיעוט בתרא, ומධאمراה לנ הלהכה דבמעיטו קמא מקרי פסול בשחיטה, הרי דנקה"וו יש לעלי' שם שחיטה פסולה, רק כה שגמרה ואפי' בהחכר, דכל שנגמר השחיטה, על ההתחלה לאחר שגמרה, מושום דשחיטה קירה, לאו דלא פסול הראשו שעה בשוט שם שחיטה כשרה עליה, וכך לא די שפסקול הקרבן אלא דחיב נמי השוחט, דמקרי שוחט בחוץ בהאי מיעוט סיימנים, אבל ר"ל לשיטתי" דאית ל"י כמוון דמונה בדיקולא דמי, דלעולם לא מציא יליף מן הלהכה דמ"ק נמי בשם שחיטה יקרה, דלעולם לאו שם שחיטה עליה, אבל פסל הוה, מושום דאנינו מצטרף לרוב החווט, כי המיעוט בתרא של הושט א"א לצרפו לרוב, דהוה חחותך בשבר המת, אבל לעולם מציא שחת שלא במקומות הנקב שחיטה המתרת מידי נבליה, וכיון דלאו בשם שחיטה יקרה, לא מיבעי דיאינו חייב כרת וחטא ל"ל, דל"ל אגמ"ל ולא מחייב אפי' בסימן שלם בחוץ, אלא דגמ' כשר הקרבן דניהו דלענן גוף השחיטה, גם הוא מודה אמרין אגמ"ל, אבל לא נתגלה אלא דגם האי מיעוט ש"יך לשחיטה זה לא נתגלה, ואיך יופסל הקרבן ע"י חלק מון השחיטה והותורה אמרה איש אשר ישחט וע"ז בלבד לאו שם שחיטה עלי', וכן כשר הקרבן.

ומעתה תראה איך כל פסקי הرمב"ס מכונינים, ומה שאמת ותורתו אמת, דהנה לגבי פלוגות' אגמ"ל, הלא איפסוק הלכתה כר"ל לנבי ר"י בחולץ למעוברת, ומיליא נס הכא בשחיטה דלא אמרין אגמ"ל לדבר המסתתק, אבל לגבי פלוגות' זו אי תחלת השחיטה דהינו נקה"וו בשם שחיטה יקרה אם בפיסול, להיות שחיטה פסולה, ולא תhani לה تو שחיטה לטורה מידי נבליה, אפילו שלא במקומות נקב, ואם לא בפיסול וגורה בהחכר שנאמר לגבי השחיטה עצמה אגמ"ל, דגם על האי מיעוט שם שחיטה כשרה עליה, או לא נאמר כן, בזאת הדברן לכלא דר"י ור"ל הלהכה כר"י, וכן פסק בה' שחיטה דשחט מקצת סיימנים ע"י נカリ השחיטה פסולה כר"י דישנה לשחיטה וכו', ומיעוט דגם המ"ק בשם שחיטה יקרה, והוה צבחו של נカリ, אבל לר"ל לא ה"י מיפור בכך, דלא קרין ב"י צבחו על מיעוט סיימנים, ומה שאמר רבא דהכל מודים היינו בס"י שלם ולא במיינט השט כנ"ל, ובפסח"מ פסק נמי דבשחט מיעוט סיימנים בחוץ דמיפסול, מושום דישנה וכו', וניהו דלא מיפור רק בשחיטה ולזה שתקרה שחיטה בעין הגilio של סוף השחיטה, הלא על גוף השחיטה גם ר"ל מודה אמרין אגמ"ל, כמו אמרין בלא נתנקנה הדם, אבל לענין חיויבא פסק דמייפטר ואפי' בסימן שלם, דבזה

השחיטה, ואי דלע"ז, הרי אכן פסקינו שחיטה שא"ר שמה שחיטה, ואחרי העין מצאת תליית' שאיתן כאן שום קושי' והכל מכון דהנה עיקר פלוגות' ר"י ור"ל הוא מבואר מתוך הסוגי', בהתי על הדלתע באגמל"מ בדבר המסתתק, אבל על גוף השחיטה לכ"ע אמרין אגמל"מ, לקרוא כל המעשה בשם שחיטה, דהינו דגס תחלתה לאו מעשה טרופות הוה, אלא חלק מחקקי השחיטה, ולסן כל שלא נתנקנה הדם מכשיר הדם עתה אחר הגilio, מושום דעתגלה דהאי דם לאו דם מכיה הוה כמש"כ לעיל, אלום כדי לחיב על ש"ח לא די ביה דניהם דעתגלה דגס התחללה ה"י שיק לשחיטה והיא חלק ממנה, עד שדים הניתן לאו דם מכיה נקרא, אלא דם שחיטה, אבל חלק שחיטה בשם שחיטה יקרה, לחיב עלי' חטא, וכן בשחט גו' מקצת סיימנים לדעת הרמב"ס ז"ל דלא בעין שחיטת ישראל דוקא, ולסן שחיטת נカリ דהוה כה אדם ה"י כשרה, אלא דאסורה מקרה דוקרא לך' ואכלת מזבחו, מכאן שזבחו אסור, ליכא למירר כמש"כ רשי"ז' ז"ל דפסול גס לר"ל, מושום דניהו דלאו שחיטת נカリ הוה, מ"מ פסולה, דהוה לי' כקוז בעלמא, זהה ליתא לרמב"ס דאם לא יקרה בשם שחיטת עכו"ם, אז כשר דלא מקרי זבחו, וניהו דהאי מיעוט עכ"פ אינו זבח ישראל, מה בכך והלא לא בעין זבח ישראל אלא למציה, רק כה אדם בעין והוא איכא וא"כ הוה ג"כ כשותפי חז' דבעינו זבח נカリ כדי לפסול, ואיך נאמר דתחלתה השחיטה זבחו מקרי, משום דמצטרף להיות חלק הזביה, כי היגלי לא פעיל רק שתהי' נකראת חלק מן השחיטה, ולא בשם זביה סתם, וכך לא נזכיר בגמ' במירא דרבא בהכל מודים, וכן במה דפליגו, רק שחט סיימן אחד, ולא מקצת סיימנים, ובסימן אחד כבר כתבנו דשםעין מדר"ע דבשם שחיטה יקרה אף בהמתה, אלא דעתגין אינה שחיטה כשרה עד ישיחוט סיימן השני, וכן קאמר דשחט סיימן אחד נカリ וסימן אחד יישראל, הכל מודים דפסולה, דהרי איכא שם זבח עכו"ם גם על סימן אחד אפי' بلا סימן שני, והא דקאמר שהרי עשה בה מעשה טרופות, הכוונה דאי לאו דאיכא מעשה טרופות בס"י אחד, ודאי דלא הוה שם שחיטה עלי', אבל כיון דאיכא מעשה טרופות, הוה שם שחיטה על סימן שלם, ואם תרצה לדקדק יותר אמריא לך' דרבא באמת ס"ל, דזובחת לגבי ישראל לעכבר נאמרה כאשר נראה מהה שאמר רבא לקמן ל"א ע"ב, בהא אזכרו ר' נתן לרבען מי כתיב וחתוכת וזבחת כתיב, וכוי' אכן לא פסקינו ביה כרבא, כאשר מתבואר באורך בקונטרמי מצה שמורה עיישי', וקאמר עוד דבעולות העוף אם מלך סי' אחד למטה וסי' אחד למטה וסי' אחד למטה, וכמש"כ הרשב"א פסולה, מושום דעשה דחטאתי העוף למטה, וכיוון דמצינן שם מליקה על סי' ז"ל, דמליקה דומי' דשחיטה בהז, וכיוון דמצינן שם מליקה על סי' ז"ל, דבעל העלה שם מליקה עלי', לפסלו בעשאו למטה אחד בחטאתי, ה"ה דבעולה שם מליקה עלי', אבל קאמר דפליגו שלא מציאותו, דכלל הניא לא בעין שום גilio, אבל קאמר דפליגו בשחט סי' אחד בחוץ וסי' אחד בפנים, דניהו דשם שחיטה איכא על סי' אחד, אבל לא שם שחיטה כשרה בעין, וזאת שהיא שחיטה כשרה תלי' בהגמר, דאם לא גמורה או גמורה בפיסול, הרי פטור דלאו שחיטה כשרה יקרה אלא שחיטה כשרה בעין, וזאת שהיא שחיטה כשרה תלי' בהגמר, דאם מסתתק, חייב כרת וחטא על סימן אחד בחוץ, אם גמורו בהחכר בפונים, ולמ"ד דלא אמרין אגמ"ל לדבר המסתתק, לא מחייב וע"ז קאמר רבבה בש"ג, דר' יוסף לא קאמר הכי, דמשמע לעי' מدلלא אמר רבא דלענין לפסול קרבן נמי לא פליגו דפסול, דס"ל לרבעא דלר"ל קרבן כשר נמי הוה וזה ודאי ליתא, דהא אמרין בלא נתנקנה הדם לכ"ע מכשיר, מושום לגבי השחיטה עצמה כ"ע אית' לה אגמ"ל, ואיך לענין לפסול הקרבן הוה בלא נתנקנה הדם, דעתה שהקרבן לפניך אגמ"ל דעתחט בחוץ סי' אחד שחיטה כשרה, ואיך נכשיר

כמו שסבירו התוס', דמנין לנו לילוף מבחן שחוט,adam ה' הקנה פגום במקצת דין לשחטו במקום אחר ולא עוד אלא דר"ל מרוא דין Hai שמעתא, הוא בעצמו אומר לקמן ל"ב ע"ב' בדבשחט שלא במקומות חתק דין אינו אלא טרפה ומהני השחיטה לטהר מידי נבייה, וקשה היא השחיטה מפורעת בעינן, וכל שנפק במקומות אחד שוב אין השחיטה מפורעת במקומות השני, וניהו דשם פריך ע"ז מאידך דר"ל דס"ל בפסק הגרגרת הוה כמאן דמנון בדיקולא דמי, הרי ביארתי שם, דודוקא מותירוצו על מתני' דפסחא ג' הדר ב', אבל בגין הדין לבבי ושט קם דיני', בדנפק הוושט במקצתו, מציא שחט לעמלה או למטה לטהרו מדינ' נבליה, עי"ש, וא"כ יסתורו הני תרתי מירמות אהדי.

אבל לפע"ד נראה ברור, דהא דפosal לדעת רשי' ב' וג' מקומות אף בדיאכ'א רוב במ"א, היינו דוקא בוושט ובשהתחל במקומות אחד, ולא גמר הרוב והתחילה לעיל ריש ד' ח' ע"א, איך יכול שוחט אשר באבר, דבר הקשתי לעיל ריש ד' ח' ע"א, כי יכול שוחט רב בשחט ב' וג' מקומות בוושט, כפי מה דפסקין דכנגד מה שוחט לא מצטרף לרוב אלא בהיקף, וא"כ האי דחתה תhil בושט ביל' לנמרו מעשה טרפות, בעלמא הוא, והלא בלא"ה הקשו הרשב' וא' רשי' לעיל ד' כ' ע"ב, דבכל שחגemo הרוי אגמל' מ' דשייך לשחיטה, אבל כאן טרפות, אלא דכל שחגemo הרוי אגמל' מ' דשייך לשחיטה, אבל כאן בתחיל בושט והניחו מנוקב, וא"כ שוחט לעמלה או למטה, מה שוחט בלא"ה הקשו הרשב' וא' רשי' לא יופסל בהאי נקב דלא שייך לשחיטה, אבל התירוץ בזיה הוא, כיון דביהיקף מצטרף למה שלמעלה ולמטה, שפיר שמשחח עליון מה תאמור, וא"כ יופסל ע"י מה שוחט כננד הנקב, כמו דהוא פסلين סכך מלובנת אי לאו דביה' ש' מרוחה רוח, משום צדדין לעיל שם, שאני התם, דע"י שריפה או קו"ז ודאי מיפסל משום דיש טרפות לחצוי חיות אבל כאן דנעשה בסכך ובדרך שחחיטה, הרי ממי'ן כשר אדם אין טרפות לח' ח' פשיטה דכשר ואם יש טרפות לח' ח' ע"כ לומר דפועל בקרב המיתה גם מה שכננד השחוט, וא"כ הרי הוא מוסיף על השחיטה מה דלא מפסיק, וכמו דאם שוחט עוף בקנה ומkeit השוטט אפילו ניקב תחלה הוושט, דלית לנ' בה, ולא נאמר דהרי ניקב הוושט תחילת והאי נקב בוושט ראוי לצרפו לשחיטה בלבד, וע"כ לומר כיון דהוא אוינו מצטרף לשחיטה שנגמרה בקנה הרי זה תוספת לשחיטה שאינו מפסיק, וזה אמרת וצדקה.

אמנם כל זאת למ"ד דלא בעינן השחיטה מפורעת, אבל למ"ד דבעינן השחיטה מפורעת, ויליף זאת מקרה דח' שחוט, הרי השחיטה שאינה מפורעת פסול שחחיטה הוה. כמו שהי' ודרשה ואיינך פסולין שחחיטה, וא"כ האי מקצת חתק בושט לאחר שסילק ידו מן השחיטה, באופן שא"א להוציא עוד על החתק, הרי האי מקצת חתק בושט הוה שחחיטה שאינה מפורעת, וזה פסול שחחיטה כדרשה, ומה מהני שאח' כ' שוחט שחחיטה מפורעת במקומות אחר, כיון דאחר שעירור שהי', שאינו יכול להוציא עליון הו"ל למפרע שחחיטה שאינה מפורעת, שהוא פסול שחחיטה, ולפ"ז גם בעוף, להאי מאן דפosal שחחיטה שאינה מפורעת, צרך לייזר שלא לנקב את הוושט תחילת כיון דיאכ'א רוב במ"א, הרי שפיר הוה מפורעת, והתוס' דחקו מאד בישובם, לומר כיון דנחתך גם למעליה או למטה ואפילו במקצת, שוב אינה מפורעת, והוא פלא דרש' ע"כ אינו סובר כו, דעת מאפרע ע"ל, וכן מפורעת אז'ל. מוגלה ונכרת דהינו במ"א עכ' ל', ואין טעם זה מספיק ליפסל אלא בדיאכ'א רוב במ"א אבל בדיאכ'א רוב במ"א אלא דיאכ'א רובל מעליה ולמטה אייזה חתק ליפסל, הכי הול'ל, מפורעת מגולה ונכרת, דהיינו שוכן בו חתק חז' מן הרוב למעליה ולמטה, אז לא מרווח, אבל מלשון דהינו במ"א שכ' רשי' מוכיח דכל דיאכ'א רוב במ"א מפורעת מיקרי, וגם הילפוטא מבחן אינו מותפרש שפיר לדעת רשי', אם נפרשחו

הכח' כר"ל, דעל דבר המסתלק לא אמרין אגמ"ל, דלחיב על מעשה המסתלק קודם הגilio, הוה כמו נתנקה הדם דלא מכשיר, והבן הדברים כי הם אמתים תל"ת.

ורחי והרי לך מבורר גם מותoxic סוג' ז' דר"י ודר' פליגו, אי נkeh'יו נבלה דהינו כשחיטה פסולה, ופסקין קר"י ולא תקsha לך קושי' התוס', דרבא ס"ל בזבחים כר"ל, לגבי אגמ"ל דוקא ס"ל כר"ל אבל לא לעניין אם שם שחחיטה על תחלת השחיטה, ובפרט לפי מה שנראה, דרבא ל"ל כל הא חדש ר' יוסף דגם במשמעותם פליגו, ולא עוד אלא דמוכרח דרבא ל"ל כל, דעל המציאות שם שחחיטה פסולה עליון דה הוא מתרץ סתוות המשניות ד' ל"ב ע"ב, דכאן שחחיטה ואח' פסק, דאו פסול בשחיטה מקר', אבל פסק ולבסוף שחחיטה, בדבר אחר גרים לה ליפסל, הרי דהוא סבר דאפי' בסימן שלם שפסק, אין עליו שם שחחיטה פסולה, ובזה נתישב היטב מה שתמה הראש יוסף עליון היש' ז'ל, על שהקשה על הרמב"ם ז'ל דהشمיט הא דamaro, בהכשרה דפירה פליגו בתاري גברי או בתاري סודרא, והראש יוסף שפך עליון סוללה, דנעלם ממנה, דהרבמ"ס פסק ישנה כי' כר' ז' וזה ליתא לפ' ביאורנו דיפה הקשה היש' ז' דנייהו דלגביה התחלת השחיטה פסקין קר' ז' דהשחיטה מתחלת ממי'ק, אבל לגבי אגמ"ל הדבר הראשון כיון דזהו פסקין כר' ז' ולכן לרמב"ם לפסק הראיש טהור כיון דשהפסק הרמב"ס בפ' ה' ב' טומאות אוכליין, בנית' דם בין סי' לסי', ונתקנה דתולין לא אוכליין ולא שורפין, וזה כר' איש בגמ' דקምרש תולין דרי' חייא הכה, משום דפסוקי מספקא לי', ישנה וכו' או אינה וכו', הרי דהא דפסקין כר' ז' בחולץ לערבות, וגם בגין שחחיטה, אינו מכח ודאי, אלא לחומרה לא אמרין אגמ"ל אדבר המסתלק, וא"כ א"א לטהר בתاري גברי אלא חולין, וזאת איינו מפורש בגמ', ولكن השמיתו הרמב"ס, וסמך שנלמד סתום מן המפורש, אולם התוס' שישבו דגס לר' הגרגרת עצמו כמאן דמנון בדיקולא דמי, וא"כ גם לדידי' נkeh'יו רק טרפה ולא נבלה, וממילא לא הוה לשחיטה פסולה, ולא מציא לפרש דפליגו ר' ז' ודר' בתרתי כנ'ל' ולכן הוצרכו ליכנס בדוחקים שונים בפירוש השוג'.

ד' ל' ז' ע"א גמר', אמר ר' ז' אמר רב השוחט בשנים ושלש מקומות שהחיטה כשרה, והעיר הת'ח'יך, מה עניין מירוא לו לאין, בשלמא לפ' השאלות דמייר'י דבין הכל איכא רוב, י"ל דקא אמתני' דקטני' דרובהagi, וקאמר רב דהאי רוב אפילו הוה מצורף משנים ושלוש מקומות נמי שפיר דמי, אבל לשיטת רשי' דמפרש דדוקא בדיאכ'א רוב במקומות אחד מכחיר ריב, ושמואל פליג גם ע"ז משום דבכ'ג'ו' ליכא שחחיטה מפורעת, דיו זה יותר הי' מקומו על המשנה דשנים אווחין בסכך הסמוך בעמוד, וגם יתר הקושיות שהקשה שם על פרשי' עד שמכרע' דעיקר בשאלות עי"ש.

אולם לפע"ד נראה דרש' ז' ושאלות לא פלייגו ושניהם לדבר אחד נתקונו, וממילא יתיישב גם קושי' התוס' על רשי', שהקשה כיון דיאכ'א רוב במ"א, הרי שפיר הוה מפורעת, והתוס' דחקו מאד בישובם, לומר כיון דנחתך גם למעליה או למטה ואפילו במקצת, שוב אינה מפורעת, והוא פלא דרש' ע"כ אינו סובר כו, דעת מאפרע ע"ל, וכן מפורעת אז'ל. מוגלה ונכרת דהינו במ"א עכ' ל', ואין טעם זה מספיק ליפסל אלא בדיאכ'א רוב במ"א אבל בדיאכ'א רוב במ"א לא מרווח, אבל מלשון דהינו חז' מן הרוב למעליה ולמטה, אז לא מרווח, אבל מלשון דהינו במ"א שכ' רשי' מוכיח דכל דיאכ'א רוב במ"א מפורעת מיקרי, וגם הילפוטא מבחן אינו מותפרש שפיר לדעת רשי', אם נפרשחו

בהרבה מקומות, דהא דהשחיטה מתרת מיד הוא דבר חדש גודל, ועכ"פ אין להסיק עליו, ולכן אני אומר דניהו דלאחר שחיטה מיד, מותר לחזור צוית בשר מבית השחיטה, וכמו שעשינו בבריתא דלאקמן, אבל מי שחוותך כיitz בשער אחר שחיטה רוב הסימנים קודם שישילק השוחט את ידו, מלגמורו השחיטה בכל הסימנים מצוייה עליו מה'ית לדעת רשי" ורמב"ם, הרוי זה לוכה משום אבמה"ח, דרך אחר שחיטה דlatentלה התורה המפרכסת, וכן אחר שחיתות רוב הsei" ויסלק את ידו באופן דתו לא מץ גמרן מפני פסול שהאיי", אבל כל זמן שעסוק בשחיטה לא, ולולי דמיסתפינהו, הייתי אומר באמת לא התירה מפרכסת רק בשחיטה שלמה שהיא שחיטה latentלה, אבל בשחיטת דעתך ברוב הסימנים צריך להמתין עד שמתהה ממש, ובזה היינו מבנים מה שחלקו התורה שחיטה לשנים latentלה ודיעבד, ועיין בفتיחה עיקר ג' שוגן לענין שחיטה שאינה ראייה כתבתי דאיתנה מתרת אסור אבמה"ח, עיי"ש, וממילא שפיר מיפויSEL במעטות בתרא כמו במ"ק דהרי למ"ד יש טרופות לחצי חיים, הה"ה דלאחר כל הסימנים כל זמן שהוא חי היה נטרופת עיי' נקובת הבני מעיים, אי לאו דלאחר שחיטה מותרת מיד שפיר שייך בה גם דלאחר שחיתות רוב הsei" אינה מותרת מיד שפיר שייך בה גם טרופת וכן פסול שחיטה במ"ת, כנפלו"ד נכון להמליץ بعد שיתת רש"י זל.

אולס הרמב"ם, ע"ג דס"ל כרשי"ד דכתחלה בעין סיימים כולם שחווטים מה"ת, וויתר מרשי"ד אפילו בעוף הדין כן, מ"מ לא ניחא לוי' לפرش האיבע במב"ת, ומפרשנה כפושטה דבמיעוט קמא קמבעי בחלה, אבל בשחויי, השכיל לפרש דהאיבע דשהה במיעוט סיימים קראי על שיעור השהיי, דהוא כדי הגבה והרכבה ושחיטה, וקמבעי אי שישור כולה שחיטה, או וכשיעור שחיתות מיעוט סיימים סגי, יש�性ות אבל אף הלאו אונז הראב"ט גוז גרבוב גרבוב

ביאורנו זה ליתא דבנוגרת גם ברוב במ"א כשר, ובושט גם כל הסימן לא מהני מחמת הפסול של המיעוט שאינה מפורעת, והדבר חדש, אבל לפ"ד ראוי לקבלו, כדי שלא לדוחק יותר דוחק בדעת רשיי ציל ודו"ק.

ע"ב גמר' בעי ר"פ החlid במשמעות סי' מא', תיקו, פרש"י זיל' דבמשמעות בתרא קמבעי, וסליק בתיקו, וכן בהגימה מספקא כל דלמא כרבנן טריפאי, וכמ"ד דוגם בשחת שני שלישים והגרים שלוש פליגו, כן הוא שיטת רש"י, ורב"ס בתוס' כתוב דהगימה שאני דשלא במקום שחיטה ודאי לא נפסלת, אחר שהחט הרוב במקום שחיטה, דהוא كالו שחט ברגלה, ור"ל, דאפייל נפרש כרש"י דהאיבע דהכא במעטות בתרא קאי, ומ"מ בהגימה לייכא למיבעי כמו בחלה ושהיי', דכל עצמיות האיבע הוא, מושום דלכתחלה בעין שחיתת כל הסמין, א"כ עדיין הוא עסוק בשחיטה, אבל בשגמר שלא במקום שחיטה, הרי לא גמר שחיתה, כי מה שחתח' לעלה ממקום שחיטה הוא כחוותך ברגלה, ואיך יופסל בשביב זה, שחיתה שכבר נגמרה ע"י הרוב במקום שחיטה, ובער אני ולא עד דמה יענה הריב"ס, על האי מ"ד לעיל בסוגי' דሞגרמת דמפרשן כן פלוגתא דרבנן וריב"י דמתנית' דשותת לתוכה הטבעת, דבשחט שני שלישים והגרים שליש פסלו רבנן, אע"ג דמודדים שאם הי פוסק בשחיטתה שני שלישים הי' מתקשר, וכמש"כ שם הריב"ה זיל' וכאשר הארכתי לעיל בזה עי"ש, הרי דסבירותי דהוא כחוותך ברגלו ליתא, כי באמות ע"ז אתה ההלכה דליפסול השחיטה חשוב מקום שחיטה, דבר תבנו דבכל פסול שחיטה, לא בעין ההלכה על כולה בדרישה וביעיר דזאת נשמע מקרה דשותת, אלא ההלכה אתה על מקצת בפייסול, ומעתה נולד הספק עלizia מקצת בפייסול אתה ההלכה, אם על מיעוטים קמא דוקא, או אף על מיעוטים בתרא, וא"כ שפיר כתוב רש"י דאם כאן מסיק בתיקו, ה"ה דצרכין לחוש לרבות טריפאי ואליבא דהאי מ"ד דאף בהגרים לבסוף פסלו, אלא דההיב"ס הכי קא קשי לי' לרשי' דכוין דמסיק לעיל דההכתא כריב"י, איך יש לדעת רבנן טריפאי ואי' משומס דמסיק כאן בתיקו בחלה, הלא יש סברא חלק בין שאר פסול' שחיטה להגימה, ואי' דרבנן טריפאי לא מחקלים, אבל ריב"י מחלוקת כנ"ל ומ"מ בחלה הספק עומד במקומו, אלא דיויתר הי' לו להקשوت על פרש"י, دائم' מסיק הכא בתיקו, על דבר שנחלקו בה רבנן וריב"י במשנה, וזאת הועי' עצומה על רש"י

והנה אי לדעת רשי"י מדאורייתא קמבעי לפסול או רק מדרבן בזה יש חילוק דעתות בין האחוריים ז"ל, דנhydro דהא פשיטה לנו, דמדאורייתא בעין כתבה כל הסימן לדעת רשי"י וכמו ש'ג'ב הרמב"ם ז"ל, מ"מ לא מסתבר לנו לומר דמיפסל השחיטה במעטות בתרא מה"ת, וכן כתוב מהרש"ל ז"ל דגם לרשי"ק מדרבן קמבעי לי' לפסול, אלא דלפ"ז נצמתה הקושי' איך פסק רשי"י לחומרא בדרבנן בספקא דרבנן, וכ' ע"ז הרаш"י יוסף ז"ל, דמשום חזקת אישור דבמהה, אזلين גם בספקא דרבנן לחומרא, והנה גם בזה יש פלוגותא, אלא דלא הבנתי איזה חזקת אישור איכא הכא, כיון דמה"ת יצא בהיתר, ועל אישור דרבנן אנו מסופקים אי אסרי זה, ושב שמעתתא איכא כיוצא בזה, אבל איינו דומה לדחכה גור"ב תבשיטם

אבל חוץ מכל זה, לא שמעתי מעולם להעמיד על החזקה בספקא דדיןא, כי החזקה לא יכרי את הדין, لكن דברי הראש יוסף תומחים.

ולכן אין לנו מנוס אחר, אלא לומר דלשיטות רשי' באמת מדורייתא קמבעי לי', ואין לתמוה כל כך על הסברא דאית יופסל בעמויות בתרא כיון דאין בו צורך אלא לכתבה, שכבר כתבנו

והו ל' נקב בעלמא וטרפה, ע"ש, ועין ל�מן שם שכותבי לישב שיטת ר"ת וד"ק.

בא"ד ור' אושעיא מפרש החליד במיועוט סי' הינו לאחר שחחת הרוב האחד והחליד תחת המיועוט שנשאר וחוט סי' השני, ושזה בכליות סי' דלקמן, מפרש דקאי אשוחט בסכין רעה וכו', אבל כאן שכבר חתק רבו הרוי הוא אלו נחתק כלו, וכشمוליך ומביא כל הימים באותו מיועוטא, והוא אלו חותך ביד וברגלו ויש כאן שהי' פסולה, עכ"ל.

כבר כתבנו לעיל, דלシיטה זו צרכין לפרש ההלכה דעתן רב**י** בבריתיא לעיל, "דרוב אחד בעוף ורוב שנים בהמה" הוא השיעור דלכתלה ורישא דלהכה, "ועל הושט ועל הקנה"ATA לציין מוקם השחיטה, ולא שיעורה, ומפירוש זה הצמח האיבעי בחלה כיוון דהאי מיועוט הנשר כפסק דמי, דכמאן דמ"ד, עד שהו חותך בשער המת, והוא כמו עור דלא הוות בכל שחיטה למ"ד תחת העור אינו יודע, וכן מסופק לענין שהי' הינו אם עסוק בחתיכת חיי מיועוטא, יותר משיעור שהי' כיוון דהוה חותך ביד וברגלו, אי שהוא כשהי' בהמה בין סימן לסיון.

ולפ"ז בחלה קםבעי, כמו דמסופק בעור, ולא בדרך את"ל, דהרי אם כשר בעור כשר נמי תחת מיועוט קמא של סימן הראשון, ואם פסול בעור פסול גם כאן, אבל בשהי' לכאור' מאי קםבעי לנו, כיון דלא שיק לשחיטה אף לכתלה, אם שורה בחתיכת דבר דשותט בסכין רעה דקאמר רבא דמליך ומביא כל הימים, אי בעין דוקא חותך תמיד, או סגי בשלא הגביה מביה"ש ומוליך ובמביא תמיד, בין חותך בין אינו חותך, וכמובא בזה ב'دعות בתו"ש עי"ש, ואם נאמר כדעת המקיל, אז לא איכפת לנו אפילו אינו חותך מס' השני, כי' שעוסק בהא מיועוטא, דלא גרוו ממוליך ומביא בלה חתיכת כלל, אבל כל זה דוחק, דחויל' לספק בשחטה בסכין רעה שפעמים אינו חותך כלל מה דינו, ולכן נראת דהני בעלי האיבעוי מסופקים בפירוש ההלכה גופא באיזה אופן מתפרש או דכתלה בעין סי' שלמים ורק בדייעבד סגי ברוב, או דשוערא דרוב לכתלה הוא, ולא עיי' יותר, אלא לא דלפ"ז האיבעוי בחלה ה' בתא"ל דתחת העור כשרה.

ודע דלפ"ז בהני שתי האיבעות הדינים מתחלפים,adam נאמר דבעינן שני סימנים שלמים בשחיטה דכתלה, אז בחלה במעטה בתרא פסול ושבהי' כשר, ואם דסגי לכתלה ברובesi, אז הוא להיפך, דבלילה כשר ושבהי' פסול, וא"כ השוחט בסכין רעה והחליד במ"ת, והוא נבלה ודאי מונ"פ.

עוד תדע דלシיטה ר' אושעיא חלה ושבהי' ממש, וכן שאר פסולי השחיטה במיועוט בתרא, לרשותי קאי האיבעוי עליהם, לדידי' כשר בפשיטות, דניהם דגם לדידי' מסופק בעל האיבעוי בפשט ההלכה כנ"ל, אבל אפלו אי בעין לכתלה כל הסי' מ"מ מהיכי תיתי יופסל בו שהי' או חלה, וכן לשיטת רשי' דהאיבעוי קאי על חלה, ושבהי' ממש במ"ת, הא' דיןא דר' אושעיא בשחיטה בסכין רעה לית לנו בה ושרי לכתלה כיון דרש"י בעין כל הסי' לכתלה הרוי הוא עוסק תמיד בשחיטה, והוא פשוט, ובזה תמה אקרה על הדרישה והט"ז זיל בריש סי' כ"א, שהקשׁו על הטור והמחבר, דפסקו כרמב"ם, דגם בעוף בעין ב' סימנים לכתלה, ואיך כתבו בס' כ"ד, דבסכין שאינה חד אסור דוקא בהמה ומטעמא דר' אושעיא, אבל בעוף שוחטין בו, ומשמע אף לכתלה, ואמאי כיון דלדיודה גם בעוף בעין ב' סי' לכתלה, ועמדתי משתומם דלפי הבנטום של הני הגאנונים למה לא הקשו דגם בדייעבד ה' פסול כמו בהמה, דהרי

קמ"ל דאיתנה מפורעת, כזאת פסולה עכ"ל, הרי דפסול חלה, מצה מפורעת גנעה בה, ומעטה יש מקום לומר, דבמיעוט קמא דבלאה עדין אין השחיטה מפורעת, لكن אין להקפיד על חלה דכתלה הסcin בשעת שחיטתה מ"ק ולכן קמבעי ומסיק בתיקו וד"ק ועין בדיור שאח"ז.

תוס' ד ה' גבי החליד, גבי מתני' דחלידה ה' ראוי להביא, אלא אגבճ אכשיך רב עליל שחיטה שאינה מפורעת קמ"ל דאיתנה מפורעת גנעה התוס' אלו ממש, דפסול חלה מצד שחיטה שאינה מפורעת גנעה בה, וכן כתוב הדרישה בס' כ"ד, דמקרה דחץ שחותט לשונם, יש ספק בחלה, דמה חץ במשיכה אף שחיטה במשיכה, והפרמ"ג במש"ז מגיה בדברי הדרישה, דמה חץ בಗלו依 אף שחיטה בגלוי עי"ש, ולכוארה יש להעיר בזה, דהה בסוף העמוד מביא הש"ס, דרבא הוה בדיק ליה גירא לר' יונה בר תחליפה, ושותט בה עופא בהדי דפרה, ופרק ודילמא עיבד חלה, וממשני, הרי דעכ"פ גם עי' חץ מציא עיבד חלה, אבל לק"מ דאן הכי לפין מחייב דכמו שהחץ כשהוא יורה אותו הולך בגלוי דairo, דלויל זאת ה' מעוכב מליך למרחוק כובון, כך הולכת הסcin על הצדאר צרך להיות בגלוי ולא מעוכב בהליךתו על הצדאר, עי' שנחלה תחת הסי' וממילא גם החץ אם נכנס בתוכה הצדאר ושותט הסיםנים בחלה דפסולה השחיטה ע"פ שעוד הצדאר הילך בגלוי, כי אכן הולכת על הצדאר למדין מהלכת החץ עד הדבר שפגע בו החץ, ומהא נראה דהטעם של חלה הוא שלא יהי' הסcin מעוכב בהליךתו, וא"כ חלה מחש דרש ועיקור נגעה בה, וכן נראה מלשון המשנה לקמן דקטני, או שהחילד את הסcin תחת הסי' ופסקו, נקט לשינא דפסקו וגמ' פריך Mai קמ"ל תנינא, או שהחילד את הסcin תחת הסי' ופסקו וכו', וממשני אי ממתני' הו"א ה' מלמטה לעמלה דלא קעביד כדרך שחיטה, אבל מלמטה למטה דקעביד כדרך שחיטה, אםא שפיר דמי קמ"ל, הרי דבמשנה הו"א דמשום חשש דרשה נגעה בחלה והוא מטה, וקמ"ל ר"י א"ר לישנא דופסקו למטה הדין כן, וע"כ דגס מלמטה למטה עדין איכה הא' חשש דרשה, דאל"כ למא נקט גם הוא לישנא דופסקו ולא קטני ושותטו, וע"כ מושום מותrix מיד' למלה נקט לשינא דופסקו ולא קטני ושותטו, דרצה להשמיינו דגם כאן איכה הא' חשש שא פסקו, וניהו דבכוב'כ נפסלת השחיטה בחלה, כיון דatta הקרה או ההלכה עלייה, מ"מ נקט ר"י א"ר לישנא דופסקו ממתני' כדי שלא יהיה לבעל דין לחוק ולומר דשאני ממתני' דהוא מטה למטה ואתה בי' טעם שלא שחת דמנבלה בי' ולא בם"ק, משא"כ ממעלה למטה דליך טעם זה, כמו שאמר בגמ', שכן הוכחה לינוקות לשינא דופסקו לומר דגס מלמטה איכה חשש זה, ולכן כל אופן חלה פסולה, כנלפ"ע"ד נכון ודו"ק.

ד"ה החליד במיועוט סי' מהו, ומפרש ר"ת דהכא עיי' בם"ק וכו', וכן שהה במיועוט סי' דלקמן מפרש ר"ת דבלאה עיין בתוס', וכו' הרא"ש זיל בסברת ר"ת דאפשר דלא אגמר'י פסולי שחיטה אלא במיידי דמנבלה בי' ולא בם"ק, עי"ש ומכאן ראי' גמורה דלשิตת הרינוי' נקה"ו אינו נבלה רק טרפה שאיר טרפו, וכאשר אברא لكمון נצמתה שיטה זו, ממה דסבירו ר"ת דאפשר אלא טרפה מחיים, רק שאין שחיטה מועלת בגרגרת הנפסק, מושום דהוה כמנחא בדיקולא, וממילא דבנקה"ו דשפир מציא שחיתת למטה או למטה מן הנكب, אינו אלא טרפה, ולכן סובר ר"ת דאפשר לומר דלא אגמר'י פסולי שחיטה בם"ק, ושיטה זו קשה מאד להולמה, וכאשר דחאה רשי' לקמו נ"ב ע"א ד"ה תיקו, שכטב, דאי במיועוט كما בושט מונ"פ מיטרפא, דכוין דשהה הרי איזל מעשה קמא,

את הראש, והוא דלא קתני התנא בפירוש שחת בhabaa לחוד, ואז לא ה"י צrik להא דהתי את הראש בע"א, מושם דרוצה לאשמעין נמי דלכתחלה לעולם צrik הולכה והbabaa, ואת לא הוה שמעין, מהא דקתני שחת בהbabaa לחוד לשון דיעבד, דבכל הנני דקתני בתמани שחת שני ראשון כאחד, ושנים אוחזין בסכין, נקט לשון דיעבד אף דכרע לעשות כן גם לכתחה מושם דין דרך לעשות כן, ה"ה ה"ו"יא דהאי דשחט בהbabaa לחוד נמי מושם דין דרך לשוחט בהbabaa לחוד נקט כן, אבל לעולם גם לכתחה מציע עביד המכ, אבל עתיה דקתני והתי את הראש, ומושם דbabaa נגמרת עם כל הראש, אבל לויל זיאת ה"ג גס מוליך, הרי ע"כ דלאשמעין אתה דמדינה מוחיב להבאי ולהוליך, דאל"כ, שפת יתר ה"ה דוחתאי את הראש בע"א, ועיין במל"מ פ"ב הילכ' ט' שהבאי חלוקי דעתות בדיון זה אי בעין בסכין ארוכת נמי הולכה והbabaa לכתחה, ולפי מה שכתבנו הדבר תלוי בשיטת רשי"ו רם"ס, דלרש"י נקט והתי את הראש בע"א, כדי להשמעינו זאת, דלכתחלה ה"י מן הצורך להבאי ולהוליך. אבל לרמב"ם ז"ל דודק נקט והתי את הראש, לא נשמע דין זה, ועיין לעיל ד"ב ע"ב בענין זה, ודוק".

הננה הא דנפלה סכין כולל הן דנפלה ע"י רוח או סיבה אחרת בלבד כח אדם, והוא דנפל מיד מושבו ונפל מחיקו, שלו לגבי נקיין ע"י שפט את ידו או שעמד ממושבו ונפל מחיקו, מה שאתה זובח אתה אוכל. משנה זו וכל השקיל וטררי' שעליה צריכה ביאור רחב, וכבר כתבתי לעיל בפ"ק על המשנה שחייבות נカリ נבלה, ובשאר מקומות ביאור שיטת הרמב"ם והתוס' בזיה, ועתה ארכחיב את הדיבור, אבל אודה ולא אבוש, כי גם אחר כל הטורתה, לא עלתה בידי לסלק כל הקשוות והסתירות הנמצאות בענין גודל ועומוק הלאה, וזה החליל בעזיה"ת.

הננה הא דנפלה סכין כולל הן דנפלה ע"י רוח או סיבה אחרת בלבד כח אדם, והוא דנפל מיד מושבו ונפל מחיקו ע"י שפט את המזיק יש להם, מושם דין דמועד לעולם אבל כאן דבעינן כח אדם לשחיטה זאת לא מקרי כח אדם כלל, כן כתוב הרשב"א ז"ל ומדייק כן מודאמר בגמ' טעמא דנפלה, הא הפליה הוא כשרה, הרי דודק הא הפליה כשרה, אבל נפלה בכל אופן פסולה, והסביר דבריו הקדושים נמצא ברא"ש ז"ל, שכ' וז"ל, "טעמא דנפלה וכו' ואע"ג דלא נתכוין לשום חתיכה אלא שנתכוין להפליה וע"י אותן נפליה שחת, אבל אם נפלה סכין מידו בלבד כוונה, הוי כמו שמונחת על הקיר והפלתה הרוח, דלא קרין ב' זובח ואכלת, כיון שלא נתכוין לשום דבר, דעתמא דר"ג דלא עבי כוונה כלל בחולין, מוגלי רחמנא דמתעסק פסול בקדשים, ואף להחטיה לא עבי כוונה, דהא לא כתיב וחטכת אלא זובח, ומהו בלבד כוונת שום דבר אלא, מזכתנן זובח דהיא לכל הפלות כמו עשית, וצריך לכוון לשם דבר מעשה" עכ"ל, פי' לדבורי, דנהה בזיבח יש ארבע מדרגות וכולן כח אדם, והמה א' שוחט בכוונת זיבח דהינו לזובח בכל דקדוקי שחיטה כמצוה עליו כדי להתריר את הבע"ח להדיות או לבובה. **ב'** שוחט בסימנים כדי להmittiat את הבע"ח, להקשרו לאכילת אדם בין נקרי ובין ישראל, כי בחיים אסור לאכלו, וגם נייחו דלא בעין כוונה ליביחה, שכתבנו דרבנן דר"ג דבעי כוונה להחטיה, לא להחטיה בעלמא, אלא להחטיכת סימנים דיקי, וכוונה זו אין לחשוך עכ"ג דכוונת מעשה אית להו, כמו דשנינו לעיל ע"ב ע"ב דמעשה יש להם ר"ל כוונת מעשה, הינו מעשה שתכליתה ניכרת מיד, כמו חקיקת אגוז למוד בהן עפר, דמיד שנחנק הרי הוא מתוקן למדיידה אבל כוונת חתיכת סימנים כדי שתצא נפשה לאח"ז, ותהי מוכשרת לאכילת אדם, לכוונה זו בעין קצת חכמה, כי איזה חכם הרואה את הנולד, ולידע החילוק שבין חותך בהתאי

לשדי' כל דשיך בו שחיטה לכתחה, פולין בו כל פסול שחיתו אף בדיעבד, והרמ"א בהגה בס"י כ"ג כתוב דפסלין און שהי' וכל פסול שחיתו במעטה בתרא וא"כ גם האי שהי' דשחט בסכין שאינו חד נפסל אף בדיעבד, אלא דאנו פסקין לחומרא כדעת שנייהם, אמן תרי פירושים של רשי"ו ר' אושעיא בא"י האי שהי' דשחט בסכין שאינה חד בעוף כשר ממן"פ, דאי לר"א, דוקא בהמה קמבעי לי' אבל בעוף כשר ממן"ג, אי שהי' כי האי פסולת, ע"כ מטעם דלא בעין לכתחה יותר מן הרוב, וא"כ בעוף כבר איתכשר בשחיטה הרוב שחיטה דלכתחלה, ורקאי אח"כ לעשות כל מה שלבו חוץ, ואי דבעינן כל הסיס' לכתחה, א"כ הרי הוא עוסק בשחיטה ולית כאן שהי', ולשיטות רשי"י הלא פשיטא לי' דבעינן כל הסיס' לכתחה, ולית כאן שהי' כלל. ולמה לא ישחוט בעוף בסכין שאינה חד גם לכתחה. - ומזה תראה איך בארים הין אריות רשי"י ר' אושעיא.

אבל על הטור והמחבר יש תימא, דחששו על שיטת ר"א כלל, דכפיバイורו הלא בא מלטא, אי בעין לכתחה שני סי' שלמים, או רובו שליהם סגי, פליגו ר"י ור"ל לKNOWN ל"ב, ומשם נצמה שיטת הרמב"ם דנקה"ו הוה נבלה מפני שפסקין בר"י נגד ר"ל, וא"כ אין מקום כלל לחוש לשיטת ר' אושעיא ודוק".

ע"ש משנה, התי את הראש בע"א פסולה, הי' שוחט והתי את הראש בע"א, אם יש בסכין מלא צואר כשרה, עכ"ל המשנה, הרמב"ם והרמב"ן ז"ל מפרשין האי בא בתרא, דוקא בהתי און קפidea עכ"ג דשחט רק בהולכה, דנחו דבבא קמא, האי התי את הראש לאו דוקא, דכל שלא משך הסcin ושהחט דרכ' דרשה, אפיקו לא התי את הראש רק הסיס' לחודן ודאי פסולה, מ"מ נקט והתי את הראש מושום, דכן אורחא דמלטה דכל ששחט בדרשה וחתיכות צנון, דרכו להתי את הראש עם הסימנים, וכמש'כ רשי"י ז"ל בראש פרק, עי"ש, אבל בבבא בתרא דמיירי ששחט בדרך הבהא ולא בדרשה, אי בעין גם זהה שיור לסקין, لما נקט כלל והתי את הראש, שאין הדרך כן, אלא ודאי דודק און אירע כן שהתי את הראש, בעין מלא צואר, אבל און נחתכו רק הסימנים נמי כשר, ויש להסביר הדבר עפ"י מה שכתבו התוס' בדף הסמוך דה חוץ לצואר, דין צרייך להוליך כל אותו השיעור, ולא הוצרך שיור זה, אלא כדי שישוחט בריות, ופעמים שהסcin חריף ושוחטו הרוב בלא הולכת מכלא צואר עכ"ל, וא"כ אין בסכין פחחות מכשיעור אלא חשש דרשה, וזה בעצם מורה דחיש ש האינו אלא בהתי את הראש, וזה עצמו מורה ששהחט בדרשה, דבדרך הולכה אין דרכ' לחותן כל הרחא, וכמש'כ רשי"י בראש פרקן, لكن חשו כאן בסכין קצר וbabaa או הולכה לחוד, אויל דרס אבל בלא נחתכו רק הסיס' שאין כאן ריעوتה המורה על הדרשה לא חיישין גם בסכין קצר והולכה לחוד דעה דרשה, כיון דאפשר לשוחט בלא דרשה, ואדרבה מדלא התי את הראש, איך הוכחה דצמץם את ידו שלא ידרשו.

ולרש"י יותר הראשונים, דס"ל דגס בשחט רק הסימנים לחוד נמי חיישין לדרשה, צ"ל דהא דנקט והתי את הראש הוא ליתן טעם למה הביא ולא הוליך את הסcin, כدرיך השחיטה דלכתחלה, لكن קאמר דמשום שאירע דbabaa לחוד התי את הראש, ולא הספיק להוליך וכן מבואר ברשי"ז"ל ז"ל: "וותהי את הראש בהbabaa הראשונה עד שלא הספיק להוליך וכו'" עכ"ל הרי דריש"י כיון לפרש הא דקתני והתי את הראש, לא מושם דודק בא להתאי

דוקא עשווי' לצל, וכדאמר ר"ח סוכה דף ח' ע"א, Mai ההלכתה, אר"ח והוא שעשה לצל סוכה, ופרש"י ז"ל, ז"ל: דעת"ג דסוכה לשם חג לא בעין לשם סוכה בעין וכו"ע כל'. וא"כ הוא ממש כרבנן דר"ג דהכא, ואיך מצינו ידיינו וגלנו בבהמ"ד, דכאן פסקין ברבנן דר"ג דהכא, והוא שעשה לשם סוכה תנית סימנים לא, אלא כוונת מעשה היה מה שתהרי' סגי, ובסוכה לא סגי בהכי, אלא בעין דוקא כוונת עשי' לשם סוכה, דהינו לצל, שהוא כמו כוונת תנית סימנים גבי שחיתתו, ובקונטרסי, "מצחה שמורה" הראייתי, דהירושלמי בסוכה חולק אתלמוד בבלי זהה, ולית לי' דבעין עשי' לשם צל, ולא פוסל רק במעשה מלאיה בלי כת' אדם, וחזרתי על כל הצדדים לישיב גמר' דילן ולא עלתה בידי.

עוד זאת יש להעיר, לגבי טבילה דכתיב בה עשי' כמו בסוכה ושותה,, ורחץ את בשרו במים", ושם ליכא שום מ"ד דנעבי כח גברא, דלכ"ג גל שנתナル ונפל על האדם ועל הכלים טהורין, אלא דלא יוחנן דאך לחולין בעי כוונה, מוקמאין ביושב ומזכה מתי يتלש הגל, ועיין מהרמ"ל ז"ל באן ד"ה ברש"י אבל הכא, שכ' דሞצתת שמעינו תרתי דבעין כח גברא וגס דבעין כוונת זビיחה, יותר מסתבר לבעי כח אדם بلا כוונה מכונה בלא כח דהינו ביושב ומזכה מתי יפול סכינו עיי"ש. ולא אעד איך נפרנס לפ"ז הדין דטבילה דנהפוך הוא דכח אדם לא בעין, ובכוונה פליגו רב ור"י, ואולי י"ל דשאני טבילה דכתיב, במים יובא וטמא עד הערב, ואשר כתוב הרמב"ם ריש מקוואות, דהאי קרא הרי כתיב "יובא" לכל הטמאים שיבאו במים עיי"ש, ובהאי קרא הרי כתיב "יובא" דמשמעו אפילו ממילא בלא כח אדם, וכעון דדרשין גבי הקשר דכתיב יותן, והוא דכתיב נמי ורחץ, ורחצו דמשמע עשי' והו"ל למידרש כמו יותן ויתן דגביה הקשר, דבעין יותן דומי' דעתך, הכא נמי יובא דומי' דוחץ דעתך ונבעי כוונה עכ"פ, ואנן הרי פסיקין רב דחולין לא בעי כוונה, ואפילו בתורמה וקדשים איינו אלא מעלה דרבנן, אולי אין לדמות הדרשות אהדי, ועדין עצ'ג.

ע"ש גמר' אמר נדה שנאנסה וטבלה אר"י א"ר טהורה לביתה, הנה בדיין זה יש לי מקום לעיין הרבה, דהנה בשיחיטה כל שאינו מותכוין לשוחות בדקודקי שיחיטה הרי עלול לקקלול וכמש"כ הרשב"א ז"ל בריש מכילתו לגבי כתוי, וכן פשיטה לפי דעתך דבטבילה נמי דאית בה דקדוק גдол שתהיה כל גופה תחת המים, ולא יצא שער ראה חז' למים, וכמ"כ הרמב"ם בריש מקוואות, ג"כ הדין כן שאם טבלה בלא שום כוונת טבילה, שחיזינן שמא לא טבלה בחוגו, וכמ"כ בנאנסה כמו נפלת מן הגשר לתוך המים, שמה"ט לא עלתה לה טבילה, ולכן עכ"ז לומר, דמיירican בדאיכא עומדת על גביו שמתכוון לראות אם טבלה בחוגו, וא"כ קשי' לי, הרי איך א"כ כוונת הרואה, וזה סגי בטבילה כדאמרין לקמן אילימה דאנסה חברתא ואטבלה, כוונת דחרבתה כוונה מעלייתא היא, אלא דבאה י"ל, דבעין דוקא כוונת בעלים, דמי' שנמסרו בידם כשפקחות מתקנות אותן, הינו מצד בעלים, והם דמהני בידם למצאו בידו בלא עשי' שפיר דמי, ואמ' הרוח תשל האתrogate שיטול, אבל בסוכה דכתיב מצוה בשיעיתה, דכתיבת חג הסוכות תעשה לך, ניחו דכתיב רק למצוה ולא לעכב, ר"ל אם עשה שלא לשם סוכה או אפילו עשה גוי כשרה לישיב בה, אבל נעשית מלאיה שפיר נדע דפסולה, אדם בעשווי' מלאיה בלא כח אדם נמי כשרה, לא הי' מצוה מפורשת בקרוא לעשותה כמו דלא אמרה תורה עשה שופר, וזה ברור ואמת, ולכן אכן נמי כשרה, לא הוה אמרה תורה זבחת למצוה שהפיל את הסcin נמי כשרה, לא הוה אמרה תורה זבחת למצוה אלא תאכלبشر זבחה.

אולם מה דקשי לי טיבא הוא, דהכי בסוכה, דמעטין תעשה ולא מן העשווי', ממעטין ג"כ עשווי' לדירה או לצניעות דבעין הרgel לחותך בסימנים, שהוא ניכר רק לאח"ז, אין בכך סכלה של חשוך. ג' כוונת חתיכה בעלמא בלי השקפה על תכליתה, ובזה אין חילוק, אם כיון לחתחה בע"ח זה, או לחתיכת דבר אחר, או אפילו כוונה הפלת סcin בלי שום תכלית, רק שתפOLF הסcin מידי ויעשה מה שיעשה, כי כל שאיןו מתכוון להמית את הב"ח להתריר או להכשיר, כל שאר כוונות אינם אלא כוונת איזה מעשה, עד שראויל קרכותו כת' אדם, בזה פליגו ר"ג ורבנן דר"ג מכשיר בכחג'ו' משום דלא בעי רק כח אדם, וכיון דআיכא כוונת עשי' מקרי כח אדם, ורבנן סברו, דניהם דלא בעין כוונות זביחה להתריר להדיוט או לגביה כמו דבעין בקדשים, אבל הכוונה הפחותה ממנה דהינו כוונת נחרה עכ"פ בעין דהינו כוונת תנית סימנים כדי להמית הב"ח כדי להכשירו לאכילת אדם, בלי השקפה על מצות שחיתתו ד' פתח את ידו ונפלה הסcin מידי, הוא כח אדם דרך מתעסק ר"ל מתעסק לגבי פתיחת היד, וניהם דמתעסק לגבי שחיטתה להתריר או אפילו להכשיר כשר, אבל כיון דבעין כח אדם הוה כמאן דלא האי מעשה של כח אדם דמתעסק לגבי כח אדם הוה כמאן דלא עבד מיד', וא"ג דלאגי נזקן גם זאת כ אדם המזיק נידון, ע"ז כתוב הרשב"א ז"ל דשאני דמשום אדם מוענד לעולם מחייבין לי' על מתעסק בעשי' עד שלא ידע שעשה דבר מה, משום חסרונו זירותו, אבל לא להחשב כח אדם במקומות דהקפידה התורה על עשיית אדם, וחוסיפ הרבא"ש ז"ל דעל זה ודאי קפיד רחמנא דהאי זבחת, עכ"פ כמו ונשית ר"ל דניהם דמעטין כוונת זביחה וגם כוונת תנית סימנים, דהינו להכשיר או להכשיר כנ"ל, מדיאצטריך קרא לעכבר במתעסק בקדשים אבל כוונות מעשה בעשיות מוענד משום דאי אין כאן כח אדם, דכל שמתעסק בעשיות מועnde כמאן דלא עבד כלל יחשב, והנה כאן הבן שואל, הלא זבחת כתיב זה וזה עכ"ז מורה דבעין כוונת זביחה ממש, אלא דאן לפינן מקדשים דרך למצווה נאמר בחולין ולא לעכבר, וא"כ לעכבר במתעסק בעשי' בחולין מנ"ל, דמהא דכתיב זבחת אין למדוד כלל, דהרי למצווה לכתילה זdae בעי כל זאת, עכ"ז דס"ל דזבחת למצווה בלבד נאמר, אבל לא לעכבר, וא"כ כח אדם לעכבר מנ"ל, אבל דע לכתילה נאמר, כיון דאמ' מצא חותב לאו מצוא החותב המשואה, ואפילו למ"ד מצוות אין צרויות כוונה, אבל עכ"פ כוונת תנית סימנים בעין, שהוא להמית את הב"ח, דאי נעשה המצואה באו סוכה, כיון דלא בעי כל זאת, עכ"ז דס"ל דזבחת למצואה השתה נמי לאו מצואה, עיי"ש, למدين מהתמים, דכל דבר שכיר אם נשאה מלאיו, וא"ג אדם לא נעשה מלאיו מצואה איכא לעשותו, כדי לקיים עיקר המצואה, דהוה מכשורי מצואה אשר לר"א דוחין גם את השבת, כמו לעשות איזמל למול ואפילו לעשות פחמן כדי לעשות איזמל, אבל התורה לא יצוה עליו, דהרי לא ציotta התורה לעשות כדי קליים מצואות ולקחתם לכם, והיינו טעמא משום כלל הני, אם נמצא בידך בלא עשי' שפיר דמי, ואמ' הרוח תשל האתrogate שיטול, אבל בסוכה דכתיב מצוה בשיעיתה, דכתיבת חג הסוכות תעשה לך, ניחו דכתיב רק למצוה ולא לעכב, ר"ל אם עשה שלא לשם סוכה או אפילו עשה גוי כשרה לישיב בה, אבל נעשית מלאיה שפיר נדע דפסולה, אדם בעשווי' מלאיה בלא כח אדם נמי כשרה, לא הי' מצוה מפורשת בקרוא לעשותה כמו דלא אמרה תורה עשה שופר, וזה ברור ואמת, ולכן אכן נמי כשרה, לא הוה אמרה תורה זבחת למצוה אלא תאכלبشر זבחה.

ולא מן העשווי', ממעטין ג"כ עשווי' לדירה או לצניעות דבעין

אסרת עון כרת מבעי, אבל הוא דוחק גדול.

עוד הקשה הראשiosa'ן, דלמה באמת לא נבוי כוונה לטבילה בתורומה וקדוש מה"ת, דהא لكمן רצה לילך שחתה מטבילה לר"י דלבעי כוונה, ומתרץ הש"ס דשאני שחתה דגלי רחמנא מתעסק בקדושים שפסול, מכלל דבחולין לא בעי כוונה בשחיטה, וא"כ קשה להיפך, לרבות מה נילוף טבילה לתרומה וקדושים משחיטת קדושים דלבעי כוונה - ואני מוסיף בתמיा למה לא נאמר דקרה זוכבש שניית, גם לרבת אטא אכוונה לגבי תרומה וקדושים דבגד זוכבש שניית, גם מסתמא נפקותא אחרית בטחרתו אלא לתרומה המנווג אין לנו מסתמא איכא גם לאוכל חולין בטחרה אבל מ"מ וקדוש, ואפילו נימא דאיכא גם לאוכל חולין בטחרה אבל מ"מ אמרה תורה וכובס שנייה מדעת ובכוונה, כדי שהבגד יהי טהור גם לתרומה וקדוש.

אבל קושי הראשiosa'ן וממילא גם קושתי לך"מ, דמשחיטת קדושים לא נוכל ללמדך רק לkadשים אבל לטבילת טמאים שהם חולין לצורך קדושים, לכאה למליף מקדושים, וכן מוכבש אין לומר דרך לצורך תרומה וקדושים בעי כוונה לטבילה ולא לצורך חולין, כי אין לנו רמז לחלק בין טבילה לצורך תרומה וקדוש ובין לצורך חולין, רק לחלק בין קדושים לחולין, כי כן מצינן בשחיטה דמתעסק פסול בקדושים ולא בחולין, וכן לעניין טומאה, היסח הדעת פסול בתרומה וקדושים ולא בחולין, אבל לא נאמר דהה"ז בחולין יפסול את התרומה ואת הקודש בגניעתו, או שלישי בחולין עשה רבייעי בקדוש, אבל מדרבנן עשו מעלה בטבילה לתרומה ולקדוש דבעי כוונה, ולא לעניין חולין, ולקושתיימה מה העלים הש"ס להשמעינו דפליגו רב ור"י גם בתרומה גופא, דלא"י הוא מה"ת ולרבך רק מדרבנן, ילי", נשמע שפיר מתוך הלשון>D אמר רב טהורה ולרבך רק מדרבנן, ולא קאמר טמאה לתרומה, מכלל לביתה ואסורה לאכול בתרומה, ולא קאמר מدلא אמר אף לביתה לאסורה, ומכלל גם לעניין תרומה, מה"ת טמאה היא ולא אסורה לאכול מדרבנן.

ומעתה נאמר דרבא שהקשה לר"ג לא דק בליישנא דבר כנ"ל, והי' סובר דכמו שר"י דבעי כוונה לטבילה מדאורייתא קאמר, כן לרבת דחולק עלי רך לבבعلיה חולק, אבל בתרומה מודה לו מה"ת אינה טהורה, לכן הקשהadam לא בעין כוונה מה"ת באיסור כרת, מכש"כ דלא בעין באיסור מיתה בי"ש הקל, וניהו ודודאי ידע בתרומה וקדושים עשו מעלה למור דוחזק לחולין לא החזק למעשר, ומינה נשמע מה"ת באמת טהור לכל, ואיך עליה עד' דבר בתרומה מה"ח פסול, זה ליתא דהרי לר"י באמת מה"ת פסול לתרומה וגם לחולין, וכך מירiy דאננסת לטבילה בלבד, וזה אסור דמה"ת הוא, והני מעלות מירiy בשטבל בכוונה לחולין ולא למעשר תרומה וקדוש, ולכן קשי' לי לרבעאadam לרבת לא בעי כוונה לבבעליה הה' וכש"כ דלא ליבעי כוונה לתרומה מה"ת, ולידי' נשמע לי דלא פליג רב א"ר, בתרומה כלל, ע"ז משני לי ר"ג וא"ל, בעלה חולין וחולין לא בעי כוונה כלל, אבל תרומה בעי כוונה מדרבנן ומשום מעלה, ולפליג רב א"ר בתרתית אתה בתרומה ובעלה, ומරיש אני בעצמי כי לשון רבא גם ר"י דוחק, אבל לא מצאתי מפלט אחר מחומר קושי' רשב"א וкосתיית,ומי שכחו הרבה ממנה, יבוא ויתרכז הסוגי' בדרך יותר מרוחה, ודוק'.

ע"ב גמר' היכי דמי נדה שנאנסה לטבילה וכו' אר"פ לר"ג בנפלת מה הגשר ולרבנן שירדה להקר, ופרש' זיל ולא לטבול, ונפלת כולה לתוך המים עכ"ל וכל הרואה ישתומים, דמה בין זה לנפלת מן הנשר, כיון דלמעשה הטבילה לא כיוונה כלל ודרך מתעסק נפלת כולה לתוך המים, היכי מה שירדה להקר בלי טבילה, כוונת מעשה

דשאני גט דבעין דעת בעליים, ממי לא גם להיפך מהני דעת בעליים או שלוחם בכתיבת חשו"ק, משא"כ שהחיטה דלא בעי דעת בעליים, لكن לא מהני ממחשבת וכוונת בעליים בשוחט חשו"ק, וככען אמרין ל�מן ל"ח ע"א דזה מחשב זה ועובד לא אמרין, ותייחס לי שכונוני בזה לדברי הרשב"א זיל שם, עי"ש.

אבל אי קשי' לי הא קשי', דהא פסקין בי"ד סי' קצ"ח דקרוชา שפתותיה או עצמה עיניה, לא עלתה לה טבילה, והוא מימרא דרי"י בנדחה דף ס"ז ע"א, ואיך יתקיימו הני שני דין, דלא קבעי כוונה לטבילה, ואפילו נפלת מהן הגשר טהורה לביתה, והוא אכן למייחש שמא קרча שפתותיה ועצמה עיניה, ומסתמא כך הוא,-DDRR ב"א לשות כו, אם לא שכינוו לשם טבילת טהורה, וכך ודי לא שיק' דאיכא רואה מי שכיוון לראות שלא עשתה כו, והוא דבר שאינו במצבות, שads אחר ידע את זאת, והי' נראה מיה ראי' לדעת הרמב"ם ודעמי' שגרשו שם בנדחה, ולית הלכתא הכל הני אמריא, והנ"מ לטהרות אבל בעלה לא כדר"ל, עי"ש בתוס', וא"כ ר"י לשיטתי' באמת בעי כוונה לטבילה, דלא"כ איכא חשש אוגף הטבילה אם לא קרча שפתותיה ועצמה עיניה, אבל אכן דיל' כר"י דההן אלא לטהרות אבל בעלה לא, שפיר פסקין כרב דלא בעי כוונה לטבילה, אבל לפ"ז פסקי השו"ע קשים, דהרי מזכי שטרוי לבי' תרי', לפ███ כרב דלא בעי כוונה לבעה, ולפ███ דברקרוชา שפתותיה לא עלתה לה טבילה, ולא עוד אלא דם לרמב"ם קשה דהא אמרו במתני' שם י"ג ע"ב וכמו באים כאן, דכל הני שחברותיה מתקנות אותן אוכלות בתרומה, הרי גם לגבי טהרות לא חיישין לקריצת שפתותיה ולעצימות עיניה, אם לא שנאמר כיון דאיינו אלא מדרבנן, לא החמיר להאליל להני נשים שאינן בני דעת את התרומה, ואע"ג דאנו מצוין לשומר את התרומה מטומאה, מ"מ הקילו בהני נשים דאי"א בלא"ה, וудין הדבר צ"ע ודוק'.

ע"ש גמר' אל רבא לר"ג, לרבת התרת איסור מיתה מיבעי, אל בעלה לא בעי כוונה, עכ"ל הגם' והקשה הרשב"א זיל ומוה חולין וחולין לא בעי כוונה, הלא מזין הרבה דברים דאמרו במס' נדה, אבל נאמרו אלא פריך, הלא מזין הרבה דברים דאמרו במס' נדה, עי"ש שנדחק מאד לטהרות ולא בעלה ממשום דטהרות חמיריה להו,

ליישב.

והנה לדידי יותר קשה, דהרי עיקר פלוגתת רב ור"י בתרומה גופא הוא, דרי"י סבר לי כתנא דדרש וכבס שנית, מה ראשונה לדעת שניי לדעת, מבואר لكمן בסוגי' וא"כ כוונה לטבילה דאויריתא הוא, וכן כ' הרשב"א זיל, דלא"י בעין כוונה לטבילה מה"ת, וממי לא דlididi' ליכא חילוק בין קודש לחול, אבל רב לתרומה ולקיים נמי לא בעי כוונת טבילה מה"ת, ואינו אלא מעלה דרבנן, וכמובא ברמב"ם ריש פ"ג מאב"ט דכוונה לטבילה בכל מעילות הוא ומד"ס, וסימן שם,, אבל מדין תורה הויל וטבל מ"מ, הרי הוא טהור לכל, עכ"ל, ומזה נצמח דסובר רב דהאי מעלה עשו לתרומה וקדוש, ואלא בעלה חולין, וכמו כמה מעילות דעשוו בתרומה וקדושים וכקושי' הרשב"א, וא"כ קשה טובא, איך העלים לנו הש"ס עיקר פלוגתת בתרומה גופא, אי כוונת טבילה דאויריתא או מעלה דרבנן והעמיד פלוגתת, בנדחה לבבעה, אבל לתרומה שניהם שווין דלא עלתה הטבילה, וגם תירוץ של ר"ג כספר החתומים, דהשיב לו חולין לא בעי כוונה, הרי רבא לא על דין דחולין הקשה, אלא על דין דתרומה שהוא קיל מנדח למא בעי כוונה, והויל לתרוץ דתרומה וקדוש עשו בהן מעלה, וכקושי' הרשב"א, וכן דמצין במיל'ע' שבנדחה דלתרומה מטמאין למפרע ולא בעלה, והותם ליכא האי טמא דחולין לא בעי כוונה, הון אמת שהחותס' ד"ה עון כרת, מהפכן דברי המקשן שהוקשה לו עון מיתה

שחוּשׁ לעשׂותה" עכ"ל, וא"כ פשיטה דבשחיטה נמי דינא הכא דכל שנותכוין לשוחיטה עג' דנתכוין לאחרת, ונשחתה חברתה דכשרה וממילא גם בסנהתו שניהם ג"כ מהני כוונה להאהת גם לשניהם, שלא עד מוקם לחק בין שני דינים הלו, ואם כנים אנחנו בדברנו אלו צ"ל דהא דקאמר רバ דבנשחתה אחרת עמה, דרבנן פרה כשרה, בהמה פסולה, זוקא בפרה אדومة הדין כן משום דפוסל בה שחיטת אחרת עמה, משום אותה ולא אותה ואת חברתה, וא"כ כל שוחט את הפרה הרי הוא לגבי אהרת כהיפך כוונה, ולבנין דבעין כוונה לשחיטה, ה"ה דהיפך כוונה פסולת, ובזה פסולה מלחמת מלאכה האחרת ובבהמה כשרה" עכ"ל, ותמה הראש יוסף צ"ל, למה לא פרשי"י דמשום שחיטת שתים נפסלה הפרה, ואני אוסיף לדקדק, למה הוסיף רשי"י תוספת שאינו צריך, לכטוב דבבמה כשרה, דפשיטה ומה"ט גם רבא לא הזכיר רק פסול דפירה לד"ה, אבל כשרות דבבמה הוא מלתא דפושטא, אבל לפי האמור ניחא, דלכאור' ה"י מקום לומר כיון דפירה נפסלת ע"י שחיטת שנייה עמה הרי אכן סחדי דאיינו רוצה שתתקשר האחרת בשחיטה, אלא רוצה לנוחרה להאכילה לעכו"ם או לכלבים, כי פרה אדومة דמיה יקרים, ומהיכי תיתי רצחה לפסלה בשחיטת הבמה הלו, ונאמר DSTAMA כምפרש דהוה לי היפך כוונה, שלא תתקשר בשחיטה, וזאת מהני לרבען, דבעי כוונה לשחיטה כנ"ל, אבל זה ליתא דאפילו לא תתחשר הבמה ותהי כנזור, נפסלת הפרה עכ"פ מחמות פסול מלאכה אחרת, וכן הפרה לעולם פסולה, והבהמה כשרה, וזה נכון מאד בכוונת רשי"ז"ל, וד"ק.

ר"שי ד"ה ופירות הרי הוו בכ"י יותן, ומקבילן טומאה מכאן ואילך, דאיתשנה להו נפילת פירות (לפע"ד נראת להגיה נטילת פירות) ליטול ידיו בהגבהתן, והוא לי' משקין שסופה לרצון וכו' עכ"ל, וכפי הנראת דלהיפך הוול"ל, דהוה לי' משקין שתחלתון לרצון, כי הרצון הוא כניסית ידי והוצאתו מן המים כדי שיוודחו, ושוב מכשירין את הפירות עעפ"ש שהמים שעל הפירות שלא לרצון המה, כי רק תחלת תליות המים בעין שיהי לרצון, אבל נפילתן על הפירות אפילו שלא לרצון מכם מכם.

ועיין בח"י הרשב"א ז"ל, שהקשה על הרמב"ם בפי"ב מטו"א, שפסק דבעין רצון בעלים דזוקא, מהא דקתרני הכא ופשט מי שידייו טמאות דמשמעו אחר שאינו בעל הפירות, ועיין בכ"מ שם שכ' על דברי הרשב"א שאין לדבריו הכרע, ואני תמה דיוטר ה"י להקשوت על הרמב"ם, דמקאו מוכח דלא בעין רצון כלל בשעת נפלת המים על הפירות, כל תחלת תליות המים ה"י לרצון, והרמב"ם דמציריך רצון בעלים דזוקא, עכ' לשיטות' אייל דבעין רצון ומחשבה בשעת תליות המים מון המים, וגם רצון בשעת נפלתן על הפירות, עי"ש בהשגת הראב"ד (ודברי ה"כ"מ שם נפלאים בעין, דהרי בפירוש כ' הרמב"ם כן הלכה ג' שם בדיון כופה קערה עי"ש) והאי רצון בתחלת תליות המים, ודאי דלא בעי בעלים של הפירות, דמה להני בעלים, עם הני מים שעדיין לא נפלו על הפירות, אבל מה דמציריך הרמב"ם דעת בעלים, הוא ברצון השני שבשעת נפלת המים על הפירות, אבל הראב"ד והרש"ש וכן רשי"ו ותוס' דפליגו על הרמב"ם, וס"ל דכל שהמים נתלוון ברצון מכשירין גם بلا שום רצון בשעת הנפילה על הפירות, לא שייך כלל דעת בעלים ואפיקו בהאי דין אדם אין תחלתון ברצון וסופן לרצון מכשירין דאי נמי רק מצד שהמים יהיו כתלושין לדעת בעין האי רצון, עיין בהשגה שני' של הראב"ד שם, וא"כ גם אם לא מצד הפירות בעין האי רצון אלא מצד המים שיתחשב עליהם לשום דבר תלוש, עיון לעיל דף ט"ז ע"א רשי"ז"ה לענן הקשר

מרקם, ואין זו דומה כלל לכונת חתיכת סימנים, כי מעשה דחתיכת הסימנים הוא מעשה השחיטה המותרת, אם לא ארע בחתיכה זו איזה פסול מהני פסולין שחחיטה, אלא דהוא כיוון לשטם חתיכת הסימנים בלי השקפה על דקדוק המשעה הלו, אבל כאן בירדה להקר, אין מעשה ולא בכונתה עני טבילה כל גופה כלל.

אבל דע כי ממו דבשחיטה, אי לאו דאתא הحلכה להגבלה בהני דקדוקי שחחיטה, גם על שחיטת פסולה ה"י שם שחיטה עליה, כי הحلכה גורמת שאנו מחקלין בין דכון דכונת סימנים בחכר לחתיכת סימנים בפיסול, ואשר על כן סברו רבנן דכונת חתיכת סימנים סטם נמי כוונה שחיטה מקרין, דלגי' הכוונה לא נחלק בין מעשה, כמו כן בטבילה טמאים, דאמורה תורה ורחץ בשרו במים או במים יובא, לoli דרישת חכ"ל, "את כל בשרו" שהי' כל בשרו תחת המים בב"א, במשמעות לשון רחיצה במים, לא הוות מצין לחלק בין שרחץ כל גופו בפעם אחת במים, או שרחץ גופו וראשו בהפסקה, כי האי מושג טבילה שלנו, נתהוו עי' הحلכה דבעין רחיצת כל הגוף תחת המים בפ"א, ולכן לגבי כוונה, הוות כוונת ירידה להקר בלי השקפה על תורה שציוויה הרונית אלא נקיות הגוף מזוהמה, כוונת המשעה הכלולת כל מיני רחיצה ואין חילוק בין בפ"א לשתי פעמים, והוא ממש כמו כוונת חתיכת הסימנים בשחיטה, ושומר לך הדבר הזה כי הוא אמת לאמתינו, ומתרשים דברי רשי"י כפושטן.

אבל מה שיש להעיר על האי מימרא דר"פ הוא, דלפי מה שביארנו לעיל דגס לר"ג בעין כוונת מעשה הפלת הסcin עכ"פ, דכיוון דכתיב כוונה לכך שמש"כ הרא"ש והרש"ב"א שהבאתי לעיל דמתעסק ובחחת למצותה, שמעין דעכ"פ כח אדם בעין, וממילא דבעין נמי כוונה לכך לאדם, וכמש"כ הרא"ש והרש"ב"א כח אדם בעין, וכל זה בשחיטה דאייכא בכח אדם. לא ייחס עשיית אדם כלל, וכל זה בשחיטה דאייכא קרא דזוחבת דמנין ילפין דבעין עכ"פ כח אדם לעוכבי, אולם בטבילה דאפייל גל שנתלש ונפל על האדם ועל הכלים מטהר, הרי דלא בעין כח אדם כלל, ומה"ט בנפלה מן הגשר נמי עلتה לה בטבילה לר"ג עג' דליקא בנפלה שום כח אדם, ודומה לנפלה סcin ושותחה, וכיון דלא בעי בטבילה שום כח אדם ולא שום כוונה מעשה כוונה זו להקר לרבען מנ"ל, דכמו דליין נפלת מן הגשר דליקא שום כח כשר, נימא דגס לרבען כן הדין דלא פליינו ר"ג ורבנן אלא בשחיטה דלשניהם בעין כח אדם, וממילא גם כוונה לאיזה מעשה, לר"ג סgi בכונת הפלת הסcin ולרבנן בעין כוונת מעשה הממית, דהינו כוונת חתיכת סימנים, אבל בטבילה דלא בעין שום כח אדם לר"ג, מנ"ל דפליגו רבנן עליון, ודבר זה צע"ג בעניין ודוו"ק.

ע"ש גמר' א"ר, שחת פרה ושותחה בהמה אחרת עמה וכו', נשחתה אחרת עמה, לר"ג פרה פסולה בהמה כשרה, לרבען פרה כשרה בהמה פסולה, ויש לי מקום יעון איך הדין בשתי חוליין, ונתקוין לאחת ושותח השניה, או שוחט שניים לרבען דבעי כוונה לשחיטה, דהינו לחתיכת סימנים, מה דינה של השניה, ומזה העמיד הרבה דיננו בפרה אדومة ובהמה אחרת, שהוא הלכתא למשיחא ולא קאמר בשתי בהמות חוליין, נשחתה אחרת עמה, דר"ג כשרה גם השני ולרבנן השני פסולה, ליכא למישמע מינה, דבחולין לכ"ע שתיין כשרות, דיל"ל דפסול פרה אתה רבא לאשמעין דתלו בפוגותא דר"ג ורבנן, וכמו שאמר לךן דר"ג איצטריכא לי', אבל לפע"ד נראה דבבמת חוליין גם לרבען דר"ג אין לפסול השניה, דקשה מעד לדבעה ששתני רשות דולקיות או כבויות, נתקוין לכבות את זו וכבה את אלה יש להביא ממה שפסק הרמב"ם בפ"א ה"י מהל' שבת, "דהי לפניו שתי רשות דולקיות או כבויות, נתקוין לכבות את זו וכבה את זו או להדליך את זו והדליך את זו חייב, שהרי עשה מן המלאכה

פסולה, ויש להעיר לפי מה שכ' רשי' ז"ל על האיבען דשהה במשמעות סי', דבמינו קמא לא מצי מביעי דמנון פ' מיטרף, דכיון דשהה אזיל לי' מעשה קמא, וא"כ פסול שהי' דאתה עליו ההלכה להקל ATA, דלולי ההלכה, מיד כסילק את ידו מן השחיטה הוה מטורפין אם ניקב החוט, אפילו بلا שחה כשיור שחיטה או ביקור, וזה דברزر וומר כן, ולא עוד אלא דא"כ איכא מקום להאיבען במ"ק ולהיפך ולומר, דילמא דוקא בשחה בין סימן לא חישב כל דא"כ כבר שם שחיטה עליו וכאש נבר במשנה שאח"ז, אז איכא היא שיוURA לשחי' אבל בפסק משלחות אחר מ"ק הוה טרפה מיד, וכן יש לתמונה לפי שיטת ר"ת דלעיל ל' ע"ב דס"ל דבמ"ק קמבעי, טרופות דנקה"ו לא משכחת לה אלא בניקב ע"י קוץ או חוליה, אבל בניקב ע"י סיכון של שחיטה לא מיטרפ לעולם, משום מ"מ מציא משלים השחיטה במקום הא נקב, וזה דבר שאין הדעת סבלתו, ואין לומר דבສילק מחשבתו למגרי משלחות, אז מודה ר"ת דטרפה הוה מלחמות נקה"ו, דהרי במשנה קתני השחוי הסcin וער ובא חבירו ושחט, הרי ע"ג דהראשון נתיאש משלחות עוד, מ"מ מציא השני לגמור תוך שיוור שהי' הרי דהכל תלוי בשיעור, ואם נאמר במ"ק ליכא פסול שהי' ומ"מ כל שמתיאש משלחות נפסל מיד, מכש"כ בין סימן לסייע, למה לא נפסל אם הראשון מתייאש משלחות, אלא דזאת יש לישב כמש"כ לעיל, דכל שחט סימן אחד שם שחיטה עליו, וכן מציא גם אחר לגמור השחיטה תוך שיוור שהי', ולא איכפת לנו מה שהראשון מתייאש משלחות עוד, משא"כ ללא עשה רק נקב בושט, כל שסילק ידו ומהשבותו משלחות גרע טפי, ולא מציאתו אחר לגמור השחיטה, אבל האמת איינו כן, אלא כפי אשר באර לך זה.

דהנה כבר ביארנו בכמה מוקומות במס' זו, דבניראה בדבר שהותר להם, הי' צריכין מיתה מלחמות הנחרה, ולא אישתר להם מפרקסט אחר הנחרה, ומעתה אני אומר דכל שנחרה ולא מבה תוך מעל"ע הוה נבלה, דmittah שלאחר מעל"ע לאו מיתה שע"י נחרה הוה, אלא גרמא בעלמא, ודבר זה נלמד מדין בעני, דאמירה תורה אם מת תחת ידו נוקם ינקם, ואם יום או יומיים יעמוד לא יוקם, וזה מעל"ע כפי דרישת חז"ל הרי דכל שמת תוך מעל"ע של ההכהה, מקרי מת תחת ידו, וכל שמוט אחר מעל"ע, לאו מעשו ממש הוא, אלא כמו הגרמתו וכן אני אומר בנחרה, כיון דבעין מיתה שע"י הנחרה, בעין המיתה תוך מעל"ע, למען תהיה מיתה תחת יד הנחרה, אולם בשחיטה כיון דהיא מתרת מיד, עוד קודם המיתה, לא איכפת לנו כלל אם יומים יعتمد ח', דהרי איפלו בן פקעה וחורש בשדה כמו יחשב, אחר שנחטה אמו, אמנים אם השוחט ישחה במעשה השחיטה יותר מעל"ע ג"כ נבלה הוה, ולא על חנס אמר רבא בגמ' דשותט בסcin רעה, איפלו מוליך ומביא כל הימים כלו, ושיוור זה דוקא, ולא יותר, כי בשוהה יותר מעל"ע קודם גמור, בטל כל adam דבעין בשחיטה, דהרי ההתחלה היה קודם מעל"ע של הגמר ולא מצטרף, ועיין עוד לקמן במשנה הבאה מה שכתבנו שם בעניין זה, ומעתה נאמר דאי לאו ההלכה על פסול שהי' הינו מכשירים לגמור השחיטה גם אחר שפסק, תוך מעל"ע כמו במוליך ומביא דמץ' מריך כל מעל"ע, ואתה ההלכה דכל שפסק משלחות בשיר גם שיטת ר"ת דמפרש האיבען על מ"ק, אפשר שלא פסלת שהי' אלא בין סימן לסייע, אבל במקצת החוט אויל מציא גומר תוך מעל"ע אבל לאחר מעל"ע פשיטה דטרפה, אלא דמ"מ קשי' ל' לרשי' על שיטה זו,adam נאמר דכל זמן שלא שhot הרוב של הרמב"ס בהרבה מקומות לדוחות שkil וטרי' שא"א להעמידו כהלה ודוק'.

זרעים, וא"כ בעל הפירות לא שייך זהה כלל, אלא רצון שלנות המים כדי שייה' להמים דין תלושים לרצון, הרי דהאי פלוגתא שבין הרמב"ס לראב"ד, אי בעין דעת בעליים דוקא, תלוי בפלוגתא השניה אי בעין גם רצון בשעת נפילת המים על הפירות, ולכן יותר הרו"ל להרש"א להציג על הרמב"ס ולומר דמכאן מוכח דלא בעין רצון כלל בשעת נפילת המים על הפירות, כי הוא העיקר וממליא בטל מה שהצrix הרמב"ס דעת בעליים, דהא כאן לא חישב כל על הפירות, לא הבעלים ולא האי טמא שרצה להדיח את ידיו.

אבל המעניין ברמב"ס יראה שנשמר מוקשי' או דז"ל שם בהל' י"ד "פירות שנפלו לתוך המים ופשט ידיו ונפלן לא הוכשרו, ואם חישב שיזוחו ידיו, והוכשרו במשם שבידיו שעינה מלשון הרין כתלושין ברצון" עכ"ל, הנה תראה דהרבmb"ס שעינה מלשון הש"ס וכ' ופשט ידיו ולא כ' מי שידיו טמאות, והוא כד' שלא נפרש דעל אדם דעתמא דעלמא קאי, אלא על הבעלים קאי, והנה ידועה סברת פסיק רישא במעשה שבת, דכל שמתכוין לדבר אחד וע"כ נעשה עוד דבר אחר הרי הוא ממכובין לשניהם, משום דא"א זה בלי זה, וא"כ מי שמעלה פירות מתקן המים כיון דא"א להעלוון בלא מים שעלייהם, ולכן דוקא להעלוון רק הפירות והראשונה דפשת טמא את ידיו להוציא את הפירות הי' להם שפיר הקשר מים, כי כמו שהעליה הפירות לדעת, העלה המים שעלייהם ג"כ לדעת מכח סברת פסיק רישא, אבל לרמב"ס ניחא דנינו דתליתש המים הוה לדעת משום פסיק רישא, אבל אנו בעין גם נפילתן על הפירות לדעת ולאו ליכא כאן מעשה המורה על רצון ודעת שיתחלחו הפירות מן המים, אבל בחלוקת שנייה שבשביל שיזוחו ידיו פשט את ידיו דהעה מים בידו לדעת ורצון, וכיון שהעליה הפירות עליהם וא"א שלא יתחלחו ע"י המים שבידיו הרי איכא פסיק רישא גם זהה ושפיר הוכשרו, ולכן קושי' הרשב"א נתהפק עליו ועל דעתם' דאם ניחא דלא בעין בעלים ע"כ משום דסגי ברצון תחללה על תליתש המים, וזאת איכא גם בחלוקת הראשונה, בטמא שפשת את ידיו ליטול הפירות, ומשום דא"א ליטול הפירות בלי מים שעלייהם, ודוק'.

ד"ל ל"ב ע"א נאמר' נשחתה בהמה אחרת עמה לר"ג פרה פסולת בהמה כשרה וכו'. הרמב"ס בפ"ד הי' מה' פ"א פסק, דבנשחתה אחרת עמה הוה כמו נחתק דלעת עמה שכשרה, וכותב ה"כ"מ, דע"כ הי' לרבני גירסת בגמ' והוא, דבנשחתה אחרת עמה לר"גشتין כשרות, וע"ז פריך הש"ס פשטייא, וקמשני סד"א דאותה אמר רחמנא, ולא אותה ואת חברתה, ואיפלו בהמת חולין קמ"ל, עי"ש. ורנה לפ"ד גירסת הגמ' דילך באממת תמורה פאדי דאיפלו נימא דקרו דאותה ממעט גם בהמת חולין, מ"מ עדין מנין לנו Adams נשחתה מאליה דרך מטעסק, דposelet את הפרה, ולמה לא נאמר דחברתת דומי' דידה מה היא בכוננה אף חברתה נמי בכוננה דוקא, דהרי נשחתת אותה כתיב והאי ושחת ע"כ בכוננה, וממילא דהדיוק ולא אותה ואת חברתה נמי בכוננה, אבל לא בನשחתה ממייל, דלא קריין בה ושחת את חברתה, אלא ונשחתה, וכליישנא דרבא, ומ"ל כמעט גס זאת זאת גם הסברא נותנת, דמ"ש פסול מלאכה, דזוקא בחתק דלעת עמה מדעת פסולת, אבל בנסיבותה עמה שלא מדעת אינה פסולת, ולמה בשחיטה לא נאמר כן, דושחת כתיב ולא בנשחתה עמה שלא מדעת, ולכן יפה פסק הרמב"ס דלא כי הא שkil וטרי' בין שהי' הגירסה הללו לפני או לא, כי כן דרכו של הרמב"ס בהרבה מקומות לדוחות שkil וטרי' שא"א להעמידו כהלה ודוק'.

ע"ש משנה, נפלת סיכון והגביהה וכו' אם שהה, כד' שחיטה

זהאי הלכה דרי' לא איצטרך אלא אמצעת השחיטה בפייסול, כי לולי ההלכה הללו לא היו יודעים ממקצת בפייסול נידונות ככלא בפייסול, וכאשר נבואר את זאת לפניו בפלוגתא דרי' ור' ל' לקמן דפליגו לפרש הא מלטה דמה בין מקצת בפייסול לבלה בפייסול, אבל דרא'כ לא נתניישן לו איך עלה ע"ד ר"ע לומר אדם פסק או עקר כל הסימן, ורק אחד מן הסימנים שחת, ולא עוד אלא אדם שחת רק סי' אחד והניח השני שלם, והמתין לה עד שמתה שתהיה ג'כ טהורה מנבלות, ועיין בהגנות המהר"ש שישב על מדוכאה זו, ונדריך מאי בישובו, ועוד זאת נפלא ממי מה בעי ר"ע, באמריו והמתין לה עד שמתה, דהרי בכל נבלות דעתמא בעין מיתה ממש, דכל צמון שמספרסת אינה נבלה לטמא כמבואר במשנה דעור ורוטב, והרי לעיל בפ"ק קתני שחיתת נכר נבלה ומטמא במשא, ולא הוצרך לומר והמתין לה עד שמתה מרוב פשיטתו דעת שלא מתה אין כאן נבלות, ואיך נאמר דהאי והמתין לה עד שמתה שפת יתר הוא לא לארך, אלא דבר התנא במשנה ספרורים ושוקלים הם, לא פחות ולא יותר, גם הלשון „והמתין לה“ הוא משונה וכי לא די אם הי' אומר "מתה" אם רצונו לשולול שלא תאמר שקדם מיתה רוצח לשחות יותר נותנין לו שיעור לבודוק בסימנים, ודוק'.

אבל ביאור דעת ר"ע קודם חזקה תמצא בארכוה בפתחה עיקר אי' וב', ותמצית הדברים כי במדבר בין נחרה ובין שחיטה לא היו מתירין מיד, אלא ע"י מיתה, ותוך מעל"ע של מעשה הנחרה והשחיטה, כאשר כתבנו לעמלה, ומילא לא הי' שיעור בנחרה ושהחיטה כמה מן הסימנים צריכים לחותוך דכל שעשה מעשה המmittah דהוא סימן אחד עכ"פ, ומזה על ידה תוך מעל"ע כשרה, ורק אחר שנצטו על זביתות חולין ואייטסר להם הנחירה בלוא דنبלה, ונתהץ להם גם היותר מפרקסט, דהשחיטה מותרת מיד, לעומת זאת איקבע שיעור ב' סי' בבהמה וסי' אחד בעוף, ומעתה סובר ר"ע, ניהו דלענין איסור אכילה בעין עתה שני סימנים להתייר, אבל לעין טומאות נבלות, די סימן אחד בשחיטה לטהור, כמו שהשחיטה שבמדבר לא הי' יותר מס' אחד בהברע, כל שמתה בו תוך מעל"ע, וכן בדיקdock גודול אמר, „והמתין לה עד שמתה“, ר'ל שמתה תוך מעל"ע, אשר ע"ז מורה לשון „שהמתין לה“ שהmittah קרובה לה עד שיכול להמתין לעליה, אבל אם שחתה למותע עד אחר מעל"ע גם ר"ע מודה דنبלה, וכן אם הרגה בקופץ אחר שחת ט' אחד כיון דלא ע"י מעשה בסימנים מטה, נבלה הוה (ובמ"א נסתפקת בדין זה), ואם תרצה לעמוד על עיקרין של הדברים למוד העיקרים בפתחה של' ודוק'.

ע"ש גמר' ורמיינהו, א"ט בהמה נקה"וו ופסה"ג וכו', הנה בסוגי' זו יש מבוכה גדולה, ובנה נשורת הפלוגתא הגדולה שבין Tos' ויתר הראשונים ז'ל במחcit' לא ירדו לסוף דעת הרמב"ם, עד שהפרמ"ג העמק והבקי הנורא, בפרט בהלכות אלו כתוב בס' ל"ג בשפ"ד שלו אותן ה', דהה דמוסכם מכל הפסיקים דנקה"וו נבלה ואין שחיטה מועלת בו, לא ידע מקום זה בא ש"ס, ומזה דצין ה"כ"מ הסוגי' דהכא, הלא רק בפסה"ג קאמר ומשום דכמונחא בדיקולא דמי, דהסימן עצמו ודי' כמבוד"ד (וכוונתו על הרשbab'א שכותב כן בסימן עצמו, גם מאן דיל' הא דר"ל דלקמן דריאיה כמבוד"ד מודה) ולכן גם בעוף, כיון דשניהם ראויים לשחיטה בעין, שפיר הוה פסוקת הגרגורת או הוושט נבלה, אבל נקה"וו מנ"ל, ואח'כ הביא מtos' בכורות דנוראה דנקה"וו אינו אלא טרפה עי"ש שישים ו"ל, גם מkor רעא'ג ז'ל על הי' דצין לנו תוספות מפורשת, אומרת דנקה"וו רק טרפה ולא נבלה, גם בהא מלטה דנקה"וו הוה נבלה מחייבים

ע"ש במשנה ר'ש אומר כד' ביקור, ובגמ' מפרש כד' ביקור טוב חכם, ועיין בפייה"מ לרמב"ם כד' ביקור על הסימנים אם נשחטו רובו, ועיין לעיל דף ט' ע"א איך ישבתי דעת הרמב"ם, דלא די דלא קשה עליו מן הסוגי', אדרבא שיטותו מוכחת, עי"ש היטב, ועתה אני מוסיף להוכיח דא' לא לפרש כד' ביקור הסכין, כריש' ויתר הראשונים חדא, כיון דלא הזכיר התנה בשום משנה דין בדיקת סכין, ושצריך לבדוק י"ב בבדיקות אבשרה ואטופרא ואתלת רוחתא, איך יתנו שיעור לשחית' בבדיקה סכין שאין אנחנו יודע עד מה ויתלה תנוי בדלא תנוי, שנית הלא מסתמא גם שיעור שהי' הללממי'ס הוא שאර שיעורי התורה, וא'כ צריכין לומר גם אופן בדיקת סכין הllermmey's, וזה את ניתן להאמיר דהרי פליגו לעיל דף י"ז באופני הבדיקה כמו וכמה אמוראי, ולכן דעת רשי' ויתר הראשונים בזה נפלאים ממי, אבל ביקור סימנים בשחיטה מצומצמת הוא DAORIYTA, וכאשר ביארנו זאת שם במקומו, ושפיר נתן שיעור לשחית' כדי שיבקר הסימנים בשחיטה מצומצמת אם צריך להוציא עוד, או אכן ראובן וקשר ללא תוספת, ואע'ג דלרמב"ם בעין לכתלה כל הסימנים מה"ת, מ"מ בשאינו רוצה לשחות יותר נותנין לו שיעור לבודוק בסימנים, ודוק'.

ע"ש משנה שחט את הוושט ופסק את הגרגרת וכו', או שחט אחד מהם והמתין לה עד שמתה וכו' ר' ישוב ואמר נבלה ר"ע אומר טרפה, כלל אמר ר' ישוב וכו' והודה לו ר'ע עכ'ל המשנה, פלוגתא זו הוא יסוד המסכתא שבענייני שחיטה, וממנה מסתעפים דינים ודינ' דינים, וכר"ע קודם חזקה נשנו כל המשניות ולא רק משנה דא'ט, וכמסיק ר' יוחנן לקמן, אלא כאשר הראיתיך עד הנה וכאשר תראה גם בפרקים הבאים אוא'ב וכסה'ד, כולן נשנו קר"ע קודם חזקה, כי לא נתקבל בין החכמים האי מאמר חזקה לו ר"ע, אלא אחר זמן רב בדורות שאמר רב, כי כאשר הראיתיך לעיל גם ברייתא דרבבי, דתני כאשר צויתיך מלמד שנצotta משה וכו' שלא הזכיר הני חמישה הל"ש, נשנית קר"ע קודם חזקה עי"ש. לכן צריכין אנו למשכנא נפשנא כדי להבין שתות ר'ע קודם חזקה, אשר כל אנשי חיל לא מצאו פשר דבר, דהה דלא או דלא רצה לקבל כללא של ר' ישוב שאמר מושום ר'י, דכל שנפסלה בשחיטה נבלה, מובן היטב, כי לולי האי הילכה לא הי' עולה ע"ד שום אדם לדון כנבלה כל פסול בשחיטה, כיון שריאנו שהחנירה מטהרת מדי נבלה במדבר, דהה איסור להם טרפה ונבלה, אבל בשער נחרה אישתריהם להם, והיינו אמורים כי נבלה לא נקרה אלא מה שמתה מלאיה או הרגה בקופץ, שלא כדרך המmittah לצורך אכילה כדעת הרמב"ם, ולדעת רשי' ותוס', גם נחרה בסימנים דזוקא, שblk נשבך דם הנפש לחוץ, אבל מי ששבך את הדם ע"י נחרה בסימנים לצורך אכילה, אין זה נבלה אלא בשער נחרה דאישתרி להם במדבר. - ומה נתחדש להם כשנכנסו לארץ, מצות עשה דזובחת, וע"י האי מצוה נאסר להם בשער נחרה, וא'כ מז' והלהא מי שאוכל בשער נחרה עבר אהאי לאו הבא מכל עשה, אבל אלao דنبלה מאן דכר שמי', אלא דההילכה שאמר ר' ישוב מושום ר'י גلتה לנו דלא די-scalable שנפסלה בשחיטה אסורה מקרא דזובחת אלא דגס נידונו כנבלה שמתה מלאיה ומטמא במ"מ, ר'ע דלא ידע או לא רצה לידע מחלכה זו, ממי לא סובר דין כאן אלא איסור עשה דזובחת, וטרפה שאמר נאמר דלשון מושאל הוא, ואסורה קאמר. כך היה לכארו' מקום לומר. אלא דזה ע"כ ליתא דהרי ר'ע גופה רק בשחת ט' אחד בהכשר שחיטה קאמר, אבל בפסק כל החסנים בפייסול שהיא מודה שהיא נבלה, וא'כ צריכין אנו לומר דיל"ע, האי לאו דיל"ת כל נבלה הנאמר בפ' ראה לאחר שנצטו על האזבחה על בשער נחרה נאמר, וכאשר ביארתי זאת בראיות ברורות דכן הוא, ועיין בפתחה עיקר א' וב', וא'כ צריכין לומר,

בדיקולא לנו המיעוט בתרא כחוות בברא רוגרל, ואין לצרפו לרוגרל הנשחתת ולומר דחוץ מן הנקב איכא רוב נשחת בהקשר, لكن הוה נבליה, אבל אם נשחת שלא במקום הנקב, שפיר מטהר האי שחייטה מיידי נבליה, והא דדחה הש"ס האי דר"ל, דמחלוקת כן, בגין נשחת במקום חתך לשלא במקום חתך, היינו בגרgorת דשם אין חילוק, כיון דכל שנפסק פ"א הוה כמנחא בדיקולא, אבל בשוט ודאי קם האי חילוק, וכן הנחלתה של ר' יהושע שפיר מטהר שמי לא מחייב פיסול בשוט, וא"כ הש"ס גם קודם שחדיש ר' ל' תירוץ לחילוק בין מקום חתך לשלא במקום חתך ידע את זאת לבבי ושת, וכן לא פריך רק מפסה"ג, או נאמר דפרק גם מנקה"ו אבל לאחר שתירץ ר' ל' לחילוק בין מקום חתך לשלא במקום חתך לא נשאר רק הקושי" מפסה"ג דבזא נדחה החילוק מכח אידיך דר"ל, אך אמר הריאה כגדמ"ב"ד אבל לבבי ושת, קם תירוץ שפיר ור' הוזכר לתרץ כאן קודם קומה חזרה וכאן לאחר חזרה משום פסה"ג כי גם הוא מודה דעת פ"ה הקנה בעצמו כמב"ד וכמש"כ הרשב"א ז"ל, כך מטהר שיטות אפילו אם נקבע כמה וכמה דוחקים, וכאשר באර בזא.

אי' תירוצם על קושיותם, דהש"ס פריך דהוו"ל למימר עיקר האיסור שהוא נבליה, הוא יותר מדויק וא"א לא קבלו בשום אופן, דהרי התנא מונה והולך הני ח"י טרופיות שנמסרו לממי"ס, ושם ודאי נאמר גם נקה"ו ופסה"ג בין הטרופיות, ולמה ישול אוטם שלא למנותם, מפני שאח"כ חל על איסור טרפה גם איסור נבליה, ולא עוד אלא דבשו"ת כת"ס הנ"ל מוכיחה מגמ' א"א דלא חל נבליה אטרפה, וכן כתוב הננו"ב דאיסור נבליה לא מוסיף ולא כולל הוה על איסור טרפה.

ב' התוס' בעצם הגיגשו, כי ממהDDRשו בזחים ס"ט ע"ב נבליה וטרפה לא יאכל, על נבלות עוף טהור, דיצא עוף טמא שאין במינו טרפה, מוכח דכל שא"א לשחותו אין בו משום טרפה, וזה האמת וכאשר נבאר בשיטות הרמב"ם, אבל התוס' נדחקו לפרש האי דרשה, דאין במינו טרפה לחוד קamar,ומי יכול לסבול דוחק זהה, הרי זה מקרי אין במינו טרפה, משום דלאחר מיתה יתוסף עליו גם איסור נבליה, ואיה מ戎מיota זאת בקרא דכתיב נבליה וטרפה, דאיתרבה יותר מסתבר לרומר דבנבלת עוף טמא מיררי, דאיתרבי תרתי נבליה וטרפה לעולם, כיון דאין במינו שחיתה - והמעיין בספרא במקור האי דרשה יראה בלאה, דאין מקום לפ"ה התוס' ככל, דשם פליגו ר' יהודה וחכמים בפירושו דהאי קרא, ר' דרש נבליה, יצא עוף טמא אסור משום טמא ולא משום נבליה, דס"ל א"א ח"א, וטרפה אתה על שחותו, שאין שחיתתו מטהר טרופות נבליה שיש במינו טרפה לאפוקי עוף טמא שאין במינו טרפה, ומעטה אי כפירוש התוס' דאין בו טרפה לחוד אלא גם נבליה, מהה לטרפה, דהא מנבליה לחוד הוה מצוי למדרש מי אסור משום נבליה לחוד, לאפוקי עוף טמא דאיתרבי תרתי משום טמא ומושם נבליה, כמו שדרש ר' מובליה לחוד, וזה ראי ברורה נגד הפירוש של התוס'.

ג' רבא מפרש אלו אסורות קטני, ש מהן נבלות ויש מהן טרופות, ויפה ד"ק הכת"ס הנ"ל מדאמר, יש מהן בלשון רבים, גם נקה"ו בכל הנבלות ולא רק פסה"ג, ואני מוסיף להקשות מ לצורך הgingה אלו אסורות קטני, מוכח נגד התוס' דס"ל דנקה"ו ופסה"ג טרפה נמי הוה, דא"כ למה לי להgingה דלאו אסורות קטני, דשפירות קטני אלו טרופות, דהרי אמת כן הוה דטרופות הוה, אלא דיש מהן, שהם גם נבלות, והכי הוליל' אלו טרופות, אלא דיש מהן גם נבלות, אבל לעקוור אלו טרופות ולהעמיד במקומו אלו אסורות,

כמ"כ הרמב"ם, נובוכים האחרונים ז"ל בפירושו וטעמו, עד שבא התוב"ש ז"ל, ומחלק בין אישור נבליה לאכילה, ובין טומאת נבליה, ולזה הסכימו כולם, אבל באמות במחכ"ת דבר בטל הו, וכאשר מוכח מסוגי" דמסוכנת לקמן ליקמן ל"ז ע"א וכמו שהעיר על זה הלב ארוי שם, ואני הריאתי, כי מפורש יוצאה מפי הרמב"ם דגם אישור אכילת נבליה ליכא עד שמטה ההבמה ממש עיי"ש.

אבל הט אזיך לשמעו פירוש הסוגי ואיך יוצא ממנה כאור נוגה שיטת הרמב"ם ז"ל ותחלה נבואר איך מטהר השוגן לדעת התוס' ואסדר הקושיות שנטקתה על שיטותם, ואח"כ יairo עיניך לראות אויר בהיר בפירוש השוגן לדעת הרמב"ם ז"ל.

הנה לדעת התוס' לאו דטרפה ולאו דבליה תרי לאוין נפרדים הם, וכל בהמה ועוף שנטרפו הרוי תלי מיד לאו דטרפה עליהם, ואם אח"כ מתו بلا שחיתה חל עליהם הלאו דבליה, והביאו ראי' לדין זה מסוגי" דמסוכנת לקמן, ותירוץ בדוחק השוגן" דזחים דף ס"ט דלא משמע הכוי, וכן קשי' להו מה פריך הש"ס מהא דמנה נקה"ו ופסה"ג בתוך שאור ח"י טרופיות הא ודאי איכא לאו דטרפה עליהם, אלא דבפסה"ג שוב א"א לשחות, ווסףו להיות נבליה בין אס תמות שעיה ובין ששחתה אח"כ, כי הגרגורת שנפסקה הוה כמאן דמב"ד ואין שחיתה אחר פסיקה, וכן מבואר ברשב"א בתו"ב דכל שנחתת הסימן, כמנחא בדיקולא דמי"י אפיילו למאן דחולק על ר' ל' דלקמן, בשחתת הקנה ואח"כ נקבה הריאה, כי הסימן עצמו לכ"ע כמנחא בדיקולא אחר שנפסק פ"א, וכן פסקו בפשיטות הש"ך והטו"ז בסע' ז' ודו"ח דברי הב"ח שמסתק אס לסמוך ע"ז למעשה עי"ש, ולפ"ז קושי' הגמ' לא הי' אלא מפסה"י, אבל נקה"ו, הלא אינו מעכ卜 מלשוחות שחיתה הוגנת ולמה תה' נבליה, ועיין בשיו"ת קדושת דודי בעל הכת"ס ז"ל סי' כ"א שמרפרש ג' ב' דעת התוס' דkowski' הגמ' ר' מפסה"ג קאי, אלא דרוצה לדוחק להשווות דעת התוס' עם הרמב"ם דנקה"ו הוה נבליה, אבל זה ליתא כאשר תראה כי הא דנקה"ו נבליה תלוי במה דכתיב הרמב"ם דזהו נבליה מהיים ולא טרפה, ומאהר שהתוס' כתבו כאן בפירוש דמזהיים אין כאן אלא טרפה, מילא לא מציז סברו דנקה"ו הוה נבליה, דהרי שפיר מציז שחת למלעה או למתה מון הנקב, حق אמת דלפי מה שהבין הרראש יוסף דעת הרמב"ם דנקה"ו נבליה דכל טרופות בסימנים מקום השחיטה חמורה וועשה נבלות, ה' מקומות לומר דגס התוס' אית להו הци, אבל מי יכול לקבל ציאות, דעל סברא קלישטא בלי' סוד ושורש נבנה די' דנקה"ו נבליה, שיוציא מהה הרבה קולות כמו לעניין או"ב דMOVTOR לשחות אחרים, וגם שורפין את התרומה על מגעה בנבליה צוז, ואני לרווחה דמלתא הוחתמי דסבירת הראש יוסף ליתא ממה דמנה דמנה הרמב"ם נחלפו עורות הושט בין העין טרופות, וניקבה כנפה וחסרון כאיסור בגרגורת לא מנה, והרי אלו על שם שסוף הגרגורת לפסק ברובו טרפה, וכמ"כ התוס' והרא"ש שם בפ' א"ט, ומ"מ לא מנאן הרמב"ם בתוך הטרופות, אלא הוא נבליה כמו פסה"ג וא"כ מה מה בושט נחלפו העורות בתוך הטרופית, ולמה לא תה' נבליה כמו נקה"ו, אם נימה דכל טרופות בסימנים חמור והוה נבליה, אלא ודאי דזהו ליתא, ועטמא אחרינה אית לרבנן ז' בזא, וכאשר תראה בביורנו, لكن בהא סליקין לדעת התוס' קושי' הגמ' ה' ר' מפסה"ג, אבל נקה"ו לעולם רק טרפה הוה, כמו דמשמע נמי מתוס' בכורות שהביא הפרמ"ג, והוא דקאמר ר' יהושע במשנה כלל, דכל פסול בשחיתה נבליה, והוא לא דוקא בסימן שלם בפיסול, אלא אפיילו במקצת השות דהרי במק' פסלין כל פסול שחייב חוץ מהג儒家, ס"ל להתוס' דהוא מפני שבסמוך החתך הרי נגמר הרוב בצירוף הפסול ולדעת התוס' ה'ה אחר שחיתות רוב הסימן הוה כמנחא

שניהם סימנים הרי הלב כמב"ד, ואנו אמרינו דמפרכסת לאח"ש הר' היא חי לכל דבריה, ותנית לי שכונתי בדבר זה לדברי חדשיו הר' ז"ל كانوا בסוגי ליקמן ע"ב, אלא דבר כtabנו מעלה דהלאו דלא"ת כל נבלה אברש נחרה אתה, וכיון דנהירה בסימנים כל שנספקו הרי הוא נחרה והוא בלאו דלא"ת כל נבלה, וממילא דשוב לא מותCSR ע"י שחיטה, ונינהו DCtabnu מעלה דלא"ע גם סי' אחד sagi בנהירה כמו בשחיטה וא"כ איק מטהר ר"ע ע"י שחיטת סי' אחד אחר שכבר נפסק סי' אחד והוה שחיטה אחר נחרה, אלא תנאי התנה ר"ע בדבר „וְהִמְתַּנֵּן לְהָעֵד שְׁמַתָּה“ וכאשר ביארנו היינו אם מתה תוך מעלי"ע, וכן בסתם אין בכח סי' אחד בלי שפיקת דם הנפש להמית את הבמה דנפיש חיוטא בתוך מעלי"ע, לכן לא קמפה מא ר"ע בשחיטה סי' שני אחר פסקות סי' הראשון, אמנים ר' ישבע הביא הלכה מפי ר' יהושע, דכל פסול בשחיטה, ואפילו במקצת הסימן דהינו בשליש אמצעי של הגורתה, ומ"ק של הושט, הוה נבלה, ר"ל שם נחרה עליו, ושוב לא מצי שחוט, וזאת הלכה לפרש קרא דזוחת אתה, DCtab ב"י כאשר צויתיך, והוא DAOיריתא ממש ולוקין עליו, וא"כ נקה"יו ופסה"ג יצאו מכלל שאר טרפיות, כי עלייהם יש הלכה מיחודה דינידונים נחרה אשר תוו לא מותCSR בשחיטה, ואפילו לעניין טומאה לא, כי הלאו דלא"ת כל נבלה, קאי על כל בשער נחרה, וכיון דההלה מפרש לנו דזוחת מקרי דזוק אם כל השחיטה היא בהכשר, אבל פיסול במקצת הסי' הוה נחרורה, הרי דזקה"ו או פסה"ג נידונו נחרורה ולא משום טרפה Katain עלה, אלא משום נחרורה דאיין לה שחיטה, אז א"א למנות אותם בכלל הני ייח"ט טרפיות דאיין להם רק דין ד"ס, שאין לוקין עליהם והני הלא אין שחיטה מועלת בהם ומה נבלה ומיטמאין DAOיריתא. וראה זה בכל המסתכתא, לא תמצא שם נבלה על שחיטה פסולה, רק במשנה דשחיתת נכר, קתני נבלה ומיטמא במשא, והוא לדעת הרמב"ם מקרה דזוק לא ואכלת מבחו וטומאתה DRbenן ואיסור אכילה שלה DAOiriyta, אבל זולת זאת לא תמצא דקראי לפסולי שחיטה נבלה, והשוחט נתנבללה בידי דפ' אוא"ב וכסה"ד, ע"י שיש שבארתי דהפיירוש הוא שמתה ת"י ולא פרכסה, ולא כמו שפרשי נתנבללה בידו שלא מדעת ע"י פסולישחיטה, כי כל המשיכ' נשנית CR"ע קודם חזרה, ולידי"י כל הני פסולישחיטה במקצת הסימנים, אינס אלא כמו הני ייח"ט, ואין בהם טומאת נבלה, דלענין טומאה לא גזרו כאשר תראה במשנותנו לר"ע, DNFSK סימן אחד רק טרפה הוה ולא נבלה, וטרפה דקאמרו היינו טרפה דיח"ט דאיין בו מלוקות.

עד זאת אבאר לך כי לדעת הרמב"ם אין נבלה חל אטרפה ולא משום דאיין אישור חל על איסור, אלא משום דחדא לאו הוה, DCtab כתוב הרמב"ם בפ"ד ה"ז ממ"א, דכל שני לאוון אין מצטרפין ע"ז חזז מון נבלה וטרפה, הוואיל והטרפה תחולות היא ע"י"ש, והדין עמו דהרי בפ' משפטים מזהיר על הטרפה ולא על הנבלה, משום דלאו דטרפה כולל גם את הנבלה, דמי לא עסקין דטרפה חייתו העיר והmittah, ועוד כיון דהוא תחולות ק"ו DCtab נבלה אסור, והוא ק"ו כמו בת מבת הבית, דלוקין עליו, וכן דນבלה אינה אסורה אלא לאחר מיתה דرك איז קורי' נבלה, כי הטרפה רק לאחר שחיטה דמש"ה כתיב בשדה טרפה, ולא טרפה לחוד משום דמיiri דעבד"י כען בש, וכען שדרשו בב"ק מ"א ע"א, ולא יאכל את בשרו דשור הנסקל, בשחוטו לאחר שנגמר דין, ואל תשבini ממה דאמירין בזבחים ע' ע"א דטרפה חמירא מנבלה דאסורה מחייב, הכוונה באזה דלאו דטרפה מתחיל מחייב, ועוד דהרי כולל גם בשר מה"ח וכרי' ליקמן ק"ב ע"ב דאמר האוכל בשר מה"ח מן הטרפה איינו לוקה אלא אחת, וא"כ מה"ט גופא לא מצי חיל לאו דטרפה בעודה בחיותא כי כבר אית בה

הוא לא צריך, גם זאת הוא תשובה נחיתת נגד דעת התוס".
ד' ר"ל מתרץ כאן ששוחט במקומות חתק וכו', ופרק הרא"ש ז"ל, א"ר היל הכה, והא א"ר אל וכו', וכتب הרא"ש ז"ל, "דר"ל שאמר שני דברים הסותרים זו", ולא ידעין כי מניינו דאחריתא, הלכך עבדין לחומרא עכ"ל, ועיין הଘות מהרש"ש ז"ל שכתב דזה דוחק גדי, DCtab כהגו הווול להש"ס לפרש דהדר ב"י מהאי או מהאי, لكن כתוב מהה דאמר הש"ס, אלא אר"י כאן קודם חזרה וכו', בא לו מר דמעולם לא היה ר"ל מתרץ כלום, אלא ר"י ה"י מתרץ עיי"ש. ואני אומר דזה עוד דוחק יותר, דמנ"ל להש"ס הא,-DDILMA האי מימרא DR"ל דשחט הקנה וכו' נחתה מפני האי מימרא דמתרץ ר"ל כאן במקומות חתק וכו' או דחרור ממנה, ובפרט דאן בלאה לא פסקינו כי הא DR"ל, דשחט הקנה וא"כ נקבה הריה דכמאן דמונח בDIKOLAA דמי, ולמה לא נאמר דמונח הדר ב"י, אלא דהתויס' הלא סברנו CMS"ב הרשב"א, דלגביה סימן עצמו כ"ע מודים דהואCMDMB"D, אבל אז יותר תמורה, דלמה הביא כלל האי מימרא DR"ל לדחות תירוץ, שאין מזה שום הוכחה דאפשר דהדר ב"י וכלהכתא, ועוד דגוף תירוץ עכ"פ לא נדחה, והוא ללהקשות סתם, כיון DCtab נפסק הקנה, מה בין מקום חתק לשלא במקומות חתק, דהרי כמובן דמבד"ד, אם כן הוה דהדבר פשוט לבעל הש"ס, גם בלי מימרא DR"ל DCtab שנפסק הקנה פ"א שוב הוה מב"ד, והוא תימה רבתא לשיטת התוס".

שיטת הרמב"ם ז"ל:

טרם שנבו לביואר גוף הסוגי צרכין להקדמות מילין על כל עני שחיתות וטרפות, כפי אשר ראהו הרמב"ם ז"ל בעני שכלו ורווח בינו.

בריש א"ט ובפתחה עicker י"ד ביארתי כי לדעת הרמב"ם כל הני חי טרפות שננה התנה שהמה מהללם"ס, אין לוקין עליהם, אלא דיון דברי סופרים יש להם משום דלא בא הלכה לפרש הקרא אלא להוסיף עליו, דטרפה המפורש בקרא, היא הנטהה למות, דהינו מסוכנת ע"י מכחה שאין לה תרופה, אשר זאת אומדים הרופאים בכל זמן לפי מעמד חכמת הרפואה, כמו ברוצח, וההלה דלא בעי נתה למות, ולא אימוד הרופאים בכל פעם לפי הגוף המוכה והמכה מעמד החכמה, הוא חומרא רבתא, שהויספה ההלה על הקרא, אשר אין לו דיון פירוש הקרא, אלא הוספה על הקרא, שאין לוקין עלייה, וכן כתוב הרמב"ם בפירוש בספר המצות שלו, דאיין בחיה"ט אלא איסור DRben, והתפארת ישראל בריש א"ט הביאו, וכتب דבחבירו יד החזקה חזר מניה, אני הראיyi דנפהז הוא, כי אדרבה חזק את הדבר בכל פסקיו, עיין בפתחה היט ובממצא עונג, וא"כ נקה"יו ופסה"ג כשאר טרפיות אס הולכת ואוכלת כשאר בריאות אין בה אלא איסור טרפה שאינו מפורש בקרא ואין לוקין עליו, אם שחיטה כראוי איפלו בפסה"ג, כיון דaicא ושת ולע"ז קודם חזרה לטהר מידני נבלה, ואין לומר דהא בעין עכ"פ ב' הסימנים לכתלה, וממילא ראיון לשחיטה בעין גם לעכב, כי גם הקנה הנפסק ראיו להחטט במקומות אחר, כי אין לית לו הא DR"ל DCtab הקנה CMDMB"D, וכאשר ביארתי זאת ברור כשם שבחרים, כי חיבור הקנה בשאר האברים כמו קנה לושט, ולמטה עם הכרשתא חזק מאד וגם יכול להתרפא כאשר עינינו רואות מעשים בכל יום ואיך נאמר ע"ז דהוהeman דמונח בDIKOLAA דמי, ולא עוד אלא איפלו בפסקת שני הסימנים שכ' הרשב"א דאי לכ"ע כל האברים הפנימיים מב"ד, ביארתי דזה ליתא, והראיyi דיניטל הלב הוה כניטל הרاش דהוה כמהה ומטמא מיד, וא"כ כל ששוחט

שמוספת על המפורש בקרא, ועי' רצה רבעה חלק בין שחת תחלה ואות' כ פסק ובין פסק ואחר' כ שחת, ולפי האי חילוק לא אתא ההלכה על מkeitzet סימן בפיסול כל ואפילו על כל הסימן נמי לא דיין בו אלא מעשה טרפוות בעלמא, אלא על סימן השן שהיא הגמר שחיתה, ואמ' הוא בפיסול הוה לנחירה, ואולי בסימן השני אחר שחיטתו הראשון גם מkeitzet בפיסול פסול, דלולי זאת, הלכה למה לי, אלא דלא ידעתי איך יפרש רבעה המשנה דאי' בעוף דקמתי ג' נקה"ו ופסה"ג, הרי יאמר דפסה"ג בעוף לאו נחירה מקרי, הלא פסולו כמו הקשרו, ואחר הנחירה אין תhani שחיתה, ולי' דלפי מה שביארנו לעיל אדם שהתחה מעל"ע, לאו נחירה הוה, וממילא מהני שחיתה איך' לטהרה מיד' נבלה, ובלא' רבעה נפרק בתירוץ והדר ב', ומשיין אלו אסורות כתני יש מהן נבלות וש מהן טרפוות, ורק' דכollow בהאי משנה דאי' הני דאסורות מכח ההלכה דרי' יהושע שהן במלכות, עם הני דעת מההלה ששל חייט' מושום שאף בהן יש מלכות לכי לא חש לערבינחו תחת שם טרפה, ועיין ל�מן מ"ט ע"ב ותוס' ד"ה רב ואיסורא דאוריתא שכתו, דרבא הדר לגבי ר' פ', וכותבתי אני שם דסבירת רבעה ה' דלא דעתינו הני חייט' כדורייתא ממש עי"ש, ואולי נהפק הוא ממה שכ' התוס' כי מאחר ששמע רבעה הא דרי' דהכא, חזר מתירוץ דalgo אסורות כתני, ואחר' כ אמר דחלב טמא סותם מפני הטרפוות אין בו איסור של מלכות, ועי' פריך א' כ למה לא מנה נמי דעתה גיסטרא וגיטל הירך וחולל שלה, ומשיין כי כתני נבלה דלא מטמא מחיים, ורק' נבלה דנקרא ע"ש סופה, כתני בכל טרפוות, אבל נבלה ממש שטטמא מחיים, מושום דהפרוכס איינו אלא כזב הلتאה, לא מציא לחשבן בין הטרפוות.

ומה מאי מיושב לדעת הרמב"ם דקדוק עצום, דלמה סיידר בעל הש"ס תירוץ של רבעה שהוא מאמוראי בתראי, לפני תירוץיהם של ר' ר' וורי' אמראי קדמאי, והוא מושום דיש נפקותא רבתא לדינא, דלי' באמת הני חייט' אין בהם מלכות, וקילו מנקה"ו ופסה"ג שהם פסולין שחיתה, אבל לרבעה כיון דהנתנא ערבינחו נראה דשותון עכ' פ' לעניין איסור אכילה, ולכן לא רצה בעל מסדר הש"ס לקיים תירוץו של רבעה בהמה שיביאו בסוף בדרך כלל הש"ס, דהacketaa כבתראי, אלא רצה לקיים תירוץו של ר' דכאן קודם חזורה וכןן לאחר חזורה, כי זה האמת דכאשר ביארנו לאו דוקא היא משנה דאי' נשנית כר' ע' קודם חזורה אלא כל המסכתא כן מורה, ומסתמא גם רבעה הדר ב' כמו שהדר מתיירוץו קמא אחר ששמע הא דרי', אבל לשיטת התוס' דיין שום נפקותא לדינא בין התירוץים של רבעה וורי', התמיה קיימת ומה לא המתין עם תירוץו של רבעה עד לאמר תירוץו של ר' וו' והוא נקודה נפלאה.

ועתה נבווא לתירוץו של ר' ר' שאמר כאן שחתת במקום חתך וכאן שחתת שלא במקומות חתך, ר' ר' אומר לנו מלטה בטעמא על האי הלכה של ר' ר' מושום ר' ר' דמש"ה פסול אפיקו במקצת הסימן מושום דכל שנגמר הרוב של הסימן, הרי האי מיעוט בתרא כמו דמנוח בדיקולא דמי', ולא בעי' למשחט אפילו לכתלה לא, וא' כ בהאי רובה קמא פתיכי בי' הפיסול, כמו למ' ד לעיל ייט' עי' בא שחתת שליש קמא שליש בתרא, והגרים שליש אמצעי דפסולה בחיתה, מושום דמיוט בתרא, לא מצי' מצטרכ' להשלים רובה בשחתה, לאחר פסוקת הרוב הוה כמדמ"ד וכחותך בריגלו כמו שביארנו שם, ולכן הון נקה"ו והו פסה"ג, אם גמר השחתה באוטו מקום נבלה הוה לאחר שקיבל ר' ר' ההלכה מושום ר' ר' שכ' פסול בחיתה, הוה דאוריתא ממש ולוקין עלייה, מפני שאתא לפרש הקרה לכתחלה, ואידך כחותך בשער המת ולכך כל שפטיכי ברוב קמא מקצת בפיסול הוה ככולו בפיסול, אבל אם שחת לא במקום

לאו זה بلا שום מעשה טרפוות, אם חותך צית בשר מה'ח חייב משומס האי לאו דבשר בשדה טרפה, ואל תשיבנו דמי' נפ"מ לעניין חלב ובצים דאסורים מן הטרפה, הנה לדעת הרמב"ם אין בחלב ובצים אלא איסור עשה, דכל היוצא מן הטמא טמא, וא' כ' א' לומר לאו דטרפה אחלב ובצים כתיב, דכל דליך לאו בבשר ממילא ליכא איסור בחלב, אלא דחלבה אסור מושום דבשרה אסור מושום במה'ח, שהוא ג' בלאו דטרפה בכלל, דהרי בלא' אמרין בבכורות דף ו' ע"ב דחלב דשר' חדש הוא דזהו יוצא מאבמה'ח (וכונתו איסור יוצא מבשר מה'ח או אבמה'ח) אלא דהתורה התירה, ונאמר דהתורה לא התירה אלא בבחמה שאיסור בשר אבמה'ח יש לו היתר בשחיטה, אבל בנטרפה, איסור בשר מה'ח שהוא טרפה, יש לו המשך גם אחר השחיטה או המיטה שוב אמרין דחלבה אסורה מצד יוצא מן הטמא.

ודרך אגב אודיע כי מכח הא מלטה יש לי תימא רבתא על פסק הרמב"ם בסי' כ"ד סע' ט'ו' דעיקור סימנים פסול לשחיטה, אבל אין בו מושום טרפה, וחלב וביצה מותרים, והוא מותשי' הרשב'א, ואני תמה על דין זה, דכיוון דלית לה היתר בשחיטה מנ'ל דחלבה שרי', דלמא לא התירה הלב תורה להבנה שאיסור בשר ואבמה'ח יש לה היתר, אבל האי בהמה אסורה לעולם, וצ'ג.

ונחדר מה שהתחלנו דאיסור טרפה נמי מתחילה מיד ולא איקבע אלא לאחר שחיתה, אולם איסור נבלה אין לו תחילת מחיים כלל רק עם המיטה נעשה נבלה, אולם בטרופות שאין שחיתה מועלת בו, עד שבטה סופה להיות נבלה, אנו קורין את איסורה מיד בשם נבלה, כי מה דחילקו הכתוב לשני לאוין הוא, מושום דטרפה ע"ג שהוא תחלת נבלות, אפשר שלא תבוא לידי נבלות, אם תשחט שחיתה המתרת מיד נבלה, אבל האי שא' לא להשחט, لما תקראי טרפה שיש ג' לא הוקבע אלא לאחר שחיתה, כי מחיים בלבד הכי אסורה לחתווך ממנה בשר מהאי לאו גופא, וגם מושום איסור עשה דאיינה זבוחה ואם ע"ש סופה הלא תהי' נבלה, ולמה תקראי טרפה ולא נבלה, אבל מעולם לא עלה ע"ד הרמב"ם לחלק בין איסור לטומאה, ולומר Adams חתך אבל או בשר מן בהמה שינפק הקנה שלה או ניקב ושתה, שילקה מושום נבלה ונס מושום אשר או במ'ח, זהה דבר בטל ולא ניתן להאמיר, ובפתחה הארכתי' בזה והראיתי' דהראם'ם בפירוש כתוב דוגם איסור אכילת נבלה אינה עד שתמות מוש עי"ש היטב.

ועתה נבווא לבאר הסוגי', הש"ס מבקש למצוא טעם על האי ההלכה של ר' ישבב בשם ר' ר' למה תה' מkeitzet שחיתה בפיסול נבלה ומתחיל בקושי' ממתנית' דאי' ט' דשם מנה נקה"ו ופסה"ג בין הטרפוות, ואי דאין שחיתה מועלת בנקה"ו ופסה"ג הרי בשם נבלה יקרא האי איסור, ע"ש סופה שתה' נבלה לאחר מיטה בין שחיתה או מטה באופן אחר, כי גם הטרפה מkeitzet נבלות, אלא דנקראת טרפה מושום דאפשר שלא תבוא ליד נבלות, אבל האי ראוי להקרנא נבלה, מושום דוזאי תבואה להיות נבלה, ואע' ג' דבhai מסכתא בתיקו בשר לאכילה קמייר ולא בעין טומאה וטהרה, ולענין אכילה מהו לטרפה ומה ל'Neillה, ואפשר דמה'ט לא דקדק התנא כ' ב', ומה נבלות בהדי טרפוות הא ליתא דהרי אתה רואה דקבוע התנא כאן פלוגתא דר' ישבב ור' ע' אי נבלה או טרפה ה' לו קבועה במס' טהרונות (ואי דלמ' ד' שחיתה שאינה ראויה שמה שחיתה, הוה ל' ל' למיתני בפ' אווא'ב) אבל באמות יש לנו נפקותא גדולה בזה, כי ההלכה של ר' ישבב דכל פסול במקצת שחיתה נבלה, הוה דאוריתא ממש ולוקין עלייה, מפני שאתא לפרש הקרה דווחת כאשר צויתך, ואם לא נקבל ההלכה זו ויהי' נקה"ו ופסה"ג רק טרפה כשר טרפוות, אז דינם כד' ס' דיאן לוקין על ההלכה זו

כשרה עליון, אם גמר השחיטה בהקשר, ואנן כר"י פסקינו נגד ר"ל לענין זה אבל לא לענין אגמל"מ עי"ש בסוגי דלעיל כ"ט ע"ב.

ומעתה אין להקשות על הרמב"ם שפסק כר"י, מותספתא שהביא ק"ז רע"א ז"ל, דהאי תוספתא נשנית כר"ע קודם חזרה בכמה וכמה משניות, וזה ברור ואמת בס"ד.

ועיין לקמן בריש א"ט מה שכתבתי ע"ד סידור הטרפויות שהתחילה בקונה ושות ולא בקרים של מות, ומtopic כל דברנו בענין זה יתבאר לך דבפסק נקה"ו רואיו להחמיר יותר מבואר טרפויות, לא מפני טעם שכ' הפלתי, דהוה ספק בשחיטה כי ע"ז, פלפלו האחרונים כאשר ביארנו במקומו, אבל מטעם דהאי הלכה דפסולי שחיטה חמירי כנ"ל, וכעין שכ' הרמב"ם דספק דרישה חמורה שאשר טפקי טרפויות מושם דדרישה מקרי מוריש בקרה, ועיין היטב בפתחה עיקר י"ד בזה וד"ק.

תוס' ד"ה והרמיהו, בסה"ד, ויל' דמתני' ד"א"ט משמעו לי לאח"ש, מדקתיyi סייפה כל שאין כמות חיה, ולא כתני כל שאין חיה עכ"ל עי"ן בחודשו ל�מן שם, כי הא夷 לשנאי איצטראך לומר דאפיילו איתרמי דהיא חיה, כל שיש לה אחד מן הטרפויות אלו הרי זו אסורה לנו מכח טרפה, ואם הי' כתני כל שאין חיה טרפה, הנה הדיקוק, הא חיה כשרה, וכן נראה מפרש"י שם שהבין כן הא夷 לשנאי, אלא דהתוס' לא הי' צרכין לדקדק מהאי לשנאי דתנא דמתני' בלאה"ש מיררי, דPsiטיא כן הוא, דרבנן של הנימטרפויות, וא"א למצוא רക לאחר שחיטה כמו טרפויות דברים הפנימיים וכן דרישה, א"א לעמוד עלייה אלא בבדיקותبشر שכגד הבני מעיים ובדיקת הסימנים עצמן, ולא עוד שהרי התנא אקררא קאי, והקראיبشر בשדה טרפה קאמור וכמוש"כ לעיל דברן לא איקרי אלא לאחר דעתידי' עיין בשרד והטעם דידיירה התורה מבש, מושום דברמת לא חל אישור טרפה מחיים לא מבעי למ"ד בהמה בחויה לאבירים עומדות דimentiili תלוי אישור טרפה עד שהליך לו איסור אחר ובמה"ח כמו ש' רשי"ז ל�מן ק"ג ע"א ד"ה וכגון שטרפה, אלא אפילו לאידך מ"ד דלאו לא"ע הרי איכא כאן אישור עשה דיאינה זבוחה, עי"ן Tos' שבעות כ"ד ע"א ד"ה האוכל ובמהרש"א שם, ואי מושום הלב וביצים, הלא אין בהם אלא אישור יצא מן הטמא, ומה ציר של טרפה, ואי דליקא על הבשר איסור לאו טרפה, לא מצין למימר לציר היוצא ממנה, אסור מושום יצא מון הטרפה, ומה שמן' רוב טרפה אסורה, כבר כתבנו לעיל מושום לכל שאין להבהמה היתר אכילה הרי בשירה אסורה ועומדת, וליתן למדוד מהלב דעתמא דשרי' רחמנא, מושום דבכל בהמה דעתמא יש לשירה היתר, אבל הא夷 טרפה לא, אלא דאלו התוס' נתנו למה שכתבנו לא היו מקשין מידי, והיו ידעים, דטרפה לא מצי להקראי רק ע"ש סופו ולאח"ש, דאז' איקבע לאו זה דטרפה, אבל מה שלא נטהר בשחיטה לעולם, לא מצי להקראי טרפה ע"ש סופה, אלא נבלה ע"ש סופה, וכדעת הרמב"ם ז"ל והדברים עתיקים הופיע בהם ותמצאים אמתיים לאמתו של תורה וד"ק.

ותלמיד אחד עוררני על הא דאמרו ל�מן קכ"א ע"ב דמפרכס לא מקרי סופה לטמא טומאה חמורה, הוαιיל וככל גראה ולהעמידה על פחות ממציאות, הרי גם אישור נבלה מתלי תלוי אני עומדים משתומים איך אפשר לומר כן הלא איפילו ניטל הירך וחולל שללה הרי זו נבלה ומוטמא מיד מושום דאין הפרוכס אלא צונב הלטאה וממוש"כ ניטל לבה כאשר כתבנו לעלמה, ואיך אפשר שתחיה בהמה, עד שmagar כל בשירה עד פחות ממציאות, ועל חנוך יגעתי למצוא פתרון לחידה זו, וצע"ג.

החותך שפיר דמי להוציא מיד נבלה גם לאחר חזרה ר"ע והינו דין דמשנה ד"ט, ע"ז פריךומי אר"ל הכי, והוא אר"ל וכו', והנה בא הא夷 אידך דר"ל הוה מצי להקשות מני' וכו', דניהו דלענין נקה"ו שפיר יש חלק כנ"ל, אדם גמר השחיטה במקום הנקב נבלה, ואם שחתט לעלמה או למטה ממנה איינו אלא טרפה, אבל בפסה"ג, מה בין מקום חתק לא מהני רוב השוט שנשחט כראוי, מושום סברתו דבמקומות חתק לא מהני רוב השוט שנשחט כראוי, דמיות בתרא כמדמבי"ד אחר שחיטת הרוב וא"כ בפסה"ג אין מקום לשחות עוד, כיון דכבר נפסק רובה, אלא דניהה לי יותר להביא מימרא מפורשת מר"ל, דאומר כן בפירוש, ולהכי לא מצי אמר דר"ל הדר מבתורייתא כדי לקיים קמייתא דהרי מקמייתא גופא נפרק מותך סברת עצמו, ע"כ דמעולם לא אמר קמייתא כדי לתרץ למה תנא התנא נקה"ו ופסה"ג דתירוץ זה לא מספיק אלא על נקה"ו ולא על פסה"ג, אלא דוידי אמר חילוק בין מקום חתק לשלא במקומות חתק לדינא ובפ"ע, אבל לא לישיב המשנה דקתו בה נמי פסה"ג, ועל זה מסיק אלא ארחב"א אר"י" כאו קודם חורה וכואן לאחר חורה, ומשנה לא זהה ממוקמה, והנה ר"י מסתמא לית לי הא דר"ל דאחר שחיטתה הקנה הריהה כמדמבי"ד דמי', וה"ה הקנה עצמו, דהרי אין דבעין לכתהה שני סימנים שלמים, וכאשר כן מוכח מהא דר"י א"ר דלעיל ד"י ע"ט, דפסקין דשני שלשים בשחיטה ושליש אמצעי בהגרמה דכשר, משם דהני שני שלשים הקמא והבתרא, מצטרפין לשחיטה, ולכן שליש אמצעי בהגרמה לית לו בה, אלא דהרשב"א ז"ל, הכריח דע"כ בקנה עצמו גם ר"י מודה דcmb"ד, דאל"כ, למה לי ליכנוס בדוחק זה, דמשנה ד"א"ט שנית קודם חורה, כיון דל"ל להא דר"ל, יש לו תירוץ מחוור כמו שאר"ל לחילוק בין מקום חתק לשלא במקומות חתק, אבל לפ"י ביארנו זה ליתא דמה"ט גופא דלית לי להא דר"ל دقדמבי"ד לא מצי לחילוק בין מקום שחיטתה לשלא במקומות שחיטתה, דכיוון דגם המיעוט בתרא לשחיטה יחשב, מה לי הגרים שליש אמצעי, ומה לי פגע בנקב בשליש אמצעי, כי חילוק זה שכתבו התוס' שם ד"ה שחיטת ופגע בו נקב, הוא כען חילוק שרצת רבא לחילוק, בין שחת וzech"כ פסק, לפסק וא"כ שחיטת, ונדהה, ורק לר"ל דס"ל דבפסיקת הרוב כمباد"ד, יש מקום לחילוק, אבל ג"כ רק בושט ולא בגרגרת, וכאשר הארכתי שם והבאתי דברי הפלתי שכטב דגם במקומות הגרמה הוה cmb"ד ע"ש, ולכן ע"כ ר"י סובר, דכל מעשה טרפות במקומות הסימנים דינו כנחרה,adam מותה תזוז בע"ע מעשה הטרפות בסימנים, הוה כנחרה, ולכן אין חילוק בין נקה"ו לפסה"ג.

והאי הלכה חדשה לנו שלא אמר דנchorה לא הוה אלא כשותה תזוז מעל"ע, אבל אם שחתה יום או יומיים רבים, תה"י רק טרפה ותהני לה שחיטתה, ע"ז אתה הא夷 ההלכה דלא היא דכיוון דשחיטה מתרת מיד ה"ה דנchorה פסולת מיד, וכיון דאלו הייתה מתה תזוז מעל"ע הוה דינא כנחרה, ה"ה بلا מטה שס נחרה עלייה, והרי תראה דר"י מה"ט גם בשחיטה סובר, דישנה לשחיטה מותע"ס, ועין לעיל דף כ"ט שביארתי דר"ל ור"י בתורת פליגו שם, אי על מיעוט סימנים שם שחיטה עלייה, אלא דלשחיטה כשרה בעין הגמר בהקשר כדי לומר אגמל"מ, עי"ש בארכיות.

היווץ לנו מכל האמור דר"ל ור"י פליגו בהאי הלכה דר"ל רק ברוב גרגרת אפסל לשחיטה, ומושום דכמה דמונה בדיקול דמי, ובמיעוט ושת לא נפסל אלא במקומות חתק, אבל ר"י דל"ל כמו דמוני בדיקול א דמי טעמא דההילכה הוא מושום דכל מעשה טרפות בסימנים, ואיפילו במקצת השוט שם נחרה עליו, لكنתו לא מצי שחת וממילא גם בשחיטה כשרה על מקצת השוט שם שחיטה

אלא ש"מ דקים فهو לח"ל, דוקא ריאת היא דחויתה תלו בקנה בלבד, ולא ינק משאר אברים ולא בשאר ב"מ וכו', עכ"ל הראש יוסף ז"ל. העתקתי כל אריכות לשונו כדי להארotta שcumutet כל דבר ודברו, הוא שנייה רבתא בפ"ע במחלוקת הנשגבה ושכל' עמיד ומשתומם איך לנאו אדר כמותו יקרה כאלה.

הנה דברי חי"ר ר"ן ז"ל שהביא, תיתני לי כי כוונתי להם מודנפשיAi וברכתני ברוך שכונתי לדעת קדשו של גודל הראשונים, והבאתי ראי' מפורשת מרמב"ם פט"ו ממעה"ק, דעתל הלב הוה נintel הרראש אשאין בה שוב שום חיות, עיין ב"ש שפסק שם קר"ש, דחקדייש דבר שמתה בה פשטה קדושה בכלה וכותב כוון הקדיש לבה או ראשה, הרי הקדים עוד לב בראש, וכאשר ידועה כן בין הרופאים שאומרים, אחר געהרנשלאג אפשר עוד לחוית זמן מה, אבל הערצשלאג ממית על אחר, ובזה נדחו דברי הרשב"א שכטב, דבשחיתת שני סימנים לכ"ע כל האברים הפנימיים דמי, וממש"כ פשוטותי" דראש יוסף, דלר"ל אחר שחיתות הקנה גם הלב והכבד כמדמ"ד, דההיפך מזה הוא הפשיות וככיבא בכותחא, דהאי כמדמ"ד, ע"כ לאו דוקא כי חיבור הריאת לגוף הבהמה איינו תליוי ביה"מ, עד כמה שידר מושנה דא"ט לצורתה אחר ר"ע, כבר ידע דהדר ב"י ר"ע ישבב, ולמה סייר מושנה דא"ט דלא כהכלcta, ודלא כפי חזרת ר"ע, אבל האמת הוא דהאי, "והודה לו ר"ע" ניטוסף כאן על המשנה אחורי שקבלו החכמים האחרונים באיזה זמן אחר ר"ע ואילו אחר רב, שר"ע חור והודה לר' ישבב, וכאשר הראיתיך גם האי ברייתה דרבוי קודם זהה, וכן הרבה מישניות במס' זו לפני האי משנה נשנית כר"ע קודם זהה, וכן הרבה מישניות במס' זו לפני האי משנה ולאחריה, כי מי שסובר דבחדא מושב כאשר פלפו ר"ע ור' ישבב ביה"מ, עמד ר"ע והודה לו, טועה טעות גמור, כי אליבא דר"ע נסdroו כל המשניות, וכיון דכל אלו כשייטו קודם זהה, עכ"ד לא ידעו או לא קבלו האי שמוועה, ועיין שבועות דף ד' ע"א, רשי"י דה ומשנה לא זהה ממקומה ז"ל. ומשנה ראשונה ע"פ שחזר מסתימה, מאחר שפשטה ברוב התלמידים, לא יכולת בדורות שאחר רב, לשכח מפיים ולבטלה מביה"מ, והניחו את שתיהן וכ"ל, הרי דשם פירש"י דמה שהי' מקובל בפי התלמידים לא הי' בבחם להשיכחים ע"י זהה, והיינו דלא רצוי לקבל החזורה ולא האמינו לשםות החזורה, ועיין בהגות מהרש"ש שם, שכ" דמדברי רש"י אלו מוכרת, דבמי רבי ודורות שלאחריו, עדיין לא נכתבו המשניות עי"ש, ויהי" איק שיהי" האי והודה לו ר"ע, זמן רב אחרי רב ניטוסף על המשנה אחורי שנתקבל השמוועה, דחזר ר"ע להודיעות לקבالت ר' ישבב ממשמי" דר' יהושע, ולכך דברי רש"י ז"ל אכן תמוון עד להפליא ודוק.

אבל מה ש"כ הרראש יוסף אם תלש הריאת לאחר שחיתות הקנה, שהיא מותרת באכילה, וממילא דגם לדין הדין כן בקנה עצמו, לפי דעת הרשב"א וכל הפסיקים אחרים, דהקנה עצמו לכ"ע כמדמ"ד, דבר זה הוא מבhill את הרעיון, דבזה התיר הרראש יוסף אמרה"ח דאוריתיא דאסור הן לב"ג והן לישראל בלאו שיש בו מלוקת, דאפיילו נ Nich לפרש האי דריאת כמדמ"ד כפשווטו, סכ"ס לא עדיף מבابر המודולל התלויה בחות השערה, דבעי שחיתה, ומהני לי' השחיטה דע"פ דאין בו שום חיות וועומד ליפול, אבל כ"ז שמחובר בחות השערה אין בו מושם אמרה"ח, וככדרשין לקמן ע"ד ע"א, כי יפול עד שיפול, וניתרין בשחיטה עין ל�מן לע"ג ע"ב בתויס' ד"ה מדלא קברין, שכתבו דמה"ת לא הווי אמרה"ח, כיון שמחוביין הן מעט, מותרין בשחיטהaabrim המודוללים, ואין בהם אלא מצות פירוש בלבד עכ"ל, ואיך עלה על דעת הרראש יוסף דלא ליבעי הריאת שחיטת שני סימנים, ושלא תהני עליה שחיטת סימן השני, דמ"ש משאר אברים המודוללים, וכי ה"סובר דבאמת אין לריאת שום חיבור, אחר פסיקת הקנה, ומונחת בדיקולא ממש אמתהה? ולא אחד תחת לשוני, כי גם ק"ז בעחות"ס ז"ל נפל בהאי שגיאה רבתא, שכטב בתשי' י"ח לוי"ד דהא דעת ב"מ. מושם אמרה"ח בב"ג, הינו דוקא בשנשחתו הסימנים כולם, אבל במעורין עדין

אבל זאת אמת, דתולש בשר מפרקסת שנטרפה בושט או בקנה, אין על האי בשר איסור אכילת נבלה, אלא איסור בשר או אמרה"ח, כי כ"ז שהיא חייה, אין בה לא טרפה ולא נבלה, רק התחלת טרפה או נבלה שנקבע לאח"ש ולאחר מיתה ודוק.

ע"ב גמר' ומשנה לא זהה ממקומה ופרש"י ז"ל וז"ל: „ומשנה דא"ט אחר שנישנת בביהם"ד לא זהה ממקומה וכו' ע"פ שחזר בו ר"ע וכו' ואע"פ שזו קודמת אליו, אין סדר למשנה ואע"ג דבחדא מס' יש סדר, הנ"מ בסתם ואח"כ מחולקת וכו' אבל במיל'i אחראיתיא לא קפדיין אסידרא"ע עכ"ל, כל דברי רש"י אלו אינם אלא דברי תימא, דמו הועל רשי" בדוחק העצום הלאה, דגם בחדא מס' מצין למימור איין סדר למשנה, עכ"כ קשי' לי לרשי" על רב' מסדר המשניות, איך סיידר המשנה דא"ט כצורתה אחר ששנה בפ"ק דהודה לו ר"ע לר' ישבב, ומה מתרץ ע"ז דרב' סיידר האי משנה דהaca, לאחר פרק דא"ט, הרי סכ"ס רב' דהה' כמו דורות אחר ר"ע, כבר ידע דהדר ב"י ר"ע ישבב, ולמה סייר מושנה דא"ט דלא כהכלcta, ודלא כפי חזרת ר"ע, אבל האמת הוא דהאי, „והודה לו ר"ע" ניטוסף כאן על המשנה אחורי שקבלו החכמים האחרונים באיזה זמן אחר ר"ע ואילו אחר רב, שר"ע חור והודה לר' ישבב, לעיל כ"ח ע"א, נמי גם האי ברייתה דרבוי קודם זהה, וכן הרבה מישניות במס' זו לפני האי משנה נשנית כר"ע קודם זהה, וכן הרבה מישניות במס' זו לפני האי משנה ולאחריה, כי מי שסובר דבחדא מושב כאשר פלפו ר"ע ור' ישבב בבי"מ, עמד ר"ע והודה לו, טועה טעות גמור, כי אליבא דר"ע נסdroו כל המשניות, וכיון דכל אלו כשייטו קודם זהה, עכ"ד לא ידעו או לא קבלו האי שמוועה, ועיין שבועות דף ד' ע"א, רשי"י ימי' חייו משניות רבות ע"פ שיטו, ועיין שבועות דף ד' ע"א, רשי"י דה ומשנה לא זהה ממקומה ז"ל. ומשנה ראשונה ע"פ שחזר מסתימה, מאחר שפשטה ברוב התלמידים, לא יכולת בדורות שאחר רב, לשכח מפיים ולבטלה מביה"מ, והניחו את שתיהן וכ"ל, הרי דשם פירש"י דמה שהי' מקובל בפי התלמידים לא הי' בבחם להשיכחים ע"י זהה, והיינו דלא רצוי לקבל החזורה ולא האמינו לשםות החזורה, ועיין בהגות מהרש"ש שם, שכ" דמדברי רש"י אלו מוכרת, דבמי רבי ודורות שלאחריו, עדיין לא נכתבו המשניות עי"ש, ויהי" איק שיהי" האי והודה לו ר"ע, זמן רב אחרי רב ניטוסף על המשנה אחורי שנתקבל השמוועה, דחזר ר"ע להודיעות לקבالت ר' ישבב ממשמי" דר' יהושע, ולכך דברי רש"י ז"ל אכן תמוון עד להפליא ודוק.

ע"ש גמר' גופה, ארשב"ל שחת הקנה וכו' א"ר לא אמר ר"ל אלא בראיה, הויאל וחוי הריאת תליוי בקנה, אבל בגין מעיים לא, עכ"ל הגם', וכי הראש יוסף וז"ל: „משמע ב"מ הוא דקינוי התליין בשוט, ומשום דיש טרפות לח"ח, אבל כל מה שתליין בקנה כגון הלב והכבד וככדונה, כולחו כמדב"ד, ולאו דוקא ריאת, ואף שפשוט הוא לאoor, אבל הר"ן בח' כי ואינו מחוור דא"כ הריאת מהתא ואיך יתירנה שחיתות השוט, וכו' עכ"ל. מה שכתב דאיך יתירנה שחיתות השוט והלא כבר כבר מטה, לכארוי דר"ל, איך ניתר לב וכבד בס' אחד, כיון דברך אין בהם חיית וכו', והנה גם בריאת תקשה זאת, אלאaca אמרה' רחמנא למשה, דבעינן ב' סי' לכל הבהמה, ואה"ג דל"ר, אם שחית הקנה והוציא את הריאת מהבהמה קודם שחיטת השוט, דמותר ידי בס' אחד כיון שיצא כל החיות, כמו עוף דזוטר חיוני" דיב"ס' אחד, אלא דקשי' לי לר"ז, אי איתני" דלב כבב נמי' ניתר בס' אחד כמדב"ד, איך' ודאי דמתה כל הבהמה בס' אחד, דעקר חיות דבע"ח תליוי בלב, ועיין בשו"ת חכ"ץ ומ"ש שסימן שכנ' כ' רשי" ז"ל, הוא מ"ש על הא דامر ראב"י, ש"מ מדר"ל וכו', מושם ריאת, וממאי לא פ' על ב"מ ממש וכשחית גם השוט,

הכלכלי, ולעומת זה קשה גם להיפך,adam טעמו דר"ל משום דא"ט לח"ח, מה נקט דין בnickba הריא, ולא אמר סתם נקבע בני מעיים וכיר"ז, או סתם נטרפה הבמה, בין סימן לסיון.

אבל לפי ביארנו שלמעלה גם بلا האיא אידך דר"ל, מהא דמחלק בין מקום חתק לשלא במקום חתק, שמעיין דס"ל דלא בעינן אף לכתהלה רק רוב הסימן לשחיטה, וע"כ משום דאחר שנשחט רבו הוהCMDMB"ד, אבל פלוגתא דרבא ור"ז לפי הצעתנו הכי מתפרק, דהנה יש להעיר, כי הש"ס לא מבאר לנו אי הא דיש טרפות לח"ח או א"ט לח"ח, מלטה דתל"י בסבירותה היא, או הלכה היא שקבעו זה להקל וזה להחמיר, כי כפי הנראה מדאוריתיא קאמר, דיש טרפות לח"ח למ"ד דס"ל כן, ולא מנזרת חכמים, אולם לפחות מפער' נראה ברור דגם האיא דינא תלוי בהסביר וטעמא של האיל הלה שקיבל ר' ישב משום ר"י, דכל פיסול אפילו שמקצת הס"י פסול את השחיטה, adam כר"ל דאמר דההלה אתה רק אמוקם חתק, ומושום CMDMB"ת כחוטק בידה או ברגלה, וכך לא מצטרף האי מייעוט בפיסול למייעוט בהכרח, להיות רוב בשחיטה, אז אין לנו שום טעם לומר, דה"ה אם באמצע השחיטה אריע טרפות אחרת ב"מ, דנמי אסורה הבהמה, דהרי הסברא החיצונית נוננת דכל שכבר נעשה בה מעשה טרפות ע"י סימן אחד השחות, שוב לא מיטרופי, ושאני מקצת לפיסול בשוט אחר שחיטת הקנה, דהרי אין כאן שחיטה כולה אלא פתיכי בה נחרה אבל לר"ז דלא מחלוקת בין מקום חתק לשלא במקומות חתק, ומטעם דבעי לכתהלה שני סימנים שלמים לשחיטה, והרי גם במקומות חתק אכן ראוב בשחיטה, בצירוף המיעוט בתרא, ומ"מ את ההלכה ואמרה, דמקצת נחרה פסולת גם אחר שחיטת סימן אחד, ה"ה דמעשה טרפות יאסר אחר שחיטת ס"י אחד, דאי אין טרפות לח"ח, כמו כן אין נחרה לחץ שחיטה, ולפ"ז ר"זיפה פריך לר"ל, אם התורת בריאה, הרי יש לך לפרש ההלכה מטעם דבכל מkeitza פיסול בשחיטה אין כאן רוב, מילא תtier ב"מ ג"כ, דאין לך טעם לומר י"ט לח"ח, ורבא דאמר, לא אמר ר"ל אלא בריאה, ר"ל דאין להוכיח מר"ל דאית לי א"ט לח"ח, אבל ודאי מודה דעתך סבר א"ט לח"ח, אבל אכן דפסקין כר"ז דכאן קודם חורה וכו' וממילא דלא כר"ל, בהא דריא והנה אחר שחיטת הרוב CMDMB"ד, ומפרשין טעמא דהאי הלכה דמקצת פיסול אפילו באמצע השחיטה פסולת, מטעם נחרה, ה"ה דטרפות באמצע השחיטה אוסרת דיש טרפות לח"ח, והבן הדברים שהם קילורין לעינים ואמתים למביני דבר.

ד"ג לג' ע"א גמור, אמר רבאי ש"מ מדרשב"ל, מזמן לישראל על ב"מ, ואין זמןין עכו"ם על ב"מ וכו', מה דאמר ש"מ מדר"ל, ולא אמר ש"מ מדרבא דמפרש טעמא דר"ל משום CMDMB"ד, יש ראי' לדברנו דלעיל דגם לר"ז ס"ל, דר"ל מטעם CMDMB"ד קאמר, אלא דמליל נשמע דא"ט לח"ח, כמו שביארנו לעיל.

ומה שאמר מזמן ישראלי, דהוא שפת יתר, וכן נהאה דרש"י זיל בפירושו השמיתו, ועיין בפ"ר הגדים על הדף בש"ס וילנא, כבר כתבנו לעלמה, דה"י מקום לומר דגם לישראל ליתסור הריא משום מצות פירוש, כאשר אברים המודולדים, בסתם שחיטות ששוחתני הקנה תhalbלה, והוה שחיטת הוושט לגבי ריאה וקנה, שכחיטה על אברים המודולדים קמ"ל דלא נכנס זה בכלל האיסור, וכמש"כ לעלמה, ומזמןים ישראל עליהם, ועיין מהרמ"ל זיל שambil מקשין סתם, דליהו לישראל נמי אבמה"ח, נמו בחתק בשער קודם גמר שחיטה, וכפי הנראה, גם הנמי מקשין לא נחתו לידע, דהיא CMDMB"ד לאו כנחתך ממש, אלא כאמור המודולDEL, ולכן להקשות אלא דתאה בה מצות פירוש דרבנן, אבל מה שתירץ

במיוחד בתרא, הו"ל רק כאברים המודולדים, שאין בהם אלא מצות פירוש מדרבנן, וכבר תפסו עלי הבאים אחריו, בנו הכת"ס ותלמידו המהרא"ס שיק זיל, דהרי בב"ג בmittah תל"י מלטה, ומיתה הריא עשו ניפול, ונדבר מזה עוד לפניו) אבל לפלא בעינן כי כולם לא הרגשו דלהיפך יש יותר תימא, דמה של' החת"סadam נשחטו כל הסימנים, אז אין להם דין אברים המודולדים, אלא כמפורשים ממש, זו קשה מכולם, ואשר בארכנו לעלמה, וכל הרוצה לעמוד על הדבר ילק לביהם"ט, וינסה להוציא מתוך חלל הבימה אחרי הפשטה ופתחת גופה, איזה מן הב"מ שיריצה, אם יהי בכחו להוציאו דבר מה בלי חתיכה בסכין ana ana, ודבר זה אין צריך לפנים, ובכל זאת נעלם מעניין הגאנזים הראש יוסף והחת"ס, וגם מעניין המשיגים, שלא הרגשו בשגיא גדולה צו, וכן ישתקע הדבר ולא יאמר, דבשחיטת הקנה בלבד יותר דבר מה מן הבהמה, ואפילו הקנה לחוד, לא לדין ולא לר"ל, כי לעולם לכח"פ כבר המודולDEL יחשב כדי ליבעי שחיטה, ואם תקשה לך א"כ ליטיסרו הריא לר"ל מדרבנן כשאר אברים המודולדים, וממש"כ לרמב"ס דאיכא איסור תורה באברים המודולדים, ובגמ' משמע דגס לר"ל מותרין לישראל דהרי לא אמר רבאי אלא דין זמןין לנרכי, אבל לישראל שרי גם הריא, ולדעת הריא יוסף והחת"ס לא קשה קשי' זיל דלדידתו הци פירשו דין זמןין לנרכי על ב"מ, כנסחטו כל הסימנים דاز לישראל שרו, דשחיטה אין עשו ניפול, לנכרי אסורים משום דמייתה עשו ניפול, אבל בנשחט רק רוב הקנה אז הריא והכל התלוי בקנה הלב והכבד והטהול, גם לישראל עליהם מוצות פירוש, כשאר אברים המודולדים, אבל ציל דמייהו דשחיטת הוושט מהני עלייהם מוצות פירוש, ולדעת הרמב"ס לא הכניסו את זאת בכלל הדרישה דבשדה טרפה שדרשו על אברים המודולדים, דמעשה השחיטה לא מצי עשה טרפות ודוק".

ע"ש גمرا מתקיף לה ר"ז לרבע, מאחר שנולדו בה סימני טרפה התרת, מה לי בריאה, מה לי בב"מ, והדר ב"י ר"ז עכ"ל הגמי, ופליגו בפירוש האי והדר ב"י ר"ז, רשי' ותוס', דלרש"י הדר ב"י מוקשינו, משום דሞודה דיש טרפות לח"ח, וטעמא דר"ל כדרבא, דודקה בריאה קאמר משום CMDMB"ד, ורבאי אמר דילמא לא הדר ב"י, וס"ל דעתמא דר"ל משום דא"ט טרפות לח"ח, אבל דקמבעי לי' לר"ז ניקבו ב"מ בין סימן לסימן, אליבא דרבא קמבעי, דס"ל יש טרפות לח"ח, וכתבו התוס' דרבאה, דלרש"י לא ניחא לי' שייחלוק ר"ז אדר"ל, וכן הביא הטור דעה זו, דהלהתא כר"ל, דלית מאן דפיג אידי' בריאה עכ"פ, אלא פליג בשאר בני מעיים מה דינו, וזה תלוי בטumo בריאה, אי משום CMDMB"ד או משום דא"ט לח"ח, אבל דעת התוס' אינו כן, אלא דר"ז פליג אדר"ל משום דס"ל יש טרפות לח"ח, ופליג נמי אדרבא דאמר בטעמא דר"ל משום CMDMB"ד, אלא טעמא משום א"ט לח"ח, لكن פריך, אם התורת בריאה, תtier נמי בב"מ ולכן כר"ז פסקין לחומרא, דיש טרפות לחץ ריאה, והרא"ש זיל מוסיף דר"ל וופא אמר תרתי מיל' דסתרו, ולא ידעינו הי דאחרונייתא ועבדינו לחומרא. **והנה** הן שיטת התוס' והן שיטת רש"י לפי הבנת התוס', קשה מעד לקבלים, דכבר כתבנו לעלמה בשם הגאות המהרא"ש, דקמתמה דהוויל להש"ס לסימן, דהדר ב"י ר"ל, שנית קשה adam יש מקום לומר בטעמא דר"ל כר"ז, ומושם דין טרפות לח"ח, ואז לא יסתרו שני מאמריו, מהיכי תהיי לא נאמר כן כדי להשווות שני

כניפול, מושם דעומד ליפול, ודוק.

ע"ש גמר' בישראל דבשחיטה תלי' מלטה, כיוון דאיכא שחיטה מעלייטה אישטריה להו וכוי, עיין בفتיחה עיקר ב', דהא מלטה דבשחיטה מורת מיד, איתחדרש להו שנכנטו לאرض, ונצטו על שחיטת חולין, אבל בדבר בין נורח ובין שוחט, הי' המיתה מורת איסור אבמה"ח, אבל התולש אחר לאחר נהירה או שחיטה הוה אבמה"ח, וכן כי' הפלתי זיל' בריש הליש לדלמ"ז, אין שחיטה לעמלה"ת, מפרקסט בעוף אסור, וא"כ במדבר הי' צרכין להשליך הב"מ בכל בהמה בין חולין ובין קדשים, לכלבים או לשרפן מושום פסולי קדשים, והוא דבר שאין הדעת סבלתו, ובפרט לפי דעת הרשב"א, דלאח"ש שני הסימנים כל האברים הפנימיים כմגדמ"ז, מה נעשה בקרא מפורש ליתן הקיבה להכהן, וכןו שהעיר ע"ז בשו"ת כת"ס הנ"ל, וכי' שביארנו בעיקר א' ר' ישמעאל לית לי' היתר מפרקסט, וליד"י מפרקסט גם עתה אסורה, והוא האמת והבאתי ליה ראי' ברורה מהא דאר"ל ל�מן ע"ב, דר"מ מחולק באברים כמו בעובר דהוה מגע לנבליה, ושם באירתי מושום דר"מ קר"ש ס"ל, ע"י"ש בארכיות, וא"כ לכל הני נמא, דגס לישראל הב"מ אסורים, כיוון דגס לדידרו במיתה תלי' מלטה וזה דבר שא"א, וכבר כתבנו לעמלה דגס לדידן הי'lein לא אסור הב"מ עכ"פ מושום מצות פירוש דרבנן, דהינו האברים התלויין בקנה ועכ"פ הריה, אך אמות שכפי שביארנו אכן לא ס"ל כהא דר"ל, לא בריה ולא בקנה, ולא בב"מ אחר שחיטה שגי סימנים דcmbd"ז, אבל גם לר"ל קשה הדבר לומר, דሊר"י"ש ולר"מ לפי מה שאמר ר"ל, דפליג גם באברים דאסורים, תהיה הריה ג'ב אסורה מה"ט, ואין לנו מנוס אחר, אלא או' קושתיי לעמלה, דר"ל לא אמר אלא דבתו ריה הוה כמגדמ"ז, אבל בתור בשר אינוCMDL, או שנאמר כיוון דדרך שחיטה נעשה, לא נידון CMDL לעניין האבמה"ח, ומילא דגס בנחירה כן הוא, דדרך נחירה בסימנים, לא נעשה אבמה"ח עכ"פ שהריה מותה קודם ללב, וכמש"כ לעמלה, וא"כ כל המאמר דראב"י דאי מזמין נカリ על ב"מ, לחודז' בעלמא איתמר ולא להלכה, ועכ"פ יפה עשה הרמב"ם זיל' דהشمיטו מהלכה, עכ"פ דלא ס"ל האי מי איכא מיד', ואוסר אבר המודולל לבני' ועיין עוד ל�מן ודוק'.

ע"ש גמר' אבל לנכרי בנחירה סgi להו, ובמיתה תלי' מלטה וכו' ממה דאמר בנחירה סgi להו, מוכיח הגאון רצ"ח זיל' בהגחותיו לש"ס, דגס ב"ג נצטוosa שלא לאכול מטה מלאיה ובעי' נחירה עכ"פ, ועיין בفتיחה עיקר א' וב' ארכיות זהה, וכן כתבו התוס' ל�מן צ"א ע"א ד"ה כמ"ד, וכן רשי"ד צ"ד צ"ז ע"ב בריש העמוד, בחוד לישנא שהוא בכלל שלשים מצות שנצטו בעי', ולפע"ד הוא בכלל דינים, דברכלם ודאי הוא מצות שמרתה הגוף מכל נזק, ואיסור מאבד עצמו לדעת, ידועה דמתה מלאיה, וכן הטרפה המפורש בקרא שהיא נתה למוט מחמתה מכובחת, שאין להם תרופה, שהמה סכנה גדולה לגוף, וכמש"כ האב"ע, על הקרא דכלבל תשיליכון אותו, ותדע דהרי האי קרא דטרפה כולל גם בשר מה"ח, וכדעת ר"י ל�מן ק"ב ע"ב, וכן ההלכה, וכן תרגום אונקלוס, וכןו שאסור ליתון במאח"ח לב"ג כן אסור לו ליתון בשר מבער"ח הנטהה למוט, וכן הוה בכלל לאו דטרפה, גם הנבליה שמתה מלאיה, או מחמתה מכובחת דקו"ו הוא ולא עוד אלא דמי לא עסקינן דטרפה חית העיר והמיתה אבל הלאו דنبלה שנאמר בפ' ראה, שאמרה תורה לגר תנתנה או מכור לנכרי, היא נבליה חדשה, שנצטוינו עליה בכתינה הארץ, דהינו נהירה או נסלה בשחיטה, שהותרה במדבר, וזה ראוי ליתנה לגר או למקרה לנכרי, וכן איתי' בפסקתא דממה שנ' בנח' "ומכל החי" ממעט, ולא את המטה מלאיה והוא דלא הביא הרמב"ם זיל' בהל' מלכים איסור זה לב"ג, ייל' כיוון דבגמ' דילן לא

המור"ם הוא משולל הבנה במחכ"ת, שכותב דכיוון דמייד אחר שחיטתה הינה כליה חייתי' דריה, לא מקרי עוד בשר מה"ח עכ"ל, ותמהני והלא כל בשר מה"ח כו' הוא, דמייד כספרוש הוא מת, דהרי דרשינו כי ימות מזו בהמה על אבמה"ח, ליקמן ע"ד ע"א, אם לא שנפרש דבריו, דכוונתו למה שכך' הרاش יוסף שהבאתי לעיל' דכיוון דהוא כמות ממש ומידי, הרי שחיטתה הינה לבד סgi לריה, וע"ז כבר מلت'i אמרה לעיל'.

אולם על גוף המאמר דאיו מזמן נカリ על ב"מ, כתבנו לעמלה דיש תימא רבתא, דהרי מעולם לא עלה ע"ד ר'ל לומר ע"י שחיטתה הינה הוה הריה כנפרדה ממש מן הבהמה, אלא דידיינא כאשר בשר הבהמה שאין בה טרפות בנקב, דרך כל זמן שהיא משמשת בתור ריהה המרחפת על הלב ע"י נשימתה אז שייך בה טרפות אם תנקב אבל אחר פסה"ג סבר ר'ל דבטלה פעליה שעשו ונידונת כבשר בעלמא, והרי תראה דרבא אמר בטעה דר"ל, מושם דחי' הריה תאלו' בקנה, ולא אמר דריה תאלו' בקנה, והוא דקדוק המכricht כוונתו, דפעולתה היא התלו' בקנה, אבל לא היא עצמה בתור בשר, אבל לעניין אבמה"ח הלא בעין שייה' האבר MADOLAL עד שייה' עומד ליפול מושם דחייבו לריהה קל כל כך עד שטרום מיתת הבהמה עומדת ליפול מכל וכל, אבל האי ריהה חיבור גם אחר פסיקת הינה כל כך חזק, עד שאין לחשוב כלל, שהאי חיבור תופרד קודם מיתת הבהמה, כי או שתתרפא או שתתמיית מהר, אבל שתתפרד חיבור הריהה מן הבהמה מכל וכל ע"י רקבו של החיבורים שלה, וудין תחיה הבהמה, הוא מן הנמנע, ולכן אין לדמותה לאברים החיצוניים שנDELLO, כמו יד ורגל שהן עומדים ליפול ממש, בעוד שהבהמה תשאר בהיותה.

ומה שנלפ"ד ביישוב חומר הלאה הוה, דהנה סברת מיתה עשו ניפול הוה, דכל אבר MADOLAL דאיו רק חיבור דק לעניין הבע"ח, אם תמיית יתפרד האי חיבור דק וקל, זמן מה קודם המיתה, מחמת קלשות יניקותו מגו' הבע"ח, וכך חשבינו את MADOLAL כנפלו קודם יציאת הנפש, וא"ת بلا דלול נמי מותים הבהמה האברים החיצוניים והרוחקים ממשן הראש והלב CIDOU, וא"כ נאמר דחרגולים והידים מהה כאבמה"ח שנפלו קודם גמור המיתה, זה ליתא, דכיוון כךך דרכ' כל המתים, שתחללה יצוא רוח החיים מאברים הרוחקים והחיצוניים, וא"כ מאברים הפנימיים, עד שגס הלב והמוח פוסקים מותנוועטם, הרי לא נחלק הגוף לשנים, מפני שדרך המיתה בכך, אבל אם נפסק הרגרט, עד שהריהה הסמוכה ללב, שדרקה היהת למוט לבסוף, מפני חזק החיות שבה, עתה תמוות קודם יציאת הנפש, זה שפיר אמרין, דמיית הקדומה שלא כדרכה, מושה לריהה כניפול קודם גמור מיתה הבע"ח, ויש לישב בזה עוד קושי' עצומה שנטעור עליה קדוש דודי בשו"ת כת"ס זיל' יו"ד סי' י"ז, דאייך נחיב לב"ג על אברים המודוללים מושם אבמה"ח מכח מיתה עשו ניפול, זהה ילפנ' מקרא דכל אשר יפול מהם במותם, שלישראל הנ"ל בלא שארם לא לב"ג, ולפי האמור ייל', דמכח סברא הנ"ל בלא שום קרא ידיעין דכל של שועמד ליפול, דהינו למוט קודם מיתה הבע"ח, מחמת שנדולל מון הגוף דינו כניתל, אי דאים מעליין ארוכה, עוד בעודם בחיבורים ליטמא המודוללים, דהינו טומאת אבמה"ח שמטמא נבליה, וממשני דאייכא קרא דכי יפול, דילפין מני' עד שיפול, הרי דלולי הקרא היינו מטמאין אותן כאמה"ח מכח הסברא דהרי הן כנפולים, מושם דכל העומד ליפול דמי, אלא דאייכא קרא דכי יפול עד שיפול, וכן בעין לעומת זאת קרא אחרינא דכי יפול מותם דמייה עשו ניפול, אבל לב"ג דליקא קרא דכי יפול, לא בעין קרא דבמותם, אלא הדרין לסבירא החיצונה, דכל MADOLAL הרי הוא

בשחיטה נמי מצין למים ל' שחייבת עצמה שוחחת מושם דאיינו מצווה על השחיטה, אין לו היתר זה דמפרכשת אם שhot הו, אבל אם שhot ישראל שמותר להשוחט ולכל ישראל חבירו, מהו "יהי אסור לנכרי, כיון דשחטה מי שמצווה על השחיטה, והסבירא פשוטה כל כך, עד שנתהפך לקשי' על התוס' שהניחו זאת בתימא, אבל לפע"ד נראה להוכיח התוס' דיפה הקשו, והוא עפ"י מה שראיתי בספר גינת ורדדים להפרמי' זל שהקשה איך אפשר לומר דמפרכשת שהיתה אסורה לב"ג קודם מ"ת (ולפי שכתבנו לעיל גם לישראל במדבר) שמותרת עתה, דזאת מקרי שיצאנו מקדושה חמורה לקדשה קלה, גם זאת הוה מי אילא מידי, כמובא בסוגי' דסנהדרין שם, ותירץ דכיון דכיוון דנטקדשנו במצבות שחיטה, ועי' א' אישטרוי מפרכשת, לא הוה יציאה מקדושה חמורה בקהל, עי'יש, וכן ס"ל להתוס' דכמו דליקא מא"מ מקודם מ"ת לאחר מ"ת, מכח האי סברא דנטקדשנו במצבות שחיטה, ה"ה דליקא מא"מ מישראל לנכרי, ונאמר דרך למי שנתקדש במצבות שחיטה אישטרוי מפרכשת, ולא למ' שלא נצטווה על הזיבחה, וזה נכון.

ומכח הני דברי הגנת ורדדים נדחו דברי האחוריים ובתוכם גם ק"ז בעחתת"ס זל' ביה"ד סי' י"י שסבירו דביצים וחלב של טרפה אסורים לב"ג מושם אבמה"ח לדידיהן,lica קרא להתרים, וזה ליתא דהרי כל שאסור קודם מ"ת, א"א שניתר לנו עי' נתינת התורה, וכיון דחלב וביצים אישטרויין לנו, מילא מוכח גם קודם מ"ת אישטרוי, ובאמת אין מקום לאסור, כי מה שאמרו בביברות דhalb חידוש הוא דשתי' דזהו לי' לאסור מצד אבמה"ח, ר"ל ציר של אבמה"ח ומצד יצא מן הטמא, וכ"ז לישראל אבל לב"ג לא נאסר יצא מן הטמא ולא צירן וווטבן, ודוק'.

בא"ד, ויל' מ"מ אבמה"ח דידיהו אסור מושם דבעי שחיטה עכ"ל וכי' הרחש יוסף, דמה שכתבו דעתו שחיטה, הינו עשה דזובחת, ומכח זו נתקשה לו, מש'כ' דישראל עבי צית, והא לגבי איסור עשה דזובחת עובר אף בכ"ש, דהאי ואכלת בקרא שם רשות הוא, וכן נדחך דקיים על הטמאים עי'יש, והנה אפיקו נינה לרחש יוסף הקדמתו, דבאייסור עשה סגי בכ"ש לעבור עליו, גם לר"ל דח"ש מותר מה"ת, מ"מ לא חז' לקחות' במה דחקשה על התוס' דמן'יל דהתוס' ס"ל הכא דזובחת לעשה אתא,-DDילמא קריצב"א בשבעות שצין בעצמו ס"ל, דין בשחיטה אלא תיקון ולא מצוה, ע"כ הוכיח זאת דאל"כ לר"מ דאליבי' קיימו הכא, דלית אבמה"ח בחיה וועפ', תהי מותר לגמרי לחזור אחר ובשר מהם כדי לאכלו, ולא בעינן האי תיקון שחיטה אלא אם ריצה לאכלו אחר מיתתו, אלום זה ליתא דבריך ביארתי בעקר' א' וב' דבאה אי אובחת מ"ע הוה כתוס' שביעות וביצה או רקס תיקון קריצב"א, הוא פלוגנתא שניה בין ר' ישמעאל לר'יע' ור'ם בהזה קריש' ס"ל כאשר הוכחת שם בריאות ברורות, וא"כ לר"מ לא מקרה דזובחת יפלין שחיטת חולין כדי להיות מ"ע, אלא מושחת, דכתיב בקדשים, וא"כ אין מ"ע אלא תיקון הלא, ותדע, דבכ"מ הון בביצה והון שביעות וכן לקמן ל"ז ע"א בתוס' ד"ה השטא מחיים, דקדקו לכתוב "זביחה" ולא "שחיטה" וכן כתבו, "מושם דבעו שחיטה", הרי דלא כיוונו על איסור עשה דזובחת, אבל מ"מ עבי שחיטה לר"מ, מושם דבשר ואבמה"ח, אסור עכ"פ מושם טרפה, וזאת אפילו לר"ל לקמן דקאמר, דלאו דטרפה לא אתה רק אטרפה, ולא אبشر מה"ח, הינו מושם דס"ל דלאו דבשר מה"ח נכלל בלאו דלא תאכל הנפש עס הבשר אבל לר"מ דהאי לאו רק אבמה קאי, ולאו דטרפה כולל גם חייה וועפ', פשיטה דמכנישין בו גם איסור במ"ח בחיה וועפ', דלית בהוא איסור אבמה"ח, ואע"ג דהתוס' לא נחתנו לכל מה שכתבנו, כמו שביארתי בפתחה, מ"מ האמת הוא כן, דל"ר' מ לא הוה שחיטה אלא תיקון הלאו ולא עשה.

זכור בפירוש איסור זה לא חש להביאו, אבל מכללא איתמר, ממה שכי' בפ"ד ממ"א, דטרפה האמורה הינו שנותה למות עד שלא תהי ראיוי אלא לכבל, דהינו לאחר מיתה, הרי דמפרש הקרה, לא למוצה, על השלcta הטרפה לאח"ש לכבל, אלא דתורתה אמרה דאותה הטרפה שעומדת היהת לכבל, אם לא היה שוחת אותה, לא תאכל, ואפיקו נפרש דעתו תורה שנשליך את הנטהה למות לכבל, ולא התירה לתתה לגר ולמכרה לנכרי, נמי משתמש דין לא בכלב, ולא נבללה שמתה מלאה, ואני ראיוי אלא לכבל, אבל בכל זאת לא שמעין דיה' הנכרי מצווה על נחירה בסימנים, אלא כל שמייתה כדרך המミニטים לצורך אכילה, ואפיקו בקופץ אין לה דין נבללה שמתה מלאה, אבל ישראל גם במדבר היו מצווים עכ"פ על נחירה בשפיקת הדם, דכתיב ושפק את דמו, וזה שפיקת דם ממש, דהרי התורה חייבו בכיסוי, ומהו הוכיח רשי' זל' בראש פרkon דנחרה בסימנים עכ"פ בעין, דמשם بكل נשוף הדם, וכך יש לתמונה על הרמב"ם, שכ' בסוף פ"ד מה' שחיטה, דבמדבר היו ישראל נוחרים ואוכלים כשאר עכו"ם, והוא פלא דשר עכו"ם אפיקו נצטו על המתה מלאה, אבל לא נצטו על שפיקת דם על הארץ, וכך יוכלים להמית את העב"ח כפי רצונם, כדי לאכלו, אבל ישראל נצטו על ושפק את דמו, והדבר צ"ע ועיין בפתחה ודוק'.

ע"ש גמר' תנוי דלא כראב"י, הרוצה לאכול מבהמה קודם שתצא נשפה וכו' ואחד ישראל ואחד נכרי מותרין בו, הנה הרמב"ם לא פסק כראב"י, אבל גם לא כי האי ברייתא, דבפ"ט מהלך' מלכים הי' ג' כתוב, האבר ובשר הפורשין מן המפרכשת, עכ"פ שחתט בה ישראל שני סימנים, ה"ז אסור לב"ג מושם אבמה"ח עכ"ל, הרי דלית לי' מי אילא מידי, ומ' לא הביא הא דראב"י, דין און זמניין לנכרי על ב"מ, אולם זאת ודאי לך'ם, דחווץ ממה שתמיהת לעיל על האי דינא, הלא ביארנו דרי' לית לי' להא דר"ל דכמדמ"ד, לא ברייה וגם לא בקנה עצמו, וא"כ אין כאן מושם אבמה"ח, אבל הא דחחה האי ברייתא מוהלכה ודאי קשה טובא, דהרי סברת מי איקא מידי מקובלת להלכה, בסנהדרין נ"ט ע"א עי'יש, והנה פ"ט לפי מה שבארתי בפתחה, דהא דמפרכשת שרי הינו כמו יפה' תואר במלחמה שלא דיברה תורה אלא נגד יצח"ר, למי שהוא להוט לאכול בשר, ולא מazi עומד על נפשו להמתין עד שתצא נשפה, ולעשotta גיסטרא הינו הך, דושחת ממעט גיסטרא, עיון מש'כ' בריש פרkon, וא"כ בנכרי דמצוי שפיר לעשות גיסטרא למה נתיר לו לאכול מפרכשת, וזה ג' כוונת ר"פ דבעי לימייר לי' לראב"י, והא מי אילא מידי, ולא אמר לי' מושם דעתמא קאמר, ואע"ג דברייתא מ"מ קתני חדח נכרי ואחד ישראל מותרין בו, אויל ר"ל דין היב"ג נהרג עליו אבל איסורא עכ"פ איקא, מכח האי סברא הנ"ל, והרי תורה דהרבנן נשמר ולא כתוב דחיב משום אבמה"ח, כמו שכתוב שם בשאר ההלכות אלא דאסור משום אבמה"ח, ומהר"ם שי"ף זל' כאן הרגיש בהזה וכותב ג' דרכ איסור קאמר הרמב"ם ולא חיב.

ועוד נלפע"ד לומר, דמאיחר שכפי שביארנו לעיל ובפתחה האי ברייתא כר"ע ATI דלר"יש לא אישטרוי מפרכשת כלל, עי'יש א"כ לבב' ב"ג דלא נאמר ארליך, לא שייך קבועת הלכתא כר"ע ודלא קריש'ש. וממילא נשאר הדבר בפסק, אי שרי לי' מכח מי אילא מידי, ואיסור לו מספק אבל אין חיב עליו, ודוק'.

תוס' ד"ה אחד עכו"ם ואחד ישראל מותרין בו, משמע דעתמי משום מא"מ וכור' ותימא וכו' והג' שאני עכו"ם דלאו בני שחיטה נינהו עכ"ל, ותיתתי לי כי כוונתי לדעת המעיו"ט, וכן הוא בהגחות מהרש"ש ויתר האחוריונים, דלק' מ"ד דחתם ספר קامر דלא התירה תורה יפת תואר אלא לישראל דבוני כיבוש נינהו, אבל נכרי דין לו רשות לככוש ממילא אין לו רשות ליקח יפ"ת עכ"פ, וא"כ כאן

הדם, כי השחיטה מתרת מיד, וגם קודם הוצאה הדם מותר לחתק כזית מבית השחיטה, כדלעיל, וזה הוא הפירוש האמיינתי במשנה זו, ומוקם הנicho ליתגדר בו בס"ד וד"ק.

שוב נתישתי, דאפשר לומר דגם הרמב"ס ז"ל לא נעלם ממנו הפטש אמיינתי הלאה, אלא דהוא כבר כתוב בראש הל"ש בפירוש, דמה"ת בעין שחיטה בכל הגו' מינין, וגם פסק דמפרכסת מותרת מיד, בחותך ציטת בשר מבית טביחתה, וא"כתו האי דין שלא יצא מינו דם דהשחיטה מותרת, אין בו צורך, דנסעמו מן הנ"ל, ולכן קامر דיש עוד רשותה במשנה זו דרך אגב דלא חיישין בה למסוכנת, דמה"ט קתני לה סמוך למשנה דמסוכנת, אבל בכל זאת כבר מלתי אמרה דדין של הרמב"ס בזה לפ"ד הוא מכשול גדול, וד"ק.

רש"י ד"ה הוכיחו בשחיטה, מגו דשרי' שחיטה להז בר מידי אבמה"ח, משוי' לי' נמי אוכללה לגבי טומאה, עכ"ל וכ' הרاش יוסף ז"ל, דלפ"ז ה"ה בשחיטה טרפה, ציין Tos' ל�מן ל"ו ע"ב ד"ה שחיטה מכشرת ולא דם, שכתבו מושום דמתורת ברש לאכילה, וא"כ שחיטה טרפה לא, והנה כפי אשר ביארנו בפתחה עיקר י' שחיטה שאינה ראותה אינה מתרת איסור אבמה"ח, אלא מצלת מטומאת נבלות, אין נפקותא לדינא בין רש"י ותוס', ומה ששינו התוס' מלשון רש"י וכתבו מושום דמתורת לאכילה, היינו מושום דהתוס' לא נחתו זהה האמת, דשא"ר אינה מתרת איסור אבמה"ח, ועיין היטוב בעיקר הנ"ל וד"ק.

ע"ב גמר' כל הטוען ביאת מים מד"ס וכי' וחכמים אוסרים במעשר, העין משפט, ציין לדין זה, ברמב"ס פ"ג מהלכ' מע"ש ופט"ז מהלכ' טו"א, דבמע"ש כתוב הרמב"ס שעREL כתמא למע"ש, שמע"ש קרווא כמו תרומה, אבל טבול יום ואוכל במע"ש אף שאינו ואוכל בתרומה, עכ"ל. ולא ידעת, אי אפיקלו מכללא נשמע מהאי דין תורה, האי דרבנן דעתו ביאת מים מד"ס, שהשו חכמים מודתוין במע"ש כמו בתרומה, דהרי אנו רואין לעניין טבול יום דהקליה התורה במעשר יותר מן התרומה, ותדע דגם ר"מ דאמר כאן מותר בחולין ובמעשר, ודאי לא פlige אדין זה שכ' הרמב"ס, דערל וטמא שוין.

וכן בפט"ז ה"ח מטו"א שכ' הרמב"ס, דכל הכתוב בתורה ומדברי קבלה מוהלכות הטומאות והטהרות אינו אלא דיבר הרמב"ס אלא מדין תורה, ותרומה ומ夷' בלבד וכו', לא דיבר הרמב"ס אלא מדין תורה, ואין ללמידה מזה, דזה הפסיק בתרומה מד"ס, דגם במעשר פסול, ובפרט לפי מה דמסיק,-DDOKOA לגבי אכילת מעשר אסירים חכמים, אבל בנגיעה לא, וכמש"כ התוס' דין הדין, וכdomoch משלוν הברייתא, דחכמים אוסרים, בתרומה, הלא אלו פסולין את התרומה ש"יך לשון מטמאין, וא"כ והו"יל לרמב"ס לפסוק דין זה בפירוש, אבל בנגיעה, וא"כ ראייתי מי שנטעור בזה, ובעיני צע"ג וד"ק.

תנוס' ד"ה, והוא נגעה היא, בסה"ד וי"ל דההמירו חכמים שלא לאכול כשייש ידים מסואבות, ע"ג דמותר ליגע, עכ"ל, ותמייה לי דא"כ מה בין יצא מהם דם שלא יצא הלא אכילת תומ"ם בטומאת הגוף, אסור אפילו אם המאכל לא הוכה לקל טומאה, שוב מצאתי שקדמוני בתמי הלא בଘות המהרש"ש ז"ל והנicha בצע"ג. **ד"ט** לה ע"ב גמור', א"ר אשי, אומר הי' ר"ש שחיטה מכشرת ולא דם, ופרש"י ז"ל דגפ"מ בוגר דם שחיטה על הזרעים שלא הוכשרו, כתוב הרי' ז"ל אבל בשוחט את הטרפה אין נפ"מ, דהרי גם בטרפה מוציאיה מיידי אבמה"ח, וכבר כתבנו לעלה, שחיטה טרפה אינה מוציאיה מיידי אבמה"ח, אלא דבלאי'ה אני אומר, דכאשר ממשמע

כל זאת כתבתי מכבר, ועכשו אני רואה כי מקומו הוא מוכרע, דהרי טעמא דר"מ, אכן און אבמה"ח נהוג אל באבמה טהורה בלבד, אמרו שם בגמי' מושום דלעיל מני כתיב זוחבת מבקך ומצאנך, אמרו מעתה דר"מ ע"כ ליל הא דרב, זוחבת כאשר צויתיך קאי גם על חיים ועוף, וגם לא היקש לצבי ואיל דם חיה בשחיטה דא"כ גם הלאו שלא תאכל הנפש עם הבשר קאי על כל הגו' דרבנן לשחיטה, אלא ודאי ר"מ לומד שחיטה חולין, מושפץ את דמו דכתיב בחיה ועוף, וילך שפיכה שפיכה משוחוטי חז' ומילא דליך עשה בשחיטה אלא תיקון הלאו, וכאשר יתרابر הכל בארכיות בפתחה, וד"ק.

ע"ש משנה השוחט באבמה חיה ועוף וא"כ מהם דם, כשרים וכו', הטור והשוו' העיבו דין זה בס"י כ"ח, בין דיני כס"ד, והשミニו בהמא, מושום דמפרישן המשנה דANTA לאשמעין דמצות כס"ד איננה מעכבות והוא פלא, וכי אצטיריך זאת להשミニו, ולא עוד אלא דכמה דחוקים צריכין אנו לשובול. א') דשניתαι האי משנה שלא במקומה, דמקומה הי' בפ' כס"ד. ב') דקANTI בהמא בהדי חייה ועוף שלא לצורך. ג') דכל האריכות למונות כל שלשה מיini בע"ח בפרטות, הוא שלא לצורך. ד') למה לא קתני סתם השוחט ולא יצא מינו דם, כמו בכמה משניות דקANTI השוחט סתם, וכי על כל מינים הנשחטים, והרמב"ס ז"ל דרך דרך אחרת במשנה זו, והוא דקאיamesha שלאחריה שדיברה משוחט את המסוכנת, ואתה לאשמעין כאן דבלאי יצא מהם דם אין לחוש למסוכנת להציריך פרוכס, אלא דגם בפירוש זה אנו צריכין לשובול דחוק גדול, דהוו'ל לשנותה אחר משנה דמסוכנת, וגם לשנות השוחט סתם ולא למונות המינים בפרטות, ולא עוד אלא דעל גופו הדין אני נבוק מאד, כי הלא הוא ידועה לכל, דבכל שחיטה יבשתא, הבע"ח שווה למות הרבה גם יום או יומיים, עד שניצרכים להכotta על ראשיו כדי שימות מהר, וכך כל שוחט ולא יצא אף טיפול דם אחת, דכן מיררי הכא, אם הוא מונחת מטה מיד, פשיטה דהיתה מסוכנת, דלולי זאת אין במצוות שמשעה השחיטה עצמה היה מידי, וזה דבר שא"א להכחיש, וכן חיליה להכשיר הנשחט שלא יצא מינו דם אם איננה מפרכסת, ולא נתנה סימן חיות כלל, דהאי דין דבירה לא בעי פרוכס, ודאי לא נאמר אלא ביצה דין הרבה, ובשפיכת דם הנפש, מצי להmittת מיד, אבל בשחיטה יבשתא חס מלzechir, ועפר אני תחת כפות רגלי ריבינו הרמב"ס ז"ל, אבל כאן לפי קט שכלי הפרוי על המדה, להתיר נבלה גמורה.

ולכן לפ"ד ברור כמשמעותו הינה התנא בהאי דין, לא להא דסבירו הראשונים, ולא מהו שסובר הרמב"ס, אלא דANTA לאשמעין, שחיטה יבשתא שררה, ולא בעין שפיכת הדם כמשמעות הקרא דעל הארץ תשפכנה כמים ועם עיקר זוחבת הדם דכתיב אצל זהירות הדם, וכטעם נגלה של שחיטה בצוואר מקום החזאת הדם, כמו שכתב החינוך ועין לעיל בריש פרקן, מה שכתבנו בזה, על דרי' אמר עד שיחסות את הוורידין, והשתא שפיר מקומ דין זה בפ' השוחט, ומהנה כל ג' מינים הנשחטים, לאפוקי ממ"ד דאו"ש לעוף מהו"ת דלדייד' עכ"פ בעוף, ודאי בעין שפיכת דם מנש, דכתיב וشفך את דמו, דוזאי נהירה בלא החזאת דם הנפש, לאו מידיה הוא, דהרי כל עצומות נהירה בסימנים לא ידועין אלא מזכטיב וشفך את דמו, ומוקם הסמנים מוכשר ביותר לשפיכת הדם, כמו שכ' רש"י ז"ל בריש פרקן דף כ"ח ע"א, ואיך נאמר דחתייכת סימנים שלא נתפרק, ללא שפיכת הדם המפורש בקרה תשאי, וכן קامر התנא דאן דס"ל יש שחיטה לעוף מה"ת, ומקרה דכאשר צויתיך, גם בעוף לא בעין שפיכת הדם, ע"פ שבמדבר בשעת התרה נהירה, כל נהירה או שחיטה יבשתא, נבלה גמורה היה, אבל לאחר שנצטוינו על השחיטה تو לא בעין החזאת

האדם בכל משקה להכשיר האערעים, אלא דברן התולדות שמנה במשנה שם, מצין רוק ומרי גלים וגם ריע וכדומה שהמה משקה סרורה, ובעל משנה אחרונה כתוב שם דכל הני מכשירין רק מדרבנן עי"ש, אבל על דם שחיתות בהמה היה ועופ, "א"א בשום אופן לומר דרך מדרבנן מכשירין, ע"ג דחתנה מנאנם בתוך התולדות, דהרי דם קדשים דאינו מכשיר ילוף מקרא דעת הארץ תשפכנה כמיים, ולא מצין בש"ס עיין זה לילוף מקרא חדש דינים בענין שאינו אלא מדרבנן, ובכל זאת פסקי הרמב"ם עדיין לא נתבררו, וצ"ע דוד"ק.

ד' ז' ז' ל' ע' גמר' ס"ד האיל ואיסירו בגזיה ועובדיה, דמן
ליבען קבורה, קמ"ל עכ"ל הגמ', התוס' נדחקו מאי פרש האי ס"ד,
דדהא גם הגיצה לאח"ש מותרת, ורק מעשה הגזיה אסורה מחייבים
עבדודה, אבל לפ"ד נראה לפישוט, דהס"ד היה, מאחר
דחצין מאיסור גזיה ועובדיה דעתך גם לאחר שהווים הקדושה
עליהם, הו"א דעתם שהייה עומדת לריקת המזבח עדין באיסורי'
קיימה, דשאני הבשר דגם בעודה תמים, היה עומדת לאכילת אדם
אחר הזריקה, ומכח"כ העור והצמר שהי' ניתנים לכחן גם בעולה,
לכן לאחר שהומנו מותרין, משא"כ הדם שהי' עומדת לריקת
המזבח, שכן צריך לקרוא דגם זאת יצא לחולין לאחר שהומנו, והוא
נכון לפ"ד ודוק'.

ע"ש בಗמ', אר"פ הכל מודים, היכי דאייטי' לדם מתחלה ועד סוף כ"ע לא פליינו דמכשייר, כי פליינו בנטקנעה הדם בין סיימון וכוי, כבר הבאתי לעיל דף כ"ט ע"ב, מה שנטקנעה כאן הר"ן זל' בחודשו ומה שהשביב ע"ז הלב ארייה זל', כי רוח'ך דיבר בו, וכי הוא אחת מכללים הגדולים שבש"ס, דפלוגתא זו או יונה לשחריטה מותע"ס, היינו פלוגתת ר"י ור"ל בחולץ מעוברת יבמות ל"ז ופלוגתת אב"י ורבא, במלפרע הוא גובה או מכאן ולהבא הוא גובה, פסחים ל"א ע"ב, כי הכל סובב אל מקום אחד, אי אמרינו אגלאי מלטה למפרע בדבר שאין מוכרא להיות כן לבסוף, ואם דעתו על דבר המסתתק ממנו, ולא על גוף הדבר בעצמו, ואבואר לך הדבר.

הנה בכל דבר שיש לו המשך להג默, כל שנגמר לבסוף אמרו, כי אגמל'ם, דמיד בחתולה הוציאו האי מעשה ממעמדו הראשוני, להכניסו למעמדו החדש המשונה, מהיפך להיפך, כי כל המעשה אפלו נמשך זמן רב, וכך מעשה ייחשב מ투יע'ס, וסוף מעשה במחשבה תחלה, ובזה אין פלוגתא, אבל לדון על דבר אחר המסתתק ממנו, ולומר דגם קודם שנגמר דהינו עד שלא נתגלה, הוא כנמר ונתגלה, בזה פליגו, והוא בחולץ למועדרת דהפיילה לבסוף, דהכל מודים דחייבת בחיליצה, ולא אמרין דהניא המת צרע בזוז מעי אשתו, ע"פ שלביסוף הפילה, אבל שהפיילה לבסוף, אגמל'ם דלאו צרע של קיימא היה, אלא מעותד ליפול, וכనפל מעיקרא הו, ובכל זאת בחולץ למועדרת אייכא פלוגתא, דר"י סובר, וכי היכי דעת גוף חיוב חיליצה אמרין אגמל'ם, דהאי לא הניא צרע של קיימא, ה"ה אם נחלצה בשעת עיבורה, נמי חיליצה כשרה הו, מכח אגמל'ם, ור"ל פליג וסובר ניהו לאחר הגליין אלו רואין דמתחלת לאו צרע של קיימא היה, מ"מ האי מעשה החיליצה צרכיה לחול אז בשעת מעשה, וזה עדין ספק הי', אי תפול או לא, ועתה שנטברר הספק, מעשה החיליצה כבר נסתתק ולא מציע לחול עתה, لكن אין במעשה זה כלום, וכן הוא בע"ח נשטעבד להול מלהו, ולבסוף בא השדה ליד מלהו, כל שהקדיש או זבין לוה בתנותיהם, כ"ע מודים דאתא מלהו ופרק וטור, משום דחררי כשלוא שלים, ואתא לידי גוביינא, הרי הוא גובה למפרען, דהינו הגבייה הוא מותחילת השיעבוד ע"ס, וממילא נגד האי אגמל'ם, לא מציע להולו להקדיש או ליבן, אבל מל'ם במקדים או זבין מלהו פליגו, דאbei סבר כר"י בחולץ למועדרת, וכי היכי דאתה מודה מכח

מסוף הסוגי, האי הקשר שחייב להר"ש הוא כיון הקשר דחיבת הקודש, וחיבת הקודש לדעת הרמב"ם מכשיר רק מדרבנן, וא"כ ה"ה שחיבתה להר"ש, ו/or לשיטתו דס"ל שחיבתה מצות עשה ומתרת מיד, ולכן חיבת מצוה זו מכشرת ג"כ, ו/or מ"מ דס"ל שחיבתה איננה אלא תיקון בעלמאו, וכפי שבארנו גם אינה מתרת מיד, لكن אינה מכشرת, וא"כ אכן נפקותא גם בשער הבמה עצמה, אי הדם מכשיר רק הדם מכשיר, אז הוה הקשר דאוריתא, ואיל הדם איננו מכשיר רק השחיטה המכشرת, אינה אלא דרבנן, וכןן ע"ג פסקין דשחיטה מצוה ומתרת מיד, מ"מ לא פסקין קר"ש דמכشرת, משום דלר"ש נמי רק הקשר דרבנן הוא מצד חיבת מצות שחיבתה המתרת מיד, אבל אונן ס"ל כיון דמ"מ אסור לאכול ממנה עד שתצא נשלה, ולרמב"ם הוא איסור דאוריתא, لكن לא מישתבר דמשום הא היתר, דיכול לחחות בזיהוי השחיטה שצורך להמתין עד שתצא נשלה, אמורו דמכשיר, لكن לא פסקין בהא קר"ש, ודור"ק.

על "שם גמר" ת"ש, רשות' א"ד המת אינו מכשיר, מי לאו דם שחיטה מכשרת, לא הוא דם חללים מכשיר, עכ"ל הגמ', ופלגיו רשות' ותוס' האי דם המת, אי דם אדו דם בהמה קאמר, ולשני הפירושים צרכין לסביר דוחק אחר דוחק, כאשר יראה כל המיעון בסוגי, ובפסקין הרמב"ם אני רואה שלא חיש לכל הסוגי' דחכא, ודרך דרך לעצמו, והוא בריש פ"י מהל' טו"א, שלא האזכיר דם חל אדם שמכשיר, שכפיו הסוגי' דחכא הוא עיקר הדם שמכשיר, דכתיב דם חללים ישתחה, אשר בזה כ"ע מודים, ולעומת זה כתוב, הדם המניין מן המשקין המכשרים הוא הדם השותת בשעת שחיטה מן הבימה והחיה והעופות הטהורים, אבל דם הקילוח אינו מכשיר שעדיין חיים הן וכו', עכ"ל, והנה זה הוא נגד המשנה דפ"ז דמכשרין, שמנה דם שחיטה לתולדה, ועכ"ב דאב המניין בין השבעה משקין, הוא דם אדם, ומקרה דם חללים ישתחה כתדברי' דלקמן, וממילא דחילוק שבין דם הנפש ובין דם הקילוח, ג'כ' רק בדם האדם הוא, ועל דם האדם כתיב דם חללים, דם שנעשה בו חלל, אבל דם שחיטה המניין בתוך התולדות, ואשר יליף מקרה דעת הארץ תשפכנה כמים, לא מצין חילוק בין דם לדם, וכל דם היוצא ע"י שחיטה מכשר, והרמב"ם בעצמו מנוי וב' כתוב, בניתז דם על האוכל בין סימון ונתקנחת הדם, הרי זה ספק, ופשיטא דם הניתז בין סימון לסייעון, אין זה דם שהנפש יצאה בו, ועדין בהמה בתוקפה וגבורהתה ומ"מ מכשיר, והוא סתירה גלויה מנוי וב', ולא אזכיר לפשר הנה פסקים אהדי, ובגוף תמיחתני, דלא האזכיר הרמב"ם דם חל אדם הוא האב לעניין ה�建, ודם שחיטה בהמה חייה ועוור הוא התולדה, מצאתי במשניות החדשות דפוס ווילנא, במכשרין שם, שעדمد על זה בעל משנה אחרונה, ויגע מאד לתרצוז, וכותב שהרמב"ם מצא משנה בפ"ב בבבכוויס, דקטני שם דושא דם מהלכי שתים לדם בהמה לעניין ה�建 זרים, אשר מינה ממשמע דאדם נלמד מבהמה עיי"ש.

והנה לפע"ד, דהרמב"ם ה' סובר דהאי יlfotaa מקרא, דעל הארץ תשפכנה כמים, יlfotaa גמורה היא לדעת חכמים Dr"ש, והאי יlfotaa-DDM חללים ישתה, אינה אלא למד על דם שחיטתה בהמה, DDOKA דם שהנפש יצאה בו מקרי משקה, דהאי קרא דרכ' מליצה נאמר, אבל לעולם אין דרכ' לשותות דם אדם כלל, וכעין שנ' וישחטם במדבר, עיין ברmb"ז ע"ת על קרא דזוחבת, ש' DDOKA מליצה נאמר על דם אדם לשון שתיה' אבל מ"מ למדין מליצה זו, DDOKA דם שנעשה בו חלל דרכ' לקראו משקה, ונאמר בו שתיה', ובאמת במשמעותו לא האזכיר דם האדם, בין ז' המשקין, אלא דם סתם קתני, ואי DDOKA דם האדם קאמר הי' לו הפרש דם האדם, כי בדם סתם לא שמעינן דם האדם DDOKA, ובדם הקזה קתני "לשתייה" ר"ל דחיפשב להש��תו לנכרי, אבל זולת זאת אין דם

ע"ב תוס' ד"ה מתיב ר"י, רש"א הוכשרה בשחיטה, מדרבנן לא פריך דאמרינו דס מכשיר, דהקשר דס חשוב כהקשר מים ויין שהכל משקה עכ"ל, כוונתם שלא תימא דמים חללים ישתה, לא ילפין אלא דס אדים שנקרא משקה, אבל דס בהמה חייה וועף לאו מטעם משקה קמץ כישיר, אלא מליפוטה דעת הארץ תשפכנה כמים, דאיתקס דס למים לעין הקשר, וכאשר כתבנו לעיל דמשנה דמיכשרין דקרי לי תולדה, משמע דאיינו אלא מדרבנן וא"כ הוול"ל נמי מדרבנן דר"ש, שכן כתבו התוס' דזה ליתא, אבל דס מטעם משקה מכשיר כמו מים ויין, דמים חללים ישתה שמעין על כל דס בע"ח דאייקרי משקה, וכאשר כתבנו לעיל דעת הרמב"ס, אדרבה עיקר היפוטא מדים חללים ישתה על דס של בע"ח קאי, ולא על דס אדים, דלא נאמר אלא דרך מליצה, אלא דלפ"ז אינה מובנת הקושי שהקשו אה"כ מבוצר לגת שכותבו, "וא"כ מא依 פריך וכור"ו ומה שייכות יש לקושי זו להא דלא פריך מדרבנן דאמרינו הוכשרו בדמיה, ודוק".

ד"ג ל"ז ע"א משנה, השוחט את המsocנת רשב"ג אומר עד שתפרקס ביד וברגל וכו' וכותבו התוס' דאפילו לכתלה שרי, ונקט לשון דיעבד מושום דברי לימייני עד שתפרקת עכ"ל, לא זכית להבין, דמה בעו, הרי אפשר לפרש דלכתלה לא ישחות, וישליכנה לכלבים, ולשון דיעבד דנקט היינו שלא ימתין עם החולנית עד שתסתתקן אלא ישחטנה מעט קודם לכן, בעוד יולין עוד להעמידה על הרגליה, וביל"ז כתוב טעם למה לא נחיא להו למיר דלכתלה יש לחמיר כיחזקאל, דאי זה אלא חומר לאגדולי ישראל, אבל דהתפארת ישראל כתוב באמות דמש"ה נקט לשון דיעבד, ואולי כוונתם דמי שרצו להחמיר שלא לאכול מסוכנת, לא ישחטנה, אלא ימתינה כדי שהנקרים ממייתין לצורך אכילה, וימכרנה לנכרי, ועיין לקמן ע"ב ד"ה גמר' ובב"א מהכא מה שכתבתי שם ודוק".

ר"ש"י ד"ה עד שתפרקס,rai לא פרכסה, קים להו לרבען דנטולה נשמטה קודם גמור שחיטה עכ"ל, והנה הרע"ב מברטנורא במשניות כתוב בלשון שמא, דעתא נטולה נשמטה קודם גמור שחיטה, וכרש"י משמע נמי בגמ' לסתון, דקאמר רבא, כל שנייה עשו כן בסוף שחיטה, בידועה שנטולה נשמטה קודם לכך, וכן פסק הרמב"ס בפ"ד הי"ג ממ"א, דכל שלא פירכהה כלל הררי או נבלה וולקן עלייה, ויש לראות מה באמת היא נבלה ודאית, כיוון דבריאה לא בעין פרוכס, הרי דאפשר שיש בה חיות בעלי שתפרקס, אבל מכאן יש ראי ברורה למה שכתבנו למלعلا, על המשנה הקודמת, דכל שיצאה ממנה דס הנפש בשפע, אפשר שתצאה נשמטה גם באמת פרוכס, ואע"ג דאן לא פסקנן קר"א דדי אם זינקה (הטור באמת פסק קר"א ור"ש במצא כתלי ביה"ש מלאים דס), אבל בשופך דס בשפע ובכח ודאי לכ"ע מודים, דין לך פרוכס גדול מזה, אבל מסוכנת דמסתמא אינה מוציאה דמה אלא לאט או לא מוציאה דס כלל, באז כל שאינה מפרכסת, ע"כ דיצה נשמטה קודם לכן, ועיין בפרמ"ג סי' י"ז ובח"ח חת"ס ז".

אבל מהSCI רשי"ז דנטולה נשמטה קודם לכן, לכארוי נראה למידק מנוי דאם יצאה נשמה עס גמר שחיטה שפיר דמי וכדמשמע נמי מרבא דלקמן שאמר בידועה שנטולה נשמטה דמותה לבן, אבל הש"ז בס"י י"ז סק"ג פסק דבעין חייה אחר גמר שחיטה, וכן משמעו מרש"י גופא בסוף הסוגי ד"ה בסוף שחיטה SCI ז"ל סוף שחיטה ממש שתפרקס בגין שחיטה דתויה בה חיות אחר השחיטה" עכ"ל, הרי דכל שחחיטה ומיתה בגין אחת נבלה, וראיתי במשניות חדשות דפוס ווילנא בחודשי יתרון האור, פלפול ארוך בזאה, והגאון ז"ל ברוחב בינוו ביאור דכן הוא כדעת הש"ז,

אגמל"ם, דקדושת להו לא מהני מה"ט גופא נאמר דקדושת מלה מהני, אבל רבא קר"ל סובר דעתו דעל גופו הגביה לאחר שבא לידי כך, אמרינו אגמל"ם, כדי שלא יויע קדושת להו נגד האי גilio, אבל קדושת המלה דהוה דבר המסתלק,adam לא הי' חל הרקdash בשעה שהוחזיא הקדשו מפי,תו לא מאי חיל, כי באoir לא מתלי תלוי, להמתין עד שיתגללה מה תהי בהאי שדה, וכן לגבי דבר המסתלק אנו אומרים מכאן ולהבא הוא גובה.

וכן הכא בשחיטה, דיש לה התחלת וסוף, ליכא האי פלוגטא, רבי אומר הוכשר, ור"ח אומר תולין, ומפרש ר"פ פלוגתם היכי דאיתא לדם על הדלתעת מתוע"ס לכ"ע מכשיר, והטעם כיון דלבסוך איגגלי דראי שחיטה זהה, מיליא שחשיטה אוכלה מעשה מותוע"ס, והוא האי דס דס שחיטה מכח האי גilio, ומכשיר עתה, כיון דעדין לא נתקנת, אבל בנתקנה קודם גמר השחיטה, אנו נפלים בפלוגטא דר"י ור"ל בחולץ למעוברת, ורבי דסוביר מכשיר קר"י, ור"ח דסוביר חולין לראות אם הדם עדיין בעין על הדלתעת, סוביר קר"ל, שלא אמרינו אגמל"ם בדבר המסתלק, אבל بلا נסתלק, דהינו לא נתקנת, גם הוא סוביר דעל גופו השחיטה אנו אומרים דמותחלת מותוע"ס, ור"א אמר, דר"ח דאמיר הולין, גם בנתקנה קאמר, ומשום דמסופק בהאי פלוגטא דר"י ור"ל, אי ישנה לשחיטה מותוע"ס או לא, ועל הקדמה והסביר הלאו, נבנית כל הסוגי דלעיל דף כ"ט ע"ב, וכמה סוגיות במשמעותה זו כאשר ביארתי כל או"א במקומה עיין בהם ותרוח צמאן.

אבל בא וראה, איך שהלב ארי ז"ל שזכה לגלוות האמת הלאה בפלוגטא זו דרבוי ור"ח ור"ל, לא ראה באספקלי' המAIRה את העין כולו, עד שקמתמה על הרמב"ס, דפסק בפ"י מטוי"א בנתקנת הדם דספק הוה, וחולין לא אוכלין ולא שורפין, והוא כר"ח אליבא דר' אש, וקמתמה הלב אריה, הלא הרמב"ס פסק כמ"ד ישנו לשחיטה מותוע"ס, וגם פסק דלא קר"ש אלא כת"ק דס שחיטה מכשיר, ולמה פסק כאן דלא כרבי אלא קר"ח, ומשיסים, "והמפרשים לא העירו בזאה ולי צ"ע טובא" וינוי דעת קדשו כי גם הרראש יוסף ז"ל הניח קושי ז"ו בצע", אבל מ"מ הלב ארי' לאחר שזכה להבין עומק פלוגטא זו, לא היה רשאי לתמוה על הרמב"ס בזאה, אבל להיפך הוויל' לתמוה Adams כנים הדברים, דר"י ור"ל פליגו בשחיטה כמו בחולץ למעוברת, אי אמרינו אגמל"ם בדבר המסתלק, כמו שגילה לנו הלב ארי' בrho"ק שעליו הררי צריכין לפסק גם כאן קר"ל נגד ר"י, כמו בחולץ למעוברת ואיך יפסוק הרמב"ס כרבי, שהוא סברת ר"י ולכך התמיה להיפך הוא מאחר דהאי חולץ למעוברת, הוא מהני תלת מילוי דאמיר רבא שם יבמות ל"ז ע"א, דהלהכה קר"ל לבבי ר"י, וא"כ ה"ה בפלוגטא דיל"ש מותוע"ס, דפלוגטא זו היינו היך, וכאשר באמות פסק רבא בזחים דף ל' ע"ב קר"ל, דאין לשחיטה אלא לבסוף, ועיין תוס' לעיל כ"ט ע"ב שהקשו למוה לא מנה רבא ארבע מילוי דהלהכה קר"ל לגביה ר"י שם ביבמות, ואני כתבתי שם, דלפי דברי הל"א דהaca הקושי' מישבת, דלא מנה הא משוע דהינו היך דחולץ למעוברת, קשה על הרמב"ס להיפך, איך פסק תולין, ולא פסק דין מכשיר ודאי וכרכ"ח אליבא דר"פ, והא דפסק קר"י ישנו לשחיטה מותוע"ס, עיין ביאור דבר נפלא הלאה לעיל דף כ"ט, ולא אכפול כאן הדברים, אבל מה שפסק כאן תולין ולא פסק כהלהcta דאיינו מכשיר, משום דלא אמרינו אגמל"ם בדבר המסתלק, ודאי צריכא עיונה רבה, אבל דבאמת יש לראות, כיוון דרבוי קר"י דאמרינו אגמל"ם גם בדבר המסתלק, ור"ח אליבא דר"א ספוקא לי' בדבור, איך פסקין בחולץ למעוברת ובכל הני שאר מילוי, קר"ל דלא אמרינו אגמל"ם גם אגמל"ם דבר המסתלק, וודבר צרייך תלמוד ועיון גדול למצוא איזה טעם לחלק בין ההקשר לשאר מילוי, ודוק".

אבל אין כאן תחלה קושי' למאן דירוד לעומקה דעת הרמב"ם זיל, ושם בפתחה ביארתי הדבר, דהרמב"ם סובר דטרפה ונבלה חד לאו הוא, דטרפה תחולת נבלות הו, דטרפה א"ח ועומד למות, וכן ג"כ מצטרפין טריפה ובילה לכזאת, משא"כ בשאר שני לאוינו, למשל טמאה וטרפה לא מצטרפין, וכל דבר שיש לו התחלה ומגר אמרין בי' אגמל"מ לענין הדבר בעצמו, עיין לעיל בסוגי' ל"ב ע"ב אריכות זהה, ומה שחייב הכתוב נבלה וטרפה לשני לאוינו, והוא מפני שהחיטה מוחלת בינוים דטרפה ששחתה נטהרת מובלות, וטרפה גופא ג"כ לא נקבע איסורה מחיים אלא לא לאח"ש, דלהכי כתיב גבי איסור טרפה "בר" דעבדי כעין בשר ע"י השחיטה ומגר אמרין בי' אגמל"מ לענין הדבר בעצמו, עיין לעיל דקה שחרה דבאין כאח, אבל שחיטה ואיסור שחיטה נבלה והשחיטה זו את זו, דהמיתה אוסרת את הבע"ח באיסור נבלה, ודגבגת דהמיתה והגט כאחת מהני וחל הגט, כדמות מסווגי' דב"ב קנ"ז ע"א, והגנוון זל נדחק לומר דuschitah aiaca hallem"m שבעין חיות אחר גמר שחיטה, אלא דבעצמו הרגש שהדבר קשה לאמרו עי"ש, אבל לפ"ד נראה חלק, דבשלמה גט ומיתה שניהם המה מתרין את האישות, ואין סותרם אהדיין لكن מצו חליון גם ביחד, וכמו גטה וחזרה דבאין כאח, אבל שחיטה ואיסור שחיטה נבלה והשחיטה זו את זו, דהמיתה אוסרת את הבע"ח באיסור נבלה, והשחיטה מכשרה, שלא תחול איסור נבלה, ואיך אפשר שיחלו שניהם כאח, ואדרבה מגט ומיתה יש ראי' דuschitah ומיתה אסורה דהרי בגט ומיתה אסורה לכחן, ע"פ שנעשה אבל מעתה ג"כ גירושה, וא"כ ה"ה הכי שחוטה ונבלה הוה ולכך אסורה, כיון דשניהם חליון וסותרין אהדיין, הרי אין כאן היתר נבלה, ולכאורה הי' ראי' לדין זה דבעין חיות אחר גמר שחיטה, מהא דתנן במשנתנו, בהמה דקה שפשטה ידה לאח' ה"ה נבלה לא איקרי עד שמותה, וטמאה ואיסור שווין בה דהרי מסוכנת כמו דאיינה מטמא כך שר' באכילה, אלא דהרמב"ם מלוא דטרפה כתוב דכל טרפה שאין לה טהרתה בשחיטה, האי טרפה נבלה מקרי ר"ל דהתחלה איסורה מחיים הו, דכל טרפה נמי רק לאחר שחיטה ומיתה איקבע והאי דלית בה שחיטה, ומה נקרה טרפה ולא נבלה, וכן ראי' באכילה, וכמו דיקט ר' יונה דתנאה דתנאה פטולה, ולא מלוקות, וכפי הנראה, עומד לנגיד, כי במסוכנת שלא פרכסה כלל כתוב דהוה ונבלה וлокין עליה וכן שהבאתי לשונו לעיל ובاهאי דינא דקה שפשטה ידה בלבד, הרי דהמיתה עם השחיטה בב"א פטולה, אלא דהרמב"ם עי"ש קרבין, או הלכה שאין לוקין עליה ואינה מטמא נבלה, וכן בכ"מ במס' זו שקטני שחוטתו פטולה, ולא כתני נבלה, מתרפרש כן, והדבר מובן דכל שטש שחיטה עליה אלא שפטולה, אינה נבלה, וא"כ יש ראי' מכאן להיפך, דהא דבעין חיות בגין שחיטה הוא רק דרבנן, או הלכה, אבל לא מעיקר ד"ת, אלא דани תמה על הרמב"ם דמאיחר הודאת ר"ע לר' ישב לעיל כל פטולי שחיטה המה נבלה לעניין טומאה וע"כ גט לעניין מלוקות, למה לא נימא גם על האידי דינא, דהוה מהלכה וקרוי ל"י פטול בשחיטה, קודם חורת ר"ע, אבל לאחר שהזודה גם היא פטול בשחיטה לוקין עליה ומטמא נבלה גמורה, ולהלך בין הנושאים קשה וצע"ג ודוק'.

שוב נתישבת דל"ר ע' קודם חזרא, דסימן אחד נמי מטהר מידי נבלה, א"כ כל שייצאה נשמהה בסוף סימן השמי ודיין דאיינה אלא אסורה, ככל פטולי שחיטה, ולא נבלה, כי בסימן הראשון כבר יצאה מידי נבלה וכיון דכל המשם', נשנית קר"ע קודם חזרא שפיר כתני במשנה רק פטולה ולא נבלה, אבל הרמב"ם שכטב דין זה אחר חזרת ר"ע הו"ל לפ██וק גם בה נבלה וлокין עליה, ודוק'.

גמר וدليلו ה"ינו נבלה הינו מסוכנת, לא ס"ד דכתיב כי ימויות וכי' מחיים לא איקרי נבלה עכ"ל הגמ', מכאן הקשה הלב ארזי זל' על הא דכתב הרמב"ם ל"דנקה"ו ופסחה"ג והוא נבלה מהיים, שהוא נגד גמר' מפורשת הלאו,DDRשו מקרה דמחיים לא איקרי נבלה אלא לאח"מ, ועל חנס חדש התבו"ש והפלתי זל' לומר, דהרמב"ם מוחלך בין איסור אכילת נבלה לטומאת נבלה, שהרי האי קרא בטומאת נבלה כתיב, ואיך יליף הגמ' מנוי' דמחיים לא איסור אכילת נבלה במסוכנת, והניח הדבר בתימא, ואני מוסיף להקשוט גם מגמ' זחים דף ע' ע"א דקאמר מה לטרפה שכן איסורי מחיים, משא"כ נבלה, הרי מפורש איסור דגס אכילת נבלה איינו מחיים, אבל בפתחה עיקר יוז"ד הראיתיק שהרמב"ם גופא ס"ל דלאו נבלה ליתא מחיים, כי כן כתוב בפירוש בראש פ"ד מהל' מ"א זל': "האוכל כיitzת מבשר בהמה שמחה וכו' לוקה, וכל שלא נשחתה כראוי', הרי זו מטהה וכו' עכ"ל ומדאמר הרי זו מטהה, ולא הרוי זו כמתה, הרי מפורש אומר דעת"פ בעין מטהה אלא דכל שנפללה בשחיטה, אין שחיטה זו מצלת תהאי' מטהה, אז תהאי נבלה, וא"כ סותר את דברי עצמו במא ש' בפ"ג מהל' ש恢חיטה דנקה"ו ופסחה"ג הוא נבלה מחיים.

חסרוןابر תאסר ומשום דא"ח וע"כ דאיינו חי מיד קאמר דכל שאינה מחסרא אבר ע"כ רק מסוכנת העומדת למות מיד בכל חייה, אבל בחולה, הרי רוב חולים לחמים, וכאשר מוכיח דמסוכנת שרי, ע"כ דהאי לאו הבא מכלל עשה אמחסרא אבר קאי, וא"ת הלא הוא באלו דטרפה, הלא בשביל זה כתוב הרמב"ם לדלאו דטרפה המפורש בקרא הוא הנטהה למות מחמת חסרון אבר דהיאנו מסוכנת שתמות מיד בתוך מעל"ע, אבל הלא הבא מכלל עשה דחי אכול שא"ח לא תאלל, לא התנה האי לאו חדש דאכל טרפה יחול על איסור חלב, דכיוון שפיר קאמר בגמי' דיבוא איסור נבלה חלב, וממיאלא דליך לא כולל ולא מושיף, כיון דגוף הבמה בלאה אסורה לגבואה מטעם נו"ט, והבן הדבר.

ומעתה שמע נא דבר נפלא דשם בפסחים מסיק דריש"ג ור"ע פליגו, דריש"ג חלב לאו בכלבبشر, וכחותרת נבלה בהנהה חלבב ונידה לא הותרו, וממיאלא דלא צרך קרא לטהר חלב מטומאת נבלה, אלא להתירו בהנהה, ור"ע סובר דחלב בכלבبشر בין להתר הנהה ובין לטומאת נבלה, ולכן איצטראיך קרא להוציאו מכלבبشر לעניין טומאה, ויש לעיין באיזה סברא פליגו, ובפרט יש לתמונה על ריש"ג, דקאמר דחלב אינו ניתר בכלב נבלה בהנהה ופרש"זיל משום דחלב אינו בכלבبشر, הלא בלאו דנבלה לא כתיבبشر, ומהיכי תיתי לא יהי' החלב והגיד בכלב נבלה סתום, אבל דעתך"ל לשיטתי איזיל וריש"ג בשיטת בר פלוגתי דר"ע מפרש האי קרא דנבלה שהוא שחזור האי לאו חדש על הנירה שנכננסו לארץ וכיוון דהכא לא כתיבبشر ממיאלא געם חלב וגיד בכלב נבלה, لكن לא איצטראיך קרא להתר הלהב בהנהה דהוא בכלב נבלה, אלא אדרבה להוציאו מכלב נבלה לעניין טומאת נבלה, וממיאלא הו"א דהה לעניין איסור נמי כו' הו, ומכם"כ בטרפה דכתובبشر בפירוש, لكن בא הקרה אבל לא תאכלו הלא איסור חלב משום נו"ט, אבל ריש"ג בשיטת ר' ישמעהאל איזיל דקרו דנבלה במשנה תורה הוא החזרת הלאו דטרפה, וככדריש בספרי שם, ל"ת כל נבלה, טרפה מנין, ת"ל כל נבלה לרבות את הטרפה, וכיוון דהוא חזרת לאו דטרפה בשתפה, וכאשר ביאנו זאת בטעמו מעיד שהוא מימי חרבו גירסא דינקותא, ואינו כדי להסביר עליו.

אבל האמת כmo שהארכתי בה בفتיחה, דבמדבר נצטו על הנבלה מכלל לאו דטרפה, והאי לאו דנבלה שנאמר ב"ת אחר שנצטו על שחיתות חולין, נתחדש לאיסורبشر נחירה ופסולי שחיתה, כן הוא לר"ע, ולר"ש אם נאמר דנצטו גם במדבר על זביחת דברים שאינם ראויין להקרבה, או האילאו דנבלה, הוא חזורת לאו דטרפה, וכאשר נהראה מודרשת הספרי שם, דקאמר לא תأكلו כל נבלה, טרפה מנין, ת"ל כל נבלה, עי"ש בفتיחה, וא"כ קושי' התוס' קראי מוצקתadam לא צרכין קרא אنبלה אי מסוכנת אסורה, ה"ה דלא צרכין קרא אنبלה, משום דנצטו על הזביחה, וממיאלא כלبشر שאינו זבוח אסורה, ואין לנו תירוץ אחר אלא דבאמת הוה מציא למימר ולטעמכ' המש"כ התוס' ה"ה אמרת שהתוס' לא נחתו לכל זאת, כאשר מוכיח מכל הילוך שיטות במסכת' זו, מ"מ כאן ייוננו יפה, ודוק'.

תנוס' ד"ה ודליםא היינו טרפה, בא"ה דוק' דלעיל דפרק הינו נבלה היינו מסוכנת לא קאמר לעבור עליו באלו ועשה כדקאמר הכא, עכ"ל ויפה אמר תלמידי המולג מו"ה שמואל קעפעטש נ"י לדלעיל כיון דדחה הקושי' וקאמר, לא ס"ד וכי' לא חש לחזק קושי' שבלא"ה איננה מתקיימת, אבל הכא הקושי' דלמא היינו טרפה הינו מסוכנת מתקיימת, שעל ידה נדחה הילפוטא, ביארה כל צורכה, דלמא לעבור עליו בשני לאוין ועשה, ודבר נכוון הוא מאד.

על"ב גמר' ואב"א מהכא, ואומר, אהא ד"א וכי' ויש להעיר, איך נילוף דברי תורה מדברי קבלה, ועד אתה יחזקאל מנא אסורה, ولكن עתה לומוד רוצה להרשות מהאי קרא דמסוכנת بلا שום

מיוחד דאכל לא תאכלו גם משום נו"ט, ואל תשיבני דלשן הגם' מוכח דלא כוותי, דהרי קאמר יבא איסור נבלה ויחול על איסור חלב, הרי דמטעם אין איסור חלב על איסור בעי קרא דחל, שאני אומר דלעולם חלב לאו בכלב שער הוה, לריש"ג בלא שום קרא, ור"ע מכח דחוציאו מכלל טומאה כנראה שם בסוגי' דחזקי' ור"א, ולא נאסר החלב משום נו"ט אלא מכח האי לאו חדש דאכל לא תאכלו הוהו, ומזה' גופה שפיר קאמר בגמי' דיבוא איסור נבלה וטרפה יחול על איסור חלב, דכיוון לאו חדש הוה על חלב, וממיאלא דליך לא כולל ולא מושיף, כיון דגוף הבמה בלאה אסורה לגבואה מטעם נו"ט, והבן הדבר.

ומעתה שמע נא דבר נפלא דשם בפסחים מסיק דריש"ג ור"ע פליגו, דריש"ג חלב לאו בכלבبشر, וכחותרת נבלה בהנהה חלבב ונידה לא הותרו, וממיאלא דלא צרך קרא לטהר חלב מטומאת נבלה, אלא להתירו בהנהה, ור"ע סובר דחלב בכלבبشر בין להתר הנהה ובין לטומאת נבלה, ולכן איצטראיך קרא להוציאו מכלבبشر לעניין טומאה, ויש לעיין באיזה סברא פליגו, ובפרט יש לתמונה על ריש"ג, דקאמר דחלב אינו ניתר בכלב נבלה בהנהה ופרש"זיל משום דחלב אינו כלב והגיד בכלב נבלה סתום, אבל דעתך"ל לשיטתי איזיל וריש"ג בשיטת בר פלוגתי דר"ע מפרש האי קרא דנבלה שהוא שחזור האי לאו חדש על הנירה שנכננסו לארץ וכיוון דהכא לא כתיבبشر ממיאלא געם חלב וגיד בכלב נבלה, لكن לא איצטראיך קרא להתר הלהב בהנהה דהוא בכלב נבלה, אלא אדרבה להוציאו מכלב נבלה לעניין טומאת נבלה, וממיאלא הו"א דהה לעניין איסור נמי כו' הו, ומכם"כ בטרפה דכתובبشر בפירוש, لكن בא הקרה אבל לא תאכלו הלא איסור חלב משום נו"ט, אבל ריש"ג בשיטת ר' ישמעהאל איזיל דקרו דנבלה במשנה תורה הוא החזרת הלאו דטרפה, וככדריש בספרי שם, ל"ת כל נבלה, טרפה מנין, ת"ל כל נבלה לרבות את הטרפה, וכיוון דהוא חזרת לאו דטרפה בשתפה, וכאשר ביאנו זאת בטעמו מעיד שהוא מימי חרבו גירסא דינקותא, ואינו כדי להסביר עליו.

הגיון בכלב נבלה דכתיב בי' בשער בפ' משפטיים, ודוק' היטב.

תוס' ד"ה שא"ח לא תאכל, בראש א"ט דרש מהאי קרא דטריפה אינה חייה, והיינו לפי המסקנא דהכא, דלא מחוקמי' במסוכנת, עכ"ל, מה שכי' התוס' דלפי המסקנא דהכא אמרת דזאת החיה אם ט"ח או ט"ח, ולא מצין קרא על דבר טבעי שיש לעמוד עליו, הא חדא, שנית דעתך"ל לא דעת מה קרי' לי' טרפה, זיל דעת הילכה קסמן דהני ח"י מכות מטוריפי', ואתא קרא לפреш הילכה, זאת לא נמצא, ועוד בו שלישיה דלמא נפ"מ לידע זאת, דהני דמנה הילכה שהמה טרפיות, אם מציא לחיות או לא, דהרי המה טרפיות בין חיין ובין איןין חיין, ואין כאן הרשב"א והר"ן לגבי ספק טרפה אי מהני שהיית יב"ח, וכmesh"כ הרשב"א והר"ן זיל בראש פא"ט, ואתא עניין דרבנן הוא דמה"ת בלאה ספק טרפה שרוי', לא מבעי לדעת הרמב"ם דכל ספק מותר מה"ת אלא גם לדעת הרשב"א הלא ספק במקרה שרוי', ובגמי' נמי מה"ט לא קאמר אלא רמז לטרפה שא"ח מה"ת מנ"ל, ור"ל דדרישה גמורה ליכא לאשכחוי ע"ז, כיון דמה"ת אין לו שום נפקותא, בין ט"ח לטרפה א"ת. אבל רמז קמבקש למזויא, ומביא קרא דזאת החיה, אשר עיקר הקרה אמרת לאיסור באיסור לאו הבא מכלל עשה, כל מה שאינה חי, וממיאלא נשמע דטרפה א"ת, דהרי לא אסורה התורה אלא א"ח מכלל העשה דחי אכול, הרי דכל שהוא חי אינה אסורה, וכן עתה לומוד רוצה להרשות מהאי קרא דמסוכנת بلا שום

רבותה דיחזקאל, וא"ג דיחזקאל כהן הוה, הלא גם כהן צרך לפרש תומ"ו ואסור לאכול טבל עכ"ל, ותימא רבתא על התוס' דמשמעו דס"ל דוגם במתנות זרע והלחמים וקיבה בעינן הפרשה ואם לא כובל כל הבמה, וכן כתבו לקמן קל"ב ע"ב, על האי מירא ד"ר", דטבל ממש קאמר דמתנות לפין נתינה נחינה מתרומה ל�מן קל"ו ע"א, והוא בעני פלא והפלא דעתות הפרשה לא שיק, אלא בדבר שאינו מצוין כמו בתו"מ, אבל בזעוז והלבב, שמצוין הם ומופרשים ועומדים, מה שיק כאן להפריש, ועיין בו"ד סי' ס"א ובפרמ"ג שם, שכabb ג"כ כדבריו, דלית במתנות מצות הפרשה, אלא מצות נתינה להכהן, ומה שהביאו התוס' ראי מלקמן דיליף נתינה נתינה מתרומה, אדרבה מהתאם מוכח בדברי, והיינו הז, אבל מה שנראה בעני הוא דלפי מה שביארתי בפתחה דעת הרמב"ס דטרפה המפורש בקרא, הוא הנוטה למות דהינו מסוכנת, וע"י מכח באחד מאבריה שאין לה תרופה, והוא נודע ע"י אידך קרא דיחזקאל שהזהיר את הכהנים שלא יאכלו נו"ט, כמו ברוצח דהדין כן, וההלך של ח"ט אתה כדי שלא נצרכז בכל פעם, בכל זאת עדין התנאי העיקרי שתהיה נטחה הרוויות להמית, אבל בכל זאת עמידה חיה ועוף לאימוד הרופא, והגבילה להן המכחות מות מחמת המכחה, במקומה עומדת, כי ההלכה לעולם לא תבוא לע考ר מה שמספרש בקרא, או שਮוכחה ממנו, אלא אתה לפרש לו וכן גם אחר האי הלכה של ח"ט לא הוה אסרין בהמה לקוי' באחת מהני טרפויות שהולכת בשוק ואוכלת כשאר בריאות, וכן לא היינו אסורים בהמה הנוטה למות מחמת המטרפות, כיון דהתורה התננה בשאנן לה אחת מן הני מכות המטרפות, כיון דטרפה שאסורה, דבענן תרתי, נתה למות, וגם שתה' זאת ע"י טרפה שאסורה, דהרי הת"ק לא פlige אר"ע בדין של ר"י דכאילו אוכל טבלים, עצ"ג ודוו"ק.

ד"ה ל"ח ע"א גמר' א"ח פרטוס שאמרו בסוף שחיטה, Mai בסוף שחיטה באמצע שחיטה לאפקוי תחולת שחיטה דלא וכו', הנה לכאר' הני אמרוא לא פליגו עד מתי בעין שחית' Adams מטה קודם גמר שחיטה פשיטה דnbella, דci מטה עומד וגומר שחיטה, וכן כתוב הראש יוסף, וכן הוא בתבורי' ריש סי' י"ז, דבואה אין כאן פלוגנתא, אלא דפליגו למם בפרקוט באמצע ולמר אפיקו בתחולת שחיטה די, לידע דכל שפירוכסה אז מסתמא חיתה עד לבסוף שחיטה, ולמר בעין דוקא פרטוס בסוף שחיטה שחיטה גם בסופה, אלא דקשה איך מיסתם קסטם, שייעור זמן שחיטה לעניין זה בכמה, דשחיטה הנוהגה בינו אין בה שייעור אלא כמעט כהרף עין מטווע"ס, עד שאין חילוק בין תחולת שחיטה עד סופה אלא כהרף עין, ולעומת זה, מוליך וمبיא כל היום נמי שחיתתו כשרה, הרי נאמר דפרקוט בתחולת או באמצע שחיטה מהני אפיקו שווה בשחיטה שעיה או שתים או יותר, אטמהה, ומאד תמנה שהפוסקים ומפרשי הש"ס לא דיברו מזה כלום ועbero עליו בשתיקה, ולא די בזה אלא שראית, בהגות יתרון האור על המשניות שהבאי דברי הבה"ג בחל"ש שכabb ז"ל,, "והלכתי דאן לשחיטה אלא לבסוף וכו' ותו טעם אחריא מהכא, שאמר רבא פרטוס שאמרו בסוף שחיטה עכ"ל וככל הרואה משותום מה עניין זה זה, ואיך תלה הבה"ג פלוגנתא זו לגבי פירוכס, פלוגנתא דישנה לשחיטה, דהרי לכ"ע בעין שחיטה מטווע"ס, וכן שאמרו לעיל כ"ט ע"ב, דבין התחיל ישראל ונמר הנכרי, ובין התחיל הנכרי ונמר ישראלי, לכ"ע פסולה, וכאשר הבה"ג בעצמו כתוב שם כן, ובעל יתרון האור רצה לפרש דהבה"ג על הברייתא קאי, דקטני אומר ה"י ר"מ גועה בשעת שחיטה אין זה פרטוס, הרי דפרקוט שאמרו הוא בשעת שחיטה ומעטה פליגו אימתי הוא שעת שחיטה, למ"ד ישנה לשחיטה מטווע"ס תחולת שחיטה נמי שעת שחיטה קרי לי ולמ"ד אין לשחיטה אלא לבסוף, לא קאי שעת שחיטה אלא על הסוף,

ידעו דמסוכנת שר' ובפרט דקרה דזאת החיה פשוטו, ATA לאסור מסוכנת שאינה חיה, וחוץ מזה יש לתמורה, מה דחקו חז"ל למצוא היתר למסוכנת שמאסיה בעני כל בעלי דעה ומחוקי כל המדיניות הנאורות עונשין עונש חמור, למי שמוכר בשער מסוכנת העומדת למות ברגעים מסוימים, ואשר השחיטה או הנחירה אינה פועלת מואמה, להצללה מהתנבלות, ומה ראו על כהה להתרי את זאת, ולתלות ההיתר על קנה רצוץ, קרא דיחזקאל דאמר נבלה וטרפה לא אקלטי, לפרש על מסוכנת, כי פירוש זה דוחק גדול, וכאשר הקשה המהרש"א ז"ל, דמה נעשה בתיבת טרפה דקרה, וכי לא מסתבר יותר לומר, דהאי קרא נמי אל"י עתיד לדרכו, כמו אידך קרא דיחזקאל שהזהיר את הכהנים שלא יאכלו נו"ט, והיינו הז, אבל מה שנראה בעני הוא דלפי מה שביארתי בפתחה דעת הרמב"ס דטרפה המפורש בקרא, הוא הנוטה למות דהינו מסוכנת, וע"י מכח באחד מאבריה שאין לה תרופה, והוא נודע ע"י אימוד הרופאים לפי מעמד חכמת הרופאה בכל מקום ובכל זמן, כמו ברוצח דהדין כן, וההלך של ח"ט אתה כדי שלא נצרכז בכל פעם, בכל זאת עדין התנאי העיקרי שתהיה נטחה במות מחמת המכחה, במקומה עומדת, כי ההלכה לעולם לא תבוא לע考ר מה שמספרש בקרא, או שמכחה ממנו, אלא אתה לפרש לו וכן גם אחר האי הלכה של ח"ט לא הוה אסרין בהמה לקוי' באחת מהני טרפויות שהולכת בשוק ואוכלת כשאר בריאות, וכן לא היינו אסורים בהמה הנוטה למות מחמת המטרפות, כיון דהתורה התננה בשאנן לה אחת מן הני מכות המטרפות, כיון דטרפה שאסורה, דבענן תרתי, נתה למות, וגם שתה' זאת ע"י טרפה שאסורה, דהרי הת"ק לא פlige אר"ע ב דין של ר"י דכאילו אוכל טבלים, עצ"ג ודוו"ק. מכך אחר, אבל יש לנו קרא דזאת החיה, אתה לאסור בלאו הבא מכלל עשה כל שנקראת אינה חי, ומעתה יש לפניינו שני דרכים או לפרש האי, אינה חי על מסוכנת בלי מכתابر ואיז הפירוש אינה חי שעומדת למות מיד תוך מעל"ע, כי עומדת למות אחר זמן רב כמו שלושים יום או יב"ח אין זה במציאות בלי מכתابر ובלי שום חסרון, אלא חוליה כללית ורוב חולים לחיים ואיך נידון לומר, לאינה חי, או שנפרש, אינה חי, ע"י חסרוןابر, ואיז מצין לומר, שלאחר זמן תמות מחמת האי חסרון ע"פ שלפי שעה הולכת ואוכלת, וכן יותר מסתבר להו דהאי קרא אתה לאסור באיסור עשה כל hei טרפויות המצוויות הרבה, מלאוקמי' על המסוכנת בלי מכתابر, דהאי לא שכח כלל, Adams ע"י הכהנה נעשה מסוכנת הרוי יש לה דין טרפה, כי הוא טרפה דנפלה מן הנג עיין לקמן במנה שכתבת במשנה דא"ט), ולא נשאר אלא מסוכנת ע"י תשות כחה שהגעה קרובה למיתה, והוא מלטה דלא שכח, וגם בלאי' מייסי בעני ב"א ולא אכלו, ויחזקאל שהתפאר שלא אכל מסוכנת התפאר גם שלא אכל את הטרפה, והיינו טרפה של ח"ט, שלא נתה לשכנת ואוכלת כשאר בראים ובשניהם כאחת יש להתפאר שפיר, דהאי קרא דזאת החיה מורה לאסור את מהני תרתי כמו שביארנו, ומושם דמאסיה בעניינו ואת הטרפה לא משום דקרה דזאת החיה אתה לאסור את הטרפה שהולכת ואוכלת, מוחמת שסופה לא תהי ודוק'.

ע"ש גמר' ולא בא בפי בשער פיגול, שלא אקלטי מבהמה שהוורה בה חכם, משום ר"ג אמרו, שלא אקלטי מבהמה שלא הורמו מתנותיה, עיין מהרש"א ז"ל איך להכenis אלו, בשער פיגול דכתיב בקרא, ונידק מאד, אבל עיין לקמן דף מ"ד ע"ב כי שם פרשתי הדבר בדרך מרוחה ותורווה צמאן.

תוס' ד"ה שלא הורמו מתנותיה, וא"ת לר"י דאמר לקמן דכל האוכל מבהמה שלא הורמו מתנותיה כאלו אוכל טבלים, מה

והותז הראש אפשר שתפרקס גם אחר ההתזה, משום שפעת חיות שבאים החיצוניים מוקדם התזה אבל במסוכנת אם באמת מתה היהת מהמת אפיקת הכה ולא מהמת השחיטה, אז האבירים החיצוניים מייתו בריש ואלא מצו מפרקסים וכל שהיד והרגל מפרקס מורה על חיית הלב ושהלמא הוותז הראש, היה חי עדיין, דאלו בשעת התזה כבר היה מת, מכש"כ שלא היה רגש חיות בידים ורגלים שמתים תחלה.

ולע דהמעין בגמי ותוס' בב"ב קמ"ב ע"ב ימצאו לפום רהיטא סתרה לדברי האmittים האלו אבל بكل יש לישיב, ועל זה וכיוצא בזה צרך למשכן נפשי כדי להעמיד האמת המוסכם ומוחלט על תלו ודוק.

וכאן בסוף הסוגי אני חזר למה שדרשו לעיל ולא בא בפי בשיר פיגול היינוبشر מבהמה שהורה בה חכם, ציינתי לעיל שתעין בימה שכתבתלי لكمן מ"ד ע"ב, וכעת ניתוסף לי ראי' ברורה לדעת הושט, כיוון דשם שחיטה גם על מקצת הושט, וכאשר ביארנו זאת באריכות לעיל ל"ב ע"ב, וניהו דברייאה לא חלקה תורה, ואצריך שני סימנים בבהמה וסימנו אחד בעוף, דר"ע הדר ב"י ממה שאמר, אבל מה שתלי' בשיקול הדעת היינו גמור' דהרי מבואר ביבמות צ"ב ע"א דהרוו בי"ד ששקעה החמה ולבסוף זורתה, אין זה הוראה אלא טעות, והוסמך ע"ז לעשות מלאכה בשבת מביא חטא, אבל הורו בשיקול הדעת דין זורה ב"י' שухווה החמה ולბסוף זורתה, אין כן שגגה להעווה על פיו, אלא הקולר תלי' בבי"ד זורה הנה, כי כך גורה התורה לומר ועשית כאשר יורוך ואין לך אלא שופט שבימי'ך, וא"כ ומה ניחוש בהוראת חכם על טעות, משא"כ בדבר התלי' במציאות, שאמ טעה אין זה הוראה, והעשה ע"פ טעותו הייב חטא שפיר יש להחמיר שמא טעה החכם בריאה או במדידה וכדומה, וניהו דין פסקין דיחיד שעשה בהוראת ב"י' חיב' חטא ודלא כר"י דפוטר, עיין ברמב"ם פ"ז משגנות, היינו משות דכל שהבי"ד איןנו מביא קרבן העווה מביאו, אבל לעולם גם לדידן קיל להעווה, מה מה שעווה ע"פ טעות במציאות.

ועכ"פ אני תמה על הרמ"א בהגה סוף סי' קט"ז, שפסק שם דין זה דזרה בה חכם בדבר שתלי' בסברא דלא כרשי", אלא לכל שהורה חכם מסברא ולא נמצא הדין בפירוש שהיא מותרת בעל נפש לא יכול ממנו, דמשמעו דכל שנדרפס בספר להתר ארע"פ שאותו המחבר מסברא והתיר שפיר דמי, ואין לדבר זה טעם,adam החכם הזה יזכה לדפוס חדושיו נעשה סברתו גמור' ע"י הדפסה ואפלו אם ימצא חולקין עליו מ"מ אם רוב הפסיקים מסכימים להתר שפיר דמי, וכאשר באמת כן הוא ולא שמענו מעולם שבעל נפש יחמיר בדבר כמו בתערובות מין במינו דרשוי" וдумאי פסקין כר"י דלא בטל, אבל אכן פסקין כרבנן דבטל, ולא שמענו מועלם, מי שיחרmir זה לחוש לשיטת רשי" ולהמה נחרmir יותר בדבר שחכם מופלג מתר ע"פ סברא שירה ואין עדיין שום חולק עליו לחוש, שמא טעה בסברא, ואע"ג דבזה"ז דין לנו חכם מוסמך מ"מ לא אוכל להבין דלמה נחרmir יותר בהוראת חכם בשיקול הדעת שאין שום חולק עליו אלא שלא נמצא ההיתר מפורש בדפוס, ממה שנמצא מחלוקת בדפוס, אלא שהכריע דעת המתיר, ידעתני שיש מקום לחלק בין שאיקבע ההיתר בפסיקים מפורסמים, ובין סברת יחיד שעדיין לא נתקבל בכל העולם, אבל הסברא השרה נונתת היחס, לכל שהסבירה הברורה מסכמת להתר, בלי שנמצא חולק עליה, הא היתר יותר ברור וראוי יותר לטמוך עליו ממה יותר שיצא מtopic פלוגתא בין הפסיקים במקומות שאין כאן הכרעת ב"י הגadol המוסמך אשר עליו אמרה תורה ע"פ הדבר אשר יורוך והדברים עתיקים ועין זהה لكمן קי"א ע"ב בהא אמר רב חס ל"י לרעוי דבא בר אבא דליספי לי מידי דלא ס"ל, ובמה שכתבתני שם וכן

ולפ"ז אין זה טעם אלא סימנא, וכיון דר"מ אומר בשעת שחיטה סתם, ס"ל אין לשחיטה אלא לבסוף, הרי דבסיום השחיטה בעין הפירוכס, עכת"ד היתרונו האור, אלא דשגאה רבתאagna בכואן במוחכ"ת, דא"כ איזה ראי' הביא הברה"ג מהא דרבא דפסק קר"מ דבסיום השחיטה בעין הפירוכס, להאי דינה דין דאין לשחיטה אלא לבסוף, דניהו דרבא למدين מר"מ דבעין פירוכס בסוף שחיטה, אבל בהאי דינה דין דאין לשחיטה אלא לבסוף מנ"ל דפסקין כוותי דרבא, וכר"מ, דהרי בהאי דינה דישנה לשחיטה פליגו תנאים ואמורים הרבה, וגם גופו הדבר למדין מלישנא דר"מ דאמר סתם, דכוונתו על סוף שחיטה הוא דוחק גדול כموון.

אבל מtopic חומר הנושא נראה לפ"ז דבר חדש בדעת הבה"ג, והוא דס"ל דלמ"ד ישנה לשחיטה מtopic'ס, כמו דבעוף דויטר חיוטא דביסימן אחד ה"ה במסוכנת דויטר חיוטא טפי, די במקצת הושט, כיוון דשם שחיטה גם על מקצת הושט, וכאשר ביארנו זאת באריכות לעיל ל"ב ע"ב, וניהו דברייאה לא חלקה תורה, ואצריך שני סימנים בבהמה וסימנו אחד בעוף, דר"ע הדר ב"י ממה שאמר, דשחט בה סימן אחד והמתין לה עד שמתה, והזודה דנבלה הוה גם קודם חורה עכ"פ טרפה הוה, שאני הטעם דכל שפסק באמצעות שחיטה והי' יכול לגמורה לא עדיף משהה בין סימן דפסול, משא"כ שאינו יכול לגמור מפני שתחלת שחיטה פעלה שמתה, כיוון שיש שחיטה על האי מקצת ואין כאן יותר כדי לגמורה ספר דמי, ואף שהסבירא קלישטא, מ"מ מtopic ביליטו יותר ממה שכי' בעל יתרון האור לפ"ז, ודוק.

ע"ש גמור' אר"ח, מנא אמינה לה, דתנן וכו' אימת אי לימא בסוף שחיטה, עד כמה תחי' ותziel, עכ"ל הגמ', ר"ח היה סובר דפסחה ידה, הוא סימן הוצאה הנפש של עתה בשעת פשיטת ידה, וכמוש"כ התוס', דדייק כן מלשון המשנה דקתני, שאינה אלא הוצאה נפש בלבד, ולכן פריך אי פירוכס בסוף שחיטה בעין, מה לא תסגי בהאי פשיטת יד, אלא דזה תימא דהרי הפירוכס הוא סימן חיות, ולא סימן להוצאה הנפש,ומי שביעי פירוכס בסוף שחיטה, בעי' חיות בסוף שחיטה, ולא הוצאה הנפש, וכאשר ביארנו זאת בראש הסוגי' דשחטה ומיתה בהודיע לא מהני, ומס' תשובה רבא אינה מובנת דלמה ל' למייר, לכל שאינה עשוña כן, דהינו פשיטה והחזרה כמו שפי' רשי" בידוע שנטלה נשמה קודם לכן, דמשמעו אדם נטלה נשמה זאת בסוף שחיטה כפשטה ידה, הוה שפיר דמי, והלא זה ליתא כפי' שכי' הש"ך וכנראה מפרש"י הכא, אין חיות בסוף שחיטה בעין ולא הוצאה הנפש בסוף שחיטה, עצ"ג ודוק.

ע"ב Tos' ד"ה אלא דמתה והדר לדתוי, והוא דאמר בפ' יוצא דופן דעובר מיט בירושא, היינו היכי דמתה עצמה, אבל נהרג לא עכ"ל, והסבירא מבוארת, דבכל מיתה טבעית מחייבת אפיקת הכה, מתיים האבירים הרחוקים ממשן החיות תחלה, וממוש"כ הولد שאינה גופה ממש, ועודיו הלב והאבירים הסומכים ללכ' יש בהם חיות, אבל במיתה פטאומיות ע"י שחיטה או הריגה, הנפק' הוא דע"י שפיכת דם הנפש יומת הלב והראש משכן החיות, אבל אבירים החיצוניים עדיין השפעת החיות שלפניהם פועלת בהם, עד שפרקדים גם אחר מיתת הלב והראש, ומ"ה תנן במשנה דאהלות, בהותז ראייהון טמאים עע"פ שהאבירים החיצוניים מפרקדים דאין זה אלא כזנב הלטהה, ר"ל דהרי פירוכס הוא משפע החיות שקדם לכן, שעדיין פועלת בהני אבירים החיצוניים, אע"פ שהראש הותז, ומן האמת הלאה יוצא, כי שגגה רבתא יצאה לפניי האחוריונים ז"ל במוחכ"ת, במה שהביא הפת"ש בס"י י"ז דמסוכנת לאחר שהותז ראשיה לא מהני הפירוכס שאינו אלא כזנב הלטהה, והוא כיציבא באירוע וגיורא בשם' שמי' אבל שכחו ולא ידעו כי רק בבראה

אין האי שחייבת מכשרת לאכילה שחייבת פסולת יקרה, וזה אמת לאמינו, אלא דעת הרמב"ם יש מקום לתפיסה, שכ' בפ"ג ה"ח דכל מקום שאמרנו בשיחיטה פסולת, הרי זו נבלה, ואם אכל קצת ממנו לוקה משום אוכל נבלה וכו', עכ"ל, ואיך כתוב הוא ז"ל על כל הנני, שיחיטתו פסולת כלשנنا דמתני', וזה אינו, דהני גם לאחר חזרת ר"ע אין אלא איסורין באכילה. אבל לא נבלה, ויל"י בדוחק דהאי כלל לא דכלי הרמב"ם, לא קאי אלא במקומות דהפשטול הוא בגוף מעשה השחיטה, אבל לא אני דבגוף השחיטה אין כאן פיסול, אלא מצד מחשבה זהה, ודוק".

ד"ג ذ"ט ע"א גמר' איתמר, השוחט את הבהמה לארוק דמה לע"ז, ר"י פסולה ור"ל מותרת, ולינו אי מהשBIN מעבודה לעבדה, וליפין חוץ מפנים, והקשה לרשות"א ז"ל דתפ"ל דהוה נבליה מצד השוחט שנעשה מומר לע"ז, כיוון דגס ר"ל מודה דהשוחט חייב וכמ"כ התוס' כאן, והתוס' לעיל בסוגי' דהשוחט בשבת, הוכחיו מכח האי קושי', דבעפ"מ אחת לא נעשה מומר, אולם שם כתבתי, לדעת הרמב"ם החלוק שבין מומר לחשוד הו, ובמומר שהוא רגיל בכך חזקתו דלא שבבתשובה, אבל חשוד ע"י פעם אחת, שפק היה שמא עשה תשובה, וממילא דבשעת השחיטה דעבירה אין חילוק בין פ"א להרבה פעמים ולכן הרשות"א בזה קרמבר"ם ס"ל, ושפיר נתקשה לו אם הוא חייב ע"י השחיטה זו ממשום מקריב לעכו"ם, הרי גם שחייבתו מומר לעכו"ם, אלא להרמב"ם לשיטתי ליק"מ דס"ל דשחיתות נכרוי וכמ"כ שחייבת מומר דעשאו רבנן כהניתן נכרוי, אין בו רק מקרה דוקרא לא ואכלת מזבחו, וכל שנעשה עתה מומר ע"י השחיטה זו, לא קריין כי זבחו, אבל הרשות"א בתוס' ס"ל בהז, דמקרה דזבחת פסלין שהניתן נכרוי, הרי דבעין בר זביחה דוקרא, א"כ האי דנעשה מומר בגמי' ע"מ לזרוק דמה לע"ז, לא שהשוחט יזרוק אלא ע"מ שהגוי יזרוק דמה לע"ז, ואיז ג"כ הבהמה אסורה לר"י, מטעם תקורות עכו"ם, אבל השוחט לא עבד כלום, וכן נפסק האי דין בטור ושוו"ע סי' ד' וכי יתנו ויביננו את זאת, דחוץ מן הדוחק העצום, להכנסי כאן נכרוי בעל הבהמה שאין לו רמז עליו בגמי', הרי לא קתני השוחט בהמות נכרוי אלא השוחט את הבהמה, גוף הדין מרפסין איגרא לאראעא, دائ' אפשר לעשות תקורות לעכו"ם, והוא לא עבר עבירה, אלא עע"ז בטהרה, אמתה? דע"כ אתה אומר דבاهאי מהשכח עצמה הוא עע"ז דומי' דפיגול דהשוחט ע"מ שיأكلו הבעלים חוץ לזמננו, הרי הוא מגול וлокה, כן ע"כ גם כאן כיון דחייב שמחיטה על האזיקה, מקרי עבודה, וחיביב בין שיירוק הוא ובין שיירוק אחר, ואין לומר דכוונת הרשות"א דהשוחט ידע שדעת הנכרוי לזרוק דמה ולהקטיר חלבה דבידעה כז"א עע"ז בשחיטה ומ"מ נעשה תקורות עכו"ם, דזה ודאי ליתא, וכדמוכחה ממנה דשנינו בסוף הסוגי' בהני טיעי דיבח דוכרי לטבחין ישראל ואמרו להו, דماء ותרבא לדין, ופרש"י לעכו"ם, ובשרה ומשכלה דיפרקיינו לפע"ד ודוק".

תנוס' ד"ה ר"ל דמי' מותרת, מודה ר"ל דחייב מיתה וכי' ואין לתמוה איך נירג, הא דלמא מימליך ולא זריך וכו' הכא ודאי לא מימליך וכו' עכ"ל.

הנה לפי תירוץ זה סברו התוס' דחייב מיתה לא בא אלא על

בקדמה של, ודוק".

משנה השוחט לכוטי שחיטתו כשרה, הלב ארוי ז"ל הביא דברי הר"ז ז"ל, שכ' דהלהכה כר"י דזה מוחשב וזה עובד לא אמרין, ומותר אף לכתלה, והוא דנקט במתני' שחיטתו כשרה לשון דיעבד וכי' וקמתה על הר"ז, למה לא נימא דلت"ק בדיקת קתני לשון דיעבד, דלפי מה דמוקי בוגמ' אף בדשמיין דחישב, הרי אכן ממשום לפ"ע, וממש"כ לפי ל"ק, דרך בדלא שמעין מיררי, דיש לחוש לכתלה דלמא חשוב מחשבה לע"ז, עכת"ד ולפע"ד נראה דודאי ליל"ק לת"ק י"ל, דרך בדיעבד שחיטתו כשרה, אבל לכתלה יש לחוש שהוא חשוב לע"ז והשוחט לא שמע, אבל מ踔 דפסקין כר' יוסי דזה מוחשב וזה עובד לא אמרין, גם לכתלה אין לחוש, ומה ש' הר"ז לתרץ לישנא דדייעבד לת"ק, היינו לישנא בתרא דאף בדשמיין דחייב לית לו בה, שלא לפינן חוץ מפנים, וא"כ אין שום נפקותא לדינה בין ת"ק ל"ר יוסי, ומה ש' הלב ארוי דיש בהז עכ"פ ממשום לפ"ע, זה אינו, דכיוון דזה מוחשב וזה עובד לא אמרין, לא עבד הנכרי במחשבה זו ולא מידידי, דהרי תנוי בסנהדרין נ"ו ע"ב, בעכו"ם דברים שב"ד של ישראל ממתיין עליהם, אין ב"ג מזוהר עליהם, וכן פסק אין ב"ג של ישראל ממתיין עליהם, אין ב"ג מזוהר עליהם, וכך פסק הרמב"ם בפ"ט ה"ב מליכים, ופשיטה דבזה מוחשב וזה עובד אין בי"ד ממיתין, ואין זה דומה להא דלקמן דשות ע"מ לזרוק דמה לע"ז, דאפילו ר"ל דס"ל דהבהמה מותרת מודה דהשוחט חייב מיתה, וכך שאמרו בסנהדרין ס"א ע"א דגמרה בר קטלא הוא מידי דהוה משתמש להר, דהר מותר ועבדו בסיף דשאני התם דעבד מעשה שהוא עבודה, וכפרש"י ז"ל שם וז"ל, "והכא נמי לא עבי קרא הויל ושותה צורך זריקה הוא, והוא חשב בשחיטה ע"מ לזרוק, הנה לי' כעובד עכו"ם דהא זריקה بلا שחיטה לא סגי וכו' עכ"ל הרי מסביר לנו רשי' דשחיטה זו ע"מ לזרוק בכלל עבודה היא, ולכן חייב עליה, אף שלא נאסרה הבהמה על ידה אבל כאן בזה מוחשב וזה עובד, דליקא שום מעשה אלא מחשبة בכלל, כל שלא נעשה הבהמה תקרובות עכו"ם, גם שם עבודה אינה על המוחשב לחוד, ואין זה דומה למה שאמרו דע"ז חייב גם על המוחשב לחוד, כדכתוב למען תפוש את ישראל בלבותם, דהינו קיבל אלהות בלב, אבל כאן הקרבה לעכו"ם הוא וככל שאין כאן לא קרבן ולא מעשה, רק מחשبة בכלל אין כאן חייב לגוי המוחשב וממילא יוכל ליכא לפ"ע, והלב אריה במחכ"ת שגה בהז, ומה שנלעפ"ד כתבתתי ודוק".

ע"ש במשנה ורש"י פוסל, אר"א אפילו שחטה לאכול לכוטי מחצר הכבד שלפה פסולת וכו', הנה התוס' הקשו מהא דלקמן בשוחט לשם הריס, דמאייק פסולה אין זבחי מתים לא, ולדיידי קשה להփיך על לישנא דפסולה, דהרי השחיטה אינה נפסקת בכך ואפילו בשוחט לעכו"ם ממש, למ"ד שחיטה שאינה ראויה שמה שחייבת, וכאשר סתם התנה לקמן בפ' אווא"ב דשות ע"ז חייב ממשום אווא"ב, ואיך קתני כאן וכן במשניות אחר זו, בשוחט לשם הריס וכן בשוחט לשם עולה, שחיטתו פסולת, שוב מצאתי בהגחות מהרש"ש ז"ל בסוף פרקו על המשנה דשות לשם עולה שננתעורר בהז ולא ידעתி למה המתין עד המשנה האחרון ולא הקדים קושיתו במשנה זו.

אבל באמת אין כאן מקום לתמה לפי מה שכפלתי ושלשתי זאת, דכל המסתכת' אליבא דר"ע קודם זרחה נשנית, ולדיידי' שחיטה פסולה אינה נבלה, אלא אסורה כטרפה, ואפילו סימן אחד בפיסול אינה עושה נבלה, ורק אחר חזרת ר"ע נידונת כל שחיטה פסולה כנבלה, לענין מלכות וטומאה, וא"כ שיק' לשון שחיטה פסולה על כל דבר המפסדת כשרהות הנשחת בשעת מעשה השחיטה, כמו מחשבה זהה, ע"ג דאין הפסול בגוף השחיטה, כיוון דסכ"ס

בשעת שחיטה למה לי להכפיל הדבר אחר השחיטה, וצ"ג וד"ק. **ע"ש** גמר' אלא א"ר שיזבי, לא אמרו בה היתר משום כבודו דרש"ב"ג, ועיין בהගות מהרש"ש, והלב אר"י כתוב, דייסור לא אמרו משום דחם בעצם פליגו ארשב"ג, ול"ל סופו מוכיח על תחלתו, ולא הבנתי דא"כ למה לי דהיתר לא אמרו מושום כבודו, דיוטר הו"ל למימר דמסופקים היו בסברא זו דמוכיח סופו על תחילתו, דכמו דמץ' לחולוק על רשב"ג מצי מסופקים בסברתו, אלא דקוש"ז עוד יותר קשה, לפי המשקנא דרש"ב"ג דהחותנ' נכסיו הוא דהרי שם באמות פליגו רבנן עלייו ולמה לא אמר דמסופקים היו, דהלהתא כמאן לבן לא אמרו בה דבר, ור"ח דלעיל דמפרש משום כבודו של ר"א ורבנן ולא אמר דמסופק ה"י דהלהתא כמאן ייל דלא מסתבר שהיו דמסופקים דאיסור לא אמרו מושום דס"ל קרבען, ד"ל כיון הו"ל לי למימר דאיסור של ר"א, אמר כן גם באיסור דלא אמר מפני כבודן של רבנן, אבל כאן ברשב"ג ורבנן ודאי הי' מצי לומר דמסופקים היו לפסק כמאן, אלא דיש לישיב דברכל מקום שההלהקה רופפת בידך, בדואריתיא זיל לחומרה ובדרבען להקל, لكن א"א לומר דמסופקים היו אבל אי סברו בחכמים דרש"ג, שלא אמרין סופו מוכיחה ע"ת, שפיר דאיסור לא אמרו, מפני שסבירו בחכמים, והיתר לא אמרו מפני כבודו של רשב"ג, אבל להפק א"א לומר דסבירי כריש"ג ולא אמרו מפני כבודן של חכמים, דין חולקין כבוד לרבות במקומות דאייכא אישורה והוא פשוט וד"ק.

ע"ש משנה השוחט לשם הרים וכוי' שחיתה פסולה, עיין במסנה דליעל שכtabתי דכל הנני שחיטתו פסולה, אעפ' שאינה נבלת דהרי שש"א"ר ש"ש, מ"מ קרי לי' שחיתה פסולה ככל שחיטתו פסולה דבاهאי מסכת'DKודם חזרת ר"ע אין בה מושום נבלה, וכן ע"כ אתה אומר בן דהרי, בגמ' קאמר דזבחי מתים לא, מושום דהא להר והא לגדא דהה, ופרש"י דלאו תקרובות מקרי מושום דאין ההר העשה ע"א, אבל מ"מ פסולה מלאכלו מושום דדמי' לשחיטת עכו"ם, וע"כ דرك לאכול גזרו אבל לא לעניין טומאת נבלות דאם אמר דכל שפסלו השחיטה מדרבנן גם לעניין טומאת נבלות גזרו, א"כ גם לעניין תקרובות עכו"ם לאזרו שיהי' אסור בהאה, אלא ודאי במקומות דקטני במסנה שחיטתו פסולה, אין בה מושום טומאת נבלות, וכיר"ע קודם חזרה, דרבנן לא גזרו אלא על האכילה ולא לעניין טומאה וד"ק.

ד"ג מ' ע"א גמר' א"ר"ה הייתה בהמתת חבירו רבועה לפני ע"ז וכוי' ופרש"י ז"ל דלא מבעי הגביה והרביצה דקנאה בהגבבה וונישית שלו וכו', והתוס' הקשו ע"ז, דהא גזלו אינו קונה רק כדי להתחביב באוניסין, אבל לא להיות שלו כדי לאסרו וכמו דאמר גזל ולא נתיאשו הבעלים, שניהם אינם יכולים לקדשו, וכן מוכיח נמי מדפרק ליקמן לר"ג מננסך, והא שם הגביה כדאמרין בגיטין שם דמכי אגביה קניה, עכת"ד תוס'.

והנה לפע"ד דבר זה תלי' בפלוגתא, דבב"ק ד"ג י"א ע"א מסקין דין שמיון לנגב ולגוזן, אבל לשואל שמיון, וכתבו שם התוס' בשם הירושלמי,DDRISHIN CHIMS SHENIM YESHEL VLA MOTIM, וכן בגזלה והшиб את הגזלה אשר גזל כעין שגzel, וכתבו שם וע"ל, "והיינו טעמא, דגנב וגוזן קנו מיד, כשהוחציאו מרשות בעלים, אבל מזיק לא נתחביב אלא כמו שהזיק וכו"מ עכ"ל, והוחצרכו להאי טעמא מושום דאן אפיקו אין כאן שינוי לקוחות, מהי' בין לנגב ולגוזן לשלם ממו, ולא להחיזר את החפש ולשלם הפתחת, וכמ"כ התוס' שם ד"ג ע"א ע"ב ד"ה א"ה, ובתוס' ד"ג ס"ח ע"א ד"ה מה טביהה, דבסי' אחד או אפילו בשני סימנים שחוטים, אין כאן שינוי לקוחות בכך, ומ"מ אין שמיון המתה לנגב ולגוזן אלא היא שלו, ומשלם בהמה מעלה, וכן כתבו

הזריקה, ואם באמות אירע דלא זרך, דנשפיך הדם וכדומה פטור, והוא תמורה מאד, דاز אינו דומה כלל לפני, דהרי בפיגל לא בעינן שייכל או יקтир חוץ לאמננו, אלא במחשב לאכול מיד לתפוגל הקרבן, והוא חייב מליקות משום מפיגל, ואני לומר דרך לר"ל דלא יlf' חוץ מפנים, כתבו דלא חייב עד שיזרוק, אבל לר"י דיליף חוץ מפנים, באמת חייב על השחיטה בלי שיזרוק, כמו שחייב במפיגל, דא"כ הסוגי שם בסנהדרין אין לה מובן, דהרי פליגו ר"י ור"ל נמי בחיווא דגbara דלרי' חייב ע"ג דמנעל ולא זרייך, ור"ל לא מחייב עד דז裏יך, ואיך קאמר שם בגמ' דלרי' נמי לא בעי קרא לחיווא גברא, הלא בעי לחיבו על המחשה ע"מ לזרוק בשלא זרך לבסוף, וע"כ דלפי תי' זה אין חילוק, דגם לר"י לא מחייב עד זרך, וזאת א"א דשם קאמר דיליף הכל מפנים, הון פסול הבהמה והו' חיוא דגbara, ولكن כרבי התוס' בתי' זה אין להלמס, אלא העיקר כתי' השני, וכן כי רשי' ז"ל שם בסנהדרין בפירוש, דחייב אשחיטה עצמה שהיא עבודה, בין זרך אח"כ ובין לא זרך, והוא לר"י והו' לר"ל, אלא דלרי' צריך הדבר הסבר גדול כיון דלא יליף חוץ מפנים למה חשוב זאת לע"ז במא שמחשב מעובודה לעובודה, ומה דקאמר מיידי דזהה אמשתוחה להר, אין הנידון דומה לראי' דבמשתוחה להר עבר עובודה שלמה, אלא דמזהה"כ אין המחוור נאסר ע"י שעבד, אבל כאן החסרונו שלא נאסר הבהמה, הלא בעובודה, שאין מחשבין מעובודה לעובודה, ולמה לעניין חיוא דגbara תחשב עבודה, וכי רשי' ז"ל מה שלגביה התקרובות לא חשב עבודה, ורק אח"כ ז"ל, הויל ושות' צריך זריקה הוא ונחוב השוחט בה שחייטה ע"מ לזרוק הו"ל כעוזר ע"ז דהא זריקה שלא שחיטה לא סגי' עכ"ל, וכוונתו הוא, דזהה כען מה שאמרו בגיטין נ"ב ע"ב דהגבבה צריך ניסוך הוא, ומחייב מיד בשעת הגבבה, עי"ש בתוס' ד"ה מנסך, אלא דגם שם אם אחר הגבבה, חזר בו ולא נסכו דזודאי לאו כלום הוא, אלא דכל שנסכו אחר הגבבה, אמרין דהגבבה נמי שיק לניסוך, לעניין קמ"ל בדרבה מני', אלא אפיקו אם נחلك ונאמר, דהתס הגבבה בלי ניסוך לבסוף לאו כלום הוא, אבל שחיתה שאני דהיא בעצמה עבודה היא, אם חישב בה לע"ז, שכן ה"ה אם חישב בה ע"מ לזרוק דמה לע"ז חייב שפיר, א"כ קשה להיפיך למה לר"ל מותרת הבהמה, הלא שחיתה עצמה במחשבת זריקה מקרי עבודה, והיינו מחשבין מעובודה לעובודה, והדבר צע"ג בעניין ואחיזק בטובות למי שיגלה לי טעמא דהא מלטה וד"ק.

ע"ב גמר' שחיטה ואח"כ חייב עליה, זה היה מעשה בקיסרי, ולא אמרו בה לא איסור ולא היתר, ומסיק בגמ' מושום דמסופק אי אמרין מוכיח סופו על תחילתו, משמע מכאן דמחשבה לחוד בא שום דבר מהני בע"ז, דהרי אפיקו נאמר דסופו מוכיח, ואני מוכיח אלא דמחשבות ה"י גס איז כמו שאומר ATA, אבל אין כאן הוכחה על אמרה שבתחלתן, וזה תימא רבתא דנייהו דעל ע"ז מותחיב גם על המחשبة הינו קובלות אלהות, אבל על הקרבנה שיתחייב על המחשبة שחייב להקרבן, זאת לא שמענו,ומי שלא אמר כלום רק חייב במחשبة ע"מ לזרוק, ודאי דלאו כלום כמו בפייגל דבעינן דזק אמירה ולא מחשבה בעלמא, ועיין Tos' לעיל ד"ה אלא, ובוחיו"ט פ"ג משנה י"ב ב"ב"מ ד"ה החושב, שוב ראייטי שק"ז בעהחת"ס בחודשי נתקשה בהז, ולכאור' לפי דעת רביינו ירוחם דהאי חייב זרך ממש קאמר, ייל דסופו מוכיח דמסתמא דרך המקיבים לע"ז, כן הוא שאומרין, אבל מלשון רשי' ז"ל שכטב דא"כ אמר שיזרוק וכו' וכן מפסק הרמב"ם והשוו"ע שכטבו שחישב עליה אח"כ לזרוק, משמע דעת השטא לא אמר כלום, שהרי מי שמע מה שאמר אח"כ שיזרוק ה"י שומע גם בשעת שחיטה אם היה אומר שחווט ע"מ לזרוק ולא עוד אלאAdam היה אומר כן

ואם ירצה הבעלים ליטול הכליל השבור וישלם להם הפחלה שומען להם, וכן מבואר ברמב"ם בפ"ג מהל' נזלה שכטב בטעם דהא מלטה שאם רוצחים הבעלים בשברים הדין עמהם, משום דמןני תקנת הבעלים אמרו אין שמיין ואם הם אינם רוצחים בתקנתא זו שומען להם, וכן הבין הדבר הב"י סס"י שנ"ד עי"ש, ולדעת התוס' דמה"ת אין כל שבור בתורת השבה, ניהו דאפשר ג"כ לומר, דתלי בדעת הבעלים דאים מחובבים לקבל השברים, אבל אם ירצו לקבלם עדין מצות השבה על הגזלן, אבל אז לא ה' מחייב לשלם הפחלה, אלא אם הוא האיזקו או בגרמותו, אבל לא בשנאנס ונשבר, כי הוא לא קיבל חיזוב שמירה על הגזלה, וביאור שיטות אלו תמצאו בארכיות בס' שביבי אש, ואכ"מ להאריך בזה ודו"ק.

רש"י ד"ה הייתה בהמת חבירו, לא מבוי שלו דמיתסרי וכו', מיهو כי עבד מעשה בגופיו מיתסרי, כדאמרין בפ' ר"ש ע"פ שאמרו המשתחווה לקרקע עולם לא אסורה, חפר בה ברורות שיחין ומעורות והשתתחווה להן אסרו, והג"נ וכו', עכ"ל ול依 יש תימא, קרקע עולם דנאסר ע"י מעשה בגוף הקרקע מנ"ל, והש"ס שם על הא דעתלא דבר, המשתחווה לבהת חבירו, בעשה בה מעשה אסורה, קאמר דיליף זאת מכל אחז, כמו שהביא רש"י זיל' כאן, ועל הא דחפר בה בשו"מ דמצאי אוסר, לא פריך מנ"ל, וחתני הרוב משועבעש נ"י עוררני שהריטב"א נ"ב ע"ב שם, עמד ע"ז וכותב, דמהלהה לממ"ס ידיענן דעשה בה מעשה בקרקע עולם נאסורה, ואם קבלה היא נקבב, אבל עין בין ר' מוקי לקרא דאבד תאבדן את בל המקומות, באם דף נ"א ע"ב, מוקי לקרא דאבד תאבדן את בל המקומות, באם אין עין למקומות דלא מציא אוסר, תנו עין לכלים שנשתמשו בהן לע"ז, ומאמאי לא מוקי במקומות ממש, כפשוטו של המקרה, ובחר בפה בשו"מ, עוד יש לי לתמהה על הא דאמר שם אמר ר' בא"ה, כגון שניסך לה יין בין קרנית, שנאסורה בהמה זהה כמו הא דעתלא, ואכ"ה ה"ה בקרקע עולם, אם ניסיך יין על ההר וכיוצא בזה, שנאסר הקרקע, דחד דיןיא אית לי' לקרקע עולם עם בע"ח וכמוש"כ רש"י כאו, וכדמשמע בע"ז מותוך הסוגי' וכן מבואר ברמב"ם ריש פ"ח מע"ז, שכ' דכל שין בו תפיסת יד אדם, כמו קרקע עולם ונחרות ואילנות ובועל חיים, ע"פ שנאבדו הרוי אלו מותרין בהנהה עכ"ל, הרוי דכולל קרקע עולם עם בע"ח בהדי, ואכ' כל שניסך וקייטר על ההר נאסר ההר, כמו בהמה בניסך לה יין בין קרנית, ואכ' היא דרשעה שאין ההרים אלהיהם אין לו מציאות, דהרי מסתמא כל העובד את ההר מקריב עליו קרבנות, הן אמרת דהרבמ"ס זיל' השמייט האי אוקימתא, ניסיך לה יין בין קרנית, ולא הביא רק שחתה בה סימן לעכו"ם, והוא מימרא דר' דהכא, אבל מימרא דעלוא דמייריה בענבד, וקאמר עשה בה מעשה, ע"כ לאו מעשה שחיתה קאמר, דהרי הנעבד עצמו אין דרך לשחטו אלא להקריב לה קרבנות, ועל זה לא הביא הרמב"ם שום משל איך תהי' בהמה העבדת נאסורה, מזה נראה דסובר הרמב"ס דבעין דוקא מעשה הניכר בגופה, ולכן לא מצא בהמה העבדת שתasar ע"י עבודה, וכן בקרקע עולם כתוב דחפר בה בשו"מ לשם ע"ז משמע דזוקא במעשה הניכר בקרקע נאסורה, אבל ניסין וקייטר עליה לא נאסורה, אבל מ"מ מה דלא מוקי קרא דכל המקומות בחפר בה בשו"מ, ודאי קשה טובא, וכעת צ"ג.

ודע דבאה דחפר בה בשו"מ, הוסיף רש"י זיל' כאן, והשתתחווה להן, והרמב"ס זיל' כתוב, שחפר לשם ע"ז, משמעו דבאה סגי, ולפע"ד תלוי הדבר בחופר אם ישראל או נכרי, דבזה פליגו ר"י ור"ע בע"ז דף נ"א ע"ב ולר"ע דהכלכתא כותתי, ע"ז של עכו"ם נאסורה משועשה ושל ישראל עד שתיעבד, ואכ"ה זיל' דריש"י ורמב"ם לא פליגו ודו"ק. **בא"ז**, הא סימן אחד לאו דוקא, דה"ה לחצוי סימן וכי' עכ"ל,

כאן טעמא של דבר זה, והוא משום דברמת מיד בהגבגה קנה הגנב והגゾן את החפש, להתחייב בתשלומי, אלא כל זמן שהחפש בידו בלי פחת, חייבו התורה להחזיר לבתו תחת תשלום ממון, והאי מצות והשיב מעכב הקניין שאינו יכול להקדישו ולמכרו, והוא שיבוד שכתב בקרה, אבל אם נפסד הגזלה, ואפילו במקצת שני בו שינוי ל开玩笑, כיון שאינה ראוי' להשיב, ד הבעלים אין חביבים לקבעה, במועד הנפסד, שוב הקניין של הגזלן הוה קני גמור לקבעה, אבל השואל משיכחה שלו אין כדי לנקות, אלא כדי לקבל על עצמו אחריות כל היזק והפסד ואפילו באונס, וכך שמיין לשואל, ואפילו נשתנה החפש בשינוי הרואי' ל开玩笑, ומה"ט נמי הגזלן משלים השוויה של הגזלה, כשעת הגזלה בגין החקל ובין להחמיר, והשואל משלים כשעת ההיזק בגין החקל ובין להשבר, והארכתי בעניין זה בס' שביבי אש שנדרפס ע"י תלמידי בשנית תרס"ג, ובתוך הדברים כתבתי שם לישב בהז ע"ג קושי התוס' גיטין נ"ג ע"ב ד"ה גזלו הוא, דבגמי' שם פריך אחזק' מהא דגוז חמץ ועה"פ דמצאי אומר לו הרי שלך לפנק, ואילו היה ש"א נשמי' היה האי גזלו הוא, וממנו מעלי' בעי' לשולם, והקשו בתוס' איך מדמה היהק דמלילא למזיק בידים, דכל שאינו כאן שינוי לנקות למה ישם הגזלן יותר מזו השומר, ותירצו בדוחק דחזק' דהיאק שאיננו שמי' היהק אין לך שינוי גודל מזה עי"ש. וכתבתני אני שהתוס' שכחו דברי עצמס שבב"ק הנ"ל, שהרי כאן כתבו בשם הירושלמי וכפי הטברטים, דכל שנספסד ונקלה שווי, ע"י הפסד הנזכר לעין אינה בת השבה, דהתרורה אמרה והшиб רק חיים ולא מתים, ואע"פ שאינו בזיה שינוי לנקות, ומAMILא דקני למספר וחיבר ממון על קניו של שעט הגזלה, ומודוקיך מaad לשינה דגמר' שם "האי גזלו הוא וממנו מעלי' בעי' לשולם", ר"ל ממון טוב ולא רע, אבל אין הגזל מוחיב לקבל ממנו החפש שניכר בו הפסדו, כי לא להקל אמרו תורה, והшиб את הגזלה, אלא להחמיר שלא מצץ להחזיק בגזלה ולשלם ממון, אם החפש עדין בקומתו ובצביונו עומדת, אבל אם הפסדו ניכר, אמורים הבעלים אתה נתכוונות להחפש בשעת שגוזת ונתחייבת אז לשלו'ו במומו, ואין אני מוחיב לקבל מנק' החפש שניכר בו הפסדו, משום שהחמיר הthora עליך להשיב את הגזלה עצמה אם היא ראוי' להשיב, והאי אין רואי' להשיב.

ומה מאי נבין בה מה דאמרו בב"ק ע"א ע"ב, כיון דשחת בה פורתא אסורה איידך לאו דMRI' קטבח עי"ש בהגות מהרשי' של דמיכאן מוכח דיסורי הנהא מקרי איןו של, והוא פלא, דהרי אין פסקין דאומרים בא"ה הרי שלך לפנק, וע"כ משום דאית בעלים לא"ה, ולפי האמור, כוונת הש"ס כך הוא, דכיון דשחת בה פורתא שוב איינו בתורת השבה, וקנאו לממספר ומAMILא אסורה בהנהה, וכיון דלענין א"ה חשב כשלו גם לעין לשולם ד' וה', אנו אמורים לאו דMRI' קטבח, אבל בטביחה דעלמא ניהו דמתחלת השחיטה אין בתורת השבה, אבל התורה עשו כברשותו לעניין ד' וה', דהרי א"א להתחייב בעניין אחר, וכמו בחמצ' דצע"פ שאסורה התורה בהנהה ואני ברשותו, מ"מ אמרה תורה שלך אי אתה רואה, דעשאו הכתוב לעניין זה כברשותו, אבל בטביחה לע"ז כיון דע"י האי טביחה פורתא אנו אומרים דשלו קטבח, כדי שיאסור בהנהה, איך נחיבו על הגמר ד' וה' שהוא תרתי דסתרו, נלפעד' נכו'.

ועכ"פ מכל הא דאמרן יצא שיטת רש"י זיל' כאור נוגה, דגם כאן בהגביה והרביצה כיון דנעשה גזלן עליה קנאה למרי', אם לא שמעכב מצות השבה, אבל כיון דשחת בה פורתא שוב איינה בתורת השבה מAMILא חל אישור ע"ז עליה וקנינו ואיסרו באין כאחת. **אמנם** שיטת הרמב"ם אינו כן, וכוטבי' איפסוק הלכתא בחו"מ סי' שנ"ד ושס"ב, והוא דהא אין שמיין לנגב ולגゾן הוא תקנתא דרבנן,

להעמיד דעה זו מפני חומר הקושי' של הנקה"כ, דוחכיה מתווך הסוגי' גם מקצת קנה די לאסירה לע"ז אלא דנדג שיטת התוס', והנקה"כ עומד הקושי' העצומה, הא לעשות תקרובות בעי אחת מן העובדות, ולא סתם מעשה, ועל חci קנה לא נופל שם שחיטה.

אבל אחר עיון רב האיר ד' את עיני למצוא דעת קדושים, והוא כאשר אבאר באה, דהא דאנן אוורום דאחצוי קנה אין, לא שם שחיטה כשרה ולא שם שחיטה פסולה, הוא ע"י ההלכה, כי יש לנו שתי הולכות שנראות כסותרות, חדא, דכל פיסול במקצת השחיטה נבלה, לקבלת ר' יישבב משום ר' וחדא, דפסוקת הרגרת ברובא, אבל עד חצי כשר ואיך יתקיימו שני הולכות אלו, דמכח הלכה הראשונה אנו פוטלים בנקהיו את השחיטה, וכאשר ביארנו לדעת הרמב"ם, דשם שחיטה פסולה גם על מקצת הוושט, וא"כ ה"ה בגרירת דמ"ש, ואיך יוכשר השחיטה בחצי גרגרת פגום, אלא כיוון דaicא הלכה דפסחה"ג ברובא, ע"כ לומר דכל שאין בו מעשה טרפה, לאו שם התחלת השחיטה עלייו, אע"ג דמצטרף לרובינו דומה להחיתת העור דלא שייך לשחיטה כלל, וכאשר אבאר בפתיחה עיקר יוז"ד ובריש"ט, בפריש' אט, בפרט אתה הולכת ומטע ורוב קנה פוטל את השחיטה, וכל זאת במקומות דבעינן דיני שחיטה, אבל בשוחט לע"ז, המכ יאמר האמור דזובח לאלהים יחרם, דוקא בזובח עפ"י הולכות שחיטה, אבל הנוחור לע"ז לא עבר מידי, הלא הוכחנו מגמ' דלעיל דך יוז"ע, דגם על הנחירה נופל שם שחיטה וזביחה, כדכתיב הצאן ובקר ישחט להם, והוא נחירה לדעת ר"ע דאישטרி במדבר, ובנחרה, כי היכי דמקצת הוושט מקרי תחלת נחירה, ה"ה מקצת הקנה דמה עניין התחלת השחיטה למעשה טרפוף, כי רק לדין מכח ההלכה אין בתחלת שחיתת הקנה ממשום פסול שחיטה, אבל לויל הא הלהכה, כיוון דשייך להשלמת השחיטה, למה לי מעשה טרפות דוקא, ובפרט לפ' מה שביארנו בפתיחה ובשאר מקומות, לדעת הרמב"ם לא דנין על פי האיל הלהכה דח"י טרפיפות, לשום דבר מדיני התורה, רק לעניין שחיטה וטרפות בע"ח, וא"כ לעניין שוחט לע"ז, ודאי דין שמקצת בין מקצת הוושט למקצת הקנה, ואם על המקצת שם זביחה לע"ז עליו, כך לי ושת כמו קנה ולפ"י של לקאים שיטת רשי' ז"ל שכ' דמכח ישנה לשחיטה מתוע"ס קאתיין עליה, דע"ג דמוודה רשי' דגם במקצת הקנה קאמר, כיוון דשחט בה פורתא, מ"מ למ"ד דעל מקצת הסימן אין שם שחיטה, ה"ה דין עליו שם נחירה, כי הן בשחיטה והן בנחירה בעין שתה"י כדי שתצא נפשה מהר תוך מעל"ע כמו שביארנו זאת במקומו, וממילא גם זאת אמרת, דכל שלא נמר אין ממשום תקרובות, ומישוב הרשב"א שהביא מין, בין שאר פסולים וכותב דכל שהתחילה ולא גמר, אין כאן ממשום תקרובות עכו"ם, דודאי עבודה לע"ז בעין, וכל שלא גמר הזביחה או הנחירה, אין שם עבודה עליו, אלא כיוון קר"י ס"ל דישנה לשחיטה מתוע"ס, וה"ה בנחירה כן נאסירה בהבמה מתחלת הזביחה, ואפיilo במקצת הקנה נ"ל, והדברים קילורין לעיניים ואmittים לאmittio של תורה בס"ז.

אבל דע לדפי האמור דוקא ללא גמר כלל והנヒ והלך לו, אצל גמר השחיטה אפיilo שלא בכוננה לע"ז, או אפיilo גמר אחר השחיטה בלבד מחשבת עכו"ם, מ"מ חייב המתחיל, והנחתת הוה תקרובות עכו"ם, וכן בשחווטי חזק, בהתחיל בחוץ גומרו בפניהם, למ"ד ישנה לשחיטה מתוע"ס, ועוד בשוו"ת מהרי"א ז"ל יוז"ד סי' ל' מה שפלפל

בזה עס בעל יריעות שלמה ומה שנפלע"ד כתבתתי ודוק"ק.

תנוס' ד"ה כי הא דאמר עולא, לא מייתי סייעתא מעולא וכו', דאי סי' אחד בעי הוול' לפרש עכ"ל, דעת קדש לא זכיתני להבין, והא עלא בענבד מיירן, וממילא האי מעשה דקאמר ע"כ לאו מעשה שחיטה הוא, דין דרכ' לשחות את הנענבד עצמו, ولكن לא מצא

והאי חci סימן אפיilo דקנה כדמות מגמ' דלקמן, דמוקי דוקא בחצי קנה פגום, ואי לאו דפגום נאסר מיד בתחלת חתיכת העור והנקה, אלא דביו"ד ססי' ב', פליגו בזה הטו"ז והנקה"כ ז"ל, שהטו"ז סובר דעכ"פ מקצת הוושט בעין, כדי להקרא עליו שם שחיטה, אבל במקצת הקנה אין שם שחיטה נופל עליו, ולא על חנס נקט ר"ה כיוון ששחט בה דמשמע שחיטה דוקא, והנקה"כ דחיה דבריו מתווך הסוגי' שלפנינו עיי"ש, ופלא שנעלם מעיני שניהם, דבר פליגו בזה רשי' ותוס' בב"ק ע"ב דבגמ' שם אמר, כיוון דשחט בה פורתא אסירה, ופרש"ז ז"ל דס"ד דישנה לשחיטה מתוע"ס, ומתחלה נאסירה, והתו השיגו עליו, וכתבו דאפיilo למ"ד אין לשחיטה אלא לבסוף נאסירה בפורתא שהאיסור תליי במעשה ולא בשחיטה, וא"כ מAMILא נשמע דלדעת התוס' אפיilo מקצת קנה עכ"פ מעשה מקרי, ולרש"י בעין דוקא מקצת שחיטה.

והנה מה שהשיגו התוס' מהא דעולה דברו שעה בה מעשה אסירה, לאו השגה היא, דהרי עולא מנענד מיירן, ושם כנון ניסך לה יון בין קרנית ודאי מעשה עבודה יחשב, כי ניסך הוא אחת מאربع עבודות, אבל ר"ה דמתקרבות מירי' וסחרה עבודה היא, אבל מקצת קנה דלאו שם שחיטה עליו, ואין כאן עבודה, מוהכי תני דתאסר בזה, ותני לי שקיימתי מדןPsiAi מה שחדשו הגאנונים החו"ז وك"ז בעחחת"ס ז"ל, דעכ"פ מתחלת חיתוך הקנה מוקצת לע"ז הוה, וע"י מעשה גם מוקצת נאסר להדיות כמו תקרובות, כמו בענבד דע"י מעשה נאסרת הבהמה אף להדיות, עיין בה החות"ס באריכיות, אלא-DDבר זה נפרק, ממה דמתרך הש"ס באומר בגמר זביחה עבודה, דא"א לצמץ זאת, אם לא במדידה בדקוק וצמצום גדול, וכן עכ"ב באומר בתחלת השחיטה שרצו לעבוד בגמר זביחה, ואם כדברי הגאנונים הנ"ל, מה הוואיל הש"ס בת' זה, והלא מצד מוקצת תאסר מיד בתחלת השחיטה, דבלאי' הקשה הלב ארוי', דלמה לא תאסר כמו בשוחט ע"מ לזרוק לע"ז, ות' דבעינן עיין פנים שהי' המעשה מעשה עבודה, כמו שחיטה או זריקה, אבל בחצי מתיר אין מפגין, וה"ה בע"ז אין אוסרין בחצי מעשה שחיטה, וכל זה תניין אי מצד תקרובות בעין למיסר, אבל מצד מוקצת אמריא לא תאסר, אלא דאי דגס למוקצת בעין מעשה שמורה על המוקצת כמו גיזה, כמבואר ברמב"ם בפ"ד הד' מהלכ' איסורי מזבח, אבל תחלת השחיטה אין מעשה זו שייך למוקצת ולדעת הראב"ד שם, שיש לו נושא אחרה בגמ' ולא עבי מעשה להகשות, הלא נצחים מה דיש לבטל הקצתו בשחוור בו עיי"ש, וא"כ בלא"ה א"א לומר דמתעם מוקצת קאתיין עליה, הא עדין הוא ראיי לבוא לפניים, אם ייחזור מהקצתו בסוף השחיטה, וכן עדיין התמייה במקומה עומדת, איך במקצת קנה תה' אסורה מאחר שאין על מקצת הקנה שם שחיטה.

ועל אני מדקדק מלשנאי דר"ה, דברו כיון ששחט בה סימן אחד, ולא אמר אם שחט, ד্‏רוצה לומר דעכ"פ בעין שיינמר השחיטה, אלא דלמפרע אסורה מתחלת השחיטה, אבל בשפסק במקצת הסימן מלשוחות יותר, אין כאן תקרובות, כי לכאר' כו' מוכרכה משיטת רשי' בב"ק שכ' דשחט בה פורתא אסירה, מיטעם דישנה לשחיטה מתוע"ס, והרי כל שלא גמר השחיטה גם להאי מ"ד ליכא כאן שחיטה, ובזה נחיא נמי דנקט ר"ה סי' אחד, משום דלא נחوت לפלוגתא דר"י ור"ל, אי ישנה לשחיטה מתוע"ס ומלהטא דפסיקה נקט דבסי' אחד מסיק הש"ס לעיל כ"ט ע"ב דלכ"ע פסול בש"ח, אף כشيخוර השחיטה בפניהם וא"כ בע"ז נמי דין דנאסר בס"י אחד, כشيخוור אח"כ, ולר"י אה"ג דין על מעוות הוושט שם שחיטה עלה אם גمراה אח"כ, ונאסר למפרע, אבל אחר כל ה兜ר Ach"A

ע"ש גמור' וארכ"פ אי לאו דאומר ר"ה בהמות חבירו, לא הוה חטא תיובתני מיט' דידי' מצי אוסר דחבירי לא מצי אוסר, ופרש"י והאי חטא דכהנים הוא עכ"ל, והוא לכאר' תמורה דהרי כהנים שום משלחו גבוח קזינו, אבל קודם שחיטה וזרקה אין לכהנים שום קניין בו, יותרו הולול' דשל גבוח הוא דהה קדשים הו, ואולי כוונת רש"י ממש"כ בלשנא אחרינא, דشار' זבחים שיש לבעלים חלק בו שפיר מצי אוסר, אבל חטא דכולה לכהנים אלא שהבעלים שוחטין אותה וכו', מאה משמע דלרש"י לאו משום דעתך' ג' דק"ק ממוון בעלים ממש' התוס', אלא דכל שהבשר לבסוף נאכל לבעלים, מקרי בעלים כדי לאסורה בשחיטתה ע"י, כיוון דנסר להם לשחיטה, ולא דמי לעובד ומוקצת דלא מצי אסרו לרבען דריש' ג', מי שלבו רחב יותר, יישב את זאת ודוק'.

ע"ש גמור' ר"ג ור"ע ור"י אמרין אין אדם אוסר דבר שאינו שלו, הנה כי מסכת הסוגי' גם הם ס"ל דבמעשה מצי לאסרו, אלא דבישראל שאינו מומר לע"ז אמרין לצערוי' קמכווין, והקשה הפלתי, א"כ מה פריך ר"ג לר"ה מברייתא דשלש חטאות, תקשה לדנפשי', דהא בשוחט חטאתו לע"ז, למאן מצער לוי' וכיוון שלא שיק' לצערא קמכווין, כי שחת בה פורתא ליתסר.

ונהראה לפ"ז בזה, דהנה ק"ז בעהחות'ס ז'ל בחודשו כן, מביא דברי הרמב"ז זיל ע"ז שכח שם דף מג ע"ב וז"ל, "אבל האוסר דשא"ש ע"י מעשה לא שמענו אלא וכו', וגם שייה' מעשה ניכר בשינוי שאינו חור לברייתו, דדמי' כמוון דקני לי' בשינוי זוממי' דגאלן' עכ'ל ודבריו תמורה כMOVON, והחות'ס מותרים לומר דברצירות עכו"ם, אינה ראוי' לבוא לפנים, אלא דא"כ, פלא למה שתדראי' לקרבן ציבור, והיינו סברת התוס' דהכא, דليلו בעצם אינו ראוי' להבאת קרבן, אבל שבת רק איסור מלאכה מעכבר, דהרי קרבן ציבור נקרב מושם דדוחה את השבת, ומאחר דב"ה לא נחטו חלק בהכי, איך תפסו התוס' כב"ש דانياה משנה במוקם ב"ה, וכמידומה לי שמצאתי אח"כ בטורי ابن שנטעורה בה, ובתשובה אחת הארכתי וארכ"מ ודוק'.

ע"ב גמור' מחתך בעפר הוא, התוס' ב"ק דף ע"א ע"ב כתבו דלאו דוקא מחתך בעפר, דודאי שחיטה מעלי' הוא למ"ד שא"ר ש"ש, דהא שוחט לע"ז חייב מושום או"ב אלא דכיוון דאסור מושום תקרובות עכו"ם, אינה ראוי' לבוא לפנים, אלא דא"כ, פלא למה לא יתחייב אסימון קמא, כיון דגוף השחיטה נגמרה כהונג, ומ"ש משחט סימון א' בחוץ ומגרון בפנים דלעיל כת' ע"ב, ורש"י זיל כתוב כאן דברים מעורבבים, ומשתמע על השחיטה שפיר נגמרה כהונג, וארכ"כ כתוב חלק מהא דלעיל, דהתמס טעמא מושום דישנה לשחיטה מותוע'ס, אבל הכא סימון שני לא אישתחט כלל, דחיתוך עפרא בעמא הוא, ולענין שבת וע"ז מושום נטילת נשמה הוא דמחייב, מדברים אלו משמע דין כאן שחיטה כלל, וארכ"כ מסיים, "אבל לענן ש"ח לאו שחיטת קדשים הוא" בא זה חור לדבורי הראשונים דשחיטה הוה אלא דלאו קדשים ננהו, והדרה קושי' לדוכתי' אמאי לא חייב מושום ש"ח, והוא פלאי.

אבל אם תרצה לעמוד על אמיתי הדבר, עיין היטב במה שביירתי שיטת הרמב"ס בזה לעיל דף כת' ע"ב, ותמצית הדבר, דלענין חיוב חטא לא אמרין אגמל'ם, לפי שהוא דבר שנסתלק קודם הגליו, אבל לענן פסול הקרבן שפיר אמרין אגמל'ם, ובזה הסוגי' וכל פסקי הרמב"ס הכל על מקומו יבא בשולם, עי"ש היטב ודוק'.

ולפ"ז אני אומר דעתינו עוד נפקותא, בין ר"ג לר"ה, דלר"ג דמטעם קניון Katain עלה, דוקא בדייד שהוא דחבירי' ואיז ע"י

הש"ס שם בע"ז מעשה אחרת, אלא דניסך לה יון בין קרנית, דמעשה בגופה דהוה עכ"פ מום, אין זה עבודה, אלא ביטול ע"ז, דכל שפחסה וקטעה בטלה, כמבהיר שמס דף נ"ג, וכן שפיר קאמר דמעשה דעולה ע"כ לגבי לאסור את של חבירו, מעשה כל דהו ישב, כיוון דאיינו ניכר בגופה, וכן גם ר"ה לאו דוקא סי' אחד דהוא מעשה הרבה קאמר, אלא מקטת קנה דאיון בו מעשה טרופות, והוא מום עובר נמי סגי, לאסור של חבירו כן הילע'ד, אבל עין ברשי' לקמן ד"ה ועלא, דמשמע נמי דפרש כתוס', וכן מפורש נמי בתוס' לקמן מ"א ע"א ד"ה ת"ש, דעולה מעשה שחיטה קאמר, ולדידי צע"ג דאית שיק' בעבד שחיטה, שאין דרך עובדותה בכך, וכי שלבו רחב יותר, יישב את זאת ודוק'.

דעת הארץ תשפכנה כמים, דהינו כמים השופכין, שאין לאדם צורך בהן, כן צייתה התורה לשופך את דם הנשחט לאיבוד, ולא לקבלו בכלל כדי ליתנו לכלבו או למכורו לנכרי וכדומה, מושם דחק עכו"ם הוא לקבל הדם בכללי, כדי לעבוד בו ע"ז, لكن הרתקה התורה דבר זה, אפילו הוא עושה כן כדי להנות מן הדם, דלול זאת קשה למה אמרה תורה לשופך לאיבוד דבר הרואין להנות ממנו, כי לאחר נשפך על הארץ קשה מאד לגררו כדי להנות ממנו.

ואח"כ סיים הרמב"ם וכותב, ואס שחתו שחתתו כשרה, ואת מוכח מלשון המשנה, דבמשנה דלעיל דשות דשות לשם הריס, וכן במשנה שאח"ז בשוחט לשם עולה, כתני שחיטתו פסולה, ובاهאי משנה כתני אין שוחטי, משמע אין לעשות כן אבל השיטה לא נפסקת בכך, וכמ"כ זאת הרשב"א ויתר הראשונים, וטעמא דהא מלטא דנינו דaicא חש הרואים שיחדשו דלע"ז נתכוון, אבל אין לא חסידין לאיש מוחזק בנסיבות, מושם דעתך דבר מכוור ואפילו הוא איסור מצד בחוקותיהם לא תלכו, לא נוציאנו מחזקת כשרותו, ואי לדעת הרמב"ם עכ"פ בעי בדיקת סכין, אפילו הוא מומר לשאר עברות לק"מ, דעת המשנה ודאי לא קשה, כאשר ביארנו במקומו, דהאי דינה של הרמב"ם די חדש הاء, אחר שהחמירו לפסול כל פגימה הנרגשת אפילו אינה אוגרת, אבל על פסק הרמב"ם נמי לא קשה דהרי דזוקא במומר בעי בדיקת סכין, ולא بما שעבר רק פ"א ולא רגיל בכך, מבואר זאת אצל בסוגי דלעיל בפ"ק.

אולם בשוחט לתוך הגומה בשוק, כתוב הרמב"ם שם בהל' ו' אסור לאכול משחיטתו עד שיבדקו אחריו שמא אפיקורס הוא, וזה זה יצא לו מרבייתא שהביא הגמ' לקמן, דקתי בה, ובשוק לא עשה כן, משום שע' ובחוקותיהם לא תלכו, ואס עשה כן צrisk בדיקה אחריו, אלא דרשב"א הנ"ל בתוה"ב, לא מסתבר לי' הפרש דהאי צrisk בדיקה אחריו דקאמר בגמ', כדי להתריר שחיתתו ששחט, ומפרש להיפך דבדיקה זו להחמיר, שאס ימצא בו נמצא בו שמצ' פסול, דרשב"א לא ס"ל לחקל בין כל הני דחشب במתניתו, ולכן גם בשוחט לתוך הגומה בשוק אין לאסור זביתתו, אבל הרמב"ם, דמחלוקת בטעמא דהני דיני המשנה כדלאיל, וס"ל דבשות לתוך הגומה יש איסור ממש בדבר ולא רק מצד חיש הרואים, אלא דאית ב' משום חק לעכו"ם, لكن מחלוקת בין שוחט לכלי ריקן או לגומא בחצרו, דיל' דמסתמא עשויה כן לנוקות חרزو או להנות כן הדם, שאז בדיעבד שחיות כשרה, ובין עשויה כן בשוק, וגם כדי להנות מן הדם לא, כי אין דרך לנוקות משומר, ולכן כל זמן שלא בדקו אחריו ונמצא נאמן וכשר, חיישין אין שמא מן הוא ושחיטתו אסורה.

ואחר באור הני שתי שיטות אני מפליא פלא והפלא בדברי פרט"ג סי' י"ב סק"ד בשפ"ד שלו, שכותב "ואין צrisk בדיקה אחריו בדיעבד, ונפי'ם באינו לפניו לחומרא וכו' גם אין מוסרין לו מכאן ולהבא, אותו אס הוא לפניו לחומרא וכו' גם אין מוסרין לו מכאן ולהבא, ובולדין מפטו ומינו עד שבודקין לחומרא וכו' עכ' ותמה אקררא על הני הדברים שבמחכ"ת כד שכוב וגויים כתבם, דינה המשנה ברר מלה דין שוחטין, אבל אס שחת שחתתו כשרה, ומסתמא מטבח השוחט למכוור מיררי, ומילא דמותר ליקח מהאי בשרא, שהוא לכתהלה לבבי הלוקחים וכשכ'adam אין לו שוחט אחר, דמותר לו ליתן לשוחט ולא צrisk ליהוש שהוא מין, אלא דlatent להכתהלה צrisk לבדוק אחריו, כדי שאחר שנמצא עליו דבר המעורר ספק

שאסרו רצה לknotta, כדרך לעבוד בשלו, אבל בסובב שהוא שלו, ואני מתכוון לknotta גם במעשה גמור ושינוי הניכר אין אס, אבל לר"ה דין טעם האיסור ממשום קניין בין שידע שהוא דחבי' ובין שסובר שהוא שלו, מazi אסר, ומתרוץ מעטה הקשי' הנ"ל דשפיר פריך ר'ין לר"ה משלש חטאות, דבשלמא לדידי, לא העשה האי חטא תקרובות ממשום דהר' שג' גם בשחוותי חוץ, וסביר שהיה חולין והיא שלו, ולכן לא יכול לאותה של חברו, ע"כ אין הטעם ממשום קניין קרמבל'ן, ולמה לא תאסר ממשום תרבות ודו"ק.

ד"מ"א ע"א גמר' ת"ש ב' אוחזין בסכך וכו', עד הבמ"ע בישראל מומר, עיין לעיל בסוגי' דחשוחט בשבת, על התוס' בראש הסוגי' שכתבת לפרש הסוגי' הללו, כיון דבהאי שחיטה שנעשה מומר, אין חילוק בין פ"א לשלה פעמים עי"ש.

ד"מ"א ע"א תוס' ד"ה לאו כל כמינך, תימא וכו', ויל' דהכי מייתי התם, דכיוון דריב"ב שרי לזבינהו לכל עכו"ם שיריצה, לרבען נמי דפלו עלייה, שרי לזבינהו להאי עכו"ם דנסכי, עכ' ואין דבריהם מובנים ועיין בתוס' ע"ז שם שביארו יותר, והוא דבשלמא ישראל מומר דנסכי', שפיר חייב לשלם מכח מזק, ממשום דאל' שפכו הבעלים את היין נמי חייב, כיון שלא שוה לדידי' מידי, אבל נכריylan' דלידדי' לא נאשר היין בהנהה, לא מציא ישראל לתבעו נזקו ממנה, אלא כשמניה היין לנכרי שננסכו, דלו שפכו מציא הנכרי מפטר, מ"מ כיון דבישראל מומר חייב ממשום מזק חשבין גם בנכרי כדמי הזיקו עי"ש, אבל עדין איינו מובן מה רצוי להוכיח מריב"ב דמתיר למכורו לכ"ע, ממשום דין אין בכח האדים לאסור דשא"ש, והוא פלאי, אולם לפדי ריב"ב ס"ל דלאו כל כמיini לאסור יש פרש הסוגי' דשם כמיון חומר, דכיוון דריב"ב ס"ל דלאו כל כמיון לאסור בפשיות, דין אין אדם לאנסו, ומה זה דקרו לאנסו ולא אמר בפשיות, דין אין אדם אדשא"ש, אלא דע"י הגבהה וניסוכו, מכירחין את הבעלים שיקנה המנסק את יינם לאנסם, והוא כמו תולי' ואבון, א"כ שפיר מצין ליקח דמי היין מן המנסק נכרי ע"פ שצרכיך להניח לו את היין, מפני שקנה אותו בעודו שער, כי הקניין והnisoc' בין אחת כמה שבי החת"ס בשם הרמב"ן, ודזוק היבט כי נכוון הדבר מaad בס"ד.

משנה, אין שוחטין לא לתוך ימים וכו', אין שוחטין לגומה וכו', ובשוק לא עשה כן, שלא יקרה את הצדוקים עכ' המdiskak בלשון הרמב"ם זיל, ימצא שמחולק טעמא דהני דינים לשנים, כי זיל בפ"ב ה"ה, "אין שוחטין לתוך ימים ונחרות, שהוא יאמרו עובד מים הוא זה, ונראה כמרקיב למים, ולא ישחוט לכלי מלא מים, שהוא יאמרו לצורה שתראתה במים שחת" (וכפי הנראה גרס הרמב"ם במשנה, "אגן" וכගירסת הערוך, ובצלולים כדקאמר בגמ' אסור, כמו לתוך ימים ונחרות) ואח"כ כתוב "ולא ישחוט לתוך הכלים, ולא לתוך הגומה, שכן דרך עכ"ם וכו"ע עכ' הרי דבנה תרתי לתוך כלים ריקנים ולתוכה הגומה, אין הטעם מפני החש של הרואים שנראה כמרקיב לע"ז, אלא ממשום דין דרך העובדים, קיבל בכלי כדי שייעבדו, ויש בכל אחת מהם צד קל וצד חמוץ, דחשוחט לתוך ימים ונחרות, שהדם הולך לאיבוד, אם לא כיון לעבוד ולהקריב למים, אין לעומת זאת כלה, דמה לי שפכו על הארץ או לתוך המים, אבל לעומת זה איכה חשש הרואים, שייאמרו דלעובודה קמכוין, אבל המכנסו לכלי או לתוך גומא נקייה, אין כאן חש עבודה כלל, אבל לעומת זה המעשה עצמה מורה, שרווחה בהאי דין לכנסו כדי לעבוד אח"כ ונראה כשות ע"מ לזרוק לע"ז כי לדין דין אסור באכילה, ולמכרו לנכרי, שווי' מיעוטו כ"כ, עד שאין דרך לכנסו בכלי, או בגומא נקי' המעשה עצמה מכוור שעווה כדרך העובדים המכנסים את הדם לצrisk איזה עבודה ואולי גם הנכרים אין דרכם לאכול דם, ויש להسمיך דין זה אקרה

שחייב לשלם לו כל נזקו והפסדו, כי מגוף הדין אין המדבר שם, אלא בדין דעתך איש לuibד דין לנפשו, ואפילו ע"י חבלה, ותדע דלא נזכר דין זה בהלכות שכירות פועלם, כי שם ה"י מקומו, אי להא אתה, חדיד עם הבעה"ב, שאינו מחייב להחזק משורת שיצא עליו שם גנב, אבל מביאו בהלה' חובל בחברו, המדבר מדין עיבוד דין לנפשו, ובזה נפל בברא ג"כ, מה ש' שם הבאה"ט על בעל שבות יעקב אשתמיותי הגהה הלא, דזה ליתא, וכל דעתן שם במקור הדין יראה דכן האמת, אלא דלפי סברתי שכבתמי לעיל, אולי במקומות דאיכא חשש פסדא רבה בעה"ב, הדין עמו, שלא מטען לחיבור להחזק בביתנו, מי שחשוד בעני הבריות לנגב וצריך להתיישב בדבר, אבל הא פשיטה דומה לא דבר המרדכי והרמ"א בהגהה שם, ודוק.

ע"ב משנה השוחט לשם עולה וכו', שחייב פסולה ור"ש מכיר ופרש"י ז"ל דכל שבא בנדר ונדבה איך מראית עין, דהראוה אמר ער עכשוו הוא מא מקדים ושחטו לעולה, ור"ש לא חייש למ"ה ע"כ"ל, מדברי רש"י אלו נשמע דאן לא חיישין, דלמא בהאי שחייב לשם עלה הקדשה עתה, דנhero דהשותט לע"ז מהני לשוחטה תקרובות, ע"ג דלא הוקצה לך מתחלת, וכן ודאי מי שהי' שוחט בעירה בהמת חולין לשם עולה, בלי להקדישה קודם לכך עולה, אבל השוחט בחוץ שאין דרך כלל לשוחט לא נאמר דכוונתו הי' להקדישה לעולה כדי שיתחייב על איסור ש"ת, DSTAMA לא כיון לכך, ולכן אין כאן אלא משום מרחה"ע, שהראוה יאמר דבהאי אמרה לשם עולה הקדשה, ועיין בטור ריש סי' ה' דמשמע דס"ל דגם אין חיישין שהקדישה עתה ועיין בבב"ח שם) ולכן הוכרת רש"י לרשות דר"ש לא חייש למרחה"ע דהרי גם לת"ק ליכא רק ממשום מרחה"ע, אולם בתוס' בשם הריב"א מפרשים דר"ש לשיטוט דכל שהתנדב שלא בדרך המתנדבים, אין חל ההקדש, ליכא כאן ממשום מרחה"ע, דהמקדיש עולה כדי לשוחטה בחוץ אין זה עולה, והתוס' לא מפרשים לרשות הריב"א דברי הת"ק, והוא לומר דמפרש כרש"י דמשום מרחה"ע קאtiny עלי', דאי הפלוגתא שבין ת"ק לר"ש רחואה מaad, דלר"ש אפילו הקדישה קודם לכך לא קדוש, משום דהקדש ע"מ להקריבו בחוץ הוא, ולרבנן אפילו בשעת שחיטה בחוץ, אם אמרו לשם עולה, איכא משום מרחה"ע, ע"ג דאיכא תרתי, שהוא בחוץ וגם לא הקדישה מכיון אלא בשעת שחיטה, لكن נראת אומרים, כי חזקת כשרותו לא יצילני מגנבותו, אם הוא באמת גנב, וכי ישם לי הפסדי, אבל בשוחט שיש עליו לעז ורינונו, אם יאמרו העללים, מי יכפר לי עוני אם האי שוחט יכולני בשחיטה שאינה כשרה, אף אין נשוב לו, מי שאמր דמותר לסמוך ארוב וחזקה בכל איסורי תורה, ואין צורך לחוש על החלב וביצים שאוכלים בכל יום, שמא מבמה, וועף טרפה הוא, הוא יסלח לך אם אכלת משחיטות השוחט, שהתרה לך התורה, והרי תראה דחזקת כשרות דגbara חזקה כל כך, עד שתשי כתידי המכחים זו את זו, בגין מעידין בפ"ע כל אחת ואחת על סמך חזקת כשרות ע"ג דבודאי חד כת פסולה, ומחייב שאיין להרוג איש וביתו לסלוקו מפרנסתו שהוא עבירה כרכיצה, בשליל חשש לעז ורינונו,ומי שמקיים מצוה זו של הגה"ק ז"ל, ליפסוק רישא דשותט בשליל קול רינונו, חבר הוא לאיש משחית, והוא עצין שאמרו ביום דג"ג דחמירא להם טהרת כלים יותר מהורג את הנפש.

רשיי דה' אש תלוי בא על ספק חיוב כרת, כגון ב' חתיכות לפניו, ואכל אחת מהם, ובאו עדים ואמרו,acha מהן של חלב הייתה וכיו', עכ"ל מדברי רש"י אלו ממשמע נגד דברי ק"ז בעהה"ס ייל חומ' סי' כי' שכותב, האש תלוי חייב אפילו בדין שיש בין החתיכות של חלב ונכנס במאיז בספק, אם לא שנאמר דרש"י נקט מלתא דעתך, אבל לאכול במאיז אחת משתיים בשידע שיש בהן חלב, לא שכח שיעשה כן, ועיין בשו"ת בית שערין ז"ל בראש ספרו שהביא פלוגתא בזה בין הראשונים.

עוז זאת נשמע מדברי רש"י אלו, ולאחר שאכל, בעין דוקא שני עדים כדי להזכיר בכרבו, דנhero דקודם שאכל סגי להחזק החתיכה לחלב בע"א וכמו שפסק הרמב"ס בפט"ז ה"י מהלכ' סנהדרין, אבל לאחר שאכל לחיבג גברא בקרבע בעין שני עדים, אבל פשיטה לי

על משרתו שנמנע משחיטתו מיינו ומפטו, דשما מי הוא, ומדובר הרשב"א מוכח בכך כנ' שכ' דהבדיקה לחומרא, ולדעת הפרמ"ג הוא להיפך קודם בדיקה אסור ליתן לו לאבות, וכן יינו ופטו אסורים, וא"כ הבדיקה לכולא שאם לא נמצא עליו דופי, לא ליחסותו שהוא מין בסטר וכוי' מוכח מרשי" ש' כבודקין אותו כדי שיבדל מפטו ומינו, ופטו ויינו ודאי לגבי דין לכתלה הוא ולדעת הפרמ"ג אסורים קודם הבדיקה, ואיך כתוב רשי" דהבדיקה הוא שיבדל מפטו מיינו, ומזה הביא הרשב"א ראי" דהבדיקה הוא לחומרא ולא לכולא כדי להזכירו, וכך דברי הפרמ"ג משללים הבנה.

ומהה דינא תמצא תשובה נצחית לדברי הגה"ק ועל ד"ח ז"ל תשוי ד' לוי"ד, שכטב דשותט שיש עליו לעז רינונו, ללא שום בירור אם אמת הדבר, מעבירין אותו, והביא ראי' זה מדין משורת שיצא עליו שם גנב, דפסקין בחו"מ סי' תכ"א בהaga, דאפילו תוך זמנו יכול להוציאו מביתו, ואם במוון הקל אמרו באיסור החמור לא כשי' וכו', וסימן שם שמצוה לסלוקו עיי"ש, ומה עינה הגאון להאי דינא דרש"ב"א ורש"י דהכא, וכדאי פסק ההלכתא כוותיהו בשוע", הדבידה אחר השוחט שחתט בתוך כלים או לתוך גומה בשוק, אינו אלא לחומרא, וכך הרי עבר שוחט בתוך כלים או לתוכו הגומא או דרבנן עכ"פ, דאמרו לא ישוחט בתוך הגומא, ואפילו לדעת הרמב"ם דמחמיר, לאסור שוחתו עד שיבדק אותו, הוא דוקא בשוחט בתוך הגומא בשוק, דאיכא רגלים לדבר דלשם ע"ז נתכוון, כמו שביארנו לעיל, אבל בחצירו או בתוך ימים ונחרות, עכ"ג דעבר עכ"פ על איסורא דאוריתא או דרבנן, לא אבדanza חזקת כשרותו, וק"ז בין בנו של ק"ז על לעז ורינונו שלא נתברר דאין מקום להעבירה, וראיתו שהבא משרות שיצא עליו שם גנב, אינו ראי' כל, כאשר הארכתי בתשובה אחת הנדפסת בס' משפט לעשוקים, שם הוכחות בריאות ברורות, דادرבה ממון הקל חמור בזה מאיסורא, והרי ספק ממון להקל להנתבע ע"ג דאית ב' איסורא ועיין בר"ז קדושין בסוגי" דע"א, שהביא בשם הרמב"ג ז"ל, דמש"ה אין ע"א נאמן לומר, שמן שטהטען אביכם של הקדש ושל מע"ש המשם, עע"פ שספק איסורא לחומרא, אבל כיוון הקל חמור בזה מאיסורא, והרי ספק ממון להקל לשוחט ע"ג דאית ב' איסורא ועיין בר"ז לשחק חיירו משירתו המוחזק בו, ושאני במשרת גנב, דהבעלים אומרים, כי חזקת כשרותו לא יצילני מגנבותו, אם הוא באמת גנב, וממי ישם לי הפסדי, אבל בשוחט שיש עליו לעז ורינונו, אם יאמרו העללים, מי יכפר לי עוני אם האי שוחט יכולני בשחיטה שאינה כשרה, אף אין נשוב לו, מי שאמר דמותר לסמוך ארוב וחזקה בכל איסורי תורה, ואין צורך לחוש על החלב וביצים שאוכלים בכל יום, שמא מבמה, וועף טרפה הוא, הוא יסלח לך אם אכלת משחיטות השוחט, שהתרה לך התורה, והרי תראה דחזקת כשרות דגbara חזקה כל כך, עד שתשי כתידי המכחים זו את זו, בגין מעידין בפ"ע כל אחת ואחת על סמך חזקת כשרות ע"ג דבודאי ואחר שכטבי תשובי ה"ג, נתעורرت מוחכם אחד, כי ראי' הד"ח ז"ל ממשרת גנב, בא"ה בדotta היא, דין זה הוציא המרדכי מהא דאמרו בבר"ק כ"ע"א, דעבד שמסרב לצאת דעבד איןש דינא לנפשי" בלא בי"ד, ויליף המרדכי דה' משורת שיצא עליו שם גנב, אין צורך להזכיר בבריתו עד שידין בשבל קול רינונו, אלא מצי למיעבד דין לנפשי, וגם להוכיחו אם לא ירצה לצאת, אבל פשיטה אדם המשרת יתבוננו לדין, והוא לא יוכל לבירר שבאמת גנב הוא

כשרה, ומשום דע"י שפיקת הדם מאי מית גם בלי פרוכס, ותדע שכן כוונתו, אדם נאמר דבלא יצא מהם דם נמי, אפילו ראיינו שלא פרכסה כלל, כשרה, מה לו להוסיף וכן בריהה, כיון דאפילו בחולה, דלא יצא מהם דם הדין כן. ואבקש סליחה מאת רבינו הרמב"ם ז"ל שפלטה קולמוסי נגד דברים קשים שלא כדי.

ולפי האמור תימא רבתא לי על בעלי השיע"ע שהשミニטו דין זה שחידש לנו הרמב"ם, והלא לפי דעת הרמב"ם, יש שלשה מדרגות לעניין פריכוס א) מסוכנת דבעין דוקא פריכוס אבל אם שחתה והלך לו ספק נבלה הוה, ורמב"ם שכתב ודאי נבלה ולוקה, משום דמיירי בראה שלא פרכסה כלל כמבעור בדבריו, ב) לא יצא ממנה דם, دائم ציריך לבדוק אחר פריכוס, אבל בראה שלא פרכסה כלל, ג' וכ"ז ודאי נבלה, ג) בראה שאפלו ראה שלא פרכסה כלל, נמי כשרה, ואיך שתקו הפסיקים מכל זאת וצע"ג.

הדרן עלך פרק השוחט

אדם ירצה להאמין לע"א שמצו מביא קרבו על פיו ואפילו לא מהימן עליה כב"י תרי, ודוי"ק.

[שייך לעיל] לשנה דף ל"ג ע"א בהמה חיה ועוף כשרים אחריו ההדפסה ראיתני, כי על חנס כתבתי שם דהרבמ"ם נתנו מכשול לפנינו بما שהתריר בלא יצא מהם דם בלי פרוכס, כמו בבריהה דתנן בשנה שאח"ז, אבל אם היה בחזקת בריהה, אפילו אין בה אחד מכל הסימנים הללו, כשרה" דז"ל הרמב"ם בפ"ד הי"ג ממ"א,, השוחט בהמה חיה ועוף ולא יצא מהם דם, הרי אלו מותרין ואין אומרים שהוא מתים הוי, וכן השוחט את הבריהה ולא פרכסה הרוי זו מותרת" עכ"ל, המדקדק בלשונו הזהב ראה, דhilok גדול יש בין לא יצא מהם דם לביריה, לעניין דין פריכס, אבל יצא מהם דם, נשמר הרמב"ם ולא כתוב ,,ולא פרכסו" אלא סטם دائم אומרים מתים הוי, והכוונה בזה, دائم צריכין לחוש שהוא מתים הוי, ואין צריכין לחזר אחר פריכוס, אבל ודאי אםaira שראינו הטיב דלא פריכסו, ודאי נבלה הוי, ממש"כ שם, דכל שלאי יצא דם ולא נתן שום סימן חיוט אחר השחיטה בטח מתה, אבל בבריהה כתוב ,,ולא פרכסה" הינו דראינו דלא פרכסה, ומ"מ

פרק אלו טרפות

בניקב קרום של מוות, דכפי סדרו של התנאה הולך מראשה לסופה, ועיין בהרמב"ם שי"ג בביואר שלו שכ"ז דלאחר חזרת ר"ע דנקה"יו ופסחה"ג נבלה הוה, شيئا התנאה סדרו ולשונו, אבל לפ"ד דוחק גדול הוא לומר כן, דלאחר חזרה נשתנה סדר ולשון המשנה, שהחיתה שגוררה בפיים מאז ומקדם, ולא תקנה על כנה לשנות נקה"יו ופסחה"ג נבלה, ואם נאמר דבבאה ישகדים ושת לגרגרת והפרידם מאין, במה דקתני נקה"יו ופסחה"ג, די לרמז את זאת, והנני חמייו ואית בהו משום נבלה, למה נזכר הש"ס לעיל ל"ב לישיב לר"ע לאחר חזרה האי משנה, בתירוצים שונים עד שבא ר"י לתרצה, דבאמת קודם חזרה נשנית, כיון דבבאה נוסח שהיא לפניו נמי מרמזות, דנקה"יו ופסחה"ג חלוק מאין, וע"כ משום דבנהין אין שחיתה מטהרתן מייד נבלה.

אבל הטע אצק לשמעו מה שמקוסה ומוסתר היה, בהא דקתני נקה"יו ופסחה"ג בשינוי לשון וקדם לשאר טרפיות שלא בסדר, ופשיטת דפירושי סובב לשיטת הרמב"ם ז"ל, דשיטת התוס"ט נפרכת מכח הני דקדוקים מכל וכל, דכאשר בירנו לעיל ל"ב בתוס"ט ד"ה ורמנחו, לדעת התוס' נקה"יו אין בו אלא טרפות בעלמא, כמו ניקב קרום המות, וא"כ למאי הלכתא חיבר התנאה יחד ושת עם הגיגרת והקדים הושט עוד לגרגרת, ואין לך תשובה נצחית יותר מזה נגד דעת התוס' דנקה"יו אינה פסולת השחיטה, ואין להמליץ בעדים, דעכ"פ במקומות הניקב אם שחת נפסקת השחיטה משום דהאי נקב לא מצטרף אל הרוב, אז עוד יותר בולט הקושי, דהוה לי להקדים פסה"ג דהוה ודאי אתה לידי נבלות, ולא נקה"יו, דרך אפשר לבוא לידי נבלות, בדרך רחוק מאד, דהיאנו בידע מחייב שניקב החוט שלה, וגם באוטו המקום השחיטה, כי לoli זאת מנין לו

ד"ג מ"ב ע"א לשנה אלו טרפות בהמה, עיין לקמן סוף המס' ק"מ ע"א רשות" ד"ה והוא בהדי כתיב, שכabb דטרפה בעוף לפינן מקרה דນבלה וטרפה לא יאלל לטמאה בה, ובהגבות המהרא"ש קמתמה, דהרי האי קרא לעניין טומאה כתיב, ולא אתה לאזהרת אכילה, ולמה סני לי לרש"י לומרDKRA דבשר בשדה טרפה כולל בהמה ועוף עי"ש, ובאמת זה ליתא דבשר לשון זכור, והויל"ל ובשר בשדה טרוף, אבל האי טרפה אבמה קאי שהיא לשון נקבה, והפירוש, בשר בשדה של טרפה ל"ת, וקרא דນבלה וטרפה לא יאלל לטמאה בה, דלפי דרישת חז"ל דקאי על נבלת עוף טהור, הע"ג דນבלה וטרפה לשון נקבה והויל"ל נבל וטרוף, אלא דם נבלה וטרפה הוא שם בפ"ע ונופל שפיר על עוף כמו על נבלת עוף טהור, מפני שגם בעוף אכן נבלה וטרפה, וזאת ידעין אחר דדרשין הקרא על נבלת עוף טהור, אבל לoli האי קרא ודרישת חז"ל, דקאי על עוף, הוה מפרשין כל נבלה וטרפה שבמקרה, על בהמה וחיה מפני שהוא בלשון נקבה, ולא על עוף שהוא לשון זכור, ומישיבים דברי רשות"י, דלעולם לאו דטרפה כולל גם עוף, אבל רק ע"י קובלות חז"ל,DKRA דນבלה וטרפה לא יאלל לטמאה בה קאי על נבלת עוף טהור, דגס בעוף שייך לשון טרפה שהוא לשון נקבה ודוי"ק.

ע"ש נקה"יו ופסחה"ג, דקדקוד האחוריים למה شيئا לשונו מאין, ולא כתני ניקב החוט ונפסק הגיגרת, כמו דתני ניקב קרום של מוות, ולמה חיברים יחד, ויפה כיון בני הרוב האברך מוו"ה עקייבא שיחי" דהדקדק הראשון מיושב ע"י החני دقדי לחברים יחד בו"ו החיבור, شيئا לשונו לשנות נקה"יו ופסחה"ג, כי היכי דלא נאמר, ניקב החוט ונפסק הגיגרת חדא טרפות הוה, כמו נשבר השדרה ונפסק החוט שלה, ועוד קשי" לוי למה התחל בהם, ולא התחל

בידו דأتא ביחוד על פיסול במקצת השחיטה, שהיא נבלה לטמא, והאי הלכה דין דאוריתא אית לה, וגם למלכות לא מצד הני ח"ט, אלא מכח פיסול השחיטה דהוה לנכירה, והיא הלכה דأتא לפרש את מצות אבותה, ואמרה דכל שלא נבחנה כולה שחיטה הונגת אלא מקצתה בפיסול כנוראה תחש ועל הנchorה יש לנו לאו מוחודש, שלא תאכל כל נבלה אישר לפי האי הלכה קאי, הוא על הנchorה כולה והן על מקצתה, וכך לוקין על אכילתبشر שנחת במקצת פיסול כמו על בשר נחרה, ואחר שקיבל ר"ע הלכה זו,תו אין לו מקום לנקה"ו ופסה"ג בהדי איןך, דהני לכל היית באיסורעשה אסורים, ונקה"ו ופסה"ג בשער נחרה הוה ובלאו ולא עוד אלא דלפי האי הלכה, דאתא מפורש על מקצת פיסול בסימנים,תו לא איצטרך למננות נקה"ו ופסה"ג בכלל ח"ט, (וההלהך בלאי"ה לא באה על פרטיות הטרפויות, עיין לממן בהא דאמר לעלה שמנת מיני טרפויות נאמרו למשה מסיני ובמה שכותבי שם) ואבאר לך בנחרה, ר"ת, ד"ל דתווך מעל"ע מazi להשלים השחיטה, וההלהך בלאי"ה לא נעשה טרפה אלא לאחר מעל"ע, אלא דאמ' בנקה"ו וכmesh"כ רשי" זיל לעיל דף ל', הן אמר שכתבותי שם לישב שיטת בנהירה לאו נחרה מקרי, אלא טרפה, אלא דאי"כ יש פסול שהיי' בנחרה, אדם ניקב הוושט או פסק הגיגרת ופסק הנחרה טרפה, וכmesh"כ רשי" זיל לעיל דף ל', הן אמר שכתבותי שם לישב שיטת ר"ת, ד"ל דתווך מעל"ע מazi להשלים השחיטה, וההלהך בלאי"ה לא נעשה טרפה אלא לאחר מעל"ע, מהו יגרעו שאר טרפויות להיות אסורות מיד, ולא תהני فهو השחיטה להכשרם בתוך מעל"ע, ולא עוד אלא דמנון היה להם במדבר הני הלוות לממ"ס על הח"ט כי כאשר ביארנו שם בעicker יוז"ד, האי הלכה דין דברי סופרים יש לה שאין לוקין עליה, מפני שאין הלכה זו מפרשת הקרא אלא מוספת על הקרא, אלא ד"ל דהאי הלכה אתא לפרש הקרא דזאת החיה דאתא לאסור כל שאינה חי אע"פ שאינה מסוכנת, אלא שסופה למוט לאח"ז מחמת מכחה זו, והוא לאו הבא מכל עשה, אלא דכבר ביארנו לעיל דף ל"ז ע"א באסוגי דמסוכנת דהאי קרא דזאת החיה מצינן לאוקמי, או על המסוכנת בלי שום מכת אבר, או על הח"ט שסופן למוט לאח"ז וכמו שכ' שם התנוס' ד"ה שאינה, עי"ש בחודשי, שכ' למה דרשו חז"ל יותר האי קרא על ח"ט מעל מסוכנת, אmons במדבר שהנחרה היתה מתרתת, ה"י צד חמור בזה, דמפרכת היתה אסורה, דבmittah תל"י מלטא, ומילא גם מסוכנת מסתבר לאסור, דכל שאין המיתה בא מחמת הנחרה, אלא מחמת סיבת הקודמת לה אין הנחרה עצמה מתרתת, ושאני שחיטה של עתה דמתרתת מיד, וזה נתחדר בכניסתן לארץ עם הצווי דזובחת כאשר ביארתי כל זאת בפתחה, וכן גם המסוכנת אישתר, אבל במדבר באמות היה הקרא דזאת החיה אחא לאסור מסוכנת, ורק כשנתהדר היתר מפרכת נתחדר ג"כ היתר מסוכנת, ואתא ההלהך על הח"ט, לפרש הקרא דזאת החיה, על מי שאית בה מכח המmittah לאח"ז.

והנה ר"ע קודם חזרה, דסובר מקצת סימן או אפיילו סימן שלם בפיסול אין בו אלא משום טרפה ולא משום נבלה, טumo וניומוקו ה"י משום דמעשה טרפות אין בו מלכות אלא איסור עשה לכל היותר, לא מazi מעכב השחיטה ולגרום נבלות לעין טומאה, ולשרוף עליו תרומה וקדשים, ולכן כל פסול שחיטה במקצת הסימנים לא היה חמור אצלו משאר הטרפויות דין בהם איסור מלכות, דכל שפיסול השחיטה תלוי בהלהך זו של ח"ט, אין דין עליהם לשער דין תורה, כמו שהוחחת, שכן שיטת הרמב"ם לא מazi משוע נבלה לטמא, ומ"מ אף לפ"י דעתו זה, סיידור המשנה דאי"ט להקדים נקה"ו ופסה"ג ולחרום ולהקדים ושת פפני גיגרת, כל זאת הוא להשמעינו כי ע"י הא הלכה דין ח"ט נעשה מקצת פיסול בשחיטה, לשחיטה פסולה, ונפ"מ דלולי ששם שחיטה פסולה עליה, לא היינו מטירפין במקצת דרשא או חלדה וכדומה לא מבעי בין סימן לסימן, דין טרפות לחci חיות, אלא אפיילו בתחלת השחיטה לא שייך שם טרפות על מקצת שלא בהכשר שחיטה, אם אכן רובה בשחיטה, ואשר ביארנו זאת בפתחה, וכן בסוגי דלעיל ל"ב ע"ב, אבל לעין טומאה לא נקרה נבלה, כיון דיעקר הפסול נבנה על האי הלכה של ח"ט, אבל ר' ישבע משום ר"י הביא הלכה מיוحدת

שבמקום שחיטה נקב הוה, אבל המשנה מותפרשת לדעת הרמב"ם, עיון בעicker יוז"ד, דשם ביארתי, לדעת הרמב"ם, האי הלכה דין טרפויות ג"כ נתחדרה כשנכנסו לארץ ונמצו על האזביחה, אבל במדבר שהנחרה הוור להם, לא נזהרו על הני י"ח טרפות אע"פ שנצטו על הטרפה בקרה דבר בשדה טרפה, כי טרפה המפורש בקרה כפי שמספרש לו הרמב"ם היא הנטה למות מחמת מכותיה, אבל הני י"ח טרפות بلا נטה למות דהינו מסוכנת לא נאסרו במדבר, ותדע דנקה"ו ופסה"ג נחרה הוה דנחרה בסימנים בעין, מה תאמר דנחרה דוקא בשני סימנים אבל נקה"ו או פסה"ג בבהירה לאו נחרה מקרי, אלא טרפה, אלא דאי"כ יש פסל שהיי' בנחרה, אדם ניקב הוושט או פסק הגיגרת ופסק הנחרה טרפה, וכmesh"כ רשי" זיל לעיל דף ל', הן אמר שכתבותי שם לישב שיטת ר"ת, ד"ל דתווך מעל"ע מazi להשלים השחיטה, וההלהך בלאי"ה לא נעשה טרפה אלא לאחר מעל"ע, מהו יגרעו שאר טרפויות להיות אסורות מיד, ולא תהני فهو השחיטה להכשרם בתוך מעל"ע, ולא עוד אלא דמנון היה להם במדבר הני הלוות לממ"ס על הח"ט כי כאשר ביארנו שם בעicker יוז"ד, האי הלכה דין דברי סופרים יש לה שאין לוקין עליה, מפני שאין הלכה זו מפרשת הקרא אלא מוספת על הקרא, אבל ד"ל דהאי הלכה אתא לפרש הקרא דזאת החיה דאתא לאסור כל שאינה חי אע"פ שאינה מסוכנת, אלא שסופה למוט לאח"ז מחמת מכחה זו, והוא לאו הבא מכל עשה, אלא דכבר ביארנו לעיל דף ל"ז ע"א באסוגי דמסוכנת דהאי קרא דזאת החיה מצינן לאוקמי, או על המסוכנת בלי שום מכת אבר, או על הח"ט שסופן למוט לאח"ז וכמו שכ' שם התנוס' ד"ה שאינה, עי"ש בחודשי, שכ' למה דרשו חז"ל יותר האי קרא על ח"ט מעל מסוכנת, אmons במדבר שהנחרה היתה מתרתת, ה"י צד חמור בזה, דמפרכת היתה אסורה, דבmittah תל"י מלטא, ומילא גם מסוכנת מסתבר לאסור, דכל שאין המיתה בא מחמת הנחרה, אלא מחמת סיבת הקודמת לה אין הנחרה עצמה מתרתת, ושאני שחיטה של עתה דמתרתת מיד, וזה נתחדר בכניסתן לארץ עם הצווי דזובחת כאשר ביארתי כל זאת בפתחה, וכן גם המסוכנת אישתר, אבל במדבר באמות היה הקרא דזאת החיה אחא לאסור מסוכנת, ורק כשנתהדר היתר מפרכת נתחדר ג"כ היתר מסוכנת, ואתא ההלהך על הח"ט, לפרש הקרא דזאת החיה, על מי שאית בה מכח המmittah לאח"ז.

להוסיף, דהינו שלא יועיל בו שהיית י"ב חדש, אבל בily שהיית י"ב חדש, כל שאינה חיה מכך חכמת רפואית רפואה טרפה, א"כ גם הני בגידא נשי ובוכלי, למה לא יהי טרופות בלבד שהוא י"ב חדש.

(ב) מה פרך הש"ס מבוגר' ושב שמעתתא, דילמא הני נמי כהאי דרכיש, לאו מהלכה נאסרה, אלא מהני בעלי המאמר או מרבותיהם הקודמים ומהני אצלם שהיית י"ב חדש, אבל بلا שהיית טרופות כמו לקוטא דרכיש.

(ג) מה נעשה למ"ד טרפה חייה, הכי נאמר לדידי' באמות ליתא לדריכש הלא הש"ס אתנא דבר', דעת לי טרפה היה קפריך, והוא איךא שי', ובתוכם גם הא דרכיש.

(ד) ועל גוף הגוינו של הדגול מרובבה, אני עומד ומשתומם דמה בעי ממשה רבינו לעשותו לרופא כלبشر ואפלו בהמה חייה ועוף, עד שלא נדרש להלכה על החית', שהיה משה ממצאים מחכמת הרפואה שבו, והגמ' ליקמן ס' ע"ב צוח וכי משה קנייא או בלטורי היה, ומה עשה הדגמ"ר ברוצח, דשם נמי בעינן לידע אם המכחה שהכח הרוצה יש בה כדי להמית כדי לקיים דין דיבערת הרע מקרוב ברוצח, ולא בא ההלכה לממדנו הטרופות המימות באדם, ולמה לא חיבר משה פרק א"ט באדם, והניח הדבר על אימוד הרופאים, שככל מקום ובכל זמן וכל נידון לפ"ע, ולא העמיד כלים השווין בכל זקן ובחור חולש ובריא.

(ה) ואם נניח שעל משה רבינו היה מוטל החיוב, להעמיד לו הני כללים, לדון בדייני טרופות בהמה חייה ועוף, אלא דזהה להקדימו, ולהתכלית שנאסר כל הני אפלו אם חי י"ב חדש ונתרפהו, נגד הקרא המפורשuchi אכול, מנ"ל דבאמת הני כללים לא משה מפי עצמן אמרו ולא מפי הגבורה, כי בכל מקום שנמצא בש"ס עלizia הלהקה שהיא הללמ"ס, הכוונה כיון שלא מצין סמק בקרה ובודאי מוקובל הדבר באומה שכן הדין, ע"כ מהלמ"ס הוא דמפי עצמו, ודאי לא חידוש משה דבר, אלא או שדרשו מן הכתובים עפ"י המדות, או שנmarsר לו הלכה עפ', אבל דבר הרואי' להאמיר על ידו, כפי הבנת הדגמ"ר, מנין לנו דבאמת לא מפי עצמו אמרו, הלא הני חית' ראיין היו להאמיר מפי משה כי אם אמר דנסרו לו בסיני, הא הלהקה עוקרת הקרה דרכטיב חי אוכל, וכקשי' הדגמ"ר, וכי אמר דהיא לחז"ל עדות ברורה על זה, דהני חית' המקובלים אצלנו לא משה מחכמו אמרו כמו שהיה ראוי להיות, אלא שמען מפי הגבורה, כדי לעקור הקרה דחי אוכל, ולאסור גם את החיניתרפה, מכח גזרת ההלכה וחוק שאין הדעת סבלתו.

ודע כי גם על הרשות'א בתשו' סי' צ"ח המפורסת, יש לי לתמונה הרבה, ואיל שם בתחלת התשו' "אם ראית ושמעת מי שמייקל ומ Chesir ביתרת או בכל מה שמננו חכמים בכל הטרופיות אל תשמעו לו וכו', הרי שמננו חכמים במשנתנו חית', נkeh'ו ופסה'ג וכו' וקוני סייפה זה הגלגל וכו' ועל זה הגלגל סמכו להוסיף, בסוג'ר' וש"ש, ועוד היו מקצת חכמים מוסיפים והולclin בטרופיות, בימה שאינה חייה כפי סברתם, וסומכין על הגלגל הזה וכו' ועל הטרופיות האלו הנוספות, סימן לטרפה י"ב חדש וכו', ומכך'ם כל אותן שמננו חכמים במשנתנו בסוג'ר' וש"ש, ומה שמננו חכמים מכלן, (נראה להגיה ובסוג'ר' וש"ש שמננו חכמים מכלן) א"א להם בשום צד לבוא לידי היתר לעולם וכו' עכ"ל.

הנה דבריו ה"ק סותרים זה את זה מנוי ובוי', כי מתחילה כתוב דבסוג'ר' וש"ש למדו חכמים מזה הגלגל, ר"ל דזה הגלגל יוצא מקרא זאתת החיים, שדרשו חי אוכל שאינה חייה ל"ת, ולכן הוסיפו על הני חית' שנmarsרו למ"ס, ומకצת חכמים רצוי עוד להוסיף, כמו ניטל הנוצה בעורף לר"י, ועל הני הנוספות, וכן על ספק טרפה מהני הייתה י"ב חודש להכשרים, ולבסוף כולל בסוג'ר' וש"ש בתוך הני

הרמב"ם דכל שניקבו הקромים הגיע הנקב לשער הריאה מחמת שהוא ספוגי והוא ממש ניקבה הריאה ודז"ק.

ע"ש נפלת מן הגג, עיין מה שכתבתי בזה لكمן בסוגי' ועל המשנה נ"ז ע"א עי"ש היטב ותרווה צמאונך.

ע"ש ודרותת האב, הא דקANTI דרושא לבסוף, ע"פ שהאי טרופות שיק' בכל אברים הפנימיים וגם بواسט וקנה ולדעת הרמב"ם, האי טרופות חמור משאר טרופיות, י"ל משום דעת שלא מכירים האברים דרושא ברישא, הו"א דבכל מקום שהזאת מטיל אורוסטו טרפה, لكن קתני דרושא לבסוף להשמעינו דרך הניג אברים דלעיל פועל הדרושה ודז"ק.

ע"ש זה הכלל, כל שאינה כמות חי' טרפה, בגמ' מפרש דזה הכלל אתה לרבות הני בסוג'ר' ושב שמעפתתא דלא מנה התנא בפירוש, וכן מבואר لكمן דף נ"ד ע"א, אלא דיש לי בזה מקום עיון גדול, דשם מביא הש"ס ע"ז עובדא דבי' ר"י רישבא דמחוז נשייא, ועובדא דר' פ' ב"א רישבא דמחוז בכולי' ומותו, ובכולן אמרו וכי להסיף על הטרופות יש, אין לך אלא מה שמננו חכמים, ופרק זה קחין דמתה, ומשנה גמירי דאי בדרי לה סמי חיה, היוצא לו מסוגי' זו דאע"פ שהנסין מעיד שמקה זו מミית, ואני אתנו יודע בחכמת הרפואה להעלות ארוכה, כל שלא נמסר לנו מסיני שהוא טרפה, אמרין מסתמא יש למכה זו רפואה שנעלמה מאותנו, וקמי' שמי' גלי' וכן הוא מפורסם ברמב"ם בפ"י שכתב ו"ל, "ואין לנו להסיף על הטרופות שמננו חכמים והסכים עלייה בתני ישראל, דכל מהו חוץ מלון, אפשר שתחיה", ואפלו שעפ"י חכמת הרפואה שבידנו אין תרופה למכה זו, מ"מ כשרה" עכ"ל וא"כ דכל הני טרופיות שבידנו ע"כ נמסרו כולם מסיני, ולא היה כה לשום חכם בשום צוין לחידש טרופות מכח הנסין, וחכמת הרפואה, דהרי אפשר שיש למכה זו רפואה והוא לא ידע, וא"כ הני שבח שמעתתא, לא הני אמורים חדש מכח חכמתם, אלא קבלה היתה בידם איש מפי איש, דהני נמסרו מסיני, וא"כ האי כלל דמשנתינו הוא ללא צורך כלל, כי למי אומר האי כלל, למי שקיבלה בידו דלקתה בכולי' טרפה לא בעי לי' כלל, ולמי שאין קבלה בידו מה מהני לי' האי כל, כיון שאין להסיף על הטרופיות מכח הנסין וחכמת הרפואה, ומכיון'כ למ"ד טרפה חייה דזודאי בעין הללמ"ס על כל אחת ואחת מן הטרופיות, ובגמ' מוכח דליקא פלוגתא במספר הטרופיות בין הני מ"ד טרפה חייה או טרפה אינה חייה, אלא אי מהני שהיתה י"ב חדש בספק טרפה, וא"כ אין מצא התנא לסמוק על זה הכלל, ולשתוק מן בסוג'ר' ושב שמעתתא.

עוד זאת יש לעיון, הא דזודאי טרפה לא מהני שהיתה י"ב חדש מוכח ממה דמנה התנא הני טרופיות סתם שחן טרפה, ולא חילק אם כבר עבר עליהם י"ב חדש או לא, והוא מנ"ל, דהרי מקריא מלא דבר הכתיב, חי אוכל ורק שאינה חי' ל"ת, וכתיב הדגול מרובה בגלויו לי"ד סי' צ"ט, דזאת Nadu ממה דANTA הלהקה על הני מני טרופיות, ולא קסמרק על הקרה דחי אוכל לחוד, ועל משה רבינו שימצא בחכמת הרפואה מה שיכול לחיות, ומה שאינו ראוי לחיות, אלא ודאי אתא הלהקה לומר דהני בקוב"כ טרופיות, ובממצאה זו מצא הדגמ"ר ז"ל מקום לישב הרמב"ם לחילק בין טרופיות שנלמשמ"ס, דלא מהני שהיתה י"ב חדש, לטרופות דחידש רכיש מחכמת הרפואה, דשם מהני י"ב חדש עי"ש, ובמבחן'ת כל דבריו בזה בטלים ומובטלים, ואין בהם תקומה נגד הביקור השכללי, ואבאר בקיצור.

(א) הר' אמרו חכמים שאין להסיף על הטרופיות מחכמת הרפואה, ואי לפי דעת הדגמ"ר רק להיות טרפה להלוטין אין

וחרמ"ס, ואגימה דקה דבוי חכם קמבעי, דמנין שפוסלת עי"ש, ועוד"פ אנו רואין ממש דדרכם היה להכenis כלאוחר יד תושבע"פ ככלו הוא מפורש בקרא, דרך לעולם על בדיקת סכך קמבעי לי' דהרי בקרא דושחת ולא וקרע לא כתיב בדיקת סכך, אלא דחשחת מרגיש בשחיטה עצמה אם קרע או חתק, ומ"מ פריך הש"ס פשיטה שהבדיקה מה"ת מדקטיב ושותת ולא וקרע, עד שמותרך דעל בדיקה מפגימה כל דחו דבוי חכם, קמבעי לי' וכן ממש הכא, ר"ל סמך זה הכלל דמתני', שהוא פ"י הקרה דזאת החיה, מה פריך הש"ס והא אכן בדיקת סכך ר"ש, למא דמתני' מהן דנסרו מסני, ובג"ר וש"ש המה תוספת מחכמי דור ודור, והחילוק ביןיהם בשחו י"ב חודש, דבנני שהושפטו מהני, ובנהני דמנה במשנה שהמה הללמ"ס, לא מהני וכדברי הדגמ"ר הנ"ל.

אבל דע דהאמת הוא דח"ל בשום דין עפ"י חכמת הטבע רק עפ"י השמואה וקיבלה או מדרש המקראות, ועייןbek mun נ"ז ע"ב שרשב"ח שעשה תחבולות וניסיונות לברר טרפות, קרוא ל' עסקן בדים, ובאמת כל החכמת יסודתם על תחבולות וניסיונות, ואם חז"ל היו דנין עפ"י חכמת הרפואה, היו מוכרכים דבירות עסקנים, ולהעמיד בתני נסיוון, (פערוזכסאנשטיינטאלטען), כמו שעושים חכמי הרופאים, ואע"פ שבימים קדומים עסקן חכמי התורה גם בחכמת הטבע, אבל הכרעתם בדיוני התורה לא היתה רק עפ"י השמואה והקבלה, ופלפול הדרשות במקראות, ובפירוש דברי החכמים הקודמים, כי אם היו דנין עפ"י מעמד החכמת הטבעיות, היו הדינים בכל מקצוע התורה משתנים, לפי מעמד החכמה בכל אמן מבון, ובהני מני טרפיות שבידינו, עפ"י חכמת הרפואה מעולם לא היו מגיעים לידי חחלה צו, דהרי החכמה אומרת, דבזה א"א להעמיד כללים כלל וכלל לא כי אין כל הגוף שווין, ולא כל המכות שוות, ודבר זה צריך AIMOD פרטיכ בכל גוף וגוף ובכל מכחה ומכה, וכאשר באמת ברוצח בן הדין, צריך AIMOD הרופאים ולא מצין כללים לדון על פיהם, ולכן ההלכה דעהמידה כללים על הטרפיות ע"כ להחמיר אתא, שככל שיש לה מכח צו טרפה בעלי השקפה על החיים אם תוכל לחיות או חיתה י"ב חודש, וכיון כל שיעורי התורה, כמו שיעור גדלות איש, שהוא י"ג שנים בין חכם ובין טפש, ועיין גיטין דף פ"ט ע"ב, בהאי דנפיק עלה קלא דיוקדי לקטן הנראה בגודל ואמרו עדין לא הגינו לפוגות ראובן, בן גרש ר"ח מובה בראש"ש, ומ"י דיוקדי שנראה מתוק מעשי כבד בר דעת, לא ניחוש לקדושין, כי לא הגינו לפוגות ראובן גדים חקרי לב, להבחן בכל איש פרטיכ מתי הגיע לדעת שלמה, لكن אין לנו אלא השיעור של שנים וסימנים, וכן לענן שיעור כוכבתה ביוה"כ, דביתובי דעתה תלי מלטה, ועיין ביאמא דף פ' ע"ב דפרק כל העולם בכוכבתה וועוג מלך הבשן בכוכבתה, ובשר שמן בכוכבתה, וללבבי פנים בכוכבתה, ותריצו מה שתיריצו והעיקר דבלל שיעורים וככלים כן הוא, ד"א להיות מכון בכל איש ובכל פרט, אבל כדי להשוו הדין נתנו השיעורים והכללים, וכן על חנם כתוב הרשב"א ז"ל בתשובה שם דאפילו מהא מעדים על טרפה שהיתה חי, לא נאמין להם נגד קבלת חז"ל, יותר ביאור העני תמצא בפתחה בעicker י"ד, כי שם הרأتي איך חשב הרמב"ס על עין זה, ועיין بما שכתבנו لكمן נ"ד ע"א ביישוב הקושיות שהקשתי על האיזה הכלל ועל תוספת דהני בסג"ר וש"ש ודז"ק.

גמר' ארשב"ל רמז לטרפה מה"ת מנין, מנין ובר שדה טרפה ל"ת, אלא רמז לטרפה שאינו חי מה"ת מנין, דקANTI סיפה זה הכלל וכו' עכ"ל הגמ', האי שקליל וטור' דומה ממש לשקליל וטור' דלעיל י"ז ע"ב, דארח' מנין בדיקת סכך מה"ת וקמתמה עליו מנין והוא כי נקב טרפה, ר"ל דהא כתיב בתורה ושותת ולא וקרע, הרי לך מקרה מלא צורך בדיקה לטכון, דאם לא יבודק נקב, וע"ז קמהדר בעי בדיקה לחכם קאמרין, ופרשנוו שם עפ"י הבה"ג

לא היה התרבות אוסר על הספק את הטרפה, דהוה מוקמינו אותה בחזקת שלם, הא בורכו דבשלא ברוצח, אכן קרא רדי יכה כל נפש אדם, לאפוקי מקצת נפש, ע"כ לא מיפטר אלא בטרפה שאין בו אלא מקצת נפש, וכל שאין סופה למות, לא מקרי מקצת נפש, דעתך חסרוןابر לא מקרי מקצת נפש, אבל בטרפה דילמא אמרת וחסרוןابر אמרת תורה בשדה טרפה לא תאכלו, וניהו דיל' דכיוון דההלה מונה דוקא הנ' מכות, ובניהם אברים, ולא מכת אוזן ועין וכדומה, וגם ממה דנקב ביל שום חסרון פסול בכמה אברים, למדיון דעתמא משום דבהני כל חיות של הע"ח תלי, אבל עדין אין לנו הוכחה דיש בו בודאי כדי להמית, אלא מצין למייר דבנהני אפשר דמיית, ומ"ה אסורה התורה, ועל התורה גופא לייא להוכיחות מה לא סמוכה התורה על חיקת שלם, שלא לאסורה את הטרפה, כי זו קוש' לאלקינו שאין מקשן כלה, כמובן, וכמדומה לי כל ישר הולך יבין מכל האמור לעלעה, אכן להעמיד שיטת התוס' בה, אפילו אם נקבל כל הדוחקים.

ולכן אנו מוכרים להודות, כי ממשה ועד משה, לא קם כמשה רביינו הרמב"ם ז"ל, אשר בעיני שכיו היז והטהור ירד לתוך עומק דברי חז"ל המכוסים והנעימים ולמלובשים לפעמים בעשרה לבושים, הנה הרמב"ם ז"ל קבוע במסמורות נטוועים בפ"ד ה"ז ממאכילות אסירות דטרפה האמורה בתורה היא שטרפה אותה חית העיר ושברה אותה ונטתה למות, והאי נתה למות פירושה שאינה יכולת לעמוד והיא כמו מסוכנת וכאשר מוכחת שם במש"כ בהלה"א, ודבר זה נלמד ממה דאמורה תורה טרפה, ולכלב תשיליכון אותו, הרי דמכה זו שעשו רואי' לככל, אם לא ישחטנה מיד, ועל דין זה שהוא דין תורה ללקות עליו, אין כאן שום מחולקות, וגם לא נצטרך לשום הלכה לפרש האי קרא דכל שנטה למות מחמת מכתابر טרפה ואי לצריך לדעת אם אין תרופה למכה זו ולא תוכל להרפא,لال גם ברוחץ כן הוא עיין רמב"ם ריש פ"ד מהלכ' רוץ ה"ג כתוב "המכה את חברו באבן או באגרוף וכיוצא בהן אומדין אותו וכו' ואם אמודינו למיתה וכו' ואם הקל ונטרפה והולך בשוק על רגליו כשאר בריאות וכו' ונפטר" עכ"ל ובמבחן כל זאת בגמר', וכמו דשם ברוחץ לא בעין כללים קבועים לחיים ולמות, רק סומכין על אימוד הרופאים בין להקל ובין להחמיר, ק"ו דראוי לטעוך על אימוד כזה גם בטרפנות בהמה, וא"כ האיל הלהקה לקבע כללים לדzon על פיהם על הטרפה, אין זה פירוש הקרא אלא תוספת, כדי להחמיר על המפורש בתורה, ולא עוד אלא דסתור גם את המפורש, כי לפי ביאור הרמב"ם דבעין נתה למות מחמת המכחה, והאי הלהקה ע"כ بلا נתה למות קامر, דהני ח"י מכות מטרופת, דאי שנטה למות על ידם והוא מן הנמנע ע"י נקב بلا חסרון, בושט או בריאה או בב"מ תהי נתה למות, דעתך מה שאנו אומרים, טרפה אינה חייה י"ב חדש הכוונה שהמכה מתפשטות והולכת עד שיחלה הע"ח וימות, אבל הקרא ע"י נתה למות וرك א תאסר, ולכן ע"כ לומר אכן קרא אחר לאסור את כל שיש לה מכחה שסופה להמיתה ע"פ שאינה נתה למות, כי הלהקה לחוד לא תחדר לו אין יסורי חדש, ועל האיל קאי הלהקה, שלא נצטרך וגם לא נסמן על לימוד הרופאים, אלא נדון ע"פ הני כללים שנמסרו לו, ולכן כך מtopic שאלת ר"ל רמז לטרפה מה"ת מניין ר"ל להני טרפויות של הלהקה דעתך לא אתו לפרש הקרא דבשר בשדה טרפה כנ"ל אלא איזה קרא אחר ומניין, והמקשן לא הבין או עשה א"ע כלו לא הבין, ופרק מניין ובשר בשדה טרפה, וכך לא אפשר לומר דהאי הלהקה אתה לפרש האי קרא, ע"ז משיב לו אלא רמז לטרפה שאינה חייה מניין, ור"ל אלא רמז כל שאינה חייה ע"פ שאינה נתה למות, שהוא ג"כ טרפה מניין, דהרי התניא כן אמר דכל שאין כבואה חי טרפה, ולא ע"י נתה למות,

חייה, מוכרת לומר דכל הני יצאו מן הרוב, לא כמש"כ הרשב"א דשקר אמרו, אבל הני חכמים שראו ויידעו דברמת מותקיניות שתים ושלש שנים, למה فهو עוד דרשה מפורשת בתורה דטרפה חייה,ומי הוא זה שיתרצה את חומר קושי' הלו. ג) בסנהדרין דף ע"ח ע"א, אמר רבא החורג את הטרפה פטור, והקש שם בתוס' והא הוא דס"ל בנודה דטרפה חייה סופו שימושות מחבלת זו עי"ש ולפ"ז חדש דגם למ"ד טרפה חייה סופו שימושות מחבלת זו עי"ש ולפ"ז לא פליינו אלא בהגבלה הזמן, למ"ד טרפה אינה חייה ימות תוך שלשים או תנ' י"ב חודש, ולמ"ד טרפה חייה ימות זמן שאין לו קצבה, ובר עני ולא עדע איך יפרנסו הסוגי' דהכא, דמן'ל לר"ל, דתניא דמשנתנו סובר טרפה איננה חייה, הלא מזה הכלל אין להוכיח זאת, דהרי רוצה לרבות בסג'ר וש"ש שם ג"כ טרופות לא מוכיחים כבואה חייה, אלא שיש בהאי מכחה, כדי שימושות יפה אמר דכל שאינה כבואה חייה, והוא בין למ"ד טרפה אינה חייה ובין למ"ד טרפה חי' גם הקרא דעתה החיה, שפיר נדרש גם למ"ד טרפה חייה, דכל שאינה חייה ל"ת הלא בקרה לא נרמז כלל צורך למות לאיזה זמן מוגבל, וצ"ל דתניא' המכחים הסוגי', דהתניא דמרבה הני בסג'ר וש"ש באזה הכלל, ע"כ לא מהכמתה הרפואה ידע דכל הני טרופות אינם יכולים תוך אלא מקרה, והאי קרא למה לי הלא הטרופיות נמסרו לנו מסיני, כי מכח הקרא דטרפה אינה חייה, עדין לא ידענו מאומה. כי מי אמר לנו איזה מכח יכול להתרפא ואיזה ממית ביל חולה, ולא כמו שסובר הדגמ"ר דלעיל, שם"ר וה"ה החכמים שאחריו יכולים לעמוד על הדבר, וע"כ הני טרופות יכולו צרכין להمسר לנו מסיני, ולמאי נפ"מ ATA קרא דטרפה איננה חייה, אלא ודאי כדי שנדע להזכיר ס"ט בשתיית זמן מה, או יום או שלשות ימים או לי יום או י"ב חודש, וכל זאת ג"כ מה לממ"ס ולכן ע"כ דהאי תניא ס"ל דיש איזה זמן מוגבל, למתי מօרכחת למות, אבל למ"ד טרפה חייה ע"ג דעכ"פ גם לדידי' סופה שתומות מהאי טרופות, אבל קרא א"א דתניא ע"ז, דלמא נפ"מ אלא אדם ימצא אדים שיקבל את כל זאת, הלא עוד יותר יפול בסבוך הקושיות חדא דמנין לו דטרפה חייה הלא מהכמתה רפואה או מנסיון א"א לקבוע דינים, ואי דבאמות פריך הש"ס עליו ולמ"ד טרפה חייה מנ"ל, א"ק אפשרшибא קרא על זה שאין לנו שום נפקותא לדינא, מה נשוב ע"ז, נשוב תירוצי האחرونים דיש נפקותא לענין טמאה לידה וכדומה, והלא זה ליתא לשיטת התוס' דכמו בהרוג את הטרפה פטור גם למ"ד טרפה חייה מפני ששופו למות מחבלת זו, כן הדין בטמאה לידי דמ"ש, הארכתי בזה להראותך עד היכן מגיעים הדברים אם נחיזק בהאי דוחיק של התוס'. ד) עוד זאת יש מן התימא, דלא כו' למ"ד טרפה חייה אין ודאי כי אלא ספקה בריצה דחקה צו, ולא תירצז בפשיטות מהו לה התוס' ליכנוס בריצה דחקה צו, ונחיזק בהרשות רשות רשות ומיעמד הנטרוף, וכאשר באמות כן הוא, ולכן שפיר פטור ההרוג את הטרפה, דמספק לא קטלינו, ע"כ דזה ליתא דאי טרפה ספקה הוה הוה מוקמין הנרצח בחזקת שלם, וכאשר כן פסק באמות הרמב"ם בפ"ב ה"ח מהלכ' רוץ וצ"ל "הרוג את הטרפה ע"פ שאוכל ושותה והלך בשוק ה"ז פטור מידיין אדם, וכל אדים הרופאים שלם והרגו נהרג, עד שיודיע בודאי שvae טרפה, יאמרו נרצעת מהני הרגין את הרוגין את הרוצה מפני שמעמידין הנרצח בחזקת מהאי מכח הינו הרגין את הרוגין את הרוצה מפני שמעמידין הנרצח בחזקת שלם, ולכן הוי התוס' מוכרים לומר, שלא פטור אלא מ"ל ה"י מת הנרצח מן הטרופה, אי לא זה הרגו, וא"כ אני שואל מ"ל להאי מ"ד דטרפה, ודאי סופה שימושות מחבלת זו, דניהו דיש לו קרא דטרפה חייה כדריש הכא התדברי', מלבדיל כו' אבל ע"ז שסופו שימושות ל"ל קרא, ומ"ל ה"א וא"ת דגם לענין אכילת טרפה

כמויה חיה טרופה, ובHAL שחייבת יתבואר לך איזה חולין עושה אותה טרופה וכו' עכ'ל, הרדי דתולה זה הכלל במסרים ולא בקשר דזאת החיה, ועכ' משום דלא משמע לי שתה' דרש גמורה, וגם מקרה דכלכל תשיליכון אותו נמי לא יצא, דהרי ממש ה' צרך לחיות נתה' למות, ומה שיויצא מקרה דכלכל תשיליכון אותו, כבר אמרו לעלה בהלכ' ח' ז'יל: "נמצאת למוד וכוי ואסורה הנוטה לשאמור לעלה בהלכ' ח' ז'יל: "נמצאת למוד וכוי ואסורה הנוטה למות מחמת מכותה, ואעכ' פ' שעידיין לא מתה והיא הטרפה, וכשם שלא תחולוק במיתה וכו' כך לא תחולוק בנותה למות, בין שטרפהה היה ושברתה בין שנפלה מן הגג ונשברתו רוב צלעותיה בין שנפלה ונתרסקו אבריה בין שזרק בה חז' ונתקב לבה או ריאתה וכו', הוайл והיא נוטה למות מ"מ הרי זו טרופה וכו' עכ'ל הרי דמונה כאן כמו וכמה טרפיות הנולדות מקרה דכלכל תשיליכון אותו, قولן מכות גדולות ונאמנות, קופל ומשליש והוא נוטה למות, דהינו שוכבות בחליה שאין לה טרופה, ומה זה שכטב אח'כ, שאמרו חכמים זה ההורג את הטרפה דכתיב, כי יכה כל נפש אדם, כל שאמדוחו את הנרצח שסופו ה' למות אם לא ה' נהרג עכ' פ' שהליך בשוק ואכל ושחה כשאר בראים, מ"מ פטור הרוצה, וכן בטרפות בהמה, איך טרפה שהיא בלאו בנוטה למות דהוא עצמן נפל למשכב, ואייכא איסור עשה דשאינה חייה לא תאכל אפלו בלוא נוטה למות, אלא שמעודד למיתה לאח'י ועל האי איסור עשה קאי ההלכה שנדון לא עפ'י אימוד הרופאים, אלא עפ'י הכללים הקבועים בהלכה, ועכ' פריך ולמד' טרפה חייה מנ'ל, לא מנין פריך מנ'ל, ובא זה ולימוד עז' דלעיל ר'ל נמי מנ'ל, ולא מנין פריך דמנ'ל קרא על הני חי'יט כדי שתבוא ההלכה לפניו, דלמ'ד ט'ח' ודאי פשיטה דלא מצי קאי ההלכה לפרש הקרה דבר שבדה טרפה, דלכ' ע' מירiy בנותה למות, והיא קוש' עצומה, עד שהביא דרשיה לדבדער', דדרש להבדיל וכו' ומה דקאמר בגמ' מכלל ט'ח', פירוש טרפה חייה אסורה, ולא איצטרך למימר האי תיבת אסורה, דכיוון דקראה לה ט'ח נכל בזה איסורה, דכל שם טרפה לאיסורה נאמר, ואל תאמר דלפирוש זה בגמר', צרכין ג'כ' לסבול הרבה דחויקים, הלא רמזתי לך בריש דברנו כי חז'ל בכיוון כיiso והעלימו העניים כדי שיטשטשו הגבולים בין דאוריתא המפורש בקשר ובין שהוא מהלכה או מדרבנן וגם הרמב'ם ז'ל רק ברמיזה גילה סודות העלמיים זהה, והרי תראה דטרפה המפורש בקשר העמיד ב herald' מאכילות אסורות וחח'יט הבאים מן ההלכה כולל בהל' שחייבת העலמיים זהה, והוא מדורש בטל' ט'ח' ומ'מ אמר דהרוג את הטרפה פטור, דהאי טרפה דקאמר, הוא טרפה שאמדוחו הרופאים למיתה, וכמו שהבאתי לעיל פסק הרמב'ם, דאפלו לדידן לא קשה קוש' התוס' על רבא דס'ל ט'ח' ז'ל קרש הטענה דפסקין טרפה אינה חייה, כל שלא אמדוחו הרופאים למיתה מחייבין את הרוצה, משומ דהאי ההלכה אין לו דין דאוריתא, אלא כד'ס דלא מליקינו עליו וכמו שבל' כן הרמב'ם בספר'ם שלו בפירוש, ולא דניינ בשום דיני תורה עפ'י האי ההלכה ומכם'כ למ'ד ט'ח דלא פטרין הרוצה בשליל נקה'יו של הנרצח בלי אימוד הרופאים, ומה שאמרו לעיל דף י"א עב' דילמא במקום סייף נקב הוה, וכן אמר ר'ע ור'ט במקות אילו הינו בסנהדרין לא היה נהרג אדם מעולם, דשמא במקומות סייף נקב הוה, כל זאת אמרו אי לא אולין בתר רובה, וליכא לאדם חזקת שלם, אז לא מצין להרוג את הרוצה שמא איכא בהאי נקב להאי גברא כדי להמית, אבל לאחר שזכינו דאלין בתר רובה ממילא אית לכל אדם חזקת שלם,תו לא מצעי מצל את הרוצה, נקב בשוט של הנרצח בלתי אימוד הרופאים, וכאשר כתוב כן הרמב'ם שהעתקתי לעיל.

ולהילכה היה נראה לרמב'ם ז'ל, דהאי דרש דזאת החיה אינה אלא אסמכטה בעלמא, ולכן לא הביאה, אבל כתוב בהל' ט' שמ ז'יל: "ענין הכתוב שהנותה למות מחמת מכותה, וא"א לה לחיות מחמת מהכה זו אסורה, מכאן אמרו חכמים: זה הכלל כל שאין

וה"ה דהוומיל והוא התנא מנה נקובים بلا חסרונו שכן טרפה והמה ודאי אינם עושים ממש כמסוכנת הנוטה למota, אלא כיוון דמהפץ השאה מנין לטרפה שאינה חי תולה שאלו על האי דזה הכלל, לרמז לנו דלא מנין לטרפה שאינה חי קמבעי לי', אלא על מה שמספרש בזה הכלל, דכל שא"ח עפ' שלא נוטה למota, נוכל לקבל האי הלהקה שקבוע לנו כללים קבועים, לדzon על פיהם שהמה טרפה, ועכ' קאמר דאיכא קרא דזאת החיה, דאתא על שאינו יכול לחיות, עפ' שלא נוטה למota, ואסירה באיסור לאו הבא מכלל עשה, וכן תמצא ברוצח דלחיב הרוצה בעין דוקא מכח שאומדין אותו למיתה גם ונפל למשכב הוא בעין נוטה למota, אבל כל שעמדו משכבו והולך בשוק ואוכל כשאר בראים, עפ' שאמדוחו למיתה ומota באמות לאח'ז, מ"מ נפטר הרוצה, אבל לגבי ההורג את הטרפה דכתיב, כי יכה כל נפש אדם, כל שאמדוחו את הנרצח שסופו ה' למות אם לא ה' נהרג עכ' שהליך בשוק ואכל ושחה כשאר בראים, מ"מ פטור הרוצה, וכן בטרפות בהמה, איך טרפה שהיא בלוא בנוטה למות דהוא עצמן נפל למשכב, ואייכא איסור עשה דשאינה חייה לא תאכל אפלו בלוא נוטה למota, אלא שמעודד למיתה לאח'י ועל האי איסור עשה קאי ההלכה שנדון לא עפ'י אימוד הרופאים, אלא עפ'י הכללים הקבועים בהלכה, ועכ' פריך ולמד' טרפה חייה מנ'ל, לא מנין פריך מנ'ל, ולא מנין פריך דמנ'ל קרא על הני חי'יט כדי שתבוא ההלכה לפניו, דלמ'ד ט'ח' ודאי פשיטה דלא מצי קאי ההלכה לפרש הקרה דבר שבדה טרפה, דלכ' ע' מירiy בנותה למות, והיא קוש' עצומה, עד שהביא דרשיה לדבדער', דדרש להבדיל וכו' ומה דקאמר בגמ' מכלל ט'ח', פירוש טרפה חייה אסורה, ולא איצטרך למימר האי תיבת אסורה, דכיוון דקראה לה ט'ח נכל בזה איסורה, דכל שם טרפה לאיסורה נאמר, ואל תאמר דלפирוש זה בגמר', צרכין ג'כ' לסבול הרבה דחויקים, הלא רמזתי לך בריש דברנו כי חז'ל בכיוון כיiso והעלימו העניים כדי שיטשטשו הגבולים בין דאוריתא המפורש בקשר ובין שהוא מהלכה או מדרבנן וגם הרמב'ם ז'ל רק ברמיזה גילה סודות העלמיים זהה, והוא מדורש בטל' ט'ח' ז'ל קרש הטענה דפסקין טרפה אינה חייה, כל שלא אמדוחו הרופאים למיתה מחייבין את הרוצה, משומ דהאי ההלכה אין לו דין דאוריתא, אלא כד'ס דלא מליקינו עליו וכמו שבל' כן הרמב'ם בספר'ם שלו בפירוש, ולא דניינ בשום דיני תורה עפ'י האי ההלכה ומכם'כ למ'ד ט'ח דלא פטרין הרוצה בשליל נקה'יו של הנרצח בלי אימוד הרופאים, ומה שאמרו לעיל דף י"א עב' דילמא במקום סייף נקב הוה, וכן אמר ר'ע ור'ט במקות אילו הינו בסנהדרין לא היה נהרג אדם מעולם, דשמא במקומות סייף נקב הוה, כל זאת אמרו אי לא אולין בתר רובה, וליכא לאדם חזקת שלם, אז לא מצין להרוג את הרוצה שמא איכא בהאי נקב להאי גברא כדי להמית, אבל לאחר שזכינו דאלין בתר רובה ממילא אית לכל אדם חזקת שלם,תו לא מצעי מצל את הרוצה, נקב בשוט של הנרצח בלתי אימוד הרופאים, וכאשר כתוב כן הרמב'ם שהעתקתי לעיל.

בעהחת"ס ז"ל שכותב דרי"י דאית ל' בנדה טרפה חיה באמת ס"ל דטרפה ילפינן מקרא דבוני החיה הנאכלת וכו', וזה הוא לאו, עי"ש לבסוף מ"מ מסיק דלי"י טרפה תרתי משמע, ודבריו דחוקים.

אבל לפע"ד גם לר"י מוכרים לומר דטרפהDKRA על מנת אמרים קאי, דשם בשר הוא לשון זכר, וטרפה לשון נקבה, ואי אברש קאי הוליל ובשר בשדה טרוף, כמו דכתיב עליה זאת טרף באפרה, אלא ואדי דהפריש הוא, בשר מן הטרפה, וטרפה אבהמה קאי ולא אברש, עיין בדברו ריש פרקן בדיור הראשון, וכן אף-DDRASHINEN הקרה גם אבמ"ח ע"כ מתיית בשדה ילפינן, וכן תראה בסוף דברי הרמב"ם, דעת"ג דפרש דבמה"ח הינו טרפה במקצתה, מ"מ כתוב „כיוון שנעשית בשר בשדה“, הרי דאיצטראך האי תיבת בשדה כדי לרבות נמי במ"ח, ואע"ג דהאי בשדה אתה לומר טרפה חית העיר והוא הדרושה, אבל מדכתיב „בשדה“ בין בשר ובין טרפה, ולא כתיב ובשר טרפה בשדה שמעין מני תרתי וזה האמת.

וזע דלא כואר' לפי פירוש הקרה דבר של טרפה, ע"כ בשחותה מיררי הקרה כי בשר מקרי אחר שנחיתה וכאשר ביארתי זאת כמה פעמים לעלה בפרקם קמאי, והאי לכלב תשlicoן אותו אברש קאי דאותו נמי לשון זכר, ולא אטרפה שהיא הבמה ואמ"כ דדרשות הרמב"ם דיליף מני הקרה מיררי בנטהה למות עד שאינה ראי' אלא לכלב, נפל בבירא, דהרי הפסוק מבשר הטרפה שלאחר שחיטה מיררי, אבל דע דהרב"ם יליף זאת מדיניותה התורה להשליך בשר הראו' לגר או לנכרי, לכלב, ולית ל' האי דרשת אגדה דנכבד הכלב מן הנכרי, המובהה ברשי"י בסוגי, דחזקיה ור"א, אלא ממש"כ האבן עצרא דיש סכנה לאדם לאכול טרפה זהה ברור ואמת ודוק'.

תנוס' ד"ה א"ט אי גרשין אלו ניחא וכי עיין במהר"ם שי"ף, וכונתו דהאי וי"ו דואלו ניתוסף אחר חזקה, ופירשו Amiti, אבל אסוף דברי התנוס' יש להעיר שכטבו „אי אכל הנני שחיטתו פסולה דלעיל דזהו פסול דאיירUSH בשחיטה והוה נבלה וכו" עכ"ל, וזה ליתא דלי"ע קודם חזקה כל הנני דקתו שחיטות פסולה אינם נבלה לטמא, כיון דאפיינו סימן אחד בהקשר מטהר מידי נבלה ואע"ג דואדי גם קודם חזקה ידע ר"ע מפסקו שהי' שהוא בין סימון לסייעון, וכן בכל פסולו שחיטה במקצת סימנים, אבל כל הנני פסולים היו אכלו מהני ח"ט מהלכה שאינם דין דאוריתיא אלא מד"ס, וכן אין בהם מלוקות ולא טומאת נבלות עד שקיבלו בדרכו מושום ר"י וכאשר ביארתי כל זאת בארכות לעיל ל"ב ובשאר מקומות, והתנוס' לא נחתו בכל אלה ודוק'.

ד"ה ניקב הלב באחד ומ"מ ניטל הכבד ולא נשתייר ממנו איצטראך דאפשר להיות ניטל הכבד ונשאר המרה דבוקה בגדי הכבד והסימפונות עכ"ל, ראייתי מי שרצה להוכיח מדברי התנוס' אבל דס"ל כרשב"א טרפות הכבד הוא מצד המרה שסופיה戾ול ולא מצד עצמה, דאל"כ בנסיבות היו להם לתוך דאיצטראך ניטל הכבד באופןן הבע"ח אין להם מרה או בצעי ואיל שאר המרה במקומות הכבד, אבל ואדי דס"ל דבוחני באמת ניטל הכבד כשר, ועוד יש להוכיח זאת ממה דלא תרצו דאיצטראך כי היכי לדנדע שניי כבודין טרפה, אבל אי טרפות הכבד מושום מרה היא, דסופה ליטול ניחא אז באמת שניי כבודין כשר כמו שניי כיסי הורדא דתרי רואין לא אמרין, עיין יי"ד סי' ל"ה פלוגתת הש"ז והמ"ב ז"ל בהזאת וכן יישבתי מה שמקשין העולם, לר"ל דນפק הגרגרת, הריאה כאמור דמוני בקופסה דמי, מה לוי פסה"ג הרי טרפה מצד חסרה ריאה, ואמרתי משום תרי גרגרת איצטראך וככ"ל, אבל האי קושי' האחורה בלאה"ה לק"מ דאי לא דפסה"ג טרפה הוה אמרין לדזרה בריא, ואין כאן שום ריעוטה גם בריאה ודוק'.

יש להעיר למה לא פריך הכא כדעליל ואידך בהאי קרא מה עביד לי, וממצאי בפלטי שעמד בזה ותני' דהקרא שפיר מתפרש למ"ד טרפה אינה חיה לומר לך דאפיינו אירע שהטרפה חיה י"ב חדש, מ"מ טרפה, אלא דרי' ישמעאל דחייש למיועטה לשיטתי'illion מכאן דאפיינו בספק טרפה לא מוחני שהיה י"ב חדש עי"ש ומאד תמהני במחכ"ת, איך פלטו קולמסו דבר בטל כזה דלפי דבריו פליגו הני מ"ד, לא בטרפה חיה או טרפה אינה חיה, אלא אי חישין למיועטה ועל זהה וכיווץ זהה אין כדי להшиб.

אבל לפע"ד נראה לישב עפ"י פרש"י עה"ת, שכ' על האי קרא דלהבדיל, ז"ל „דבין פרה לחמור ובין צבי לערוד א"צ, דהן מפורשין בפרשה אלא בין הטמא והטהור, לנשחט רובה לנשחט חייו, ובין החיה וכי' בין סיימי טרפה לשינוי טרפה פסולה", והפלתי הביא דברי רש"י אלו וקמתמה, דהרי זה כתתדרבי"י דס"ל ט"ח, ודלא כהlcתא, ואני אומר דادرבה דהוא כמ"ד טרפה אינה חיה, והכל קאי אל אחר שחיטה דבין טמא לטהור הוא שפק אם נשחט רובה או חייו, והוא חזקת איסור א"ז, ולהומרה בספק, ובין החיה הנאכלת לאשר ל"ת הוא בנמצא נקב במקומות דמשמשא ידא דטבחא, ובין שאין לתלות והרי נקוב לפניך, ורקリ' לשניהם חייה מפני חזקת כשרותו של הנשחט, חזקה דאתני מכח רובה, וכן מקרים שאין לתלות והרי חזקה ממכח רובה אומרת דחיה היינו במקומות שאין לתלות ע"פ שהחזקה מכח רובה אומרת דחיה הייתה הרוי נקוב לפניך וחזקה דהשתא חזק יותר, ולא תלין בדבר רחוק, כן מתפרש הקרה למ"ד טרפה אינה חיה, אבל התדרבי"י דקאמר דאתא קרא על ח"ט, ע"כ על גוף הטרפויות מוקי לי, ועליהם אמר קרא להבדיל בין החיה שאין בהם אלו, ובין החיה הנמצא בהם אלו, ושניהם חיה קרי להו משום דט"ח.

אלא דلتדרבי"י קשה מה שהקשה רשי' שם דלהבדיל נון פרה לחמור לא איצטראך דמפורשים הם, כמו כן בין טרפוiot לכשרות ומהו לי הרי כתוב ובשר בשדה טרפה ל"ת, אלא דמכאן נמי וראי' ברורה דליך"ט בעין קרא מיוחד, כי לא נלמד מקרא דטרפה דמיירி לכ"ע בנטהה למות ולא בחיה, ודוק'.

רש"י ד"ה ובשר בשדה טרפה, ואע"ג דליפין מני' בעלמא בשר קדשים שיצא חוץ למחיצתו, מ"מ טרפה ממש טרפה ממש, ובש"ס ווילנא בשטמ"ק מגיה „מ"מ טרפה כמשמעו" והוא נכו' וכמש"כ רשי' ותוס' לקמן ק"ב ע"ב, דמחלוקתן הכתוב לשנים "ובשר בשדה" וזה במ"ח וכן בשר קדשים שיצא ממחיצתו, "טרפה" כמשמעו, ומה שלא הביא רש"י דאתא קרא אבמה"ח וכאשר כן תרגום האונקלס, וכן הוא בירושלמי בסוגי"ר ור"א, מושום לכל הנני אלבא דרי"י קאי דלומד במה"ח, מקרא דבשר בשדה טרפה, אבל כאן מרא דשםעתתא ר"ל הוא דיליף במה"ח מקרא דלא תאכל הנפש עם הבשר, וכן לא הקשה רש"י אלא מבשר קדשים שיצא חוץ למחיצתו, ובתריווץ דמ"מ טרפה ממשעו, מישוב גם לר"י.

אלא דהרב"ם לכאר' נרא דחולק על פרש"י ותוס' לקמן ק"ב ע"ב, שכ' בפ"ד ה"י ממאכילות אסורות וז"ל, "וכן החותך במה"ח וכו' לוקה מושום טרפה, שהרי בשר זה מובהמה שלא נשחטה ולא מתה, מהו לי טרפה אותה היה מה לית חתכה בסכך מהו לי בគלה מהו לי במקצתה, הרי הוא אומר ובשר בשדה טרפה ל"ת, כיון שנעשית בשדה הרוי הוא טרפה עכ"ל, הרמב"ם מתרץ בפירושו זה קושי' התנוס' שם שהקשו למה לא לקו על במ"ח ומן הטרפה שניים, כמו בנה וمبושל לגבי פשת, ונڌחו מאי אבל להרמב"ם מתרץ זאת היטב, דנא וمبושל שני שמות הוו אבל במ"ח הינו טרפה דמה לי טרפה כולה מה לי מקטצתה וא"כ לא כאר' קשה מני' לנו להכניס שניים דילמא באמת רק טרפה מקטצתה דלית בה שחיטה, אבל בנטרפה כולה דאית בה שחיטה מנ"ל, ועיין בה ק"ז

הרגל למעלה שום טרפות מצד צמות הגידי, ורק למעלה מון השוק יש מושום חתיכת הרגל, שפיר מצין למימר דרש"א מכשיר, אבל עדין יש לתמונה על רשי"י כיון DSTMS טוגן" דחכא, אלה אליבא דעולה, לא לי"ו לפסק כרב אף דלחומרא הוא ודוק".

ד"ה ופרכינן אע"ג דיכולה ליכות, קשיא היא דאפק"ה איכא למימר דארפה לא פליג ר"ש, דלאן קמותבין אתנה דבר"י וכוכו, עיין מהרמ"ל, ומלא שלא הביא הברייתא המפורשת ביבמות ק"כ, דרש"א אומר לענין היתרasha יכול ליכות ולהיות, אלא דא"א לומר דכאן בתוספתא שמודבר מבהמה, יאמר רב"א יכול ליכות ולהיות לדמיון תמא היתרasha יכול ליכות, והוא עיין בח"ק"ז איל' שמביא דברי הרשב"א נבות, שכ" דהאי תוספתא דחכא משובשתא היא, והכא לא קטני אלא רשב"א מכשיר בלי נתינת טעם, אלא שם ביבמות אמר רשב"א יכול ליכות ולהיות והש"ס בגין הביא תחלת דברי רשב"א מיבותות וע"ז פריך מניין דמכשיר לענין טרפה, צ"לDK אמר לה וכו' לרוחא דמלתא קאמר, דהא רשב"א אינו משועבד לתדברי, והויל"ל דלמא אטרפה לא פליג דאפשר ס"ל טרפה חייה.

אלא לש"י א"א לפישך דהאי הביא התוספתא דחכא כצורתה דקטני בה רשב"א מכשיר מפני דיכולה ליכות ולהיות, ומ"מ כתוב כיון דחש"ס לא הביא אלא סוף דבריו דיכולה ליכות ולהיות, קפריך דילמא אטרפה לא פליג, אבל לפע"ד נראה דהכי קא קשי' לי דלפי הס"ד דרש"א לא אמר הכא אלא יכולת ליכות ולהיות, הי' סובר דאפשר דהמסדר התוספתא העמיד הכא דברי רשב"א מיבותות, משום דהוא סבר טרפה אינה חייה, וא"כ מכללא הבין בין דרש"א פליג גם אטרפה, ולכן פריך דלפי תדברי" דטרפה חייה אפשר דרש"א לא פליג אטרפה, רק המסדר התוספתא העמידו הכא, ורמז ע"ז אין אלו דברי רשב"א כאן אלא לקוחים מיבותות מдалא קאמר רשב"א מכשיר שהוא הדין, וקאמר רק הטעם דיכולה ליכות ולהיות, וע"ז משני דלא היא אלא דבאמת קתני מכשיר וכו' וכיון דaicא מאן דמכשיר, מצי תדברי" סובר כוותי ולא מטעמי".

וזע דמתניתני דיבמות דמחלך נמי, בין מן ארוכובה למעלה ובין מן הארוכובה ולמטה, יש להוכיח לעולא ארוכובה עליונה אמר, לדגבי אדם ארוכובה דטמלה בשכיבה ולא באזיפה כבבמה, עיין בשוו"ת ק"ז ציל וא"כ לא שייך לישנא מן הארוכובה ולמטה, אם לא שנדחק כיון דאמר למעלה אמר נמי למטה אף שאינו מודוקך ודוק".

תונס' דה' והא איכא, תימא דלא פריך מניטל צמות הגידיין וכו', ויל' דהוא בכלל בהמה שנחתכו רגליה עכ"ל, דביריהם מוקשים דבין לרוב ובין לעולא דלקמן, אין לחשוב הני תרתי בחדא, דלא מבעי לעולא, דנחתך למעלה מצוה"ג כשר, ודאי תרתי נינהו, אלא גם לרוב דנחתך בכ"מ טרפה, מ"מ הרי אמר שם נחתך בלא צוה"ג, וצוה"ג בלא נחתך טרפה, הרי שהם שני טרפות הלווקת, וכפי הנראת התוס' נחתו זהה שחרי כתבו בקושיתם, תימא דלא פריך מניטל צוה"ג דתנן בחדי" בפ' בה"מ דטרפה, והאי בהדי' דקאמרו הוא שפט יתר, כיון דהוא סיפא דהאי מתני' ועיין ברשב"א ובחר' ר"ץ ציל, דחקשו סתם, ומה לא פריך נמי מצמות הגידיין כדתנן שם בסיפיא דמתניתני, אבל התוס' כיונו דלא נימא דנחתכו רגליה היינו ייטל צוה"ג لكن כתבו, דקתרני שם בהדי' צוה"ג בפ"ע, אלא דמ"מ תיזכרו, דהוא בכלל בהמה שנחתכו רגליה, והוא פלא, אבל כוונתכם כמש"כ בח' הר"ן, דהוא בכלל קושי' הגמי' דנקט רישא דמתניתני, אבל כוונת המקשין גם על צוה"ג, ולא צריך לפרש זאת, כיון DSTMS טוגן" לה ברשב"א דמכשיר, הרי מתרוך נמי מצוה"ג, אלא דחר' ציל לא נחיא לוי' בזיה, משום דקשי' לי' מסוף הסוגי', דקאמר אלא הנה תרתי דאפקת לא תיפק, והוא נחתכו רגליה וגלויה, וא"כ עדין

ד"ה דורות הנק באה"ד, טעמא לא משום דסופו לינקב דאי"כ בכל נקובה היה וכוי אלא שהארס שורף וסופה למות עכ"ל, הפלתיyi בס"י נ"ז סובר דכונתם שהארס ממית, ולכן נתקשה לו מגומ' לקמן דמסתפק בוגרת דרוסטו בכמה, אי כאיסר כקובתו או סגי במשחו משום דמקלי קלוי ואיל, הרי משמע דמקלי קלוי עד איסר, ואני תמה דאי אפשר לומר דהארס הוא הממית, הלא אז אין כאן מחסרא אבר, והויה לי' כמו אכלת הרדופני או צואת תרגנוליס כדלקמן נ"ח ע"ב, אע"ג דמיית בהכי כשר, והוא כמו מסוכנת דודאי מיית דהרי קרי לי' מה"ט אינה חייה, בסוגי' DSTMS מ"מ כשרה, משום דאן בטרפה מהסרא אבר בעין, ושימות מכח האי חסרון, אלא ודאי כוונת התוס' דהארס שורף את האבר והויה כמחסרא משום דבר שרוף מן הארץ הלויה, איינו פועל פועלתו כמו חסר או נקב, אבל לא משום דסופו להתחסר, ומה דמנה בין מיני טרפות דרושא, פירשו, שרופה מן הארץ וקיי אבר שנדרס, ותדע עוד דאי הארץ ממית מה לי מוקם הדרישא היא הוא הלא כל שנקנס הארץ לגוף הוא ממית כמו סם המוות אלא פשיטה ממש"כ ודוק".

ע"ב גמר' והא איכא בהמה שנחתכו רגליה, הראש יוסף זיל' הקשה למה לא נימא דתדברי" כר"ע לאחר זהרה לא מנה נקה"ו ופסה"ג בין החי"ט, משום דהני נבלות הוה, ותמורתם נוכל להכניס שתים אהרות, והנה לשיטת התוס' דנקה"ו ופסה"ג טרפות נמי הוה, לא הקשה, וע"כ רק לשיטת הרמב"ם, דאן בהם משום טרפה אלא משום נבלה, וע"כ דלא נמסרנו בהלכה בין החי"ט, זהה אמת וצדיק, אלא דמה"ט גופא מאן דמתקשה לא חל לключи" דכאשר ביארנו הא דכתיב הרמב"ם דהוה נבלה מהים משום דס"ל דכל טרפה תחלת נבלות הואה, דהרי מביאו לידי נבלות, אלא דחילקו הכתוב לשנים משום דאפשר בשחיטה המתרת מיד נבלה וכן נקה"ו ופסה"ג דאין להם שחיטה, משום דברם שחיירה על האי טרפות, וכן מיד קרואים נבלות וע"כ אתה אומר דעתך' פ' נקה"ו ופסה"ג איןום חיין, דאם נאמר דחמים וטרפות לא הוא אלא שאין שחיטה מועלת בהן, כיון דתחלת שחיטה פסולת איכא בהו, וכسمנים עקרים בה"ג דಚשי' אל לא שאין שחיטה מועלת, וא"כ מ"ש דושט נקב בעלמא שם פיסול שחיטה עליו, ומ"ש פסה"ג דבעינן דוקא רובה, אלא ודאי דבעינן אינם חיין, כי לולי זאת לא מקרי פיסול במקצת השחיטה, ואם נקב בושט אינם חיין ודאי דה"ה בשאר נקבים, כמו נקב הלב שב עיקר משכן החיים, וכן אם פסה"ג אינם חיין, ה"ה פסיקת החוט השדרה.cn הוא דמ"ש, וכן תדברי" DSTL ט"ח, לא מצי סבר קר"ע לאחר זהרה, והוא נקודה נפלאה דכל הני אמרוא DSTL ט"ח אלבא דר"ע קודם זהרה אמרו למילתי'יו, וצע"ק,

ומה ש' הראש יוסף, דלמעלה ממקומות שחיטה איכא עכ"פ טרפות בשוט וגרגרת, הוא אמת וצדיק וכמש"כ ה"כ"מ והפר"ח, והפלתי החלק זהה במחלוקת טעה טעות גדול, וכאשר ביארתי כל זאת בסוגי' דמוגרמת לעיל דף יט עי"ש ודוק".

רש"י דה' ארוכובה, מקום חיבור השוק והירך, ויש לי תימא רבתא, דכאן פרשי"י אליבא דעולה לקמן ע"ז ע"א, ודלא כרב שם, DARCOBWA הואה האי דמג'כראת עם הראש, ושם פסק רשי"י כרב זה, DARCOBWA הואה עי"ש, והנראה לפע"ד דהאי סוגי' ע"כ אליבא דעולה אזלה, דשם בסוגי' פריך עולא לר"י, לדידך מאי וכן שניטל צמות הגידיין, ומפני לי' ארוכובה בלא צוה"ג וצה"ג בלא ארוכובה, ופריך והנא נחתך צוה"ג לחוד נמי טרפה, ומעתה י"ל דהאי דרש"א פליג גם בלא צוה"ג לחוד נמי טרפה, אבל אם נחתכו רגליה ממש באופן דaicא וממושך רק בחוד מנייהו, אבל אם נחתכו רגליה ממש באופן דaicא כאן ב' טרפות לת"ק, לא מסתבר לומר דפליג וממושך, אבל אי הסוגי' איזלה לעולא DARCOBWA הואה שכגדו בגמל ניכר, אין בחתיכת

שיעור קייב לחרון גלגולת בשיעור מיתה כיוון דבנקיית הקром לוחוד מת, (וניהו דוידי לען טומאת אוחל דמיiri התם בעין כדי לטהרה חסרון, אבל כדי שנintel וימות אין זה שיעור, עיין בפלטי סי' ל', שכ' דאי עם נקיית הקром מיר' למה לי חסרון עצם, ולא דק בלישני ודוק'). זה ליטתה דהא לתדברי קיימין דס"ל ט"ח וא"כ שפיר נתן שיעור כדי שימות ואעפ' שטרפה הוה بلا שום חסרון ע"י נקיית הקром בלבד, אלא אז גם בחסרון בשדרה י"ל כן דמיiri עס פסוקת החוט, וניהו דפסוקת החוט לחוד טרפה אבל אין מミית אלא עם חסרון חולי' אחת למր ושתיים למר, וראי'ש דamar וכן לטרפה לא ממתני קדייק אלא מסבריה דנפשי' אומר כן, אבל אחר שהקדימו דמש"ה מסדר הש"ס האי דרא'ש בתוך בסג"ר משושים דדייק ממתני דבשיעור מיתה תלי' מלטא דהאו טרפה אינה תהיה ס"ל ושפיר מדייק כן, א"כ קשה גם מגלאת ליפרך בין בסג"ר, ואין להקשות דא"כ בלא"ה לק"מ על תדברי דס"ל ט"ח ולדיד' אין לדיק משם לא לעין חסרון שדרה ולא לעין גלגולת, דחש"ס ידע דיליכא פלוגתא במנין הטרפיות בין הני מ"ט ט"ח וטרפה אינה תהיה וכאשר ביארנו זאת כבר למעלה, זה כוונת דברי המהרא'ס שיף.

ומה שהקשה על שכטו התוס' בתירוצים, ס"ד דאם נקבות הקром וכו', והא לפ' האמת נמי כן הוא ועודadam לפ' האמת איןנו כן לא ה' קשה כלום מעירובין, עיין בזה בפלטי הנ"ל וזה דלא ממש'כ' למעלה.

אבל לפע"ד נראה לפרש בכוננות שכטו ס"ד, כיוון דעתה ס"ד שם מיר' עם נקיית הקром, שבוי ליא' בבחמה שום טרפות בחסרון גלגולת بلا קром, ולכן לא פריך מחסرون גלגולת אבל לפי האמת י"ל דאיKa טרפות באיזה שיעור, ולא שיוערא דמלא מקדח דמתני', דהאי ע"י הקром ובאים קאי, אבל בבחמה מצ' להיות טרפה בשיעורא אחרינא بلا קром, והוא בכל נחבותה הגלגולת, ומ"שפיר הקשו מעירובין דשם אמר דאיKa תרי חומרא DSTARI אהדי' ב글גולת הנצמה מפלוגות ב"ש וב"ה, דמה עניין טרפות הגלגולת בבחמה דע"כ הוא שיוערא אחרינא, פלוגותא זו דמיiri באדם ועם נטילת הקром ודוק'.

ד"ה אפיק חדא ועייל חדא, ולמ"ד חסרון בפנים לא שמייה חסר וחסרון דמתני' לר"ש, דלרבען hei בכל נקבות, צ"ל דח' סוג' כר"ש, דרבנן ליא' רק י"ז עכ"ל, כוונותם מבואר, דניהו דሞקי לתדברי' כייחדי דלא פסקין כוותני', כמו כרשב"א דמקشير בנחתוכו רגלי', וכר"מ דמקشير בגלויה, היינו כדי להשווות חי"ט דקאמר תדברי' עס המנוויים במשנתנו, אבל כאן דבלאה' מכניס טרפות חדשות שלא נמנה במשנה, מהה ל' לשוט מהמס' ובה' כ' דחברים התנא בתירתי, חדא כיוון דרבנן דר"ש ליא' רק י"ז, אלא ודאי דסוג' ס"ל ממתני' ATI' כר"ש שחרורה הריאה הוה בכל חי"ט, אלא דלווי' דבריהם hei נלפע' דדקושיטם לק' מ' דהא באמת גם לרבען אייא חסר או חלי' דאונות, וכאשר באמת מפרש כן הרמב"ס בפיה' מ', והוא דלא אמר בגמ' דמשנתינו דקונטי או שחרורה, על חסרון אונות קאי, נלפע' דמושם דא"כ ל�מן במשנה דallow' כשרות בעוף הוו' לחשוב חסרה ראה דהרי בעוף אינו פסול חסרון אונה, אבל לעולם הحلכה באה ע"כ גם על חסרה ריאה במנין האונות, וכעין זה מצאתי ג'כ' בהגחות מלא רועים, אבל זאת כתבתי בימי חרפי, אבל הדרנאי בי, דבאו' כשרות בעוף לא שיק' לממתני' חסרה אונות כיוון דלית בהו מני' קבוע, מה חסרה שיק' בהו, והוא דלא מתרץ הש"ס דחרורה אונות קאי כאשר מפרש כן הפיה' מ' לרמב"ס, הוא מטעם שאבא, דהנה הרשב"א בתשי' שהזכרתי לעיל, איזיל ומודה דחרסר בתולדה מצ' להיות בחו'ל

הר' אילא צוה'ג, لكن מתרץ הר' ז' כיוון דבחד אבר יחשב לי' בחדא, ולא ידעת מה עינה לניקב הריאה וחסירה, וכן חרותה שהיא בריאה דהכל בחד אבר, וחשב לי' בתלתא, لكن נראה לע"ד דהותס' לא חשו ל��שי' הר' ז' דבאמת י"ל דהנק תרתי, נחתכו רגילה וצוה'ג אמר, ולא ח' למ' שמקשה לי' והא אילא גולדה דמילא יבין דאיKa למימר, דסביר לי' כר"מ דמקשיר בגלויה, ועוד הר' לרבען דרא'ש ליא' בריאה חסירה, הר' אפשר לדתדברי' כרבנן דרא'ש ס"ל, דחסרון בפנים לש' חסרון, וכמ"ש'כ' התוס' בד"ה אפיק חדא, עיין ל�מן מה שככתבתי בזה ודוק'.

ד"ה וא"ר' א"ש וכן לטרפה, באה' ז' א"ג לענן טרפות אדם וכו', לענן הורג את הנפש וכו', ולענן עשה חבירו טרפה עכ"ל, דעת התוס' נפלא ממוני דהרי לבבי רוצח, לא אזלין בתר האי הלהקה של חי"ט, לא ל科尔א ולא לחומרא, דכן מוכח פשוטות לשון המשניות והסוג'י בסנהדרין, וכן מבואר בפסקין הרמב"ס, דאם אמדחו הרופאים למתיה ולא קם ממתו עד שמת נהרג הרוצח, אפיק לא נמצא בו אחת מהני טרפיות המנוויות כאן, ולהיפך כל שום ממותו והולך בשוק על משענתו, דהינו משענת בריתו, אפיק עשוו את מן הטרפיות, ומת אח'ז לא נהרג הרוצח עלי', ולא עוד אלא שכבר הבאתו דברי הרמב"ס בהלי' רוצח, דאפילו הורג את הטרפה, כל שלא אמדחו הרופאים את הנרצח למתיה מכח האי טרפיות, אנו הוריגן את הרוצח, אעפ' שהרג את מי' שהי' בו אחת מה'י', ומכם'כ' טרפה שהרג דהדין כן, דאם הרופאים אמדחו לחים, נהרג אעפ' שיש בו מחייב' כי האי הלהקה רק לענן טרפות בבחמה מקובלת, ולא לשאר דיני תורה, כאשר הוכחות זאת מכמה פסקי הרמב"ס, עיין בעicker י"ד, והדבר מוכחה דלמה לא נארמה האי הלהקה ברוצה שהוא המקצוע יותר חמור, ונלמד משם על טרפות בבחמה חיה ועוף וכן מבואר בסוג'י דיבמות הנ'ל ועיין בש"ע אה' ע' סי' י"ז סע' ל"א ול"ב דאי' מעידין על מי' שדקרו'ו וייר' בו חיצים אף בעשאו טרפה, ומה שמחליך עפ' מירמא דרבא בין סיכון מלובנת לאינה מלובנת, לגבי טרפות בבחמה לא שמענו חלק זהה, ואדרבה מירמא דרא'ז לעיל דר' ח' מ' מוכח אין חילוק די' לאו דחוודה קודם לבונה הוה טרפה, אעפ' שלגביה אדם אמרין דאפשר שיחי', ועם בנחתוכו רגלו'ו קמתמה ה'כ' מ', ומה מעידין, עיין' בב"ש סקץ' ז', ועיין בה' ק"ז החת' ס' ז'יל כאן מה שתמה על הב"ח, והדבר צריד עיון, ולהע'ד הי' נראה דרכ' במים ורגלים בראים וחין עד זקנה ושיבתא, ולפע'ד הי' מושתתת דבאליה' מה'ת אשתו מותרת סמכו אס העלו מן המים רגלו' מארכובה ולמעלה, אלא דמן הסוג'י שם לא משמע חci, וצ'ע' דו'ק.

בא"ד וא"ת א"כ אמריא לא פריך נמי ולהשוב גלגולת עכ'ל בראש יוסף ז'יל מקשר דברי התוס' אלמעלה, דבלא הקדמות ריא'ש ממתני' דיק', הוה מצינן לתרץ דחסרון גלגולת הוה בכל גלגולת שנחבסה דפריך מני' בשב שמעתא דבחד אבר כחדא חשיבה, אבל עתה הקשו כיוון דמתני' היא, ה' לפרק חסרון ב글גולת בתוך בסג'ר ולא לכלו' בנחבסה שהיא שמעתא דאמורא עי'ש ולפע'ד לא הוועיל בפירישו כלום, דאפילו לא דרי'ש דחסרון בשדרה טרפה ממתני', מ"מ חסרון ב글גולת ודאי מתני' הוא דהא קטני' כדי שנintel מה'ח' וימות, אלמא דאיKa חסרון ב글גולת הממית, אבל ראי'תי במר'ס שיפ' ז'יל דזריך דרך ליקרט לקשר קושי' התוס' אשפנוי, אלא דקיצר כדרכו, וכן אבר כוונתו בתוספת ביאור משלי והוא, דבלא הקדמות ריא'ש מדייק ממתני' היינו מתרצים דלא פריך הש"ס מחסרון גלגולת מושם דהותס עם הקром קאמר, ולגביה טרפה הלא נקיית הקром לחוד טרפה, ואי' קשי' לך' דאי'ה

להאמר, דהרי רשי' זיל כתוב, וא"ת תה' לסתורא דרך שיכל נקבוה, לאו מלטה הוא, דהרי ניקבה הכללי ליכא מ"ד טרפה, וא"כ למאנ מהני הא סיינא, למאנ דלא ידע דבניקבה הכללי לית בה טרפות, הרי מצי פסול נקבה ומילא גם לסתורה הכללי ולמאן דידע דלית טרפות בניקבה, ידע גס בלקתה, הא חדא, ועוד איך יחולוק עולא אטדבר"י דאמר דח"ט נאמרו לממ"ס, לא מביע לפי מה דמשמע מותוך הסוגי וכאשר מבואר ג"כ בתוס' ד"ה הנך דאפקית בקושיתם, דלית מאן דפליג אהא מניון דח"ט דקשה אלא אפלו לפוי תירוצם דלרא"י תנא דמתני פליג היינו דוקא אמניין פלייג דאיינו מכoon, אלא פחות הויה, אבל לא דלא נאמרו פרטים כלל אלא הכללים, ולומר דעתלא קאמר דחויז מן הפרטים, נאמרו גם הני כללים, ודאי ליטתא דלמא הילכתא נאמרו הכללים אחר שפרט כל הח"ט, אלא ודאי עולא הוא עדשה הני כללים מותוך הפרטים שהיו מקובלים בידו, ומותוך דבריו שמעין דלא היה מקובל בידו הוא דרכיש, ומלשון הש"ע שכ' ח' מיני טרפות יש, יש למישמע הци, ומסתמא כן נראה לב"י, לפרש דברי הרמב"ס שכ' בפ"ה ה"ד וז"ל: "ויש שם חלאים אחרים אם יארע לה טרפה והן הלממ"ס, ושמנה מיני טרפות נאמרו למשה מסיני וכו'" על' מ"ל מדבר תחלה דחלאים הפטולים נאמרו למשה מסיני, ואח"כ כתוב עוד הפעם וח' מיני טרפות נאמרו לממ"ס, משמע דהאי סיינא דח' מינים עשינו עצמנו, שיצאו כן מותוך הטרופיות הפרטיות שנאמרו למשה מסיני והדברים סתוםים, ומה שהקשו על הרמב"ס דמאי שטרלי לב' תרי, שפסק עולוא וכרכיש, עיין לקמן נ"ד ע"א על המשנה ועל פלוגתא ד"ר"ו ר"ל, מה שכתבתי שם, ודוד"ק.

רשי' ד"ה לא תיפוק וכו' וחליף היינו חסרה ממוקם הראוי להיות, ובחליף דעורות הושט פרשי' דאין לך נקבה גדולה מזו ואבאר דרש"י סובר דhilof האנות שהוא מתולדה אין להכנס בכלל נקבה, דיל' לרשי' דחשר בתולדה סופו לינקוב וע' ב' דחרסה ריאת טרפות בפ"ע הוה, וכפי שביארנו לעיל חסרה הריאת לא בא בה בהלכה על חסרון אנות מתולדה דמצוי בחיות, ואינה טרפה אלא מכח הלכה אחרת דחשר כנטול, כמו יתר כנטול, דבלל הא הלכה דאמר ר"ה כל יתר כנטול גם חסר בכלל והכי מתחפר, כל יתר בחסר וחסר כנטול, ור"ה קיצר בלשונו, וע' ב' כן הוא אדם חסר איינו כנטול למה הי' יתר גרע מחסר, וחסרה ריאת אי אתה בא בכלל הח"ט בהלכה, מתרפרש או בחסרון בפנים לרבען או בחסר מבוזע לר"ש, וכן האי חילוף האנות דזהה בכל חסרה, איינו אלא לרבען דס"ל חסרון בפנים שם חסר, דיל' ר"ש אם הוא כנטול ביד הוה נקבה עד הסימפונות ולא בעין להכניסו בחסר, ומילא הוה לי לרשי' להכנס גם חסרה אונה בכל חסרה ריאת בפנים, אבל לר"ש דחרסה ריאת באה על חסרון שבוחז וכו' לרבען אי ס"ל דחשר מפנסים לא שמייה חסר דלא בא ההלכה כלל על חסרה הריאת, כל הטרופיות שבריאת צריכין להכנס בכלל נקבה ומטעם דחשר כנטול ומילא אيكا נקב, ואבאר באמת כן כתוב התבור'ש זיל' דכל הטרופיות בריאת בכלל ניקבה הריאת הוה, אבל בחליף עורות הושט גם רשי' מוכರח לומר דבכל נקה"וו הוא דהרי בושט אין לנו הלכה על חסר רק אינקב, אבל מה דקשי לי טובא הוא דכפי מה שכ' רשי' דזהה כנטולן ממוקמן משמע דרש"י מפרש דהאי חילוף העורות בתולדה הוא ולא מחמת חולין נשנתנה מראיתן, וא"כ קשה מנין לרובה טרפות דhilof בשוט שאינו דומה לחילוף דאונות בריאת, דשם שפיר מיצין למימרAdam נמציא רק תרתי בימין ע"ג דאيكا חסרון ובשמאל תלטא אין זה השלמה אלא חשבין דבימין אيكا חסרון ובשמאל אيكا יתר, וחסר יתר כנטול דמי טרפה, משא"כ בשוט דעתלא קשר עור אחת כשר, א"כ חילוף העורות משום מה נתrief, הן אמת דלפי ההסביר של' גם בריאת

ומים, דהרי הידועה לכל, א"א להכחיש, אלא שכ' דכך היה הלכה לממ"ס, דכל שונית ביד טרפה, גם חסר או יתר טרפה, עי"ש, אמרו מעתה, איך אפשר דבתווך הח"ט ATA תא חסרה אונה כיון דלאה הי' צריך הלכה מיוחדת, דחשר כנטול, ועל ניטל ביד הלא א"צ בריאה, כיון דנקב בעלמא פסול בה, אבל הרמב"ס לשיטות לא ס"ל כנ"ל דהרי כתוב דבכ"מ שניינו ניטול, חסר בתולדה שר, ולידי"י גם יתר כנטול אינו מכח הלכה מיוחדת, אלא כמו דחשר טרפה לאו מצד דחשר כנטול, אלא שהוא טרפה בעצם ה"ה יתר כו, ולידי"י ל"ק לי' והוא אנו רואין דבון יתר ובין חסר חין הון, דהרי גם בנקובים כן אנו רואין שחין ומ"מ אתה ההלכה שבכל טרופיות הון, ולכן שפיר מציין מפרש דחסרה אונה בכל ח"ט נאמרה, ולא חש להא דלא מתרץ הגמ' כן, כדרך בהרבה מקומות.

אבל דע דהא דפרק הש"ס מחרותא קשה טובא דהא ע"כ בכלל חסרה או נקבה היא, וכmesh'כ רשי' בסוף הסוגי' דכל טרופיות הריאת בכלל חסרה או ניקבה נינהו, והרמב"ס מנה חרותא בכלל חסרה, ותדע דעולה רק ח' מיני טרופיות מנה ואין חרותא בכלל, ולא ראייתי מי שהרגיש בזה, אבל מה שנלפע' דהוא דלקמן נ"ה ע"ב מiotiy עובדא דרבב"ח שאיל בב' מדרשא, ואמרי לי' דיש לחרותא בדיקה אי בידי שמים או בידי אדם היא ע"י מים פושרים, וכתוב שם הר"ז זל' דהאי בדיקה רק בספק אי ב"יש או ב"יא, אבל בודאי ב"יש לא צריכא בדיקה, ובודאי ב"יא לא מהני בדיקה, דעתלו הדירה בריא, לא יצאה מכל טרפה וב"יא טרפה ע"כ דהלהקה כך הייתה, דתנא סתם חרותא ב"יש כשרה וב"יא טרפה ע"כ דהלהקה כך הייתה, וכלן אין בידנו להקל אפילו הדירה בריא, כמו בכל ודאי טרפות דלא מרווחי בודאי הדירה בריא, וא"כ ע"כ הוא טרפות בפ"ע כמו דרושא שכתבו התוס' לעיל דלא מטעם סופו לינקוב או לחסור, וכאשר כתבנו שם בפי' דבריהם, כן אתה הלכה על חרותא ב"יא, כי כל מה שאנו מטריפין מושום דסופו לינקוב, ודאי ה"י מהני שהיה י"ב חדש אם ה"י במציאות לידע שנעשה כן קודם י"ב חדש, דכל שלא בא הלהקה בפירוש אלא דאן אמרין דסופה להיות כך, אם חזין דלא כן הוא, למה נטרף אותו, ומmesh'כ הכא דאייכא חרותא דהדרה בריא וחרותא דלא הדירה, והאי ב"יש וב"יא אין הלכה, אלא סימנא בעלמא הוא, כל שאנו רואין ע"י פושרים דהדרה בריא, מה לי ב"יש או ב"יא, זה בורר, ולכן חרותא איינו ע"ש סופה טרפה אלא הוא טרפה גמורה אם היא ב"יא, כי כן אתה הלהקה, ועלא דלא מה זאת למן טרפות כמו דרושא באמת ל"ל דחרותא היא חד מחי"ט דאתו מלהלה, אלא דהוא כמו לocketה דרכיש, ומה דלא קאמר לאפוקי חרותא, מושום דודאי אמתני לא פליג אלא דס"ל דהוא בכלל חסרה כmesh'כ הרמב"ס, אבל הש"ס מדיק מדלא קטני במשנה חרותא שהדרה במים פושרים כשרה, אלא קטני חרותא ב"יש כשרה, ובברירתא קטני דב"יא טרפה, ע"כ דהלהקה כך הייתה, ולא מצד סופה להתחסר אלא, מושום דעתקה שם טרפות בפ"ע המה, ודוד"ק.

ד"ה סימנים שנדללו ברובן וכו' שנתפזרדו זה מזה, ויש לי ראי' להאי פירושא דאי כריש' האי תרתי נינהו חד בושט וחד בקנה, ואייכא ח' שמעותתא, ולא שב, ודוד"ק.

ד"ה א"ש נערקה צלע מעיקרה, עיין מה שכתבתי על דבריהם שבכאן, لكمן דף נ"ב ע"א ודוד"ק.

ד"ג מג' ע"א גמר' אמר עלא ח' מיני טרפות נאמרו למשה מסיני וכו', לאפוקי לסתורא דרכיש ב"פ, ויש להעיר למאי הילכתא נאמרו בסיני הני סימנים של ד"ג חנ'ק נפ"ש, וראיתי ק"ז צ"ל בחודשו נתעורר בזה, וכ' דהני סימנים נאמרו לאפוקי דרכיש, וכן נרא דסוער הפלטי שהבאתי לעיל, אבל במחכ'ת דבר זה לא ניתן

טרופה אע"פ שחזר להקשרו, והוה זאת כמו ודאי טרפה דלא מהני שהיה י"ב חדש, אע"ג זאת מורה שנתרפה המכחה ולא ישטור לעולם מ"מ כיון דשם טרפה היתה עליה פ"א, אינה יוצא שם זה לעולם ודוק.

תנוס' ד"ה והוא ארי' הלכה כסותם משנה אע"ג דסיפה דאלן כשרות מסיע לוי וכוי עד סה"ד, והקשו המהרש"א ומרח"ם שיר "יל מהא דלעיל דאר"י הלכה כריבי', והא למה לי כיון דסתם התנאה ניקבה המרה, ותרצו כיון דרבים פלייג עלי', לא ארי' הלכה כסותם משנה והנה דבר זה בפלוגתת רשי' ותוס' שנוי לקמן נ"ה ע"ב, במה דאמר בלשון יחיד אני שונא אותה דרש"י פי' ייחידי היא דמשמעו דאת' ייחיד ולדעת התוס' הפריש דגוזס במשנה עצמה דברי ר"ש, אבל כל שסתם רב' כדברי יחיד אף ברבים חולקים הלכה כסותם, דהרי ת"ק דר"ש שם סתמא איתתר וסתם סתמא רבים הם, וגם הכא רך סתמא איתתר ת"ק דריב"י בברייתא, ורק ר' לוי' המהרש"א רבים דאיין לומר מושם דר"י אמר, מיי אהדרו לי חבריה לריבי', מוכח דרבים נינחו דהרי ר"ג גופא רך מכח האי ברייתא ידע דפליגנו, ותדע דכו הוא Adams אמר דר"י ידע מקבלה דרבים היו החולקין על ריבי', ממש'ה החצרך לקבוע הלכה כמותו היל' צrisk להקדמים האי מימרא דמאי אהדרו לי וכוי ואח"כ לקבוע הלכה כמותו.

ועוד קשה טובא דאייך שנה משנה דברי יחיד כל דהנה לקמן נ"ו ע"ב קתני במשנה דלו' כשרות בעוף ר"יא אם ניטל הנוצה פסולה וככתבו שם התוס' ד"ה אייבע להו,-DD ברייח' ייחיד ומה כתוב שם הר"ן דאל"כ הו"ל למיתני' במשנה דא"ט בעוף ולא אבל' כשרות, וכן תראה בגלודה דקתני' במשנה דלו' כשרות בבהמה, ר"מ מכשיר וחכמים פולסים ולא קתני' ל' בא"ט מושם דר"מ פליג ומיכשר, ובמשנה דא"ט לאמנה, אלא מה דהוה ד"ה בלי חולק, ואני' דיש פלוגתת מרובה בזה הכלל, ויש מזה ראי' נפלאה למה ש' הרמב"ם בהלכ' ממרמים דעת הללמ"ס לא נמצא פלוגתא ועיין מה ש' בתקדמתה שליל בענין זה, יה' איק' שיחי', עכ"פ חזון דהתנא נשמר למנות בהאי משנה דא"ט דבר דתלוי בפלוגתת דמה"ט לא קתני' בה ברמה שנחתכו גלילה והגלווה רק כוללם בזה הכלל וכן לא קתני' ניטל הנוצה בא"ט בעוף, אפי' לשיטת הסוברים דהיל'ו כגולודה בבהמה עיין לקמן וא"כ קשה טובא איק' קתני' ניקבה מרעה כייחידה, אבל ראה זה החדש דהאי ניקבה המכחה קתני' בין קביה לדקון ומקומה היתה לעיל מינ'י אחר ניטל הכלב והלא דבר הוא, וכן אין ספק אצלי כי בסוד המשנה באמת לא היתה שינוי' מרעה, אלא לאחר אמר ר' דהלהה כריבי' הכנסותו ושלא במקומו כדי לידע שהוא תופת, ומה שאמר בגמ' לעיל אפיק מרעה ועיל חרותא, לאו אליבא תדברי' דזוקא אומר כן, אבל גם לדידן ולמסקנא צריכין למימר הכי דמורה יחידי היא, ואפי' ס"ל לרבי כוות', היה מרובה טרפות זו בזה הכלל, כי דבר התלוי בפלוגתת להכנס בתוך ה"ח טרפות אם לא שנאמר דחרותא בכלל ריאה שניקבה היא ולעיל הראתי כי יש בזה פלוגתא.

ומעתה שמע נא דבר נפלא דהנה הרשב"א ז"ל כתוב דטרפות הכלב אינו אלא מושם דסוף המרה לינטול, ולכן בעין כיitz במקומות מרעה, והוא לאכאר' תנמא רבתא, א"כ מאן דפליג אריבי' ומיכשר ניקבה המרה, גם טרפות בכבד לית' לי' והוא דבר שא"א לקובלו, דא"כ למה לא פלייג גם בכבד, אבל עכ' כוונות הרשב"א דמאן דפושל בכבד אפי' נשתיר ת"מ ע"ד דאיכא כיitz במקומות מרעה הוא דסובר דהאי שיור דכיזית במקומות מרעה, מושם הגנה דמורה בעין אבל بلا נשתיר כלום ודאי דאיכא טרפות בכבד בפ"ע

בתלתא בימינו וארבע בשמאל הי' כשר דליך כאן שם חסר אלא שם חליף וחילוף לא שמענו מהלהה דמטרף, כי רק ח' מיני טרפיות יש, ויש באמת זה פלוגתא אולם מדברי הרא"ש ז"ל מוכח דבושט משום לקותא וחולי' קתני' עלה וא' שפיר הוה בכל נקב ככל בשර ש佗פה גרדו, אלא מסתמא לרשי' לא ניחא לי' בזה משום דשינוי מראה לחוד אינו פסול רק בקרים הריאה בלבד ולא בשאר אברים כמבעור בי"ד סי' י' באחרונים שם דבעין דוקא לקותא ממש אבל שניי' מראה לחוד שר, אולם לדעת הרא"ש י"ל דבשני עורות ושניהם נשתנה מראיתן גרע טפי, וצ"ע ודוק.

ד"ה והוא ארי' הלכה כסותם משנה, והוא נמי סתמא היא ומאי אלמא דסיפה מרישה עכ"ל ועיין מה שנדחקו התוס' לפרש קושי' הגמר' והנה הריבי"ז ז' גרס גם באידך מתני' ונשתיר ממנה כ"ש, וצל' דלקמן דף מ"ו גרס דפרק מבריתא והתני' כאית, וכן כתוב הראש יוסף במשנה לעיל ד"ה בא"ד ניטל הכלב, אלא דקשה להגיה בgeom' וגם לא סגי בהאי הגהה דתנן' תמורת דתנן' דבגמ' הци איתי' ניטלה הכלב וכו' הא נשתיר הימנה כלום כשרה וכוי' ואי' דתנן' במשנה דלו' כשרות בפירוש דנשתיר כ"ש כשרה לא בעי לדיקא זאת, ולא עוד אלא דכל השקליל וטורי' הי' ללהעמיד שם על המשנה דלו' כשרות בדבשior כ"ש סגי, אבל לפ"ע' נראה דלקמן מתרץ הא ר' חייא והא ר' בר רב' וכוי' וקשה וכי רב' היה סותם מושניות ע"פ תלמידו ובנו דר"ח תלמידו הי' ור' ש' בנו הי', אלא ודאי דהכי פירושו דרש"ר הי' שונה במשנה דלו' כשרות ונשתיר ממנה כ"ש כדי שלא יסתורו הסתומות ור' ח' הימיר ומגיה ונשתיר ממנה בזית, ולכן הריבי"ז הביא המשנה כמו שנאה רש"ר, דמסתבר יותר לגרוסן כן כדי שלא יסתורו המשניות האחדדי אבל להלכה פסקין כר'ח דמחמיר, ולכן כאן פריך על ר' יוחנן דאית ל' הלכה כסותם, איק' נקבע ההלכה כר'ח המגיה במשנה השינוי' כדי לסתור המשנה הראשונה, ודוק.

ד"ה בקורבן פסול hei ס"ל מושם שהמאכל מתאש שם, ומחללו ונכנס בנקב וכו' רצה בזה ליתן טעם לאסור בקורבן יותר מבושט אלא דא"כ מה פריך לע' אדרבה ושת דأكلה בי' וכו' אבל קורבן מינח נייח כדקאי קאי, והוא בקורבן לאו מטעם דזימן מתרמי אהודי פסליין, אלא מושם דהמאכל מתחחל וויאצא באכלsson, ויל' בדוחק ודוק.

ד"ה אינו קרום ואם ניקב ונסתם וכו' אינה מתקיימת וכו', דהאי סתימה מעיקרה הוא עכ"ל, עיי' בראש' יוסף ז' לשובין מדברי רשי' דטעמא דלא מהני סתימה דלאח' ז' מושם לכל שם טרפה עלייה פ"א, שוב אינה חוזרת להכשרה, אע"פ שנתרפה המכחה וע' מביא יש מי שסובר והוא הרא"ש ז' בל' בשמעtan, דטעמא מושם דספסו לסתור הקром. ולכאר' איה מצא ברשי' דלא סובר כן דהיא בתחלת דבריו כתוב ג"כ דאיתנה מתקיימת, וממה דמסיים דההיא סתימה דמעיקרה היא ולא אמר דהאי סתימה מתקיימת, אין להוכיח דאפשר דרש"י טעמא אמר, מושם דהיא מעיקרה לנו מתקיימת, ואולי מושם דאי רשי' כרא"ש ס"ל דספסו לפסק, לא הי' לי' להביא כל הני סתימות של דופן וכבד וחולחות, ולחקל ביןיהם דPsi שמתה דהס' דתמיות שלא יטלו מושם כל זמן שהבהמה חי, אבל אם אמר דגס קרום שעלה מה' מתקיימים לעולם, שפיר כתוב רשי' לחلك ביןיהם דתמתם מעולם לא הוה שטרפה על האי מכמה שא"כ בקרים שעלה מחמת מהכה ויש להביא ראי' לדעת רשי' ודלא קרא"ש, מהוא דאמורין כאן בוושט ניקב א' שלכני' ז' טרפה מושם דזימן מניהדי' בהדי' הדדי' ומה בכ' כיון דאי' זה אלא לרוגאים אחדים ואח' כחוירן למקמן, הרי כאן סתימה המתקיימת לעולם, אלא ודאי כל שפעם אחת שם נקב על הושט, שוב לא יצא שם

בשבך קוץ בלא בדיקה, שהוא דומה ממש לודאי דרושא, והוא תימא רבתא.

ועתה נראה, איך מתרפץ כמי חומר השקיל וטרוי' לדעת רשי' אם נפרש הרoria נטרפה, הנה הא דס' לרשוי' דלגבוי נקב נמי אין לישט בדיקה מבחו', נראה דעתמי' הוא, כמו דס' לבודאי דרושא דלא מהני בדיקה, עיין ל�מן נג' ע"ב דהתוא' מסבירים דדעת רשי', בעמיס מאדיס הבשר ואינו יכול לסייע על הבדיקה, ורק בספק דרושא סמכין משום דאיכא עען ס"ס שמא לא דרס כלל, ואת' לדרס, שמא יפה בדקין, וליכא רושם הארס בשבר ובسمינט, וסמכין אבדיקה קלישטא, וא"כ ה"ג בממסמס קווע' דמא דלעיל, ס"ל כיוון דהאי הוה כודאי דרושא דהרי צוארו נקרו מן הקוצים, וציריך בדיקה אלימתא להוציא מספק שמא ניקב הוושט, لكن לא מהני בדיקת חז', דשמא נכנס טפת דם בתוך הנקב ואינו ניכר, וכמוש'כ רשי' זיל לעיל, ולפ"ז אומר אני דלמא' דלא חיישין לספק דרושא, מודה רשי' דמהני בדיקה לודאי דרושא, דכל שלא הייש לספק דרושא, הוא מטעם דמקמין בהמה אחזקת שרוט, מילא גם בודאי דרושא, חז' החזקת שרוט כ"כ, דמהני גם בדיקה קלישטא, ובזה מיושב קושי' התוו' ל�מן, שהקשו על רשי' מרבי דס' ל' א"ח לספק דרושא, ואחר שזכה לשל"ס ווילנא מצאת בגהגות מלא הרועים, שתמנה על התווע' שלא נחטו זהה דרשוי' מידה למ"ד דאין חוששי לספק דרושא דיש בדיקה לודאי דרושא, וננהANTI מאד, וכעפ' יוצא מואה דלהאי מ"ד דאין חוששי לספק דרושא, ה"ה דגム בממסמס קווע' דמא יש לו בדיקה לושט משום נקב, וסמכין אבדיקה קלישטא, ולא חיישין שמא נכנס דם בתוך הנקב, אבל ישיב לו קוץ בשוט הוה מקום לומר גרען דהא כאן אייכא תרתי, שמא נסתם הנקב ע"י דם, ולא בדיקה מעלייה היא, וא"ת דלא, אבל שמא נקוב היה ונטרפה, וכן קאמר עלא דלשםא בישב קוץ בשוט, דמהני הבדיקה כמו' קוץ בדיקה ודז'ק.

ע"ש גמר' ומ"ש מספק דרושא, מקשין האחוריים לדעת הרמב"ם, דרושא מפורש בקרא, אבל החמירו בה בספק דרושא, והשמ' ח' והפלתי זיל תירצ'ו דנקה'ו דלרבנן'ס הוה נבלה מחיים, נמי כמפורש בקרא הוה, וחמור כדראשה, עיין בח' ק"ז זיל, וכל דבריו במחכת' דברי תימא הם, כי מה שכולל נקה'ו עס ניטול הירך וגיסטרא, דהמה נבלות אף כשרכו הוא טעות דמווח, דהרי ליכא מי שיאמר דבנkeh'ו מטמא מחיים, וגם יתר הדברים שכטב, אין מובנים, אבל הדבר פשות ומבואר אצלנו לעיל, דנקה'ו הוה פסול שחיטה, ויש בו מלוקת באכילת הבשר אחר השחיטה, ומטמא כנבלה אחר השחיטה, וכך פשיטה דחמור כדראשה, ודרושא שAKER אצל הרמב"ם מפורש בקרא, צרך ביאור רחב, איך מפורש מה היא הדרישה, ומוקם שפסול בו הדרושא, עיין בה בפתחה עיקר י"ד ודז'ק.

תונס' דה' קסביר עלא א"ח לספק דרושא וכו' וא"ת ואמאי, נימא נשחתה הותרה וכו' והכא נמי כי נשחתה, נעמידנה בחזקת מה שהיתה קודם שנולד בה ספק דרושא וכו' עכ' הפלתי זיל רצה לחדר השתוא' רך אספק דרושא קא קשי' להו, אבל אישב לו קוץ בשוט לא, משום דכאן לא שייך נשחתה הותרה, דהוה ספק בשחיטה, וכבר תפסו עלי', דהתוא' יבמות בפירוש כתבו גם בשוט

ולכ"ע, וא"כ באמת ליכא סתירה בין המשניות דבמשנתנו פ"ט דלא כתני רק טרפיות דלית בהו פלוגתא, כתני דוקא לא נשתייר כלום דזאת ד"ה, וمرة לא נשנית בייסוד המשנה כנ"ל, אבל במשנה דאלו כשרות שפיר כתני ונשטייר כזית דוקא משום דהרי פסקינו כריבב', דניקבה המרה טרפה, ומילא אם לא נשתייר כזית בכבד במקום מרה, טרפה מצד המרה ולא מצד הכבד, ולכן הני תרתי דר"י דקבע הלכה כריבב' במרה, וכן בכבד עד דאית ב' כזאת מיש שיכי אהדי והוא נקודה נפלאה, ע"ג דחשקל וטרוי' דגמור' לא נחות לה.

ומעתה אומר אני דליך' ר' לרמב"ם זיל, דלא גרסו במשנה דלקמן כוית אלא כ"ש, גם ניקבה המרה אין לגרוס ומאן דחויסי מרה במשנה, הגיה ג' כ' כזית במשנה דאלו כשרות ועיין עוד שם, מה שכתבתי בזה ודז'ק.

ע"ב גמר' האי ספק דרושא וכו', עיין מה שכתבתי בפלוגת רשי' ותוס' זהה, דעל דף כ"ח.

ע"ש גמר' אמר עלא יש לה קוץ בשוט אין חשין שמא הבריא, רשי' זיל הביא שני פירושים בהאי לשון הבריא, א') שהוא לשון נטרפה, ב') שהוא ניקב מלוון וברא אותו בחרבותם, עיין באחרונים דנקותא רבתא איכא לדינא, בין הני שני פירושים, והנה על קושי' הגמ' ומ"ש מספק דרושא כתוב רשי' דהכא בשוט א"א למידקי' דנקב משחו בעור החיצון לא מיניכר, והוא לא כאר' כפי' שני, ולבסוף בד"ה חיישין כתוב, שמא ב' עורות נקבו והבריא החיצון והוא כפי' ראשון, ואיך מרכיב רשי' אטררי רכשי, עיין מהרמ' ל' מה שנדחק בזה, ולא עוד, אלא דרשוי' הלא סובר, דגס לעגון נקב אין לשוט בדיקה בחיצון, וא"כ למה לי' למימר דחיישין לשמא נטרפה, כיוון דאיכא למחיש שעידי' נקב בפנינו ואינו ניכר.

והנלפע' דבביאור השיטות הוא, דהנה הרא"ש זיל כי זיל מ"ש מספק דרושא פרשי' וכו', והכא לא אפשר למידקי' דנקב משחו בעור החיצון לא מיניכר, רשי' לטעמי' וכו' ולמאי דפרישית דדוקא אדומית של ארס אינו ניכר, אבל נקב מיניכר ב', פריך הци, ומ"ש מספק דרושא דמצרכין בדיקה, והכא קאמר עלא אין חשין, דמשמע דאפיילו בדיקה לא בעיא' עכ' הלא, ונפלאתי מאד, דאייך אפשר שלא ליבעי בדיקה חוכם הוכח דכל היכי דאיכא بكل לבורי וודאי מברינו, אפילו א"ח לספק דרושא, דשאני התם, דאיכא טרחא גודלה לבדוק מכפה דמווח ועד אטמא, אבל הכא מהיכי תיתי לא נבדק נגד הקוץ התחוב, שוב מצאתה דהרא' יוס' ג' כ' קמתמה על פי' זה, ולא מצא מענה לישבו, אולם לפע"ד נראה דכוננות הרא"ש הוא, דאין חשין משמע דמעיקר הדין א"צ לבדוק, וכך בנאבד بلا בדיקה כשר, אבל ודי מודה דכל שהוא לפנינו דצריך לברר, אבל פריך ומ"ש מספק דרושא דשם הבדיקה מעכבה גם בדיעבד, ומה שנדחק הרא"ש לפרש כן, ולא מפרש דאין חשין דקאמיר עלא, הינו לאחר שבדק ולא מצא נקב מעבר השני, דאין חשין שמא נטרפה, מושם דא"כ מה פריך ומ"ש מספק דרושא, דשאני ושאני, דהרי הכא נמצא הושט שלם, ומהיכי תיתי ניחוש להבריא נטרפה, כיוון דאיכא חזקה דכמו שהוא שלם עטה לפנינו כן ה' מאז, אבל בספק דרושא הרי חשין שע"י הדרושא עטה הוא דרושא לפנינו, אם נבדק, וכך לא מאן דס' דיש לנקב בדיקה מבחו', מוכרכין לפרש דאין חשין דקאמיר עלא, א"ח דעתה נקב לפנינו, נינוי דלכתחלה כיוון דאיכא לבורי מברינו, אבל בנאבד بلا בדיקה כשר, אבל אי קשי' הא קשי' ה' הא יש בז' בשוט דומה לודאי דרושא, ונינוי דגס לודאי דרושא מושם מותרצ' הש"ס דלעולא א"ח לספק דרושא, סכ"ס איך נכשיר מה מותרצ' הש"ס דלעולא

דכשיותו הוו, והן הנקודות שנאמרו למשה מסיני, ומקום הניחו- לי להתגדר בו בס"ד ודוק".

ד"ה שני הtems דאיתחזק איסורה, ובחתיכה אחת ספק חלב ספק שמן, וא"ג דלא איתחזק איסורה, לא איתחזק נמי התירא, אבל הכא מעיקרא היה החזקה בחזקת כשרה, עכ"ל והנה כפי הנראה לא גרסו התוס' „הטם איתחזק איסורה הכא לא איתחזק איסורה“adam כנירסא זו, קשה להמה לא אמר הכא איתחזק התירא, כדי שלא יקשה לנו מחתיכה אחת וכן נראה דלא גרסו כן, מדרגרסו „שאני התם“ דלשות זה לא סובל הא סייפה, „הכא לא איתחזק איסורה“ כמוון ולכן שפיר כתבו דוח"ס לא הקשהתו מחתיכה אחת, משום DID ערך דהכא אכן להפוך חזקת כשרות, אבל לירשת יש רשי"י דקאמר בפירוש „הכא לא איתחזק איסורה“ לכאו' קשה לא דיא בזה, דהא גם בלא איתחזק איסורה כמו בחתיכה אחת נמי אסור, והולול הכא איתחזק התירא, והנעלע"ד דלאכאר' יש לתמונה טובא על המשך שבגמ' דלמה לי' להקשות משתית חתיכות, דאין דומין כלל להא ספק נקה"יוו, ולא פריך מחתיכה אחת דדומה ממש לספק בשוט דבשניות על חדא חתיכה דינין, אם כשרה או אסורה, והוא תימא רבתא בעני, ולכן נראה לפע"ד דעת' המשך ידע דהכא אכן חזקת היתר מכח חזקת כשרות דבמהה, ולכן לא קשה מחתיכה ספק חלב דאסורה, דהתמס ליכא שום חזקה להכריע את הספק, אבל הקשה משתית חתיכות שאכל אחת מהנה וחיבע עליה אשם תלוי, ע"ז קשה לו ניחו דודאי אסור לאכול אפילו באחת, אם מוטלת בספק, אבל לחיבע קרבן הלא אכן חזקת פטור דגברא, שמעיד דכמו שקדום האכילה, לא נתחייב בקרבו, כך גם עתה אחר האכילה, כי חזקת פטור שלו, יכירע הספק דاقل את של היתר, ואי דاشם תלוי על הספק בא נילוף מינני חזקה בשום מקום לא יכירע את הספק, ונארס גם ספק קוז בשות איתחזק שאסור לאכול אף אחד מהנה, ולכן א"א יכירע חזקת פטור שלו, מה שכבר איתחזק ה"י מקודם שאסור לאכלו, אבל הכא בספק קוז, על זה אנו דינין אם לאסור או לא, וכיון דאיכח חזקת כשרות לא אסרין והא דבחתיכה אחת לא מתחייב אשם תלוי, גזה"כ הוא דבעין דוקא אייקבע איסורה משתית חתיכות, כן נראה לי נכו בפשט הסוגי ודוק".

ע"ש גמר' אמר מ"ר דרבינו, מותבינה תיובתא לפני סנאיה דברא, לעולם הלכתא כדורי ב"ה וכוי' תמייה לי דבלא האי Tosfot נמי קשה דපילו מצין לעשות כתרי חומרא DSTARI אהדי וכמו שבאמת אנו עושים דازלין בDAORIYATA, הכא לחומרא והכא לחומרא, עין בדיבור שאח"ז, אבל הכא הרי שרי בין לר' ובין לשימושם ממי' כמש"א בגמ', והנעלע"ד דבר לא קאמר רק תורבץ החושט במסחו, ובעל המימרא הוא דמדייק דהיה מקום שחיטה, אבל אין מזה הכרע, אפשר לומר דלאו מקום שחיטה הוא, ומ"מ במשחו כמו למיטה מקום שישעיר דהא"ג דהוה במשחו כשרар בני מעיים, מ"מ קאמר בגמ' דבקרים קשחת ופסולה, וכך באמת כן מסיק לבסוף דתורבץ במסחו ואני מקום שחיטה, אבל שימוש דאמר ברובא פשיטה דלאו מקום שחיטה הוא כמובן, ומעטה סבר האי מקשן דעתמא דברא ה"י דמסופק בדברי רב דקאמר במסחו, אי הוה בכלל ושת לשחיטה, ולכן טרף לי' וא"ג דאיכח ס"ס שמא הלהכה כמשמעותו וזה ליכא כאן טרופות כלל, ואפילו אי הלהכה כרב אפשר דהוה מקום שחיטה אפשרי מאן דס"ל דלא מהני ס"ס במקומות חזקת איסור, בספקא דידייא ודאי מהני, דלא שיק חזקה

דשיכח יותר לאיסור מלහיתר, וכבר ביארנו דשיכת התוס' הוא דנקה"ו אין בו אלא טרפות בעלמא, והחו"ד וכק"ז ז"ל בלבד השיגו עליי, דאפשרו לדעת הרמב"ם דנקה"ו נבלה, מ"מ שיק לאוקמי אוחזקה שהיתה רואי' לשחיטה, ואני ביארתי בפ"ק בסוגי' דחזקה ורוב דפלו בא רשי"י ותוס' עי"ש.

ובגוף העניין אי בוגולד ריעותא מהים מוקמינן אוחזקת כשרות DATATI מכח רובא, פליגו בזאת הרמ"א וחכמי קראקא מבואר ביו"ד סי' ל' והתבש' פ"ב דרוב נשים בתולות נשאת והנשאת בתולות יש של קול, וזה הויל ואין להם מים במוחו, וזה הויל ואיתה להם במוחו כשרות, ולכשרות אין להם מים במוחו, וזה הויל ואיתה להם במוחו יצאה מכל רוב הcessות, ויפה דחה החוו"ד סי' נ' ראי' או, דהתמס איכא רובא נגד רובא המתנדגות אהדי, דכמו דרוב נשים בתולות נשאות בן הרוב דאן להם קול לאו בתולות נשאות, אבל הכא מאן יימרו דרוב דאית להו מים במוחו אינס כשרות, ואני מצאתי ראי' מוכרתת נגד הרמ"א וכחכמי קראקא, והוא מגמ' ריש פ' שור שנח, דפליגו שם רב ושמואל במקור שור לחברו ונמצא נגן אי איזלינו במנון בתר רובא דלרדייא איזנו, ופריך שם ומחזיא אונן, אי האי גברא זבון לרדייא הוא או גברא דזבון לשחיטה, ומשמי לא צריכא בגברא זבון להא ולהא, וכ' שם הרא"ש ז"ל וצ"ל: „ומוקי פלוגתא באדם שקוונה לשחיטה ולהרישה וכו' וכיוון זבון להכי ולהכח, לייכא למיקם עלי' דמלטה לפיה מנהג הקונה, וסביר רב דזולין בתר רובא, וא"ג דזה האיש קונה זהה כמו זהה, מ"מ כיוון דרובא דעלמא מסיעי לרדייא מכריע דעת הקונה לצד זהה" עכ"ל הזהב, ולכאור' איינו מובן כיוון דאן על האי גברא דינין, והוא קונה להם כמו זהה, דיש לו שדות וגם בית המטבחים, וא"א למיקם עלייה, לאיזה מהם קזבון יותר, מה מהני רובא דעלמא להכריע דעת הקונה להזה, ורובא דעלמא שיצא מרובא דעלמא כיוון שקוונה נמי לשחיטה, ורובה דעלמא קונה רק לרדייא, אבל הדבר מותבאר היטיב עפ"י מה שכתבו התוס' לעיל כח"כ ע"ב ד"ה בידיים א"א לצמצם, דכל דבר שאין האדם מצמצם בכוונה, ממילא הוא איינו מצמצם, דבידיים שמים לא שכיח כל שיתרמי הצמצום, עי"ש ולכן בכל הני ספקות שאנו אומרים דספק השקל הוו, אין הכוונה דבצמצום הוא מחזה ע"מ, דזה פשיטה דליתא אלא ודאי איקא רוב לצד אחד, אבל כיוון דאן לא ידעין לאיזה צד נוטה הרוב קרי לי' ספק השקל, למשל מחזה זקרים ומהצה נקבות, פשיטה לנו דאיינו מצמצם דכל בידיים א"א לצמצם, ר"ל דרוב פעמים איינו מצמצם. וא"כ האי רוב מעיד דאייכא ע"כ רובא לצד אחד או לאקרים או לנקבות, ולא מחזה ע"מ במצמצם, ומ"מ קרי לי' מחזה ע"מ משום האי ספק גופה, דלא ידעין לאיזה צד נוטה הרוב, אמרו מעתה האי איקא רובא דעלמא, שפיר מכריע האי רובא דעלמא את ספקתנו שאנו מסופקים לאיזה צד נוטה הרוב בהאי נידון שאנו דינין, ואתה הם דברי הרא"ש ז"ל, דנייה דהאי גברא איזן להא ולהא, וא"א למיקם עלי' לאיזה צד זבון יותר, אבל זאת פשיטה לנו דאייכא רוב לאיזה צד, כי לומר דקונה במצמצם מחזה לשחיטה ומהצה להרישה, הלא א"א לצמצם וכפי' התוס' דהרוב אומר דאייכא ריבוי מצמצם וכיוון דሞרכחים לומר דאייכא רוב לאיזה צד, מסתבר לומר דרובא דעלמא מכריע ספק זה לצד רובא דעלמא, והרי תראה דהאי הכרעה הוא רוב גמור או פילו להוציא עליו ממוון, לרבות דזול גם במונון בתר רובא מכש"כ דמהני באיסור ליזיל בתראי' וא"כ בכל ריעותא מהים כמו במוחו, אמרת הדבר דיצהה מרוב הנסיבות כשרות, דאן להם מים במוחו, אבל כיוון דספק הוה אי הני שיש להם מים במוחו שיטות או טרופות הוה, ופשיטה לנו דאייכא רוב לצד אחד ולא מע"מ במצמצם, א"כ רוב בהמות כשרות דעלמא מכריע האי ספק לצד רוב בהמות דעלמא,

כן, דהרי אנו מוחמירים בדאוריותא, במקומות שאין כאן הכרעה, אבל הכוונה הרוצה להכריע כב"ש, והוא בר היכי להכריע, ואז לא עבי לחוש על ב"ה הרבים מפני שرك לדורו מהני הכרעת הרבים, אבלدور הבא אחריהם יכול לסתור הכרעתם, כי אין לך כאן אלא שבימייך, ואיןدور זה משועבד לדור שלפניו וכਮבוואר במתנה נ"ד עדויות פ"א משנה ה' ולמה מצירין דברי יחיד בין המרובים, הוайл ואין להכה אלא כמרובים, שאם יראה בי"ד את דברי היחיד ויסמוך לעלי' וכו', ועיין בפי הראב"ד שם שכי' שיקול בי"ד האחורי לקבוע הלכה כדברי היחיד שבודדות הקודמים, כמו שמצינן באמוראים אחריםinos, שהם קבעו הלכה כיחידים הראשונים בכמה מקומות ואע"פ שהמרובים חולקים עליהם, ואם לא שמצאו דברי היחיד הראשון לא היו יוכלים האחרון, לדחות דברי הראשונים מדעת עצמן, לפי שאין בי"ד יכול לבטל וכו' עכ"ל, ולפי דברי הראב"ד לא הי' צריכין להתוטס', דחbarek יצא נגד הסברא דמחודדין טפי, אלא דחbarek יצא לקבוע הלכה כב"ה, גם לדורות הבאים, שלא יבא מי שיכירע נגד ב"ה, ויתלה את עצמו על ב"ה המועטinos, אבל גוף דברי הראב"ד נפלאים ממיין, אדם אין בי"ד יכול לבטל דברי היב"ד שקדמו להם בזמן, מה תחת הא夷יחיד או מיעוט החולקים, שנסמכו עליהם לבטל דברי בי"ד שגדול בחכמה ובמנין, אבל באמצעות הרמב"ם חולק ע"ז, וכו' בפ"ב ממරומי, דעת דרשנות המקראות, יכול גם בי"ד קטן לחלוק על בי"ד הגadol ממנו שי' לפניו בזמן, כי על זה נאמר אל השפט אשר יהיו בימייך, ורק בתקנות וגוזרות אמרו, דיין בי"ד יכול לבטל וכו', ועיין בכ"מ ועיין היטיב בהקדמה של אריקות דברים זהה ודוו"ק.

ד"ה והא יאיכה עיקור סימנים, לפי היק' דבעיקור סימנים הוה טרפה, תימא דהיכי פשיטה לי' דזהה טרפה וכו', וכי תימא שלא גרע משימות הגרגרת שהיא טרפה, זהה דוחק גדול ועוד קמשני דברובו כשרה, אע"פ שבפסחה"ג תנן ברובו טרפה, עכ"ל ועיין מהרמ"ל, דምפרש דשימות הגרגרת אנו יודעים מפסחה"ג, וזה לכארו' פלא, דהא יאיכה תוספתא מפורשת מובהה לעיל דף י' ע"א, דנשפט הגרגרת ואח"כ שחת את הושט פסולה ולמה לנו לתלות שימות בפסוקה, וממילא דלא קשה כלל מה שהקשו בתוטס' דחא ע"כ גרגרת גרע דטרפה ברובו, ובתורבץ שנintel מליחי ברובו כשר, דחא גם בגרגרת שנשפטו ברובו י"ל דכשר, וכאשר באמצעות פסקינו כן בי"ד סי' כ"ד סעיף ט"ז,-DDזוקא נשפט כלו, אבל כוונת התוטס' הוא, דנhydro דתני בתוספתא, דשימות הגרגרת טרפה, מ"מ אין זה אלא מכללה, דהא תוספתא לאו בדיני טרפות מיררי, אלא לאשמעין אתה בה"ג דין עיקור שפושל בשחיטה, ולרש"י נמי דבפסק נשפט קודם או לאח"ש, שהוא להחמיר ומלעם שביארנו שם, עיין לעיל בחודשונו, אבל לא למד לו דין דשימות הגרגרת טרפה, וע"כ לומר דעתיך טרפות שמעין מפסחה"ג דקנתני במשנה, ותדעadam נאמר דלא נשמע נשפט מנפסק, ולא נזכר דין דשימות הגרגרת רק בהאי תוספתא, ממילא דשייעורא בכלו ולא ברובו, נשפט כלו משמע וכטורבץ, דבעינן ניטל כולל מליחי, וא"כ הוה טרפות בפ"ע במקומו ושיעורו ולמה לא פריך הש"ס לעיל בין בסג"ר, והא יאיכה שימות הגרגרת, אלא ודאי דזהה בכלל פסחה"ג וברובו ודזוקא להב"ג דיין במשמותה טרפות, עיין כלו, וא"כ בתורבץ הושט כיוון דבאמת רובו שנintel מליחי כשר, כלו דטרפה מנ"ל.

ו"ע דרש"י הוא דלא פריך לעיל, והא יאיכה סימנים שנידלו ברובן, כולל מליחי, מושם דבריך פריך והא יאיכה סימנים שנידלו ברובן, והוא כאשר מפרש כאן, באיפרך אפרק אפרק בכח, ומטעם דזהה כנител כלו, ובזה נמצא יישוב נכוון לקושי' שהנחתתי לעיל בצ"ע, דלפרשיי היה סימנים שענדללו שתי טרפות, בשט וברגררת, בכל אחד

להזכיר את הדינים, אבל הוא רמי עלייה חומרא דרב דהוא במשהו וגם חומרא דשומאל דודאי לאו מקום שחייטה, ואע"ג דרב הא ספקה הוה, ומספר קפריך דזהה ממש כתרי חומרא דסתרי אהדי Dai כרב דבמשהו הרי יש ספק שהוא מקום שחייטה הוה, ודוו"ק.

ע"ש מקולי ב"ש ומוקולי ב"ה רשע, מחומרי ב"ש ומחומרי ב"ה, עלי' הכתוב אמר כסיל בחושך הולך וכו' והקשה הרשב"א ז"ל, והא אמרו בע"ז בכ"מ דלא איתמר הלכתא, בדאוריותא הלק אחר המשמרות אהדי, אבל במקומות DSTORO כמו בשדרה וגלגולת צריד לשעות, או כמו או ממר או בשביל שהדברים סותרים נקל בדאוריותא בשאין בידנו להכריע, ופוק חי כל פסקים שבשו"ע ותמצאו דАЗלין בחומרא הכא והכא, במקומות שאין לנו הכרעה, אבל לויל דברי הרשב"א, נלפער"ד דהא דקרי לי' כסיל, לאו מושום דלא יאות לשעות כו, דודאי כל של אין בידו להכריע מוכרכה למילול לחומרא הכא והכא, אבל קרי לי' כסיל בשוביל שאין לו דעת מכרעת, לומר כחד מינינו הומסתמא נתעוררו האחרונים על דברי הרשב"א אבל אין עית הפנאי מסכים לחפש אחריו דבריהם ודוו"ק.

תוס' ד"ה אי' כשמואל, והוא אמר ברובו אע"ג דשומאל פועל בפ"ק הגרים שליש וחט שני שלישים וכו', הכא בעי למימר דרבא לא פסול מה"ט וכו', עכ"ל תירוצים דחוק, ועוד דסכ"ס, למה צוה ר' בא שישלים רבא דמי תורא למרא, כיון דלשםואל טרפה מצד הנרמה, אלום לפער"ד נראה ברור דשומאל דזוקא בגרגרת פועל, בהಗרים שליש קמא ולא בשושט, דעתם הפסול הוא אע"פ דשחיטה לא מציז מctrף ליפסל, משום דעל שליש אמר צעי בגרגרת עדיין אין עלי' שום שחיטה, אלא בצירוף שליש קמא ולכך האי דPOSEL ס"ל להיפך, דשליש קמא דהגרמה לא מציז מctrף לשיש אמר צעי להקרה בשם שחיטה וכיון דאייכא כאן מעשה טרפה, ועדין שם שחיטה ליכא,תו לא מהני שליש בתרא להctrף עם האמצעי להיות שחיטה כשרה, אבל בשושט כיון דעל שליש האמצעי בלי צירוף השליש קמא, יאיכה שום שחיטה עלי', לא מציז מctrף להשלמים הרוב לטרפות ועיין היטיב מה שכתבתני לעיל שם בסוגי' מעוני זה, והדבר אמת לאמיתו בס"ד ודוו"ק.

ד"ה מ"ד ע"א גמ' למלעה עד כמה, עד כדי תפיסת יד, ופליגו רשי' ובה"ג ז"ל בהאי שייעורא אי אצבע אחת או ד' אצבעות,ولي' קשה טובא דנחוzo כמו הוא, דהא תורבץ ניכר בסימני כמו שאמרו למלעה, ואיך יפליגו פלוגתא רוחקה צו, מאתה עד ארבע, ומכם"כ לפי פרשיי דלעיל דינונה אמר מבלעתה דינונה שם חכם הי' שייעור זה ד' אצבעות, וצ"ע.

תוס' ד"ה ור"י היא דאמר אין משביחין ב"ק, תימא וכו', י"ל דשאני הטע שלא יצא אלא לכבודו של ר"א וידע דב"ק דב"ה מסייע קרא, דאחרי רבים להטוט וכו' עכ"ל האי ועוד שכתבו הוא כמו וועי"ל, או כמו א"ג דהא שני תירוצים מהה, דلتירוץ קמא גם נגד רבים משביחין ב"ק ושאני ב"ק דר"א דלבבדו יצאה, אבל להאי ועוד אין משביחין ב"ק, אלא במקומות דרבים שומעים מיעוט חרפיי טפי דהסברא באלא"ה קלישטה דהר הרבים שומעים חריפות של המועטים, וכיון דמ"מ חולקין עליהם מסתבר לפ██וק כרבים אלא דקשה טובא, כיון דקרא מסיע לעב"ה ואREL"ה בלא"ה משמע בין שהמעיט שווין או חריפים טפי הלהקה כרבים איך קאמר הרוצה לעשות בדברי ב"ש עושא דאפיקו אין משביחין ב"ק אקרא DARL"ה ליכא ליפלוגי, אבל לפער"ד דמה שאמר הרוצה לעשות וכי' אין הכוונה דברצונו תלי' מלטה או בהטلت גורל חלילה לומר

וחידותם, דהנה לפי מה דמסיק מカリ מורה בה חכם, דוקא במלתא דתלוי בסברא, ולא במקום דסמן אגמרי', ופרש"י ז"ל מלתא דתלוי בסברא, כגון מקיפין ברירה, دائיכא למייר דלמא לא מיידמו שפיר וכו' ופעמים שאדם טועה במראותיהם, ויפה פ"י דאין לפרש דעל סברת השכל לא סמכינו דלמא טעה, דהרי מצינן הרבה פעמים בגין אב"א קרא ובב"א סברא, ומזה הוכיח הרמב"ז ז"ל, בסברא ישראה, שהשכל הישר מעיד עליה חשובה כמו קרא, וכן אמרי כ"פ, סברא היא למה לי קרא, ולא עוד אלא דגמרא دائיכא מינו מה שמקובל מרבבי וכיו לא אפשר דרבבי מכח הסברא אמר למלתי, וכן מוכחה לומר, דסבירא دائיכא מכך הבחנה חשאית ברובו כשר, תקשה לדנפשה, אך אפשר שבחה גרס קושי ז' כלל, דכמו דנטקשו בתוס' לדעת הבה"ג, מה פריך מרביב"ח, תקשה לדנפשה אך סימנים שנדרדרו ברובן טרפה, אם עיקורם כלו כשר, ה"ג קשים מה פריך משומו אל دائיכר תורבץ ברובו אדשומאל دائיכר ניטל מלתי ברובו כשר, תקשה לדנפשה, אך אפשר דפסוקת התורבץ ברובו, כיוון דגס זל יכולו מלאי כשר, אלא שאין שחייטה מועלת בו, ולא עוד אלא דיוטר קשה לרבי دائיכר תורבץ במשחו, והא ניטל כלו נמי כשר, אלא ודאי דלא גרס הבה"ג הא קושי בתורבץ הושט ברובו כלל, אם לא לפיה שתירצו בתוס' דהוויל ולטעמי, וכן העיקר כמו שפי' המהרש"א ודוק".

ע"ב גمرا היא פשה"ג דעתאי لكمי" דרב יתיב וקובדק לי' ברוב עובי, אמרו לי' ר"כ ור"א לרבי למדתנו רבינו ברוב חלה, שדרי لكمי" דרבביב"ח וכיו פלאה דעת ממני ולא אצית להבן, אם באמות למד לתלמודוי ברוב חלה, מהה בדק ברוב עובי, ולעיל גבי עובדא דס"ר דעתאי لكمי" דרביה מתרץ למה בדק מבחו, דלחודדי דאבי עבד הכהן, וכואן א"א לתרץ כן, כיוון דשדרי לרביב"ח ולא רצה להתריר, הרי באמות נראת דס"ל ברוב עובי.

אבל דע, דבשחיטהPsiṭṭā דלייא למ"ד דסני ברוב עובי,adam נאמר דגס בשחיטה פלייגו, מהה לא מייתי פלוגתייה בפ' השוחט לעניין שחיטה, וע"כ הינו טעמא, דבשחיטה דרבוא רק בדיעבד כשר, ומושום דהוה כלו, ילכא למימר דגס רוב עובי ליפסק כלו, אלא אולם בטטרות דין הטעם ברובא, מושום דסופו ליפסק כלו, וכמו דפסלינו דשיוערא כך הוא, דבاهכי ימות טרם שיופסק כלו, בכמה אברים אפי' נקב, מושום דבاهכי אינה חייה, لكن יש להסתפק, אויל שיעורו ברוב עובי ותדע דהרי בברייתא תנא כמה פשה"ג ברובא, וPsiṭṭā דלא קבעי כמה, דלמא כלו בעין, דכיוון דסגי בשחיטה רובה מכש"כ דמייטרף ברובא, דכן אמר אבוי לעיל כ"ט ע"א ולא כ"ש הוא, ומה טרפה דבמשחו מיטרפי, היכא דבעין רובה, בעין רוב הנראה לעינים, שחיטה דעת دائיכר רובה לא מיתכשר לא כ"ש, ועיין בפרש"י שם, ותמצאו דחסברא היא כמו שכבתבי, אלא ודאי דבעי בכמה מושום דאפשר במחזה או גם מטעם דהוה ככלו, וכן שיק עדיון להסתפק אי רוב עובי או רוב חלה, ולפ"ז י"ל דהא דלימד רב לתלמודוי רוב חלה, לגבי שחיטה לימד, והם סבورو דהה בטטרות כן הוא, אבל רב בטטרות פולס גם ברוב עובי, ומ"מ שדרי לרביב"ח מושום דלא ביראה ליה.

ודע, דרב נמי לאו מדאוריתא קאמר ברוב עובי, adam מדאוריתא קאמר, יש להקשות מה פריך לעיל ל"ב ע"ב ר"ל אדר"ל, דלמא ס"ל ר"ל כרב בטרפה רוב עובי, ובשחיטה הלא בעין גם רוב חלה, וא"כ הא דamar, דרייה כמדמבר"ד, הינו בשחיטה دائיכר רוב חלה, והוא כנסק כלו, אבל בטרפה דאפיילו רוב עובי פולס, עדין מציח שט שלא במקומות החתחך, דלאו כמדמבר"ד, והוא נקודה נפלאה, אלא ודאי דרב רק מדרבן מטריף ברוב עובי וד"ק.

ע"ב גمرا' ולא בא בפי בשר פיגול, אכלתי מבהמה שהורה בה חכם, מושום ר"ג אמרו שלא אכלתי מבהמה שלא הורמו מתנותיה, עיין לעיל בח"א לmaharsh"א ז"ל, אך נדחק להכenis הני תרתי בלשון בשר פיגול, אבל עשה אזן כאפרכסת ושמע ביאור דברי חכמים

ומה שאמור מושום ר"ג דלאأكل מבהמה שלא הורמו מתנותיה זאת מتبואר עפ"י מה שאמרו בפ' האורע קל"ב ע"ב, א"ר זאת אמרת דהדיין עם הטבח, ויליף זאת מדכתיב, מאת העם זובי הΖבוח עיי"ש, ועתה נראה, האי טבח עני מה קעבדי שמצו הכהן לtbodyו ממנה, מתנות מבהמה אחרתיא, הרי מכאן מוכחת, דהטבח אסור לו לשוחות עד שידע בבירור, שהבעליהם יתנו המתנות להכהן, וכל שלא נתנו הבעלים המתנות, מסתמא עבר השוחט ושחט, בלי לחזר אחר הדבר, שיתנו הבעלים המתנות, لكن הדין עם הטבח, וא"כ שפיר איך כען פסול בזביחה, וכפיגול דתלי בדעת העובד, כן זה שוחט ע"מ שלא ליתן המתנות להכהן, הרי שוחטיבו בשחיטת פיגול.

וננה התה"ח והלב אריה ז"ל כיוונו לד"א, והקשו מהה פריך הש"ס ארביב"ח מיחזקאל, דלמא ס"ל קר"ג דלאأكل מבהמה שלא הורמו מתנותיה, ותירצו עפ"י התוס', שכתבו דריי' דאמר כל האוכל מבהמה שלא הורמו מתנותיה בה חכם, והאי מימרא דריי' רבביב"חأكل יחזקאל מבהמה שהורה בה חכם, והאי מימרא דריי' רבביב"ח אמרה ממשמי' וא"כ גם רבביב"ח מסתמא כוותי' ס"ל, עכט"ד הגאנונים הנ"ל, אלא דעת דברת התוס' אני תמה, דמה הוועלו בתירוצים, דסכ"ס פפרק ר"י מר"ג, דעת ר"ג לא מציא פליג והתתק לא פליג אר"ג לומר כדורי, דכל שלא הורמו מתנותיה הוה כתבל, וגם קושיטם דלאר"י מה רבותא דיחזקאל, קשה להולמה, דהרי בעצם כתבו דיחזקאל כהן הי', אלא דמ"מ כהן נמי צרייך להפריש ואסור בטבלו, זה פלא והפלא דשאני תו"מ, دائיכא מצוחה בהפרשה, ומוצוחה בנתינה וניהו דכהן מציחים לעצמו אבל במצות הפרשה חייב שלא יהיה טבל, אבל במתנותPsiṭṭā דלייא מצוחה בהפרשה רק בנתינה, וזה על הכהן ליכא, ולמה הי' לכהן אסור לאכול מפני

שם בפרש"י ליתא דהדר בי', ואדרבה שפ"י דלכן האמין לדבריה, וכמ"ש התוס' למלך, וע"כ לדעת רשי"י כן הוא דהאר כתב שם, דמןני כבודו של רבב"ח טימא לה בתיחה, וא"כ דעתם כבוד החכם, אינו רשאי להתייר ולטוהר, מה שחברו אשר וטימא, מה לי סברא ומה לי גمرا, בכוב"כ איכא זילותא דראשון אלא דעת טעם זה קשה, דמה פrisk הכא ארבעב"ח אין עבד הכי, שהרי המהרש"א הקשה, שמא לא ידע רבב"ח, שרבי ה"י אסרו, ותירץ דוקשי' סובבת על רב דשרדי' קמי' דרבב"ח, ועתה אם נאמר דין אין ממש על תירץ דשרדי' קמי' דרבב"ח, לתא דאסורא, אלא ממשום כבוד החכם, הלא רב ה"י מצי למוחל על כבודו, דרב שמחל על כבודו כבודו מחול, ואולי ייל' דמתמחלה דלא ידע הש"ס חילוק בין סברא לגمرا, והי' סובר דבר כל גונוא איכא ממשום הורה בה חכם, א"כ בזמנים שכבר אסר חכם אחד, מן הרاءו לכ"ע שלא לאכול מהה שאחד אסר, כיון דגס לדעת המתיר, יש למנווע עכ"פ לת"ח שלא לאכלו, لكن פריך אין שדרי' רב לררב"ח, אבל לאחר שזכה לחילוק בין סברא לגمرا, שוב ליכא איסור להתייר מגمرا מה שאסר חברו, אלא ממשום כבודו של הראשו, וא"כ הכא ממשום כבודו נמי ליכא דהרי מצי מחל על כבודו, אבל התם ע"ג דאגמרי' סמך לא ה"י מטהר לה, אם לא ממשום דהאמין לדבריה ודוק.

ויש לי מקום עיון על הא דאיובי התם בנדה, פלוני חכם התיר לי צזה Mai, ופרשי' מאי שתסמווק עלייה חברתה שהראה דמה לזו, ואל' בדים זה שלך הרأتي גס אני לפ' חכם וטירר עכ"ל וכ' הוב"ח זיל בס"י קפ"ח, דמה שלא פי' דלפנוי חכם אמרה כן, דכיוון דההכם רואה את דמה של עתיה, לעניין מהו מספרת זאת לחכם, אבל אה"נ אם אנו מסופקים על דמה של עתיה, והיא אמורת צזה התיר לי פ' חכם, דהוה בכל האיבער, וכיון דלא איפשטי לחומרא, וככתב זאת כדי לישיב דברי הטור שם שכ' ואסם הביאה לפניינו דם, והחזקונה בטמא, או אפילו נסתפקנו בו בטמא או בטהור, והיא אמורת פ' חכם טירר לי כיוצא בזה, אין סומכין עליו עכ"ל, הרוי דהטור לא כתוב כרש"י דהאיובי הזה אסם תשסמווק חברתה עלייה, ולפענ"ד דברי הטור והוב"ח תמווחין מאד, דין לפרש כל דבhbאה לא פנוי חכם קמבעי שתהיה' נאמנה, דא"כ לא תהי' צריכה לבוא לפנוי חכם כלל, ותשסמווק על מה שהראה פ"א דס צזה לחכם, וזאת נשמע דילטא מעשה דילטא דזאללה לגבי רבב"ח ואמרה, לכל יומא הוה דכי לה, הרי דזאללה בכל פעם בהא מראה לשאול עלייה, וע"כ דasha לצמה לעולם לא תוכל לטהור דמיה, על סמך שהראה כיוצא בהא לחכם, וממוש"כadam החכם רואה ומסתפק בהאי מראה, דלא מהני הגדתה, שכזה התיר לה פ' חכם, דלו ייחי' כדבריה adam הוא בר הכי' לראות דמים לא יפושט שפוקן בשביל הוראת חברו שטירר, וכן פרשי' דקביעי ניהו דעת עצמה אינה יכולה לשסמווק אولي' חברתה יכולה ליסמווק עלייה דבקל יש לחלק בין הנושאים כמובן, ורוצה לפשוט מכזה ראייתי ואבדתיו, או מעשה דילטא, דזאללה לגבי חכם והאמינו לה, ה"ה דחרברתא מazi, עיין מהרש"א ומורה"ס מה שנדחקו בהז, ודבריהם סותרים זיא, לא מתיישבים על הלב, ומה שנלפע"ד, דרש"י זיל קשי' לי, למה לא מחלקין גם כאן בין מתר מסברא או מגן, דבמתר בסברא דהינו כמו שפרש"י בגנו מקיפין בראיה, איכא חсадא אבל אם אגמור"ס סמך הלא גלי' ויודע מהו טעם היתר, דבעינן רוב חלה, ולא ה"י נפסק רק רוב הקיפו, וניתי ספר או חכמים אחרים ונחיז, אי' יפה הורה, ולישיב זאת כתוב רשי' דכאן מ"מ איכא חсадא, דנותר שכר בשביל הוראותו דהוא איסור בפ"ע, ממשום דאמרה תורה מה אני בחנם אף אתה בחנם, ולא ממשום שמא יעוטת את הדין, אבל בדין את הדין וכן עדים שהעידו, נקט רשי' מה דרגילין לחשוד, דמשוחד היה כמובן ודוק.

שהישראל לא קים מצות נתינה, וע"כ כמו שכתבנו לעולה כיוון דהدين עם הטבה, הרי השחיטה בעצמה כשחיטת פיגול, ולכן גם לכון אסורה וזה אמת ונכוון.

ולבן נראה דוקשי' הגי אחرونיהם ה"ל בלאו תירוצים לך"ם, כי לא מיחסקאל אנו מקשים על רבב"ח, אלא מהני תנאים דמפרשימים דברי חזקאל, וצריכין אנו לחוש על שנייהם כי לא פליגו זה על זה בגין העניינים, דיש לת"ח להזהר בשנייהם אלא דלמר נרא להכניס בהאי בשר, פיגול חומרא זו, ולמר חומרא אחרת, ואולי אז ודאי ייחסקאל בשנייהם היה נזהר ושנייהם נקרים בשר פיגול וזה ברור ודוק.

ע"ש גمرا וא"ר חסדאizia שונא מתנות יחיה וכו' ויל"ד מהו לא כפשוטו שאינו מקבל מתנות, וכמו שהביא דר"א ור"ז שלא קיבלו מתנות, ובוח' ק"זzel הרגייש בהז, וכו' דגס מי שמקבל שלא לרצונו אלא מצד ההכרח, בכלל שונא מתנות הוה, אבל דכל זה מופרך מעשה דר"א שהביא דלא קיבל ואמר לא קבעי מор דאייתי, ור"א עני מדוכא הוה, וכאשר מביא החת"ס בעצמו מגמי' תענית, ופלא שלא הרגייש בהז, אבל לפע"ד נראיה, דאיכא עוד שונא מתנות, והוא מי שאומר שלוי ושלך שלך, אשר תנן עליו בפ"א, שיש אומרים שהוא מדת סdom, דכל מי שאינו נוטל כדי שלא יצטרך ליתן, הוא מדה גורעה מאד, ולכן קבעיizia שונא מתנות יחיה, שהוא תפארת לאדם, ומшиб הרואה טרפה לעצמו, קלומר שווטרן במומו, והוא סימן שאינו מקבל מתנות מוחמת שאינו רוצה להנות مثل אחרים רק מגיע כפו ודוק.

ע"ש גمرا ר"א כי הוה משדרי' לי' אבי נשיה לא שkil, וכו' הוה מזמני' לי' לא איזיל, אמר לא קבעי מרדאייטי, כפי הנראה דרך אחר דازמייני' ליה אהדר לי' לא קבעי מרדאייטי, ויל' דבזימן לשעודה יש עוד טעם שלא לילך, דכתיב משלי כ"ג, כי חשב לבחו' את מושל, בין תבין את אשר לפניך, ושותת שכון בעליך וכוי' אל תלחם את חם רע עין, וכאשר אמר רבב"י לרבי, לעיל ח' ע"ב שלא רצה לשעד אצל אחרים, מושום דיש שיש לו ואינו רוצה, ומ"מ מזמין מפני הבושה, עי"ש בתוס', ולכן במה דהדרי' לי' ולא קיבל, לא ה"י צריך ליתן טעם, דPsiטיא דמשום שונא מתנות, כי בקבלת מתנות המובאים לביתו, לא שייך האי קרא כמובן, אבל כהוזמין לשעודה כדי שלא יחויבו שמטעם, כי תשב ללחום את מושל וכו' נמנע מלайл, لكن אהדר לי' לא קבעי מרדאייטי ודוק.

רש"י ד"ה ממשום חсадא, דלא לימרו ממשום דברי' ניהלי' מוזיל גבי, ונראה כנותל שכר על הוראותו, ולמלך ד"ה הרחק מן הכוiro, פי' שלא יאמרו בשביבין כן זיכחו להז, שיתננה לו באול עכ"ל ודבריהם סותרים זיא, עיין מהרש"א ומורה"ס מה שנדחקו בהז, ודבריהם לא מתיישבים על הלב, ומה שנלפע"ד, דרש"י זיל קשי' לי, למה לא מחלקין גם כאן בין מתר מסברא או מגן, דבמתר בסברא דהינו כמו שפרש"י בגנו מקיפין בראיה, איכא חсадא אבל אם אגמור"ס סמך הלא גלי' ויודע מהו טעם היתר, דבעינן רוב חלה, ולא ה"י נפסק רק רוב הקיפו, וניתי ספר או חכמים אחרים ונחיז, אי' יפה הורה, ולישיב זאת כתוב רשי' דכאן מ"מ איכא חсадא, דנותר שכר בשビル הוראותו דהוא איסור בפ"ע, ממשום דאמרה תורה מה אני בחנם אף אתה בחנם, ולא ממשום שמא יעוטת את הדין, אבל בדין את הדין וכן עדים שהעידו, נקט רשי' מה דרגילין לחשוד, דמשוחד היה כמובן ודוק.

תוס' ד"ה היכי עbid הכי, והא תנני' חכם שטימא וכו', וא"ת דלמלך גבי האי מחתא וכו', ויל' דהנתם אגמירה סמך וכו', ופי' שם בקי' דהדר ב"י מאידך שנווי' דשני' מעיקרא וכו' עכ"ל, והנה

לי' למוח שהוא יותר חשוב, ובזפק וושט, שדינן לי' לושט היותר חשוב, ומילא נמצאה דהaca לחומרא והכא לחומרא ודוק'ק.

ע"ב גمرا ניקב הלב בבית חלו, עyi ר"ז בית חל גודל או לבית חל קטן, ופרש"י חל גודל האמצעי, חל קטן הרבה חללים קטנים יש לו סביב עכ"ל, ולא ידעתו איה המה הנחלה הרבה, והרשב"א בתוה"ב וכמו בא בטור ריש ס"מ כתוב, דג' תללים יש לבב, אחד גדול באמצע, ושנים קטנים מהם אחד בימינו והרמב"ס בפי"ם וכן בחיבורו הגדויל כתוב דרך ב' תללים יש לבב, אחד גדול בימין, וקטן ממנו בשמאלי, וכן הוא בחכמה הרפואה, אלא שהם שיש ד' חללים לבב, ב' חללים גדולים, ולמעלה מהם ולא מן הצדדים, ב' קטנים, הנקראים "פארקאממערן" והוא הנכון לפרש הגמר', דמסתפק ר"ז, אי חל גדול קאמור, דהינו ב' הגדולים שהוא „הויפטאקאממערן“, כי אפילו היבנה לי לרמב"ס דשל הימין גדול קצת משל שמאלי, לא מסתבר דבשביל האי שניין כ"ש נחلك בהם לעניין טרפות, אבל קמבעי על הנני שני תללים "פארקאממערן" שהם לעלעה אי הנכון פועל בהם, וזה ברור לפע"ד ודוק'ק.

תונס' ד"ה נתמaza מוחי' דדין תימא לריב"ם, דמייתי ראי' ממוח דראש, דשיערו בנקב משחו, למוח דחוות השדרה דשייערו ברובו, ועיין בת"ח יישוב נכון ע"ז, אבל לפע"ד בל"ה נרא דלקושי' ז' אין לה מקום אלא לשיטות הרוי"ף, דקרמא תattach לחוד נמי טרפה, אבל לר"ת דתלי בעילאה, וכמוש"כ לדעת הרמב"ס ושאר פוסקים דנקבו תרויוהו דוקא, שפיר יליף שדרה ממות, אדם המוזמן מהני לינקוב שני עורות ז' ע"ג ז', ורוחקות זו מזו, מכש"כ שמהני לפ███ עור אחת, ועיין בח' ק"ז ז' ודוק'ק.

ד"ט מ"ז ע"א גمرا ניטלה הקбед וכו', הא נשתייר הימנה כלום וכו', ל"ק הא ר"ח והא רב"ר, כי הא דר"ח זרייך לה, ורב"ר מטביל לה עכ"ל, כבר כתבו על מעלה, כי יש לתמורה על האי תירוץ, דלא מצינן עכ"ז זה בש"ס, לתלות ב' משניות דסתורי אהדי, חדא בתלמודו דברבי ואידך בבנו של רבבי מסדר המשניות, וחתני הרב מ"ה חיים צבי רץ נ"י אמר פרפרת נאה, דשניהם ס"ל צוית, אלא דלמאן דזריך לה ואין הריאה חשובה בעינוי, כל נשתייר פחות מצית לא נשתייר כלום קרי לי, ולמאן דמטביל לה והוא חשובה בעינוי, תנא "ונשתייר ממנה צוית", והוא ע"פ מה דאיתני בביבטה ט"ז ע"ב, דעתנו שיר ממנו כ"ש סומך עליו לשבת, וקאמר בגמ' מאי כ"ש לאו ע"ג דליקא צוית, לא דעתה בה צוית, ופרש"י ולגביוCCR שלם קרי לי כ"ש, וא"כ הה דנשטייר כ"ש קרי לי ולא כלום, ולפי דעתך יש לומר להיפך, דבדבר שאינו חשוב אפיו נשתטייר כ"ש, ולא כלום קרי לי, יהי איך שייה', אין זה אלא דברי אגדה, ואין לקבלו בתורת אמת, אבל האמת שכונת הש"ס שם גרסו במשנה כן, וכאשר כתבנו לעלעה ודוק'ק.

תונס' ד"ה עד ועד בכלל, או עד בכלל, מדאמר בפרקון لكمון כל שיעורה חכמים להחמיר, ליכא למיפשט דהני ملي במשנה או בברייתא, אבל הכא מימרא הוא עכ"ל, הנה התוס' בזה לשיטתייחו אזלו, דלקמן דקאמר חז' מגיריס של כתמים, פרש"י ז', מושום דכתמים דרבנן אזלנן בשיעורייחו לקולא, אבל התוס' שם פירשו דכך היא המדה, דלא ניחא לה בפרש"י, מושום שלא קאמר חז' מושום דבבבון, ופורט דוקא גריס של כתמים, ולפי פירושם זה, שפיר מחקין בין משנה וברייתא, למימרא דאמוראי, דליישנא דעתنا לחוד ולישנא דאמורה לחוד, אבל לפרש"י דגס

חומרא ולא מעיקר הדין ואכ"מ להאריך יותר ודוק'ק.

ד"ג מ"ה ע"א גمرا, דא"ר חלבו א"ר נקבים שיש בהם חסרון מצטרפין לכאסר וכו', וכותב הרא"ש ז' דהא דעתך גם השלים שביניהם בנקה כנפה, מושום דסופו ליטול השלים שביניהם, וראייתם בס' ריעות שלמה שהקשה, דלפ"ז הוה כאן תרי רואין, דחסרוון כאיסר גופה, כתבו התוס' לעיל מג' ע"א ד"ה החן דאפקת, נמי מטעם סופו לפ███ רובה טרפה, ותרי רואין לא אמרין כמו שהביא הש"ד בס' ליה סקי"ד בשם המ"ב לעניין שני כייסי וורדא דכשר, דמשום דעתך כנטול דמי, וסוף הורדא ליטול ע"י חסרון הcis, דהוא תרי רואין זאת לא אמרין, וליל ק"מ דסבירת המ"ב לא שייך אלא בשני אברים, כמו כיס וורדא, ובכיס לא שיק שום טרפות מצד עצמו, אלא כל שניטל הcis סוף הורדא ליטול, בזה שפיר שייך לומר, דשני כיסין לא איכפת לנו, לא מביע למאן דס"ל דכל יתר כנטול הcis בלי טעם, כי מציichi מים אין מס' א'כ לא שייך כטול הוא חק בלי טעם, וכטיר שפיר שייך כל יתר כנטול, אלא באבר דעתך בי טרפות מצד עצמו כמו ברגל, אלא אפילו לדעת הרמב"ס דס"ל דכל יתר סופו להנטל, וכאשר ביארתי הני שיטות לעיל, מ"מ כל זמן שלא ניטל עדין יש להורדא הגנה הצריכה, ובטרפות הלא בעין מהחראהابر עתה, ולא משום סופו ליטול כל מה דפסלין ע"ש סופו הפירוש שכבר עתה החולשה ניכרת בהאי אבר שאין פועל פועלתו, וכאשר ביארנו זאת בתמ"א, וכלן כאן בשני כיסין, כל זמן שההגנה של הורדא קיימת, לא שייך לומר דהורדא מרגשת חולשה, משום דסוף ההגנה שללה ליטול, אבל כאן בגרגת דחכל בחד אבר שהטרפות תלוי בו, מה לי חד רואין או תרי רואין, וזה ברור ואמת ודוק'ק.

ע"ש גمرا אדר"ש ב"ג וסימן חיותא דמתנה ב' מוחא, ארבע"ח אריב"ל, כנדgo בביבטס ניכר, עכ"ל, הנה על האי מימרא דריב"ל פרש"י דמתוך שהקרים התחתון של מוח דק מאז, ואין ניכר לממרי ונרא כמות עצמו, הוא נוון לו סימן בביבטס עכ"ל, ולא פי' כט בהא דריש"ג דנוון ג"כ סימן חיותא דמתנה בי מוחא, משום דהאי סימנא קאי נמי אידיינה דעד דאיןקב תחתה, וקאמר חיותא דהינו ש, כלומר דהחיות תלי בקרמא דתתאי, דכל זמן שהמוח מונח בתוכו בלי מפרק, קרי לי חיותא, ר"ל שהוא משמר החיות, אבל ריב"ל לא נתן סימן על הדין רק על מציאות הקרים, ולכן קאמר נמי וסימן, אלא שרצה לצין מקום הקרים, ועי' קשה לרשי' הא קחזין אותו, لكن מפרק דמשום שהוא דק מאז ואינו ניכר, צריך לסמנו כמו שהוא בביבטס, ודוק'ק.

ע"ש גمرا אדר"ש ב"פ אבריב"ל משום ב'ק, מוח כל מה שבקדרה נדון כמות, התחיל למשום נדון בחוט השדרה ומהיכן מתחילה למשום וכו', ומוהיכן מתחילה למשום דשלאל לכארו' אין מובן דספר מצין כל מה שבקדרה הוא מוח, וכאשר יצא מן הקדרה הוה חוט, ויתור פלא דכאשר נוון סימן בפולין בפלנים והוא מוח, ומסתמא מיד לנגד הפלין Mai, ומ"מ קאמר דמסתבר כלפניהם ועיין בקמן נ"ו ע"ב גבי זפק קאמר ריב"ל, דגנו של זפק נידון כוشت, ופרק נמי היכא כל שנמתח עמו, והנה המה סברות הפווכות, דכאן במוח קאמר ע"פ שמתחילה למשום חשוב כמו מה שהוא בתוך הקדרה, ובזפק הוא להיפך דכל שהתחילה למשום נידון כחוץ לזפק, אלא דכפי הנרא איזלין הכא לחומרא והכא לחומרא, אבל הש"ס קאמר מסתבר כלפניהם, משמעו שלא מצד חמרא שדינן אותו לפנים.

והנლפע"ד דהאי מקום שהתחילה למשום, לעולם יש לדון לכך ולכאן, אבל מסתבר דנספח לה יותר חשוב ולא להקל ממןנו, וכען שאמרנו, הוא זנב לאירוע ולא ראש לשועלים, ולכן במוח וחוט שדינן

להכשרה ולא מפני שסופה לסתור, עי"ש מה שכתבנו בזה, וא"כ מה מהני האי סרכא להחזירה לכשרותה, עוד קשה מאד, הלשון והסידור דהאי מימרא אליבא דרש"י, אך אמר סתם תרתי אונה דסרכן להדדי, ומסתמא כסדרן משמע, וכדרכו לסורך כאשר עיננו רואות דמחדא לשילשית הוארחוק המציגות, כאשר נודע זאת לכל העוסקים בבית המטבחים, והול"ל תרי אונה דסרכן להדדי כשרה, שלא כסדרן טרפה אבל הוא אומר להיפך תרתי אוני דסרכן להדדי, ל"ל בדיקה, ואח"כ מפרש והנ"מ שלא כסדרן, שהוא דבר לדלא שכיח וגם לא מישתמע בלשונו, גם האי ל"ל בדיקה דקאמור, אין מובן טרפה הוליל, ועיין בראש' בשם הרמב"ג, דעת מא קייחיב, דמש"ה טרפה מושום דל"ל בדיקה, אבל סכ"ס יותר מובן הי לומר טרפה סתם, ובפרט שיש לדיק אבל בכסדרן אית לה בדיקה, והרי באמת כסדרן לא בעי בדיקה כלל, עיין בראש' ש, וכן משמע מפרש"י שכ' היינו רביתיהו, והדרה בריא, משמע דאפיילו מפקא ייקא לית לו בה דסופה להיות נסתם, דרש"י ע"כ מוכרכ לסביר כי אידי קודם שנסתם טרפה הוה,תו לא מתசר בשום סתימה בעולם, כמו שסבירו לעיל מ"ג ע"א, ועוד קשה על רשי"י ומה הוציאו ח"ל בדיקת הריאה כיון דכל SRCOTOT כשרות חזק מסרכא שלא כסדרן, שהיא מחדא לשילשית דלא מיתרחש אלא לעיתים רוחקים, ולכ"או הייתי אומר לדעת רשי"י משום שאור ריעותות דשכיחו בריאה תקנו, ויש סמק לזה בראש"י לעיל י"ב ע"א ד"ה פשת, שכ' שם, וקובת הריאה משום דשכיח בה ריעותא בדקינו וכו' עכ"ל הריא דנשمر לכתב SRCOTOT אלא ריעותא סתם, אולם לפחות דר' נ' ע"ב ד"ה Mai, כתוב בפירוש ובסריכי דרייא, משום דשכיחן, בדקינו בתרייהו, אם לא שאנאמר דרש"י גם סרכא כסדרן בעי בדיקה, וזה אינו מכובן לשיטת רשי"י, דאפיילו לא סופו לפוסק, לא מהני סתימה כנ"ל, لكن שיטת רשי"י בכל ענפיה א"א להעמידה לפע"ד.

שיטת התוס' דסרכא בין כסדרן ובין שלא כסדרןATA בלא נקב, מחמת ש Shawabot כל מיini משקה, ומ"מ שלא כסדרן טרפה, משום דסופה להתרפרק ולנקב הריאה, וכסדרן שלא כסדרן שניהם בתרי אונה דסמכא, אלא דכסדרן הוא מהיתוך לחיתוך, ושלא כסדרן מהיתוך לבג, או מגב לבג, ושלוון כסדרן ושלא כסדרן דקאי לפי הפשט הפשט על סדר האונוט, אינו מדויק לפי פירושים, והרי תראה שכטבו, "כסדרן" דוקא באוטו הוסיף ביאור, כדי או אצל זו, ר"ל מהיתוך לחיתוך, הריא דצרכיך להוסיף ביאור, כדי להבינו, דזוקא באוטו עין ששובבות, אם נסרכו מקרי כסדרן אבל לעומת זה מרוחה לנו, דשלא כסדרן הוא השכיח, וכסדרן הוא הלא שכיח, כדיין את להשותפים, וכך שפיר אמר סתם, דל"ל בדיקה, ואח"כ מפרש והנ"מ שלא כסדרן השכיח, אבל אם אירע בכסדרן היינו ריבוטיהו, ומה"ט אין סופו להתרפרק, אבל אין ריבועון, כמו מרבעתייהו, ומה"ט אין סופו להתרפרק, אבל אין לפреш דרגילותות להיות, דادرבה שלא כסדרן ורחל"ל הטעם דסופה לנקב, ועיקר זה חסר, אבל העיקר מה שיש מן התימא על שיטת התוס' הוה, האי סרכא הוא בדבר שחווצה לה, וכן קוץ ומחט, שסופה לנקב, ועיין בי"ד סי' מ' ובפרמ"ג שם בשם הלבוש, שלא מטרפין ע"ש סופה, ע"פ שבודאי נקב המחת את הלב מעל"ע, אבל כ"ז שלא נקב אין מחרסא אבר, ומכח"כ כאן, שהטרפות אינם בניקבת הקромים אלא בניקבתبشر הריאה, וכדקתני במשנה הריאה שניקב, וכל זמן שהקرومם קיימים, ע"פ שחולשים מהה

במשניות אנו מוספקים, אי עד ועד בכלל, אלא דבדאוריותא אזליין לחומרה, ובדרבן לכולא, כמו בכל שפקה דעלמא, מה בין משנה למימרא דאמורה, אבל לשיטתו לקמן בל"ה קושי' התוס' דהכא לך'ם, דהרי רשי"י מפרש לקמן דבכל הנוי דקמיית מסתפק אי משערין בשוקך או בעצב, ואת פשיטה דאיינו אלא אצימוצים של חוט השערה, ובזה אמר דבדאוריותא לחומרה ובדרבן לכולא, ואני עניינו לכך, דהכא Kmstafek על שטח גדול של בין הפרשות, אי הוא בכלל או איינו בכלל, וזה ברור, ועיין לקמן דף נ"ד ע"ב וריש דף נ"ה מה שכתבתי שם ודוו"ק.

ע"ש גמ' הריאה שניקבה רב ושמואל ור"א דאמר קרמא עילאה, ואמרי לה קרמא תהאה, ופלא בעיני הלא ריאה שניקבה ולא קרומי הריאה שניקבה כתני, ועיין שם בפיה'ם וכן הוא במהר"מ שיף ז"ל שם, דלא קטני קרומי הריאה כמו במוח, דקתני קרום המוח, משום דהטרפות הוא דבשර הריאה הספוגי ניקב ומוציא הרוח מתוך הנקב, ואיך עלהעה"ז דחיך קרום שניקב טרפה, אלא שראיתי בת"ח כאן שכ' וע"ל „הא דלא נקט מתני" קרום של ריאה כדקתני קרום של מוח, משום דקרומי הריאה דבוקין ומוחבוריון בבשר הריאה, וכי חדא נינה"ו וכו' עכ"ל ולפי טעם זה יש מקום לומר, דה"ה ניקב קרום אחד מקרי ניקבה הריאה, אלא דדברי הת"ח קשה להולמים,adam הכל ריאה מקרי למה לא נפרש ניקבה הריאה מעל"ע כמו ניקבה הטחול, ור"ש שפיר אמר עד לבית הסمفונות, דיש נקב מפולש שלא נגע בסمفונות, דזאת ודאי כשר לר"ש דבעי סمفון גודל, צ"ע.

לכן נראה לפע"ד לפרש, דלכ"ע ריאה שניקבה דמתני' מיiri שהיעג הנקב לשבר הריאה, דמש"ה כתני ריאה ולא קרומי הריאה, מ"מ קסביר חד מ"ד, דבניקב קרום עליוון טרפה, מצד סופו לינקב, ע"ג דהמשנה לא כתני אלא עיקר הטרפות שנאמרו למשה מסיני, אבל און מוסיפין כל שסopo לינקב נמי טרפה, אלא דבר כתבנו לעיל דכל שאון הטרפות בגוף האבר לא פסלין ע"ש סופו, כמו בכיס הורדא דלא אמרין תרי רואין עי"ש וא"כ ה"ג אי הטרפות הוא בבשר ולא בקרומים, לא שייך להטריף בקרום העליון, משום דסוף התחתון לינקב, ובזה פליגו הני אמוראי, אי הטרפות בקרומים או בריאה עצמה.

ומזה יש לתמהה על שיטת התוס' דלקמן, SRCOTOT מטעם סופו לינקב מטרפין, איך אפשר זאת כיון דהטרפות בשבר שניקב, והבשר עדין אינו מרגש שום חולשה, וועשה פעולתו לרוחף על הלב בגין מפריע, אין כאן מחסרא אבר, אלא דתימא זו יש בכמה וכמה טרפיות שאן מטרפין ודוו"ק.

ע"ב גمرا וא"ר הנ' תרתי אונה דסרכן להדדי לית להו בדיקה, ולא אמרן אלא בשלא כסדרן, אבל בכסדרן, היינו רביתיהו עכ"ל הגמא.

הנה רבו הפירושים במימרא זו, וכל או"א נמצא חומר או בלשון או בעניין עצמו, עד שקשה להכריע ביניהם, ולהלכה אנו מחמירין בכלה, ואבאר בהז.

פרש"י ז"ל דכל SRCOTOT הוא בכסדרן והן שלכ"ס מורה על נקב שהיה ונתרפה, והוא קרום שעלה מחמת מכחה, ומ"מ בכסדרן כשר, משום דשובבות האונוט זע"ז ואין מתרקות, והקרום הולך ומתחזק, ושלא כסדרן מפרש רשי"י, דשתי אונוט החיצונות נדבקו בSRCOTOT, או מתחתייה, ועל פירשו הקשו בתוס' הכי עדיף SRCOTOT מקרים שעלה מחמת מכחה בלבד דיבוק למ"א, יותר קשה דרש"י סותר את שיטתו, דעליל דמפרש קרום שעמ"מ אינם קרום מהמת שכל שפעם אחת שם טרפה עליה, אינה חזרת

דף מ"ז ע"א א"ר ה' אונן איתת ל' לריאה וכוי חסר יתר או חליף טרופה, מדלא החcir וורדא, ע"כ באמנם לא היו לבתנות וורדא, אלא להני חיוי ברייתא, ומילא לרבעא כל דעתית לה וורדא, הוה יתר טרופה, וה"ה לר"א כן, ומ"מ אונן מטריפין בין חסר ובין יתר וורדא, ועין בב"ח סי' ל"ה וד"ק, ובvikר הענין של חסר יתר וורדא, ייש בהזה ב' שיטות, הרשב"א בתש"ו כתוב, דחסר וכן יתר וחילוף, ייש בהזה ב' שיטות, הרשב"א בתש"ו כתוב, דחסר וכן יתר מתחלת ביריתו יכול לרבות כחול ימים, ומ"מ טרפה דיתר חסר, וחסר כנטול, עיין ש"ך י"ד סי' נ"ז סקמ"ח ובפרט"ג שם, ולכאורה' חסר כנטול, לא מצין אלא דעת' דחויה בכלל כל יתר כנטול והוא קיצור לשון, ורק יתר חסר וחסר כנטול, כאשר כתבנו לעיל מ"ג ע"א, ברשי' ד"ה לא תיפק ולפ"ז כל יתר וחליף בריאה, בכלל ריאה שנתקבה, וההלך לא אתא אלא על נוקובה, אלא הלכה אחרת אתא על כל יתר חסר וחסר כנטול, ובכל האברים וה"ה בריאה וחסורה ריאה דמתני' כר"ש או כרבנן וס"ל חסרון בפניים שמייה חסר, אבל לא חסרון אוננות דלא אתא אלא בהלכה מיוחדת נ"ל, אבל הרמב"ם בפיה' מ' וכן בחיבורו היד החזקה ס"ל, דחסר מןין האוננות הוא בכלל חסירה הריאה, ואתא בהלכה בין ח"ט ועין לעיל ר"פ, דラרמב"ם לשיטות' דכל היכי דקתני ניטל חסר אשר ע"כ לית ל' דחסר כנטול, ומילא גס יתר חסר אינו הלכה, אלא יותר אינו יכול לחיות כמו חסר דמחליש כח האבר ע"י שיש יתר, ואין אחד מהם יכול לעשות פועלתו כראוי עין בהגהת מהרש"ש שם, על הא דכל יתר כנטול, ואי דחוינן דחסר או יתר חיוי ימים רביס, לרמב"ם לא קשה לי' כאשר כבר ביארתי זאת לעיל וד"ק. ע"ש גמר' האין ביני וביני וכו' וקרי לטבחא ע"י עינוניותא דוורדא ופרש"י צ"ל אוננה קטנה על שם קלישטה ואיזומה, עכ"ל הנה מהה ذكري ל' ביני וביני עינוניותא דוורדא, הוציאו האחרונים כמה וכמה הלכות, להתרף שינתה מקומה ותוארה, עיין בס"י ל"ה בהגה וראיתי מקשין, ומה לא נקייד שתה' אודומה ביוטר דע"ש זה קרו ל' וורדא, ולא נאכל בשאר כלל, ואמרתי דיל"י, דבכל הני שינויים במקומות ותואריהם מותולדה, יש לומר דהאי לאו וורדא היא, אלא יתרת אחרינא והוא חסירה וורדא וטרפה, אלא בשינוי מראה אפשר שנשתנה ע"י חולין וכדומה אין כאן הוכחה לומר דחסירה וורדא, ומשום שינוי זו, אין להתרף כמובן, אלא לאחר האמת הלאה נפלו כל הני חומרות בבירא דכיוון דשם וורדא לא מורה על שום פסול, ומה נדרוש עינוניותא וביני וביני, ובלא'ה אני תמה על הני חומרות הלא כמי דמוכח מג' אין זה אוננה קבוע, וכי שכתבו התוס' בדורותם באמות רך חיוי ברייתא היו להם, ומש"ה רבא לא האכירה במניין האוננות, ואיך אפשר לחפש טרפיות חדשות ככל, על סמק קנה רצוץ כאלו דכל הרואה בעיניו שכלו הישר את השקיל וטררי' לא ניתן בכל הני לשונות מקום לדקדק בהם, הרי אמר האין ביני וביני, יאמר נא האומר איך נוצץ מזה דאם עומדת בין ארוכה ובה לאומה, تو לא מקריב ביני וביני, וממה דאמר ר'ה לר"א, וקרי ל' טבחא עינוניותא דוורדא, ודאי דליך ממשמע מנין מיד', דהרי ר'א לא ידע מהאי ביני וככל, ורצה למיטרף מאן דאית לה, והשיב לו ר'ה, דכל הני חיוי ברียתא אית לה, ולחזק דבריו הנגיד לו דקרי ל' טבחא עינוניותא דוורדא, ולא עוד, אלא דקראי לא ממה דקרו לו טבחא ילפו, אלא ממה דהנגיד לו ר'ה דקרו לה כו, ואיך אפשר לומר, דר'ה דחשיב לר'א שרצתה להתרף בדאית לה, דין להתרף משום דלהי ברייתא אית לה, שמחדרש לו ברמז דأدרכה אי לית לה, או אפילו רק שנתה מקומה ותוארה טרפה ולא יכולתי לשנות ברכוי מלהנגיד ציאות וד"ק.

ע"ב גמר' אמר רפרם, האין ריאה דדמי' לאופטא טרפה, א"ד בחזותא וא"ד בגשתא וכו' וא"ד דשיעא דל"ל חתוכי דאווי

וסופו לינקוב ע"י האי סרכא, מ"מ כל זמן שלא נקבע הריאה משמשת בגוף לרוח על הלב כמוז, ואין כאן מחסרא אבר עתה, אלא סופו להתחסר ואם סופו להתחסר אבר טרפה ק"ו ב"ב של ק"ו מסוכנת שסופה להתחסר מכל וכל, שתומות בעוד שעיה או שתיים, שתה' טרפה והוא תימה ובתא על שיטת התוס', ועין בעיקר יוז' ולקמן מ"ח ע"א בחודשנו.

ודע בין מדברי רשי' ובין מדברי התוס' נראה, שלא דיברו אלא מסרכות ממשיות המבדקים אותן ייחד, ולא מחוטין דקין הנמשכים מלהברתא, דוק ותשכח, אלא דהרבמ"ס והטור אחורי כתבו דחותן הנמשך וכו' ואפיו הוא דק ביותר הוה סרכא והנה לדעת רשי' דסרכא מורה על הנקב, אפשר דגם האי חוט דק, כן הוה מורה, אבל לדעת התוס' דסופה להתריך ולינקוב איך אפשר לומר כן על חוט דק, שבתונעה קלה של הבעמה תוכל לפסקו, שבטח תינקוב הריאה ע"י האי פסיקה, וכל מי שירצה, יכול לנסתות את זאת אם יתפרקו האוננות מהדדי, אם יוספק הסירכה או תפרק עמה קרום הריאה, אלא דהרבמ"ס מבואר דמעיקר הדין אין לאסור אלא דיבור ממש ומאותה לשליישת כדעת רשי', כי כן פסק בפ"ח ה"ח, והוא מימרא דרבא, ולהני חוטין הה סגי לחוטכן ולבדוק בפושרין אם אין נקב, אלא דמעיקר הדין אוסרין אותו, כן כתוב בפ"י א"ו עי"ש. ויש עוד שיטה שלישית והוא שיטת הראב"ד ז"ל, דסרכא שלכ"ס מורה על נקב וכרכ"י, אבל כסדרן הכי ריבותיהו, ר'ל רגילה לבוא بلا נקב מחתמת הפשטות הליחה והזיעה, וכמש"כ התוס' בכל הסרכות, וזה השיטה הייתר מתתקבלת על הלב מצד הדין אבל מה שיש להפליא עלייה, כי קשה להאמין שהסרכא היוצאות מכח הזיעה, אינה מותדבקת אלא כסדרן, וסרכא היוצאות מותוך ליחות הנקב מותדבקת דזוקא שלא כסדרן, הוא דבר שאין הדעת הבריא סובלת.

ועכ"פ היצא לנו מכל האמור, כי עיקר טרפות הסירכות חותם החומרה עליה, ועכ"פ אינה דאוריתא, דהרי ההלכה שאמרה ריאה שניקבה, א"א להעמיס בה סירכה של התוס', וסירכה שלא כסדרן של רשי' בלאה אינה שכח כלל כמש"כ לעיל, ולכן אני תמה אקרה על רביינו הש"ך ז"ל, שכתב ביו"ד סי' פ"א סק"ט, דסרכא גמורה של כ"ס ודאי טרפה ולא ספק, ואם היה הדבריו, אז לא היתה דברה התורה מדרוסה משום דידיירה בהוויה, כמש"כ הרמב"ס, אלא מסרכות שהמה המជית כ"כ, עד שהצרכו חז'ל לתקן בדיקת הריאה, ועד שנטרכ במנה אחת מפני שנדרסה, נטרפות אלפים בהמות על סרכות הריאה, וגם מעולם לא שמע או ראה איש, שבמנה מותה, ולא מצאו לה סיבה אחרת אלא שריאה שלה סרכות, ובר מכל הלין טועין שכח הש"ך דאייכא תנא ר"ש במשנה, דאית ל' עד שתנקוב בבית הסمفונות, ולדידי' הלא כל הני טרפיות של סרכות ועוד ועוד, כולל נפלת בבירא כmobon, והרי לקמן דג מ"ט ע"א, כמה אמראים אמרים הלהקה כר"ש, אלא דבעל מסדר הש"ס מסיק, אכן הלהקה כר"ש, והוא לחומרה ומספקא, אבל עכ"פ אין יוצא מידי ספק דשמא הלהקה כר"ש, ואיך כי הש"ך דטרפות הסירכה הוא ודאי טרפה ולא ספק וד"ק.

תוס' ד"ה אין מקיף בוועה, כشنיקבה היכא דלא ממשמשה ידא דטבחא וכו' ע"ס הדיבור, סוף דבריהם הם שפת יתר, דפשיטה דבואה יחידית כשרה, אבל כוונתם, לעומת שיטת רשי' לדקמן ע"א, דמקיף רק בחודא בהמה ולא מבהמה לחרבתה, וא"כ ע"כ מירי הכא דיש להבמה זו תרי בועי, لكن כתבו דבתרי בועי נמי כשר אס לא סמכי להדדי, והכא ברוחקים מירי, שוב ראייתי במהרש"א מהד"ב שנתעורר על דברי התוס' והנים בצע"ע.

עכ"ל. שמעתי מקשין, תפ"ל דאפיו היה מחייב למסור נפש גם על שאר מצות, אבל לא نفس חבו ואיתן יביא את התינוק לידי סכנה בשליל המצוה שלו, ואני זה כולם כי המצוה על הבן אלא דהוא לאו בר הכי הוא עתה שכן מצוה על האב או על הב"ד ולשיגדל באמת מוטל עליו המצוה, כן הוכחתி ממה שפסק הרמב"ם בה' מילה פ"ב ה"ו, הא דרבא פשחים נ"ב ע"א דאמר ערל האשאה ואיזמל העמידו דבריהם במקום כרת, הרי ذكري ל"י מילה בזמןה עשה שיש בה כרת ודלא כרשי בסוגי' שם דפרש דעරב פשת קאי עי"ש דא"כ הוול לרמב"ם להביא האי דין בה' פשת, ע"כ דס"ל דלulos המשואה על הבן והוא עשה דכרת גס מלא בזמןו אלא בתורת זכיה מלין אותו האב או ב"יד ובמ"א הארבתי זה, אבל אי קשי' הא קשי' דהרי על עשה בלבד לא היינו מחובבים להסתכן הילד א"פ אילו שלא דרשה דוחי בהם ולא שימוש בהם דرك לעבור בקום ועשה בעין לתת כל ממוני כדי שלא לעבור אבל על מ"ע שהוא בשוא"ת, א"פ אילו ממון הרבה איינו מחייב לפזר, ומכח"כ שאינו רשאי להסתכן בנספו, ולמה לי לרש"י להא דין לך דבר וכו'. ואולי במצבות מילה שאיני דבלאי' דרשו עלייה הקרא דעתך הרגנו כל היום, עצ"ו ודז"ק.

ד"ה שנשפהה קיתונו. בשרג הראה נימוח וכוי' ועכשי' חציו ריקנית עכ"ל, לא זכיתי להבין למה לי לרשי' قول' האיל ולא פ"י בPsiותות כיוון שנימוח הבשר, הרי הוא עכ"פ כבשר שופא גרדו וחסר הכל עצ"ו ודז"ק.

תוס' ד"ה שלישי הביאתו לפני, נראה דסביר דבתרי זמני היה חזקה כרבי, מדבר המתינו עכ"ל, דברי התוס' נפלאים כמו שהקשה המהרשי' ז"ל ומה שתירץ דר"ג גופא רק עי' מעשה או נתברר לו דין למול האדום והירוק, זה פלא והפלא.adam לא ביראה לי מוקדם דבר זה איך התיר כאן למול אחר שיובלע דמו, דשמא אין בירקות ואדמימות סכנה למול, והני דמותו מסיבה אחרת מותן, והוה לנבי האיל שלishi מותו אחיו מותמת מילה ואולי ייל כיוון דחזי דהני אדומים ומותן, מסתבר לומר דהא גרמא, מלולות בחולה שאין ידועה לנו, עצ"ו ועין בח' ק"ז ז"ל ודז"ק.

ד"ג מ"ח ע"א גמר' א"ר"י ב"מ א"ר"ג, ריאה הסמוכה לדופן אין החושין לה, האי סמכה סרכוה קامر וכפרש"י דבוקה בצלעות זאת א"א אלא עי' סירכא, ובש"ס וילנא בפ' ר' גרשון כתוב בפירוש כלומר סרכוה, ושיתן טעם למהrina ר"ג להחליף סרכוה בסמכה, ונלפע"ד דהוא כדי לאשמעין דמייר הכא שלא במקומות ריביתא, וכגדתראץ לקמן דהינו במקומות שאין הריאה סמכה לדופן, רק נסמכה עתה עי' הסירכא וזאת משמעינו שפיר, במה דאמר ריאה הסמכה לדופן, כלומר שנסמכה לדופן, עי' וכיוצא בה נאמר ותבחר לשון עرومיס, ועין בח' ק"ז ז"ל, שמחلك בעין אחר בין סמכה לסרוכה.

וננה בסוגי' זו רבו הפירושים עיין בראש יוסף שסידר וואריך בהם ואני לא באתי אלא להעיר, כי מtopicו סוגי' זו נפרצת שיטת התוס' דטרפות הסירכא מטעם סופו לינקוב הוא, ולית נגר ובר נגר דיפרקיינה, דמה שמחליך הש"ס בין סרכוה מאונה לאונה לסרוכה לדופן אין להעמיד כלל לשיטת התוס', דבר הארכתי בערך י"ד להראות לך דין להתריך ע"ש סופו אם לא שכבר נחהלה האבר וחלה כ"כ, עד שראו לומר עליו דמחסרא אבר, דcken יוצא מפורש מtopicו זוגי' דמסוכנת לעיל ל"ז, דמסוכנת, אף דבטח תמות מותמת החולי או אפיקת הכת, כל זמן שאין כאן חסרון אבר כשרה, ואני טרפה דאסירין ע"ש שסופה למות, מושם דמחסרא אבר, כן מבואר במ"ג ועכ"כ כוונת הגם' דמחסרא אבר עתה, דאי שסופה להתחסר, היינו מסוכנת, ואי נבלה החמורה אינה אוסרת ע"ש סופה, טרפה

הרמב"ם ז"ל פסק בכל הני א"ד דטרפה מספק, אבל בהאי דשיעא פסק דטרפה ודאי, וכ' ה"י בטעמי' דבכל הני מאן דמטריך בהא לית לי' דאחרינא, אבל בהא דשיעא דל"ל חתיכי דאונן בלא פרט, הלא חמשה אונן בעינה ולהאי לית לה, ותיתי לי כי קיימתי דבר זה מדנפשי, אלא דקשי לי' דא"כ מ"ד דשיעא רפרט מאין קמ"ל, דהרי אפיו חסר אוננה אחת טרפה, ע"כ לומר דיש איזה סברא לחלק ביניהם, עד דהוצרך להשמיינו דשיעא כולה נמי טרפה, והדרה הקושי' לדוכתי, אבל הנפלע' דבדאמת זהה פליגו הני אמוראי' על האי מ"ד דשיעא, דלא על חנס בקשרו חשבונות רבות לפרש האי אופתא במשמעותו וכדומה, והניחו היותר מסתבר דשיעא, דיש לו סמק' גדול בדרבא עכ"פ, דבעינן ה' אוננות, אלא ודאי דהני ס"ל דהא פשיטא וק"ו מחסירה אוננה אחת, ולגביה זאת הלכה כרבבים, ונדהה האי פירוש ומילא הוה ודאי טרפה, כהני שאר מ"ד, דס"ל דהאי דשיעא ודאי הוא, ואני ספקא הוה דלא ידעין לאיזה מהם כיוון רפרט.

ובא וראה איך מבואר דבר זה מtopic סידרו של רבניו הרמב"ם ז"ל, דביהל' ב' כתוב, חסר מניון האוננות וכוי' טרפה, והוא מירוא דרבא, ואח"כ בה"ו כתוב נמצא שתי האוננות כאונה האחת ואני נראות כשתי טרפה, והוא יוצא מミימרא דפרט דדמ"י לאופתא, כאשר כתוב ה' מ' ואח"כ בה"ז כ', נמצא שתי ערוגות ואין לה חיתוך איזנים, טרפה וכוי' עכ"ל הזחוב, ותמה עליו ה' מ' דלמה הקדים דין דשת' אוננות כאונה אחת, היוצא מדין אופתא דין אופתא עצמו, והניחו בתמיא עי"ש, ולפי הצעתינו הכל בדיק ובחשכל וברוחה'ק שבו מסודר, כי הרמב"ם פסק כהני א"ד דלא מופשי האי דפרט דשיעא, אבל הא דשיעא נלמד מרובה דבעינן ה' אוננות, וממילא שתיים כאחת ומכח"כ ערוגה כולה שאין לה חיתוכי דאונני טרפה, וכן אחר דאמר דחרס אוננה טרפה שהוא מפרש במשמעותו דרבא, כתוב דה' שתי אוננות הנראות כאחת, דהוה כחסר וטרפה, ואח"כ כ' דcola ערוגה כאחת טרפה והוא ק"ו משתים, אלא דלאפוקי אתה, ממאן דפרש אופתא דפרט בהכי דלדי' דעכ"ב מחלוקת בין חסר לאופתא, דוקא אופתא כולה טרפה אבל שתים לא, דרבא ליכא למילוף, ורפרט דוקא ריאה כולא אופתא קאמר, אבל מאחר דלא פסקינו כוותי' אלא כרבבים דחולקין וסוברים דשיעא מרובה שמעין, ממיילא הון כולה והן שתי אוננות דשיעא טרפה, וכל זאת משמיינו הרמב"ם ז"ל, עי' שישידר תקופה דין דשת' אוננות דאם היה מהפך הסדר לקבוע תקופה דין דשיעא תקופה, הוה מצין לטעת דפסק כמ"ד דשיעא מרפרט נלמד, ולומד אופתא בשתי אוננות מכולה אופתא, וזה אמרת לאמיתו בס"ד. ומזה' יש השגה על פסק האחרונים להקשר בשתי אוננות הנראות כאחת עי' סמפון שבתוכם, ומחלוקת בין כולה אופתא למקצת מאוחר דהרבנן'ס פסק דלא כהאי מ"ד, אלא לומד דין' דשיעא מהן אוננות בשתי אוננות והן בכולה מרובה, אין חלק בשום אופן בין שתי אוננות לכולה ערוגה וגם זאת אמרת לאמיתו ודז"ק.

ע"ש גמר' ר"ח חלש וכוי' ואיתוי קמ"י ריאה שנשפהה קיתונו ואחרה, א"ר והוא דקימי' סמפוןות, מנא יעדני, מתייון צוא דקוני' וכוי' עכ"ל, ויל"ד אדם דוקא לאחר בדיקה צו' יש להזכיר, איך סיפר לנו סתם דר"ח אכשרה והעלים מתנו דבדקה תקופה, או שציווה לבודקה اي קיימי' סמפוןות, ועל ר"י דאמר נמי סתם ריאה שנשפהה קיתונו כשרה, יש לדוחק דאחר בדיקה קאמר, אבל בהאי מעשה רב קשה לומר דשתק ולא סיפר לנו דבדק תקופה, והי' נראה דהאי בדיקה אינה מעכבת, ולהחומרה אמר רבא וצ"ע ודז"ק.

רש"י ד"ה המתינו לו. דין לך דבר שעומד בפני עצמו פקנ"פ חוץ וכוי'

גם דרבנן טרפאי מודים דסימפוני נקט וатаוי, אלא טרפי מטעם חסרון בפנים דש"ח לדידיו אז בכל נוכל להחריע כהני דמכתשי, מפני דחוץ מהני כבר יש לנו רבים דס"ל דחסרון בפנים לא שמייה חסר, דלעיל התירו ריאת שנשפכה כיكتון מעשה רב והי שם ר'ח ור'ג וכל הדר ושתקי לי וכן ריאת שנימוקה התיר ר'ג ותנוי כוותוי ולית כאן ספק לקבוע ההלכה מכישרין, אבל אי נאמר דזוקא במשפט פליגן, והני טרפו חשו מושם דרוב נבעלים דרך הושט, והוא פלוגתא חדשה בין הני תרי כתות של שלשה שלשה, לא ברירה לו ההלך תא כיון דהוא באיסור דאוריתא, ע"ג דר"י מן המתירין ולגביה ר'ל הלכתא כוותי מ"מ בשיש עוד חולקין בדבר אין זה כלל לפסקו קר"י נגד ר'ל להקל בדאוריתא והרי תראה דרש"י צ"ל לא סגי לי לקבוע ההלך תא כרבנן דמכתשי עד נמצא עוד טעם משום דר"א ור'א בשיטתו דמכתשו אזלו ומעטה הци פירושא, לימה דבחסרון בפנים פליגן, ר'ל דמתעם חסרון בפנים טרפו הני שלשה ממילא נדע אכן ההלכה כמוותן אלא כהני דמכתשי ומסיק דפליגו בסימפוני נקט וטאוי והוא פלוגתא חדשה, אלא דמ"מ סכמינו אמרנו דמכתשי ממש"כ רשי ז"ל, ועתה תראה כי לא חנים קבוע רשי ז"ל כאן ההלכה שאין דרכו בכך, משום דשייך זאת לפשט הסוגי כנ"ל, ובכל"מ שתמצוא ברשי קביעת ההלכה יש טעם מיוחד בדבר, כי רשי לא העמיד תבورو אלא לפרש השkil וטררי ולא לקבוע הלוות ודו"ק.

ע"ש גמר' הא לחברו אמר, ופרש"י שקשה ואינו מגין אבל להדיبشرה הבשר שהוא רק נכנס בנקב, ואני תמה דמ"ש מקרומי הריאה שנקבו דלא אמרין שהבשר סותם מפניהם ובפיה"מ במשנה בamatת כתוב והגיא הנקב לשבר הריאה, ושאלתי השוחטים ואמרו לי דבהרבה מקומות לא תבצץ הריאה אף שנקרו עקרומים, ועמדתי משותומם, אדם כן הוא אז ודאי כיון הרמב"ם היה במא שכותב והגיא הנקב לשבר הריאה, אלא שחבורו לא האזכיר כלום מזיה וצ"ע.

אבל מה דקשה יותר מזה הוא, דפרק מהדורא דכנתא שניקב להדיبشرה הבשר שהוא רק נכנס בנקב, ואני תמה דמ"ש מקרומי הריאה שנקבו דלא אמרין שהבשר סותם מפניהם ובפיה"מ במשנה טרומות כתוב והגיא הנקב לשבר הריאה, ושאלתי השוחטים ועודאי אין לדמות, דהרי ראיינו נגד השכל דחוות למטה במקום צומת הגידין טרפה, ולמעלה ממנה כשרה, אבל כאן מהגנה המדבר, ושפיר מצי לחקר ולדרוש מ"ש דבחדורא דכנתא מגין ובסימפוני לא מגין, והוא ליל' להסביר כי הכתנתא רק וסותם והסימפוני קשה ואינו סותם כאשר כתוב רשי ז"ל, ולא לעשותו רק שאינו להרהר אחריו והוא פלא והפלא בעיני עד שנלפע"ד דזאת הי מכריח את הרמב"ם ז"ל לפרש הא סוגי באופן אחר, דז"ל בפ"ז ה"ג "אחד מסימפוני הריאה שניקב אפיו ניקב לחברו טרפה" עכ"ל וכבר תמה עליו הראב"ד וכל הבאים אחריו, זה ננד הסוגי דאמרה דזוקא להדי' חבירי טרפה, אבל להדי' בשרא כשר, ולפע"ד דהרבמ"ס מכח קושי' הנ"ל היה מפרש הסוגי' הци, דהא דמשני היא לחברו אמר אין הכוונה כפרש"י דחברי' קשה ולא מגין אבל בשרא מגין, ואדרבה בשרא דספוגי אינו מגין כמו בניקבו הקריםים בחוץ דאיינו מגין (ועיין לבב אריה ז"ל שנתעורר ג"כ על זו) אבל קבלה היתה בידם דניקב הסימפוני דזוקא להדי' חבירי טרפה, אבל להדי' בשרא לא, ולא משום דהא מגין זה לא מגין, אלא דהאי טרפות כן נמסר, ופרק על זה מהדורא דכנתא דמגין ולמה לא מגין גם הסימפוני על תברור, ע"ז מתרץ לו דין דין טרפות להדי' דכאן הטרפות כן הוא דלהדי' חבירי טרפה ולא מהני הגנה דסימפוני, ולהדי' בשרא ע"ג דספוגי ולא היה ראיי

הקל מינה לא כ"ש, ועיין בפרק ג סי' מ' במשבצות זהב אות ד' מה שכ' בשם הלבוש לענין מהט לבב, דשאני חסרון בגלגולות וסירכא בראיה, דהוא דבר המתחדש בגופה, משא"כ מהט בסימפונו דלבא דאיו להטריף משום דספוגו לנקב, דהתחליל כבר לשרווף בהטלת הארס, עי"ש, והנה אין ספקacial דגס בסירכא וחסרון גלגולת צריכין לומר דבר נחלשו העורות כ"כ עד שחוובים ננקובים, דאל"כ לא נדע מה בין סירכא למחת, ועיין בפרק ג שם ובסוף פתיתחו לסי' ל"ט, שחקר בסירכא לדעת התוס', אי מצי חי רק עד י"ב חדש או עד כ"ד חדש, ואני אומר דאי"א לומר דאי"א טרפות דמצוי לחיות יותר מיב"ח, דאי"כ גם מחסרא אבר רק לאח"ז, ואת א"א דהרי בעין מחסרא אבר עתה, אלא ודאי דסירכא שלא כסדרון, ע"י שימוש שומשתת לכאנן ולכאנן נחלשו העורות כ"כ עד שחוובים ננקוב, כמוו בשבר שרופא גורדו דחווב כאיינו, ותדע Adams נאמר דרק משום דספוגו להתפרק ולינקוב העורות טרפה, הלא ודועה דבק נוכל לחזור בין הצלעות כאשר הרופאים עושים מעשים בכל יום, ולפרק הסירכות מן הריאה, והרי אמרו כל דאי בדרוי לה סמי וחייה, אין כאן טרפות אפילו אין עושין כו, וכן רשב"א מכשיר נחתכו רגלייה משום דיקולה ליכוות ולחוויות, ואיך נטירף הסירכא שבקל נוכל לסלקה משום דספוגו לנקב הריאיה, אלא ודאי דחיישין שכבר נחלשו העורות ולא מהני אפיו נסלק הסירכא ממינה, אלא דלעיל כתבתי Adams הטרפות אינה בקרומים אלא בשבר הריאה שניקבה כדמשמע מלשון המשנה, וכփיה"מ לרמב"ם, ג' נפרכת שיטת התוס' אז גם החולשה שבעורות נמי לא מהני להטריף עי"ש, אבל התוס' ע"כ סבورو דטרפות בעורות גופא, ואולם מתוך סוג' ז' מוכת דמשום ספוגו להתפרק אין זה סתימה, וע"כ משום אמרין דבר אמרית ששם נקב, ולא דספוגו להיות נקב, וצ"ג ליישב שיטת התוס' ודוו"ק.

ע"ש גמ' ריבר"י הוה קאייל באטרי דר"י בשוקא דטבחי, חיזינו להניך דקיים צמחי צמחי א"ל לא בעי מר אומצא וכו' ופרש"י דרוצה היה לדעת אם יקשרנה אם לאו, ובхи' ק"ז ז"ל הקשה מיש מהני עובדות דברת הכא, בהני דקיממי כנדי וטינרי טינרי דקאמר מדמחלפי שם ולא אמר להו מיד, ש"מ דכשרים, ולמה הוצרך כאן להאי הערימה כדי לידע דעתו של ר'י, עי"ש שנחנק לישב, ולפע"ד נראה פשוט דהני צמחי שהמה מורה או בוותק קטנות אפשר דבעברה בעלמא לא הכליר בהם, משא"כ כנדי וטינרי שפרש"י צמחים גדולים וכבדים וטינרי עוד יותר גדולים מהם וכן הוא בראש"ש דאלו קטנים ואלו גדולים, פשיטה דנפלו עניין כל עובר דרך שם, ואולי רשי ז"ל כיון בפирשו זה לישב האי קושי' של ק"ז ז' ונכוון הוא ודוו"ק.

רש"י דה קרום אבל סתימת דופן סתימה מעלייתא הוא, עיין הגהות מהרש"ש דר"ל דעת' הסביבה אגלאי דהדופן ה"י סמוך והוא סתימה דמעיקרא, ולא ידעתו למה נדחק בהז, דמה יענה לדעת רשי' בסירכא מהיתוך לגב או מגב לגב בתרי אוני דסירכא להדי' דמקררי כסדרון וכשר ודוו"ק.

ע"ב גמר' איתמר מוחט שנמצא בריאה וכו' לימה בהא קמיילגו דמו סבר חסרון בפנים שמייה חסר ומ"ס לא שמייה חסר, יש להעיר, איך קס"ד דבחסרון בפנים קמנפלגו דז' הויל' לאיפלוני בפשט דחשרה ריאת שבמשנה, אי חסרון בפנים קאמור וכרבנן או חסרון בחוץ וכרכ"ש כדעליל, והנפערן"ד דודאי גם בס"ד ידע דנקט פלוגתא זו במחת בריאה כדי להשמיענו דמן דמכתשי לא חשו לשם דריך הוושט נכנס המחת לריאה, אבל הי' ניחא לי לומר

ארישב"ל הלכה כר"ש וכו', ואין הילכה כר"ש, ופרש"י ז"ל גמור' קפסיק לי, ובישיבה האחוריונה נפסקו ההלכות הללו הפסוקות סתם בוגם עכ"ל, ואני עומד ומשתומם, אם הא הילכה היתה רופפות בידים עד הישיבה האחוריונה, ור' ביבי ור' ב"א אמוראי בתראי סברו דהילכה כר"ש, וכן נראה דסבירו רבה בר תחליפה ור' בר באבא דמפרשוי דברי ר"ש דלספונו גדול קאמר, והמה בשם רב אמרו למלתתיו כדעליל מה ע"ב, ורבנו הקדוש נמי אי חסירה ריאה לר"ש קתני, הרי עכ"פ לא הכריע לנו, מעטה יש לתמונה על כל הני טריפות, בריאה, סירכות ומראות הפסולות דנאמרו סתם בוגם נימא דהימה דלא כר"ש, לדידי' בעינן עד שתינקוב לבית הטעמונות, דכל הני מושום יקבו הקרומים או סופו לנקוב טרפה, דלא שוייך אליבא דר"ש, ואך לא נמצא מאן דמקשייר בכל אלו, מושום דסובר הלכה כר"ש, ולא עוד אלא דתנקו רבותינו ז"ל בדיקת הריאה מושום סירכא דשכחו, והרי אדרבה היא הנוננת דהילכה כר"ש, דבעינן נקב עד הטעמונו הגדול, כמו דמצין בניטל האם בסנהדרין לג' ע"א, דהאכילה ר"ט לכלבים, וחכמים ביבנה דחו דבירו, מושום דהheid תודוס הרופא, דין פרה וחזירה יוצאות ממצרים, שלא ניטל האם שלה, וכו' שם רשי' ז"ל והרי חזין דמתיקיות, והכא דכווי, דמעולם לא שמענו דעתה בהמה, ולא נמצא לה סיבה אחרת, אלא שריאה שלה הייתה סרכוה או נקובה, ולמה לא תכريع עניין זה את הילכה, וכבר העיר בשוו"ת מהר"ס שיק ז"ל תשוי ס"ז ע"ז לענין תחיבת הcarsת הרגיל בבחמות עי"ש.

אולם אחר זמן רב נתיששתי בדבר דלפי מה שמויק מתני' או שחשרה אליבא דר"ש, כתבו התוס' במשנה לעיל, דבחסרוון כ"ש מודה טרפה, האי כ"ש דקאמו התוס' בוגם ליתא, אלא כיון דלא איתפרש בגם' חסרון לר"ש בכמה, ודאי משמע דאפיילו חסרון כ"ש קامر, ונראה לומר דהאי חסרון לאו בשר הריאה בעין, דלא מסתבר כלל בחסרוון כ"ש בשר, יעשה מעשה טרפות דהרי חסרון פנימי לא שמייה חסר ובנימוק הריאה נמי, דוקא בחסרוון יותר מרביעות בעין, אלא ודאי דחסרוון מן העורות סגי לר"ש, וחסירה דומי' דניקבה כתני וכמו ניקבה בעורות כן חסירה, הן אמת שלכאורה' נראה להיפך, דהרייה שניקבה כתני וכבר הבאנו כ"פ דברי הפיה"ם ודברי המהרא"ס שיר על המשנה שכ' מושום דכל שניקבו הקרומים הרי ניקבה הריאה דسفוגי היא, ולעוולן ניקבה הריאה בעין, וא"כ גם או שחשרה אריה קאי ולא אקרומים, ומכח"כ اي אליבא דר"ש, דבנكب בעין עד הטעמונות, איך נפרש או שחשרה הריאה על הקרומים לחוד, אלא דלא אדע איך נפרש חסירה הריאה על כ"ש בשער הריאה, لكن מוטב לקבל דוחק בלשון המשנה מלקלל דוחק בעני עצמו, ולכן נחלייט דר"ש בחסרוון כ"ש שבעורות מודה טרפה, וא"כ גם לדידי' איכא סירכות ומראות המטרפות כי מקום הסירכא והמראה תופס מקום, ואיכא כאן חסרון בעורות, ואפיילו לרשי' דסירכא מחמת נקב בא, מסתמא נקב שמצויא ליה אינו بلا חסרון כ"ש, וניהו דאי או שחשרה דמתני' דלא כר"ש, אלא מיירי בחסרוון בפניהם או כמש"כ הרמב"ם בפי'ם בחסרוון אונות, לא שמעין כלל דר"ש בחסרוון כ"ש מודה, אבל לפע"ד נראה ברור דכל הני אמוראי דס"ל דהילכה כר"ש, ה"ט מושום דס"ל דרבבי במתני' כתני, או שחשרה אליבי', אבל לולי זאת מהיכי תיתי יפסקו כר"ש נגד סתם מותני' באיסור דאוריתא, וא"כ ממש'ן ליכא כאן חולק על הני סירכות ומראות, דאי או שחשרה דמתני' כר"ש, ואז הילכה כוותי, הרי מודה ר"ש בחסרוון העורות כ"ש, ואי דלא את"י האי שחשרה דמתני' כר"ש, ואז לא מודה ר"ש בחסרוון כ"ש, אז בא"ה אין הילכה כר"ש, כלפ"ד ליישב הדבר כפי חומר העצום שבו ודוק'.

להג' מ"מ אין טרפה מאייה טעם שייה' שלא מתגלה לנו כמו בחיתיכת הרגל דאנו רואים ג"כ דבר שמתנגד לשכלנו, דחתוכה מכאן וטרפה וחתחה מכאן וכשרה, ומה שכתב הרמב"ם דאפיילו ניקב לחברו איזו ר"ל דלהדי בשרא מאש"כ דטרפה אלא אפיילו להדי חברו דיל' דאיכא הגנה מ"מ טרפה, כי כן נמסר האי טרפה, וידעת דהילשון עדיין דחוק והוא נגד הכלל שכתבנו בהקדמה דבלשון הרמב"ם אין לדחוק אבל אין בכלל שאין בו חוץ ודוק'.

ע"ש גמור' הא מחותא דאישתחח בחתווכא דכבדא וכי' אל ר"א אלו אישתחח בשברא כה'ג הוה טריף מר וכו', יש לתמונה דשאани דאישתחח בשברא דלא חיישין כל דאתא דרך בלית הפה, אלא אמרנן דמוחץ אתה ע"י חיכון בכוון או בקרקע, ועיין בראש' דאפיילו בקופא לצד החلل מכשryanatos דע"י שמתחכת אף הקופא עוברת דרך עובי העור בשבר וא"כ איך מדמה מהט בכבדא, דוזאי דרך בלית הפה אתה לתוך הגוף למיחט בשבר הירך, ולא עוד אלא דבעצמו מסיק DSTMS מהט בכבדא טרפה מושום דרוב נבעליהם הם דרך שוטך רוק באLIMITATA בקופא לבר מכשryanatos, ואיך קמתמה על מר בר' דרי' דסבר למיטרפי, ודחי' לי באלו אישתחח בשברא דין דמיון להאי דינא, צע"ג בעניין ודוק'.

רש"י ז"ה נקובי נקיב, בסה"ד והלכטא כהנץ רבנן דמכשryanatos וכי' ועוד דקם לי' בשיטתהיו ר"א וכו' עכ"ל, וקשה לי איך נשמע מהא דרי' אש' דאית לי' כרבנן דמכשryanatos, דהא בכבדא בקופא ליגו מש"ה מכשryanatos דאי' אעדבר בקופא את הכבד שהוא קשה ולכך אמרנן דרך סימפונות אתה, אבל בריאה דרכך דלא מתקין נבה בינה בין קופא לבר או לגין, מציא להיות טרפה לר"א, דאפשר דסביר כרבנן דטרפו, מושום דרוב נבעליהם דרך שוטך, ויל' ודוק'.

ד"ה מ"ט ע"א גמור' הא קשיטה דאישתחח במרה וכו' והנ"מ בתמורה, אבל דיזיתא מיבצע בעז ופרש"י, ומאנ דטרוף במחט טרפ' נמי בהא, וקשה המהרא"א, דהא הכא בכבד קיימין וכו' ומסתמא נכנסה המחת דרך שוטך לבבד, כי בכבד לא שוייך בדיקה שהיא שלמה, ות' כיון דאישתחח במרת הוויל' בסימפונא רבה בכבדא וכו' עכט"ד, ואני תהה, דאי' הלא ליכא מאן דמטריף בהא, דהא אמר לעיל שקיים גילמא דטרופה, אבל לעפ"ד נראה לפרש, דניהם דסימפונא נקטו ואתאי, אבל כיון דמיבצע בעז, חיישין שניקב המרה והבריא, למאן דחייב לעיל במחט בריאה לשמא הבריא, ומטרוף מושום דרוב נבעליהם דרך שוטך, הכא מטרוף מטעים שמא ניקבה המרה והבריא, ואע"ג דלעיל לא חייש לשיטת רש"י, לניקבה הריאה והדרה המחת, אלא דחייב שדרך שוטט נכנס לריאה, ואני ריאה דרחבה, משא"כ מרה קטנה שקרובה לניקוב ע"י האי קשיטה דיזיתא, ואס כנים דברנו, מישוב בהז גס קושי' התוס' שהקשו על פרש"י, דאי' הוה דלא כהילכתא, דין ר"י דלא דמכשryanatos לעיל פסקינו, ולפי האמור ניחא, דיל' דאפיילו ר"י דלא חייש לעיל לשמא הבריא, היני דוקא לגבי החשש דדרך שוטט נכנסה בריאה, דהוא חשש רחוק אצלו, דניהם דרוב נבעליהם דרך השוטט, אבל כל הנבעליהם דרך שוטט להז דרכ הרכשתא כדרכם, ואפיילו מחת אם נתעכט בהילכתה לקוץ נתבחה לאיזה אבל שעוברת דרך שם, אבל לא לצאת לשטח הריאה, משא"כ כאן במורה שפיר מצי חייש לשמא ניקב והבריא, ותדע דלעיל דר' מ"ג ע"ב רצה לומר, נמצאת איתמר וזכה לי' דכל הני חיוי ברייתא קויצי אוכלי, וא"כ במנצא במרת דלא שוייך האי סברא, למאן דחייב בישב לו קוץ בשוט לשמא הבריא, ה"ה דחייב במנצאת במרת, לשמא נקיב והבריא, כיון דуורה דק מאד וצר מאד המקום ודוק'.

ע"ש גמור' יתיב ראב"א קמי' דר"ה ויתיב וקאמור א"ר מלוך

וזיל, „ולהא דברי ה'ך בעי, לא אפשרת לי' אכתיה טעמי' דרב מא' הוא" עכ"ל כוונתו דלא"ז לא ברירה ל' האי טעמא דלא מהדק, כי באמת קשה להבין, וכי עדיף סתימות ירכיכם בחחלות או דופן בראיה, שהם שני אברים, מחלב הדבוק בשער, ובאמת הרמב"ם בפ"ז הי' כתוב בטעמא דחלב טמא, וכל הנני דלא סתום, משום דקשין ה'ן, ומסתמא קושי' מחלחות, ודופן וכדומה, הכריחו לפרש כן, וכעכ"פ כיוון דליך טעם מבורר בדבר קמבעי ל' דלמא בטמא וטהור תלי' מלטא, מפני איזה טעם הנעלם מתנו, וד"ק.

תוס' ד"ה רב ואיסורה דאוריתא וכו' כדר"פ הלכה ומסתבר בדברא נמי חוזר בו, דקרו אמר לסתמן חימצא ובר חימצא חד סתים וחוד לא סתים עכ"ל עיין בלב אריה שתמה על ראיית התוס' ובאמת לסתמן עז"א מצין עוד הפעם, דרבא סמך אר"י מטעם דהתורה חסה על ממונם של ישראל, לצרף גידין הריכן לחיות חופין על עצם הנשבר, ושם כאשר השבי לו ר"פ כדחכא אמר אישתיק, וכאן לא קאמר, אישתיק, ולפע"ד נראה דחתם כיוון דבאות ר"י הדר לגבי ר"ל בגידין שסופן להקשות, ודאי לא מסתבר לסמוך ע"ד ייחד שנדחה, אישתיק והדר ב', אבל הכא נסמך אר"ש במקום רב, ומושום דח"ט לא חשבא ל' כדורייתא ממש, עיין לעיל ל'ב ע"ב ולסתמן שם שכתבנו בזה ביטר ביאור, ומה שרצה רבא לסמוך להקל בסכנת גלו' מושום דסמך ארבים נגד ייחד, ומ"מ דחה ל' רגבי', ר"ש וסכנות נפשות, כי במקום סכנה יש לחוש גם לדעת יחד.

והנה הלב אריה הקשה על ראיית התוס', דאדרבאה, מדמסופק רב בחימצא ובר חימצא, הי' סותם, עכ"ל חלב טמא נמי סותם, דעת"כ ידע, הי' חימצא והי' בר חימצא וכי עיי"ש, וכן כי הת"ח, ולא ידעת למה ל' אריכות הלו', דאפילו נאמר דלא ידע רבא פירושא דחימצא ובר חימצא, הוה ל' להוכיח זאת מכח הדין DSTIMIS ולא סתים, דהרי דאייתרא אינו תותב, ודakashata תותב, וכן קשנה הת"ח, דמה לו לאתו' הא דר"ג דאיינו מיכל קאכל' וכו', כיוון דakashata גרעיני טפי דתותב, כפרש"י, ופשיטה דakashata הוא אינוי סותם, ודאייתרא אינו תותב כלל סותם, ומכך חומר קושי' זו כתוב, דאי לאו דר"ג הו"א דתורויה מותרין באכילה, וסבירת רשי' דakashata דמי' לתותב לאו סברא היא, אלא מכח ריעותא אחרינא חד לא סתים, עיי"ש, ואני תמה, ודודאי אמת הוא, משכ"כ רשי' דakashata תותב קרום, ורק באמצע מחוחר, וא"כ אפילו שנייהם מותרין באכילה, וכליינא בתרא דלקמן, דakashata פליגו, סכ"ס במקומות דתותב איך יסתום, דהרי לא בטהור וטמא תלוי מלטה, ועיין לקמן בתוס' דה' ודאייתרא, ובגהגת מהרשיש', וא"כ רבע דלא ידע עכ"פ מושום ריעותא אחרת, ודע' דתותב קרום בלשנא דבר, אבל רבא אפילו שנייהם מותרין באכילה, מ"מ אין כאן מקום להשחפק, semua דakashata תותב יסתום ודאייתרא אינו תותב לא יסתום אתמהה.

ומה שנלפע"ד להתריך הלהא, דבר הבאתני לעיל דפליגו רשי' ורמב"ם, בטעמא דחלב טמא אינוי סותם, דלש"י' משום דאיינו מוחבר בשער יפה, ולרמב"ם משום דהקרום המפשיק קשה ואיינו סותם, והנה דakashata כ' רשי', דהאי נמי לתותב דמי, דאיינו מוחבר אלא באמצע הקשת, ועיין בהגנות מהרשיש' על התוס' דה' ודאייתרא, שכ' דלפי דבריהם דבעמרבא דאכלו גם דakashata, מיסתם נמי סתים, עכ"ל צ"ל דלאו תותב כ"כ הוא גם בצדדים, ולפ"ז רבע מסופק בטעמא אי כרש"י אי כרמב"ם דלש"י' משום דakashata דמי לתותב, עכ"פ אינו מהדק כ"כ, אינו סותם, ודאייתרא דלאו תותב כלל, סותם, אבל אי כרמב"ם משום דהקרום

וכאשר חזרתי על הדברים בשעת ההדפסה אני רואה כי עדיין התימה שלי דלעיל קיימת, דכפי הנראה ברור, דר"ש ות"ק פליגו בפירוש ההלכה שהיתה מקובלת בידם, דלשון זה, "הרייה שניקבה או שחסרה" היה מקובל בידם, ות"ק פירשה הכי, הריה החינו קרוימי הריה ומפני שהנקב מגיע לבשר הספוגי קרי ל' ריאה שניקבה, ואו שחסרה חסרונו בפנים קאמר, ור"ש לא ניחא ל' לומר דרייה קרוימי הריה קאמר, "וכדקוק המה"ס שיפ', דמ"ש מקרים המוח דבאה ההלכה על הקרים, لكن מפרש, דעתם הסימפונות קאמר, וא"כ עכ"כ Dao שחסרה, ודאי דקאי על גוף הריה ולא על חסרונו הקромים בלבד, וזה ברור בעיני ולכן אין בידי למצוא תירוץ לתמייתו, וד"ק.

ע"ש גמר' דתני' כה תברכו את ב", ר"יש אומר למדנו ברכה לישראל מפי הכהנים, להכהנים עצמן לא למדנו וכי, ולכאר' יש לתמונה על קושי' זו דהרי לכהנים אין חלק ונחלת הארץ ומתפרנסים מיתר השבטים מחלב דגון תירוש ויצהר שליהם, והאי ברכה לישראל הוא כען אורח מברך לבעה"ב, כן נצטו הכהנים שומרי משמרת הקודש, לברכך את העם, יברך וישمرך כפרש"י עה"ת שיתברכו נכסיתו והיה נשמרים מון המזיקון, וכן יאר, ושלום הכל לאישור וטובת האומה, שתשכון בטוח שאנן והשקט, ובאישורו של אלבון האומה, מילא מתברכים כהנחי, ומה צרכין ברכה לעצמן, אבל הנלפע"ד ברכה הנזכרה לכהנים, היא שיצלחו בתורה ויזכו לאורה האמתית, כדי שידעו להדריך את העם בדדך הנהה למקומות ולבריות, כאשר כל ת"ח צריך להתפלל עז"ב בכל יום, יה"ר שתAIR עני בתורתך ולא יאמר פי' דבר שלא כרצונך וכו' וע"ז שאלה ברכה לכהנים עצמן לא למדנו, וד"ק.

תוס' ד"ה, והקב"ה מסכים על ידם, ולר"יש לא איצטריך קרא להכי וכו', וזה דוחק, ולפע"ד נראה דגס בה ר"יש כהנא מסיע כהנא, כי לכארו' דברי ר"ע דקרו אמר מפי הגבורה מ"ש האי מצוח משאר ביאור, דמנין לו שבעין הסכמה מפי הגבורה מ"ש האי מצוח משאר מצוחות למשל הקב"ה ציווה לעשותות מעקה, ע"פ שיפול הנופל ממנו, ר"ל שלא יפול רק מי שרואין ליפול, והוא כדי לצרף את הבריות, כן ציווה לכהנים מקבל פורנסתם מון העם, שיברכו את העם, ואם הקב"ה ימצאים רואים לברכה ישפייע עליהם, ואם חלילה לא, לא, אבל הענן יתבאר, ע"פ מה שכתב הרמב"ם בהל' נ"כ פט"ז וזיל, "כהן שלא ה' לו דבר מכל אלו המונעים מנשיאות כפים, ע"פ שאינו חכם ואינו מדקדק במצוות, או שהו הבריות מרנני אחריו, או שלא היה מ"מ בצדך, אין מונעים אותן וכו', ואל תתחמה ותאמר, ומה תועיל ברכבת הדיטוזה, שאין קיבול הברכה תלוי בכהנים, אלא ברכבתה שנ' ושמו את שמי על ב", ואני אברכם, הכהנים עושים מצוותן, והקב"ה ברחמי מברך את ישראל בחפצי" עכ"ל הזהב, ולדבריו כיוון כאן ר"ע בשאלתו, מפי הגבורה לא שמענו, ככלומר שלא תאמיר שיש כה בכחן המברך מצד לידתו, יה"י מי שייה', דזה אינו אלא הקב"ה ציווה להם כן, כדי שלא יהיה כפו' טוביה, שקיבלו מן העם, ונאה לברכם, אבל חלות הברכה תלוי בחפצי ית' ולא בכחן המברך, זאת דעת ר"ע מבני הגרים שאינו מיחס, אבל ר"יש מיחס כהנה, מסיע כהנה, ס"ל דבאמת חלות הברכה תלוי בכחן המברך זרע אחרון חדש ד' ע"פ שמצד עצמו אינו ראוי להאי איצטלא וד"ק.

ע"ב גמר' בעי ר"ז, חלב היה Mai, דזוקא אמר חלב טהור סותם, והאי נמי טהור, או דלמא, משום דמהדק והאי לא מהדק, ויש לראות Mai קמבעי ל', וכי האי ממירא דרב גזה' כ' הוא שאין לדריש טעמא, ה'ן אמת דאבי מהדר ל' כן, אבל איך עלה ע"ז למיבעי כלל, וכפי הנראה רשי' זיל הרגישי בה ומשיה' כי

זהו, הרי הוא ושת דנקובתו במשהו, ולהז לישנא דלעיל, דהאי דר' אבינה טפח בכרס סמוך לושט קאמר ניחא עכטד"ק, ואינם מובנים לי כלל, דעת' הכא לא אזיל הסוגי' בחוץ לישנא, אז ודאי דלא פריך מידי, ודר' אבינה מאי, דהוא נמי שייך בדרבה בר"ה, אמר מפרעתא, כמו דרי' אסי דאמר מן המיצר ולטפה, והוא פלא. **וראיתי** בח' ק"ז ז"ל שכ' דהמוהרשה לשיטות' אזיל דס"ל ברכורות' כ' ע"ב, דנקה'ו אינו אלא טרפה, אבל אי הוה נבלה איך באיניו טובה, לעניין או"ב וכסה"ד וחלה וביצה עכטד"ק, במחכ"ת, טעות פלטתו קולמוס, דלענין חלב וביבה לא נקל בנקה'ו נגדי שאר טרופות, דהרי אינו מטמא מחיים, וגם בל"ה שגה, דפסוקות הוושט גם המהרשה מודה דרווה נבלה כמו פסה"ג, וא"כ הרי נפ"מ אי נדונ כושט או ככרס לגבי פסוקה, אבל חוץ מזה גם גוף הדבר ליתא, דגש בל"ה ר' אבינה אין כאן ממשום נקה'ו דתהי' נבלה, דהרי לעיל מקיים האי לישנא, דטפח בשוט סמוך לכרס, רק בתורה דמשער טפי, והרי מקום שחיטה אמרו שם אינו אלא עד שישער, וא"כ בכוב"כ אין במקומות זהה ממשום נבלות דלאו מקום שחיטה הוא, כמו בטורבץ הוושט דנקובתו במשהו מצד נקה'ו, וענין שחיטה לאו מקום שחיטה הוא, זה ברור, ועפ"י הדברים יש מקום אתי ל"יישב קושי' המהרשה (דכפי שבירנו אין בת' המהרשה' וא לא בח' החת"ס כדי להעלות ארוכה), דהנה תראה לעיל דלשםאל תורבץ דלאו מקום שחיטה הוא, ומעתה לשםאל ה"ה האי מקום שישער, אם אינו שייך לכרס הפנימי, נמי בפסוקה ברובא אין אמת דיש לשאול מנ"ל האי טרופות דבשלמא תורבץ הוושט הוה בכל סימנים שנדרלו ברובן, אבל למטה מנ"ל, אלא ד"ל לדמדין למטה מלמעלה, דס"ס הרי נפסק הוייט מון האברים הפנימים, ואם לשماאל כן הוא, גם לרבות קודם דמסקין לעיל להא דרמי בר יצחקל, דאמר לא יצטי להני כלא דכייל י"ו והוא ס"ד דרב תורבץ במשהו, משום דהוא מקום שחיטה, א"כ למטה במקומות דמשער דלאו מקום שחיטה, עכ"פ אין הנקב פועל בו, רק פסוקה ברובא, והסוגי' איזלה הכא אליבא דהאי ס"ד, דכ"מ שאין מקום שחיטה הן בשוט והן בגרגרת ברובא טרפה ולא בנקב, ולכן שפיר פריך, ודר' אבינה מאי, כיון דליך' ע' האי מקום שישער לאו מקום שחיטה, נדונ ברובא, אי לאו דהוא כרס הפנימי, שוב ראייתי דממקומו הוא מוכרע, דהרי דר' אבינה ממשמי' דרב ע"כ כיהودא אחיו דרמי בי"ס"ל, דרב תורבץ הוושט מקום שחיטה, וכל שאינו מקום שחיטה בהרבה, דאל"כ ה' גופה קשה, דלמי הילכתא נאמרה הללמ"ס, כרס הפנימי שניקב על האי טפח אחרון בשוט, דבלא"ה תדוון הוושט לענין טרופות כמו תורבץ וכקושי' המהרשה' א, מה תאמר דהאי טפח דמשער גם ביל' שנטנו בו לחמים שיעור דאינו מקום שחיטה, לא היה בכלול ושת כלל, א"כ לא הקשה המהרשה' א מיידי איזה הוה כושט בלי דר' אבינה, וזה ברור אמת וצדיק, עד שאין התחלת לקושי' המהרשה' א, שוב ראייתי בלב אריה ש' דהסוגי' דהכא אלה אליבא דשماאל עי"ש ודוז"ק.

ע"ש גמר' ר' י"א בגדולה טפח ובקטנה ברובא, א"ר בניימין בי"אר' לא גדולה גדולה ממש ולא קטנה קטנה ממש וכו', א"ר גניבא א"ר נקדירה כסלע טרפה וכו' עכ"ל ה' ממה דמפרש דברי ר' י, ומدين דנקדרה כסלע, מוכח דהרי הילכתא הוה, ועכ"ד דמפרשין דר' י לפרש דברי חכמים ATA, דהא דקנתני שנקרע רוב החיצונה, היינו בקטנה שרובה פחות מטפח, אבל בדאיכא בקרע טפח טרפה גם ביל' אר' הוא דאמר, דלקמן בדורות השזב נמי ר' י' ביל' אר' הוא דאמר, דר' י לא בא אלא לפרש דברי חכמים, אלא דבחד לישנא ריא"ר חולק עליו, וס"ל דלחכמים זאב אף בסעה דרש ועייש' ברא"ש דבעל סה"ת פסק כהאי לישנא

קשה, נהפוך הוא, דאייתרא דקרים ונקלוף, הקרים קשה ואני סותם, אבל דקשטא כמו שאינו תותב ממש, כן אינו קשה ממש, מפני שהרי באמצע מוחbor, لكن ע"פ שטמא, מ"מ אינו סותם, כן נלפע"ד לישב חומר הסוגי' הלו ודוז"ק.

ד"ג י' ע"א גמר' א"ד דאייתרא לא פלייגו דשרי, כי פלייגו דקשטא, רשי' ותוס' ז'ל הביאו מעשה דרבב"ח בפסחים נ"א ע"א, דכל דאייתרא וכו', וככתבו דהאי קלישנא קמא שבגמי' דהכא, ואני תמה, אכן פלייגו תרי לישנא במציאות צו, דהוא מעשה בכל יום, שאוכלין דאייתרא ואורךן דקשטא ממשום חלב ואייך אמר ע"ז א"ד דלא היא, אלא דאוכlein גם דקשטא, וכן אני עובדות שבביאא כאן, פרשי' דליך' קאי, ומה אמר האיכא דאמורי לשני מעשיות, והוא פלאי, והן אמת, שבכמה מקומות בש"ס יש למצוא פלוגתא עין זו במציאות, אבל און העין רגיל כל כך כמו הכא דבכל יום שוחטין בהמות לרוב, ואייך פלייגו אי אוכlein דקשטא או נמנעים מלאכלו, וצע"ג.

ע"ש גמר' ואין הלהכה כרשב"ג בטרפה, ויש להעיר שלא נacr בברייתא דaicא מאן דפליג, אם לא שנאמר דבמה דקנתני, "רשב"ג אומר", ולא "אמר רשב"ג", נשמע דחביריו חולקין עליו, ודוז"ק.

רש"ג ד"ה מקיפין בקנה, אם נמצאת פסוקה לאח"ז או קודורה כאיסור עכ"ל, ונדף בಗלוין, "תיבת לאח"ז משולל הבנה קצר, ובפרש"י שביראי' ליתא" האי בעל הגלוין במחכ"ת לא דק, דהנה במקומות דמשמשי ידיא דטבחא, תלין לאח"ש ללא הקפה, ממשום דלעולם תלין במציאות, וכן להיפך דרוחוק במציאות הרבה, דנעשה לא מהני הקפה אינה בירור של דריש, לא מהני הקפה אינה בירור של דריש, כי הוא השערה אנושי שאפשר לטעות בה, שהרי תורה, דריש' לעיל מ"ד ע"ב מפרש, הורה בה חכם, כגון מקיפין בראיה, דאייכא למיימר שמא לא אידמו, וכן נראת ממה שהסכים רשי' לישנא אחרינא, דמתקה לדקה היינו מאנוה לאונה באותה בהמה, ולא מבהמה לחברתה וטסיים, "ויאת נראית לי" שאין מקילין כל כך, הר' דגוף ההקפה אינה בירור גמור, لكن אין סומcin על הקפה אלא במקומות ספק, אבל לא במקומות שהוא רוחוק המציגות שעשו לאח"ש, ומעתה בב"מ ובראייה דעל נקב כ"ד אנו דנין דבלק אפשר דנעשה בבבלי דעת, אפילו במקומות דלא ממשמשי ידיא דטבחא, שפיר סמכין אהקה לתלות דנעשה לאח"ש, אבל בקנה דבעין דזוקא פסוקה ברובא, או קודורה, שיהי' נעשה זאת בבבלי דעת הטבח, הוא רוחוק המציגות, אלא בהנחת הבהמה והלך לו, ולאח"ז חזר אליה ונמצא כן, אז יש לתלות, דנעשה עי"ד אדם בטל או קטן המשחית, וזה ברור בכוונות רשי' ז'ל ודוז"ק.

ע"ש גמר' א"ל לאו אמיאנו לכו לא תחלו בי' בוקי סרייאן וכו' ויל"ד מלטה דאמר ר' יוחנן מרא דכולא תלמודא, איז קרי לי' בוקי סרייאן, שלא לתלות בר' י, ונלפע"ד דאם מקום הדבק ברובו טרפה, אז נמציא עוד טרופות נוסף על הח"ט שמנה בכותני', אלא כבר כתבו הtos' לעיל מ"ג ע"א ד"ה הנך דאפקת, דר' י' דאית לי' אלו טרופות דזוקא, ליל' האי מספר דחי"ט, אלא דמצין לרבות זה הכלל כל מה שנראה לנו, וא"כ לדידי' מצ' מרבה חלחולת במקומות הדבק ברובו, אבל רבא לא רצה לתלות בר"ג טרופות חדש וקרוי לי' בוקי סרייאן לעומת מה דס"ל, דחי"ט דזוקא, וביהם לא נמצא חלחולת במקומות הדבק ברובו, וזה דלא בשיטת ר' יונה מובא בראש' דגש לר"ג, כדי תפיסה אין הנקב פועל בו, אבל שיערו בניטול רובו, ודוז"ק.

ע"ב גמר' ודרב' אבינה ודבוני מערבא Mai, והקשה המהרשה' א, ואיל דלא כר' אבינה, נמי טרפה, דטפח בשוט סמוך לכרס אי לא כרס

ועיין בראש יוסף שבאות ברשי' בב"מ שם מבואר טעמא לאסורה בנקיב מצד אחד מושום שעורו דק ולא הוה סתימה במה שנשארא, ולא כמש"כ החoso'ean, דמשום שמא הברית, ועיין בفتיחה עיקר י"ד דכל שלא ניקב מעלי"ע לא נאסר ע"ש סופו, אלא דבלאל"ה אני תמה על פרשי',adam מצד שעורו דק, א"כ גם בנקיב ע"י חוליל הדין כן ולמה נקט מחת ולא קאמר סתום ביה"כ שנייקב מצד אחד כשרה כדי לדיקק "אבל בהמסס מצד אחד טרפה", ואולי י"ל דמשום סיפא דנמצא עליו קורתם,-DDין זה ש"יך דוקא במחט, ולא בנקב בעלמא, ועיין בת"ח שכטב דרישא דהאי בריטיא אפילו באלא קורתם דם מטריף, דמיירי בהוציאה הבני מעיים מיד ומצא ביה"כ מנוקב, דהה דמקיפין לעיל ההינו דוקא לאח"ז, ועיין מש"כ בזה לעיל רשי' ד"ה מקיפין בקנה, אבל דברי ת"ח אין להם שחר במחכ"ת, דהרי כאן מחת תחובה, ולמה לא נאמור דלאח"ש נתחבה מעלי"ע, כיון דליקא קורתם דם, וכי מון השחיטה עד אחר הפשטה ועיין נדנד הbhממה כרגלי, א"א שנתחב המחת להלאה אתמה, ודוד"ק.

דף נ"א ע"א גמר, הוגלד פי המכחה, בידועה שלשלת ימים קודם שהחיתה וכו' עיין חומ"ס סי' רלב"ב סע' י"א ז"ל "המוכר בהמה לתרבו לטבחה ושחטה ונמצאת טרפה וכו'", וכ' הנתייבות ז"ל "בטור לא נקט לטבחה, ומשמעו אפילו מכירה סתום מה מקח טעות, טרפה נקטה לאינה חייה, וא"כ אפילו לחרישה הוה מום במקחת, זנואה דהא זנוקט המחבר, לטבחה הוא, מושום שכ' בסע' י"ב, דאפי' טרפות דסירקה מבטל המקח, וסירקה הוא רק מכח ספק וכו', ולפ"ז נראת זנוקט בקנו לאכילה וכו', עכ"ל ואני תמה, איך לא ראה הנתייבות טרפיות ואף בסירקה דין הכה, אבל זאת ע"כ ליתא, כאשר תראה מתוך דברנו.

הנה הזכרתי לך בפ"ז ובעיקר י"ד הארכתי להראותך, כי הרמב"ם בשום שאיר דיני תורה, לא הלך אחר האיל הלהכה דח"ט, כי סובר דרך עניין אכילתבשר נאמרה היא הלהכה, וא"כ גם כאן אם לא כדי לטבחה ולאכלה לקחתה, ילכא כאן מkick טעות מושום דນמצאו בה לאח"ש אחת מן החיט', כי אנו מעמידים אותה בחזקת שלמה ובריהה, לחרישה ולגדול ולדעת, עד שייאמדוה הרופאים שלא הייתה ראוי לחיות, כאשר כן פסק הרמב"ם ברכות דאיינו ניצל ע"פ שיש להנרצחizia טרפות עיין בעיקר י"ד.

וראה זה מה שכ' כאן הרמב"ם בפט"ז ה"ו מהל' מכירה, ז"ל "מכאן אתה למוד, שהמוכר דבר שה"י בו מום, ועשה הלוקח בו מום אחר וכו', כגון זה ששחט את הבמה פטור" עכ"ל ולפי הבنت הנתייבות דהאי טרפה אינה חייה, ולא יכול לא לחרישה ולא לגדל ולדעת,izia מושם עשה בשחיטה, ואדרבה תיקון הוא זה, כמו במסוכנת, כיון דאיינה ראוי לשאר מיל', אלא ודאי דלגביו שאר דיני התורה אין לנו מושגחים על האיל הלהכה, ודיןן אותה כבריהה, ולכן כתוב הרמב"ם, "לטבחה" דוקא, והטור וב"י לא ירדו לסוף דעתו, אלא דהטור השמייט מה"ט תיבת לטבחה, והב"י סבר לתקנו במה שהעמיס בו דמיiri אפי' בטראות דסירקות שהמה ספקא, והאמת עד לעצמו ודוד"ק.

על ר"ס לאבוי, חז' מר האיל צורבא מרבען דאתא ממערבא ואמר ר' אוירא שmani וכו', עיין בפסחים פ"ו ע"ב דאין דרך לקרווא לעצמו בשם רבוי ורב, ואולי כדיחזק שמוועתו אמר כן, והוא שלא רצה לילך לקראת אבי, וגם לא נחות מאיגרא לארעא לכבוד אבי מרא דאתרא, ולבסוף נתודע דהעליה בידו חופה, י"ל דהוא באמת

דפליגו ולחומרא, וכאן לא נמצא אלא דלימה דפליגו ולכאורה' הכא מסתמא פליגו, דבשלמא בדרוסת האbab י"ל דת"ק נקט זאב מושום דדייר בהוהו וכדכתיב זאב יטרוף וכן הקרא דבשר בשדה טרפה סתמא באב מיררי לפ"י הרב אבן עזרא, אמרה תורה לכלב בה"ה הידועה לכלב שומר הצאן שהכbesch מן האbab, אבל אין דרך הכלב להצל השור מן הארי, ולכן שפיר מצין למימור דר"י לפרש אתה אבל כאן דת"ק שנקרע רוב אקארם, שהוא לפי דברי בקטנה שבקטנות, ואתה לא איצטרך כלל דרובה כcoleה, דהרי במתניתן קתני פסה"ג ופסוקת החוט ולא קתני ברכובה משום דמסתמא רובה כcoleה וכאן קתני נקרע רוב החיזונה, ושיעור טפח דחוחז מעד לידע לא קתני, ואי הוה קתני פסה"ג פליג עס ר"י, ידעינו דקטנה דליך טפח סגי ברובא, וע"כ דת"ק פליג עס ר"י, ולא מצאתי ישוב על האי תימא רבתא אלא לפי שיטת הרמב"ם דנקרע רוב החיזונה לא קאי כלל על אורך הקרע, אלא על עובי הבשר שנקרע ברוב עובי, עיין בפ"ט ה"ה, וטעמא של הרמב"ם שכתו ה"כ"ם בשם הרשב"א ובשם עצמו לפ"ע"ד אינם ראיין לרמב"ם, אבל לפי האמור הוכיח הרמב"ם שיטתו מכח קושיתינו הנ"ל דע"כ סבר הש"ס דת"ק על שעיר עובי קאי, והש"ס מוכיח זאת מושום דשיעור רובה באורך א"כ לאמרנו כמו דלא אמר כן בפסה"ג ובפסיקת החוט, והא דקטני נשתרבו רוב צלעותיה, משום דמשונה האי טראות דכולל אברים הרבהה, ועל כן מצין פלוגות הרבה ב庆幸יריהן, אבל מה שיש לעיין הוא כלל הני לשנא חז' מבני מערבה דמפרשי דנקרע רוב החיזונה על הכרס עצמו, דא"א לפריש על רוב עובי דהכרס הוא עור דק, ועוד זאת יש מן התימא דשומואל לעיל בריש פרשן אמר בשער החופה את רוב הכרס ברובא, כי הוא מפרש המשנה דרוב החיזונה על הכרס עצמו, ואיך נפרש האי ברובו דשומואל, דאי ברוב עוביizia הוכחה יש לנו לפרש כן, ולומר דלשומואל אין הפ"י ברוב עובי כמו מותני על בשער החופה קאי, וא"כ איך פסק הרמב"ם דלא כשמואל, כיון דהסוגי' לעיל פריך מני' בין השב שמעתה, אלא דבלאל"ה שעורא דטפח אליבא דשומואל ליתא דלא נזכר בבשר החופה כלל, ובאותו י"ל אדם כל הכרס קרי כרס הפנימי ונקובתו במשהו, אז שפיר בשער החופה אותו מיטרף ברוב עובי ובטפח לארכו, כי קרוב להיות הכרס נראת ממש"כ הפווקים הנ"ל בעיטה דרמב"ם, אבל להנץ הכרס החזונה בכרס עצמו ברובו, לא מסתבר כלל להטרף בבשר החופה כמו בכרס עצמו لكن לשומואל ודאי רך בק:right רובה ממש אמר ודוד"ק.

רש"י ד"ה מי, וכיון דלא איפסק הלכתא, עבדין לחומרא וכו' וביסירקא דרייה משום דשיכין בדקינן אחורייה עכ"ל, מה דבעו רשי' הכא בהז עיין בלב אריה ותיתני לי שכונתי לדבריו, ומה דיש להעיר על שיטת רשי' הוא, Adams Siricohot שכינוי ממילא גם נקבים שכינויו, ולמה לא בדקינן גם אחורייה, דנפיקת הריהה אינה מעיקר הדין. ועיין בש"ז כתוב סופר ז"ל שמישב את זאת, עד הפלפול, שאין דעתך נוחה הימנו, אבל לפ"ע"ד נראת דעיקר מה שחשו החכמים הוא, אדם לא יבדקו אחר הסירכות, יתרבו המכשולים, כי ימכוו הבשר, ואח"כ מי שבא הריהה לידו, بكل ימצענה סרוכה أنها ואני, אבל נקבים אינם ניכרים אלא ע"י נפיקה זאת לא שכיח שינפחו את הריהה ללא צורך, ולפ"ז מי שמחמיר בנבגדה הריהה הוא שלא מן הדין, ובഫ"ס מרווחה לכ"ע כשרה ודוד"ק.

תוס' ד"ה מוחט שנמצא בעובי ביה"כ מצד אחד כשרה, אבל המסס אפילו מצד אחד טרפה כך פרשי' במ"א, ואפילו את"ל שאון סברא שהי' טרפה, הואיל ולא ניקב רק חצי העור וכו', עכ"ל

מחסרא אבר, ממעטו אותו מכל, דאיין זה כל נפש, ומאן דסבירתו נוטה לדמותו לגוסס בי"ש מרבה אותו מכל דأتא לרבות כל דחו נפש, ר"ל אפלו גוסס העומד למות מיד תוך גוף"ע, כי האי מלת כל, נדרש תמיד לסייע לסייע לסייע, אמור מעטה, לגבי טרפות בהמה דכורותי, התורה אסורה הנבללה שהיא ממש, והטרפה הנטotta למות מחמת מכות אבר וחסרונו, אבל המשוכנת מחמת תשות כח כשרה, דאיינה לא בכל נבלה, מפני שעדיין חייה, ואינה בכלל טרפה, מפני שאין בה חסרונו, אולם הנטotta למות מחמת הכהה, או נפולה ממוקם גבוה ואינה יכולה לעמוד דהינו הך, דיש לה דין מסוכנת בי"א, וכל שעמדתה מעל"ע יצא מכל גוסס בי"א, דבר זה נלמד מדין מכחה עבדו אדרמה תורה Adams מות תחת ידו דברתא בעין מחסרא אבר מבואר לעיל ל"ז ע"א בסוגי מסאר טרפות, גם לא איתפרש מה היא, כי כל גודל בידינו דבטרפה בעין מחסרא אבר מבואר לעיל ל"ז ע"א בסוגי מסוכנת, ושם הרגשו התוס' בא, וכתו וнопלה נמי מחסרא חשובה, ומיהו שהוא שיבין את זאת, ורק"י במתני' דא"ט כתוב על עני נפולה, ואין טעם בטרפות שללמא"ס הם, כי מלבד חומר זה דלא מחסרא אבר, משונה טרפות זו, ובשאר טרפות ודאי שאפיין חי' יחי' אלף שנים לא מתכוון וספקן יצאה מידי חש טרפות ע"י שהיית י"ב חדש ונפולה ודאי יצאה ע"י הנפילה, וזאת אין ניכר ע"י בדיקה, ריסוק אברים שנתחוו ע"י הנפילה, וזאת אין ניכר ע"י בדיקה, וע"ז מהני שהיית מעל"ע, א"כ הרני נפלה מן הגוף רק ספק טרפות, וכי על ספק אתה ההלכה, הא מה"ת ודאי מוקמינן אחיקת כשרות, וכל ששתחה תוך מעל"ע גם בלא בדיקה יתכשר, ולאחר מעל"ע פשיטה דהבדקה אינה אלא חומרא דרבנן, שאינה על ריסוק אברים, אלא על שאר טרפות וא"כ האי טרפות נפולה אין לה מציאות מה"ת כלל, ואיך אתה ההלכה עלייה, אבל גם כן לא יצאו הראשונים זיל ידי חותבת ביאור ולא ירדו לעומק מחשבות חז"ל, והניחו כל זאת לרבענו הגודל הרמב"ס זיל, ולבסוף לא ירדו לסוף דעתו כאשר אורך.

אבל הרמב"ס זיל מאיר לנו העינים באזה, דהוא זיל סובר דרישוק שנתרסקו ואני חייה י"ב חדש כשאר טרפות, אלא דשייך ריסוק גם באברים שאין הנكب או הניטול פסול בו, אלא תוך מעל"ע עדין לא ניכר האי ריסוק שהוא הפסד צורתו ותווארו, לכן לא מהני תוך מעל"ע הבדיקה ואחר מעל"ע בדעי בדיקה לאו דוקא אשר טרפות אלא גם אריסוק בעי בדיקה, כי זיל הרמב"ס בפ"ט ה"ח, וכיitz הוא הריסוק שיתרוצץ האבר ויחלה מחמת הנפילה עד שתتفسד צורתו ותווארו, כך פירשו הראשונים זיל דעת הרמב"ס, אלא לפי פירושם זה לא ידועו לפרש למה בעמדת תוך מעל"ע מהני בדיקה, כיון דקים فهو לחז"ל דעת עבור מעל"ע לא ניכר הריסוק, וע"ז נדחק הר"ז הובא בכ"מ שם וזיל, "בָּהַנִּי דָמְרֵינִי חֹשֶׁשִׁין לֹא לִמְרָא דִיהֲבִין לְהוּ דִינִי דָנּוֹלָה וְדָאִתִּי דָמְתָנִי" דלבעי חי' ובדיקה, אלא בודקין אותה מיד בלי עמידה ושהי' ולא מהוור, וכי אמרין חוששין, משמע שדינה כדי נפולה גמורה, ואע"ג אמרין לישנא דחוששין, הינו טעמא מושם דכלא מלטה דרישוק אינה אלא חשש באעלמא, עכ"ל וכען זה כ' הרשב"א זיל, ע"י' וראה עד היכן הגיעו הדברים, שהראשונים זיל בדו מלבים טעמא לדברי הרמב"ס, ותלאו בו דבר עצם, עד שכ' הר"ז זיל, כתוב הרמב"ס וכי ובאמת הרמב"ס לא כתוב בדברים האלו מעולם וגם לא עלו על לבו, כי דעתו רחוק מדועם כרחוק מזרחה ממערב.

ועתה הט אזנק ושמע שיטת הרמב"ס באזה, הנה בנפלת מן הגוף ולא עמדה, נעה מסוכנת בי"א ואפלו אין כאן שום מחסרא אבר, לרבען דריש"ב מדמו לו לטרפה, וכמו דברוץ פטור דהוה כהורג את הטרפה, ה"ה לעניין טרפות בהמה דינה כטרפה, אלא דריש"ב דחיב ברכות מושם דמודמה לי' לגוסס בי"ש כשרה, אבל אין דפסקין שם כרבנן, ממילא גם כאן פסקין דוון מעל"ע דינו

לחודדי דהני רבנים שבבבל אמר בשם רב דטרף מוחט שנמצא בבי"כ מצד אחד, דבר שהוא נגד המשנה דתקני שניקבה לחוץ וגס נגד הבריתא ונגד הסברא, דמ"ש ביה"כ מכל שאר אברים דבעין מעל"ע או חללו, ורצה בהזה לנסתום, אי מסברא דגופים יבינו דמסתמא ראה רב קורט דס מבחו', ומילא דאיון כאן חן חדש כל, וכיון דלא השינו את זאת, דרך עונש ה' מתריחן לשם פvio מה שה' ראי לידע מדעת עצמן, וכך עזזה מצין בפסחים סי' ע"א, דהה הענות ה' מקנתרן לבני בתירא בדברים, על שלא ידעו מסברת עצמן דפסח דוחה שבת, עי"ש ודוו"ק.

ע"ש גמר נפלת מן הגוף אר"ה וכו', הנה טרפות נפולה משונה משאר טרפות, גם לא איתפרש מה היא, כי כל גודל בידינו דבטרפה בעין מחסרא אבר מבואר לעיל ל"ז ע"א בסוגי מסוכנת, ושם הרגשו התוס' בא, וכתו וnopלה נמי מחסרא חשובה, ומיהו שהוא שיבין את זאת, ורק"י במתני' דא"ט כתוב על עני נפולה, ואין טעם בטרפות שללמא"ס הם, כי מלבד חומר זה דלא מחסרא אבר, משונה טרפות זו, ובשאר טרפות ודאי שאפיין חי' יחי' אלף שנים לא מתכוון וספקן יצאה מידי חש טרפות ע"י שהיית י"ב חדש ונפולה ודאי יצאה ע"י הנפילה, וזאת אין ניכר ע"י בדיקה, ריסוק אברים שנתחוו ע"י הנפילה, וזאת אין ניכר ע"י בדיקה, וע"ז מהני שהיית מעל"ע, א"כ הרני נפלה מן הגוף רק ספק טרפות, וכי על ספק אתה ההלכה, הא מה"ת ודאי מוקמינן אחיקת כשרות, וכל ששתחה תוך מעל"ע גם בלא בדיקה יתכשר, ולאחר מעל"ע פשיטה דהבדקה אינה אלא חומרא דרבנן, שאינה על ריסוק אברים, אלא על שאר טרפות וא"כ האי טרפות נפולה אין לה מציאות מה"ת כלל, ואיך אתה ההלכה עלייה, אבל גם כן לא יצאו הראשונים זיל ידי חותבת ביאור ולא ירדו לעומק מחשבות חז"ל, והניחו כל זאת לרבענו הגודל הרמב"ס זיל, ולבסוף לא ירדו לסוף דעתו אשר אורך.

דע דפרטון של האי חידה, נמצא בסוגי ארוכה בסנהדרין דף ע"ח ע"א, דשם מבואר דהורג את הטרפה פטור, והואוג את הגוסס בי"ד שמיים חי'ב, וכל זאת לפניו מקרה איש כי יכה כל נפש אדם, דממעט את הטרפה שאין כאן כל נפש, אבל גוסס הר' איכה כאן כל נפש, אולם בגוסס בי"ד דהינו בהכחה בט' מקלות ועשהו גוסס, ובא העשורי והמיתו, פלגו בה ריב"ב ורבנן, דריש"ב מחייב דכל נפש כל דה נשמעו, ורבנן פטור דכל נפש עד דאייכא כל נפש, וא"ר דבזהר את הטרפה הכל מודים דפטור, ולא פלגו אלא בגוסס בי"ד אדם, דמר מדמה לי' לטרפה, וממר מדמה לי' לגוסס בי"ד שמיים, וכתו שם התוס' זיל, "ע"ג דקראי קדרשי, איצטרך לי' להני טעמא" עכ"ל ודבריהם צריכין ביאור, כמובן לכל רואה, אבל פ"י דבריהם כך הוא, דהנה בפסחים מג"ע ע"ב אמרין דחוץ מר"א, לא דרשו התנאים "כל" אלא דרך אסמכתא, אבל לא ללקות על ריבוי דכל, וכן פסק הרמב"ס בכ"מ דאיון לוקין על ריבוי דכל, אלא שההתוס' שם ובשער מקומות הוכיחו, דריש"ע וכן שר תנאים דרשנו כל גס למלקות, ולכן מחלקים דלסייע לסבירא אייא למדרש כל גס למלקות, וזה דרש גם נגד הסברא, עי"ש והוא אמרות.

ועפ"י הקדמה זו לתפרש הסוגי שלפנינו הכי, דהאי "כל" לפעמים מרבה ולפעמים ממעט, כמו תועבת ד' כל גבה לב, דמפרשין הכי וכי ידוע, וה"ג ממעטין ההורג את הטרפה לפטור, מפני שאינו כל נפש רק חצי נפש, דמחסרא אבר שהחחות תלי ב, ומרבינו את הגוסס דהוה גופו שלם, לדריש אפלו כל נפש, ר"ל מkeit נפש, אבל בגוסס בי"א פלגו בסברא דמי שסבירתו נוטה דהוה כטרפה

מה זה שאמר דאיינה צריכה בדיקה, הלא בשחתה מיד, לית לה בדיקה לפי הבנת הראשונים, ואין לדוחוק דעת שאר טרפיות קאмар, דהרי מפרש ואומר לשמא נטרסק אבר "א"כ בדיקה, והוא תימא רבתא ואחר"כ בהלכה י"ט כתוב נפלת מן הגג ולא עדמה אסור לשחוט אותה, עד שתשחה מעל"ע, ואם שחט בתוך זמן זה, הרי זה טרפה, וכשהחט אותה לאחר מעל"ע, צריכה בדיקה כמו שביארנו, עכ"ל כאן עומדת כל רואה משותם, Mai ai Dekman, דלפי שיטת הר"ן והרב"א בדעת הרמב"ם, דעתיך טרפות נפלת היא באינה יכולה לעמוד, איך המתין הרמב"ם בזה עד לבסוף, ולא הזכיר זאת בריש דבריו בהלכה ח', Adams לא עדמה ושחטה מיד טרפה, בין נתרשך ובין לא נתרשך, כי לפי דעתם, הינו דין נפלת מן הגג ושחטה מיד, וכן שפרשי"י על המשנה שהוסיף, "ושחטו מיד", והרמב"ם אדרבה כתוב, "ונטרסק אבר מאבריה וכו'" הרי דהוא מפרש כן המשנה, דהרי בהאי, "כיצד דין נפלת", דין של המשנה שהיא הללמ"ס, מביא, הא חדא, שנית מה שכתב, "אסור לשחוט אותה עד שתשחה מעל"ע ואמ שחט תוך זמן זה טרפה"لالא זה עיקר הטרפות של ההלכה שענשתה כון, שלא עדמה ושחטה מיד טרפה, ומה זה דקאמר "אסור לשחוט אותה" שימוש מזה, דהוא איסור בפ"ע, ואין זה עיקר הטרפות של ההלכה. עוד זאת מה זה דקאמר "טרפה" דמשמעו ודאי ולהלא רק ספק טרפה הו, משום דא"א לבדוק תוך מעל"ע, דבשלמא לרשי"י דין בריסוק ארבעים שום רעوتא הניכרת, הרי ההלכה כך אתה, וכמש"כ רשי" שאית טעם בטרפות וכן אתה ההלכה, דשחטה תוך מעל"ע, אכן כאן טרפות, ע"פ שם היתה שורה מעל"ע, כשרה היתה מדין ריסוק, אבל תוך מעל"ע טרפה וצ'יל משום דרוב גוסcin למתה אלא דומה"ת גם ספק טרפה לא הוה, הרי נעמיד אותה בחזקת כשרותה שלא נתרשך האבר, וכמש"כ לדעת הרמב"ם דכל ספק מותר מה"ת, וא"כ א"א דאתה ההלכה על דין זה, דשחטה מיד ללא עדמה.

ובר מן דין על לשון הגמר גופה קשה טובא, Dekman נ"ז ע"א אמר"א בן אנטיגנוס אחת זו וצריכה בדיקה. לרשי"י מתפרש כפשוטו, דעת"פ שהשתה מעל"ע ויצאה מחשש ריסוק אברים. אבל צריכה בדיקה משום שאר טרפיות. אבל לרמב"ם לפי הבנת הראשונים, הלא האי שהיתה מעל"ע איינו אלא כדי שנוכל לבדוק, כי אז כבר ניכר הריסוק, מה מחדש לנו ראב"א לצריכה בדיקה, פשיטה הלא שהיתה מעל"ע להכי הוא, כדי שנוכל לבדוק, ולהיפך הולול"ל דאתה זו ואחת זו מהני בדיקה, ואי משום דבמשנה קתני סתם כשרה, עבי הוא למימר לצריכה בדיקה, על המשנה גופה יש לתמוה, אם שהשתה מעל"ע זהה כדי שנוכל לבדוק, אין שתק מחידוש דין זה ולא פירוש דבריו דשחטה מעל"ע יש לה בדיקה, ולא קודם לנו, וכתני סתם כשרה.

כל אלו החומרות והקשרים א"א להתיירה רק ע"פ דרכנו בשיטת הרמב"ם, ונגד דעת הראשונים, אשר עפר אני נתחת כפות רגליהם, ובכל זאת, אם אכbose נבואי ימצאי עוו, כי התורה אמת נקראת, ואין מחניפים בה, לדעת הרמב"ם בנפלת ולא עדמה שהיא מסוכנת ב"א, ע"י הכאח חיוני כל מעל"ע אסורה מצד גוסcin ב"א, דפלו go בה רבנן וריב"ב בסנהדרין, אי דיןנו כגוסcin ב"א ביש' וכשרה או כטרפה, וטרפה, ואנו כרבנן ס"ל דהוה בטרפה ומחרסא אבר, ע"פ שאין לנו שום חסרון באבר פרטיא, אלא חולשה כללי ע"י רוב המכחות או איבוד הדם, ואע"פ שאם שהשתה מעל"ע, יצאה

טרפה, דהוה גוסcin ב"א, וממילא דלא מהני שום בדיקה, דאפיילו אין בה שום חסרון, הרי מצד גוסcin ב"א דינה כטרפה, אבל לאחר שהשתה מעל"ע אףילו אינה עומדת ועדין היא כמסוכנת וגוסcin אבל כבר יצאה מוגוסcin ב"א, ונעשה גוסcin את ההלכה, דרישוק את מאבריה לא מחסרא אבר, אבל ע"ז את ההלכה, דרישוק כשאר טרפיות של הח"ט, ומאה הפנים ע"י נפללה, היא טרפה, אבל אין זה מה"ט של ההלכה, אלא קתני בה ומפרכסת דיברה המשנה דא"ט באמירה נפלת מן הגג, ולא קתני בה ומפרכסת ושחטה תוך מעל"ע, כמו דקמנן לקמן נ"י ע"א במשנה דא"ט בעוף, דשם כתני והשתה מעל"ע ושחטה דכשרה, ורק מדייקי נדע דבלא שהשתה מעל"ע טרפה, אבל אין זה מה"ט של ההלכה, אלא טרפה המפורש בקרא, דהרי פטרין הרוצה שרצח את הגוסcin ב"א, משום דהוה כטרפה המפורש בקרא, דכי יכה כל نفس ולא מקצת نفس, ה"ה כאן דאמרה תורהبشر בשדה טרפה, שהוא לדעת הרמב"ם הנטה למות מכח מכת הדורס, דשם ודאי דלא כתיב כלל דבעין מחרסא אבר, דהרי עשה נתה למות ע"י הכאח אפיילו ללא מחרסא אבר, לדעת רבנן דריב"ב דינו כמחסרא אבר, אבל מה דבעין בטרפה מחרסא אבר, הוא משום דהקרא בכל עין מיריעי, אפיילו שהשתה מעל"ע, ואז بلا מחרסא אבר אין לה דין דמסוכנת ב"א, אלא כמסוכנת ב"ש, וזה כשרה שלא אסורה תורה אלא נבלה שהיא מותה ממש, אבל כ"ז שמרכסת עדין, כשרה, ולכן משנתינו דדיברה רק מה"ט של ההלכה, לא מציקתני נפלת מן הגג ומפרכסת ושחטה תוך מעל"ע, דזאת טרפה המפורש בקרא, וגם בדקה לא מהני, אפיילו אין לנו שום חסרון אבר דינה כטרפה מצד מסווגת ב"א, אבל כאן מיריעי בעמדת או שהשתה מעל"ע, דתו ליכא כאן משום מסוכנת ב"א, אבל איתן כאן טרפות דרישוק אחד מאבריה, אם נמצא, שסופה אינה חיה כמו שאר טרפיות, והוא מוחלה דח"ט, ומעתה תבין למה לא הזכיר הש"ס, דריב"ב פליג על טרפות דנפולה, לדעת הרמב"ם זה איינו דניפה דפליג על דנפלה מן הגג ומפרכסת ושחטה תוך מעל"ע, דlididi גם גוסcin ב"א כמסוכנת ב"ש כשרה, אבל על טרפות דרישוק אבר שהוא מוחלה, לא פליג, ולכן לדידי אפיילו תוך מעל"ע ולא עדמה נמי מהני בדיקה, ואם לא נמצא אבר מרוסק כשרה, אבל משנתינו לא דיברה כלל מלא עדמה ושחטה תוך מעל"ע, שהוא לרaben דריב"ב טרפה המפורש בקרא אלא מעמדת ולא הלהקה או שהשתה מעל"ע באופן שיצאה מסוכנת ב"א, ואשר אבר לפקמן במשנה דא"ט בעוף, דבבבמה סתמא דמלטה לא נעשה מסוכנת שאינה יכולה לעמוד מחמת הנפללה עי"ש.

והא לך פסקי הרמב"ם, פ"ט ההלכה ח' כתוב וא"ל, "דין נפללה כיצד, בהמה שנפלת ממקום גבוח ונטרסק אבר מאבריה, עד שתפסד צורתו ותאזרו" הרי דמפרש האי דינה דמשנתינו נפלת מן הגג ונעשה בה מעשה טרפות שנפסד אליו אבר צורתו ותאזרו שהיא ניכר בהאי אבר, וכאן לא מפרש באיזה מעמד צריך להיות הבהמה, כדי שנחש לחאי ריסוק אבר, אבל בהלכה שאח"ז כתוב, "בבבמה שנפלת מן הגג אם הלהקה אין חוששין לה ואם עדמה ולא הלהקה חוששין לה" וכי עכ"ל, ועיין בכ"מ שכ' דהוא מירמא דר"י א"ר, עדמה אינה צריכה מעל"ע, בדיקהDOI הילכה אינה צריכה בדיקה עכ"ל, אבל ראה איך שינה הרמב"ם האי מירמא, שכ' הילכה אם הלהקה א"ח ואחר"כ עדמה ולא הלהקה חוששין לה, והשミニ הא דיאינה צריכה מעל"ע, והלא דבר הוא, ואחר"כ בהלכה י"ז, כל מקום שאמרנו א"ח לה, מותר לשחוט מיד, וא"כ לבדוק שמא נתרשך אבר וכו" עכ"ל וממי לא ישותם על שפת יתר, דמותר לשחוט מיד, כדי, כיון שכ' דין צריך לבדוק פשיטה דמותר לשחוט מיד, ור"י א"ר בהלכה אמר דaina צריכה בדיקה, ותו לא מייד, ועוד זאת

במשנה דס"ל לרש"י לkomן נ"ג ע"ב דלא מהני בדיקה לודיי דרושא, ואין ספקacial דוחכחו היה, ממה דקטני סתם דרושא האב, ולא קטני והדים הבשר תנ"ד ב"מ, מכלל דין לודיי דרושא בדיקה, ומה"ת הוא כן, דהרי ההלכה אמרה כן, דרושא האב, וצל"ל משום ע"פ הרוב דרך הדורס להטיל הארס במקרים שעשו אותה טרפה, וגם לוקין ע"ז לדעת רש"י, דהרי ההלכה אומרת כן, ואין לנו לחזור על טעם ההלכה אם מצד רוב או מצד ודאי אמרה, ולכן גם בפסקה מן הגג ס"ל לרש"י דלית לה שום תקנה וע"כ מ"ירי דשחטה מיד Adams עמדאה או שהתה מעלי"ע הלא כשרה מצד ריסוק אברים, וגם הבדיקה דעתך אינה אלא משום שאר טרפות והוא חומרא דרבנן, ולכן הוכחה רשיי להודות שהאי טרפות חידוש וגזה"ב הוא, עד שתכלו בו הראשונים, דתווך מעלי"ע לא נזכר הריסוק, אלא דעת מסוכנת בי"א אסורה, וכרבנן דריש"ב וכותב אח"כ שאם שחטה הריה זה טרפה, דרבנן מדמין גוסס בי"א לטרפה, אבל למלכות לא משום דעתם רוב גוסcin למתי אין לוקין, לכן דיק לכתוב רק אסור, ומצד רוב גוב גוסcin למתי, ומה"ט קרי ל"י טרפה ולא ספק טרפה, דהרי מ"מ איכא רוב דטרפה הוה, הרי ממה דאמר תחלה אסור, ואח"כ קרי ל"י טרפה, שמעיין דאית כאן איסור תורה ודאי, מכח האי גוסס, אבל אין כאן מלכות, ואם עדין לא די לך זהה שתודה לי דכך הפירוש האמי, אקחך אל מקום אחר ומשם תראנה ברור כשמש דין הוא, והוא במאכילות אסורות בפ"ד, דשם ביאר לך הרמב"ס טרפה האמורה בתורה מה היא, והיא שנטה למות מחמת מכותיה, בין שטרפה חיה ושבرتה, בין שנפלת מן הגג ונטרסקו אבריה ובין שבא לה חולין מחמת עצמה, ונתק לבה או ריאתה וכו' ואח"כ בהלכ' י"א כתוב ז"ל, ברמה שהיא חוליה בוחמת כחה ונתה למות, הוαι ולאaira לה מכח באבר מאבריה הממייטים אותה, הרי זו מותרת ומ"מ נתה למות מחמת המכות והפציעים, וכן בנפלת מן הגג ולא נטרסק אחד מאבריה, ומ"מ נתה למות ואינה יכולה לעמוד, מכח ההכא ושפיקת דמו, ולמה לי' לצין מסוכנת בל"ה חסרון אשר דוקא ע"י חוליה שבא מעצמה ותשכח, כי זאת נדע מק"י אם ע"י מכת הארי והזאב או ע"י נפלת מן הגג כשרה, כאשרון בה חסרון אשר, מכש"כ כשנטה למות ע"י חולשת חולי כליל שכשרה אלא ודאי דהאי נמי כטרפה אסורה, וכרבנן דריש"ב, אלא דין בה מלכות משום דאפשר שאם לא שחטה הייתה הוה, ולכן א"א לאוקמי הקרא דבר שרבדה טרפה בכחג"ו, דלאו גמור למלכות א"א, דשנא היה עד לאחר מעלי"ע, ולאחר מעלי"ע כליה כה כאן מסוכנת בי"א, ולא ע"י חית הייר, כי לאחר מעלי"ע כליה כה המכחה, והמתי שאח"כ מקרי בי"ש בהגרות של המכחה, והאי דין דעתה למות מחמת המכחות בל"ה חסרון אשר, דהוה כטרפה ובלא מלכות, כתוב הרמב"ס כאן, והוא יוצא ממשנה דא"ט בעוף, דקתי נשם דאם שחטה מעלי"ע כשרה, מכלל דין לא שחטה אסורה, ומושום מסוכנת בי"א או שאר סיבה חיזוני דין אחד להם, ואין בו מלכות,כנ"ל. וכל שחולק על פ"י זה ברמב"ס, كانوا חולק על פ"ב שנים שעון ארבע, ודין נפלת שחבלה בין החי"ט, שנשנה במשנתנו דאי"ט בבהמה מפרש הרמב"ס בהל' ח' דהיא, כיצד נפלת מן הגג ונטרסקו אבריה דהינו נשנתה צורת ותואר האבר, ובעודה או לאחר שחטה מעלי"ע, דיצאה מחחש מסוכנת בי"א, ובזה הלכו רשיי והרמב"ס לשיטות, דריש"י ז"ל שמספרש דנפלת מן הגג וחיטה מיד, משום דס"ל לרש"י כל שבא ההלכה נפלת מן הגג, ע"כ דיאת הוא הטרפות ללא שום תנאי אחר, כמו דרושא האב דקתי

מיד גוסס בי"א, כמו שביבארנו למעלה, מ"מ פטור הרוצה, וטרפה הבהמה, ולא נעמידנה על החזקה שהיה בריאה וחיתה, שתחייב גם עד למחור עכ"פ, חדא דלעתיד לא נמרין חזקה, ועוד דהרי רוב גוסcin למתי תוך מעלי"ע, כמו שכتب התוס"י בימוט, מ"מ נראה דינויו דפטור הרוצה, ואסורה הבהמה, אבל מלכות משום טרפה ליכא משום דין אין עונשן על רוב זה לא איתחזק כמו מוציאין ממון על רוב זהה, ובמ"א דברנו מזה ואכ"מ.

ולכן כי הרמב"ס הל' יט בסוף העניין דין זה דנפלה מן הגג ולא עמדאה אסור לשחטו אותה עד שתשתחה מעלי"ע ולא מדין נפולה, כי הלא לא יהיה יש לה בדיקה, ואפילו בחולם לא עליה ע"ד הרמב"ס ז"ל, מה שתכלו בו הראשונים, דתווך מעלי"ע לא נזכר הריסוק, אלא דעת מסוכנת בי"א אסורה, וכרבנן דריש"ב וכותב אח"כ שאם שחטה הריה זה טרפה, דרבנן מדמין גוסס בי"א לטרפה, אבל למלכות לא משום דעתם רוב גוב גוסcin למתי אין לוקין, לכן דיק לכתוב רק אסור, ומצד רוב גוב גוסcin למתי, ומה"ט קרי ל"י טרפה ולא ספק טרפה, דהרי מ"מ איכא רוב דטרפה הוה, הרי ממה דאמר תחלה אסור, ואח"כ קרי ל"י טרפה, שמעיין דאית כאן איסור תורה ודאי, מכח האי גוסס, אבל אין כאן מלכות, ואם עדין לא די לך זהה שתודה לי דכך הפירוש האמי, אקחך אל מקום אחר ומשם תראנה ברור כשמש דין הוא, והוא במאכילות אסורות בפ"ד, דשם ביאר לך הרמב"ס טרפה האמורה בתורה מה היא, והיא שנטה למות מחמת מכותיה, בין שטרפה חיה ושבرتה, בין שנפלת מן הגג ונטרסקו אבריה ובין שבא לה חולין מחמת עצמה, ונתק לבה או ריאתה וכו' ואח"כ בהלכ' י"א כתוב ז"ל, ברמה שהיא חוליה בוחמת כחה ונתה למות, הוαι ולאaira לה מכח באבר מאבריה הממייטים אותה, הרי זו מותרת ומ"מ נתה למות מחמת המכות והפציעים, וכן בנפלת מן הגג ולא נטרסק אחד מאבריה, ומ"מ נתה למות ואינה יכולה לעמוד, מכח ההכא ושפיקת דמו, ולמה לי' לצין מסוכנת בל"ה חסרון אשר דוקא ע"י חוליה שבא מעצמה ותשכח, כי זאת נדע מק"י אם ע"י מכת הארי והזאב או ע"י נפלת מן הגג כשרה, כאשרון בה חסרון אשר, מכש"כ כשנטה למות ע"י חולשת חולי כליל שכשרה אלא ודאי דהאי נמי כטרפה אסורה, וכרבנן דריש"ב, אלא דין בה מלכות משום דאפשר שאם לא שחטה הייתה הוה, ולכן א"א לאוקמי הקרא דבר שרבדה טרפה בכחג"ו, דלאו גמור למלכות א"א, דשנא היה עד לאחר מעלי"ע, ולאחר מעלי"ע כליה כה כאן מסוכנת בי"א, ולא ע"י חית הייר, כי לאחר מעלי"ע כליה כה המכחה, והמתי שאח"כ מקרי בי"ש בהגרות של המכחה, והאי דין דעתה למות מחמת המכחות בל"ה חסרון אשר, דהוה כטרפה ובלא מלכות, כתוב הרמב"ס כאן, והוא יוצא ממשנה דא"ט בעוף, דקתי נשם דאם שחטה מעלי"ע כשרה, מכלל דין לא שחטה אסורה, ומושום מסוכנת בי"א או שאר סיבה חיזוני דין אחד להם, ואין בו מלכות,כנ"ל. וכל שחולק על פ"י זה ברמב"ס, كانوا חולק על פ"ב שנים שעון ארבע, ודין נפלת שחבלה בין החי"ט, שנשנה במשנתנו דאי"ט בבהמה מפרש הרמב"ס בהל' ח' דהיא, כיצד נפלת מן הגג ונטרסקו אבריה דהינו נשנתה צורת ותואר האבר, ובעודה או לאחר שחטה מעלי"ע, דיצאה מחחש מסוכנת בי"א, ובזה הלכו רשיי והרמב"ס לשיטות, דריש"י ז"ל שמספרש דנפלת מן הגג וחיטה מיד, משום דס"ל לרש"י כל שבא ההלכה נפלת מן הגג, ע"כ דיאת הוא הטרפות ללא שום תנאי אחר, כמו דרושא האב דקתי

לעומוד חישינן, ולפ"ז צ"ל הא דמתירץ לקמן, ה"ב"ע בהפריס ע"ק, אין הפירוש כפרש"י ננער לעומוד, אלא דהליך ממש ע"ק, אולם הרא"ש ודאי מפרש כרש"י Dunnur לעומוד אבל לא הילך.

ועפ"י אלה הדברים יש מקום ATI, לישב פסק הרא"ש צ"ל בפ"ק דברצה דף ו' ע"ב שכ', דהא דשותחוין עגל ביוט' דוקא כשהפריס עג"ק, כדמותה בפאט נ"א ע"ב עכ"ל, וצוחו עליו כל הבאים אחריו, אין זה אלא דחו"י בעלהה הכא ודלא קר"ג, אבל אכן הרוי פסקין כר"ג, דביה"ר אין בו משום ריסוק אחרים, לא בעין הפריס עג"ק, ולפי הניל"ל, דהא דانيا יוכלה לעומוד הלא היא רעוותא גדולה, עד שבכל הנין דלא חישינן, אם אינה יוכלה לעומוד חישינן כנ"ל, אלא דבבית הרחם מיד אחר הלידה, כיון דאי דרכו להלך כלל, אם אינה יוכלה לעומוד רק ריעوتא כל דחו הוה, אולם כל זאת אם נשחת מיד, אבל אחר איזה שעתות אם עדין אינה יוכלה לעומוד, ודאי חישינן, כמו בכל הני דלעיל, וא"כ כוונת הרא"שadam שוחטין אותו אחר כמה שעות, כי מסתמא אין שוחטין את הולך מיד כישצא לאויר העולם, אז בעין הפריס עג"ק ודוק"ק.

תנוס' ד"ה בה"ר אין בו משום ר"א, משוה דאיכא ריעותא דאיינו הולך איצטריך לי' לאשמעין, דאי לאו הכי פשיטה דאלין בתר רוב ולדות עכ"ל האי, "דאילאו הכי" אין הכוונה אם הולך הוא, אז לא בעו למימור דאלין בתר רוב ולדות, דאפיילו בנפולה גמורה מהני הילוך, אבל הכוונה דאי לאו הכי אלא שחטה מיד, באופן דאיין ריעותא דלא הילך, אין דרכו לילך ברוגליה, וא"כ כמוש"כ לעיל, מ"מ פשיטה דאן מחזיקין ריעותא, משום דאלין בתר רוב ולדות, ודוק"ק.

הרמב"ם צ"ל מפרש האי מימרא דר"ג באופן אחר, והוא דבית הרחם שנתרסק הרי זו מותרת, ואיזיל זה לשיטתי, דרישוק דבר הניכר הוא שנפסד צורתו ותווארו של האבר ופושל גם באברים שנטולו איינו פועל בהם, וכן הו"א דה"ה בנתרסק הרחם כן הוא, קמ"ל ר"ג דלא, וכי זה "אלא להעמידו מתוך השkil וטרי' שבגמ", ועיין בכ"מ ובלח"מ, ולכאור' קשה על בעלי שווי' שפסקו האי דינה ושזהו להקל נגד כל הפסיקים, דפרשימים הסוגי' כפשותה דעל ולד הנולד קאי, וניהו דכל הפסיקים הראשוניים אין ריסוק הניכר טרפה כלל, מ"מ כבר הסכימו הרשב"א והטור לפסק זה להחמיר כרמב"ם, דבממצאابر אשר משונה במראה ותווארו אצל נפול להטריף, אבל لك"מ, דהא דפושל הרמב"ם האי רישוק דידי' גם בהני אברים שיטיל שר, כתוב הכה"מ, לדמד זאת מהא דר"ג דיאיצטריך לאשמעין דביה"ר אין בו משום ר"א, ע"פ דעתו האם שר, מכל דשר אר אברים דאפיילו ניטל שר בהם, רישוק פועל, וא"כ, כיון דאן לא מפרשין הא דר"ג דקאי על הרחם, לא פסלין ברישוק הרחם, משום דאן שום טרפות פועל בו, אלא דלפ"ז קשה להיפך דלמה פסקין כרמב"ם ברישוק תחול וכליות נמי, כיון דלא ס"ל כוותי בפירוש האי מימרא דר"ג, אלא לדידין שנשכחין אחרי הרמ"א צ"ל ש"כ בס"י נ"ח דאן לא בקיון בבדיקה זו, בלא"ה אין נפקותא לדינה בזה ודוק"ק.

ע"ב גמרא אמר אמייר משמי' דר"ד, נפיילה שאמרו צריכה בדיקה כנגד ב"מ, א"ל מר זוטרא הци אמרין משמי' דר"פ, צריכה בדיקה כנגד בית החלל כלו, ופרש"י צ"ל כנגד ב"מ שמא נקרע רוב החיצונה או נקבע הדקון, עכ"ל ומסתמא כנגד הלב והכבד והריאה והקבבה ס"ל ליש"י דלא צריך בדיקה, משום שהם רוחקים כנגד מחייבנית הבמה, וגם לא ניחא לי לרשי"ז דמאן דמוסיף כנגד החלל כלו שהוא מוסיף הני, דמג"נ אי איכא מקום לחוש גם בהני, הלא אפשר להכניס בדרכי אמייר, אלא דלא מסתבר לי לרשי"ז כל שהוא חש ניקוב או קריעה בהני אברים הטמוניים

ורבן, בסנהדרין שם, וכן התוס' שכותבו לעיל ל"ז ע"א, דנפולה נמי כמחסירה אבר דמי ולכל זאת חד שורש להם, כי לדעתם אין חילוק בין טרפה המפורש בקרא ובין ח"ט של ההלכה, ומה יצא מזה, דריב"ב ב"דס"ל גוסס ב"א דומה לגוסס ב"יש, פליג על ההלכה דנפולה מן הגג, ורבא דامر בסנהדרין, הורג את הטרפה פטור, אטרפה של ההלכה קאי, ואע"פ שהוא סובר ט"ח, עי"ז הוצרכו להמציא דמ"מ סופו שירות מוחבלת זו, לפחות זמנים טובא, ורש"י הוכרח לומר דטרפות דנפולה הוא גזה"כ, יצא מכלל שאר הטרופות, אבל לרמב"ם צ"ל אין כאן לא חידוש ולא קושי' וריב"ב לא פליג אטרפות דנפולה דאיתא מHALKA, כמו שביארנו די והותר, והוצרכתי להאריך כ"כ, ולכפול הדברים כמה פעמים כי ידעתי שקשה מאד להוציא מלבן של הלומדים כללים ודינים המקובלים מימות הראשונים, בלי חולק ומפרק, ולא אחותה על הרמב"ם צ"ל, כי גם על שיטתו יש לתמוהו, והוא דלמה מהני הילוך, להוציא מחש ריסוק, וזאת לש"י ותוס' ניחא, דכיון לדידחו טרפות נפולה הינו מסוכנת ב"א, בלי שום חסרונו אבר, אלא חולשה כלל, וממילא הילוך ואיפלו עמידה מוציאה מהאי מסוכנת מבון, אבל לרמב"ם דתרי מיili נינהו, ולכן בעמלה אף דיצאה מסוכנת, אבל לא יצאה מחש ריסוק, ובви בדיקה על ריסוק, אבל בעמלה אף בדרכה ליבעי האי בדיקה, דלא מסתבר דמשום ריסוק אבר אחד כמו טחול או כליה, או אפיילו כבד, לא תוכל לילך ברוגליה, ואתה ודאי מן התימא, אבל שבורמת ריסוק הניכר, לא רק אבר אחד נטרסק אלא כמו אברים, וזה מסתבר שפיר דانيا יוכלה להילך הילוך יפה, וכך כל ההלכה שום ובפתיחה עיקר יוז"ד.

ועתה נשוב לבאר הסוגי', א"ה הניח בהמה למעלה ומצאה למיטה, אין חושין משום ריסוקי' אברים, עכ"ל, لكمן בעובדא דהאי גדי' דחאי חולשלא באיפומא דגר נפל, כתבו התוס' דמייר' ע"כ בלא הילך, דאי בהילך, הלא בהלכה אף בדיקה לא בעי, והרא"ש צ"ל כ' על האי דר"ג דבית הרחם אין בו משום ר"א, דבלא עמד מيري, וא"כ מסתמא לדידי' גם ר"ה מيري בהכי אפייל بلا עמד, והוא פלא בעניין, דכל שלא עמד, הוא סימן מסוכנת כדאמר כך לעיל ל"ז ע"ב, וניהו דודאי בלא שום סיבה המורה על חליה אין לחוש, אם עי' כאב עובר אינה יוכלה לעומוד לפי שעיה, אבל בהניח למעלה ומזכה למטה ואינה יוכלה לעומוד, הרי רגליים לדבר שנפלה, ולמה לא נבי עכ"פ שהי' ובדיקה, ומ"ש מהא דשוררים מגנחים זא"ז, או נפל לאראען חישינן וכתבו התוס' ע"ג דיליכא מכירסא דתורה אלא ארבעה טפחים, מ"מ כיון דמחמת הכאנה נפל חישינן, וכך נראה ברור דזוקא בלא הילכה אבל הילכה חושין, וכן נראה מלשון הרמב"ם, שאחר ש' עמדה ולא הילכה חושין, כתוב נפלה מחמת עצמה, וכן הניח למעלה ומצאה למטה, אין חושין וכן כל הני דחשב בהילכה י"ב, משמעו דעל מה שביאר לעיל דעומדה ולא הילכה קאי, והרא"ש צ"ל נמי נראה, דרך בבית הרחם קאמר דאפיילו לא עמד לא חושין, דבבית הרחם, הא דלא הילך מיד אין שום ריעותא דאיון דרכו לילך מיד, וממילא גם איינו יכול לעומוד, איינו מורה על מסוכנת דמחמת כאב הלידה רגליות הוא אפיילו שתתעלף, ובשעה מועצת חזרת לבריאותה, אלא שהתוס' כתבו גם בבית הרחם דאיון הולך ריעותה הוה, משמע דבאיו יכול

עם האסיטה, ולא נשאר רק אמצעיתה של החולי', ורב טרכ אפיקו בחד צלע כהג'ו, וממה שהшиб להם, גיסטרא קאמוריתא, הינו ריתח'י שמענו מזה דגש בחדא כהג'ו טרפה, וכמיירה דבר, ועיין מהר'ם שיף ויתר האחוריים, דחקשו דלמא משום דנבלת נמי הוה, קאמר לו גיסטרא קאמוריתא, ולא משום דבחדא נמי טרפה הוה, אבל דעת הרמב"ם, הוא בהליך שחיטה והן בהליך' אבות הטומאה, לא הזכיר כלל האי גיסטרא דצלע מכואן ומכאן עם האסיטה, שתה' נבלת מטמא מחיים, והליך' פט' ה"ב הרגיש בזה וכותב זיל' "עוד אמרו שם בעקרבה צלע וקצת חולי' מכואן ואמצעיתה של החולי' קיימת שהיא נבלת, ולא ראתי שהזיכירה רבינו בהליך' שחיטה, שם מצוי הוא להשתבר או לעקור מן העצמות, וגם מזה איכה ראי' ביאור דין הנבלות, ולא ידעת טעמו" עכ"ל ויתר הו"ל להקשות ואפיקו בעקרבה 'ב' הצלעות וכל החולי' עמה לא האיך הרמב"ם בין הנבלות, רק כ' בפ"ג ה"י' וזיל' "בהתמה שנintel ירך שלה וכוי' הרי זה נבלת כמו שנחטך ח齊יה ונחלקה לשני גופות" וכוי' הרי מלשון זה שיל' "כמו וכוי'" מוכח-DDOK בנהכלקה למגרדי דהיינו כל הבשר שבין הצלעות, דרך אז הוה נחלקה לשני גופות, אבל בעקבית חוללי' ע"פ שע"י נחשבים הצלעות עוקרים, כמו שאמרינו لكمון, דחוליה בלא צלע היכי משכחת לה, מ"מ בשביב זה לא נחשבה הבתמה נחלקת לשני גופים, דהרי החיבור הנורא של הצלעות והבשר לא נתבטל עדין אבל פ"י הסוגי' לפי דעת הרמב"ם זיל' כך הוא, דעל הא דפרק הש"ס, והוא רב נמי גיסטרא קאמר, כתבו התוס' זצ"ל דמעיקרא את' ל' הא דרב שפיר, דלמא לא חשב הא דרב גיסטרא, ועיין לבב אריה זיל' דגש הוא מחייב בסברא הנ"ל דכל שחייב הבשר שבין הצלעות קים, אין לחשו לגיסטרא בשוביל עקרית חולי', והיא באמת הסברא החיצונה והפשוטה, אלא דכל זמן שלא ידע הש"ס פירוש הדבר, היה מקבל עכ"ב דברי רב כספיטון, דgisטרא קאמוריתא, DIGSTRATA ממש' קאמר, ולכן פריד על רב, והוא נמי גיסטרא קאמר,adam שליהם הוה גיסטרא, נס שלו גיסטרא רוח, ואע"פ שנייהם עפ"י הסברא החיצונה אינם גיסטרא, אבל כאשר מתרץ דבר בחצי חולי' קאמר, והם שאלו בשתי צלעות עם מקצת חולי' והינויו דרב, אלא דהוא טרכ בחדא והם שאלו על שנים, מצד זה ומצד שכגדון, וסמכו לידע נס דינו דחדא, מתוך תשובתו אי ירתח או ישוב במענה רך, ורב באמת השיב להם בריתחא, גיסטרא קאמוריתא, דהיינו ריתחא כדאמר בגמי', כלומר דמא依 שאלו על תרתי, דאפיילו בחדא כהג'ו טרפה,שוב לא בעין לממיר DIGSTRATA ממש' קאמר, אלא דרך גוזמא, כדי לירתו עליהם על שאלה בתרתי, במקומות שם בחדא טרפה, וא"כ לא שמעין מני' כל דהוה גיסטרא, והדרין לסביר החיצונה דלאו גיסטרא הוא כסברת התוס', ולא עוד אלא דמרב גופא שמעין דלאו גיסטרא ממש' קאמר, adam באמת ס"ל דשלחים גיסטרא ממש' הוה, אין כאן ריתחא דהרי האמת קאמר, ולא נשמע דגש בחדא טרפה, ומושבתת קושי' המהרא'ם שיפ' זיל', וזה ברור ואמת לאmittio של תורה בס"ד ודוק'.

אחרי כתבי הלכתى לבייהם"ט לראות בעין גשמי' איך תחובים הצלעות בחוליות, ונתודע לי שם דבר חדש לי, שלא נשמע מtopic' הסוגי' והמפורשים, והוא כי החולי' האחת אינה סוגרת בתוכה הצלע, כמו שדמייתי עד הימים, אלא הצלעות תחובים בין החוליות, ומשתתי חוליות נתהוו אסיטה אחת, שסגורת בתוכה הצלע שתחובה בין שתי החוליות, ומה מדויקדק לפ"א, מה דקאמר רב בעקרבה צלע וחולי' עמה ופרש בגמי' דחצ'י חולי' קאמר, שכי פשטו רואה דוחק גדול, אבל השתה ניחא דחצ'י מכל צד קאמר דהאסיטה מתחבר משני חצ'י חולי' ומה שאמר لكمון דאי' חולי' בלבד חדיין כן, ודוק'.

בתוך תוכו של החلل, לכון פרשי' דהוא מוסיף דבוי בדיקה משוע שבירת הצלעות או עקירת השדרה, אלא דקשה לי לומר דאם יימיר לא חש לשבירת הצלעות שהוא עלול יותר לשבור מלנקוב הדקיין, אבל לשיטת הרמב"ם ניחה טובא דאמיר בדיקה כנגד כל ה"ב'ם האברים הפנימיים קאמר ולא משום נקב או קריעה דלא שכח כלל, אלא משום ריסוק שינוי צורה ותואר של אחד מאברים הפנימיים, וא"כ האי בדיקה משום טרפות נפולה היא, וע"ז מוסיף מор זטורא, כנגד החلل כולו, גם משום שבירת עצמות או עקירת חוללי' בעי למיבדקין, אע"פ שלא שיק לטרפות נפולה, אבל הלא מצוי הוא להשתבר או לעקור מן העצמות, וגם מזה איכה ראי' לשיטת הרמב"ם ודוק'.

רש'ג דה כgon שהפריס עג"ק, נגעր לעמוד ותחב פרוטתו בקרען לעמוד, כדאמרינו لكمון עמודה מניפולת אינה צrica מעיל"ע עכ"ל. וניל' דבדיקה מיהא בעי, ויהי' נפשט האיבע' דרי' ירמי' בביבה ל"ז ע"א לכולא, ואთ לפ' מה שדוחין, דלמא דלא כר"ג, אבל לדידון דפסקינו כר"ג, לא בעין אפיקו נגער לעמוד, ודלא כרא"ש בפ"ק דביצה וכמש"כ מזה לעמלה, וכעת אני רואה DIS לקיים פסק הראי'ש, לפי' שיטת הרמב"ם דרישוק לחוד ומסוכנת לחוד, והעמדה צריך להוציאה מסוכנת בי"א, דדין טרפה גם بلا ריסוק, ובבדיקה בעי' מצד ריסוק שלא יצא מהש' זה, אלא ע"ז הילוק כראוי, וא"כ ניהו דרי' אין בו משום דביה'ר אין בו ריסוק אברים ולא צריך בדיקה אחריו אפיקו לא עמודה, אבל עדין למה לא נבעי שהיית מעיל"ע להוציאה מסוכנת בי"א, דהרי לא עמד, ואפשר ע"י דחק הלידה נעשה גוסס, כמו בסנדירין שם בהני דרכחו בעשרה מלכות, דט' הראשונים שעשו גוסס בי"א, בלי שום מעשה טרפות וחסרונו אבר, אלא דלרשי' ותוס' הינו ריסוק אברים, אבל הריסוק הכללי' של רשי' ותוס' זו מסוכנת בי"א, דפליגו בה ריב"ב ורבנן, וא"כ ניהו דביה'ר אין בו משום מעשה טרפות הניכר באבר אבל ריסוק כללי' שעיל' דביה'ר נעשה מסוכנת שפיר מצי' להיות אשר להז' בעין מעיל"ע, ולפ"ז מופרש כאן, הא דאמר הב"ע בהפריס עג"ק, גם ליל' קאמר וקמחדש זאת עתה דלכ"ע בעין נגער לעמוד, כדי להוציא מהש' מסוכנת, ואף שהרא"ש זיל' דלא נחות לכל אלה הדברים, ודאי לא כיון זה, אבל עכ"פ די שלא יצא שגנת הוראה מלפניו ודוק'.

ד"ה ביהם"ט, כשמפליים וכוי' אפיקו ממוקם נבוה, עיין מהר'ם שיפ' זיל' מה ש' בזה ואני עבר ולא אדע, אדם ממוקם גבוה עשרה הפילוחו, הרי לא שיק צפורה נועץ בקרען, והוא נפולה גמורה וצ"ע.

תוס' דה עמודה א"צ מעיל"ע, בסה"ד ונראה דגרסינן התם, עמודה אינה צrica מעיל"ע וכוי' עכ"ל, לפי' דעת הרמב"ם שפירשנו דמעיל"ע לא צריך אלא להוציאה מיידי מסוכנת בי"א, כל שעמדת הרי יצאה מכל מל' מסוכנת, וא"כ ודאי לצריכן לגרוס עמודה א"צ מעיל"ע, אלא דקשה להיפך לרמב"ם, מה קמ"ל פשיטה, דכל שעמדת הרי אין כאן מסוכנת, ולמה נבעי מעיל"ע, ויל' דקמ"ל, כל שעמדת פ"א אפיקו יצאה מיידי גוסס בי"א, ונעשית כגוסס בי"ש כיון דעמדת פ"א דכבר יצאה מיידי גוסס בי"א, ונעשית כגוסס סי' ניח' סע' ו', כל שהלכה הרוי' מן הנפילה, וכך שכתב הרמב"ם סי' ניח' סע' ו', כל שהלכה אחר הנפילה וא"כ אינה יכולה לעמוד (ברמ"א סי' לילך וט"ס הווא) דינה כשאר מסוכנת, ה"ה אומר אני דבעמדה וחזרה להיות אינה יכולה לעמוד הדין כן, ודוק'.

ד"ג נ"ב ע"א גמר' א"ר, בעקרבה צלע וחוליה עמה טרפה וכי' עד סוף העמוד, לפי' המסקנה ר"כ ור"א שאלו על בעקרבה מכואן ומכאן

ותי" דאיידי דנקט מן הזאב ולמעלה וכו', א"ג כי הicy דASHMUNIN בבהמה, דלא תימא אורחא דמלטה, נקט ה"נ אינכא לשוני בעופות עכ"ל, והנה האי תי' השני הוא אליבא דאב"א שבגמי אבל לתי' קמא, דרב פליג ארבי"ב וסובור דרי" פלייג את'ק זאב בגסה נמי דריש, צ"ל כתיה קמא שברא"ש, אלא דלפי מה של' התוס', דרב קמ"ל דזאב בגסה נמי דריש, מדאמר בבהמה למעלה מזאב, משמעו דכל מז אב ולמעלה שוה, איך קאמר מז הנץ ולמעלה בעופות, וזה ליתא, דהרי הנץ אינו דرس בעוף הגס, ועיין בר"ץ ז"ל מה שטי" בדוחק קושי" הרא"ש ז"ל, אולם לפע"ד נרא ברור, דל"ק דרב פליג ארבי"ב וסובור דרי" פלייג את'ק, פלייג נס בעופות, דلت"ק נס דרס אף בעוף הגס, אב"א גמר' ואב"א סברא, הסברא נוננת כי הicy דת"ק, סובור ביאב שהיא חייה קטינה מציז דרס אף שור הגadol, משום דעת ואלים זהירין, ודרכו לדرس, ה"ה הנץ בעופות, דהרי אמרו לקמן דהנצ אפילו בדרברבי מניה, ואין רקס בדכוותי הרי דהנצ עלול לדرس יותר מאשר עוף הדرس. ואב"א גמר' דלעיל בשמשנה כתבו התוס' ד"ה ודרוסת הנץ ז"ל, גבי טרפות העוף הזה שיק' למיתני, אלא משום ר"י תנא לי הכא" עכ"ל.

ויש' לראות הלא ר"י מן התנאים האחרוניים, מתלמידי ר"ע, ייסוד המשנהalla היהת מסורה בידם מאז, ועד דאתא ר"י, הicy לא היה נשנה דרוסת העוף בימה, כמו דרוסת הזאב בבהמה, ועתה אם אמר דבמשנה דא"ט בעוף היה שנוי' דרוסת הנץ בעוף הדק והנז בעוף הגס, לא ה"י לר"י שום דבר להוסיף או לגרוע ע"ז, ולא אמר על עוף מיד, ולמה מהקה רבינו הקדוש מן המשנה דא"ט בעוף, והעמידן כאן ובשם ר"י, אע"ג דרי" לא אמר בהז דבר, אלא ודאי, דקדום דפליג ר"י או מפרש דברי הת"ק היהת כתני בא"ט בעוף, דרוסת הנץ סתם וכמו דקתוני כאן דרוסת הזאב סתם, כאשר כתבו התוס' דדין דעוף מקומו בא"ט בעוף, כי בסיס המשנה לא היה כתני יותר, ואחר שר"י פלייג או מפרש כדי שלא להצטרך להעמיד דבריו בשתי המשניות, מהק רב' דין דדרוסת הנץ, ממשנה דא"ט בעוף, והעמידן כאן כל דבריו של ר"י, ומילא נדע דחת"ק פלייג hon בבהמה והן בעוף או שר"י מפרש שנייהם ולא איצטרך tuo לדברי הת"ק בעוף במשנה דא"ט בעוף כנלפע"ד אמת לאמיתו ודוק'.

ע"ש גמר' מיתיבי דרוסת חתול נץ ונמי' עד שתנקוב לחלל, אבל דרוסה ל"ל וتسברא, הרי"ף והרמב"ם ז"ל מפרשיהם, והנה לדידחו, אבל דרישת לית' להו" לאו לשון הברייתא הו, אבל הש"ס קמתמה, אבל דרישת ל"ל, וتسברא, אלא דלפי היס"ד דל"ל דרוסה כל עיקר, ע"כ ה"י מפרש עד שתינקב לחלל, דמצד נקב נגעה בה כפרש"י, דאל"כ מה פריך מדרוסת הנץ, דלמא באמת לאחר שתינקב לחלל, וגם בלאה" אם לאחר שניקב לחלל יש להם דרישת, גם בגדים וטלאים, לא מסתבר כלל לומר דבעוף הדק לית' לי דרישת, אבל לאחר שמתՐץ לעצמו כאן בעופות כאן בגדים וטלאים, אז מהדרין לפרש דבנקייב לחלל יש להם דרוסה אף בגדים וטלאים, אבל דלפ"ז ודאי קשה טובא, מה דחק לר"י ולרמב"ם לפרש כן, אבל מה שמלפע"ד הו, דמצד מחת בחלל הגוף, לא מיסתבר לו החוש כלל, דපאיilo הגיע הצפורה לתוך החלל, אין ארכו של צפורה הנץ מספיק, לנקב אחד מאברים הפנימיים, שהם רכים ומוחים וחוזרים بكل לאחריהם, ועיין ברמב"ם פ"י"א ה"ד, דמשמעו מלשונו דודוקא בנכנס הקוץ או החץ בחלל הגוף ממש דהינו בקוץ ארוך, שאחلك גדול ממנה נכנס לתוך החלל, ולא עומד בשפת החלל ע"פ שעבר לפניהם, כנלפע"ד לדינא.

ע"ש גמר' מיתיבי דרוסה נץ לא דרס, והוא תנן ודרוסת הנץ, הא לך' כאן בעופות וכואן בגדים וטלאים, עכ"ל ויל"ד, דלמא הילכתא נקט

הסמכה לה, או בימין או בשמאל, מ"מ כבר מנותק הצלע מקומה, כי חצי חור אינו מחזק את הצלע מבון, וגם ר"כ ור"א דשאלו בעקרבה צלע מכאן ומכאן, שאע"פ שעם האסיטה קאמרו, מ"מ אמרו, והחוללי קיימת, דהאסיטה ניטלת ולא החוללי והאסיטה הו מkeit מזוה ומזה של שני חוליות, אבל גוף החוללי קיימת ודוק'.

ע"ש גמר' א"ש נעקירה צלע מעיקרה וכו' ופרש"י ואפי' ללא אסיטה, ור"ת מפרש עם האסיטה, כי הicy דלא חילוק שמואל עולא בר זכאי ור"י, דלחיד ברוב צד אחד, ולאידך ברוב שני צדדין בעינן עכת"ד התוס', והי' להם להזיכר גם רב, דרב נמי דוקא וחוללי עמה, דהינו חצי חוללי לדלעיל, והנה האחוריים הקשו סוטרת רשי" אהדדי, דלעיל מ"ב ע"ב מפרש הא דש mojo, דעת חצי חוליתה אמר, והנה משום הא לא ארוי, דהרי בתוס' שם כתבו זול, "לקמן פלייג עלי" בר זכאי, ואומר ברוב צד אחד ונשתבררו ברוב שני צדדים, והכא נקט טפי מלטא דש mojo, משום איןיך דקאמר וכו"ע עכ"ל, ועיין שם במורה"ל מה שתמה על דל היל ר"י, דפליג וקאמר בין אבל חוץ מזוה אני תמה, דמה שלא האצירו ר"י, דפליג וקאמר בין נקרו ובין נשתבררו, ברוב שני צדדים, משום דמו"י לא מצי פריך דלחשוב נקרו, דהינו נשתבררו דקתוני במשנה, ולכך כתבו רק בר זכאי, דמני ג"כ הוה מציז להקשות, משום דס"ל נקרו מצד אחד נמי טרפה, אבל זה פלא, דהרי אכן קר"י פסקין ודלא כשםואל ודלא כבר זכאי, ואיך פריך הש"ס ולייחסו דש mojo שהוא דלא כהילכתא, אבל התי ע"ז דבאמת מרブ פריך, ועם חצי חוללי גם בצלע אחת טרפה, ונקט דש mojo, משום איןיך דש mojo, ולא מדקדק bi' דהוא דלא כהילכתא משום דהרי אפשר לפרשו דעת חצי חוללי קאמר כרב, ולזה כיוון רשי" ז"ל דלעיל דדברי שמואל דקאמר סתם נעקירה צלע מעיקרה לא משמע דעט החוללי קאמר, מ"מ קושי הש"ס ע"כ לא ה"י אלא לפי הילכתא וכרב, דעת החוללי דהינו מkeit האסיטה טרפה, אבל התוס' מ"מ מפרק סתירה רבים היוCID, וליישב דברי התוס' דלעיל, י"ל דפליג דס"ל דש mojo אבל חוללי קאמר, והוא בר זכאי המכרע בין שמואל לר"י, והלכה כמותו וכוונת הש"ס באמת אבר זכאי, אלא נקט שמואל אף דלית הילכתא כוותי' משום איןיך דש mojo ודו"ק.

ע"ב גמר' מתקיף לה ר"א ולתנייהו גבי קולי ב"ש וחומריב"ה, א"ל רבא, כי איתשל לעין טומאה איתשל עכ"ל לפי מה שהזכרנו כ"פ, לדעת הרמב"ם, דשר ארני תורה לא נדו ע"פ היא הלכה דח"ט, לכאור' יש לעין, איך קאמר כאן דב"ש סבורו הכא לגבו טומאה, בעינן שתי חוליות לטהר, ה"ה גם בבהמה לא מיטרפי אלא בחסרון שתים, אלא דגס بلا שיטת הרמב"ם נמי קשה, דלמ"א ב"ש ט"ח ס"ל, ומילא לא תלי זה בהז, וכן דאמרין בריש פרון על בהמה שנחתקו גליה, אע"ג דלעין אדם ס"ל לתקדר"י כרשב"א, דיכולה לכחות ולחוות, אבל מ"מ טרפה הוה דס"ל ט"ח, וכן יש לתמונה על הא דאמרו בעירובין, דתורי חומרא דסתורי אהדי כגון שדרה גבלת, דמקרי כסיל בחושך הולך, דלמה יקרא כסיל, אם חשש למ"ד ט"ח, ואיז ליכא סתירה, וניחו דש mojo קאמר וכן לטרפה, משום דהוא טרפה אינה היהת ס"ל, אבל ב"ש מצי סברו ט"ח, ואין כאן כסילות למאן דמחמיר גס בטרפה, ויש לי הרהורי דברים בהז אלא דלא בריiri לי, لكن לא העלטים בכתב וצע"ג ודוק'.

ע"ש גמר' א"ר א"ר, בבהמה מן הזאב ולמעלה, ובופות מן הנץ ולמעלה, ועיין ברא"ש דהaskha, בעופות Mai קמ"ל, דהא משנה שלמה היא, דרוסת הנץ בעוף הדק, אבל למטה ממנו לא דרס,

והנה רשי' ז' ל' לקמן מפרש דאוחז בצרפתני ומגביה מן הקרכע מה שאותל, ולפירושו ודאי דאין לו עין כל להאי דרושא דהכא, אבל התוס' בשם ר'ת מפרשים, דרוס ואותל מוחים, ואני ממתין עד שתמונות, ומבייא ראי' מא'ק ט'ז ע'ב, דאמרו שם ארוי דרס ואוכל פטור, עי'יש ולפ' לא ידעתני מה בגין האי דריש, לדריש דהכא, ולמה לי באמת האי, "ואוכל" דבזרוס לחוד הוה סי' לוטמאה, וה'ה דמטריף, דהרי עופות טמאים אין להם דריש כלל, כמו ש' בעצם דאין דריש לטהורם, ואי' דקש' להו מה קמבעי לי' לר'א בשאר עופות טמאים, דהרי מוכח לקמן דרבבה מהם דורסים והרבה אינם דורסין, ומכח' דמסיק כאן דכלולם יש דריש עכ'פ' בדזוטרי מני' לפע'ד נראה גםן לא קבעי אלא על אותו שדרכם לדروس, אי מטילין ארס, או אי' יש כח בארס וכו' עכ'ל. לכארו' סוטר רשי' את עצמו במה שכ' לקמן בדף הסמוך ע'ב ד'ה ב��וז עד שתינקוב לחיל, ופרש'י "אבל הגיע לחיל יש לחוש שמא ניקבו הדקין ובבדיקה א'א מפני שאין נקב דק ניכר בהם" עכ'ל וכאן כתוב דלא מיטרף עד שניקבו הדקין, הרי דמיהני בדיקה עכ'פ', ולקמן יפה מדיק דלא מהני בדיקה, דהרי מדקתי נקב לחיל עד שתינקוב לחיל, ובדרושא משאים הבשר תננד ב'מ, הרי דשווין הון ניקב לחיל עם דרושא ובדרושא הלא שיטת רשי' דלא מהני בדיקה, ועכ' הפירוש עד שרואי' להאדים הבשר, דהינו שתחbare צפרוני נגד חיל הגוף לאפקוק על ירכיו, וכדומה, ואולי מירוי לקמן שנכנס הקוץ כלו לתוך חיל הגוף ואיז אין לו בדיקה. אבל כאן דהוה מקום ידוע וניכר מודה רשי' דיש לו בדיקה, ועכ' צרייך לומר כן, דכפי שכבתבי לעיל, רשי' הוכיח לדדרושא ודאי אין לו בדיקה, משום דההכלכה כך אתה, "ודרושא הזאב" ובזה סגי להטרייף, ואיב' נקבות חיל הגוף בקוץ, דאינו מנין הטרפיות, עכ' בדזיה יש בדיקה. אבל בקוץ הנמצא בתוך החלל, מסתבר דמן הנמנע לבדוק כל החלל מנקב כ'ז ודוק'.

כ'ג' גמ' ארב'ה א'ר, ארוי שנכנס לבין השורדים, ונמצא צפורה בגבו של אחד מהן, אין חששין שמא ארוי דרסו וכו' ורב לטעמי' דאמר אין חששין לספק דרושא עכ'ל הגמי'. ותמה אני מאד, איך תלוי זה, בפלוגתא דרב ושותאל, אי' חששין לספק דרושא או לא, ובפרט דאמר אבי' דבמוקם צפורה לכ'ע' וחושין, דלמה ניחוש כיו'ן דסביב מקום הצפורה אין שום ריעوتא ניכרת בעור, הרי אין לך הוכחה גודלה מזו, דלאו ע' דריש בא הצפורה בתוך גב השור, דהרי יש ליד הארי הרבה צפורה נס ותחב כולם באותו מקום בתוך העור, איך רק האי מוקם צפורה לבד ניכר ונרא, ותו לא, וגם בסתם דריש דאייהו שתק ואינו מקרקיין, לכארו' יש לעין, מהו לא נסמק על בדיקת חוץ שכל העור נגד החלל שלם וייפה בעלי פצע וחיבורה, דבזחים דר' ע'ב ע'ב אמרין, דאייערב דרישת הזאב בנקיטת הקוץ, ופרק והא האי משיך והאי עגיל, ועין בתוס' לקמן וכן שם בזחים, דלמה מהן הזאב אינו ניכר להבהיר, משמע דלמטה מזאב נמי' עכ'פ' ניכרת החבורה, ומכח' ב' במלעלה מזאב, היתכן שלא יהיו ניכר מקומות הדרישה בחוץ בעור השור, אלא דבזה יש לדוחוק, דמיירי بلا בדק העור בחוץ, אז צריךין לבדוק בבשר בפנים, אם ליא' אידמיות או רקבון בבשר שכןג האברים הפנימיים, אבל בבדיקה בחוץ העור, ואין בה שום רושם דרישת, تو לא צריך יותר, אבל כאן דמיירי בנמצא בשור ח', תחב צפורה במקומות הנקב, אין כאן ריעوتא אחרת בעור, ולמה לא שזולט האי מוקם הנקב, אין כאן ריעوتא אחרת בעור, ולמה לא נסמק על זה שלא לחוש על דרישת, וצ'ל דאפשר שפיר שלא תחב הاري רק האי צפורה לחוד בתוך העור, ונכנס הארס דרך האי נקב לחיל הגוף, אבל שאר הצפורה נס לא נתחבו כלל בתוך העור והבשר, ואם כנים דברכו, מישובים בזה כל הגני קושיות שהקשו התוס' ד'ה רוב על פרשי' דלמה לא ניחוש לשאר שורורים שאין בהם צפורה, ולabei' מהו לי מקום צפורה כלל, ולפי האמור ייל דלגבוי כל הגני חששות סגי בבדיקה העור בחוץ שהוא שלם ויפה, וראה זה מה שמצוותי און לי בפסק' הרמב'ז'יל דס' בל בפ'ה ה'א, "ספק דרישת אסורה עד שתבדוק כדירושה ודאית, כיצד ארוי שנכנס לבין השורדים, ונמצא צפורה בגבו של אחד מהם, חששין שמא ארוי דרסו, אין אומרים שמא בכוטל נתחכך, וכן שועל או נמי' שנכנס לבין העופות, והוא שותק וזה מקרקיין, חששין שמא דרס וכו' עכ'ל ויל'ד א' למאי הלכתא קאמר, לצריכה בדיקה בדקה כדרושא ודאית, ולא די לו לכתוב לצריכה בדקה לחוד, ב') הלא

התנא דברייתא נץ דלא דרש בגדיים וטלאים, כיון דמשנה שלמה תנן, דעתן דוקא בעוף הדק, ולר'י'ף ורמב'ס דמפרשים דכשיגיעו חיל דריש אף בגדיים וטלאים, הא אתא לאשמעין, אבל לרשי' קשה, אלום אם נאמר ממש'כ' למעלת, דלמאן דס' לד'י פlige את'ק, ה'ה בגין פligeו, דلت'ק דריש אף בעוף הגס, וממילא גם בגדיים וטלאים חד דינה אית להו, אז האי ברייתא את'י' כר'י ולאפוקי מות'ק וקאמר דעתן נץ אין לו דריש בגדיים וטלאים, וה'ה בעוף הגס, ואולי מזה הוכיח רשי' לפרש במתני' דר'י פlige את'ק, דמיהאי ברייתא דקתני נץ דאין לו דריש בגדיים וטלאים נראה כו, ודוק'.

רש'י ז'ה עד שתינקוב לחיל, ב��וז בעולמא ועד שניקבו הדקין וכו' עכ'ל. לכארו' סוטר רשי' את עצמו במה שכ' לקמן בדף הסמוך ע'ב ד'ה בkekoz עד שתינקוב לחיל, ופרש'י "אבל הגיע לחיל יש לחוש שמא ניקבו הדקין ובבדיקה א'א מפני שאין נקב דק ניכר בהם" עכ'ל וכאן כתוב דלא מדיק דלא מהני בדיקה, הרי מדקתי נקב לחיל עד שתינקוב לחיל, ובדרושא משאים הבשר תננד ב'מ, הרי דשווין הון ניקב לחיל עם דרושא ובדרושא הלא שיטת רשי' דלא מהני בדיקה, ועכ' הפירוש עד שרואי' להאדים הבשר, דהינו שתחbare צפרוני נגד חיל הגוף לאפקוק על ירכיו, וכדומה, ואולי מירוי לקמן שנכנס הקוץ כלו לתוך חיל הגוף ואיז אין לו בדיקה. אבל כאן דהוה מקום ידוע וניכר מודה רשי' דיש לו בדיקה, ועכ' צרייך לומר כן, דכפי שכבתבי לעיל, רשי' הוכיח לדדרושא ודאי אין לו בדיקה, משום דההכלכה כך אתה, "ודרושא הזאב" ובזה סגי להטרייף, ואיב' נקבות חיל הגוף בקוץ, דאינו מנין הטרפיות, עכ' בדזיה יש בדיקה. אבל בקוץ הנמצא בתוך החלל, מסתבר דמן הנמנע לבדוק כל החלל מנקב כ'ז ודוק'.

ד'ג' ג' ע'א, שאר עופות טמאים יש להם דרישת וכו' הא דלא קבעי בשאר חיות חוץ מארוי וואב לגבי בהמה Mai, לדעת הרא' ש' ז'ל באמת ליכא דרושא בין שאר החיות, ודעת שאר הראשונים להיפך, עיין בטור ס' נ'ז, ונראה דלפי הני הראשונים, צ'ל דבחות ידע דדיבר התנא בהווה, ولكن נקט ארוי וואב, דהני שכחיהם יותר מאשר חיות לבוא לתוך העדר, עיין בב'ק ט'ז ע'ב ארוי דרס וואב טורף, ובשביל זה מצין למימור דר'י לפרש הת'ק אתא, משום דההכלכה כך אתה והוור שיכח הוא הזאב שבאה על הצען לטוף, וכן אין מקום להסתפק דודאי גס שאר חיתו יער יש להם דרישת, אבל בעופות לא מצין דעת נץ וג' יותר עולמים לדריש, וחוץ מזה נראה לפע'ד דבضعות טמאים דמשונים הם הרבה זמ'ז' בסימני טומאה שלהם עד שהתורה לא הזכירה סימנים כלל, אלא פרטם בשמותם, וכן שפיר יש מקום להסתפק לעניין דרישת מה דינים של אינך, דלא הזכירים התנא בשמותם, וע'ז' קפשת לי' רב היל, דיש להם דרישת, והא דפרק לי' ממוני' והאן תנן דרישת הנץ, לאו ר'א לרבות היל קפריך, דהא ר'א ספוקי מספקא לי' בפי המשנה, אלא מסדר הגמי' שלאחר ר'א, ותדע דהא לא קטני, אל'ל' והא דקמשני דהני בדគותיהם או בדרבבמי מני', ואני בדזוטרי מני' הינו נמי' מטעם דהם עולמים יותר לדריש, וכן אלים אויריהו אפיקו בדרבבמי מני', וא'כ' בחיות נמי' הדין כן, וכן הוא באמת דעת הרשב'א ז'ל, והיא השיטה המחוורת ודוק'.

וזע דח' דריש בעופות, כתבו התוס' לקמן דעתן זה מה שאמרו, כל עוף הדריש טמא, אלא דשדיה זהיר'י כי שליף צפורה, כמו בזאב בבהמה, ולא ה'י להם לפרש האי דריש דהכא, שמספרה די' והוור בסוג'י הש'ס, דהוא הטלת ארס, כשהוחזיא צפרני מון הנדרס, אבל ה'י להם לפרש הסימן טומאה של דריש מה היא,

אסורות, דשיכיוו טובא, בכל יום ובכל בית, لكن יש מקום להחמיר בפסיקות שלא ייקלו ראנן באיסורים, אבל באישות שהוא מלתא דלא שכיח שאירע ספקה בהם, וכל עצימות גיטין וקידושין, איתרמו לאדם רק פ"א בחמי מסתמא, לא מצאו צורך לחמיר בספק נגד חזקה, והרי תראה דהתורה עצמה הקילה בעין ממירות שלא לאסור מזר, אפילו שלא במקומות חזקה ועיין עוד בדבר שחייב זדו".^ק

ע"ש גמר קטע רישא חד מינינו, נח ריגז', וכתבו הפוסקים הא דלא חיישין שמא דרס אחראינו קודם דקטע רישא דהאי, משום דחזקת אלימוטא לח"ל דין הדורס מניח את הנדרס מידי עד שיראה נקמתנו בפנינו, ומזה"ט אף בהmittת יותר, לא חיישין לנשאים, עיין בט�"ז וש"ך סי' נ"ז סי' דאי' פלוגתא זהה, ולפ"ז בכל ס"ד"ר כמו באיהו שתק ואינהו מקרקיין איכה לעומת רוב ארויות דורסים, רוב הדורסים אינם מניחים הנדרס מידם, עד שיראו נקומות בפניהם, וכן שפיר קאמר בגמ', איכה למימר הכי ואלמא"ה, הוה ס"ד"ר, וא"כ קשה דליעל בנמצא צפורה על גבו של אחד מהם, דקאמר רב לטעמי, דהה בהא מצי מודה שמואל, דהרי איכה תרי רובה להתייר, חדא דרוב דורסים ממיוחס מיד, ואני מניחים את הנדרס מידם ועוד רוב דין הצפורה נשמטה מיד הדורס, אלא דזה לך"מ דלעומת זה איכה רוב המתחכם, אין צפורה ישב בגבו. אבל מ"מ קשי', דהאי רוב ארויות דורסין לא הי' לו להזכיר כלל דלעומת הארי רובה, איכה רוב הדורסין אינם מניחים הנדרס עד שימוש, ועיין בדבר שחייב זדו".^ק

ובגוף הפלוגתא שבין האחוריונים אי קטע רישא דתרי או יותר נמי כשר, כתבתבי בתשובה לדלידין אפילו לא ראיינו הנדרס נכנס חיישין דתלינו במצוין, ודורסים יותר שכחחים שיירגו בעופות ובצאן, מכביבים או עכברים, פשיטה דאפילו בנמצא כמה מתים בעדר או בכלוב במקום דלא ראיינו דرس נכנס דכשר, דניינו דבגמ' קאמר קטע רישא חד מינינו, והוא דוקא חד ולא תרי, משום דהש"ס הלא סובר ספק כלבא ספק שונרא אמר כלבא, וא"כ לא חיישין לדורס אלא בשראיינו הדורס נכנס, וזה ודאי הדין כן דכל שהרג יותר הרי הוא יוצא מן הרוב דנה רוגיזיו لكن חיישין על הנשאים, אבל הרשב"א ז"ל כתוב דבראמנו הכלבים בני תרבות נינהו ולא שכיח שיירגו בעדר או בכלוב ותלינו במצוין שדורס נכנס לשם, וכך בנמצא פצעעים ללא שראיינו שם דرس נמי חיישין דתלינו במצוין וכן רובה דרובה השאלות שבאו לפניו באופן זה המה, שלא ראו דורס אלא שמעו רעש בכלוב או בעדר ובדקנו ומצאו, ובזה פשיטה דגס במצוין כמה מותים והנשאים אין בהם שום פצע וחיבורו, שכחחים הם, דמי הגיד לנו שرك דורס אחד היה דלמא ב' או ג' הי', או שהאי דורס עלה בכלוב ב' או ג' פעמים בתחילת הלילה, במאצעו, ובסוףו, ובכל פעם קטע רישא חד מינינו. וזה ברור לדינא ביל פקובק לפ"ז ודז"ק.^ק

תוס' דה רוב ארויות דורסים, וא"ת אפילו את"ל צפורה זה מהמת חיקוק אתה, מ"מ אפילו בשאר שוררים שאין בהם צפורה, היה לנו לחוש כיון דרוב ארויות שבין השוררים דורסים, ובஸמוך נמי דקאמר אבי' וכו' עכ'ל, כוונתם דודאי הכא מיiri באיהו שתק ואינהו מקרקיין, באופן דבלא צפורה חיישין דאי שניהם שותקים או צועקים דבעלמא ל"ח, משום דאמרין שלא מא שי' דקמבעתי אחדדי, איך קאמר כאן רוב ארויות דורסין, הא בכחג'ו רוב אין דורסין, אבל כבר כתבנו לעיל דרמב"ם כל שלא ניכר בשור עלعرو שום רושם דרישא באמת איינו חושש אלא אפילו בניכר פלוגו רב ושמואל, דמן דלא חייש תלין דבכוטל נתחכם ונעשה האי רושם, משום דלעומת רוב ארויות דורסים, איכה רוב הדורסים לפענ"ד נראה דלא החמירו חכמים רק בטראות ושר מאכלות

גם על שאר השוררים איכא חשש דרושא וכמוש"כ הרשב"א ז"ל, ועיין בטור סי' נ"י וביב"י ומכווא בהגמ"י שם, ולמה שתק הרמב"ם מזה, ג') הביא דין דזהו שתק ואינהו מקרקיין בשועל או נמי' שנכנסו בין העופות ובגמ' נראה, דבארי שבין השוררים נאמר דין זו, וכן פרשי ז"ל דעת שתיק ואותיב בנינו, על ארוי ביניהם, וכן על ארוי קמעוואי, פרשי נוהם, וזה על ארוי נאמר, ועיין בראש יוסף מה שבי' על דברת רשי', דיש מי שפרש דקאי על מה דסליק, ספק כלבא ספק שונרא, עלי"ש. אבל על הרמב"ם ודאי קשה,-DD בדיבר מארי שנכנסו בין השוררים, ולמה לי להוסיף, וכן שועל או נמי' וכו', אם גם בארי הדין כן, ועיין בלח"מ שהרגיש בזה כתוב דהה בעופות, אלא דרהייא דגמי בעופות דקאמר לעיל מני', ספק כלבא ספק שונרא וכו', עלי"ש ובאמת זה ליתא, דהרי רשי' ז"ל, בארי שבין השוררים מפרש כל הני, ולא קאי אדעליל, ובפרט הרמב"ם שכתב אח"כ בהלכ' י"ב סתם, ספק שנכנסו לכוא טורף, או נודע אם זה מן הטורפן וכו', למה לא כתוב גם דין זו, בהוא שחק והו מקרקיין בסתם טורף עכ"פ, וכן דرس שנכנסו בין בהמות או עופות והוא שתק והו מקרקיין, אבל אם נאמר דהכל שנראה שום רישום בחוץ, שב א"צ שום בדיקה יותר ניחא דזאת דוקא בשור שעורו חלק, ובארוי שmockums הצפורה גדול. אבל לא בכבשים שעירור, ולא בעופות בנטחתם, והדורסים שליהם צפורה קטנות, וכן בשור דוקא בנמצא צפורה תחוב יש ס"ד"ר, ורק על שור זה ולא על שאר השוררים, שיכולים לבדוק בכל מבחוץ, וזה שבי' הרמב"ם במתיק לשונו דס"ד"ר צריכה בדיקה כדורסה ודאית, ר"ל דלא סגי בבדיקה חוץ אלא עבי בדיקת בפנים, כדורסה ודאית, והמציאות בזה הוא כאשר מפרש, בארי שבין השוררים, בנמצא צפורה בגבו של אחד, דאי איכה ספק על אותו השור לבדו, ואני סגי בראיה בעלמא שאין בהם היכר נקב בחוץ, או בשועל וنمיה בין העופות, אפילו אין כאן היכר רושם מבחוץ, משום דבחני אין לסמוד על בדיקת חוץ מטעמים שהזכרנו, נכלפ"ע בគונת הרמב"ם אע"פ דהposkis לאותה ליה.

אחרי כתבי זאת ראיתי בבי' בשם הרשב"א ז"ל הובא ג"כ לקמן במהרמל", על דברת התוס' ספק שונרא שכתוב, דכל שאינו ניכר רושם הדרישא בחוץ, א"צ שום בדיקת פנים, אלא דגס לרשב"א אם ניכר איזה מראה אדמומיות או רושם חברה בחוץ, שב צרייך בדיקה בפנים, ואני אומר דכל זאת בעופות או גו"ט אבל לא בשור הגדול, שדורס שלו הוא הארי, ואולי גם לא אמר ררבי, שדורס שלחם הוא היזאב, דשם בעין דוקא מקום צפורה ניכר, ועיין עוד לקמן מה שכתבתבי על דברי המהרא"ם, ועכ"פ חידוש נפלא עבini שהמחבר בשלוחנו הטהור, לא הזכיר כלום מהא דרשב"א שהביא בעצמו בבי', יצ"ע ודז"ק.^ק

ע"ש גמר איכא למימר הכי וא"ה אוקי מלטה אחזקי' והו"ל ס"ד"ר, ורב לטעמי וכו', הא אוקי מלטה אחזקי' שלא במקומו הו, דהכי הוליל, הוה לי ס"ד"ר ואוקי מלטה אחזקי' עיין באחרוניים, ולפ"ע"ד נראה דהש"ס רצה לשול בזה, שלא אמר דרב ושמואל פליגו אי שייך לאוקמי אחזקה כשרות בנולד ריעוטא מהיים, עיון לעיל בסוגי' דישב לו קוץ בשוט, אכן לשול את זאת קאמר תחלה, הוא אוקי מלטה אחזקי' והוא מה"ת לכ"ע, וא"כ אמר והו"ל ס"ד"ר אוקי מדרנן אחזקי' דאין חישין אפילו מדרנן, אבל לשМОואל חיישין מדרנן, ומטיעמים שմבווארים לעיל בסוגי' הניל בתוס' ושר הפוסקים, ומה שהקשו התוס' שם, מפ' ד"א ביבמות דומוקמין האשפה בחזקת היתר לשוק אע"ג דעתך בעלה קים, לפענ"ד נראה דלא החמירו חכמים רק בטראות ושר מאכלות

שיסתפק בדרכosa אסורה, הרי אין זה אלא חומרא דרבנן, וא"כ בקדשים ודאי לא החמיר חומרא זו להביא קדשים לביה"^ט, ובפרט שכפי הנראה, הוא חומרא דאמוראי, דלא מזכיר במשנה ובריתא. **ועיין** בזאתים שם דר"ל מוקי בנפולה וס"ל דילכתה נמי צריכה בדיקה, והוא לפי דברינו לכאור פלא דPsiטיא דהאי בדיקה בהלכה, שהוא מצד איזה נקב או שבירה באברים הפנימיים הוא חומרא דרבנן, ואיך מוקי מתני' דכל הzbחים שבתערבו בהכى, אלא דריש"י ז"ל כפי הנראה נתעורר בהזה וכותב ז"ל וכיון דיתחזק בה ספק טרפות אין מכניין אותה לעזרה לשוחטה, משום הקריבתו נא לפחתך עכ"ל, והנה על אוקימוטא דאיתרב בדרכosa לא כתוב מידי, משום דריש"י לשיטתי ס"ל דודאי דרושא לית לי' בדיקה, וכן מוקי דוקא בודאי דרושא. אבל בספק דרושא, כיון דיש לבדוק, שפיר מצי' שחתה בעזרה דהרי כאן לא איתחזק בה ספק טרפות, כי האי איתחזק שכ' רשי' היינו דוקא בנפולה, שקדום שהלכה היתה אסורה ודאי משום נפולה ואע"פ שהלכה אח"כ יוצאה מאיסור ריסוק אברים. אבל עדיין נשארה בספק שאר טרפות, וזאת קרי לירש"י איתחזק ספק טרפות דס"ל דמחזקין מאיסור לאיסור, והוא גנאי לשחתה משום הקריבתו נא לפחתך. אבל בספק דרושא דלא איתחזק איסורה כלל, דשמא לא עשה מידי אין כאן גנאי לבדקה, כך מתפרשים דברי רשי', וא"כ גם לפ"ד דעת רשי' קושי' דחיקם, אלא דהן בדיקת ודאי דרושא והן בדיקת ודאי נפולה, דאוריתא הוא, כאשר ביארנו לעיל בסוגי' נפולה, ואיכא בשינויים משום הקרבתו נא לפחתך, דלו"ל דגס בהלכה צריכה בדיקה, לאו משארא טרפות לחדק אמר, אלא משום ריסוק אברים דיש בדיקה לרמב"ם, ומזה ג"כ יש ראי' מוכרת לרמב"ם, בדיקה משום ריסוק אמר שהוא דאוריתא, כי ההלכה כך אתה על דrostת האזב וועל נפלת מן הגג, ולר"ל אפיו בהלכה لكن שניים פסולים לקרבן, משום דataruo בדרישה ובנפילה, והקריבתו נא לפחתך ודוד"ק.

ד" דרושא שאמרו צריכה בדיקה וכו' פ' בוקי' כגון ספק דרושא או שדרסה ואין מקום הדרישה ניכר מבוזץ, ודודאי דרושא לא מהני בדיקה, וכן פ"י הריב"ם וכו' עכ"ל, כבר כתבנו לעלה בדיור הקודם ולעיל בסוגי' דנפולה דשיטת רשי' הוא כיון דילכתה אינה על דrostת האזב, וכן אונפלת מן הגג, ולא על האדם, הבשר ע"י דרושא, ועל ריסוק אברים ע"י נפולה, וכן שנינו לפקון בא"ט בעף נפלת לאור ונחרמו ב"מ, ע"כ דהני טרפה להלוטין נינהו, ומשום ע"פ רוב כל הנדרס נכנס הארץ לתוך הגוף, וכל שנפלת מן הגג מתרסקו אבריר, אלא אדם עמדת או שחתה מעלי', מוציאה מידי חש ריסוק, וא"כ ס"ל לרשי' דמה"ת לא מהני בדיקה בלבד, והוא כולה בדרכosa שדרס ולא ניכר תחיבת צפורה הדורס עד הבשר, דשם מה"ת רושם דרושא א"צ בדיקה בפנים כלל, ניכח, וכדבריו ממש כ' ג' המשך סי' נ"ז סקל"יו עי"יש. ואני תמה, דמה הועילו בהזה, דעתידי' יש להקשوت למה לא מוקי דאי' רושם אדרמיות בהאי ס"ר, וכן באין' שנתערב ומה ישי' הוכחה למה שתבנו לעיל, דלרמב"ם מן האזב ולעלה בעין דוקא מקום צפורה האזב והארו ניכר, ולא רושם אדרמיות בעלמא וכן שפיר קאמר בגמי', דבען דrostת האזב לקוץ ניכר, דהאי משיך והאי עגול, אלא באמות בלא"ה קוישיטם לך"מ, דניחו דאנן ברושים בעלמא סגי' לנטריף ספק דרושא. אבל כtabno לעיל, דלהכי קאמר לעיל אוקי מלטא אחזקי' והדר אמר הוא לי' ספק דרושא לאשמעין, דמה"ת ודאי דומקמיין אחזקי' וכן חוששן לספק דרושא. אבל לשמאלו דחייש לספק דרושא, הוא מדרבן וכן מבואר הדבר ברמב"ם בראש פ"ה מהל' שיטה שכטב מפני שדרושא מפורש בקריאה החמירו בה, וכל ספק

אין מניחים הנדרס מידם, עד שיראו נקמתם בפניהם. ועיין עוד לפניו מה שاكتוב בזה ודוד"ק.

ע"ב גמר' אתררי' דشمואל הו, להאי גירסא הדר ב"י רב דאי לא הדר הויל' להכשיר גם באתרא דshmואל, משום הפסד ממון ז"ל ויש קטת ראי' לזה מהא דamarin בפסחים דר' לי' ע"א, דאמר שמואל להני דמצבי נendi אשוי זיבנא דכנדיכו, ואי לא דרישא לכ' כר"ש, ופריך ולדרוש להו, ומתרץ אתררי' דרב הו, וקשה איך מפחדם בדבר שקר שידרשו להו כר"ש באתריה דרב דס"ל דלא כר"ש, אלא ודאי הכל קאמר לו דאם תמכרו בייקר דאיכא הפסד רב, לא אחילוק כבוד לר' מפני הפסד ממונם של ישראל ודוד"ק.

ע"ש גמר' וליחסינו ולשידינו לאשפפה וכו' בת"ח ז"ל הביא גרסת מקצת ספרים או ניתבינהו לעכו"ם, וככתב דהה דזהו מיל' דזיניבינהו לעכו"ם דמקרי נזדמן, ואין משום עושין שחורה בנו"ט עי"ש. ואני תמה על האי גירסא דא"כ מה קאמר, ולטעמיך נישדינו הלא לבבים, וכי הוא יותר טוב מילתנים או למיכר לעכו"ם, דהרי כל הרואי לאדם, איינו מוכן לבלבים כדאמרין בביבה דר' ו' ע"א דכל דחויז לאדם, איןו מוכן לבלבים. אבל לפ' גירסתנו דלא הקשה שתבננו או ימכרנו לעכו"ם חנקים ניכא דכיו'ן דלא נהרט אל חונקים, הויה נבלה כמותה מלאיהן, שגס לנכרי אין ליתנס לאכול, דהרי התורה אמרה לכל תשליךון אותן. עיין בפתחה עיקר א' ועיקר י"ד, והא דלא פריך למה באמות חנקם ולא נהרט, כדי שייה ראו לנכרי, משום דכפי הנראה שמואל בכבודו ובעצומו עשה כן שחנקם והשליכם לנברה, וידעו המקש שעשה כן בעצומו כדי שייה בטוח, שלא יאכלם השואל ע"י הוראת איה חכם המתיר ס"ד' רב, ולכן לא טרח לנחרור כל או"א, אלא חנקם ביחיד שהוא קל יותר, והשליכם לנברה, אלא דקשי' לי' למה טרח להוליכם לנברה ולא זרעם לאשפפה כשאר נבלות, ע"ז שפיר קמהדר ולטעמיך, מהו השליכם לאיבוד מכל וכל, אלא כדי לפרשומי מלטה דאסורה عبدال הци, ויש מה ראי' לירסת רשי' "אלא אתררי' דshmואל הו" ולא הדר ב"י רב, והויצק שמואל לחזק הוראותן, דאי רב גופא הדר ב"י, למה לי' כולי האי ודוד"ק.

תוס' דהה ספק שונרא ס"ק אמר קני', וא"ת דבריש פ' התערבות ע"ד ע"ב אדרין, גבי נתערבה בטרפה וכו', וmprsh כולחו כר' ינאי לא אמרו, דבון נקובת הקוץ לדrostת האזב מידע ידי', דהאי משוך והאי עגול וכו' עכ"ל, והקשה המהראם' ז"ל, דלמה לא נוקמא דנטערב בדרכosa שאינה ניכרת כלל, באיהו שתק ואינחו מקרקרים, דלשמואל דילכתא כוותי' בעי בדיקה נגד כל החלל, וכו' דכפי מה שהביא הבי' בשם הרשב"א ז"ל, דכל שלא ניכר בחוץ שום רושם דרושא א"צ בדיקה בפנים כלל, ניכח, וכדבריו ממש כ' ג' הש"ך סי' נ"ז סקל"יו עי"יש. ואני תמה, דמה הועילו בהזה, דעתידי' יש להקשوت למה לא מוקי דאי' רושם אדרמיות בהאי ס"ר, וכן באין' שנתערב ומה ישי' הוכחה למה שתבנו לעיל, דלרמב"ם מן האזב ולעלה בעין דוקא מקום צפורה האזב והארו ניכר, ולא רושם אדרמיות בעלמא וכן שפיר קאמר בגמי', דבען דrostת האזב לקוץ ניכר, דהאי משיך והאי עגול, אלא באמות בלא"ה קוישיטם לך"מ, דניחו דאנן ברושים בעלמא סגי' לנטריף ספק דרושא. אבל כtabno לעיל, דלהכי קאמר לעיל אוקי מלטא אחזקי' והדר אמר הוא לי' ספק דרושא לאשמעין, דמה"ת ודאי דומקמיין אחזקי' וכן חוששן לספק דרושא. אבל לשמאלו דחייש לספק דרושא, הוא מדרבן וכן מבואר הדבר ברמב"ם בראש פ"ה מהל' שיטה שכטב מפני שדרושא מפורש בקריאה החמירו בה, וכל ספק

דאיינו משום נקב או נפקט אלא שם דרושא הוא טרפה בפ"ע, עיין בריש פרקן על התוס' ודروسת הנץ מש"כ שם, ובדיבור הסמוך ודו"ק.

ד"ג נ"ד ע"א גמר' בתור דבעי הדר פשטה, אחד זה וא"ז במשחו מ"ט זיהרי' מקלא קליל ואזיל. ופרש"י "גרסינן" ולא ידעתו איזה גירסה אחרת הייתה לפניו רשי' שרצה לשוללה. וכפי הנראה האיתיבת, "ואזיל" רצה רשי' חסר בנוסחא אחרת שלפני רשי', ושלנא נטעה לפרש דהארס שורף את האבר ולכן אין נפקותא בשיערו, וכן צרך לגורוס, "ואזיל" לומר דשורף עד רובו של גורגרת דסopo לפסק, וכן משמע מרשי' לדלעיל בדף הקודם ד"ה צרכיה לבדוק שכ' שסopo לשורף עד שתנקוב את בני מעיים, הרי דעתך סopo לנקב קאתין עלי', וה"ה בגורגרת סopo לפסק. אולם דעת התוס' לעיל במסנה אינו כן, אלא דשריפת אבר הנלקה מן הארס, הוא המmitt ולא מצד שסopo לינקוב או לפסק,adam משום דסopo לינקוב או לפסק, לא ה"י טרפות בפ"ע, כמו שלא חשיב מראות פסולות בריאה וכדומה לטרפות בפ"ע. ולפע"ד מה דלא חש רשי' י"ל לקושי' זו הוא מפני דלישיטוי' ודאי דרושא אין לו בדיקה מה"ת, משום דההלהكا אתא על דרושא הזאב דטרפה, א"כ שפיר הוא טרפות בפ"ע, אעפ" שטעם הטרפות משום סopo לינקוב או לפסק, אבל החוס' ורמב"ם דס"ל, דגם לודאי דרושא איתת לה בדיקה, וכל שלא האדים הבשר או הסימנים מחמת הארס כשר, מוכרים לומר דשריפת הארס הוא שם טרפות בפ"ע ולא מטעם סopo לינקוב ולפסוק, והוא בכ"ש בין בשוט ובין בגורגרת, ולא גרסו האי "ואזיל" אלא דשריפת אבר בכ"ש בעל האיבעדי דקמבעי קנה דנקובתו באיסר דרושא בכמה, באמת ה"י מסופק בפלוגתת רשי' ותוס' ופשט לי כתוס' דזהירות' מיקלא קליל, ר"ל שזה טרפות בפ"ע והוא במשחו בכל אבר בשוה, והוא נכון מ"ד ודו"ק. **ע"ש גמר' אל"ר ר"ל**, מנו רב ומנו רב ולא ידענא לי מכאן ישראי' למה שכתבו התוס' לעיל לך"ה אמר יביא ויקיף. הראש יוסף ז"ל הביא אכן קושי' הרשב"א ז"ל דהא לדעת הבע"ג, דין במשמעות הסימנים משום טרפה אלא מגזרת ההלכה אין שחיטה מעלת בהן, לעולם לא ידמו החתוכים, דהא אפילו נשחתה לאחר רב מלידתו, קשה לומר דר"ל לא ה"י זוכר את רב שהי' החשוב שבתלמידי רבי וייתר גדול בתורה וחסידות מר' יוחנן ודוו"ק.

ע"ש גמר' שמותה ושותה כשרה וכו' ר"י אמר יביא ויקיף. הראש יוסף ז"ל הביא אכן קושי' הרשב"א ז"ל דהא לדעת הבע"ג, דין במשמעות הסימנים משום טרפה אלא מגזרת ההלכה אין שחיטה מעלה בהן, לעולם לא ידמו החתוכים, דהא אפילו נשחתה לאחר רב מלידתו, כמובן שבבילה, וכמו שביארנו זאת בעicker י"ד בארכות, גם מה שכך דמלعلا דלאו מוקם שחיטה רק טרפה הוה, בזה איך פלוגתא, עיין לעיל בפ"ב בסוג' דמוגרמת. ואני ביארתי שס דלמאן דס"ל דכל שנספק הקנה שוב הוה כמדמ"ד ולדעת הרשב"א על הקנה עצמו יליכא דפליג ע"ז, א"כ מה לי נפקט במקומות שחיטה, או לעולמה ממקומות שחיטה, כיון דטרפה הוה, ממילא דכאן דכמ"ד ותו אין שחיטה מועלת בו, וממילא יקרה נבלה, אלא דلغבי נידון דיון של הקפה, אין שום נפקותא אם טרפה ואם נבלה, דהכא

רק במקום דאيكا חיש דרושא ובעינן בדיקה להוציאה מספק דרושא כל שהאדים הבשר, הרי עדין הספק שהוא מכח דרושא אתה, במקומו עומד ואסורה אבל ואדי לרבות דלא חיש לספק דרושא לא יאשר אפיקו נמצאת האדים הבשר אינה וננה, כי מכח סיבות שונות מצטי להיות אדמים בבשר, ראי' השניה הביבאו, ממה דרב מורי ב' מכפה ועד אטמא, ועכ' בודאי דרושא מיירי דהרי לרבות אין חוששין לספק דרושא, והנה לעיל בסוג' דישב לה קו"ז בשות כתבתתי דלבב גם רשי' מודה דמהני בדיקה גם לדאי דרושא, וכן הבאותי בשם הגהות מלא רועים אכן עין ב'. ועתה הדריני ב', כי טעמא דריש"י מפני שההלהקה סתם אתה, דרושא הארץ, עכ' דהיא ודאי טרפה ואין לו בדיקה, ולכן א"א דריש"י פליגו בזה רב ושמואל, מ"מ ראי' ז"מ מיכיר, תבקשה לדונפישיך דעכ' לרבות צרכי להיות ניכר מקום הדרישה, וא"כ למה עלי בדיקה ב', ועוד אטמא, מה תאמר דכל שעלה הדורס על הנדרס, גם מודה דעתך בדיקה, דזוקא באיהו שתק ואניהם מקרקרים פלי', משום דאיICA בזעון ס"ס דשמא מחותמת ביעותוא מקרקרים אבל לא עלה עליון, וכמ"כ למעליה משום דכנגד רוב ארונות דרושא אין רוב שעשוה אותו טרפה, גם רב חייש ומצרך בדיקה, א"כ ודאי דנפל ראיות התוס' בבריא דאפשר דמייר בעלה אריה על השור, ולא ראיינו מקום הדרישה, וא"כ צרכיה בדיקה מכפה ועד אטמא, אבל בראינו שדרס דהינו שניכר מקום הדרישה לא מהני הבדיקה דאפשר לא האדים הבשר כנגד אותו מקום מ"מ טרפה, וכמ"כ באמות רשי' י"ל דהבדיקה מהני, או באיהו שתק ואניהם מקרקרים, אי בעלה ארוי ולא ניכר מבוחץ מקום הדרישה ובאהי ספק הakhirון גם רב מודה דעתך בדיקה, ולכן ראיות התוס' נגד רשי' אין מיכיר.

וזע דבשה"ד כתבו, דגם רשי' לא נקט ספק דרושא אלא משום דאי צרך לבדוק כנגד כל החلل, אבל אם ה"י ניכר מקום הדרישה, לא ה"י צרך לבדוק אלא כנגד אותו מקום, אין כוונתך שכן הדין לדידן דהרי אנו פסקינו כשמואל דחוושין לספק דרושא, ומילא לצרכיכון לבדוק כנגד כל החלל, אפילו ניכר מקום הדרישה אלא דר"ל, לרבות חייש לספק דרושא באיהו שתק ואניהם מקרקרים, ה"ה דלא חייש בלא ניכר מקום הדרישה, וא"כ לרבות דקאמר מכפה ועד אטמא, אם ניכרים כמה וכמה פעעים במקומות מפוזרים צרך בדיקה בכל החלל, אבל כבר כתבעו דזה ליתא, דהרי לרשי' כל שודאי נדרס אפיקו במ"א, הרי הוא דרושא הזאב שאסורה ההלכה, וכאשר הוכחת זאת לעיל ומפרש"י שבפ' התערבותות דלא קשי' לי' למאן דמוקי לי' בדראות הזאב, דהרי אפשר למבדק' אחר השחיטה.

והנה הלב אריה ז"ל בפירושו לדברי התוס' אלו, ס"ל דספק דרושא בסימניים הוה כספק בשחיטה, לדעת הפלתי דספק נקה"ו ופסה"ג ספק בשחיטה מקרי עיי"ש. וכבר כתבתתי במקומו דהאחרונים ז"ל טעו זה טעות גדוול בחשיבות דכל מעשה טרפות בסימניים הוה נבלה לדעת הרמב"ם, דזה ליתא, דזוקא נקב או פסוקה דמקרי תחלה נחרה ונידון שחיטה פסולה למ"ד ישנה לשחיטה מתוע"ס, אבל לא טרפות דלא שייך לחשבון תחלה שחיטה פסולה, והרי תראה דנקה"ו ופסה"ג וכן נחסרה הגגרת כאיסר ונקהה כנפה, דכל הני לא מנה הרמב"ם בין הטרפיות מפני שהן עניין שחיטה פסולה, אבל נהכו עורות השוט במראו מנה בתוך העין טרפיות, הרי שלך לפניך, דכל דלא שייך לומר דהוה כתחלת נירה, אין בו משום נבלות, וכן הכא בטרפות דרושא

ואם נאמר דה' גם הנה מקובלים בידם מדרות הקדמוניים, האז ה' הכלל למאית אتا, אין לומר אדם ישכו יהיזרים ע"ז' ה' הכלל דהא אין להוציא על הטריפות מכל חכמת הרפואה. וראה זה כי הרמב"ם ז"ל בעצמו נ舷ל במה שהזהיר כאן שאין להוציא מכל חכמת הרפואה על הטריפות והוא הוציא לנו ניטל לח' העלוון בפ"א ה'כ"ג. והסביר זאת לחכמי לוניל אין לך כל שאין כמו מה' ח' יוטר מזיה עי"ש. אבל דעת כי עמקו מוחשבות ח'ז'ל ואין לך לא קושי' ולא סתרה וגם פסק הרמב"ם על מקומו יבא בשлом, אבל כדי שנבאו למטרת חפצינו צרכיך לפרש המשנה והשקליל וטררי שבעמוד ה'להז' כי מתו פירושנו יתגלה לנו טעמא ופירושא דהא מלטא ולכנ' עשתיק עצמנו למשנה.

משנה ואלו כשרות בבהמה וכוי' וכתבו התוס' דכלחו צרכיCDFRISHNA בריש פרקו. והמעיין שם בתוס' ימצא דפירושו רק הני אברים נזנרכו בתוך הטריפות והקשרות מגරגרת ועד המסע וביה'כ. דהו'א נסדקה כמו נפסקה וכן כולם. אבל מהני דקתי ני ה'ה' בין הCESSOT ולא נצרכו לעיל בין הטריפות והן הנה תחול כלויות ולחי התחתון והם לא דברו מאומה, ובאמת קשה למה קתני באלו כשרות פשיטה דכל שלא נשנו בין הטריפות ממשיא כשרות אין לנו להוציא על הטריפות אבל באמות קתני הני כדי להשמעינו דיש גם בהם אופן המטריף ומכח האי דיווק אמר רבא ניקב הטחול בסומכי טרפה. ורכיש בפ' דלקתיה בכל' טרפה, וניטל האס או דאתא לאפקוי מר'ט בסנהדרין דהשליך בהמה שניטל האס שלה לכלבים או כהני פוסקים דבנימוק האס יש להטריף וניטל לח' התחתון שרחה, למד מזיה הרמב"ם הא לח' העליון טרפה. והנה لكمנו אר' ז' לש' אלא שיכולה לחיות ע"י המראה והעלטה וכו' אלא דמהרש'ל ז' מוקח מימרא זו שאינה מובהה לא בר'ף ולא ברמב"ם וכאשר כ' המהרש'ל הוא תוספת על הגלيون מן הגאנונים וטעה הסופר וכתבה בפניהם. ואני אומר דמאן דגרס לי' בגמ' הי' מי שייה' הוא מחולק על הרמב"ם בדין דלח' עליון ולכון מדיק האי דינא מiotra דמתני' דקתי ניטל לח' התחתון שרחה דל'ש אלא ביכולת לחיות ע"י המראה והעלטה וכו', אבל הרמב"ם דחה האי מימרא משום דס'ל דלulos יש לעשות את איזה תחבולת להכנס המזון כדיו ולכון דיק משננה יתירה או דנטיל לח' העליון טרפה ולרמב"ם גם הא דאמרו לעיל מ"ד ע"י ותנא תונא ניטל לח' התחתון שרחה לא גרים לי' דהוז ז' פסק דזוקא ניטל עד הסימנים כשר עיין בכ'ם שם.

מלטו' הדברים שאמרנו אנו לנמדיין דכל הני שבשעתה לא מוחכמתם בלבד חדשו ולא על סמך דזה הכלל לחוד אלא דלכלון יש רמז במשנה ניקב הטחול ולקורת בכול' כמו שפרשנו גלגולת שנחבסה ממה דקתי נפתחה הגלגולת שרחה נעקרה צלע מעיקרה עם חצי חול'י ה'וא טריפות מורכבת משני טרפיות דענקרו רוב צלעות ללא חול'י שלמה טרפה ממתי' דאהלות וככ'ה ולכון הרביב ברובן אי כפרשי' ממקום חיבורן בלחי הרי הוא בכלל עיקור סימנים ר'ל עיין עיקור ואי לפ' ר'ח דנדללו מחייבים בארכן זאת נרמז ממה דקתי נקחה'יו ופסח'ג בו'ז' החיבור דASHMUNIN בזיה דבעין שייה' מחוברים יחד בארכן כבר אחד וזה רמז טוב וברשות החופה את רוב הcars ע"ג' דASHMOAL ע"כ' מפרש נקרע רוב החיזונה דמתני' על הcars ע"ג' CADAMARINU לעיל בגמ' מ"מ כיון דקתי ני או שנקרע רוב החיזונה או תמיד לרבות אתה וכדרשין בריש פ' התנא ריב'ב לא רצה להוציא מ'ט על הטריפויות שהו מוקובלם בידו איך הוסיף האמוראים ע"פ המשנה דזה הכלל כהנה וכנהנה.

בחיות תלוי מלאה, וכיון דכוכב'כ חי היה איך ידמו החיתוכים, אלא דמ"מ לא הקשה הרשב'א על שיטת רשי', וכיון דטרפה הוה, הרי הגורגורתeman דמונה בדיקולא, וניהו דבחמה כולה היה לכל דבריה, אבל הגורגורת דהוה כدمב'ד הרי חשוב כמת, ובaber המדוולDEL אין לו התקשרות עם הגוף אלא כ"ש שלא יחשב כניפול, אלא ע"י מיתה, ولكن לא הקשה הרשב'א אלא לדעת הה'ג וזה ברור. ופלא על הראש יוסף ז'ל שלא נחות לכל זאת.

וזע דhalb אר' ז' ה' הביא כאן קושי' המהרב'ס שף ז'ל שהקשה דמה מהני הקפה, כיון אפשר דנסמט בין שחיתת הקנה לושט. ות' הלב אריה, דבאמת בזה פלייגו רב ור' ה'aca, דרב סובר קר'ל, דכל שנפסק קנהCMDMB'Z. ולכן קאמר א' לשוטה שתעשה שחיטה דאפיקו אם נשמט בין סימן לסייען כשר, לאחר שחיטת הקנה השוטה השוטה אינה פסולתתו דהוה CMDMB'Z, אבל ר' פלייג על הא דר'ל ולית לי' CMDMB'Z, ואפיקו הקנה עצמו לא, ודלא כרשב'א. ולכן קדידי אפשר שנשמט בין סימן לסייען, אז טרפה הוה לדעת רשי' עי"ש. וכל ההקדמות אמיתיים, ואם תרצה לעמוד על בוריין של הדברים תעינוי היטב מה שכתבתבי בזה לעיל ד' יט ודף ל'ב' בפלוגת ר' ור' בזה. אבל לפיש דרב ור' כאן פלייג בזיה, אי שוטה שבין סימן לסייען פסול, הוא דבר שא'א להעמידו, דהאי יבוא ויקיף דקאמר ר'י, אין להלמו והלב אריה כ' דיבוא וישמות במא' לראות ההשומות אי דומות האחד. לא הבנתי מה קאמר, איך ישותה עוד הפעם סימן השוטה, ועוד זאת דקושי' הרשב'א במקומה עומדת, Dai לר' סימן השוטה לאו CMDMB'Z, איך ידmo הני חיתוכים אפיקו אם לאח' נשמט, כיון דגם הגורגורת ח' כמו האברים, וכן דבר קדשו אינם כדי להקימים. וגם קושי' הרשב'א קיימות, אפיקו בלא בה'ג, כי האמת הוא דר' יוחנן ל'ל CMDMB'Z לא הריאה ולא הקנה וצ'ג'.

ע'ש גמר' זה הכלל: לאתו' מי לאתו' שבשעתה דבי' יוסף רישבא וכו' אל' וכי להוציא על הטריפות יש, אין לך אלא מה שמננו חכמים וכו' עכ'ל הנם'. ועיין לעיל במשנה ד'ה' זה הכלל מה שתהמאת על הסוג'י דהכא דהרי סותר א'ע' מני' וב' מותה אמר דזה הכלל אתה לאתו' הנ' ש'ש ועכ' דמוכח זה הכלל אנו מושפין כל מה שנראה לנו שאינה כמורה חיה, וכמוש'כ' הרשב'א בתשי' סי' צ'ח דעל סמך זה הכלל שבמשנה הושפו החכמים שבדורות הבאים הני ש'ש, משום דבהתני' נמי אינם יכולין לחיות ועכ' ע'י הנסינו שעליה נבנה חכמת הרפואה ידעו את זאת. ובתווך כד' דחה ריב'ב האי רישבא בשתי' ידיים אין להוציא על הטריפות והרי הוא הי' מן התנאים הראשונים שבימי' הי' עוד מקריבין קרבן פסה (ואולי לא על האי תנא כיון כאן וכן ראה כושי' ודו'ק) וככה וכמה דורות אחריו חדש טרפיות לרוב כמו הני ש'ש ואין לומר דלהיא מכח בגידה נשי' יש טרפה ותחבושת דז' בכ' הוליל, דגמירו דאי בדרי לה סמי וח'י. ומה דמתרץ לי' בעל מסדר הש'ס על קושיתו דמקשן והא קחציא דמתו, גמירי דאי בדרי לה סמי וח'י לאו דעל הנ' מאורעות הי' קי' קבלת בידיו דיש סם לאו אלא דרך כלל אומר לו דכל הטרפיות שלא מנו החכמים מסתמא כן הוא דיש איזה תרופה למכות אלו. וכן מבואר ברמב'ס שהבini כנ. ז'ל בפי' היב'ב, ואין להוציא על הטריפות אלו כלל של שארע לבהמה או לחי' ועוף חוץ מללו שמננו חכמי דורות הראשונים והסכימו עליהם בבתי דין ישראל, אפשר שתחיה' עכ'ל, הרי דרך כלל אנו אומרים כן הרפואה שאין סופה לחיה' עכ'ל, הרי דרך כלל שארע לבהמה או לחיה ועוף חוץ מללו שמננו חכמי דורות הראשונים והסכימו שמסתמא אפשר שתחיה' ע'י איזה רפואה הנעלמת מאותנו וא'כ אם התנא ריב'ב לא רצה להוציא מ'ט על הטריפויות שהו מוקובלם בידו איך הוסיף האמוראים ע"פ המשנה דזה הכלל כהנה וכנהנה.

ע"י מחת וכן חסירה ע"י חיתוך, שכן לא הוה ניקבה הכלול ע"י חולין ולקתה בכלל ע"י הכלל סוג נקבה וחסירה וכו' עכ"ל, ותמה אמי שהלב ארוי ע"ל החזק לדוחק, דבר ברור כמשמעותם, אך נוכל להוכיח נקב או חסרונו שערן ע"י חולין בכלל נקבה וחסירה, במקום שהנקב וחסרונו בעלי חולין כשר, הרוי דכאן החולין הגורם שנטורף ומפני שהוא מכאי יותר וא"כ האי לקותא שם החולין, שהוא מכיה יותר גדולה מן סתם נקב וחסרונו, ע"כ תחת סוג אחר נופל, אבל בהני אברים דניקב או נחסר סתם, נמי טרפה, פשיטה דלקתה בחלקיה בכל נקב או נחסר הוא, וכאשר כתוב רשי"ז ע"ל שם, על לאפוקי דרךו וזה אמרת לאמתו, וברור לכל מבין דבר, אמרו מעטה, מהיא דלא מצין במתניתי לסתה לא שמעין דלקתה אין טרפה, והרי בכ"מ דניקב או נחסר טרפה, מכש"כ דלקתה דהינו נתמסס טרפה אלא מהה דלא נזכר טרפה בכלל הרוי אין לנו להוסיף טרפות באבר שלא שנוינו טרפות במשנה, אמנים אם נזכר באלו בשנות, דעתנו הכליות כשרה, דעתה להשמעין דאייכא איה מין מהה בכליות שהוא טרפה, שפיר מצין למדוד, דלקתה שהיא מכיה יותר גדולה מנטיל שהוא טרפה, ואין להסביר כי סוג לסתה עדין לא שמעין בשום אבר שהוא טרפה, הא ברכא, ואדרבה לסתה בכל שיש בהם טרפות, נהוג כיון דכלל מעתים מהה, אולם עלא דמנונה מני טרפיות היוצאות מן הכל הטרופות שיש לנו במשניות הון מפורשות והן מרומות, אי הי' סובר כרכיש דלקתה בכלל טרפה, ויזא מהה דקתה באלו בשורות ניטיל הכליות כשרה, הוול' למנות ט' מיני טרפיות, וגם לכלול לסתה ביניהם, והדברים קלוון לעינים תלית.

ואחר הדברים האלה, נבון היבט השkil וטרוי, ולא יקשה לו כלל למה לא קאמר, דפליו בדרכיש, דבאה דרכיש א"א דפליו, והרי לסתה דגרא מנטיל או חסירה, אין להוציא משום דלא דמי' להני, כיון דגרע מהני, ובכלל מעתים מהה, רק הא דר' מתנא דשף מדוכתי' דהוא פחות מונחך וניטיל, אם דמי' לניטולי וככל לרבות דומנה מני טרפיות היוצאות מן הכל הטרופות שיש לנו במשניות הון מפורשות והן מרומות, אי הי' סובר כרכיש דלקתה בכלל טרפה, ויזא מהה דקתה באלו בשורות ניטיל הכליות כשרה, הוול' למנות ט' מיני טרפיות, וגם לכלול לסתה ביניהם, והדברים קלוון לעינים תלית.

אחרי כתבי ראייתי בח' הרשב"א ז"ל של' ג'כ, דהא דקאמר דדמי'

ונקרע רוב הcars חיצונה ומה זה דקאמר "או" דאיתו שייכות יש בין שניהם אבל אם נאמר דמרמז גם עלبشر החופה שנקרע והוא משום דסוף הcars שנטղה לינקוב כמו שכתב הב"ח סי' מה ניחא טובא דקאמר או שנקרע ומרמז על البشر החופה זאת נמי משום ניקב הcars נגעה בה, והוא דר' מתנא דבקי דאטמא דשף מדוכתי' הוא נלמד, מנתכו רגליה, דהרי אמרין لكمן דדמי' קצת לנוטלה Dai כשר הוה הומל' באלו בשורות, דרגל דשף מדוכתי' ע"ג דדמי' לנחתך כשר, כמו דקתיini נסדק הגרגורת שלא נטעה דדמי' לנפסק. **ומעתה** זכינו שא"א להוסיף על הטרופות השינויים במשניות אלא באחד שניים אופנים, או באבר שנוצר בו טרפות ואנו מוסיפן מכיה הדומה לסתה שנייה, כמו הני דבקי דאטמא דשף, ודנעקרה צלע וחצי חוליה, וסימנים שנולדלו, וכן כל הני ניקבה הריאה, או שחסורה טירקה ומורה ובעות, דכל הני בכלל ניקבה הריאה, או שחסורה הם, או באברים שנוצרו במשנהداولו כשרות שnitel או ניקב כשר בהם דתא, דיש מכיה המטריך בהם. ובזה מתיישב היטב דריב"ב השיב לי ליוסף רישבא, דמחו בגדי נשי וקטלי, דאי להוסיף על הטרופות משום דגה"י הוא אבר חדש שלא נוצר לא באלו טרפות ולא באלו כשרות, لكن אין להוסיף טרפות כזו מכיה זה הכלל לחוד, ור' אבא דחשיב כמו כן בהאי דmacho בכלל וקטלי, ע"ג דכלי' תנן באלו בשורות, אלא דאיין לדיק דנחתך טרפה, דמה בז' ניטל כולה או מקצתה, ורק לסתה בכלל יש למידק משום דכאיב לה טפי. ועיין עוד בדיבורו שאח"ז ומה שיש להעיר על כל הני טרפות דnitel כשר בהם ורק ניקב או נליה טרפה, עיין בפתחה עיקר יוד ודוד'ק.

תוס' ד היזה לדר' מתנא דאת' זה הכלל, מ"ט דדמי' לנוטול, ואית דהכא משמע בין לר"ל ובין לר' מתנא דמתני' דלא מרבייןanza זה הכלל א"כ דמי' להאנך דמתני', וא"כ האי דרכיש דלקתה בכלל היכי ATI, והוא אמרו בריש פרקין דלעולא דאמר ח' מני טרפות מנו חכמים דאתא לטעותי דרכיש עכ"ל. ועיין מהרש"א, מהר"ס שי"ז ויתר המפרשים, ואני עומד ומשתומם, כי קושי התוס' מרפסין איגרא לאירועו ובתכח"ד סותרים דברי עצם, דהביאו ראייה מדאמר לעיל דועלא לאפוקי דרכיש, והרי מתחלה כתבו דרכיש כיוון דאיינו דומה להני דמתני' אין לרבות זה הכלל ולמה לי לעולא לומר מימרא כד דרכיש, דמי הכניסו כדי שצורך להוציאו, הרי מדאטריך לדועלא כדי לשולח הא דרכיש מכל דמצין לרבות זה הכלל דמתני', אלא דכפי הנראה התוס' הרגשו זה, וכך כתבו דלעולא דח' מני טרפות שנוחכמים" והוא שינוי לשון מלשון הגם' דהרי בגם' אמרו "דחי' מני טרפות נארמו למשה מסיני" אלא דההטס' מפרשים האי דועלא, דלא היה בידו קבלה אז, דבשני נאמרו שmeno מני טרפות אלא דהוא מדיק מן המשניות, דלא כתני אלא אני מינים דז' חנ"ק נפ"ש, מכל דמיין אחר ליכא, וא"כ עולא הינו מותני', והנה כן הוא הפ' האmittiy בדבורי עולא, וכאשר כן כתוב גם המחבר בריש הלכ' טרפות, וכאשר למד כן מדברי הרמב"ם, כמו שביארנו במקומו, אבל לא הועילו זה הכלל, להצדיק את דבריהם, דניהם דלא נוצר לרבות לסתה בכלל משום מ"ט טעות גדול לנו, דהרי לסתה דהינו שנטղה במשניות הון דלקתה שס חדש הוא, דהרי לסתה דהינו שנטղה בשורות לבשר כשר כתוב הטור והמחבר, והוא גרע יותר, מניקב או נחתך או ניטל, דהרי כאיב ל' טפי ובכ"מ שהני שמות טרפה, כ"ש לסתה דטרפה, דהרי הוא בשורופא גרדו, וכ"ש מנטיל, ועיין לעיל מג' ע"ב בלב ארוי ד"ה אמר עולא, דקמתמה שם על האו"ה ש' דניקב הכללי ע"י חוליל גרע מלסתה עכ"פ אם יש בו חסרון, הרי שפיר הוא בכלל נקבה או חסירה, וכותב שבזוחק י"ל דכיוון סוג נקבה דועלא ג'כ

מסתבר לי שהיו ממוני חכמים מיוחדים על טרפיות בלבד, הרי הדעהוסקים בטבות צרכין להיות בקיים בכל הטרפיות, אך פ"ד אכן צריך לבדוק אחריהם, אבל שלא יعلמו עיניהם מהם, אם יראו אותן, מחמת שאינן בקיים בהם ובשומות, והם לא מכח הכרעתם אמרו דהכלתא כרכיש, אלא בכך נהנו מАЗ להטריף לכתה בכלל, וכן תראה لكمן דף נ"ז ע"א, דבריך סתירה מרובה בקשרה בכולי, והוא שוטק במקומות שיש חילול השם להתריף את הטרפה, ואדרב לגבי שמות ירך בעוף, ואמר לי, בריה נהרא נהרא ופשטי, ופרש"י אין מהנוג המוקומות דומות וכו', וכן שם ע"ב אר"י אמר אידין, אילמלי הוה ר"י באתרא דאורו בה החורתה להתריר, לא פירכם עי"ש בפרש"י, והא לכארו פלא, הלא אין חכמה ואין תבונה נגד ד', ואיך ה' שוטק במקומות שיש חילול השם להתריף את הטרפה, וניחיא מושום דגס הוה רך לחומרה ומצד מהנוג פסק לאסור, ובזה מישוב מה שהקשה הרשב"א ז"ל, דהרי ר"י ס"ל א"ט דוקא, ודלא כר' מתנה, ואיך סובר דשותות ירך בעוף טרפה, וניחיא מושום דלא מעיקר הדין הוי מטריף אלא דבמקומו הוי נהוג לו להתריף, ולא רצה לבטל מהנוג, וכן הרמב"ם פסק כדרכיש משום דטרפא דמערבא נהגו לאסור לכתה בכולי, כי רכשי ב"פ נמי ממשי' דרב אמר למלית' והוא מאמוראי בתראי ושמע דרב ה' הי אוסר, וכירוב הדבר לומר, דרב ה' אוסר לכתה בכולי, כמו דאסר שמות ירך בעוף, ושם אמר בעצמו מצד מהנוג המוקום עשה כן, ולכן נטאש ההיסטוריה בשמו, ובכן הוקבעו הני הלוות מצד מהנוג המתרפין, ככלפ"ד נכון ודוק".

ע"ש גמר' אל שב בני שב, אין בעלי אומניות רשאין לעמוד מפני ת"ח, בין לפריש' ובין לפ"י התוס' לשון הש"ס דחוק אבל יותר מחורר פי' הר"ן ז"ל שכ' העוסקין במלאכת עצמן אינם רשיין לעמוד,adam maktzan umodim ומקצתן אינם עומדים איכא זילוטא לת"ח, ואני אוסף על דבריו, ואם אפילו כולם יעדמו מתווך אחד עומד הרי הוא מכריח את חבירו לעשות כמו שהוא רצונם, מה שאינם הוי מוחיבים לעשות, והוא כפייה חבורותי (געazzulashafatlichutzawang) שאינו מן הדין, ומה יש ללמידה לכיצוא בזה, אבל הרמב"ם ובעליו ש"ע, לא פסקו כדעת הר"ן דז"ק ותשכח.

ודע דגוז הא עובדא, לא ידענא מה בע הכא ומוקמה ה' בקידושין ששם מדבר מעין קימה והידור, ואילו משום דרצה לספר דבר נפחא ביקש להמציא דיןיא קורדנאי לשער בו טריפתא, הוא גופא אין לנו בו צורך, דהש"ס איןנו מביא סייפור מעשיות בעלמא, אם לא שיש ללמידה מהם דבר מה, איזה הלכה או מדת טובה, אבל נתיעשב לי במה ש' ק"ז ז"ל בחידושיו, גם בר נפחא ה' עוסק במצבה, במה דמחייב אחר האי מطبع כדי לשער ב' טריפתא, ומ"מ אל שב בני שב, עי"ש דז"ק.

רש"י דה אין בעלי אומניות העוסקים במלאכת אחרים וכו' וצריך להזהר ולתת עינוי וכו' והכי תנ"י בתוספתא וכו' עכ"ל, רשי"ז ז"ל האריך, כדי לתרץ מה דקשה לכארו, דהרי רק בשעת מלאכתן אמרו, אבל בשולחני שאינו עוסק במלאכתו אלאCSI לשינוי מוכרים או ליקחים, והאי בר נפחא לא רצה ליקח ממנו אלא לראות האי דיןיא קורדנאי למזרדו, ולא עוד אלא דמסתמא קם ר' חננה פטוראה, בעוד שהיה בתוך ד' אמות טרם שהגע לשולחנו, וא"כ צריך לומר דהיה אז עסוק בקונים או מוכרים שלפנין, ואתה הו"ל להש"ס למיימר ולא לסתום, ולכן הוצרך רשי"ז לפרש, דברי חנויות אין דינם כבעלי אומניות, רק בשעת שעוסקון במלاكتם אינם רשאין לעמוד, אבל בעלי חנויות, כל זמן שיש בהם בוחנות, מקרי עוסקים במלاكتם, ואין לו להסיח דעתו מסחרתו, אלא לשאול להעוביים מה הם מבקשים וכדומה, שכן משמע מן התוספתא שהביא רשי"ז, אכן רשאי לעסוק במלاكتה אחרת

לנטולו, לאו דדמי ממש אלא דאיכא למיטען ב' דדמי לנטולו עי"ש מילא דגס אידיך דקאמר דלנטולו נמי לא דמי' ג'כ' ה' ה' מתרפרש, דהוו"א דלא דמי', אלא דמי' מכתב הרשב"א, דלקותא דרכיש דלא דמי' כלל, ליל לר", ומ"מ הלכתא כרכיש עי"ש, והוא פלאי, ומה שכבתבי אני נפלע"ד אמת לאמתו, ומקום הניחו לי להתגדר בו ודוק".

ע"ב גמר' גופא א"ר מותנא בוקי דאטמא דשfried מודוכתי טרפה ורבא אמר כשרה, ואי איפסיק ניבי טרפה, והלכתא אפסיק ניבי נמי כשרה, עד דמתעכלא אתעכל, עכ"ל הגמ'. ועיין ברשב"א ז"ל שהבא גירסת הגאנונים והר"ף ז"ל דר' מותנא, כיוון דר' מותנא, כיוון דר' ז' ר' פליגו ב', ור' לית לי' דר' מותנא, لكن מקיים הרשב"א הגירסת שלפנינו דר' מותנא מטריף גם بلا פיסוק או עיכול ניבי, וע"י פlige ר' דאמיר א"ט דוקא, דאתא למיטעט משום דלא דמי' לנטולו, אבל אנן דריך באיעוכל ניבי מטרפין, שפיר מרבין בזה הכלל דהאי ודאי דמי' לניטול או לפוסקי עי"ש. ואני תהה דהרבש"א ז"ל מדויל ידי' קמשתלים, דלעיל הבאת דברי קדשו, דס"ל דר' ור' פליגו אדריכיש משום דלא דמי' לדמותני דלקתה סוג חדש הוא, וא"כ הכא נמי כיוון דאייפסיק ניבי כשר, רק אייכלו ניבי והרי אין זה בכלל פסוקי או נטולה, ואי דמי' מפסקין כן ודלא כר' ור' ול כמו שכבת דמי' מפסקין כרכיש ע"פ שאין דומה, גם כאן הכי הולו"ל, אלא דבזה ז"ל דרך נפסקו אמרין דקשר אבל נטלו למגרי ודאי טרפה, וא"כ אייכלו היינו נטלו, וכן משמע ממה דכ' הר"ן ז"ל דבנטול הירך לא בעין אייכל ניבי דכי מכשרין בדאיפסיק משום דהדרא בריא וכו', משמע דהה בנטולו הניבים דלא הדרא בריא ור' הרגל לה ישוב למקוםו, והוא דנקט אייכול, משום-DD בדיבר בהווה דלא שכיח כלל שניטלו הניבין במקומות דשfried הבוקי מודוכתי', אלא דלפ"ז יותר קשה על עיקר סברת הרשב"א דכי היכי דבאייכל ניבי דמי' לניטולו דהיאנו ניטול הרגל ממוקמו משום דתו לא ישוב למקוםו, ע"כ לרי' מותנא גם בלא אייכל ניבי ס"ל דלא הדרא בריא לשוב למקוםו, וא"כ למה אין דומה לנטולו, וכן דבורי צ"ע.

ובגוף קושי הרשב"א ז"ל, הנה הוא ממש כמו ברכיש שכבת הוא בעצמו דאע"ג דלא דמי' להני דמתני' מ"מ פסקין כוותי' וכן הקשו על הרמב"ם ז"ל, דפסק כעולה דח' מני טרפות נאמרו על משה מסיני' ומ"מ פסק כרכיש, ואיך מזיכי שטרא ב' תרי, ועל כל אלו הקושי' נלפע"ד ברור דלאו מעיקר הדין פסקין כן, אלא מכך מהנהגא דטבח דנהגו להתריף, דהרי הרשב"א כתוב דמש"ה פסקין כרכיש, מואמרין לקמן א"ג שאולטינחו לכלוחו טרופה דמערבא, ואמרי לי הלכתא כרכיש ב"פ, והני טרופה דמערבא לאו חכמי מערבא היו שבחם הכריעו ההלה, דרש"י ז"ל מפרש מורי הוראות של הטרפות, הרי שהו ממוניין רק להורות על הטרפות בלבד, ולא חכמים סמכים בכל מקצוע התורה, והן הנה טבחים שבמערבא שבזמןם היו בקיים בטרפות וראה זה מה ש' הרמב"ם ב"פ הי"ד ז"ל, כל טבח שהוא יודע הטרפות האלו (וקאי על כל ע' טרפות שמנה שם) והרי הוא בחיקת שרוט, מותר לו לשחות ולבדוק לעצמו ומוכר לאחרים וכו' עכ"ל, וחידוש עניין שככל הפטוקים העלימו עיניהם מדין זה שלא הביאו דחשופת צריך בקי בכל הטרפות, דאי לומר דזוקא בטבח המוכר לאחרים הוצרך להיות בקי בכלן אבל אם הם שניים, אחד שוחט ואחד קצב, בטל הדין הזה, דלא ידעתני מ"ש, ובאמת עמדתי משתומים מנין יצא לרמב"ם דין זה, והנושאי כליו שתקו מלצין המקור, אבל לפע"ד ברור דמנה דCKER ל' בגין אבל הטענה שהטבחים שבמערבא, דלא

האמור לא שיקד הכה לדהתס כלל. עיין לעיל דף מ"ז ע"א תוס' ד"ה עדועב"כ, שהקשה שם, למה לא פשוט שם מהא דהכה, ואמרו כל שיורי חכמים להחמיר, ותריצו שלא נאמר זאת אלא במסנה או ברייתא ולא במירא אמוראי. וזה דבר שא"א לשם. ולרש"י אין אנו צרכין להאי דוחק, דהרי גם התם הוא כמו בתפלת השחר, דמספקין על פרשה שנייה אי לעלה או למטה שדין, ולא שיקד כל שיורי חכמים להחמיר ודוק.

על"ש גמרא ניטל הטחול א"ר עירא ממשמי' דרבא פ"ש אלא ניטל אבל ניקב טרפה. כבר כתבתי בפתחה דעתרפות זו וכן לקתה בכלל' הו וא תימא רבתא בעניין, דהרי כלל גדול בטרפות דבענן מהсрוא אבר שהחיהות תלוי בו, וכיוצא כלל זה מסוגי' דמסוכנת לעיל ל"ז ע"א, וא"כ ניהו דנאמיין לח"ל דוחול שניקב בסמכוי, וכן לקתה בכלל' כאיב ל"ט וסופה שימות הבע"ח מהאי CAB, אבל כיוון דנטיל כל האבר כשר, הרי דין אבר שהחיהות, שהרי יכול לחיות בעלדי' מה בכך שאם נלקה האיר אבר גדרע טפי וראו להמית הבע"ח על ידו, הרי גם בעין כן הו, אדם נחלה ונתADS הרבה מסתכן בו האדם עד שמלקין אותו, ומסתמא גם בטחול וכליות כן הו, אדם מסלקין אותו מציא לחיות, ולמה טרוף בלקותא שלהם, וכן קשה צאת בניטלו צומת הגידין, כיון שאין נחתק הרגל למעלה, יכול לחיות הרי דין אבר שהחיהות תלי בו, ולמה יטרוף בנחתכו צה"ג, Dunnio דאפשר דכאיב ל"ט וימית בו, אבל משום סופו למות לחוד לא מטרפין, דהרי מסוכנת נמי סופה למות וכרהה כי בטרפה מהסרוא אבר שהחיהות תלוי בו בעין דהינו שאם חסר אותו אבר אין אפשרות לחיות בלבד, והדבר עצג בעניין.

על"ש גמרא' אידי' דתנאה רישא מותר באכילה, תנאה נמי סייפה אסור באכילה. לקמן בראש בהמה מקשה כ' רשי' וכן ר"ע ברטנורא זיל' דטחול וכליות דנקט במתני' משום דמידי' שלא מיטרפי' הו, והתה התו"ט זיל' עליהם, דהוא נגד הש"ס דהכה ולא היל' התה'ו' ט הירסא כאן דאב"א ניקב לחוד ונחתק לחוד) אלא כתוב דהה דנקט טחול וכליות משום דאורחא יותר לחתחכם משאר אברים הפנימיים. עיין בלב אריה שהאריך בזה. עיפוי' התו"ט הי' לי מקום עוד לתרץ קושי' הגמי'adam חתק בין סימן לסייען ואין טרפות לחץ' חיות, שפיר מותרת בהמה, ואי דין פסקין יש טרפות לח"ח, כבר ביארנו לעיל ל"ב ע"ב, דזאת דעתן מכח ההלכה שקיבל ר' ישוב מן ר"ג, דPsi של במקצת השחיטה בין סימן לסייען נמי פסולת השחיטה, וא"כ ר"ע קודם חזורה הי' ס"ל כסバラ החיצונה דין טרפות לח"ח, ומותני' דבכמה המקשה נמי נשנה קר"ע קודם חזורה, אבל דברי התו"ט קשה לקבלים דמה לי טחול וכליות ומה ליCBD רווייה, ואיך שיקד לומר אורחא על דבר שלא שכיח כלל, שיחתו אדם חלקי' אברים בהמה חייה ולהנחים שם. וכך העיקר כמש"כ רשי' והרבע"ט דמשום דמידי' שלא מיטרפי' הו. והא דמתרצה הש"ס כאן אידי' דרישא כתני אסור באכילה, ודאי דוחק גדול. וכן האב"א לפי גירסתנו דניקב לחוד ונחתק לחוד, אבל לפי מה שכתבנו לעיל דטרפיות דטחול וכליות באמת אין להם סמוכה במסנה, ורק ממנהגنا נתקבלו להיות אסורים, ואח"כ הוקבעו להלכה ועיין לעיל א"כ אין מן התימא, שהגמי' נדחק לתרץ המסנה שלא תהי' סתרה גלו' נגד האי דין דרבא, ולא מפני שבאמת התנאה דמשנה כבר היל' מטריף נקובת הטחול, וכן הוא בהרבה מקומות בש"ס דמנכensis דינים שנתחדשו, לתוך המסנה, וממש"כ לתרץ המסנה שלא היל' היפך האי דין כאשר הראות במשמעותה זו בכמה מקומות.

ודע' דבלאו כל הניל' מן התימא Adams דחתיכת טחול עווה

כל עיקר, אפילו בעת שפוני, שהרי נתן טעם לפיה שאון עניין על החנות, הרי דבענן שייהו עניין ולבו תמיד על החנות, וזה ברור בכונת רשי' ודוק.

תוס' ד"ה אין בעלי אומניות וכו', כדאמרין בקידושין מה קימה שאין בה חיסרוןisis וכו', עיין בהרמ"ל דכך צרך לגרוס, ובגמ' שם פריך ע"ז והלא נוקב מרגלית שיש בו חיסרוןisis, ע"ז Камар להיפך, מה הידור דין און בו ביטול מלאכה, אף קימה דין בו מלאכה, ואח"כ מקשין להיפך מה קימה דין און בו חיסרוןisis, וא"כ התו"ט הוו' לאתוי' הא דמה הידור אין בו ביטול מלאכה, דבלא זה הריaic בקימה חיסרוןisis, וכגון נוקב מרגלית, וגם כאן ע"כ מצד ביטול מלאכה, ע"פ' שאין בה חיסרוןisis של פרוטה, קטתין עליה, והטעם מבואר Adams יצרך לעמוד, הרי בפני כל עובר שהוא ת"ח צרך לעמוד ואם רבים הם, יתבטל ממלאכתו בחיסרוןisis כיס הרובה, ודוק.

ד"ה כסלע כייר מכסלע, פ"ה דקיי אפלוגתא דשדרה וגלגולת וכו' וקשה לפירושם דמלתא דפשיטה הו, דסלע הווה כייר מכסלע, דלא כתני בהו עד עכ"ל, וכ' המהרמ"ש זיל' דריש' נשמר מקושי' זו דפרש על סלע, דקצת לאשמעין, דסלע מצומצם קאמור דטרפה, אלא דלקמן בדף הסמוך ד"ה התם לחומרא כתוב, אבל כסלע וכאסיר דר"ג וכ' עיפוי' שפלה והפלא מאחר דזכה המהרמ"ש מפרש בכסלע לאשמעין מצומצם במצומצם להחמיר, איך לא הבין גם בכיסיר לרשי' אין כאן רבותא אחרת, דפשיטה דשעורא דשעורו ח"ל אטרפה שערו בכאיסר, אלא דתנאנא דמתני' אכשרה קמחדר, וקאמור דעת כאיסר כשר משום דכאיסר טרפה, ור"ע קאמור דהאי כאיסר אפילו שבמקומות אחרים, כמו לעיל דף מ"ז ע"א וכן בפ' תפלת השחר דעת ד' שעות. עיין עוד לקמן בראש דף הסמוך מה שאכתוב בהז'ה ודוק.

בא"ד, כמה תחסר ויהי' בה אונאה וכו' עיין בהרמ"ל SCI דלקולא ולחומרא לא שיקד רק באויה או בטומאה וטהרה, אבל לא בממוון, דקלולא לאחד הוה חומרא לשני, ואי קשי' לך דהא גם בממוון אמרין דבספק אולין לקולא לנtabע ולחומרא לתובע, דהמוחזיא מחבירו עלי' הראי הינו דוקא בספק במציאות, או אפיקו בספקא דפלוגתא, דמקח ספק אין מוצאיין ממון, אבל בעיקר קביעות שיעור אונאה, שאין עדין שום נידון לפניו, לא שיקד קולא וחומרא כמובן ודוק.

ד"ה ע"א גמרא' דא"ר אבוח אר"י, כל שעורי חכמים להחמיר, חזוז מגקרים של כתמים, וכותב רשי' זיל' דעתמא משום דעיקר כתמים בנדה הוא דרבנן, וכ' בהגחות מהרhash"ש, דלפ"ז לא מקשו התו"ס' מיד' מהא תפלה השחר, דקמבעי' שם אי עד ועד בכלל, דרא תפלה נמי דרבנן, ולפענ"ד בלאה' לדעת רשי' און הדמיון מהכא להתם עולה יפה דהרי מיררי במצומצם השיעור אי שוחק או עצוב והוא כ"ש, ובזה כתוב רשי' זיל' מוצומצם חומרא הוא משערין במצומצם, דהינו בעוצב ואי קולא הוא משערין כאנ' מדברת מכך אל, דוק' ותשכח. וכן שפיר כתוב רשי' זיל' דבדרבנן דכל ספקא להקל, ה"ה לעניין זה ג"כ לקלוא משערין, אבל שם בתפלת השחר, הרקי מכבעי' על שעעה שלמה, אי עד ד' שעות עד סוף ג' Камар, או עד סוף ד' Камар, וכן הוא بعد י' לתפלת מושף, ולא שיקד שם כלל קולא וחומרא, כיון שלא אצטצום דיון קמבעי' לי', אלא על גוף קביעות זמן התפלה. ובזה נת'י'ש ג' מה שהקשה המהרמ"ש, דטרם דמסיק הש"ס, התם לחומרא, מהה לא הקשה רבעה לר"ג מתפלת השחר והמוספין, דשם עדזועב"כ, ולפי

אלא כמו שאמר טרפיות הריאה דדמיה' לדיותא או אופטה וצדומה, דכלון בכלל ניקב וחסר הו, ורק התנה מכך הניסיון נתודע לו כי ביש' הדרה בר' וביב' לא, יש נפקותא לדינא לידע זאת במקום דאי'א לבדקה כגון שנאבדה, אי יש לתלות בכל רעמים שם שמעה, או שידעו שהבעיטה עי' אדם, אלא דלפ' ז', לא ידעתי איך פסקין כהא דר' ז'יל מאחר שפסק הרמב'ם כעולה דח' מני טרפוות אמרו למשה מסיני וכותב דחוותה בכל נוקבה ואין זה טרפוות בפ' ע' וצ' ג' וד'ק.

ע"ש רשי' ד"ה אם נשתייר בו כסלע עי' אותו השior מעלה ארוכה עכ' ל' וכן כ' בד'ה כל העור כלו, ואל' כל היכי נשתייר, ההוא כסלע מעלה ארוכה וחוזר כל ערוו' לקדמותו' עכ' ל' ונרא דרש' ז' לא כתוב כן, אלא להני מ"ד דלא בעו מקום מיוחד להאי שיורי וגם סגי בחדא כסלע, אז לא מסתבר לומר, דבاهאי שייר כל דהו סגי לחווית, אבל למ"ד דעת כל פנוי רוחב השדרה ובראשי פרקים ומקומות טיבורו בעין, אז שפיר מצינן לפרש דבاهאי סגי לחווית אע'ג דנשאך חסר, ובאותה המעין בנדה נ"ה עי' יראה דaicא בא' לשונות שם, אי בעור גזוו מחליף או לא, וא"ד דאין גזוו מחליף אמרו, ור' מ' דמחייב מושם דקירות בשרא וח' ומילא דלבנן סגי בשינויו להיות ח' בחסרוו' השאר עי' ש' וד'ק.

תנוס' ד"ה בלשון ייחד אני שונה אותה, שבמשנה עצמה הי' שונה דברי ר'ש, אבל אין לפреш דעתاي' כיחידי, דמה בכם וכוי עכ' ל' הלשון, "אני שונה אותה" משמע כתוס', דרש' ז' דאת' כיחידי, הци הול' ל', דהאי סטמא כיחידי את', אלא דקשה לומר לכל סטמא בעלמא רבים אומרים, דהרי העמים מצינן במסנה בפירוש "חכמים אומרים" ולמה העמים מפרש שם רבים ופעמים סותם סותם, ועיין לקמן דף פ'ה עי' א' דקאמר שם, ראה רב' דבריו של ר'ם באוא'ב ושנאו בלשון חכמים, ודרא'ש בסכה'ד' ושנאו בלשון חכמים, עי' ש', ואם עשה כן כדי לחזק ההלכה לשנות דברי ייחיד בלשון חכמים, מכש' כ' שהי' שונה בכ'ם שבאות רבים המה, בלשון חכמים ולא בסותם, ועיין מה שתמהתי שם על עין זה וד'ק.

דף נ'ו עי' מאשנה, ואלו טרפוות בעוף נקה'יו ופסה'ג וכוי וכ' רשי' ז'יל ואעפ' דכל טרפוות בהמה נגדם בעוף, הני איצטרכא למתרני' וכוי, הנה כל הני דמנה כאן, יפה מתפרשים דאיצטרכא עי'ן בראשונם. אבל מה שכי' רשי' ז'יל דנקה'ו או אטו פסה'ג, ופסה'ג שלא נטעה דבעוף דחויתה מועט מיטרף גם בnikב קשה לקבול, א"כ גם פסקות חוט השדרה או נטילת הקבד ליתני, שלא נאמר דבעוף דזוטר חיוთא גם בפחות סגי. ודוחק לומר דבר נשמע זאת מהא דפסה'ג, וגם דוחק גדול לומר דנקה'ו ב כדי נקט מושם פסה'ג, וגם דוחק גדול בז' לומר כן, אבל כאן דפסה'ג גופה פשיטה אלא כדי שלא נתמיר יותר להטרוף גם בnikב קתני, איך מושך זאת אחורי נקה'יו ולשנותו עוד קודם פסה'ג. עיין בראש יוסף ז'יל שסתמה נמי על פרשי' ומש' כ' הוא ז'יל, דקמשמענו לר'ע קודם חזרה דא בעוף פסה'ג רק טרפה ולא נבלה, זה ליתא דפשיטה לי דרא'ע גם קודם חזרה מודה בעוף, דפסה'ג נבלה, דהרי גם בהמה בשני סמנים נהורים נבלה הוה גם קודם חזרה אחד דנחרה גמורה הוה, מהיכי תיתי לא תהיה נבלה. ונש' כ' דבעוף דזוטר חיוთא הוו' א' דבסי'ן אחד הוה כמהת, גם זה פלא דהא בהמה גם בשני סימנים פסוקים, אינה כמהת כל זמן שמספרכת, ומהיכי תיתי עופ' בסימן אחד יהיה גרע בהמה בשני סימנים ואפלו בעוף בשני סימנים אינו כמהת בעלי שבירת השדרה. עיין לעיל דף כ' ע"ב ברשי' ד"ה וכי מותה עומד ומולק ובמהרש' א' שם. ופלא שבעניין זה נתבלבלו הדעות באחרונים עד להפלा.

אותה טרפה, מה קמ'ל מותני' דחוותך מן הטחול, אסור גם משום אבמה'ח, הא נמי פשוטה, דהרי שחייב טרפה גם אולד לא מהני לאכשורי, וככאמירין لكمן ע"ה ע"א ובדף פ'ה ע"ב, דלא לכל אר' מ' שחייבת שאינה ראותה שמייה שחייה, דמוודה ר' מ' בשוחט את הטרפה דאיתנה מורתת את העובר, וממוש'כ' דלא מהני על חתיכות טחול, אבל ייל דהאי דינא גופא אתה התנה להשミニון, דזאת לפינן נמי מקרה דאותה שלמה ולא חסורה, עי' בזה لكمן ס' ט' ע"א, ולא קשה נמי דהרי בלא'ה אסור מושום טרפה, דבתלש אבר וטרפה בה, האי אבר לא מיטרפ עס בהמה, אלא הוה אבמה'ח ובמה'ח. עיין מה שכתבתי בזה لكمן דף ק'ג ע"א, וא'כ אי שוחט את הטרפה הי' מותיר את הولد בן ט' חדשים הנמצא בתוכו, ה'ה דהוה מתייר את חתיכת הטחול. ולכן ייל דבאמת בדיק נקט התנא טחול וכליות, לאשמעין תרתי מליל, חדא דשחיטת טרפה אינה מורתת מה שבתוכה, אפילו לא הוה דרישנן אותה שלמה ולא אסורה, ואתה נשמע מחותך מן הטחול והנפ'ם על הولد שבעמי טרפה וכליות נקט לאשמעין דגש בשחיטה כשרה לא ניתר את שנחרס מגופה וד'ק.

ע' ב' גמר' א'ג שאילתינוו לכולה טרופה דמערבא, ואמרו לי הلقתא כרכיש ב'פ', ולית הלכתא כר' עוירא, ולא אמרן וכו' ויש לדקדק, דכמו כן הומל'ם להיפך דהلاقתא כר' עוירא, ובניקב בסומכა, ולית הلاقתא כרכיש בשלא הגע הלקota למקומות חוץ, ויל' דהרי במערבא לא אסרו אלא בהגע הלקota למקומות חוץ ויל' דהה דבעינן שייגע הלקota למקומות חוץ יש להכenis בדבורי רכיש, ע'ג דקאמר סטם לכתה בכל', אבל הא דניקב הטחול טרפה דקאמר ר' עוירא סטם, א'א להכenis דזוקא בניקב בסומכ' והחילוק מבואר מעצמו, וד'ק.

ע'ג גמר', ואי אישתייר בה כעובי דינר אהב כשרה, והנה לויל דברי הגמי' הינו מפרשים נקב מפולש בעין. וא'כ חומרא אתה שני לו חלל, מסתמא נקב מפולש בעין. והנה לויל להשמעין דכל שלא נשתייר וכו' כשרה, וצ'ל דלעולם נקב מפולש בעין, אלא דכל שניקב עד שלא נשאר כעובי דינר אהב, זהה נקב מועל'ע מפני שישפו לינקוב, וכמו דס' לרש' לייל נ' ע'ב בהמס' בתוס' שס' ד' מהט, וע' א' קאמר אם נשתייר כעובי דינר הוה הגנה ואין סופו לינקוב, וכן נרא מפרש' ז'יל במה שכ' ויש הגנה כנדחה, דס' ל' דלעולם נקב מפולש בעין אלא דפחות מעובי דינר איןנו מיגנו, ולזה כיוון ג'כ' המחבר בריש סי' מ'ג שכ' נקב הטחול נקב מפולש טרפה וכו' עי' ש' בperm'ג וד'ק.

ע'ג ת' ר' איזה חיוותה, וכל שצמקה ריאה שלה ב'יש' כשרה ב'י'א טרפה וכו', עיון בחדושנו לעיל מ'ב ע'ב בד'ה, תוס' אפיק חדא, שהוחתמי כדעת הר' ז'יל דבידוע שהוא ב'י'א לא מהני בדיקת פושרין ובידוע שהוא בא'יש' לא בעי' בדיקה, דמש' כ' קתני במסנה ובברירית רק עיקר הדין כפי שאתא מהלכה, חיוותה ב'י'א טרפה, ב'יש' כשרה, וכל שהוא כן, לא נשנה דינה עי' שהדרה ברי' בפושרין, אבל הבדיקה מהני במקומות דלא ידעינו אי ב'י'א אי ב'יש', וזה ישבי לעל' הא דפרק, והוא איכא חיוותה, ע'ג דכל טרפיות שבריאה בכלל ריאה שניקבה או שחסירה המה, משום דעת'כ על חיוותה אתה הלהכה מוחדת, דאל'כ מה לי ב'י'א או ב'י'ש, דכל שאינה הדרה בפושרין טרפה וכל דהדרה כשרה, ולפ'ז עלא דחשב רק ח' מני טרפוות ולא חשב גם חיוותה, ע'כ ליל הא סברת הר' ז', וס' דכל דהדרה ברי' עי' פושרין כשרה אפי' בודאי עי' בעיתת אדם נשעה, והא דקנתני החילוק שבין ב'י'א או ב'יש' ע'כ לאו הלהכה היא, כיוון דעיקר חיוותה לאו מהלכה את'.

מטהרתת, שכ' ז"ל,, "ואウף טמא קאי וכו', והוא דנקט לה לשון נקבה, משום דרישא אתחיל בה לשון נקבה דתנן בה הכי, נבלת עופר טמא וכו"ו עכ"ל, כוונתו, דשם נבלה וטרפה, נופל בין בעופר ובין בהמה, והוא תמיד לשון נקבה, עיין בחודשנו בריש א"ט, וא"כ גם כשרה שאינה טרפה ש"ץ בעופר כמו בהמה, ולכן התנא דקנתני אלו טרפות ואלו כשרותה הן בהמה והן בעופר, שפר קתני גם כאן,, "נפלה וראשה" הכל לשון נקבה, משום דלא על עופר קאי אלא אכשרות שבעופר. אבל הרמב"ם דלא דבר מטרפה וכשרה אלא מעופר, מוכרכה לכתוב הוכתה חולדה על ראשו, ופקח חיז מה בין הרמב"ם ליתר הראשונים, כי הטור בס"י לא שת לבו ליאת, וכותב ז"ל,, "ואウף של יששה אם הוכתה חולדה על ראשה או נגפה וככו"ו הכל בלשון נקבה מפני שנמשך אחר לשון המשנה, מבלי לעמוד על טעמא דהאי זורות הלשון ודוק".

והנה על גוף הדין הלאה, כתבו הר"ז והרש"א ז"ל דלעיל במשנה תנן נפלת מון הגג, והכא דרשת טרפה וכו', דהאי כי אורחא, והאי כי אורחא, דבמהמת דרכה להתרסק ע"י נפילה, ועופר ע"י דרשת טרפה בכוטל ולא ע"י נפילה, עיון בהם, וזה ודאי אמרת צדק. אבל עדיין לא נתישב לנו למה לא קתני לעיל דשחתה שוחיתת מעל"ע, אבל בהוכתה חולדה על ראשה דרכיה בדיקה מהאי טרפות עצמה של האי הכא, לא מצינו קתני כשרה, אלא דלפי מה שסביר רשי"ד לדודאי דרושא לא מהני בדיקה וכתבנו בטעמו משום דקנתני ודוריוסת האב, הרי דלהכה כך אתה דכל שנדרס טרפה, וכן בנפולה אתה הלהכה נפלת מון הגג. עיון לעיל בסוגי" דנפולה, א"כ גם כאן לכארוי איך מהני בדיקה כיוון דקנתני הוכתה חולדה על ראש, הרי דזה שם טרפות מוחלתות דאל"כ הויל"ל ניקב קרום על מוח, כמו דקנתני בא"ט כבירה, ואיך כי כאן רשי"ד הוכתה חולדה דחיישין לנקיית הקром, ועל חשש הלא מהני בדיקה וכדאמר בgeom', אבל ניחא לי, بما שפרש"י בgeom' בד"ה טרפה, שמא ניקב הקром עכ"ל, ובראש יוסף ז"ל פי"י דבריי, דלפי מה שאמרו דקרים התחתון ריכץ, ואגב רוככ"י מפרק פקע בבדיקה האצבע, וא"כ גם אחר בדיקה יצבץ, אין כאן ודאי טרפות אלא דמי"מ קרי לי טרפה, משום דקרוב יותר שניקב גם התחתון, והוא כמו דרשת ונפולה, דטרפה ודאי מכך דקרוב הדבר, שהארס שורף ונתירסכו אבריה, וא"כ גם גם במשנה יפה קתני הוכתה חולדה במקומות שעושה אותה טרפה ר"ל שההכה הגיע עד הקром התחתון הרכיך, ובזה באמת לא מהני בדיקה להקשר, אם בטח הקром העליון ניקב, ומה דאמר geom' דמהני בדיקה הינו לביר אס באמת הוכתה במקומות שעושה אותה טרפה דהינו שהוכה קרום העליון, ומ"מ כתוב רשי"י חיישין משום דאיינו ודאי גמור, אלא קרוב הדבר כודאי דניקב התחתון ואני לו בדיקה, ויש לי מכך לישב זה דברי התויזו"ט התומון שכי" דמצינו למימר דקמ"ל בהא דהוכתה חולדה על ראש, דבעופר טרפה בנקיית קром העליון לחוד, ותמהו עליו הרأس יוסף והלב אריה ז"ל, דהרי מוכח מן הסוגי" דאין חילוק בזה בין עופר לבמה, ולפי האמור, כוונת התויזו"ט דהויל"ל דקמ"ל דבעופר בנקיית הקром העליון לחוד טרפה, משום דאי"א למיבדק" דלעלום יצבץ, דהרי חיזין דסמכין הבדיקה אפיקו למ"ד עליאי, אע"ג דלא אינקב תטא, משום דמחמת רכחותי לעולם יצבץ, הרי דהוה כמעט מון הנמנע שלא יצבץ בבדיקה, וזאת קמ"ל התנא במוח, שנתקשו בזה המפרשים ודוק".

ORAITHI במשניות וילנא, בגליוו "אור גדול" שהביא תשוי' מהר"ם לובלין ז"ל סי' צ"ד שכ', דלהכי קתני רק ימותין עד שתלך עי"ש. דלכתחלה אין לסמוך על הבדיקה רק ימותין עד שתלך עי"ש. שתלו דבר זה באילן גדול בלשון הרמב"ם ז"ל, דמה ירווחה בהאי המותנה עד לרבתה הוא במחכ"ת של הגאון ז"ל, דמה ירווחה בהאי המותנה עד שילך, וכי יותר כשרה תהאי אז מקודם הילכה, אטמהה, ומה ש'

אבל דע דתנן דמשנתנו אתה לאשמעין בהא דקنتני נקה"וו ופסה"ג דיש שחיטה לעמיה"ת וכל נקה"וו ופסה"ג בעופר טרפה מה"ית כמו בהמה, דלמ"ד אשעלמה"ת לא נאמר נקה"וו ופסה"ג בעופר דפסה"ג פשיטה דהוה נחירה כשרה, דודאי לא בעי יותר מבשחתה, אלא דגס נקה"וו כיוון דבנחרה לא פועל השה"י יכול עכ"פ תוכן מעל"ע למגור את הנחירה בשות הנקוב ואין כאן טרפות אלא מדרבן, ואזאת כבר שמעין מהא דקנתני בריש השוחט, דבעין שיטתה גם בעופר, ומדמנה כאן נקה"וו ופסה"ג בעופר, מוכח דריצה לומר דהאי טרפות נס בעופר דאוריתיא אכן כ אין טרפות שמנה וזה ברור ואמת לפע"ד, ואם תרצה לעמוד על בורי"ד דהאי ענייא תעין היטב בפתחה ובסוגיות השיעיכים אלה בחודשנו אהנה ודוק".

ע"ש במשנה הוכתה חולדה על ראשה במקומות שעושה אותה טרפה עיון בהגות מהר"ש דקמתה כיוון דמהני בדיקה כדאמרין geom' איך קתני סתמא טרפה, והרי בסייפה בדיספה בכותל, קתני כשרה עג" דבעי בדיקה, הנה לדעת רשי"ד בדיקה זו בשחתה מעל"ע אינה משום ריסוק אברים אלא מחשש שאר טרפות שפיר קתני כשרה משום דקאי על טרפות דריסוק שמאיה יצא לגמרי עי" שוחיתת מעל"ע, אבל בהוכתה חולדה על ראשה דרכיה בדיקה מהאי טרפות עצמה של האי הכא, לא מצינו קתני כשרה, אלא דלפי מה שסביר רשי"ד לדודאי דרושא לא מהני בדיקה וכתבנו בטעמו משום דקנתני ודוריוסת האב, הרי דלהכה כך אתה דכל שנדרס טרפה, וכן בנפולה אתה הלהכה נפלת מון הגג. עיון לעיל בסוגי" דנפולה, א"כ גם כאן לכארוי איך מהני בדיקה כיוון דקנתני הוכתה חולדה על ראש, הרי דזה שם טרפות מוחלתות דאל"כ הויל"ל ניקב קרום על מוח, כמו דקנתני בא"ט כבירה, ואיך כי כאן רשי"ד הוכתה חולדה דחיישין לנקיית הקром, ועל חשש הלא מהני בדיקה וכדאמרgeom', אבל ניחא לי, بما שפרש"י geom' בד"ה טרפה, שמא ניקב הקром עכ"ל, ובראש יוסף ז"ל פי"י דבריי, דלפי מה שאמרו דקרים התחתון ריכץ, ואגב רוככ"י מפרק פקע בבדיקה האצבע, וא"כ גם אחר בדיקה יצבץ, אין כאן ודאי טרפות אלא דמי"מ קרי לי טרפה, משום דקרוב יותר שניקב גם התחתון, והוא כמו דרשת ונפולה, דטרפה ודאי מכך דקרוב הדבר, שהארס שורף ונתירסכו אבריה, וא"כ גם גם במשנה יפה קתני הוכתה חולדה במקומות שעושה אותה טרפה ר"ל שההכה הגיע עד הקром התחתון הרכיך, ובזה באמת לא מהני בדיקה להקשר, אם בטח הקром העליון ניקב, ומה דאמר geom' דמהני בדיקה הינו לביר אס באמת הוכתה במקומות שעושה אותה טרפה דהינו שהוכה קרום העליון, ומ"מ כתוב רשי"י חיישין משום דאיינו ודאי גמור, אלא קרוב הדבר כודאי דניקב התחתון ואני לו בדיקה, ויש לי מכך לישב זה דברי התויזו"ט התומון שכי" דמצינו למימר דקמ"ל בהא דהוכתה חולדה על ראש, דבעופר טרפה בנקיית קром העליון לחוד, ותמהו עליו הרأس יוסף והלב אריה ז"ל, דהרי מוכח מן הסוגי" דאין חילוק בזה בין עופר לבמה, ולפי האמור, כוונת התויזו"ט דהויל"ל דקמ"ל דבעופר בנקיית הקром העליון לחוד טרפה, משום דאי"א למיבדק" דלעלום יצבץ, דהרי חיזין דסמכין הבדיקה אפיקו למ"ד עליאי, אע"ג דלא אינקב תטא, משום דמחמת רכחותי לעולם יצבץ, הרי דהוה כמעט מון הנמנע שלא יצבץ בבדיקה, וזאת קמ"ל התנא במוח, שנתקשו בזה המפרשים ודוק".

ע"ש במשנה דרשת טרפה בכוטל או שריצתה בהמה ומפרכסת ושחתה מעל"ע כשרה עכ"ל, בכל המשנה דבר בלשון נקבה, ולא ידעת למה כיוון דעופר לשון זכר, והרמב"ם בחבורו נקט לשון זכר שחתה בכל אלו, אבל עיון לקמן דף ק"ב ע"א, רשי"ד ה"ג ואון שחתה

עמדו, אף דלא כתני ומפרכשת, אלא דרש"י מפרש שם דשחטה מיד, אבל בסוגי דנפלה כתבתני דלא הוועיל בזיה מידי, אבל שלא נתבררلن דאיינה יכול להעמוד לא נחזיק ריעותא, וקשה מאד לומר דהלהכה כך אתה, דנפלה מן הגג ושחתה מיד ודוק"ק.

ע"ש במשנה ר"י א' אם ניטלה הנוצה טרפה, עיין בס"י נ"ט בב"י דלמאן דפסק כרי"מ משום דס"ל דהניינו כלודעה בהמה ושם חכמים דר"מ פולסין, אלא דקשה למה שנה רביע בעיל בלשון חכמים, וכן קאמר ר"י א' בלשון יחיד, ולכן באמת הר"ף והרמב"ם ז"ל השמיטו טרפות זו בעוף, ומה שכטבו התוס' דלכן לא חשב לו ביתר עליון עוף, גם ניטלה הנוצה משום דבלוגותא לא קמיiri ולא זכתי להבון, דהרי מאן דפסק כרי"ע' כ' משום דסובר דנטלה הנוצה הוא לעומת גlodעה בהמה, ואין כאן יתר וצ"ע ודוק"ק.

תוס' ד"ה אבל היפך בהם טרפה, בכל נקובי דמתני' הוא דעתמא משום דסוטפו לינקוב וליירקב עכ"ל, מלשון הגמ' לא משמע כן, דהרי מביא ראי' מקרה דהוא עשיך וכוכונך, ודרש מלמד שברא הקב"ה כווניות באדם, שאם נהפק אחת מהם איינו יכול לחיות, וכן נראה מהרשי" שכתב שאם ירדו מבסיסןשוב איינו מתישבים, ולא מטעם שסופו לינקוב, וכן כתוב הרמב"ם ז"ל בפי הט"ז ז"ל "בני מעיים וכו' ואם נתהפקו ע"פ שלא ניקבו טרפה, שא"א שייחרו כמותו שהיה אחר שנהפקו ואינה חייה" עכ"ל, הרי מפורש אומר דבבניהם מעיים שאינם במקומם אין הב"ח יכול לחיות, ולא מטעם שסוטפו לינקוב. וראיתי למעיו"ט על הראי' שhabia דברי התוס' משום סוטפו לינקוב טרפה, וכותב וכן הרמב"ם כתוב זה הדין גבי דין הנקובים בפי מהל"ש עכ"ל, ובמחכ"ת כי רב הוא, שגנה הרבה ראייתי כאן דודאי לא אתה ההלכה רק על ניקוב הדקון, אבל ניטלו הדקון מקו"ז טרפה, כי רק חסר בתולדת ס"ל לרמב"ם לא הוה בכלל ניקב אבל כל שניקב טרפה מכש"כ ניטול, וא"כ יפה סיידר נהפקו ב"מ בין הנקובים, אבל לא מטעם דסוטפו לינקוב כתוס' אלא דכל שאינו במקומו הוה כניטול, וניטול ק"ו מניקב טרפה והתוס' שלא ירדו זהה, המה נפלאים ממש.

ואולי יש להמליץ بعد התוס' דלא מיסתבר להם סברת רשי"י והרמב"ם דאי"א להחיזרים כמות שהי, דזאת לא נשמע מקרה, מה תאמר כלל שהחיזרים בידים אלו חוששין שלא החיזרים על מקומותיפה. עיין בדברי חמודות בראי' שאות רע"ד דעות בזיה, סכ"ס כיוון דיש במציאות להחיזרים יפה למה יטרוף בה, דהרי כלל אפשר דברי לה סמי וחיה, איינה טרפה אפילו לא בדורו לה כלום, וכן סברו כלל שנתקהפה פ"א שם במקומות ההיפוך, נחלשה העור וסוטפו אתה קרא לומר כלל שנתקהפה פ"א שוב איינו יכול לחיות רשי"י והרמב"ם, דלא"כ פשיטה דבב"מ מהוופכים איינו יכול לחיות ודוק"ק.

ד"נ נ"ז ע"א גمرا, א"ר שמות ז' בהמה כשרה, שמות ירך בהמה טרפה וכו'. האי שמות ז' בהמה טרפה בגמרה שלנו נמקח ע"י שני חזאי לבנה, ובגהות מהרשי"ש כתוב כלל ידע מה מהקה. ולפע"ד פשוט.adam רב בפירוש אמר שמות ז' בהמה טרפה, א"כ היינו דר' מתנה דבוקי דעתמא דשר' מודכתיה' ואיך מביא הש"ס בריש פרkon בין הני ש"ש הא דר' מתנה, אם כבר קדמו רב בהאי דינא, אלאadam לא גרסין ליה בדרב, הא גופא קשי' דרב המתנית להשミニינו דין דשותות ז' בהמה ושותות ירך וגף בעוף, למזה השמייט שמות ז' בהמה ולא אמר בה לא אסור ולא היתר. אבל ניאח לאפי מה דמסיק דגס בעוף לאו בפירוש אמר דשותות ירך טרפה, אלא דפומבדיתא נהגו בו איסור, ולא התקירה

הרמב"ם "אם שחטה" משום דמסתמא ימותין עד שתליך כדי למעט בתרוחת הבדיקה. אבל לומר דמשום לתא דאייסורה ראוי' להמתין הוא טעות נגלה, ודוק"ק.

תוס' ד"ה נבלות והא שחיטה היא, וא"ת והוא שמעין לי לר"י בפ' חטאת העוף, דשחיטת העוף אינה מטהרת טרפה מתומאתה וכו', ויל' וכוי עכ"ל. ועיין בפרשימים ובפרט בהגנות המהראש"ש, ותראה כי תירוצם של התוס' גם שניהם משוללים הבנה וקושיתם עצומה ותמייה רבתה, ע"פ שכתו ריק בלשון "ואית".

ומה שנראה לפע"ד זה הוא עפ"י מה שכתבנו לעיל מ"ט ע"ב דרבא ור"פ פליגו אי הח"ט כדורייתא נידונים שלא שידייך להקל בהם משום דהטורחה חסה על מומonus של ישראל או נימא דאיו אלן אלא מד"ס, וכmarsh'כ הרמב"ם בסה"מ שלו, והכא הני תרי תנאי ר"י ור' נחימה נמי בהא פליגו, ומעתה ר"י דבדק בידא ולא חייש למיכאל טרפות דקאמר לי ר"ג ס"ל דכיוון דאין לוקין על הח"ט, ממילא דגס לעין טומאה דדרשין נבלה וטרפה דגביה נבלות עוף טהיר טרפה נבלותה, דוקא בטרפה האמורה בתורה מפורשת, דהני הנטתה למות, ולא הני חי"ט של הלהכה.

וע"ז קאמר בגמ' נבלה והא שחיטה היא, ואיך קאמר לי ר"ג לר"י נבלות דהרי בין דין לדידי' ובין לר"י אין כאן נבלות, לדידי' לא דמסתמא ס"ל בחכמים דפליגו על ר"י דשחיטה מטהורתה מידי נבלות, ולרי' לא, דהרי הוא אמר עד מתי אתה מכלה מומonus של ישראל, הרי דחי"ט איןם כדורייתא אצל, דאל"כ לא ה"י מקל בדוק בידא, וזה נכון מאד.

וזע דלפי האמור קשה לכאור' דמ"ש לעיל דפסקין קר"פ ולהזכיר, דחלב טמא איינו סוטם, וכן פסקינו כמאן דבדק בידא ולקיים, ולא חיישין דאפשר שליא יבצע מחמת עיקימות שנייה החרלדה, אבל י"ל דשאניג גבי ספקא דבלוגתא דליקא לצרף חזקת חברות דבכמהheid, אבל כאן בספקא דמציאות אי בדיק שפיר או לא, דאייכא בל"ה חזקת חברות דבכמה סמכין אבדקה קליטה ודוק"ק.

ע"ב גמר' דרשת וטרפה בכוטל, אר"א בר אנטיגנוס משום ראהר"י אחת זו ואחת זו צריכה בדיקה, במס' ביצה לא גרסין האי, "אחד" זו ואחת זו" וכן נראה מהרשי" ששם שכטב "הגי גרסין" ומסתמא להא כיון לאפיקי דלא נגורוס אחת זו ואחת זו, וכן נואה מדלא מפרש כאן מיד, דאהיכי קאי האי אחת זו ואחת זו. וראיתי בפ' ר"ג בಗליון ש"ס ווילנא שמספרש כלומר בין שדרשה או טרפה או ריצצתה וכו', ופי' זה איינו מתקבל מכמה טעמיים כמובן. אבל לפע"ד נראה לקיים היגירסא, עפ"י שיטת הרמב"ם שביארנו והיא דמשנה דאי"ט בהמה תנא דין נפולה בהמה, ומיריר שעמדה דין דרכך דרכך דרכך ותהי' מסוכנת, וכן בעוף כתני ומפרכשת משום דכך דרכך לעמוד ותהי' גוססת, והיא צריכה מעל"ע לצאת ממסוכנת בידי האדם, אבל הן בהמה שעמדה ולא הלהכה אחר הנפיל והן עוף שלא שחה מעל"ע אחר הריצצת, תנא בבררייתא דצרכין בדיקה משום ריסוקابر שניכר, וזו פי' המתקבל על האי דachat ז' ואחת זו, דקאי על שני דיני המשנה, אבל רשי' לשיטתי' לא מצי גרס לי ולפרש כן, לדעת רשי' כל מה ששנה בח"ט בהמה, סתם טרפה אין לו בדיקה כמו דרשות הזאב, דס"ל שאין לו בדיקה, וה"ה בנפלת מן הגג כן הוא ולכן לרשי' צריכין לפרש גם שם דלא

שיטות רשיי ז", דאמירם מביצים שנולדו ולא מבנים שנמצאו בمعنى האם קמיiri, וכן אין למאמר ענינו כלל, להא דב"ש וב"ה בעדיות דאסרו ב"ה אפיilo ביצה נבלה, ומכיון ביצת טרפה בין שיחלא-קמא ובין שיחלא-בתרא, דהותם מיררי בונמא ביצה גמורה בمعنى תרגנותל הנבלה, דב"ש מתירין, וב"ה אוסרין מדרבנן. אבל ביצת טרפה הנמצאת בمعنى תרגנותל אח"ש, קאמר דמודדים גם ב"ש דאסורה, שהרי גדרה באיסור, וניהו דבשחלה בתרא אייא זוז". אבל כיון דבשחלה קמא עכ"פ אסור מה"ת, כל שנמצאת בمعיה לא חלכו בה ואסרו בין שיחלא קמא ובין שיחלא בתרא, משום דלעומם דעתן על האם והביצים שבתוכה ביחס, ואם נתיר הביצה שבمعنى הטרפה, יהיו עלייה המון מלטה דתמייה, וכי היכי דב"ה גיזרו ביצת נבלה אותו ביצת טרפה, כך מודדים ב"ש ביביצת טרפה דלא מחלקין בין גדרה באיסור לגمراה באיסור, ומודדק שפיר היא דקתי נמי במתני' שם, מפני שגדלה באיסור, דאיתא לאשמעין דאפיilo בשיחלא בתרא מודדים לב"ה דיש מקום לגזר או שיחלא קמא או דב"ש כתלמידיך ר"א ס"ל, דזוז"ג אסור, וליאו חילוק בין שיחלא קמא לשיחלא בתרא ושניהם אסורים, ולב"ה כיון דעתן במשמעות הכל אסור, דלא עדיף ביצת טרפה בשיחלא בתרא מביצת נבלה, ועיין בי"ד סי' פ"א סי' ב"ה בגהה דבטרפה שנינה מן הכרה אפי" בקרוב, יש אוסרין מושם מר"ע, דנראה כאוכל טרפות, הרי דכל הנמצא בתוך הטרפה אפי' מה שבא מחוץ לה אסור, מכש"כ הגדל בתוכה דאיתא ב' מושם מר"ע, והיינו טעמא דב"ה, דאוסרין נמי ביצת נבלה, אבל כל זה בנמצא בمعنى הטרפה, אבל בנולדו הביצים שאין לנו רק על הביצים כי הרגנותל עדיין היה, זה לא גזירין כלל שיחלא קמא אוatto עדיין ספנה מרערעא, ומישוב קושי התוס' ותדע שכן הוא, דהנה מטעט זוז"ג שהтир אמריר בשיחלא בתרא, עכ"ב בעודה בمعنى ומעורה בגין נמי שרי, עע"ג דאי דינם כשר, וכמש"כ הרמב"ם בפ"ז ה"ז ממאכלה אסורת זוז"ל, "יראה לי דהאוכל ביצי DIGIM טמאים וכו', וכן האוכל ביצי העוף הטמא התלוויות באשכול, שעידיין לא פירשו ולא נגמרו, lokha כאוכל בני מעיים שללים" עכ"ל, ר"ל דעא"פ, ולאחר שגמורי איינו lokha על ביצים מבואר שם בהלכתה הקודמת, אבל כל שלא גמורי הויה כבני מעיים ובכלל בשער המה אבל ביצי עוף טרפה בשיחלא בתרא לדעת אמריר דזוז"ג הויה מותרין למגמי,adam תאמר דכל צמן שמעורות בגין נידונים כגון אחד עס העוף, lokha עליהם משום בשער טרפה, איך חור ונייר החיתר של זוז"ג, אחר שכבר נארו קודם שגמורי, אלא ודאי ניהו דנדונים כשר, אבל האי בשער יש לזכור ולנקבה חלק בו, והוה בשער של זוז"ג, ואיך קאמר דלישנא קמא דאמירם סבר ל"י קרabi"י דטרפה יולדת, למאה לעולם טרפה אינה יולדת רק טענת, וכמבואר ברמב"ם דזוקא אינה יולדת. ועיין בשוע"ס נ"ז בש"ך סקמ"ה, ושפיר קאמר, adam נמצא שאינס גמורות בעוף טרפה שחוטה משיחלא בתרא, שכשרה ממש זוז"ג, וכן הקשה באמת הראש יוסף ז"ל, אלא ודאי דעכ"פ מדרבנן אסורת, דכל שנמצא בمعنى העוף, לא עדיף מביצת נבלה דאסורה לב"ה, ובביצת טרפה גם ב"ש מודדים להא גירה, וכן עכ"פ אמייר רק מביצים שנולדו מיררי, ובנולדו ס"ל דלא נארו שיחלא בתרא אותו שיחלא קמא אפיilo ב"ה לא, ומש"ה לא מצי פריך ר"א אמייר ממשנה עדידיות, דמיiri ביביצת טרפה הנמצא בمعنى טרפה, דומי" דביצת נבלה, דבזה בין שיחלא קמא ובין שיחלא בתרא אסורה וכקושי התוס' ועיין מה שכתבתי עוד בזאת בתוס' ד"ה ושווין.

ועפ"י הקדמות דברים אלו נbaar הסוגי בס"ד והוא דר"א דפרק אמייר מושווין ביביצת טרפה דאסורה, משום שגדלה באיסור האי ושווין אר"א ורבנן קαι, דפליגו בولد טרפה לגביה, וקאמר

בפניהם, א"כ י"ל דר' יודה מעשה ראה בעוף דלא התירה וכלן אמר משמו דין זה בעוף, ומכללה נמי א"א ללימוד מדامر שמות יד בבחמה כשרה מכלל דבריך טרפה, DID אציגטרך לעומת עוף דקאמר טרפה, משום חשש הריהה קאמר דביד בבחמה ליכא חשש על הריהה ודוד"ק.

רש"י ד"ה נזכר שאינו בקי בתרגגולים אינו רגיל לאכול תרגגולים לפיכך לא ידע אם יש להם ריהה וכו' עכ"ל. רש"י ז"ל נתקשה, הלא לא ריאנו איינו ריהה ואיך החליט דאיין להם ריהה ולא עוד דכמו כן הוו"ל דאיין להם כבד וקורבן. لكن פירש דלא היה רגיל לאכלו אבל ראה אותן פתוחים וראה כל הב"מ חוץ מן הריהה דנהבתה בין הצלעות בעוף ואננס נראה את אבל אם היה אכלו היה מוצאה בשעת אכילה ודוד"ק.

תוס' ד"ה שמות ירך וד"ה למה ליה לмер. עיין מה שכתבתי זה לעיל נ"ד ע"א, ועיין בלב אריה ז"ל כאן שכתב היפך דברי דתוס' דרב דאיתא ליה לקתה בכלל מכש"כ דאיתא לה דר' מתנא אף באיל עיכל ניבי עי"ש. הן אמת דלפי דברי התוס' לעיל שם י"ל כן, אבל לפיה מה שביארתי אני שם אין שום הכרע מזה, דעא"פ דאיתא ליה דרכיש, מצין למעת מא"ט דוקא, הא דר' מתנא עי"ש ודוד"ק.

ע"ב גמר אל והלא רחל את היתה בשכונתו שנקדר קנה שלה, ועשוי לה קромית של קנה וחיתה, אליל על דא את סמק, והלא הלכה רוחות בישראל, שמות הירך בעוף טרפה, ותרגגולת היתה לי' לרשב"ח שנשماتת ירך שלה, ועשה לה שופרתת של קנה וחיתה וכו', עכ"ל הגמ'. והנה הא דחיתה קמפרש רשי' דעל המכחה שנתרפהה קאמר, adam על הרגנותל קאי, עכ"ד דחיתה י"ב חדש קאמר, א"כ מה השיב לו בתוכך י"ח הזה. אלא דבاهני תרתו זנkdir הקנה באיסר ונשפטו ירכה, לא דעתה בימה חייתה המכחה, הלא זה חסרו שלא יכול למלאות, ונשפטו הינו ניטל למגמי כמש"כ הלב אר', דאל"כ האי שופרתת שעשו לה מה מהני לשומותה. אבל כוונות רשי' ה"י נראת לפרש וחיתה המכחה שהיתה בריהה ושלמה ולא מתנותה והולכת, כי ה"י סובר דעתך הטרפות המפורש בקרא, הריה היא הנטהה למות, וא"כ עכ"פ בהני חי"ט של ההלכה נמי בעין עכ"פ שתהיה' החולי ניכרת שמנוניות והולכת, וע"ז השיב לו דגם זאת ליתא, אלא דמצוי להיות בריהה ושלמה עד סוף י"ב חדש ולבסוף מתעורר החולי ומתחה, ומכאן הוכיח הרשב"א ז"ל בתשו' דבושים אופן אין להכחיש קבלת ז"ל, דטרפה אינה חייה י"ח אפיilo מאה עדים יעדיו כנגדה, ואני בפתיחה ובשאלה מקומות הוכחות, כי לא כן דעת הרמב"ם ז"ל, דהא דאמרנו טרפה אינה חייה, הוא על עיקר הטרפה שאסורה התורה, אבל הכללים שהעמידה לו ההלכה, רק בטעاري"ע אינה חייה ולא, "בפראקסיס" עי"ש. והוא דאמרו כאן תוכ"ח זה הוא דחו"י בעלמא הוא, דהרי אמרו לו לKNOWN הלא הרבה מתקיימות שתיים ושלש שנים, ולא עוד אלא דמה נעשה לר"מ ולרבי דקאמרו סימן לטריפה שלשים ימים, איך נאמר דפליגו במצוות, דלחוד שנים רבות יכול להיות, ולחד רק עד י"ח, ולחד רק עד שלשים יום, אלא ודאי רק לעניין ספק טריפה פליגו, ולא על גוף המជיאות ודוד"ק.

ד"ג נ"ח ע"א גמר אמר אמייר הני ביעי דטרפה, שיחלא קמא אסורה, מכאן ואילך הוה ל' זוז"ג ומותר וכו', עד סוף העמוד. הנה סוג' ז' זו עמוקה עדiscal בעלי תריסין נלאו למצוא מבוא לפרשא כראוי, ורש"י ותוס' כאו"א דרכ' בה דרך עצמו, ואני בעניי משכנתני נפשאי עליה להבין דעת קדושים ומצאתי כי שיטת רש"י ז"ל היא שיטת הרמב"ם, והיא המתקנית. אבל שיטת התוס' א"א להעמידה מרוביי הקושיות שעלייה, והרבה דוחקים שצרכין לסבול, זה החלי בעזה"ת.

ומהאי פלוגתא שבין תוס' ורמב"ם אי לוקין על היוצא מן הטמא נצחת פלוגתא שנייה ונפקותא רבתא לדינה, והוא ביווצה מן היוצאה, לדעת התוס' כיון דאיתן לו קרא היוצאה מן הטמא כתמא עצמו ולוקין עליו, ה"ה היוצאה מן היוצאה ואפילו עד מהה, דמ"ש, כיון היוצאה כתמא ממש. אבל לדעת הרמב"ם היוצאה אישורה בעלמא הוא ללא מלכות, שוב ביוצאה מן היוצאה לכוא איסור כלל, ולא עוד אלא דרmb"ם רק ביוצאה מן איסור שיש בו מלכות יש איסור, ולא ביוצאה מאיסור עשה, זיל' בריש פ"ג הנ"ל, "כל מאכל היוצא ממין מן המינים שלוקין על אכילתן, הרוי אותו המאכל אסור מה"ת" (ויאן בו מלכות כמבואר בהל'ז) ואח"כ כתב, דhalb adam מותר באכילה, ע"פ שבשר adam איסור הוואיל ואין בו אלא איסור עשה עי"ש וא"כ מכש"כ ביוצאה מן היוצאה דעל האיסור עי"ש וא"כ מכש"כ ביוצאה מן היוצאה אין בו אלא איסור בעלמא בחזי שיעור, מכש"כ הרמב"ם בהלכ' ז', וחיש מהר מסלך בזה השנתה הראב"ד על הרמב"ם בהל' י"א, שכ' הרמב"ם שם, אפרוח שנולד מביצת טרפה מותר, שאין מינו טמא, עכ"ל. ותפס עליו הראב"ד ז"ל בבוטהCMD מדרשת חרב, זיל' "מה ראה לשנות הטעמים שפירושו בו חכמים שהם מתוקנים יותר מוכלים, כי ביצת טרפה אינה ממין טמא ואסורה, והטעם שפירושו בו, לאימת קגביל וכי קמסרחה, וכי מסרחה עפרא בעלמא" (תמורה ל"א עכ"ל). וה"ה זיל' המליך בעד רבינו שכabbת טumo, כדי להוציא אפרוח של ביצת עוף טמא שיישב עליו עוף טהור שאיסור ודאי ולוקין עליו, אין אמרין לאימת קגביל וכי מסרחה. עי"ש בדבורי במחכ"ת אינם כדאים לו, דהרי בעצמו כתוב בדזה גם מלכות איכא, עכ"ב לאו מטעם יוצא מן הטמא, דהרי על הביצה גופא אין כאן מלכות לאו מטעם יוצא מן הטמא, דגמא, וניהו שכabbת שם וכן בקמן ס"ב ע"ב, דעיקר דתרנגולתא ותרנגול דגמא שני מינים שיצא ממנה, ועיין בנדה דף נ"ע ב' תוס' ד"ה תרנגולתא דאגמא, שכabbתו שם דבעופות הכל תלוי בסימני העוף, וניהו שכabbת שם וכן בקמן ס"ב ע"ב, דעיקר דתרנגולתא ותרנגול דגמא שני מינים הם, אחד טמא ואחד טהור. אבל הם ה"י במציאות שעוף טהור היושב על ביצי עוף טהור, להוציא אפרוח עוף טמא, דין עוף טמא היה לי, لكن הכי הוויל לה"ה זיל' להצדיק את הרמב"ם, דאפרוח ביצת טרפה שרי, משות דהוה יוצא מן היוצאה, כיון דהביצה עצמו אין בו אלא איסור יוצא, וביצת עוף טמא נמי הכי הוה, אלא דהאפרוח היוצאה ממנה לאו משות יוצא מן הטמא אסורה, אלא משות דהוה עצמו עוף טמא ולאחר יש בו מלכות, כי הוה הוא מה שאסורה התורה. אבל האפרוח של ביצת טרפה מין הוה והוא, ואין בו אלא משות מצד יוצא מאיסור יוצא דשרי, זאת גם לר"ה שטבון בתרמורה דלית לי סברת דאיתמת קגביל וכו' וס"ל דאפרוח ביצת טרפה אסור, דהוה לבובה קامر וכשר פרשי' שם, דמש"ה נקט אפרוח ביצת טרפה דהינו יונה. אבל להדיות גם לדידיה שרי, משות דהוה יוצא מן היוצאה, ומה דקאמר שם הש"ס דאיתמת קגביל וכי מסרחה, הינו לסתור דברי ר"ה, דקאמר דמודדים חכמים לר"א דהאי אפרוח אסור ליקרב, זאת נדחה בהאי אימת קגביל וכו', ובא וזה כי הרמב"ם זיל' מביא האי דינא אפרוח ביצת טרפה גם לעניין הקרבה בפ"ג מהלכ' איסורי מזבח, כמו שציין עליו העין משפט שם בתמורה, ולא הזכיר האי טעמא דכי גביל כבר מסרחה, ואדרבה נראה מתווך דבריו דבלא טעם זה כשר להקרבה, דכתב שם הלכ' י"ז דכל האיסורי לגבי מזבח ולדוניהן מותרין, חז"ז מולד נרבעת וכו', שלדותהין מתוךן איסורי למזבח, ואח"כ בהלכ' י"ג כתוב וזיל' "בד"א כשנעבדה בה עבירה כשהיתה מעוברת, שהרי הولد מצוי עמה בעת שנפיסה והיה כאחד מאבירה, אבל נתבערה אחר שנעבודה בה עבירה, הרי הولد כשר למזבח וכו', וכן אפרוח ביצת טרפה מותר למזבח" עכ"ל. הרי כולל האי הדין

ושוין בביבסה טרפה דאף להדיות אסורה, וזאת לר"א ניחא ל' ולא מימר קשי' ומטעם שאבאר וכאן אני צריך להאריך קצת, והט אזך ושמע, ותורה צמאונך. הנה לקמן ס"ד ע"א תוס' ד"ה שאם רכמה הקשו, לאכילה ולמלךות למה לי רכמה, והא קיימ"ל כל היוצאה מן הטמא טמא, וכן בסמוך שס מהה קרא דבל הינה על ביצת טמאות ותירצין, דאה"נ דכל הני לא צריך קרא, אלא דביצים שאין דחידוש הוא משום דעתו מן החי ושרי עי"ש היוצאה לנ' מדברי התוס' אלו, דכל היוצאה מן הטמא דינו כתמא עצמו תלוקות עליו. וגאת נלמד בביברות דף ו' מקרה דאך את זה לא תאכלו מעלי הגירה ומperfisi הפרשה יש לך מעלה גרה ומperfisi פרשה שאית אתה אוכל ממנה, והוא לדעת התוס' דרשת גורה, גוליי מלטא שנשאר באסורי' כמו שהוא במני אמו, דאך החותך ממנהابر פשיטה דאסור משום טמא, דעובר ירך אמו, ואתה קרא דלא תאמיר כשיצא לאoor עולם פקע שם טמא ממנו, עי' שיש לו סימני טורה, וכך הוא בביברים לדעת התוס' דכל מון שמוראות בגדיין הרוי הוא כבשר עוף טמא, וכמש'כ הרמב"ם שהבאתי לעיל, ואחר נגמר ונשתנה לביצה לא מהני לסליק האיסור שהי' בה, ולוקין על היוצאה מן הטמא כמו על העוף טמא עצמו דהקרה אתא דלא יצא מאיסרו שהי' עליו קודם שנגמר, ואע"פ דלענין טומאת נבלות לא ידונו הביברים הגמורים שבתוכה כבשר, דחתם הטעם משום דכפריש קודם המיתה דמי, ומה שאינם אסורים משום אבמה"ח עי' יש לנו לפותה בסוגי' דבכורות שם, דhalb ובביברים אינם אסורים משוםابر או במה"ח, זו הוא ביבר דעת התוס' אבל דעת הרמב"ם זיל' אינו כן, אלא דהוא מישב קושי' התוס' בפשיטות, דהני דרישות היוצאה מן הטמא טמא, ודרישת דבת העינה אינם דרישות גמורות ולמלךות, אלא לאיסורה בעלמא וכמו חצי שיעור, וכמובא בפ"ג ה"ו מאכלות אסורות, שכabbת שחלב בהמה טמאה וביצי עוף טמא אסורין מה"ת ואין לוקין עליון וכו' וכן כתוב בפ"א ה"ה, בהמה טמאה שלידה כמוון בהמה טהורה וכו', הרי זה איסור באכילה שהגדל מן הטמא טמא וכן הטהורה טהורה. ועיין בפרמ"ג ריש ס"ו פ"א שכabbת, לדעת הרמב"ם זיל' גם דרשת גורה במי'א ריש ס"ו לא משלמי'ת איסורה, דבברבה מקומות לא נחתו הפסיקים לדעת קדשו של הרמב"ם זיל'. אבל הדבר פשוט בכיבא בכוחה, אכן כאן מלכות על היוצאה מן הטמא לדעת הרמב"ם, וא"כ כל נששתנה הדבר לד"א פקע מיניה האיסור שהי' עליו קודם השינוי אבל נתחדש לעילו איסור חדש הנקריא יוצא מן הטמא או מן הטרפה שאין בו מלכות, והוא סברת רבינו יונה מובהה בא"ח סי' רט"ז במי'א סק"ג, דמתייר המוסק שנטהווה מדם החיה, אלא דשפир חולקין עליו הפסיקים, דニーון דאמת דאייסור דם ליכא, כיון דנשתנה לד"א בשמא ובטума. אבל עדין יוצא מן הדם, ואין לוקין עליו, כמו חלב למ"ד דם נער ונעשה הלב, اي לאו קרא הוה אסריםן, לא משות דם ממש אלא משות יוצא מן הדם, וא"כ גרע מדם שבשלו חכם אחד, איך הוה אסריםן חלב משות דם, וכי גרע מדם שבשלו דפסקין דין עבור עליו משום דראוי לארקה בעיןן, וכש'כ' חלב דודאי אינו ראי' לארקה, ולפי האמור לדעת הרמב"ם לק"מ, ה'י משות דם ממש אנו באין לאיסור החלב, הלא רק משות יוצא מן הדם, ואיסור יוצא איסור בפ"ע הוה, ודם שבשלו רק אינו עבור עליו. אבל איסור תורה ודאי יש בו, שלא גרע מיזוצא מן הדם איסור, (אבל דרmb"ם לא ביאר דעתו בדם שבשלו, עיון בפ"ז ממאכלות אסורות), ועיין בפתחה הכללית של שארכתי בכללה זה.

בתמורה שם, שכותב ג"כ בთוך דבריו דולד נשתנה שני פעמים, "וכך" דמשמע חד דין ואחד טעמא אית לשניהם, וכמו דהני שרנו משום זוז"ג Данן חכמים דרא פסקינו, ה"ה אפרוח ביצה טרפה דהוה זוז"ג, הביצה והאם, ולא בעין טעמא דכי גבל מסרה אלא לר"א. ואפילו תאמר דהams דלגייב ביצה לא חשוב כగורם היתר, אני אומר דאפילו بلا זוז"ג שרי לחכמים דרא, דהתירו ולד טרפה בעיברה ואח"כ נטרפה מושם דעובר לאו ירך אמו, ע"כ לומר דآخر שעשה ולד שלא אישתר לגובה ע"י שינוי זו, כמו אתנן ומתייר, דהשינוי מהני להקשרים למצבה. ועיין בזה בהגחות מהרש"ש ז"ל על המשניות תמורה במסניות דפוס וילנא שכטב כן, דעת הרמב"ס בכל הני משום דחשינוי מכשירן למאבחן, וכותב וכן ביצה טרפה דשרי למצבה משום ה"ט גופא, דכל נשתנה אין פולין יוצא מפסול לגבי מאבחן וכחכמים דרא, ולגביה הדיויט דאייא איסור יוצא, אבל באפרוח ביצה טרפה לא, משום דביצה גופא רק איסור יוצא יש בו, והוא מן היוצא שרי למגורי נ"ל.

אבל עתה נאמר דגם סברא זו תלו בנסיבות,adam נאמר דיויצא מן הטמא לוקה בטמא עצמו וכדעת התוס' יש מקום לסבירתם דכל שיש לו חיות בפ"ע, ניהו דטרפה הוה, אבל ציל בתר טעמא טרפה אסורה התורה משום דאיינה חייה, והאי ולד חי"י, ולמה תאסר, אבל לדעת הרמב"ס דיויצא הוא איסור בפ"ע, מה לי אם חי או לא, סכ"ס הרי הוא יוצא מן הטרפה, וכמו שרצו לאסור חלב מפני שיוציא מן הדם, ע"פ שודאי איו דם. אבל לעומת זה לדעת הרמב"ס שהוא דעת ר' אש"י כמו שבארנו, יש טעם אחר להתריר ולט טרפה, דכיון דיש להאי ולד חיות בפ"ע ושיך בו טרפות אם יטרוף, איך תה"י בו טרפה וגם יוצא מן הטרפה וחמור מן המלמד, דבטמאה ליכא בא' איסורים, טמאה ויוצא מן הטמאה, ובולד טרפה אםaira בוטרפות, ה"י יוצא מן הטרפה וגם טרפה, ולתוס' אין זה הוכחה דהרי לדעת התוס' יוצא מן הטרפה הינו טרפה, אבל לרמב"ס דיויצא מן הטרפה איסור בפ"ע הוה, שפיר י"ל דכל שאפשר להיות טרפה ממש אין לומר ד אסור משום יוצא מן הטרפה, דקרה דלא תאכלו ממפריסי הפרסה, דוקא אטהור שנולד מן הטמא אתה, ד"א להיות טמא מצד עצמו, אבל נולד מן הטרפה דוקא ביצה שייך למילך מנין אבל לא בע"ח הדומה לו דמצוי להיות טרפה כמותו, אלא דכפי שאבא לרמן בתוס' ד"ה והלכתא, לסביר התוס' דכיון דעת ל' חיות בפ"ע, לא שייך לומר ד אסור משום יוצא אין לה שום מקום. אבל אמרו דס"ל בתוס' דיויצא אית בי' מלכות בטמא עצמו, באמת אית ל' דולד טרפה אסור גם להדיות בעיברה ואח"כ נטרפה כמו ביצה טרפה בשיחלא, לסבירות התוס' דכיון דעת ל' חיות בפ"ע, לא שייך פריך ל' ר' אש"י תחלה מהא דושאן בביבט טרפה, וטרם דמסיק דפלוגות ר' וא"ר כי נמי אהדיות קתני ושווין, ולא מודים. ועיין בהגחות מהרש"ש שכטב דחילהוק בין לישנא דושאן ובין מודים הוא, דושון הינו בלא חלקו בה מעולם, ומודים הינו חלקו בו תחלה אבל חזרו והודיע אח"כ. ואני אומר דזה ליתה וכל מי שיש לו חזק לטעום יודה ל', והראי' שمبיא הגאון הוא ראי' לסתור, דוק ותשכח. אבל החילוק האמייתי שבין ושווין ומודים הוא, דושון שייך במקומות דיש חדש בשניהם דס"ל כן, אבל מודים שייך במקומות שرك באחד הוה חדש דמודה לאידך אבל באידך פשיטה דאית ל' כן. ועיין בריש ביצה ומודים ב"ש לב"ה, שאם יש לו דCKER נועץ וכו', ובדף י"ז ע"ב שם, ושווין שמשיקין את המים בכלי אבן לטהרים וכו', וכן נמצא בכ"מ והוא החלוק האמייתי אין להסביר עליו. ומעטה לאחר דהאי ושווין אר"א ור' קאי דפליגו בלבוגה, ובביצה דאסור לד"ה ע"כ להדיות קאמר, ביצה לגביה לא סלקא, א"כ שפיר קתני ושווין. דאייא רבותא בשניהם דאסרו גם להדיות את הביצה, ופרק בהזאה אמרו, דlididi ניחא, דלגייב

דאפרוח ביצה טרפה, עם שאר תולדות מאיסורי מזבח, וכותב עליו "וכך" דמשמע חד דין ואחד טעמא אית לשניהם, וכמו דהני שרנו משום זוז"ג Данן חכמים דרא פסקינו, ה"ה אפרוח ביצה טרפה דהוה זוז"ג, הביצה והאם, ולא בעין טעמא דכי גבל מסרה אלא לר"א. ואפילו תאמר דהams דלגייב ביצה לא חשוב כగורם היתר, אני אומר דאפילו بلا זוז"ג שרי לחכמים דרא, דהתירו ולד טרפה בעיברה ואח"כ נטרפה מושם דעובר לאו ירך אמו, ע"כ לומר דآخر שעשה ולד שלא אישתר לגובה ע"י שינוי זו, כמו אתנן ומתייר, דהשינוי מהני להקשרים למצבה. ועיין בזה בהגחות מהרש"ש ז"ל על המשניות תמורה במסניות דפוס וילנא שכטב כן, דעת הרמב"ס בכל הני משום דחשינוי מכשירן למאבחן, וכותב וכן ביצה טרפה דשרי למצבה משום ה"ט גופא, דכל נשתנה אין פולין יוצא מפסול לגבי מאבחן וכחכמים דרא, ולגביה הדיויט דאייא איסור יוצא, אבל באפרוח ביצה טרפה לא, משום דביצה גופא רק איסור יוצא יש בו, והוא מן היוצא שרי למגורי נ"ל.

ואחרי הקדמות מלין אלו, נחזר לפרש השkil וטור' שבין אמר ל"א, כי המה פלייגו במה דפליגו תוס' ורמב"ס ז"ל שבארנו, דאמיר דאמיר דאמיר שיחלא קמא אסור, למלקות קאמיר וכדעת התוס' דاع"פ נשתנה ביצה ולא הוה تو ירך אמו, ולא בכללبشر בשדיה טרפה, ואני אלא יוצא מן הטרפה, מ"מ ס"ל דלוכה גם איסור יוצא, דכן גילתת התורה בטהור היוצא מן הטמא דנדין כטמא עצמו, ושאמיר סובר כן, מוכח מסוף דבריו, מדהתיר שיחלא בתרא מטעם זוז"ג, ואי הוה ס"ל דיויצא מן הטמא אין בו אלא איסורא בעלמא כדעת הרמב"ס, אז אין בין ביצה טרפה בשיחלא בתרא איזה שום חילוק, דכי היכי דבכיצת טרפה בשיחלא בתרא איזה זרע הזכר גורם היתר, כן בביבט טמא, דהרי זרע הזכר של עוף טמא אפילו איינו כשרו. אבל ע"פ רק דין יוצא מן הטמא אית ל', דהרי איינו בש, והויצא מן היוצא הלא מותר לדעה זו וכרמב"ס ועיין לרמן בתוס' ד"ה שאם רכמה שצינתי לעיל, בסה"ד, דרצו לומר דבלא קרא דבת העינה הוה שרין כולחו ביצי משום דמשכבת זרע קטתו דהוה כנבה משורחת, אלא דלא מת"י שב האי טעמא נגביה בגין ביצים דמתחלתן מעורות בגידין וחשובים כבשר ע"כ. וכונתם מבוארת דניינו דתחלת יצירת הביצה מזער המותרת, אבל כשביר העוף הטמא ומעוריה באשכול בגידין הרי הוה כבשר העוף הטמא ממש ולוקין עלייה כמו על בני מעיים, כמש"כ הרמב"ס, וא"כ שוב כשנגורת ונשתנה ביצה ולבריה בפ"ע אין להתיירה משום דנוצראה מזער שרוכת, כיון שכבר הייתה לבשר, אלא נידונות היוצאים מן הטמא, וא"כ מה בין ביצה טרפה בשיחלא בתרא לביצה טמא או לשיחלא קמא, אלא ודאי אמר ס"ל דלוקין על יוציא מן הטמא, ולכן בביבט עוף טמא שני הנורמים איסור המה, שלוקין עליו. אבל בביבט טרפה איכא גורם היתר של זרע הזכר, ויש להסביר דגס זאת תלוי במה דיאית ל' דיויצא מן הטמא בטמא עצמו גם למלקות דמעיקרא. וא"כ דכל יוצא גורם חזק כל כך עד שנשאר באיסורו דמעיקרא. וא"כ גם גורם היתר לא בטל ונשאר בתוקפו ע"פ שנעשהبشر וכגופו, ולכן ס"ל לאמיר בשיחלא קמא אסור ולוקין עליו, ובשיחלא בתרא מותר מטעם זוז"ג ואפילו בעודו הביצה מעורה בגופה של הטרפה, כיון שם"מ ניכרין בפ"ע הוה האי בש, ולא נידון כשאר האברים. אבל ר"א דמקשה לי' מושווין וכוי פליג עלי' בתترت, בשיחלא קמא ס"ל ד אסור ואיין לוקין דכל נשתנה ביצה ואינו אלא מושווין מן הטרפה דלא אסורה התורה אלא בשורה. ומהנה נצמה דבשיחלא בתרא פליג דלא מהני זוז"ג, דהרי גם בביבט טמא או בטהור הנולד מן הטמא אייא זוז"ג, דזרע זכר לעולם כגורם היתר נידון (עיין בהגחות מהרש"ש על המשניות

אמו, ולא נטרף הولد עם האם. אבל בבייצה دقוגפה דמי מודה. דשוב כشنגורה ע"פ שפניהם חדשות באו לאן, אסורה משום יצא מעצמו שהיתה טרפה קודם שנגורה. אבל לאמירם דס"לadel יוצא לוקין קשי' לי' דע"כ פליגו אף להדיוט, דתו ליא' סברא הנ"ל כמבואר בדברכו לעיל, וא"כ ע"כ הא דמודים בבייצה טרפה בשיחלא בתרא, דבשיחלא קמא למה יאסור ר' יהושע יותר בבייצה מולד, דעתה עדין לא ידע דביצה יותר חשוב כוגפה, מעובר קודם שנגורה, ולכן כשמתרכז לו דמ"מ מיריב בשיחלא קמא, פריך לו מפלוגתת ר' וא' ר' דע"כ לאמירם פליגו אף להדיוט, ולמה מודים בבייצה, עד שמסיק דביצה גופה היא, ואנו דפסקין טרפה אינה חייה ואינה يولדת, ומוקמינן פלוגותת ר' וא' ר' בעירה ואח"כ טרפה ובعتبر ירך אמו, ופסקין כר' אשיג' נגד אמירם, דיויצו איננו אלא איסורה בעלמא, ע"כ מפרשין פלוגותת ר' וא' ר' רק בלבובה ולא בהדיוט ומטעם הנ"ל, ובבייצה טרפה דלא שייך טעם הנ"ל אסור אפיקו לר' יהושע, דהאי חילוק שבין ולד לביצה דקאמר הש"ס כדי לתרץ דברי אמירם, גם לדידן צריכין, כיון דא"א לאוקמי ושווין בבייצה טרפה בשיחלא בתרא דחרתי טרפה אינה, يولדה.

בהא סליקין דהאי סוג' דקאמרה דר' וא' ר' פליגו גם להדיוט אליבא דאמירם קאי, אבל לר' אשיג' דהאלכתא כוותי לא פליגו רק בלבובה, דלהדיוט לא שייך בולד איסור יוצא לנ"ל, ולכן יפה פרש"י בתמורה במשנה שם, דר' וא' רק לגובה אسور. אבל להדיוט לא אלא דעתמא שכ' שם משום דמאיורי קרבוי כדקאמר בש"ס צ"ט, דהאי טעמא קאמר הש"ס לר' יהושע דמודה בבייצה, אבל לר' וא' גם הولد נאסר בمعי האם דירך אמו הוא, אלא שנגמר וצא לאויר עולם פקע איסור זה, משום דעתשה גוף אחד ונשתנה לדבר המותר, ואיסור יוצא בולד חי בפ"ע ליכא, רק בבייצה כמו שביארנו ודוק' היטב בכל אשר כתבענו כי הדברים קילוריין לעיניים בס"ד.

תונס' דה' ושווין, לא כמו שפי' ב��' דקאי אפלוגותת דר' וא' ר' י', אלא קאי אפלוגתא דב'ש וב'ה וכו', וא"ת דהשתא חשבו בה' בייצה טריפה כבשר דאסרו אפיקו ממותה נמכרת בשוק וכו', פי' לדבריהם, דמבייצת טרפה דמודים גם ב'ש, וכן אמירם דאוסר בשיחלא קמא, לא קשי' לה, דהני לאו משום דחשיב כבשר אסרו, דלulosains בככל לאו דבשר בשדה לאחר שנגמרו אלא כיון דקודם שנגמרו בככל בשער היי וכמוש'כ הרמב"ס שהבאתי בדיור הקודם,שוב לא פקע איסורין ע"פ שנשתנו לנווש אחר. אבל לב'ה דאסרו ביצת נבלה אפיקו ממותה נמכרת בשוק, ואע"ג דPsiṭṭia להו דין אין בזה לב'ה אלא איסור דרבנן, דאפילו נחשב הביצה הנגמרת כבשר אינה חמורה יותר מאשר המдолדל, דלית ב' נבלה אלא אבמה'ח דמייתה עשו נפול, ובבוח'ח בבייצה ליא' דאל'כ' כל ביצים דעתמא יהי' אסורים, אלא דכל שלא נולד הוה מדרבנן כבשר, והוא בנמצאת בעי' נבלה כאמור המдолדל, ואסורה מדרבנן כבשר מדרבנן, ותריצו שני תירוצים, חדא דנייחו דלאג' נבלה דהאי ביצה פורש מן הנבלה ע"י מיתה עשו נפול לנ"ל). אבל דהאי ביצה נבלה של עוף דגוף האיסור אינו אלא דרבנן לא חשבו כבשר, כך תי' הבה"ג, תני' השני נבלה דבר האיסור חשבו כבשר. אבל לגבי בשר בחלב דכל חד שרי וצריך להעתה עתה בשר בחלב לא חשוב כבשר, כך תי' ר'ת, וע"ז הקשו על הבה"ג מפ' הדר וכוי' ולי' קשה על תי' הבה"ג דלאג' תירצטו לר' מ' דאית ל' לסתן ק"ב ע"א דבמה'ח איןנו נהוג בעוף מה'ת א"כ גם ביצת נבלה הווה כמו בשר בחלב גוף האיסור רק דרבנן, דחרתי משום אבמה'ח קאמאין עלה ולא משום נבלה לנ"ל. ואך אפשר דר' מ' יתולק על ב'ה דמנין מוכח דנוהג אבמה'ח גם בעוף וזה אפשר דגם ב'ש

הדיוט בטל הוז"ג ע"י שנעשה כבשר האם קודם שנגמר, ונאסר כמותו, אלא נשתחנה אח"כ לביצה והלך לו איסור זה, אבל בה תחתיו איסור יוצא מן הטרפה, דלא שייך בולד לנ"ל, אבל שייך בבייצה, אבל לאמירם דמותר הביצה בשיחלא בתרא וע"כ גם במעי האם כשמועורה בגידי, מכש"כ שמותר בשיחלא קשה וע"ז מתרץ דאמירם מוקי האי ושווין בדسفנה מרעה דליך זוז"ג, ופרק לי' אמא לא מוקי בשיחלא קמא, דליך זוז"ג כיון דנעשה טרפה בשעת עיירה, ע"ז מתרץ משום דקANTI שגדלה ולא קANTI שגמרה, וכאות הקשה המהרש"א, דהא לפרש"י לא מצי מוקמי בשיחלא קמא, דלמה לי' ביצה, דהינו עיירה ואח"כ נטרפה, דגס בולד דינא הכי, ואין זה קושי' דיל' דנקט ביצה כדי שלא צטרך לומר בפירוש דגס להדיוט קامر, דניהם דLAGBI פלוגותתם אמרינו דר' וא' דאוסר, אוסר אף להדיוט, ופליגו לגובה להודיעךacho דר' וא' אבל בהא דשווין לאיסורה בעיירה ואח"כ נטרפה, הו' וא' דשווין רק בלבובה כי להדיוט יש סברא להתריר משום דש' לולד חיות בפ"ע. ולכן נקט ביצה דבזה פשיטה דלהדיוט קامر, חדא משום דלא סלקא לגובה, ועוד אפיקו תאמר דלענין אפרוח שנולד ממנו יש נפקותא לגובה, דהא ליתא דהרי אפרוח ביצת טרפה לכ"ע שרי, דהא מעפרא קגביל כדאמר בתמורה, ולפע"ד נראה, ר'ה שם דקטעעה לומר דמודים חכמים לר' באפרוח ביצת טרפה, מכח האי ושווין סבר כו', דהוא סבר דפלוגותתם רק בלבובה קאי וממילא דהאי ושווין נמי בלבובה, וביצה לגובה לא סלקא לנו' ע"כ באפרוח שלו קאמר והב'.

ועתה נפרש לשנא בתרא דרבינא, דלא סבר קראב"י ומתני להא דאמירם בהאי לשנא, אמר אמירם, הני ביעי דספק טרפה משחינו להו אי הדרי טענה שרין ואי לא אסורן איתבי' ר' וא' וכו', הנה להאי לשנא לא שמעין לה לאמירם דס"ל בשיחלא קמא דлокין על ביצי טרפה, מ"מ איזיל גם האי לשנא בשיטה זו, דכפי הנראה אמירם גופא אמר הני תרי לשנא דהרי אי טרפה היה או טרפה אינה היה פלוגותא שונה בין תנאים ואמוראים היא, וה'ה יולדת ואינה יולדת וכדעליל, וכן נראה מלשון הגמ' דר' אחא ורבינא לא פליגו איך אמר אמירם, אלא דמר מתני לאמירם אליבא דמ"ד טרפה יולדת ומור מתני דאמירם אליבא דמ"ד טרפה אינה יולדת, ואמירם גופא אמר שניהם להאי מ"ד ולהאי מ"ד, כי לא הכריע בינויהם, אבל ר' אחא ורבינא דהכריעו דרב' וא' סbor קראב"י דטרפה יולדת, אמר בשם אמירם האי נושא, ורבינא דסביר טרפה יולדת אמר נוסחא, דאל'כ איך נאמר משום דהוא סbor קראב"י תולה באמירם דאמירם דאמירם הכי, ואידך משום דLAGBI, תולה באמירם דאמירם דאמירם הכי, ולפיכך בהא דSHMUYIN מלישנא קמא דлокין איוצא ליא' פלוגתא, ואם תרצה אמר לך דהש"ס הכא סbor דאם אין לוקין על היוצאה ואין בו אלא איסורא בעלמא חכמי שיעור, אין לאסור ספק ביצת טרפה כלל, ועיין לעיל מ"ט ע"ב תוס' ד' ר' ואיסורה דארוי'תא, מה שכתבתני שם, ולכן הוכית ר' וא' מדברי אמירם דב' ע"י שהי' בספק ביצת טרפה, דס"ל דлокין על איסור יוצא כמו בטרפה עצמה. אבל לר' אשיג' דאסור יוצא אינו אלא איסור בטלמא וכחץ שיעור, ספר מתיש'ב פלוגותת ר' וא' ר' בולד טרפה, ושווין דידיחו ביצת טרפה, דבולד טרפה פליגו בעורר ירך אמו, ודוקא לגובה, דאפילו לר' וא' דעובייר ירך אמו, הינו קודם שנגמר ויצא לאויר העולם. אבל לאחר גמרו ויציאתו הרי פנים חדשות בא לאן, והוא דמ"מ אסור לגובה משום דלידידי לא מהני השינוי להתריר לגובה. אבל להדיוט מודה, מטעה דכתיבנה לעיל ב'ק' דפליגו בטרפה ולבسو' עיירה בזוז"ג, משום דאיסור יוצא לא שייך בולד כי שמצו' להיות טרפה בפ"ע. אבל בבייצהDOI אסורה משום יוצא אפיקו לר' יהושע דס"ל עבור לאו ירך

ט"ח או ט"ח אבל בגין סברת התוס' כבר כתבו לעמלה, בריש הסוגי' דרך זאת יש מקום לסבירתם אם נאמר דיויצה מן הטמא הוה כתמא עצמו ולוקין עליו, אבל לפי דעת הרמב"ם דasiswa יוצא הוא איסור בפ"ע ואינו בו מלוקות, ונראה יוצא מן הטרפה. מה מהני זאת דיש לוולד חיות בפ"ע הלא לא משום טרפה קתניין עלי', אלא משום יוצא מן הטרפה, ואס תרצה לדקדק יותר ולומר דס"ס האASA דאסורה התורה היוצאת מן הטמא ע"כ משום דיש בו בכך ע"פ שאיןנו נראת דבר מן האס, דלפנ"ד לא על הנם נקט הרמב"ם למשל דחלב וביצים של טמאים דומין לאיסור ח"ש שלא בלבד לעניין הדרשות דומין ז"י, דשניהם מריבוי הכתובים שאינם דרישות גמוראות, אלא גם במחותם יש דמיון בינהם דכמו ח"ש שהוא החיצי בכמות, כן הני יוצאים מן הטמא, המה חיצי שייעור באיכות, כי כח האס ותוכנותה שורר בולדחה ע"פ שיש לוולד סימני טהרה, וכן בחלב וביצתה ע"פ שנשתנה לנוג' אחר ואין כבשר, מ"מ מסתמא יש בהם כח הבשר טמא שה תורה רצתה, למנעו אותנו מלייזון בהם, ממי לא גם בולד טרפה יש בו מליחות האס החולנית ומותמצית גופה שאסורה לנו התורה, אלא דמ"מ י"ל כיוון דהחוויות הוא היפך הטרפות כי הטרפות תחולת נבלות כמש"כ הרמב"ם. והאי ולד הוולד ומתחזק, יש סברת לומר דדוחה האי עיפוש וחלהה שקבלה מליחות האס החולנית, וכפי הנראה זה כונתו בגמ' תמורה רשות דקאמר דעד כאן לא פליגו עלי' דר"א אלא בולד טרפה שם דמיאורי קרביב, אבל ביצת טרפה דמגופה דתרנגולתא קרביב, אפילו רבנן מודו, ופרשי' ותוס' דלאחר שנולד הוולד, משא"כ בביבה עי"ש, וכן ספקacial דلسברא הנ"ל כיונו דע"י שהוולד גודל ומתחזק החווית, פולט חלקוי הקול שקיבלה מן האס. מפני שהחוויות הוא היפך החולי, דאם נפרש כפשוטו דמוסיף בכמות גופו לאחר שנולד, מאוריאי א"כ גם בולד טהור הנולד מן הטמא נמי נימא כן, שלא תאסר מושום יוצא, והרי יעקר הקרא דיויצה מן הטמא בולד איתת בן. אלא ודאי דטרפה שאני שהחוויות הוא היפך הטרפות, והבן את זאת. ובזה מি�ושב לשון רשי' ז"ל בתמורה במשנה שם דמפרש דר"א מודה להדיות דשרי' דלאו מוגופה קרביב אלא מאוריא ולעיל הנחתיו בצ"ע דעתם זה לא עבי בגמ' אלא להתייר גם לגובה לרבען דר"א, אבל לפי האמור גם להתייר להדיות בעין האי טעמא דלאו מגופה קרביב אלא מאוריאי כנ"ל.

ודע דיש לי לכואורה קושיא עצומה על הרמב"ם דאית' פרנס הסוגיא דלקמן ס"ט ע"א דמסיק בתיקו בחלב של אבר היוצא, וכאשר פסק הרמב"ם בפ"ה הי"ב ממאכילות אסורת דאסורה החלב מספק, והלא לדידיה אבר היוצא דאי בו מלוקות, והוא ג"כ כאיסור ח"ש איך תאסר החלב ממנו דיויצה לא נאסר אלא מאייסור לאו שיש בו מלוקות לדעת הרמב"ם, אבל ניחא לי כי לרמב"ם הכי מתפרש האיבעי בגמרא, דכל חלב דעתמא כאבמה"ח (ור"ל כצר של אבמה"ח) דמי, אלא דשריא רחמנא משום דעתה בהמה התר לאיסור ובמה"ח ע"י שחיטה, אולם האי אשר היוצאה דלית לה היתר בשחיטה, ניהו דלאחר שחיטה אין בו לאו ממש רק איסור בעלמא, מ"מ קודם שחיטה חוזר להיות חלבה היוצאה ממנו כצר של אבמה"ח, ולא כצר של אבר היוצא שלאחר שחיטה, והוא אמת וצדק בס"ד ודוו"ק.

על"ב גمرا תנן התם וכו'. אר"ה ל"ש שלא שחייב בידי, אבל חיסר יותר ברגל טרפה נמי הוה, מ"ט כל יתר כניטול דמי עכ"ל הגمرا. בפירוש דברי ר"ה איך פלוגתא רבתא בין הרשב"א לרמב"ם ז"ל, דהרבש"א בתשו' סימן צ"ח ס"ל דכל טרפה מן החית' א"א לחוות בשום אופן, ואפיו מאה עדים יעידו שראו ח"י עדי שקר הם נגד קבלת ח"ל דטרפה אינה חייה, אבל לעומת זאת בטרפה מבטו, הון יתר והן חסר מודה שאין להכחיש שהחיה חי חי' כחול ימים, אבל

מודים להם, אלא דהם לא גרו בביבה לחשבה כבשר, אלא גם על תי' השני של ר"ת יש לי תימא דאין להטעים סברתו אלא בשנאמר, דלבבי איסור אין מוציאין את הביצה מאיסור שהיתה בו בעודה מעורה במעי האם. אבל כפי שביארנו הלא לאיסור נבלת בל"ה אין בה, דהרי עכ"פ מודולד מקרי, ורק מטעם מיתה עשה ניפול נוכל לחשבה כשאר אבר המודולל שנעשה אבמה"ח, וא"כ גם כאן איסור חדש רמיין עליה ולא איסור נבלת כפשות דברי התוס' וקשה להקל בין הנושאים ולכך העיקר כמש"כ התוס' בוועליל, דב"ה גزو בביבה נבלת אטו ביצת טרפה, וביצת טרפה אסורה משום דנגמרה באיסור, אלא דעת תי' זה כתבו דאין נראת להם, דהרי לא גזרין שישחלה קמא ואטו ביעי דספנא מארעה, עכ"ל, אבל דכבר כתבתי בדיור הקודם, דקושי' זו לא קשה אלא לשיטתם דסבירו דקושי' הש"ס מושווין הוא ממשנה זו דעדיות ועכ"פ דהש"ס לא סבר שום חילוק בין ביצים הנמצאים במיע האם לביצים שנולדו, אבל לפ"ד דעת רשי' ורמב"ם ז"ל דושווין קאי על פלוגתת ר"א ור"י, קושיתם לק"מ, דב"ה גזרו על ביצת הנבלת הנמצאה במעי האם משום ביצת טרפה בשיחלא קמא, כ"ש שגزو על שישחלה אטו שיחלא קמא, אבל כל זאת בנמצאה במיע האם אבל בשנולדה הביצה, דאין הנידון רק על הביצה אין מקום לגוזר הא אטו הא. יותר ז"ל לדידין דפסקין כר' אשוי ודלא כאמיר. באמת אין חילוק בין שישחלה קמא לשיחלא קמא, דשניהם אסורים ואין בהם מלוקות מושום יוצא, ובעת שעדיין הון מעורין במעי האם על שניהם לוקין משום דינידונים כבני מעיים של האס, ורק לאミיר קשה, אלא דהש"ס לא הקשה עליו מב"ה דעדיות אלא מר"א ור"י, ולדינא אין נפקותא כיוון דבל"ה היה הילכתא כאמור, אבל התוס' לשיטות דס"ל דקושי' הש"ס הין מב"ה, וגם ס"ל דבאה דקאמר אמרו דשיחלא בתרא שרוי משום זויז'ג הלכתא כותני, ונפ"מ גם לדידיך, דאית לן טרפה אין יולדת באירוע שודאי טרפה טעונה ולידה, או ביתרת שכ"ע היה ווילדת, لكن דחו הא תי' השלישי שהוא באמת העיקר, ובזה תבין נמי למה העמידו קושיתם כאן שלא במקומו דכאן לא נאסר הא דב"ה רק הא דשווין, אבל לפ"ד האמור, לויל אמריך דהכא היה ניחא להם דב"ה גזרו על ביצת נבלת אטו ביצת טרפה, ולעולם ביצה לאו בשיחלא בתרא, אבל אמריך אין מתייחס כו נ"ל וכן רק השו הכא והוצרכו לתירוץ הבה"ג ווית' כנ"ל ודוו"ק.

ד"ה במאי קמיפלגי וכו' ובайдיך ד"ה הכה' כל מה שנתקשו להם הוא ולפי שיטתם, אבל לפ"ד שיטות הרמב"ם כל זאת לק"מ כאשר ביארנו לעיל בריש הסוגי' ודוו"ק.

ד"ה והלכתא בסה"ד, ולענין ולד הינו טעמא, ע"ג דבעלמא עובר ירך אמו הוה, לענין טרפות שאני דתלי בחיות ההבמה ולעובר יש לו חיות בפ"ע עכ"ל. עיין לבב אריה ז"ל דעפ"י דבריהם רצה לישב דעת רשי' ז"ל בתמורה, דס"ל ר"א ס"ל כן, אבל לא פlige רק בלבגודה, אבל כל זאת אי ס"ל טרפה אינה חייה אבל כאן איזיל הש"ס בין בלישנא קמא ובין בלישנא בתרא כמ"ד ט"ח, لكن לא שיקד סברת התוס' עי"ש ומתהו אני על גאנון כוונון, איך פלטהה קולמוסו דבר בטל ציה, הלא גם למ"ד טרפה חייה כתבו התוס' בסנהדרין ע"ח ע"א דסופו שימות מחבלה זו אלא דאין שייעור קבוע לכמה, אי למד יום או ל"ב חדש או יותר, וממש"כ לדעת הרמב"ם שביארנו דעת טרפה האמורה בתורה שיש בו מלוקות ליכא שום פלוגתא, דבעינן נתה למות מחמתה מכח וחסרון אבר. ואיך עליה ע"ד הגאון לעשות מלאו דטרפה حق כפירה אדומה, הלא הלהקה רוחות הוא בסנהדרין דף הנ"ל ולעיל בסוגי' דמסוכנת דבטרפה בעין מחסרא אבר שהחוויות תלוי בו ואין חילוק זהה בין למ"ד

כントול דמי, וכן מפרש הרמב"ם ז"ל האי מימרא דרא"ה ה כי, ל"ש אלא שחרס ויתר ביד, אבל ברجل חסר מתולדה טרפה, דעתך ההלכה אתה על חסר הרגל מתולדה, ויתר טרפה דכントול דמי מכח סברא, וכאשר כתוב הפלטי בס"י נ"ה וכן בהגנות מהרש"ש כאן, ככל שמתחלק הכח של האבר לשנים נחלשו פעולות ואפשר שימושה בע"ח ברבות הימים, כמו בניקב משחו בשוט או בדקון, וכך מונה הרמב"ם בראש פ"א מהל' שחיטה שתי חסרים בין החית'ם, שהם חסרים מתולדה, וכותב "חסורה כי"ד, ב' אברים הם שאם חסר ממשנין טרפה, ואלו הן, הריאה והרגלים", ואח"כ בהכל"י י"א כתוב "בבמה שהיתה חסורה רגלי תחלת בריאות טרפה, וכן אם היהת יתרה רגלי, שכלי יותר חסר הוא וכו"ו עכ"ל. הרי לך, לדעתך הרמב"ם עיקר הטרפות ברגל שבא בהלכה, על חסר בתולדה, ואח"כ מביא נחטך מארכובה ולמעלה והוא ממשנה דבבמה המשקה אבל זה נלמד מחסירה הרגל בק"י,adam חסר בתולדה טרפה, מכש"כ נחטך, והוא דלא קתני במשנה עיקר הטרפות של חסר הרגל, משום דהוא מלטא דלא שכית, ונחטכו רגלי' שכיה יותר ולא נמנה בפירוש בין החית'ם שבמשנה דאי"ט, אלא נכלל בזיה חסרו בחוץ אליבא דר"ש או חסרון בפנים, מודקד הלשון ניטול ואי אפילו אי לא נשתייר ממנה כלום בעינן, מ"מ הא שירור כ"ד לאו כלום הו, נשתייר פחות ממציאות נמי טרפה, מ"מ הא שירור כ"ד לאו כלום הש"ס ושפיר קרי לי נטלה הכבד, ולדעת הרשב"א נחיא דלא מוקי הש"ס הא דחסורה הריאה על חסרון אונות מתולדה, זאת בכלל ניטול וניקב הוא ומושם ההלכה דכל חסר ניטול ואני להזכיר בח"ט שאים חיין, כן"ל.

והנה בין לרשב"א ובין לרמב"ם פ"י כנטול, שנטו או שחרסו שניים, וממילא באבר דבין חסר ובין ניטול ביד כשר, גם יתר שר. אבל דעת הרמב"ם ז"ל דעת שלישית, דכנטול דקאמור ר"ה הינו דהירתה הו כנטול ממקומו בעומקו, עד שגם יתר טחול טרפה, והוא פ"י דחוק מאד, ומ"מ לדינה חששו הפסוקים גם על שיטה זו.

וזע דרש"י ז"ל נמי מפרש הרמב"ם דיתר חסר, אלא דחויסף בפירושו וכותב, "זהו לי" כשותות ירך בבהמה וטרפה" עכ"ל. וכן בביבורות שמות כותב, "ובבמה שניטול ירך וחולל שלה טרפה, וקי"מ"ל בבהמה שנחטכו רגלייה מן הארכובה לעמלה טרפה, ועוד בוקי דעתמא דשך מדוכתני" טרפה" עכ"ל, ועיין בפוסקים ומפרשי הש"ס מה שכתבו בזיה, ולפענ"ד נהא דרש"י רצה בזיה, כיון שלא נראה לו לפреш יתר כנטול ביד אלא חסר בתולדה, ובטרפה הרגל הלא לא מצין חסר הרגל אלא נחטכו רגלייה, שכן הוסיף רשי"ז דזהה כשותות הירך, ושותות הירך משמע לי' בין בתולדה ובין ע"י סיבה שאירע אחר הלידה, וס"ל דהאי ששותות ירכו שמנת שמות בביבורות דוקא ע"י סיבה מירוי ובלא אייכל ניבי, כי היני לא תקשה והא טרפה נמי הוועי"ש ברש"י, ודלא כתוס' שמתכוון, דמתולדה קאמור והוא כשר. אבל רש"י ס"ל דאדרביה בתולדה טרפה גם בלא אייכל ניבי, דעתמא דבעינן עיקול ניבי הוא דבלא עיקול ניבי הדרכה ברא, ובונולד כך בירך שמות לא הדר לעולם, ולפ"ז ר' מתנא דאמר דבוקי דעתמא דשך מדוכתני" טרפה, ולא התנה והוא דאייכל ניבי, במтолדה מירוי, ומני' שמעינן דחסר הרגל מתולדה נמי טרפה, ע"כ גם לרשי"ז ציריך לומר דעריך טרפה הרגל של ההלכה בין הח"ט טרפיות היתה חסורה הרגל, דאל"כ אלא דהלהקה הייתה על נחטכו רגלייה, חסורה בתולדה מנ"ל טרפה, כיון דרש"י לית לי' חסר כנטול כמו דל"ל יתר כנטול, ודוק"ק.

משנה אחוזת הדם וכ"ו התוס' חדשים על המשניות כתוב בשם הרשב"א, הטעם דאע"פ שהדברים האלה מミtinyן את הבהמו, אינה אלא כמסוכנת וכשרה, וצ"ל שלא שמעינן אלו ממתני' דמסוכנת דלעיל לע"ז ע"א דהתם במסוכנת מהמת חולשה ואפיקת הכת. אבלanca אשר מעין דאפיקו אילך בגופה איזה דבר שמיימת אותה, כל

מ"מ אתה הלהקה מייחדת לומר דכל יתר כנטול דמי, ורק"ל אע"פ דפיעולת יתר וחסר אינו כנטול דזה כי וזה אין חי, אבל לעניין דין טרפה דומה זה לזו דשניהם אסורים מכח הללמ"ס, והוא גזרה ביל' טעם. ורק מוחקיק התורה שאין להרהר אחרת, ולפי שיטתו כך מתפרש מאמר הלאה, כל יתר חסר וחסר כנטול, ור"ה קיצר בלשונו באמרו כל יתר כנטול, וסמך על מה שהתחילה לומר "אבל חסר ויתר ברגל" הרי דדייבר מחרס ומיתר, וע"כ הטעם שנתנו קאי ג"כ על שניהם, ולכן ס"ל לרשב"א אכן חילוק בין חסר לניטול ובכ"מ דקאנטני ניטול טרפה לאו דוקא ניטול דה"ה חסר, ומה דקאנטני בכמה טרפיות חסר ובכמה ניטול, וכן הא דחי' מני טרפיות שמנה עלול ובתוכם חסר ונטולה, האי חסורה ע"כ אין הפירוש חסר מותולדה, זאת א"א להיות בין החית'ם שהמה כולם אינם חיין, וחסר מתולדה שהוא כנטול אינו טרפות בפ"ע אלא בכלל ניטול והוא, וגם הלכה בפ"ע היא על כל הטרפיות דכל חסר כנטול, אלא חסורה נופל על ניטול במקצת האבר, ונטולה היינו כולם, ושניהם ע"י מכח או חוליל ולא בתולדה כמו חסורה ריאה שפירוש. או חסרו בחוץ אליבא דר"ש או חסרון בפנים, מודקד הלשון ניטול ואי אפילו אי לא נשתייר ממנה כלום בעינן, מ"מ הא שירור כ"ד לאו כלום הו, נשתייר פחות ממציאות נמי טרפה, מ"מ הא שירור כ"ד לאו כלום הש"ס הא דחסורה הריאה על חסרון אונות מתולדה, זאת בכלל ניטול וניקב הוא ומושם ההלכה דכל חסר ניטול ואני להזכיר בח"ט שאינים חיין, כן"ל.

אבל לרמב"ם ז"ל דעת אחרת עמו, כי הוא לא סבר להכחיש את הידוע בכל, ולומר כי ע"י נקב כ"ד בראיה או בדקון אהת דתו להמית, דהרי אמרו בכמ"ש לרבי לעיל ולהלא הרבה מתקימות שתים ושלש שנים, ועל המעשה בכל יום א"א לחلك, והטרפה האמורה בקרא, ודאי דאיינה יכול לחיות, כי היא הנטהה למות, דהינו אינה יכולה לעמוד מחמת מכחה שאמדדו הרופאים למיתה, כמו ברוצח. אבל הני כללים שהעמידם ההלכה ע"כ אינם "המקאסטומים" אלא "המיינמוס" כי לא להקל על מה שמספרש בקרא, אלא להחמיר עליו אתה, ור"ל דהני נמי ראוי להמית את הע"ח על צד הרחוק, וכן אין אנו שואלים אחר לימוד הרופאים. אלא חשבין האי ההלכה כאימוד הרופאים אבל רק "בטעאריע" ולא לומר דא"א לחיות בנקב שהוא של אברים הפנימיים, דבר שאין הדעת סובלת בשום אופן. אבל לעניין ספק טרפה מהני לו האי "טעאריע" להתיירו אחר שהיתה י"ב חדש, יותר מזה תראה כי בש"ך סי' נ"ז סקמ"ח מסיק, דגム בספק לחיות שנים אין מספר, והוא לדעת הרשב"א, דעא"פ דמודה דיכlol לחזק טרפה מהני לו אמרות וצדוק, דאל"כ יהיה יתר חמור מחרס וניטול, דבسفוק מהני שהיה י"ב חדש ובספק יתר לא תהני, והוא יציבא באראעה וגירא בשםשמי, וכן לרמב"ם כן הוא בכל ספק טרפה, דהאי חומרא של ההלכה שמסרה לנו כללים דז' לנו אם נטרף ודאי אפילו חיין משום דההלהקה כבר קבועו אונון לטרפה. אבל ספקן לא נטרף, אלא אומרים הרי ההלכה עלasisoid דטרפה אינה חייה נתיסיד, וכן בספק טרפה מהני הייתה י"ב חדש, אף שענו יודען דאיינו דאיון החיות מכריע באממת, והעד ע"ז הוא ספק יתרת לדעת הרשב"א, וכש"כ הש"ד הנ"ל.

מזה יצא לרמב"ם ז"ל דלא בעין למימר בחסר מתולדה וביתר, דעתך הלהקה מייחדת כנראה ביל' טעם להתרף מה שאין בו שום חוליל וכי חי' כשר בראים, שהוא ג"כ דבר שאין מתקבל, ואיך המתוין האי הלהקה לממ"ס שיתגללה ע"י ר"ה, ולא נזכר בשום משנה וברייתא, וגם ר"ה גופא לא הזכיר שקיבל האי דינה איש מפי איש ומלהקה לממ"ס, אלא מפרש המשנה וטעמא קאמר דכל יתר

טמאים שאינם ביתנים והרבה מהם רוחקים מן היישוב, ואדם אחד מאלף שכירם במשותם, דודאי צורך גדול יש לסייענים כדי להבדיל בין טמא לטהור, אבל מה דלא סגי בסימנים והוזכר בבחמות לנקבותם בשמות, שור שה שבים ועייזים וכו' וכן בחגבים דלא סגי בסימנים, צריך טעם, אבל בעופות לא קשי' דלפרש הסימני טהורה ולא בעי למנות כ"ד מיini עופות טמאים, דהרי בעופות גם בס"י אחד או ב' או ג' טהורם, אם מכיר הני דעתאים כדאמר לקמן בגם, וכן צריך למנותם אף בשידעינו סימני טהרה שליהם אבל בהמה וחגבים דכל שכן להם הסימנים כולם טמאים, הרי שיצינו למשנה דמסוכנת דהיא שרי', גם הני דמנה כאן, אם גם אין מן הצורך למנותם בשמותם, כמו דלא מנה מיini הדגים לא הטהורים ולא הטמאים, י"ל דבא לאסור אם יזדמן דרך מקורה שיהי' בהמה או לחגב טמא, אותן הסימנים שיש למיני הטהורים, ולהיפך, להתריר אם יארע בהמה טהורה סימני טומאה, דהינו גמל בمعنى פרה, משא"כ בדגים דלעולם הסימנים מכירעים, והטעם כי בהמה וחגבים הסימנים כשם כן המה סימנים לא טעמים, אבל בדגים, האי סנפיר וקשחת אין אלו סימנים בלבד, אלא טעם החיתר. וכך לא איכפת לנו במין הדג, אלא בסנפיר וקשחת. וראה זה מה שכתב הרמב"ן ז"ל עה"ת בטעם סנפיר וקשחת, שהוא שחדג הי' תמיד מעלה בשיטה העליון של המים עד שהαιיר שולט בערו והוציא ממנה הליחות הגຽות המזיקות, ושאן לו סנפיר וקשחת ישכון בתחום המים, ולרוב הליחות ואפיקת החום, לא ידחה בהם דבר עיי". ודבריו הקדושים בינויים על ע"ש במשנה,أكلיה סם המוות או שהחייב הנחש, מותרת משום טרפה, ואסורה משום סכנת נפשות עכ"ל. וראיתי בתפארת ישראל שתימה למי נפ"מ קامر שמותרת משום טרפה כיוון דמ"מ אסורה משום סכנת נפשות, עי"ש שנדרך לישב ומ"כ שם דלו נפ"מ למלכות, למה כתוב דין זה בי"ז. הנה משום הא לא ארוי, דהרי עכ"פ נפ"מ לפסלו לעדות אםأكل את הטרפה, אבל אוכל דבר שיש בו סכנה אין בה לאו שיש בו מלכות אלא איסור עשה בלבד, דושמרתם לנפשותיכם, אבל באמת כרך כתבנו בפתחה לקיים מש"כ הרמב"ס בסה"מ שלו, דעל ח"ט אין בהן מלכות, אבל קושתו בלא"ה לפען"ד לך"מ, הדניأكلיה סם המוות והכישה הנחש, לא נאסר בהמה לעולם ועד, אבל עד זמן מה שאנו משערין שכלה האי סם והאי ארס מתוק גופה, כי לא מיסתבר כלל שלעולים תהי' סכנ"פ לאכול מבשרה, והוא דלא נתן התנא שיעור עד כמה תאסר, ואמר סתם אסורה משום סכנ"פ, משום דבאמת אין זהה שיעור קבוע, ודבר זה מסור לרופאים, אבל עכ"פ אחר זמן רב שבתחיה כליה כח האי סם וארס מגופה ודאי שרי', אבל משום טרפה הייתה אסורה לעולם, וזה ברור לפען"ד ודוו"ק.

עוד יש למצוא נפקותא, אי הני סימנים טעמים מהה או רק סימנים לעניין מה שכתב הרמב"ס ז"ל בריש פ"ב ממאכילות אסורות, דלאו על שאר בהמות טמאות חז' מן המפורשים בתורה, ידיעינו מק"ז, ומה הני דרך סימן אחד להם וטמאים, ק"ו הני ב' סימני טומאה, והוא מספרא מובא גם ברש"י עה"ת, והרמב"ן ז' שס חולק עי"ש. ועתה אם נאמר דעתם הטהר, מעלה גרה ומפרשת פרסה וטעם הטומאה ההיפך שפיר עבדין ק"ו אם חזיר ונמל בסיימון אחד טמא, מכש"כ הני בשני סימנים, אבל אם נאמר חזיר וגמל ושפן ואורנבת אסורה התורה, והני רק סימנים נינחו,izia ק"ו איכא לאסור שאר בהמה טמאה בלאו דעלמא רק בעשה אסורם, דכל בלי שני סימנים אסורים מכח העשה דזאת החיה אשר תאכלו וכו' אבל בלאו אינם אלא המנויים.

הן אמרת דכפי הנראה חז"ל נשמרו מקושי ז', באשר דרשו בכל הני הפרטיטים, כי מעלה גרה הוא, והוא שליט בעולם יודע שאין לך דבר מעלה גרה וטמא אלא גמל ושפן ואורנבת. וכן בחזיר כי מפריש פרסה הוא, והוא שליט בעולם, דין לך דבר מפריש פרסה וטמא אלא חזיר, לפיכך פרט הכתוב הוא, ופרש"י ז' ללמדך שאין לך לחוש לעמלה גרה אחרת, דכל שאר מעלה גרה טהורים עכ"ל. ועיין בתורה תמיימה שתמה על פרש"י דלפ"ז כל עיין דרצה או אך למוטר דמהיכי תתייחס להוסיף על הטמאים שמנאנס התורה עי"ש מה שפירש לפי דרכו, אבל סידור קושיתו על רשי' משולל הבנה, והכי הוליל', כיוון דליך מעלה גרה לחוד רק גמל וחבריו,

שאין כאן חזרון אבר עיי' נקב או פסוקה או שבורה וכדומה, אין כאן איסור, ולעומת זה מהכא לא נדע דמסוכנת שרי', דכאן לא דיבר מסוכנת ממש שאינה יכולה לעמוד על רגליה, דמה של' הרשב"א ז"ל-DDינה מסוכנת הכוונה דاع"פ' שטופה למות מהמת האי חולי, לא גרעעה מסוכנת דעלמא דשר', כיוון דאין כאן חזרון אבר. אבל לא דהאי משנה מסוכנת איירוי, דאפילו אינה מסוכנת עדין איצטראק לאשמעין דין זה טרפה האמורה בתורה, ע"פ' שיש בגופה דבר המעודד להמיתה, אלא דמאחר שיצינו למשנה דמסוכנת דהיא שרי', גם הני דמנה כאן, אם גם הגינו למדרגת מסוכנת נמי שרי', וכן תראה מסידור דיןנים אלו ברמב"ס, דדין דמסוכנת הביאו בהלכ' מ"א, אחר שביאר דין טרפה האמור בתורה, הינו נתהה למות מחתת מכת אבר, כתוב אבל הנטהה למות מחתת תשות כחה אין זו טרפה אבל צריכה פרוכס, אבל האי משנה דאחות הדם והמעונת וכו', כתבה בהלי' שהיתה בפי', בין שאר הח"ט של הحلכה שמקומם בהלי' שחיתה, כמו שביארנו בעicker י"ד, וכتب דהני אינם בכלל טרפות של ההלכה, ולא הזכיר שצרכיך פרוכס, כי לא מירוי שהיא מסוכנת עי"ה תלאים אלו, אלא שמחולי פשוטים, מפני שהחטוי ז' סי' קט"ז לא נחות מה שכתבתי, והי' סובר דלכל הני דין מסוכנת ממש יש להם, משום לדמדן מדברי הרשב"א וזה ליתא כמש"כ ודוו"ק.

ע"ש במשנה,أكلיה סם המוות או שהחייב הנחש, מותרת משום טרפה, ואסורה משום סכנת נפשות עכ"ל. וראיתי בתפארת ישראל שתימה למי נפ"מ קامر שמותרת משום טרפה כיוון דמ"מ אסורה משום סכנת נפשות, עי"ש שנדרך לישב ומ"כ שם דלו נפ"מ למלכות, למה כתוב דין זה בי"ז. הנה משום הא לא ארוי, דהרי עכ"פ נפ"מ לפסלו לעדות אםأكل את הטרפה, אבל אוכל דבר שיש בו סכנה אין בה לאו שיש בו מלכות אלא איסור עשה בלבד, דושמרתם לנפשותיכם, אבל באמת כרך כתבנו בפתחה לקיים מש"כ הרמב"ס בסה"מ שלו, דעל ח"ט אין בהן מלכות, אבל קושתו בלא"ה לפען"ד לך"מ, הדניأكلיה סם המוות והכישה הנחש, לא נאסר בהמה לעולם ועד, אבל עד זמן מה שאנו משערין שכלה האי סם והאי ארס מתוק גופה, כי לא מיסתבר כלל שלעולים תהי' סכנ"פ לאכול מבשרה, והוא דלא נתן התנא שיעור עד כמה תאסר, ואמר סתם אסורה משום סכנ"פ, משום דבאמת אין זהה שיעור קבוע, ודבר זה מסור לרופאים, אבל עכ"פ אחר זמן רב שבתחיה כליה כח האי סם וארס מגופה ודאי שרי', אבל משום טרפה הייתה אסורה לעולם, וזה ברור לפען"ד ודוו"ק.

דפ' נט' ע"א משנה, סימני בהמה וחיה נאמרה מה"ת וסימני העוף לא נאמרו, אבל חכמים אמרו וכו' עכ"ל, הנה בהמה נאמרו תרי סימנים מעלה גרה ומפריש פרסה, וגם עשרה מינים טהוריים מנויים בשמותם נאמרו במשנה תורה בפ' ראה, אבל בעופות לא נאמרו סימנים כלל, אלא מנויים בשמותם בפ' שמיini ובפ' ראה, והטעם שמספר השטמאים קامر בגם' מפני שהם מועטים נגד הטהורים שאין להם מספ"ר, וסימנים נלמדו מפי השמועה כדמפרש בברייתא דלקמן, דמנשר ותורין אנו למדין ד' סימני טומאה דעופות, ובדגים וחגבים נמי' בדגים לא תלה הכתוב אלא בסימנים סנפיר וקשחת, ובଘבים תלה בסימנים אשר לו כרעים וכו' גם מנה הטהורים בשמותם, הארבה וכו' והנה הא דלא סגי לי' בהני דמנה בסימנים, והוסיף עוד לצינוס בסימנים או מפורשים או מדרישות הכתובים, הוא מובן בפשיות דשות עולמים להתחפץ, וכמו דאמרין בשבת ל"ו ע"א, דשלשה אישתני שמייהו. ועיין Tos' לעיל כ"ב ע"ב ד"ה איצטראק בסה"ד, דאיצטראק קרא שלא נטעה וכאשר אמרו לקמן, דסנפיר כתיב שלא נאמר Mai קשחת סנפיר, ומכש"כ בעופות

בשدة טרפה כתיב, וכ כולל גםبشر עוף, אלא דתנה חלק עוף מבהמה מפני איזה שינוי אברים שבhem, וכמבואר במשניות דלעיל, וכן שפיר שמעין בא"ט בהמה גם חייה, אבל בסימני טרפה דבקרא בהמה כתיב, אלא דמנה דתחיל הפרשה בזאת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה, דרישן דחיה בכל בהמה לסייענים, וככלkommen דף ע"א ע"א, ודאי התנה דתנה סימני טרפה מוכרכת להזכיר בפירוש היה אתה מדרשת דbullet בהמה היא ולכך דברי רית לפע"ד עצ"ג ודוד"ק.

ע"ב בא"ד יש לה טלפים כטלי פי חיה, אכתיא איכא לספקוי בהמה דיש טלפי חיה דומה לטלפי בהמה עכ"ל. עיין במהרשי"א זיל מה שנדחקו בפירוש דבריהם, והלב אריך ליישם, אבל לא עלתה בידו דאחר כל הארכות שלו לא ידעתך איך קאמר ר"ד טלפי חיה הדומים לשלהמה, לא מעלים ולא מורידים לא לאייסור ולא להיתר, דכינון דמנה תורה בטהורם, ואון בהמה תורה בעולם חז' משור כשב וע, ולהן טלפים מיוחדים שונים של חיה, למה לא מהני טלפי חיה להתריר וטלפי בהמה לאיסור, ולכן לפע"ד הפ"י הייתר נכוון הוא פ"י המהרשי"ל זיל, דאין כוונת התוס' לומר שיש מין חיה שטלפה דומות לשלהמה אלא שמצוין פעומים בהם שינוי הטבע בפרטית ולכן חיש ר"ד לשינוי הטבע זהה גם בהמה לאגביו הטלפים, ע"פ שלא ראיינו בהמה כך, משא"כ בקרים דלא מצין שנייני הטבע לא בהמה ולא בחיה, لكن הוה קרנים סימן מובהק, ובזה מסולק קושי" המהרשי"א מעליו ודוד"ק.

ד"ג ס' ע"א תוס' ד"ה הרכיב שניים דשאים זעג"ז ומהו, וא"ת מתני' הוא, אין גוטען אילן באילן ולא יוק בירק וכו', עיין במהרשי"א זיל שהביא דעת הרמב"ס זיל, שהשטייט הרכבת יرك בירק, משום דס"ל דמתני' לעניין איסורה תנן ולא למלכות, דמדון ק"ז אין עונשין, והכא קמבעי לי למלכות, דכינון דהסכים הקב"ה עיל ידם כמאן דכתבי בהדי"ד דמי, עכטד"ק, ולא הרגש המהרשי"א דרש"י זיל פריש מהו להרכיב זב"ז, וכן נתעורר ע"ז המהרשי"ז זיל, ולכאור' יש לתמונה על רש"י, למה לא ניחא לי' לפרש כמשמעות לשון הגם', דקמבעי אי מותחיב בדייעבד בשחררכיב. אבל יפה עשה רש"י לפענ"ד, וכן נראה שהוא דעת הרמב"ס דהשטייט מכל וכל האי דינא דהרכבת יرك בירק, והוא משום דבא"י דלוקין גם על זריעת כלאים בשני מיני זרעים כאשר פסק שם הרמב"ס בריש הלכ' כלאים, פשיטה דלוקין גם על הרכבת דהוא גרע זרעים, וכמש"כ הכר"מ שם, ואי בחול"ל דמותר לזרוע כלאי זרעים, לאסור הרכבה מיל' דלבגי הרכבה אין ק"ז מאילן כמוון, ולא עוד אלא אפלו הוה כתיבי בהדייה למיניה בזועים, לא הוה מצין לאסור בחול'ל, דאיתמעט משך לא תזרע כלאים, דנוגה דוקא בארץ,adam בשתען הבריאה לא ה' נצטו לצתת למיניהו והוא יוצאים בערוביה, מミלא א"א לאסור כלל כלאי זרעים אפיקו בא"י לא, כמוון, וא"כ יפה פרש"י דקמבעי רק אי שרי להרכיב או אסוד מדרבן, וזה תלי בהא דר' חנינא בר פפא, adam חשבין כלל כתיב בציווי בהדי' למיניהו בزرעים כמו באילנות, אז ע"כ הרכבה בהן מה"ת. אבל אי לא כתיב בהו למיניהו כמו באילנות, אין מקום לגוזר בזרעים אותו אילנות, כך צריכין לדוחק בפירוש האי האיבער, וכיון דרך מדרבן קמבעי, כל חיקו בדרבן לקולא, וכן שפיר עבד הרמב"ס זיל שלא פסק לאסור הרכבת זרעים בחול'ל ודוד"ק.

ע"ב גמר' אර"ל הרבה מקרים שראוין לשורוף, והן הון גופי תורה וכו', כיווץ בו, ואת העם העברי אותו לערים, מאי נפ"מ, דלא ליקרו לאחיו גולים עכ"ל הגمرا. עיין במהרשי"א חא"ג, דאיכא טעמא א"ט בהמה שנכלל חיה עמה דלבגי טרפה בקרא סתם ובר

ומפריס פרסה לחוד, רק החזיר, אך נוכל להוסיף על אלו כיון דליך, אלא דלפ"ז קושתו לך"מ, דאי לאו דגילה לנו קרא דהוא שליט בעולם, הוו"א דהני שמנה המה בלאו ואינך שדומה להם, רק בעשה אסורים וממילא גם הני שאין להם סימן כלל נמי רק בעשה, דתו ליכא ק"ז דידי לבא מן הדין להיות כדונן, כיון דכל בסימן אחד כל שאינם מפורשים אינם אלא בעשה, גם הני הבאים מק"ז לא הוי חמור מהם, ואיפלו נאמר דשיך כאן לומר דכל היכי דמיפרק ק"ז לא אמרין דיין, אבל עכ"פ בק"ז כזו ודאי יפה כתוב הרמב"ז זיל דאין עונשן עליו, וליכא אחרינא בחוד סימן, וממילא איתן לו למייעבד שלית בעולםו וליכא אחרינא בחוד סימן, ווילא איתן לו למייעבד ק"ז על שאר הבחמות דלית להו שום סימן כלל, ולא כתוב סתם אלא דסכך"ס נשאר קשה, למה פרט להני כלל, וגורה לא יגר, לא תאכלום וכמו בדגים, דכל שאין מפריס פרסה, גורה לא יגר, לא תאכלום וטמאים הם לכט, ואולי ייל' דאם הוי כתיב כן הוו"א דכל שאין לו שום סימן טרפה בלאו, אבל מי שיש לו אחד כמו גמל וחיזיר, איןו אלא בעשה, אלא דלפ"ז קשה למה באמת לא נימא כן בדגים, דמי' שאין לו סנפיר וקשחת בלאו, אבל בסנפיר לחוד ואין לו קשחת רק בעשה אסור, והיינו נפלטים מוקשי' הש"ס דלקמן, סנפיר דכתוב רחמנא למה לי, אשר לקושי' זו לא מצא תירוץ אחר, אלא לדחוק ולומר דמשום יגדיל תורה ויידיר כתוב דבר שאין בו צורך, שאין לך דוחק גדול מזה, ובעני הוא קושי' עצומה דצורך נגר ובר נגר דיפרינה ודוד"ק.

תוס' ד"ה אלו הון סימני חיה, כל שיש לה קרנים וטלפים, קרנים אתא לאפוקי וכוי' אבל אכתיא איכא לספקוי בהמה טמאה, لكن בעין טלפים פרשות סדוקות וכו' ר"ד אומר כל שיש לו קרני חיה אי אתה צריך לחזור על טלפים, דסביר היה טמאה אין לה קרנים וכו' עכ"ל וק"ל דלר"ד ולרביב דסתם כוותי' בנדה כמו שסימינו התוס' לפ"י הריב"ס, תקשה מה האריך התורה בשני סימני טרפה והוציא אח"כ להוציאו וחויריו וחויר דאיתו לחוד סימנא, כיון דמצוי אמר כל שיש לו קרנים טהור וכל שאין לו טמא דכמו דבחיה טמאה לא נמצא בקרנים, כ"כ בבהמה טמאה כן כאשר עינינו רואות. עיין במ"א בא"ח ס"י תקפו"ס סק"ג ובמה שהאריכו האחرونים שם, וא"י משום דיש מין עזים טהורם ללא קרנים, היה לו להוציאו הני מין עיזים לטרפה ותו לא, והי' מיתר ריבוי דברים הרבה, ואולי ייל' דלא רצה לסמן שבא לאח"ז, דהרי תורה לא תלה טרפה בהן מפני שבאו לאח"ז ודוד"ק.

בא"ד, ור"ת פירש דיש לו טלפים דקאמר לא אתי לאוריוי שחיה טרפה היא, שהרי הכא לא איירி אלא בסימנים להתריר חלבה לאפוקי מבהמה טרפה וכו' עכ"ל, דברי ר"ת בת זהה נפלאים ותמותים מאד, שהרי האי "אל הון סימני חיה" הוא סיפא דתוספתא המובאה לעיל, דבירשא קאמר שם, אלו הון סימני בהמה כמו בא"ג, וכיון דחלקים בתורת, עכ"כ דבבהמה דוקא קאמר ולא כתנא דמשנתנו דקאנני סימני בהמה וחיה, ובתוספתא לא כתני נמי דנאמרנו מה"ת כמו דתנה תנא דידן אלא סתם, ואיך כתוב הר"ת דתנה דתוספתא לא נחות לאורי' סימני טרפה דחיה, דהרי עדין לא דבר מחיה כלל רק מבהמה ומה דפריך הש"ס על התוספתא קודם שהניחה למירה חיה בכלל סימנים, הכוונה דפריך דלא הוה לי' לחלקם לשנים אלא לשנות כמו במתני' אלו הון סימני בהמה וחיה, אבל השתה דחלקים לשנים בתורי בבות, פשיטה דבבא האחرونנה גם לטהר מטומאה קמייר' דאל"כ הוו"ל בבבא הראשונה, אלו הון סימני בהמה וחיה כתנה דמתני' ואין זה דומה להא דתנה א"ט בהמה שנכלל חיה עמה דלבגי טרפה בקרא סתם ובר

אין מספר שיש למצוא בין נשר ליוונה, וכיון דרך על ההלכה נבנה כל הילופוא להוסיף על הנ' כי"ד המנוין, או מין נשר לדעת רשי", או שאר מינים שיש להם ד' סימני טומאה לדעת התוס', איך אפשר ללקות עליין, הלא האי הלכה לאפרש אלא להוסיף על המפורשים אתה, וא"ת דבאמת אין לוקין רק על הנ' כי"ד מפורשים, והני דמוריין מכח ההלכה, לאיסורא מרביתן ולא למלךות, מה פריך הש"ס על מה דקתו במשנה דסימני העוף לא נאמרו, ולא והתני' וכי' והא האמת כן הוא דלא נאמרו, ואין כאן למלךות אלא על אלו המפורשים ואין דאיתרכו מד"ס הנה, ומכח"כ דקשה על מה שמתארץ אביי דלulos נאמרו, אלא דפירושן לא נאמרו, וזה שמלעדי' בזה הוא כי חילוק גודל בין כל הני תחובות שעשה לטובת המלוכה וההמשלה כדי לחזק העונינים, ולמה לא יספר גם את זאת, דהעביר את העם לערים, שהיא אחת מתחובותיו לחזק הקנין לפרעה לעתיד והוא עצה נפלאה כמובן. אבל מה שמלעדי' בזה הוא כי חילוק גודל בין כל הני תחובות שעשה לטובת המלוכה וההמשלה כדי לשבוד העם וככל אשר להם תחת יד פרעה, ובין האי תחובות האחרונה להעבירה את העם לערים מקצתה אל הקצה, כדי שברבות הימים ישתקע שם מנהלתם, ולא ישובו לעולם עלייה, כי אם היה עבד נאמן לאדון והכל יפה עשה בעתו ולשעתו, אבל תחובות האחרונה הללו עבודה קשה עד למאך להעביר העם מקצתה אל הקצה שאין בזה צורך שעה אלא בהשכמה על דורות הבאים, מחשבה כזו אינה עולה אלא בלב איש תושב הארץ שעינו ולבו להשתקע שם הוא וזרעו אחורי ע"ס כל הדורות, כי רק במוח איש זה מצליח להולד מחשובה כזו לחזק ולשכל מולדתו וארצו האדוק בה וכל מחשובותיו לה. אבל יוסף הצדיק מבחר השבטים, אשר בכיה על צוארו בנימין אחיו על ב' מקדשות שעתידין להיות בחלקו יחרבו, ואשר ציווה לפני מותו עלות עצמותיו לארץ אבותיו איך יתכן שהוא הי' חושב מחותבות ועובד לאדוןיו עבודה רבה, על שם העתיד לדורות הבאים, ואין לך גנאי לישוף גודל מזה, ולכן להעבירה האי חרפה מעלי, גלו לנו חז"ל מצפוני לבב, מה ראה על כהה ומה הגעה עלי, כי לא מחתמת חיבת הארץ השני ומושליו חקר ודרש פעל ועשה עניין גדול ונורא זה, להעבירה את העם לערים, אלא טעם המכוס אתו היה, כדי להסר חרפה מעל אחיו שלא ליקרו גולים, נכלעדי' נכו מאד ודוק'.

אבל ראה דדעת הרמב"ם ז"ל דלא כריש' ולא כתוס', דהוא ז"ל בראש הלכ' מאכלות אסורות הי' כתוב ז"ל, "סימני עוף טהור לא נתרפש מה'ת", אלא מהן מן הטמאים בלבד, ושאר מיני העוף מותרין, והמינים האסורים כי' חן ואלו הן וכוי"ו ואח"כ כתוב כי' כל מי שהוא באקי בימיים אלו ובשנותיהם ה"ז אוכל כל עוף שאינו מהם, ואינו צריך בדיקה וכוי"ל, הרי ברור מלוון נגד רשי' ותוס', דלית לנו לרבות שום עוף לטומאה חוץ מאלו המנוין ומפורשים בתורה, וכל המכיר בהם ובשנותם, מציא אכל כל עוף שאיןו מהם בלי השקפה על הסימנים, והסימנים לא נאמרו אלא מי שאיןו בקי כדי שיוכל לאכול עוף הבא לפניו בד' סימני טורה, וכן אם מכיר עורב בשנים ואם מכיר פרס ועזינה גם בס"י אחד, אלא דלא זכית להבין איך יפרנס הרמב"ם הסוגי, לדיד"י אין צריך להגיה בלשון המשנה כולם, דיפה קתני במשנה דסימני עוף לא נאמרו, ונשר לא לסימנים כתיב ודלא כדקטני בבריטיא, דנשר לרבות אתה, או מן נשר כריש', או שאר מינים כתוס', דהרי יליכא שום עוף טמא חוץ מאלו המפורשים, ועלה והפלא תראה דבכל דבר כל זאת דקדק בלשונו לכתוב, "דלא נתרפשו" והוא לשון אביי, ולא כתוב, "לא נאמרו" בלשון המשנה, ולבסוף כתוב דהני סימנים נתנו חכמים, למי שאיןו באקי בהן ובשנותיהם, הרי דסובר דבאמת לא נאמרו כלל hei סימנים בתורה, ואפילו בהלכה לממ"ס נמי לא, דלא מיסטבר לומר דהילכה אתה למי שאיןו באקי, דהלא כל הבקי יכול לעשות סימנים אלו כדי למסרם לאינו באקי, ואין כאן צורך כלל, שייחי נמסר למשה מסיני.

אבל אחר העיון נראה לפע"ד ביישוב לשון הרמב"ם ולהשוותו עם השkil וטורי' שבגמ', כי יש לנו קרא על סימני עוף בקרוא דוחבדתם בין עוף טמא לטהרה דבסי' פ' שמיini, ז"ל הרמב"ם ז"ל בראש הלכ' מאכלות אסורות, "מע' לידע הסימנים שمبادלים בהן בין בהמה חייה ועוף ודגים וחגבים שモותר לאכול, ובין העוף הטמא לאכלו שנ' והבדלתם בין בהמה טמאה לטהורה, ובין העוף הטמא לטהרה, ונאמר ולהבדיל וכו", עכ"ל. ועיין בה"ה שס' דבש"מ עשה הרמב"ם מכל או"א מע' בפ"ע, ואצת ההבדלה ע"כ ע"י סימנים קאמר, דהוא בדיקה והבחנה חיונית בחילוקין דקון. אבל במקום דיליכא סימנים אלא מנויים הטמאים או הטהורים בשמותם לא שייך ע"ז לשון הבדלה אלא לשון הכרה, גם לא צריך להזכיר שנייהם אלא או הטמאים או הטהורים, ולא על חנן דיק' הרמב"ם בלשונו הזhab לכטוב דמ"ע לידע בסימנים שمبادלים וכו' ולא כתוב לידע ולהזכיר הטמאים או הטהורים, ומאחר שזכינו דמהאי קרא יצא דיש גם

שהעביר את העם לערים, כדי לחזק הקני שקנה את הארץ לפרעה, וכפרש"י על ההלכה שם, מ"מ כל הסיפור הלא לצורך אם לא כדי לאשמעין דהיה חס על כבוד אחוי עכטדי'ק. ולפע"ד לא כיוון יפה, דהרי כל הפרשה כולה שם מלא מסיפורים כאלו מחכמת יוסף ותחבולותיו שליקט כל הכסף והזהב וקנה בהמותם וחיותם לפרט ולבסוף גם אדמתם, והניא אדמות הכהנים, והכל בעצה ובזמן עשה, בהשכל ובבדעת כדי לחזק העוניים, ולמה לא יספר גם את זאת, דהעביר את העם לערים, שהיא אחת מתחובותיו לחזק הקנין לפרעה לעתיד והוא עצה נפלאה כמובן. אבל מה שמלעדי' בזה הוא כי חילוק גודל בין כל הני תחובות שעשה לטובת המלוכה וההמשלה כדי לשבוד העם וככל אשר להם תחת יד פרעה, ובין האי תחובות האחרונה להעבירה את העם לערים מקצתה אל הקצה, כדי שברבות הימים ישתקע שם מנהלתם, ולא ישובו לעולם עלייה, כי אם היה עבד נאמן לאדון והכל יפה עשה בעתו ולשעתו, אבל תחובות האחרונה הללו עבודה קשה עד למאך להעביר העם מקצתה אל הקצה שאין בזה צורך שעה אלא בהשכמה על דורות הבאים, מחשבה כזו אינה עולה אלא בלב איש תושב הארץ שעינו ולבו להשתקע שם הוא וזרעו אחורי ע"ס כל הדורות, כי רק במוח איש זה מצליח להולד מחשובה כזו לחזק ולשכל מולדתו וארצו האדוק בה וכל מחשובותיו לה. אבל יוסף הצדיק מבחר השבטים, אשר בכיה על צוארו בנימין אחיו על ב' מקדשות שעתידין להיות בחלקו יחרבו, ואשר ציווה לפני מותו עלות עצמותיו לארץ אבותיו איך יתכן שהוא הי' חושב מחותבות ועובד לאדוןיו עבודה רבה, על שם העתיד לדורות הבאים, ואין לך גנאי לישוף גודל מזה, ולכן להעבירה האי חרפה מעלי, גלו לנו חז"ל מצפוני לבב, מה ראה על כהה ומה הגעה עלי, כי לא מחתמת חיבת הארץ השני ומושליו חקר ודרש פעל ועשה עניין גדול ונורא זה, להעבירה את העם לערים, אלא טעם המכוס אתו היה, כדי להסר חרפה מעל אחיו שלא ליקרו גולים, נכלעדי' נכו מאד ודוק'.

ד"ה ז"א ע"א גמר' סימני עוף לא נאמרו ולא והתני' נשר מה נשר מיוחד וכוי', אף כל כיווץ בו טמא, חורין וכוי' אף כל כיווץ בהן טהורין, אמר אביי לא נאמרו פירושן מדברי תורה אלא מד"ס, עכ"ל הגמ'. והסוגי' ארכיה והשיטות בה מרובים כאשר יראה כל המעין בה, אולס חוץ ממה שהרגישו ונתעוררו בה הראשונים והאחרונים מפרשיש הש"ס, לי העני בדעת תמורה הסוגי' מאד, דהנה אבוי ע"כ איזיל ומודה דלא נאמרו בתורה סימני עוף טמא אלא מנה אותן בשמותם בפרטוט במספר כ"ד, דהינו כ"א בשמותם ושלשה מריבוי דלמיינו למין ולמיןו, כאמור لكمן ס' ג' ע"א, ואין כאן שום יתרור ולא שום רמז על סימנים, ואיה כתיב כי שנצטרך לפירושן הלא תורין לקרבען כתיבו ולא אייתרו לדרש מינם סימנים ונשר הלא הוא כאחד משאר כ"א המנוים בתורה בשמותם, בלי שום השקפה על סימנים, ואיך נבין מה דקאמר דנשר מיותר דהוה נלמד מק"ז משאר עופות המנוים, דהוא בספר החתומים דכל זמן שאין לנו בקרוא שום רמז רמייא על סימנים, איה ק"ז איכא, ובמה עדיף נשר לטמאו יותר מאינך, ולא עוד, אלא דכל הניא קושיות שבגמ' דלא כתוב אלו, או אלל, ווילוף בק"ז מאינך כתיבו, אפילו הי הסימנים מפורשים, איך נלמד במה מצינו או מק"ז כיוון דאין עונשין מה' ד' כידוע, מכח"כ בשעריק הסימנים אינם כתובים, והני סימנים ע"כ מהלכה נמסרו לך, דהרי אפילו הי נשר וטורין מיותרים בקרוא ואתה ללימוד מהם סימנים, הלא שניים שונים יש בין תווים לנשר גם חוץ מאלו ארבעה, כמו מה ששנינו במשנה דפירה מובאה لكمן, דכל העופות פסליין את מי חטא חוץ מן היוונה מפני שמוצצת, ובמודש על הקריאה עניין יונים מנה כמה שינויים בעניין יהוה משאר עופות, וכדומה שינויים

גם ברישא בנוסח זה דועך בס"י אחד טהור והוא שיכיר פ"ע אלא דייל דלא אמר כן מפני שהוא שפ"ע לא שכחו בישוב כדאמר ל�מן, וכל שאינו מכיר אין מהיכי תיתי יכיר פ"ע. אבל לשיטת התוס' דברישא לא דבר מעור שבא בס"י אחד דוקא אלא במכיר את כלו, עוד הבא בס"י אחד בחוץ טהור בלבד בדיקה, ואפילו אית ל' עוד בפנים סימן שני ושלישי טהור ודאי יותר קשה דהוומ"ל דועך שאין לו אלא סימן אחד בלבד, כל שמכיר פ"ע טהור. אלא דמ"מ לא עשו מזה תימא אלא כתבו, דהוומ"ל וכ"ז משום דגס לדידיו לא דבר ממלתא דלא שכיחה, שיהי מכיר דוקא בפ"ע ולא בשאריו ודודו".

ע"ב גמר' ארכ"פ תרגנולא דאגמא אסירי, תרגנולתא דאגמא שריא, וכתבו התוס' שאין לפרש שהנקבה מותרת והזכר אסור, דقول היוצא מן הטהור טהור, אלא שני מיניהם הם וכ"ל, אולם בנדה דף י' ע"ב כתבו דלא שייך בעופות יוצאת דגש מן הטמא או מן הטהור, דהה הביצה בלאה נשאה תחליה עפרה ומופערת קגביל האפרוח, כדאמרין בתמורה ל"א ע"א, אלא הכל תלוי בסימנים עי"ש, ולפ"ז יש לומר דהיא חד מינא הוא, אלא דלנקבה יש סימני טומאה, ולכך סימני טהרה, אלא דגס זאת ליתא, דהרי בקרא סימנים לא כתיבי אלא מינויים הטמאים בשמותם, ואמ תרגנולא דאגמא אחד מהני המנוויים הוא, איך נתיר הנקבה שלו עפ"י סימנים להקל נגד המפורש בקרא לאיסור אלא דהטוס' בזה לשיטתי'יו אזלו, דס"ל דמוכח הנ' סימניםanno מוסיפים לטומאה עוד מינין הרבה אין מספר, והוא למתקות, משות דוכלים דרשעה גמורה הוא מנשר וטורים. וכאשר בارتהי' זאת בריש הסוגי. ולכן גם להקל מהני האי דרשעה להתריר הנקבה מושם שיש לה סימני טהרה, ולא עוד דאיפלו הנשר אם אריעו ויש לאחד עפ"י מקרה אצבע יתירה הרי הוא טהור, אבל לדעת הרמב"ם שאין לסימנים אלו שום שורש בקרא ורק לאינו בקי אמרו חכמים שיש לבדוק בסימנים, עיון לעיל אין מקום לדברי התוס' אל, וגם לרשי"י דס"ל דיליפותא נשר וטורין לא אתה אלא לרבות מין נשר לטומאה, אין להתריר בסימנים כלל, כל שהוא ממין הטמאים. זה ברור ואמת ודודו".

ד"ג ס"ג ע"ב גמר' ארכ"י עוף טהור נاقل במסורת ונאמנו הציד לומר עוף זה טהור מסר לי רב' ופרש"ז צל במסורת, אם זכר הוא בא כשר שאכלו, או שמסר לו רב' ציד חכם שהוא טהור עכ"ל. הנה אם זכר אדם כשר אכלו לא בעי להיות לא ציד ולא חכם אלא סתם אדם כשר, אבל מסר לו על פה שזה עוף טהור, צריך להיות ציד חכם, דהינו איש הבקי בהן ובشمוטיהו, והוא לא כואר' אינו מובן. ובאמת הרמב"ם צל מפרש האי מימרא דר' יצחק באופן אחר שכבת וזל, "עוף טהור נاقل במסורת, והוא שיחי' הדבר פשוט באותו המקום שזה עוף טהור ונאמנו ציד שהוא בקי בעמ'ים אלו ובشمוטיהו" עכ"ל. הר' דמפרש הא דאמר עוף טהור נاقل במסורת, דהינו אם הביאו לפניו עוף ממקום אחר שלא היה ניכר אצלנו, אם שם במקומו שהוא שכיח אצלין אותו, זאת מקרי מסורה, ואין צורך לחזור מני התיר לאנשי אותו המקום עוף זה, כי מסתמא עפ"בeki אוכלין אותו שם, ויש עוד אופן להתיר בצד שמעמיד על עוף שאין ניכר לנו, כי רב' אמר לו שהוא טהור, ואז צריכה לדוד שרבו היה בקי בהן ובشمוטיהו, דלולו זאת אין סומכין על הגדרתו. וזה הפירוש נכון מאד. אבל רשי"ז צל שפירש דסגי בז' שאחד יהיו מי שהי' אכלו ולא בעי להיות ציד בקי, נראה דרצה חלק בין עבד עובדא עצמוני, בלי כוונה להheid, בין בא להheid, ובסוגי' דע"א נאמן באיסורי הארכתי בסברא זו, דיש לה מקום, אבל כן קשה לחלק בהכי.

והנה בתשובה אחת שנדפסה מהגה"ק משינאווא צ"ל שאסור

בעופות סימנים כדי להבדיל בין הטמאים לטהורים, אפילו אין מכיר שום עוף בעולם בשמו ותוරו, שפיר פריך הש"ס על לשון המשנה דקתני דלא נאמרו, ולא והוא תנ'י וכוי והכוונה על הקרא דהבדלתם, דע"כ האי ברייתא על האי קרא כסמק, דיליף מנשר וטורין הסימנים, דהני נשר וטורין אינם מיותרים כלל, אלא אגב דמתורין דההתורה ציוותה להבדילם בסימנים ע"כ מנשר וטורין מוכרכים להוציא הסימנים, והא דילפין מנשר כל כיוצא בהן לטומאה לאו דוקא, דחויז מאלו המנוויים אין שום עוף טמא, אלא גם בנשר דכיווץ מצין לידע כל עוף שיש לו ד' סימנים דטהור, נקט גם בנשר דכיווץ בו טמא, עפ"פ שאין שום עוף מושר יש לו ד' סימני טומאה, והני סימנים לא בעין אלא לקים מצות הבדלה בשאיינו בקי בהן ובشمוטם, ואני הלאה לא חכמים הוציאם מנשר וטורין, ולכו מדויקך לשון הרמב"ם שלא הבא לשון המשנה דלא נאמרו, אלא לשון אבי דלא נתרפרש, אבל מצות עשה Aiaca להיכרים בסימנים לממי שאיינו בקי בהם, כך נלפ"ד ברור בדעת הרמב"ם ובביאור הסוגי' לשיטתו, אבל שיטות התוס' וגם שיטת רשי"ז דבאמת מרביינו לטומאה אייה עופות חוץ מאלו המנוויים בתורה א"א להעמידו, כי מכך הלאה לאו בקי בקי בהן לחוד ללא שמוטיהו שמכיר בתוארו, והוא תימא רבתא ודודו".

תוס' ד"ה הדורס. עיין מה שכתבתי בזה לעיל דף נ"ג ע"א בד"ה גמרי' שם ודודו".

ד"ג ס"ב ע"ג גמר' ארכ"ג היה בקי בהן ובشمוטיהו, עוף הבא בסימן אחד טהור. לדעת רשי"זיל קאי אפרס וענינה המדבר מהן לעיל מני' ודוקא בסימן אחד, ובאופן שאין לחוש רק לפרס וענינה, ומה דלא סגי בקי בהן לחוד ללא שמוטיהו דהיאנו שמכיר בתוארו, כתוב רשי"זיל, שאםשמו של העוף שדן עליו פרס, עפ"ש איינו דומה לפרס שמכיר ובקי בו, חיישין שמא איינו הוא עכ"ל. ר"ל שמיון פרס מצי להיות גם מי שאינו דומה לפרס בתוארו, ולכוארה איינו מובן דהא בפרס לא כתיב למיניו, וא"כ רק פרס אסורה תורה, אבל מין פרס שרוי, ועוד דמה מהני בקי גם בשmotiahו, ויודע דהאי לאו פרסשמו מ"מ שמא מין פרס הוא, שנקרו בא שם אחר, אבל כוונתו מבוארתadam אינו בקי בשmotiahו, חיישין שמא האי נמי פרסומו, והוא הפרס שאסורה תורה, והאי פרס שהוא מכיר מכבר אינו אלא מין פרס דשרי. ולכן כל שנקרא פרס יכול אסוריין מספק, מפני שא"א לידע לאיזה מהן כיוון הקרא, ולפ"ז קאי האי "ובشمוטיהו" לא לבד על פרס וענינה, אלא גם אהאי עוף הבא לפניו בס"י אחד צריך נמי להיות בקי בשמו.

אבל התוס' דעת אחרת עטם, שמספרים בקי בהן ובشمוטיהו על כל הכה"ד הטמאים ועוף הבא בס"י אחד לאו דוקא אלא ה"ה בב' וג' סימנים, הכל טהור, דכיוון דמכיר את כולם ואני מהם, ואם בא בסימן החיצוני דהיאנו אצבע יתרה, אין מחויב לבדוק שמא יש לו עוד פקוק וקורקבנו נקלף, וגם לא נחא להו לפרש דבעין בקיotas בשmotiahו של הכה"ד, דהא למה לי כיוון דהיא עוף שלפנינו את ל' שמא אחרינה למאי ניחוש, אי דשמא נשתנה שמי, וא"כ גם במכיר את הכה"ד בשמניש לחוש, שמא מתחלת לא היה שם כן, ורש"י סבור דלחדר שמי השם חיישין, אבל לשני שמי שמות לא חיישין, עג"ג דמצין בגמ' שבת שצינתי לעיל דשלשה נשתנו שםיהו, בי' כסא הבלילא והבלילא בעי' כסא. ולכן פירשו התוס' דכדי שלא נטעה בהן צרי בקיotas השם ג"כ. עוד זאת נתקשו לתוס' דהוומ"ל בסימן אחד טהור והוא שיכיר פרס וענינה. וזאת לרשי"י לא קשה דהרי ברישא מזה בקי בהן ובشمוטיהו, דהינו פ"ז, בסימן אחד טהור דוקא בסימן אחד קאמר. אבל בסיפה דבלא בקי בהן ובشمוטיהו, דהינו בפ"ז, אז בס"י אחד דוקא טמא, אבל בב' דוקא טהור והוא שיכיר ערוב אלא דגס לרשי"ז הוומ"ל

ישוב אחר, אבל התירוץ האמייתי על הקושי הלא הוא, כי מאחר דכתיב והבדלתם בין עוף טמא לטהור, והוא מ"ע מפורש להבדיל בסימנים בין טמא לטהור, כאשר הבאתך לעיל דברי הרמב"ם ריש הלכ' מאכלות אסורות, הרי אמרה התורה בפירוש דלא נסmoveן ארובי, אלא נבדיל ע"י סימנים בין טמא לטהור, ולכן שפיר פריך גם בביצים, דלמא בשל עוף טמא ניניה, אבל בטרפה ע"ג דוגם שם דרישין להבדיל בין הحياة הנאכלת ובין החייה אשר לא תאכל, על הח"ט לתדברי בריש פרkon, ועיין ברשי"ה, דאתא להבדיל בין נולדו בה סימני טריפה כשרה, לסימני טריפה פסולה, ועיין בחידושינו בריש פירקן, מ"מ לא נאמר צריך לבדוק אחר היח"ט ולא נסמק ארובי, דהאי הבדלה מוקמינן בנולד ריעוטא דוקא, אבל לא בסתם וזאת נרמז במה דכאן הקדים הحياة הנאכלת, ולא כמו בטמא דהקדים בין עוף טמא לעוף טהור, ותדע דאל"כ לא נאכל חלב וביצים לעולם, זה אמת לאמתו, ובזה נמצא פשר הדבר למה בנולד רעוטא דוקא מחייב לא סמיכין חזקה דעתך מכח רובה דרבנן, אשר ע"ז כרכרו כמה כרכורים הראשונים והאחרונים זה בכח זה בכח, ולא זכו להאי אמת, דמשום מצות הבדלה שאמרו תורה אין לסמוק במקומות ריעוטא על הרוב, ומקום הניחו להתגדר בו בס"ד, האמת ודוק".

ד"ר ס"ד ע"א גמר' אי וכי Mai Datma, אפילו Dat hora נמי. עיין מה שכתבתי בביור שkil וטר' זו ל�מן בפ"ג' דף צ"ח בסוג' דביצה אפרוח ודוק".

תוס' ד" שאם רכמה ואכללה לוקה, מה שיש להעיר על דברי התוס' אלו, עיין היטב לעיל בסוג' דשהלא קמא דף נ"ח ע"א ושם בחדשו תמצא ביאור רחב לשיטת התוספות דסבירו ליקון על היוצא מן הטמא, ושיטת הרמב"ם דסבירו דאין לוקון, כי אלו הילופות אינם דרישות גמורות אלא כמו דרישת, דכל הלב על ח"ש, ונicha לא לדידי' דבעין בביצים קרא מיוחד דבת העינהليلוף איסורה, ע"ג דסבירו איתך לנ על פרה במיעי גמל קרא דלא תאכלו מעגלי הנגרה ומפרטיס הפרסה, בכוכורות דף ה' ע"א, Dat hora שיוציא מן הטמא אסור, דהתם בשער, אבל ביצה דהוה גוש אחר ואינו בשער לנ דע' משם לא shores, ולכך בעין קרא דבת העינה גם על גוש אחר שאיכה בו משום יוצא, ומזה דע' גם חלב טמאה שאסורה וכמש"כ הרמב"ם ז"ל בריש פ"ג מאכלות אסורות ודוק".

ומה שכתבו התוספות דביצה Dat hora דשר' ואין בה משום אבמה"ח, ידיעין מתקח לך דרישון ולא לכלביך, הרי בדביצים מותירות באכילה עין בחדשו תומךן דף ק"ט ע"א דזה פלא והפלא, דמקרה זה לא אימעת אלא ביצה טמאה אבל ביצה טרפה דראוי להיליד אפרוחים לא אימעת, וא"כ "ה"adam ביצים אסורות מצד אבמה"ח, מ"מ קריין בי' תקח לך גל אפרוחים, ואני עומדים לכלבים וצעיג' ודוק".

ד"ר ס"ד ע"ב ג' אמר חז"ק מנין לביצה טמאה שהיא אסורה מה"ת, שנ' ואת בת העינה, וכי בת יש לה לעינה, אלא זו ביצה טמאה, עיין בהගות ה' מהר"ץ חיות ז"ל שהביא בשם בעלי התוס', דיענה בעת זיקנתה נעשה בשירה קשה כברזל מפני שאוכלת אבניים, לכן רק בילדותה אסורה תורה, והניח ה' בצ"ע, דלפ"ז אכן נפרנס דרשת ז', דאתא לאסורה הביצים, ומזה באמות נ"כrai לשיטת הרמב"ם דאי כן מלכות והדרישה אינה אלא כמו אסמכתא, אלoms לישב דעת התוס' ז"ל י"י דס"ל דמשו"ה ה' צרך לכתוב בת, דמעצמננו נדע דרך כל זמן שבשרה ראותה לאכילה מוזהרין עלייה, אבל בשיזקון יהיו בשירה קשה כברזל, פשיטה דלאו בר אכילה הוא, ולכן הרא על איסור ביצים שלה אתה, ומה דדייקא בהאי עוף טמא מרבה ביצים שלו לאיסורה, י"ל מה"ט גופא, דמסתמא בילדותה עדין

הבר אווזות הגודלות שהיו מתרבבים אז במדינתינו, הביא ראי לאسرן, מדברי הרמב"ם שהבאים גם המחבר ממה שכתב "והוא שיחי" דבר פשוט באותו מקום שזה עוף טהור" וא"ל של הגה"ק הנ"ל מסורת הוא שעוף זהה נאכל, ומה צריך עוד להתנות שזה עוף טהור נאכל במסורת, באותו המקום הלא בסע' ה' הביא פלוגתא בזה, ואיך סתם בכך שצרכיך שיחי פשטוט באותו מקום, אלא נראה ודאי דכוונתו הוא לבאר, שלא מקרי מסורה רק אם אין שום שינוי ודבר פשוט הוא שזה הוא העוף הנאכל מקודם, אבל אם אין מרגלים בעוף זהה אין זה מסורה" עכ"ל קדשו.

הנה לא עיין הגה"ק ז"ל בשעה שכ' הדברים האלו, בגمرا ורש"י, דלולי זאת לא ה' קשי' לי "זה עוף והוא שיחיה דבר פשוט באותו מקום וכ"ו" הוא שפט יתר, כי ה' רואה דמאמר ר' הוא דאמר, דעוף נאכל במסורת, ופרש"י בשוצר שאר כלו, והרמב"ם לא נחיא בפי זה מפני סיפא דהאי מאמיר דאמר, וכייד נאמין לו מר וכוי, והוא שיחי בקי בהן ובשמותיהם, דמ"ש כאן דלא סגי באדםCSR לחוד, ובשוצר שאלל, סגי באדםCSR לחוד, لكن מפרש הרמב"ם נאכל במסורת, הפ' שפטוט הדבר באותו מקום שהוא עוף שכיח שם שטהו, אז מותר במקומות אחר שהביאו לשם מאותו המין לסמוק על מסורת מקום ההוא, אע"פ שאין אנו יודעים עפ"י מי יותר להם לאכלו כיון שפטוט שם להיתר מסתמא עפ"י בקי אוכלים, ומה שכתב הגאון ז"ל דהרי בסע' ה' מביא המחבר ב' דעות אם מסורה מהני מקומות למקומות, במחכ"ת כד שכב ונינים כתוב צאת, הלא בסע' ה' מירiy בעוף דשכיה הכא והכא, ובחד מקומות אוכלים אותן ובחד מקומות מנניעים מלאכלין, יש מחמרים שלא לסמוק על מה שנטודע לנו שיש מקום שאוכלין אותו, דאפשר דכאן קבלו על עצם שלא לאכלו מפני שכך כאן עוף טמא הדומה לזה, כן כתוב הרשב"א עיי' ומה עניין זה לכא, דמירiy שמביאין מין חדש לכך לא ראיינו עד הנה, דבזהו עד כ"ע מהני מסורת אותו המקום אשר שם שכיח האי עוף ופטוט שם לאכלו, ופשט זה פשטוט בכותחא, ופирושו של ה' ז"ל דמיiri בעוף שנאכל כאן, ואמר שמותר לאכלו במקומות, והוא פשט שאין הפה יכול לדבר ולא האzon יכול לשמווע ודוק".

רש"י ד"ה אלא אינו מי ידע בהו, כלום מכירן שלא ה' אחד דומה לזה והוא טמא, עכ"ל, גם בפירוש דברי רש"י אלו במחכ"ת טעה הגה"ק הנ"ל ז"ל בתשובתו הנ"ל שה' סובר דהאי שיחי" בקי בהן ובשמותיהם קאי על התלמיד המעד לפניו עפ"מ מסורת רב, כדי שלא יחלף טהור בטמא ע"י דמיiri כזוב, ומזה דן ה' ז"ל להמצעיא איסור ע"י גודל וקטן עינוי שם וחס מלזקיר פ' זה, ועל רבו הציד קאי,adam אין בקי בהן ובשמותיהם ורק במסותיהם אנו חושין דעל שניים השם יסmock להתייר, אבל באמת הוא דומה בתוארו לעוף טמא, ואסור משום נדמה, אע"פ שיש לו שם אחר מחמת איזה שינוי שבו, ואם כן אדרבה מכאן אכן ראי להיפך דכמו עדי' שנדמה לעוף טמא הוא טהור נדמה כן להיפך נדמה לעוף טהור טהור, וכן כתוב אבי ה' ז"ל בד"ח תש"י מ"ח שכתב על אחד מרבני שרצה לממר דשכנן ונדמה לא אמרינו רק לאסרו ולא להתייר, הבל יפיצה פיהו, עיי' ופירושו ברש"י ז"ל תמצא בכל הפסיקים בטור ובש"ך סי' פ"ב סק"ב עיי' ודו"ק.

תוס' ד"ה ודילמא דעוף טמא הוא, וא"ת כיון דעופות טהור' מרובות ניזול בתר רובה וכוי, ותמהני למה לא הקשו כן למעלה על כל הני מימרות דאמרו שצרכיך להיות בקי בהן ובשמותיהם, ולבסוף מsieck דעוף אינו נאכל אלא במסורת, ולמה לא קשי' להו דנסmoveןarov טהורם, ותירוצים דיש בנסיבות רוב מטמאים, איןנו עולה יפה לרמב"ם דס"ל דרך כ"ד מינים הם ותו לא, וכלו קושי' התוס' בעי

יש לו סנפיר, אבל התורה לא מצה סמוכה על קבלה זו, עיין לעיל דף ס"א ע"א תוס' ד"ה כל עוף הדורס טמא ובמהר"ס שיר שם, והש"ס שפיר פריך כיון דאמות הוא דכל שיש לו קשחת יש לו סנפיר, מה כתוב רחמנא סנפיר, אבל אי או או קאמר שפיר בעי כתוב קשחת לモציא חחיכת דג שאין לו סנפיר מפני שהتورה לא סמוכה שנדע האי כלל דכל שיש לו קשחת יש לו סנפיר, וזה פשוט ואמת בכוונת המהרש"א וד"ק.

הדרן עלך פרק אלו טרפות

איןנה מטלת ביצים אלא אחר שכבר נתקשה בשירה ואז הוו"א דברכה שלה לאו יוצאה מן הטמא מיקרי דהרי אז כבר בשירה עז בעלמא הוא ולא חייבה התורה עליה, וממילא גם ביצים שלה שי"י קמ"ל דמ"מ יוצאה מן הטמא מקרוי וד"ק.

ד"ג ס"ו ע"ב גמי ולכתוב רחמנא קשחת ולא סנפיר בתוס' נדה נ"א ע"ב הקשו דלמא או או כתני עד שיפורט לך הקריאה ייחדי והקשה שם המהרש"א דא"כ לככתוב רחמנא סנפיר לחוד, ותירץ בתירוץ השני, דעתך קשחת לモציא חחיכת דג שאין לו סנפיר עי"ש, והתלמידים לא ידעו לפרש דברי קדשו, אבל פירוש דבריו הוא דנינו דאנן ידענן מקבלת אדה"ר או נה, דכל שיש לו קשחת

פרק בהמה המקשה

ע"כ מيري בנשחתה אמו, ומה שחסר זאת במתניתין עיין בתיו"ט. אולם דעת הרמב"ם ז"ל אינו כן דסובר דבריו דהיו אסורים, אפילו גולד אח"כ הولد ולא נשחתה אמר כי כן כתוב מפורש בפ"ה מהלכ' מא"ה ע"ט, וכן הבין הכלבו דברי הרמב"ם, אלא שכ' דכל הראשונים חולקים עליו וס"ל דכל שלא נשחתה אמו ונולד אח"כ אין כאן שום איסור יוצא, אבל הבב"י בסימן י"ד נדחק לאמר הרמב"ם, כדי להשוותו אם שאור הפסוקים, כי דבר זה אצל דבוחזיא ידו או רגלו יאסר אותו אבר לעולם, והוא מעשה בכל יום אצל הלידות שהולד מוציאה תחילתה ידו או רגל, ואחריו נשיכו כל הפסוקים האחרונים ביל פוצה פה ומ慈פץ ואני בעני רואה כי מוכרים אנו לפרש דברי הרמב"ם כפושטם וכמו שהבינים הכלבו. **הננה הרמב"ם ז"ל** השmittה להא דרי' מרשיא דלקמן בדף הסמוך, דקאמר בן פקועה הבא על בהמה מעלייתו הولد אין לו תקנה, והbab"י כתוב עליו דלא ידע למה השמיתו. ופלא הדבר שלא שת ליבו הטהור על שיטת רשי ז"ל לקמן דף ע"ה ע"ב, שכabb דלפי מה דמסיק רבא, ד' סימנים אוכיח בה רחמנא, לית לנו להא דרי' מרשיא, ואפשר דהbab"י לא רצה להעמעיס שיטה זו בדעת הרמב"ם ז"ל מפני הקושיות העצומות שבתוס' שם על שיטה זו, ולקמן תראה מה שכתבתי זה, והנה כל גודל הואacial אףלו אם נדחק פעם אחת בלשונו לפרשנו נגד המשמעות הפשטות, אבל אם נctrיך לדחוק פעמים, הדרין לכלא דין הלשון יוצא ממשמעותו כי עפ"י שני העדים יקיים דבר. ובפרט בלשונות הרמב"ם ז"ל שמסר המחבר נפשו על ברירת הלשון, שלא יפל שום ספק, באשר לא ציון מקור הדין מאין מוצאו, וכונתו היתה שלא יצטריך אדם לשום ספר זולתו כדי שיוכל לדון בדייני תורה, כמו"כ בהקדמותו בספרו, עד שקרואו משנה תורה, ואיך יעללה על הדעת שהרמב"ם לא ישגיח על לשונו ויسمוך על המעניין בסוגי' ולכן דרכי תמיד למסור נפשי לקיים פשוטות דברי הרמב"ם ומכך' שלא נסבול תרי מלטה Datmeh. והרי תראה כי הנני תרתי משך שיוכן בהדייadam ליל להא דרי' מרשיא, מכח מירא דברא דד' סימנים אוכיח בה רחמנא, א"כ היא דרך דבר עצמוני אסור, דהכלתא כוותי', כדמסיק הש"ס על ריו"ח בר פלוגתי' בתיבותא, והוא מדדרשין בשרדעה טריפה כטרפה שאין לו היתר, ע"כ דמייר אף בלא נשחתה אמו, דכיוון שלא מחלקין בין שחיתת כשרה לשחיתות טרפה ולעלום אמרינן ד' סימנים אוכיח בה וכאשר אבר טעמא דהא מלטה במקומו

ד"ג ס"ח ע"א משנה בהמה המקשה ליד וכו', דין המשנה נבנה על הדין דהolid נ יתר בשחיתת אמו, ודין זה נשנה لكمן במשניות ודרך אגב מתוך פלוגתת ר"מ ורבנן لكمן דף ע"ב וע"ד, ובאמת דהיה לו לתנא להתחל במקור הדין תחלה, והכי הול"ל בהמה נשחתה ולד הנמצא בתוכה מיותר באכילה, ואח"כ בהמה המקשה לילד וכו', וכן لكمן נמי לא נשמע דין זה רק מתוך משמעות פלוגתת ר"מ ורבנן, ובאמת שהוא היסוד אשר כל אלו הדינים בניוים עליו וח"ל השמיותו ואשמעין רק מכללא, ועיין חדושי ק"ז חת"ס צ"ל במשנה והנרא להענ"ד דדרך התנא כז הוא, לבנות על הקדמה מקובלת להם מפי השמועה, לפי שבוקשי התירו לחבר ספר בתושבע"פ נגד המקרא דעת פי הדברים האלה כרתי אתך בריית [ועיין בהקדמה למסכת זו בארכיות מעניין הרם הזה] ולכנן הניח התנא עיקר ושורש ייסוד ההלכה על פה, על השמיעה מפה לאוזן באופן שככל המתחל ללימוד עם תלמידים הלכה זו, יצטריך להקדמים להם על פה עיקר ושורה האי הלכה, ואח"כ הסעיפים הסடעפים מתוך המשנה הכתובה. וכן תראה בראש ברכות מתחל הימתי קוראין את שמע בערבית, והשמיט עיקר הדין דחיב אדם לקראות ק"ש ערבית ושרית, עד פריך הש"ס תנא היכן קאי דקתרני מאמתית, ומתרכז אקרה קאי דכתיב בשכבר ובקומץ. ובאמת פשطا דקרה לא מירא בק"ש שרית וערבית, רק על תית דהכי כתיב ולמדתם אותם וכו' לדבר בס בשבתך וכו' כלומר בכל זמן אפשר, אבל עפ"י קבלת חז"ל הוא מצות ק"ש שרית וערבית, והתחיל מאמתית כדי שיצטריך המלמד ולהלמוד להקדמים על פה פירוש הקרה ועיקר הדין, דחיב אדם לקרוא שמע שרית וערבית. ובן במסכת זו תראה שהתחיל התנא הכל שריתין ולא בערבית. והן במאמרת צדדי שיצטריך הלומד להקדם שנצווה משה על הוושט וכו' והתעט נ"ל כדי שיצטריך הלומד להקדמים עיקר הקרה ועיקר הדין דחיב שחייטה וענינו על פה, קודם שיוכל ללמידה מתוך הכתב כדי לקיים למוד תושבע"פ על פה, ולעשות רוח בין תושבע"כ לתושבע"פ, שלא יהא נראה כאילו המשנה הוא המשך התורה, ולהוציא מלבד המכחים בתו"ק הכתובה שהיא מן השמים, וזה ברור ונכון בס"ד.

רש"י בד"ה בהמה המקשה ליד בשעת שחיתה. הוסיף רש"י ז"ל דבשעת שחיתה מירא מתניתין בגין הרבה, דמוstrar באכילה קאי אולד וא מקום חתק, ובין לריו"ח דקאי אבר גופי' דזרה מהני,

נאסר היוצא אפילו לא נשחתה האם וגם לא החזיר האבר, דא"כ האי „ונאסר האבר” שפת יתר הוא, שכבר כתוב לעיל דבר היוצא נאסר, וגם מה מה יונאסר האבר ואח”כ נולד” דמשמע דaicא דבר בין היציאה להלידה, אלא ודאי כדאמרון דהשחיטה של האם או חזרת האבר עשויה טרפה. ולפי”ז מתניתין לא מיריך דוקא בשעת שחיטתה דנימא דוקא נשחתה אמו צריך לאשמעין דמקום חתק מותר בחזרה כיון דבר עצמו אסור, אבל بلا נשחתה אמו,ابر עצמו נמי מותר, אלא אמרין מתניתין בכל גוני מיריך, אפילו לא נשחתה אמו ונולד צריך להתר מוקם חתק, דבר עצמו אסור וכן”. ורש”י זיל דכ’ בשעת שחיתה, ג”כ אין הכרח לאמר דחולק על שיטת הרמב”ם ע”ג דלית לי דר’ מישריא דיל כיון דשיטה זו של הרמב”ם מוכרכות מכח מירמא דרבא, דמהדש לן השחיזר ואח”כ נולד, אבל בשלא החזיר לא מקרי יצא חזץ מהחיצתו, דדרך לדידה יציא, וכל שנולד אח”כ אגמל”מ דציאת אבר תחילת לדידה, אבל כשהחיזר הרי בטל הא תחולת לדידה, וכען שאמרו ע”ג דמנكب הוושט תחולת כיון דדרך שחיתה בכך חשוב שחיטה וישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף, ה”ג גבי לידה מצטרף אבר אבר לרובה, עד שאמרין לן דאפשר חתכו אבר אבר מצטרף לרובה, הרי דאמרין אגמל”מ דמיד למפרע דמיד באבר ראשון שיצא מתחלת הלידה, אבל כשהחיזר האבר הרי נתבטל הלידה, ותו לא מוקרי שם לידי על יציאה ראשונה זו אף שנולד אח”כ כלו, ובdry ס”ט ע”ב הארכתי בדבר זה עיישי. ואין להקשוט הא בשחיטה נמי אם שחט בשוט במקומות אחד ואח”כ הניחו ושחט במקומות אחר כשר עין לעיל לי ע”א שאני הטעם דבאמת אנו מצרפי גם האי תחולת שחיטה לגוף השחיטה שנאמר כן אפילו פסק משלוחו שם עיישי בחידושי, משא”כ כאן כיון שהחיזר נסתלק והלך אותו מעשה למורי.

ודע דלפי באורנו בדעת הרמב”ם זיל, הא דאמרו דבלא החזירו מקום חתק אסור, דינהו דלא יוצא מקרוי ואין בו מושם בשער בשדה, אבל מ”מ לא הותר בשחיטת אמו דלאו בבהמה הוא, איינו אסור אלא בשלא נשחת הولد אבל שחת אח”כ הولد, מהני שחיטת הولد למקומות חתק דד”ס יונאים אכר בה רחמנא, דבאה מקום חתק ליכא איסור טרפה, דאל”כ למה לא תועל שחיטת הבן פקועה, ומועליל לי סימני הولد כמו בגין פקועה הבא על בהמה מעלייתא, ואם בכל זאת פסק הרמב”ם שם בהלכ”י דמקום חתק אסור בין שחticks קודם שחיטה בין חתכו לאחר שחיטה ולא הזcir דאם חתק יומייל לו שחיטת עצמו להתריו, אפשר לאמר דלאו דיל שאבר שחיטת הרמב”ם למלטה דלא שכיח כי האי שיחי הولد אחר שחיטת אמו ואחר שחיטת אבר, ולא עוד אלא דגם זהה צריך לחלק בין טרפה בהאי שחיטת אבר או לא, דודאי למאן דס”ל ד”ס יונאים וכו’ ומהני גבי האי מקום חתק, ה”ה דשיך טרפו לתבי האי מקום חתק, ואם לא נחתק כלל עד שנולד אז בלאי”ה נמנע במציאות, להבחן מקום היציאה בדקdock, כדי לידע איזה הוא מקום שעמד בשפט הרחמס, لكن כתוב הרמב”ם סתם אסור, וחומר נראת לפע”ד דכל שאבר עצמו אסור אין להתר מקום החתק עי” שחיטה, מושם דקרווב הדבר דאתה להתר גם האבר, כי בהאי חילוקא קלישא בין אבר למקומות חתק לביבי ולכנן ודאי דאין להתר עי” שחיטה את מקום חתק ועיין עוד למן ודוק.

גמר אי”י אמר רב ואבר עצמו אסור, מ”ט דאמר קרא ובר בשדה טרפא לא תאכלו, כיון שיצא בשער חזץ לשחיטתו ונאסר האי טעמא אצטיריך לרבות כדי לאסור האבר אף שהחיזיר, וכמש”כ התוס” ויל: כדדריש למן דומ”י טרפה שאין לה היה, ועיין בהר”ס לובלון דכונת התוס”, דמהאי דרשה ילפין דין לו היהר בחזרה, אבל בלא החזירו שיהיא האבר אסור בין חתכו קודם שחיטתה ובין לאחר שחיטתה לא בעי קרא, דכל שאינו בהמה לא היהר בשחיטת אמו, ושוב מAMILא היהי CABER מה”ח שלא נשחת, וראי” דכך הוא דהרי מקום חתק בלא החזיר נמי אסור והאי לאו מיטעם בשעה נשחתה נאסר דהא לא יצא חזץ למחיצתו, עי”כ דנאסר מושם דלא קריין בי בהמה בהמה, או כל בהמה כדאמר לקמן ומילא כשאר במלה”ח שלא נשחתה הוא, ובין החזיר ובין לא החזיר האיסור הוא אבמה”ח כלומר דכל שחוזיא אבר נעשה האי

אייה והה”ג דמהני סימני בן פקועה דנשחתה אמו לגבי הولد, ודלא כר’ מישריא, ה”ה דאנו מוכרכים לכארו’ לאמר דמהני שחיטת הولد לאבר היוצא דד”ס יונאים אכר בה, ואיך מסיק הע”ס למן בmeno למוצע את חלבו בתיקו, מושם דין לו היתר בשחיטתה אלא ודאי דשאני אבר זה אסור מטעם טרפה והוא דקרי למן אבמה”ח, הינו אבמה”ח שנטלש כי מקרה דבר בשדה טרפה מרביבן ל”, ואם כן הוא פשיטה שאף بلا נשחתה אמו אין האי אבר ניתר בשחיטת הولد דבאיסורי קיימת דין אין השחיטה מותרת אישור טרפה.

ומה דקשי לי להבי זיל איך אפשר שאבר היוצא דרך לדידה יאסר לעולם והוא שכיח הרבה הנה כשתקדק בלשונו הרמב”ם תראה שלא אסר הרמב”ם אבר היוצא بلا נשחתה אמו, רק כשחיזר ואח”כ נולד, אבל בשלא החזיר לא מקרי יצא חזץ מהחיצתו, דדרך לדידה יציא, וכל שנולד אח”כ אגמל”מ דציאת אבר תחולת לידי, אבל כשהחיזר הרי בטל הא תחולת לדידה, וכען שאמרו ע”ג דמנكب הוושט תחולת כיון דדרך שחיתה בכך חשוב שחיטה וישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף, ה”ג גבי לידה מצטרף אבר אבר לרובה, עד שאמרין לנו לן דאפשר חתכו אבר אבר מצטרף לרובה, הרי דאמרין אגמל”מ דמיד למפרע דמיד באבר ראשון שיצא מתחלת הלידה, אבל כשהחיזר האבר רשותו שיצא מותחלת הלידה. אבל כשהחיזר האבר הרי נתבטל הלידה, ותו לא מוקרי שם לידי על יציאה ראשונה זו אף שנולד אח”כ כלו, ובdry ס”ט ע”ב הארכתי בדבר זה עיישי. ואין להקשוט הא בשחיטה נמי אם שחט בשוט במקומות אחד ואח”כ הניחו ושחט במקומות אחר כשר עין לעיל לי ע”א שאני הטעם דבאמת אנו מצרפי גם האי תחולת שחיטה לגוף השחיטה שנאמר כן אפילו פסק משלוחו שם עיישי בחידושי, משא”כ כאן כיון שהחיזר נסתלק והלך אותו מעשה למורי.

ואביה לשונות הרמב”ם זיל להראות כי כנים ואמתיים דברי, זיל בפ”ה מהלכ”מ יא ה”ט, “עובד שהוציא ידו או רגלו נאסר אותו האבר לעולם בין שחתוכו קודם לשחיטתו אמו ובין שחתוכו אחר שנשחטו, ואפילו החיזיר אותו אבר מעוי אמו ואח”כ נשחט, או נולד הولد וכו’, הרי אותו אבר אסור מושם טרפה וכו”, ובהלכה יב כתוב זיל, “עובד שהוציא אבר ונאסר האבר ואח”כ נולד, והרי הוא נקבה, החלב שלה אסור לשתו מספק וכו” עכ”ל. הנך רואה דבהלכה טי מדבר תחולת מה אבר היוצא ולא החיזיר וכותב בין חתכו קודם שחיטת אמו ובין אח”כ, ואח”כ הוסיף לאמר ואפילו החיזיר אותו אבר ואח”כ נשחט או נולד הولد, ואי כדוחק של הבב”י, “дגם כאן מיריב נשחטה אמו מה הלקם לשנים ולא הוסיף האי, אפילו החיזיר” לחולקה ראשונה ולכתוב בין חתכו וכו’, ואפילו החיזיר האבר קודם לשחיטתו אמו וכו’, אלא ודאי דבזהאי אפילו החיזיר אכן חידוש דין, נולד אח”כ אף בלא שחיטת אמו, כל שחחיזר אין כאן שם לידי על יציאה זו ודינו כהבר היוצא ונשחטה אמו, וכן תראה בהלכה יב כתוב “עובד שהוציא אבר ונאסר האבר ואח”כ נולד וכו”, והנה הכה”מ לשיטתו מפרש הני תיבות “ונאסר האבר” דהרבנן זיל היה מחייב כתוב תמורה, “ונאסר האבר” “ונשחטה אמו” כדי שלא יצטרך הכה”מ לפרש דבריו הסתוםים, אבל אם נפרש דברי הרמב”ם כפושטן, אז בדיק כתוב “ונאסר האבר” כי בשני אופנים מצי להאסר או עי” שחיטת אמו קודם לידי, או עי” חזרה קודם לידי דהן עי” שחיטת האם, והן עי” חזרה בטלה הלידה ומאהר שכבר ביאר הרמב”ם לעיל בהלכ”ט אותן שני האופנים שנאסר האבר עי”, וכן כתוב כאן סתם ונאסר האבר עי” אחד מב’ האופנים הניל’, ומזה מוכרכה ג”כ דין לפреш דברי הרמב”ם דלעולם

התוס' דבאים המודולדים ליכא איסור תורה, אלא מצות פירוש מדרבןן וקרא דובשר בשדה דזרשין לי' אבראים המודולדים, אסמכתה בעלמא היא, ולכון לא מצי סבר, דעתך איסור דבר היוצא מקרא דובשר בשדה ילפין, ד"כ יהא נמי אסמכתא, ואיך אמרו מגע טרפה שחוטה, דנヒו זגצרו חכמים טומאה לקדשים בטרפה, אבל לא לטרפה דרבנן, וע"כ לאמר דעתך איסור דבר היוצא בלאו קרא דובשר בשדה ידעין, מושום דכל בבהמה כתיב, והאי לאו בבהמה הוא, ולא אצטיך האי דרשיה דובשר בשדה אלא ביצה אבר והחיר, ע"ג דהשתאות הוא בבהמה, כיון שיצא פעם אחת שוב לא ניתר בשחיטה אמו לעולם, ונשאר האי אבר כאלו לא נשחת, מ"מ מטהרו השחיטה מידי טומאה, דלא גרע מטרפה כיון דאיתקס לטרפה, וממילא לא מחלקין בין החיר ללא החיר זילפין נמי קולא, דכמו בחחיר מהני השחיטה לטהרו מידי נבלה, ה"ה בל החיר תהני לטהרה, ובלאו האי קרא הוה אמרין דחומר מותר אף באכילה דבבהמה הוא, ובלא החיר, לא רק דאסר אלא דמתמא נמי כשר אבמה"ח וכרכ"מ.

נמצא הרמב"ם ויתר הראשונים פליגי בפלוגתת הב"ח והש"ג, דלעת הרמב"ם איכא איסור ברור באבר היוצא, איסור דבר בשדה טרפה, וליתר הראשונים ליכא איסור ברור, ורק מפני שאין לו סימנים לשחיטה נאסר. ומהז תראה ג"כ איך מוכרת בדעת הרמב"ם לאמור דגם לא נשחתה אמו איכא איסור זה, דהא בהא תלי' דכיון דבלא קרא דובשר בשדה הוה מתירין אבר היוצא ע"י שחיטתה האם אף בל החיר, מושום דגנער האבר אחר גוף הולוד, דהא אין לידי לאברים א"כ הא דאין השחיטה מועלת לאבר היוצא, הוא מטעם דהוא בשדה, ע"כ איסור זה הוא הסבה דאיינו ניתר ולא להיפך דאיינו ניתר יהי' הסבה לאיסור בשער בשדה, אלא דבלא החיר ונולד א"כ אין יציאה לחוץ למחייבת מושום דangelai מלטה דתחלת לידה הוה ממש"כ למעלה בדבר הקודם, משא"כ בחחיר דבטל הלידה, וכן בל החיר וחתוכו קודם שחיטה, דכיון דחתוכו אין כאן לידי לאבר ושפיר איכא חוץ מאיסור אבמה"ח, גם איסור בשער בשדה להוי לטרפה, ועיין בה"ה הלכ' י' שהרמב"ם השמיטי אבעי' דנחתך אבר אבר גורס בגמ' למ"ד יש לידי לאברים והוא דלא כהכלכתא.

ודע דהbab"ח ופר"ח בס"י י"ד, פליגו בשוחט את הטרפה והוציא העובר את ידו, אם ניתר האבר בשחיטתה העובר או לא. דלעתה הב"ח ניהו דיש שחיטה לולד הנשאר אפיקו רק מיעוט נשאר בפנים, מושום דד' סימנים אפשר בו רחמנא, אבל האבר' אסורים, והפר"ח כתוב עלי' ועל הש"ג דקאי בשיטתי' דעתות הוא בידם, דכל שיש לו לד' סימנים לשחיטה שוב ניתרים גם האברים היוצאים. ולפי באורינו הב"ח לשיטתו יפה כתוב, כי לדעת הרמב"ם ודאי כן הוא, דבר היוצא אסור מטעם בשער בשדה עוד קודם השחיטה ואי' תנחני לו השחיטה לסלק איקס, אבל לאידך הראשונים, דין אין כאן איסור רק שאין לו סימנים ממילא כל שיש שחיטה לולד, ודאי דעתרים גם האברים שיצאו, דרך זה איתקס לטרפה דין אין לו היתר בשחיטתה האם אבל שחיטה עצמה מהני לי'. ובזה נדחה ראי' הפר"ח דמביא ראי' מהא אמרין גבי אבעי' דמהו לחוש לרעו, אי לר"מ איסור יוצא לי'א, אלמא דכיון דיש שחיטה לולד, לא נאסר אבר היוצאה עיי"ש. ולפי האמור אין ראי', דלעתה הרמב"ם והב"ח דס"ל כן, ר"מ ורבנן בזה ממש פליגו اي אבר היוצא יש בו איסור טרפה מצד עצמו, או רק איסור אבמה"ח ע"י שאין לו סימנים לשחיטה ר"מ דס"ל דמתמא מושום אבמה"ח ס"ל דאיסורו באכילה, אי לאו קרא דובשר בשדה הרי דלחכמים בעין קרא לאיסור אבר היוצאה באכילה, והן אבר המודולדים, והן אבר היוצאה מקרא דובשר בשדה אסרים להו. והרשב"א ז"ל צ"ל דازיל בשיטת

아버 היוצא, כבר מן החי הטעון שחיטת עצמו, אלא דבלא החיזיר פשיטה לא בלא לפותא דהוה אבמה"ח דלא ניתר בשחיטת אמו לא האבר ולא מקום החתך, ובבחזר בעין לפותא דבשר בשדה דהיהו אבר היוצא טעון שחיטת עצמו, ונשאר באיסור דבשר בשדה שנייה לה היתר, גם זה אין לו היתר רק בשחיטת עצמו, וויאת א"א. מושום דחולד כבר ניתר בשחיטת אמו והסימנים שחוטוין. וכן מבואר ברשב"א ז"ל לסתן גבי האבעי' מהו לנמעו את חלבו, מובאים דבריו בש"ז י"ד סיון י"ד סק"א שמסיק שם על הב"ח דמחלק בין בן פקעה הבא על בהמה דעלמא, דחולד אין בו איסור רק שנייה השחיטה מועלת בו, והוה שחוטה לדעתה בה"ג דחלבה וביצה מותרין, משא"כ באבר היוצא דאית ב' איסור טרפה, והביה הש"ג ז"ל דברי הרשב"א ז"ל שכטב, דבר זה אין בו איסור מחמת עצמו כטרפה, אלא מחמת שאין לו סימנים להתיירו בהם ע"י שחיטה, והרי כל הגוף כבשר מונח בדיקולא והابر שיצא לדבדו נשר חי וכי עכ"ל. ואני אומר כי הש"ג ז"ל יפה כתוב לדעת הרשב"א ר"ן ותוס', אבל העברי עניינו הבדולחים מעל דברי הרמב"ם שכתב בפירוש בהלכ' ט' היל' „העובר שהוציא ידו בין חתוכו ובין לא חתוכו קודם שחיטת אמו ואפיקו החיר וכי אותו האבר אסור מושום טרפה, שככל בשער שיצא וכו' שנאמר בשער בשדה טרפה, כיון שיצא למקום לו בשדה נעשה טרפה" עכ"ל, הרי דבעי קרא דבשר בשדה על כל אבר היוצא אפיקו לא החיר, והאי אסור לדעת הרמב"ם בהלכ' י"א דלקון מושום אבמה"ח אבל بلا חתק אין בו אלא מושום טרפה, עיי"ש בכ"מ צ"ל דמה ש' לעיל בהלכ' ט', דבין חתק וכי' איכא מושום טרפה. וכאשר בארנו דבחתק איכא תרתי, מושום אבמה"ח ומושום טרפה. ומאשר בארנו לעלמה הוכרח הרמב"ם ז"ל לאמר דאית כאן איסור טרפה דאל"כ למה לא תנחי שחיטת עצמו מאחר דד' סימנים איכשר בה רחמנא, וא"כ פלוגתת הב"ח והש"ג הוא ממש פלוגתת הרמב"ם והרשב"א ודעמי'. ולדעתני נראה דס"ל לרמב"ם דבזה ממש פליגי ר"מ ורבנן לקמן דף ע"ג דר"מ ס"ל אבר היוצא מגעו נבלה, ורבנן ס"ל מגע טרפה שחוטה. והנה ר"מ דקאמר מגע נבלה, הינו אבמה"ח דמתמא נבלה, וקאמור ר"מ דאם תנאמר דמהני שחיטה לטהר את האבר תנתרנו נמי באכילה, וכיון דבاقילה פשיטה שאינה מתירתנו, דהא אינו בבהמה, הרי דהאי אבר לא נשחת, ממילא שחיטה עשויה ניפול, והוה האבר כניפול ע"י שחיטתה העובר ומטמא כשאר אבמה"ח. הרי דל"ר מ' לא בעין קרא מיוחד לאיסור באכילה, אלא דכיון דמרקא דכל בבהמה לא אתרבי להיתר, ממילא אסור מושום אבמה"ח דשחיטה עשויה ניפול. אבל חכמים דאית להו דגם באבר היוצא אין שחיטה עשויה ניפול, ומהני שחיטה גם לאבר היוצא לטהר מיד נבלה, כמו דמנהני לאבר המודולדים שבוגופה, כי כן אמרו לר' מאיר דמדמין אבר דעובר לאבר המודולדים (דמתשובת ר"מ בבריתיא למד, דמה שאמרו חכמים במשנה כטרפה, כונתם על כל מני טרפה, והיינו יכולה טרפה או אבר המודולדים, דהוה נמי טרפה לאסר באכילה מה"ת לדעת הרמב"ם, עיין בה"ה כאן הלכ' י"א) הרי דס"ל לחכמים דכמה שחיטה מהני לטהר לאבר המודולדים, ע"ג דכטרפה יחשב, ולא שייך בהמה לעין אכילה, כי מהני השחיטה לטהר לאבר היוצא, ע"כ כונתם לאמר, דנヒו דלא מקרי כל בבהמה, מ"מ נגרר האבר אחר העובר, ולא גרע מאבר המודולדים, דהא אין לידי לאברים פסקין. אמרו מעתה די לאו קרא דבשר בשדה דאתא לאסר אברים המודולדים, באמת גם באכילה היו מותרין ע"י שחיטתה א"כ ה"ה אבר היוצא היה מותר באכילה, אי לאו קרא דובשר בשדה הרי דלחכמים בעין קרא לאסור אבר היוצאה באכילה, והן אבר המודולדים, והן אבר היוצאה מקרא דובשר בשדה אסרים להו. והרשב"א ז"ל צ"ל דازיל בשיטת

ויצא לא שידך רק בנסיבות אמו שחייבת כשרה, וא"כ לענין מה חברים הכתוב אלא ודאי דלהי כתיפה שאין לו היתר.

ע"ש גמרא אבעי להו לדברי האומר אין לידה לאברים הוציא ידו והחזרה וכו', עיין ברא"ש דחד"ף ז"ל חולק עם רש"י ז"ל, וס"ל דלהי לישנא דמערבה דפלוי ביש לידי לאברים, גם ר"י מודה לר' דבר עצמו אסור, ולא מהני זהה, ומאי דאמר מא' בגיןיו לא על שתי הלשנות קאי, רק על רב ורו"ח. ולפי"ז בא פלוגתא דיש לידי לאברים פסקין כרי"ח, ואבעי" דידיין אי מועלן חזורה לענין רוב העובר או לא, אליבא דחלכתא. והנה לא פירשין הרא"ש ז"ל דלפי שיטת הר"ף למה מבועדי דוקא למ"ד אין ליה, דהא גם למ"ד יש לידי מציא מבועי, כיון דחוරא אליבא דשניהם לא מהני, והספק שמא חזורה מבטל הלידה לגבי המעוות הנשאר, דעת"ג דהני אברים אסורים ולא מהני להם שחיטת האם, מ"מ אפשר דלמעוט הנשאר מהני, א"כ ה"ה למ"ד יש לידי, איכא למימר הכל. ולא עוד אלא אדם נאמר דיש חילוק בין יש לידי לאין לידי לענין זה דחזרה האברים. א"כ למה לא קאמר הש"ס האי איכא בגיןיו. בשלמי לר"ף דמאי בגיןיו קאי על ב' הלשונות לא קשה כנ"ל, אבל לר"ף דקאי על פלוגתא ריו"ח ור"ל, א"כ חד נמי איכא בגיןיו. שוב ראייתני כי מהרש"א במחד"ב הרגיש בכל זה והניח ביש לשיב. וכונתו דיש לומר דהא גופי' קמבועי' לי' אי איכא בגיןיו דוקא הא למשיר מיעוט אבר שבפניהם, או לענין זה חד דינא אית להו. ודוק' היטב בכל זה כי הוא פרי גייעה הרבה וס"ד.

דף ט ע"א גمرا ותבעי לך ק"ק בירושלים פרשי"ג כוגן שהוציאה את ידו בירושלים והחזרו, ותבעי למ"ד יש לידי לאברים וכו', עיין מהרש"א והר"ס ורא"ס ז"ל, שהארכו בפירוש דברי רש"י ז"ל, ואחרי דברי כולן קשה, איך אפשר למבועי למ"ד יש לידי, דהא כתבו התוס' דהאי ודאי פשיטה לי' אדם נולד כולם או רבו או ראשיו, דטעו שחתות עצמוני, וא"כ למ"ד יש לידי לאברים הרי הוא לגבי האי אבר כמו רובו או ראשו לגבי כל הولد, וכל דהוה כילד לא בעינן קרא דובער בשדה לאיסרו, וכמוש"כ למ"ד אין לידי יש מקום למבועי, נולד כלו לנולד מקצתו, משא"כ למ"ד אין לידי יש מקום למבועי, כיון דרך מכח דהוה בשדה עד שחזורה מהני לשיטת רש"י נאסר, אולי בעזירה או בירושלים לא מקרי בשדה, מגו דהוה מהיצה לגביה שחתה, הוה נמי מהיצ' לגבי אבר היוציא. ואולי כונת הקושי' בתamt'ך הוא, וכמו דלמ"ד יש לידי ליכא למבועי דמ"ש אבר חבר, ומיש' כלו ה"ה למ"ד אין לידי נמי לא תעבי, דלגביה מהיצה אבר שהוא אמו לעולם מקרי בשדה אפילו בעזירה, דלא מצינו מגו בעין זה רק בחילוק בכמות, אבל לא בחילוק באיכות כמו כן.

רש"י דהא אין לו תקנה, וסימנו אינס סימנים דהא פגלי כחותוני דמו, וא"נ ה"ל סימן אחד, ובמהמת צrica ב' סימנים עכ"ל, ולקמן דף ע"ה ע"ב כתוב, דמצד שהי' נגעו בה, דין לך שאין לך דהוי גדולה מזו. ולפענ"ד דשני טעמיים אלו תלויים באבעי' דלקמן דף ע"ד

מכريعות דדין זה תלוי בנסיבות לפוגת רמב"ם תוס' ורש"ב". והש"ץ דס"ל בנסיבות כדעת התוס' והרש"ב"א וכנ"ל, וכן פסק ב"ח דשותט את הטרפה האבירים היוצאים אסורים, לכאר' מוצי טורי לב' תרי. ושיטת הרמב"ם ז"ל הוא לכאר' השיטה המוחורת בש"ס דכפי ביאורנו נראה דפליגי בזה ר"מ ורבנן והלכה כרבנן, דמגע טריפה הוא ולא נבלה. אלא דהא אסור מקום חתק לרמב"ם קשה מאד להולמי, דכיוון דלא הוה בכלל בשדרה דהא חזונה דחזורה מהני, וא"כ למה אסור כלל וככל, נימה דמקום חתק נגרר אחר הولد, כמו דהוא אמרין על כל האבר אי לאו קרא דובער בשדרה, ואין לומר דהשתא דaicא קרא דובער בשדרה לאסור האבר, אמרין מקום חתק נגרר אחר האבר, דא"כ למה מהני חזורה כיוון דנסאר עם היוצא, עי"י במשבצות סימן י"ד סק"ג בשם הלבוש ומיש"כ עליו שם דברים נוגעים בדברינו במעט אלא גם עליו קשה ומה תועליל חזורה. ועיין בדברינו בסוף הסוגי'.

על זאת ראוי לobar דלפי דעת הרמב"ם דבר היוצא עם אבר המודולל חד דינא אית להו, דבנסיבות איכא אישור תורה ואין בו מלוקות, א"כ לענין טומאה דרבנן לטמא קדשים נמי זה כמו זה ומטמא קדשים מדרבנן. ובאמת בפ"ב מהלכ' אבהת' לא ההיכר רבינו הגדול באברים המודוללים טומאה זו, רק באבר היוצא, ואולי מארח שלא נזכר בגמרא לא ח' לכתוב, אבל באמת גם לענין זה חד דינא אית להו. ודוק' היטב בכל זה כי הוא פרי גייעה הרבה וס"ד.

רש"י דה' ובשר בשדה: ככלומר חוץ למחיצתו דהינו לאoir, שורחם זה הוה לי' מחיצה להתרו בשחתה וכו', וכל מי שיש לו מחיצה יצא כוגן בשער קדשים שיוציא, נמי מהאי קרא נפקא לנו עכ"ל, והראש יוסף עמד על שפט יתר ז' ברש"י, שהוסיף האי וכל מי שיש לו מחיצה, והוא באמת פלא והרא"י ז"ל נתקב בשדה. אבל לי' נראה דרש"י הוצרך ליה דהוה קשה לי', מי עשה רחם זה מחיצה לויל, היתר שחיתה והוא לפותא מכל בהמה, ואיך נאמר דהאי קרא דובער בשדה קאי על האיל לפותא דעליקרה על רוך דرك אסמכתא נסכמה לקרה דכל בהמה, דמייר מסימני בהמה טהורה ולא משותה, וכעון זה לא מצינו, لكن כתוב רש"י ז"ל, דבאמת האי קרא אצל מה שיוציא מחיצתן אתה, כגון בשער קדשים שיצאו, ואנו ידעינו ממילא דהה באבר היוצא אשר מפי השמועה למדנו, דرحمם אמו הויל' מחיצה לענין היתר שחיתה, נמי הדין כן, אבל קרא ודאי לא את לדרבר שלא ידעינו רק ע"פ דנקרא בשער היוצא, והבן את זה כי הוא דבר העומד ברומו של עולם, ומקום הניחו לי' מן השם תיל"ת. ועיין בסוף הסוגי' בדברינו.

שם ע"ב גمرا, מיתיבי בשדה טרפה מה ת"ל פרשי"ג אטרפה קאי, מה קראו טרפה ומה מלמדינו בכך, הוה לי' למכתב בשער בשדה לא תאכלו, ותמייה לי' הלא טרפהDKרא כמשמעותו כאשר פרשי"ג ז"ל בריש אלו טרפות, וכן לקמן דף ק"ב ע"ב ד"ה ובשר בשדה, ז"ל בשער בשדה ממשמע שפירש מקומו זה בשר מה"ח, וטרפה ממשמעו. אבל כוונות רש"י ז"ל דמלדא כתיב וטרפה בוין המחלוקת מוכרא דקאי אלמעלה, ולמאי הלכת' קראו הכתוב בשדה לא תאכלו, בשער היוצא טרפה, ומיש"כ דהו"ל למיכתב בשער בשדה לא תאכלו, ר"ל לאו זה לחוד וטרפה לחוד, ואם ה"י רוצה לחברים הויל' לחברים בוין' המחלוקת. והתוס' לקמן כתוב וטרפה בוינו' ש"מ הטרפה אינו לוקה אלא חדא משום דלא כתוב וטרפה בוינו' ש"מ חד לאו הוא, וא"כ לכאר' נימא גם כאן דלאוכל מן היוצא ומון הטרפה, שלא רק אלא חדא אתה הא דכתיבי ייחד, ולא לדריש ממוני דשוב אין לו היתר בחזרה, אלא דזה א"א דהיא' על אבר היוצא אישור יוצא ואישור טרפה לדעת הראשונים ז"ל, דאישור

והנה לדעת רשי' ז"ל דלקמן דהא דר' מרשיא ליתא לדרבא דד' סימנים אכשר בה רחמנא, כתבו שם התוס' ז"ל דלפי' ז' כל הסוגי' דהכא עד דמסיק בתיקו במוחו לגמוע את חלבו תה' שלא כהlecתא, דלדעת רשי' ז' למאן דעת ליל' ד' סימנים אכשר בה רחמנא, גם לאבר היוצא יש תיקון בשחיטת העובר, זה דוחק גדול לומר, דמה דמסיק בתיקו הוי' שלא כהlecתא. וכותבתני אני למעלה דהרמב"ס שלא הביא הא דר' מרשיא נמיอาท' לי' בראש' ז' ועל כן הוכרח לאמר דבריו היוצא שאני דאסור מכח טרפהDKRA דובשר בשדה, ולכן אין לו תיקון בשחיטה וابةית הגמורה דמהו לגמוע את חלבו ומזה דמסיק בתיקו, אלא אליבא דהlecתא, ורק הא דר' משראשיא נדחה מהלכה, דשם ליכא איסור יוצא, ולכן מהני שחיטה אחר שחיטה, דאיין חילוק בין שחיטה כשרה לשחיטה טרפה וגם בכחג'יו לצריך לסימני האם לוולדת שנוולד מבהמה מעלי' אמרין נמי ד' סימנים אכשר בה רחמנא.

ועתה אני רואה כי מאן דעת לי' בראש' ז', דאיין חילוק בין שחיטה לשחיטה, וכיון שאין צריך לה לענין הولد אמרין שפיר שיש להם סימנים דד' סימנים אכשר בה רחמנא, ע"כ צ'ל' דגס באבר היוצא הדין כן, דלית ב' איסור בפני עצמו ובר בשדה, והני לאבר שחיטה עצמו מושום ד' סימנים וכו'. דהנה טעמא דריש' ז' והוא דלהא דד' סימנים אכשר בה רחמנא לית לנו קרא יתירה, אלא אמרין דהאי קרא דכל בבהמה תאכלו היטרה הוא דרבי בי' רחמנא, ולא יכול לצמות מה שום חומרא ואייסור, וא"כ נהו דעתך הولد בשחיטה אמו לא יזיק אם אנו צריכים לשחיטת עצמו, כגון בשליל של בהמה טרפה, כי התורה אמרה הولد יכול להיות יותר גם בשחיטת אמו. וכן הוא לא לשון רשי' ז' לקמן ע"ה ע"א ד"ה ד' סימנים אכשר. ומני' נצמח דע' הא היטרה דרבי רחמנא א"א שיצא שום חומרא ואייסור, וכך אמר דר' ע"א דמושיט ידו למעי בהמה, אי לא בעין אויר לשחיטה דמץ' שחתת את העובר בפניהם, וכן אמרין נמי דף אחר שנחטה אמו ע"פ דסימנים של הولد כשוחטין, אי בא אברהם דעלמא והוליד מצחיחיטו ואטו ולד, והכל מטעם דחומרא לא מציא למפק מהאי קולא דכל בבהמה תאכלו, וכי היל' דאם לא היה אמרה תורה כל בבהמה תאכלו איין כאן מקום להשופך בולד של בן פקואה הבא על בהמה מעלייה, דיש לוולד שחיטה ה'ה עתה. אמרו מעתה האי אבר היוצא איילאו דכתיב היטרה דכל בבהמה תאכלו, לא הינו יכולם לאסרו מצדبشر בשדה. דהא דמחיצת עובר אמו הוא מצד דניטר בשחיטת אמו כל זמן שהוא בתוכה וכמש'כ רשי' בריש' פירקן, וע"כ שיק' ב' יצא חז' למחיצה והינו בשר בשדה. אלא אחרי דרבתיה לו התורה מכל בבהמה דעverb' צ' שהוא ניתר בשחיטת אמו א"ק יעשה ע"ז רחם מחיצה ונצמת האיסור דיזא חז' למחיצה כיון דאן אמרין דמכת קולא זו א"א שיצא שום חומרא, גם דרשיה זו דבשר בשדה, לא מצין לדרשיה, ובפרט דיש לנו לאוקמי קרא על מה'ח' כרי'ח' לקמן ק'ב ע"ב, ועלبشر קדשים שיצאו חז' למחיצתו כי א"ק אפשר לעשות מכך היטרה דכל בבהמה מחיצה חדשה לאסרו על ידה. וגם חז' מזה קשה לאמר דדרשה דובשר בשדה תהא נבנית על דרשאה אחרת דכל בבהמה תאכלו, כי לפי דעתך לא נמצא כזה בכל הש"ס [ועי' מש'כ לעיל בדברי רשי' בריש' פירקן בזיה] וכן אנו מוכרים לאמר דלדעת הרמב"ס באמת לא נבנית דרשאה דובשר בשדה אדרשה דכל בבהמה תאכלו, אלא דרכם אמו מחיצה טבעית הוה, וכל היוצא שלא כדרך לידה [כאשר בארנו לעיל דציאת זו כיון דהazar לאו דרך יחשב] בזיה מيري קרא, ובザחיר אף שלא שנחטה אמו, או בלא החזר ונחטה אמו, דלא ATA לכל לידה, מקי' יצא לחוץ למחיצתו הטבעית, ואפיilo بلا קרא דכל בבהמה הוה אסרין לי'.

ע"א, דהושיט ידו למעי בהמה ושחתת בן ט' חי, דאפיilo לרבן מהני השחיטה, דד' סימנים אכשר בה רחמנא, או נימא דרך ביצא לאoir העולם איך שחיטה בהמה, ע"ג דד' סימנים אכשר בה, Adams נאמר דד' סימנים אכשר בה הינו מושום דעדין אין לו סימני א'כ הא דשחיתת אמו מהני, הינו מושום דעדין אין לו סימני עצמו, והוא כאמור מאבריה, וכיון שנשחטה הו"ל האיל וכבר שרא בדיקולא, ואין לו סימנים כלל, ולכן אין האיל ולד שנוולד מבן פקעה שנחטה אמו ג'כ' חצי שחוט, ואין לו סימנים לשחיטה רק חצי סימנים או סימן אחד, ואני להתרח חצי השני בעין שני סימנים כי כל צוית וכזית בעי' שחיטה ב' סימנים להתרח, וזה אין לו ממש'כ רשי' ז' לאן. אבל אם נאמר הצד השני של האבעי' דשם, דבר ט' חי יש לו שחיטה גם במעי אמו מצד דד' סימנים אכשר בה רחמנא, א'כ ע"כ לא אמר הא דשחיתת אמו מהני לוולד שיש לו סימני עצמו לשחיטה, מושום דבשחיטת אמו נחשבים סימני הولد כאילו נשחטו, וא'כ בולד של בן פקעה א"א לא אמר כמש'כ רשי' כאן, דאיין לו סימנים, דהרי יש ויש דהא עוד במעי אמו הוי לו סימנים אלא דנחשבים כשותין וא'כ למה לא נתיר עתה להוסיף על חצי השחיטה חצי השני להשלים שחיטתון, לכן צריכין אנו לטעם דשחיה' וזה ברור ואמת. אלא דלפי' פריש' דלקמן דמצד שהי' נגעו בה שכטב כן אליבא דר' מרשיא תמה, דכוון דלדעת רשי' הא דר' מרשיא ליתא לדרבא אמר ד' סימנים אכשר בה רחמנא, א'כ ע"כ צריך לאמר דכוון דשחיתת האם מהני לוולד מושם דבשחיטה כל במעי אמו, והוא כאמור מאבריה, דכו מוכח סימנים אכשר בה רחמנא לא קמבעי' לי', דאיין לשחוט במעי אמו, הרוי דחש"ס סבר לסביר פשوطה דשחיתת אמו מהני, מושם דאיין מהאביע' דהושיט ידו למעי בהמה, דקאמר הטעם לרבן לאו דד' סימנים אכשר בה רחמנא לא קמבעי' לי', דאיין לשחוט במעי אמו, הרוי דחש"ס סבר לסביר פשוטה דשחיתת אמו מהני, מושם דאיין לוולד סימני עצמו, ואיך כתוב רשי' אליבא דר' מרשיא דל"ל ד' סימנים אכשר בה רחמנא, דסימני הבן פקעה נחשבים כשותין, ומצד שהי' נגעו בה, אשר זה דוקא למ"ד ד' סימנים אכשר בה רחמנא, אבל מה שכטב כן דסימני אינס סימנים ניחא, דכל שניתר בשחיטת אמו ע"כ מושם דאיין לו סימנים וכבר שרא בדיקולא ואבר מאבריה יחשב, ומיש'כ אח'כ דהא פלגי' כשותין דמי, לכן כונתו על הסימנים, אלא על כל הגוף דכוון דשחוט דמי, גם אחר הלידה אין לו סימנים דנחשבים כבשר שחוט, אבל לא כסימנים שחוטים ודוק'.

תוס' דה תלתא לא אמרין, תימא Mai קמבעי' ל', והוא זוז'ג שרי' עכ'ל. עיין באחרונים ז'ל מה שתמכו על דברי התוס' אלו, הא בחד גופא לא שייך זוז'ג, שניתר הקשו למה לא העמידו קושיותם לעיל דקאמר או דלמא מבבל זרע', הא הו' זוז'ג, ונדחקו מאי לישב ונלענ'ד חדחא קושי' מתוڑת בחברתה, דלעיל באמת להכי לא הקשו, כמו שכטבו האחرونים דבחד גופא לא שייך זוז'ג אבל כאן מותרי איסוריין הא נהפק הו', דהא זוז'ג שרי', והכי נמי אמרין איסוריין מבטלין זא'ז' כבזבחים ע"ד דאמר ר'ל הפיגול והונורת והטמא שבבלן זא'ז' ואכלן פטור, ואיך יגרע מושם דיש כאן כמה כוחות מעורבים. והא דהביבאו מזוז'ג כל ולא מהאי דאסוריין מבטלין זה את זה הו', כי היכי דלא נאמר דנהי' דבעין מבטלין זא'ז' אבל בכחות וגorman גרע טפי ואין מבטלין, על כן הביאה ראי' דזה ליתא דהא חזין דזה וזה גורם שרי' כנעלענ'ד.

להשלמת העניין חורן כאן בסוף הסוגי', לפלוגת הראשונים והאחרונים ז'ל בעין איסור יצא, אם הוא איסור מהמת עצמו מקרה דובש בשדה, או הוא אסור רק מושם דאיין שחיטה מועלת לו מושם דאיין כאן סימנים, כיוון דהוותר העובר בשחיטת אמו אשר דברנו מזה לעיל בארכוה.

בשدة טרפה דנאמר במדבר קשה, איך מצי קאי על אבר היוצא לאשרו וудין לא ה' נוגג כל היתר שחייבת לוולד ע"י האם, שדין זה נתחדש במשנה תורה אחר שניצטו על האזbatchה, ולבן ע"כ דקרה על שאר היוצאים קאי. כמש"כ רשי"ז'ל, ואנו עתה מאחר שיכינו לדין דכשנכנסו לארץ נתחדש להם היתר שחייבת אם לוולד מילא נאסר האבר היוצא, וזה אמות וצדקה.

ועיין בעיקר ב' שם ביארתי דרבנן גם האי קרא דת"כ אהיתר שליל אבל לא ב"ט ח' אלא ב"ט מת וכרכ"מ דהרי במדבר אמר דעדין לא נצטו על השחיטה, וב"ט מת גם הנחירה היתה מתרת, ובפ' ראה כאשר נתחדש מצות שחיתות חולין ועמו היתר מפרכסת, שבב' נתחדשה גם היתר שליל ב"ט ח' דלא הותר עד עתה וכן כתיב כאן בהמה בבהמה.

ואותה "דכתיב הכא והכא נמי ייל דמהך דת"כ ילפין דחויתך מן הטחול ומון הכליות אסור באכילה, דשלמה ולא חסра, והאי דפ' ראה אתא על שחיטה טרפה דלא מהני לוולד ואע"ג דשא"ר שמא שחיטה, מ"מ לא מהני להתייר הولد מטעם שביארנו דד' סימנים אכשר בה רחמנא לקמן, והוא משום דשא"ר עכ"פ אינה מתרת מיד אלא שמיתה שאחר השחיטה אינה נעשית נבליה לטמא ממילא האי ב"ט ח' שלא ניתר במיתת האם שוב לא ניתר, וכן ייל דהאי קרא דאותה אתא להכי אדם הוא שלימה לא טרפה עד שנאנכלת היא עצמה, אז ניתר הولد עמה, אבל לא כשהיא חסра, ואשמעין דהאי שחיטה אינה מתרת מיד וכן שליל בمعنى טרפה לא ניתר, ועיין מה שכתבת בזה לקמן פ"ה ע"ב ולעיל נ"ה ע"א ודודו".

ע"ב גمرا אמרת יצא שלישי ומכו"ם וחזר ויצא שלישי אחר ר"ה אמר קדוש רבה אמר אינו קדוש, ר"ה אמר קדוש למפרע הואר קדוש וכו' ורבה סבר מכאן ולהבא הוא קדוש, ואזו לטעמייו וכו'. **הנה** לכואר' ה' נרא דפלוגתא זו דר"ה ורבה דומה לפלוגת' דאבי' ורבא בפסחים ל"א בעב"ח אי למפרע גובה או מכאן ולהבא הוא גובה, דכל עני שי לו המשך התחלת וסוף מצינו פלוגתא, אי אמרין אגלאי מלטה למפרע, דמשעת התחלת הוה כנגור או לא, וכן הוא בישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף או אינו אלא לבסוף וכדומיהן, והכי נמי הלידה מתחילה יציאת הولد ועד ישיא רובה נגמרת והוה תחילת היציאה עיין שייעבוד של המולגה גבי חוב, דמשעת השיעבוד מתחילה קניינו ונגמר בשעת גוביינה, וכן נמי הכא משעה שהתחילה יצאת נשtabud האיל וולד לקדשות בכור, וכשיצא רובה נגמר הקניין, אז קדוש לחלוין, ופליגו ר"ה ורבה בפלוגתא דאבי' ורבא דשם. אלא דא"כ קשה הא התם אמר דהיכי דמקדייש או זבין לוה, כ"ע לא פלייגי דאתא מלה וטורף ופרק, כי פלייגי בהקדיש או זבין מלה, ועיין לעיל דר"ט ב"ע"ב שהארכתי בהאי כללא רבתה והסבירתי הדבר כשמלה, דלכ"ע על גוף העניון אנו אומרים אגמל"ם, דאל"כ נקשר כל פסלי שחיטה ושהיטות נקרי עד הגמר שייה' בהכחשה, אלא ודאי דעת גוף השחיטה אנו אומרים אגמל"ם אלא עיקר הפלוגתא אי מהני האי גilio למפרע, אדבר המשתקל קודם גמר השחיטה, וכך לא פלייגי ללא נתנקה הדם דוחסර הדעת, רק בנתנקה הדם בין סימן לסימן דהוא דבר המסתתק, וכן בעב"ח לא פלייגו זבין לוה דכיוון דעת גוף השפיריס ע"ג קרקע ע"י נחרת אמו, שהיא גופה אינה נתרת ע"י הנחירה עד שתמות, וא"ת שגס הولد אינו ניתר רק אם מ"ח' זה ליתא, דהלא מיתה ע"י נחרה בעין כדי לוולד להיות כאמו ולכך לא אדע איך מצינן למידרש היתר שליל ב"ט ח' מקרא דפ' ויקרא עיין מש"כ בזה לקמן דר"ט ע"ב ע"א על המשנה].

ולפי"ז יש נ"מ בין החיזיר לא החיזיר. עיין בתב"ש סימן י"ד שהביא בשם הלבוש דמקום חתך אסור משום שראה פני השדה, והוה בכל בר שדה, והקsha עליו, חדא דא"כ בלי החיזיר כלל לחוץ עד מקום שרואה פני השדה נמי אסר, אותו מקום הרואה פני השדה, ובקדשים מצינו שאנו כן דבפתחה העוזרה ע"ג דראה פני חוץ לא מיתסר משום יווץ, ועוד הקsha למזה מהני חזרה כיוון דנאסר משום ובר שבדה, ועיין פרמ"ג שציני לעיל. ולפי הנ"ל ייל דחhilוק בין החיזיר לא החיזיר דבלא החיזיר אילו יcia כאן תחלת לידה, וגם האי מקום חתך ה' עומד לצאת, כי בא עד שפת הרחם, אמרין דהוה כלו יצא, אבל בחיזיר הרי חזין שהאי יצאה לא היתה תחלת לידה כלל, אלא דחולד שדרכו להתנווד במעי amo ana ו安娜 וכמה פעמים בכח הוציא ע"כ ידו לחוץ, ומעטה זה שיצא נאסר דזה אין דרכו הטבעית כלל שע"י התנוועה הפנימית יצא לחוץ ומרקרי יצא לחוץ למחייבתו הטבעית, אבל עד שפת הרחם שערו ח'ל דלפעמים דרכו להתಡחק, ואין כאן יצאה לחוץ כלל, ומלבוש ומנאוי תסתיים שמטטה דרמב"ם ז'ל, וממילא יפה פסק הרמב"ם דמקום חתך נאסר بلا החיזיר, ובבחיזיר מותר. גם נמצוא לפ"ז אין להתייר מקום חתך בשחיטת עצמו ודלא ממש"כ לעיל דהא איסורה דמקום חתך הוא משום ובר שבדה.

ויעש להביא קצת סיוע להאי סברא שכתבת בדעת הרמב"ם מהא דבעי ר'ח הוציא עובר את ידו בעירה, והנה לפ' צד האבעי' דעוזרה הוה מחיצה נמי לאבר היוצא, א"כ אם שחת בהתמת קדשים בפתח העזירה וידיה לחוץ לעזרה ה' נאסר האבר מצד יוצא, הרי דסביר לבעל האבעי', איסור יוצא אינו תלי כלל בהתייר שחיטה של האם על הولد, והוא דבגמרא מודה באמת האבעי' מצד דמחיצת עובר אמו הואר, הינו דאן מחיצה טבעית בעין לגבי אבר היוצא כנפער"ד לפי חומר הנושא וכע"פ בהא סלקין לדעת הרמב"ם ודאי אף بلا שחיטת האם איכא איסור יוצא בחיזיר, ולא ממש"כ הב"י ונתקח בלשון הרמב"ם דוחק אחר דוחק ודוק"ק היטב.

גמרא שם חותך מעובר וכו' מנ"ל וכל בהמה מפרשת פרסה וכו' הנה פסוק זה בפרשת ראה כתיב אלום בויקרא כתיב כל מפרשת פרסה וכו' בבהמה אותה תאכלו, וריש' ז'ל שם הביא דרש זה על השיל הנמצא בבהמה, ואח"כ כתוב על אותה ולא בבהמה טמאה ולעבור עליו ועשה, והוא פלא דלא דרבנן האי דזוקרא כלל להתייר שליל, וק"ז בעחת"ס בחודשו ציין ת"כ דדרש כן, אבל באמת זה ליתא דגם הת"כ מביא קרא דרא, ועיין בקרבו אחרון. ולפער"ד דוקא קרא דרא דרש דמיותר לגמרי, דשים מונה והולך שור שהבשים וכו' ואח"כ כתוב וכל בבהמה וכו' ומאי בעי בה כיוון שכבר פרט כוון ולכן דרש דלהתייר שליל ATI, וכל הקרא לדרשה. פרסה ופרשות כבשוגן, אבל קרא דזוקרא אינו מיותר לדרשה. אבל רשי"ג דסביר דחתה' מהאי בהמה דרש, א"כ למה לא סיים למלטה לדרש גם מאותה, כשהיא שלמה כמו שדרש הכא. ודע דלדעתה בלאה לה לא מazi דרש הקרא בא' שמיini על היתר שליל ב"ט חי, דהנה האי קרא במדבר נאמר, ובמדבר שעדיין לא נצטו כלל על השחיטה והיו נוחרין או אוכלין שאור עכו"ם, ממש"כ הרמב"ם בפ"ד מה"ש, וממילא דאי בmittah תל"י מלטה ואיך נтир ב"ט חי שמספריס ע"ג קרקע ע"י נחרת אמו, שהיא גופה אינה נתרת ע"י הנחירה עד שתמות, וא"ת שגס הولد אינו ניתר רק אם מ"ח' זה ליתא, דהלא מיתה ע"י נחרה בעין כדי לוולד להיות כאמו ולכך לא אדע איך מצינן למידרש היתר שליל ב"ט ח' מקרא דפ' ויקרא

ובזה נתחזק לי מש"כ לעיל ברש"י דריש פרקן. דהנה גם בשר

וא"כ הכא דכוותי', דעולה קדושתה אלים ואינו מניח לבא לידי קדושת בכור, כמו קדושת הגוף עצמו דאיו מניח לבוא לידי גמר גוביינא, זהה ברור ואמת לאמתה של תורה תליית'. עיין עוד בדברינו ע"ד התוס' لكمן.

תוס' ד"ה יצא רבו הרי זיה יקרב, ע"ג דתנן בפ' כל פסול המקודשין, דב"ה מתירין למנות נכרי על הבכור וכו', תמייה לי דלא מבעי לרב"ה דמפרש האי דציא רבו נמי במחתק אבר אחר ומנייה, דהוא הני אברים אבמה"ח אלא אפיו מן דמפרש ציא רבו ואח"כ חתכו נמי, הלא אין דרך לעשות ויסטרא אלא לאט לאט, ואיכא כאן אבמה"ח עד שתמות ואסור לנכרי, ולא עוד אלא לפי מש"כ רשיי זיל' לקמן דף צ"ב ע"ב וכן התוס' צ"א ע"א ד"ה כמא"ז, דגם בני נח נצטו על הנחירה, ולא אשתרי להו נבלה ממש, דרגם בוגריה או הרגה בקופץ וכמו שהארכנו בזה בכמה מקומות [ועיין בפתחה למיכלתן] א"כ אין לתהה לנכרי ולא מציא קשי' להו רק למה איינו משליך לכלהים כמו ברישא, וזה ודאי ליתא דברישא ליכא קדשות בכור כלל, אבל בסיפא דaicא בכור בעל מום, פשיטה אדא Sor להשליך לכלבים אע"פ דשיり לנכרי דcum דאן פודין את הקדושים להאכילן לכלבים, ה"ה וכש"כ בכור בע"מ דאן לו פדין ונאכל במומו, דאין תתנו לכלבים, ומהמות קדשו צrisk קבורה אמנים הדין דין אמת דבלאה' לא שרי לנכרי כיון דאיו מותר לישראל ממש' התוס' דבכור בע"מ שנמצא טרפה נמי יקרר וכן פסק הרמב"ם זיל' ודוד"ק.

תוס' ד"ה ר"ה והא דאר"י דמותר להטיל מום בכור קודם שיצא לאויר העולם וכו', והיינו דלא כר"ה עכ"ל וכותב מהרש"א זיל' ולא דמי' להא דמחתק ומשליך דמעולם לא חל קדושה עלייהו ובגמר יציאת הרוב לתנויו אבל הכא בגמר יציאת הרוב חיל עלי' מיהיא קדשות בכור בעל מום, וא"כ למפרע עביד איסורה שהטיל בו מום עכ"ל, ותמייה הלא לקמן בדף הסמוך בתוס' ד"ה Mai לאו מחתק ומנייה בסוף דבריהם הקשו כן באמת, דלמה לא קשי' לי' אמתקח אך מטיל מום, ותרצו דמציא לאוקי בנפל או מחתק קודם שייצא לאויר העולם. וכפי הראיה היה סובר מהרש"א זיל' דהתרטט לא קשי' להו על מחתק דרישא, אלא על הא דמקשה Mai לאו מחתק ומנייה, ואמאי לא יקרר ונתקשו למה לא פריך איך מחתק וועשה בו מום, ע"ז חרוץ דלא פסיקה לי' להקשוט כון, דאפשר לאוקמי בדוחק, אבל לפיו האמת ודאי דלא מוקמינן מתניתין דוקא בנפל או במחתק וקודם שייצא לאור העולם, אלא גם בגין קיימת והוציא אבר מותר לחתו, ע"ז מוכרת מהרש"א לתרץ דשאני הכא דלטנייהו, ויפה כתוב לפ"י שיטת התוס' . אבל אני אמרודם נחתו התוס' לסבירא איז, דבלתנייהו לא אמרין אגלאי מלטה למפרע לחיבתו משום מטיל מום, לא לקמן אקוושי' הגمرا דפרק כלל, לא הכא על ר"ה מדרי', ולא לקמן אקוושי' הגمرا דפרק אמריא לא יקרר ולא פריך על הטלת מום, דאיו סברא איכא דבלתנייהו לא אמרין אגמל"ם דהוא קדוש איז כאשר יצא לחוז, ע"כ משום אמרין דאדבר המסתתק לא מהני אגמל"ם, אלא עתה מהני הגלי' לעשות כל האברים קדושים וא"כ האי הטלת מום נמי ליתא בעולם כדי לחיבו עתה, דמה לי אם האבר ליתא בעולם או המעשה אשר עליה אני זו נשעה מכבר וליתא עתה בעולם. ולפ"ז למ"ד אגמל"ם גם בדבר המסתתק כמו בחולץ למעוברת לר"י, ובנטקננה הדם בין סימן לסימן בניתו על הדעת, למאן דהנני שם החלטה אף דליתא המעשה בעולם בסוף שחיטה, וכן הדם ע"ג דליתא בעולם עתה בסוף שחיטה, מ"מ הדעת והוכר שפיר מותר להטיל בו מום. וקשי' השני מהקדשו לעולה קודם יציאת רבו לא קשה דהרי אמר רבא בגיטין מ"א הקדש חמץ ושחרור מפקיעין מידי שעבוד. והיינו קדושת הגוף מבואר שם,

ומעתה איך קאמר הרבה הכא דמשום דמכאן ולהבא הוא קדוש, שפיר זיבין והוא הא זיבינה הוה ממש כמו זיבינה דלא כ"ע אתה מלאה וטריף, ולמה לא יתמי כאן נמי ההקדש לטרוף מן הלוקח, מה דשתחעבד לי' מתחלת הלידה.

אבל כד נדייק בהאי ואזדא לטעמייהו דקאמר, נראה דלק"מ דביצה שליש דרך דופן ושני שלישים דרך רחים פלגי להיפך, לר"ה איינו קדוש ולבבה קדוש, ומפרש טעמא דר"ה סבר כל שתחלת הלידה הייתה דרכ' דופן, تو לא מציא יציאת רובה דרכ' בית הרחים לא האחרונים אבל רבה סבר דהאי יציאת רובה דרכ' מתחלת הלידה. איכפת לנו, בין רוב ראשון בין רוב אחרון. והרי החלוקת מבואר מעצמו, דהתרטט בשיעבוד לזה או בשתייה מתחלת מנוקבת הוושט, ולכן מלה משעת השיעבוד, והשתייה מתחلت מנוקבת הוושט, בהא גופה פליגו אי מתחילה שיעבוד הקדושה מתחלת הלידה, דלר"ה מתחילה, דאם הלידה הייתה בפסול ב בתחום' דהינו דרכ' דופן, שב לא אתה ידי קדושה לעולם, אבל לרבה איינו מתחילה כל מתחלת הלידה, אפשר להיות קדוש ע"י סוף לדידה נמי בשני שלישים האחרונים, וניהו דאם יצא כדרכו מצטרף גם מתחלת הלידה לרוב, מ"מ כל שציבור נכרי בתחום' הלידה, הרי ליכא תחילה בקדושה כלל, והרי זה דומה לחצי קנה פגום, דהרי ע"י שחיטתה בקדושה כלל, ועוד שציבור נכרי בתחום' הלידה לא מיפסל שום רוב הקנה מתכשר העוף, ומ"מ לכ"ע בחצי הקנה לא מיפסל שום פסול, ולא נכרי, ודילו הוסיף עליו כ"ש מכש"כ הכא דלא בעינו כל צירוף מעוט קמא. ואולי לרבה סגי בשליש אמצעי דרכ' רחים להשלים לרוב עבור שיצא לחוז, ולא נקט שני שלישים אלא משום דאורחא בהכי שכיוון שנפתחה רחמה ויצא שליש גם שליש האחרון ומסתמא יצא כדרכו דרכ' רחים ולכן שפיר קאמר רבה דזבינת נכרי מבטל הקדושה, דכיון שאין הכרה שתחול הקדושה מתחלת לידה, אין כאן שעבוד לקדושה בתחום' הלידה, ושפיר חלה המכירה, וכיון דיש מקום למכירה חול, א"א تو שהי' קדוש כלל ולא שייך כאן אגמל"ם כמו בשחיטת חצי קנה דלא כ"ע לאו שחיטה עליו.

אמור מעתה ר"ה דאמיר למפרע קדוש, הוא משום דס"ל דהקדושה מתחלת מיד בתחום' הלידה, איינו מוכרת לטבר כאבי במלפרע גובה, יוכל לסביר כרבא וכלהכת' דמכאן ולהבא, ומ"מ על גוף הלידה ודאי אמרין גם לרבע אגמל"ם, דמה"ט לא מהני זיבינה הלווה, וה"ג לא מהני זיבינה לנכרי להוציא מקדושת בכור שהוא נגד האגמל"ם כנ"ל. ומה מה שהצתעת בזה תראה מעצמך, איך שתי קשיות התוס' מותי"שיבות מלאיהן. שהקשוו בד"ה ר"ה מסוגי דבכורות לה"ה ע"א, ותמורה כ"ד ע"ב, וכטבוי דהams דלא כר"ה, אם לא שנחקל בין מכירה לעשיית מום, ועיין בחידושי ק"ז בעל החת"ס זיל' שכטב, דהרבנן זיל' שפסק כר"ה וגם פסק כהני סוגיות דמותר להטיל מום בכור ביציאת מעוט הרاش, וכן בהקדשו לעולה קודם שייצא רבו, שלא קדוש בכוכורה, ע"כ ס"ל כמו שישימו התוס' דיש חילוק בין מכירה לנכרי להנק, אבל איינו יודע מה הוא החילוק, ונכח הרבהה, גם הביא שרבה גDOIי האחרונים נדחקו לישוב ולא עלתה בידם, עיין בלח"מ במקומו סוף הלכו' בכורות. ולפי העתינו אין כאן מתחלת קשי' כלל.

ধהנה עשית מום להתחייב עליהם הוא דבר המסתתק כמו הקשר דלעת בנטקננה הדם, ועל דבר המסתתק לא אמרין אגמל"ם דאם לא חייב אז בשעת עשיית המום שוב לא מציא מתחייב אח"כ, ולכן שפיר מותר להטיל בו מום. וקשי' השני מהקדשו לעולה קודם יציאת רבו לא קשה דהרי אמר רבא בגיטין מ"א הקדש חמץ ושחרור מפקיעין מידי שעבוד. והיינו קדושת הגוף מבואר שם,

דאית נאמר דחلك מן הבכור הקדוש אינו קדוש, ובפרט לדעתה התוס' והרא"ש דהכלתא כרבה.

אבל אבל דעת דלפי הצעתינו דלמעלה מתרש הסוגי' כמוון חומר בלי שום דוחק. דנהה הא פשוטא לי' למ乾坤 לירך או"ה, מי לאו מחותך ומניח ויצא רבו דקתיini, היינו רבו בת' אחות ולא במחותך, אשר מכח זה נדחקו בתוס' לאמר דלרבה נמי במחותך והניח מצי משליך עד הרוב, כל זאת המשמעות אינו אלא לר"ה ולא לרבה. ודבר זה למדתי ממתוק לשונו של הרמב"םzel ומשיליך דהוא ז"ל פסק כר"ה ודלא כתוס' ורא"ש דפסקו הרבה, וכتب בפ"ד מבכורות ה"ג וא"ל, "המבררת המקשהليل' חותך אבר ומשליך לכלבים, והבא אחורי בכור וכו'", עי"ש הנה שינה רבנו מלשון המשנה דקתיini מחותך אבר אבר וכו', והוא ז"ל השמייט ולא כתב רק פ"א אבר, ואמר דהבא אחורי בכור, ודלא כרש"י ז"ל דכתיב דפטורה מן הבכורה, דמותניini גס ארישא קאי, דלגביה פטור מן הבכורה אין נ"מ בין שיצא ראשון אבר ובין שיצא רוב כאחת, דהא שני לאו פטר רחם הו. ולא ראייתי שום אחד מן נשאי כליו ושאר הבאים אחריהם, לפреш דבר זה המבהיר את הרעיון דודאי גם הרמב"ם zel מודה בפטורה בכורה אנו תלוי בקדושה, דשם בהלכ' אחרת פסק כדייך דר"ה, דביצה שליש ראשון דרכ' דופן ושני שלשים דרכ' רחם דאיינו קדוש, ומ"מ לא עלה על דעתו לכתוב בהבא אחורי בכור, הרי ע"ג דלא קדוש הרשות נפטרה מן הבכורה, דמי'ם לידה הוה ונפטר רחמה. ובאמת דהרבנן ז"ל בהלכות בכורות שלו דחה שיטת הרמב"ם זהה מכח קושי' כעינ' זאת, מההמפלת חרرت דם ושליא דפוטרים הבא אחריהם, ומחותך לא גרע מהם לפטור עי"ש.

ואני אפרש בס"ד עומק מחשבות הרמב"ם ז"ל, דנהה לפום הרהיא ופשתות לשון המשנה דקתיini, מחותך אבר אבר ומשליך, משמע דתחלתו מחותך אבר אבר ואח"כ משליך, لكن פשוטא לי' להמקשן להקשות מי לאו מחותך ומניח, ואח"כ אחר חיתוך כל האברים משליכם לכלבים. אולם יש מקום לפרש מתניini הכי מחותך אבר אבר עד רבו ולא עד בכלול ומשליך לכלבים יצא רבו ר"ל האי אבר המשלים לרוב עוברתו לא שליך לכלבים דהרי עתה נתقدس. אלא דזאת א"א לומר אליבא דר"ה דמאי טעםא מחותך תחלתו הלא הוא ס"ל למפרע קדוש ואיך מטייל מום ומשליך קדשים לכלב, ועל כרחך לומר דאגמ"מ לא אמר' אליתנייהו, ולא חל קדושה למפרע אדרב דلتיא בעולם, וא"כ כיון דלא קדוש מיעוט קמא למפרע,תו אידך לא מצי קדשו, כמו ביצא שליש דרכ' דופן דלא חל הקדושה אידי'ך, מה תאמור שאני בשיליש דרכ' דופן דלא מקרי לי'ה, אבל הכא נירא דקדושה לא חל הדבר דלייא, אבל לי'ה מקרי, זה אינו דהא הר"ף והרמב"ם פסקו לעיל בירוי'ח דאיין לידה לאבירים, הר' דעת אבר לא נקרא שם לידה, אלא ביצא רבו אמרין אגמ"מ דהכל לידה מאבר וראשון עד רבו, וכיון דעת אבר דלייא בעולם לא שייך אגמ"מ, ה"ה להיות קרוא לידה למפרע לא אמרין על אבר דلتיא וא"כ הוה ממש כיווץ דופן ולא בא לכל>Lידה לעולם, וכן על כרחנו לאמר דיכול להשליך גס מרוב ואילך ועד לבסוף, וממילא נמי דהבא אחריו בכור כמוון יוצא דופן. והאי אם יצא רבו דמותניini, הוא דין בפני עצמו, דהינו בלבד מחותך ומשליך, דכוין דלא מצין למימר דקאי' אמוחטך ומשליך, ממי לא דוחק לומר דקאי' על חצי חלוקה על מחותך ללא משליך, וכן מוכרכה לתיקן מותניini לר"ה הכי, מחותך אבר אבר שני ומשליכו, וא"ל מחותך אבר ומשליכו ואח"כ מחותך אבר אבר שני ומשליכו, וכי מחייך מחותך רבו בב"א, ויקבר הכל דאגמ"מ דהוה לידה וקדוש הכל. והרמב"ם ז"ל תיקון לשון המשנה בפסקיו כפי מה דנתקנה

ר' יוחנןوابי, דס"ל דגם על דבר המסתתק מהני היגלי למפרע איך יפרנסו המשנה דמחטך ומשליך לכלבים, ודוחק לומר דמויקי מתני' בנפל, כמש"כ התוס' רק לתרץ דהגמרה לא פסיקה לה להקשות, אבל לא לפי האמת והם יסבירו מהי דוחק גדול, ע"כ לומר דהס' ס"ל כרבה דהכא דמקאן ולהבא קדוש, ר"ל דשליש קמא לא קדיש כלל, כשחטך ורק על המעוות קמיא קאמר התנא דמשליך לכלבים כמש"כ התוס' לקמן [ע"י מה שاكتוב זהה שם]. ולפי"ז ר'ה דס"ל כאן בבעור למפרע קדוש מוכרכה לסבור כר"ל וכרבא וכhalbתא בכל הני דלעיל, דاذבדר המסתתק לא אמרינו אגמ"מ, דאל"כ יקשה לו המשנה איך מטייל מום בכור ואיך משליך לכלבים אבל רבה דסובר מקאן ולהבא קדוש מצי סבר כרוי'ח ואבוי אפילו בדבר המסתתק אגמ"מ, ושאני הכא דשליש קמא לא קדוש ודז"ק היבט.

די' ע' ע"א גמר', תנן המבררת המקשה ליד מחותך אבר אבר ומשליך לכלבים, Mai לאו מחותך ומניח ואי אמרת למפרע קדוש יAKER מבעי' לי', הנה פירוש קושית הגמר' זו צריכה רבה והתוס' הקשו איך ניחא למ"ד מכואן ולהבא קדוש, דס"ס גס ביצא מחותך קדוש בכור בעל מום, דהא גם במחותך חשוב לדעה כבנדה דיא מחותך אמו טמאה לידיה, וככמונתינו דהכא דנטפרה מן הבכורה. ולכאר' ראיות אלו איןן מכריות, דהא לעיל דף ס"ח ע"ב ד"ה הוציא כתבו התוס' דאך דמאו טמאה לידיה אינו מוכרכה דיא מחותך הוה כילד. וספר קמבייע לעיל אי הוה כילד וממשנתינו דפטורה מן הבכורה ודאי דין ראי', דהרי אף לר"ה דמפרש מחותך דפטורה מן הבכורה אף דלא קדוש הר' דפטר רחם מקרי אף דלא נתقدس שום אבר, אבל כתבו התוס' הוא דלעיל רק לפרש האבעי' כתבו כן, אבל מאחר שלא נפשטה ופסקין לחומרה הצד האבעי' דהא נפיק לי' רובה, הר' דלא מחקין בכך, וכמו דאמו טמאה לידיה, כך חשבין הولد כילד. ומה דפטורה מן הבכורה גם לר"ה, אף דמחטך ומשליך דמצוי להשליך כל האברים אינו מטעם דלא הוה כילד אלא דר"ה לשיטתי' כל שלא קדוש שליש קמא ע"ג דאח"כ נולד כדרכו שוב לא קדוש, דהרי ביצא שליש דרכ' דופן ושני שלשים דרכ' דופן רחם ולידה מקרי, מ"מ כיון דשליש קמא לא קדוש שוב לא מצו חיל קדושת בכור כלל, וא"כ כיון דבשליש הראשו שחתך והשליך לכלבים לא מצו חיל הקדשה, משום דلتנייהו, שוב כשיצא האבר המשלים לרוב ע"פ דודאי שם לידיה עלי', אבל הקדשה تو לא חיליא, לכן גם את זה מצי משליך עד כולם. אבל לרבה דמקאן ולהבא קדוש ולא עבי דוקא שליש ראשון, ודאי אין חילוק וכל דמكري ילוד הר' הוא קדוש, וספר הביאו ראי' מהא דפטורה מן הבכורה דקדיש נמי. ותרצ'ו דודאי לרבה מפרשינו מחותך ומניח עד רובה ולא עד בכלל, ולפ"ז אין במשנה שתי חלוקות רישה וסיפה, אלא חד דינא דמחטך אבר אבר עד שיצא רבו, אבל האי אבר המשלים לרובתו איינו משליך אלא יCKER, ואין חילוק בין מחותך ומשליך למחותך ומניח, דמכי יצא רבו ואילך טעון קבורה, ועד הרוב אף דהאברים לפנינו אחר שיצא כל הولد מציז להשליך כיון דנתחטו לפני חלות הקדשה ולא אמרין שתתפתש הקדשה בכולו. כן הוא שיטת התוס' ורש"י כמש"כ התוס' . והסביר דחוקה מעד דמ"ש משליש קמא דרכ' דופן, דמותפשטת הקדשה בכולו אם יצאו ב' שלשים דרכ' רחם אח"כ, דגם האי שליש קמא דרכ' דופן קדוש, ומ"ש הני אברים דנתחטו דלא שתתפתש הקדשה עלי'יו כמו דנתקדשו שאר האברים אחר הרוב.

ועפר אני תחת כפות רגלי רשי' ותוס' במשמעותו מנויו להרשנו לאמר פירוש מרווח בגמרא, ולא נצטרך לאמר דלרבה מחותך ומניח עד רבו מצי משליך אותו שליש קמא, אשר דבר זה בלתי מתקבל

שלא יבואו לידי נגמר כמו הכא בקדושת עולה דמפסקת לקדושת בכור, דהרי קידושין הם קדושות הגוף מבואר בנדירים בסוגי' דבר פדא. אבל דעתינו זה באրתי בארכוה בפסחים בסוגי' דלמפרקע גונבה, ותוון דברי שם הוא עפ"י דברי הר"ן זיל' בנדרים ריש שאלת המאורסה דמותר קושית הרשב"א ומחלוקת בין קידושין ע"מ שאין עליה נדרים, דמהני אם הלכה אצל חכם והתריר, ובין ששאל על החקם דלא מהני להעמיד הפרה הראשונה דאיתך על מקומה, וכותב הר"ן דהאי הפרה דחיך קלישטה היא בעצם דאנן תרי מפירין בעין لكن לא מציא האי חצי הפרה להמתין על הגilio למפרקע מה שמתיר תיקדש למפרקע, דע"ג דוגם אדרבא בין קידושין דהוא מעשה שלמה החכם החקם דשני. משא"כ מעשה הקידושין דהוא מעשה שלמה אלא דעתך תנאו מתלי תלי, זה שפיר אמרין דמצוי להמתין עד שיתגלה למפרקע דין עלייה נדרים והסביר קיוריין לעיניים וראיוי למי שאמרו, ועפ"ת תורה אמרת זו של הר"ן ישבותי כמה חומרות בש"ס, וכן חומרא זו מיושבת דשאני בכור, דמיעות בכור שיצא הוא בעצם קלישטה, דאנן יצא רובו בעין, וניהו דאם יצא אח"כ רובו, ואמרין אגמל"ם דהתחליל הקדושה מיד. אמונם אם בנתינם הקדישה לעלה, אין בכך האי קלישטה לדוחותה ולהמתין עד שתתגלה למפרקע אחר יציאת הרוב, וחולפה והלכה לה מחמת קדושת עלה, אבל קידושין דמעכשי הלא הם מעשה שלמה, אלא דמכת התנאי דעת לי יום צרכין להמתין עד שיתברר התנאי, וכל שבאה העת הרי נתגלה אז נתקודה מכל וכל, מAMIL פקו קדושי שני, וכן בחקديש מעכשי ועד לי יום הדין כן ויפה פסק הרמב"ם דלא כל קדושת עולה והדבר ברור ואמת ביל"ס.

רש"י דה אי נימא רובו ממש ובב"א קמירי ע"כ דע"ג דשנינו לעיל מחותך ומניח נעשה כמי שיצא רובו שנוי' בעלמא שני אגב דוחקי', ומתניתין במשמעותה קיימה עכ"ל, ודברי רשי"זיל אלו נפלאים ממוני דסכ"ס הלא לר"ה ע"כ דחקין לפרש מתניתין כו, דנעשה כאלו יצא רובו, וא"כ לדידי' מא' איקא ממתניתין לדיניא של רבא, ולמה לא פירש רשי"זיל בפשיות דהגמרה אלא אליבא דרבנה דהילכתא כוותי', כמש"כ הרא"ש זיל' דلسברת ר"י ותוס' מסתבר לפוסק כרבנה, ולידי' מתחפר יצא רובו יAKER כפשוינו יצא בב"א יAKER גם מה שבפונים ממש"כ התוס'. אלא דבר כtabbi דבדברי התוס' פלאים ולא זכית לי הבינים, דכיוון דהם בעצם כתבו דלרבה מחותך ומניח לא מציא משליך רק עד רובו, ולא עד בכלל, וא"כ האי יצא רובו על מחותך אבל דלעיל קאי, דרך עד רובו משליך, אבל יצא רובו تو לא משליך, וליכא כאן שום דוחק במתניתין, ולא א"ירי מתניתין כלל ביצה רובו בב"א, וירק לר"ה דמצוי משליך אבל אחר עד כולו, אז מוכரחים אנו לפרש יצא רובו בב"א, ולדוחק במחתק ומניח נעשה כמי שיצא רובו הוה כיוצא בב"א, ומזה נמי תראה איך יפה עשה הרמב"ם שפסק כר"ה, והרי סתם גمرا דהaca רוצה לפastos אבעי' דרבא ממתניתין אליבא דר"ה. אלא דעתך נגדנו קושית רשי"זיל, דהה לר"ה מוקי' ממתניתין במחתק ומניח דנעשה כיוצא בב"א, ואיך קאמר פשיטה, אבל כד תדייך שפיר, תראה כי ריק לפוי פירוש רשי"זיל' קשה קושי' ז, ולא לפי דעת הרמב"ם זיל' דבשלמא לרשי"זיל' איקא רבותא בהא דמחתק ומניח דהוא כרובא בב"א, לאפקוי מדרבה דס"ל מחותך ומניח מותר להשליך עד רובו, אף אחר שיצא רובו או כלו, אבל לפי פירושנו בדעת הרמב"ם, דוגם לרבה לא עלה על הדעת לומר דמצוי משליך המועט קמא אחר יציאת הרוב אם החתיכות לפנינו, רק מפרש מתניתין דעת שיצא רובו משליך, ומשם ואילך לא, ומAMIL אם לא השליך שוב איינו משליך, וא"כ לר"ה דמפרש דמשליך עד כלו, וסיפא דקאמר דמחתק ומניח היה כי יצא רובו בב"א שנייהם פשיטה, דבזה ליכא פלוגתא כלל ויצא מחותך או מסורס אמו טמאה. לדעה תנן, لكن ע"כ ציל' דאיקא אייזו רבותא קדושי ראשון, וממאי לא נימא קדושי שני פסקו את הראשונים

בגמ' אליבא דר"ה, וכותב מחותךaber ומשליך וכו' לאמור דכל aberr שמחתק משליכו מיד. אולם לרבה דס"ל מכאן ולהבא קדוש הלא פרשנו למלחה דלאו מטעם דל"ל אגמל"ם אדרבא המשתק וכר"ל ורבא דפסקין כוותיהו, אלא אדרבא הוא ס"ל כריו"ח ואבוי, דוגם אדרבא דליתא בעולם שייך אגמל"ם אלא דס"ל דהקדושה של בכור אינה מתחלת בהכרח מתחלת הלידה אלא מצוי מתחלת גם באמצע לידה, כמו ביווץ דופן דמתקדש בשני שלשים אחרים אע"ג דבתחלת ביציאת שליש קמא ליכא לידה, ולכנן ס"ל דמצוי מחותך ומשליך, ואפי' אם יולד אח"כ כלו, האי מעוט קמא לא יתקדש למפרקע, דע"ג דוגם אדרבא דליתא בעולם שייך אגמל"ם אבל לא אדרבא שאינו מוכרת לאמר דהתחליל הקדושה מואז, וא"כ לדידי' מותפרשת המשנה שפיר דחדא קתני, מחותךaber אבל עד רובו, ולא עד בכלל ומשליך לכלבים, אבל יצא רבו אחר שכבר השליך המועט,תו לא משליך דבhaiyi אבל ודאי אמרין אם יולד השאר אגמל"ם דקדוש דhaiyi אבל ע"כ ציריך שיכל קדושת בכור לחול, ואם ישlico וילוד אח"כ כלו ונאמר אגמל"ם דקדוש היה נמצוא דהשליך בכור לכלבים, וא"כ מתניתין דחדא קתני וליכא כאן רישיא וסיפא, ושפיר פטורה מן הבכורה גם במשליך עד רובו. ולרבה גם בעובר על אישור השליך ומשליך כלו אבל aberr נמי פטורה מן הבכורה, דהא קדוש למפרקע גם בליטנייה ורוק מעוט קמא איינו קדוש כנ"ל. ואולי גם רשי"זיל לא קאמר דפטורה מן הבכורה אלא לפני פשנות המשנה דמתפרשת יותר כרביה, דמחתק עד רובו ומתניתין דחדא קתני, דהה כתוב בין יצא aberr ובין יצא רובה בב"א וכו', אבל לא הזכיר דהשליך ג"כ, אלא דאי להעמיס כן בדעת רשי"זיל דמפרקש יצא רבו כאחת וחתוכו עכ"ל, וזה דלא כרבה לפני באורנו.

והנץ רואה כי בראש הסוגי' כתבתי בדרך אפשר אולי סובר רבא כריו"ח ואבוי, דאמרין אגמל"ם בדבר דליתא בעולם, ועתה לפי בארנו מוכרחים לאמר דרבנה סובר כן כנ"ל ודוק' היטב, ותל"ית כי זכיתי לבאר הסוגי' המקשה הללו ע"פ דעת הרמב"ם זיל' ביל' שום דוחק ומה שרשי' ותוספות זיל' לא נתחו להז הוא משום דבריות ובפרט שרשי"זיל' פסק לעיל כרב דיש לידה לאברים לע"ז בארכיות ובפרט שרשי"זיל' פסק לעיל כרב דיש לידה לאברים וא"כ א"א לפרש דברישא הבא אחריו בכור כרמב"ם ונפל כל הבניין מבואר לمعنى בדברינו היטב.

אחרי כתבי כל זאת ראייתי ברי"ט אלגאי זיל' בהלכות בכורות להרמב"ם זיל' פ"ג אותן לע"ג שהאריך בavor סוגי' זו הסתוםה, והוא זיל' וכן בעל دمشق אליעזר שהביא שם ס"ל דהה פלוגתא דר"ה ורבבה, תלוי' בפלוגתא דאביי' ורבבה כר"ל ורבבה, ע"ז נקבעו בהון ספיקות ונסתבכו בקשיות וסתירות ומה אומר ומה אדרבא, הלא האמת עד עצמה וחיך אוכל יטעם להבחן ולשפוט אם צדקתי בדברי או לא. אולם ראייתי שם שהקשה הריט' אלגאי על הרמב"ם, דפסק בהקדיש לעולה קודם יציאת רובה דלא קדוש ברכורה, וסוטר את עצמו בפ"ז מהלכות ערכין בתוך ל' למאובן אין הkadush מועלשו ולאחר ל' יום אם הקדשו בתוך ל' למאובן אין הkadush, והקשה הוה זיל' לעלי ניהו אי חזרה הוה ניחא דאין חזרה להקדש, ובזה איינו דומה להאי דהאומר בקידושין אבל אי תנאה הוה, הרי הקדשה מתלי תלי' וקאי עד שיתקיים התנאי, ולמה לא חל קדושת עולה הקדומה. ועיי"ש מה שנדחק בהז. ולא הבנתי למה לא מקשה על גוף הדין, דהרי את מקודשת לי מעכשי ולאחר לי יום ובא אחר קדשה בתוך ל' בקידושין דף ס' דבין רב ובין לשמנואל, אי תנאה הוה פקעו קדשי שני ע"י שגמו רושי ראשון, וממאי לא נימא קדושי שני פסקו את הראשונים

טומאה בלועה, ולכון קשי' להו מאי פריך מ"ט דת"ק תיוףוק לי' דהוה טומאה בלועה. וכבר הרגש מהרש"א "ז' ל�מן דף ע"ב ע"א בתוס' ד"ה גזירה שמא יציא הולך ראשו, דתתוס' סותרים דברי עצם דהא ס"ל ל�מן דגס ר"ע מודה בטומאה בלועה, ורק כשהוציאה ידו פליגו ר"וי ר"ע, עי"ש שנדחק, ומה שכתבתני אני בזה בארכיות שם, אלא דחוץ מזה גס על רשי' אני תמה איך על דעתו דבעהיגיל ראשו כפיקה יטמא בהמה נמי בפתחת הקבר בלבד יצא לחוץ, דא"כ גס השחיטה לא תועל להתריר דוחשכ' בילד, וכן אשה תהיי טמאה לידי משעת פתיחת הרחם, ואיך אפשר לאמר כן, דהרי בהדי תנן בנדה מ"ב דזוקא הזראי ראשו חוץ לפוזדור הוות כילד, ובן ט' חי הנמצא בהמה מותר באכילה ולא נזכר בעבר כמעט אבר. ועיין בריש"ט אלגוי שם בזה. ודזוק היטב.

בשות מקום דפתחת הרחם לחוד לשוו' בילד, ובבהמה המקשה לליד והוציא עbor את ידו אין לך פיתחת הקבר גדולה מזו, ומה שבוחץ אסור ומה שבפניהם ניתר בשחיטתם, ורק לעניין טמאה בלועה קאמר דעהיגיל ראשו כפיקה איינו בלועה לעניין נגיעה, אבל להיות בילד מען דבר שמיה. וכן תראה מותך פסקי הרמב"ס ז' ל�מן דף ע". וכך נני תרתרי משניות דבבמה שמת עובה והושיט הרועה את ידו, ודasha שמת עובה ופשטה היהת ידה, מתרפרשות בכל גוני, בין העיגיל ראש כפיקה ובין לא העיגיל, בהמה לעולם טהור משום דאך דין כאן تو בלועה לגבי נגעה, אבל כל שאינו יכול אין כאן טמאה כלל, דהרי ניתר בשחיטתם, ואיך אפשר שייתר מה שטמא כבר משום נבלות, אף בהמה טמאה כן דאתקשה לטהורה, וה"ה מילא דאך בהושיט ידו לחוץ נמי אינו מטמא, ואעפ' פ' דין זה לא ניתר בשחיטתם אלא לאכילה, אבל מטומנת נבלות טהור, וכרבנן לקמן במשנה דין אלו מגע טרפה שחוטה. ופלא על מהרש"א ל�מן דכתוב דעל אבר שיצא אין לנו ק", וכי דזוק מאכילה עשינו הק"ו הלא גס מטומאה מצין לעשות הק"ו, אם השחיטה מועלת לטhor את היד היוצאה גם אחר שיצא הילד כלו, או חתק האבר אחר שחיתה, מכש"כ שלא תטמא קודם שיצא וזה ברור. ובאייך מתניתן בעבור מות בתוכך מי עשה נמי מתרפרש בכל גוני, אפילו לא העיגיל ראש כפיקה טמא, ולכן צ"ל סטמאה זו بلا העיגיל אינה אלא דרבנן, ולפ"ז שפיר פריך הכא מ"ט דת"ק, דכיוון דמסתמא כתני ע"כ גס בהעיגיל ראש כפיקה טהור, וע"כ דליך טמאה כלל על הילד קודם שלילו ומ"ל הא. ומה שהכריחו לרשי' ותוס' לפרש גס בהמה העיגיל ראש כפיקה טמא הרועה, הוא מכח מימרא' דר"י' שם בברורות, דאמר שם ג' פיקות שמעתי בשל אשה כשל שתי, ושל בהמה כשל ערב, הרי גס בהמה שיק העיגיל ראש כפיקה. וצ"ל דר"י אליבא דריש"ג ז' דקאמר בטמאה טמא, נתן שיעור זה אף דלא קייל כוותי, בהדי איןך מצי לפреш גס דברי' ייחיד. וכן תראה דהרבמ"ס ז' מביא שיעור כפיקה באשה סוף פ"ה מהלכ' טו"מ, ושיעור כפיקה של סקאיין לעניין ארץ העמים ובית הפרס בפי' הל' ג' שם, אבל שיעור כפיקה של עובר בהמה השמייט, הרי מבואר לדידיון דס"ל כת"ק דבין טהור ובין טמאה טהור הרועה, אין נפקות' בין העיגיל ראשו כפיקה או לא, דבכל עניין טהור, דהא ליכא כאן טמאה כלל וזה ברור כמשמעותם. ומקצת הדברים מצאתי אח"כ בבעה' מ' ז' ונחנתי ממד. ועיין ל�מן בסמוך.

ד"ג ע"א האשא שמת ולדה בתוכך מעי' וכו' גמ' אמר רביה כס שטמאה בלועה אינה מטמאה, כך טורה בלועה אינה מטמאה, כל הסוג' עד לבסוף. הנה סוג' זו מקושי הבהה, הן לפ' רשי' ז' ולשיטת התוס', ואבאר דעת שניותם ומה שקשה עליהם, ואח"כ אב' דעת שלישית שיטת הרמב"ס ז' של המחוורת כאשר תראה בעינך. הנה דעת רשי' ז' לדר"י ר"ע פליגו ל�מן בטמאה בלועה, דר"י ילי' מעל פני השדה למעט עbor במעי' אשה, - דהינו

בדין זה, לגבי מיעוט אבר שבפניהם שימושים את הרוב, או יצא רוב עbor במעט אבר. וכ"כ התוס' לעיל ע"ח ע"ב ד"ה החזיא ידו וחטכה, דהאבעי' לעניין הנשאר בפניהם, אבל מה שיצא פשיטה דקוש, דיצה מחותך הרי הוא קמ"ל דמחתק ומניה הוה כיצא רבו בב"א לעניין חלק שבפניהם, כמו שפסקו הראשונים ז' דהאבעי' דלעיל לחומרא, דיצה מחותך נאסר מה שבפניהם ולא בעין רובה בב"א ואולי ז' בזה דאה"ג אלא אז היה נשפט האבעי' מומתניתן דהכא, והש"ס רוצה לדחות דאפשר לפרש דלא פשוט לא אבעי' דהכא, ולא אבעי' דהכא, אלא אתה לאשמעין רוב עbor במעט אבר. ועיין בריש"ט אלגוי שם בזה. ודזוק היטב.

ע"ב משנה בהמה שמת עובה בתוכך מעי' והושיט הרועה את ידו ונגע בו, בין בהמה טמאה ובין בהמה טהורה טהור, ריש"ג אומר בטמאה טמא ובטהורה טהור, ופרש"ז דעתם דת"ק מבואר מ"ז כדאמר מפרש בגמרא, ולכאורה' לפע"ד טעמא דת"ק דינא הכ' דכיוון דחיזין דהתירה ר"ח בגמרא, ובבהמה טמא מAMILא דינא הכ' דכיוון דחיזין דהתירה התורה העובר בשחיטתם אמו, ע"כ לאמר דהנה כאחד מאבריה כל זמן שלא יצא לאויר העולם ולא מקרי בהמה כלל, וא"כ ה"ה בטמאה כך דמה שלא ניתר בשחיטתם אמו, הינו משום גס לאמו אין שחיטה. ותדע דהרי חלב וגיד דשליל מותר מכח כל בהמה תאכלו, והשחיטה ודאי אינה מתרת איסור גיד וחלב, וע"כ אתה אומר דכיוון דיניתר בשחיטתם אמו לא מקרי בהמה לעצמו והוא כابر מאמו, וא"כ ה"ה בטמאח חשוב ולדה כאחד מאבריה, ולא קרין ב' וכי ימות מן בהמה, ולא כי יגע בנבלת בהמה טמאה, דין זה בהמה, ועוד ראי' דפרק בגמרא אחר שбар עונמא דת"ק, וריש"ג מאי טעמא, ומה פריך וכי משועבד הוא להאי הקישא דוכי ימות מן בהמה וכו' לחלק הפסוק לשנים ולאמר דמיירי מטמאה טהורה ולהקיש אלא ודאי הסבר' נותרת גס ביל' שום קרא, דין דרישה'ג דמחלק בין טמאה לטהורה מאוי. אלא דלפי' ז' קשא איך יילך נגד הסברא הבורה מסמך בעלמא. והנראה לפע"ד בזה דיל' דפלוגתתם תלוי בהאבעי' דרי' הושע'י דלקמן דף ע"א, דהוישט ידו למעי בהמה ושתט ב' ט' ח' דקמבעי נמי לרבן דיניתר בשחיטתם אמו, ואולי מהני שחיטת עצמו נמי ד"ד סימנים אכשר בה רחמנא, וע"כ לאמר דלאו מצד שהוא כאחד מאבריה ניתר בשחיטתם אמו, דא"כ איך ניתר בשחיטת עצמו, אלא דגזה'כ ה' הוא דאך דיש לו שחיטה לעצמו מהני נמי שחיטתם אמו. ומה דמסתפק לאמר כן, הוא לפי הילופוא דבבמה הרי דהתורה קראו בהמה ועיין לעיל ס"ט ע"א דפרק באמת לילופוא זו אלא מעתה ימירו בו וכיוון דיש לו שחיטת עצמו, א"כ גם מיתה יש לו, לקרווא בו כי ימות מן בהמה, אלא דבטהורה דגזה'כ יש לו יותר איפלו לאכילה בשחיטתם אמו, איך יטמא, משא"כ בטמאה, ולפ"ז ז' דמש"ה בעי קרא לת"ק לדרוש סמכין טמאה לטהורה, לאוטו צד האבעי' דד' סימנים אכשר בה רחמנא, אז אין הטעם משום דהו כאחד מאבריה. אלא דלפי' ז' גם חלב וגיד יוטסרו בו, דהרי שחיטת עצמו במעי' אמו ודוק.

רש"ג ד"ה ק"יו' כלומר אפילו לר"ע דאמר ל�מן טמאה בלועה כגון עbor במעי' אשה טמאה, הכא מודה מ"ז וכ"כ התוס' בד"ה Mai טעמא דת"ק, ורש"י ותוס' הלוכו בה לשיטותם, דבברורות כ"ב ע"א כתבו שניהם, דבעהיגיל ראשו כפיקה גם בהמה טמא הרועה, אף קודם שיצא ראשו או רבו דין כאן

שאצלה לחוצה לה, למה לא תטמא משא כמו שמטמא בשתי טבעות, אבל עצמיות הטעם דגס טומאת משא ליכא הוא, משום דטומאה בלועה נחשבת כמעוכלת ואינה בעולם, כי"רashi ז"ל הכא ובנדה מ"ב ע"ב, וא"כ מה העילו התוס' בפירושים לעומת הקושי, האשה למא טהורה, וכן בטבעת לדעתם דaicא משא, וזה קושי עצומה עד מאד.

אולס לפענ"ד נראה לפרש הסוגי' כמין חומר, וכן פירשה על כרחך גם הרמב"ם ז"ל. דהנה פלוגתת ר"י ור"ע, אין לה שייכות כלל עם היפוטוא דרביה דטומאה בלועה אינה מטמא, אשר לאז כי"ע מודים אבל פלוגותיהם היא, אי עבר במעי אמו יש לו טומאה כלל, דהרי לא קריין כי אדם כי ימות דלאו אדם הו, דגס עניין רוצח פטור על העוברים. והרי בבהמה טמאה נמי שנינו לעיל, דעוברת הרוי הוא רב כלול וטומאותו בוקעת וועל, ולמה לא תטמא במשא, טהורה נמי למזה לא תטמא אין הבלועה עצמא פטיל. וכן קשה על הא דאמרו דברר וחיה כתתי טבעות דמי, ודלא תימא ר"ע הוא, אשר בכולן פרשי ז"ל דעתמא דasha טהורה הוא משום מגע בהיס"ת הו, הא עכ"פ במשא זהה לי' לטמא, דהה טבעת הרוי הוא רב כלול וטומאותו בוקעת וועל, ולמה לא תטמא במשא, טהורה נמי למזה לא תטמא אין הבלועה עצמא פטיל. לפ"ש ז"ל בעצמו בראש הסוגי' גמרא נדה מ"ב ע"ב. ב') קשי' להו לפ"ש ז"ל בראש דרביה ור"י חדא מלטה אמרו, והוא דעל פני השדה דרי', על טומאה בלועה קרא דנבלת דרביה, וקרא דעל פני השדה דרי', ועוד איך ניחא מתניתין דasha טהורה אליבא דרי', קיו' דaicא עכ"פ טומאות משא. וכך פרשו דרביה אתה לאشمיעין דטומאה בלועה אינה מטמא אפילו טהרה שאצלה, מה דלא נשמע ממתניתין, דהתס אינה מטמא דטהרה דעלמא וכן טהרה דaina מיטמא מיטמא, אבל מיטמא שאצלה מיטמא, "וכשם" שאמר הרבה, הכי פירשו כשם שהאדם אינו מיטמא מטיבת שבלי, כך שתי טבעות אין הטהורה מקבלת טומאה מהאטמא שאצלה, ומה דפריך תרוייהו תנינהו, לא קאי על טומאה בלועה דיאנו מיטמא, על זה לא הקשה כלום, דהא זה לא חידש לו רבה, אלא מטהרה בלועה קפריך, ור"ע שניהם מודים דטומאה בלועה אינה מיטמא, אבל פלייג בעובר במעי אמו בחוזיא את ידו, דל"ע מיטמא (ולדעת מהרש"א אף מה שבפניהם) מכח הקרא במת בנפש האדם, ולר' ישמעאל אפילו היד שבחוץ אינה מיטמא, מקרא דע"פ השדה דגזה"כ הוא עד שיזלד אינו מיטמא, וכך שפיר מתוקמי מתניתין בר"ע, דחיה טמא דגזרין אותו החזיא ידו, אבל האשה טהורה דמונגש בשכחה, וכל זמן שלא יצא כלום טומאה בלועה היא ואני מיטמא, ולר"י גזרין אותו הولد ראשו חוץ לפrozדור אז זה היה בילד. ולפירוש התוס' הא דאמר דלא תימא אליבא דרי', ע"ג דאין חילוק בין ר"י לר"ע בלא החזיא כלל, דלשניהם טהור מה"ת מ"מ איקא חילוק דל"ע גזרין אותו החזיא ידו, לא קשה מ"ש בבהמי' והוישיט הרואה את ידו דלא גזרין ממשום דבבהמה אפילו החזיא ידו ונגע בה הרועה נמי טהורה, וכמו"כ לסתן במשנה אחר זה ד"ה וחכמים אומרים בתרוץ קמא, אבל לר"י גזרין ממשום החזיא ראש צרך לחלק דבבהמה דחרחים מגולה ליכא למנזר כמש"כ רשי ז"ל. גם מה דפרק הש"ס ור"ע, עובר דטמא מן התורה מנ"ל, לדעת התוס' פריך בפשיותו כיון דטומאה בלועה אינו מיטמא כדרבה, מנ"ל לר"ע דבhzcia ידו מיטמא גם מה שבפניהם כמש"כ מהרש"א ז"ל, ולר"ש"י דר"ע מיטמא גם בא ה חזיא כלל מה"ת, ולית לי' כלל ילפונא דרביה מוהאוכל מנבלתה פריך משום דחו"ל למעט ממשמעותיו דעל פני השדה, אף דיאנו מיותר כן כתוב רשי ז"ל.

ומנא לי דכל שהיא משא טבי אין זה בכלל משא, לא באוכל ולא בולד במעי אמו, דבנדה מ"ב ע"ב קמבעי', אותו מקום של אשה בלועה הוא או ביחס"ת הוא, נ"מ שתחכו לה כזית נבלת באוטו מקום. ולמה לא קמבעי' להו על ולד מת, אי מיטמא במשא מה תאמר, דולד ודאי בלועה הוה משום דהוא טבוי, רק בנבלת קמבעי' לי, הרי דכל שטבע הדבר כך הוא לא שייך בו משא, וכן

טומאה בלועה, לדעה זו, - שאינו מטמא, ורק מבמת בנטש אדם, דעובר במעי אשא טמא, דהינו דטומאה בלועה מטמא. ולפי"ז אי מתניתין ר"ע היא, החיה טמא מה"ת, דטומאה בלועה מטמא, והאשה טהורה משום דטומאה ביחס"ת הוא, ואי מתניתין ר"י החיה טמא מדרבנן, גזרין שהוא הولد חוץ לפrozדור, והחיה לא תדע, ובבהמה דלעיל ליכא למנזר הכי, משום דרכם שלה גלי, והאשה טהורה דמרגשת עצמה, ורבה דיליך טמאה בלועה דaina מיטמא מקרא דוהאוכל מנבלתם, עכ"כ רשי ז"ל ומוקי מתניתין כוותי'.

והתוס' הקשו על רשי ז"ל, איך קאמר لكمן דמתניתין דעתבעת לא שמעין לא טומאה בלועה ולא טהרה בלועה דהו"א טעמא משום מגע בהיס"ת הו, הא עכ"פ במשא זהה לי' לטמא, דהה טבעת הרוי הוא רב כלול וטומאותו בוקעת וועל, ולמה לא תטמא במשא, טהורה נמי למזה לא תטמא אין הבלועה עצמא פטיל. וכן קשה על הא דאמרו דברר וחיה כתתי טבעות דמי, ודלא תימא ר"ע הוא, אשר בכולן פרשי ז"ל דעתמא דasha טהורה הוא משום מגע בהיס"ת הו, והא במשא עכ"פ מיטמא כמו שהביא רשי ז"ל בעצמו בראש הסוגי' גמרא נדה מ"ב ע"ב. ב') קשי' להו לפ"ש ז"ל בראש דרביה ור"י חדא מלטה אמרו, והוא דעל פני השדה דרי', על טומאה בלועה קרא דנבלת דרביה, וקרא דעל פני השדה דרי', ועוד איך ניחא מתניתין דasha טהורה אליבא דרי', קיו' דaicא עכ"פ טומאות משא. וכך פרשו דרביה אתה לאshmien דטומאה במשא, אבל מיטמא שאצלה מיטמא, מיטמא, "וכשם" שאמר הרבה, הכי פירשו כשם שהאדם אינו מיטמא מטיבת שבלי, כך שתי טבעות אין הטהורה מקבלת טומאה מהאטמא שאצלה, ומה דפריך תרוייהו תנינהו, לא קאי על טומאה בלועה דיאנו מיטמא, עלר' ישמעאל אפילו היד שבחוץ אינה מיטמא, מקרא דע"פ השדה דגזה"כ הוא עד שיזלד אינו מיטמא, וכך שפיר מתוקמי מתניתין בר"ע, דחיה טמא דגזרין אותו החזיא ידו, אבל האשה טהורה דמונגש בשכחה, וכל זמן שלא יצא כלום טומאה בלועה היא ואני מיטמא, ולר"י גזרין אותו הولد ראשו חוץ לפrozדור אז זה היה בילד. ולפירוש התוס' הא דאמר דלא תימא אליבא דרי', ע"ג דאין חילוק בין ר"י לר"ע בלא החזיא כלל, דלשניהם טהור מה"ת מ"מ איקא חילוק דל"ע גזרין אותו החזיא ידו, לא קשה מ"ש בבהמי' והוישיט הרואה את ידו דלא גזרין ממשום דבבהמה אפילו החזיא ידו ונגע בה הרועה נמי טהורה, וכמו"כ לסתן במשנה אחר זה ד"ה וחכמים אומרים בתרוץ קמא, אבל לר"י גזרין ממשום החזיא ראש צרך לחלק דבבהמה דחרחים מגולה ליכא למנזר כמש"כ רשי ז"ל. גם מה דפרק הש"ס ור"ע, עובר דטמא מן התורה מנ"ל, לדעת התוס' פריך בפשיותו כיון דטומאה בלועה אינו מיטמא כדרבה, מנ"ל לר"ע דבhzcia ידו מיטמא גם מה שבפניהם כמש"כ מהרש"א ז"ל, ולר"ש"י דר"ע מיטמא גם בא ה חזיא כלל מה"ת, ולית לי' כלל ילפונא דרביה מוהאוכל מנבלתה פריך משום דחו"ל למעט ממשמעותיו דעל פני השדה, אף דיאנו מיותר כן כתוב רשי ז"ל.

וכל המעין בצד יודה, דיבון לרשי ז"ל, ובין לתוס' חכמים אנו לסביר דוחק על דוחק, וכל הסוגי' ספר החותם ובפרט שיטת התוס' א"א להולמה,adam נאמר דלא כרבה, ונחلك בטומאי' בלועה בין טהרה

מן המת משני מותים ובכளו כתב דין מצטרפין, ובהלכ' ג' כתוב דעתית מבשר המת וכיitz נצל ומלא חפינו רקב גם משני מותים מצטרפין משום דטומאתן ושיעורן שוה. ובhalb' ב' באבמה"ח של אדם אפלו מdad אחד אם נחלק לשנים איןנו מצטרף הרי החקוק מבואר, בין אם השיעור בא בכמות ובין בא מצד האיכות, נפש או שדרה וגלגת או אבמה"ח דבוחני לא שיק' צירוף משני גופין דאי בטל האיכות, זהה ברור ואמת ומצתתי כעון הדברים בדברים בדרכו סנהדרון ד' ע"ד דה מנין לרבייעת עי"ש היטב.

במשנה בהמה המקשה לילד והזקיה העובר את ידו וחטכה וכו' שחת את אמו ואח' חותכה הבשר מגע נבלה דר"מ, וחכ"א מגע טרפה שחוטה וכו'. הסוגי' מוקשה מdad, והאחרונים ז"ל לא יצאו יה' בביורום ובראשוני ז"ל אני רואה פלוגתא עצומה בפירושה, בין רשי' ותוס' ורמב"ס ז"ל כי כל אחד מהם דרך דרך לעצמו בהבנתה ובארור דבריהם כדי ה' הטובה על.

א) **שיטות** רשי' ז"ל, כפי המבואר בראש פירkon ס"ל לרשי' ז"ל ולמ"ד חזרה לא מהני, ס"ל יש לידי לאברים ולמ"ד חזרה מהני, ס"ל אין לידי לאברים, וממילא כיון דאותוב ר' יוחנן דס"ל אמר עצמו מותר בחזרה, אידח' נמי הא דאמר אין לידי לאברים, ומש' חזרה לא מהני, כמו דלא מהני בהזקיה ראש דהוה כילוד אם החזירו. וממילא דלא בעין דרשא דובשר בשדה טרפה לרבות החזירו. ר' יוחנן דס"ל אמר אין לידי לא מהני בי' חזרה ונאר, אמר היוצא, זהה מסברא דכל שנולד לא מהני בי' חזרה ונאר, עוד דלא שיק' בלילה טבעית והחרחית לאמר עליה יצאה חוץ למחיצה ולהקרא בשם טרפה. ותדע שכן הוא דהרי אמרו לעיל דaicaca בינייחו דילשנא קמא ולישנא דמערבא למשיר מייעוט אבר שבפניהם, הרי דילשנא דמערבא אסרים גם מה דלא נשמע מקרא דובשר בשדה טרפה, דמקח הקרא הו שרי. ועיין בראש פירkon בראש יוסף דה' מאי בינייחו שכותב ממש בדברי, ומוסיף עוד לפ"ז הומ"ל דaicaca בנינוו בשוחט את הטרפה דהוה בה אבר היוצא שהחזר, דילשנא דיש לידי לאברים לא נתחר האי אבר מטומאה, ולישנא קמא דילפין מטרפה דין לו היתר אבל אין לידי לאברים, נתחר גם האי אבר שהחזר וכמ"כ שם לעיל מני' בד"ה ע"ב גמורא עי"ש היטב, ולפנינו עוסוק בדרכי הגאון אלו.

הנה לפ"ז אין דקי"ל כרב דחזרה לא מהני יש לידי לאברים, כל עbor שהזקיה אבר נידון כולד ולא כאבר מן הבמה ומיד חל עלי' איסור אבמה"ח למ"ד בהמה בחיה לאברים עומדת, ולמ"ד לא לאברים עומדת חל עלי' אבמה"ח כשיתחתק. דרך בעודה במעי בהמה תנן חותך מעורב שבמעיה מותר באכילה בשחיטת האם, אבל בשיצא והוא כילוד אם נחתך, ה' אבר מן הח' ומיד העbor ולא מצד הבמה, דכיו' דכילד דמי איך אפשר לדונו כאבר מן הבמה, והוא תרתי דסתרי. ומה נצמח דכל שהעbor מות נידון האי אבר היוצא, דהיא אבר לעולם נידון כולד ולא כאמו. וניהו דחולד שלא יצא עדין נידון כאמור לעניין שחיטה מגזה'כ דכל בהמה תאכלו, אבל לגבי אבר שיצא ונולד ונפרש מן הבמה, נידון הولد כיוצא אם חיה הו אבמה"ח, ואם מות כאבר מן המת והוא נבלה, זהה שכותב רשי' ז"ל בד"ה מגע נבלה דאי העbor חיה הווה מגע אבמה"ח דטומאת נבללה, ואם נמצא מות הווה נבלה ממש, דלשיות רשי' קי"ל יש לידי לאברים וע"כ הווה כן. ומה דאמרו בגמור' דטומאת דאמ' משום שחיטה עשוה ניפול, אין הכוונה כמו בmittata דועשה ניפול דהיאנו שטומטא מיד בעודו בחבورو משום אבמה"ח דהוה כנפל ממש קודם המיתה והשחיטה דזה א"א דהרי כיון דמצד דכילד דמי קאtinyן עליה, הרי אפלו מיתת האם איןו עושה ניפול דברין לר"מ ובין לחכמים אם הבמה נתנבללה בשחיטתה או נהרגה בההתז' ראשיה והיה בה אבר היוצא והולד יצא חי,

ה' ניחא לי לאמר דהה' טמאה משום מגע והאשה טהורה, דין אכן משא, ע"ז קמורתך דלעומם טומאה בלועה כמוון דליתא דמי' והחיה טמאה מדרבנן, ואין טומאה דאוריתא, ופריך למה לי' למימר قولא הא, ומתרץ דלא תמא אליבא דר"ע דס"ל עובר במעיacha טמא לית ליה טומאה בלועה, ואתה' מתניתן כוות' וממילא נפרץ רבה מר"ע ומסתם מתניתן, דזה ליתא דאפילו כר"י מצ' אתי' מתניתן, ומושם דגזרו באשה שמא הזקיה ראשו נזק לפרקוזדר, וממילא גם אי כר"ע אתי' מתניתן מדרבנן אמר, דגזרה אותו העגיל ראש כפיקה, אבל מה' ית מודה ר"ע דכל שבכלעה הטומאה אין כן טומאה כל עיקר מגזה'כ וקרו דבמת בנפש אדים, דMRIBIN מני' טומאה לעובר במעיacha בלועה מטמא אשה. הינו בעיגיל ראש כפיקה, דלא בעין יולד וכל שאין הנגעה בלועה מטמא בעוגן. ומעתה לא צריכנא להאי דוחק של מהרש"א ז"ל דLER"U בהזקיה ידו מטמא גם מה שבפניהם, דהא במת בנפש קדרש. דמהרש"א שפיר נרך זהה לדעת התוס' דבחעיגיל ראש כפיקה גם בבחמה טמא, א"כ ע"כ קרוא דבמת בנפש אליו להוסיף איזו טומאה בולד אדים שאינו בבחמה, ואיך דידו שהזקיה דטומאה, להא לא צריך הקרא, לא מביעי לפי דעתו שני שבתוס' לקמן דה' וחכמים אומרים, דכן הדין נמי' בבחמה טמאה אין כאן תוספת טומאה באדים אלא אפי' לדעת א' דבבחמה טהורה, מ"מ קרוא דבמת בנפש אדים מורה דטומאה מבפניהם ע"כ הוכרח לאמר דע"י הזקאת ידו גם מה שבפניהם טמא, אבל לפ' בארכנו דבחעיגיל ראש כפיקה ליה טומאה בבחמה, שפיר אתה קרוא דבמת בנפש אדים דבאדם טמא דלא בעין לידי שלימה, אלא שי' נראת וגולוי אף שהוא עדין במעיה. וזה היא שיטת הרמב"ם ז"ל ע"כ דכפי שבארנו לעיל דף ע' ע"ב הרמב"ם פליג על התוס' וריש' ז"ל וס"ל דבבחמה לא איכפת לנו העיגיל ראש כפיקה, דכל שאין יולד הינו מטמא הן בבחמה טהורה והן בבחמה טמאה, ורק באדם טמא מכח הילופטה דר"ע דבמת בנפש, וכוות' פסקינו ודוק.

וזע דלמאן דPOSEK הכר"ע יש להקשوت לכארו' הא מתוך השקלה וטרוי' שבגמ' איןנו נראה כן. דהא אמר דפליגי ר' ור' בקרא דעל פני השדה, דל"ר' אתי לאפקוי ולד במעיacha, ולר' ע' לרבות גולל ודופק ור' ע' עובר דטמא יליף מובמת בנפש אדים, ור' מוקי האי קרא לרבייעת דם מן המת, ור' ע' לטעמי' דיליף לי' מוקרא דעל כל נששות, ס"ל לרבייעת מב' מותים דטומאה ואנן בהאי דינא דרביעית מב' מותים לא פסקינו הכר"ע אלא בחכמים דפליגו עלי' כMOVIM ברמב"ם ריש פ"ד מוהל' טוי' מ', וא"כ איך פסק הכר"ע בעבור במעי אמו, אבל לק"מ דבאמת לא תל' זב', דבלא' הה' הקשו התוס' דל"ר' תרי קראי לרבייעת דם לעיל וע"כ לומר דר' מוקי חד לד"א, אבל אין הכר"ע ס"ל דבמת בנפש אתי לעובר במעיacha ועל כל נששות מות לרבייעת דם ויש אם למסורת וכמ"כ התוס'.

ועל הא דר"ע דMOREBA רביעית דם משני מותים הקשו בתוס' יומה דף פ"ז ע"א דה' טומאתו, דלמה לי' קרא דהא כל שטומתו שוה ושורוי' שוה מצטרפין, ולא מצאו מענה אחרית, רק דאצטריך לבא משני נפלים דין בכל אחד ר' ברכ' ר' וקאמר דרביעית דם ל�מן ק"ח ע"ב ברשי' דה' לעולם לא מצטרפין) והכפות תמרים שם תמה לפ"ז על הרמב"ם, דפסק דלא הכר"ע וקאמר דרביעית דם מב' מותים אינים מצטרפין ולא הזכיר כלל דהיאנו דוקא מב' נפלים, וע"כ דבכל מותים הדין כן ואיך יתרץ קושית התוס'. אבל לפענ' דנראה דkowskiת התוס' לך', דכאן אמרה התורה نفس ונפשות ולא רביעית ותלי' הטומאה בנפש האדם אלא דאן אמרין דשיעור نفس הוא רביעית וא"כ איך לצטרף זאת משני מותים כיון דאין כאן نفس, ור' ע' מוקרא יליף דמצטרוף ותדע שכן הוא דהא הרמב"ם שם מונה והולך, שדרה משני מותים וגלגת משני מותים, ואבר

לו הבנה כלל, כיוון דחכמים דר"מ דהילכתא כוותייהו, ע"כ נמי יש לידה לאברים ס"ל, אךמצו אמרו דהשחיטה של האם מהני להאי אבר הנולד לטהר מידי נבלה, וילפו זאת מטרפה, הלא שפיר צוח ר"מ הא נוגף והאי לא נוגף, ורק"ל בטרפה ואבר המודל בנה נשחת גופה, אלא אדרשו מצד אישור טרפה שהיה עלייה מוקדם וכן, אבל האיר אבר היוצא לאו גופה, אלא נולד ונפרד מן הבבמה, ואם מהני השחיטה על הנולד נמי, למה לא יתרנו ע"כ דלא מהני על הנולד, וא"כ איך תטהר דבר שאינו גופה ונקרא נולד ע"י השחיטה גופה, ומה שהשביו שייתר מצלה על שאינו גופה מוגפה, אין זו תשובה כלל, דבחותך מעובר שבמעיה אין כאן לידה, ונותר מכך כל בהמה תאכלו אף באכילה, אבל אבר היוצא דאיכא כאן לידה, איך נחلك בין אישור אכילת אבמה"ח לטומאת אבמה"ח לאמר שם החולד או נחתק האבר, ומכך"ש דקשה באבר דעתך מות, למה לא מטמא מיד לחכמים כמו לר"מ כיוון דכילד דמי, וממילא לא תהני השחיטה לטהר כמש"כ התוס' ד"ה וחכ"א, אדם מטמא קודם השחיטה איך TABA השחיטה ותטהר ועין לבב אר"י ובמלוא הרועים בהגנות הש"ס שתמהו על דמיון זה דשחיטה טרפה לאבר היוצא, ובאמת חומר הקושי איןו אלא לשיטת רשי"ז ל' כאשר בארתי, אבל לשיטות התוס' והר"פ וייתר הראשונים דעתם תראה כי דעת אחרת עם.

ב') שיטת התוס' הווא, דפלוגתא דיש לידי לאברים אינה תלוי בפלוגתת רב וועלא בשם ריו"ח اي אבר עצמו אסור או מותר ואע"ג דאיתוoso בהא דקאמר דבר עצמו מותר, מ"מ במה דקאמר אין לידי לאברים הלכתא כוותי נגד רב, כי רק במערבא אמרו בטעמא דבר דבר אסור משום יש לידי לאברים, אבל תלמודן קאמר בשם רב דקיליף מקרה דובשר בשדה טרפה דלה מהני חזורה כטרפה שאין לה היתר, ומעתה סובר לר"מ כיוון דהאי אבר כابر דבבמה נידון, בין עובר חי ובין עובר מת, כל זמן שלא נשחת אין כאן לא אישור ולא טומאה, ולכן כתבו התוס' בד"ה וחכ"א דקודם שחיטה לכ"ע אדם הנוגע באבר זה הטהור, ורק השחיטה גורמת אישור וטומאה ומושום דשחיטה עשוña ניפול. אלא דזה לכארוי אין לו מובן כלל דע"כ אין הכוונה דשחיטה עשוña ניפול מעיקרא אלא כמש"כ רשי"ז ל' דאן השחיטה מועלת על היוצא, וכי נאמר דשחיטה גרעה ממיתה, דהמיתה ודאי אינה עשוña ניפול לאבר היוצא כמש"כ לעיל בשיטת רשי"ז ל', אבל דעת דהעניך כך הוא דכל שהאבר בחוץ אין לו היתר בשחיטה מקרה דוכל בבהמה תאכלו, דמכללא משמע דמה שאינו בהמה ע"ג דלא הוה כילוד, מ"מ אסור משום דאיינו בהמה, ואינו ניתר בשחיטתה. אלא דחזורה הייתה מהני, אי לאו קרא דבשר בשדה טרפה, דמני"י לפינן דכל שיצא חוץ ממחיצתו פעת אחת שוב אין לו היתר באכילה כטרפה שאין לה היתר, ומינה דלא מצי להיות חמור מטרפה דיש לו טהרה ע"י שחיטה, ה"ה אבר שהחזר לא נאסר אלא באכילה כטרפה, אבל השחיטה מהני עכ"פ על מה שבבמה לטהר, וכ"כ הרראש יוסף ז"ל והדברים קילוריין לעיניים, ומה מאורוזים בחידושים הרשב"א ז"ל בשם בעלי התוס' שמספרים כן דברי הש"ס דלקמן, דקאמר ר' יוסי בר חנינא, Mai טעמא דר' יוחנן אליבא דחכמים האיא את לי' תקנתא בחזרה והאי לית לי' תקנתא בחזרה, ופיישו ז"ל דהכוונה דבאבר היוצא את לי' תקנתא בחזרה, להיות נתהר מטומאה גם לר"מ, דבଘזיר מודה דלא גרע מטרפה, כיון דכל האיסור בא מקרה דטרפה. אלא דבלא החזר ס"ל כיון דבלאו קרא דטרפה, כל שאינה בהמה אין השחיטה מועלת בו, ומילא דזה כניפול, דשחיטה אינה מועלת, ומילא באיסורה קמא קיימת ונאסר ומטע מא מיד כהוזיא את ידו, בין לר"מ ובין לחכמים, כל זאת מוכרכ לשיטות רשי"ז ל', דעתמא דבר היוצא הוא ממש דיש לדבון דלקמן דקאמר, דבאבר דעתך מות לכ"ע שחיטה טמאה דר"ח דלקמן דקאמר, דבאבר דעתך מות לכ"ע שחיטה עשוña ניפול, דשחיטה אינה מועלת, ומילא באיסורה קמא קיימת ונאסר ומטע מא מיד כהוזיא את ידו, בין לר"מ ובין לחכמים, כל זאת מוכרכ לשיטות רשי"ז ל' לאו, אבל מה שא"א להבין לדעת רשי"ז ל' הווא, מה אמר הרבה בקהנו דפליגו בין באבר דעתך חי ובין באבר דעתך מות, דעתמא דרבנן בהזה (וכן לר"ח טעמא דרבנן בעובר חי) אין

אין כאן על האיר אבר שום אישור וניתר בשחיטת העובר, ואיך תפועל השחיטה על אבר היוצאה לעשותו ניפול יותר מהmittah, אלא פירושו כמש"כ רשי"ז ל' דלקמן דר"ג ע"ג ע"א ד"ה עשוña ניפול ז"ל, "עושה ניפול בשעת שחיטה הרי היא כניפול ממנה ואין שחיטה מועלת בו ומשום לישנא דקלר דילפין לקמן מיתה עשוña ניפול נקט לה עכ"ל. הרי דבפירוש מדיק רשי"ז ל' דשחיטה עשוña ניפול הכוונה בשעת שחיטה דוקא, דהינו שאין השחיטה מועלת באבר, ולא כמו מיתה עשוña ניפול דהכוונה כאילו נפל קודם לכן, וכמש"כ רשי"ז ל' לקמן באותו הדף ע"ב ד"ה ואינו מטמא, וכיון דשחיטה עשוña ניפול הפירוש בשעת שחיטה לאמר דין אין השחיטה מועלת לו להתרו, ה"ה דמיתה נמי הדין כן דעישה ניפול בשעת מיתה, ואני פועלת עליו לאסרו באופן דהmittah והשחיטה שווין לגבי האבר דאים פועלים עליו כלל, אלא דשחיטה כיוון דמגזה"כ פועלח על הولد שבמעי הבבמה להיות ג"כ כשחות, מAMILא נשאר האיר כבבמה היה שאון לה סימנים לשחיטה, וכן מוכך מרשי"ז לעיל דר"ס ע"א ד"ה אבן פקעה דכוותה, דבאבר היוצא אין כאן אישור אחר אלא דין לו סימנים לשחיטה, וזה אפילו לרבען דר"מ דרבנן ט' נמי איכא אבר היוצא, ומכך"ש לר"מ דרך בגין ח' שיד אבר היוצא דהכי היה דין ח' אין במיינו שחיטה הוא, ואיכא כאן אבר שאון לו שחיטה ואסרו משום אבמה"ח. מ"מ טומאת אבמה"ח ודאי לייכא עליו, דהרי הוא חי והتورה אמרה כי מותן בהבמה וכו' הנוגע בנבלתה, אשר מהו לדקו ניל' קכ"ז ע"ב דאבמה"ח מטמא, הרי דבעין מיתה דוקא ולא גרע אבר זה מבו ח' חי דין במיינו שחיטה, מ"מ כל זמן שהוא חי איןו מטמא, ואיך יטמא אבר שהוא חי משום דין ח' חי שאון לו שחיטה, ולכן ר"מ דמגע נבלת דהינו אבמה"ח, הינו משום דחחטכו ומה דאמרו בגמרא דל"מ אפיקלו בלא חחטכו משום דמגע ביה"ס"ת מטמא או למ"ד חבורו אוכlein כמאן דאייפרט הוא, דמסתמא עוד בחבورو ע"כ כשמת אח"כ, דמסתמא בגין חי, מות מהר אחר שחיטת אםו, ומטמא האיר באבר כאבמה"ח דעלמא. ואפיקלו למ"ד בהמה בחו"י לאו לאברים עומדת, האיר דואז לחתוכה עומד, כיון דהולד ניתר בשחיטה והוא נשאר אסור לעולם ולבן חל עליו איסור אבמה"ח לכ"ע, ואם אח"כ מות מAMILא מטמא משום אבמה"ח. והרי זה ממש כמו נקבות הושט ופסח"ג לדעת הרמב"ם ז"ל דאית בהם אישור אכילת נבלה מוחים וטומאת נבלה רק לאחר מיתה, והכא דכוותי" איסור אבמה"ח חל עליו מיד ע"י השחיטה שפועלת על הولد ולא על האבר, וטומאת אבר מן הח' ע"י מיתה הولد, דכל זמן שהוא חי החיות מציל מן הטומאה. וכל זאת בעובר חי, אבל בעובר מות כיון דאבר היוצא כילוד, הרי הוא מיד אסור וטמא משום נבלה עוד לפני השחיטה דבשלמא בעובר חי כל זמן שלא שחת את האם עדין אין כאן איסור אבמה"ח לחולתו, לא מבער"ב"ט לרבען דאפשר שיזולד כלו וישחט שחיתת עצמו, لكن לא הוקבע אישור אבמה"ח רק ע"י השחיטה דבבמה, אלא אפילו לר"מ דרבנן ח' מיררי אפשר שישחה עד שישלמו ט' חדשים וישחט שחיתת עצמו لكن לא הוקבע אישור אבמה"ח לר"מ נמי רק ע"י שחיתת האם, אבל בעובר מות דהאי אבר לעולם באיסור קיימת, א"כ מה בין לאחר שחיטה לקודם שחיטה, כיון דיש לידי שחיטה עטמא דר"ח דקלמן דקאמר, דבאבר דעתך מות לכ"ע שחיטה עטמא דר"ח דקלמן דקאמר, דבאבר דעתך מות לכ"ע שחיטה עשוña ניפול, דשחיטה אינה מועלת, ומילא באיסורה קמא קיימת ונאסר ומטע מא מיד כהוזיא את ידו, בין לר"מ ובין לחכמים, כל זאת מוכרכ לשיטות רשי"ז ל', דעתמא דבר היוצא הוא ממש דיש לדבון דקלמן דקאמר, דבאבר דעתך מות לכ"ע שחיטה עשוña ניפול ז"ל, דעתמא דבר היוצא הוא ממש דיש לדעת רשי"ז ל' הווא, מה אמר הרבה בקהנו דפליגו בין באבר דעתך חי ובין באבר דעתך מות, דעתמא דרבנן בהזה (וכן לר"ח טעמא דרבנן בעובר חי) אין

איו כאן אבמה"ח אלא נבלה, וכך רק ע"י השחיטה ששוחט אמו הוקבע איסור אבמה"ח, על האי אבר היוצא בין חיה ובין מות, ולגביו עניין זה שחתיטה עשויה ניפול. וזה מקרים דכל בהמה תאכלו ידיעין, דמכללה נשמע אדם איןו בהמה לא תאכלו. ולquin על האי אבמה"ח אף דרך כללא דכל בהמה תאכלו ידיעין, משום דחויה כמו דרשה דתזבח ולא גיזה דהדרה לאיסורה קמא, ואע"ג דלא דמי, דתתם אי לאו היתר דתזבח הכל היה אסור משא"כ כאן, דבלא קרא דכל בהמה היה לאבר היוצא יותר ע"י שחיטה הולך אם יצא חי, אבל י"ל דהכא מכח ההיתר דוכל בהמה נצחה האיסור של האבר ממילא, دقיוון שהולך בתוכה כשות הרי אין כאן סימנים לשוחט, וא"כ ממילא אכן איסור אבמה"ח כאשר בהמה דעלמא, וחמור ממנו דין לו היתר בשחיטה. אלא אי מטמא נמי אבמה"ח לאחר מיתה או לא, בזה פלגי ר"מ ווחכים. ר"מ ס"ל כיון שחיטה עשויה ניפול לעניין איסור אכילה לעובר עלי' משום אבמה"ח, עתה שהוא מות מה לא יטמא, ווחכים ס"ל שחיטה עשויה שתי פעולות הפוכות, דעת"י שמכורת את הולך העשה האי אבר היוצא בכינול לעניין אכילה, ומ"מ לטהר מהני השחיטה גם על האי אבר, וילפו זאת מטרפה ומארב היוצא שהחציר, אך ע"ג דאסור מכח קרא דובש בשדה טרפה, دمشים לפניו דבר היוצא שוב אין לו היתר בשחיטה האם, ומ"מ טהור מטומאת נבלה גם לר"מ דלא מצי להיות חמור מטרפה עצמה, ולפgo ג"כ קולא מהאי חומרא דכמו שלגלה תורה דלא מהני חזורה, וגם לאחר חזורה השחיטה עשויה ניפול, להאי אבר שיצא פעם אחת, לפניו נמי קולא דרך לעניין איסור עשויה ניפול, אבל לעניין טומאה לא. והדבר מוקשי הבהנה, כדי לאו דחויהلن קרא לאסור אבר היוצא שהחציר, היו חכמים מודים לר"מ דבר היוצא הוה אבמה"ח, הנה לעניין אכילה והן לעניין טומאה, ורק מכח האי חומרא חזורה לא מהני נצחה קולא דעתה גם אבר שלא החציר אתמה. גם תשובה ר"מ לחכמים קשה להבין, דקאמר מה לטרפה שכן גופה, דהא הם מאבר שהחציר לפו והוא אין גופה, ומודה בה ר"מ דנאסר באכילה, ונטהר מטומאה ע"י שחיטת האם, הרי גם לר"מ עשויה השחיטה ב' פעולות הפוכות באבר היוצא שהחציר לאסור ולטרה.

עתה אצע לפניך שיטת הרמב"ם, דעת שלישית ומכרעת.

ג') **הרמב"ם** ז"ל פסק אין לידי אבירים כדעת הר"ף והתוס', אבל ס"ל דbabר היוצא לית בי' רק איסורה בעלמא ולא מלוקות, ז"ל בפ"ה הלכ' י"א. אבר עובי שיצא וכו' ואס נחתק לאחר שחיטה האוכלו איינו לוקה, עכ"ל, הרי דס"ל כיון דין לאיר לאברים אי לא קרא דובש בשדה לאסורبشر שיצא חזוץ למחיצה הוה שחיטה מתרת גם היוצא, דנヒו דיןינו בהמה מ"מ היה נגרר האי מקצת שיצא אחר עיקר הגוף שהוא בפנים, דאיך נחקל בגוף נשתת דלא נשתת שהדרב זה זר דרויבו שחותוט ומוטר, ומיעוט אסור משום דלא נשתת נשתת, כי מiad, וכן ס"ל דין כאן איסור אבמה"ח ומושום שלא נשתת, כי נשתת שפיר וליכא על האבר לא טומאה ולא איסור אבמה"ח, אבל אית' בי' איסור יצא מקרים דובש בשדה, ולא משום שחיטתה עשויה ניפול ואני מועלת באבר היוצא, אלא קודם שחיטה לא איקבע איסור זה דיויצא חזוץ למחיצה, אלא על ידי חזורה דז' נטבולה הלידה, אבל קודם שהחציר אם יולד אח"כ הרי אגמ"ל דיציאת האבר תחילת לדידה היה. ולעיל בסוגי' דמברכת הארץ בית, וכן בשתיטה דכיוון דנשתת האם הרי נטבולה הלידה, ואגמ"ל דהאי יציאה לאו לידי הדידה אלא יציאה חזוץ למחיצה, ונאסר מקר' דובש בשדה. ופסק זה כולל אבר היוצא ואבר המודלד בהמה, ובשר קודש שיצא, וכמש"כ ה"ה שם בפירוש דעת הרמב"ם ז"ל. ולעיל בראש פרקן ברטתי דעת הרמב"ם ז"ל

הابر אבמה"ח דהאי אבר לעולם כחד מאברי האם שלא הועיל לו השחיטה. ווחכים אומרי' כיון דין דאת מודית לנ דבזהior מהני השחיטה לטהר האבר, א"כ ה"ה בל החזיר לא נאמר אלא דין נחתק מועלת להתир באכילה, אבל לטהר למלה לא תהני, ואין חילוק בין עבר מת לחי דבשניות מודה ר"מ דין אין לכך לא איסור ולא טומאה קודם שחיטה, וחזרה מהני עכ"פ לטהר ע"י שחיטת האם ולquin רק השחיטה עשויה ניפול בין לעובר חי ובין לעובר מת, ובשניות נידון האבר ע"י השחיטה כאבמה"ח. ולquin כתבו התוס' דברועה שהושיט ידו דמתניתין דלעיל ה"ה בהוציא עופר ידו הדין כן דתטור הרועה בגע בו, دقיוון דין אין לידי לאברים ונידון כאמור מן הבהמה, מה לי טמאה ומה ליטהורה, ועיין במהרש"א ז"ל איסור וטומאה לר"מ ואיסור לחוד לרבען. ועיין במהרש"א ז"ל שכותב דודאייפה כתבו הוציא ידו דרביה لكمון, דקאמר דפלגי בין בעובר חי ובין לעובר מת, אבל לר"ח דס"ל דלא פלגי רק לעובר חי, אבל במת ד"ה שחיטה עשויה ניפול, האי דרועה בפשיטות ATI דוקא בלא הוציא ידו מטמא. ודבוריו הקדושים נפלאו ממוני, דפי' דעתו דר"ח בעובר מת מטמא אבר היוצא מיד, עוד קודם שחיטה ולא תל"י הטומאה בשחיטת האם כלל, מה זה דקאמר לר"ח דד"ה שחיטה עשויה ניפול, שחיטה מה בעי הכא, והכי הול"ל אבל בעובר מת ד"ה טמא מיד כשהוציאו, הן אמרת דגム לשיטת רשי' שפרשנו לעיל קשה כנ"ל, אלא דרש"י יש לדחוק ולאמר דלאו דוקא נקייט ר"ח האי לישנא, כיון דרש"י פלגי חכמים ור"מ בתרתי מתרי טעמי לרבה. אבל לתוס' דהוכחו שיטות מושום דקאמר בגמרא דפלגי בשחיטה עשויה ניפול, ואין כאן פלוגתא אחרת איך מפרש האי לישנא דד"ה שחיטה עשויה ניפול דלאו דוקא קאמר. ולא עוד אלא גוף הסברא קשה, דבשלמא לרשי' דמטעם יש לידי לאברים קאתינו עליה, שפיר י"ל דבעובר מת טמא מיד, ואדרבא בטעמא דרביה דקאמר דפלגי גם בזה לא מצאנו טעם הגון, אבל לדעת התוס' דין לעיד לאברים, ורק מכח דיצא חזוץ למחיצתו קאתינו עליה, אבל כאחד מדברי הבהמה ייחסב, והוהichi מכח הבהמה, איזו טעם יש לאמר דמטמא וכאשר באמת כתוב המהרש"א אח"כ בטעמא דרביה, דבלא שום קרא אלא משום דין לעיד לאברים אין ראי לטמא, אלא ודאי לדעת התוספות גם לר"ח טעמא דר"מ בעובר מת כמו בעובר חי משום שחיטה עשויה ניפול, וקודם שחיטה אינו מטמא. ומה דפלגי בגין בעובר חי ומודים בעובר מת נקבע בי' עד שחיטתה, لكن בעובר חי פלגי דאסור יוצא גופה לא נקבע בי' עד שחיטתה, וכי מותני השחיטה לטהר עכ"פ, אבל בעובר מת דאסור יוצא נקבע מיד כשהוציאו, ניהו דלא מטמא מיד דאפשר בחזרה, והיה נטהר ע"י השחיטה דאמו, עכ"פ מן הטומאה, אבל כל שלא החזיר ונשחתה אמו אין מועלת לטהר. ולפי' בבהמה טמאה והוציא ידו, טהור הרועה גם לר"ח לחדר תירוצא שבתוס', אלא דכתבו לבסוף, די"ל דלא ילין טמאה מטהורה אלא ל嘲 שבפניהם, ולא מה שבחוץ וטעמא רבה יש בדבר חלק בין טהור לטמאה, דבטהורה כיוון דאפשר בחזרה להיות נטהר אח"כ בשחיטת האם لكن איינו מטמא בחוץ, משא"כ בטמאה ד"א בחזרה להיות נטהר.

נמצא פסקן של דברים לדעת התוס' דbabר היוצא שחיטה עשויה ניפול לעניין איסור אבמה"ח, ר"ל דעת"י השחיטה הוקבע האיסור דbabר היוצא דין בו משום לידי, אבל יש בו משום אבמה"ח, כאשר אבר הבהמה אם יחי' נחתק, כיון שהוא בחוץ, ולמ"ד לאברים עומדת אית' איסור אבמה"ח מיד, אלא דעת'יו דכמה דבבהמה דאית' לה היתר בשחיטה, כן הוא לא הוקבע. דכמו דבבהמה דאית' לה היתר בשחיטה, כיון אמי באבר היוצא, אם יצא אח"כ שאר העובר, והיה לו שחיטת עצמו. וגם בעובר מת לא נקבע איסור אבמה"ח,adam יולד כלו

דטרפה ילפינו דחזרה מהני לענין טומאה, וסבירו חכמים דמשם נשמע גם לא חזרה, ואין חילוק בין החזרה, ובשניהם אסור ואני מטמא, ואסורים משום אבמה"ח. זאת הוא שיטת הנני יש מפרשים. אבל שיטת הראב"ד ע"כ אינה כן, דהוא מודה בדברבר היוצא ליכא איסור אבמה"ח משום דכל שאין שחיטה עשוה ניפול לענין טומאה, ה"ה לענין הקשר אכילה אינה עשוה, וכקושי ר"מ לחכמים, אם טרחה מידי נבלה תתרנו באכילה, אלא דיש על האבר איסור אחר דעתא מקרא דבר בשדה טרפה, וא"כ למה לוקין על אבר היוצא דילפין לע"מ מבשר בשדה, ואין לוקין על אבר המודולל, וזאת דוחה ר' ר' קרא אסמכתא בעלמא, והחילוק שזה גופה וזה אין גופה, הלא לית להו לחכמים דק"ל כוותיו, ולכן השגת הדברים זה.

הראב"ד ז"ל אין לה מקום ונפרקת עצמה תכ"ד, ועתה הט אንז' ושמע איך תפרטש הסוגי עפ"י שיטת הרמב"ם ז"ל. דר"מ דסובר דשחיטה עשוה ניפול באבר היוצא בין לענין איסור ובין לטומאת נבלה, ע"כ לאו מקרא דבר בשדה Kata'a עללה, אלא מושם דעתך לי יש לידיה לאברים וכיון דהוא כילד אין לו היתר בשחיטה אמו, אפיו בחזרה כמו בחוץ ר' ראש שחיטה עשוה ניפול, ואם כל זה מה צורך האיל ושי בו לאו דטרפה" עכ"ל, ובושא דבריו נתפס, דהרי אין מודה לדעתה שחוותה אלמא אמרו שחתת את אמו ואח"כ חתכה חכ"א מגע טרפה שחוטה אלמא אית ב"י איסור טרפה והול"ל אין לוקה משום אבמה"ח דין שחיטה עשוה ניפול, ואם כל זה מה צורך האיל ושי בו לאו דטרפה" עכ"ל, ובושא דבריו נתפס, דהרי אין מודה לדעתה שחוותה עשוה ניפול לענין טומאה, א"א לאמר דשחיטה עשוה ניפול לענין איסור, וא"כ השחיטה מטהרת וגם מכשרת את האבר, ואין כאן אלא איסור דמרビין מטרפה, הלא מטרפה מרביין נמי אבר המודולל, ומה בין אבר היוצא לאבר המודולל, וכקושי הש"ס לקמן על ר"מ אליבא דורי"ח וע"ז מתרצין שם דהאי גופה והאי לאו גופה, אבל חילוק זה אית לי לר"מ, אבל חכמיםADRBA אמרו הרבה מצלת על שאינו גופה, וא"כ למה לוקין על אבר היוצא, ואבר המודולל אין בו אלא מצות פירוש בלבד, ועיין מש"כ על התוס' שם), וה"ה ז"ל כתוב נמי כדברים האלה להצדיק את הרמב"ם, דס"ל אבר היוצא ואבר המודולל חד דינא אית להו לאיסורה ולא למלכות, אלא שכטב וש מון המפרשים שפרשין אין בהם אלא מצות פירוש הינו מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא, וחילקו בין אבר המודולל לאבר היוצא עליו משום אבמה"ח, דכיוון שכן הוא גם דעת הראב"ד ז"ל, ובאמת זה ליתא, דהינו יש מפרשים הנה בעלי התוס' ודעums, ומהנה חילקו בין אבר מודולל לאבר היוצא, משום דס"ל אבר היוצא לוקין עליו משום אבמה"ח, אבל שוכר דלאו בבהמה היא מילא השחיטה עשה ניפול, דהינו שמכשר את העובר וקובע לאבר היוצא באיסור אבמה"ח. אלאadam החזרה האבר קודם שחיטה הוי"א דמהני, ע"ז איתא לפותא דבר בשדה דכל שיצא פעם אחת שוב אין לו היתר אם נשחת האם, דעלולים חשבין לי كالו הוא בחוץ, וואת היא דרשעה גמורה דין כאן איסור חדש, אלא אותו הלאו דאבמה"ח שהיה באבר היוצא קודם שחזרה, נשאר עליו גם אחר חזורה מכח האי לפותא, ולכן שיר מחקלים בין אבר היוצא לאבר המודולל, דbabar המודולל מעיקרה אין כאן איסור אחר, אלא מקרא דבר בשדה דהא אבמה"ח לכיא, דכי יפול מהם בתובם כתוב גבי אבמה"ח, ודרשינו עד שיפול אין איסור אבמה"ח אלא דמיותה ילפין דועשה ניפול. ואע"ג דהאי קרא דכי יפול לענין טומאה כתוב, והו"מ"ל דזוקא לענין טומאה בעין נפילה, אבל לענין איסור לא, כמו באבר היוצא דמחקלין בין איסור לטומאה, לאו קושי" הוא דמסתמא כל שחחיטה מועלת לטהרה, ה"ה נמי להתייר אבל באבר היוצא א"א לאמר דמתיר השחיטה כיון דאמר קרא כל בבהמה, והאי לאו בבהמה הוא, ולאמר דמטמא נמי א"א דהא מקרא

כsmouthה, דס"ל דאייסור יוצא לא תלי בשחיטה דה"ה בהחזרה נשעה יוצא ונאסר, דאל"כ אלא דחשיטה גורמות האיסור, ומקרה דוכל בשחיטה תאכלו, הרי א"כ בא הכתוב לאיסור וזה א"א לפי מה דק"ל ד' סימנים אכשר בה רחמנא, ופרש"ז ז"ל דהיתר ר' רבתא לען התורה ולא איסורה א"כ א"א שצמיח מהיתר זה שום איסור, ואיך יצמיח מהיתר זה איסור דבר יוצא. ודלא בכ"מ שם שנדחק בפשטות לשון הרמב"ם, וריצה להשוותו עם דעת שאר הראשונים ז"ל, ולא עוד אלא דנטקשה לי הרי רוב לידות הCY, שמצויה ידו תחלה, ולא נחית במחכ"ת דהאי מלטה דרמב"ם רק בהחזרה את ידו קאמר ומשום דנטבטלה הלידה. עיין היטוב לעיל אריכות הדברים זה.

וראה זה הפלא ופלא איך הראב"ד ז"ל בהשגתו על הרמב"ם מודיע ידי' משתלים. ז"ל על הלכי הנ"ל, "זה שבוע שהרי אמר לעלה שאפילו החזרה וחטכה אחר שחיטה לוקה שחיטה בשער בשדה טרפה (זה ליתא ברמב"ם כמו שהעיר ה"ה ז"ל), ובמשנה אמרו שחתת את אמו ואח"כ חתכה חכ"א מגע טרפה שחוטה אלמא אית ב"י איסור טרפה והול"ל אין לוקה משום אבמה"ח דין שחיטה עשוה ניפול, ואם כל זה מה צורך האיל ושי בו לאו דטרפה" עכ"ל, ובושא דבריו נתפס, דהרי אין מודה לדעתה שחוותה עשוה ניפול לענין איסור, וא"כ השחיטה מטהרת וגם מכשרת את האבר, ואין כאן אלא איסור דמרビין מטרפה, הלא מטרפה מרביין נמי אבר המודולל, ומה בין אבר היוצא לאבר המודולל, וכקושי הש"ס לקמן על ר"מ אליבא דורי"ח וע"ז מתרצין שם דהאי גופה והאי לאו גופה, אבל חילוק זה אית לי לר"מ, אבל חכמיםADRBA אמרו הרבה מצלת על שאינו גופה, וא"כ למה לוקין על אבר היוצא, ואבר המודולל אין בו אלא מצות פירוש בלבד, ועיין מש"כ על התוס' שם), וה"ה ז"ל כתוב נמי כדברים האלה להצדיק את הרמב"ם, דס"ל אבר היוצא ואבר המודולל חד דינא אית להו לאיסורה ולא למלכות, אלא שכטב וש מון המפרשים שפרשין אין בהם אלא מצות פירוש הינו מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא, וחילקו בין אבר המודולל לאבר היוצאה עליו משום אבמה"ח, דכיוון שכן הוא גם דעת הראב"ד ז"ל, ובאמת זה ליתא, דהינו יש מפרשים הנה בעלי התוס' ודעums, ומהנה חילקו בין אבר מודולל לאבר היוצא, משום דס"ל אבר היוצא לוקין עליו משום אבמה"ח, אבל שוכר דלאו בבהמה היא מילא השחיטה עשה ניפול, דהינו שמכשר את העובר וקובע לאבר היוצא באיסור אבמה"ח. אלא adam החזרה האבר קודם שחיטה הוי"א דמהני, ע"ז איתא לפותא דבר בשדה דכל שיצא פעם אחת שוב אין לו היתר אם נשחת האם, דעלולים חשבין לי كالו הוא בחוץ, וואת היא דרשעה גמורה דין כאן איסור חדש, אלא אותו הלאו דאבמה"ח שהיה באבר היוצא קודם שחזרה, נשאר עליו גם אחר חזורה מכח האי לפותא, ולכן שיר מחקלים בין אבר היוצא לאבר המודולל, דbabar המודולל מעיקרה אין כאן איסור אחר, אלא מקרא דבר בשדה דהא אבמה"ח לכיא, דכי יפול מהם בתובם כתוב גבי אבמה"ח, ודרשינו עד שיפול אין איסור אבמה"ח אלא דמיותה ילפין דועשה ניפול. ואע"ג דהאי קרא דכי יפול לענין טומאה כתוב, והו"מ"ל דזוקא לענין טומאה בעין נפילה, אבל לענין איסור לא, כמו באבר היוצא דמחקלין בין איסור לטומאה, לאו קושי" הוא דמסתמא כל שחחיטה מועלת לטהרה, ה"ה נמי להתייר אבל באבר היוצא א"א לאמר דמתיר השחיטה כיון דאמר קרא כל בבהמה, והאי לאו בבהמה הוא, ולאמר דמטמא נמי א"א דהא מקרא

כבר נפל, ובabar היוצאה לא הוקבע איסורו, כיוון דאפשר בחזרה כדאמר ריב"ח בטעמא דרבנן דמודו הכא, אבל לר"ל רק אמר דפלייגי בזה כמו בזה, לא ידעת פреш דבר, אכן אפשר דפלייגי בזה כמו בזה, דbabar המдолדל יש לנו קרא לטליה דכי יכול עד שיפול, ובabar היוצאה יש לנו קרא לאסור דכל בהמה תאכלו, אבל מה שחווצה לה דוחה כיולד אסור באכילה, ומעתה אי טעמא דר"מ דא"א חלק בין איסור לטומאה, ע"כ לדידי'babar המдолדל גם איסור כלל. אבל עוד קולא יש גם بلا החזיר ואמו טרפה או בתאכילה מותר, ואי דרש כי יכול עד שיפול, א"כ אין לו קרא לאסור אשר המдолדל, אלא קרא דובשר בשדה טרפה, וא"כ איך טטמא ויהי חמור מטרפה, ואי מסברא ידע דבר המдолדל אסור ומטעמא, ולא דריש כי יכול עד שיפול, וכס"ד דגמר' לקמן דף קכ"ז, מניל' לר"ל דחכמים פלייגי על ר"מ בזה, זהה מדבריו משמע דמחוד טעמא פלייגי בזה ובזה, וזה ליתא דכאן אין הטעם משום שחיטה העשויה ניפול, דגש לפניהם השחיטה מתמא משום שעומד לפול לנפל דמי. ולא עוד אלא דלר"ל א"א לאמר כלל, דלר"מ יהיו הابر המдолדל מטמא בעודו בחבورو ומשום דוחה כניפול, זהה לר"ל הוא דאמר לעיל דף ל"ב ע"ב דשחט את הקנה, הריהה כמוון דמנחא בדיקולא דמי, ע"כ ס"ל לר"ל-DDG נאבר המдолדל מכח החיבור שיש לה להגונן, דלא"כ איך תהי הריהה ניתרת בסימן אחד והסימן השני לגבי הריהה לאו כלום הוא, כמו דאמרו לעיל דף כ' וכי מטה עומד ומולק, וע"כ צ"ל דמשום דבוקה במקצת ולהכי מהני שחיטה, וא"כ ע"כ ס"ל לר"ל דbabar המдолדל נמי מהני שחיטה ואיך קאמר כאן ר"ל, דלר"מ באבר המдолדל אסור וטמא דמייד שנתדלל חשוב לנפל ומטעמא משום אבמה"ח, ותקשי איך מהני שחיטת סימן שני להתריר את הריהה, ולאמר דהרייהה נתרת באמות ע"י סימן אחד ואפילו אם נפסק לגמרי ואני מעורבה בהמה כשרה הריהה, ואפילו אם לא ישחטו יותר זה דבר זר ולא שמענו מעולם מי ישיבור כו, (ועיין לעיל בסוגי' שם דהראש יוסף ז"ל שבזה) וא"כ ע"כ דלר"ל גם על אשר המдолדל מהני שחיטה ואנו אסור אלא מצד בשער בשדה טרפה אי דאוריתא לרמב"ם, אי מדרבנן לשאר הראשונים. אבל טומאה מאן דכר שמי, וא"כ התמי' קיימות ועומדת לר"ל לשיטוון, דס"ל דע"י שחיטת הקנה הריהה כמוון דמנחא בדיקולא זהה, איך מציא אמר דלר"מ אין לאבר המдолדל שחיטה. וצ"ל דבאמת הדבר בי' מהאי דהכא לאחר שזכה לאמר שחיטת הקנה וא"כ נקבה הריהה כשרה, כאשר הדר ממה שאמר דשחט בין שחת בטעם חתק או שלא בטעם חתק, עיין לעיל דף ל"ב ע"ב ובמה שכותבת שם בס"ד ודוק' היבט.

עוד שם גמר', אל לא אם טהר שחיטת טרפה אותה ואת הابر המдолדל שבתה, דבר שבגופה וכו', הנה כפי שהעלתי לךמן דף ע"ה דשחיטת טרפה איינו מסלק איסור אבמה"ח אין הכוונה כאן על אשר המдолדל בהמה טרפה, אלא קרי שחיטת טרפה אם בהמה נטרפה או אם האבר נטרף, כי גם אשר המдолדל קרווא טרפה, וזה ניחה לדעת הרמב"ם דאייכא באבר המдолדל איסור טרפה דאוריתא, אבל לתוס' האי אשר דמודולל בה בל"ה אין לו פירוש, דכיון דניתר באכילה ע"י שחיטתה, איך שיק' כאן טומאה כלל והוא ראי' גדולה לשיטת הרמב"ם, ותוס' לקמן נדקרו הרבה בזה ועיין בדיבורים שאחר זה.

ע"ב ותוס' דה' מהי טעמא דר"י אליבא דר"מ, קצר קשה דשאני אשר דבמה דמדאוריתא שרי אף באכילה כדאמרין לךמן, דין בהם אלא מצות פרוש, ויל' דמ"מ עלי, דכמו שגורו עליו חכמים איסור אכילה, טומאה נמי הו"ל למינזר, עכ"ל. תורצט לא זכיתי להבין, הלא אפשרי טומאה לא מפשין, וכן' לקמן דז' החת"ס ז'ל בחידושי, יותר תימא הלא בטרפה דאוריתא נמי הטומאה רק

tabana לדינה, לדעת התוס' ורש"י ז"ל אילא מלכות באבר היוצא אפילו החזיר, אלא דרש"י בעבור מת אילא נבלה ולא אבמה"ח, ומ"מ בשניהם טהורים מטומאה כרביה, גם בעבור מת פלייגי, ולදעת התוס' לעולם הוא לוכה משום אבמה"ח, משום דכאבר מן הבמה דניין לי. ולעומת זה יש קולא לדעת שניהם בעבור חי וה חזיר ונולד אח"כ כולן שחיטת האם, אין בזה איסור כלל. אבל עוד קולא יש גם بلا החזיר ואמו טרפה או נתנבללה בשחיטה, אין כאן איסור על האבר וניתר בשחיטת הولد, שיש לו שחיטה דכיוון דשחיטת האם לא התירה הولد, אין כאן לשחיטה העשויה ניפול, אבל לדעת הרמב"ס ז"ל באבר היוצא לעולם שחיטה העשויה ניפול ולא מלכות, ואפילו לא החזיר ונשחתה אמו, אין בו רק איסורה ולא איסר למפרע, ואפילו שחת את הטרפה או אבל לעומת זה אם החזיר ואח"כ נולד, או שחת את הטרפה או נתנבללה בשחיטה, לעולם אשר שיצא בין החזיר ובין לא החזיר, יש בו משום איסור טרפה שיצא חוץ למחיצתו, כי לא נגמרה הלידה ונידון כיוצא ונasar למפרע, ובזה תראה דבמה דפלייגי הב"ח והש"ך והפר"ח בסימן י"ג, באבר היוצא ואמו טרפה, הוא תלי בפלוגנת הרמב"ס ויתר הראשונים ז'ל. ובאשר כפי שהראתיק, ועוד תראה לפניו בס"ד שתת הרמב"ס ז'ל הוא יותר מחוורות בסוגי' היא העיקר, ומילא באבר היוצא גם בטרפה או נתנבללה בשחיטה, אסור מן התורה ודוק' היבט בכל זה.

ע"ב גמ' אמא טומאת ביחס'ת היא. כבר כתבנו לעיל, דבעבור חי אפילו בבן ח' דוחה נפל אין כאן טומאה של אבמה"ח זהה כי ימות מן הבמה כתיב, וכמו דילא משום טומאת נבלה כל זמן שטפרקסת, ה"ה דילא טומאות אבמה"ח כל זמן שטפרקסת, דמקרה דכי ימות מן הבמה אנו למדין טומאות אבמה"ח, ומשום שחיטתה עשויה ניפול לר"מ איינו עשויה מות, וא"כ מה היה דעת המקשן קודם חתיכה יטמא. וכן במקשנא קאמר, דלר"מ אפילו בלי חתקו, אבל ע"כ הכוונה بلا חתקה והמתין עד שימות, וא"כ חתקו, דחתכו מסתמא ג'כ' הינו אחר מיתה דאייכא משום צער בעלי חיים לחתוク אשר מעובר חי שלא לצורך האדם, והאיابر הרוי הוא אסור באכילה, ואולי גם בעוברין שייך צעב"ח. ובbrisא דחתכו קודם שחיטתה, וכן לעיל במברכת דקtiny מחתק אבר אשר משום דהותם היא לצורך הבמה המקשה ליד, אבל אחר שחיטתה אפשר דאיסור לחתוク بعد שהולד חי משום צעב"ח.

דף ע"ג ע"א גמר', ארשב"ל כמחלוקת בעבורין כך מחלוקת באברין, ור' יוחנן אמר מחלוקת באבר דעובר, אבל באבר דבמה דה שחיטתה עשויה ניפול. הנה טעמא דר"מ אליבא דר"ל וכן טעמא דד"ה אליבא דרי"ח, דbabar המдолדל נמי שחיטתה עשויה ניפול לא הבניי ולא ידועنا מה הוא. דנヒו דרב"ח אליבא דרבנן, דהאי לית לי' תקנתה בחזרה אבל טעם זה איינו מספיק. דהא כל עצמיות איסור דבר המдолדל מרביתן מקרא דבר בשדה טרפה, ואיך הי' חמור מטרפה גופה, דמהני שחיטת לטהרה, וזה קשה גם לר"מ אליבא דר"ל, דמה יענה לפיראך דרבנן אם לטרפה מהני שחיטתה למה לא תhani נמי לאבר המдолדל וכאן אין להشب דזה גופה וזה לא גופה, דהא אשר המдолדל נמי גופה. אלא דלא יוחנן י"ל דלאו מקרא דבר בשדה אסירין אשר המдолדל, אלא מסברא חזונה דלקמן דף קכ"ז ע"ב, פריך הש"ס אי דין מעליון ארוכה טומאת נבלות נמי ליטמא, ומפני לעולם דאין מעליון ארוכה והא דלא מטמא משום דכתיב כי יכול עד שיפול. הרי דמסברא החזונה היה לנ' לחשב המдолדל העומד ליפול ואינו יכול להעלות ארוכה כלו נפל, ויהי אבמה"ח מטמא בעודו בחבورو להבמה, אלא דגלי קרא דבעין נפילה ממש, וסביר ר' יוחנן דזה דוקא לעין טומאה, אבל לנבי איסור הסברא במקומה עומדת, והוקבע איסור כאלו

שווין הם בדיניהם דאסורי רק באיסורبشر בשדה ולא מלכות, וטומאה דרבנן בשניהם איכה. אלא דהרבנן"ס ז"ל בפ"ב מhalbנות אבות הטומאה הלא ט' פסק באבר היוצא דמתמא בקודש אבל לא את התורמה, ולעיל מני' בהל' ה' באברים המודולדים כתוב והקשרו בשחיטה ואינם מטמאין כנבהלה, ולא האזכר דבקדים מטמאין מדרבנן. ואולי לא חש להזכיר זאת, כיון שלא נזכר בפירוש בגמ' אף שודאי דין שווה. או אולי כיון דכל עצימות טומאה זו מדרבנן ולר"מ לית לי' ב' טומאה אף מדרבנן, כדי הוא ר"מ לסמווק עליו להקל בטומאה דרבנן, שלא לפסול את הקדשים ודוק היטב.

דף ע"ד ע"א גמורה תיבר ר"י ווי אמר רב אכלו לזה לוכה ופרש"ז ז"ל אכלו לזה האבר המודולדי, וכותב מהרש"א ז"ל דזדקך לפרש תירוץ הגמר', האי גופה והאי לאו גופה, דהא רבנן לא ס"ל חילוק זה, אדרבא אמרו יותר מצלת על שאינו גופה וכו', אלא ע"כ דקושי זו, דמה חילוק ביןابر היוצא לדעת התוס', לא קשה לא לר"מ ולא לחכמים, כי באבר היוצא דאיינו בהמה מפורש איסورو בקרא, דכל בבהמה תאכלו, מכלל דמה שאינו בהמה לא תאכלו, משא"כ באבר המודולדי אדרבה, איכא קרא דכי יפול עד שיפול, דאיינו בו מושום אבמה"ח לעני טומאה, וזה לעני איסור אכילה ובזה שווין ר"מ וחכמים, וכיון דקודם שחיטה כן הוא, למה תھחיטה עשו ניפול, ושאי ניפול לא בערין לדיק איכא דילוק ביןabr היוצא לאבר המודולדי לאדרבה, איכא קרא דכי יפול עד לא על האבר היוצא, ואם היה מקום להקשوت ולאמר דמסברא נדמה אבר המודולדי לאבר היוצא, אז גם לרבן היה קשה, אלא דאייא חילוק גדול מה"ת, בגין רבנן טומאה על המודולדי כמו על הטרפה ממשני דלא דמי דהאי גופה והאי לאו גופה. ומעתה לחכמים דלא הקשה, מושום לדידיהו אפשר דבראמת גם באבר המודולדי גزو טומאה כמו באבר היוצא.

וראיתתי בתוס' לסתן בדף הסמווק בד"ה אין בהם אלא מצות פרוש בלבד שהקשוו, א"כ מה זה דקאמר ר"מ לעיל, לא אם טהרה וכי' ואתابر המודולדי שבה, הלא אבר המודולדי שרי אף באכילה ומה שייך להזכירו כאן, ותרצוי דהכי קאמר דאבר המודולדי אף דגזרו בי' איסור אכילה, לא גזרו ביה שלא תהא שחיטתו מטהרתו, כמו עובר דבר שאין גופה, ע"ל. ודבריהם אלו אינם מובנים לי כלל דעת איזו עובר כוונו דגזרו בו רבנן טומאה, אי על עובר הנמצא בבהמה טרפה הלא היינו טרפה עצמה, דהא זה ממש אמו ו אסור מושום טרפה וממילא דמתמא בקדשים מדרבנן כמו אמו, ואי בעובר הנמצא במעי כשרה, لما יגזרו עליו טומאה והוא מוטר באכילה. אם לא שכונתם על עובר בן ח' ח' שהפריס ע"ג קרקע, דבעי שחיטה מדרבנן גם לר"מ כמו ב"ט חי לרבן, ובזה ס"ל Adams לא שחתו ומת דמתמא מדרבנן. הרי דגזרו טומאה דרבנן על עובר דבעי שחיטה מדרבנן ועל אבר המודולדי לא גזרו, ואמר בטעמא דזה נופה זה לא גופה וא"כ לחכמים דלית להו חילוק בגין גופה לאינו גופה באמת גזרו בזה כמו זה וצ"ע.

ועכ"פ גם בזה תראה איך נתקחו התוס' בפירוש דברי הש"ס והברייתא, ולפי שיטת הרמב"ס ז"ל ניחא טובא דל"מ אליבא דר"י, פריך למה באבר היוצאה טמא ובאבר המודולדי טהור, כיון דשניות אסורים מה"ת, ומשני האי גופה והאי לאו גופה, ורק דאבר היוצא לאו גופה דכילדות הוה ואית ב' אבמה"ח ולוקין עליו, لكن מטמא ואבר המודולדי גוף ונפש ואין בו אלא איסורبشر בשדה טרפה, וכן לית ב' טומאה כטרפה. אבל לרבן לא פריך דבראמת או מושום

מדרבנן, ואיך יגזרו על טרפה דרבנן מושום טומאה, דהוה גולג'א. ומה שכתבו בקושיותם קצת קשה ג"כ לא הבנתי, למה הוא רק קצר קושי', והיא בעני תימא רבתא. וראיתי בלב ארי' ובהגות מלא הרועים מתהרים על התוס' להיפך, דמה קושי' להו, דהא דאמרו لكمון דאין בהם אלא מצות פרוש, הוא משום דשחיטה אינה עשו ניפול, אבל הכא פריך על עיקר הטעם למה באבר היוצא ס"ל שחיטה עשו נשא ניפול, ובאבר דבכמה אינה עשו ניפול, ובמחייב' של הני גאנונים, אני אומר שלא בעין כתבו דבריהם, דלפ"י למה פריך זאת לר"מ טפי מדרבנן, דהא לרבן נמי יש חילוק גדול בין אבר היוצא לאבר המודולדי, דגס מהה מודדים דבר האבר היוצא השחיטה עשו ייפול לעניין אכילה, ר"ל דאין שחיטה מועלת להתריר, ובאבר המודולדי מהני שחיטה אף להתריר, ולמה. ועל קושי' זו לא יספיק תירוץ הגמר', האי גופה והאי לאו גופה, דהא רבנן לא ס"ל חילוק זה, אדרבא אמרו יותר מצלת על שאינו גופה וכו', אלא ע"כ דקושי' זו, דמה חילוק בין אבר היוצא לדעת התוס', לא קשה לא לר"מ ולא לחכמים, כי באבר היוצא דאיינו בהמה מפורש איסورو בקרא, דכל בבהמה תאכלו, מכלל דמה שאינו בהמה לא תאכלו, משא"כ באבר המודולדי אדרבה, איכא קרא דכי יפול עד שיפול, דאיינו בו מושום אבמה"ח לעני טומאה, וזה לעני איסור אכילה ובזה שווין ר"מ וחכמים, וכיון דקודם שחיטה כן הוא, למה תھחיטה עשו ניפול, ושאי ניפול לא בערין לדיק איכא דילוק ביןabr היוצא לאבר המודולדי לאדרבה, איכא קרא דכי יפול עד לא על האבר היוצא, ואם היה מקום להקשوت ולאמר דמסברא נדמה אבר המודולדי לאבר היוצא, אז גם לרבן היה קשה, אלא דאייא חילוק גדול מה"ת, בגין רבנן טומאה על המודולדי כמו על הטרפה ממשני דלא דמי דהאי גופה והאי לאו גופה. ומעתה לחכמים דלא הקשה, מושום לדידיהו אפשר דבראמת גם באבר המודולדי גزو טומאה כמו באבר היוצא.

וראיתתי בתוס' לסתן בדף הסמווק בד"ה אין בהם אלא מצות פרוש בלבד שהקשוו, א"כ מה זה דקאמר ר"מ לעיל, לא אם טהרה וכי' ואתابر המודולדי שבה, הלא אבר המודולדי שרי אף באכילה ומה שייך להזכירו כאן, ותרצוי דהכי קאמר דאבר המודולדי אף דגזרו בי' איסור אכילה, לא גזרו ביה שלא תהא שחיטתו מטהרתו, כמו עובר דבר שאין גופה, ע"ל. ודבריהם אלו אינם מובנים לי כלל דעת איזו עובר כוונו דגזרו בו רבנן טומאה, אי על עובר הנמצא בבהמה טרפה הלא היינו טרפה עצמה, דהא זה ממש אמו ו אסור מושום טרפה וממילא דמתמא בקדשים מדרבנן כמו אמו, ואי בעובר הנמצא במעי כשרה, لما יגזרו עליו טומאה והוא מוטר באכילה. אם לא שכונתם על עובר בן ח' ח' שהפריס ע"ג קרקע, דבעי שחיטה מדרבנן גם לר"מ כמו ב"ט חי לרבן, ובזה ס"ל Adams לא שחתו ומת דמתמא מדרבנן. הרי דגזרו טומאה דרבנן על עובר דבעי שחיטה מדרבנן ועל אבר המודולדי לא גזרו, ואמר בטעמא דזה נופה זה לא גופה וא"כ לחכמים דלית להו

חילוק בגין גופה לאינו גופה באמת גזרו בזה כמו זה וצ"ע. **ועכ"פ** גם בזה תראה איך נתקחו התוס' בפירוש דברי הש"ס והברייתא, ולפי שיטת הרמב"ס ז"ל ניחא טובא דל"מ אליבא דר"י, פריך למה באבר היוצאה טמא ובאבר המודולדי טהור, כיון דשניות אסורים מה"ת, ומשני האי גופה והאי לאו גופה, רק דאבר היוצא לאו גופה דכילדות הוה ואית ב' אבמה"ח ולוקין עליו, لكن מטמא ואבר המודולדי גוף ונפש ואין בו אלא איסורبشر בשדה טרפה, וכן לית ב' טומאה כטרפה. אבל לרבן לא פריך דבראמת או מושום

קרינן ביה, דוחה סופה ליפול, דלגבוי איסור במה"ח שהוא בכלל טרפה אין לנו קרא דבעינן שיפול דוקא, ומהכי תיתי לחיק בין נטרף למגורי מן הבהמה או נטרף וудין מעורה במקצת שסופה להתפרק, כיון כלל עני טרפה כן הוא ממש"כ הרמב"ם דוחא תחלת נבלות. והדבר צעיג בעיני ואולי ייל' דחוז'ל דיקו מלשנה דבר בשדה דבעינן דוקא תלוש למגורי עד שישיה' מושך בשדה ובדרך ריבוי לאיסורה בעלמא מרביבנו נמי אבר המודולל, לרמב"ם לאיסור תורה וליתר הראשונים לأسمכתה בעלמא, ודוק היטב.

עוד שם גمرا בא' ר' הושע'י הושיט ידו למעי בהמה ושותט בן ט' כי מהו, תבעי לר'ם ותבעי לרבן וכו', כבר כתבנו לעיל בראש פרקון דספכו של ר' הושע'י הוא בהאי דאמירה תורה כל בבהמה תאכלו, אי הכוונה דשחיטת סימני האם פועלים על הولد, מושום לכל זמן שלא יצא לאור העולם עדין כאחד מאבריה יחשב, ואין עלייה שם בהמה, אז לא דרשינו בהמה אלא כל בבהמה, לכל הנמצא בתוכה כוגפה חשוב, וא"כ פשיטה דין לו שחיטת עצמו בפנים, או נאמר דעת' שחיטת סימני האם נחשב גם סימני הولد כשחותין, ודרשינו בהמה, דין על פי שנחשב הولد כבהמה מ"מ שחיטת אמרו מטורתו כמו שחיטת עצמו, וא"כ נאמר גם כן דשחיטת עצמו מהני נמי בمعنى אמו. ומה שמכריכי אותנו נאמר דבר זר זה, דסימני הولد נחשבין לשחוטין ע"י שחיטת סימני האם, הוא משום צד האבעי אליבא דר'ם דס' לד' דין ט' ח' טעון שחיטת עצמו כשיוצא, דבבבמה גמורה בהמה לא ניתר, והוא בזודאי לא דריש אלא כל בבהמה ולא בהמה בבהמה, כמו ש' נמי הראש יוסף ז'ל לעיל, וא"כ לדידי' ודאי ייל' דמהני שחיטת הولد כשஹוטי ידו למעי האם ושותטו. וא"כ נצמחה מהו לרבן נמי מהני, דהא ס' לד' סימנים אכר בה רחמנא, ופרש' ז' ל' לקמן משום דעת' קרא להתר את וא"כ מותר, וא"כ לעניין זה נמי אי נאמר דלא'ם מהני שחיטת הولد בפנים, איך יאמרו חכמים משום דסבירו להו, דקרה אתה להתר ב"ט ח' הנמצא בבהמה, שי' נצמחה מהני איסור אם שחיטת את הولد בפנים וא"כ מותה אמו, דאי לאו קרא כלל בבהמה תאכלו הי' מותר, וע' האי קרא נאסר. וזה כונת רשי' ז' בד' הא או דלמא אפילו לרבען, שכותב דמכתש' ב' לד' מ"ד אמר שחיטה שייכא בה ור' דבבא צד האבעי צד האבעי ע' כ' לאמר דבראו קרא הי' ראי הولد שבפנים לשחיטה.

והנה האי אבעי' לא אפשרה, והרמ"א בהגה סימן י"ד פסקה לחומרה ותימה על הרמב"ם והתו' וב' שהשטיות, ודוחק לומר משום דין בלא'ה לא סמכין על ידייתינו שהוא ב"ט שכלו לו חדושיו ממש'כ הרמ"א בהגה סימן י'ג. אלומ לפ"ד נרא דלפי מה דאמר ר' אלעזר אמר ר'א, דרא דפליגי ר'ם ור' בחלב וגיז, הלכו בו לשיטתם ובב' ט' ח' פליגי, דלא'ם דעתון שחיטת עצמו אסור, ולר' דנתר שחיטת amo מותר, ע' כ' דלית לי' כהאי אבעי' דר' הושע'י דחכא, דלהאי צד האבעי' דמהני שחיטת עצמו בمعنى האם, איך פליגי בחלבו וגידו דהא אם ניתר בשחיטת עצמו, שפיר דגילה לנו קרא לגבוי טומאה עד שיפול, וה' האיסור אבמה'ח הוה נבלה ו מהני השחיטה לטהר ולהתריר, דהאי איסור אבמה'ח הוה נבלה במקצת דהינו בנסיבות, דאם מטה כל בהמה הוה נבלה, ואם מטה אשר אחד קריינן ב' כי ימות מן הבבמה, ولكن כמו באיסור נבלה בעינן דוקא מיתה למגורי, אבל מסוכנת שר' ע'ג' דעומדת למות, ה' במתה מקצתה, דהינו אשר אחד, בעינן דוקא כי ימות למגורי ולא שייה' לו קצר חיבור לחיות, אפילו עומד ליפול, אבל לגבוי איסור דטרפה דבר מן החיה, אדרבה נאמר כמו בטירפה כולה ע'ג' דעדין כי אסורה משום טרפה, ה' בטרפה מקצתה דהינו בש' מן החיה, ע'פ' דעדין הוא מעורה בגוף מ' טרפה במקצתה

אבמה'ח או משום נבלה וזאת הי' עיקר יסוד פירושו של מהרש"א כאשר בארנו לעיל. ולעומת זה פירושים אין לו שחר במחכת'ה, דחוץ ממה שאין דרכו של רשי' ז' לכתוב הלכות שאינם נוגעים לפירוש המאמר שעוסק בו, מה בעי רשי' להשמענו, דהא כאן בעל המימרא הוא רב, ורב דס' ל' יש לידי לאברים פשיטה דס' לדוקה עלابر היוצא, ובזה גם הרמב"ם מודה, דהא דפסק הרמב"ם דיןлокין הינו מושום דפסק כבר פלוגתא דרב דין לידי לאברים וכן שבארנו לעיל בארכיות. ולא עוד אלא דרש' ז' לדפרש האי דין לוקה שאין בו איסור תורה כלל, ודאי דלא אctrיך לאשמעין דאבר היוצא אינו כן והוא אסור מן התורה, דזה פשיטה דהא לרשי' ז' מל' מצד כל בבהמה תאכלו נאסר אבר היוצא, דין החיטה מתורת היוצא ואפלו החזיר נמי מפשיות השקלא וטר' דריש פרקון משמעו דהוא דאוריתא, ואלו היה הרמב"ם מפרש כאן מחות פרוש מדרבנן ודאי לא ה' מצ' מושה איסור מודולל לאיסור יציא, מכל הלין טעמי חורין ונראין דברי מהרש"א בכוונות רשי' ודברי הגני גאנונים נדחין ודוק היטב.

עוד ראייתי בהגנת הגאון מהר"ץ חיוט כאן שהביא בשם הפר"ח סימן ס' ב' ראי' לדעת הרמב"ם, דהיינו איסור תורה באברים המודוללים, מהה שמברואר בתוספתא סוף ע' ז' דברים המודוללים אסורים לב'ג, ואדי דלשראל אינם אסורים רק מדרבנן לב'ג מאן אסריםו. ותמהני למה הביא ממוחך לחומו, ולא הביא גמורה מפורשת לעיל ז' לג' ע'א, דאסור לזמן עכו'ם' אבנין מעיים והני ודאי רק אברים המודוללים נינחו ולא נפרדו למגורי מן הבבמה, דאפילו הריה יש לה חבורים הרבה אחר שחיטתה הקנה (ועיין לעיל שם בדרכינו) הרי דאיכא לב'ג איסור אבמה'ח באברים המודוללים, אבל אמרו שם בטעה דמלטה משום דלעכו'ם' בmittah תל'י' מלטה, ומיתה עשו ניפול, ולישראל בשחיטה תל'י' מלטה והשחיטה מכשרת גם את המודולל, אבל מה שיש מן העיון הוא דהא מלטה גופה דmittah עשה ניפול ג'כ' רק לשישראל נאמרה. ועיין בתשי' ק"ד הכת'ס ז'ל יוז' דסימן י'ז' דרצה לאמר כן, אבל באמות זה ליתא דין בעינן דרצה לmittah דעושה ניפול, משום דכי יפול כתוב עד שיפול, ולקמן דף קכ' ע'ב אמרינו דמסברא הוה אמרי כל שאין מעלה ארכאה הוה כנפל כיו' שסופו ליפול אלא דדרשין כי יפול עד שיפול, ולהכי בעי קרא דmittah עשה ניפול, וא"כ בב' ג' הדירין לטבר' החיצונה דכל המודולל עד שאינו מעלה ארכאה הוה כנשל, ולא בעינן כלל המיתה שיעשה ניפול.

אבל מה דקש' לי' דבשר המודולל אוابر שיש עליו צית בש' דילפין מבשר בשדה טרפה לקמן ק'ב ע'ב לאיסור במה'ח, וכר' ז' שם וכן פסק הרמב"ם בפ'ה ממ'א למה לא נכלל בלאו זה בין פרוש למגורי ובין מודולל, דהרי גם במודולל טרפה מקרי, ועיקר לאו דטרפה הכי הוה, דנקב בעלמא קרי טרפה, דבשלא גבי לאו דאמבה'ח דאייכא קרא לגבוי טומאה, דכי יפול עד שיפול, אמרי שפיר דגילה לנו קרא לגבוי טומאה עד שיפול, וה' האיסור אבמה'ח הוה נבלה ובמקצת דהינו בנסיבות, דאם מטה כל בהמה הוה נבלה, ואם מטה אשר אחד קריינן ב' כי ימות מן הבבמה, ولكن כמו באיסור נבלה בעינן דוקא מיתה למגורי, אבל מסוכנת שר' ע'ג' דעומדת למות, ה' במתה מקצתה, דהינו אשר אחד, בעינן דוקא כי ימות למגורי ולא שייה' לו קצר חיבור לחיות, אפילו עומד ליפול, אבל לגבוי איסור דטרפה דבר מן החיה, אדרבה נאמר כמו בטירפה כולה ע'ג' דעדין כי אסורה משום טרפה, ה' בטרפה מקצתה דהינו בש' מן החיה, ע'פ' דעדין הוא מעורה בגוף מ' טרפה במקצתה

ייפה בדבריו ודוק.

ראשי "ז' קראו שאין צריך שחייב, ומודה ר"מ בהו דאמר מכל בהמה תאכלו, שלא חדשים אייכא ולא אוירא אייכא, הלכך לאו בהמה הוא עכ"ל. ויש להעיר הלא בגין ט' מת שפיר אייכא חדשים, דמי לא עסקין דשלמו לו חדשיו חי ולא עוד אלא אפילו בשעת שחיטה אפשר דהיה חי, ומ"מ ר"מ מתיר כל שנמצא מעת כפטחה בהמה, וכמ"ש "ב' הראי" ז' לדלא חילך ר"מ בין מת קודם שחיטה למת אחר שחיטה, אלא בין בין מצאו חי ולמצאו מת, ואוי לר"מ חדשים לחוד גרמו לדלא לשטרו בשחיטתם אמו, איך מתיר במנצאו מת. וכן נפלאו דברי רש"י ז' ב"ה טוען שחיטה, שכטב חדשים גרמו לשוו' בהמה באנפי נפשי! דזה ודאי ליתא, וכמו שכתב רש"י ז' לדלא בעצמו ע"ב ד"ה חלבן, דמאי בסה"ד, דגהי נוהג בשליל וחלו דשליל אסור בגין ט' חי. דקסבר חדשים ואוירא גרמו, ואע"פ שנשחטה אמו והוציאו עכ"ל. הרי דגם לר"מ בעין אוירא דגדי וחלב, אע"פ לדלא עבי אויר דליה, וכל צמן דחולד סגור בمعنى האם ליכא איסור גיד וחלב, וה"ה דמחייב שחיטה האם עליו אע"פ שלמדו לו חדשיו וחי, ולא פlige אלא כשמצאו חי לאחר שפטחה הבטן אחר שחיטת האם, אז לא מהני השחיטה למפרע. ועיין בחידושים הרשב"א ז' דנטקשה בדברי רש"י אלו כנ"ל, והביא דליך כתבו ובוטינו בעלי התוס' לדלא אסור אלא בחידושים וביציאתו לאויר העולם קודם מיתה וכו' וזה אינו מחוור אבל הרמב"ן ז' תליך לישיב פרשי"ז ז', דכל דליך שחיטה בגופו מודה ר"מ, דמתיר מכיל בהמה תאכלו, אבל בגין ט' חי דaicא שחיטה בגופו לא מרבי לי ר"מ, ונוכן הוא עכ"ל הרשב"א. ובענין לא הבנתי מה חידש לו הרמב"ן ז' לישיב שיטת רש"י, הלא סכ"ס קודם יציאתו לאויר עולם, ליכא שם בהמה עליו, לא לעניין להיות צרך שחיטה לעצמו, ולא לעניין איסור גיד וחלב, דהרי מודה ר"מ אף שהיה חי בשעת שחיטה ורק שנמצא אח"כ מות הותר בשחיטות אמו, וחלוו וגידי מותרין, ואיך כתוב רש"י ז' חדשים לחוד גרמו לשוו' בהמה באנפי נפשי! זהה ליתא חדשים ואוירא בעין. ותדע שכן הוא דבמנצא עובר מת אפיקו לא נשחטה אמו, אלא נהרגה או נפלה בשחיטה ג"כ און על הولد המת איסור גיד וחלב, ולדיין דין בגין בנ"ט מותר הגיד לנמר, והחלב אסור רק מושום נבלה ולא כרת דחלב, שכן כתוב הרמב"ם ז' בריש פ"ז ממשום נבלה או מותר בהמה טהורה, חלוו כבשרו ואוכל מבשרו ממשום נבלה וסתמא אוכל נבלה ומותר החלב או לו, ואח"כ קאמר כל חייו נולד מת אלא והוא דכל שנולד מת דינו כלו לו חדשין, ולמה לא קאמר דפלייגי גם בגין ט' מת, אז כבר כלו לו חדשין, דכל היכי דחוויות ידו למען בהמה ותלש חלב בגין ט' חי וכו'. פלייגי היכי דחוויות ידו לא פלייגי דלקמן, דפליגי ר"י ור"ל בלשון הראשון, בהטילה נפל אי אוירא גרים לאסור החלב או לו, ואח"כ קאמר אלא שנולד מת אלא והוא דכל שנולד מת דינו כלו לו חדשין, ומושום לדילא כאן אוירא, דאוירא בעודה בחוים בעין, ועוד צרך לומר דהא דכתוב רש"י ז' חדשים גרמו היינו עם אוירא, ומה שכתב בד"ה קראו לדלא חדשים ולא אוירא אייכא, הכוונה בגין ח' חי דaicא אוירא מחיים. וכן הא דכתוב רש"י ז' למלך אהא אמר ר"י לחלוו כחלב בהמה בד"ה דחוויות ידו חדשים גרמו, וכיון שכלו לו

ולכן נדחה האי ספקו של ר' הושע'י מקמיה פשיטותי דר"א אר"א,
ועיין עוד לקמן במשנה מה שכתבתי בזה ודז"ק היבט.

רש"י ד"ה דעובר כי דיש במנינו שחיטה מהני שחיטה אף לאבר היוצא עכ"ל, עיין מהרש"א ובלב ארץ ציל אין נדחקו בהז ולפנ"ד כוונת רש"י זיל דיש במנינו שחיטה בן ט' חי, וכך על גב דפלוגותם בגין ח' קאי דבן ט' חי לר"מ טעון שחיטה לעצמו, אבל לחכמים דס"ל דגס בן ט' חי ניתר בשחיטה האם, ומכל מקום ד' סימנים אכשר בה רחמנא, הריר בגין ט' חי שהוציא את ידו יש להם סברא לטהר האבר, משוש דיש במנינו שחיטה, ואם כן איך נאמר דמגערע גרע אבר היוצא מבן ט' אטמהה, יציבא בארעא וגירוא בשמייא, והטעם נכו נכו דאלו הי' ממתינים עד שיישלם הט' חדשים היה להאי אבר תיקון עיי' שחיטת עצמו, אבל בעובר מת כיוון דאי אפשר לבא לכלול שחיטת עצמו שפיר מקרי אין במנינו שחיטה ודוק' היטוב.

והנה ה"ה סוף פ"ה מ"א וכן ה"ב ז"ל סימן י"ג אחורי במחcit' לא דקדקו יפה בדברי היפה"מ אלו, וכתבו בשם "הרמב"ם" כאן דברפריס ע"ג קרקע ע"ג דעתו שחיטה משום מראית העין, אבל טרפות אין פוסל בו, והוא שיטת התוטס' לKNOWN דף ע"ה ע"ב ז"ה דנפל דובא עלי', וכן כתבו יתר הראשונים אבל הרמב"ם ז"ל בפי"מ כאן לא דבר מזה כלל, כאשר מבואר לכל רואה דלא דבר מהפריס ע"ג קרקע דעתו שחיטה מדרבן שנטרף אחר יציאתו, אלא בגין ט' ח' שניתר בשחיטת אמו, והינו בלא הפריס ע"ג קרקע וזה לא טוען שחיטה כלל, וע"ז כתובadam נמציא בו טרפה - הינו מבטן - אשר דבר זה לדעת התוטס' לא צריך כלל להמשמעות כיון שהם סברו גם חלבו וגידיו מותרין, אבל לרמב"ם דס"ל חלבו וגידיו אסור צרכיא הרבה למייר דעתיפות לא שיק' גבי', וטעמא דמלתא הוא כמו שבארנו ותימא על גאנוני עולם מפרשוי הרמב"ם, שלא דקדקו

על פרשי'י למה מתיר ר"מ בב"ט מות כלו חוץ מדמותו, הרי ניחא ל' דהשחיטה מותרת את בשרו, אלא דקשי' ל' למה מותרת גם הhalb והגיד, זהה פלא, דעת גוף השחיטה איך מותרת הו"ל להקשוט, כיון דלא"מ חדש לחוד גרמו להשוויה בהמה באנפאו נשפה, מה בין ב"ט חי לב"ט מת. ולא עוד אלא דניחה ל' אם ידוע דעתם קודם שחיטה, ומה ניחותא איכא, כיון דכבר כלו חדשיו וחוי ונעשה בהמה בפ"ע לגבי גיד וhalb גם הצריך שחיטה לעצמו, איך חזור ומתקשר הכל ע"י המיתה במעיה, ולמה לא הי' נבלה, כי קרא דכל בהמה תأكلו לא קאי לר"מ על בהמה נגמרת בתוך מעיה, אלא על ולד דלא כלו חדשיו. עוד זאת שהקשה אח"כ לדנפשי' על ריו"ח, איך מהני שחיטתת אמו להתר חלבו, כיון דלא"מ חדשים גרמו להיות החלב לא הבנתי הא הרא"ש ז"ל דחוליק על פרשי' לדרא"מ חדשים לחוד גרמו,oso"ל חדשים ואוירא בעינן, ולמה לא ניחא ל' לרא"ש לאמר כן אליבא דרבנן נמי, דק"וadam ר"מ דס"ל דלא מהני שחיטה לבן ט' חי אמרין דזוקא ביצא חי לא מהני, אבל ביצא מטה מהני, משום דלא היה אוירא בחיות, מכש"כ לרבען דמהני שחיטה גם ביצה חי, דמצין למימר דבעי אוירא להיות קרווא בהמה, וכן נפרנס מיירא דרי"ח, אמר תלש חלב מבן ט' חי דחלבו כhalb בהמה, כיון דהוא מרא דשםעתתא דאין לידה לאברים, ולדי"י הא דחוביןابر היוצא כאמה"ח, היינו כאמה"ח דאמו, ואיך דלדעת התוס' שפסקו אין לידה לאברים, וכן אפילו לרש"י אין נפרנס מירא כhalb הכלויות Dol'd, והוא תרתי DSTRO. אלא דגם זה לק", דכי היכי דבחוציא ידו אמרין דזה אמה"ח של האם, ולה יש ידים ולא חסר לה מידי מגופה,uso"כ דחובין שיש לה יתר יד, כמו כן מצין למימר שהוא כhalb הכלויות של האם, הע"פ שללה לא חסר מידי, ואולי י"ל אדרבה יותר ניחא לרוי"ח דאית לי אין לידי לאברים וכן מצין סבר דתלש חלב מבן ט' חי דחלבו כhalb בהמה, דכוון דשדיין האי יוצאת בתר האם, שפיר קריין בי' חלב שור, אבל אי יש לידה לאברים ולא שדיין להו בתר האם אלא בתר הול, והוא עדין לא יצא ולא מקרי שור דבעין אויר דlidah. אלא דאי קשה למה לי בן ט' חי, לימה כן אפילו בגין ח', וגם במת אבל גם זאת יש ליישב, דלulos לא מצין להחמיר יותר באבר היוצא מבא"ם יצא כל הול נולד, וא"כ בגין ט' חי דאליו נולדPsiṭṭaa שיש בו אישור חלב, וא"כ חובין הנתlesh נמי להhalb בהמה, אבל בגין ח' חי או בט' מות אפילו נולד כלו, אין כאן אישור חלב ואיך יהא חמור ביצא מקטצטו דהיינוhalb בחור. וניהו דלענינו אבומה"ח אפילו בעבור מות חוביןابر היוצא כאמה"ח לדעת התוס', מבואר בדברינו בסוגו"ה הקודמת, וכן פסק הרמב"ם ז"ל פ"ה ממ"א הל"א היינו כיון דאליו נולד כלו הול נבלה, וכן בגין נבלה לאמה"ח אלא דלא"מ נבלה כhalb כלו הול נבלה, אבל גוף האיסור חדוא עם זה איינו אלא חומרא בשוערא, אבל גוף האיסור חדוא עם נבלה, דאממה"ח נמי נבלה במקצת הזה, דילפין לעי' מקרה דוכי ימות מן בהמה, והיינו קרא דنبלה, וגם שם מצינו דחומר מותה במקצת ממותה כולה, דבמלה כולה איינו חייב עלابر ממנה שאין עליו כזיתبشر, ומותה במקצת חייב גם בגין על האבר כזיתبشر.

אבל דרך ישכן אור בזה הוא מה שהעלתי בפתחה עיקר ב' וכו', דרא"מ דהlek בשיטת ר' ישמעאל דהשחיטה אינה מוצאה עשה אלא תיקון הלאו דنبלה, כמו נחרה במדבר לר"ע, لكن אינה מותרת מיד אלא לאחר מיתה שע"י שחיטה, וכל החותך ממperfesta לאחר שחיטה הרי הוא אבמה"ח, וא"כ בשליל בט"ח די לولد להיותו אמו, וכיון דammo לא נתרת מאיסור אבמה"ח רק ע"י מיתה, "ה' ה' לולד, וכיון דהיא ולד יצא חי לאoir העולם,תו אין המיתה אם ימות אח"כ, מחמת השחיטה, אפילו מות מיד אח"כ עכ"פ ספק הוה אם מחמת שחיטתה האם מת, וממש"כ אם חי אח"כ ימים או חדשים דפשיטה שאינו ניתר בשחיטה אמו שלא פעלת מואמה על האי ולד, וחכמים ס"ל כר"ע דהשחיטה מצוה מקרה דזובחת ומותרת מיד, כאשר בארנו שם בפתחה בארכוה, וא"כ אפילו חי הול חמש שנים וחורש בשדה ניתר מה"ת עכ"פ, גם האם נתרת בעודה בחיה וה"ה לולדת. ועינו עוד لكمון, בסוגי"ד סיימים אפשר בה רחמנא מה שתכתבתי בזה, והדברים עמוקים ואmortים ומקומות הניתנו לי להתגדר בו תליית.

חדש חלבו אסור, ומיהא כי שחיטה לאמו שרי לר"מ מכל בבהמה תאכלו עכ"ל, לדעתינו גם כאן עכ"כ הכוונה חדשים ואוירא גרמו, אלא דמ"מ צrisk רשי' ליישב מה מותר הhalb של בן ט' חי אחר שחיטה של האם לר"י, כיון דיצא חי ואיכא חדשים ואוירא ע"ז מותרץ רשי' דכי שחיטה לאמו הרי נחשב גם הול כשות וכמת,ותו ליכא אוירא מחיים, והוא כמו נפל שלא כלו לו חדשיו, דג"כ ליכא Bi' אישור חלב. וכן כל מקום שכתב רשי' ז"ל וכן בוגרא חדשים גרמו עכ"כ הכוונה חדשים ואוירא. ורש"י לשיטת"י דס"ל יש לידה לאברים ניחא הדבר מעד בסברא, דכמו בהוציא אבר וחתוכו דס"ל לרש"י במשנה הקודמת, דאם הול חי היה אבמה"ח, ואם מות היה נבלה, הרי ע"פ דעיקר הול עדין בمعنى אמו, מ"מ דני על אבר היוצא וחתוכו, לא כבר מן האם, רק כבר מן העובר, אם חי ואם מת, א"כ ה"ה לענין חלב שנתlesh מן העובר הרי הוא כילד, ואם הוא מן הכלויות הרי הוא חלב הכלויות, כי לגבי האי יוצא לעולם חשבין העובר ביצא, דמו לי אם חשבין לי' כאבמה"ח של העובר, או כhalb הכלויות של העובר. אלא דלדעת התוס' שפסקו אין לידה לאברים, וכן אפילו לרש"י אין נפרנס מיירא דרי"ח, אמר תלש חלב מבן ט' חי דחלבו כhalb בהמה, כיון דהוא מרא דשםעתתא דאין לידה לאברים, ולדי"י הא דחוביןابر היוצא כאמה"ח, היינו כאמה"ח דאמו, ואיך נחובין כhalb הכלויות Dol'd, והוא תרתי DSTRO. אלא דגם זה לק", דכי היכי דבחוציא ידו אמרין דזה אמה"ח של האם, ולה יש ידים ולא חסר לה מידי מגופה,uso"כ דחובין שיש לה יתר יד, כמו כן מצין למימר שהוא כhalb הכלויות של האם, הע"פ שללה לא חסר מידי, ואולי י"ל אדרבה יותר ניחא לרוי"ח דאית לי אין לידי לאברים וכן מצין סבר דתלש חלב מבן ט' חי דחלבו כhalb בהמה, דכוון דשדיין האי יוצאת בתר האם, שפיר קריין בי' חלב שור, אבל אי יש לידה לאברים ולא שדיין להו בתר האם אלא בתר הול, והוא עדין לא יצא ולא מקרי שור דבעין אויר Dlidah. אלא דאי קשה למה לי בן ט' חי, לימה כן אפילו בגין ח', וגם במת אבל גם זאת יש ליישב, דלulos לא מצין להחמיר יותר באבר היוצא מבא"ם יצא כל הול נולד, וא"כ בגין ט' חי דאליו נולדPsiṭṭaa שיש בו אישור חלב, וא"כ חובין הנתlesh נמי להhalb בהמה, אבל בגין ח' חי או בט' מות אפילו נולד כלו, אין כאן אישור חלב ואיך יהא חמור ביצא מקטצטו דהיינוhalb בחור. וניהו דלענינו אבומה"ח אפילו בעבור מות חוביןabr היוצא כאמה"ח לדעת התוס', מבואר בדברינו בסוגו"ה הקודמת, וכן פסק הרמב"ם ז"ל פ"ה ממ"א הל"א היינו כיון דאליו נולד כלו הול נבלה, וכן בגין נבלה לאמה"ח אלא דלא"מ נבלה כhalb כלו הול נבלה, אבל גוף האיסור חדוא עם זה איינו אלא חומרא בשוערא, אבל גוף האיסור חדוא עם נבלה, דאממה"ח נמי נבלה במקצת הזה, דילפין לעי' מקרה דוכי ימות מן בהמה, והיינו קרא דنبלה, וגם שם מצינו דחומר מותה במקצת ממותה כולה, דבמלה כולה איינו חייב עלابر ממנה שאין עליו כזיתبشر, ומותה במקצת חייב גם בגין על האבר כזיתبشر. **ומא** אני מופלא עד דברי הרא"ש ז"ל, דהוא ג"כ סובר בדעת רשי' כפשטן של דברים, חדשים דרא"מ משום חדשים דא"כ בט' ז"ל, "ולא כמו שפרש"י דטועמא דרא"מ כלו חוץ מדמותו, ולא צrisk לידע אימתי מות א"י מות היכי שרי לר"מ כלו חוץ מדמותו, והוא צrisk לידע אימתי מות א"י קודם שחיטה אי לאחר שחיטה אלא ודאי אפילו מות לאחר שחיטה מותר, כל זמן שלא יצא חי לאoir העולם. ואל תחתמה על רוי"ח כיון דנקרא חלב בגמר חדשים, מהו ניתר בשחיטה אמו, די לולד להיות כאמו, דאי שחיטה מותרת הלבה, י"ל דזאה"כ הוא" וכו' עכ"ל. וערובוב דברים אני רואה כאן, ולא זכיתי להבינים, שחיטה

באספה בעלמא סגי فهو ולא בעו שום הקשר לאכילה, אין החיות מצלן מלקלול טומאת אוכלין וכמו שסובר ריסחה"ג ב"ט ח' הניתר בשחיתות אמו דמתמא טומאת אוכלין בעודו בחויתו. וניהו דלאגבי טומאת נבלות מציל החיות, היינו מושם דכתיב כי מות, אבל בטומאות אוכלין הכל תלוי אם הוא מוכשר לאכילה ואין החיות מצלת, וב"ה סוברים גם לעניין טומאת אוכלין החיות מצלת וניהו דבשחתה בה שנים או רוב שנים בהמה, מודים דמתמא טומאות אוכלין ע"פ שהוא חי צריך לומר דכל שעומד למות מחמת מסוכנות, ניהו דלא קריין כי ימות מושם דעתך נפשו בו, אבל איןנו חי מקרי, דהרי טרפה קריין בה אינה חייה כבריש פרק אלו טרפות וכן מסוכנות בדף ל"ז לעיל דרצה לאסרו מושם קרא דזאת החיה, חייה אוכל שאינה חייה לא תיקול, הרי דכל שעומד למות עכ"פ איןנו חי מקרי, ורק בטומאות נבלות קפיד קרא אמתיה, אבל בטומאות אוכלין כל שקרוא איןנו ניצל מטומאת אוכלין, ורק חיית שלמה מוחלטת מצלת. וכך אמר חזקה לסתור קכ"א ע"ב, דשחתה בה שנים וудין מפרקשת יצאה מכל חייה, ולכלל מיתה לא באהה. והאי חלוקה עשוין דוקא בע"ח שיש בהם איסור אבמה"ח, ודוקא בשחיטה ולא בשאר מיתות, עיין משנה ריש העור וההורוט בטעמא דהא מלטא, דריבה לטמא טומאת אוכלין ממה שריבבה לטמא טומאות נבלות. ובלב אר"י דף קכ"א ע"ב רצה לחדר, דברמת אין זאת אלא טומאה דרבנן דגזרו קבלת טומאה על המפרקשת ע"פ שהיא חייה, והביא ראי' להז מהה שאמרו ב"ה בדגים עד שימותו ממש, ושכנן פסק הרמב"ם ז"ל בפ"ב מטל"א הלכ' ו'. ואגב שיטפי' לא דק שפיר במחלוקת, דעת אמת שהרמב"ם פסק כב"ה עד שימותו, אבל פסק ג' כ"ד נולדו בו סימני טרפות הוה ספק ולהחמיר, כיון דמסיק בתיקו, הרי דע"כ מפרש הרמב"ם ז"ל אבעי דר"ח אליבא דב"ה, ולא בעו ב"ה מיתה ממש כמו שמברואר בלשון הרמב"ם שם, וגם מוכחה דאוריתא, דאל"כ לא hei פוסק האבעי לחומרא. והאי דג מקרטע ע"כ אין מפרש כרש"י דיאינו יכול לחיות אלא בתוספת וכאשר עבר, ורש"י דמפרש דג מקרטע דיבש בו בסלע ואינו יכול לחיות, הלא מפרש אבעי דר"ח בנולדו בו סימני טרפות אליבא דר"ע, וע"כ ס"ל לרשי"ד דהלהcta כר"ע, שום דהוה מכירע בין ב"ש לב"ה.

אבל דע דלשיטת רשי"ז ז"ל דלית הלכתא כב"ה דבעו מיתה ממש בדגים, צ"ל דלב"ה גם בהמה אין המפרקשת מקבלת טומאות אוכלין, וממנה דהעור וההורוט נשנית אליבא דר"ע המכريع, ולכן מפרקשת דהינו מוסוכנת מקבלת טומאת אוכלין, ודוקא על ידי שחיתת ישראל בטמאו ונכרי בטהורה, וכאשר מופרש שם בטума דהא מלטא, אבל טרפה בעלמא ע"ג דסופה למות לא, אבל בנחירה אינה מקבלת טומאת אוכלין, משום דעתך אייכא עליה איסור אחר מן החיה, בין לישראל ובין לבן נח, ואין כאן אוכל שאתה יכול להאכילו לאחרים, ולא מחמת החיות שבה, אבל בדגים כל שהוא מסוכן כמו דג מקרטע, כיון דאין כאן חייה ומותר לאכללו ללא להמתין עד שימותו, מקבל טומאת אוכלין. אבל בנולדו בו סימני טרפה, הוה אבעי דלא אפשר אי מקרי לגבי דגים איןוי, כיון דזה יכול לחיות ימים וחמשים, ודלמא דוקא לנבי הני דשicity בהו תיקון שחיטה מקרי טרפה אינה חייה וכמפרקשת, אבל גבי דגים דוקא מפרקשת ממש, כמו דג מקרטע מקרי איןוי חי, אבל טרפה בעלמא לא, ולפ"ז בגין ט' ח' הניתר בשחיתות אמו, אם נולדו בו סימני טרפה, מקבל טומאת אוכלין, דניהם בדגים מבועי לי' היינו מושם לכל שאין במנינו שחיתה לא מקרי איןוי חי בשביל טרפות אבל בן פקועה יש במנינו שחיתה ואין כאן מקום להסתפק טרפה דינו כמפרקשת שמקבלת טומאת אוכלין. אבל

ע"ב גמר' ארשב"ל לדברי המתיר בחלבו מותיר בדומו, ורוי"ח אמר אף לדברי המתיר בחלבו אסור בדומו, איתיב"ר ריו"ח לר"ל, קרעו מוציאה את דמו, אר"ז לא אמר שאינו עונש ברת. לפ"ז פשוטות הדברים ונראה דרי"ח הבין דברי המתיר בדומו דמתיר למגורי קאמר, لكن הקשה לה לי' מתנתנן דשנינו בפירוש דמווציא את דמו, אפילו בגין ח' לכ"ע, וע"ז מתרץ ר"ז דר"ל ודאי לא עלה על דעתו לאמר דdam השليل היא מותר באכילה, אלא מותר דקאמר שאינו עונש ברת, וממיila דלא פלייגי כלל דגס לריו"ח לית לי' כרת בדם השليل, והוא דקאמר אף לדברי המתיר בחלבו אסור בדומו, לפילוגי על ר"ל הינו לפי הבנתו דר"ל מותר לגמרי קאמר, ור"ל לא חש להשיב על קושי' ר"י ממתניתן, עד שבא ר' זира ומפרש דברי ר"ל. ולפ"ז ליכא מאן דס"ל דם השليل בכרת, וכן דעת כמה ראשונים ז"ל. אבל דעת הרי"ז והרמב"ם והרמב"ן ז"ל דודאי פלייגי ר"י ור"ל, דלא מסתבר לו לאמר דרי"ח דמוותיב לר"ל לא הבין דבריו, ור"ל, לא חש לתוך דברי עצמו עד שבא ר' זיר' ופירש. אלא דהרמב"ן ז"ל מפרש דר"י ור"ל אליבא דר"י, דעת לי' דם התמצית ור"ל בכרת פלייגו, ריו"ח ס"ל דם השليل לא גרע מדם התמצית ור"ל פלייג. נמצא לדידן דלא קיל' כר"י בדם התמצית, גם דם השليل אינו בכרת, דרי"ח לא יוכל כרת בשליל רק אליבא דר"י, ור"ל אפילו לר"ז לית לי' כרת בדם שליל,DDRISHI דם וכל דם, דכל היכי דליתא בדם הנפש ליתה נמי בדם התמצית. אבל שטה זו קשה להולמה, זלפ"ז לא פלייגו כלל אליבא מאן דמתיר בחלבו אלא משום שהוא ר' יהודה דאית לי' במקומות אחר דם התמצית בכרת, ופליגו אי גם בדם השليل הדין כן והמה לא האצירו שמו של ר"י כלל, ותלו פלוגתתם רק בהיתר חלבו שי' מי שי' המתיר בחלבו. וכן דרך הרמב"ם ז"ל דרך שלישי, והוא דפליגי בדם הנקוט בלב אי אסור למאן דמתיר בחלבו, אי דם האברים מקרי כיון דלאו نفس מקרי האי חיותא דשליל, או נימא דם שאינו ע"פ דאיון כאו נפש, אבל דם הראי להחיה נפש איכא ואיית בי' כרת, וכן פסק כרי"ח דחביב כרת אדם הנקוט בלב, אפילו בגין ח' דחלבו מותר עיון בה"ה, ובלח"מ בפ"ז מטל"א הלכ' ה'. אלא דנסחר לנו לבאר איך מתרש לדעת הרמב"ם ז"ל, מה דאותבי ר"י לר"ל ממתניתן, דקתני קרעו ומוציא את דמו, דאי זהה מפרש דרי"ח לא הבין דברי ר"ל למה לי' לדחוק ולאמר דר"י חייב כרת על דם השليل דחלבו מותר. ומה שנראה לפענ"ד בזה הוא דמתפרש שפיר קושי' ריו"ח על ר"ל, דר"י הוה ס"ל בדר"ל דמה דקאמר דמו מותר לצדיין אמר, לדידן דמחלקין בין דם האברים לדם הנפש, ודאי דם השليل עכ"פ אסור בלאו כשאר דם האברים, אלא דאי בו כרת, אבל לר"י דמחייב כרת גם אדם האברים, ע"כ דם שליל מותר למגורי קאמר, דהא דריש דם וכל דם, וכיון דליתא בדם הנפש ליתה בדם האברים, ואין כאן שום איסור, וכן פריך לי' ממתניתן דמשמע דהא דקרו ומוסיא את דמו, והא לר"ל לאו ד"ה הוא דהא לר"י דהוא הוה המתיר בחלבו, באמצעות דמו מותר לגמרי, אלא דר"ז מתרץ לי' דاعיג דליקא כרת בדם השليل לר"י, מ"מ לאו איכא. ובאמת אני יודע הא לאו מנ"ל כיון דדרש דם וככל דם וצ"ע ודוק היטב.

ע"ש בגמר' איבעי' להו פדותה בגין פקועה וכו', עיין בה מ"ש لكمן בסוף פרקו ודוק'.

ד' ע"ה ע"א גمرا, ב"ש דתנן דגיםمامתי מקבלין טומאה בש"א משיכוזו, ובה"א משיכינו, ור"ע אומר משעה שאין יכולין לחיות Mai בינייהו דג מקרטע אייכא בינייהו. בעי ר' חסדא נולדו בדגים סימני טרפות מהו וכו'. בפירוש הסוגי' פלייגו רשי' ותוס' ז"ל, ותחלתנה נbear פלוגתת ב"ש וב"ה וו"ע המכרע ב"ש ס"ל כיון דדגים

דאיינו מטמא, והיינו דאמור ר' חסדא טהור מלטמא ואם מות אסור באכילה, וע"כ משום נבלה. אלא דהפרמ"ג מסיים דיש לעין ב' אי כן הוא, משום דקשי' ל' למה ה'י בעבור זה איסור אבמה"ח, כיון דשחיתת אמו התיר את איסור אבמה"ח בהמה עצמה, א"כ גם בולדחה לכיא אבמה"ח, דמה דפעולת השחיטה על האם פועלת נמי על הولد, אלא אדם לכיא אבמה"ח מה הוא האיסור שיש בו. ואין לומר איסור עשה שאינו זבוחה, דהא באמו מהני השחיטה לסלק גם איסור עשה דאי', דהא שחיטה טרפה שחיטה מעלי' היא, וא"כ ה'יה בולד דליקא איסור זה דאיינו זביחה, וממילא שלא ידענה שחיטה בהאי ולד ומה, כיון דהוא שחות וועמד. ופלא עכ"ל, הרי דעתיא לי לש"ך זיל דטרפות פסולת בו, וממילא דבר ר' חסדא זיל דמסתפק בדבר המבואר בש"ך סי' יג סק"ח, שכabbת בין ט' חי הנמצא במני טרפה שחיטה, שטוען שחיטה מן התורה, וכל שאר טרפיות פסולת בו, כך פשות בש"ס ופוסקים עכ"ל, הרי דעתיא לי לש"ך זיל דטרפות פסולת בו, וממילא דבר שמן חי נוהג בו, דהוא ג' בככל לאו דטרפה הוא, וכיון דאית ב' משום טרפה ובשמה"ח, א"כ פשיטה דגס אבמה"ח שייך בו, דכל דאית ב' משום טרפה אית ב' משום נבלה, דהרי טרפה מקצת ותחלת נבלות כמש"כ הרמב"ם זיל, ואיך אפשר תחתلت נבלות תפיסול ונבלות גמורה לא תפיסול. וכל דאית ב' נבלות אית ב' נמי משום אבמה"ח, דהוא נמי מקצת נבלות דכי ימות מן הבמה כתוב, ומני לפין לאבמה"ח דאסיר אבמה"ח ובמה"ח טרפה כולא חדא עניאו הוא, כמובן, ולא אהני שחיטת אמו אלא לטהר מטומאת נבלות וטומאת אבמה"ח. אבל איסור אכילה אית ב', כמו בשאר בהמה שלא נשחטה. אלומ מה שמיין הפרמ"ג בזה טumo וניימוקו עמו מבואר לעיל. דלהמה לא תהני שחיטת האם על הولد להתר איסור אבמה"ח, כמו דמנהני על הבמה גופה, וזה דתימא רבתא שאין עליי תשוי' לאורו! אבל התשובה האמתנית על זה הוא, דבאמת שחיטת טרפה וכל שחיטה שאינה ראוי' לא מהני רק לטהר מידיו טומאת נבלה וטומאת אבמה"ח, אבל לא לסלק איסור אכילת אבמה"ח ולאחר מיתה משום נבלה, כשאר שחיטה שאינה ראוי', ובטרפה אין נפקותא דטרפה ונבלה חד לאו הוא לדעת הרמב"ם זיל וכאשר מבוואר בפתחה בעיקר ג' בארכיות) ואע"ג ذדבר זה חדש הוא ונגד דעת התוס' והרבה מן הראשונים והאחרונים כולם שנמנכו אחריו דברת התוס' שבת ק"ו ע"א אבל בשביב זאת לא נכח האמת האהובה מכל, ועיין בזה הארוכות בעיקר ג' בפתחה, וממילא דאמור ר' מ"ח חכמים עיליל דג' עג' עא, לא אם טהר שחיטת טרפה אותה ואתابر המודלدل בה וכוי הכוונה דוקא לעין טהרה מטומאת אבמה"ח, אבל איסור אבמה"ח ודאי אית בהאי עבר המודלدل בטרפה, משום דmittah העשו ניפול, דכיוון דשחיתת טרפה גם על עצמה לא מהני להתר איסור אבמה"ח, מכש"כ שלא פועלת זאת על עבר המודלدل. ועיין עוד לקמן על מימרא דר' מה שאכתב בזה ודוק היטב.

תונס' בד"ה לדברי המתיר באמצעות הדבר כתבו, אפילו לרבעה דאמור ד' סימנים אכשר בה רחמנא איך לאבמה"ח לעיל, דלמא שאינו התם דלא יצא לאoir העולם ואיסורapiro לר'ם, וה"ג בין לר' יובין לר' דפליגנו בתשל חלב מב"ט חי, מותקמא הא abusive לעיל וכו' עכ"כ. החלב אר' זיל נתקשה, הא יציאת חלב לאoir העולם דין בזה לידי מה הוא לעשותו חלב, וכן מפרש דכונת התוס' דמשום דכל זמן שלא יצא החלב לאoir העולם, יש לו היתר בשחיטה מזאה"כ דכל בהמה תאכלו, ובזה רצה להשוו שיטת הרא"ש עם שיטת התוס', והם דברי הרא"ש שנתקשתי בס' לעיל במתניתן עי"ש. ובמחכ"ת על חנם טרכ,adam נאמר דלעלום חדשים לחוד משווי' לי לשור להיות חלבו אסור, ומה כתבו התוס'

התוספת מפרשים האי דג מקרטע אילא בינייחו דקיי אב"ש ור' עקיבא, ומפרשים דג מקרטע שkopץ ומגדל בחזק, ולב"ש מקבל טומאת אוכlein ולא לר' עקיבא. ולדידחו לא פירש הש"ס מתי מקרי איינו יכול לחיות דאמור ר' עקיבא, וא"כ קשה מאי לאמר דר' חסדא דבעי בנולדו בדגמים סימני טרפות דהאבי' תה' אליבא דר"ע, דאי אליבי' קמבעי' היה לו לבאר תחללה דמשעה שאינו יכול לחיות דאמור ר' עקיבא קאמר, אם לא שנאמר דמסתמא גוסס קאמר ר' עקיבא דהוא נוטה למות וניכר לכל, אבל גולדו בו סימני טרפות קמבעי, כמו שפרשנו לדעת רשי', ولكن לא השיגו התוס' על רשי' במה דפרש דהאבי' הוא אליבא דר"ע. אבל הרמב"ם זיל מיאן בזה וסבירא לי דלר' עקיבא דקאמר איינו יכול לחיות בדגים מכבליין טומאה, היינו מסוכנת היינו טרפה דהרי אנו רואים דטרפה גרוועה מסוכנתה הוא לעניין איסור אכילה והן לעניין הורג את הנפש, מסוכנתה שר' באכילה וטרפה אסורה והורג את הגוסס חייב והורג את הטרפה פטור מבואר בסנהדרין ע"ח ע"א, ואיך ישתקפ הכל לאמר דלר"ע דס"ל כי דג גוסס מכבליין, אבל גוסס מכבלי ט"א. וכך מפרש הרמב"ם זיל האבי' אליבא דב"ה דההכלתא כוותי' דבעינן דזוקא מיתה, אבל גוסס ומפרכסת אינס מכבליין טומאת אוכlein, ומכל מקום מסתפק ר'ח בטרפה דגער מוגוסס כנ"ל, אויל מודים ב"ה משום דהרי אין כאן חיית שלמה בכמהו כי מחסרא אבר, ושפיר חשוב כמת לעניין טומאת אוכlein, כמו דחויב כמת לעניין איסור אכילת טרפה, ולענין רצח דמקרגי גברא קטילא. אלא דמה דליקא בגמי' בצד המקיל דלאה בבהמה דוקא פסול טרפות דיש במינו שחיטה טרפה כמת לעניין רצח דהא גם באדם דליקא במינו שחיטה טרפה כמת לעניין שחיטה והן אמרת דאסיר אכילת טרפה לא שייך רק ביש במינו שחיטה אבל שם הטעם משום דבלאו הци איסור מצד בהמה טמאה ומה עניין זה לכאן. אלא זו זאת גם לשיטת רשי' זיל דאליבא דר"ע מביע' נמי קשה וצע"ג ודוק.

אבל עיין בפתחה עיקר י"א, שם ביארתי דהאבי' הוא בח"ט של ההלכה, ולא בטרפה האמורה בקרה דטרפה למota מלחמת חסרון אבר פשיטה לי' דמקררי אינה יכולה לחיות, וה'יה לב"ה לשום דכל שהוא טרפה גמורה, אבל בח"י טרפות של ההלכה, דרך ע"י' שנתהדרה ההלכה דפיסול במקצת השחיטה פסולת נתחדשו הני כללים להחשב בטרפה, על זה קמבעי לעניין טו"א בדגים Mai, עי"ש.

עוד שם א"רامي השוחט את הטרפה ומצא בה בן ט' חי לדברי המותיר איסור, ולדברי האוסר מותיר, הרבה דברי המתיר נמי מותיר, ד' סימנים אכשר בה רחמנא. הנה פשיטה לשניהם דבשותם את הטרפה עכ"פ לא ניתר הولد בשחיטת האם, אלא פלאגי אי מהני שחיטת עצמו. ויש לעין מה לא תהני האי שחיטת טרפה להתר את הولد, כיון דכל'ע מהני לטהר מיידי נבלה, כדאמר ר'ח לקמן, ולמה לא תתר בacellularה. לא מביע' למ"ד שחיטה שאינה ראי' שמה שחיטה וכדק'יל לדינא, אלא אפילו למ"ד שא"ר לא שמה שחיטה, הרי האי ולד עושה שחיטה לשחיטה ראי' כיון דמותר בacellularה. ועיין בפרמ"ג סי' י"ד במשבצות סק"ב באמצע הדיבור, זיל: והנה שוחט טרפה ונמצא עובר, טהור הוא מלטמא מבואר, ולענין איסור לכאר' דיש בו אבמה"ח, שכל העובר בפנים הוא, אמונ ש לעין ב' עכ"ל. לשונו מגומג קצת, אבל כוונתו מבוארת, דמסתפק משום איזו איסור אסור האי ולד, דטרפה א"א לאמר דהא לאו ירך אמו הוא, וגם איך אפשר דשחיתות עצמו תהני להתר איסור טרפה שבו, וע"כ דאית ב' אבמה"ח באבמה"ח בעודו חי, ואם מת בלא שחיטה ממילא דאית ב' משום איסור נבלה, אלא

שאין דרכו של הרמב"ם ז"ל כן, ובפרט דילשנא צורך שחייבת הוא לישנה דעתן שחייבת דקאמר ר"מ במתניתן על בן ט' ח', ור"מ ודאי מדאורייתא קאמיר, ואיך משתמש הרמב"ם ז"ל בהאי לישנא גופא לאמר בהפריס צורך שחייבת. ועוד יותר מזה תראה ראי' נפלאה דרמב"ם מה"ת מצרך שחייבת להפריס ע"ג קרקע והוא ממש"כ בפ"ז שם הלכ' ג' ז"ל: "השותח בהמה ומצא בה שליל וכו', ואם שלמו לו חדשיו וממצאו חי, אע"פ שלא הפריס ע"ג קרקע ואין צרך שחייבת, חלבו אסור וחיבב עליו כרת" עכ"ל. והאי "אע"פ שלא הפריס ע"ג קרקע" ע"כ אתה לאמרadam הפריס ע"ג' ק' וטעון שחייבת פשיטה שחלבו בכרת,adam לא תפרש כן כונת הרמב"ם ז"ל אז האי "אע"פ שלא הפריס עג"ק אין לו שום מובן.

אבל עשה אכן כאפרכסת ושמע נא קושט דברי אמת, הנה הרמב"ם ז"ל השמייט הא דר' מרשישי, דבן פקוועה הבא על בהמה מעליתה הولد אין לו תקנה. והבי' סימן י"ג כתוב דלא ידע למה השמייטו הרמב"ם, מאחר דמסופק אי החושין לזרע האב. עוד זאת השמייט הרמב"ם ז"ל כל דין דקלות בן פקוועה דאמיר אבוי, דהכל מודים בו מושום דמדיכר דיכרי, וכקמתמה הב"י בסימון הנ"ל עליו, וככתב דבשלמא על הר"ף דהשמיוט לא קשה, מושום דלא שכיה, אבל על הרמב"ם יש לתמורה דהוז"ל אינו רגיל להשמיוט שום דבר מה תלמוד, עכ"ד. ואני אומר דאף על הר"ף לא הוועיל הרב ב"י ז"ל בתירוץ, דהרי הרמא"ה בהגה סימן י"ג כתוב, דאפיקו היה בו שאר דבר תימא סגי להתריר בלבד שחייבת, ולמד זאת ממה שהביא הג"א מעשה דרב שרירא גאון דהזה לו שני בגין פקוועות והmittים בкопוף והאקלים בחופה וסגי לי' בהא דהזה בשעת חופה להיות תמייה לאינשי, וא"כ איך השמייטה הר"ף והרמב"ם ז"ל.

והנה בראש פירkon כתבתני דהראם"ם ז"ל דחה הא דרב מרשישיא מכח האי דרבא דד' סימנים אכשר בה רחמנא, אבל עתה אני רואה דבאמת הא דד' סימנים לית לי לרמב"ם, כי לא הביא כלל הא דד' סימנים אכשר בה רחמנא, דהיאנו באמו טרפה שהיה' צrisk שחייבת, והיה' טהור מלטמא, ואדרבה פסק בהפריס עג"ק גם טמא הוה, והאלקים כי כן האמת בעדעת הרמב"ם ז"ל, אע"פ שלא עלה זאת ע"ד שום ראשון או אחרון ז"ל, אבל מקום הניחו לי אבותי להתגדר בו.

דהנה ק"ז החת"ס בחדשו הרגיש ברוח חדשו, דהא דר' מרשישיא המובהך כאן, בין האי דר' בדק כל מודים בקהלות בן פקוועה ע"ג קרקע, ובין הא דאבי דהכל מודים בקהלות בן פקוועה עומד שלא במקומו, דהאי דינא דר' מרשישיא אין לו שייכות לדר' ש"ש עי"ש מה שנדחק בזה בשם תלמיד אחד בדבר זר ורחוק. ואני דור רביעי אחורי ת"ל מצאתי פתרון הדבר, דבאמת כן הוא דמייך שיק' לדרש' ולא לחכמים. דבאה דר' כהנא דאמיר הפריס עג"ק איכא בגיןו לא איפריש מי מדאורייתא טעון שחייבת או מדרבנן, ושפריש ג'כ' דמדאורייתא קאמיר דחכמים דר' מ"ס' ז"ל דדי לולד להיותו אומו, ובאמו גופה בעין שותמות הבע"ח עי' השחייבת, ר"ל שתה' גוססת על ידה, דנירחו דמפרכסת מותורת מיד וחותך כיitz בשר מבית השחייבת כדלעיל לג' ע"א, הינו מושום דעתמת למות לאלטר, דכל שנשחטו שני סימנים חזקה אלימתא לח"ל דמת מיד, וכמו שאמרו בגיטין ע' ע"ב דנסחטו ב' סמינו וברח מתירין את אשתו, ועי"ש בסוגי' ובתוס' דמת בודאי קודם שיתירוה לינשא, וכן כאן ב' הסימנים ממיתין מיד וכasher בארכוה בפתיחה בעiker ג' דבעין מיתה תוך מעיל"ע. אלא דהתורה התירה נגד יצ'ר' למיל שלחוט אחר תאות אכילה לאכול מיד כי' פ"ת עי"ש. אבל כל שלא עלה השחייבת לעשותה גוססת, ואם היה במציאות שתשחה מלומות יותר ממעל"ע, באמת אין כאן שחייבת.

דשפיר מבעי' לעיל דלא תהני שחייבת בהושיט ידו משום חסרונו אוירא, הלא אוירא אינו מועל רק דלא הוקע איסור הלב, משום דיש היתר עי' שחייבת, אבל אי נחרה שפיר נאסר הלב, משום דאיaca חדשים והם לחוד גרמו, אפילו בנמצא מות אח"כ ולא הוה אוירא כל מוחים, וכמש'כ לעיל במתניתן. וכן לא מתפרש מה שכתו התוס', דהאי אבעי' דלעיל מיתוקמא שפיר בין לר"י ובין לר"ל דפיגי בתלש וכו', דלא' דאמר חדשים גרמו היינו לחלב שנטלש וצא לאoir העולם, וזה ליתא כמש'כ, אלא ודאי לדעת התוס' ליכא בחדשים לחוד איסור הלב כלל, עד שיצא לאoir העולם בעוד הولد בחיים, ולכן בנמצא הولد מות אפילו לא שטח אמו אלא נהרה הولد אין בו כרת דחלב, וכאשר הוכחתין כן מגמר', ובדררי הררא' שעדין בלתי מובנים. אבל מה שנטקsha הלב ארוי ז"ל על הסברא דכיוון דאין כאן לידי, והוה האי הלב כבשר הפרוש מן בהמה ולא כפורש מן הولد,מאי מהני האי תלישה וכיאה להקרא חלב, דא ודאי צריכא עיינה רבא כאשר נתפלאתים גם בסזה כמבעואר למעלה.

שם בסוף הדיבור, ואפילו לר"ל דאמר חדשים ואוירא גרמו, אפשר דבمعنى אמו מהני בי' שחייבת כי היכי דמיהני בי' שחייבת אמו ע"כ. כפי מה שכתבנו לעיל בדעת התוס', דגם לר"י בעין אוירא כדי' שיחול איסור הלב, ודלא' כלב ארי' ז"ל, גם לר"ו'ח בעין לפרש צד האבעי' דלעיל, דמיהני שחייבת בהושיט ידו ל"ל, ודלא' כמשמעות מפשטות לשון התוס', דהאי צד האבעי' לר"י מובן מאליו, אלא כיון דלר"י ה' צריכין לפרש צד האבעי' דלא מהני שחייבת בפניהם, لكن לא כפלו כאן לאמר דבין לר"ל קמבעי' דתהני שחייבת בעמי אס כמו שמנני לי' שחייבת אמו. אלא דגוף דברי התוס' תמהין, דادرבה מה דמיהני שחייבת האס היא הנותנת דלא תהני שחייבת עצמו, דנvhו דד' סימנים אכשר בה רחמנא, אבל לא ב"א, ואיך כתבו דמשום דמיהני שחייבת האס יש לאמר דמיהני שחייבת עצמו. ואני כתבתני לעיל במתניתן דבאמת מהאי טעמא השמייט הרמב"ם ז"ל האי אבעי', דבمعنى אמו פשיטה דלא מהני שחייבת לשום מ"ד ודוד'ק היטב.

ע"ב גמור' טעון שחייבת, ואס מות טהור מლטמא במשא וכו', ד' סימנים אכשר בה רחמנא. הנה האי דינא דבן ט' ח' הנמצא בمعنى בהמה טרפה דעתון שחייבת, מבעואר ברמב"ם בהלכ' מ"א, אבל מה דינו אס מות אח"כ בפ"ב מהלכ' אבה"ט הל"ז כתוב בשם ז"ל בפירוש. אלא דחכ' מ' קורוקס ז"ל, דהא דכ' הרמב"ם שם ואס מות קודם שיפוריס ע"ג קרקע הרי הוא טהור, שחייבת אמו מטהרתו, קאי אפיקו אמו טרפה עי"ש. והוא אמרת וצדק, אלא דמה שתנה הרמב"ם ז"ל קודם שיפוריס ע"ג קרקע הוא מן התמיा, דמשמעו שלآخر שיפוריס ע"ג קרקע אס מות מטהר באמשא, ומהכי תייתי, וכי מושום דבעי' שחייבת מדרבנן מושום מראית העין, נימא דמטמא במשא מדרבנן, אשר זה דבר זר ומ"ל לרמב"ם זאת דגזרו טומאה מושום מראית עי'. וראיתי בדגול מרובה בי"ד החדים שהשיג על הטו"ז דס"ל שהפריס ע"ג הקרקע רק לכתחילה צrisk שחייבת, אבל בדייעבד לא אסרו מושום מראית עין, מפסיק הרמב"ם זה דבפהפריס ע"ג קרקע מטהר באנבלה, אם לא שחייבת, והוא פלא גдол שלא הרגיש הגאון ז"ל דמשום מראית עין מדרבנן, איך מטהר באנבלה. ולא עוד אלא אדם היה הרמב"ם ממציא דבר זה דבפהפריס ע"ג קרקע גם טומאת נבלה אית בי' מדרבנן, היה לו לפסק כן בפירוש ולא להשמיינו דבר זה מכללא, דבלא הפהפריס טהור. ועוד זאת אני תמה' דבסוף פ"ה ממ"א שהביא דין דבפהפריס ע"ג קרקע כתוב סתמא, ואס הפהפריס ע"ג קרקע צrisk שחייבת, ולא הזיכר כלל שהיה מדבריהם

קשה כל הני קושיות למה לא פסק הרמב"ם כר' מרשישא ולא הביא הוא דאבי דהרי ר' מרשישא פליג על אבי כנ"ל וממילא דליתא לדאבי, וגם דר' מרשישא ליתא, דהוא אמר מלתי אליבא דרש"ש, ולית הלכתא קריש, וכן אין הרמב"ם מחק כלל בין אמו טרפה לכשרה, דכל שהפריס עג"ק עבי שחיטה מה"ת, וטמא טומאת נבלות אם מת, היינו אם מת קודם שהפריס עג"ק, כמו שכתב הרמב"ם זל בפירושו. ומהאי טעמא היה הרמב"ם זל מוכרכה נמי לפרש דאיסור אבר היוצא אין תליי כלל בשחיטה, דכל שיצא והחזר או נשחת קודם שהחזר באפין כאן לידיה, איך איסור יוצא מצד קרא דבר בשדה טרפה, דמשום דין לאבר שחיטה א"א לאמר דהה אליבא דהלכתא, הרי טעון העובר שחיטה כיון שהפריס עג"ק, ולאמר דהה אבעי בריש פרkon באבר היוצא מהו לחוש להלבו שהוא בס"ד קודם שזכינו דפליגי רש"ש וחכמים בשל תורה וכאשר נראה דפרק שם בתחלת כאשר עבי מהו לחוש לארעו ותפל' ולא איסור יוצא מהא דר' מרשישא ורק אליבא דרש"ש קאמר למולטי דלית הלכתא כוותי, אבל הוא קמבעי באבר היוצא דאיقا איסור גם לחכמים, אלא ודאי דחש"ס איזיל שם בהאי ס"ד דר' מרשישא הלכתא היא, מ"מ במה דמסיק בתיקו א"א לאמר דלא קאי הא תיקו במסקנא, דכל תיקו הלכתא הוא, ובשל תורה לחומרא איזילנו ולכן הוכחה הרמב"ם לאמר דאיסור אבר היוצאה לא תליי בשחיטה כלל כנ"ל.

וזע דעליל דפליגי ר' אשוי ומר זוטרא בגין פקועה אי פודין בו, דר"א אמר פודין ומר זוטרא אמר אין פודין. הנה הסוגי' דשם ע"כ קאי לפי הס"ד, דהה קמבעי מהו לפדות בגין פקועה, אליבא דר"מ לא קמבעי, וכיון דעתו שחיטה בהמה מעלהיה הוא, כי קמבעי אליבא דרבנן. הרי דס"ל להש"ס שם דרבנן ע"פ דריהט ואיזיל לא עבי שחיטה מה"ת ולאמר דר"א שהוא מרא דשותעתא דהaca דלית הלכתא קריש, ומטעמא דכתיבנה דחכמים פלייגי עלי' להצהrik שחיטה להפריס עג' קראקע גם זוטרא ואיליבא דרש"ש, והוא דבר שאות הדעת סובלתו, והכי הוול' לר"א למימר למר זוטרא דפודין מושום דעתו שחיטה. אבל ניחא דהרי רשי זל מפרש הא דקאמר ר' אשוי למיר זוטרא מה דעתך דילפת שהה מפסק, דבפסח פסול יוצא דופן. והתוס' הקשו על פירושו דא"כ גם לר"מ דעתו שחיטה אפשר דקמבעי, דאף דבעי שחיטה נוכל לילך מפסק דין פודין ביוצא דופן, ולכנן מפרשים דמטעם דהו כהחות קamar דפסול לפסק, עיין בחודשי הרשב"א זל דקהשה בשם הרמב"ן זל לעליהם, דס"ס יוצא דופן הוא וויפסל נמי לר"מ, ולכן מקיים פרשי"י, וזה דקאמר בגמרא' בתחלת לר"מ לא קמבעי' הוא מקמא דמסיק הא דקאמר ר' אשוי למר זוטרא, Mai דעתך דילפת שהה מפסק, אבל בתור דמסיק כן, באמת האבעי גם לר"מ ומשום דאיقا למליך מיווץ דופן בפסק. ואני מתחמי עוד יותר ע"ד התוס' דאף אפשר דמטעם שחיטה קממעט, דא"כ שהה מפסק מהו לי, דהרי שחות במועט משה דכתוב כאן בפדיון בכור, ולא בגין למילך מפסק, וכן נראה מותוק פסק הרמב"ם זל בפי"ב מהלכ' בכוורות הלכ' ח' ו"ל, "אין אין" קראוין שה. הן אמת דבגמרא' בכוורות י"ב ע"א לא משמע כן, שמביאה על האי משנה דמונה אלו דין פודין, דמתניתן בן בג בג היא דבן בג בג אמר נאמר כאן שה ונאמר להלן שה בפסק ולא בכלאים להלן פרט לכל השמות הללו, אף כאן פרט לכל השמות הללו. אי מה להלן צרך תמים ובן שנה ת"ל תפדה תפדה ריבבה. אי תפדה

זהרי אמרה תורה בchia וועפ', ושפק את דמו שהוא נתילת הנפש ולא מסתבר לאמר דכשנכנו לארץ נתקדשו במצוות שחיטה שבא להקל כ"ב ולאמר, דלא בגין נטילת נשמה ונפש כלל, ואפיו אין סופה למות מחמת השחיטה מוותרת וטהורה. ואם כן הוא האיל, אם שחיטת אמו פולה עליו עכ"פ כדי שהיא גוסס ואני יכול לעמוד שהוא סימן הגסיסה, אז יותר על ידי אמו, אבל כל שהפריס עג"ז קראקע אחר שחיטה, הרי סימן דלא פולה עליו שחיטה מאומה, די לצד להיות אמו, כי גם בה בגין מעשה המmittת תוך מעלי"ע דוקא, וכך כל שהפריס עג"ק, אפילו ימות אח"כ אין זאת מהמת השחיטה אחרת, אלא מסיבה אחרת, ואל תחמה על דבר זה, איך הקשר הولد מתלי תליי בהמה שיפוריס אח"כ עג"ק אי לא, דהרי גם לר"מ מותלי תליי אם חי היה בשעת שחיטה,adam מות אח"כ ונמצא מות ניתר למפרע בשחיטת אמו, ואם נמצא חי לא מהני, והci נמי לרבען כן הוא דמתלי תליי אם יפרוס אח"כ עג"ק או לא. ור' מרשישא (חתנו של רב כהנא. עיין בסה"ד) מפרשכו דברי ר' כהנא, ולכן העמיד מסדר הש"ס הא דר' מרשישא בתור דברי ר' כהנא לאמר, דרך ע"ש קאמר ר' מרשישא דינו, כי לחכמים דפליגי וס"ל דבעי שחיטה בהפריס עג' קראקע, ליתה להאי דינא כלל, ואח"כ מביא דברי אבעי דפליגי, וס"ל בהא דר"כ דהפריס עג"ק איכא בינייהו מדרבנן קאמר, ומפני מראית העי, ולכן הכל מודים בקהלות בן פקועה. ומאחר שזכה לו ר' מרשישא ואבעי פלייגי אי חכמים דרש"ש מדורייתא קאמו דבעי שחיטה או מדרבנן, כפי הכלל שבידינו דבשל תורה הלך אחר המחהמיר, אנו צרכין לפ██וק כמו אונד מאחר השחיטה או מדרבנן דהה דר' חנינא אמר כל מקום שניה ר' ש"ש הלהכה כמותו, והא דר' יונתן דפליגי עלי' וקאמר דלית הלכתא כוותי' אלא במסוכן ותרומות מעשר ג"כ פלייגי אי שחיטת בן פקועה מדורייתא או מדרבנן דהה האי דמסוכן אף דהו דבר תורה, אבל כפי מה שהוסיף שם על היוצא בקהל דה"ה מסוכן, ועינו רמב"ם פ"ב מהל' גירושין דמקדים האי דמסוכן להני דת"ק ולהני דחוירו לאמר וניהו דבדף י"ג ע"ב משמעו דרש"ש פלייג את"ק אבל אחזרו לאמר אין אלא מפרש, דلت"ק דוקא יוצא בקהל דהו קרוב להיות נהרג, אבל סכנה בעלה מא דקרווב להנצל לא, אבל בחזרו לאמר שהוסיף גם המפרש לים והיציא בשיריא, אין בזה אלא חשש סכנה, ה"ה דמודים נמי במסוכן מוחות חולין, דאטו כי רוכלא ליחסב ולזול. ועינו מנותה ל' ע"ב בכל הסוגי' שם, ותמצוא דגס למן דלית ל"י דלהכה קריש' בכל מקומות מוסוכן, מ"מ פסקינו כוותי' בתלויות השם בס"ת לחلك בין מקצתו או כלו, וכן עוד שם באיזה דין ועינו ש"ד סימן רע", שתמהה באמת איך פסקו הופקים הא דרש"ש בתלויות השם, כיון שפסקו כאן בשחיטת בן פקועה דלא כוותי', מושום דלית הלכתא כוותי' רק במסוכן ותרומה, עי"ש שכטב דבחבורו הארץ הארץ בזה, ואני לא זכינו לחלק שני מספרו הארץ. אבל לפי העתינו ניחא, דהא דלא קבלו הכלל דלהכה קריש' הינו דר' ר' יונתן דפסק רק בהני תרתי כוותי', רצה שמחמיר, אבל האי ר' יונתן דפסק רק בהני תרתי כוותי', רצה לשולר רק האי דבן פקועה דהה מה"ת לדעתו, ואיך נפסוק כיחידי לגביו רבנן ור"מ דפליגי עלי' להקל בשל תורה ור' אשוי שהוא בתרא חש להאי דר' יונתן ופסק דלא קריש' ע"כ משום דס"ל הכר' מרשישא דרש"ש וחכמים בדאורייתא פלייגי, ולא כמ"ד דבל"מ הלהכה קריש' משום דס"לocabyi, דכאן במלטה דרבנן פלייגי.

ומאחר שזכה לו, ליכא בפסקי הרמב"ם שום דוחק ולחץ, ולא

ז' נבלה גמורה, ואיך נתיר חיללה איסור תורה ע"י פסקי יתר הראשונים נגד דעת הרמב"ם במקומות שאין רואים שלא ירדו לסוף דעת קדשו, ושלפי שיטתו אין כאן שום דוחק בכל הסוגיות ולא עוד אלא אדם לא נשחת רק סימן אחד גם בלאה אין להתריר כלל הכתת הראש כմבואר אצלנו בפתחה ודוק' היטב.

ע"ש רשי' ד"ה הפריס וכו', טעון שהחיטה מדרבנן דעתך לאחלופי לאכול בהמה ללא שחיטה עכ"ל, אין לפרש דוחשו לאחלופי כמו בפסחים דף ע"ה דאין צולין ב' פסחים כאחד מושם תערובות גופם, וה"ה הכא כיון דאין כאן שום היכר, דבקל ברבות הימים יתחלף באחרת, אדם נפרש כן לא נבון הפלוגתא בקהלוט אי חד תמייה'aggi או בעין תרי תמייה'aggi וכן לא נבון הא דרא' דלא חש לדרישת בבפ"ק דמ"ש טרפה דלא חש לה כיון דאין חש החלפה אלא דהכא תמייה'agen שיאמרו גם שאר בהמה לא בעי שחיטה, וכן מוכחה דחישין שיאמרו גם שאר פוסקים. אבל הדבר תמורה בעני דמיהיכי משwon הרא'ש ושאר פוסקים. וגם לסתור את האיש שאוכל נבלה. וגם למה לא חששו על תערובות גופן כמו בפסחים וכו'.

תוס' בד"ה בן פקועה מה שפירש בקונטרס דהרי הוא כדי שאין לו אלא סימן אחד מצדamo וכ"ו גם פירש דר' מרשריא ל"ל הא דד' סימנים אכשר בה רחמנא, והכל מגומג דאפיילו היהנה בהמה ניתרת בסימן אחד להכשיר דחויס כל סימן וסימן בחציו שחוט וכו', ואפלו למ"ד ד' סימנים אכשר בה רחמנא מודה הכא, דהתס שחיתת טרפה לא הויה שחיטה, אבל כאן הויה כאלו חציו נשחת וכו' עכ"ל. ועיין לב אר' מש"כ בזאת. ואני תמה מאיד על התוס' דאין כאן שום מקום השגה על רשי' ז'ל, דלפירושם דאין כאן סימנים לחץ הولد הצריך שחיתה קשה יותר, הכא יאמרו דמי שייאל מאותו ולד בלא שחיטה מחיים או לאחר מיתה, צריך לאכול שני זיתים כדי שישתcrypt מלוקות, דמי יימר לנו דחילך האב וחילך האם שווין הם בכמות, אלא ודאי דאין כאן תערובות בכמות, אלא באיכות, וממילא דאין כאן מלוקות כלל על אכילת הولد הזה בלבד שחיטה, והוא כמו כוי לעניין חלב דהוה חצי שעור באיכות, ואין לוין עליו, וא"כ למה לא תhani שחיתה להאי ולד דאיינו זבוח באיכות, ע"י סימני עצמו שהמא ג"כ רק באיכות מקצתם זבוחים ומיקצתם אינם זבוחים, הכא ולד בר' בפ"ע הוא סימני ובשרו שווין, ומ"ל להתוספות דההאי בר' בפ"ע לא מהני שחיתה סימני כמו שהוא, ולכן הוכחה רשי' ז'ל להמציא דעתך שהי' נגע בו דכמו בשתיי' בכמות השחיטה נפסקת, כמו כן נפסקת בשתיי' בחיתת איכרות הסימנים. גם מה שרצו להילך בין האין, לשחיתת טרפה איןנו מובן, דהה גם בשחיתות טרפה מהניولاد לטהר מיידי נבלה, ולדעת התוס' גם להתריר איסור אבמה'ח כמו בammo, דחוינך אבל ממנה בעודה מפרקסט אין בו איסור אבמה'ח, הרי דגס הولد שחחות הוא, ואדרבה יותר מקרי שחחות בטרפה, עד שלא מעד מה נשר להתריר בולד טרפה ע"י שחיתת עצמו כמו שתכתבנו למעלה באריכות. וחוץ מזה הלא כל עצימות ההסבר של ד' סימנים אכשר בה רחמנא, ממש'כ רשי' ז'ל דההיא הרא דרב' רחמנא ולא איסורה, והא סברא המוסכמת עם השכל דאייך נאמר שחיתה המכשרת תקלקל יותר את הولد, מנicher האוסרת, ר"לadam נחר האם היא הولد נתר בשחיתת עצמו, ואם שחיטה יאסר הولد שלא יהא לו שוב היתר ע"י שחיתתו הוא, ואם הסברא מוכרכות א"כ גם בגין פקועה הבא על בהמה מעלייה אנו מוכרכים לאמור כן, איך אפשר דהשחיטה של האם המכשרת תגרום איסור לבן בתה בדור שלישי. אבל מה שתכתבו התוספות דא"כ הסוגי' דלעיל, דמהו לחוש

ריבת כל הני נמי א"כ שהיא מהני לנו עכ"ל הגמר' הרי דבעין כמעט כל הני מגז"ש שהוא מפסח. אלא דנראה דהרבmb"ס ז'ל דחיה האי ברייתא מכח האי דר' אשி כאן. דכי הרא דההיא ר' אשיה מפרש מתניתן דבכורות דמעט כל השמות הללו משה דכתיב בגופי' דקרה, דאל"כ אלא כברייתא דבן בג הלא תקשה לנפשי' דבר אמר כאן פודין.

הן אמת דלא אוכל להבין איך פלגי ר"א ומר זוטרא ביזוא דופן, והמשנה בבכורות לא מנה בכל אלו יוצא דופן, הרי דפודין בו. דומה דקמבעי' שם בנדמה ובפסחים'ק אי פודין, היינו אם היא בכלל כלאים דקתני במתניתן וכן בגין פקועה, אי כפ' התוס' דמצד שהוא שחות קמבעי' הרי הוא בכלל שחות דקתני נמי במתניתן, אבל אי נפרש דמצד יוצא דופן קמבעי', באיזו מהנהו דחויס במשנה נוכל להכניiso, והוא תימא רבתא אצל, אלא מזרע פירוש התוס' ג"כ אין להעמידו, דומה פריך ר"א למר זוטרא מה דעתך דילפת שהיא מה פסקה, הלא משנה שלמה היא דאין פודין בשחותה והרי היא בן פקועה נמי שחוט הוא, יהי' מאייז טעם שהיה', אם לא שנפרש דחכי קפעריך לי', דבשלמה אם מפסק ממעלינו שחוט, שפיר קמדמיית בו פקועה לשחות דעלמא, דשניות הלא אינם ראיים לפסח אבל אי מסברא קממעט התנא כל השמות הללו, מושום דאיןם בכלל שא וכמיש'כ הרמב"ס א"כ האי בן פקועה ניהו דחויס הוה, אבל מ"מ כיון דרהייט ואיזל שה קריין בי'. שוב ראיית ברי"ט אלגזי ז'ל שכtab, דר' אשי לא ידע מהיא ברייתא. והרבmb"ס ודאי לא סבר כן,adam ר"א לא ידעה איך פסק שם כר' אשי דפודין נגד הברייתא. ועכ"פ נבוק אני מעד בפירוש הסוגי' וקשה לי מעד להכניס ברמב"ס כדעת רשי' ורמב"ז, דמטעם יוצא דופן דניין על בן פקועה, והוא לא הזכיר יוצא דופן בדבריו אלא בן פקועה, ובפרט שהגמר' לא הזכיר כלל שם יוצא דופן, וממשנה נלמד דביזיא דופן לא מيري'. لكن יותר נראה לךים פירוש התוס' גם לדעת הרמב"ס ז'ל, דמטעם שחותה קמפלגי ומ"מ לא קשי' מידי ר"א אדר"א דס"ל דחכמים מדאוריתא מצרכו שחיתה בהפריס ע"ג קרקט, דהה דלא פסק ר"א כרש"ש דמתיר גם בהפריס ע"ג קרקט, היינו מושום דכיוון דבדאוריתא קמפלגי לא מלאו לבו לפסוק לקולא כרש"ש נגד החכמים, אבל כאן בפדיון הוי חושש לדרש"ש להחמיר שלא לפדות, אם לאו דס"ל דכיוון דרהייט ואיזל שה קריין בי', ומר זוטרא ס"ל כברייתא דבן בג בג, דמשה שה קממעלינו לבן פקועה, ולפאי' ניחא מה שפסק הרמב"ס כר"א ע"פ דחסוני' כמר זוטרא אזלה, כמו שתכתבו הראשונים ז'ל שפסקו כמר זוטרא, ובפרט דהבריתא מס'יעה למר זוטרא, אבל אי נימא דכל עצמיות הפלוגתא הוא מושום דהוה שחותות ואיליא דרש"ש דשמא הלהכה כמותו גם בדאוריתא, וכיון דזה גופה ספק הוא כדי הוא ר"א לסמוך עליו נגד הברייתא ודוק' היטב.

ועל"פ' היה איך שיהי' ברור כמשמעותו דהרבmb"ס ז'ל פסק דהפריס עג"ק טעון שחיתה מה"ת, כי רק במקרה זה מתפרשים כל פסקיו, וכל מה שהשmittot מן הדינים הנראים כבלי חולק בסוגית הגמר', ואן ספק אצלי שאילו זכה ה"ב' לאזה ודאי היה פסק הכרמב"ס עמוד ההוראה שהוא שקול אצל ה"ב' נגד רוב הראשונים, ולא עוד אלא דכל הראשונים ז'ל אילו הוי נחטו לעומק שיטת הרמב"ס ז'ל לא הוי חולקים עליו כלל, כי הלא לפי דרכם אין קץ לדחוקים שמכרחים אנו לסביר בסוגיות הללו כאשר בארנו הכל בפרקן, כל אחד ואחד במקומו, וא"כ פשיטה דחיללה לאכול בגין פקועה שהפריס ע"ג קרקט ולא שחיתה כמו שעשה ר"ש גאון בחופה. אבל עוד יצא לנו מזה דמה שהתריר הרמא' ז'ל בעוף השווה למota אפייל מעלה' להכות על ראשו הוא לפני דעת הרמב"ס

בו גם הבהמה טרפה, אלא אפילו לדעת אידך הראשונים דין בו אלא מצות פירוש מדרבנן, מ"מ מודים מהה דאיינו יכול להעלות ארוכחה, ובפירוש אמרו לעיל דף ע"ג דבר המadolدل אין לו תקנה בהזירה, ור"ל שאינו חזר ומתדבק לנוף ואיך לא תטרף בהמה ע"י חסרון זה שאין האבר תלוי בה אלא בחיבור כל דוחוא שסופו ליפול. הן אמת דהש"ס לקמן מביא מתקיף לי ר"ג לשם אל, יאמרוابر שהחיהות תלוי בו מוטל באשפה ומורתת, ולכאורה הוא הקושי' שהקשתי, אלא דהש"ס יאמרו' משמע דמייקר הדין מצ' קיימין הני תרתי, דבר שהחיהות תלוי בו יהיה נדון כמדולדל, ומ"מ בהמה תהיה' מותרת, אלא ממשום שלא יאמרו מקשה לי' דהויל' דהבהמה אסורה עכ"פ מדרבנן, ועינן לבב ארוי. וזה פלא והפלא דודאי כל שינקר' מдолדל וכן סופו להעלות ארוכחה לעניין טרפות בהמה ודאי חשבין לי' כנפל, דחובור כל דחו צזה ודאי אינו מצל מלחיות טרפה, ולכן עכ' אנו צרכיכם לאמר דהאי, "יאמרו" דקאמר ר' לעו משום אמרה דבריות קאמר, אלא כונתו דהבהמה נאסרת מעיקר הדין ומון הדין יאמרו' אך אפשר דבר שהנשמה תלוי בו מוטל באשפה והבהמה מותרת ודוק.

גמרא א"ר אשיש טרפות קמדmittiyil' זכי' שהרי חתכה מכאן וחיה וחתכה מכאן ומותה. הרמב"ז י"ל סובר אדם אחר פסיקת צוה"ג חתך الرجل למعلיה בשוק חזר להחשו, ומ"מ אם לא עשה כן וחתחה כמהות שהוא טרפה ואין זו דומה להא דאמרו לעיל דאי בדרי לה סמא חי' דכמהות שהוא עכשו א"א לה לחיו. והרשב"א אחרishi שהביא דברי הרמב"ז כתוב ויז"ל, "ואית' שמא כבר התחללה מכתה להמיתה בה (ר"ל פועלתה המミיתה) ותירץ חולין והוא זה וזה לשונו: ונזכר הדין זה בפרק הזה מחתמת מה שאמר שחייבתו מטהרטו לאותו אבל כמו שנאמר בעובר שחייבת אמו מטהרטו ע"כ. ואולי טעות ספר אייכא כאן, דהוא ליה למימר דין שחייבתו מטהרטו כמו בaber היוצא מן העובר. דהא דשחייבתו מטהרטו ברובبشر קיים פשוטיא, דהא ליכא כאן אבל המдолדל שאין מעלה ארוכה, ועicker הרבותא דסיפא, הוא האיסור דבלא רובبشر קיים נאסר האבר לרמב"ז מן התורה ולאייך פוסקים מדרבנן, גם לא שייך לאמר דנקט רישא דנחתך טרפה מושם היתר דרובبشر קיים אשר ממילא שמעיןן, דהא אין זה נחתך. אלא ודאי כונתו משום איסורא דסיפא נקט האיסור דרישא, ומיסיפה שמעיןן דהאי נחתך לאו נחתך לגמרי קאמר, אלא כל שנשבר העצם ואין עור ובשר חופין את רבו טרפה, דכיוון דמקרי בהכי אבל המдолדל שאין שחייבתו מטהרטו במקומות שאין עושה אותה טרפה, דהינו למיטה מארכובה, ע"כ דאיון סופו להעלות ארוכה, אם כן ממילא גם במקומות שюשה אותה טרפה לא בעין נחתך ממש אלא דכל שאינו יכול להעלות ארוכה חשבין לעניין טרפה נמי נחתך לגMRI דהרי סופו ליפול. והוא דעת רב לקמן, דמלעלת מארכובה ואין רובبشر קיים שנייהם אסורים. אבל לשימוש דס"ל דגס למלעלת מארכובה רק האבר אסור אבל בהמה מותרת, דנחתך דרישא למיטה מארכובה, וזה קשה מה עניין בהמה שנחתכו וגליה בפרק זה, למיטה משמע, ודאי קשה מה עניין בהם שיטות שמותא, דאייך אפשר להא מקומו בא"ט כי הדין דסיפא השיך לכך אין לו התקשרות עם הדין דרישא. אלא דייתור אני תמה בשיטות שמותא, דאייך אפשר לומר דבבמה תהיה' מותרת. דכיוון דקותני מותניון דכל שאין רובبشر קיים נידון כבר המдолדל דין שחייבתו מטהרטו, מה בין זה לחתק לגמריא, דהרי אמרו לקמן כך' ע"ב דאין מעלה ארוכה והוא לעי' לטמאocabמה'ח אי לאו קרא דכי יכול עד שיפול ממש, אבל לעניין טרפה פשוטיא דחו צהה כנפל דהרי כמה וכמה טרפיות אסרים על שם סופן. ולא מבעי לדעת הרמב"ז דבר המдолדל אסור מן התורה מקרה דבר שבדה טרפה דה"ה אם החיהות תלוי

לזרעו ולהלבו של אבר היוצא תהיה' שלא כהכלכתא, וזה דוחק, היא תמייה' קיימת כי שם מסיק בתיקו במוחו לגמווע את חלבו, ואיך נאמר דהוא שלא כהכלכתא, אבל זאת התיימה הכריחה את הרמב"ז זיל' לסבורי דברaber היוצא מטעם טרפה נגעו בו ולא שייך לשחייבת כלל. וכפי שביארנו בס הני דין דר' מישרשיא ודרבא דד' סימנים אכך בה רחמנא כולן אינם הכלכתא, כי נאמרו רק לדעת אבי' דחכמים דרש"ש מודים דמה"ת גם הפריס ע"ג קרקע נ יתר בשחייבת האם, אבל אין לית לנו זאת אלא קר' מישרשיא דאמר דין אלו אליבא דרש"ש משום דס"ל דלחכמים בהפריס ע"ג קרקע עי' שחחייבת מה"ת, וכייל' בחכמים כמו שכבתבי למעלה בארכיות בס"ד.

תוס' ז דיה' דנפל דובא עלי', ע"ג דסביר ררבנן לא אסר ממשום דרשות האב וכו', כבר הבאתה לעיל דנושאי כל' הרמב"ז כתבו דין זה ממש'י' דרמב"ז בפיהם"ש, והוחתוי זהה ליתא, דהרמב"ז בפיהם"ש לא דבר כלל מטרפות של בן פוקעה שהפריס ע"ג קרקע, אלא מטרפות שנולדה מן הבطن ובעובר שהותר בשחייבת אמו עי'יש. ולפי מה שהוחתוי דדעת הרמב"ז דהפריס ע"ג קרקע טענו שחחייבת מן התורה, ודאי דלא מצי להביה האי' דינא דליתא אלא לדעת יתר הראשוני, דסבירו להו דכללו עלמא בהפריס ע"ג קרקע דמן התורה יותר בשחייבת אמו, ושחייבתו מדרבנן ממשום מראית עין לחכמים דר' שמעון שורי, וצריך לאמר דלא מיירiacaca דעשאו טרפה וכמו שהביא הרשב"א זיל' בחודשי לדעת מקצת הראשונים.

דף ע"ו ע"א משנה בהמה שנחתכו וגליה וכו' האי' משנה אין כאן מוקמה אלא בפרק אלו טרפות וכותב הרמב"ז בפירוש המשניות וזה לשונו: ונזכר הדין זה בפרק הזה מחתמת מה שאמר שחייבתו מטהרטו לאותו אבל כמו שנאמר בעובר שחייבת אמו מטהרטו ע"כ. ואולי טעות ספר אייכא כאן, דהוא ליה למימר דין שחייבתו מטהרטו כמו בaber היוצא מן העובר. דהא דשחייבתו מטהרטו ברובبشر קיים פשוטיא, דהא ליכא כאן אבל המдолדל שאין מעלה ארוכה, ועicker הרבותא דסיפא, הוא האיסור דבלא רובبشر קיים נאסר האבר לרמב"ז מן התורה ולאייך פוסקים מדרבנן, גם לא שייך לאמר דנקט רישא דנחתך טרפה מושם היתר דרובبشر קיים אשר ממילא שמעיןן, דהא אין זה נחתך. אלא ודאי כונתו משום איסורא דסיפא נקט האיסור דרישא, ומיסיפה שמעיןן דהאי נחתך לאו נחתך לגMRI קאמר, אלא כל שנשבר העצם ואין עור ובשר חופין את רבו טרפה, דכיוון דמקרי בהכי אבל המдолדל שאין שחייבתו מטהרטו במקומות שאין עושה אותה טרפה, דהינו למיטה מארכובה, ע"כ דאיון סופו להעלות ארוכה, אם כן ממילא גם במקומות שюשה אותה טרפה לא בעין נחתך ממש אלא דכל שאינו יכול להעלות ארוכה חשבין לעניין טרפה נמי נחתך לגMRI דהרי סופו ליפול. והוא דעת רב לקמן, דמלעלת מארכובה ואין רובبشر קיים שנייהם אסורים. אבל לשימוש דס"ל דגס למלעלת מארכובה רק האבר אסור אבל בהמה מותרת, דנחתך דרישא למיטה מארכובה, וזה קשה מה עניין בהמה שנחתכו וגליה בפרק זה, למיטה משמע, ודאי קשה מה עניין בהם שיטות שמותא, דאייך אפשר להא מקומו בא"ט כי הדין דסיפא השיך לכך אין לו התקשרות עם הדין דרישא. אלא דייתור אני תמה בשיטות שמותא, דאייך אפשר לומר דבבמה תהיה' מותרת. דכיוון דקותני מותניון דכל שאין רובبشر קיים נידון כבר המдолדל דין שחייבתו מטהרטו, מה בין זה לחתק לגמריא, דהרי אמרו לקמן כך' ע"ב דאין מעלה ארוכה והוא לעי' לטמאocabמה'ח אי לאו קרא דכי יכול עד שיפול ממש, אבל לעניין טרפה פשוטיא דחו צהה כנפל דהרי כמה וכמה טרפיות אסרים על שם סופן. ולא מבעי לדעת הרמב"ז דבר המдолדל אסור מן התורה מקרה דבר שבדה טרפה דה"ה אם החיהות תלוי

מכל בהמה מושם דלא מרביין מזא רקס מה שעומד להיות ניתר בחשיות עצמו לכישול, דהרי תורה דעליל שם קאמר ר"י "דמצא בה דמות יונה אסור באכילה דבעין פרסות, כתבו שם התוס' דזוקא נקט דמות יונה, מושם בדיצה לאoir העולם נמי אסור, לפי שאיןנו מתקים אבל דמות בהמה ורגליה רגלי יונה, שראוי להיות מותר לאחר שיצא לאoir עולם, לא קאמר ר"י דלא מישתרי אע"ג דין לו פרשות עכ"ד התוי הרי דכל תלוי בהמה שראוי להיות מותר אחר הלידה, ומעתה האי של"י זודאי לא ניתר אף בנולד הولد והשליל' קשורה בו, וכן למ"ד לעיל ע"ד ע"א בהושיט ידו למעי בהמה דיש שחיטה לولد בן ט' חי במעי האם, דPsiיטה שאין השליל' נתרת שחיטה זו, וא"כ ה"ו"א דה"ה דלא תהי נתרת גם בשחיטת האם, וכן דמות יונה וכן בעין ריבוי יתרה דמ"מ נגרר השליל' אחר הولد להיות ניתר עמו בשחיטת האם, יותר ממה שהיה נתרת ע"י שחיטת עצמו. ומכלוט בمعי פרה דל"ש מהני שחיטת אמו אף על גב دقשונל אסור אין תיובתה דחתם נמי מפרשנה בהמה דרשינו קרא יתיר' כמו הכא, "וכל" אשלי'.

ע"ב גمرا לעולם טומאות אוכליין, ושאני עור חמוץ דמאייס קשי' לי', הרי של'י נמי מאיסה ומ"מ מרגע החושב עלייה להשותה אוכל, ומ"ש עור חמוץ שלוקו דלא מהני דהאי שלוקו נמי חישב לאכילה דמעשה השlique מוכיח עלייה. ומצאתו שהרמב"ם ז"ל נשמר מקוס'י או דכתוב בפ"ב הט"ז מטומאת אוכליין עור חמוץ שלוקו הרי זה ספק אם מטמא ט"א בפ"ע מפני שהוא מאיס הרבהה" עכ"ל. והוסיף על לשון הנגרא דקאמרה סתם מאיס וכ' מאייס הרבה בל"ס שכון חלק בין של'י לעור חמוץ דהאי מאיס הרבה עד שבטללה דעתו ולא מהני מחשבה זהה פשוט וכו'. והנה תמהני מאד דכל דיני של'י השמיין הטור והשו"ע, שובראייתי שבעל דברי חמודות אותן מ"ט הניח הדבר בצ"ע, ואולי ייל' דבזמנינו אלו נקרא של'י מאייס הרבה כמו עור חמוץ, אפשר דגם מחשבה לא מהני ביה להשותו אוכל, וממילא אסור לאכלו מושום בתקצוזו. ולדעת הראב"ד בלאה אין בו אישור מושום דזהה כפרשא בעלמא, ועיין בראש יוסף ולב ארץ'.

הדרן עלך פרק בהמה המקשה

שהוא לצורך גמור למוניניו, גם בפני הבית לא הוה תנא כלל, והיה סומך על הסברא ושכל היישר שלא נטהה בסברא, דמה שמצוין בריש שליח הקון סברא דלא לנרגג אלא בפני הבית הוא מפני שאס לא נמצא בו איזו צורך, אז בכל הני פרקים דמקילתן ב כדי נסבי, ואת א"א דכמו כן לא נקט דנוגה בפרה אדומה וכדומה ולכן קמהדר למצוא לכל חלקה שייה' לו באיזו מקום צורך כ"ש עכ"פ, כדי להבין למה שנינחו בכל הני פרקים ובזה די למצוא איזו סברא קלישטא, כדי שלא יהיה שלא לצורך כלל, אבל עיקר הצורך שבסביבתו נחית האי תנא לשנות כל הני חילוקים, צריך להיות צורך גמור אשר בעין מליף מקריא, לזה דיקיך רשי' ז"ל במתוך לשונו הטהור דבחולין ובמקדשין דאייצטריך למילך מקריא וכו' אבל לא כתוב דאייצטריך למיניקטינוחו דין כאן צורך גמור אלא צורך כל דחו ודוק'.

ככלענ"ד נכון. **ד"ה ע"ז ע"א** גمرا אל ר"פ לרבא, ר"ל ואיסורה דאוריתא ואת אמרת התורה חסה על ממונם של ישראל. וכן הוא לעיל ד"מ"ט ע"ב ד"ר"פ השיב לרבא כן לעניין הלב טמא אי סותם או לא, והת"ח תמה איך רצתה רבא להתייר איסור תורה מושום התורה חסה על ממונם של ישראל, וככתב לרבא מספקא לי עי"ש. והלב ארץ' כתוב דלא הוועיל כלום דגס בספוקא אין להקל בשל תורה עי"ש מה שנחdisk, והקו"ש ודי עצומה דכיון דבשני מקומות מצינו וכיוח בין ר"פ לרבא נראה דרבא לא הדר ב"י מסברתו, רק אישתק דרושא, ולכן כפי מה שיכ' הרמב"ם ז"ל דליך מפורסם בקרה אלא דינדון בדברי סופרים (ועיין לח"מ פ"ח מהלכ' שחיטה הכה"א ועיין נמי מה שכתבת בפתחהanza דלדעת הרמב"ם באמת אנו לוקה על הטרפיות שאין הבע"ח נוטה למות)DOI ואדי דלא קשה מידי אי רבא היה רוצה להתייר גם ספק זה מושום דחסה התורה על ממונם של ישראל אלא דגם לאינך פוסקים דלית להא דרמב"ם, ייל' דרבא לשיטתו אייל דס"ל טרפה חייה כידוע, וכבר כתבת בריש א"ט דלמ"ד טרפה היה איין כאן רק עשה דלהבדיל בין ההייה הנאלת וכו', ולא דטרפה מוקי לי לבשמה"ח כמו שמברואר בירושלמי ריש פרק כל שעיה וכגדתרגם אונקלוס או כדעת הרמב"ם דטרפהDKרא נוטה שאינו חי וכיוון לדידי' ליכא אלא לא הבא כלל עשה הי' רוצה להתייר מטעם דההתורה חסה על ממונם של ישראל ועיין בח' ק"ז ז"ל בריש א"ט ובחדושנו שם ודוק כי נכון הוא.

משנה שם השוחט את בהמה ומצא בה שליא نفس היפה תאכלנה, ופרש"י ז"ל ולא אמרין אבמה"ח הוא שגס הפה בשחיטת האם, ובגמ' פריך מנא הני מיili, ויליף מכל בבהמה תאכלו לרבות את השליל', ועיין בראש יוסף שכ' דבעין ריבוי דכל שליל' מושום דאיתנה בכל בהמה, ולכואר' קשה דהא לעיל בריש הפרק מסיק דሞכל בהמה ילפנין היתר לווד ולכן גם בחותך מעבור שבמיעי' מותר באכילה ומהיכי תיתני נאסר השליל', ואפילו אי מבהמה בבהמה ילי', מ"מ אין סברא למעט של'י' דלהבותא קאמר קרא דאפילו בהמה בבהמה וכגון ב"ט חי נמי ניתר, אבל העני הוא כך לפענ"ד דבלי' ריבוי של'י' לא הוה שמעין להתייר

פרק אותו ואת בנו

ד"ה ע"ח ע"א במשנה אותו ואת בנו נהוג וכו' בחולין ובמקדשין, כתוב רשי' ז"ל מושום דבעין למירם בחולין ובמקדשין דאייצטריך למילך מקראי CIDILPENIN, תנא נמי בארכ' ובחו"ל דלא אייצטריך וכו', והראש יוסף קמתמה על רשי' ז"ל למה לא כתוב כמש"כ התוס' דתרתית לצורך דגם בפני הבית ושלא בפני הבית לצורך הו, וכambilר בריש פרק שלוח הקון. ואין כאן מקום לתמייתו כלל, ודבורי רשי' ז"ל מזוקקים לצריך כסף, וכדרכו בקדושים להיות קולע אל השערה. דהנה רשי' ז"ל בעצמו כתוב בדבור הסמוך בפני הבית דבפרק בתרא מפרש למה נקטינהו. אלא דהענין מבואר דהאי הי"א דלא לנרגג אוא"ב אלא בפני הבית סברא קלישטא היא, וכמש"כ התוס' בעצם CAN בד"ה אי מה דמש"ה לא צריך קרא לרבות שלא בפני הבית. אלא התנא בעצמו אתה להשミニינו שלא נטהה בסברא, וא"כ די להפיקע את עצמו ולא לגרור אחריו אחרים שאינם לצורך כלל. ר"ל دائ' ליכא בכל הני איזו מהם

זה מהר"ס שי"ר ז"ל מפרש כן הסוגי, ועיין עוד בדברינו על דברו התוס' ד"ה או לרבות.

באו"ד ואית בפרק הזרוע דדריש מקרה דין מתנות נהגים בקדושים וכו', זהה מוקמיין קרא בכל מיל' עכ"ל. ואני אומר דהאי קרא דמתנות עכ"ל בחולין ולא במקדשין, דהוא במשנה תורה בפ' שופטים נאמר, והוא מצוה מחודשת שנכננסו לארץ כסדר מסדר הפרשיות שמתחליל בשימתי שופטים מלך ואח"כ אמר דכל הנינים ולויים לא יהיו חלק ונחלת הארץ בארכ' וזה הי' משפט הכהנים מנת העם מזאת זובחי הזבח וכו', ומה שנתחדשה מצוה זו בכתנתן לארץ הוא ממשום דבמבדבר לא שחוות בחוץ רק בעלי מומי, והביאו חולין לאו על מועד, והורה לכוהנים חזה ושוק, אבל עתה שנכננסו לארץ שהותר להםبشر תאהו לבוחן חולין בחוץ ממשום רחוק מקום כמפורט בפ' ראה, עכ"ל מען לא יפסידו הכהנים חלוקמן וזהל' מאייה טעם געלם סמכו העני על דרישות ואסמכות עכ"פ שאין בהם צורך ודוד'ק.

ע"ב **תוס' ד"ה** או לרבות וכו', ואית והיכי פריך לעיל ואימא במקדשין אין בחולין לא וכו', דכלאים בקדושים ליכא, וכותב מהר"ס שין צריך בראשון כלאים והשני קדשים, דגמ' מתחלת דפריך מנין לאו"ב שנוהג בקדשים הכוונה מנין דיווסל השני מצד מחוסר זמן עי"ש. ולפע"ד נראה דיניהו דיש לפריש בן האי דמנין שנוהג בקדשים וליעיב באזה קושית התוס' דלעיל וכמש"כ לעמלה, אבל מה דפריך אח"כ ודלא מא בקדשים ולא בחולין עכ"כ הכוונה דלמא שניהם קדשים ולא סגי בשני. דכיו' דבחולין אינו נהוג הרי דלא על השיטה קפיד קרא אלא על ההקרבה לנובה דלא ירצה לקרבן א"כ הא דנקיט קרא לא תשחוות הו, כמו לא תקריבו דלעיל מיני גבי מומי בהמה, כי איןallo מצד השחיטה אלא מצד ההקרבה, ונקט תחלת העבודה שהיא השחיטה ומשום דלא ירצה לקרבן נאסר השחיטה בלאו, וא"כ מהיכי תיתי נימאadam הראשו חולין נאסר השנוי דהרי בגוף השחיטה לייא איסור, אלא שלא להקריב או"ב ביום אחד. דהאי לא תשחוות מהתפריש כמו לא תקריבו אבל עתה שזכינו לדין או"ב נהוג בין בחולין ובין במקדשין, מצד השחיטה, שפיר מצין למיר כיון דבענינה דקדשים כתיב אית' ב' נמי פסול מוחסר זמן על השני ממשום לאו השחיטה, ולא נאמר דגמ' על הקרבת שנייהם ביום אחד קפיד קרא דבר שלא כתיב כלל, דהה לא תשחוות כתיב, מה שאין כן איינו נהוג בחולין אז מסתבר דליך פסול בשחיטה אלא בהקרבה, וממילא דוקא בשניהם קודש ודוד'ק היט.

ד"ט ע"ג גמור' מהו דתימה את' צד סוס ומשתמש בצד חמור וכו' קמ"ל, ופרש"ז'ל דין כאן שום צד מיחוד דהא מבבל זרעים' ומינא באנפנא נפשי' הוא דמקרי, והוא מין בפ"ע מעין סוס וחמור, וכעין זה כתבו התוס' לישיב הקושי' מחצ'י' שפהח וחצ'י' בת חורין דאסורה לחצ'י' עבד וחצ'י' בן חורין, וסיימו בחגיגה דף ב' ע"ב, דמה'ט שרי לרוכב על פרדה ולית בה ממשום כלאים. ול' קשה דא"כ למה לא דניין להני שתי פרדות שאחד מסוס וחמור ואחד חמור וסוס' לשני מינים, דהה משוניים בקהלם ובתוארט החצוני וכదامر בגמר' דהאי עבי קל'י' והאי צנפי קל'י', והאי רבבן אודני' ואוטר גנובתי', והאי זוטרן אודני' ורבה גנובתי'. דבשלמא אי ד'ינין להו מצד אב ואם לחצ'י סוס וחצ'י חמור שפיר ייל', דכל מיני פרדותichert הוא דבשניהם אילך' צד סוס מסוס וצד חמור מחמור ולא איכפת לנו שהצדדים מתחלפים, אבל אי נימא דפניהם חדשות בר' משונה ובפני עצמה אילך' כאן, דהוא מן בפ"ע, הרי דגם זה משונה מזו ואייכא כאן שני מינים, אבל לומר דמיון בפ"ע הוא

גמר ת"ר מנין לאו"ב שנוהג בקדשים. תימא הלא הא לאו במדבר נאמר, ואז לא היו רשאים לשחות אפילו חולין בחוץ ורק להבאים אל פתח אוחל מועד ולהקריב שלמים עין היט בעיל דף י"ז בסוגי' דבשר תאوة ובמה שכבתבי שם ובפתיחה, וא"כ עכ' בקדשים נאמר או"ב לא תשחוות, דאילו בחולין גם אותו או בנו לחוד נמי לא תשחוות ממשום שחוטי חוץ שהוא בכרת, והוא לכארו' תימא ורבתא. אלא דלפי מה שכתבו התוס' מכח קושיותם דקסם להקשوت ממשום שור הפסיק העני, יש לתרץ קושית' גם כן, בשנאמר דהאי שור דבו הפסיק העני מתחלת הפרשה דשור או כבש או עז כי יולד, קאי אפרשה שלפניה דמבדרת ממומי בהמה שפושלים להקרבה ועליהם קאי ושור או שה שארשתי לך למעלה להקריבם ממשום מומם, ואוטם תשחוות בחוץ עליהם אני מזיהרך שלא לשחוות אותו ואת בנו, והי' ניחא בזה דנאייד הקרה משור כשב דשור דהפסיק העני של קדשים, קאי אישור דלפנ' פניו שהוא בעל מום, הרי דבמבדבר בהדי' בחולין דוקא והוא דבר יקר בס"ד ודוד'ק. **תוס' ד"ה** מנין וא"ת וכו' ואין לאמר דאיצטריך שאם צריך לפסה וכו', מכאן ראי' שגמ' התוס' סברו כמו שכבתבי לעיל, דעכ"ב חולין ומוקדשין ביענו לצורך, ורק אגבם תנא איזיך, דאל"כ מניל' לתנא דברייתא דבאמת אינו נדחה מפני הפסח עד ששאל עלי מון, דלמא שאר קדשים קאמר או בפסח ויש לו אחר, ואי דPsiṭṭא אגב בפני הבית תנא כל הני, והבו.

ועיין בראש יוסף ז'ל שהביא דברי התוס' מנהרות דף מ"ט ע"ב ד"ה הולה דהיכא דaicא פסל קרבן לא שייך דחיה, וא"כ הכא נמי לא שייך דחיה, דהא מוחסר זמן פסל דהשלמה, דאי אמרת נראה דאי הינדו' דומה לראי' דההנות' דמנהרות לא כתבו זאת רק בפסול קרבן מצד שהוא קרבן, כמו בעשה דהשלמה, דאי מעתה דמיוסל בכך, אך נאמר בו דח', כי דח' לא שייך רק על מעשה דבגרה ולא להכשיר קרבן פסל אבל כאן דהאי מוחסר זמן נצמה מלאו דוא"ב שהוא לאו בעלמא, שנוהג בחולין כמו במקדשין, ואס הלאו נדחה ממילא דליך מוחסר זמן, וניהו דלענין דליהו לאו ועשה שפיר אמרין דהוי מוחסר זמן ממשום נדחה לא הותרה, ואיכא אגbara גם איסור עשה דמימים השמיini ולהלה ירצה, אבל ארבנן כיון דעתך הלאו אשר ממנו נצמה העשה איינו בקרבו, לא מצין למיר דaicא כאן פסל קרבן.

שוב ראיתי בחודשי ק"ז בעל החת"ס ז'ל שהביא סוגי' דיוםא ס"ד ע"א, דשם קאמר דבאי קרא דמחוסר זמן נהוג בשער המשתלה, כגון ששחתת אמו לחולה, ועכ"ב דלא דחי' ממשום דהוה עשה ול'ת. ואח"כ כתוב דיש לתמורה על התוס' דהה דוא"ב חשיב מוחסר זמן הוא דוקא אחר שזכינו להא דוי' מוסיף על עני ראיון ראי עשה דמימים השמיini ולהלה ירצה גם אשל אחורי על או"ב, אבל בלי זה אין כאן עשה דמחוסר זמן, אלא הוה כמו איסור שבת עי"ש. ולפי דבריו ז'ל נוכל לפרש הא דבאי בגمرا' מני לאו"ב שנוהג במקדשין, היינו מני דaicא איסור מצד שהוא מוקדשין, ומקרי פסול קרבן מצד מוחסר זמן. ואח"כ פריך ודלא מא בחולין ולא במקדשין, לא דלא יהי' הלאו דוא"ב איינו נהוג כלל במקדשין, אלא דלמא אין כאן איסור מיוחד מצד מוקדשין ודוד'ק. שוב ראיתי

מקצתה, והא אין כאן ש כל אלה מון בפ"ע. אם לא שנאמר דבאמת בהא פלגי וכמו שモבא בתוס' חגיגה הנ"ל דף ב' ע"ב תוספתא וירושלמי, דאייסי ב' י" אומר אסור לרכוב על הפרדה משום כלאים, וכל זאת צrisk עיון ובירור ואני לא באתי אלא כמעורר כי לא עיינתי בסוגין כל החוץ.

דף פ' ע"א גמר' א"ר אוושע', כולה מתניתן דלא קר"ש, ממא מדקתני קדשים בחוץ וכו'. הנה מהא דקטני בריש המשנה דנוהג בחולין ובמקדשין לא מצי להוכיח דהוא דלא קר"ש, דבאמת גם לר"ש אם הראשון חולין אסור לשוחוט השני קדשים משום אווא"ב, וא"ג דשחיתת קדשים שחיטה שאינה ראייה הוא, דהרי גזה"כ היא מויו"ז מוסיף על ענין ראשון, דקאי אסור אווא"ב גם בקדשים, וכמש"כ התוס' ע"ב בסד"ה שא"ר, דלר"ש מוקי קרא בראשון חולין והשני קדשים, אלא אי יאיכא מלכות באוא"ב בקדשים זהה פלגי רש"י ותוס', ועיין מה שכתב זה לפניו בס"ד.

ע"ב גמר' שחיתת קדשים נמי שא"ר היא, דכל כמה דלא זיקן שם לא משתריبشر באכילה וכו', הנה צrisk באור דמשום דבעין זריקה להוציא מיד' מעלה, נימא דשחיתה אינה ראייה, וכמו דאמר בגמ' דכי נחר וזרק לא משתרי, וכי שחט משתרי ואיך קרי להאי שא"ר, אבל מה שנראה לפ"ד בסבירת ר' אוושע' היא עפ"י מה אמרו בביבצה כ"א ע"א בטעה דעתדים ונבדות דאי קרבין בי"ט דאי עג' דאייכא בהם חלק לכהנים ולבעליים, מהה משלחן נבואה רקזו אבל שחיתה היא יכולה לצורך גבואה, ואני דומה להבינה חציא של נכר וחציא של ישראל וגם לא למסוכנת דמותר לשחטה בי"ט, אם יש שהות לאכול אפילו רק כיitz אחד, דבاهני מציא אמר דשותט בשבייל חלק זה, אבל בקדשים הכל לגובה, ואח"כ הנבואה מיותר מחלוקת לצורך הכהן והבעליים וכמש"כ רשיי ותוס' שם, דהוא עבד הנוטל פרס מרבי. ולקמן אמר רבא דבעולה ודאי שא"ר לאכילה מהרי, דלית לי דאיכילת מזבח כאכילת הדיות דמי, וא"כ ר' לאכילה מהרי, אלא דנשתנה צורתו במרקחה זה במקצת כעין סוס, וזה אוושע' סובר דה"ה בשלמים דהכל לנבואה אין כאן צורך הדיות כלל, ורק ע"י הזריקה והקטורה נפרס חלק ממנו להדיוט, لكن שחיתת קדשים אפילו של שלמים שא"ר מהרי, ורבא דמחלק למון בין שלמים לעולה לית לי האי סברא וסובר דמי' כיוון דלהתיר בשאר באכילה בעין שחיתה ג"כ, דאיilo נחר וזרק לא אישתר, שחיתה הרואוי לאכילה מהרי ודוק'.

תוס' דה"ה קדשים שא"ר היא, וא"ת הא בפרק כס"ד מפרש טעמא דר"ש דילוף מטבוח טבח והכנן, ופריך וליף משחווטי חז' ומשני דנין חולין מחולין ואין דנין חולין מקדשים, וא"כ הכא דבקדשים נילוף קדשים מקדשים ע"כ, ועיין במלא הרועים בהגהתו על הש"ס שכטב וז"ל, "משמע מדבריהם דבר דבר שאינו נהוג אלא בקדשים ילפין ממש"ח דששא"ר שמה שחיתה, ועיין בדבריהם בב"ק ע"ז ע"ב שכטבו שם, דאפיילו בש"ח גופה היכי דאית ב"י פסול אחר שא"ר לא שמה שחיתה" עכ"ל. ובמחייבת גברא רבה קחיזנא אבל הקושי' בדotta היא, כי אדרבה הני תרתי דברי התוס' מתאימים יחד, כי שם דחאו התוס' האי דעה שרצתה לומר דבר"ח עצמה חייב אףלו אייכא שא"ר מצד אחר, משום דמן הדין דחייבת תורה ש"ת, אין למוד שא"ר שמה שחיתה, דהרי כל עיקר שנעשה ש"ח שא"ר היא ע"י שאסורה תורה ש"ח, ואיך נאחז החבל בתاري ראשון, אדם נאמר דלא נאסר ש"ת, אז תה"י שחיתה ראיי, ודומה זאת למה שכטבו התוס' פסחים כ"ז ע"ב דה"ה עליה עלייה זכר דעליה עלייה זכר פסולה, עג' דעתה לא ניחא לי, כיון דאם היהת כשרה הוה ניחא לי. ולכן מן הדין דש"ח א"א למליף שא"ר ש"ש ולכן שפיר כתבו התם דגם בש"ח עצמה אי יאיכא פסול אחרינא והוה שא"ר מצד אחר, אין

ומ"מ כל מני פרדות אחת hon, נראה כאוזן החבל בתاري ראשון וצ"ע, ועיין לקמן בדברינו.

ע"ש גמר' אלמא קסביר חוששן לזרע האב וסימנים דאוריתא עיי' בתוס' ורש"א ז"ל, דגס ר'ABA ספקי מספקא לי' קאמו. וקשה לי טובא דהאי סימנים דאוריתא דקאמר כתוב הר"ן בחידושים בשם הרמב"ז ז"ל דאין זה כמו סימני אבודה דמספקין בב"מ אי דאוריתא איי דרבנן, אלא כמו סימני ביצים דלעיל דף ס"ד ע"א, דאמרין גביהו סימנים לאו דאוריתא, דהינו שאינם מקובלים אצלנו מהללם"ס, וכאן אמר דמקובלים מהללם"ס, ודלא כרש"י ז"ל. והדבר מוכרת דמה עניין זהה בסימן כהה, והוא כמו דמיישין לדלא גם אחר אבד חפש כזה בסימן כהה, והוא כמו דמיישין לתاري יוסף בן שמעון. אבל כאן כיוון דהני תוארים מקובלים דבאה מן הסוס והחמור הhei, ומן החמור והסוס' hei, מה תימא לדלא לפעמים משתנה הדבר, הלא בכל התורה ככל אזילין בת רובה, ורוב הפרדות באודין רברבן ונובתא זוטרא בר חمرا, וכי גרע האי רובא מרובה דעלמא כגון רוב בהמות השירות דסמכין עלי' עג' דאייכא מעוט טרפות, ע"כ כמו שפירש הר"ן ז"ל בשם הרמב"ז, דהא ונפה ATA לאשמעין דהני סימנים מקובלים בידינו מהלכה, דבר חמורא וסוסי' כז תוארו, ובר סוס וחמורא כז תוארו, וא"כ ע"כ דאיון חוששן לזרע האב מכח ודאי, דעל הלכה א"א לאמר בספקי מספקא ואי חוששן לזרע האב, אין כאן נפקוא בהני סימנים.

עו"ד זאת הקשו האחוריונים ז"ל דאי ספקי מספקא לי' איך מוכח דס"ל סימנים דאוריתא, דאפיילו רק מדרבנן הלא שרי מכח ס"ס, שהוא חוששן לזרע האב ושמא חד מינא הוא. אלא שבזה י"ל שמי סימנים אלו לאו דאוריתא א"כ אייכא לספקי נמי שמא אין כאן תערובות ב' מינים דסוס וחמור כלל, אלא דזה כלו סוס וזה כלו חמור, אלא דנשתנה צורתו במרקחה זה במקצת כעין סוס, וזה במקצת כעין חמור, ועיין בראש יוסף, ודוק'.

ע"ב תננו רבנן אווא"ב נהוג בכלאים ובכוי א"ר חסדא אייזו כי שנחלקו בו ר"א ורבנן, זה הבא מן התיש ומן הצבאי וכו', עד סוף הסוגי', הנה פלוגת חנניה ורבנן לעיל, אי אווא"ב נהוג בזיכרים דתלוי בחוששן לזרע האב מובנת ספר, דיניהו דPsiata דאב נשתתף ביצירת הولد, או כמו שתכתב הרמב"ז ריש פרשת תזיע, דגדעת ח"ל שהזכר מזיער הלובן והנקבה האודם, או כדעת אונקלוס וכחכם היוני, שהאב נותן הצורה ההווית, וגשמי הגוף מהאם מ"מ אייכא מקום לאמר אין חוששן לזרע האב להיות נקרה אב לבנו ביחס שאליו לעומת שאר זרים שבמנינו, מפני שמעשה האב מסתתק, וудין אין כאן בן או בת אלא בכח משא"כ האם שמולדת ולד שלם וגם אח"כ מיניה אותן. אבל בהרכבת שני מינים כמו שיש הבא על הצבאי או להיפך צבי על התיש לאמר דאיון חוששן לזרע האב והוה הראשון כלו צבי עג' דאביו תיש והשני כלו שהעג' דאביו צבי זה דבר זר מאד, דהרי מינו של אב ניכר היטב בתולדתו כמו בפרדוט דצורתו משותפת מחמור וסוס, ומסתמאן כן הוא בכל ולדות כלאים שני מינים, ואיך אפשר לאמר דאיון חוששן לזרע האב, גם לגבי מין כלומר דאיון תערובת מין האב, רק כלו מין האם, ומה עניין פלוגת ר"א וחכמים לפלוגת חנניה ורבנן, כי ר"א ורבנן ע"כ רק בשא ואפיילו מקצתה מה מצו לאפיגנו.

אבל לעומת זאת גם להיפך קשה דכפי מה שאמרו לעיל דהנולדים מן הסוס ומן החמור מותרים לבוא זה זה, וקמ"ל שלא שייך למימר את צד חמור ומשתמש בצד סוס, דאיון כאן צדים אלא מין בפני עצמו, וכך שפרשו שם רש"י ותוס', איך נאמר כאן דשה אפיילו

שם חולקים על רשי' ז'ל בזה וכתבו דוחה כמו קדשים שמותו שיצאו מידי מעלה, וה"ה כאן השחיטה מותר באכילה. ועיי"ש ב מהרש"א מהר"ם לובלין ובהගות הרש"ש, ולפענ"ד נראת דודאי גם התוס' מודים דש"ח אסורים באכילה, אלא דס"ל דכמו דילפין מה שי לבי בשליך אסור לגביה, כך שרך בשלי אסור להדיוט ועתה ילפין להיפך, מה שרך בשלי אסור להדיוט כך שרך בשליך אסור לבדיוט, ועתה כיון דאי ש"ח אישור אחר רק מכח ש"ח לדעת התוס', שפיר כתבו הכא והתס' בב"ק, כדי אייכא פסול אחר בש"ח פטור דמדין ש"ח עצמו אין למלוד, דבש"ח לא הקפידה תורה על שחיטה ראויה, משום שהוא כמו בעלה עליה זכר, ומ"מ השיגו על רשי' ז'ל דמחלק בין אישור אחר רק מכח ש"ח לדעת דהו אמרה תורה לית' וuber אמרمرا דרומנה למה לא ילכה ודוק.

תוס' ד"ה הנה למחרור זמן שהכתב נתכו לעשה, פי' בקונטרס וכו', משמע שרצו לפזר כמו שאר נתיק לעשה שבש"ס, ותימא וכו', ומהו מצינו לאו הנתיק לעשה כהגו' ביוםאי לי' ע"ב אמר ר"י בלאו דنبלה קמנפלגו וכו', עכ"ל. הנה לפי מה שבארנו לעיל דף י"ז ע"א, גם שם ביוםאי לאו מצד לאו הנתיק לעשה קתינו עלה, אלא דהאי לאו דنبלה מהנירה ופסולי שחיטה דיבר, שנתחדשו שנכנסו לאرض ונצטו על הזביחה גם בחולין, וקאמר ר' ירמי' דפליגי אי האי לאו מעלה הוא ללקות עליו, משום דעתכם מן העשה דזובחת Dolola העשה דזובחת לא היה נחרה או פסול שחיטה נבלה כלל, והרי גם במדבר נצטו על הנבלה מכללא דטרפה, ואעפ"כ אכלו הנחרה, אלא דר"ע סובר דס"ס כיון דעתיסטר עתה בלאו דלא תאכלו כל נבלה, lok'in עליה, ורישא"ג סבר דלא חמור האי לאו שנצטח מן העשה כשר לאו ללקות עליו. אלא דלפי פירוש גם כאן נוכל לפרש כנ"ל דהנה האי לאו דמחורר זמן לא מפורש בהדי', אלא דבכל ולנדר לא ירצה בכתב גבי מומין דרישין, לכל שפסול להקרבה עbor בחמשה שמוט, כברשי' כאן מגמורא חמורה דף י'. אמרו מעתה הא דאו"ב דפסול להקרבה משום מחורר זר ענין ראשון, הרי גזה"כ דיליקי עג' דלאו שחיטה ראי' היא דהוה מחורר זמן כיון דיליכא פסול אחירנא, כמו ש"ח דחיב אפיקו לר"ש עג' דלשאר מילוי חשובי שא"ר, עכ"ל. כבר כתבנו בדבר הקדום דרש"י ז'ל סובר דלגביה אישור י"ל דזווה כמו בעלה עלייה זכר, לכל עצמיות דאיתנה ראיתנה נצחה מכח שאסורה תורה ש"ח או או"ב, אבל לנבי מלוקות כיון דמאחר שאסורה תורה ונעשה שא"ר הרי אין שחיטה, ואיך ילקה לנו ס"ל לרשי' דבש"ח דמפורש כתת ומלוקות הרוי גזה"כ, אבל באו"ב דלא מפורש מלוקות בהאי לאו שוב אמרין דבקדים אינו לוקה, כיון דהוא מחורר זמן ופסול ואיון כאן שחיטה ראי'. ובזה מדויק היטב מה דמפרש רשי' ז'ל דקשיית הש"ס למה פסול הוא מכח שחיטת הראשון דמיקטל קטלי, הרי שני ראי' לבא לפנים, וכותב מהרש"א ז'ל, דה"ה מכח השני הוא מצי להקשות אמא פסול, וזה ליתא דמכח החני לא מצי מקשה, דהרי התורה פסול מקריא דו"י מוסיף על ענין ראשון, וכקשיית התוס' אבל מצד הראשון שפיר מקשה דקרה מוקמין בראשון חולין ושני קדשים, אבל אם הראשון קודש גם באו"ב ששי"ר מקרי, ומ"מ אסורה התורה או"ב בקדשים שוב אין לומר דזווה בעלה עלייה זכר, עכ"כ גזה"כ הוא דלגביה או"ב גם שחיות קדשים שחיטה ראי' מקרי, וא"כ מה לי ראשון ומה לי שני, וגם لما לא ילקה, דכי היכי דלגביה איסורה בעין האי גזה"כ, וא"כ ה"ה דלוכה מגזה"כ זו. ובש"ח נמי גם בלאו אישור כתת דש"ח מקרי השחיטה או"ר דהרי לא נזרק הדם, והוא קדשים פסולים ואסורים באכילה, ועיין בקידושן נ"ז ע"ב ברשי' ז'ל דה"ה מה שלך אסור, דש"ח כיון דלא נזרק הדם מי יתירם, אלא דהתו

כאן שחיטה ופטור, אבל כאן נתקשו דנילוף תיבת שחיטה דכתוב באו"ב, מתייבת שחיטה דש"ח בגז"ש, וכך דיליף ר"מ באמת שחיטה דכתיב בעלמא מש"ח, וזאת הילפota אינה מן הדין דש"ח אלא גז"ש שחיטה שחיטו, ושפיר הקשו גם לר"ש אי לא תשחטו דאו"ב בקדשים כתיב, נילוף גם לר"ש שחיטה דכתיב בקדשים משחיטה דכתיב בש"ח, ונימה דבקדים ששי"ר שמה שחיטה, ואי זה הו האי יפותא קיימת אז ודאי גם בש"ח היה הדין כד אפיקו אייכא שא"ר מצד אחר מ"מ שמה שחיטה, אבל מאחר דהתו מותרים דאו"ב עיקרו בחולין ואין ללימוד גז"ש מש"ח, תו ליכא יפותא שחיטה שחיטה תורה ולא נשאר רק הדין דמש"ח ומדין המש"ח אין ללימוד כנ"ל. ומאן דרצה ללימוד שם מדין ש"ח, נהא דה"ה אין ללימוד כנ"ל. ומן דרצה נבואר בדבר הסמוך, וש"ח דחיב ברת כי רשי' ז'ל, דגזרת הכתב הוא, ולפי דעת רשי' ז'ל ודאי דኖכל ללימוד מדין ש"ח, דבשותוי חוץ גם שא"ר שמה שחיטה, דהרי חייה התורה ברת ומלוקות עליה ואי דש"ח עצמה שא"ר לא שמה שחיטה אלא דאסור משום אדם אשר תה"י שחיטה ראי' כנ"ל, א"כ ברת ומלוקות מה עבדית' גבי', אלא ודאי דבש"ח לא איכפת לנו שחיטה ראי', ושפיר מצין מילך דה"ה אם הוא שא"ר מצד אחר.

אבל מה דקשי' לי הוא נאמר לכל שחיטת קדשים שא"ר הוא למה לא נילוף ש"ח מושחתת את בן הבקר, ונחיב בתש"ח גם בש"ח שא"ר מצד אחר, ויש לאמר דין אין שחיטה דערירה משחיטה דהתירא אבל באו"ב אם הראשון קדשים, איך אמר ר' אושע'י דמיקטל קטלי, דהאי שחיטת קדשים מעלי' הוא ונ Kra שחיטה כבדתי וחתט את בן הבקר, ואיך נאמר דלגביה או"ב לא מקרי שחיטת הראשון שחיטה ועיין בדבר הסמוך ודוק.

תוס' ד"ה שחיטה שאינה ראיתנה פירוש הקונטרס לא מבעי' וכי אינו נהא, דכיוון דاسر הכתב או"ב בקדשים, מו"ז מוסיף על ענין ראשון, הרי גזה"כ דיליקי עג' דלאו שחיטה ראי' היא דהוה מחורר זמן כיון דיליכא פסול אחירנא, כמו ש"ח דחיב אפיקו לר"ש עג' דלשאר מילוי חשובי שא"ר, עכ"ל. כבר כתבנו בדבר הקדום דרש"י ז'ל סובר דלגביה אישור י"ל דזווה כמו בעלה עלייה זכר, לכל עצמיות דאיתנה ראיתנה נצחה מכח שאסורה תורה ש"ח או או"ב, אבל לנבי מלוקות כיון דמאחר שאסורה תורה ונעשה שא"ר הרי אין שחיטה, ואיך ילקה לנו ס"ל לרשי' דבש"ח דמפורש כתת ומלוקות הרוי גזה"כ, אבל באו"ב דלא מפורש מלוקות בהאי לאו שוב אמרין דבקדים אינו לוקה, כיון דהוא מחורר זמן ופסול ואיון כאן שחיטה ראי'. ובזה מדויק היטב מה דמפרש רשי' ז'ל דקשיית הש"ס למה פסול הוא מכח שחיטת הראשון דמיקטל קטלי, הרי שני ראי' לבא לפנים, וכותב מהרש"א ז'ל, דה"ה מכח השני הוא מצי להקשות אמא פסול, וזה ליתא דמכח החני לא מצי מקשה, דהרי התורה פסול מקריא דו"י מוסיף על ענין ראשון, וכקשיית התוס' אבל מצד הראשון שפיר מקשה דקרה מוקמין בראשון חולין ושני קדשים, אבל אם הראשון קודש גם באו"ב ששי"ר מקרי, ומ"מ אסורה התורה או"ב בקדשים שוב אין לומר דזווה בעלה עלייה זכר, עכ"כ גזה"כ הוא דלגביה או"ב גם שחיות קדשים שחיטה ראי' מקרי, וא"כ מה לי ראשון ומה לי שני, וגם لما לא ילקה, דכי היכי דלגביה איסורה בעין האי גזה"כ, וא"כ ה"ה דלוכה מגזה"כ זו. ובש"ח נמי גם בלאו אישור כתת דש"ח מקרי השחיטה או"ר דהרי לא נזרק הדם, והוא קדשים פסולים ואסורים באכילה, ועיין בקידושן נ"ז ע"ב ברשי' ז'ל דה"ה מה שלך אסור, דש"ח כיון דלא נזרק הדם מי יתירם, אלא דהתו

לשਬש המימרא דין מלכות או"ב נהוג בקדשים קאמר, ומשום התראות ספק דלא שיק"ב לשון נהוג ואינו נהוג ממשום צ"ע.

תנוס' בד"ה יומ להרצתה, וא"ת מבויים צוותו נפקא ויל' דמהאי קרא לא זהה פסליון לילה אחר שבעה אלא כמו שאר לילות, ואם עליה לא יריד, להכי צרייך קרא דהכא דוחה מחוסר זמן. ואם עליה יריד עכ"ל. ותמונה לי טובא דין איך אפשר לפרש דלהוי הא לילה מchosר זמן, כיון דבפירוש אמרה תורה רך שבעת ימים יהי תחת אמו, ובפרט לר"ש-DDR שטעה מדראה דמשום חיש נפל נאסר, וכל שנשלם השבעה יצא מחושז זה, וגם מהא דليلת לקדושה מוכח דין און מחוסר זמן, דאל"כ מיש הא לילה דמצוי מקדים לי ובכל שבעה עבר על בל תקדשו. ולא עוד אלא אדם לעשות הא לילה מאו הבא מכלל עשה, דמויים השמיini והלאה ירצה הרי הוא לאו הבא כל שבעה הוא בליא ירצה, ומה פריך והא מבעי לי' שקדמו והה' לכל שבעה וזה לבליה קידוש ז"ל הביא לכדר' אפטורייקי וצע"ג בעני. ועיין בחודשי ק"י החת"ס ז"ל הביא קושי' בשם גאון אחד למלה לא העמיד ר' אפטורייקי מאמרו על פ██וק הקודם בפ' משפטים דכתיב, וכן תעשה לשורך לצאנך, שבעת ימים יהי' עם אמו ביום השמיini תנתנו לך, ושם לא היה יכול לתרץ לילה לקדישה ויום להרצאה, דהא בבכור מיררי דברחים קדושים, עי"ש איך נדחק לתוך, ואני בעני אני רואה התחלת קושי, ואדרבה הא הנוטנת דכיוון דבכורו מיררי דקדושים מוחכם, א"כ האי תנתנו לך עכ' אהקרבה קאי, לא קשי' לך' ביום השמיini ומילא גם הא שבעת ימים דקאמר שיהי' דלילה לאו זמן הקרבה והלאה ירצה דעליל הקדשה לא' אין להזכיר נמי אימים ולא אלילות קאי, דבלילה בלאה אין להזכיר מקרים דבזים צוותו. אבל בהאי קרא דמויים השמיini והלאה ירצה דמיררי בחולין ומיררי נמי מהקדשו, וכאן ויהי שבעת ימים תחת אמו דאסור גם להקדשו בכל שבעת הימים בין ביום ובין בלילה ואח"כ קאמר ומיום השמיini והלאה ירצה נתקשה לך' שפיר הא ליל ח' מה תה' עלי', ועי' קמורתך דנינו דוחה שבעת ימים תחת אמו אקדושה נמי קאי דין להקדשו, אבל הא מים וכו' ירצה קאי גם אקדושה לאו זמן הקרבה והלאה ירצה דעליל הקדשה לא' אין להזכיר אונ' קושי' מ"ט לא דרש און זאת תשובהadam התורה אוסרת או"ב גם בקדשים זהה כמו ש"ח ל"ש, וכמש"כ התנוס' לעיל בד"ה ששא"ר. ולפע"ד מכאן איכא ראי' ברורה למש"כ מהר"ם שיפ' ז"ל בראש פרקן, דואיז גם בליא ועי' מוסיף הזה מפרשינו קרא דואיז ב' בין בחולין ובין בקדשים, וכקושי' התנוס' שם דכל דכתיב סתמא מהיכי תיתי לחלק בין חולין לקדשים, אלא דלא הוא פסול בקדשים שמחוסר זמן, ומוי' מוסיף ילפינן דעתית בי' משום מחוסר זמן בקדשים, ולכן ר' שדקאמר דואיז בא' אין נהוג כלל בקדשים ואפילו איסורא ליכא לשחותו או"ב פריך, נרו דלא דריש ועי' מוסיף לעשותו מחוסר זמן אבל למה לא יהי' נהוג כמו בחולין לאיסורא עכ"פ ועי' קאמר דל"ש איכא סברא דלא נהוג בקדשים כלל רק בחולין משום דזהו ששא"ר, וזה פירוש אמרתי בס"ד ודוק'.

ע"ב משנה השוחט ונמצא טרפה, השוחט לע"ז והשוחט פרט חטאתי וכו', בהגות ריש"ש נתקשה לך' אושע'י דלעיל למה לא קתני פלוגתייה בשאר קדשים, וכן לרבע דלעיל הו"ל למינקט שוחט עולה. ולפע"ד נראה ליישב משום דבנה לא מצי למינקט ר' שפטור, דהא חייב עכ"פ מליקות משום מחוסר זמן, דל"ש לקי' אמchosר זמן כבזבזים ק"יד, ונירעו Adams הראשון קדשים והשני חולין מצי מתני פטור, אבל סתם פטור לא מצי למתני משום דמסתמא משמע בין ראשון ובין שני. ואל תשיבני משוחט לע"ז דקאמר ר' רל' ל"ש אלא ראשון לע"ז ושני לשלחנו דהתנס לדרבנן דמחיביו קאמור, ושם הרוי גם בשני לע"ז עבר אלא דואיז אבל דקלבד' מ', וא"כ מצי כתני מחייבין עכ"ג דבשני לע"ז לא לך, דמ"מ לאו איכא וכו' מ' לקברו בין רשיים גמורים ולשונו מחייבין דנקיט משום ראשון לע"ז, אבל לר"ש דפטור א"א לא אמר כן ממשום ומכח"כ לר' דגס בשני לע"ז מחייבין וכגון דלא אחריו בי' משום ע"ז, א"כ ייל' דר' אושע'י כרי"ח ס"ל ולדיידי' לא כתני קדשים משום דבשני קדשים לא מיפטר. אבל דכל זאת ניחא לך' אושע'י דבשני קדשים איך ממשום או"ב ומchosר זמן אבל לרבע דמצוי מカリיב עולה אחר שיחיטת האם וליכא שום מחוסר זמן, ודאי קשה למה לא נקייט בעולה דר' שמעון פטור אלא בזאה ייל' לפ' מה ש' התנוס' לעיל, עליה לאו בת אכילה היא, דל"ש לגבי טומאת אוכלין דבעין

פסול מחוסר זמן, ואי איכא עשה לא מוקמינן הלאו דלא ירצה הכל כmoben. אלא דחויז מזאת גוף הסברא דלא מוקמינן בלאו יתרי ליתא כאן דהא הלאו דלא ירצה כולל חמשה שמות וועבר על השחיטה לחוד וכן על האזקה והקטרה ומשום עשה דמיום השמיini והלאה ירצה ודאי דלא היה עובר רק על ההקרבה אבל על השחיטה לחוד דאיינה עבודה וכשרה בז לא היה עובר.

בא"ד והשתא ניחא סוג' דפרת חטאתי וכו' אבל לפ' הקונטרס קשה כי היכי דלא ירצה זהה נתקק לעשה, ה"ג לא תעשו וא"כ מי פיריך עכ"ל. ולא זכית להבון איך לפ' פירושים ניחא האי סוג', דנヒו דגיגל לבבי שליה כמחוסר זמן דמי, אבל מ"מ אי לאו קרא דלא תעשו וכו', לא זה דומה למחוסר זמן דעלמא, דבריך ידעינו בבמת צבור, וא"כ אין זה דומה למחוסר זמן דעלמא, מאיסור הקרבת חותב באיסור עשה, גם אילקה משום לא תעשו דקאי אמchosr זמן בגיגל ושילה, וגם מתק לתקון דואיז בא או של תוך שבעת ימים דהמה נאסרים כבר בעשה, ואין להוסיף עליה לאו לדעת התנוס'. וכן קשה על פירושו של הר' שמאלא מוארדן, דמכח תרי לאוין פריך איך אתה חד עשה ומתק לתרי לאוין, דאיך נחשב זאת לתרי לאוין דהא כל אחד ואחד צרייך אידי' דלא ירצה על בעלי מומין, וקרא דלא תעשו אגיגל קודם שליה, וא"כ ניחו דיש להכינס מחוסר זמן בזאת וגם בזאת, אבל לעשות מזה תרי לאוין כמו בליא חילפינו ולא ימיר אותו איך אפשר לומר, והרי התנוס' לעיל הקשו דאיפלו חד מליקות לא נלקה משום דזהה לאו שככלות ואיך נוסיף עי' כללות שני לאוין אמchosr זמן וצע"ג ודו"ק.

ד"ט פ"א גמר' א"ר המונוא אומר היה ר' ש אין או"ב נהוג בקדשים, מ"ט כיון דאמר שא"ר כו'. ויש לתמוה על האי מ"ט דקאמר, הלא בראש פרקן פיריך להיפק, מנ"ל דואיז ב' נהוג בקדשים, ואצטריך למדרשי' מוי' מוסיף על עניין ראשוני, וא"כ מי קאמר מ"ט דודאי טעמו דלא דרש הא יוי' להוסיף על עניין ראשוני ואס הקושי' מ"ט לא דרש און זאת תשובה adam התורה אוסרת או"ב גם בקדשים זהה כמו ש"ח ל"ש, וכמש"כ התנוס' לעיל בד"ה ששא"ר. ולפע"ד מכאן איכא ראי' ברורה למש"כ מהר"ם שיפ' ז"ל בראש פרקן, דואיז גם בליא ועי' מוסיף הזה מפרשינו קרא דואיז ב' בין בחולין ובין בקדשים, וכקושי' התנוס' שם דכל דכתיב סתמא מהיכי תיתי לחלק בין חולין לקדשים, אלא דלא הוא פסול בקדשים שמחוסר זמן, ומוי' מוסיף ילפינן דעתית בי' משום מחוסר זמן בקדשים, ולכן ר' שדקאמר דואיז בא' אין נהוג כלל בקדשים ואפילו איסורא ליכא לשחותו או"ב פריך, נרו דלא דריש ועי' מוסיף לעשותו מחוסר זמן אבל למה לא יהי' נהוג כמו בחולין לאיסורא עכ"פ ועי' קאמר דל"ש איכא סברא דלא נהוג בקדשים כלל רק בחולין משום דזהו ששא"ר, וזה פירוש אמרתי בס"ד ודוק'.

עוז שם גמר' דאמר הרבה היא חולין ובנה שלמים וכו' עין לעיל אהא דר' אושע'י דעתמא דקדשים מקרי שא"ר משום דכלו לגביה וכחנים משלחן גובה קצין, ועתה דרבא מפרש הא דר' המונוא דאין מליקות או"ב נהוג בקדשים, ונאיד מסברת ר' המונוא, עכ"כ לאמר דאכילת מזבח אכילת הדיטות דמי, וכרכ' יעקב אר"י לסתן דחולק על רבא, אבל טעמא דרבא דמחלוקת בין עליה שלמים קשה להולמו. ועוד קשי' לי, לרבע דמחלוקת בין עליה שלמים, מה לא מפרש הא דר' המונוא דקדשים דקאמר דל' זוקיך דם וכו', ר' סתמא קאמר קדשים שא"ר היא, ושפיר מתפרש בקדשים דעליה ולא נצטרך

מושום דבאה פרקה בהכא עסקין, ולמה לי האי תוספת לשון בסייעא דחווחט ונתנבלה בידו. ותירץ דקמ"ל דפטור משום אוא"ב, אבל איסורה קעביד משום צעב"ח או בל תשחית. ומה אעשה שמוכחה אני לאמיר שבעמছ'ת כד שכיב וניים כתוב הא מלטא, דהרי لكمנו פ"ה ע"ב תנינא בברית' ה策יך לדם כיitz עישה או נחרו או עקרו, הרי דביש צורך אדם מותר לנחרו, וא"כ נס כאן מצי מיררי דלית לי סכין יפה לשחיטה, רק מסמר לנחר ולעקר והוא צריך לדם ולא עוד אלא דבר שחתט את הנה היומ, ועתה צריך לדם ומוקש ויעבור על איסור אוא"ב, ועיין נוב"ת חי"ד סימן י' שכותב ג"כ דיליכא בנחירה לא משום צעב"ח ולא משום בל תשחית. יותר תמייא לעיו ז' לדבשנה דברפרק בסה"ד נמי קשה כנ"ל דמתחללה קתני השוחט ונמצאה טרפה וכו' ר"מ מהייב וחכמים פוטרין ולא קתני מלכשות ואח"כ קתני התם השוחט ונתנבלה בידו וכו' פטור מלכשות, ושם לא שייך תירוץו כלל כmoben, וע"כ דאייזו כוונה עמוקה ומוסתרת לרבעו הקדוש ביתרת לשון זו.

אבל שמע קושט דברי אמת, איך צדקו דברי רבנו הקדוש, וגם איך מדוקים לשונות ופסקי הרמב"ם בלי עוקלי ופשווי, וכן כאן לא יתר ולא חסר, ולא סדר הפוך, ודברי חכמים כדרבנות וכמסמורות נטוועים. דהנה כבר בארכוה בפתחיתו לחבר זה, דל"ע קודם חזרא לעיל במשנה דף ל"ב ע"א לא היה בשום פסולישחיטה משום נבלה אלא דוקא נחרה ממש שבמבדר היתה מתרת ומתהרת נארה משעה שנכנסו לארץ שנצטו על האזביחה, אבל פסולישחיטה שאינס אלא מהללם"ס אינס אלא מ"ס ולית בהו מלוקות אלא איסורה בעלמא, ומכח"כ שאינס מטמאין נבלה. אמרו מעתה דהאי הלכה לא אתה אלא להחמיר לעשותו אסור באכילה כטרפה, אבל לא כטרפה ממש ללקות כי אין לוין על ההלכה, דידי' כדרבנן, כמו דאין לוין על הח"ט לדעת הרמב"ם כאשר ביארתי שם בארכוה ומיליא שלא הקל להתיר אוא"ב ולפטור מכסיו הדם משום דהוה כלא נשחתה, דהרי אין בו מלוקות ואני מטמא ואיך נשוו' כלא נשחת להתיר לאו המפורש בקרוא, ולפטרו מכסוי מצוחה המפורשת. אבל אחר שר"ע הודה לקבלת ר' ישבב מפי ר' יהושע דכל פסול בשחיטה נבלה והיינו דההלכה אתה לפרש הקרוא וכאשר אומר רב' דזובחת כאשר צויתך מלמד שנצטויה משה על הוושט ועל הקנה ועל רוב אחד בעוף ועל רוב ב' בהמה, וה"ה דעתך על פסולישחיטה במקצת הסימן וכיון דההלכה אתה לפרש דינה כמפורש בקרוא ומליקין עלה ומיטמא נבלה דהוה כמו נחרה ממש, ועיין היטב בפתחה בעירק ה' ותמצא באירור דעת ר"ע קודם חזרא ולאחר נחרה על בור'. שוב גם להקל אמרינו דפטור באוא"ב ומכתסה"ד, והנה בארכנו בفتحה דכמו דאמר ר' ילי דף ל"ב דמתנתיןן דא"ט נשנית אליבא דר"ע קודם חזרא, בן הוא בכל סטמי דכולא מכילtan אליבא דר"ע דקדום חזרא נסתמו. והרי תראה דbullet המשניות דברפרק שני דקתני בהו פסולישחיטה לא קותני לשון נבלה אלא פסולה דוק ותשכח, ובאה דקתני בפ"ק שחיתות נכר נבלה ומיטמא במשא, ידוע דעת הרמב"ם ז' דאיינו מדיין שחיתות אלא משום לתא דעובדיה זרה ומדרבנן.

והנה לכל המעין יקשה מאיד סדור התנא דקתני תחלה פלוגות ר"ש וחכמים בששא"ר, ואח"כ תנא השוחט ונתנבלה בידו וכו', דאם היה תנא בדרכ' ומודים חכמים לר"ש הוה נחיא, אבל לא אמר האי דינה דעתך ננתבל במאמר מוסגר, כי מי שאין לו שייכות להקודם הוויל להתקו"ט להקשות הני למה לי, כיון דכבר תנא כל פסולישחיטה.

אבל דע כי באמות יסוד המשנה כמו שהיתה שניי' מימי ר"ע

אוכל שאתה יכול להאכילו לאחררים ע"כ צריך לומר דגס אכילת מזבח אכילה מקרי אלא דרבא ס"ל דיש לחלק בין טומאת אוכליין לשחיטה הרואין דבעין דומי' דטבוח טבח והכנ עיי"ש, וכיון דאין זאת סבירה פשוטה כ"כ אין דרך התנא לשנות דבר כזה ה策יך עוד הקדמות מלין כדי להבינוי ודוק.

ע"ב במשנה השוחט ונתנבלה בידו והנחר והמערker פטור משום אוא"ב פרשי ז"ל, ונתנבלה בידו שלא מדעת והנחר והמערker מדעת עכ"ל. הנה בעיני פלא פירוש זה דלמה קתני כל הנחר והמערker כיון דבר תנא השוחט ונתנבלה בידו דהינו שרצה לשחוט אלא שאירע לו אייזו קלקל בשחיטה ולמה לי למונתי או הנחר והמעקר משנה שאיננה צריכה כלל. וויתר השותומתי על הרמב"ם ז' שבפרק י"ב מהלכ' שחיטה הלכה ה' כתוב, ניחר אוו נתנבלה בידו הרי דהרגיש בזה ורצה לתקן במה שמהפכן לכטוב תחלה ניחר, ואח"כ אוו נתנבלה בידו, כדי שיהי לא זו אף זו, ולא ז' ואצ"ל ז', אבל עשה בזה לקוישטי' על סיידרו של רבנו הקדוש במשנה קיומ לדורות. יותר פלא והפלא שבפי"ד שהביא הרמב"ם ז' של דין דכסי הדם, דגס ששניינו כה"ג השוחט ונתנבלה בידו הנחר והמעקר פטור מלכשות לקמן פ"ה ע"א והشمיט הרמב"ם ז' נחר ומערker, וכותב רק השוחט ונתנבלה בידו לחוד, וזה פלא יותר דהרי שם פסק בחכמים דר"מ דהוא ר"ש דשא"ר לא שמה שחיטה מפני דבכסה"ד אשר יאלל כתיב, וכותב השוחט ונמצאת טרפה וכו' ושוחט ונתנבלה בידו פטור מלכשות וזה ודאי תימא רבתא, כיון דבשחיטה מעלי' שאינה רואה מצד אחר פסק דפטור, מה לו להוציא שוחט ונתנבלה בידו דבשלמא תנא דמשנה כיון דהביא פלוגתא גבי כל הני - טרפה וכדומה - אי ישא"ר שמה שחיטה או לא, שפיר קאמר דשוחט ונתנבלה בידו וכו', פטור מלכשות, דבזה כ"ע מודים, אבל הרמב"ם דפסק הלכה ברורה דbullet השוחט ונתנבלה בידו. בעי כסוי, איך מביא בסוף قولן תוספות השוחט ונתנבלה בידו. והרי תראה דהוא בעצמו השמייט דינו דנוחר ומערker, משום דהוא משנה שאיננה צריכה, וא"כ גם נתנבלה בידו אינה צריכה, והוא דבר המבהיר את הרעיון, ואין מחבר ראשון או אחרון ממפרשי רבנו הרמב"ם שהרגינש בחומר לשון המשנה ולשונות הרמב"ם בזאת. עיין בלח"מ שם שכ' ג"כ דהشمיט הרמב"ם נחר ומערker משום דכ"ש הוא מנמצא טרפה, ולא הבנתי איך נעלם ממנו שהביא השוחט ונתנבלה בידו. ואולי סובר דמשום דין חשו"ק שהביא נקט השוחט בהלכה מיחידת דין דחשו"ק.

וראייתי בתו"ט שהרגינש על הא דנוחר ומערker להקשות להיפך, לממה קתני דוקא hei תרדי, ומנייח שאירר פסולישחיטה עיי"ש, ואני תומה עלי' וכי הני פסולישחיטה הון הלא הנחר והמערker אלא שאירע לו איה פסול שוחט ונתנבלה הון דוקא בשותח, אלא שבדרכ' ועיקור במקצת השחיטה. ועיין בפתחה שביארנו דע"פ שדרשה ועיקור נתמעטו מלשון ושחת דהינו ומשך ולא ודרס ולא ועקר מ"מ קרי נמי להני פסולישחיטה מהללם"ס משום דמרקא לא נתמעט אלא נחר ומערker כל הסימני' אבל ההלכה אתה גס למkeit פיסול בתוך השחיטה וא"כ כל פסולישחיטה כבר תנא בכמו דאמר השוחט ונתנבלה בידו ומה דמוסיף והנחר והמערker אין זה שחיטה כלל והויל להתקו"ט להקשות הני למה לי, כיון דכבר תנא כל פסולישחיטה.

ORAITEI עוז גאון אחד מדבר והוא ק"ז צ"ל בתו"ס רעק"א על המשניות, שמדקדק דקדוק עצום בהאי משנה במאה דקתני בסופה פטור משום אוא"ב ולשון זה "משום אוא"ב" כחומר לשנים דלעיל מני' קתני ר"ש פטור וחכמים מחייבור, ולא קאמר משום אוא"ב,

דוחביה תחלה דין דייסוד המשנה בהכל' ג' ומאהר דעתה הא נתנבללה בידו קאי גם על פסולין שחיטה, הוא מהפק הסדר וככבר ניחר או נתנבללה בידו בדרך לא זו אף זו תחלה נוחר, דauseג' דבמדבר הוה חיב' גם בנוחר מושם אוא"ב אבל עתה שנצטו על האזיבחה פטור, ולא זו בלבד אלא אפילו נתנבללה בשחיטה דהוא מהלכה, נמי פטור מושם דחזר ר"ע והודה דגס זאת נבלה הוה, דהלהקה לפרש אתא דזוחבת דזוקא בלא שהי' וכו', ואח"כ בהכל' ו' כתוב שא"ר לאכילה שיש לפיכך וכי כו' היה רבענו הקדשו עשה'ai לאו מושם דלא היה בידו לשנות המשנה שהיתה שגורה כן בפי התלמידים. אולם בפי"ד בכשה"ד דפסק קר"ש דשא"ר לא שמה שחיתה, וכותב דוחשות ונמצאת טרפה וכוי' דפטור מלכסות,תו לא אצטרך להביא דנוחר נמי פטור דפשיטה ופשיטה, כיוון דהקדדים נתנבללה בידו ראי' לאכילה מכ"ש נחירה דדין נתנבללה דפטור מכסי', אבל נתנבללה בידו דהינו פסולין שחיטה מוכרכ להביא, דאפילו לר"ש דפטור בשוחות את הטרפה היינו טרפה המפורשת בקריא משום דאי' לאכילה מה"ת, אי לאו דהדר ב' ר"ע היה מחייב בנפשלת שחיתה דין בו אישור רק מהלכה והוא ד"ס ואינו לוקה ואין מטהמא כנ"ל, אלא משום דחזר בו ר"ע וכן גם פסולין שחיטה פוטרים מכסי' ולכן הביא השוחות נתנבללה בידו לבסוף כי זאת רבותא הוה גם אחר שנדע דוחשות את הטרפה פטור מכסי' והדברי' אמרתים לאמתה של תורה תלית' ומקום הניחו לי להתגדר בו ודוק היבט.

עוד שם גמרא ורש"ל אמר כיוון דכי איתרו ב' פטור כי לא איתרו ב' נמי פטור עין בהגחות מהירוש"ש ז"ל שכטב דבזה מטורץ מה שהקשה לי' ריו"ח לר"ל, זו אףלו תשב"ר יודעים אותה, דהא טובא אשמעין דאפילו לא איתרו ב' נמי פטור. ויפה העיר וכן נרמז זאת ברשי"ז ז"ל בד"ה פעםים שכטב יולר"ל כיוון דאלו איתרו וכ"ו, ולא ציין ציוון ודבור מיוחד על "ור"ל אמר" הר' דמפרש האי ור"ל אמר דלאו ר"ל השיב כן לריו"ח אלא דמסדר ש"ס מתרץ ר"ל, כי היכי דלא תקשה עליו והוא מוכח מהה דלא אמר, אמר לי' ר"ל לריו"ח כמו לעיל. אמר לי' ריו"ח לר"ל ובזה מובן דאמר ואזו לטעמי'יו דלכאו"ר כיוון דלאו ר"ל קאמר האי כיוון דאל איתרו ב' וכו', אין כאן פלוגנתה מפורשת בין ר'ל לריו"ח. אבל אם לתרוץ קושי' ריו"ח קאמר הר' הוה כמו ש郿ורש בן בדברי ר"ל דפליג בזה אריו"ח. ולפי מה דמסיק בפרק אלו נערות דבחיבבי מיתות שוגני פטורין, כ"ע מודים כמו שהביא מהרש"ל כאן, צ"ל דרי"ח בעצמו לא קאמר לר"ל רק זו תשב"ר יודעים אותה ותו לא מידי ריק הש"ס מפרש דבריו דכוonto על איתרו ב' ולתקשות על ר'ל קל Kata'a, אבל לפि המסקנא דalto נערות אדרבה, גם בלא איתרו ב' קאמר ריו"ח דתשב"ר יודעים אותה, מדתנא דבי חזק', ור'ל לא חש להסביר על זה, כיוון דבאמת איכא תנא דפליג אבדי חזקי' עין בסוגי' ותוס' שם ודזוק.

ז"ט פ"ב ע"א משנה שניים שלחו פורה ובנה וכו' ובגמר' א"יר יוסף לעניין דינא תנן תנא אם קדם השני הרי זה זרי' ונשר, זרי' שלא עbid איסורה ונשרך דקאלל בשארא, עכ"ל הסוגי', ופרש"י ז"ל לעניין דינא תנן הא דקANTI מותניין מי שלקח ראשון ושות ראשון לא לעניין או"ה שם רצה השני לשחות ראשון והראשון ימתין עד לakhir מותר, אבל דין הוא וכו' ע"כ. הכוונה בזה דלא תימא דלענין או"ה זהה שלחת ראשון רשי' לשחות ואין צריך לחוש שמא שחת השני תחלה, מושם דלשוני אין לו רשות לשחות בידעו שקדם הרាលון בלקיחה, אבל אם קדם השני ושות' זכה ע"פ שעשה שלא כהווגן, דלא היה רשאי לשחות בעלי נטילת רשות מן הראשון, דשמא שחת הרាលון ויбурר על אישור אוא"ב, זהה אינו דשניהם שווון לכל

וקודם לכך הייתה רק האי סיוף חדשנות ונתנבללה בידו וכו' לחוד, כי רק בימי ר"ש ור"מ תלמידי ר"ע נתחדשה האי חקירה, כיוון דבעינן דока שחיתה להתחייב באוא"ב אבל נחירה לא, אי קפיד רחמנא אשחיטה מושם דראוי' לאכילה בעין, ואז מミילא דה' הא אם איכא אישור מצד אחר ג"כ פטור, או אשחיטה קפיד קרא בלי טעם, ולא כמעט רק נחירה, וממיילא כל שם שחיטה פטור עלי', אף שהיה אינה ראי' לאכילה נמי חיב', ובטעמא דפלוגנתא זו עין לפחות פ"ה ע"ב מה שכתבתי בזה בס"ד, וכיוון שזכהנו להא דיסוד המשנה הוא הסיפ' ולכן הוא כאמור מוסגר ולא שיק' להא דפליגי ר"מ ור"ש אחר זמן רב, וממיילא דלא קשה מה דקANTI פטור משום אוא"ב, כי כך הייתה נסחתה ע"י במובא התלמוד שלא הי' להם פרקים מסוודרים עיי"ש) קודם שסדר רב המשניות על סדר פרקים, וכן הוא במשנה דכסה"ד, יסוד המשנה מאז הי' הסיפה דוחשות ונתנבללה בידו וכו' פטור מלכסות, ואח"כ נtosפ' פירוש נתנבללה בידו דחשת שארען לו פסלן שהי' וכדומה, דהאי לא הי' נקרא אז נבלה לר"ע, והי' חיב' באוא"ב ובכוסוי דאי' בו אלא אישורא מהלכה דהוא ד"ס ולא אתה להקל וככ"ל, אבל פירוש נתנבללה בידו דחשת שארען אלא דיצאה מות מחמת ידו, שיצאה נפשה בגמר שחיטה, וזה נבלה ממש עין י"ד סיימו י"ז ובש"ד סק"ג, ומדוקדק היטב לשון ונתנבללה בידו ר"ל דבעודו עוסק בשחיטה נתנבללה וקמ"ל, דauseg' דוחשתה והmittה געשין אהת אין בשחיטה זו משום אוא"ב וכסה"ד, וזה גרע מניהה דגס במדבר היהת כמותה מלאי', דאן מיתה שע"י נחירה בעין, עיי' מש"כ זהה דף ל"ז בסוגי' דמוסכנת, ואח"כ קאמר דהנוchar והמעקר נמי פטור מאוא"ב וגם דל"ע דהוותר להם בשר נחירה במדבר היה נוגג אוא"ב גם בנוחר ומעיר, דאי' זה כמותה מלאי', וניהו דכתיב לא תשחטו האי משום קדשים הוא דכתיב דוויי' מוסיף על עניין ראשון וכמו כסה"ד דה' נוגג במדבר לר"ע, כן נמי אוא"ב, וכן אמרו ביום א"ס ד"ע ע"א דחיתתו לצוק זו היא שחיתתו לעניין אוא"ב, אבל לאחר שנטטו על האזיבחה ושיל לנו קרא דלית' כל נבלה דקאי על הנחירה לעשותה נתנבללה, שוב פטור מאוא"ב כאשר בארנו בארכחה בפתחה. כך הפירוש של יסוד המשנה הללו בעת שנסדרה מר"ע. אבל רבנו הקדוש או אחורי לפי דעת רש"י שנכתבו המשניות אחרי רבי שכבר זכה להא דחזר בו ר"ע והזודה דכל פסל בשחיטה נבלה היה צריך לעשות ולשנות נוסח יסוד המשנה הללו ולכטוב, השוחות ונפסקה שחיטתו פטור משום אוא"ב, כי ניהו דלאחר שנטפהה דכל פסל בשחיטה נתנבללה גם בחשוחט ונתנבללה בידו מצין לפרש דapsulation קאי, מאחר דעתה גם זאת נקראת נבלה, אבל מאחר דמוסיף גם הנוחר והמעקר, א"א לפרש אפסולי שחיטה דלמה צריך להוציאי הנוחר והמעקר דליקא שחיטה כלל והיה צריך למחוק מן המשנה האי הנוחר והמעקר ורבנו הקדוש לא ריצה או לא הי' יכול לשנות יסוד המשנה וכמש"כ רשי' שבועות דף ד' ע"א ד"ה ומשנה לא זהה ממוקמה, מאחר דהיתה שגורה כך בפי התלמידים לה היה יכול לשכח מהם, על כן שכל את ידיו הקדושים לסדר האי יסוד המשנה אחר פלוגנת ר"ש וחכמים, וכךלו היה סיומה דמלטה ומדריכים, ויקשה לנו מה שינה מקומה וממיילא נדע שעשה כן כדי שנפרש ונתנבללה בידו על פסולין שחיטה, ומה דקANTI הנוחר והמעקר ופטור משום אוא"ב, דכל זאת שפת יתר, היינו משום דהמשנה לא זהה ממוקמה.

ועתה נבן לשונות ופסקי הרמב"ם ז"ל על בוריין דהוא ז"ל לא הי' משועבד לשנות הדין בלישנא דיסוד המשנה, גם לא הביא פלוגנתא ר"ש וחכמים רק פסק באוא"ב הכר"מ דשא"ר שמה שחיטה, אלא

וחרמבי"ן והחינוך ז"ל דרשין טעמא דאיסורה דאי"ב הוא שלא נתזכיר לשחות אם על בנים ביום אחד, א"כ כל עצימות האיסור אינם אלא בידע שני מן הראשון שלקו לשחתה ואז אסור לו לשחות מספק דschema שחת חברו או ריצה לשחתה הימן, והוא שחתתו אכזריות מספק, אבל بلا דעת אין כאן איסור כלל ואינו דומה לשאר עבירה שעבר שלא מדעת והוא מלטה דמסתבר וכיון זה אמרתי גבי איסור סוטה, ודוק'.

עוד שם ואם קדם השני הרי זה זרי ונשכר זרי דלא עבד איסורה ונשכר דקאל בשרא עכ"ל מכאן מדקך הבה"ג מובה בראי"ש ז"לadam לא היה זרי ועבד איסורה, לא קאכל בשרא. ולא מה"ת קאמר דהרי כתבו הtos' לעיל בראש פ��ן דמצד ל"ת כל תועבה א"א לאסור אוא"ב משום דאשרה אסרו לי לבו ביום. לבוהו, מכל דלהדיות שרי, אבל מצד קנסא אסרו לי לבו ביום. יש דעתות שגס לאחרים אסור לבו ביום כמו גבי מעשה שבת כדי שלא יהנו מאיסורה, והנה אם נאמר כמו שכתבתני לעיל,DSLALA מדעת ליכא איסורה כלל, א"כ המעשה בעצמו לאו איסורה הוא ואם אחרים דלא ידעו שנשתת כבר האם, כי שוחטין את הבן לא עשה איסור כלל, ולא מקרי מכשול שוב גם אם הוא שחת גבי אחרים לא מקרי נהנה מאיסורה, דLAGBI דלא ידוע זה הוה כנשחט שלא מדעת, ואני דומה למעשה שבת מבון.

וראיתי בפרמ"ג ז"ל שמביא כאן קושי" אחת דנימא כל מלטה דאמר רחמנא לא תעביד اي עבד לא מהני ותירץ דאיסור התלוי בזמן לא שייך לאמר על"מ וכמו בשוחט בשבת עי"ש. ולדעתי ברור כמשש זה לא מקרי תלוי בזמן, ובכל זמן אסור לשחות אוא"ב ביום אחד, כמו במוחסר זמן של שבעת ימים יהי תחת אמו, דלא מקרי איסור התלוי בזמן. הון אמרת שגס התוס' בסוגי" דמצות עשה שהז"ג נחתו לסבירת הפרמ"ג, באשר חשבו מילה וכן שריפת קדשים שהוא ביום ולא בלילה, וכן הקרבת קרבנות למ"ע שהזה"ג, אבל האמת עד לעצמה, דין זה זמן גרמא אלא הזמן מגבilo וסיבה אחרת מביאו, ומגן גרמא לא הוה אלא מה שהזמן מביא כמו שבת וו"ט ושביעית ויום וקדומה, ובסוגי' שם הארכתי בהזה. ועיין בסוגי' דהשות בשבת שכתבתני דבשחיטה באיה לא שיק' כלל כל מלטה דאמר רחמנא לא תעביד اي עבד לא מהני. עי"ש.

עוד שם גמר' אמר אוא"ב אמר רחמנא ולא בנו ואותו. הא דPsiṭṭila לי להמקשן דאו"ב ולא בנו ואותו לכאר' קשה דהא א"א להוציא שני שמות כאחד ולמה לא נאמר דה"ה איפכא בלי דרצה דתשחו דלקמן, זיל' דמדקך כן מדלא כתיב אם על בנו כמו בשולח הקון דכתיב אם על הבנים لكن סבר דזוקא כסדר זה אוא"ב ולא בנו ואותו אלא דלפ"ז באמת צרי' ליתן טעם למה לא כתוב אותו על בנו ולא יצטרך לתשחו, אבל ייל' משום דאי' זה הוה משמע דהאיסור הוא שחיטת שניהם ואם שניהם שוחטין, זה אחד וזה אחד יהיו כמו בחוצאת שבת זה עוקר וזה מנת דשניהם פטורין, וניהו זהה למד מלשון רבים דלא תשחו דחיבת השני בשחיטת הראשון, דיןנו אלא מתנאי האיסור ולא שייך לאיסור, מ"מ אותו על בנו אינו משמע שהי' אחד התנאי והשני האיסור, רק שהיהם ייחד הוא האיסור, לכן לא מazi כתוב אותו על בנו ודוק'

עוד שם בגמרא כשהוא אומר לא תשחו הרי כאן שניים, הא כיצד אחד שוחט את הפרה, ואחד שוחט את אמה, ואחד שוחט את בנה, שנים האחוריים חייבן. התב"ש מקשה ודלא קרא בשנים שוחטין בב"א, דשניהם חייבן אחד התנאי והשני האיסור, רק בנו ואותו, וניהו דא"א לצמצם מ"מ למ"ד ישנה לשחיטה מותועד"ס

או"א הרשות נתונה לשחות, אם הוא זרי ומשער בעצמו שמקדש את חברו, יוכל להודיעו שחתוט טרם שיחות חברו, ואם אין יכול להודיעו גם הראשון אין רשי לשות, מפני שגס לשני רשות לשחות וrama שחתוט חברו שחתוט, לעמן לא ישחות הוא, וא"כ משום אוויה אין לרשות עדיפות על השני כלום, אבל לענין דין דהינו כאשר לאחד מהם רזיות שיסמוך על עצמו לשחות ולהודיעו לחברו, ובאים לב"ד לשאל מה דין, דין הוא דהראשון לו דין קדימה ע"פ שה שני צרכ' יותר, וממוש דעל מנת כן לך החני שלא יהי לו כח יותר מבעה"ב, ובעה"ב לא היה רשאי לשחות קודם קודם הולוקה הראשון, שעמ"כ מכרו שהולוקה ישחות היום. כך מתפרשת האי מימרא דר' יוסף. אלא די' לראות איז יתקיימו שני דינימ אללו, דין קודם שבאו לב"ד יש לכל אוויה רשות לשחות מצד דין דחבירי, אם בטח בזריזותי, וא"כ לאו מכך בעה"ב קאתה לתבעו שישחות הוא ראשון, ואיך ניחחו משום דלא לך רק על מנת שלא ישחות תחל. וגם הא דבעה"ב אין רשות להקדים ולשות צרכ' באור, כיון דהיה בידו למקרו לשני והשני יש לו רשות להיות זרי ולשות תחל, ומה יגרע חזו מכח הולוקה מננו.

אבל דע דכך היא הצענתן של הדברים. המוכר פרה ובנה לשני בני אדם בשאר ימות השנה, דין כאן הוכחה שרצוים הולוקחים לשחות הימים, והדבר בספק מوطל אם הימים או ליום אחרינו לקחו לשחות אין בעה"ב להודיעו הולוקה שני אמה מכרתני לשחות, דהוא ס"ס, ספק שהוא לא ישחות הראשון ואתל' ישחט שמא לא ישחות השני הימים. אבל הוא בעצמו אינו רשאי לשחות הימים, שמא שחת הולוקה ונחט ספיקא ודאי אסור וכוון דעתך שמא לא ישחות, אבל דאי' לא מחייב בכל ודאי אסור, וכיוון דעתך שמא לא ישחות הולוקה ולהודיעו למען לא ישחות, מצד דין חברו אינו רשאי ויכול הולוקה לתבעו ממנה הבשר או לתבעו מעותיו מושם דאם בשעת המkick היה בדעתו היה מחייב להודיעו דשמא לך ע"מ לשחות הימים. וכיון דלא הודיעו אז הוה כלו התנה עמו ע"מ שלא ישחות בעה"ב הימים. אבל למוכר לשני היה רשאי דכיוון דבשביל המכירה לשני לא נאסר לראשון לשחות ואין על הבעה"ב להודיעו משום ס"ס כנ"ל למה לא היה רשאי למוכר. וכך גם אחר שנתודע לשני לקיחת הראשון אם הוא זרי אין לו לחוש על חברו אם ידע בטח שיש לו שחות להודיעו שלא ישחות, כי לא מכך בעה"ב הוא שוחט ולכן אין לשני לחוש על פסידא דראשון, ואין לראשון שום תרעומות על שהקדים לשחות. אבל אם הוא בעצמו אינו סומך על זריזותי' וחושש שמא שחת הראשון או שמא לא יהיה לו שהות להודיעו עד ישחות, ולכן בא לב"ד וטעו דהוא קודם מצד שצרי' לו יותר, הנה אם ה"י שני אחין שירשו מאביהם פרה ובנה ונתחלקו בין שניהם ודאי היהת טענתו, והיה שורת הדין מכך שודא דידיינה דכיוון דהוא צרי' יותר ישחות הוא תחל, אבל בשני לוקחן דאי' ראשון ושני בזמנם רומי' מושם לאיך בא את לדי' מדה זו לתבעו את חברך שימתין עד לאחר, רק ע"י שלקה תבנה של האם שהיתה כבר לקוחה ביד הראשון, וכיון דקודם לקיחה של בעה"ב לא היה רשאי לשחות קודם הולוקה הראשון, אין לך על ידי הלוקה מבעה"ב רשות יותר מבעה"ב עצמו.

אבל אי קשי' הא קשי' דלמה לא נימא דבעה"ב מחייב להודיע גס בשאר ימות השנה אמה מכרתני לשחות דניהו דהו ס"ס כנ"ל מ"מ לכתבה גס בס"ס אין להכenis עצמו במקום שבקל יכול לברר ועיין בו"ד סימן ט"ז ובפרמ"ג שם בשפ"ד סק"ז ח' ט'. אבל יפה אמר בזה בני ה"ב החתן כמר בנימין שיחי' דלפי הרמב"ם

בכל הקרבות שהו ממו אחר הקדש או נתערכו וכדוםה למה ירעו עד שישתabo ולא נאמר אדעתא שלא יבואו לידי הקרבה לא אקדשי' דמה שכתבו התוס' כאן בעגלת ערופה דלא מסכו אדעתיהו שימצא ההורג לא סgi לזה כדמותם בבב"ק, דהיינו אדבר הרחוק כמו בנפלת לפני מוכחה שחין, וזה אמרין אדעתא דחכמי לא קדשה נפשה, עי"ש בתוס' דכל שתלי בדעת עצמה אמריןenan סהדי דלא נכסה בשום ספריא אפילו הוא רחוק בתכליות הריחוק, וא"ג דלא התנהenan סהדי דהוה כאלו התנה והסביר אלימטה דכל שתלי בדעת עצמו, למה יכנס עצמו בספק כלל, והדבר צ"ג ובמ"א הארבתי זהה בתכליות הבאר בכמה מקומות בש"ס כמו בנדרים אמרין אין פותחן בנוול אדרבה הוליל' דבנולד אין צrisk התרה כלל, דין סהדי דאדעתא דחכמי לא נדר והא דלא התנה ממש דלא אסיק אדעת' להתנות ודו"ק.

ד"ה עגלת ערופה אינה משנה, הקשה הר"ר משה מבונדייש אמר לא אמר דשותת היינו עורף וכו', ולפ"ד נראה ליישב קושי' זו בשנאמר דהא התם ביוםאי אתן קרא בשער המשתלה דפסול משום מחוסר זמן, עי"כ דבלא קרא לא היה נסל משום לאו דאו"ב משום דהוה אמרין עדל"ת, וכן כתוב נמי ק"ז בעחתת"ס צ"ל בראש פירkon, מעתה כאן בעגלה ערופה דליתון קרא דפסול משום מחוסר זמן הרי עשה דעריפה דוחה ל"ית דאו"ב. וניהוadam ערך תחלת העגלה ערופה ואח"כ שחת אמו חיב, מ"מ כבר כתבתי לעיל במתניתין, דמתניתן סתמא קתני בין ראשון ובין שני ושוחט לע"ז אני עי"ש ודז"ק היטב.

ע"ב גمراו אל"ר יוסף מ"ט דסומכוס קסביר סומכוס אצל שני זיתוי חלב בהעלם אחד חייב שתי חטאות וכו' תמהני מdad דינחו דסובר סומכוס כן, מ"מ הרי לא עשה שתיים רק שחתה אחת ואיך יתחייב שניהם יחדא מעשה. ולא עוד אלא איך חל איסור כשחתה הראשון נאסר השני בשחתה ואיך יהל עוד הפעם איסור עי"ש שחתת השלייש ומכם"כ כשחתת שני בנייה כיון דכבר נאסר לשחות אמו בשחתת הראשון איך חל עוד הפעם האי איסור עצמו עי"ש שחתות בן שני ללקות שמוניות. ובכל מה שכתבו האחرونנים צ"ל זה לא נחה דעתך ולא שקטה רוח. ולולי דמסתפינא אמינה דבר חדש והוא דמאחר דאסורה תורה או"ב וגם בנו ואותו הוה לנו כעון שתי כקרות אחת גדולה ואחת קטנה ונשבע עליה שבועה שלא יכול הגודלה באופן שכל או"א הוא איסור ותנאי דפסק הרמב"ם בפ"ד מהלכ' שבועות Adams אבל שניהם מזיד דריש שתים דפסקין כדי' לגבי ר"ל בהתראת ספק דשם התראה, הרי Adams מתירין אל תאכל האיסור. אם בדעתך לאכול התנא אח"כ חייב עי"ש דשבועת אכילת האיסור עדין יוכל לאין איסור דהרי תלוא בשני שהוא התנא מ"מ עבר למפרע אם היה מזיד דהינו ששבועת אכילת האיסור היה בדעתו לאכול התנא, אח"כ היה בשחתת או"ב כל או"א הוא איסור ותנאי, וכאשר כתבנו למעלה Adams שניהם שחתו בב"א שניהם חייבין זה משום או"ב וזה משום בנו ואותו ממש"כ התבב"ש, וא"כ באחד שוחט הול' לחיביו שתים אם התרו בי' כמו שבשבועה שתלאן זה זהה, אלא כיון דלא נאמרו שני איסורים אלו אלא בלאו אחד, איינו דומה לשבעה דשם שבעה תרי שבועות וכן רק לאו אחד כתיב אמנים אם שחת שני בנימן ואח"כ אםם או פרה ובת בתה ואח"כ בתה כל שהתרו בו בשחתת הראשונים ספר לקי תרתי למפרע על שחתת הראשונים לכל או"א הוא תנאי וגם איסור אף על פי שנשחת ראשון כן נראה לי לפי חומר העניין ואם שגיתתי אני תלין משוגת.

מספר חייבין, ותירץ דרצה לאוקמי אליבא דכ"ע, אף למ"ז אין לשחיתה אלא לבסוף. עי"ז קמתמה הפרמ"ג דא"כ לדידן דק"ל ישנה לשחיתה מתווע"ד מנ"ל דבנו ואותו חיב, וכותב ע"ז הלב ארוי' דשגה יצאה לפני, דהתב"ש לא אמר דאי קרא להיכי אתו לא נשמע דינה דבנו ואותו, ואדרבה דברי התב"ש ברורין להיפך דאחד חייב משום בנו ואותו, וקשיתו רק למה לגמורה לאוקמי בג' המות הלא גם בב' אפשר למצוא או"ב ובנו ואותו, בשחוטו שנייהם בב"א עי"ש. ואני אומר דהפרמ"ג שפיר הקשה, דהא דידיין דשנים ששחטו באיזי שה שניים שוחתו בב"א ונחיב שנייהם, והשני הוא האיסור, המשום שחתו ברבים כדامر בסמור, אלא דילפין נמי דגס בנו ואותו חייב מבדלא כתיב לא ישחוטו אבל כל זאת אס ליכא מציאות לאוקמי בשנים בב"א ולהחיב שנייהם מנ"ל, דהא חד אבל אי מצין לאוקמי בשנים בב"א ולהחיב שנייהם איסור, ואתה קרא דבב"א התנא והשני האיסור דלמא שעניהם איסור, ואבב' התנא חיבין כמו בשבת זהה איינו יכול דשניםיהם חייבין וא"כ ליכא הוכחה דגס אבנו ואותו חיב, דהא אם שנייהם האיסור, א"כ שנייהם שחתו או"ב ר"ל בשנים בצירוף כמו בשבת, וממילא דלא מתחייב השני בשחיטת אחר את האס והוא אחורי את בנה, דהא שנייהם המה האיסור. ותלמידי הרב הדין מ"ה אמרה משעה נ"י השיב לי דבשלמא מאן דשחט האס שפיר חייב דכל שבזה אחר זה גם בב"א חיב, אבל מאן דשחט את הבן למה יתריב, דהא אלו שחת הוא בעצמו אח"כ את אמה היה פטור, וכל שניים באיזי אפיקו בב"א איינו. לדעתתי לא שייך כל שאינו זהה שאינו באיזי אפיקו בב"א איינו. קיון דשנים מתנגדים כמו אחר זה אפיי בבתacha את איינו רק במקומות שנייהם הראשונה מנהיחס את קידש ב' אהיות בב"א כיון דז"א אין מניה מניה את אחרית מלתקדש והוה כמו און ברירה וכן במעשר ותודה המובאים שם בקידושין נ"א. ועל כן א"א למיימר כן מבון, ועיין ריטב"א שם. ההגה מהתני הרב משעבעש נ"י) ואם כייפה אמר מ"מ הקושי' עדין עומדת דמן"ל דחייב השני באיזי דלמא שנייהם בעין עי"ש שחתות אחד והא דלא תשחטו אתה לחיב שנייהם בשחטו בב"א כמו שניים שעשו מלאכה. ואין לי תירוץ אחר רק בשנאמר דז' הו למכתב אותו על בנו כיון דשניםיהם שייכים לאיסור ומדכתיב או"ב יעדין דהראשו התנא והשני האיסור ודו"ק.

תוס' בד"ה והתנן נמצא ההורג, וא"ת איך מדקדק מכאן דלא מתרסא מהיים דלמא היינו טעמא דאדעתא דהכי שימצא ההורג לא אקדושא, כי האי דתנן בכריתות וכו' תמה夷 אני על תמייתם דמו ענין זה למפריש אשס ודאי ונודע לו שלא חטא דהרי התם איךא הקדש טעות, דסביר היה שחתה ולא נודע מי הכהן ערופה שנמצא ההורג, אין כאן טעות דהרי על לא נודע מי הכהן חייב התורה להביא עגללה ערופה, ואיזו טעות איךא בנסיבות ההורג, וא"כ דהא דתצא ותרעה בעדר הינו משום דלא חלה קדושה מהיים, והוא דאמרו שם בכריתות בטעמא דאש דבנודע שלא חטא ירעה עד שישתאב משום דלבו נקפו וגמר ומקדייש, ולא קאמר משום דעל הספק באה ואין כאן טעות, משום דבאמות גס בנולד סיבה אשר על ידה אין צורך להזכירו, הנה לנמייר דהקדישו רק על תנאי שיצטרך להזכירו כאשר אמרו בב"ק דף קי"א ע"ב, בחחתת שמתה בעליה, דאי לאו דההמ"ס שד' חטאות מותות הוליל' דאדעתא דהכי לא אקדשה עי"ש בוגרמא ותוס', וא"כ הכא באש טלי דליך הלהקה, מה לא נאמר דאדעתא דהכי לא אקדשי לכן קאמר משום דלבו נקפו גמיר ומקדייש. ובמ"א הארבתי הרבה בכל זה דבאמת קשה

ולעשות מציאות ע"י ביטול, וכן הוא לעניין ספק אם אתה מסופק על חתיכה אחת אם יש עליה איסור או לא עלייך להביא ראי' על המיציאות, ולא על העדר, משא"כ בחתיכה מב' חתיכות דין הספק על המיציאות, רק על מעשה שליל אם אכלתי זו או הוה ספק השkol ואסור מן התורה וחייב עלי' קרבן אשר תלוי ותבן הדבר.

ד"ג פ"ג ע"א גמר' לעולם בזא"ז ודקאמרת מ"ט דר"י כגן דלית בי' צוית וכו', ופרש"י דלית בי' בזאת בחד מננייהו וכוי' ולכאורה' יש לראות לפמש"כ רשי' ז"ל لكمן דך ק"ח ע"ב דבחציזית בשר וחצי זאת הלב אין מצטרפין מכלל היתרן להקרא שם איסור, א"כ גם הכא דכל שאין צוית בכל הגיד אין יטרף עס' גיד אחר שאין בו צוית מכלל היתרן להעשות צוית איסור, דשאנו ח"ש הבא משוער גדול. ועיין בתוס' יומא דף פ"א ע"א ד"ה כל שטוממאתו דמייתי הך סברא דרביעית דם משני נפלים אctrופיך לקרה דעתשיות שיצטרפו. ועיין מה שכתבתבי זהה לקמן בסוגי' דט"ח שם ודוק'.

עו"ד שם בגמר' תיר' את זו דרש ר"ש בן זומא לפי שכל העניין יכול איינו מדבר אלא בקדשים ובקדושיםليلת הולך אחר היום, אבל אף זה כן וכו', תמורה לי דהא בקדשים בלבד האין נשחטין בלילה, וא"כ נימא דיים אחד האמור כאן יום ולא לילה כאמור, וא"ת הראשו מצי ליהו חולין ורוק השני קדשים, וממש"כ לעיל בראש פרkon דלה"ש מוקמינו כן, א"כ ודאי מוכחה דלילה אחר היום דראשו שחתט בלילה שהוא חולין ונשנ' שחתט ביום שהוא קדשים, וצ"ל דהכי קאמר דהאי שור הפסיק העניין לרבות דוא"ב נהוג בחולין הוי' א"כ יון דמ"מ בענינה קדשים כתיב יום אחד קאמר היינו יום ולילה כמו שנקרה בקדשים ודוק'.

הדרן ערך פרק אותו ואת בנו

עו"ד שם בגמר' הכה את זה וחזר והכה את זה וכוי' חיב וכוי' ר' יהודה אומר בב"א חיב בזא"ז פטור, ופליג בהתראת ספק אי' שמי' התראה או לא, ויש לראות דאפילו התראת ספקשמי' התראה הא הכא לא נכון אלא בספק איסור שאין עלי' חיב מיתה כאשר הכה את הראשון, ואם אח"כ הכה את החני הרי' ג' ר' בספק איסור נכון, מה תאמר הרי' עתה ממי' הכה בודאי את אבי או היום או אטמול מה בכך וכי בשביל מעשה של עתה, נחיבבו על מעשה שעבר סוף כל סוף אטמול רק בספק איסור נכון, נשמע מזה, דכל שנכנס בספק איסור במקום דאייבע איסור, ואח"כ נתברר דעתך איסור חיב מלוקות ומיתה, ולא יכול לפטור עצמו אני רק בספק איסור נכון נכנסתי, דכל שנכנס בזא"ז אפילו בספק במקום דאייבע איסור התיר עצמו לעונש, כשיתברר למ"ד התראה ספק שמה התראה, דלא גרע משובעה שלא אוכל זו אוכל זו שהבאתי לעיל בדבר הקדום, דחיב באוכל האיסור ואח"כ התנאי, וק"ו הוא אם התם חיב דהאיסור מתלי תלוי במעשה שיעשה אח"כ, מכ"ש אכן דקמא שמי' גליה מיד דבר אלא דלו ולעדים ספק הויה ודוק'.

ואגב אסביר לך מה בין ספק באקבע איסורה לבין ספק ללא אקבע איסורה, ר"ל בין חתיכה אחת משתי' חתיכות לחתיכה אחת ספק חלב שפוק שומן, דודאי צריך הסבר למה זו מותר לדעת הרמב"ם מכל וכל מה"ת, ולדעת הרשב"א ד אסור מה"ת עכ"פ אין בו חיב קרבן, ובזו מביא אשם תלוי. הסבר הדבר דכל היתר הוא העדר וכל איסור הוא מציאות כי קודם מותן תורה הכל היה מותר והוא ההuder וע"י מוצות התורה נאסר והוא המיציאות ולכן תראה כי איסור בטל בהיתר ולא היתר באיסור ממשום דמציאות כדי להבטל ולהעשות העדר, אבל להיפך מן העדר לא מצי

פרק כסוי הדם

בעלי מומין דהמה לא שכיחי, גם בזה דיבר הכתוב בהוה, דאמרה תורה כי יצדח חיים ועוף דבכמה לא אשטרוי כלל בחוץ אם לא בע"מ, ומאל לו לא דבר הכתוב אבל באמות גס אלו אי אתרמי ושחטן בעו כסוי, והאי יעקב מינאה אליבא דר"ש איזיל, ומה דפריך מבכמה בכל חייה הינו דמשום דבר הכתוב בהוה לחוד, קשה להוסיף מין שלא אמר, ולכן קאמר דלעלם בהמה נכלל בחיה אלא דכאן דיבר בהוה הן בכ"י יצדח והן בחיה, אולם לר"ע דבר תאויה לא איתסר כלל אלא אדרבה אשטרוי להו לנחוור והאי ושפק את דמו דכתיב בסכוי נחרה הוא, הרי מוכחה דכתיב כי יצדח דהאי חייה דוקא קאמו, דלא שיקתו לא אמר דבר הכתוב בהוה דאס' בחיה בכל חייה, אז בהמה דלא בעי' צידה הוא השכיח ולא החיה המחוורת צידה, ולא בעין שום קרא למעט בהמה מכסוי, ובזה מודקדק דחשיב לו רבא, עלי' אמר קרא וכי' דמשמע דין לא בעין הא ילפotta, ולפי הנ"ל ניחא דין דרכ"ע קי"ל לא בעין שום ילפotta. ומעטה מה דנקטו במוניטין ונוהג בחיה ובעו"ף סטם, ולא קאמר ואני נוהג בחיה מיאד, מושום דכולא מוניטין בהאי מסכת אליבא דר"ע נשנו, וככל המשניות הסתומות

ד"ג פ"ג ע"ב משנה ונוהג בחיה ובעו"ף, הא דלא קתני במשנה דאו"ב דנווג בבהמה ולא בחיה ועו"ף, מושום דפשיטה דשור ושה כתיב אבל כאן הי"א דברמה בכל חייה כמש"כ התוס' לבן בעי' להשミニענו, אלא דק"י החת"ס ז"ל בחודשו מדקדק, דא"כ למה לא נאמר בפירוש ולא בבהמה כמו בגיה"נ דקתני ואני נוהג בעוף. ולדידי קשה עוד דהא כי יצדח כתיב, וכו' הרמב"ם ז"ל בחבورو פי"ד מהלכות שחיטה דלא אתה למעוטי מזומן דאשר יצדח דכתיב, משום דדבר הכתוב בהוה, וא"כ עכ"ה האי חייה דקרה דוקא ולא שם הכלל חייה ולבמה, דהא בהמה דהואה שור ושה אין דרכם לצוד דביביטים המה, וא"כ קרא מפושט טפי' ממוניטין דברא כיי' יצדח כתיב אבל במשנה דקתני סתם חייה אפשר דבמהם בכל. (הא דבמהם בכל חייה הינו בלשנא דקרה אבל בלשון חכמים לא. מחתני הרוב משעבעש נ"י) זה ליתא והוא ראי' אלו טרפות בבהמה וכן קשה לקמן בגמר' האי יעקב מינאה דקאמר לרבע דמייא בהמה בכל חייה לכסי, ורבא השיב לו עלייך אמר קרא על הארץ תשפכנו כמים, ותפ"ל דכתיב כי יצדח, ועכ"ה האי חייה דוקא ולא בהמה. אבל דעתך כתבתבי בפתחה דלה' ישמعال דס"ל בשר תאזה של שור ושה אתרס להם במדבר, ולא הותר להם רק

בריאותו מכל וכל, ורבה המבוקה זה אומר בכה וזה בכה, ותמצית דבון בריאותם כי דין דהאי ברייטה קשה להולמה מצד קשיות התוס' דהאי שפיר מצי מכסה ע"ג גיריה, שנית הלא דם היה שנותר בעקבם בהמה הרי לנו לפקון פ"ז ע"א במתניתו דרויין אותו כאלו הוא מים, אם היה בו מראית דם חיב לכטוט, והש"ס לא הביא האי ברייטה אלא להוכיח מה דעפר למטה איינו מעכב. ועיין בחודשי ק"ז החת"ס ז"ל שכותב, דהאי תנא סובר דגש לח בלח אין בילה. ובמחלוקת ארשה לאמר כי לא דבר נכונה, כי מאן דס"ל אין בילה, ע"כ אין הכוונה דלח עומד השני על הראשו שתחתיו כמו ישב ביבש, אלא איןנו נבל בשוה וא"כ אדרבה היא הנותנת לחיב בסיסו אם שפק דם בהמה על דם היה וכעפ"פ מיד ספיקא לא נפקא דשמא אכן מדם החיה גם למעלה. ואלא ודאי דדם שאינו דשנופל על הארץ ומתפרק מיד נקרש קצת עכ"פ, כאשר נראה הכל, ולכן פשוטו לי להאי תנא דדם שלמטה נשאר במקומו ודם הבא בזמן מה אח"כ - דבר שחייב לשיטתה סתמא איכא שהי"י מיעוט - עומד כולם למעלה ומכתש את שלמטה הימנו. והוא דתנן לקמן דם שנשאר בעקבם הינו בידים או בשפק זה על זה בעודו חם ממש טרם שנקרש קצת.

אחרי כתבי זאת הראה לי תלמידי הה"ג מו"ה אברהם משה נ"י דבריו הטו"ז או"ח סימן תש"ז דס"ל לאסור הbeer שנפל בתוכו מים חמוץ קודם הפסח מושום דעומדים למעלה, וזה דלא כתח"ס. אמנם החת"ס אדרבה הראשונים קסמייך דגש בלי בלילה ביד אמרין בלχ יש בילה, וכבר עמד בהזע על דבריו הטו"ז בפרמ"ג שם עי"ש. עוד הקשה תלמידי הנ"ל על הברייטה דהא לח איןנו חזץ ולמה לא יועל כסוי לדם החיה שתחת דם בהמה, והשבות לו דזה לך"מ דהרי אדרבה אמרו במנחות כ"א ע"א, דדם בין לח ובין בש חזץ ופרק שם מבריית' דלו לחין אין חזץ יבשין חזצין, וחדא מנינו דם, וממשני הא דסביר הא דלא סביר, ועיין י"ד ס"ק צ"ח ובפוסקים שם, הרי דדם שאני משאר משקין וטעם אמר מאש"כ, דבדם איכא ממשות הרבה ודרכו להסתבך וכיון דעתם דלח בלח איןו חזץ הוא מושום יש בילה, ובדים לא שיק טעם זה רק בעודו צילול. עוד אמרתני בסברא דכפי כמה שפרק"י ז"ל לפקון פ"ח ע"ב ד"ה כלל הצריך לפרט דבעינן הדם נבל בעperf דכיון דהקפידה תורה על כסוי עperf דוקא, שדרכו לבלו מסתמא מושום דבתוכו הי"י נבל ולא שי"ה רק מכוסה למעלה, א"כ כל שיש דם בהמה למעלה ואין נבל עם דם שלמטה הימנו מעכב הכסוי בעperf דהא לא יהיה הדם דלמטה נבל בעperf רק מכוסה ולא סגי בהכי. ובזה מטורץ נמי היא מין במינו איןו חזץ, אבל לפ"ז ז"ל רק מ"ב"מ איןו חזץ שיק רק במקומות שעדיין צריך שי"ה מונח על דבר אחר ומינו מפסיק אמרין דמינו איןו מעכב מלחיות נקרה מונח עליון, אבל כאן דבמי נבל בעperf איך יתקשר ע"י מ"ב"מ איןו חזץ, סכ"ס איןו נבל ואפיו ליכא שום דבר המפסיק ע"י חזץ מכסוי גם בלילה בעperf ודוק היטב.

שוב ראתני דכל הקושי מותלמיidi נ"י הנ"ל לך"מ והוא ממה שנינו בזבחים ע"ח ע"ב, דלי שיש בו יין לבן או חלב והטבilo הולכין אחר הרוב, וכתו שמתוס' דלא דמי להא דתנן הדין והחלב לחין אין חזצין דהכא כיון דהאי דלי יש בו חלב עד רבו לא מחלחל, ולא דמי להחלב דמנה אגבא דיןיא הרי דבריבוי משקה לא אמרין יש בילה ודוק'ק.

עוד שם בגמר' דאי' זירא כל הרואין בילה אין בילה מעכבות בו. ויש לי מקום עיון דהרי בחולין לא בעין שנה הכתוב לעכבר רק בקדושים, וכמ"ש"כ התוס' מנהות ל"א ע"א ד"ה ואם הקדים,

ולר"ע הרי הפסוק מבואר באור היטב דרך בהירה ממש דבר דהא כי יצד כתיב, וכ"כ הריטב"ז ז"ל דמה ממופרש בקרא אין דרכו של התנא לשנות, אבל כאן לאו לפרש בקרא קANTA, דהוא ממופרש ועומד אלא לאפוקי מדר"י שבר פלוגתי דס"ל דבשר בהמה אתסר לחם ואיז הוותם בהמה חייב בכסי, אליו דaicא יפותאת אחרין לפטרה, וכדרבא لكمן שהשיב לעקב מינאה. ولكن בדיק נפלא, לא קאמר ממופרש ואיינו נוהג בבהמה לרמז דלא אצטריך, דהרי בקרא מבואר דחיה ממש קאמו, ולא כתני במתניתו הכא אלא לרמז ולהראות מקום לקרא עצמו שמתפרק כז, משום דאשר יצוד כתיב ולאפוקי מדר"י, דalgo לר"י ודי דהוה כתני ואינו נוהג בבהמה, לדידי' מכח הרא גם בהמה היה חייב בכסי, דחיה דכתיב משום דודי'ר הכתוב בהוה ושמור לך הדבר הזה, כי הוא נקודה נפלאה בס"ד ועיין עוד לפקון.

עוד שם במשנה במזומנים ובשאינו מזומן ופרש"י ז"ל משום דלפקון בשולח הקון אצטריך כתני נמי הכא. והקשו בתוס' דאי' כ' למה לא תני לי נמי באידך פרkon אלא ממפרשים דמשום דכתיב כי יצד הו"א דוקא באינו מזומן נקט לי במתניתו. ולפי האמור למעלה יש לישוב פרש"י ז"ל דהאי כי יצד דמפרשיין דדיבר הכתוב בהוה כבר ידעונו מדקתני דנוהג בחיה ובעוף, ואילו דינימה דוקא באינו מזומן חייב מדקתיב כי יצד, א"כ מנ"ל דאיןנו נוהג בבהמה דלמא גם בבהמה אי מתրמי אינה מזומנת חייבת בכסי, והוא דכתיב היה משום דבר הכתוב בהוה דחיה דרכה להיות אינה מזומנת ולכך מוכחה לאמר דלא כתני אלא משום דברך שה"ק כתני נמי הכי ע"ג דבר נשמע, והוא דלא כתני בשאר פרקי, משום דברכל הני לא צריך כלל הכא הרי יש צורך, אלא כבר נשמע ממה דקתני נוהג בחיה ובעוף, ודוק היטב.

עוד שם גמור, דאי' זירא השוחט צרייך שיתן עperf למטה ועperf למעלה, שנאמר ושפך את דמו וכסחו בעperf, עperf לא נאמר אלא בעperf וכו', ופרש"י ז"ל עperf למטה ולא על קרכע קשה. ריצה לשולול בהזע פי התוספ' דאמרו בסוף ד"ה צריך שיתן, לצריך עכ"פ הזמנה ז"ל ב' הפירושים. ולפע"ד ב' דעתו אלו תלויים בפירוש דברי ר' זירא דלפי פשטות הדברים דרש ר' הא בעperf דבעינן שייכסו ממלטה וממלעה בעperf לאחר ששפך את דמו, ואתה אי אפשר רק ע"י גיראה אלא דאי' חסר בקרא הגירה דחול"ל ושפך את דמו על הארץ, וגררו מושם וכסחו בעperf, וכיון דלא כתיב הכי, אינו דני לאפשר לקיים וכסחו בעperf ע"י שיתן תקופה עperf על הארץ לשיזמין בפה העperf דלמטה דמעיקר המצואה הוא שיעיטוף בעperf לאחר ששפך אלא אדם הזמן עperf דלמטה בתקלה די בכך. אבל יש לפרש דר"ז דרש האי בעperf אשלפנוי נמי והוא כלו כתיב ושפך את דמו בעperf וכסחו בעperf, דגש השפיכה תה' לתוך עperf, וא"כ לא בעין שום הזמנה אלא אם איכא שם עperf תחוות לשוחט לתוכו, מקיים בזה קרא דכתיב ושפך את דמו בעperf ונראה פירוש זה השני יותר מן הראשוני, מדහביה ר"ז האי ושפך את דמו שהוא לפירוש הראשוני לא צורך כלל כמובן. ולעת דף ל"א השמייט באמת האי ושפך את דמו אלא דשם מזכיר במאמרו משום דאיינו עיקר מקומו. אלא דבשו"ע י"ד סימן כ"ח עושה האי דעה לצריך הזמנה בפה לשיטה העקרית, ועיין עוד לפקון.

עוד שם גמור' ניהו דלמטה לא אפשר למעלה עperf לעבוד בכסי, מי לא תני ריב"י אומר שחתת חיה וא"כ בהמה פטור מלכסות, בהמה וא"כ חייה חייב לכיסות הפסוקים הראשוני' השמייטו האי

בסיור דיני הכסוי, מיד נתגלה לי אוור גдол אוור בהיר בשחקים. הדנה מתחילה הפרק עד קרובי לסופו מסדר הרמב"ס ז"ל דיני כסוי הדם ולא הזכיר מאומה דחכסי הוא עיטוף בעפר למיטה ולמעלה, ואח"כ בהלכ' י"ד כתוב ז"ל: "השותט צריך ליתן עפר למיטה ואח"כ יסחוט בו ואח"כ יסחוט בעפר אבל לא ישחוט בכלל ויסחוט בעפר" עכ"ל הזהב. הנה כל רואה ישתומים כאשר יתבונן בדבריו הקדושים. א") דמתחיל השותט צריך ליתן עפר למיטה בדבריו הקדושים. ב") מכך מחייב נตอน עפר תחוות למיטה ועפר תחוות לעעלת ואלו לא דבר עד הנה מצאות כסוי כלל. ור"ז דקאמר לשון זה הוא משום דמדבר מכל המיטה וקאמר דחשוט צריך שיתן עפר למיטה ועפר לעעלת. וכן תראה מלשון הטור שבריש דבריו כתוב כיצד מחייב נตอน עפר תחוות למיטה ועפר תחוות לעעלת ואח"כ מביא דעות אי צריך האמנה בפה, הרי דהטור מביא ממש מימרא דר"ז אלא שלא אמר השותט צריך שיתן וכו', משום דהוא כבר עסק בדיון דחייב לכוסות. אבל הרמב"ס ז"ל אחרי כל דיני כסוי מתחיל במימרא בפ"ע השותט וכו' הא חדא. ג") דקడק הרמב"ס ז"ל לכתוב בעפר למיטה „צריך שיתן" ובupper לעעלת כתוב "ואח"כ יסחוט בעפר" והלא דבר הוא דמשנה לשון ר"ז דקאמר ליתן עפר למיטה ועפר לעעלת ועפר תחוות לעעלת ועפר למיטה ואח"כ מחייב נตอน עפר תחוות למיטה ואח"כ יסחוט בו, והאי וכו' לא נזכר בדברי ר"ז כי באמת ר"ז לא אמר דצריך ליתן עפר למיטה קודם קודם שהחיטה בהכרח, אלא לצריך ליתן עפר למיטה ולמעלה, דבקרא שדרש משמע שיכתו בעפר לאח"ש ואן זה אלא עצה טוביה, שלא יצטרך לנגרור הדם יתן עפר תחליה. אבל הרמב"ס שנה בדיק והוסיף ואח"כ יסחוט בו משמעו אדם לא עשה כן בטל המיטה עפר למיטה, וזה נגד הש"ס דקאמר ולגרור ולכסות. והלח"מ דן להיפך הרמב"ס ס"ל דבעי גורירה וזה ליתא, דהא מצריך לשוחות בתוך העפר, ובגירירה לא יתוקן האי מעות כי רק בדברי ר"ז דלא אמר ואח"כ יסחוט בו, יש לפרש כן דיתן עפר למיטה בין קודם ובין אחר שהחיטה כموבו בכל מבחן דבר. ובזה נפרק גם פירוש דלעיל דתבנית בעפר קאי גם אשפנוי דאם קרא שפיקחה בתוך עפר מצריך, מה מהני הגירירה, סס"ס לא קיים השפיקה בתוך העפר כדכתיב בקרא, דמאן ספון לפרש טעמא דקרה דמשום הכסוי קאמיר ושפק את דמו בעפר, דלמא אכן טעמא אחרינא בציווי דושפק לתוך העפר והבן זאת. ד") והוא העיקר דמסיים, אבל לא ישחוט בכליל ויסחוט בעפר. וכי לא ישתומות על המראה הלו, והלח"מ שם הרגשי בהאי זרות וכותב ז"ל: "פירוש בענין דליך למחוש למינות כגו' ע"ג כל, אי נמי אפילו אכן למחוש למינות קאמיר, דזולת האי טעמא דהוא דרבנן, מדאוריתיא אסורה" עכ"ל. העתקתי כל לשונו כדי להראות לעין המשמש דבשות אונן אין מתבלין דבריו. דבדרך הראשון דמיירי ע"ג כל דמותר מצד חשש מינות, מה עבי הרמב"ס הכא בזה, דהלא דין שפיקחה בכליל אסור ועל גבו מותר באר לעיל בפ"ב ורקע נמי אסור בלי עפר למיטה, ולא עוד אלא דהרבנן בפ"ב ולא ישחוט בכליל ולא על גבי כליל. ודרך השני דבانون אסור לשוחות בכליל מיيري, ואთא לאמר דעתך ב"י נמי איסור מה"ת משום דליך עפר למיטה, גם כאן הבן שואל, מה עניין זה לכליל פשיטה דבלא עפר למיטה בטל חלק ממצות כסוי ולא בכליל בלבד אלא ואסמכותו אקריא, אבל כאן לפום רהיטא לא מצאת מייזו טעם היה נראה לח"ל להוסיף על הכסוי דלמעלה גם עפר למיטה.

וא"כ איך מדמה הא דר"ז דמיירי בקדשים להא דכשי הדם דהוה חולין. דנינו דמצינו גם בחולין דרך למצוה נאמר ולא לעכבר כמו קרייה בחלוקת ע"כ לאמר דזה>Dזוקא בדבר שאינו מעיקר המיטה רק טפה בעלמא. אבל ליתן עפר למיטה דהוא מעיקר המיטה מהכייתי לתמי לא יעכבר. ואולי אפילו מה שכתנו לטמלה בעפר למיטה ידענן מודפסרין הקרא דתבנית בעפר קאי אשפנוי נמי דהינו אושפץ את דמו, א"כ י"ל דהוה כתמי מצות שאין מעכבות את את חברתה, כמו תכלת ולבן בצדית ומ"מ קאמר דכל שהוא ראוינו ראווי לעפר למיטה גמור גמור דזוקא בדבון קאי דאנון מספקין אי האי מצות כסוי נאמר דזוקא בחולין כמשמעותו הסתמית או נאמר דה"ה בקדשים, ע"ז שפיר פשיטין כיוון דקרא תרתי קאמר עפר למיטה ועפר לעעלת, ע"כ דלא מירוי מקדשים וליכא מצוה בקדשים כלל לכוסות הדם, ולא מטעם דאיינו ראווי לעפר למיטה, אלא דקרא מוכח דלא איירוי בקדשים ממשיאו טעם שהיה להמצואה ב"ה, שלא לצות כסוי על דם קדשים כמו דלא כזה בבהמה רקו בחיה ועווי. ואי קשי לך א"כ הא דר"ז דכל הראווי לבילה וכו', מה בעי הכא, לעפ"ד נראה דגס התם בהא דביבה נמי הפירוש כן, דכיוון דהתורה אמרה בollowה דלמצואה בעין לבול, ע"כ דלא דבר הכתוב ממנה גדולה יותר מס' עשרונים דזה פסול, ולא משום שאינו יכול לבול אלא מטעמא אחרינא דהקפידה תורה שלא להביא מנוחה יותר מס' עשרונים, דמשום דאה דא"א לבול למה יפסל כיוון דאיון בבלילה אלא מצוה. וכן צ"ל בכל הנין שהביא התויס' כמו ושמע אשה דמעטן חרש, אין הטעם משום דבענין ראווי לשמעו כדי שנוכל לקיים ושמעו אישה, אלא דמהא דושמעו אישה אנו מוכחים דדברה תורה מאיש שאינו חרש, אבל החרש אינו יכול להפר מאייזה טעם נסתור מatanנו. אלא שהתוס' כא"ז דבענין עכ"פ ראווי ואני בעניין לא אבין האי סברא מה היא, צ"ע.

ובגוף הענין דר"ז דבעי עפר למיטה אשר עליו בהנה מסדר הש"ס יסודו, ולכן קדשים פטורין מכוסוי והפוסקים פליגי אי בעין הזמנה בפה דזוקא בעפר למיטה. ובענייני יפלא מאי דאייך השמייט רבונו הקדוש במשנה וכן ר"ח ור"א בברייתא האי הילך המצואה ולא הזקירותו אפילו ברמז רמזיא, אם לא במה דקתני דאיון נהוג במוקדשין אם נפרש מטעם דלא מצי ליתן עפר למיטה. ועיין בימות לע"ז אמר ר"א אפשר דאיתא להא דר"ל ולא תנן במתניתן, והיינו נמי מטעמא הנ"ל כיוון דידיינו של ר"ל הוא מעיקרו דיני ליצחא, א"א שלא יהיו נזכר ונרמז במשנה, ומיתתי התם מתניתן וברייתא לסייעו עי"ש. ועוד דהדרישה דר"ז גופא נראה כעין אסמכתא. דאייך יכתב וכשהו עפר, הלא כל מקום דמשתמש בפועל בסה תבא אחריו ב"ית השימוש, כמו סוף פ' במדבר וכוסו בה את מזבח הזהב, שם א"א לאמר עטוף מלמטה. ואפילו אם נאמר כמש"כ לעללה דהאי בעפר קאי אשפנוי ושפק את דמו בעפר, איזו לזה תואר דרשעה גמורה והכרחית כموון לכל מבחן לשון והגינוי, ובפרט דדרשין لكمן בברייתא דמי שפק יסח, ובמה שפק יסח, שלא יסכנו ברಗל דכל זאת מורה דמעפר למיטה אין זכר. ולעומת זה נס להיפך קשה דדרשות של אסמכות לא מצינו רקו בדבר של טעם שהיה נורה לחכמים משום סיג וגדר או משום נמוס וד"א ואסמכותו אקריא, אבל כאן לפום רהיטא לא מצאת מייזו טעם היה נראה לח"ל להוסיף על הכסוי דלמעלה גם עפר למיטה.

ומתוך עיוני זה אמרתי אלכה אל הבאר באר מים חיים רבינו הרמב"ס ז"ל, כדי תמיד אולי מtopic דזוקא לשוננו הטהור והברור, אלמד סוד הדבר הסתום הלאה, וכאשר בינותי בפי"ד מה"ש

הכל גם קדשי בדה"ב, וטעמא משום דמיחה ועופות טהורין אין מספר קמיiri במתניתן, ואין מסתבר כלל במקדשון סתם דהכא מיiri רך מתרירים ובנ"י". ותדע דברי הש"ס על הקושי וליגרר ולכסי מתרץ אי בקדשי מזבח ה"ג. אבל הכא במה עסקיים בקדשי בדה"ב, וקשה איך קאמרו סתם לא במקדשון אי קדשי מזבח בעי כסוי, ואדרבה נהוג במקדשון הוליל, אלא ודאי משום דחיה ועוף כמעט כולם אינם ראויים למזבח זולת שני מינים בעוף, דהינו תורים וכוסוי, ולא חיש לדבר עליהם, וסתמא מוקדשין דהכא קדשי בדה"ב הון, וא"כ גם מר בר ר' אשיש ס"ל קדשי בדה"ב עכ"פ נמי בכל פטור נהוגו, ומדרשה דושפיך וכסה מי שאינו מחוסר אלא שפיקחה וכוסוי, יצא זה דמחוסר פדי". אלא דלא ז"ל למה לי למר בר"א לחידש דרשה דמה חי" אינה קודש דהא שפיר אמרין לעיל דלא שייך כסוי משום האי דרשה גופה דפטר בקדשי בדה"ב דמחוסר פדי" פטור נמי בקדשי מזבח דמחוסר גיריה. ותרצו דלא ס"ל למր בר ר' אשיש רך מchosר פדי" דהוא מעשה רביה ובעי בי"ד וכחן. אבל מchosר גיריה דהוא מעשה כד"ג לא, ובמחכ"ת תירוץ זה לא נתן להאמור, דהרי משנה מפורשת שנינו בגיטין דין כותבין במחובר לקרקע וטעמא משום דוכתב ונתן כתיב ולא שי"י מchosר תלישה, עי"ש בתוס' וכן לקמן פ"ט בסוף פרקו, ועל משנה זו בודאי לא יחולוק ממר בר"א, ומה בין תלישה לגרירה. אבל לדעת הרמב"ם מר בר"א נאיד מהאי טעמא דלעיל דמחוסר גיריה, משום דס"ל דכל עופר למטה איינו אלא מדרבן, ומהטעם שכותב הרמב"ם ז"ל, וקרא דר' זира הוה אסמכתה בעלמא ודוק"ק היטב.

ד"ה פ"ד ע"א מר בר"א אמר, אמר קרא היה או עוף, וכו', הנה הדרשה נראה דחוקה מאד, אבל כבר הודיעיך דכל דרישות כאלה לא באו אלא לחזק סברותם או קבלתם של רובתוינו חכמי התלמוד ז"ל, ועicker הטעםDKדשים פטורין מכסייו הוא דעתן כסוי הדם שייך לאיסור הדם כאשר הארכיך הרמב"ן ז"ל עה"ת על הקרא שם, כי נפש הבשר בדם הו, ואני נתתי לכם לכפר על המזבח, ותמצית דבריו שם הוא כי בקושי התיר הש"ית אכילת בשר בצל, והרי עד נח אנסר ובנה אחר שהקריב קרבנות התיר לו השוחותה, ור"ל הנחירה) והתיר לו רך גופם אבל דם שהוא נפשם לא, כי און לבעל נפש לאכול נפש, רך נתן הדם לזרוק על המזבח שיבא נפש וכיכפר על הנפש. ואח"כ בא החוו עלי כסוי"פ הדם, כי גנאי שיאינם באים לכפר ולא יהי יכסה עכ"פ הדם, והוא לאדם שימית בע"ח להאנטו ורק בקושי התירו לו, לכן יכסה הוא לאדם שימית בע"ח להאנטו ורק בקושי התירו לו, לכן יכסה עכ"פ דם. ולא חיבבה תורה רק בחיה ועוף ולא בהמה משום דבמדבר הכל היי קרבנות וגם אח"כ על הרוב בן היה עי"ש. והנה מש"כ דבמדבר לא היה בהמה נשחתות לחולין נרו דין זאת אלא לר' ישמעאל דבשער תאה אתרס להם. אבל לר"ע הלא הותר להם לאחר, מ"מ מסתבר דלא היו נחרין אלא מביאין מהם קרבנות, ומיש"כ וגם אח"כ על הרוב יצוה, עע"פ שאח"כ הותר להם לזבוח חולין משום ריחוק מקום מ"מ ייל דרוב שחיתות היו לגובה, כי כל מועת מע"ש היו אוכליין מהם שלמים כבמנחות פ"ב ע"א, ואכילת בשר חולין רחקה התורה מבואר אכן במאמריהם הבאים לדמיך תורה ד"א שלא יכול אדם בשר רק מתוך הרחבות גבול ותאה יתרה. וכך בבהמה לא עבי כסיה"ד אף בשוחות לחולין, אבל בעוף ניהו דבקדשים עצמן ודאי מסתבר דכל שנעשה מצתו ונזרק דמו על קיר המזבח, דלא שייך בי" מכות כיסוי. אבל בחולין כיון דרך מועטין קרבני לגובה אין האי מועוט קדשים יכול לגרור הרוב שאינו קדוש לפטור מכסיי ובפרט שעופות אין מספר מן הטהוריים שאין ב민ים כלל לגובה ועל סברא זו בונה הדרש של מר בר"א דמה היה אינה קדוש אף עוף אינו קדוש ר"ל דמה היה עכ"פ צ"ל

עתה אבינו דעת הרמב"ם ז"ל דהוא ז"ל בשום אופן לא רצה לקבל האי דרשאה גמורה רק לאסמכתה, מטעם דהדרשה בעצמה חותם האסמכתה אליה וככ"ל, וגם משום שלא נזכר בשום משנה וברייתא האי חלק המזכה מעפר למטה, והיתכן ששכח התנא להשמיינו חידוש דין זה, שנדרש מדקודק קל בקרה, ולכך ס"ל לרמב"ם דין זה משום מוצאות כסוי כלל, רק מאחר דאמרה תורה לכוסות דם הנשפך מחייה ועוף בעפר ומדרך הדם הנשפך על הארץ שוחרל למרחוק ובפרט אם הקרקע קשה ומדרונו קצת. וזה הכספי קשה מאי צרך לילך כל אותו הדרך ולכוסות דם הנחל, ולכן מסתמא ישחוות השוחט לתוך כל או גומה כדי שי"י הדם נמוס אחד כדי לכסותו בנקל, אבל בזה הלא יש חשחק לעכו"ם מבואר לעיל בפ"ב במשנה וגמרה וכדפסק הרמב"ם ז"ל בפ"ב מה"ש, ולכן אמרו ז"ל דהשוחט צרך שתין עפר למטה שע"י כן יעדם הדם במקומות אחד ולא יצטרך לשוחט לתוך כל או גומה ואסמכתו אקררא, כדי לעשות חיזוק לדבר זה שלא ישחוות לתוך הכליה היה או עוף הצריכים כסוי. אולי הש"ס קודם דמסיק בטמא דקדשים אין בהם חיוב כסוי, להא דמר בר ר' אשיש דמה היה אינה קדשים וכי והיה מבקש למצאות טעם למה במקדשין לא, מכח הא דר"ז עכ"ה היה סובר דהוא מעיקר מצאות כסוי, ליתן עפר למטה ומון התורה, ואני זאת אלא ס"ד בגمرا. אבל אחר שמסיק להאמות וכאשר תראה לפניו דהוא עיקר הטעם דלא בעי כסוי בקדשים, שב לא צרכיהם אנו למימר ר"ז דארוייתא קאמר, ומושום מוצאות כסוי, אבל לא אסמכתה הוא, ולמען לא ישחוות בצל להקל עליו הכספי, צו לחת עפר למטה,כנ"ל בזרור ואמות בדעת רבנו הרמב"ם ז"ל, ומילא דיפה כתוב ה"כ"מ שם דממה שכטב הרמב"ם אבל לא ישחוות בצל ויכסה בעפר, נראה דסובר דלא בעי הזמןה בפה דזה ודאי אמת, אבל לא מטעם אחד, שהחותס' לא עלתה על דעתם דהאי עפר למטה לאו משום מוצאות כסוי קבוע, משא"כ דעתו של הרמב"ם ז"ל דין זה משום מוצאות כסוי כלל, ורק דרך אסמכתה נדרש כך.

ו"ד דבביצה ז"ה ע"ב דהביבא הש"ס נמי הא דר"ז פירוש רש"י ז"ל פירוש חדש בהאי דרשה דר"ז, והוא דבעפר משמע שהדם טמון ונבל בעפר קודם הכספי, ור"ל וכשהו כשהדים כבר נבל בעפר, והוא פלא דא"כ עפר למלعلا היכן כתיבא דאפשר לשכשות במוה שיריצה רק שהדם יהי טמן ונבל תחלה בעפר. ומה גופה דריש ז"ל פירש פעם כך תראה, כי הילופוא הלווע דעפר למטה הוא דחוקה בקרה בדרך אידך אסמכתה. עוד יש לי רמז זה במאמר דר"ז גופא שכופל הא דיש ליתן עפר למטה ועפר למלعلا במלעתה המכאמר, ובסתומו והוא יתור ממש לא צורך דרכי היל"ל אר"ז ושפק את דמו ויכוסחו בעפר עפר לא נאמר אלא בעפר מלמד וכו' ומידתחילה בדיון צריך שיתן משמעינו דהדין נולד קודם הדרש ומונ הטעם שכותב הרמב"ם ז"ל, ואח"כ נסמק אקררא וזה רמז הג� לדעתינו.

ו"ז ארך הכרח גמור לפרש קרמ"ם ז"ל דמר בר ר' אשיש עכ"ב דס"ל דהאי עפר למטה אינו אלא דרבנן וקרו אסמכתה. דהנה האחרונים ז"ל כתבו דלמר בר ר' אשיש דודאי אית לי דגס קדשי בדק הבית לא עבי כסוי, עכ"ב דאית לי ליפוטא דלעיל דושפיך יכסה מי שאינו מחוסר אלא שפיקחה וכוסוי, יצא זה שמחוסר שפיקחה פדי"י וכוסוי, דלא"כ הלא היה מצי לחיות קדוש קדושים בדה"ב ויפה כתבו בא דניארו דרש"י ז"ל מפרש במתניתן אבל לא במקדשין חטא ועולה העוף, אין זה אלא לעומת מה דס"ד בגמר' דהטעם משום דלא מצי ליתן עפר למטה זה לא שייך רק בקדשי מזבח. אבל לפי המסקנה פשיטה דכיוון דמקדשין סתמא קטני, כולל

מבקר וצאן מיררי, מ"מ האי כאשר צויתך לשוב קאי גם אחיה ועוף שלא הזיכרו בקרה, דהא זכר מבקר וצאן הוא משום דברם היה בעי היתר על האזיפה שנasar להם במדבר משום שי"ח, אבל כיון דשענין מהאי היתר זיבחה אישור נירה שוב גם חייה ועוף בכל האי איסור, דמהיכי תמי תחקל בינויהם. ולאמר דלא נסارة הנחירה רק בבר וצאן ולא בחיה ועוף. ואדרבה הר' בבר וצאן היה מוכרת להתר איסור שי"ח שהיה עד עתה, משא"כ בחיה ועוף דלא נסارة השחיטה גם עד עתה, וא"כ כמו באיסור נחרה וציווי השחיטה קאי הקרה על כל בע"ח, כמו כן נימא נמי דעת הארץ תשפכנו כמים (עיין בהגחות הרש"ש ז"ל דע"כ אקררא דבפ' כי ריחיב הארץ תשפכנו כמים וכוי הנה כתבתי לעלה השואל והן רבא לא מל כל בע"ח שנתחיבו במצבות שחיטה, ומסתבר מלטה טובה, כמו דבמדבר רק בנחירה היה חיוב כסוי בין בחיה ועוף ובין בבר וצאן ורק בשחיטה ומילקה דהיה מצוה לא בעי כסוי, כמו כן נימא עתה שנתחיבו במצבות שחיטה על כל בע"ח נפטרים מכסוי בכלל).

ומתוך חומר קושי זו נפרכים דברי הרמב"ן ז"ל בטעם פטור כסוי דבHEMA משום דרובם נקרבים דהרי להאי מינאה דפיך דלמא בהמה בכלל חיה לכסיו לא שמעין פטור בהמת חולין דהרי הוא בכלל חיה אלא דדייר הכתוב בהוא כי יצוד וככ"ל, ואי מקרה דעת הארץ תשפכנו כמים הלא נתחש לפטור מכסוי כל בע"ח מאחר שנתקדשו במצבות שחיטה. אלא ודאי דכל"ע היו גalign בנהירות בהמה במדבר, וממילא וכי יצד דמייר כטב בהמה לא"א להיות בכלל חיה, וכל דברי יעקב מינאה ותשובה רבא איזדו לדעת י' ישמעאל, דברש בבר וצאן נאסר להם במדבר, רק בעלי מומין אשתי ושבחיטה אז מצין למימר וכי יצד דכתוב משום דדייר הכתוב בהוא וכמיש"כ בריש פרkon וזה ברור שימוש בצהרים. וכיוון שזקינו להיא עוד יותר מובן לשון המשנה אליבא דר"ע, דקתי נוהג בחיה ועוף ולא קתני ואינו נהוג בהמה, דלר"ע הא דאיינו נהוג בהמה משנה שאינה צריכה היא, וכקושית הריטב"א ואינו לאמר דלאפוקי מהאי מינאה וכמיש"כ התוס' דלא נימא בהמה בכלל חיה, זהה ליתא דהרי כי יצד כתיב ובהמה בייחות היא ואני נצדota ולא מקרי ציד כלל. אבל לעומת זאת אצטריך טובה לאשמעין דחיה ועוף בעו כסוי גם עתה אחר שנתקדשו במצבות שחיטה גם בחיה ועוף, דלא נימא כדעת הרמב"ן ז"ל דגס לר"ע לא היה דרכן לנchor במדבר רק מקריבין קדשים, ומושום הכי דבר הכתוב בהוא ובאמת גם בהמת חולין שנחר היה חיוב בכיסוי, ושוב עתה שנצטו על האזיפה, נאמר על הארץ תשפכנו כמים לפטור מכסוי בכולם, لكن קתני נוהג בחיה ועוף ודוק' הייב כי הדברים ברורים ואמתים לאמתת של תורה תל"ית.

עוד שם גמ' על הארץ תשפכנו כמים מה מים לא בעו כסוי. מכאן נמי משמע, דעפר למטה איינו אלא דרבנן וקרא אסמכתא, דאי דרש גמורה היא, למה לי הקישא למים הר' מהא דעת הארץ תשפכנו ולא בעפר תחוות מוכח דלא בעי כסוי, דניזה דאפשר לגרור ולכשה וכקושית הש"ס לעיל, זה איינו אלא דיעבד אבל לכתהלה הלא בעי עפר למטה, דהרי לעיל ל"יא ע"א דפרק עיל רבא דבדיק גירא לר' יונה בר חלפתא לשוחות עופא בהדי דפרה, והא בעי עפר למטה ולא מצא שינוי אחרינא אלא דאמין לי' לכולא בקטא ולא משני בפשיות בגריר לדם ומכסה מוכח דלבתלה מצוה שישחוות לתוך עפר תחוות, ואיך יאמר כאן על הארץ תשפכנו וארץ סתם איינו עפר תחוות, וזה הערה נכונה לפ"ד.

עוד שם גמ' אלא מעטה יטבilo בו. תמייה לי, וכי משום דאיתקסם דם למים דלא בעי כסוי כמים, נימא נמי דאין היקש למחזה ויהי

דמחלק הקרה בין חייה לבHEMA במצות כסוי, משום דבHEMA על הרוב קדוש וא"כ מסתבר דעתו קדוש נמי פטור מכסוי, וא"ת א"כ כמו בהמה דפרטתו ולא חלקת בין קדוש ובין איינו קדוש כיון דמיינו קדוש, ע"ז אמר דומי' דחיה לא חלקת בה, ר"ל דכל חיות דמיינים קדוש, וזה יותר מסתבר משנאמר דבתוך הרוב עופות דאין במינם קדוש, וזה יותר מסתבר שהרוב שבין שאין קרבין אחר מיעוט הנקרבין ודוק' היבט.

עוד שם א"ל יעקב מינאה לרבע קייל חייה בכלל בהמה לסייענים, אםא נמי בהמה בכלל חיה לכסי, א"ל רבא עלייך אמר קרא על הארץ תשפכנו כמים וכוי הנה כתבתי לעלה השואל והן רבא דהשיב, אליבא דרי"ש אמרו דבשער תאוא איתסר להם במדבר, א"כ מהא דכתיב כי יצוד יליכא להוציא דחיה דוקא, אפשר לאמר מומין שהוא מה הוא מילא דלא שכיח, אבל לר"ע דהוה מצי לנchor וקרא דושפק את דמו מנהירה דבר וcmbואר לעיל דף י"ז ע"א, דהאי קרא לר"ע נחירה קאמר א"כ מי יצד דקאמר, כיון דבHEMA נמי מיררי, אלא ודאי דהאי חיה דוקא חיה, כי בהמה גם במדבר היה פטור מן הכלוי, כך כתבתי לעלה. אולם לפי מה שהבאתי בדבר הקדום דברי הרמב"ן ז"ל דגס לר"ע רוב בהמות היי נקרבין, א"כ גם לר"ע יש לשאול דלמא גם בהמה חייב בכיסוי, והוא דכתיב כי יצוד ציד חיה, משום דדייר הכתוב בהוא, דלא היי נוחרין במדבר בהמות הראוין להקרבה. אלא דיש להעיר טובה דלמר בר"א והוא העיקר וכמיש"כ לעלה, דרך מדרשת דמה היא אינה קדוש ידעין אין מצות כסיה"ד נהוג בקדשים, וא"כ אם נימא דבHEMA בכלל חיה, נפל כל האי דרש בבריא, והוא"ג גם בהמת קדשים חייב בכסוי אחר זריקת הדם, וכמו דפרק לעיל בעוף קדשים, וא"כ כיון דכתיב איך נפרשו, דתו לא שייך לאמר דבר הכתוב בהוא, כיון דגס בהמת קדשים בכלל כסוי.

לכן נראה לפ"ד דלא נוהג כסיה"ד בהמת קדשים לא בעי קרא כלל, דהרי תראה דאפייל בלאו דאו"ב פריך הש"ס ר"פ אוא"ב מניל דנווהג במוקדשין ע"פ דכתיב בענינה קדשים, וממוש"ש כאן דלא כתיב בענינה קדשים כלל, ולא עוד אלא אדם נאמר דמצות כסיה"ד נהוג במוקדשין ג"ב, וכולל כל מיני בע"ח למזה פרט חייה ועוף כלל והול"ל סתמא, איש אשר ישפוך דם כל חי אשר יאכל, יסחו בעפר ומדפרט חייה ועוף ע"כ דבאה להוציא בהמה, אלא דהאי יעקב מינאה פריך דלמא בהמת קדשים הוא דרוצה לשולול ולכך כתיב כי יצוד ציד חיה ועוף דדבר בהוא, וכמיש"כ הרמב"ן ז"ל דבמדבר לא היה בהמת חולין נאכל כלל רק נקדש ונקרב, וכל שנקרב פטור מכסוי וממילא דגס חטא עולת העוף פטורין וכמיש"כ הרמב"ן ז"ל שם טמא רבבה איכא לפטור קדשים מכסוי, דכל שדמו נזרק על המזבח ומכפר לא בעי האי דם כסוי, כמו שהסבירנו לעיל בדבר הקודם. אבל בהמת חולין אי אירע שהיה נחרה בחוץ, באמת בעי כסוי כך מתפרש שאלת האי מינאה, ועי' השיב רבא דהתורה מיעיטה בהמה מכסוי בהמה דאמרה בפ' ראה על הארץ תשפכנו כמים. אלא דלפ"ז נצמת לו קושי' יותר חזקה ועצומה מקושית האי מינאה, דלר"ע דלא היה מצות שחיטה נוהגת במדבר אלא בקדשים, וחולין היי נחרין ואוכלין כשאר עכו"ם, ולא היתה הנחירה מצוה כלל אלא תקיון, וכסבירת הריצב"א בתוס' שבועות כ"ד על השחיטה עצמה, וכאשר הארכינו בזה בפתחה עיקר א' עיי'ש וכאשר נכנסו לארץ נתחדשה להם מצוה חדשה לשוחות גם חוליהן, וא"ג דקרה רק

שדרכו להיות מזומנים, וזאת לא כתני במתניתו, ודוק היטב.

עוד שם גمراה ת"ר כי ירחיב ד"א את גבולך למדת תורה ד"א וכי עין מה שכתבנו זהה בפתחה עיקר א' עי"ש היטב.

תוס' ד"ה וליפרקיינו ולכשינחו תמיוא וכו' ויל' דחכי פריך כיון שסופו לפדותו וכו', א"כ לכשינחו ואפילו קודם פדי' ואפילו לא יפדם לבסוף היה שחייב ראי' כמו שחיטת קדשים לר'ש וכו', והקשו האחרונים זל' דא"כ מה אמר לבסוף דפטור מכסי מושום ומחוסר פדי' והוא גם بلا פדי' חייב בכשי כל שעומד לפדות ותרצוי דמל מוקם מקרי מחוסר פדי'. וכמ"כ התוס' לעיל דף פ' ע"ב ד"ה דכל כמה, דזוקא לעניין לשוו' ואוכל שאתה יכול להאכילו לאחרים היה צורך, אבל לשוו' שחיתה ראי' מושום דברוך דמי' ועוד מדין מאליהן כגון אווזין ותרנגולין מנין הנה מלשון זה המשמע לא. ואני אומר במחכ"ת לא כוונויפה בזה דחתם קאו התוס' אליבא דר'ש דס"ל שחיטה שאינה ראייה לא שמה שחיטה, ע"כ שפיר כתבו דכל שלא נזרק ע"פ דעתך לזרוק, עדין ששא"ר היא מקרי וכן נמי לעניין כסוי לר'ש כל שמחוסר פדי' עדין ששא"ר היא ופטור מכסי, אבל תנא דמתניתן ניהו דעתך לי' קר'ש בכסה"ד לשא"ר פטור מכסי, אבל לא מטעמי' דס"ל לשא"ר לא שמה שחיטה דהרי ע"י פדי' אשר יاقل קרין בי' כמו באוכל שאתה יכול לאכילה ע"י לאכילה, והא' כל שיש במצבות שיה' ראי' דריש דבעינן ראי' לאכילה, והא' כל שיש במצבות שיה' ראי' לאכילה ע"י פדי' אשר יاقل קרין בי' כמו באוכל שאתה יכול להאכילו לאחרים, דasher יاقل משמעו דכל שאפשר לבושא לידי אכילה, וא' מושום ששא"ר הלא אכן קר'ם ס"ל דשם שחיטה ולכן דעת התוס' קשה להולמה וצער'.

תוס' ד"ה בעין העמדה והערכה וכו', ומפרש הר'ר שמעי' דחתט בה שנים או רוב שנים הינו דזוקא ישראל בטמאו ונכרי בטהורה וכו', אבל הכא דבחיתה זו משתרי באכילה לאו בני העמדה והערכה נהגו עכ'ל, וא"ג דגש בהאי שחיתה לא משתרי באכילה דהרי אסור מצד איסור קדשים, מ"מ הר' אישור אבמה"ח אשתרי בשחיטה, ע"כ דחשובה כתבה כן כתבו האחרונים זל', אלא דפי מה שבארנו בפתחה עיקר ב' כל ששא"ר דלאו מצוה היא אינה מתרת אישור אבמה"ח והוא כמו נהירה במדבר דין מתרת רק אישור וטומאת נבלה א"כ ליתא האי סברא דעתמא דמ"מ חשובה כתבה אדרבה כדי חשובה גם לעניין אישור אבמה"ח, מ"מ יש לקיים שיטת הר'ר שמעי' בשנאמר דהכא אם אמרת דהוה חי ובכלל העמדה והערכה, ממילא תה' שחיתה כשתיה דעלמא המחרת אישור אבמה"ח, ושוב חשובה כתבה ואיך נערכה, והוה כמו שכתבו החוס' בפסחים כ"ה ע"ב ד"ה עליה זכר ודוק.

עוד שם אמר ר' נחמן כגון לנוין ואוכליון, בב"ק דף ע"ב ע"א קאמר ר"ג לא אכילה היום בשרא דתורה. ופרש"י זל', ולא דקדקי ביתך בדבר, ומשמעו דרגיל היה בשרא דתורה בכל יום, וכגד אמר הכא דאן לנוין ואוכליון, והתוס' שם פירשו דלאו דזוקא אלא שרווי בתענית היה, ואולי גם התוס' על האי גמר' קסמכו דכיוון אמר ר"ג דאן לנוין ואוכליון א"כ למה באמת לא אכל בשרא דתורה, דא"א לאמר דהיה כליה פרותה מכיסו, כיון דמסתמא היו לנוין לו, אלא ודאי יושב בתענית היה דלוי זאת היהائق בשרא דתורה בכל יום.

שם ע"ב גמורא לעולם יאכל אדם וישתה פחות ממה שיש לו וילבש וכיסה ממה שיש לו ויכבד אשתו ובניו יותר ממה שיש לו שהם תלויים בו והוא תלוי במ"ש אמר והי העולם עכ'ל בפשיותו י"ל דשפוע שמקבל האדם מושחת' צריך לחשב תמיד אויל איינו ראי' לך ע"כ יאכל וישתה פחות ממה שיש לו אבל יلبש וייכסה ממה

כמים ממש גם לעניין טבילה, אטמהה, והרי תראה דכמה פעמים כתוב האי על הארץ תשפכנו כמים, ודרשין דם מותר בהנהה כמים, ודמ' מכשיר כמים פסחים כ"ב ע"א ושם לא פריך אלא מעתה יטבilo בו, אלא ודאי דלא שיך בצעין, זאת איין היקש למחלוקת, דורחץ כל בשרו במים כתיב, ואין דרך לדוח זודם, אין זודם רחיצה אלא לכלוך. ולא עוד אלא דקשה לי לשנא דגמר' דקאמר דלמא אשר משקין אבל דם דקاري מים לא, איך אקרי כאן דם מים, הלא רק שפיקת דם איתתקש לשפיקת מים, ולא דם משפק ור'ל כמו מי שופך מים על הארץ איינו צריך לכשות, כך מי משפק דם על הארץ, אין בו מצות כסוי וצעיג.

עוד שם גمراה ת"ר אשר יצוד, אין לי אלא אשר יצוד, נצדין ועומדין מאליהן כגון אווזין ותרנגולין מנין הנה מלשון זה המשמע דרצה למעט מין עופות מכסי דהינו שהוא בייתי ואני דרכו לצורך אבל צפורים דדרבן לצורך אפילו אם נצדין ועומדין, לא עלה על העתו לפטרן מכסי וה"ט דידי דהאי כי יצוד דיבר בהוה ממש"כ הרמב"ם זל' ומישדרכו להיות נצד חיב גם בניצוד ועומד, אבל אתה למעט אווזין ותרנגולין אכן דרכן להיות נצדין והם פטוריין אפילו אם ארען שנצדדים דמה"ט גופא דבר הכתוב בהוה מעתים ההני דאין דרכן להיות נצדין, ולכן דרש ציד מ"מ דכל שאפשר להיות נצד בכלל כסוי, ומAMILא גם אווזין ותרנגולים בכלל כסוי, ובין נצדין עתה ובין נתגלו בבית דכי יצוד דבר הכתוב בהוה, ומשום חיות ורrob עופות שדריכם להיות נצדדים נקט לה, ולא למעט אתה - וכן נראה מהה דלא מצין הש"ס המשנה במזומנים ובשאיינו מזומנים ועליו ליתנה האי ת"ר כדרכו תמיד לצין המשנה ולפרשה ע"י הברייתא שמנפרש בה הדרשה מקרא. ועוד ראי' לזה דהרי בפרק שלוח הקון כתני במשנה, איזה שאינו מזומן כגון אווזין ותרנגולין שקנו בפרדס, הרי דחשוב אווזין ותרנגולין בשקנו בפרדס לאינו מזומן, ואיך כתני הכא כגון אווזין ותרנגולין למזומן, אלא דהכא ממש' שדרכו להיות מזומן משתייע, והותם בקנו בפרדס במרקחה מיררי ולכארו' י"ל דבזה מתיישב פרשי' במשנה דכתוב במזומן ושאיינו מזומן דנקט מושום האי דשלוח הקון, ותמהו התוס' עליו דהיא איצטריך כי היכי דלא נימא כי יצוד דזוקא בשאיינו מזומן, ולפי הנ"ל ניחא דהא ברית' לא דבר כלל מזומן ושאיינו מזומן, דידעין מושום דכי יצוד דבר הכתוב בהוה, אלא רצה לשול שלא מעט מין שאין דרכו לצוד והוא כמיין אווזין ותרנגולים - ומה מאי מתישבים בזה דברי הרמב"ם זל' שכותב בפ"ד הלכ' ב' זל' לא כה' דזה כתוב בפ"ד הלכ' ב' זל' וכשה' דזה כתוב בז' ומזהו הtos' לא נאמר אשר יצוד אלא דקמתמה מהה עכ'ל. וכ' עליו החל' מ' זל' דזה כתוב', אלא דקמתמה מהה לא כתוב רבינו דאשר יצוד כתיב ללמדך דרך שאכל אלא בהזמנה הזאת כמשמעותה ברייתא ולפי מה שבארנו זה ליתא דרמב"ם בראשי' ולא כתוס' ס"ל והפרש המשנה דמזומן ושאיינו מזומן לא איצטריך דהרי דרכו לצורך דהינו אווזין ותרנגולים, לפחות לא נמעט מין שאין דרכו לצורך דהינו אווזין ותרנגולים, לא הוצרך להביא כלל, כיון דכתוב בריש הפרק מחות כסוי לכתות דם שחיטת חי' טהורה או עוף טהורה וכו', הרי דכלל כל מיני חיות ועופות הטהוריים הנשחטים, שוב נתיעשבי דהתוס' נמי נתחו לכל זאת, דהרי תראה שהתוס' לא ציינו הברייתא דלקמן להקשות על רשי', אלא כתבו מदעת עצם דאיצטריך מושום דכתיב כי יצוד דלא תימא דזוקא מזומן, וכוונו ג'כ' להא דרמב"ם זל' דדיבר הכתוב בהוה, ולא להא דבריתא דלמלך דרך ארץ Kata'a, אלא דרש"י ס"ל דניהם דיש קצת רבota דפרשין קרא דדיבר בהוה, אבל מ"ה לא היה כתני במתניתן דהרי הבריתא גופא סמכתה על המובן, ולא תשמיינו דאף במזומן חייב בכשי, אלא אף במין

אלא היה דורש טעם כלל, דלמה ל"מ בכל מקום ששא"ר שמה שחיטה ולר"ש לא שמייה שחיטה. אבל עתה דרואה שרבנו הקדוש פוסק כאן כמר וכאן כמר ע"כ דאין טעם הדבר שוה בכל אלו, וכן צריך להמציא דרישות חלוקות לכל או"א כדי שיוizard טעם לפסק רבנו הקדוש, דראה לפוסק כאן כמר וכאן כמר. ומעתה אומר אני דבאמת רך אליבא דרבבי בעין הני טעמים ודרישות אבל ר"מ ור"ש גופי לא צריכין לתרי טעמי ולא לדרישות הכתובין כלל, דהנה באוא"ב ובטוח ומכר דכתיב שחיטה וטביחה הרוי מפורש שחיטה ולא הריגה וע"כ מעשה המכשרת קamar. וכן בכסה"ד דכתיב וشفך את דמו נמי ע"כ מעשה המכשרת לאכילה קבעי בין לשפיכה מ"ח דשחיטה קאמר ע"י"ש ברשי"ד"ה פטור מלכשות, דמה"ט ניחא לי" דלר"ש בנוחר ומעקר פטור מלכשות, אע"ג דגם נוחר ומעקר שפיכה מקרי, ולר"ע באמת גם נוחר ומעקר היה חייב במדבר לכשות, מושם דז' הנחירה היתה מעשה המכשרת, וشفך את דמו עכ"פ נחירה בסימנים הו, ולא פוקה הריגה בעלמא דלא. וכן כתיב רשי"ז"יל לעיל דף כ"ח ע"א ד"ה לטהרה מידני נבלה ע"י"ש, וא"כ בכל הני ממוצע הריגה. הרוי דלכ"ע מעשה המכשרת לאכילה בעין, ואין בזה פלוגתא. ועתה נצחת לנו קירה בעשה מעשה המכשרת אלא דמצד אחר אין הנחתת ראי לאכילה, מה דינו לעניין או"ב וכסה"ד וטבח בגנבו. וקאמר ר"מ כיון דושחת קריינן ב', אין דרישן טума דקרה וחיב על מעשה השחיטה שעשה. אכן קרא כדכתיב בעין והוא כן עשה, אבל ר"ש דדורש טума דקרה סובר, דמה טעם אמרה תורה דוקא מעשה המכשרת ולא הריגה בעלמא, ע"כ משום דזו מכשרת לאכילה וזה לא, א"כ כל שאין המעשה מכשרת לאכילה בין מצד מעשה משחיטתה עצמה, ובין מצד דבר אחר, ס"כ"ס אין הנחתת ראי לאכילה, ומה ליריגנה ומה ליטחיטה, וכיון דכל עצימות הטעם דבהרגינה פטור הוא מצד שאינו ראי לאכילה, הא נמי אינו ראי לאכילה הוא. כך עלה במחשבה לפניה במושכל הראשון, אמנס הדרנא ב', אין זה בגדר טuma דקרה לאמר דראי לאכילה בעין דזה בעצם עלי, ומה הקפידה התורה שהי"ה ראי לאכילה כדי לעבור על לאו דווא"ב, ומכו"ש האי דגנוב וטבח למה לא היא חייב בד' וה' באשר שנה בחטאו לטבוח הנגבן אף אם אינו ראי לו לאכילה אלא למשרטו או לכלבו, ואדרבה קשי' לי על חז"ל, למה לא ניחא להו למימר דאפילו נוחר ומעקר חייב משום או"ב ומושם ד' וה', דשחיטה נתנת דכך לי באיזו מיתה שהוא ממית אלא דידי' הכתוב בהווה דהממית שור ושה, סתמא כדי לאכלו הוא, ולא להשליכו לכלבו, וע"כ צ"ל דקובלה היתה בידים דזוקא קפיד הקרה אשחיטה אבל עכ"פ א"א לאמר דר"מ ור"ש שדורשן טuma דקרה פליגי דביבוכ"כ הוא גזה"כ, דזוקא שחיטה ולא הריגה בעלמא.

אבל מה שנראה לפ"ד ברור הוא ממש"כ בעיקר ד' דר"מ ור"ש לשיטתייהו אזלו. דר"מ כרי"ש ס"ל, דבר תאות אסור فهو במדבר, ולידי' השחיטה אינה מותרת אסור אבמה"ח ذקרא דכל אותן נפשך וכו' אתה להתייר בשר תאווה ולא מפרכסת וא"כ אין בין שחיטה ראי' לאינה ראי' ולא כלום, אבל ר"ש כר"ע ס"ל דבר תאות לא אייטסר כלל ואדרבה בשר נחירה יותר להם במדבר, ונתחדשה ההלכה לאסור הנחירה ולקדשם במצוות שחיטה ואתה קרא דבכל אותן נפשך להתייר אסור אבמה"ח ע"י מצוות שחיטה, וכעין כל שנעשה מצותו אין מועלין בו וכגד יצה"ר דברת תורה (יעיין היטב בעיקר א') א"כ בששא"ר דליך מצוה וגם בלא"ה דליך בא צורך אכילה, באמת אסור אבמה"ח במקומו עומדת

שים לו, משום גודל כבוד הבריות אבל לכבד אשתו ובניו שהוא חיווב אצלו, צריך לחשב תמיד אולי לא יצא י"ח, ע"כ צרך לפחות עלייהם יותר ממה שיש לו, והיינו שאמר שהם תלויים לך ואתה וכו'.

עוד שם גמוא השיב ר"א הקפר ברבי תשובה מה למילה שכן אינה נהגת בלילות כבימים, ועיין בתוס' لكمנו ד"ה מה למילה שפרקא זו קולא וחומרא דכתיבי הוה. ואני תמהני מדוע איך נחשב זאת דانياנה נהגת בלילות קולא, אדרבה חומר' הוא זו דانياו רשאי למול בלילה רק ביום, כי בין כך ובין כך א"א למול רך פ"א ואי לאו דהגבילה התורה אמנה ביום ולא בלילה, הייתה מילא באיזו זמן שארצה, ועתה מוכרכה אני למול בזמן שהוגבל למצוצה זו. ובזה השגתי על התוטו' קידושין דף ב"ט ע"א שחשבו מילה ופדה"ב למצוץ עשה שהזומן' ג' ומודברי רשי"ז'יל שם במשנה למדתי שזה אינו דרש"י ז'ל במתוך לשונו הזהב מפרש מ"ע שהזומן' ג' שהזמן גורם לה שתבא, ור"ל שבשת המצות היא הזמן כמו לולב שופר וסוכה וכדומה הדזמן מביאן על כל איש ישראלי ומהם נפטרו הנשים כי זה קולא במצוצה דגס באנשים איכא זמן פטור וכן כתוב שם הפ"י דו סברת חז"ל שחלקו במצוצות בין זמן גרא מא לאון הזמן גרא מא, אבל בהנק מצוץ הנ"ל אין הזמן מביאם אלא סבה אהרתת כגון לידת הבן והזמן שאמרה תורה לעשיותם הוא חומרא להגבילים דוקא ביום ולא בלילה, ואין זה בגדר מ"ע שהזומן' ג' ובכאן אני רואה סתירה לדברי עיין טורי אבן חגינה דף ט"ז ע"ב ד"ה בני ישראל סומכין ולא בנות ישראל דברים קרובים לדברי רבנו שליט"א. הג"ה מחתני הרב משעבעש נ"י) אבל הדבר צ"ג כי סברתי מוכרכת. ועיין כאן בלב ארוי ז'ל דנחיתת חלק בין יום השמנינו דעדין לא חל המצות ובין שאר הימים דכבר חל עליו המצוצה. הנה לפי פסקו של רמ"א ז'ל בהלכתי מילה ר"ס ר"ס ב' נהפק הוא שהוא פסק שם אדם מל תוק' ח' ובוים אין צרך הטפת דם ברית אבל מל בלילה צרכי הטפת דם ברית, ולט"ז וש"ד שם תוק' ח' ולילה שווין הן דלא קיים המצוצה כלל ועכ"פ חומרא היא זו דלא יצא רק ביום ולאחר ח', וצע"ג.

דף פ"ה ע"א גمرا א"ר חייא בר אבא א"ר, ראה רבינו דבריו של ר"מ באוא"ב ושנאו בלשון חכמים, ודרכ"ש בכסה"ד ושנאו בלשון חכמים. וכעין זאת בפסחים מ"ח ע"ב במשנה דאייזו שיאור וכו', דברי ר' יהודה, וחכ"א זה זהה בכרת, ואייזו שיאור וכו', וברבריתא שם כתני להיפך אייזו שיאור וכו' דברי ר"י, וחכ"א וכו', וכתוב רשי"ז'ל דחכמים דברירתא הוא ר"י דמתניתין וחכמים דמתניתין הוא ר"מ דברירתא. פלא דברי שנייה האמת ותלה דברי יחיד ברבבים כדי שיקבלו לקבוע הלכה/carbis נגד היחיד. ואין זה דומה למא בסתם, אבל כאן במשנה בפירוש לאמר דברים חולקים על היחיד, דבר שאינו כן הוא פלא, אלא דווד יותר מזה מצינו בפסחים כ"ז ע"א דאמר באב"א השני והוא העתיק. בעלמא קסביר שמואל הלכה כרבי מחבריו ולא מחבריו וכן אפילו מחבריו, וסביר מתני' איפכא כי היכי דליהו רבנן לאיסורה עי"ש. הרי דשינה דברי רבינו. כי היכי דעתיקום הלכתא/carbis נגד היחיד, וזה דבר המבהיר את הרעיון דאית שרי לשנות האמת כדי לחזק דעתו ושיטו וצע"ג.

עוד שם גמ' מ"ט דר"מ באוא"ב וכו'. הנה אי לאו דברי היה מזקה שטרוי לבני תרי לפוסק באוא"ב כר"מ ובכסה"ד כר"ש, והיה מביא פלוגתתם כאן וכן בטוח ומכר בלב"ק, דבכל אלו ס"ל לר"מ ששא"ר שמה שחיטה ור"ש לא שמה שחיטה, לא היה עולה על דעת הדורש טעם פלוגתתם, לדורש טעם בכל או"א בפ"ע,

ז"ל מביא דברי הספרי, כאשר מובא דרשה זו ג"כ בगמ' כאן, וזאת לכ"ע דהרי הש"ס מתרץ אליבא דר"ש הא דרצה דלמעוט עופר טמא - וועף טמא מ"ט משום דאר לאלילה הא נמי אינה רואו"י לאכילה - ולא אמר דר"ש באמת מעטה מאשר יאל כל שאינה רואו"י לאכילה - הרי דכל"ע כך היהת מסורה בידם דאשר יאל כל אתה למיעוטה עופר טמא, אלא דבימי ר"מ ור"ש נתהוווה הא פלוגותא בשוחט את הטרפה מה דינה ודוק.

עוד שם גמור מה נפ"מ הא תדבר"י ושב הכהן ובא הכהן וכוכו, מכאן נחין דברי הרמב"ן עה"ת על הקרא דזוחבת דכתוב שם, דוחשת משמעותא חיתוך סימני הצואר, אבל אוחבת איינו כון, לבן צרייך לכתוב בזוחבת, "כאשר צויתיך" בקדושים. מכאן מוכח דוחשתה וטביחתה ומיליא זביחה (זהה ממש חד מליה היא אלא זי' וט' מתחלפין כיודע) הכל מובן אחד להם דאל"כ איך קאמר מה נפקא מינא.

עוד שם בגמור ור"ש נמי ליגמר מש"ח, דנין חולין מחולין ואין דנין חולין מקדשים. ור"מ אטו אוא"ב בקדושים מי לא נהיג. כתבו התוס' דר"ש גם בקדושים אין אוא"ב בשא"ר משום דעיקר קרא בקדושים כתיב וכותב הריטב"א דעתמא דר"מ משום דעשה עיקר בקדושים כיוון דבעניאן דקדשים כתיב עי"ש. ולפי מש"כ אini דר"מ ור"ש פליגי בפלוגותא דרי"ש ור"ע ניחא טפי בפשיות, דל"ר"ש דסובר קר"ע דבר נחירה אשתרי להם במדבר, והאי לא תשחטו נחירה במשמעותו, דנחרתן זהו שחיטתן, א"כ שפיר קאמר דעיקר קרא בחולין כתיב, דהוא הרוב אבל ר"מ דרבי"ש ס"ל דבר תאוות איתסר להם במדבר זולת בע"מ ושותה דוקא קאמר, וא"כ רובה קדשים זהו, והוא דקאמר וכי לא נהיג בקדושים דהלא וויי' מוסיף על עניין ראשוני, וא"כ דגס בקדושים נהיג הו"ל קדשים הרוב נגד בע"מ דחולין, דתמים לא הי רשיים לשוחות חולין. ומכאן נפרכו דברי הרמב"ן ז"ל בפרשת כסוי הדם שכטב, דבמה פטורה תורה מכסיי משום דבמדבר רובן קדשים, ואפיקלו לר"ע דחולין מקדשים לא ילפינן להם, וזה ליתא דא"כ איך קאמר ר"ש דחולין מקדשים היו במדבר. ואולי ייל היפך כיון דבפ' קדשים כתיב ורובן קדשים היו במדבר. ומכך רואו להרבה ודוק היבט.

ולע דהא דאמרין הכא דש"ח קדשים הוה לפ"י דעת התוס' לעיל ט"ז ע"ב נחיה, דגס במדבר רק בקדשים נאסר ש"ח, אבל לדעת רשי"ש ז"ל שם דגס בחולין נאמר, ולדעת הרמב"ם והרמב"ן ז"ל בין לר"ש ובין לר"ע וכי הכי הוה, וכן עיקר עיין בפתחה עיקר א' קשה טובא מה זה דקאמר דש"ח קדשים הוה, הא נהוג בחולין כמו בקדשים, כמו איסור או"ב. ופלא וראיתי בחודשי ק"ז החת"ס ז"ל שכתב על הא דקאמר דש"ח ששא"ר הוה, די באשר תאوة, איתסר להם ואי קדשים וכי עי"ש ואיך לא הרגש כיון דקרא בשער תאوة ג"כ מירי א"כ גם בחולין נהיג. אבל לעפ"ד נואה ברור דחולין ע"פ שהיה חייב ברות על השחיטה בחוץ, אבל הבשר לא נאסר באכילה והא דאמר ר' ישמעאל דבר תאوة איתסר להם, והינוי דנאסר להם שחיטה אבל לא האכילה אם עבר ושות. והא דפרק שם רビינא א"ה לעולם שוחטין ואוכלין מבעי לי עי"ש בראש יוסא שעמד ע"ז דלפרשי"ז דהאיסור נצחים מאל פתח ואול מועוד לא הביאו מאי פריך. ולפי האמור דאכילה לא נאסרה מעולם, עוד יותר קשה. אלא דבלא"ה צ"ל לפרש"י שלא נחתו

דבmittה תלי מלטא, וא"כ חילוק גדול יש בין שחיטה ראוי לאינה ראוי, ולכן סבר ר"ש דלא שמייה שחיטה מכח האי סברא עצמה, דהרי אינה מועלת אלא שלא תטמא ממש נבלה, אבל אינה מתרת איסור אבמה"ח. ומעטה רבוי ע"פ שסובר קר"ע כאשר באנו בעיקר א' ומ"מ סובר לענין ששא"ר ר' קר"מ באוא"ב ע"כ ממש דדרש ג"ש משחווט חוץ דאע"פ דהאי שחיטה גרוועה היא, דaina מתרת רק לחצאי נבלה ולא אבמה"ח, מ"מ שם שחיטה עליה לחיב משום אוא"ב, וטבח בגין כמו שחיב בש"ח על השחיטה דוקא, ולא על הנחירה ע"פ דגם שם אינה מתרת איסור אבמה"ח כיון דאי מ"ט ראוי לאכילה. ובכשה"ד שאני דאשר יאל כתיב. והוה האי מ"ט דר"מ דקאמר כמו לקמן דקאמר לא לכל אמר ר"מ דמגיה הש"ס דכונתו על רבוי אליבא דר"מ, ועיין עוד לקמן ודוק.

עוד שם ור"ש מ"ט, א"ר מנין בר פטיש, גמר מטבח טבח והכן מה להלן שחיטה הרואו"י אף כאן שחיטה הרואו"י, והקשה מהר"ס שיף ז"ל למה לא יליף מזבחות ואכלת, ובכשה"ד הולל מעל הארץ תשפכנו דהולל מושחתת את בן הבקר, וכותב דמכל אלו אין למילף דוכי מפני שמצינו שחיטה הרואו"י כמים, וכותב דמכל אלו אין למילף דוכי מפני שמצינו שחיטה הרואו"י קרי לי' שחיטה, נילוף דשאינה ראוי לא שמייה שחיטה, אלא מטבח טבח והכן יליף מיטורא, דאתה יאללו האנשים, וכמש"כ רשי"ז ז"ל ובספר הישר לד"ת מבואר דמווהן יליף עי"ש. ואני לא אדע איזו יתורה איכא בהאי קרא ובגמרה לא מיתורא יליף אלא כמו דיליף ר"מ מש"ח דש"ש יליף ר"ש מטבח טבח דלא שחיטה. אבל לפע"ד נראה דר"ש יליף מטבח טבח דאע"ג דההטס ע"כ לאו טביהה ממש קאמר, דהרי עדין לא נצטו עלייה, וע"כ אמר דכל המmittה בע"ח לצורך אכילה טביהה או שחיטה קרי לי'. וככ"כ הריטב"א כן. וכן אמר לעיל י"ז ע"א על הא דפרק לר"ע מקרה דהצאן ובקר ישחט لهم, ינחר להם מביעי ומתרץ דנחרתן זו היא שחיטתן. ושם ביארתי דאע"ג דמושחת את בן הבקר ממעט נחירה ממש ציוויי שאני דבציוויי מדקדק על הלשון לפרשו בדקודוק כדכתיב, משא"כ במקומות דאיינו ציווי אלא ספרו בעלמא, כל שלצורך אכילה טביהה זביחה או שחיטה קרי לי'. ומעטה קאמר ר"ש דהה בלאו דואוא"ב וכן בטבח ומוכר לישנא דשחיטה דנקית אנו דנין אותו כמו שחיטה וטביחת דנאמרו בתורה דרך ספרו, דשם הכוונה על הכהנה לאכול גם כאן חיבת שחיטה על מי שמנית לצורך אכילה, וכו' זיון דעתה נתקדשו במצוות שחייטה ממילא א"א להcin לאכילה בלבד שחיטה כשרה, אבל משום האי מצות שחיטה לא ווציא מלת שחיטה ממשמעותי הפטוט של קודם שנצטו על דקדוקי שחיטה, כאמור דאפיילו בשוחט לכלהו כל שדקדק במעשה לשוחט בעלי פסול, שחיטה קרי לי' וניהו דהכוונה לחוד לא מגרע משחיטה לפטרו מאוא"ב כיון דס"כ"ס שעשו רואו"י לאכילה אבל אם באמת איינו ראוי לאכילה מלחמת אייזו איסור,תו לאו בשם שחיטה יקרה, דהוראות הראושנה והעקרית של מלת שחיטה טביהה והרבה. ובזה מיושבת קושית התוס' ד"ה ור"ש אשר יאלל כתיב, דלמה לא יליף מטבח טבח, ולפ"ז א"א למליף מהתס דושפך את דמו ש"יך לציוויי הרוי על אונן המעשה קפיד או אשחיטה לר"מ דיליף שפיכה שפיכה מש"ח, או אנחרה לר"ע דבמדבר הותר להם הנחירה, דעכ"פ אתי למיעוטי הריגה בעלמא, וא"כ אין מקום ליליף מטבח טבח דבעין נמי ראוי לאכילה, ודוק ועיין לקמן עוד בדברי התוס'.

ועיין בראשי"ז עה"ת שמספרש ג"כ אשר יאלל פרט לטמאים והשפתי חמימים שם הניח בצ"ע שרש"י מפרש הקרא קר"מ שלא כהכלתא, דלחכמים גם את הטרפה כמעט מאריך יאלל - ושגהanza כי רשי"

וצ"ל דהאי מסורת דהעמידה אתנה על אשר יאכל תושבע"פ הוא ולא קסמן הקרה ע"ז דהרי אפשר לקרווא האי ושפק דמו אשפינו ולחברו לתנאי המאמר דכי יצוד וכו' ושפק את דמו, אז מצוח וכסהו בעperf לך שפיר בעינן אשר יאכל להורות ע"ז גופא דמשם ואילך שיקץ ציווי. אלא דלפי"ג גם לר"מ מאשר יאכל דנטא למעוטי עופר טמא נדע דהאו ושפק את דמו שחיטה קאמר, מאחר שמקח האי אשר יאכל אנו למדין דהאי ושפק את דמו שיקץ ציווי, וע"כ הקשר אכילה קאמר, ולא היה צריך רשי"זיל לאמר דמשפיכה שפיכה איליף דשחיטה קאמר, אלא דמ"מ אמרת דר"מ משפיכה שפיכה יליף, דמשחיטה דבר הכתוב ולאפוקי נחירה, ר"ל דלא נימה דעתירה מכשרת בחיה ועופר, וכאשר לר"ע באמות כן הוא אלא דר"ע גם בברker וצאן הכל הוה במדבר, ולדיד"י גם שפיכה דגביה ש"ח נחירה קאמר, דהרי לר"ע מדם יחשב דם שפק דכתוב בש"ח מרביבן עופר, כמובא באבותים ק"ז ע"א (וכאשר בארטוי בארכיה בעירker א' עי"ש הטיב) היינו נחירת עופר, דהרי במדבר הי', דהקשר האכילה היתה הנחירה ומיליקת עופר בחוץ נתמעטת מאו אשר ישחת, כבגמרא' שם, אבל לר"מ דס"ל כריש' כמובא בעירker ד', ומרובה עופר בחוץ מאו אשר ישחת, לדידי' לא אשתרי נחירה במדבר, ע"כ לאמר דהאי ושפק את דמו דגביה סמי שחיטה קאמר, ע"ג דכתוב סTEM שפיכה, וע"כ ממשום דגמור שפיכה שפיכה משוחוטי חז'.

ובדברי אלו תבין מה דקשה טובא, דר"ש ליל' למידרש מאשרiac אל כל דבראו לאכילה הכתוב מדבר, לאפוקי מדרשא דר"מDDRSH שפיכה שפיכה מש"ח, תפ"ל דר"ש קר"ע ס"ל, בל"ה לא דרש שפיכה שפיכה מש"ח, דהאי שפיכה דש"ח לר"ע נחירה קאמר, ועל נחירה לא בעינן גז"ש ודשפק את דמו ע"כ למעוטי הרינה בעלמא אתה, וכמיש"כ רשי"זיל דף כ"ט ע"א. ולפי הנ"ל ניחא דאפילו אי נחירה קאמר, מ"מ איכא גז"ש שפיכה שפיכה מש"ח, דכו דהתם נחירה שאינה ראואה שמה נחירה, דהרי עופר קדשים בחוץ פסול, כך האי ושפק את דמו גם נחירה שאינה ראואה חייב בכסוי, لكن בעינן אשר יאכל לאפוקי מהאי גז"ש.

ומה מאי שי לישב באזה קושית הלב אר"זיל דהקשה, איך יליף בסה"ד מש"ח, דזה ודאי חולין מקדשים הוה, דהרי בסה"ד אינו נהוג כלל בקדשים. ולפי הנ"ל ניחא דהרי עיקר השחיטה לר"י'ו, ו/or"מ בשיטתי הילך, לפין חולין מקדשים עיקר השחיטה בקדשים בתיב, וע"כ לילך שפיכה שפיכה מש"ח, דשחיטה קאמר ולא נחירה, כמו שהארכנו באזה בעירker א'. ע"ז לא מצין להקות חולין מקדשים לא גמרין, דהרי האי שחיטה דכתיב בקדשים. לאו מצד שהוא קדשים כתיב דלאו עובודה היא אלא מצד הקשר הבשר hon להדיות והן למצב, דמשקה ישראל כתיב מן המותר לישראל, וכיון דלגביו עיקר השחיטה שפיר לפין שפיכה שפיכה מש"ח, לא מסתבר לחלק דלגביו שא"ר דוקא בקדשים הוה שחיטה ולא בחולין, ממשום דחולין מקדשים לא לפין, דהרי אין גז"ש למחצה. ובפרט דכמו דילפין עיקר השחיטה מקדשים כמו כן כל העסיפים המשטיעפים ממנה שפיר לפין, ואני משיבון דחולין מקדשים לא לפין. והוא דהשיב ר"ש כן היינו לשיטתי' דעתירה היתה מעשה המקשרת בחולין, ושחיטה דוקא בקדשים, וע"ז לעיל בסוגי' דבר שטאות דבאותה השחיטה היתה אז עובודה שאור עבודת, וא"כ שפיר קאמר חולין מקדשים לא לפין. ו/or"מ שהשיב אטו או"ב בקדשים מי לא נהיג רק לדבריו דר"ש השיב. ומפני זה ראה דבratio של ר"מ באוא"ב עע"פ דגס הוא קר"ע ס"ל, ממשום דגם לר"ע מסתבר למליך או"ב בקדשים מטעם דמי לא נהוג בקדשים, אבל כאן בסה"ד דר"ש לא השיב כלל על גז"ש שפיכה שפיכה, אלא יליף מאשר יאכל דבעינן ראי לאכילה אין להקות על ר"מ איך יליף

מותחה מטעמא דמלטה דר' ישמעאל, דהרי פריך לר"ש צבי ואיל גופי מי קשי, וכמו שהקשה התוס' על רש"י ז"ל, וע"כ לאמר דר' אחר שתירץ דכי אסר רחמנא בהמה דחזי להקרבה נתגלה לו טעם, דמשום איסור דש"ח קאמר ר"ש דנאסר להם. א"כ גם רבינו דמקש' שוחטין ואוכלין מבעי' לי לא נחית בטעמא דרי"ש אבל לפיה המשקנא והאמת כיון דמש"ח יליף אין כאן איסור אכילה כלל, וכן משמע מרשי' שם שכותב ז"ל: "שאין יכולין לאכול אלא בשור שלמים ואם ה"י שוחטין ללא קרבן ה"י ענושים כרת שנאמר ואל פתח אורח מועד לא הביאו" עכ"ל. הרי מפורש אומר דאיון כאן איסור אכילה רק שאין יכולין לבוא לידי אכילה מחמת איסור שחיטה שהיא בכרת. ותדע שכן הוא דאפילו בש"ח דקדשים אין טעם האיסור של הבשר משום חיוב כרת דשחיטה עיינו קידושין נ"ז ע"ב דרש"י זיל כתוב על מה שליל בשלך אסור, ממשום דמי' תירטם הרי לא נזרק הדם, ולא יצאו מיד' איסור מעילה, והתוס' הקשו הרי קדשים שמתו יצאו מיד' מעילה גם בלי זריקה, וכתבו בדאמות אין בש"ח איסור. ועיין באחרונים זיל' ובמ"א הארקטיבי בזה, ועכ"פ בחולין בחוץ לכ"ע אין כאן איסור על הבשר, וא"כ שפיר קאמר דרך בקדשים איכא בש"ח שא"ר. אבל בחולין אף דאית בי כרת אבל איסור אכילה על הבשר ליכא, אלא דלפ"ז נצחתת קושי' עצומה מנ"ל דבאותם מיררי הפרשה גם בקדשים דהוא שא"ר דלמא רק בחולין מיררי ממשום דשחיטה ראי' היא. אבל קדשים בחוץ דשאלה היא באתמת פטור. שוב ראיתי דלק"ם בדבוק הפרשא שם כתוב חוקת עולם לדורותיכם, ועיין לעיל בסוגי' דבר שטאות דהראש יוסף הרגש באזה דהוא מיותר עי"ש מש"כ בזה, ועכ"פ מהאי קרא מוכח דש"ח נהוג גם בקדשים, דאי ריק בחולין לחוד הלא אין איסורו נהוג לדורות דכשנכנסו לארץ אישתרי להו לשחות בחוץ זה נכון ואמת.

על שם גמר' מ"ט דר"מ בכסה"ד גמור שפיכה שפיכה מש"ח מה להלן שחיטה שאינה ראי' שמה שחיטה, אף כאן שא"ר דשחיטה בעינן ולא שפיכה בעלמא, לדלי זאת גם הנחורה והמעוקר היה חייב לכסות, וכן פרשי"זיל לעיל דף י"ז על הא דמקשה שם הש"ס לר"ע מהאי משנה דהנחורה והמעוקר פטור מלכשות וזיל' שם: "פטור מלכשות דכתוב אשר יאכל ושפק וכסה בראי לאכילה הכתוב מדבר, ואפילו למנאן דמחייב בכסוי בשוחט את הטרפה (והוא ר"מ דלא דרש אשר יאכל דראוי לאכילה בעינן אלא למעט עופר טמא) הכא מודה דשחיטה מיהא בעינן דגמר שפיכה שפיכה מש"ח, והתס' שחיטה כתוב' עכ"ל הרי דלשני צדדים גמר ר"מ שפיכה שפיכה. חדא דשחיטה בעינן ולאפוקי נהgor ומעוקר, ושנית דשא"ר שמה שחיטה וחיבב בכסוי דומי' דש"ח. ואין להקות דאי' אשר יאכל למעט עופר טמא לר"מ דל', כיון דילפין מגז"ש בעינן שחיטה, הלא א"כ מילא נתמעט עופר טמא דין אין במינו שחיטה, דבזה ייל' דכל און שאין מפורש במקומו דקרה בטהורים הרואים אונן המיתה, טרם שננדע דקרה מיררי בטהורים הרואים לשחיטה. אבל דקשי' לי הוא דהרי האי ושפק את דמו ציווי הוא, וכן מורה הנגינה שנמסרה מסני דהעמידה אתנה תא על תיבת אשר יאכל, ורוצה להורות באזה דעד אשר יאכל הוא תנאי המאמר, וא"כ בא הציווי ושפק את דמו וכסהו בעperf, וא"כ מזה גופה מוחך דבתרוריהם וברוצה לאכלים הכתוב מדבר, דאי בטמאים נמי איך יצוחה לשפק דם און צד אותו גגדלם לנו או לשאר תשמשו, ודבר הלמד מעניינוDKRA מצידה כדי לאכלם מיררי, וא"כ אשר יאכל דבעינן ראי לאכילה אין להקות על ר"מ איך יליף

את ידו, דקאמר ר"מ דוחבר מגע נבלה, ועיי"ש מש"כ בפלוגתא דר"מ וחכמים, א"כ אי הוה ס"ל דבט"ח ניתר בשחיטת אםו, גם בעמי טרפה הוה דינה המכ, אבל רבינו דס"ל בהא בחכמים דבט"ח ניתר ובשא"ר ש"ש כר"מ, אבל לא מטעם דיליף מש"ח דעת"פ כל מה ששחיטה ראיי פועלת, אלא מטעם דיליף מש"ח דעת"פ דינה פועלת להתריר איסור אבר מ"מ שמה שחיטה, لكن קאמר דמודה דבמעי טרפה לא ניתר הבט"ח הנמצא בה, ומטעם הנ"ל כדי לولد להיותם כאמו. ובזה תבין המש"כ התוס' בד"ה אימא, לא מצי למימר דמודה ר"מ ובב"ח חי, דשם אין הטעם משום דשהחיטה לא פעה להתריר הولد לדידי ליתא האי סברא כלל, דהרי גם על האם אינה מועלת אלא לטהר ולהתריר מיד נבלה, וזאת גם על הולד מהני, והיה האי ב"ח חי שרי באכילה אף שאמו טרפה, אבל כיון דאין לו חיים בפ"ע אמרין דטרפה כאמו, דירץ אמו כל זמן שאין לו חיים בפ"ע: ובזה הוה כטרפות החזר להכשו דאס היה משולם חדשיו במעי טרפה היה כשר, אבל צ"ז שלא שלמו לו חדשיו טרפה הוה. ועיין לעיל בדף ע"ה בסוגי" דד" סימנים מש"כ שם ודוק"ק.

על"ש גמור לא לכל אר"ש וכי, לא צריכא לשוחט את הטרפה והיא חולין בעזירה וכו', ס"ד האיל וא"ר מותר בהנהה אלמא לאו שחיטה היא כלל. ועיין בלב אר"י קומתמה מהיכי תיתי הו"א דמשום דהוה תרתי טרפה וחולין בעזירה לא תהי שחיטה כלל ובפרט מה זה דקאמר הויל דאמר ר"ש מותר בהנהה, אדרבה כיון דאמר מותר בהנהה הרוי אין כאן משום חב"ע אלא טרפה לחוד, ולמה לא תתריר שחיטה מיד נבלה, עי"ש מה שנתקה בה.

ולפענ"ד עפ"י מש"כ התוס' ב"ק ע"ו ע"ב ד"ה הויל דיש מי שרוצה לאמר דבש"ח גופא אף אם הוא פסול מצד אחר היה חייב, אי לאו קרא דואל פתח אוROL מועד לא הביאו, ודחו זאת דא"כ ר"ש למה בטרפה חולין בעזירה מותיר בהנהה, דהא חולין בעזירה בלאה" שא"ר, אלא ודאי דא"ג דחולין בעזירה שא"ר בהכי חייבה רחמנא, אבל אי איכא פסול מצד אחר פטור עי"ש. ואתה הכוונה כאן דהו"א כסבירת היש מי שאומר בתוס' שם, והיה קשה למה מותיר ר"ש בהנהה אלא ודאי דשהחיטה טרפה לאו שחיטה כלל גם לענין טומאה, ודלא כר"י א"ר דשהחיטה מטהורתה מיד נבלה, וכן קאמר ר"ש דמותר בהנהה. ע"ז קאמר דלייא לאו דשהחיטה טרפה מיד נבלה, ומ"מ כיון דשא"ר הוא מצד אחר לא עבר אחולין בעזירה. ומה דקאמר בגמר' לא צריכא לשוחט את הטרפה והוא חולין בעזירה לאו דודוקא בכחגו לא תתריר שחיטה טרפה, אלא דהוא כמו לא צריכא, אלא לעומת מה דקאמר ר"ש בטרפה והוא חולין בעזירה דמותר בהנהה דמסם היינו למידן דשהחיטה טרפה דעלמא לאו שחיטה היא כלל. ומה מאי מישוב בהז"ה קושי התוס' בד"ה ס"ד"א שהקשו, למה לא נקט שוחט את הטרפה והוא או"ב דפוטר ר"ש. ולפי פירושנו לק"מ דהרי באוא"ב שחיטה ראיי היא, ופשיטה אדם היא טרפה ונעשה שא"ר דפוטר ר"ש, אבל כאן הו"א הויל דחולין שנשחטו בעזירה בלאה" שא"ר לא גרע משום שהוא טרפה, אם לא דשהחיטה טרפה לאו שחיטה היא בכלל ודוק"ק היטב.

כל מה שכתבת כי כאן הוא טרם שזכיתי ללמידה פ' ראשית הגא אבל עיין מה שכתבת כי שם דף קל"ו ע"ב ד"ה חומר ברזוע באירועים גדולים ותמצית הדבר לדעתה הרמב"ס שהשミニט האי Tosfeta מהbabiah בהלכותיו משום דהיא דלא כהכלכתא דרבינו דס"ל שא"ר ש"ש כר"מ ומ"מ בכסה"ד פוטר מקרא דארש יאל, פטור גם בשוחט שלא לצורך אכילה. ועיין בمعدני יוט' כאן שדחה דברי רמי"י

חולין מקדשים, כיוון שכל דין שחיטה מקדשים ילפין וזה אמת וברור בס"ד ודוק"ק היטב.

תוס' ד"ה ור"ש אשר יכול כתיב, אבל אם לא אשר יכול מטבחה לא גמר, משום דלא דמי שפיקחה לטביה כמו שחיטה לטביה. לכוא"ר דברי התוס' אינם מובנים דכל זמן דאי נו אשר יכול לא ידיעין כלל דמהசער אכילה מירי, דהרי לויל אשר יכול גם עוף טמא במשמעותו, ומה נילוף מטבחה דהרי הטעם מהசער אכילה מדבר, והכא אפילו הרגו צריך לכיסות דמו וכיוון דבי"כ ובב"כ צריכין אשר יכול להורות דמהחער אכילה מדבר הכתוב ולמשמעותו ר"ש נס זאת דבעינן ראוי לאכילה ממש, ולאפוקי הריגנה, שוב יליף ר"ש מטרפה. הכל דבשרה התוס' כי מתרפרשת דבלא אשר נמצא טרפה. אבל לך"מ דקו"ש התוס' הכמי מתרפרשת דבלא אשר יכול למוטטי שא"ר, אלא למוטטי הריגנה בעלמא, וכר"מ דאיתא נמצאת טרפה. אבל הילך ר"ש מטרפה לעוף טמא, וזה תרצו דעא"פ דזה אין בmeno שחיטה וזה יש בmeno שחיטה, נמי הומ"ל דר"ש מדמה טרפה לעוף טמא, אף מטבחה, ולא היה צריך לדוחוק דר"ש מדמה טרפה לעוף טמא, וזה אין שפיקחה נמי אכילה קאמර. מ"מ אין הלשון שפיקחות דם מורה על מעשה מיוחד להכשיר, דכל הריגנה בעלמא נמי קרי לי' שפיקחת הדם על שם נתילת הנפש והחיות אלא מאשר יכול ידיעין דבמהחער אכילה קמיiri, لكن אין לעשותו לפוטא משפיקה לטביה. ועיין בראש יוסף שהקשה לפום סברת התוס' בקושיותם, איך נפרנס הא דראא רבינו דבוריו של ר"ש בכסה"ד, ותירץ דשפיר נראין דבריו בכסה"ד דהוה חולין ולא יליף שפיקחה חולין מחולין עי"ש ר"מ מה יענה, ולמה לא יליף שפיקחה חולין הוה דלא שייך כל דיני שחיטה מקדשים משום דענין שחיטה חולין הוה דלא שייך לקדשים. ועתה אני מוסיף מה שהשגב ר"מ לר"ש אטו או"ב מי לא נהיג בקדושים הכוונה דנהיג בקדושים להיות נפסל משום מוחוסר זמן, הרוי דאית ב"י משום פסול קדשים, וזה שראא רבינו דבוריו של ר"מ אלא דר"ש ס"ל דפסול מה"ז נצחים מאיסור או"ב, ע"כ הוה עיקרו בחולין.

ע"ב גמור לא לכל אר"מ שא"ר ש"ש מודה ר"מ שאינה מתירתה באכילה, ומסיק דאליבא דרבינו דס"ל כר"מ בשא"ר וס"ל בט"ח הנמצא בהמה שחיטה אמו מתירתו בנמצא במעי טרפה מודה דאיינה מתירתו. משמע דלרכ"ש דשא"ר לא שמייה שחיטה לא אצטראיך כל להשמיעו האי דニア דבט"ח הנמצא בהמה דאי שחיטה מתירתו וזה תימא, דמה עניין לה לפלוגתא דשא"ר. דהרי אפילו אי לא שמייה שחיטה מ"מ הו"א דמחייב להתריר הولد ותהי ממיילא שחיטה ראיי מושום הولد. ובגוף הדין באמת צריך הסבר רב, למה באמת לא תהני שחיטה להכשיר הولد כיון דלגביו איסור טרפה אמרין עוברiao ירך אמו הוא, וכמ"ש"כ התוס' בסוגי" דעליל דג"ח ע"א. אבל כבר הודיעתי בעיקר א' וד' דשא"ר אינה מתרת איסור אבמה"ח ומילא גם איסור נבלה לא, דכל שניין השחיטה מתרת מיד אינה מתרת לא אבמה"ח ולא נבלה, דאבמה"ח נמי נבלה יקרה, כאשר דרשינן לKNOWN קכ"ח ע"ב קרא דכי ימות מן הבהמה על אבמה"ח ומונאה תרי מיל רקי על טומאת נבלות ולא לגבי איסור אבמה"ח ולא דבאמו לא פעלה ננהו, אמרו מעתה דדי לولد להתריר שום איסור, וכיון דבאמו מה טהרה מלטמא, אבל אסור משום אכילת נבלה כאמור שאסורה משום טרפה (وترפה ונבלה חד הוא וכמ"ש"כ הרמב"ם ז"ל דמצטרפין דטרופות תחולת נבלות). ולפ"ז לר"מ דס"ל כר"ש דאיפלו שחיטה ראיי אינה מתרת מיד איסור אבמה"ח רק נבלה, וטומאה ואיסור חד הוא לדידי' כמבואר לעיל דג"מ"ב ע"ב במשנה דהוציא העובר

גמר, אלא דקרה אתה אפיו ליכא שוחט המתחיל חייב לכוסות, וכמיש"ב הרמב"ם ז"לDiceosi מצוה בפ"ע ואינה תלוי בשוחט בלבד, ור"ל דאך דליך שוחט אייכא כסוי, ולכון גם בסינוי נקט נמי בסיפה לכוסות. וזאת אתה התנא להشمיענו ואגב כסוי נקט באוא"ב י"ל באוא"ב האי דינה אף דשם ודאי א"צ. ואולי גם באוא"ב י"ל דהו"א דוקא בדילא שוחט דלא תשחטו כתיב, אבל בדילא שוחט בגין השו"ק או במתעסך. אז פטור השני. אולם הרמב"ם שוחט כתיב שום וגם באוא"ב דחו"ק שוחטו בין לבין עצמן לא בפ"ע ש"ל שכתב שם וגם באוא"ב דחו"ק שוחטו בין לבין עצמן לא בפ"ע מוצות כסוי ולא איסור אוא"ב, ומכללה נשמע דבאחרים רואים אותן כתיב מושם אוא"ב ובכיסוי לא חש להביא האי דינה בפירוש כנפער"ד ודוו"ק.

שם גمرا ורבנן מ"ש רישא דלא פלגי ומ"ש סיפא דפלגי. הקשה הלב ארוי הרי ישנה ושנה לרבי דיסטם לעיל באוא"ב כר"מ דשא"ר ש"ש, ובכשה"ד כר"ש דלא שמייה שוחיטה מושם דאשר יאלל כתיב, וא"כ הא שוחיטה השו"ק דספק הוה ובמקום חזקת איסור דלב"ע אסור מן התורה, ולא קרינן בי"ашיר יאלל لكن לכ"ע פטור מכוסוי, משא"כ באוא"ב אע"ג אסור באכילה חייב בששא"ר וזה כאן בספק שחייב דאסור עכ"פ לשוחט אחריהם מספק והביא דעת הב"ח דבכל ספק בשוחיטה שאירע פטור מכוסוי מטעמא דאשר יאלל כתיב והאי אסור באכילה מה"ת עי"ש.

ולפע"ד לא נראין הדברים דכל דקמא שמי' גלי' דראוי לאכילה חייב בכיסוי, כי לאו כל אנפין שווין בהא דבעינן ראי' לאכילה למשל בעירוב או בממשל בי"ט כל שעינו ראי' לאכילה אפיו מצד ספק אין עירוב, וגם חייב אבישול בי"ט, וכן בקרבו פsch דשכח מה שאמור לו רבו, אם קודם זריקה שכח הוה אינו ראי' לאכילה מהמת ספק כבפסחים פ"ח ע"ב, אבל בגין הכא דבעינן ראי' לאכילה חייב בכיסוי לא בעינן ראי' לאכילה ממש דלאו מושם דסופה להיות נאלח חייב בכיסוי' אלא הוה כמו אתרוג דאיינו יוצא, אלא אם הוה ראי' לאכילה ובכען אלו לא אמרינן דספק כודאי אינו ראי' דהא לא בעינן כלל שביא לדי' לאכילה כמו בפסק דאייכא מצוה באכילת פסחים וכן בעירוב דקובע מקום במקומות שישועד וכן מבשל בי"ט דהותר רק לאוי". ובמ"א הארוכתי בכל זה. ותדע דכן הוא אדם כדברי הבהיר ז"ל גם באסור מדרבן לאכול מקרי אינו ראי' מה"ת, עיין מל"מ ריש פ"ז מתרומות ובשעה"מ ריש פ"ח מלולב, אך אמר בגנורא לעיל דלמ"ד אין שחייב להונ' מה"ת, בנורח ומעקר צריך לכוסות, ואמאי הא סכ"ס אינו ראי' לאכילה הוה אלא ודאי דכאן כל שאפשר להיות ראי' חייב לכוסות ודוק. (וממה שכתבתת לעיל לענין שוחט וצריך לדם לכארו' יש סתירה אבל ילי").

והנה הסוגי הלו כולה מוקשה מרישא ועד גמירה ואין יוצא ואין בא בה כאשר אסדר לפניך החומרות העצומות אשר נופלת בה:

- א') **ኮושית התוס'** דאיך אפשר לומר דמשום שלא יאמרו שוחיטה מעלייטה היא, נתיר לאו דואוא"ב בקו"ע, וע"כ כתירוצים DIDUD הש"ס דמשום דרוב מעשייהם מוקלקין מעיקר הדין היה פטור מלכסות, ומוטר לשוחט אחריהם אלא דשלא נהמר להטעין כסוי צריך ליתן טעם שלא יאמרו, וא"כ ה"ה באוא"ב. ועיין בלב ארוי שהביא בשם הריטב"א ז"ל דבאמת רק משום חומרה בעלמא ס"ל לחכמים לצריך כסוי ואסור לשוחט אחריהם, וכן משמעו שלשון הש"ס דקאמר בעלמא רבנן לחומרה. אלא דא"כ הקשה הלב ארוי מה פריך אלא ר"מ Mai טעמא, הלא כבר הטעם אמרו כדי שלא יאמרו שוחיטה השו"ק שוחיטה מעלייטה היא, עי"ש מה שנדחק בה. ובסיום דברנו ישבנו קושי' זו בטוב טעם, אלא דבאוון אחר קשה

ז"ל, דמפרש טעמא דתוספות דמחייב מושם דלאו באכילה תלה רחמנא. ובאותה הפשט האmitti הוא כן, אלא ששייל וטרוי דהכא לא נחות אלה. עיין בדברי לקמן ותמצאו עונג.

עד שם בגמרא והתניא השוחט וצריך לדם חייב לכוסות כיצד יעשה או נחרו או עקרו. ש' לראות מה קמ"ל בהא דחייב לכוסות פשוטא. וכפי הנראה רשי ז"ל נתעורר ע"ז ומשום הכל כתיב חייב לכוסות ולא יעשה בהם צרכיו ור"ל דהא אתה לאשמעין דכיוון דהתורה צotta לכוסות דמו אינו רשאי לגלותו ולעשות בו צרכיו. (מכסהו ונוגלה דפטור מלכסות נשמע דלאחר שנעשה מצותו אין בו שוב שום חייב והוא כתשימי מצוה אחרים דקי"ל דנזרקין דבטל מהם כל קדשות המצווה. מחתני הרוב משעבעש נ"י). אבל לגלותו אסור וכש"כ להנות ממנה הכל הנברין). ולפע"ד נראה דאתה לאשמעין דלא תמייא כיון דאשר יאלל כתיב דמנני' ממעטינו גם ששא"ר מפנין שאינו ראי' לאכילה דמליצה ממי שוחט שלא לצורך דמו, כבhai עובדא ולא נבי עסוי, קמ"ל דכל שהוא ראי' לאכילה לא איזלין בת רוחש把他 וחייב בכיסוי נכלפער"ד נכון. ועיין לעיל כ"ז ע"ב דשם לא פירש רשי' כמו הכא דכתיב חייב לכוסות על קרחו ושוב אינו ראי' עוד למלאכה. ולפע"ד דכאן נתקשה למה לא צוה לכוסתו ואח"כ ישליך הדם עם העפר לתוכן הכתינה דוזאי לריחא מהני גם אחר הכסוי, וכן הוכיח רשי ז"ל דאסור בהנאה דכיוון דעתה תורה לכוסתו בעפר דהוה כגון קבורה ממשמע דרצה לאסרו בהנאה, ויש להסביר עוד יותר דהיתר הנאה בדים ילפין מעל הארץ תשפכוו כמים וזאת נאמר בברker וצאן דלא בעו כסוי אבל דם חייה ועו"ד דבעו כסוי אם שחותן וכשה דמן באמות אסור בהנאה מפני דתורתה אמרה לכוסתו בעפר ולא לשפכוו כמים ופלא דלא נתעורר שום פוסק בהז' וצ"ע. והתוס' לעיל לג ע"א ד"ה השוחט וד"ה דם שכתבו דכל דם מותר בהנאה גם של חייה ועו"ד עי"ש. הינו מה שלא בסה כמו דם הכנס בלב וכדומה).

ד' פ"ז ע"א במשנה השו"ק שוחטו ואחרים רואין אותן חייב לכוסות, ופרשי ז"ל "דאםון בראש מיכלון דשחיטתן כשרה אותו אחרים חייבין לכוסות, כדתנן لكمן שחט ולא כסיה ורואה אחר חייב לכוסות" עכ"ל רשי ז"ל, רצה לתרצ' דלא תמייא דמשנה שאינה צריכה היא דכל דכתיב דהיתר חייב כדתנן ליקון. אלא דלא ידעת מה הוועיל בהז' דכיוון דהכל תנ' מפורש במסנה אחرينا, הן הא דאחרים רואין אותן דתורתה כשרה, והן הא דהרוואה חייב לכוסות, מה בעי הכא לאשמעין ומכ"ש דסיפא באוא"ב היא אינה צריכה, דPsiṭṭia דאסור לשוחט אחריהם כיון דשחיטתן כשרה. ופלא תורה דתורתו בסימן ט"ז וכ"ח מביא הני דינים דאחרים רואים אותן חייב מושם אוא"ב בשוחט אחריהם וכן חייב לכוסות דם שחיטתן אבל הרמב"ם ז"ל השמייט את שניות, וע"כ מושם דPsiṭṭia וממשנה שאינה צריכה היא, אלא דא"כ קשי' על רבנו הקדוש למה הביא הוא דין דא"צ, אשר הרמב"ם ז"ל השמייט מלחמת רוב פשיטותו. אבל דעת דלפי מה שבארתי لكمן שם המשנה דקתני ראה אחר חייב לכוסות, אין ללמידה על שחיטת השו"ק דחייב אחר לכוסות,adam נאמר דמצות כסוי גמר השחיטה אין החיוב למגורר אלא אי ייכא התחלת המצווה ולא גמורה, שוב חייב כל מי שרוואה למגרה מצד ערבות משא"כ בחשו"ק דהוה מותק דאין כאן התחלת מצווה כלל, וליכא כאן שוחט אלא נשחת, הו"א דגס אחר פטור, אבל בברית' דדריש מואמור אל בני' שהוא זההה על כל ישראל דוזאי לא צריך קרא מיוחד ע"ז, מצד ערבות חייב הרואה למגרה מה שפשע בו חברו והניחו בלי

אבל לפי הצעתיו בפתחה בעיקר א' וד' תגלה המכסה ויתמלא הבית אורה, דנהה כמי שהוכחנו ר"מ קריש ס"ל דוחירה לא אשטריכ כלל, ולידיי כל פסול שחייב השיטה אפיו במקצת השיטה נבלה הוה, דהרי לא שחתו רובה כאשר באրתי שם, וא"כ שחייב חשו"ק אע"ג דודאי דרכם לשחות כדרך השותפים מ"מ אין מדויקים על מקטת פיסול, כי זה ציריך התבוננות וזהירות יתרה שלא יקלקל השיטה, וכמש"כ הרשב"א ז"ל בריש מقلtan בשיטת כותי עיי"ש. ומכם"ש חשי"ק דאין דעתם שלמה שעולמים לקלקל במקצת. וע"ז אמר ר"מ מהיב על שחיתון מושום נבלה, ומשום דרוב מעשיהם מוקלקלים. אולם חכמים דר"מ דכר"ע ס"ל, וקודם שנטתקבלה חזורתו (דהרי כל המשניות נסדרו עוד בימי רבינו קר"ע קודם חזרה מושום דהאי והודה לו ר"ע לא נתקבל מיד וכמש"כ בפתחה) אין פיסול במקצת ואפיו סימן אחד כלו בפסול רק טרפה ולא נבלה, ובמקצת הסימנים רק דברי סופרים דאין לוקין, וא"כ אין לומר דרוב מעשיהם מוקלקלים ועלולים לנchor ולעקור לשחות, ולכן לרבען חייב לכשות וגס אסור לא לשחות כלל, דמיהיכי תיתי. ולכן לרבען רק טרפה ואסורה לא לשחות את הרבים אין כאן נבלה רק טרפה ואסורה באכילה. וניהו דלרא"ש גם בזה מותר לשחות אחרים דהוה עכ"פ שעאר' מה"ת, ואפיו בפיסול במקצת דאיינו אלא ד"ס מ"מ לעניין זה כדאורייתא יחשב רק שאין לוקין עלייה, דהרי תראה הרמב"ם בפ"ב מהל"ש פסק דחולין שנשחטו בעוראה פטור מלכשות, מ"מ הגי חכמיינו ושל ר"מ הון רבינו ותבורי, דלענינו שא"ר סברו הכר"מ דשמה שחייב, ולכן פליגי וס"ל דאסור לשחות אחרים אבל בכשה"ד דס"ל לרבי קר"ש דושא"ר לא שמייה השיטה מושום דאשר יאלל כתוב, גם לדידי"ט פטור מלכשות. וא"כ בריש קתני סתם דפטור מלכשות בין לר"מ ובין לחכמים, ולא מחד טעמא דלרא"מ דס"ל ששא"ר ש"ש גבי כסוי פטור מושום דהוה נבלה ממש, וליכא כאן שחייב כלל, ולחכמים דהם רבינו ותבורי דלא הוה נבלה אלא אסור מדברי קבלת וכו' חולין שנשחטו בעוראה לדעת הרמב"ם, מ"מ לפטור מכוסוי סגי דהרי אסורה באכילה והוא כדאורייתא, אבל באוא"ב דס"ל לרבי ותבורי הכר"מ דושא"ר ש"ש פליגי ואמרו דאסור לשחות אחרים, ומודים דאיינו סופג את הארבעים דאפשר דנהרו או עקרו והוא נבלה.

ולכל זאת קודם שקבל רבינו החזירה דר"ע דהודה לקבלת ר' ישבע בשם ר' יהושע דכל פסול ואפיו במקצת השיטה נבלה, אבל אחר חזורה זו פשיטא דיש לפוסק הכר"מ הון בכשה"ד והן באוא"ב, ולכן הורה רבינו תחלת כחכמים ואח"כ חזר להורות הכר"מ, דהינו לאחר שקבל דהודה ר"ע, כי רק בסוף ימי או אחריו נוטס במשנה האי והודה לו ר"ע, כי רק כאשר בארנו בפתחה ובמקומו לעיל ל"ב עיי"ש.

ועתה בין תבין דמתחלת הסוגי' כבר ידע מהא דרוב מעשיהם מוקלקלים גם לרבען, וכמש"כ התוס' אלא דב"ס' ר' רצה למזויא טעם אחר לחלק בין כס"ה"ד לאוא"ב אבל כאשר מסיק דרבנן בתרתי פליגי, تو לא ניחא לי' בהא דקאמור לעיל דחושו שלא יאמרו, וכאשר באמת הקשה התורמות הדשן ז"ל על טעם זה, דהרי מכסין דס' כוי בחול ואין וחושין להתרת חלבו, והלב אורי' רצה לחלק דשם בכוי הספק ידו על כל העולם משא"כ כאן עיי"ש ולפע"ד לא אמר כלום, דהרי בי"ט אין מכסין מושום חש התרת חלבו, ומ"מ בחול לא חששו דהכל יאמרו דמהיות טוב מכסין, ולא מפני שודאי עבי כסוי, וא"כ הכא דכוותי'. ולכן קאמור בשלמא לרבען לחומרא, ור"ל דחושו לחומרא דשמא פסול שחייב במקצת אין בו מושום נבלה דהרי ממתניתן מוחץ דלית ב' מושום נבלה ודאית, וכמש"כ

دلמה לי' טעמא כלל לר"מ, כיון דמעיקר הדין פטור והלא הגמר' לא חידש לנו באזאת מידי רק דאמרו דלר"מ מעיקר הדין פטור ואת כבר ידענו.

ב') **ויתר** קשה לי דר"מ ורבנן פליגי כאן מהיפך להיפך דר"מ דחייש למעוטי מותר לשחות אחרים, ולרבנן דלא חיישו אסור את מהה!

ג') **דקאמר** בטעמא דר"מ משום דמחייב היה ר"מ על שחיתון מושום נבלה, וע"ז מקשה מ"ט, א"ר אמרו דר"מ ס"ל דמי הוואיל ורוב מעשיהם מוקלקלים. מלשון זה מוכח דרבנן לא פליגי על הא דרוב מעשיהם מוקלקלים. דהרי לא אמר דר"מ ס"ל רוב מושם מוקלקלי, אלא דכן הוא אליבא דכ"ע. ותடע דר"י יעקב א"ר' לא קאמור אלא דר"מ הי' מחייב על שחיתון מושום נבלה, וע"ז בודאי פליגי רבנן וכן מוכח זאת מן המשנה עצמה, דקנתני ומודים חכמים לר"מ שאין סופג את הארבעים, ואי ס"ד דמודים דליהקה מושום נבלה על אכילת שחיתון, יותר הול"ל דמודים חכמים דליהקה מושום נבלה, אבל למה לא קאמור ר' יעקב א"ר' דעתמא דר"מ משום דרוב מעשיהם מוקלקלי אי' רבנן פליגי עלי' וס"ל דאיינו כן.

ד') **וממילא** נצמתה הקושי' העצומה שבתוס' ד"ה מ"ט דרבנן דלמה לא ילקה לרבען מושום נבלה, דלא די הוכחתי דלעיל דמשמע דהאי רוב מעשיהם מוקלקlein הכל מודים, וגם קשה לאמר דר"מ ורבנן פליגי במציאות הקשה הרש"ש מודין Mai ס"ל לרבען אי ס"ל רוב מעשיהם מותוקנים למה לא נاقل משחיתותם ואי ס"ל פלאג ופלגנא למה לא יתחייב על שחיתון מושום נבלה כיון דספק במקום חזקה מוקמינן אחזקה. ואפיו נאמר כדעת הרשב"א ז"ל לעיל ט' דבמקרה הנעשה ומספקין על המעשה לא שייך חזקה, מ"מ אמרינו חזקה שלא נעשה מעשה מותוקנת עיי"ש מש"כ באהricות.

והתוס' שתרכזו בהא דרבנן מספקא להו اي רוב מעשיהם מותוקנים או מוקלקלים והשתא לא מהני החזקה מיד, לא אכתי להבון דכל ספק דעתמא דሞקמינן אחזקה הוא כן דלא ידען לאיזו צד הרוב נוטה כי כל דבידי' שמים "א"א למצוות ולארם דמחיצה הци' ומוחיצה הци', ואדרבה בטח אנו יודעים דלאו במצוות הוא וכמש"כ התוס' לעיל כ"ח ע"ב ד"ה לפי שא"א לצמצם, אלא כל שאין אנו יודעים להיין הרוב נוטה מקרי אצלינו ספק השkol, והחזקה מכירעה הספק לצד החזקה לאמר דעתכו כך היה, כדי להעמיד הדבר בחזקתו, וא"כ דברי התוס' בזה נפלאים בענייני הרי' דבושים אופן אין לאמר דר"מ ורבנן פליגי במציאות הרוב הלאה ובמה פליגו?

ה') **דקאמר** בגמר' דרבנן אכולה מלטה פליגי, וזה פלא דבמשנה לא קטני הци' אלא דבכשה"ד לכ"ע פטור מלכשות, ורק באוא"ב מביא פלוגתא דר"מ ורבנן והגמר' לא הגיה במשנה מאומה, וע"י בחדושי החת"ס ז"ל מה שנדחק בהא.

ו') **והוא** יותר זר בענייני, דמסיק דהורה רבינו קר"מ והורה רבינו כרבנן, והוכיח דאחרני ניתא הא דהוראה רבינו קר"מ, וכן אקבע הלכתא ברמב"ם וש"ע, ויאמר נא כל מי שריגל בדרכי הש"ס, איה נמצאו כמו זה דבמשנה שנה רבינו קר"מ וחכמים, ור"מ לקולא וחכמים לחומרא, דPsiṭṭa וPsiṭṭa דהלהכה כמותם, וחזר רבינו אח"כ, ומה ראה רבנו הקדוש על כהה, לחזור מההוראותו כחכמים ולחומרא ולקבוע אח"כ הלכה כיחידי ולהקל, אם כל עיקר הפלוגות' כפי שפרשו התוס' והראשונים ז"ל, אי רוב מעשיהם מוקלקלים או רק ספקא הוה אי רוב מותוקנים או מוקלקלים, וכל מי שיש לו מוח בקדקו צריך להזות כי סוד כמוס איכה הכא שנעלם מأتנו.

שחייבתן שחיטה כלל ומותר לשוחות אחריםם כר"מ, וברוך שבחור בהם ובמשנתם.

עוד לאליך מילין בהא דכתוב הש"ד סימן כ"ח ס"ק כ"ד, דאמ רצה לכסות דם שחיתתן אסור משום דחישנן שיאמרו שחיטה מעלייה היא, וכתיב דכן משמעו מגמור ואתוס' וכ"כ הב"ח ואני בעני אני רואה ההיפך מהה מדרך השקלה וטרוי שבגמר' דנהה משנה שלמה קתני דפטור מלכסות, אבל לא אסור לכסות, ואיך מינחה הרבותה הגדולה דאסור לכסות כדי שלא יאמרו וכו'. אבל מה דאמר בגמרה בס"ד דרבנן מודים ברישא דפטור מלכסות כדי שלא יאמרו, הינו דוקא אי רישא דברי הכל היא, אז יוכל לאמר כן דבטעמא דרבנן דהם החמירו באוא"ב שלא לשוחות אחריםן אבל הקילו בכסי כדי שלא יאמרו, ומה דלא קתני אסור לכסות משום דר"מ, דהוא לית לי האイ חשש שלא יאמרו, لكن לא מצי קתני אסור לכסות דזה אינו דה. אבל כאשר מסיק דרבנן ארישא נמי פיגועו, וא"כ רישא רק ר"מ אמרו, ולא קתני אסור אלא פטור הרי דר"מ לא חש לשמא יאמרו, ואיך נחולק על ר"מ במקומות דלא פיגוע עליו חכמים. ובזה מיושב קושית הלב ארוי שהbabות לעיל דלהה לא ניחא לי להש"ס למימר בטעמא דר"מ ממשום שלא יאמרו, דזה א"א דא"כ אסור לכסות הול"ל, ודוק.

ראשי דה שדרכו של תינוק לטפח ידיו באשפוז ששרציםמצוין שם, וטמא את העיסה שאנו רואים שנגע בה עכ"ל, והתוס' חולקים על פירושו ומפרשים דהתינוק ודאי טמא בלבד בא"ה, מפני שנשים נdotות מגופות אחרות, אלא דהתיפות בעיסה ספק וע"ז קאי דאיaca למותליadam נטול מן העיסה וננתן לתינוק.

והנה יש לראות על פרשי ז"ל לכארו' קשה מאד, לפי מש"כ הטווי י"ד סימן א' סק"ו ויוטר מבואר ברטיב"א ז"ל, דכל טהרות שנעשו על גבי מקווה שנמדד ונמצאה חסר דעתאות, וא"ג דהני טהרות הינו תרומה, כמש"כ רשי ז"ל בגיטין, יש להם חזקת טהרה, ולמה לא נעמיד הטהרות על חזקת טהרה שלhon כמו שמעמידין הכלים על חזקתן דעתאים, וכתובו דהינו טמא ממש דבשבעת טבילהת הכלים לא היו לפנינו הני טהרות, ולא נפקא להו מידי اي הכלים נשארו בטומאתו או לא, וממילא אמרינו דעתאים הם מחמת חזקתן, וכן לעולם נגררו הטהרות אחר דין הכלים, משא"כ חזקת הכלים מהני שפיר על נידון המקווה, ממש דעל זמן טבילתו לנו דניון, אם נסתלקה חזקה זו או לא, ואמרין העמד כלים על חזקת טומאתן עי"ש וא"כ הכא דהאי תינוק כבר החזק לו לטמא לפני נגיעהו בעיסה, חזקת העיסה מה בעי הכא הלא נגררת העיסה אחר התינוק. אבל לק"מ דזוקא שם במקווה שנמדד ונמצאה חסר דעתה לריעות' אנו מחזקין הכלים או האדם שובל לוداعי טמא, וכיון דלוداعי טמא חשבין להו, ממילא נגררו הטהרות אחריו הכלים והאדם, ולא יסתור מה שהחלנו כבר לוداعי טמא, משא"כ בהאי תינוק תלוי הדבר اي רוב כודאי יחשב או רק כספק, ובזה באמת פילגו ר"מ ורבנן דר"מ דחיש לمعוטי, אפילו לא חייש ריק מדרבנן וכמש"כ התוס' לעיל י"ב ע"א ביא התייר האי ספק, אמר ר' מאיר דמדרבנן ראוי לחוש למיעוט, ושוב באיכא חזקה נגדו אפילו חזקה נולדה אח"כ, מ"מ אמרינו סמוך מיעוטה לחזקה ממשום דם עד עתה היה הדבר בספק ולא החלנו לדאי, אבל רבנן סברו דרובDOI וداعי עוצה וכיון דכוداعי יחשב מה איךפתן לחזקה העומדת נגד האיDOI. וע"ז מסיק הש"ס דהו דר"מ אמרינו סמוך מיעוטה לחזקה אבל לא לעשותות מן המיעוט

לעיל מדקתני ומודים חכמים דאיינו סופג, ולא קתני רבota יותר דמודדים דסוגם ממשום נבלה. וממילא עתה דזקינו זה שוב אין תימא דלענין כסוי קתני סתם פטור ממשום דנhydroו דחכמים דס"ל כר"מ בששא"ר לגמרי אף בכשה"ד, חולקים גם ברישא לאמר דחיב לכשות אבל רבני דס"ל לבגדי כסה"ד כר"ש דלא שמייה שחיטה שפיר במסות קסטים דפטור, דעכ"פ ששאר הוות כנ"ל, וכן לרבען ניחא, אלא ר"מ מ"ט. אינו חשושת דלמא פסול שחיטה במקצת אשר אלה עלולים הני חזוק דאיינו אלא אסור ולא נבלה ועי"ז קאמר ר"י ארי, דמחיב היה ר"מ מליקות ממשום נבלה דהוא כריש"ש ס"ל. ומה דפרק אח"כ מ"ט, והביא דר'امي ממשום דרוב מעשיהם מוקולקין ע"ג דברך ידע את זאת גם לחכמים כן הוא דבזה ליכא שום חולק, לא הביא זאת אלא ממשום מה דקשי' לי דיל"ר דחיש למעוטי גם אי הוות ס"ל פסול שחיטה במקצת לאו נבלה נמי הוות מחיב ממשום נבלה ממשום מיעוט דשמא נחרו או עקרו ברוב הסימן. כך היה נראה לפע"ד נכו' לפרש הסוגי', שתהא מוסכמת להאי פירוש האמתי במשנה, ובזה דהורה רבוי והורה. אבל אם תמצא שהוא דוחק יותר מדי לפרש בן הסוגי', אני אומר להא הרבה מן האמורים לא נתרצו להא דאמר ר' יותן לתרץ המשנה דאלו טרפות דנסנה קודם זהה, דהרי תורה שם ל"ב ע"ב דרבא ור"ל טrhoו לישב המשנה באופן אחר וא"כ י"ל דגס כאן לא בעו לישב האי ממשום באופן שנצטרך לאמר דחכמים דר"מ תפסו קר"ע קודם זהה, עכ"פ לחומרא שלא להתריך לשוחות אחריםם. אבל ר' יותן בעל המירא דהכא דامر בטעמא, דר"מ ממשום דמחיב על שחיתתן ממשום נבלה ודאי כוון למה שbarangנו לדידי" דס"ל לעיל דמשנה דאלו טרפות דנסנית קודם זהה"ה דכולא מסכתן כו' נשנית, כי לא קבלו האי זהה עד סוף ימי רבוי או הרבה אחריו וכמש"כ רשי ז"ל בשבועות דף ד' ע"א דה לא זהה ממשימה עי"ש במחרש"ש ודוק.

ועפ"י דברינו אלה נבון דברי הרמב"ם ז"ל והם יהיו לי לראי גדולה ועמוד חזק לסמוך עליו פירושי בסוגי' זו, דהנה מפי"ב מה"ש ה"ד כתוב ז"ל: "חישוק" שוחחו בין עכ"ל ובפי"ד הלכי י' אהריםם, לפי שאין שחיתותם שחיטה כל"י עכ"ל ובפי"ד הלכי י' לעניין כסחה"ד כתוב סתם פטורין מלכסות, ולא נתן טעם ממשום שאין שחיתתן שחיטה, ולא עוד אלא שהעלים עיקר הטעם דקאמר בגمرا, ממשום דרוב מעשיהם מוקולקלים, דמהה ש'כ' הרמב"ם דאי שחיתתן שחיטה (ומכ"ש לפי גרשטיינו דהוסיף תיבת כלל, וכפי הנראה מאן דמחק תיבת "כלל" ברמב"ם הרגיש בהא ורצה לתקן בהאי מחיקה, כדי שנוכל לפרש כונתו בהא דאי שחיתתן שחיטה, ממשום דרוב מעשיהם מוקולקלים, ולא חישוק שמא שחת יפה. אבל לא הועיל באזה כלל, דאם להא מתכוון הרמב"ם, גם בכסי היה לו ליתן טעם זה, דהרי חכמים דר"מ בתזרוייהו פlige כי הפירוש הפשט וסבירת התוספת' אין כוונתו לאמר דעפ"י הרוב מוקולקלים אלא דלא תאמר דאית בי עכ"פ ששא"ר, והוא"י אסור לשוחות אחריםם, קמ"ל זהה אינו דאי זאת שחיטה כלל. ואם כן מתפרש, ניחא מה דלא נתן טעם זה בכשה"ד דשם לא צריך דסגי לפטור אפיו הוה ריק ששא"ר, אבל אי נפרש כוונתו מכח רוב מעשיהם מוקולקלים, אין אנו חוששין שוחחו שפיר הרי גם בכשה"ד בעי האי טמא לפטור מכסי. הרי ברור לפניך דהרמב"ם ז"ל הי' מפרש כפирושנו זהה דרוב מעשיהם מוקולקלים כ"ע מודים, והוא דבר פשוט וכמו שאמר ר'امي הווא רוב וכוי, ולא קאמר דס"ל לר"מ רוב מעשיהם מוקולקלים, אבל מה דפליגו חכמים אר"מ הוא ממשום דס"ל דהוה עכ"פ ששא"ר וכרכ"ע קודם זהה, אבל אחר שחזר ר"יע ורבי קבל לבסוף האי והודה לו ר"ע, שוב אין

ע"ב גMRI אס אמרו ספק טומאה לטהר יאמרו ספק אייסור להתייר. הקשה בהגחות מלא הרועים, מה פיריך הש"ס דנימא סמוך מעתוא לחזקה, גם כאן הלא נגד חזקת אייסור איכה חזקת תהרה, ולעיל ט' ע"א פליגי תנא באז לא בדק בסימן אי היה טפה או נבלה נמי היה, ודילמא ר"מ כי האי תנא ס"ל דרך טפה ולא נבלה, ואי נתיר לשוחות אחריהן (ור"ל דהה ר"מ ס"ל שא"ר ר"ש) ותירץ דבאמת זאת כוונת הגמר' בתירוץ אדם אמרו וכו' עי"ש וכל הרואה כמה מוחדחק, להכניס זאת בכוונת הש"ס. אבל במכ"ת קושיינו טעות גמורה הוא, דשנה בפירוש דברי התנא רק אמר טרפה ואסורה באכילה, دقונתו טרפה ממש, זהה ליתא, דחרי זה דבר שא"א דאי שחת חhogן אז כשרה נמי באכילה, ואי שחת שלא כהוגן נבלה נמי היה, אלא כוונת האי מ"ד דהה נידון הוא כמו דין דשני שבילין פשחין י' ע"א, דבזא"ז שניהם טהורין, וכתבו שם התוס', דמה"ת אפילו בב"א שניים טהורין דומוקמין כאו"א אחזקה טרפה שלו אף דידיינו בטיח דע"כ אחד טמא, והכא נמי דוכות' קאמר דלענין איסור פסקין לי' דאסור משום חזקת איינו זבוח, אבל לענין טומאת נבלה פסקין לי' דטהרו משום חזקת טרפה, ואע"פ שבתאי איינו כן באמת, כי א"א להיות כן, ומעתה כיון דלענין איסור אמרין דהוה איינו זבוח למה נאסר לשוחוט אחריהם, דמה שאינו מטמא הוא רק לענין טומאה, אבל לגבי איסור הרי אינה זבוחה כלל, ולא כטרפה ששוחטה דהוה עכ"פ שא"ר זה ברור ואמת וד"ק היבט.

עוד שם הורה רבינו בחכמים והורה רבינו קר"מ, הי מינינו ה'ז' לאחריות. לפי מש"כ ליל דהוראות אלו תלויין בהא דחזר ר"ע והזודה לוי' ישוב, לכארו' אין מקום להסתפק דהי דאחריות, אלא דיל' הלא כמה אמראים רבא ור' ליל ל"ב ע"ב לא סברו קר' יוחנן דרכי סתם המשניות ר"ע קודם חזרה, וכמש"כ לעיל, ולא עוד אלא אפילו אליבא דרי' אולי הדר ב' לר' מהא דהודה לו ר"ע ופסק קר"ע קודם חזרה וד"ק.

עוד שם ת"ר חייה כל משמע חייה, בין מרובה ובין מועט וко', לפע"ד מצד חייה קדרש, ולא מחיה לחוד, הצד חייה הוא שם דבר על מי שהליך לצד חייו כפי אשר יעלה בידו רב או מעט וד"ק.

ד"נ פ"ז ע"א ת"ה ושפק וכסה מי ששפך יכסה, שחת ולא כסה וראחו אחר מנין שחביב לכוסות שנאמר ואומר אל בנ"י אזהרה לכל בני ישראל עכליה", הרמב"ם ז' השמייט האי דרשה דואמר אל בני ישראל, וכותב בסוף פ"ד מה"ש וז"ל: ומישחשת יכסה שנאמר וכסהו בעפר, ואס לא כסחו וראחו אחר חייב לכוסות שזו מצוחה בפני עצמה הוא, ואינה תלוי בשוחט בלבד עכ"ל וכן סימן כ"ח כתוב בטעמא דהאי דינא, שמצות כסוי הוא כאשר מוצאות עשה שכל ישראל חייבים בהן, אלא שהשוחט קודם לכל אדם. ובדרישה נתקשה בדברי הטור, דלמה לי' למתלי' דהוה כאשר מצוחות עשה, כיון דאייכא כאן יפותא מיזחת לחיב כל ישראל (ויתר הול'יל)adam בטעמא דהטור דהיה כאשר מוצאות עשה, מה ל' קרא ומדאצטריך קרא ע"כ אפיו כאשר מוצאות עשה) ותירץ לדולי' סברת הטור הוה לנו מעט מדכתוב שפק' וכסה, דזוקא על השופך אייכא חיוב כסוי ולא היהנו למדין מואמר אל בנ"י, דיל' דקאי אכל שוחות ושותות, אבל השטא מס'עה הסברא לדריש ואומר אל בני ישראל, דכל ישראל קامر ולהוציא ממשמעות' דושפק וכסה שאינו דזוקא עי"ש וחוץ מן הדזוק האידול שבדבריו, מהנה נפרכים מכמה צדים. **א'** איזו מועט אייכא במא שצotta תורה להשופך שיכסה שאם עבר או נанс או שגה ולא כסה שאין אחר יכסנו במקומו, כמו בשאר מוצאות עשה כגון נטור או חמץ דודאי עיקר המצווה על הבעלים, אבל אם לא קיומה מאיוז סבה

ודאי אלא דעתשו ספק השkol, ובטומאה הספק מותר דתינוק בדבר שאין בו דעת לשולח חשבנן אבל באיסור אסור הספק. ובהצעתינו נמצאו יישוב נכוון לקושית התוס' ע"ב בד"ה סמוך מעתוא לחזקה, דחקשו מהא דעשה וחסינו פ"ז ע"א דאר"י שם דרבנן עשו תינוק כמו שיש בו דעת לשואל, וקשה הא לרבען בלא"ה שפיר מטמאין משום דלא חיישו למעוטא, ורובה וחזקה רובה עדיף. ולפע"ד נראה ליישב עפ"י דברי השמקב"ץ ב"מ דף י' ע"ב שמדובר שם קושית התוס' גבי קפץ אחד מן המנוין לתוכם למה פטוריין, וככשנהנו דנניido וייהו חיבין במעשר, מכח כל דפריש מרובה פריש, ותירץ הוא ז"ל דאפ"י אי אמרין כל דפריש מרובה פריש, עשרי ספק מקרי אלא דההתורה ספק זה באיסורין דכתיב אחריו ربיס להטאות ונחפק האיסור להיות היתר ע"י ביטול ברוב, אבל הכא לא נפיק מכל ספק עשרי עכ"ל, ודבריו הקדושים לא נתרשו דמה עני נחפק האיסור להיות היתר לכואן, כיון דמכח כל דפריש מרובה פריש יתרנו עללה. ועוד יותר קשה דהרי דבר זה אי רוב כוזאי או רק כספק וההתורה התירו, הוא באמת פלוגתת ר"מ ורבנן מבואר שם בקידושין, דרבנן מיועטא כמאן דלייא דמי, لكن לא סמיכין חזקה להדי מיועט, אבל ר"מ ס"ל דרובא רק ספיקא שהתירו התורה בקושי וחיש עכ"ל למיעוטי מדרבנן, ועכ"ל ס"ל סמוך מיועטא לחזקה ועי"ש בפרש"ז ולומתא כדברי, ואיך מתרץ השמקב"ץ קושי' התוס' אליבא דר"מ דלית הלכתא כוותי. אבל חדא קושי' מתורתצת בחברתה, דהה דامرין רבנן מיועט כמאן דלייא לכואר' בעו הסבר גדול, דמהיכי תיתני נימא הци, דיין ברוב מעלה על המיעוט אלא דזה רגיל יותר מאה, אבל לא שהמעוט כמאן דלייא מכל וכל, אלא דחכמים למדנו דבר זה מביטול חד בתרי דשם אמרין נחפק האיסור להיות היתר, הרי דהמעוט ברובא דלייא קמן כמאן דלייא, וכך מסתבר לאמר דגס ברובא דלייא קמן המיעוט כמאן דלייא, דהרי למשל ברוב בהמות כשרות אמרין שפיר כל דפריש מרובה פריש בודאי משום דכל הבהמות שבulous יחד כלם כשרים מכח ביטול חד בתרי. והנה כל זאת כשהמעוט הוא האיסור והרוב ההיתר, אבל בהיפך אם המיעוט ההיתר והרוב האיסור אז לא אמרין נחפק ההיתר להיות איסור וכמו שכתב הר"ן ז"ל בנדרים דרכו של איסור להבטל ואין דרכו של היתר להבטל, והסביר הוא דלעלום האיסור המציגות והיתיר העדר, ולכן המציגות יכול להבטל ע"י הרוב להיות נעדר וכמאן דלייא, אבל להיפך להחשב ע"י ביטול ולעשות מהעדר מציאות מהיתר איסור זאת לא אמרין, אמרו מעתה דגס כל דפריש מרובה פריש אינו מכח ודאי אלא משום דספק כזה התירה תורה משום אחרי רבים להטאות. וזה כוונת השמקב"ץ ז"ל דהאי קפץ לדיר הוא הפטור וההuder, ואני רוצים לעשותות מציאות ע"י ביטול דהינו החיבור במעשר זהה א"א, וא"כ לעולם ספיקא הוה דرك במקומות שישיך נחפק, דהינו באיסור שיתעורר בהיתר לתוך איסור כמו הכא דפטור קפץ לתוך רובה דחיבוב אבל בהיתר לתוך איסור כמו הכא דפטור קפץ לתוך רובה דחיבוב לא שייך נחפק וממילא דגס כל דפריש מרובה פריש נמי אינו אלא מספיקא, אבל התורה אמרה עשרי ודאי ולא עשרי ספק, דהה במצויה אירין ועין בפתחה כללית שדברנו מזה הרבהה וד"ק.

ולפי האמור גם הכא בתינוק באשפה כפרש"ז ז"ל הרי המיעוט הטהורים שהם העדר, לעולם לא יתבטלו ברוב הטמאים שהם המציגות, וממילא גם כל דפריש מרובה פריש אפיו לחכמים דר"מ רך ספיקא הזה, והוא אמרין סמוך מיעוטא לחזקה אי לאו דשאחו כדבר שיש בו דעת לשואל. אלא דההתוס' לשיטתם דסבירו דרוב ומיעוט דהכא מטפוח בעיטה מيري לא מצי לתרץ הци וד"ק.

דמיםים דם כל בשר לא תאכלו, ומה ענין אכילת דם לכסי או לא כתעם הרשב"ם ז"ל, וזה ברור ואמת בדעת חז"ל שדרשו הא וואמר אל בני ישראל לאזהרה לכסי. ועיין מש"כ במשנה זה דבר נפלא בחוש"ק שוחטו ודוק"ק.

ד"ג פ"ז ע"א תנוי אכן, ושפק וכסה בימה ששפך בו יכסה שלא יסנו ברגל, שלא יהיו המצות בזיות עליו. ויל"ד מה זו שאמר שלא יהיו המצות בזיות עליו דרך כלל, ולמה לא קתני שלא יבזה את המוצה, דהינו הכספי ומה שמכסה ברגל. והנראה לפע"ד כי מחייב הטבע אמורים, כי הדם הוא העצם הייתר עלול וממהר להבאיש ועפשו מקלקל האיר, וגופם מחלות רעות, וע"כ צותה התורה לכיסותו בעפר שהוא יותר מוכשר לבטל האדים המזיקים והבאצלין היוציאים מן הדם הנשף. ואם נאמין לטעם זה, תה"י מצות כסוי הדם, כען מצות וכסית את צאתך. ואם נאמר טעמיים כאלו במצות ה' יתברך, תtabזה המצוה בעיניו כמובן, וכן דרש שכסה ביד דיקי ודלא כדרך המכיסים דבר מואס ברגל, כי יש טעם כמוס ותיקון הנפש בקיים מצות ה' שלא נתגלה לנו, וכן עליינו לכבד את המצות מצד קדשות המצוה. וראי' דכו הוא ממה לדלמוד מה, בשבת כ"ב ע"א שאסור להרשות מעות נגד נ"ח, ולהרבה פוסקים אפילו מרוחק ואיזו בזין אייכא באזה, עד שלמדו מה הוא אכן מכסין ברגל, אלא ודאי כדאמרו, דמשם ילפין דבעינן לכבד המצוה ובעינן דוקא ביד ולא ברגל כשר דבר מואס, ומזה שפיר יলפין גם להרצאת מעות נגד נר חנוכה דמורה על אי כבוד. ובזה נבון נמי למה דוקא כאן בכסי גلتה התורה שלא היה המצות בזיות עליינו עד שאמרו שם בשבת, אבוחון דכלחו דם אבל לפה האמור ניחא דכאן בכסי המעשה בעצמו שהוא לכיסות דבר מואס ועלול לעיפוש, היה הדריך הרגיל לכיסות ברגל ומ"מ הקפidea תורה לכיסות דוקא ביד כדי להראות כבוד לא להמעשה אלא להמצוה בה, וכ"כ הרמב"ם ז"ל במתוך לשונו הזהב בסוף הל"ש ו"ל: וכשיכסהו לא יכסה ברגלו וכו' שאין הכבד לעצמן של מצות אלא למי שצוה בהו בה וכו' עכ"ל ודוק"ק.

עד שם גמרא אבעי' להו שכר מצוה או שכר ברכה, כבר נתעורר בל"ח הא תרתי אייכא מצוה וברכה. והנראה לפע"ד בគונת האי אבעי', דהכי Kmסתפק מצוצה עצמה כיון דאיתא בשיליח ושלוחו של אדם כמהתו. אך אפשר לחטפה מן המחייב בה, דהרי הוא שלחו ונייה דבתורותם שלא מדעת בעליין און תרומתו תרומה, דחתם אפשר לבטל הפרשתו אם נאמר דלא עשה כלום, ועוד דחתם ג' מודות בתורמים ואמר בעה"ב שהוא רוצה ליתן חותות או יותר, ע"כ צריך לעשותו שליח בפירוש, אבל בכסי או במילה וכדומה דבלאה"ה א"א לבטל המעשה, מסתמא ניחא לבעלים כדי שיהי" שכר של המצוה שלהם אלא דמ"מ אפסדי' הא מצוצה בו יותר מבשלוחו. וכך בברכה אייכא ספק דהרי אמרו גודל העונה יותר מן המברך וכע"פ מביך, וא"כ מה אפסדי', ועיין ש"ך ח"מ סימן שפ"ב דהעהלה באמות דביברך בלחש מיררי, דאי אייכא עונה הרי הוא יותר או כمبرיך. ועיין בחדושי ק"ז החת"ס ז"ל שהקשה יוסף שאמר יהודה מה בצע כי נהרג את אחינו וכסינו את דמו. דכו דרך הרוץ לכיסות דם הנרצח מפני הבושה או המורה מעונש. וא"כ במקומות דליקא שופך כגו' במתעסק וזרק סכין ובחוש"ק דאיו להם מחשבה וחחיתון חשובה כמתעסק מבואר לעיל י"ב ע"ב, לייאו כאן מקום למצות כסוי. אבל לדעת הרשב"ם שכתב דעתם המצואה הוא הרחיקת אכילת דם שאינו קרוב לגביה מזבצת, ולפי טעם זה ודיי הכספי מצוה בפ"ע הוא, ואני תלוי בשיטתו כלל, וקרוא ומתניתא מסיע לרשב"ם דהרי האי קרא דואמר אל בנ"י דאמרו ז"ל שהוא עניית אמן דהוא בעונה אמן, וא"כ סכ"ס אייכא אייזו יתר

שייה, ודאי דחייב על כל ישראל לבعرو ובפירוש אמרו ז"ל בחmix דהכל מצוין עליו לבعرو. ואין לך דבמחץ אייכא לאו דב"י, דלאו הא אין בו מעשה, ומה לי לאו זה או ביטול מצות עשה, ועוד לדעת רשי ז"ל כל שהבעלים לא ידעו מחמצם ולא ראויהם אינם עוברים כלל. **ב'** לפי דעת הפרישה הכי הול'ל בברייתא יכול ראהו אחר פטור, ת"ל ואומר וכו' אבל בבריתא כתני,, מנין" ואיך פריך מנין במקומות דבכל המצות הכי הוא, וכל עצימות ספיקו כאן דשמא אתה ושפק וכסה למעת כל ישראל אתה והול'ל יכול וכו'. ג') הפרישה לא העמיד קוישתו על הרמב"ם ז"ל שהמשמעות ג' האי דרש דואמר אל בנ"י, ותרוצו נפרק מלשון הרמב"ם, דמדבריו משמע די לאו דכסי מצוה בפ"ע אלא גמר מצות שחיטה לא הייתה מוטלת על כל ישראל, והוא מניל דמ"ש מכל המצות שלא קיימה בעלייה כל מי שבידו לקיימה לתוך המועות וכמוש"כ הטור, וא"כ מנין לרמב"ם לאמר דמצות כסוי מצוה בפ"ע, ולמما גמר מצות שחיטה היא, ומ"מ כל שלא גمرا השיחט חייב הרואה לגמורה.

אבל האמת יורה דרכו דהרבנן והטור לדבר אחד נתכוונו דקשה להם על הבריתא למה לי ילפota דואמר אל בנ"י דהראות חייב לכיסות פשיטה דמ"ש משאר מצות עשה, לכל שלא שעאה מי שחייב בה חייב כל מי שיש לו קיימה מצד ערבות, וכ"ל איצטריך האי קרא דמצות כסוי מצוה בפ"ע, ולא גמר השיחטה, וניהו דב"כ וב"כ מחייב הרואה לכיסות וכוקשייתינו, אבל הנפקותא הוא אדם שחת חשי"ק או זרך סכך לנעיצה בគותל והלהקה ושוחטה כדרכח, דבහני אופנים לא נתקיים מצות וubits, ומ"מ הנשחת כשר (ובפרט לדעת הרמב"ם ז"ל דנפלה סכך ל"א ע"א ודוק") דבכל הני מה"ת. עיין מש"כ בסוגי דנפלה סכך ל"א ע"א ודוק) דבכל התחלת, ואין ליכא כאן חיוב על השוחט למגור המוצה כיוון דלא התחלת, ואין שוחט אלא נשחט, וא"כ גם על אחר הרואה ליכא שום חיוב למגור. משא"כ אי מצות כסוי מצוה בפ"ע היא אז בכל הני אייכא חיוב זאת ילפין מואמר אל בנ"י דמצות כסוי מצוה בפ"ע היא ואני תלוי בשוחט בלבד, ואפילו ליכא שוחט אייכא כסוי. ולהא כיון גם הטור דנגרר בזה אחרי דברי הרמב"ם בכהו שכתב דמצות כסוי היא כשר מצות עשה שכיל ישראל חייבים ר"ל שאינה גמר מצות שחיטה שאז היה החזיב או ראה רק מצד ערבות למגור מה שפשע בו חברו, וממלא בשחיטת חשי"ק דאיו כאן שוחט בכוננה ולא בר חזיבאה היה פטור גם הרואה מלכסות, וע"ז אתה קרא דואמר אל בנ"י דהוא מצוה בפ"ע ואני גמר מצות שחיטה. וא"כ טעם של' הרמב"ם הוא פירוש למה לי קרא ודוק"ק.

ועין זה אי מצות כסוי הוא מצוה בפ"ע או גמר מצות שחיטה תלוי בטעמי המצואה של הרמב"ן והרשב"ם ז"ל, דדעת הרמב"ן ז"ל בטעם המצואה הוא, משום דאי לשפוך דם בע"ח לצורך אכילת אדם בלבד, שלא לצורך גבוה כלל, ולפי טעם זה הכספי הוא להראות ווער שאינם קרבים על המזבצת, ולפי טעם זה הכספי הוא להראות שהאדם מתבישי על שפיכה זו ומכסה את דמו, וכדכתיב באחוי יוסף שאמר יהודה מה בצע כי נהרג את אחינו וכסינו את דמו. דכו דרך הרוץ לכיסות דם הנרצח מפני הבושה או המורה מעונש. וא"כ במקומות דליקא שופך כגו' במתעסק וזרק סכין ובחוש"ק דאיו להם מחשבה וחחיתון חשובה כמתעסק מבואר לעיל י"ב ע"ב, לייאו כאן מקום למצות כסוי. אבל לדעת הרשב"ם שכתב דעתם המצואה הוא הרחיקת אכילת דם שאינו קרוב לגביה מזבצת, ולפי טעם זה ודיי הכספי מצוה בפ"ע הוא, ואני תלוי בשיטתו כלל, וקרוא ומתניתא מסיע לרשב"ם דהרי האי קרא דואמר אל בנ"י דאמרו ז"ל שהוא עניית אמן דהוא בעונה אמן, וא"כ סכ"ס אייכא אייזו יתר

חייב לברך וכותב דמלשוון הגמור' דקאמר שאם חזר ונתגלה חייב לכוסות, וכיון דمحובי לכוסות מAMILIA או ע"י עצמו חייב להכשות, דהא בסוכה לג"ג ע"א מסיק דר"פ גופי ספקא לי' אי יש דחויה אצל מצות ולחומרא אמרין ולא לכולא א"כ ספק ברכות להקל עכת'ז. והדבר נפלא עד מאי דהרמב"ס ושאר פוסקים לא האצירו כלל דבר גודל כזה דהאי חייב לכוסתו היינו מספק ובלא ברכיה, ועל הש"ס גופא שי לתמורה דאייך יסתפק ר"פ במקום דקתני בתמאניתן חייב לכוסות, ולא מצינו כיין זה בש"ס שהתניא יסתפק בדין ועין באחרונים שם בסוכה שנתפלו באזה.

אבל מה שנראה לפ"ד באזה הווא דהנה רש"י זיל בד"ה הא אידח' לי' פירוש זיל "והא אידח' לי' מכספי, דהא כסחו ונתגלה פטור מלכסות" עכל. והוא פלא מה מביא ממש דהא בכשה בעצמו העשיה מצותי. ובসוכה לג' ע"א באמת לא פירוש כן אלא דכתוב על הא אמרין והוינו בה כי חזר ונתגלה אמרاي חייב לכוסות כיון אידח' אידח' ופרש"י זיל הויאל ואידח' ע"י הרוח מכסי של מצוה כדקאמר, דכי לא נתגלה פטור מלכסות ע"כ והוא הנכוון דקושית המקשן יתמה מנוי ובדי' זיל דבלא נתגלה פטור הרוי דנדחא, איך שבוי ה'י נרא אבל לפ' פירושו כאן אין הקושי' מצד דחויה, אלא כיון דעתכסה מה לי ע"י אדם ומה לי' ע"י הרוח, דהרי כבר נעשה מה שראו לעשות, ונשלם כוונת המצווה יתברך, ואי שבביל דעתשה דבוסוכה קפריך "כיוון אידח' אידח'" וככא פריך "והא אידח' לי'", הרוי שלך לפניך דשם כונתו למיפורך זיל ע"י הרוח נדחה מכסי איך יהי' חזר ונרא, ולבן אמר כיון אידח' אידח'. אבלanca פריך למה לא נימא דכבר עשתה מצותי' ברוח כמו בכשה בעצמו, דמ"ש דסכך' סתקיימה כוונת המצווה בה' שיתכסה הדם פ"א, ובהכי סגי דוכשחו מעוטא הוא נ"ל. ומה דקאמר לישנא דואה אידח' לי' ולא קאמר והא עשתה מצותי' כיוון דאין כאן מצוה רק התכלית של המצווה עשו וע"י נדחה זה מן המצווה. ואם כן הוא הפירוש כאן בקושית המקשן והא אידח' לי', גם בתירוץו של ר"פ דאין דחויה אצל מצות צרכין אנו להכנסיס כוונה אחרת ממה דחשיב ר"פ שם בסוכה על הקושי' דהואיל ואידח' אידח', והכוונה כאן דאין דחויה אצל מצות דכל שכחה הרוח והרוח חזר ונגלה המשם כמו השב תשיבם ושלח תשלת, דבכל פעם הוה מצוה חדשה, ולא שיד' כאן דחויה כל וכסבירת הרא"ש זיל ס"פ אלו מגלחין לגבי שבת, דבכל רגע אילכא חיוב חדש דלא שיד' דחויה, ואי דבכשחו בעצמו פטור, שם אילכא מיעוטא כדامر בגמור' והסבירה הוה דכל שכחה פ"א אין דרכו להתגולות עוד, משא"כ ברוח המכסה דרכו לגלות כמו שכשחו הו"ל כמו שליחות הקן דרכו של האם לחזר אל קנה. ותדע דהש"ס לא על דרשה דהשב כסוך, דהרי פריך מ"ש מהשבת אבדה דהשב אפי' מאה פעמים, ומ שני התם לא כתיב מיעוטא הכה כתיב העשיה וכשהו, ואיפכא הוליל התם כתיב השב במקור דמותה על התמידה המעשה, אבל הכה לא כתיב רבוי כהה, אלא ודאי עיקר העניין אסבירה נבנה, והאי מיעוטא דוכשחו קאי דוקא על כסוי של עצמו, או אפילו של חז"ק ונכרי, אבל בכשה הרוח דרכו לגלות כמו לכוסות הדרין לסבירתיו, להיות כמו השבת אבדה ושלוח הקן. ומעתה מה דקאמר שם דר"פ גופי ספקא לי' אי יש דחויה או אין דחויה, היינו בשאר מצות אבל בכשי ציל ע"כ דלא שיד' כלל דחויה, דכל שהרוח כסיה וגללה, הוה כהשבת אבדה לאפיאו מאה פעמים חייב לכוסות, וכסתימות לשון המשנה דאמרה

להמברך בדאיقا עונה נגד העונה ועל אותו חטיפה חייב 'זוהובים' וזה דקמסתפק שכר מצוה ומשום למצוה בו יותר מובלחו, אבל שכר ברכה לא דעונה מברך או שכר מצוה לא, דמשום האי פורטה מצוה בו יותר מובלחו לא מטללים מדי', אבל שכר ברכה משלם משום דהמברך בדאיقا עונה גדול מן העונה ומשום האי יתר משלם. ובזה נ ditchן נמי דברי הש"ץ זיל שמכוכיח מדברי הרא"ש זיל כאן, שמחליך בחטף מצות מיליה בין חטפו מן האב דחביב, ובין חטפו משלחו דפטור דומה מוכחת אכן לעשות שליח למול, דאל"כ הרי סכ"ס חטף המצווה מן האב אם חטף משלחו שהוא כמהותו. ולפי הנ"ל ליתא דהרי בחתיפת מעשה המצווה אין אלא משום למצוה בו יותר מובלחו, וזה הפסיד האב בכו"ב, ואיל דחטף זאת מן השlich' ע"ז כתוב הרא"ש זיל דבדבר בעלמא, אבל השlich' זכה במצוה דנינו דהאב מסתלק ע"י דבר בעלמא, אבל השlich' לא זכה בה להיות טובע הפסדו מן החוטף ודוו"ק.

עוד שם גمرا כסחו הרוח חייב לכוסות. ארבעב"ח ארי' ל"ש אלא שחזר ונתגלה וכו', ויש להכenis זאת בלשון המשנה דאל"כ הוליל כסחו הרוח חייב לכלותו ולכסותו, אלא ודאי קאי' אשלהעלת כסחו ונתגלה פטור מלכסות והני מיili אם כסחו בעצמו, אבל כסחו הרוח חייב לכוסות כנתגלה. אלא דעת גוף הדין אני תמה כיון אדם נתגלה חייב לכוסות למה לא יתחייב לכלותו ולהביא עצמו לידי חיוב שהיא עליו מותחה. וק"ז הוא ממה שאמרו חסידים הראשונים הכניסו פירוטיהם דרך חצירותם כדי לחיים במעשר והרי שם לא היה חייב מתחלה כלל, מכ"ש הכא דהיה מוטל עליו החזיב לכוסות והרוח חטף ממנו המוצה, ולמה לא גילהו כדי ליקות במצווה שהיתה כבר מוטלת עליו, וחכם לב יקח מצות כתיב. וע"פ שיש חילוק בין מעשר לכסי, דחתם לא נפרש המעשר אבל כאן הרוי נתכסה הדם, ורצון הבורא בה' נתקיים בלאדי עשייתו, ואין מקום לעשות עוד, אלא דזה ע"כ ליתא דהרי אם כסחה בעצמו וחזר ונתגלה פטור, ובכסחו הרוח וחזר ונתגלה חייב, הרי מוכחת מהא דכל זמן שלא כסחה הוא לא עשה רצון הבורא.

אבל דע כי כבר אמרתי לך כמה פעמים דנקוט כלל גדול בידינו, דכל דרישו זיל כען אלו הייתה סברתם או קבלתם האב, והדרשה להסמי' לקרא התולדת, וכן גם כאן שאנו רואים דבהתשב אתבה ושילוח הקן ובתוכחה בכלם אנו דורשים אפי' מאה פעמים, וכך בכספי דורשים וכשחו דסני בפ"א, ואע"פ שחזר ונתגלה פטור, העיקר הסברא שיש חילוק בין הנושאים, וע"ז סמכו לדרישן כאן הכה, וכאן הכה, והסבירה מבוארת לכל שופט בצדק דבכ"מ מדרך שיחזור הדבר לכמות שהיה לא סגי בפ"א. ובהמה שדריכה לברוח מבית בעליה, או האם המשתלהת מקנה דדריכה לחזר ולברוח, לחזר ולשוב אל קנה, והתוכחה דרכה שלא תתקבל בפ"א עד שיתמיד המוכחים בתוכחותו, וכן מסתבר דעת שנשיג התכליות אילכא חיוב בהתמדת המעשה הלו אפי' מאה פעמים. אבל בכשי הדם הלא כל שנטכסה פ"א אין דרכו להתגולות רק ע"י סבה דלא שכחיה, ולכן לא מסתבר שיתחייב השותט שיחזור אחר הדם, אם אירע שעשותו הלהו אפי' מאה פעמים. אבל בכשי הדם והוכחה נטכסה פ"א אין דרכו להתגולות רק ע"י סבה דלא שכחיה, ולכן לא מסתבר שרכשו מוכחה כך דרכו לגלותו, כי כן דרך כידוע, וא"כ שפיר אמרו דבכח'ג חייב לחזר ולכסותו. ולפ"ז דוקא אם חזר ונתגלה ע"י הרוח אבל אם ע"י סבה אחרת נתגלה באמת פטור מלכסות, וכן אם כסחו נכרי או חז"ק ע"פ שחזר ונתגלה פטור מלכסות, ודבר זה חדש הוא ולא עלה ע"ד שום פום.

והנה הפר"ח בסימן כ"ח חקר באם הוא גילה בכשחו הרוח אם

החייב אנו דנין, אם חזר או לא, וכן משמעו מילשון הש"ס שם בבכורות, בлокח ציר מע"ה דקאמר ואי משום מעוטי מים שבציר בטלי ברובאו, וקאמר ר' דימי ל"ש אלא לטבל בו פטו, אבל לקדרה חזר וניעור, ופרק אבוי וכי טומאה שבטלת חזרה וניעורה, ולא פריך וכי מים שבטללו חזרו וניערו הרי דודאי חזרו להיוות מים ע"י שמא מין את מינו, אלא דהטומהה שדבוקה במרקחה עליהם והלכה ע"י הביטול איך חזרה וניעורה. ולכן קאמר ר' ר'פ' לחalk בין קדשים לכסי, דבכשי החייב לא מציז ליבטל, כיון דחזר להיוות גם נתחדר החייב לכסי דין דחויה אצל מצות, משא"כ בקדשים לא מהני היא דחזר להיוות דין כיון דפקע מני הקשר זריקה שבבטומהה ומכ"ש באיסור דם חזורים וניעורים, וזה כמו קדשים לכל שנכח אינו חזר ונראה ה"ה כל שפקע האיסור והטומהה איך יזרו למוקמו וכקושית אבוי שם בבכורות, וע"ז תרצה דמ"מ גם בהזה יש לחalk בין קדשים לאיסור וטומאה, דבאמת לא פקע למורי לא האיסור ולא הטומהה וה"ה גם ההקשר לזריקה, אלא מתלי תלי, עי"ש בבכורות פלוגת רשי"ו ותוס' בזה, ולכן באיסור וטומאה שפיר נטעררו ע"י התוספות, אבל בקדשים לא מהני כיון דנדחתה פ"א דשוב אינו חזר ונראה.

ובאמות כשאני לעצמי היתי מחלק באיסורין עצמן, בין אם האיסור מקרי או עצמי, כגון ינ"ס דהאיסור מקרי דין דפ"א בטל אסור, רק מה שננטנסך לע"ז, בהז שיך לאמר כיון דפ"א בטל האיסור ניהו דחזר וניעור היו בתורת יין, אבל לא בתורת איסור, והוה האי יין כיוון דעתמא דשתי, וכן לעניין טומאת המים ניהו דבקדרה חזרין להיוות מים, אבל הטומאה שהיתה במרקחה דבוקה בהם, כבר אזלא לה ואני חזרת, אבל כגון דם וחלב הרי כל דם וכל חלב ל"ת כתיב, ואין זה איסור במרקחה אלא בעצם, וכל שינקרא דם וחולב בהמה רביע עלייהו איסור תורה בכען כיון דעל העצם אמרין חזר וניעור איך נפריד האיסור מן העצם, אבל חזר להיוות דין הרי הוא בלא תאכלו, כן היתה הסברא נונתנת, אלא דא"א לישב הסוגיות בהז שנראה שבعلي התלמוד לא חלקו כו ודו"ק.

תנוס' ד"ה רואין אותו כאלו הוא מים, והקשה הר"ש מوردון, דבಹקומץ הרבה מפרש טעמא דרבנן ור' מדקטיב ולקח מדם הפר ומדם השער, גלי ידוע שדם הפר מרווחה מדם השער, מכאן לעולין שאין מבטlix זא"ז, ור' אומר מכאן למיון במינו שאיןו בטל. והשתא היכי מוחך דאפילו מבטlix עולין זא"ז ומ"מ בטל,anca לא בטל שאפילו היה דין הפר מים, היה ניכר אידמיות דין השער. ויל'adam דין הפר היה מים לא יהיו' בדם השער מראית דין גמור וכו' עכ"ל. ומיל' לא ישתומם על הדוחק הגadol הלאה, דלאמר דין השער לא ניכר אידמיות גמור במים שכגד דין הפר. ולא עוד אלא דתירוצים נפרק מלשון הש"ס שם, דהרי הדבר ידוע שדם הפר מרווחה מדם השער, וכי בשבייל שהוא מרובה עדין לא סגי ליבטל דהרי רואין כאלו הם מים, וע"כ תאמר דהאי מרובה דקאמר דמורבה כ"כ דלא ניכר אידמיות דין השער, וכי הוא קרא דבר ידוע, הלא אינו ידוע מב' צדדים, דלפי דעתך ידוע להיפך דין השער במים כפי דין הפר אדום הרבה, ולא עוד אלא דהאי מראית דין אינו משוער במתניתין עד כמה מקרי מראית דין, ואיך מציא קאמר ע"ז שהוא דבר ידוע שאין בדם השער במים כדים לשאר איסורי, דהיא הינו דאמר ר'פ' ממש, כדי לאו דחזר וניעור מה מהני היא דין דחויה אצל מצות מהא דלוקח ציר מעם הארץ דammerin שם חזר וניעור. ותירוצים שמחלקיים בין קדשים למים ואני חזר להיוות דין לעולם. אבל ניחא לי בשנאמר דודאי על העצם כ"ע מודים דחזר וניעור דהרי מראה דין לפניך, וכן באיסורי אכילה הרי חיק אוכל יטעם. וכן רק על האיסור או

חייב לכיסות ולכך כל שחזר ונתגלה ע"י הרוח חייב לכיסות בברכה אבל אם הוא אלה או נתגלה ע"י סבה אחרת, אין כאן מצות כסוי כלל, כמו בכשו בעצמו ובכ"ל והא דמקשה בעצמו, וחזר ונתגלה אף ע"י הרוח דפלוור משום דהא גופא שיהי רוח מנשב בחזק שוגלה כסוי עפר שבארץ הוא לא שכיח, אבל כשהו הרוח הרי כברatica רוח המכסה והוא המגלה אין זה כסוי העומד. היוצא לנו מזה לדינא להלכה ולמעשה כל שכחו הרוח והרוח גלו ודי כיסה בברכה כסתם משנה וכסתימת לשון הפסוקים, אבל אם גלה בעצמו או נתגלה ע"י סבה אחרת ודאי יש לחוש ולכיסות ולא נסוך על סברתינו נגד סתיות לשון הפסוקים שלא נחתו למה שכתבנו, אבל חילתה לברך על כסוי זו באשר גם הפ"ח וכמה אחרים שאחריו מסכימים שלא לברך, ולפי הצעתנו אין כאן ספק מצוה, אלא ודאי לאBei כסוי כלל.

ועפ' דברינו נדחה מה שראיתי בת"ח ז"ל שכتب דממה דקטני במתניתין כשהו ונתגלה פטור מלכיסות, לכ"ו' משמע דודוקא אם נתגלה בדיעבד, אבל אסור לגלותו לכתלה, וא"כ הוה אסור לשוחות ברוחב העיר מקום דרישת הרבים, אבל נראה דמתניתון אורחא דמלטה נקט, דאפילו לכתלה מותר לגלוות כיון דמיוט קרא דחזר ונתגלה פטור מלכיסות, אלמא דכסי לחוד עשה מזה, דכל שמכוסה אפילו רגע יצא לה המcosa. וא"ג דגבוי נר חנוכה נמי קייל הדלקה עשויה מצוה וכבתה אין זוקק לה, מ"מ אסור לכבותו תוך השיעור שאני הטעם דפרטומי ניסא בעין וכו', עכ"ד, ולפי דברינו ליתא דגס כסוי, ממש כדי נ"ח הו, דיון זוקק לכוסתו אם נתגלה אבל אסור לגלוותו וכן ברוח מצוי' לגלוות אין הטעם פוטרו מלכיסות פ"א כמו שבארנו לעלה. וואי' לזה מהא דלעיל פ"ה ע"ב דאמר לי' צא טורף כפרש"ש, שלא עשה ממנה צרכיו ושוב אסור לו לעשות צרכיו כפרש"ש, וא"כ לארוק הכל לתוך ביבותא דמייא, אלא ודאי דבעין שישאר מכוסה. וחילוקו של הת"ח בין נ"ח לכסי לא הבנתי, דהלא הקושי' הוא כיון דהתמס מושום פרטומי ניסא בעין שידליק עד שכילה רgel מון השיק, מה לא הוקקו להזכיר ולהדליק אם כבנה, וכן לנו מנוס אחר אלא לא אמר דכל שאי עול לכבות לא אטרicho, והיינו טעמא לכסי נמי ובכ"ל, והוא אמת וצדק וברור לדינא בס"ד ודוו"ק.

עד שם גمرا ומי' מהא דתניתא השוחט ונבעל הדם בקרע חייב לכיסות, ופרש"ש חייב לכיסות ע"ג שלא חזר ונתגלה, ופלא להבין דמה ס"ד דגס הכא בכשו הרוח יהי' חייב לכיסות אחר שכבר נתקassa, ואיך אפשר לאמר כן דמה מהני הטעם על כסוי, דהא בא ר' יוחנן הוה מפרשין מתניתין דכסחו הרוח חייב לכיסות דר' ל' שחייב לגלותו ולכיסות, אבל לכיסות מה שכבר מכוסה מהיכי תיתי וצ"ל דהומ"ל ולטעמייך, ודוו"ק.

ע"ב גمرا' א"ר חי' בר' א"ר חי' לא שנו אלא שנפלו מים לתוכן, אבל נפל דין לתוך מים, ראשון וראשון בטל. א"ר פפא לעניין כסוי אינו כן, דיון דחויה אצל מצות. מבואר מדברי ר'פ' דלעולים אמרין חזר וניעור בכל מקום, אלא דגבוי קדשים לא מהני הא דחויה וניעור, משום דכיון דנדחתה פ"א שוב אינו חזר ונראה, ולכן לכאורה' לפרש קושיות התוספות מהא דלוקח ציר מעם הארץ דammerin שם חזר וניעור. ותירוצים שמחלקיים בין קדשים מה מהני היא דין דחויה אצל מצות מהא דלוקח ציר מעם הארץ דammerin שם חזר וניעור. אבל ניחא לי בשנאמר דודאי על העצם כ"ע מודים דחזר וניעור דהרי מראה דין לפניך, וכן באיסורי אכילה הרי חיק אוכל יטעם. וכך רק על האיסור או

בפרקם הבאים. אבל מוח שנראה סתירה לדברינו הוא מה שאמרו מצות אין מبطلות אז"ז, מHAL שלחה כורך ומרור, ומ"מ אמרו בפסחים קט"ז ע"א דבזה"ז דמצה DAOРИיתא ומורור מדרבנן, ATA דרבנן ומובל ליה לדאוריתא, מזה לא כואר' מוכח DRASHOT מבטל מצוה ורכך מצוה לא מבטל מצוה, ומילא גם בעולין נמי דוקא עולין אין מبطلין אז"ז. אבל דם חולין מבטל דם עליה. אלא דמשם לא מchein להקשוט, דהרי התוס' בזבחים שם הקשו קושי חמורה על הא דמרור דרבנן מבטל מצה DAOРИיתא, דהרי חזין DAOORIZ איןנו מבטל הדגן והוא בא בה י"ח בפסח (והתוס' לית להו DAOORIZ איןנו מבטל הדגן והוא בא בה י"ח בפסח) דשם מוכח דלאו מטעם דמתעם גיראה ATIIN עלה דהרי מסוגי' דשם מוכח דלאו מטעם גיראה אמרינו, דא"כ לא הוה פריך מידי) ותרצו דמרור הו מבטל למורי טעם מצה עיי"ש. והגמ' דתירוץ זה פלא בעיני דא"כ מה מהני היא דמצות אין מبطلות אז"ז, דכל שבטל כ"כ שאין כאן טעם מצה, איך יוצא, ולא עוד אלא דמלטה דPsiטיא הוא אם אוכל צוית פת אישור עם צוית היתר דלוכה על האיסור, ולמה לי מצות אין מبطلות אז"ז, אבל יהי' איך שיחי' כיון דהאי סוגי' דהחתם בל"ה אינה מובנת א"א לסתור בה דבר הנרא לאמת בפי המשניות וסוגי' דזבחים דו"ק היטב.

וכדאי להזכיר כאן דבר שכלי שימושתי מפה קדוש כבוד הגאון האמתי מרבעיאן צוק"ל, לפреш מאמור הגמר' יומא ל"ט ע"ב ת"ר ולא תפטעו בהם ונטמאתם בהם, אדם מטמא עצמו מעט, מטמאין אותוו לרבה, והוא מספרא סוף פרשת שמיני. ופרש"י מניחים אותוו ליטמא הרבה, ופריש הגאון ז"ל עפ"י הרמב"ן הנ"ל, דהביטול תלוי ברצון הבעלים, וא"כ מי שאוכל שקצים ורמשים בעין,תו גם בביטול ברוב אסור לדידי, דלא ריצה בביטולם. וע"ין יומא ס"ד ע"א דרש רב כי משוחתם בהם מום בהם, דביהם משמע בעיניהם הוא דלא מרוץ אבל בתערובת מרוץ. הרי דביהם דמיות ההא דחו"ל למכותם בהם אתה לא אמר בעיניהם דוקא. עיון זבחים ע"ז ע"ב ובתוס' שם, ולפ"ז גם הכא אמר ולא תפטעו בהם בעיניהם,adam תפטעו בעיניהם, אז ונטמאתם בהם גם בתערובת ודפק"ת.

ע"ש גמר' ר"א מנהרביל אמר בצללתא דדמא, ר"ע מדיפתא אמר הענוש כרת והוא דaicca צוית. וכתבו רשי"ו ותוס' דבעין צוית דם גמור, וע"ין בת"ח שנטקsha הרבה בהז דכוין דהאי צלلتא דדמא ראוי לזריקה, הרי כדס גמור יחשב ולמה לא יתחייב כרת על צוית ממנו, ולא עוד אלא דרי' רמי' וכן במתניתא רק ענוש כרת ומטמא באהיל קאמר, והגמר' הוסיף והוא דaicca צוית והוא דaicca רבייעית, וא"כ מה קמ"ל דעונש כרת ומטמא באהיל, וחci ס"ד דלא, כיון דaicca צוית ורבייעית. וע"ין בריטיב"א שכטב דמיiri בדאיכה הרבה צלול ולבן ומיעט דם גמור עד דהוה יותר מכדי אכילת פרס ואס היה מערוב במים כה"ג לא היה עונש כרת ולא מטמא באהיל, אבל האי צלلتא אפלו הלבן עכ"פ דם הוא שלא יתבטל בדם הנמור בו עיי"ש. ולא הבינוותי דבריוי הקודושים ז"ל, דהרי אפלו הדם גמור כל שושואה באכילתיו יותר מכדי א"פ פטור, ואיך יתחייב בהאי צלلتא כיון דעכ"פ שושואה בסתם אכילה יותר מכדי א"פ. יותר היה נראה לי עפ"י הריטיב"א, דהכי קאמר והוא דaicca צוית ורבייעית בכדי א"פ, ואיך חייב על כל צוית ורבייעית מותן התערבותות דרך אז אנו דנין הכל כדס, אבל בפחות מכך דם גמור בתוך א"פ לא חשבינו ליה לדם גמור, כיון דלאו כברירתא הוא ונעשה צלلتא. ועדין צ"ע.

ד"ף פ"ח ע"א דתוס' ד"ה ור"י סבר דמו ואפלו מקצת דמו תימא דפס"ק דבכוורות סברות הפוכה וכו', لكن נראה שאין לדמותה הדרשות אלא מה שהש"ס מדומה וכי עכ"ל, מכאן ראי' מה שהזכיר פעם אין מספר, כי רוב DRASHOT חז"ל מיסודות על

מים ולא בטל מה"ת, דהרי מכסיון בברכה קאמר, וזורך את הדם ומ珍惜ין הקרבן, ועל מה הטבע דין זה דראין, שוב מצאת ש"ז החת"ס ז"ל בחדשו ישב על מדוכה זו, ואח"כ עיינתי בסוגי' דזבח' ע"ח ע"ב ושם בחדשי שיטה מקובצת הנdfsים חדש בהשומות וקמתה על עניין זה, דמה בין חזותא לטעמא והרי הש"ס פריך אר"ל ונשער במב"מ כמו בשא"מ הרי דמדונה חזותא לטעמא, וא"כ איך מצינו ידינו ורגלינו בההמ"ד, דהרי פסקינו הני סתמי הון דזבחים והו בכסיוי דאמורין רואין ואין מבטלין ברוב, ובאייסורין קי"יל מב"מ בטל ברוב בעלמא עכ"פ מה"ת, ולמאנ דמציריך שניים הוא מושג גזירה מינו אינו מינו.

אבל מה שנראה לענ"ד בזה הוא, דהנה כל שלא נודע התערבות לא שייך ביטול מבואר בי"ד סימן צ"ח וק"י, וראייתי ברמ"ז בחדשו לע"ז טעם נפלא להא מלטא, דביבטול בעין דעת בעליים ויש להסביר העניין כי הא דאמורין אחרי רבים להחות בקושי התירה התורה, כדי שלא יגרר הרוב אחר המעוות, וא"כ כל דלא איכפת להו לבעלים בביטול, באמת לא בטל, והיינו טעמא דהיתר בהיתר לא בטל, וכן אייסורין דין מבטלין זאי'י כפי דפסקין הכר' אלעזר שם בזבחים ודלא כר"ל, דסכ"ס אסור לאכול אי משום האי איסורא אי משום האי. ואי דעכ"פ לא לקי זה דוקא לר"ל דס"ל התיראת ספק לא שמה התורה, אבל לר"א (ובירושלמי הוא ר' יוחנן דפיג' אר"ל) דס"ל שמה התורה, אין שום נפקota בביטול ולכן שפיר לא בטל. וזאת מה שאמרו רבנן דעולין אין מבטלין זאי'ז. ור"י לית לי' הא סברא דרצו בעין לbijtol לך' וליפ" דמבע"מ לא בטל. אמרו מעתה דרבנן דעולין אין מבטלין זאי'ז, מכש' דרישות לא מבטל מצוה שאין לו צורך בביטולו, דמה איכפת לי' אם יסחה הכל או יזרוק הכל, וכל ענין bijtol לא דאיינו אלא דלא צריך לחוש על המיעוט אבל לא דאיינו רשייא לחוש עליו במקומות דלא הפסיד מידי. והרי היינו טעמא דח"ל שאסרו דשל"מ, משום דבקושי התירה התורה לסמוך על הרוב, ושלא לחוש על המיעוט, וא"כ במקום שאפשר להמתין עד למחרה למה יהיה נחא לי' בביטול האיסור. וכל זאת בDALIA ר' רוב דבעין למסימק על אחריו רביים להחות, אבל בDALIA ר' ר' דאי הוה אינו מינו היה בטל בעצם מיעוטו דלא היה נותן טעם או בדבר שאינו אוכל דלא היה ניכר חזותא דתו לא בעין היתר דאיתרי רבים להחות, אלא משום דחשוב كانوا הוא נאבד מן העולם, לרבען דלית להו סברת ר' ר' דמבע"מ מתחזק ואיינו בטל לעולם במעוטו, אז לא בעין דעת בעלים לביטולו ולכן שפיר אמרו הון בכסיוי והן בזריקה דכל זמן דאלוי היה במים ניכר חזותי' ולא בטל בעצם מיעוטו, מציז ריק ומץ מסכה, וממילא מהויב לעשותו דמייכי תייתי ריצה בטל צוות עשרה, ולפסול את הקרבן וע"ין כאן בלשון הרמ"ז שכטב אם ניכר מראית הדם חייב לכسوות הכל. והאי תיבת "הכל" לפום רהיטא הוא שfatת יתר וכי לא היה די לאמר חייב לכسوות, וככלשון המשנה ולא לחנס הוסיף הרמ"ז ז"ל תיבה זו, אם לא להביניינו למה לא יתבטל חד בתרי' לגבי חזותא, כמו באיסורים לגבי טעמא, דלא אמרין רואין ולתראץ זאת קאמר האי "הכל" ר' ר' מה איכפת לי' אם יסחה הכל, ולכן חייב משא"כ באיסורין דפסיד הרוב אגב המיעוט. ואי קשי' לך' א"כ בדשל"מ נמי לסגי בששים דזא בטל בעצם מיעוטו י"ל, כיון דביבטול ביבש לא מהני ס' דלעולים לא בטל אלא מכח אחריו רבים להחות, לא פlige רבנן בגזירותם בפרט מהר דרי' סובר בל"ה מב"מ לא בטל כלל, لكن אסור בדשל"מ hon ביבש והן בלח במשה.

ובזה יש לישב הסוגי' דזבחים, וגם פסקי הרמ"ז המוקשים מאי עיי"ש, אלא דלא רצתי להאריך כאן בזה ועוד חזון למועד

אלקי אביך, להכير גודלות הבורה ב"ה, יותר מבן שפלות עצמו, כי לעומת גודלה ונציחות הבורה ב"ה. מה אנוש כי תזכרנו ובן אדם כי תפקדנו, וממילא בטלו כל המדרגות של בניינו, כמו שלעומת עשרו של מילאRADUR לא יחשבו מי שיש לו מأتים, שהוא קרוב יותר לעשרו ממי שיש לו רך מנה ואעפ"כ שניים לעניינים גמורים שווים יחשבו. ועיין במד"ר ריש ויקרא דקרה לעונתנותי דמשה רבינו דעת, וקאמר שם דעת חסורת מה קנית, דעת קנית מה חסרת, וב恰עתיו מובן היטיב כי עונתנותי דמשה היה נצחת מעדתו כתיבגב גבי אשר ידעו ה' פנים אל פנים ולעומת גודל השגתו היה אומר על עצמו ונחנו מה דלא חשב כללום, אבל אברהם שלא הייתה השגתו גודלה כ"ב בהשגת משה רבינו, כתיב ב"י ואנכי עפר ואפר והבן.

עוד שם גمراה אר"י מה כתיב האmens אלם צדק תדברון מישרים תשפטוبني אדם, מה אומנתו של אדם בעזה^ז יעשה עצמו כאלים, יכול אף בד"ת כן ת"ל צדק תדברון, יכולiggins דעתו ת"ל מישרים תשפטו ב"א. ועיין בפרש"י ומהרש"ז^ז זל שכתב עליו שהוא דוחק, ולפע"ד הא יכול אף בד"ת כן ע"כ אינו כפשווטו, דמהיכי תיתיא לאפתח פיו בד"ת דכתיב בהו ודברת בם, אבל הכהנה אם טוב לו לעשותות עצמו כאלים כגון יראה חברו עובר על לאו או עווה אסור ג"כ ישtopic ת"ל צדק תדברון, וזאת נקרא צדק דועשה צדקה אם מוכיחו וממלמדו און אותו במזון רוחני, וע"ז אמר צדק העולם לכף חوب, ת"ל מישרים תשפטו ב"א, ועל תדונ את חברך עד שתגעה למקומו, והוא דין את כל אדם לכף זכות ודוק".

עוד שם גمراה יצא זה שמחוסר תילisha קביצה וشرפה. והתוס' רצוא להוכיח מזה מק"ו לפסול גט שנכתב על קלף גדול ואח"כ חתכו, ולפע"ד נראה דגם האידי דרשת דמנה יلفו להתריר עפרה בהנהה, אינה אלא סמק בעלמא לחיק הסברא, דמסתמא לא רצתה תורה^ז לאסור קרע עולם של עיר הנדחת, רק המטלילין והבתים שהם תלוש ולבסוף חברו, ועיין לעיל דף ט"ז ע"א דדרשין בע"ז אלהים על ההרים ולא ההרים אלהים אבל השתחווה בבית אסרו, דלגי ע"ז מקרי תולש. וכיון דברתם הייתה דלא אסורה תורה בעיר הנדחת יותר מן המשתחווה להר لكن סמכו זו את אהיהו דרשת כדרכם בכ"מ שלא בגלות שברטם רק לסמוך הכל אקרא, וא"כ מהייכי תיתיא נילוף מכאן לפסול את הגט שנקtab בתולש על קלף גדול, בשבייל שהוא מחוסר חותיכה. שוב ראיתי בשטמי^ז הנדפס על הגליון בש"ס וילנא שכטב ז"ל, "יצא זה שמחוסר תילisha שאינו חשוב עיר הנדחת" וננהתי עד מאד ודוק".

עוד שם איתבי בשופר של ע"ז לא יתקע לאו אם תקע לא יצא. משמעו דלא קשה לי בלאו האידי דיקוא, למה בשופר לא יתקע בו לכתהלה, ובupper עיר הנדחת מכסין בו דמשמעו לכתהלה, משום DIDDU לחילך בשופר ולולב דבאים לרצות מאיס הוא ואפ"י נגבוי חיליצה כתבו התוס' דלכתהלה לא משום דמאיס למצה, אבל בכסיוי לא חיישין להא דמאייס. אבל קשה לי לחילך בין חיליצה לכסיוי באשר דרישו לעיל ושפק וכסה שלא יכנסו ברגל מושום ביוזו מצוה וכי היכי לכסיוי ברגל הוה בזוי, ה"ה בעפר עיר הנדחת וע"ז. ואולי היא דקתוני מכסין בעפר עיר הנדחת היינו דוקא בלית לי אחר. והרמב"ם פ"ז ה"ג כתוב מותר לכסות בעפר עיר הנדחת משמעו מדבורי דמותר לכתהלה, אבל דהלה^ז כתוב שם דupper עפרה אמר, וכתרוץ זעירי בגמרא. אבל ה"ג שם כתוב דמשום מללה^ז, וכתרוץ רבא. ולכאור^ז מסתבר יותר דAPER שרייפה קאמר כדרבא, דאי צעררי ובupper עפרה, מה עניין זה לכון בהלכות כס"ד, ושיך בהלכות ע"ז ושם בפ"ז ה"ג כבר פסק

סבירתם ושכלם האלקי, או על קבלתם, כי רק אם נאמר כן נוכל לקבל מש"כ התוס' דאין לדמות הדרשות האידי רק מה שمدמה הש"ס ומשום דלא תדע אם הסברא נותנת גם כאן לדירוש כך, או שהיה העניין מקובל כך באומה מזו ומקדם, וווחחו למצוא סמך לדבר בקרה, אבל הקרה לעולם איינו מוכחה כלל כי הלא אפשר למדרש כך או כך, וזה ברור ואמתות וכל שאינו מקבל הכל הזה לא יצא מסבך הקשיות לעולם.

ע"ב דתוס' ד"ה מצינו אף שקרווא עפר, וא"ת דהכא פליגו ב"ש ובפ"ק דביצה תנן דמודדים וכי שאפר כירה מוכן הוא, ותירץ ר"ת דAPER כירה שבא מן העצים מגדל צמחים ולא דמי לאפר פרה וטלית דלא מגדל צמחים. ולא ידעתני מניין לר"ת לאמר דAPER אוכלי גרע מאפר עצים לעניין מגדל צמחים דהסבירא החזונה אינה נותנת כן, אם לא שmach הקושי הוכיה דע"כ כן, והדבר קשה מaad דמקרא מלא כתוב עפר אתה ואל עפר תשוב הרוי דעכ"פ לא גרע עפר הנעשה מבשר מעפר דעלמא, ולעומת זאת גם על פ"י ר' נימא דAPER מבשר גרע מאפר דעיצים. שמואל דפירוש דבאמות ב"ש דוקא עפר קאמר, ואפר נמי לא חז לכסוי יש להעיר, אך אך אפשר דפליגו ב"ש וב"ה בדבר הרגיל ונעשה בכל יום ובכל בית לשחות ולכשות ואיך נתהוו בימיים פלוגתא בדבר הרגיל דמסתמא הוא כ"ע מכסיין באפר שהוא מצוי בכל בית ואיך חילוקו ב"ש על דבר הנוהג בכל ישראל לאמר שבטעות נהגו כך ודבר זה צ"ע בכמה פלוגות עיין זו וצע"ג.

ד"ט ע"א גمراה לא מרובכם מכל העמים השק ה' בכם אמר להם הקב"ה לישראל וחוקני בכם שאפלו בשעה שאני משפייע לכם גודלה אתם ממעטים את עצמכם. ופרש"ז^ז ל לא מרובכם לפי שאין אתם מרבים עצמכם אלא ממעיטין וכו' עכ"ל, וכפי הנראה מפרש רשי^ז זל דהאי לא מרובכם היינו ה'ק, עם כי אתם המעת, והכהנה שאין אתם מרבים רק ממעטים את עצמכם והוא דוחק כמוון. ולולי פרשי^ז נראה לי הכהנה דקשי^ז לי לבעל המאמר בהאי קרא,adam כפשווט אין הלשון לשון ערומים, די אמר לא תעעה שמחותם שאתם הרוב השק בכם דהרי אתם המעת, פשיטה adam הם מיעוטי עמים איך עלה על דעתם שמחותם רבוי השק בהם. לכך מפרש הци דהאי דבחר ה' בנו להיות לו לעם סגולה ולקיים אותן בתורה ומצוות תיריות על שאר העמים, ע"כ מוחמת הכהנות הנעלית שמצא בנו, אבל החשך שבחן בנו איינו ממעט כשרונותינו במדות ודעות טובות שבנו אם היינו מתגאים על זה כי אז יצא שכנו בהפסדנו ותוועת ה' כל גבה לב, ורק מפני שבכל זאת שמדרגתינו גבוהה על שאר העמים, אנו מכנים עצמנו לידע, כי עדיין לא יצאנו י"ח, וכך שאמיר יעקב אבינו ע"ה קטני^ז מכל החסדים. וכל מה שנתקרנו אליו יתברך יותר גודלה עונתנותנו, לכן השק ה' בנו. וזה שאמיר לא מרובכם דהינו מצד שאתם עומדים מעלה בשלמות האדם נגד העמים נגד העם ה' בכם, עעפ" שאמת הוא דהרי מה"ט^ז בחר בנו לתת לנו את תורה, אבל לא מצד האי יתרון השק בנו, אלא משום דכי אתם המעת, דבכל יתרון שבכם אתם המעת וממעטים את עצמכם והוא פירוש נכון לעפ"ז.

ע"ז שם א"ר ואי תימא ר"י גדור מה שנאמר במשה ואחרון ממה שנאמר באברהם. באברהם כתיב ואנכי עפר ואפר ואלו במשה ואחרון כתיב ואנחנו ממה. הכהנה בזוי דעתינו בגודלי^ז העמידים בראש המין האנושי אין להבין בפשיטות שמדמה שקר בנפשו, שהוא פחות וגורע במדרגה מוחטבי עצים וושאבי מים, כי אין זאת בגדר מציאות שיטה בכך, ואיך נבין הא דכתיב במשה שהיא ענו מכל adam אשר על פני האדמה. אבל העניין הוא כך דכל מה שהאדם יותר משתמש במושכלות ומגין למדרגת דע את

מש"כ התוס' סוכה ל' ע"א ד"ה משום במאצע הדבר וז"ל: „אבל טעמא דכתותי מכתת שייעורא אתרוג נמי בעי שייעור כאגוז או בכיבצה, דאע"ג דאמרין لكمן טעמא משום דלא גמר פירא, מ"מ בעינן דמיניכר לקיחתה, דמה"ט פסילון لكمן פפלקין" עכ"ל ועיין שם במחר"ס ולכאור' אינו מובן, מה לי אם משום דברינו גמר פירא או משום דברינו מיניכר לקיחתה, דזה כאן בשל אחרה כמו דגנמר פירא אף דעתך לשรอง, כ"ב מיניכר לקיחתה. אבל העניין לפי האמור דדוקא שייעורא מכתת ולא איקות הפרי ולכך שפיר כתבו התוס' דאי בעין שייעור כאגוז או כביצה ממש גמר פירא, אין לאמר משום דכתת שייעורי' לא גמר הפרי, זה באיקות האתרוג הוה, וכמו דמカリ אתרוג בן מוגמר פרי מカリ, אבל אי משום דמיניכר לקיחתה דין זה באיקות הפרי, אלא בכתמות וגודל הפרי, בזה הלא אמרין דשייעורי' כמו שאינו דכתותי מכתת, אלא דזה גופי' ודאי טעמא בעי דלמה לעניין איקות הדבר לא אמרין דהוה כמו שאינו מחמת שעומד לשรอง, רק לעניין שייעורי' וצ"ע עטה.

הדרן עלך פרק כסוי הדם

הרמב"ם ז"ל אפילו בפירות האילנות שמוטרין משום דכתיב תקבוץ ושרפת, יצא זה שמחוסר תילשה, אלא גם על המימרא גופא בגמ' קשה, دائ בupper עפה ומושום דמותר בהנהה דאיתנה בכל עיר הנדחת, מה קמ"ל בכסי הוליל בעפר עיר הנדחת מותר בהנהה, וממליא נדע דמכסין בו. ולא עוד אלא מהא דמכסין בה לא נשמע כלל דמותר בהנהה, דזה אפשר משום דמצות לאו להנות נתנו, ומכ"ש הרמב"ם דפסק בראש הלכות שופר ובכמה דוכתא דמצות לאו להנות נתנו, ודאי דלא אתה לאשמעין דמכסין בה משום דמותר בהנהה, אם לא שאמר דalo הוה בכל עיר הנדחת היה עכ"פ אסור לכנות בו בתחילת משה דמאייס דמאייס ברכשו, קמ"ל דמותר בהנהה, אבל הא ודאי קשה שלא שיך האי דינה כל לכסי אלא לדין עיר הנדחת דכל שהוא מחובר לא נאסר כלל, וצ"ע עטה.

עד שם אר"א הכא השთא הטע שייעורא בעין ועיי כתותי מכתת שייעורי' וכו', יש להעיר למה דוקא השיעור מכתת אבל אתרוג לווב שופר ايיכא, דכיוון דעתך כל העומד לשรอง כשרוף דמי אתינו עלה, אין כאן אתרוג לווב שופר כלל, אלא אף, והכא ודאי שייעורא דוקא דכתותי מכתת קאמור, אבל פרי הוה. ובזה תבין

פרק גיד הנשה

במחוברים יعلו אבל גה"ע לרבען גם במחובר לא יעלה כיון דנוסח ליה דינו בכל בשר גם איסור אכילה להדיות יש לעלו لكن צרך לחלצו, ועיין מה שאכתב עוד בזה لكمן בד"ה הסmock ודו"ק.

ע"ש ונוהג בבהמה ובchia, עיין בחדושי ק"ז בעהחת"ס ז"ל שהביא דברי הרשב"א בתשו' דוגה"ג של אדם נמי אסור דעיקר המשעה באדם הוות, אלא שהעשה"מ ז"ל כתוב לדעתה הרמב"ם דבשר אדם אסור בעשה א"כ גידו מותר כמו בבהמה טמאה לר"ש אבל משנתנו דל"ל טעמא דר"ש דמי שבשו מותר וכ"ז שפיר בבהמה בחיה עי"יש, ואני אומר דא"כ למה לא קתני במתניתן ונוהג בבהמה בחיה ובאדם, אבל כבר כתבתי בפתחה כללית של' דבשר אדם לא יכול הוא יותר מתועב ומשוקץ מכל לאוין שבторה, ולא היה צריך לאשרו, כי הוא יוצא מכלל אדם מי שאכלו, ולכן לא קאי איסור אכילת גיד, אגיד של אדם דבלאה"ה אין שום אדם אכלו, ובפרט שאיסור גה"ע הוא לאחר נאסר כדי שננקר הגיד מן הבהמה ונזכיר אותו מעשה, ומה"ט קאמר ר"ש דאיינו נוהג בטמאה כיון דבשרה אסור ממשילא דלא ינקר הגיד ולמה לי לאשרו, והת"ק דפיג נמי לא פליג אלא אברהמה טמאה משום דלבני יעקב נאסר ועדיין בהמה טמאה מותרת להם ולא מסתבר לי לומר דע"י שננתנה תורה ונאסר הטמאה שיתור הגיד שכבר נאסר מז, אבל בשר אדם דאסור לב"ג כמו לישראל כי גם הוא נברא בצלם אלקים, ומזכזה על הנימוס והמוסר הכללי ממילא דלא קאי איסור גיד על גיד האדם, וזאת ברור בעניין ודו"ק.

ע"ש ונוהג בירק של ימין ובירק של שמאל, וגם' קאמר מתני' דלא כר"י. דאמר אינו נוהג אלא באחת דהינו בשל ימין, והלב אר"י ז"ל מדקדק למה שתיק רב מלחוודינו שר"י פlige וסובר דאיינו נוהג אלא בשל ימין כיון דבלאה"ה מביא בהאי משנה דעת ר"י דאיינו נוהג בשליל, הנה מלא מעכין זה בש"ס דרבי במתניתן הביא הלכה

דף ע"ב משנה גיד הנשה נהוג וכו' בחולין ובמקדשין וכותב רשי"ז ז"ל ולOLUMN פליגו בה, איך לא מ"ד אפי' בעלה ואיכא למ"ד בקדשים הנאכלין עכ"ל, ובפיה"מ לרמב"ם כתוב ג"כ וז"ל: "ומה שארם מוקדשין ואפיילו עליה ששורפני אותה ע"ג המזבח, מוציאו ומשיליכו" עכ"ל. ורבים תמהו דא"כ מה פריך הש"ס מוקדשין פשיטה, דזה טובא קמ"ל קרבען דרבבי וכ"ה דלקמן דגה"נ חלצו לתפות, ועיין בראש יוסף ז"ל שכ' דידיין זה לא שיך הכא בפרקון עסקקו מאיסור אכילת גה"ג לאדם, וכוונתו דבלאה"ה כל הנני דמתניתן שלא לצורך נשמו בשליל האי דנוהג במקדשין וא"כ מוקדשין עכ"פ צריך להיות לצורך מענין אכילת אדם דשייך בהאי פירא והוא נכוון, אלא דקצת קשה, דא"כ איך רצה הש"ס לומר דעתה לאשמעין דמקדשין חיל ואיסור גיד, או אי אין בגידין בנוטן טעם, דאיסור גיד איכא ואיסור מוקדשין ליכא, דכל זאת לא שיך כאן להאי פרק דמדבר מאיסור גיד ולא מאיסור מוקדשין.

ולכן אני אוסיף על דבריו, ואומר דלא שמעין מהא דנוהג במקדשין אי קרבען אי כרבי, דהא גם לרבי שפיר שייך למיטני נוהג במקדשיןadam פרשו לא עילו דרך במחוחר קאמר יעלה, דמתניתן סובר יש בגידין בנוטן טעם ממשנה דירק דלקמן והוא גה"ע בכל בשר ומה שמעט מועשת עלתוך הבשר והדים גם גידין עכ"ב גידי צואר דאים כבשר אבל גה"ג הרי הוא כבשר ולכך מה דקאמר רבי במחוחר דוקא עלה ולא בפרק הינו משום דאסור באכילה וכותיב ממשקה ישראל למנהח מון המותר לישראל. ולכן לא מצקי קאמר דמשום דנוהג איסור גה"ג לעניין הקربה כתני נוהג במקדשין דהא אין להעלותו שפירוש ודאי דאי זה עניין גה"ג כל דכל מה שאסור באכילה אסור להקרבה ואי קרבען דחלצו לתפות זאת לא נשמע דidlema/carbi ולא עלה בפ"ע שפירוש אבל הרמב"ם בפיה"מ שפיר כתוב לדידיין דס"ל אין בגידין בנוטן טעם עכ"ג דשר גידין ועכימות

גה"ע שהוא אסור, דעשה דוחה לא תעשה לא נאמר אלא בדרך הצדמנויות באופן שידיעינו בודאי דעתך כאן עשה, ודרך מקרי עומד ל"ת כנגד זה שיק עשה דוחה לא תעשה, אבל בענין שלulos כך הוא, אם בפירוש אמרה תורה שיקים המצוה ע"י עבירת halot או מצות' בכך וכך יובם במקום כרת או מליקה בעוף קדשים, אין זה בגדר עדליות, אלא מצות' בכך וליכא כאן ל"ת כלל, ואילו לא אמרה התורה בפירוש, אזenan לא נעשה עדליות בהג'ו, ואילו לא אמרה הנשה בפירוש, אזenan לא אמרה תורה ואילו לא אמרה דאין כאן עשה, וכך כו' אן אמרה תורה ואילו אמרו אשר כפר בהם, לא עלה על דעתינו דהעשה הללו כוללים גם מה"ג שבתווך הבשר, ומהיכי תיתני נאמר דאין כאן ל"ת וממצות' בכך, ועיין לממן בדף הסמוך, הרב אמר אתה קרא דוחה קטר הכהן את הכלל, לרבות מה"ג שבתווכו, מיד דהוא אחלה ודס, והшибו לו חכמים דשאני חלב ודס ודם מצות' בכך, משא"כ בגדי הנשה בתוך הבשר, ומעתה זה שאמר מוקדשין פשיטה, ואילו דהוא א"ד עדליות, וכי משום דקדשי פקע איסור גיד מני', ר"ל אדם נאמר דנאכל הגיד עס הבשר תמיד, הרי דבטל איסור גיד לגמרי, ומהיכי תיתני, דעל זה בעינן קרא מיוחד, אפילו לרבי דלקמן, ודוק', ובגוף הסברא כוונתי לדברי ק"ז בעחתת' ס"כ"ל בחדשו עי"ש.

עוד י"ל בכוונת המקשן דקאמר משום דקדשי וכו', שלא תאמר דעתך לאשמעין אפילו לר"ש דס"ל כל שבשו איסור גיד מותר, הינו דוקא מין שבשו אסור, אבל לא קדשים, וכמש"כ התוס' לממן ק"ג ע"א ד"ה ומור טבר, לעניין אבמה"ח בטרפה, لكن קאמר דגם זאת פשיטה, ולא איצטרך התנה להשמיינן.

ודע כי יש בעיר מהא דאמרו במכות כ"ב ע"א, דהמניג שור פסהמ"ק לוכה משום כלאים, עיין בפרש"י שם, דזהו חולין וקדשים מהם שני מינים, ועיין ברמב"ם ספ"ט מהל' כלאים ובמל' מ' שם, וכע"פ אס קדשים חשב מני בפ"ע, למה באמת לא נימא לעניין גורע' דזהו כמי שבשו אסור, וכע"פ רבותא איכא באמרו דנוהג במוקדשין וצ"ע ודוק'. ועיין עוד לממן בדף הסמוך.

ראשי ד"ה איסור גיד נוהג בבהמה משעה שנוצר עכ"ל, עיין בראש יוסף וכן בהגהת מהרש"ש שלא ידע, מהו הוריך רשי' ז"ל לפרש כו', כיוון דקוושי הש"ס גם בלאה' קשה, דהרי לא מצי מקדיש הבהמה קודםليل שמוונה לילדתה כדלעיל פ"א ע"א, לילה לקדושה ויום להרצאה, וא"כ לעולם גיד קדימים. אולם לפער' דנראה דלא ציין רשי' על לשון הגמי' איסור גיד, ועיין בשטמ"ק שנדפס אצל הש"ס ווילנא שmagia בלשון רשי' ז"ל, להוסיף על החיזון, "איסור גיד" גה"ג נוהג בבהמה" וליראה דליקא כאן ציוון כלל, רק להקדמה בעלמא כתוב רשי' ז"ל דהסוגי' איזלה כאן בשיטה זו שגדיד הנשה נוהג בבהמה משעה שנוצר, ודלא כר"א א"ר דלקמן, והקדמה זו צריכין כדי להבין השקיל וטררי' שלפנינו כמובן ודוק'.

ד"ה יש בגידין בנוטן טעם בשר, ואשמעין האי תנא וכו', ואחת משום מוקדשין שיש בו טעם וננהנה מן המוקדשין וכו', עכ"ל. הנה בדקודק גדול נקייט רשי' ז"ל שננהנה מן המוקדשין ולא שאכל בשר קודש, אע"פ שקיים למ"ד יש בגידין בנוטן טעם כבשר, משום דלאו של אכילת בשר קודש ליאך רק בדבר שראו' למאבחן או להחנים, עיין היטב ברמב"ם ריש פ"יא מעעה"ק, וריש פ"א מהל' מעילה ובמל' מ' שם, ולאו דמעילה אע"פ שהازהרה שלו הוא, מלא ציטת, וכן תראה מותוך הנוקודה נפלאה שביפה"מ לרמב"ם בכריות דר"א, ועיין שם שאכתב גם אני בעניין העמוק הליה, ודוק'.

בסתם ובלי חולק ובברייתא איתא פלוגתא בהאי הלכה, וא"כ בכל אלו מקומות יש להקשوت מה השמייט רבנו הקדוש דעת יחיד החולק, והרי שנינו בעדיות פ"א דלמה מצירין דברי היחיד וכו' ע"כ הי' לרבי טעם מיוחד במקום שלא הזכיר בלבד כל כו' קשי' לי' לבב ארוי ז"ל דכיון דהזכיר במשנה זו דברי ר' דפליג בשליל וקאמר דאינו נהוג ממשמע דברת דין המשנה מודה זהה אינו דנוהג בירך ימין ושמאל, דאינו נהוג אלא בשיל ימין. ועיין בלב אריה מה שכתב בזה ודוק'.

ע"ש וחולבו מותר בגמי' לממן מפרש דהאי וחולבו מותר חלבו דעתיך קאמר ומה"ת מותר אבל איסור מדרבנן דישראל קדושים נהגו בו איסור, יש להעיר איך שתק רבנו הקדוש מהאי אישור וקטני סתם וחולבו מותר דמשמע מותר למגרמי, והנפער' בזה עפ"י מה שהביא הב"י בסס"י צ"ט בשם הרשב"א בתורה"ב' דמסופק אי' שמננו של גיד אסרו מושם לתא גיד או מושם לתא דחלב ובביבמות כתוב הרשב"א ז"ל בחחלה דמשמעו דקתני חלבו מותר מה היא דאי מפרשינו זה תלו依 בפירוש משנתנו דקתני חלבו מותר מה היא דאי מפרשינו חלבו דגיד, ומה קרי' ל"י חלב ובברייתא כתני שמננו, אלא ודאי דהנתנה שחמייט דישראל קדושים נהגו בו איסור קרי' ל"י חלבו כדי להשלים האי חסרונו דבזה משמעינו דראואה להמנע מלאלכו משום דנראה כחלה ובפרט דמתניתן ר' מ' דדייק בשמא, אבל בתנא דברית' דקתני בפירוש דנהגו בו איסור קרי' ל"י שמננו מפני שכו' הוא, וא"כ אז יש הוכחה גמורה דמשמעו לתא דחלב נאסר שמננו דגיד, אבל אם נפרש חלבו מותר דמתניתן אחלב דשליל אז ליכא שום הוכחה ונוכל לומר דמשמעו לתא גיד נאסר שמננו ודוק'.

והנה ראש' ז"ל מפרש דחלבו דשליל קamar ורב"ט הנמצא בהמה, והוא כר"א אר"א לממן צ"ב ע"ב, אבריתא דפליגו ר' מ' ור' י' ביגד וחלב של שליל, ועיין בתוינו"ט ובראש יוסף כא, וצ"ל דריש' ז"ל ס"ל דרא"א גם משנתינו מפרש כ, והוא דחלבו מותר לאו דה' אלא סיומה דפלוגתא דת"ק ור' והוא דלא כתני בדברי ת"ק דחלבו אסור, משום דרב"ט חי הנמצא בהמה ועל עסקי שחיתה קמיiri, בלא"ה אין די זה שיק' לכוא ושנו' כבר לעיל בפ' בהמה המקשה, דלר' מ' טעו שחיתה, וא"כ פשיטה דנהוג בו איסור גיד וחלב, אין זה שליל אלא בהמה מעלי', ולא נשנית כאן אלא בשביל דברי ר' דקאמר אינו נהוג בשיל וחלבו מותר, דזאת לא נשמע מדברי חכמים לעיל במשנה דקאמרו שחיתת אמו מטורתה, דהרי עדין אפשר גיד וחלב שלו אסור, דדי' לולד להיותו כמו, וכקושי' הראי' ש' ז' התם, ולכן קיצר התנה דמשנתינו בדברי ת"ק, שלא הובאו אלא בשביל בר פלוגת' ולא קאמר רק נוהג בשיל בשביל שצרכ' שחיתת עצמו, וממילא נדע דבון גיד ובין חלב נוהג דהרי הוא בהמה מעלי' אבל בדברי ר' דקאמר אינו נהוג בשיל, ובשביל שהוא שיל ולחיתת האם מטורתו, קמפרש בהדי' דהו גיד והוא חלב מותר, אלא דלפי פירוש זה קשה טובה, אך שינה רבינו הקדוש טעמו מלעיל להכא, דלעיל בעסקי שחיתה מאן דמטיען שחיתה הוא ר' מ', ומ"ד שחיתת אמו מטורתו מה החרכים, וכן הוא להיפך, דברי ר' יהודה. ומכח קושי' העצומה הללו ודברי חכמים דלעיל, בדברי ר' יהודה. נצחים כמה שיטות בעניין זה ומובאים לממן בראש יוסף בסוגי' דר"א, ועיין שם שאכתב גם אני בעניין העמוק הליה, ודוק'.

ע"ש גמר' מוקדשין פשיטה משום דקדשי' פקע לי' איסור גיד מני' האי משום דקדשי' וכו' לכארוי' שפת יתר הוא ודאי הי' להקשوت סתם פשיטה, אבל לפער' דנראה, דבא לשול קושי' השאגת ארוי' המפורשת שהקשה דינמא עשה דאכילת בשר קודש ידחה ל"ת דגה"ג. והקושי' לך' מ' דמן' דaicaca עשה כלל על

בשר נתقدس לצורך הקרבה או אכילה, וממילא איכא עלי' נמי לאו דמעילה משא"כ בגיד דמתחלה יצא מכלל שאר הבשר דלא חל עליו לאו דכליל תהי' לא תאכל, אלא לאו דמעילה לחוד, ולא עוד אלא שאני נבוק מאד גם בלאו דמעילה אי אית ב', דעתו בתוס' ינעם כיריות ג' ע"ב, שהקשו שם איך מתחייב על נותר וטמא אשם מעילות, כיון דלא שוה מידי להקדש, ותירצויDKDS הגרף שאני דלא פקע, ועיין שם בהגחות ק"ז בערךת"ס ז', ועיין Tos' מעילה י"ד ע"א ד"ה הבל מודים, וכע"פ האי גה"ע דמתחלה עומד לחלו' לאו דמעילה מנ"ל, ולכן נהרא דאיסורה בעלמא קאמר ולא מעילה ממש, וא"כ ודאי דהאי איסור עומד בפ"ע חולוק משאר הבמה, ואולי מכך לאלו דלא תאכל באש תשרף דדרשין מני בפסחים כי"ד ע"א דבאה ליתן ל"ת על כל פסהמ"ק, והאי גה"ג הוה פסהמ"ק מתחלת הווייתו וכע"פ אין בו מושום כולל בשארبشر, ובזה מיושב נמי מה שיש להקשות דהאי מוקדשין דנווהג בגין נמי פשיטה דמה אתה לאשמעין, אי דיש בגידין בנותן טעם הלא הוא משנה שלמה لكمון ריך שנתבשלה בה גה"ג וא"י דמוקדשין חל על איסור גיד הלא כולל דחל הוא משנה שלמה בכיריות כmobia בתוס' כאן, ובפרט שאתה אינו ש"יך כלל לפפרקן דעוסק בדיני גה"ג, אבל אם אמר והבית וד"ק היבט.

שוב ראיינו דא"א להעmis בדעת התוס' דמקדשין איגיד לאו כוללו הוה, דהרי בדיבור שאח"ז כתבו בפירוש דמקדשין איגיד כוללו וחמור הוה.

תוס' ד"ה אלא קסביר ולא ה"י יכול להקשוט והתנן אינו נהוג בטמאה וכו' אי אף' הי' יכול לדקדק ממש דיש בגידין בנותן טעם ניחא לי' למיפורך מירך שנתבשלה בה גה"ג שנומי' קודם עכ"ל, וכל הרואה ישתומים ודקרו לה מה קארו לה, וכי לא יידעו התוס' המשנה דירך שניוי' קודם משנה דנווהג בטהורה שהוא מציא האחורייה בפרקון, עד שנshawו וננתנו להקשוט ולתרץ תחלה דלא מציא למפרק' משנה דנווהג בטהורה, ורק בא"ג נתחדש להם דקשייתם מעיקר' ליתא דהרי הש"ס פריך משנה דירך שניוי' קודם וזה פלא והפלא לפום רהיטא. אבל חילילה לחשוד לבעל' תוס' שכתו' דברים של מה בcz. שוב מצאתה שלב אר' עמד בזה ונתקדש מאד ביישוב דבריהם עי"ש, ואין דרכנו לדוחק בדוחקים ולהעמיד פילא בקופא דמחדטא.

אבל דע כי קושי' התוס' כראוי מוצקת, דהאי משנה דנווהג בטהורה ואני נהוג בטמאה, סיומה דמשנתינו הוה, דהרי מנוגה ואני נהוג דיבר והפסיק בשאר דיני דגה"ג עד שישים לבסוף מה שהשאריך כאן במשנתינו, וא"כ פשיטה דהאי משנה דנווהג בטהורה וממשנתינו דנווהג במוקדשין חד תנא אמרה והי' לו להקשוט יותר מסויימה דמשנתינו ממה שמקשה ממשנה דירך דאפי' עדיפא דהוא אליבא דתנא אחר נשנה, ומ"מ תירצוי לבסוף דאפי' עדיפא לי' להקשוט ממשנה דירך השוני' קודם ואני אוסף מיא ואוסף קמחא להמתיק תירוץ התוס', והוא דנהה דהא דנחلك היא משנה לשנים להפסיק בין כל הני נהוג בשאר דיניהם ולשנות בסוף הפרק דנווהג בטהורה ואני נהוג בטמאה, ע"כ טעמא עי. ויל' בטמאה דהא מלטה דרבינו הקדוש רצה להורות לנו, דכל סתמי דהאי פרקא חד תנא אמרה, וכעין שאמרו בנדרים פ"ב ע"א, דמייתור דקתני דברי ר' יוסא שמעין דכולא פרקה ר' אמרה, ומפרש שם הר'ז'

בגיד הנשה שאינו עומד להקריב למזבח אלא חלו' לתפות, אין בו רק לאו דמעילה דaicא גם בדשן, עיין ברמב"ס בפ"ב דמעילה, וכן בדיקון נקט רשי' זיל דבאכילת גה"ג של מוקדשים איכא לאו דנהנה מן המקדשין, ולא לאו דאכילתبشر קודש.

ומכאן נפרק סברת התוס' פשחים דף כ"ב ע"א ד"ה ור"ש, שכתבו דבגיד הנשה למ"ד אין בגידין בנותן טעם מודה חזקי' דaicila הנהה במשמע, כיון דלא שייכי' ב'iacila, ור'ל דניהו דלאוiacila גמורה היא אבל עכ"פ טעם קליש' אית ב', וכמ"כ הרשב"א זיל מיחסב אכילתנו עכ"פ כשאר הנהה, ולא כאוכל קליפי' ערלה וקשי' של כלאי כרם, דלא עבד מידי, דחתם עץ ממש הוא, ואין באכילתנו שום הנהה, משא"כ בגיד הנשה דאית ב' קצת טעם כן מופרשים דברי התוס' שם. אבל נפרכו מהא דקامر אכן דודקא אי יש בגידין בנותן טעם איכא איסור מוקדשין אגיד, אבל אי אין בגידין בנותן טעם ליכא איסור מוקדשין ולסברת התוס' הלא שפיר איכא איסור אכילה שהוא בננה בשווה פרוטה, גם בדיליכא טעם גמור בגיד, דעכ"פ נהנה מקרי, אם לא שנאמר דהתוס' כתבו זאת רק שחזק' מצי לתרץ כן דעת ר'ש שאסור גה"ג בהנהה, אבל אין לא סבירא לך סברא זו והוא דוחק וד"ק.

תוס' ד"ה ואתה איסור מוקדשין וחיל איסור גיד וاع"ג דתנן لكمון אינו נהוג בטמאה וכו', איסור מוקדשין דחמור דאית ב' כרת אם אכלו בטמאה חיל עכ"ל.

והקשה המהרשות' זיל דהא דאיינו נהוג בטמאה מצין לפרש כר"ש, דמי שבשו מותר וכו' וכמ"כ התוספות בעצםם لكمון בד"ה בולדות קדשים, ותירץ דמותוך הסוגי' דחתם משמעו דרך לר'ש' שאית לי' האי סברא דפטור בגין של טמאה לממרי אבל לתנאי דמתני' דפטור רק מגיד ולא מטומאה, מטעם אין איסור חל על איסור קפטור ומ"כ התוס' דגם לתנאי דידן מצין למימר דעתמא כר"ש, היינו דכיון דמצוי למידחיו כן ניחא לי' יותר להקשוט ממותני' דניזיר עכ"ד, וקשה לי' טובא חדא, דהכא נמי הרוי מקשה הש"ס דא"כ מוקדשין נהוג בגין מבעי' לי', דהוא קושי' יותר עצומה מלהקשוט מאינו נהוג בטמאה, דמצוי מלחין לי' דטעמא כר"ש, אבל יותר קשה דנהה הראש יוסף זיל הקשה ג' על קושי' התוס' דמה קשי' להו, הלא הכא מוקדשין כולל הוה על איסור גיד, ותירץ, דלפומ סברא דהשתא דגידי חל משעה שנוצר ומן' אינו חל בטמאה, ע"כ משום דלי' להאי תנא איסור בת אחת, א"כ ה"ה דיל' כולל עכ"ד, ודבורי נפלאים ממן דא"כ מה הקשו בד"ה בולדות קדשים, דאמאי לא פריך מאינו נהוג בטמאה אלמא דטומאה קדים, הלא אינו מוכרת דהרי גיס איסור בת אחת לית לי' כמ"כ הרוש יוסף וע"כ לומר דיויתר ניחא להו לתוס' לתרץ דעתמא דתנאה כר"ש מלומר דלי' איסור בת אחת, א"כ קושי' הרוש יוסף הדרה למקוםה, וממילא גם קושי' המהרשות' א דעכ"פ יותר נכון לומר דהמ乾坤 סבר דעתמא דתנאה דלקמן כר"ש, מלומר דלי' איסור בת אחת.

ולפי חומר העני' מה שנראה מה פע"ד לישיב דברי התוס' מוקשי' הרוש יוסף החמורה, והוא דכבר כתבנו לעלה דעל גה"ג עכ' ליכא איסור אכילתبشر קודש דכל שאיינו בכלל כליל תה' איינו אלא תאכל, אלא אית ב' לאו דמעילה, כיון דמ"מ נתקדש בכל הבמה, ואע"פ ששאר הבשר עומד ליקרב בעולה או לאוכל לכחנים בחטא וasm, והאי גיד מתחלה עומדת ליזוק ולעין מה נתקדש, והרי תראה בעור העולה אמרה תורה שניתנה לכחנים וחולין הוה ואני מועלין בה, וצל' דמ"מ נתקדש בכל שאר הבשר ונידון קדושים פסולין מתחלה הקדשו ונתקדש מיד רק למיעילה ולא לשום צורך הקדש כלל, וא"כ ס"ל לתוס' דלא שייך כאן איסור כולם, דהרי אינו דומה קדושת שארبشر לקדושת גה"ג דשאך

אבל אי טעמא כר"ש אין כאן תשובה של כלום, ויפה כתוב הת"ח שהוא דלא כדורי התוס' אבל התוס' לשיטתיו בע"ז איזלו דלא ס"ל דכל שבדיילני מנוי איני לא בעי הتورה לאסירה, لكن לא נחתו מה שכתבנו, וס"ל דר"ש סמנה ולא עטמא קאמר, אבל דבר זה הוא פלא והפלא, דאייה הקרא על האי סמנה ובפתחה תורה כי שיטות התוס' בלא"ה נפרכת מכמה מקומות ודוק.

שוב נתיבתני שיש ליישב דברי התוס' ע"פ שר"ש טעמא ולא סימנא אמר, דנvhו דעתם איך שלא נאסר גה"נ של טמאה לפि שבראה אסור, ובלא"ה לא יאכלו הגיד, מ"מ כיון שלבini יעקב נאסר גם של טמאה לא מסתבר עתה להתריר דאי"כ נמצאה דיצהה מקדושה חמורה לקדושה קלה ומ"מ איכא מייד וכי כאשר אמרו בסנהדרין. ותடע שכן הוא דהרי בגיד הנשה של נבלה וטרפה גם ר"ש מודה דלוכה ומטעם דרך מין אסור ממיעטין והוא גופא צרייך טעמא, די משום דבלא"ה לא יאכלו, גם בנ"ט שי"כ, אלא ודאי דכל שפעם א"י הי' חל לא נתיר בשביל שנופל הטעם ה"ג לר"ש בטמאה שנאסרה לב"י לא נתיר עתה אע"פ שנופל הטעם, אז יצאנו מקדושה חמורה לכללה משא"כ לתק'ך דמשום אחע"א קטאיינו עלה, סכ"ס נשאר הגיד באיסורא מצד איסור הקודם והבן כי נכון הוा.

ד"ה איסור גיד איכא בסה"ד, א"ג לא בעי לשינוי הци, משום דacaktני תקשה לי" דאי"כ אין מוקדשין ונוגג בגדי מבעי לי' ווישתא רקאמר דקסבר אין בנידין בנונן טעם, הוומ"ל אין מוקדשין ונוגג בגין מבעי לי', אלא עדיפי מינני פריך עכ"ל, ודבירחים צרכין ביאור, אם התרצין לא מוקי' בקושי' התוס', משום DIDע דיש להקשות עלייו כנ"ל, איך קאמר מה שאמר שבכ' יש להקשות עליו קושי' זו ממש. אבל פירוש לדבירחים כך הוא, דהרי שגיל וטררי רצח להראות דאי"א לאוקמא רבוטה בהאי נוגג במוקדשין לא למ"ד יש ביגידין בנונן טעם ולא למ"ד אין בנידין בנונן טעם, ומוחתיל תחלה ביש בנידין בנונן טעם ומדחה, ואח"כ באין בנידין בנונן טעם ומדחה, וע"ז הקשו והלא יש לאוקמא כאוקימתא קמייתא ביש בגבג"ט אוקימתא מתקיימת דס"ל אחע"א דלי' כולל, ע"ז קמתרצו גם זאת אינה מותקימת דהרי יש לדוחות דאי"כ אין מוקדשין נוגג בגין קמבעי לי' וαι' קשי' לך"כ איך קמנסה לאוקמי כמ"ד אין בנידין בנונן טעם ואיסור גיד איכא ואיסור מוקדשין ליכא שיש י"כ לדוחות כנ"ל אין זה קושי', דהרי לך' מתכוון להראות גם אין בנידין בנונן טעם א"א לאוקמי כי כך דרך הש"ס ודוק.

בד"ה אם יש בה בנ"ט תימא, דילמא אסורה משום שמנו של גיד וכו', ולפי הר"ם אתה שפיר, דפי' דאיון להחמיר ולאיסור בשמנו של גיד, כיון דגידי עצמו אינו אסור עכ"ל, להסביר שיטת הר"ם צרכין דברי הרשב"א דבגיד איכא עכ"פ טעם קליש, אלא שטעם קליש אינו אסור, אז יש מקום לומר דאין להחמיר בטעם דשmeno יותר מבטע גיד עצמוני, אבל אם נאמר دقעץ ממש הוה, ואני מוציאה שום טעם, לא שייך לומר דאין להחמיר בשמנו יותר מבגיד כמובן. וגוף דברי הר"ם עכ"פ הרשב"א ז"ל ביבמות ס"ל דשmeno של גיד משום לתא דחלב נאסר ולא משום לתא גיד לית להוא מקום וכבר הבאתני דבריו לעיל ועשיתני סמכוכין לדבריו אם מפרשין הא דחלבו מותר דחלבו דגידי קאמר עיין לעיל. אלא דלפי שיטה זו מיליא מיושבת קושי' התוס', דמתני' דירך א"א לפреш דמשום שמנו קאמר דהרי סתם ירך קאמר הון דבכמה והן דחיה, ובchia דחלב גמור שרי' מכם' שמנו של גיד ודוק.

בד"ה בולודות קדשים עסקין ואית' וויכי אותו בהדי, והא איסור גיד אינו חל עד שהוא בן ט' כי כדאמר لكمן ר"א אר"א,

ז"ל דכלוא סתמא דפרקא דברי ר"י הם, והכא דכוותי' והנ"מ הווא לידע פירוש המשנה דנווגג בטהורה ואני נהוג בטמאה, שלא כאמור דר"ש אמרה דס"ל אין בנידין בנונן טעם ומ"מ אינו נהוג בטמאה, מעולם דכל שבראו מותר וכו' ומילא חלקו האי סתמא אסתמא דירך השינוי' קודם, דס"ל יש בnidין בנונן טעם, لكن כתני האי דנווגג בטהורה לבסוף פרkon לקשרו עם תחלתו, ולאשמעין דכלוא סתמא דהאי פרקה חד תנא אמרו, וכמו דמלא דמשנה דירך לאו ר"ש נהוג בטמאה הוא משום דאחע"א, דכמו דמשנה דירך אמרה לנו ר"ש היא, ולכן שפיר מקשיה הש"ס ממשנה דירך אע"ג דמשנה דנווגג בטהורה סיומה דמשנה ראשונה, משום דזזה גופא נדע דכלוא פרkon חד תנא אמרה, וא"כ נקט המשנה השינוי' קודם, והבן כי הדברים קילוריין לעיניים תל"ית.

בא"ד ומה שמקשיה ר"י וכי לא מסתבר למימר דאח"כ פקע ממשו איסור גה"נ עכ"ל וכותב הראש יוסף דודוקא לטמעא דר"ש יש להסביר כן, כיון דכן נתנה המצואה אף בהמה טמאה דבשרה הייתה מותר, ותו לא נשנית המצואה בסיני ודאי דלאו נשנית דינה משום דבבמה טמאה נאסר דלבני יעקב נאסר אף בטמאה דהיא עלה, אז לא נוכל להסביר דלבני יעקב נאסר אף בטמאה דהיא מותרת להם ושוב לא פקע גם אצלו שבחמה טמאה אסורה דאמאי לא, כיון דנתחדרה ההלכה דבבמה טמאה בשרה אסור וכל מקום אחע"א ממילא דאיסור גיד לא מצי חיל אטמאה, ובכל מקום אחע"א ממילא דאיסור גיד לא מצי דר' קע' ע"ב ד"ה והלא וכן קמתמה על הת"ח שלא נחotta להזקמן דר' קע' ז"ל מבוארת מבני יעקב נאסר עיי"ש. והנה כוונת הראש יוסף ז"ל מבעודם דמחולק בין טума דר"ש דמי שבשרו מותר, אינו טума אלא טמונה בעלמא, וכן כל שאסירה התורה אז לבני יעקב נשאר באיסורי' דמהיכי תיתי נאמר נשניתה הדין דגה"נ ע"י שבטל הסימן, אבל טuma דאחע"א טuma ממש דכל שאסור מצד אחר לא חל עליו איסור אחר דהלא די במה שמזהר ע"ז מצד אחד, כי ריך מצד הדוחק אמרין דאותו שני לאין על עניין אחד כדי ללקות שתים, וא"כ שפיר מצין למימר כשותחה ההלכה לישראל דבבמה טמאה אסורה נשניתה הדין ופקע איסור גה"נ ממשמה. אלא דלפער"ד אין לומר כן בשום אופן, דהאי סימנא היכי כתיבא, אדם נאמר דלר"ש איתרת האי אשר על כף הירך מה שלא הזכר לזמן בגמ' ולא ברשי' עיי"ש וא"כ לדרשא אתה למעט ע"כ בבמה טמאה לאחר מ"ת, דלבני יעקב לא צרייך קרא דלא אימעט להם שום דבר, וא"כ מה משיב לו ר"י והלא מבני יעקב נאסר, אלא ודאי דלא מייתורה דקרה קדרה דהרי הקרא דאשר על כף הירך איצטריך כדלקמן בדף הסמוך לכל מר וממר כדאית לי', וגם איצטריך למיעוטי עוף דלית לי' כף, וא"כ ר"ש עכ"פ מסברא קאמר וכאשר ביראנו לעיל דכיון דאית ל"י אין בנידין דאית ל"י איך קשה לי' איך אסירה תורה עץ בעלמא לאכול וכאשר אמרין בע"ז דר"ח עכ"פ בשרצים המאוסים דבדיל'י' איני מני' ולא בעי קרא לאסרו, ולתרצ' זאת נאמר דגה"נ שאני, דמ"מ לא יסלק אותו שום אדם מון הירך ויאכל אותו מתוך שאר הבשר, וכן שפיר בעי קרא לאסרו, ונזכר מה דכל שבשרו אסורתו לא איצטריך קרא לאיסור הגיד דבלא"ה לא יכולו אפילו פירוש מן הירך דהרי אין בו טעם ועץ בעלמא הוה, ועיין בה בפתחה מה שכתבתי בארכיות בפלוגת רשי' ותוס' בע"ז הנ"ל. עכ"פ אמרת וצדיק דר"ש עכ"פ טעמא קאמר ולא סימנא, דהרי ליכא קרא מיותר ע"ז, וא"כ הוה האי טעמא ממש בטמא דאחע"א, ולפ"ז דברי הש"ס לקמן דר' קע' בד"ב דקאמר, דיקא נמי דקתני אורי וכו' כפשטוא את' דעכ"פ טעמא דת"ק משום אחע"א, וע"ז משיב ר"י דחמור חל שפיר,

בבן ט' חי ומושום דעתו שחייבת, ול"י בדוחק דמשמעו לי' דד"ה דקאמר שמואל ד"ה ממש קאמר, וכן יותר ניחא לומר דחלבו נגיד קאי וכדי לאוקמא ת"ק דר"מ הוא, כאשר סתמי דמתני' ור"מ פליג בגיד על ר"י בתרתי דלא מבעי בגין ט' חי דהרי בעי שחיטה בפ"ע, אלא אפילו בפחות מזה משום דחשתיה לא תתייר אישור הקדום להחבל לא מיררי תנא דמתני' אלא מחלבו נגיד שהוא מותר לד"ה אלא דלפי שיטה זו נשאר הקושי' דמה קאמר הש"ס הכא ולקמן דהא דנוהג בשליל, דהינו דאיסור גיד משעה שנוצר, פליגו בי' ר"י וחכמים, והוא גם ר"י מודה דאסור משעה שנוצר, אלא דס"ל דחשתיה מתרת אותו, ע"ז HIDISH לן הרשב"א בסברא, דכל איסור שיש לו היתר ע"י שחיטה לא מקרי חל לענין איסור חל על איסור, ובאי ראי' לאזה ממה דאמר ר"י בשילוי פרkon, אבל הלב מן החי ומון הטרפה לוכה שלש, ואוקימני' בשנטרפה עם יציאת רובה, דכוון בהדי הדדי קאטו, והא ר"י לעיל ב' בהמה המקשה שעמינוין ל' דתלש הלב בגין ט' חי לוכה חדשים גרמו לי' הרי דאיסור הלב קדים, אלא כיון דיש לו היתר בשחתה מיתלי תלי ועומד, שמא תשחט האם ולא מקרי חל לענין איסור חל על איסור עיי'ש, וכי יtan ויארו עניין להבין דברי קדשו, כי המה לפע"ד מופרדים מכח הרבה טעמים.

א') **אי' מדמה שני עניינים שאינם דומין ורחוקין זמ"ז** כרחוק מזרח ממערב, דקמן אמר שפו דאמבה"ח וטרפה חילן על הלב בהדי הדדי, דניהם דhalb חל עד במיעי אמו בשלומו לו חדשיו, מ"מ כל שלא הוקבע עדין לחוטין דהרי יש לו היתר בשחתה לא מצי מעכש שאר איסורים מלחול, אבל לא נלמד מזה להיפך דמקדשין יכולם לעכב איסור גיד מלחול משום דמתלי תלוי והבן.

ב') **הר' ממקומו מוכחה חילוק זה דאל"כ אי' חל אבמה"ח על טרפה וhalb בנטרפה עם יציאת רובה, הא אבמה"ח מותלי תלוי דהרי אפשר בשחתה ואפילו בניהרה ומיתה, אז הלק לו איסור אבמה"ח.**

ג') **הר' מוקדשין בקדשים הנאכלים נמי מותלי תל' דעל ידי שחיתה וזרקה תותר הבשר לכחים, וקדשים קלים גם לזרים ומה לי' אם השחתה מתרת או שחיטה וזרקה מתרת, וכמו שהקשו התוס' לקמן בדף הסמוך דלמה לא חל גיד אוולדות קדשים, כיון דלאחר זריקה מותר הבשר ותירוצים דבעין חל מחיים לפי סברת הרשב"א ליתא, דכוון דאיסור מוקדשין מותלי תל' שפיר חל גיד מיד בשעת לידה עכ"פ, דהרי הוא קבוע נגד מוקדשין דמתלי תלוי ועומד, עד הזירה המתרת איסור זה, ולכן דברי הרשב"א בזה לא ידעתם להולמים.**

ולענין ההלכה יש בזה ד' שיטות עיין ברשב"א ז"ל ובראש יוסף لكمון דף צ"ב ע"ב ובמה שאכטובי אני בזה שם בס"ד וד"ו.

בא"ד **אג ניחא לי' למפרק מתני' דניזיר, דמשמע בהדי דלאו בהדי' אותו עכ"ל, בפשיטתו לא מצי לתרץ דניחא לי' יותר למפרק מתניתן למפרק מדברי אמורא, דהא מתני' דניזיר לא שמעין דאיסור גיד וhalb תלוי בחדשים, רק שהגיד לא בא עד שנטקשו אבריו, וא"כ ודאי יותר hei לו למפרק ממיואר דאמוראי כדי להעמיד האמת, דבעין שלמו לו חדשיו עכ"פ, ולכן הויסוף דלא פריך מר' יוחנן דלעיל דלא כתני בהדי' גיד דינו כhalb ומותר בגין ח', ומילא תען דחתותין לא רצוי לתרץ רק קושי' השני', אמא לא פריך מר' יוחנן דלעיל, אבל קושיותם הראשונה דאמאי לא פריך מר' אמר דר"מ ור"י הילכו לשיטתם לא מצו לתרץ, דניחא לי' יותר לפירך מתניתן דניזיר דזה אינו, דהא רא"א בפירוש אומר דר"מ מודה מותר לד"ה, הלא יפה אמר על ת"ק דמשנתינו דפליג אר"י בקיד, מודה בhalb כנ"ל, אבל לעולם ר"מ פליג נמי אחלב עכ"פ**

מחוליקות בגין ט' חי והlek ר"מ לשיטתי' ור"י לשיטתי' וכו', ויל דהא דשרי ר"מ בקיד דשליל בן ח', הינו לאחר שחיטת האם דניתר בשחיטת אמו וכו', עכ"ל. והנה אבא בקיוצר שיטת התוס' דהא, והוא בקיד וhalb לעולם חילן עוד בمعنى האם עכ"פ בגין ט', ולהתווך קמא איסור גיד משעה שנוצר, ומ"מ השחיטה מורתת הני איסורים מגזה'כ דכל בהמה תאכלו, ולא פליג ר"מ ור"י אלא על עסקי שחיטה, דר"מ בגין ט' דока מתרת שחיטת האם את הולך, אבל ב'ב'ט חי בעי שחיטה בפ"ע ולר"י גם בגין ט' חי נ יתר בשחיטת האם, ולפי פ' זה דברי הת"ק דקאמר נוהג בשליל, אין בהם שום רשותה דהרי אין זה שליל לר"מ, דהרי בהמה מעלי' הוא, וכבר כתני פלוגתא או בגין ט' חי לעיל ב' בהמה המקשה, ולא איצטרך הכא אלא לר"י דקאמר אינו נוהג בשליל דນיתרין הגיד והhalb מגזה'כ דכל בהמה תאכלו, דלא שמעין זאת מדעליל, דמימה דניתר הולך בשחיטת האם, עדין איכא למירר דידי לولد להיות אומו, וכקושי' הראי' ז"ל לעיל בסוגי' דשים, ולהכי ניחא דלא נקט בדברי ת"ק וחלבו אסור, דבדברי ת"ק בלבד ר"י המתיר גיד וhalb ע"י שום רשותה, ולא נקטה אלא משום דברי ר"י המתיר גיד וhalb ע"י שחיטת האם, אבל די' באומר נוהג בשליל על הגיד לחוד ולא האריך בו, אבל לשיטה זו קשה מאד איך שינה ריבינו הקדוש טעםו מלעיל עד להכא דלעיל שנה דברי ר"מ ביחסיך ודבורי ר"י בלשון חכמים, ועכ"כ כדי לקבע הלכה כחכמים, ולא עוד אלא דר"ש שזרוי מוסיף עוד אפלו בהפריס עכ"ק, וכך שנה דברי ר"מ בסתם הרי דרצה לקבוע הלכה שמהלכים ג' בין גיד להולך, דזוקא בhalb בענין ט' חדשים, משום דכתיב הלב שור שב וע, ולא איקרי שור עד שמרו חדשין, אבל גיד איכא משעת יצירה, דאפילו לפי תירוץ זה עדין מיתפרש הא דראאר"א דקאי בין אחלב ובין אגד, דהלו בפלוגתנס לשיטתי'ו, דעכ"פ שאיסור גיד חל משעה שנוצר, מ"מ ניתר בשחיטה בין לר"מ ובין לר"י, ליה בגין ט' וליה אף ב'ב'ט כי לשנים השחיטה מתריר אסורים אצל השיל, לר"י גיד וhalb, ולר"מ עכ"פ גיד. אבל הא שיטה שהביא הרשב"א ז"ל סובר דר"מ באמות איסור גיד דחל משעה שנוצר לא פקע ע"י שחיטה, אפילו בגין ט' מושם דידי לולד להיות כאמו, ואני חלב בגין ט' דעידיין לא מكري חלב שור, ורק ר"י דמתיר אף ב'ב'ט עכ"ג אידיiri שור, מצד גזה'כ דכל בהמה תאכלו, ה"ה דמתיר גה"ג מה"ט, ולפ"ז התנא דיזון סתם זהה כר"מ דנוהג בשליל גון גיד והן halb, דניהם דלגביה שחיטה שנה דברי ר"י בלשון חכמים גם בגין ט' חי נ יתר בשחיטת אמו, אבל לגבי גיד וhalb סתם כאן כר"מ, דאיינו מתריר איסור גיד וה"ה halb, והא דלא קתני נמי דחלבו אסור, י"ל משום דלא דמי, דגידי אסור אפילו בגין ט' ח' ועוד פחות מזה, אבל halb אינו אסור עד שהוא בגין ט' חי, ולא עוד אלא דיל' דהאי ת"ק דנוהג בשליל, איינו ר"מ בר פלוגתא דר"י בעסקי שחיטה, אלא מהני חכמים דסבירו בשחיטה כר"י, בגין ט' חי נ יתר בשחיטת האם, אבל איסור גיד דבעין מושה שנוצר לא פקע ע"י השחיטה וכלן בhalb ד"ה מותר, דבעין חדשים ואוירא, וכמש'כ התוס' لكمון בד"ה מבכורת אלא דלפי דרך זה, קשה מהו פריך لكمון מדראר"א אדשנאותו דפליג אר"י וחלבו מותר לד"ה, הלא יפה אמר על ת"ק דמשנתינו דפליג אר"י בקיד, מודה בhalb כנ"ל, אבל לעולם ר"מ פליג נמי אחלב עכ"פ

כאן כר"י, דנוהג במקדשין וכן מצינו לעיל דף ל"ו ע"א בנתקנה מיהיא אשו להדרי, מר לא מכשר ומר לא מכשייר, והוא ל"י רבי חד במקומות שונים עי"ש וכן לא מצי פריך והא hei תנא אינו נוהג בטמאה ס"ל דהרי זה הוא מה שמהדרת התרצון דלכן חלוקה התנא לשנים, משום דס"ל כר"י לענין נוהג במקדשין ולא לענין טמאה ודוד"ק היטב כי נכוון הוא בס"ז.

ע"ש גמר' א"ר פ' ולא פליגו כאן להלכותו וכיו' והקשה בראש יוסף ובבלב ארוי' ז"ל דמה קמ"ל ר"י דנוהג להלכותו פשיטה וכקושי' הגמי' בראש שמוטין, וככתב הלב ארוי' לישוב עפ"י התוס' דלקמן ק"ג ע"א, שהקשוו לרבנן דס"ל כל שבשו אסור אין אתה מצוח על ארביי, בטרפה נמי נימא דלא חל אלבמה"ח, ותירצוי דהאי לא אתה למיעוטי אלא מין שבשו אסור, דהניינו טמאה אבל לא טרפה, וא"כanca דכוותי' אתה ר"י לאשמעין לאפיקי אליבא דר"ש דדרש כל שבשו מותר גידו אסור אבל בטמאה שבשרה אסור גידה מותר, דמקדשין לא, דין זה מין אסור, אלא דא"כ למה לא מתרצוי הש"ס כן לעיל על הקושי' פשיטה עי"ש ועיין לעיל מה שכבתבי זה. והנה יותר יש לתמונה על הרמב"ם ז"ל שככתב בראש פ"ח ממאה"א ז"ל, "גה"ן נוהג בבהמה וחיה הטהורים ואפי' בנ"ט שלחן נוהג בשליל ובקדשים בין קדשים הנאכלין ובין קדשים שאינם נאכלין" עכ"ל, ועיין בה"ה שם ובלח"מ בפ"ז מעעה"ק, דודאי לא נהנות כאן הרמב"ם ז"ל לדינא דהקרבה למאבה, אלא לומר דלוכה על אכילת גיד בין בקדשים הנאכלים ובין בעולה. ולמאי הלכתא כתוב זאת, והא פשיטה הוא ועליו אין לתרץ דעתך לאשמעין דלא נימא מי שבשו אסור אין גה"ן נוהג בו, דהרי כבר כתוב דנוהג בנבולות וטריפות שלחן, וביל"ס לאות כיון דלא נימא כל שבשו אסור וכו'. אולם לפי מה שכתבנו לעיל יש לתרץ זאת דתחלתה אשמעין בנ"ט, ומושום דין מינו אסור, ואח"כ קדשים דהוו"א דכמין אסור יחשב, וכמו שהבאתי לעיל דחויש בשור פסהמ"ק לוקה מושום כלאים עי"ש, וכל זאת ניחא ליישב הגמי' והרמב"ם ז"ל אבל הש"ס לא מצי לתרץ משנתינו דנוהג במקדשין כן, מושום דהרי התנא דמשנתינו לית ל"י הא דר"ש, דהא ס"ל יגבנ"ט וטעמא דאיינו נוהג בטמאה משום דआח"ע' וא' מבואר לעמלה, ודוד"ק היטב.

ע"ש גמר' ורבי מוחוביין דהתריא לא איצטריך קרא לרבי' כי איצטריך קרא לגה"ן במ伙בר וכיו', קשי' לי טובא דהאי איסורה דלא ליקרב מקרה ממשקה ישראל עכ"ב סברא היא דלא ליקרב למאה" דסיפא, א"כ הוול"ל בפשיות יותר וה Таנה דידן צ"ל שכון איסורה נוהג בב"ג, דהא הוא סתם דאיינו נוהג בטמאה עכ"ד, וכוונתו כפי מה שכבתבי לעיל על דברת התוס' דשם דלמה הקשה ממשנה דיריך דאיינה מוכרכות חד תנא אמרה, ולא הקשה ממשנה דאיינו נוהג בטמאה, דהוא ודאי סיומה מלטה לכל הנני נוהג דודאי חד תנא אמרה, ועפ"י יפה הקשה המהרש"א דהויל להקשות כאן, א"כ תרצה לומר דמשנתינו תנא אמרה דס"ל בטמאה כר"י, והוא הוא מסיים דבריו ואני נוהג בטמאה. והוא קושי' הנה ראי' לההרsha"א ז"ל. אבל לפ"ד נראה לתרץ בטוב טעם, דכבר כתבנו דהא דחלק התנא hei משנה מה שנקה ר' דהרי בכל בשור הוא, לשנותו בסוף פרקן טעמא בעי, וכבתבי על דבון דכיוון להודיעינו דכולו פרקן חד תנא אמרה, וממייל נדע דהא דאיינו נוהג בטמאה לאו ר"ש הוא ומטעם שבשו אסור גידי מותר, דהרי ר"ש ס"ל אין בגידין בנותן טעם, ומהנה דיריך סותם כמ"ז יש בגידין בנותן טעם. אולם "ל' עד טעם אחר ולהיפך דמש"ה חלק המסדר משום דלאו חד תנא אמרה, וכאנו סתם כר"י, ולגביה טמאה סתם כר"ש, ואני כאן תרי סתמא דסתורי אחדדי, דהא גם ר"ש מודה דנוהג במקדשין, ואני דלא מטעמי" דר"י מושום דגידי חמור ונוהג בב"ג, אלא מטעם דאגבן"ט, מ"מ כיוון דבדין דנוהג שווין שפיר סתם רב'

בעי שחתה לית ב"י גיד, אלא דהרשב"א ז"ל כתוב גם על קושי' זו דסוגי' שלנו דלא כרארא"א ודוד"ק.

בד"ה וארוי' לא נצרכה אלא לנפל וכו' תימה דבנזר גרשין בכל הספרים כדארוי', משמעו דר"י לא אמר אהאי דנזר וכו' עכ"ל, תימה צו לא נמצא בשום מקום בתוס', אבל כוונתם לתמונה על בעל הגמי' למה לא הביא עיקר המאמר אשר עליו סובב ר' וע"ז תירצוי דעיקר מימרא דר"י על משנה דהלהות איתמר והיא אחר משנה דנזר נשנית, וגם לא היו שגורות נגעים ואלהות כ"כ בפי התלמידים כיודע לנון הביא משנה דנזר ור' כאשר עסק באלהות הקשו לו ואמר שם מה שאמר, וכן מצין הרבה פעמים בש"ס כען זה עין בפסחים דף ל"ז ע"א ודוד"ק.

ד"כ ע"א גמר' אלמא איסור מוקדשין קדים ב"ח ק"ז בעהחת"ס ז"ל הקשה והא קיימ"ל אבלו ואין בו כזאת חייב משום דגידי בר' היה, וא"כ כשנטקשו אבריו בגדין مستמא אין בו כזאת והוא לעוני קדשים חצי שייעור ושפיר חל גיד על חצי שייעור קדשים, ועיין בהගות ר'ץ חיות לעיל ב"ד והולדות קדשים שהביא קושי' זו, ומסיק דכיוון דהוה שייעור לג"ה היה נמי שייעור להקדש כמו בשבת עי"ש, והנה יפה כתוב לתרץ שם א"כ קאמר דבחדדי קאטו דנימא דגידי איכא קדשים לכיא, דכאן לא שייך הי מיניהם מפקית דודאי איכא להפקיע קדשים דאיינו אלא חצי שייעור, אבל מה עינה כאן דקאמר דגיד לא חל משום קדשים קדים. אבל לפ"ד אין מקום לקושי' זו דאה"ן דכל זמן שאין בכל הגיד כזאת דaicא גיד, על קדשים אבל אם אח"כ נתגדר ונעשה כזאת ודאי שלא קאי אגיד, כיון דלקי אקדשים וכUMBואר לפנינו בסוף פרקן בסוגי' דאיסור חל על איסור דאע"פ שחיל על חצי שייעור מ"מ א"ס אכל שייעור שלם מון האיסור הראשון לא לך אשני כאשר כן פסק הרמב"ם והשׁו"ע ועיין שם בחודשו וא"כ ק"יו' הכא דאם נתגדר הגיד עד כזאת דפקע איסורו ממשום איסור קדשים דקדים, ושם נתבאר טעמא דרא מלטה בטוב טעם וא"כ א"כ קתני סתם דנוהג במקדשין, הכי נוקי זאת בתשל הגיד ממעי' אמו של שליל קודם שייה' בו כזאת אתמה? והוא ברור בעזיה"ת ודוד"ק.

ע"ש אמר דשמעת לי ל"ר' בטמאה וכו' וכותב המהרש"א דלפי מה שהוצרכו התוס' לתרץ לעיל דלא הי יכול להקשות מאינו נוהג בטמאה, ע"כ משמעו להו דהאי תנא דמתני' ס"ל הכי כסתמא דמותני' דסיפא, א"כ הוול"ל בפשיות יותר וה Таנה דידן צ"ל שכון איסורה נוהג בב"ג, דהא הוא סתם דאיינו נוהג בטמאה עכ"ד, וכוונתו כפי מה שכבתבי לעיל על דברת התוס' דשם דלמה הקשה ממשנה דיריך דאיינה מוכרכות חד תנא אמרה, ולא הקשה ממשנה דאיינו נוהג בטמאה, דהוא ודאי סיומה מלטה לכל הנני נוהג דודאי חד תנא אמרה, ועפ"י יפה הקשה המהרש"א דהויל להקשות כאן, א"כ תרצה לומר דמשנתינו תנא אמרה דס"ל בטמאה כר"י, והוא הוא מסיים דבריו ואני נוהג בטמאה. והוא קושי' הנה ראי' לההרsha"א ז"ל. אבל לפ"ד נראה לתרץ בטוב טעם, דכבר כתבנו דהא דחלק התנא hei משנה מה שנקה ר' דהרי בכל בשור הוא, לשנותו בסוף פרקן טעמא בעי, וכבתבי על דבון דכיוון להודיעינו דכולו פרקן חד תנא אמרה, וממייל נדע דהא דאיינו נוהג בטמאה לאו ר"ש הוא ומטעם שבשו אסור גידי מותר, דהרי ר"ש ס"ל אין בגידין בנותן טעם, ומהנה דיריך סותם כמ"ז יש בגידין בנותן טעם. אולם "ל' עד טעם אחר ולהיפך דמש"ה חלק המסדר משום דלאו חד תנא אמרה, וכאנו סתם כר"י, ולגביה טמאה סתם כר"ש, ואני כאן תרי סתמא דסתורי אחדדי, דהא גם ר"ש מודה דנוהג במקדשין, ואני דלא מטעמי" דר"י מושום דגידי חמור ונוהג בב"ג, אלא מטעם דאגבן"ט, מ"מ כיוון דבדין דנוהג שווין שפיר סתם רב'

גיד בע"א עכ"ל, ועיין במהרש"א וביתר האחוריונים ז"ל, اي כוונת התוס' למה שכתבו ל�מן בד"ה קדשים דאייסור כרת, דכל שאיןו חל מחייםתו לא חיל, או דבלא"ה מסתבר דגיה"ע חל מחיים נמי. ואני אומר דכלכל הפירושים דברי התוס' נפלאים וא"א להולם, וכבר כתוב הרראש"ז יוסף ז"ל דהרמב"ס ז"ל לית ליל' סברת התוס', דאל"כ איך לא מכך חדש זה (auseg דהרמב"ס פסק דאגבנ"ט, מ"מ הלא ס"ל דאוכל גיה"ן של נבלה לוקה שתים, א"כ לא מצי חיל גיד על מוקדשין, דሞקדשים לא פקע אף כשתקשה הגיד, כיון דabhängig לאכילה גיבי גיד).

ובאמות' יש לתמורה איך עלה בדעת התוס' לומר דכל שלא חל מחיים לא חל לאחר שחיטה, דהלא גם טרפה למ"ד בהמה בחיה לאברים עמודות כתוב רשי"י לקמן ק"ג ע"א ד"ה וכגון שנטרפה, ז"ל "ור"ל סבר אין אישור טרפה חל על הבבמה עד שתישחט דאייסור מיתלא תלי וקיים, וכי פקע אישור חיות ATI אישור טרפה וחיל"ל עכ"ל, ועיין בעיקר יו"ד ויא"ר אריקות דברים והרי תורה כתיב וברש בשדחה טרפה דלא דברה התורה אלא כשבודה כעין בשער דהוא לאחר שחיטה, כמו דדרשין בב"ק מה"ע וא"ל יاقل את בשרו דשור הנסקל, דמייריו בשחותו לאחר שנגמר דין, וא"כ ה"ה בגיד אע"פ שנאסר משעה שנוצר ונתקשה היינו להיות מיתלא תלי עד שתיקون הבשר לאכילה דהינו לאחר שחיטה אבל בתולש הגיד מוחים מהיכי תיתי נאמר דילקה משום במ"ח ומשום גיד, אבל בקדשים גם לאחר שחיטה קודם זריקה דאית על בשרו אישור קדשים ועודין לא מצי חיל אישור גיד בזה יש מקום לומר לכל שלא חל כבשר בהמות מיד לאחר שחיטהשוב לא מצי חיל, ועיין מה שאכתוב בדברו שאח"ז ודוק"ק.

תנוס' ד"ה קדשים דאייסור כרת מי שמעת לי, ממשען דאפיילו שלמים לאחר זריקה דשרי אף לזרים, בעי למימר דלא חיל אישור גיד כל וכוי מدلלא אשוחו דחיה"י אלא במכברת עכ"ל וממד אני תמה למה המתינו בקושיותם זו עד הכא ולא הקשו כן מיד שמתירץ הכא בולדות קדשים עסקיים ובהדי הדדי אותו, והוו"ל להקשות למה לי בהדי אותו דהא וולדות קדשים עכ"ש שלמים הם וכmesh"כ רשי"ז, וא"כ לאחר זריקה דליך קדשים דנאכל לארים למה לא יהיה גידם איסור, וממש"כ לאחר שסתור תירוצו ומסיק דמ"מ אישור קדשים קדשים מה בכך מ"מ הלא לאחר זריקה שפיר איכה איסור גיד. ולמה נזרו בקושיותם עד הכא, ובגוף קושיותם כתבנו בדיור הקודם ד"ל דהא דקאמר דאייסור גיד חיה"י אמוקדשין היינו בין שחיטה לזריקה, دائ לא חיה"ז לאחר שחיטהשוב לא מצי חיל' לאחר זריקה דזומי' דשאר בהמות בעין ולא צרכין לדוחק של התוס' דבעין שיחול איסורי מחיים.

ועוד נלפע"ד לומר דזריקה אינה מתרת אלא מה שרואו' לאכילה, דהרי תורה בעור העולה אי לאו קרא מפורש דכל הניטים תהיה הייתה קדושה לבדκ הבית וא"כ גיה"ן נמי אי נאמר דאחר הזריקה חיל אישור גיד שוב און הזריקה מתירתו לאכול ונשאר אישור מוקדשין על הגיד ודוק"ק היטוב.

ע"ב גמר' מתני' דלא כדורי, דתני' ר"י אומר אינו נהג אלא באחת והדעת מכרעת את של ימין, איבעיא להו מיפשט פשיטה לי, ומאי דעת תורה, או דלמא ספוקי מספקא לי' ומאי דעת דעת נוטה, עכ"ל הגמר', ויש לתמורה איך אפשר לספקא בשל שמאל דקראי סתמא כתיב ולא בא ליטustom אלא לפреш ודוחק גדול לומר לשון הש"ס דקאמר שלא נתקשרו אבריו בנידין, כי אין כאן גידין שעווישין פעולתם לקשר האברים משום דעדין רכיון הון כבשר משיש. וא"כ ע"נ נידונים כבשר, וזה ברור ואמת.

גם בפירוש מקירב, דהרי מקרא יתירה דוחקטיirc הכל ריבוי על גיה"ן בפ"ע אתה, ואע"פ דברי קאמר דאתא קרא אמחוביים דאייסורא הכוונה דהקרה דבר ממחוביים כדרכו, אבל אנחנו ממילא ידעינו דגר"ג דבכללبشر הוה מקירב אפילו בתולש, מכתיב ועשית עלותיך הבשר, והוא נמיبشر מקירב אלום ר"ה דס"ל מסתמא כהכלתא אגבנ"ט, ולא הוה בכללبشر וכרבבי ס"ל בסתרת הני פסוקים, א"כ ע"כ קרא דועשית עלותיך הבשר למיעוטה גיה"ן תורתית אית' ב', אינו ראוי בעצם וגם איסורה רביעי עלי', והוא דחשיב לר"ח ממשקה ישראל הוא לעומת קושיתו מי כתיב לא יاقل המזbatch, דלא ידע כל דאייכא חילוק בין גיה"ן לעצמות ושאר גידין שאינן נאכלין, השיב לו ממשקה ישראל למונחה, אבל עלולים מותמעט מועשית עלותיך הבשר, ולא גיה"ן אבל שאר גידין ועצמות במוחוביים יעלו מקרא דוחקטיirc הכהן את הכל, ומישוב בהזאה ג"כ דלא פלייגי ר"ה ור"ח בפלוגתא דתנאי. ולא תאמיר כי הסוגי רק בדוחק מופרש כו, כי על דוחק כזה כ' ק"ז בעחתת"ס ז"ל הדוחקים רובם אמיתיים, וכאשר ביארתי דבריו הקדושים בהקדמה.

ויש הבהיר ראי' לפירשינו גם מרשי"ז שכתוב על הא דר"פ דלא פלייגו דלהעלותו אין גיה"ן נהג דלא כתיב ולא יاقل המזbatch, וככתוב המורש"ז ז"ל דלא מצי להביא דברי רבוי מוחקטיirc הכהן את הכל, דע"כ לא ידע מברירות מדקאמר לא פלייגו. וצריך להוסיף עוד על דבריו דס"ס למה לא נימא דר"פ השיג מעצמו דעת רבי דיש לרבות גיה"ן במחובר מוחקטיirc הכהן את הכל, ולא ידע דרבנן פלייגו ע"ז, אלא דא"כ היה בתקון דר"י וממש"כ ר"פ דמפרש דבריו יסתום דלהעלותו לכ"ע שרי נגד הכל דמשקה ישראל למנחה מושום דדרשין כן מסתימת הכתובים וא"כ היתכן דכל הני אמראי קמאי ובתראי דלא ידעו מברירתא זו לא ידעו ג"כ מוקרא דמשקה ישראל עד שפשט בעיניהם דמותר להעלותו וע"כ לומר דהיא סברא פשוטה בעיניהם דעל מוחבב מוחקטיirc דהה' פשוטות רבי ורבנן הנוי אמראים חזר בו הש"ס מנוי ובי' ומפרש פלוגתת רבי ורבנן נגד האי סברא והחיזונה אלא ודאי הפרוש כמש"כ.

ואם כנים אנחנו בדרכנו סר מהר התמייה הרבתית שתמה הלח"מ ז"ל על הרמב"ס ז"ל בפ"י ממעה"ק, דהרמב"ס ז"כ שטררי לב"י תרי דפסק כרבוי וכסטם משמעות המשנה בזבחים דפרשו לא עילו, ומ"מ פסק דגיה"ן חלצו לתפוח, דלפי האמור כן הוא לר"ה, דג"כ ס"ל כרבבי אבל אית' ליה אגבנ"ט ודוק"ק היטוב.

תוס' ד"ה אלמא אישור מוקדשין קדים, אומר ר"ת משום דמתחללה הכל בשער והבשר עצמו מותקsha אח"כ ומתלבן ונעשה גיד וכוי, עכ"ל, ותמה תמייה עצומה בהגחות ר"ץ חיות ז"ל, הלא אנן כחזרת ר"י ס"ל דברת לבסוף איזלין בגין שסופה להקשות, וכן בעצמות הרclin הנאכלין פסק הרמב"ס דחיביב בפסק משום שבירת עצם בפסח, ולמה לא יהיה חייב משום גיד ע"ש סופו עיי"ש, ואני גברא רביה קחיזנא, אבל תמה גס זוטרטא ליתה, דאנן רק גידין שכבר נטלבו ועל עצמות שכבר תואר עצם עליהם אלא דעדין רכין הון, אמרינו דnidonim ע"ש סופן, אבל אכן מדיק הר"ת לומר דמתחללה הכל הוא בשער ואין זכר לתואר גיד כלל, רק אח"כ מטלבן ומותקsha קצר עד שונפל עליו שם גיד, וכן מורה לשון הש"ס דקאמר שלא נתקשרו אבריו בנידין, כי אין כאן גידין שעווישין פעולתם לקשר האברים משום דעדין רכיון הון כבשר משיש.

בא"ד ואע"ג דרשתא ר"ל דין אישור גיד חל על מוקדשין על אישור אבמה"ח דלא חמיר כמוקדשין חיל' ועוד דא"א לאיסור

תראה דדמאי וכן חמץ שעעה^ט בטלים ברוב, ומ"מ שמנו של גיד בעי ס', ולא עוד אלא שהש"ג והטו"ז מתמיהים על המחבר בס' כי, דלמה לא אוסר הירך מצד איסור דבוק והן אמרת דהפרמ"ג שם הביא ממנה זיל לתרץ, דשmeno של גיד קיל ויפה כתבת לתרץ המחבר שהרי הוא זיל בכ"מ שלו כאן המליך על הרמב"ם בשmeno של גיד מה"ט, אבל האמת אינה כן,adam hi קיל לא hi צrisk ס', והי' דינו כדמאי וחשעעה^ט, והרי תראה דעת מימרא דר' ז' דבנות ישראל החמיירו על עצם ויושבת ז' נקיים על טיפת דם כחרדל, מברכין על הטבילה לנדה גמורה, הרי דקבלה שקבלו המון העם על עצם לתוספת קדושה, הרי הוא עכ"פ כאשר דרבנן דשייך לומר עליו וצינו, ואולי עוד חמור יותר מדרבנן בעלמא דהרי הוא כגדיר, (הארכתני בזה לטעם דר' צ"ו ע"א על המשנה הנוטל את גוה"ג להוכחה דלא כחת"ס שסביר דקבלה חומרא הוה לנדר דאוריתיא עי"ש ומייקר איסור גיד אתה למועד DATA מתקבל יעקב ובינוי לדעת הרמב"ם זיל גם אליבא דרבנן וכן מננו של אבל דעת הרמב"ם זיל כפשוטו, דבכל הני קורומים וכן מננו של גיד לא החמיירו בפסח להוציאם קודם צלי' מפני דהמה רך מדרבנן איסורים, וטעם בעיקר הוא ג' מדרבנן לדעת הרמב"ם, והוא תרתי דרבנן במקומות מצוחה לצלתו שלם, והפלגת הראב"ז זיל,adam היו מביאין לפניו פסח זה, hi חבטו בקרקע לפניו אין אלא גוזמא בעלמא, וחיללה לחשדו שי' עבר אעשה דאכילת פסחים ואלאו דבל תותירו, משום האי איסור כל שבקלים, ואולי נזהר לכתוב "לפנוי" וכונתו כדי לסייע את הצולה המביאו, אבל אח'כ הי' מגביהו ואכלו.

והנה הכה"מ זיל לא מצא ראי' לדברי הרמב"ם זיל כי ראויינו שambilא שם לא הבנתי, אבל לפע"ד מוכח כן מהכא, דהרי ר'ת מפרש דבגדי הנשה ואליבא דר' קאמר, ור'א מוקי בשmeno של גיד, וע"ז נשנה במסנה דישרפז בששה עשר עם הנותר, ואם נאמר דה'י מסיר את הכל לפני הצללי', הרי ה'י מציז הוציאם בעוד יומ בע"פ ולשרפן מיד קודםшибואו לידי נותר, דהרי תרומה תורה נשרפת בתחלת שיש מושם דאסורה מדרבנן, ולמה ימתין עד שיישו נוחר, ניוiro דכל שאסור לו חכמים לאכול ודאי דלא עבר אלא דלא תותירו, דכל שניינו בכל ואכלו את הבשר אינו בכלל לא תותירו, אלא דא'כ גם שרפה לא תעבי, ונשדייהו כמו שאר עצמות וגידין דלאו בשער נינהו כמובואר בגמ' והרי תראה דרש"זיל נתעורר ע"ז, ובדר' ז' דקאמר דעת הגה"ז קאי כתוב זיל, ותטורויהו בעו שרפה דכל חד חד מספקין לי' בהתריא, והוה נותר ספר וכו' ולקמן בשmeno של גיד כתוב זיל ולהלך עכ' משעיר לה משום מנהגא, ושרפיה בעי האיל ומדאוריתיא בר אכילה הואה עכ'ל, הרי לך דכל דין נותר יש לו וא'כ למה לא יבער את הקромים וחוטים וגה"ג ושמנו קודםшибואו לידי נותר, ובפרט גה"ג לר' דיבגבנ"ט דמה"ט הוה בכללبشر ונעשה נותר ושם ודאי נותר גמור הוה דהרי רך מספק מנקחים מלאכול גם שנייהם, ומה ימתין עד שייהיו נותר ויבור על לא תותירו במקומות דיכול לעברון לפני זה, אלא ודאי מושם דמצוחה הוה לצלתו שלם, וזה נראה לפע'ד ראי' נcona ומוכרחת לדעת הרמב"ם זיל, מילא נלמד אפיקלו גה"ג לר' דיש בו טעם והוא איסור תורה, לא חששו להסירו קודם צליה ומכש'כ' שאר הקромים דרבנן ודזוק היטב.

ע"ש גמר' ת"ש אכל מזחה כזית ומזה כזית וכו', כבר כתבתי לעיל دائ' זזה תוספתא כמו שציין בעל מסורת הש"ס, אלא משנה שלמה בפרקן لكمן צי' ע"א אבל בתוספתא אית' פלוגתא זו בין ת'ק לר' בSEGUNO אחר והוא "האוכל מגה"ג כזית הרי זה חייב ר' פוטר עד שאכל משניהם" הרי לך מפורש דר' ספקי מספקא לי' דאל'כ

שמאל,adam לבני יעקב נאסר אז אין זה ציווי, אלא סיפור המעשה דבנין יעקב קבלו על עצם שלא לאכול את גה"ג, וכיון דכתיב עד היום הזה אנו יודעים דהקב"ה הסכים על ידים, שנאר איסור זה לעולם, וא'כ לא hi נחוץ ליכתוב בתורה מאיה גיד המודבר, אם של ימין או של שמאל, הלא פשוט איסורו בעם קודם מ"ת, ואם של שמאל נתק ולא אכלו של שמאל, עד מ"ת למה להם לפרש יותר, אבל לחכמים דס' דבשיני נאמר והוא ציווי כאשר ציווי התורה אין מקום להסתפק בשל שמאל כלל, אם לא שאמר דשניות נאסרו כדעת המשנה.

וכתב הרاش יוסף זיל דהמשך לשון האיבער הוא, دائ' אמרין ספקי מספקא לי' אפשר דמתני ר' היא, ר'ל דלא פלא פלא ארישא דלאיסורה קאמר דטרויהו איסורה עכ'ל, אין כוונתו דרישא ר' אמרה ונוגה דקאמר לאיסורה קאמר, דא'כ כי פשיטינו דמפרש פשיטה לי' נימה דחכמים דפליגו ספקי מספקא להו, ומספק קאמרו דנוהג בתרווייהו, אלא ודאי דזה ליתה דנוהג ממשע מכח ודאי, ועוד דהרי בהדי תנן لكمן צי' ע"א (ובמסורת הש"ס בדף הסמוך נסמן בשם תוספתא פ' ז והוא טעות) דאכליה מזאה כזית ומאה כזית סופג שמוינס, אלא דכוונת הראש יוסף הוא לומר דר' נמי מודה דעכ'פ' לא אכלין לתרויהו, لكن לא חש התנא להזכיר כאן דר' פלא, וסמק אמתני דלקמן דקתני ר' אומר אינו סופג אלא ארבעים, ועיין בלב אר' בריש פרקן דנדחק לישב למלה לא תנא דר' פלא דאי נוגהagal באחת כמו דתנא דפליג בשליל. ולפע'ז באמות נראין דברי הראש יוסף זיל דגム לר' לא אכלו גיד של שמאל אפי' אי מפרש פשיטה לי' דשל ימין מטעם דלא אותו לאחלהפי ובפרט דכפי שראיתי במד' ר' פע'ח דר' יוסף ס' דנוהג רך בשמאלי עי"ש כי איך נוכל לציר לעצמנו פלוגתא דתנאי בתראי ר' ור' מ' בדבר הנוהג בכל יום ובכל מקום אס מנקרים ב' ירכות או רך הימנית אלא ודאי דלא אכלו שניהם אלא פלוגתתם הי' אי מעיקר הדין כן הוא או רך מצד ספק או חומרא בעלמא, ועיין עוד لكمן מה שנכתב בזה בס' ז' וד'ק.

ד' צ"א ע"א גמר' ר'א אמר לא נצרך אלא לשmeno של גיד דתנאי ופרש' זיל, מהכא לא תפshoot וכוי והוא לא' פלא הלא אכן לא ממתני' דגידי' והעצמות ישרפז פשיטין, אלא מר'ח דקאמר דהאי מותני' ר' היא, ופשיטות זו לא נדחה מהר' אש דפרש למתני' בעניין אחר. אבל ניחא לי' דודאי מר'ח אמר דלא' פשיטו ספקתנו אי ר' דעת תורה או דעת נוטה קאמר, דלא' מני' לה הא, אלא מה דפשיטין מר'ח הוא משום דר'ח גופא פשוט לעצמו דודאי ר' דעת נוטה קאמר, מדקתני במשנה דפסחים דהגידין ישרפז ואין לנו פירוש אחר במסנה זו, אלא דנסנית אליבא דר' ז' ספקי מספקא לי', וממילא אי מצין לפרש המשנה באfon אחרתו ליכא למפרש מדר'ח, שהוא בעצם לא ידע בבירור דעת ר' ז' אלא מכח האי משנה דפסחים, שלא מazi לפרש בא' ז' וד'ק,

ודע דהרבmb"ם זיל בסוף הלכ' ק"פ כתוב, זה' צולין את הפשה שלם, ולא היו מנקרים כשארبشر, אלא דבשעת אכילה ה'י מסירין גה'ג ושאר קромים והרב' זיל הריעש עליו, והכ'ם שם מצדקו באמרו, כי הלא גה'ג אין בו ליתן טעם ולא אמר רק על שmeno של גיד, דאי נא אלא מצד ישראל קדושים נהגו בו איסור, אבל שאר קромים האסורים מדרבנן ודאי גם להרמב"ם זיל בעו ניקור קודם צליה עי"ש, איך נדחק בלשון הרמב"ם. הנה מה שרצה הכה"מ זיל החלק בין שmeno של גיד לשאר קромים האסורים מדרבנן, לפע'ז ליתא דהרי תראה ששmeno של גיד בעי שישים בתערובות ככל שאר איסורים, וכבר כתוב הש' זיל בדינו ס' אות י' ז' דדבר שאסרו חכמים מחמת חומרא בעלמא לא בעי ס', ובטל ברוב עי"ש, והרי

והלב ארי' וק"ז בעחתת"ס ז"ל הביאו כאן דעת הזוהר ק"ש גה"ג מן שיש"ה גידין מכון לילאו דשתי אחיות מן שיש"ה ל"ת, ושרו של עשו לא הי' יכול לו עד שהגע להאי גיד, וא"כ הוא, ודאי לא נגע רק באחת ולא בשתיים, אלא דבמד"ר שצינתי כבר לעיל איתני, דר"י אומר באחת מהן נגע ואחת נאסרו ור' יוסי אומר באחת נגע ושתיין נאסרו, אלא דח"כ כתב שם אית תנא הדעת מכרעתה שהוא של ימין כר"י, ואית תנא הדעת מכרעתה שהוא של שמאל כר' יוסי, מ"ד של ימין ויגע בclf' ירכו, ומ"ד שהוא של שמאל כי נגע בכף ירך יעקבclf'ל, ועיין במפרשי המדרשים שם, זה בכיה וזה בכיה הנחות ותקיונם, אבל מדברי قولם clf'פ' זה יצא ברור דליקא שום מ"ד דבשניהם נגע, אלא דמ"מ נאסרו בשניהם. ועפ"י המקובלים ניחא דהרי בבהמה וחיה ודאי אין האברים והגידים מכונים במספר רמ"ח ושות"ה כמו באמם, כי היכי דנימא דהאי גיד שנגע בו בייעקב תאסר כנגדו בבהמה ולכן כיוון דנאסר ע"ש המאורע נאסרו שניהם, אבל דעת חכמי תלמודינו קשה להלום וד' יair עני וד"ק היבט.

שוב נתישתי שיש ליישב תלמודנו עפ"י דברי המהorer'ם שיפ' שהבאתי לעיל, דיןיך הרמתאבקים לשום שתוי ידיו למיטה, אז שכגדו נצח אותו למעלה, אלא דבזה לא הוועיל אלא לתרץ למה שכגדו למייר דמאחריו אתה, אבל עדין קsha מנ"ל באמת דניסי בתרוויהו, אבל עפ"י דברים י"ל דהאי סברא גם איד אחת אייכא לימייר דבמתאבק פנים אל פנים אם ידו אחת לא מצי להשפלו למיטה מטעם שכטב המהרמ"ש ז"ל, ולכן ס"ל לחכמים דר"י דע"כ לומר מדחרי נשיי וכיוון שכן מסתמא לא חס עליו להכוותו רק ביד אחת על ירך אחת רק בשתי ידיים על שתי ירכות, והוא הנכוון ודוד"ק.

ע"ש בגמ' א"ר יוסי ב"ח דבר שלח בייעקב ונפל בישראל, דבר שלח בייעקב זה הג"ג, ונפל בישראל שפשת איסרו בכל ישראל. ועיין ב מהרש"א ח"א שנראה שמספרש דבר שלח בייעקב על מעשה המלך שנעשה את ידיו של יעקב, וע"י האי מאורע שפשת איסרו בישראל בסיני, ובמחכ"ת לא דק בהז כי כל השופט בצדק הון לשון הגמ' והן פרש"י ז"ל, וכן לשון הקרא בעצמו כפ' הדרשה הללו מורה, דר"ל דבר שלח בייעקב זה איסור הג"ג ופושט אח"כ איסרו בכל ישראל, ומילא קאי האי כמ"ד נה"ג נאסר לב"ג גם אמימרא או דר' יוסי ב"ר, ומושב בהזガ ג"כ קושי התוס' ד"ה כמ"ד, ומה שקשה מכאו על שיטת הרמב"ם ז"ל דס"ל דלק"ע התחיל האיסור בב"י אלא דלרבנן ע"כ נשנית בסיני, עיין לקמן בסוגי דאייסור חל על איסור מה שכתבנו בהז, ודוד"ק היבט.

תנוס' ד"ה כמ"ד נה"ג נאסר לב"ג דלאא לא נאסר אפ"ה הי' מקיימין שחיטה וכו'clf'ל, ולפע"ד נראה דגה"ג שאני דבפירוש אמרה תורה דנאסר ע"ש המאורע, ועל כן לא יאכלו ב"י את נה"ג, אין לומר דאבות קיימו את הציווי הלאה מדנפסם, קודם המאורע ואין זה דומה לשארמצוות ולא תעשה אף דנזיר אצלם זכר ליציאת מצרים וכדומה, מ"מ יש לכולם איזה תועלות ותיקון גוף ונפש בעצם ואכילת מצה ואיסור חמץ תוכיח, שנצטו עליהם עוד במצרים טרם יצאו, וכן אכילת קרבן פסה ובכולם כתיב, טעם של יציאת מצרים שלא הספיק בזקם להחמי ופסח ע"ש שפסח על בתים ב"י וע"כ דיש בקיום איזה עניין חז' מן הזכור הלאה, משא"כ בגין הנשה דכתיב ב"י ע"כ לא יאכלו וכו' וכיון דאבות לא קיימה השבטים מנ"ל ודוד"ק.

בא"ד א"ג פרע להו בה"ש הינו נהירה שנצטו על הנחירה clf'ל, ובחדושי הרשב"א כי' דלא למא דמאכל אותן אבמה"ח. אבל התוס' בפירוש כתבו דנצטו על הנחירה, ועיין בהגורות מהרש"ש שתמה איה נצטו על הנחירה, ועיין בהגורות ר"ץ חיות מה שכטב

הויל"ל עד שאכל משל ימיון. וא"כ ע"כ הסיפה דתוספתא, דאכל ב' גידין מב' ירכות מב' בהמות וכו', אשר מינה פושט הש"ס דלר"י מיפשט פשיטה לי' דשל ימיון, ג"כ אין הפירוש כמו שסביר הש"ס, אלא דאכל כל הד' גידין, וכפשות לשון תחת "מב' בהמות" כתוב "של ב' פ"ג ע"א דרש"י ז"ל תיקון הלשון תחת "מב' בהמות" כתוב "של ב' בהמות". ועיין בראש יוסף שכטב דהאי מב' ירכות הוא שפט יתר Adams קאמר מב' בהמות, ממיילא נדע שהוא של ב' ירכות ימנית, דאל"כ ב' בהמות למה לי. אבל אנחנו נפרש כפושטא דאכל כל הד' גידין, ומירי שאין בכל חד צוית כדמוקרי בגמ', ואין זה דוחק כי התוספתא קאי על החלוקה הקודמת שם אכלו ואין בו צוית חייב, ר"י פוטר עד שיחי' בו צוית, וע"ז כתני אח"כ האי חלוקה דאכל ב' גידין, דلت"ק לוכה פ' ווא"ג דאכל ד' גידין לא לקי ד', או משום דבהתורה אחת לא לקי ריק אגופין מחולקים, או נאמר דעת בר' לא לקי על כל בר' ובר', כל זמן דליקא צוית דהאי חשוב הוא לחיב' פעם א', ע"פ שהוא פחוות מציאות דכיון דאכלוஆחשי' אבל באכל ב' או יותר ובין כולם אין בו אלא צוית לא לקי תורתי, והוא נכוון בסברא. (דניחסו דבריה דחביב משום דהתורהachaeshiva אבל מהיכי תיתני לא נבי נמי מחשבת האוכל). ולר' איינו חייב אלא דאך דרכ' שני גידין של ימין או של שמאל מצטרפין לצוית, ואין כאן אלא חד לאו, וזה ברור לפע"ד בគונת התוספתא, וע"כ לומר דבעל מסדר הש"ס לא ה' שני לפני האי ריש דתוספתא כמו שהיה לפניו, ולכן לא נחות לפרש כפירושנו וудידי צע"ג. ודע כי מה שכתבנו דגופין מחולקים אף בהתראה אחת לוכה שתים עין בזאה בראש יוסף כאן, ומה שהביא בשם מל"מ ריש הכל' א"ב דגס בהמות שיע' גופין מחולקים, ואפי' בשחוותין לדעת התוס' זחים ע"ח ע"ד דה והפיגול. ולפער' דהכחא בגין הנשה ואיליאו דרבנן דמחייבי מכח בר' אף פחוות מכשעירו לכ"ע הוה שני גידין משתי בהמות גופין מחולקים, ובפרט לפי מה שכתבו התוס' לעיל דגד בעיננו שנאסר מחחים, ודודאי הוה משתי בהמות לכזאת אליאו דר"י, בזאה יש מקום עיון גדול, לפי סברת רשי ז"ל לקמן ק"ח ע"ב דאי"א מכל התירון להקרא שם איסור, עין לקמן מה שכתבتي בהז ודוד"ק היבט.

ע"ש גמר' וטעמא Mai, לא קאי אמה שאמר ר"י דאיינו נהוג אלא באחת, דהרי פשطا דקרה מורה על אחת דבל' סייפור המעשה רק מיריך אחד דיבר, אבל בעי וטעמא Mai, על דעת מכרעת של ימין, וכן פרש"י ז"ל במתוך לשונו הזהב,, וטעמא Mai פשיטה לי' לר' ימיר', ור"ל דהיא דנווה באחת לא בעי טעמא דהרי רק באחת נגע ותקע ירכו האחת כפושטא דקרה, אלא דלפ"י פלא והפלא על מה שמכוכו חכמים דס"ל דנווה בשניות דמה שאמר בגמר' ורבנן מאחוריה אתה ונשי' בתרוויהו, אין זה מספיק כלל ללקות על תרוויהו, על השערה צו בלי שום רמז בקרה ונגד פשוטות הכתובים, ולא עוד אלא שהיא ג"כ נגד הקרה דזיאבק איש עמו, הכי דרכ' המתאבקים כן הוא, אטמה? וגם זאת לפלא בעני למה فهو למייר מאחוריו אתה ונשי' בתרוויהו, והלא גם מלפניהם מצי לנשי' בתרוויהו בשתי ידיו, ביד ימין את של שמאל, וביד שמאל את של ימין. שובرأיתי שההרמ"ש שיפ' ז"ל נתקשה בהז ות' מלפניהם עי"ש, לשום שתי ידיו למיטה, דאי' את שכגדו יגבר עלי' מלמעלה עי"ש, ונכוון הוא אלא דאי' יותר קsha מה ראו על כהה לומר מאחוריו אתה ונשי' בתרוויהו ולא עוד אלא דגם על דרשת ר"י דהירך' יש לתמונה Adams פשיטה אליה מכח פשוטות הכתובים דפרק באחת נגע ותקע ירכו ואפשר בשל שמאל כמו בשל ימיון, אז האי הירך' כתוב בצדוי אין בו הכרע כל דשל ימין הוא, דהרי קאי האי ה"ה הידעעה על אותו הירך' שנגע בו.

נאסר להם בחולין, אם נאמר האבות קיימו כל התורה, איך יוכלبشر חולין כלל. אלא ודאי הא פרע להם ביה"ש על הנחירה קאמר וכבר"ע, דהותר לישראל במדבר נחרה אלא דנחררת עוז"ז אסורה להם מצד לתא דעתך לעצם, וכן קאמר לטבותיהם יטבוחו בעצם, ולר' ישמעאל צל דחיה שאינה ראוי להקרבה שחת ליהם.

ומצינן עוד כעין אגדה זו, על הקרא דشا נא כליך, דאמר יצחק לעשו חודד סכינך ושותיו יפה שלא תאכלינו נבלות, כמה שמשינו אין משחיזין את הסכין אבל משיאנו אותה על גבי חברתה, והוא ממדר' מובה ברשי"ע ה"ת ושמעוני מקשין דמביא ראי' לסתור, דsha אין לנו לשון הש恊זה דהרי קתני אין משחיזין אלא משיאנו אותה ע"ג חברתה, והגס שאין זה אלא אגדה דרך רמז בעלמא מ"מ היכי אפשר ליישבה שתה"י מכונת להלכה ודאי שפיר דמי.

והנה כפי שכתבנו לעמלה בלאה א"א לומר דאבות הקדושים נזהרו על דקדוקי השחיטה שלא יהיה הסכין פגום דבר שלא נצטו עליו במדבר לאחר מ"ת עד שנכנסו לארץ. אבל גם בנחירה אפשר לקלקל בשחוטך בסכין שאינו חד עד ששותה הרבה במעשה נחירה, ובאופן שהבע"ח מות תחת ידו ועין לעיל פ"א ע"ב במשנה השוחט ונתנבלה בידו, שביארנו שם שהפירוש האmittiy הוא שוחט ושותה השחיטה בצעמו, אלא שיתתקן בה"ש לטבוחו טבחו, שלא רצה שיטבח האיש אשר על ביתו בעצמו, והוא שיתתקן בה"ש לטבוחו טבחו, והדבר נכון מאי בלשונו, ומכח"כ בלשונו הש"ס דקדammer פרע להם בה"ש, ולא קאמר שחותם להם או בפניהם, אלא דכל זאת אי שחיטה ממש קאמר, אבל אי נפרש כתירוץ השני שבתוס', דנחרירה אמר אז הלשון פרע להם בה"ש מdock, דלא בעי לפניהם לא להראות דלא הרגה בקיפוץ ושלא מטה מלאיה וקרא דקאמר לטבוח ולא טבח, י"ל דلطבוח מי שרגיל לטבוח דמסתמא לא האיש אשר על ביתו הי הטבח, אבל נטילת גה"ן דלא נהגו בו במצרים, גם יוסף לא מסר זאת רק לנאמן ביתו שהי נאמן אצל על ניקור הגיד, אלא דמחcit של המהירוש"א זיל לא דק במנה שכתוב שחששו על שחיטת נכר שהוא נבל, דהרי טעמא דהא מלטא לדעת התוס' והראשונים טועמא מדכתיב וזבחות ואכלת, ודרשין דדוקא המצווה שלא לנחירה ראוי ליזביחה, ולא נכר שאינו מצווה. וא"כ אז דגם הם לא נצטו על הזביחה ולחומרה הי להם דין ב"ג, מה בנים לשאר ב"ג, ואם הי מחייבין שלא לאכול, מזביחת אינו מצווה, גם מזביחת עצם לא הי רשאין לאכול, אבל דברי נוכנים בשנאמר דלא היו אוכלים משחיתות מצרי מקרו דוקרא לך ואכלת מזביחו, ומושום לתא דעתך ע"ב כמש"כ הרמב"ס זיל, ואז שהיו ע"ג גמורים אפי' בהנאה אסור כ מבואר לעיל דף י"ג ע"ב, וא"כ הוא, אז גם אי נפרש דנחרירה קאמר שנצטו על הנחירה שפיר קאמר דפרע להם בה"ש שנחירותו לעצם כי גם נחירה שלהם לע"ז, דקרה דוקרא לך ואכלת מזביחו לאו דקרה זביחת שחיטה כשרה קאמר כמובן וזה אמת וצדך.

ע"ב גמור" אר"ע שאלתי את ר"ג ואתת ר"י וכוי' שהלכו ליקח בהמה למשתה בנו של ר"ג, כתיב ויזרתו לו המשם, וכי שימוש לו לבדוק זרחה וכוי' מה ששאל זאת דוקא ביריד מקום קיבוץ בהמות, אמר אמרו"ר הג' צ"ל עפ"י המדרש הידוע, אדם האדם אין ראי' שיזרחה השמש, משמשים המזלות בשביל ובזינות הבהמות, ולכן שאל שפיר וכו' לו לבדוק זרחה השמש, אין לומר דברותם, שלא פשט ידו בגזיל כדעליל, זרחה השמש, דהרי כמו בהמות אכן בשוקא ובשבילים ראוי לארוח השמש.

ע"ש ויפגע במקום כי מטה לחרן אמר אפשר עברתי על מקום שהתפללו אבותוי ואני לא התפללת מיד היב דעתו למיהדר וכו', ופי' אמרו"ר הג' צ"ל כי יעקב שהי' טמון י"ד שנים בבית מדרשו של שם וuber, כפי הנראה חשקה נפשו בתורה כבן עזאי, ומאס בכל תהליכי העווה"ז ובquo' נערת לציווי אביו ואמו לילך לבית לבן וליקח שם אשה וيعסוק בהווית העולם, ומספר עתה כי מטה לחרן וuber את הר אלקים מקום מוקדש לתפילה מאברחים ויצחק אמר, היכי אא כאשר היתי אדוק בתורה בביham"ד של שם הי אפשר לי לעבור על מקום קדוש כזה בעלי להרגיש קדושתו, וממה שיאירע לו שעבור בעלי להרגיש קדושת המקום דן על עצמו כי מחשבתו לא טובה לילך לבית לבן וולעסוק בהווית העווה"ז, כבר עשתה פירוריה, החללו והפרידו מדיבוקות קדושתו, ולבן ירב דעתו למיהדר לביהמ"ד, כי שם בביתו להיות איש תם יושב אוהלים, ומה לו לעסוק בעסקי העולם המחללים אותו מקדושתו, מיד וילך שם כי בא המשם והראה לו הקב"ה בחלומו כי מחשבתו לא טובה היא, כי פרוש ממחמודי העולם מכל וכל, ולהתדבק רק במושכלות אין זה תעודת האדם בעווה"ז, והוא מדרגת מלך אלקים שאין לו יצר, אבל שלמות האדם הוא לחיות חי' חברותי, ולשם זה חי' שעה

בזה, ואני בפתחה של לי ובהרבה מקומות בתוכה המסקנת' הארכתני הנבלה שמותה מאלי', דהרי אבמה"ח הוא רק מיתת אבר ומטמא כנבלה כדריש בדף קכ"ז ע"ב לקמן דכי' מותם מון הבהמה, ק"ו מותה יכולה דגער מאבר מות, וכתיב בב"ג אך בשור בנטשו דמו לא תaccelו כל זמן שדמו בו לא תאכלו הון בחיים וחון במתה רק ע"י הסרת הדם תאכלו, והוחתני שכן דעת הרמב"ס זיל שכתב בסוף פ"ד מהל"ש דישראל במדבר לא נצטו בשחיטת חולין אלא היו נוחרים ושוחתין כשר עכו"ם עכ"ל, הרי דישראל לא נצטו על הנחירה אלא כשר עכו"ם, וע"כ דsharp עכו"ם נמי נחירה בעו, דאל"כ הרי על הנבלה נצטו ואפי' על הטרפה, ואיך כתוב שנוחרין כשאר עכו"ם ואכ"מ להאריך ודוד"ק.

ועיין בmhersh"א ח"א שכתב שדקך לומר נבי גה"ן טול בפניהם ובגי' שחיטה לא קאמר טבח בפניהם כי בשחיטה לא סגי בהכי דהרי שחיטת נכר נבלת אפי' בע"ג, אלא פרע להם ביה"ש שיחטו בעצם עיי"ש, שצין על מש"כ בח"ה, והוא דטבוח טבח אין צוויי וכפרש"י בחומש שהוא כמו לטבוח מילא כתיב וטבח, אבל והכו ציווי הוה, ולפ"ז ניחא דלא קאמר בטבח, שלא רצה שיטבח האיש אשר על ביתו בעצמו, אלא שיתתקן בה"ש לטבוחו טבחו, והדבר נכון מאי בלשונו, ומכח"כ בלשונו הש"ס דקאמר פרע להם בה"ש, ולא קאמר שחותם להם או בפניהם, אלא דכל זאת אי שחיטה ממש קאמר, אבל אי נפרש כתירוץ השני שבתוס', דנחרירה אמר אז הלשון פרע להם בה"ש מdock, דלא בעי לפניהם לא להראות דלא הרגה בקיפוץ ושלא מטה מלאיה וקרא דקאמר לטבוח ולא טבח, י"ל דلطבוח מי שרגיל לטבוח דמסתמא לא האיש אשר על ביתו הי הטבח, אבל נטילת גה"ן דלא נהגו בו במצרים, גם יוסף לא מסר זאת רק לנאמן ביתו שהי נאמן אצל על ניקור הגיד, אלא דמחcit של המהירוש"א זיל לא דק במנה שכתוב שחששו על שחיטת נכר שהוא נבל, דהרי טעמא דהא מלטא לדעת התוס' והראשונים טועמא מדכתיב וזבחות ואכלת, ודרשין דדוקא המצווה שלא לנחירה ראוי ליזביחה, ולא נכר שאינו מצווה. וא"כ אז דגם הם לא נצטו על הזביחה ולחומרה הי להם דין ב"ג, מה בנים לשאר ב"ג, ואם הי מחייבין שלא לאכול, מזביחת אינו מצווה, גם מזביחת עצם לא הי רשאין לאכול, אבל דברי נוכנים בשנאמר דלא היו אוכלים משחיתות מצרי מקרו דוקרא לך ואכלת מזביחו, ומושום לתא דעתך ע"ב כמש"כ הרמב"ס זיל, ואז שהיו ע"ג גמורים אפי' בהנאה אסור כ מבואר לעיל דף י"ג ע"ב, וא"כ הוא, אז גם אי נפרש דנחרירה קאמר שנצטו על הנחירה שפיר קאמר דפרע להם בה"ש שנחירותו לעצם כי גם נחירה שלהם לע"ז, דקרה דוקרא לך ואכלת מזביחו לאו דקרה זביחת שחיטה כשרה קאמר כמובן וזה אמת וצדך.

ובלא"ה אני תמה מאד איך אפשר לפרש דהכא שחיטה ממש קאמר, דהרי אנו קיימ"ל כר"ע דישראל במדבר אכלו בשור נחירה ולא נצטו על שחיטת חולין עד שיכנסו לארץ, וא"כ היכי יאמר דאבות החMRIו על עצם יותר מדור המדבר, להיות נזהר שלא לאכול נחירה, מה שأكلו ישראל במדבר, ולא עוד אלא דהוא חומרא דאתא לידי קולא דהרי לא הי רשאין לשחוט חולין במדבר משום ש"ח ואם האבות קיימו כל התורה, ודאי קיימו גם זאת שלא לשחוט חולין אלא קרבנותיהם שהיה מבאים גם איז, כדכתיב גבי יעקב ויזבח זבחים לאלקי אביו יצחק עיי"ש ברמב"ז זיל, ולר' ישמעאל נמי דנחרירה לעולם היה אסור אלא במדבר גם שחיטה

שהמצבה אבן אחת, והמצבה נבנה מאבני הרבה וא"כ האי מצבה שהעמיד יעקב דינו כמצבה, דהרי מאבנים מצבה יהי ראו' גם לאחר מ"ת, והאבן הזאת אשר שמותי מצבה יהי ראו' גם לאחר מ"ת, להיות בבית אלקים, ולעולם מצבה שנואה מעיקרה הייתה מאייה טעם נסתר, ויעקב שניני מצבה שלו הייתה מצבח ודוו"ק כי הוא כפטור ופרח בס"ד.

ד"ג צ"ב ע"ב גמר' שאין שוקלין בשר המת במקולין, וכ' רש"י זל שני פרושים בשר המת של אדם, ואני שמעתי בשר בהמה שמותה עצמה. ופי' השמי מסתבר הן מצד הענין והן מצד הלשון, שלא שמענו מعلوم גם בימי הביניים והישנים שהוא"ע היה אוכלים בשר אדם, ובין התוצאות שעשו הגויים לא הזכירה חותורה תועבה הלו, וא"פ הרמב"ם זל כתוב דבר שר אדם אין אלא בלאו הבא מכלל עשה, זאת החיה אשר תאכלו, לא משום שאין מתוועב כשר מאכלות האסורים, אדרבה התורה לא הי' צריכה להזהיר ע"ז, לא לישראל ולא לב"נ דמווזהرين ועומדים מעלהיהם, דאדם הנברא בצלם אלקים לא יاقل בשר אדם המת וכמש"כ הרמב"ז זל דהרביה לא האיהira התורה עליהם כמו שלא לך האדם עורם וכדומה. וגם בלשון בשר המת לא משמעו אדם דאי הויל' בשר אדם, וממילא הוה ידעינו דמת קאמור, ומה שלא קאמור בשר המתה ותהה הפירוש בשר מבהמה שמותה, משום דרצה לכלול גם בבהמה"ח, דין אין שוקリン במקולין, וכן קאמור בלשון זכר המת וסובב על הבשר דכל בשר מת הן מבהמה שמותה כולה או מקצתה עד שלא מתה, רק הבשר בשר מת קרי לי' ועיין לעיל צ"א ע"א בתוס' ד"ה כמ"ד ומה שתכתבו שם ודוו"ק.

ע"ש גמר' ואני נהוג בעוף, והוא קחיזין דעתית לי, אית' לי ולא עגיל, ופי' רשי"ז זל ואני דומה לפך. ולקמן צ"ו ע"א דאמר שמואל שלא אסורה התורה אלא שעל הקף שנ' על כף הירך, פריך לבסוף והאי כף מעבי לי למיועט� עופ דכיו' דאמר תורה כף כתיבי, ולכאור' תמורה דהרי מAMILא נשמעו למיועט� עופ דכיו' דאמר תורה שלא נאסר אלא מה שעל הקף, הרי ממן שיש לו כף דיבורה, אבל כוונת הגמי' דילמא רק למיעוט� עופ קאתא, ומ"ל לשמואל לדריש דלא נאסר אלא מה שעל הקף, ע"ז משני דלמיועט� עופ' נדע מאייך כתיבי כי נגע בcpf יעקב בגיד הנשה, וכן לעיל מני' בסיפור המעשה כתיב וגע בcpf יロー ותקע כף ירע' יעקב, ומסתמא אסורה תורה רק במין שהוא דומי' אך שיש לו כף, ולא הי' צריך כתוב בצדיו, אלא ע"כ לא יאכלו בי' את גה"ג כי נגע בcpf ירע' יעקב בגיד הנשה, ונשאר האי, "אשר על כף הירך" שבציווי לדריש לדושמואל. ולפ"ז למיעוט� עופ אין לנו יתור כי כל הני כף הירך כתיבי לצרכו אייכתבי דכך הי' המעשה, אלא דמסתבר דדמי' דמעשה נאסר לזכר המאורע דוקא, במין שיש לו כן לאופקי עופ. ועיין עוד בדיבור הסמוך ודוו"ק.

ע"ש בעי ר"י עופ ועגיל, ואית' לי' לברמה ולא עגיל, מהו בתור דידי' איזלין או בתור מני' איזלין תיקו. והקשו הראשונים למה לא פשיטין מתפליןDDRשין דרכה יד כהה ואיזלין באיטור יד בתור דידי'. ויש בזה כמה תירוצים ושיטות היוצאים מهما. ובשם אחרים כתוב הרשב"א זל דשאני הכא דיש לספק שנайл בתור מני' מפני שנאסר ע"י מעשה, ומה יעקב ומינו שיש להם כף, אף כל שהוא ומינו יש להם כף עיי"ש, ועיין בח' ק"ז בעחתת"ס ז"ל, שהניח דעה או בצע"ג דהרי לפ"ז בברמה ולית' לי' פשיטה דאי נהוג ממ"ג דאי כתפלין הרי איזלין בתור דידי', וא"י דבעינן דומי' דמעשה הרי שם יעקב ומינו אית' להו כף והאי בהמה הרי לית לה. ולפ"ז נראה דודאי היא פשיטה דדמי' דיעקב בעינן ואשר ביארנו למעלה דלאו מיותרא קמעט עופ, אלא משום דהמעשה הי' שנגע בcpf, וכן

ברשות התורה והמצוות, ולקיים בכל דרך דעהו, כדי לקשר הגוף והנפשה, וזה שהראה לו בחלום „והנה סולם מוצב ארצה" "סולם" כינוי לאדם בעזה"ז עולם העשי', שהוא עולה או יורץ תמיד כי הולך הוא או מעלה או למטה CIDOU, והנה עיקר עמידתו ומצבו של אדם הוא ארצה כי לא לתהו ברא לשבת יצרה, אבל ראשו מגיע המשימה, כי התקין עצמן בפראזדור כדי שתכנס לטרקלין, והנה מלאכי אלקי' עולים וירדים בו" ר"ל דמלכים תחלה הם עמידים במדרגה אל האדם אבל לבסוף יירדים בו, כי האדם השלים המקימים בכל דרך דעהו כנ"ל, גדול ממלאכי מעלה, וכאשר מבואר כאן בgeom' בסוף העמוד דחביבן ישראל לפניו הקב"ה יותר מלחה"ש וכו', וא"ת גודל הנסיך וכי יכול לעמוד בקשרי מלוחמות היצור, אם לא שמתבודד עצמו בד"א של הלכה, ע"ז הראה לו „והנה ד' נצב עליו לשמרו", וכאשר קץ משתנו אמר „מה נורא המקום הזה" ר"ל הדרך הזה נורא ואוים לחבר שני הקצוות והי' האוהל אחד "אין זה כי אם בית אלקים" הלא ס"ס הכלכלי אשר עליו סובב הכל הוא להגיע למדרגות נפשי חלל בקרבי, ושלא יהי' לו אלא לב אחד לאבוי שבשים „זה שער השמים" והשער להישג מדרגה זו, יהי' דרכי זאת אשר אני הולך חRNA, לישא אשה ולעסוק ברעות צאן לבן הדבר הזה הוא נורא ואוים, כי מי יודע אם אזכה ע"ז להשלמת התכליות ולכך נדר נדרו. והוא אגדה נאותה ודפק"ח.

ע"ש גמר' ייקח מאבני המוקום, וכתיב ויקח את האבן וכו', וכתבו התוס' דעל פי פשוטו יש לפרש שלקה אבן אחת מאבני המוקום עכ"ל, אלא דאי' כקשה מה ראו' ח"ל לדירוש מלמד שנטקבצו כל אותן האבנים אל מקום אחד וכו', אבל הנראה לפ"ז דלאו מכח סתירות הכתובים קדרש אלא משום דקשי' לי' כיוון דה' שם אבני הרבה דהרי כתיב ויקח מאבני המוקום, لما העמיד המצבה דזוקא מאותו אבן ששב עליו אבן שנסתמש בו הדיטו, יותרה הי' לו ליקח אבן אחר שלא נשמש בו אדם מעולם, שהוא כבוד שמים יותר ולקמן קדרש דנטקבצו כל האבנים של אותו מקום ונעשה אבן אחת עד שלא נשאר שם אבן. ותடע שכן הוא הכוונה דאם כפי מה שרגילים לפרש דמסתיר הכתובים קדרש, מה זה דקאמור שנטקבצו כל אותן האבנים, הלא יעקב לך רק אינה אבני ועשאו כמי מרזב סביב לראו' כמו שכתב רשי"ז זיל בחומר. וא"כ רק אותן האבנים היו מרבות זו עם זו והמה היו מקובצים ע"י יעקב, אלא ודאי כפרושנו כן הוא, דכל אבני המוקום ההוא, וכפי מה שכתבו המקובלים דהני אבני המזבח שנעתק עליו יצחק, הי' לכולם השתווקות זו שעלי' יניח צדיק ראשו. ויל' דנטעורה יעקב לשום אותו האבן למצבה מלחמת ענותנותו, והוא לא החזיק את עצמו לקדוש אלקים שהיה האבנים מריבות עברו, עד שנעשה לחם נס זה שובלעו באחת, ותלה המריבה והנס באשר הרגישו שיעמיד מצבה, וכל אחת הי' רוצית להיות המצבה הלו. ובהאי אגדה אמרתני לפרש באופן נאה מה שאמור יעקב, והאבן הזאת אשר שמותי מצבה יהי בית אלקים, עיין בפרש"ז זל וברמב"ז זל, ולפי הנ"ל ייל' דהרי מצבה נאסר במ"ת,CDCתוב לא תא תקיס לך מצבה, אבל אמרו זל' דאלהבה הייתה בימי האבות ונעשה שונאה אח'כ מפני שעשו עכו'ם חק לע"א, ובאמת הדבר קשה מאד דהרי כ"כ מזבחות בני, CDCתוב ואת מזבחות תתוון ומבלעם אתה למד שערך כמה וכמה מזבחות, וכל מעשה קרבנות בעצם נהוג הי' בעע"ז CDCתוב, למען לא יזבחו עוד לשעריהם, וכתיב ויאכלו זבחים מותים ישתו יין נסכים, ואני חילוק ביןינו לביניהם, אלא שהם מקריבים ויזבחו לשדים, לא אלה, ואנו מקריבים לשםים לאין סוף ב"ה, ובכוננה המבוארת במפרשי התורה. וא"כ מה בין מצבה לשאר מזבחות אבל לפ' האמור כאן דכל האבני עפ"י נס נבלעו באחת, והרי החלוק בין מצבה למזבח כתוב רשי"ז זיל בחומר

ניתר בשחיתות אמו דשנאו בלשון חכמים, וכן בגדיד הנשה סתם כר"מ דנוהג בשליל, ושנה דאינו נוהג בשליל בלשון יחיד ור' יהוד' אומר אינו נוהג בשליל, ואם תלוי זה זהה כראאר"א הרי זה רבנו הקדוש מפרק לפרך, ועי' חומר אלו הקשי' נתהרו ד' שיטות בהלכה סידרים ופירש הרاش יוסף ז"ל על נכוו, ואלו הן א') ר' אפרים פסק לכך זה כר"מ גם בשחיטה דבן ט' חי בעי שחיטה מה"ת ושיטה זו א"א להעמידה כלל דכמה סוגים מורים דהלהקה זהה עכ"פ כר"ג, דבן ט' חינית בשחיטת האדם. ב') שיטת רבני הceptorsים דפסקין כר"י הניתן בשחיטה והן בחולב וגיד דניתרין בבן ט' חי עי' השחיתת האם, ונהי דתולש הלב מבן ט' חי חלב בהמה, היינו משום דיצא לאויר העולם, והא דרבינו סותר את טעמו לשיטות לעיל כר"ג וכאנו כר"מ, הוא משום דבגיד פלאג אי אסור משעה שנוצר או בעין ג' כחדים כhalb דכתיב בי' שור או דמוץ מאכל שליל הוכחו חכמים עי"ש) וא"כ הכא דכווי' כיון דלא גلتה אי בעין באשם דאינו בעמוד והקרב, ובזה פסק רבי כר"מ, דגיד שאני ונארש משעה שנוצר וכמשמעותו הסוגי' בראש פירוק. ג') שיטת הר"ף ז"ל כפי הבנת הרשב"א ז", דפסק כר"י בשחיטה דבן ט' חינית וכן חלבו מותה, אבל גה"נ אסור בשליל כסותם מתני' דהכא, וראאר"א אמר אבריית' דר"מ ור' הלכו לשיטות רק אחלה קאמר ולא אגיד, דבזה לא הלכו לשיטות אלא פליינו אי גיד אסור משעה שנוצר או דינו כhalb דבעין חדשים ואוירא. ד') דעת הרמב"ם ז"ל דמדחה הא דראאר"א דהלו לשיטות מהלה, ופסק בשתי סתומות בשחיטה כסותם דלעיל דחכמים אומרים שחיטת אמו מטהרטונו, ולענין גיד פסק כסותם דהכא ונוהג בשליל בראש פ"ח ממ"א, וכן לענין חלב דבן ט' חי הנמצא בהמה שחוטה חלבו אסור וחיבין עליו כרת בפ"ז ה", ובכל שיטה משנות אלו יש קשיות أنها וננה עין היטוב בביאור הרاش יוסף ז"ל.

ו~~פסק~~ בעלי השו"ע הוא דבסי' ס"ד הביא המחבר דעת רבנו הceptorsים לדעה ראשונה, דבן ט' חי גידו וחלבו מותר, ואח"כ הביא בשם י"א דhalboso אסור. ובסי' ס"ה הביא ג' כ" דעת הי"א דבשלמו לו חדשו יצא חי לאויר העולם גה"נ שלו אסור ושם כתוב הרמ"א ז"ל דנהגו להחמיר כסברא אחרתונה. פסק מוקשה זהה לפי דעתך לא נמצא בכל פסקי השו"ע.

ח'ד דפסק להקל באיסור תורה שיש בו מלכות, כשיטה א' של בעלי התוס' ודעם, נגד ג' שיטות הלא הינה הר"ף והרמב"ם עיקרי ההוראה, ושיטה רבניו אפרים דמחמיר עוד יותר. אבל שנית קשה והוא העיקר דבגיד שהביא המחבר דעת הי"א לאסור כתוב דזוקא בשלמו לו חדשו יצא חי לאויר העולם, ושיטה זו חדשה לא נמצא בשום פוסק לדעת הר"ף והרמב"ם ז"ל גה"נ אסור משעה שנוצר, ולא עyi לא חדשו ולא אוירא, דהרי לדעת הר"ף לא קאי ראה"א אלא אחלה דhalboso בו לשיטות, אבל בגדיד לא תלי הדבר בשחיטה כלל, אלא פלאגיסTEM סתם אי נוהג בשליל או לא ומshauna שנוצר כסותם סוגים' דריש פרkon, ודלא בסוגים' דלקמן ז' ק' ע"ב, דרך בהכי מתיישב שיטתו דפסק בחולב להתריך ובגיד לאסור דזוק ותשכח, וממש'כ' לדעת הרמב"ם ז"ל דפסק דלא כראאר"א ואסור גם בחולב הרי מפורש פוסק בחולב דזוקא בבן ט' חי, אבל בגין הנשה פסק סתם נוהג בשליל ואין מחלוקת כלל בין ב'ט לב'ח דזוקא שלא איקרי שור עד ששלמו לו חדשו אבל גיד נאסר מיד. ועי' פסק השו"ע נכשלו השוחטים שאוכלון ומאכלון שליל בלי ניקור הגיד על סמך שיטה ייחידית נגד הר"ף והרמב"ם עמודי ההוראה. ולא די בזה אלא שלפי דעתך שיטה הרמב"ם ז"ל היא השיטה המחוורת להשות הסוגיות והמשניות בעלי דוחק אשר על כן ראוי צרכין לחוש עכ"פ באיסור חלב שכורת לשיטתו ולא כמו שפסק המחבר כדעה הראשונה, וממש'כ' דלא כרמ"א ז'יל דלא חש להגיה דנוהגין להחמיר בחולב כמו שהגיה בגדיד הנשה, דלעפ"ד

קמסתפק אי דומי' דיעקב בעין או דומי' דמיינו בעין, וניהו דיש לספק ג' כ' אولي' דומי' דיעקב ומינו בעין, ומミלא הון בעוף ואתה לי' והן בהמה ולי' לא ינהג, מ"מ האי ספק איפשר עצמו דלחומרא אזילין וסגי בחוד דמיון, או דידי' או דמיינו, עיין ב'ק דף ג' ע"א בתוס' ד"ה דומי' דרגל שאומר ר'ת, דהא דלחומרא מקשין אינו מצד ספק, אלא מדה הוא בתורה, דבכ"מ דליך גiley לכאן או לכואן, רצה התורה שנайл לחומרא, ומכח ודאי עי"ש. וכן תראה מוהא דסבירו חכמים דנוהג בשל ימין ובשל שמאל ומפרשין לעיל דס"ל מאוחרוי אתה ונשי' בתורויהו וכתבנו לעיל דודאי לית להו שום הוכחה עי' אלא כיון דהתורה אסורה את גה"נ ולא גلتה לנו אי של ימין אי של שמאל עכ' דרצתה דלא נאכל תורויהו, וא"כ עכ' אנו אומרים דמסתמא נשי' בתורויהו (אח'כ כתבתني לעיל דאפשר הוכחו חכמים עי"ש) וא"כ הכא דכווי' כיון דלא גلتה אי בעין לאידך ספקא אי סגי בדומי' דידי' או דמיינו, כיון דaicא סברא ללימוד מתפלין דברת דידי', ואיכא סברא דבעין דומי' דמעשה שאירע, האי ספקא במקומו עומד, דאולי יש להכريع מכח הסברא לכואן או לכואן ולכך לא קמבעי להתר שניהם אלא או זה, ודוק' היטוב כי נכוו הוא בס"ד.

ו'ד דהא אזילין בתפליין בתר דידי' ואיתור מניח בימין של כל אדם, האי הלכה הוא נגד הקבלה, כי עפ"י הסוד האי ידכה יד כהה אמרה תורה, אינו אלא סימן אבל הטעם הוא מאפני ששמאלנו נגד הלב, וכמו שאמרין כן בה"ר הנדפס בכל הסידורים ודוק'.

הפרמ"ג בס"י ס"ה הביא הכהנה ג' שכתב בשם הבה"ג דגה"ג נוהג בחיה' דחיה' בכל בהמה, ותמהו עליו עוף דהרי לא נזכר בתורה בהמה רק גה"נ סתם עד שאפי' בשל עוף הי' נוהג, אי לאו דממעטינו מכף הירך דאיין לו כף, ועינן בלב ארוי' כאן שמרתץ בדרך רחוק ודוחוק, ולעפ"ד נראה דכוון דומי' דיעקב נאסר hi סברא לומר לכואור' דזוקא גה"נ של בהמה ועוף שהוא היותר דומה לאדם, דהרי מקריבין קרבנות רק מבהמה בקר וצאן ועוף, והוא עני נפש תחת נפש כדיוע, והבהמה שהוא ממין תרבויות מסוימת הקרא לאדם, כדכתיב אדים ובהמה תושיע ד', ועין לעיל דף ה' ע"ב, שדרשין אלו בני אדים ממשימין א"ע כבבמה, ופרשי' דכאי רוח, דהאי בהמה בקרוא דזוקא בהמה, ולא חייה כי רק הבהמות מהה דכאי רוח, והנביא מוכחים את ישראל באמרו ידע שור קונויה וחמור אבוס בעליו, ישראל לא ידע, لكن hi מקום לומר דזוקא בהמה שיש לה יותר דמיון לאדם אסורה תורה ולא חייה שאינה בת קרben, מפני שאין לה דמיון לאדם, لكن קאמר הבה"ג דלא אמרין כן, כיון דבעניי אכילה לטימנים ולשחיטה, חייה בכלל בהמה, לא מסתבר להוציאו כאן חייה מכל בהמה, על סמך סברא קלישטא כנ"ל לישב דבריו שלא לעשותו כתועה בדבר פשות ודוק'.

ע'ש גמר' ונהג בשליל, א"ש וחלבו מותר לד'ה, חלבו דמאי, וכי' ואראאר"א מחלוקת בין ט' חי וחלך ר'מ לשיטתי', ור' לשיטתי' ואלא חלבו דגיד וכו', ומסיק דבאמת חלבו דגיד קאמר ומיתני' מחלבו דשליל לא דבר, רק הבריתיא כולל גם החלב עם הגיד חד דינא אית להו, ותלי בפלוגות ר'מ וחכמים בעסקי שחיטה בפרק בהמה המקשה. והנה יש כאן מחלוקת גדולה בין הפסיקים כי הסוגי' והמשניות סותרים אחדדי'. דנהנה הסוגי' דקאן מביאיה דברי ראה"א בלי חולק עד שמקשה מני' עלי' דשומאלא, ולעיל ע"ה ע"א קאמר ר' יוחנן דתולש חלב מבן ט' חי, חלבו כhalb בהמה, וכיון דaicא איסור חלב במני' אמו, ד'י לולד להיות כאמו, ואיך תטייר השחיטה בולד מה שאינו מתר באמו. ושנית והוא היותר קשה, דלעיל בהמה המקשה סותם רבינו הקדוש כר"י דבן ט' חי

אבגבע"ט עי"ש בדבריו הק'.
ו אני אומר דעת כזה וכיוצא בה נאנו דברי ק"ז זכ"ל שהבאתי בקדמה, החודדין רובם שקר והדוחקים רובם אמת, ואף כאן אע"פ שדברי הר"ן זיל נראין דחוקים ממד אמריתם הם וסבירות הני גאנוני בתראי, למדו מהם במרוחות וק"ו על גה"נ שאינו ב"ט שקר הוא. כי לעולם כלל זה תקח בידך דלא דרשו ח"ל בפרט דרישות דחוקות רק לחיזוק הסברא הירוש או לקים דבר המקובל בישראל ביל' חולק, אבל חלילה לחישך דבר נגד הסברא עפ"י דרישות אלו, ולכן אין לומד גה"נ של שליל לאסור, לא מסוגי' דחוקים ולא מדברי הר"ץ בדים, אף דנראה כק"י, דבפסחים שפיר קאמרו דאי' להתריר גה"ע בהנהה מכח קרא דנבלחה נגד הכלל שבידינו דכל לא תאכלו א"ה במשמעו, רק למ"יד יש בגידון בנוטן טעם, וע"כ בכל בשר הוא אבל למ"יד אבגבע"ט דילמא באמת טעם מודה בהא לר"י, דכל השחיטה פועלת על הוולד, גם גיד וחלב בהזדי, לומר בשינויים דנונג בשיליל, דחרי חלב איינו נהוג אלא בגידון ט' חי, והגיד הרי נהוג משעה שנוצר, אלא ודאי דגס ר"מ מודה בהא לר"י, דכל השחיטה פועלת על הוולד, גם גיד וחלב מותר, וכך שפיר כולל הני שניהם בהזדי, דניהו דבגיד מתיחיל האיסור משעה שנוצר, וחלב רק מב"ט מ"מ אין נפקota בזה, דהא עד שנעשה ב"ט השחיטה מתרת, ורק ב"ט נאסרו שניים, משום דעתו השחיטה ואי דנפ"מ בתולש מן הוולד שבמי עמו, דבחלב עד ב"ט מותר, ובגיד אסור, ממציאות רוחק כזו אשר בו פליגו ר"י ור"ל לעיל בפ' בהה"מ לא דברו התנאים, והאי נהוג ואינו נהוג בשנמצא בمعنى בהמה לאחר השחיטה קאמרו, אבל אם נאמר דר"מ פליג אגוף הדין דאין השחיטה מתרת אסורים שכבר חלו, א"כ האי נהוג בשליל בגין אפי' ב"ח ופותחות מזה, וחלבו אסור איינו אלא ב"ט ואיך כולם יחד, וכך שפיר קאמר ראה"א דזוקא בגין ט' חי פליגו, ועל עסקי השחיטה, אמנים התנא דמשנתנו דלא דיבר מחלב רק מגיד ולא הזoir ר"מ, אלא סתם נהוג בשליל, והוא תנא אחר דחולק באמצעות עלי האיסור ר"י ור"מ דהשחיטה מתרת איסורי, וס"ל דגה"נ כיוון דחל מחייביםתו לא פקע עי' השחיטה, ורבי סתם כוותי' ומביא דברי ר"י החולק בזה בדברי ייחיד, ואנן כיוון דפסקין בזה כסותם מתני' גם בחלב בגין ט' חי הדין כן. והוא דאם רינן ליקמן ק"ג ע"א בנטרפה עם יציאת רובה איסור חלב ומאה"ח וטרפה בהזדי קאי תמיון הולב איננו חל עד הלידה, "ליל' קיון דאם הוולד הי' מת קודם יציאתו, והה החלב מותר מכח כל בהמה תאכלו אפי' לר"מ, א"כ לענין איסור חל על איסור לא איקבע איסורי' עד שיצא לאויר עולם. הן אמת דיש לדון אם בגין ט' חי החלב אסור בעוד בمعنى אמי' איך מהני המיתה קודם הלידה להתריר האי חלב שהי' אסור מחוורת, אלא דחקירה זו איקא גם בשחיטה עצמה לר"מ, דבן ט' חי טעון השחיטה בפ"י, וא"כ אם בשעת השחיטה הי' בגין ט' חי מה מהני מה שמת אחר השחיטה קודם קריעת הבطن. ועיין בזה בחדשי בפ' בהמה המקשה שם. ועכ"פ שיטת הרמב"ם זיל היא לפי בייארנו היותר מחוורת, וצריך לחוש עליה עכ"פ להחמיר באיסור כרת דחלב. ובגיד הלא דעת הר"ף והרמב"ם שוין ואסרים אותו משעה שנוצר, ולא בגין ט' חי דזוקא, لكن יש להזהיר להשוחטים שליליה לאכול אחרים של שליל ביל' ניקור הגיד. וכבר עורתני ע"ז את הגה"ק בעל יטב לב מסייעת זיל' מבואר בתשובותיו אבני צדק סי' כ"ב, והוא רצה להצדיק הדין, אבל לפע"ד אין זה כדי להקל באיסור תורה שיש בו מלכות ודוק' היטב.

באי"ז משום דלא מקרי חלב דאיינו בעמוד והקרבב וכו', עיין בראש יוסף זיל' שמתוך דבריו יוצא דמפרש דחלבו מותר אפילו בגין ט' חי הנמצא בהמה, ואפי' אי ת"ק ר"מ הוא, דמצרך השחיטה לוולד זה, ומשה'ה קשי' להו לתוס' מ"ש גיד מחלב, ולא מציך לתרץ דשאני חלב דלא מקרי שור דהרי האי בגין ט' חי לר"מ שפיר איקרי שור, וקמתמה הראש יוסף על הת"ח דמתרך קושי' התוס' כנ"ל אבל התוס' תירצ'ו דאיימת מהקרבה, וכך באכילה מותר, וכן קשי' לי' לראש יוסף מ"ש מחלב בעל מום. ואני אוסיף ומ"ש מיצא דופן דמלידה פסול להקרבה, וכי עלה ע"ד להתריר חלבו. אבל כל דבריו בזה אינם אלא דברי תימוה דאם ת"ק דמתני' ר"מ הוא אז ודאי משליל דידי' קמיירי דהיאנו ב"ח הנתר בהשחיטה אמוני, ולא בגין ט' חי דלא נקרא אצלו שליל, ורק ר"י דקאמר איינו נהוג בשליל אפי' בגין ט' חי אامر, לדידי' עדין שיליל קרי לי' משום דנימתר בשחיטה אמוני, ואפי'ה שפיר קאמר שמואל דחלבו מותר לד"ה, כל או"א בשליל דידי' לר"מ ב"ח ולר"י ב"ט. ולא עוד

באישור כרת אין להקל נגד דעת הרמב"ם זיל, אפילו הוא היחיד כי פסקיו המה סולת נקיה מנופה ב"ג נופת, ואבאר בזה.

הנה לפע"ד נראה ברור דהרמב"ם זיל הי' מקיים הני תרי משניות דראין כסטורין וגם דברי ראה"א, ומ"מ אין כאן שום קושי' דראאר"א שפיר קאמר דר"מ ור"י דברייתא דפליגו בגין ובן ט' חי של שליל, לשוטתי'הו איזו וועל עסקי' שחתה פליגו ובן ט' חי, אבל בגין ח' לד"ה הן גיד והן חלב מותר, דניהו דגיד אסור משעה שנוצר, דליקא שום טעם לומר דבגיד בעין חדשים, מ"מ השחיטה מותרת דאן לומר דר"מ פליג וסובר דאין השחיטה מתרת כלל, וכקושי' הרא"ש זיל לעיל, דדי' לוולד להיותו אמוני, דא"כ, איך כולל גיד וחלב בהזדי, לומר בשינויים דנונג בשיליל, דחרי חלב איינו נהוג אלא בגין ט' חי, והגיד הרי נהוג משעה שנוצר, אלא ודאי דגס ר"מ מודה בהא לר"י, דכל השחיטה פועלת על הוולד, גם גיד וחלב מותר, וכך שפיר כולל הני שניהם בהזדי, דניהו דבגיד מתיחיל האיסור משעה שנוצר, וחלב רק מב"ט מ"מ אין נפקota בזה, דהא עד שנעשה ב"ט השחיטה מתרת, ורק ב"ט נאסרו שניים, משום דעתו השחיטה ואי דנפ"מ בתולש מן הוולד שבמי עמו, דבחלב עד ב"ט מותר, ובגיד אסור, ממציאות רוחק כזו אשר בו פליגו ר"י ור"ל לעיל בפ' בהה"מ לא דברו התנאים, והאי נהוג ואינו נהוג בשנמצא בمعنى בהמה לאחר השחיטה קאמרו, אבל אם נאמר דר"מ פליג אגוף הדין דאין השחיטה מתרת אסורים שכבר חלו, א"כ האי נהוג בגין אפי' ב"ח ופותחות מזה, וחלבו אסור איינו אלא ב"ט ואיך כולם יחד, וכך שפיר קאמר ראה"א דזוקא בגין ט' חי פליגו, ועל עסקי השחיטה, אמנים התנא דמשנתנו דלא דיבר מחלב רק מגיד ולא הזoir ר"מ, אלא סתם נהוג בשליל, והוא תנא אחר דחולק באמצעות עלי האיסור ר"י ור"מ דהשחיטה מתרת איסורי, וס"ל דגה"נ כיוון דחל מחייביםתו לא פקע עי' השחיטה, ורבי סתם כוותי' ומביא דברי ר"י החולק בזה בדברי ייחיד, ואנן כיוון דפסקין בזה כסותם מתני' גם בחלב בגין ט' חי הדין כן. והוא דאם רינן ליקמן ק"ג ע"א בנטרפה עם יציאת רובה איסור חלב ומאה"ח וטרפה בהזדי קאי תמיון הולב איננו חל עד הלידה, "ליל' קיון דאם הוולד הי' מת קודם יציאתו, והה החלב מותר מכח כל בהמה תאכלו אפי' לר"מ, א"כ לענין איסור חל על איסור לא איקבע איסורי' עד שיצא לאויר עולם. הן אמת דיש לדון אם בגין ט' חי החלב אסור בעוד בمعنى אמי' איך מהני המיתה קודם הלידה להתריר האי חלב שהי' אסור מחוורת, אלא דחקירה זו איקא גם בשחיטה עצמה לר"מ, דבן ט' חי טעון השחיטה בפ"י, וא"כ אם בשעת השחיטה הי' בגין ט' חי מה מהני מה שמת אחר השחיטה קודם קריעת הבطن. ועיין בזה בחדשי בפ' בהמה המקשה שם. ועכ"פ שיטת הרמב"ם זיל היא לפי בייארנו היותר מחוורת, וצריך לחוש עליה עכ"פ להחמיר באיסור כרת דחלב. ובגיד הלא דעת הר"ף והרמב"ם שוין ואסרים אותו משעה שנוצר, ולא בגין ט' חי דזוקא, لكن יש להזהיר להשוחטים שליליה לאכול אחרים של שליל ביל' ניקור הגיד. וכבר עורתני ע"ז את הגה"ק בעל יטב לב מסייעת זיל' מבואר בתשובותיו אבני צדק סי' כ"ב, והוא רצה להצדיק הדין, אבל לפע"ד אין זה כדי להקל באיסור תורה שיש בו מלכות ודוק' היטב.

תוס' ד"ה אילימה חלבו דשליל וא"ת ומ"ש דבגיד פליגו ובחלב מודו. עיין בלב אר"י זיל, שרצה להמציא דלמ"ד אבגבע"ט, אין גה"נ בכלל כל בהמה תאכלו, כמו שאינו בכלל נבלה כדאמר בפסחים, וק"ז וצ"ל בחדשוין כיוון ג'כ' לסביראו או לחזק שיטת הר"ף, וכtablet סברת הר"ן זיל, דdemo אין בכלל כל בהמה תאכלו מפני שיכלון לקים הקרא באוכלון ממש, לא מוקמי קרא בדים ע"ג דקרה אוכל כל דם לא תאכלו, וא"כ ק"ו לגה"נ למ"ד

יווחנן דבר משייעור שבון הכל והוא צוית ואפי' לעברו, ולא מליקין כלל, ולכן עבי כאן לקבוע הלכתא דלא תימא כיון דלפי דברי מר זוטרא הר' בעינן לידע הא שייעורא דכשעורה גס לר' דאמר בכזית דהיאנו לעניין צירוף ב' ו' מקומות דלא מצרפינו פחות מכך, קמ' ל' ננייה זו ודי אמרת כן הוא מ"מ הלכתא ג' כ' קר'פ' דיש חילוק בין לעברו ובין להלכותו דכשעורה לחוד מעברין ומ' גס בכזית דמליקין בעינן ודאי דבכשעורה במ"א עכ'פ' דפחות מכשעורה לא מצרפינו לכזית. וכל תראה דהרב' מ' ז'ל' משנה הא דאמרו בגמ' בב' ו' מקומות וכותב אפי' במקומות הרבה, ולכאו' רצה לשולב זהה בכזית מצרפין גם פחות מכשעורה וצ'ע' ודוו'ק.

ע"ב ותוני' מدلלא קא ברינו' אבמה'ח ינחו', מה'ית לא הו' אבמה'ח כיון דמחוברין הון מעט וכו' עכ'ל. והנה יש לי מקום עיון גדול בעינן זה, דאם דابر המודלדל אף דלא מצי הדרא בריא וסופו ליפול וליסרת, אין בו ממשום אבמה'ח עד שיפול ממש'כ' התוס', אלא דבר זה לאו מסברא בעלמא ידעין אלא מקרא לפיןן, דלקמן דק' ע"ב פריך הש"ס, טומאת אוכlein אין, טומאת נבלות לא, היכי דמי אי דמעליין ארוכה אפי' טומאת אוכlein נמי לא ליטמא ואי דאן מעליין ארוכה, טומאת נבלות נמי ליטמו, וקמשני לעולם דין מעליין ארוכה, ושאני טומאת נבלה דר חמנא אמר כי יפול עד שיפול, תנ'ה האבר והبشر המודלדלין בהמה ומעורין בחוט השערה, יכול יטמאו טומאת נבלה, תל' כי יפול עד שיפול וכו' עכ'ל הסוגי' שם, הרי לך דהקרה אתה להוציא מסברא החיצונה, ולומר דהאי חיבור בחוט השערה שסופו ליפול בקרוב, ואין במציאות להעלות ארוכה שמנהני להציג מטומאת נבלה והנה היא לא קשי' לי דענין דלענין טומאת אבמה'ח גلتה התורה דבעין דזוקא עד שיפול, אבל לעניין איסור אכילה מנ'יל דלא מקרי אבמה'ח עד שיפול או עד שתנותם בהמה ותהי' המיתה עשוה ניפול, דילמא שאני טומאה מאיסור, דכבר ביארתי בפתחה עיקר יי'ד וכן בסוגיא דמסוכנת לעיל דף ל'ז דאיסור וטומאה חד דינא אית' לחו' ודלא כדעת האחرونים דתלו בוקי סריקה ברמב' מ' ז'ל', חלק בnableה בין טומאת נבלה לאיסור אכילה כי מש'כ' הרמב' מ' דנקה'יו' ופס'ג' נבלה, הינו תחלת נבלות ולא ללקות עלبشر התולש ממנה גס משום נבלה עי'יש בארכיות ותרזה צמאונך ודבר זה גם מהכא מוכח דbabma'ח דמטמאCN נמי דין טומאה ואיסור שווון בו, דכל שידען דאינו מטמא מילא גס איסור אכילת אבמה'ח ליכא אלא מצות פירוש דרבנן לדעת התוס', ואיסור בלי מלוקות מריבו הכתוב לדעת הרמב' מ' ז'ל'. אבל מה דקשי' לי הוא דבר מה'ח דאית' לדין דפסקין קר'י לקמן ק'ב ע"ב, מקרא דבר בשדה טרפה, למה לא נימא דכל שעומד ליפול בנopol דמי וטרפה הוה כטרפה עצמה אסורה, עכ'פ' שעדרין חיה משום דסופה למות, כמו כן האיبشر המודלדל ממנה דהוה ג'כ' טרפה במקצת ממש'כ' הרמב' מ' ז'ל' בפ' ד' הי' מ'אי', דהחותnek בשאר מה'ח הר' יוטו הבשר טרפה מה לי כולה מה לי מקצתה עי'יש, וצל' דמש'ה כתיב בשדה למד עד שנעשה בשאר בשדה וכל שעדרין מעורה אפי' בחוט השערה לא מקרי בשדה, כי לפי פ' הרמב' מ' ז'ל' דמש'ה טרפה ובמה'ח חד לא הוא משום דעתינו שווה דהאי טרפה כולה והאי מקצתה, באמת האי בשדה לכואו' שפת יתר, אבל אתה לומר דהאי מקצת בעין ממש בשדה וכדי שלא תאמר דדרשה יבשתה היא בלי טעם, תשבור לך העניין כי האי לאו דטרפה עם לאו דnableה מישך שיכ'ו, דמש'ה כתיב הרמב' מ' שם הי' דמצטרפין לכזית דטרפה תחלת נבלות עי'יש אלא דחלוקן הכתוב לשנים משום דטרפה אפשר דלא תבא לידי נבלה עי' שהשחיטה מבטלת הנבלות, אבל עכ'פ' בעינן אפשר רבוא לידי נבלות עי' מיתה بلا שחיטה. ועיין בפתחה שם שביארתי מה

אלא דלפי האי ס'ד מאן לימה לנ' דהאי תנ'ק ר'מ הוא דכינוי דלא פליגו כאן בעסקי שחיטה מצי להיות תנא אחר דס'ל בשחיטה כר'י, אבל פלייג עלי' בגיד וס'ל דבunning הלב שור וכמוש'כ' בעצםכו תירצו התוס' כת'ה, משום דבunning משעה שונצרא. ומה שלא בריש פרKen. ותירוצים דילפין מASH, איינו מובן, דהרי לעיל דף ע"ה ע"א בעצם כתבו הא דיכול איינו בעונש ואזהרה, לאו מהכא ילי', אלא מכל בבהמה תאכלו ועיין שם בלב אריה ודוו'ק.

ומה שנראה מתוך דברי הראש יוסף דל'ר'ם כל שה'י חי בשעת שחיטת האם עכ'פ' שמות אח'כ' קודם קריית הבטן נבלה ההו, גם זה ליתא כי כל שנמצא מות עכ'פ' שבשעת שחיטה אפשר דה'י חי גם לד'ר' מוחני שחיטת האם לטוחו. ועיין בהז' לעיל בפ' בהמה המקשה מה שכתבנו בזה ודוו'ק.

תוס' ד'ה גוממו עם השופי פי' בקו' חלב הגבוח וגיד הנרא על השופי גוממו ומשילכו מופיע מוש'ע וכו', ולפ'יא לא פליגו וכו', עיון בלב אר'י ז'ל', ולפ'יא' נראה עוד להוציא על דבורי דשמננו של גיד הוא מסתמא לעמלה ולטטה, והגיד מכוסה בשומו, ומושום מראית העין שכותב רשי' ז'ל' איינו גומס אלא מה שלמעלה מן הגיד, אבל לא שלמעלה ממש'ו דדו'ק.

תוס' ד'ה עלוא אמר וכו', אלא קסביר רב דהא דפליגו תנאי ביש בגבנ'ט בקנקנות הוא דפליגו וכו' עכ'ל, ועיין במהר'ש'א ז'ל' ואני בער ולא אדע, אם אגבנ'ט אקנקנות קאמר האי תנא דלקמן דף צ'ט ע"ב, لما יאסרו הקנקנות ולא הגיד, דכפי הנרא הא דקאמר רב דלא אסירה תורה אלא קנקנות שבו מצד הדוחק אומר כן, משום דהgid אין בו טעם, אבל למ'ד גטם בקנקנות ליכא טעמא, لما יפרש הקרא דקאי אקנקנות אם לא שנאמר לדידי' א' אקנקנות קאמר דבכל גיד המה, ורק רב דס'ל יגבנ'ט קאמר דקנקנות דזוקא, אלא דל'ר'יא למה לא נפרש דברי עולא דקאמר עז' הוא והتورה היiba עליו, דמודה להא דרב דגט הקנקנות בכל גיד אלא דס'ל דאפי' למ'ד יגבנ'ט ובקנקנות כרב, מ'ג' גם הגיד שהוא עז' בעולא אסור רחמנא, ומ'ל' לאב'י דלעולא גיד ולא קנקנות וצ'ע' בעז' ודוו'ק.

ד' צ'ג ע"א Tos' חתכי' ומחל'י', בסה'ד' מנדתן הבה'ג' שייעור לשהיית מליחה כשייעור צלי' עכ'ל. כוונתם דמהא דשומואל דמליחה הר' הוא כרותין און ראי', דיש לפרש דמליח לאוורה קאמר ולא מליחה לדקרה, אבל מבה'ג' דילף מושואל דשייעור מליחה כשייעור צלי' מוכח דמפרש הא דשומואל דמליח לדקרה קאמר, ובגוף שיטת ר'ת עין لكمן בסוג'י' דכבד ובמה שכתבנו שם ודוו'ק.

גמר' אמר טבח שנמצא חלב אחריו וכו', עד והלכתא להלכותו בכזית לעברו בכשעורה עכ'ל הגמ', ידוע דלא שיק הלכתא במקומות דליך מחולקות, וכפי הנרא מר זוטרא לא פלייג א'פ', אבל דעת הרשב' ז'ל' נמי אמר מר זוטרא ולא מר זוטרא אמר, ומ'דעת הרשב' ז'ל' דמור זוטרא אתה לאפלוגי אדר'י, דבמי' צוית במ'אי, אולס הר'י' והרמב' מ' ז'ל' פסקו כמר זוטרא וכר'פ' דמפרש, דר'י' ורב יהודה לא פלייג ולפ'יא' נשאר הקושי' דגמי' קאמר והלכתא מכל דפליגו, ועיין במהר'ש'ל ז'ל' דרצה לתרץ זאת, אבל דבריו אינם מובנים ומסתמא טעות הדפוס ערבעבו דבריו עד שהמהו משוללים הבנה. ואולם לפ'יא' נראה לפרש דוזוטרא לא פלייג א'פ', אבל דמימה דאמר דשייעורא דרב יהודה בכשעורה הוא במקומות אחד ושיעורא דר'י' בכזית הוא אפי' בב' ו' מקומות, נצחה מילא דאפשר לומר דלא כר'פ', דלעולים לעברו ולהלכותו חד שייעורא הוא, אלא דקאמר של מ'אי בעין עכ'פ' בכשעורה, אבל בין כולם גם לעברו בעין צוית, אלא דפחות מכשעורה לא מצטרף לכזית, ור'

דר"י לסתון ק"ב דבמה"ח נמי כתיב בהאי קרא, הרי מחלוקת הקרה לשנים בשר בשדה וgom טרפה ל"ת, הרי שלא קאי בשר אטרפה, שפיר מציין למילש מטropa כקושי הפ"י, אלא דלר"ש דאית ל"י כ"ש למלקות, ע"כ לא בעי קרא מיוחד אברש מה"ח, וכמ"כ רשי"ז צ"ל לסתון ק"ב סוף ע"א, דלהכי פלגינוו קרא לאבמה"ח ובמה"ח לחביב אברע ע"פ שאין בו שיור בשר, ואברע ע"פ שאינו אבר, ולר"ש גם בבשר לא בעי שיור, וא"כ שפיר קאמר לר"ש גה"ג אסור בהנהה, אלא לדידן מותר בהנהה מקרא דטרפה עכט"ק מימי חרפ. ובמחכ"ת גירסא דינקוטה היא, וכל דבריו באז אינם אלא תומחוין. כאשר אברע לך חדא: קרא דכלבל תשליקו אוטו לכ"ע ע"כ אברע דכתיב ברישא דקרא קאי, ולא אטרפה דהרי אותו בלשון זכר כתיב ולא מציא קאי ריק אברע, ולא אטרפה שהיא לשון נקבה, ועיין לסתון ק"ב ע"א בראש"י ד"ה ג' ואין שחיטתה ממש. ואין להקשות באבר המודולל דסופו ליטמא כשיפול נימא עכ"פ דגם בעודו מעורה במקצת טרפה הוה ולא תחני שחיטתה רק לטהר מן הטומה ולא להתר בacellular, זה ליתא דכל שבבשר מוה"ח ליכא איסור טרפה לאחר שחיטתה איך נחلك בין אבר בשר, דע"כ השחיטה אינה מתורת איסור שהיה עליו כבר ואם בבשר המודולל ליכא איסור ה"ה באבר המודולל ובא וראה כמה עמקו מחשבות חז"ל והכל בתבונה ובדעת עליון היהיב חכמה לחכימין, ודוד"ק היטב.

תוס' ד"ה נאמנין עליו ועל החלב בסתם חלב איירי וכו' ופליגו, דר"מ סבר דעתן נאמנים בגיד הנשה לצריך חיטיטה וכו', ולר"י נאמנים בגיד משום שלא עלי גימה ובחלב נמי וכו' עכ"ל, ועיין בלב ארוי ובוח"ק"ז בעחתת"ס צ"ל, דשניהם קמתמהו איך סמכינן אנן אטברחים, כיון דפסקין כר"מ דבעי חיטיטה, تو ליכא תנא דקסמך אナンמנות הטעבה, דעתמא דר"י משום שלא עלי חיטיטה. ולפע"ד נראה דרבינו דסTEM וחוCMIM אומרים עכ"ב בחיטיטה כר"מ סובר, ומ"מ לעניין נאמנות הנקור קסמך כר"י, דאל"כ איך סתס לסתון כר"מ נגד hei חכמים דהכא דמתני, אלא ודאי דרבינו הכריע לפסק כר"מ בחיטיטה וכרכ"י בנאמנות, ואולי hei תנאי לשנא בגמר פליגו בהא, דל"ק דמחייב, הא דאמר ר"י חזו ר' לומר נאמנים ארישא הי' סובר דנאמנות תלוי בפלוגנתה דר"מ ור"י לעניין חיטיטה, ומעיקרה סבר רבבי כר"י ואח"כ חזר בו וסתם כר"מ לצריך שיטול את כולו, ואנן לא משועבדים לפסק כהכרעת רבוי במסנה השני כר"מ, אלא סברנו כר"י ולכן חזו לומר נאמנים, דהרי איכה תנאי ר"מ דאליבא דר"י, אי אמר הלהקה כסתם משנה, עיון ריש פ' א"ט. ואידך לשנא סובר דהלהקה כסתם משנה, והני תנאי סתמא לא סתמן אהודי, דלענין חיטיטה סתם רבוי כר"מ ולענין נאמנות כר"י ודוד"ק היטב.

משנה שלוח אדם ירך לנכרי שגה"ג בתוכו מפני שמקומו ניכר. אגב אורחא שמעין ממשנתינו דגה"ג מותר בהנהה, וכדדייך כו' בפסחים כ"ב ע"א, והביא הרא"ש צ"ל כאן פסק הרמב"ם צ"ל דגה"ג מותר בהנהה, אלא דחכמי לוניל נתקשו בפסק זה נגד הסוגי דפסחים שם דתולה דין זה במד"ג יגבגנ"ט משום שהוורה נבלה ליתנה לגר או למקרה לנכרי, היא וחלבנה וגידה הותר, אבל למ"ד אבגנ"ט לא חותר גה"ג בכלל נבלה א"כ אסור בהנהה, וכאשר באמת ר"ש אוסר גה"ג אף בהנהה וכיון דרמב"ם צ"ט ס"ל כר' אבחו ופסק אבגנ"ט, וכדאיפסקי הلتכתא לסתון צ"ט ע"ב, איך מוצי שטרי לב"י תרי ופסק גה"ג מותר בהנהה, והרבה דיו נשפהה לתרץ פסקי וזה ולא אביה כאן רק מה שכתב ק"ז בעחתת"ס צ"ל בחדשו מימי חרפ, והוא עפ"י קושי הפ"י בפסחים דנילוף היתר הנהה מטropa, דההם הרוי כתיב לכלב תשליקו אוטו, וגה"ג אפי' אין בו טעם הרי ראוי לכלב עכ"פ. ותמי הצל"ח דבטropa דכתיב בשר בלאה אין הגיד בכלל, כיון דלית ב"י טעם, אלא

שנית מה שיל' דלר"ש ע"כ קרא דלא תאכל הנפש עם הבשר רק אבמה"ח אבל בהמה"ח לית לי' כלל, די' בשר מה"ח אסור, لما לי לאו דאבמה"ח זה דהא איכא כ"ש בשר באבר, דבר זה קשה לשמען, דלא לישטמט תנא לומר דליך לאו אברש מה"ח והוחתחו דא"כ לד"ש למה חקלן הכתוב לשנים כקושי רשי"ל לסתון אינה מכרצה. לא מבуй' לר' יקר שבתוס' שbowות דבתערובות מודה ר"ש דלא מחייב א"כ דליך אברש דבעהן לאו מיחיד לאבמה"ח כמובן אלא דגס בלאה דגס ב"ה יכו דלקברן גם לר"ש בעי צית וرك למילוקות סגי בכ"ש, משום דחabhängig עי' שאכלו בziejיד, א"כ פשיטה דאף לדידי' לא חל איסור אכ"ש בתחלת ביatio לעולם, והתולש כ"ש בשר מה"ח, ודאי דלא מחייב על אכילתו, כיון דבשעת תלישה לא חל עליו האיסור. וזה אמתה.

אבל מה שנראה לפע"ד ביישוב פסק הרמב"ם צ"ל הוא, דלפי דרכו בפיה"מ לסתון במשנה דנוגה בטורה, דבון לר"י ובין להחכמים קרא, דע"כ לא יאכלו ב"י את גה"ג, לבני יעקב בניין, או שנאמר דע"כ מיחסקין בהאי איסור מטעם שנאסר לבני יעקב, או שנאמר דע"כ נשנית בסיני, דלולו זאת אין אנו מוחיבים לקיים מה שנאסר קודם מית עיי"ש, א"כ ליכא מהאי קרא שום קושי' א"ר אבחו דהרי הוא יליף דכ"מ דכתיב אכילה גס הנהה במשמען, או מנבלה או מטropa כמובואר שם בסוגי, והוא דרשא מיתורא דקרא ולא מציא קאי על האי, ע"כ לא יאכלו ב"י את גיד הנשה, שהוא סיופר המשעה של קודם מ"ת, וא"כ גם ר"א ודאי מודה דבוני יעקב לא הווירו אלא על אכילת גה"ג, ולא על הנהתו, וממילאenan דלא אכילין או

לאכילה הן במכר והן במתנה הן בשלמה והן בחתוכה, והתוס' ל�מן אzzo לפיה הילכתא דאגבגניט'. גם החלטוק שבחן מכיר למתנה הגם שהביא כן בשם הדרישה לא שמייע ליadam המקובל מתנה מתקבב יותר בירך שלמה ממילא שוי' מעתלה,ומי שלוקחה כדי לכבדה במתנה לאחר יתנו יותר עברו הירך שלמה מחתוכה. ובוגוף סברת התוס' אני בעניין בער אני ולא אבן, איך מקרי צאתה הנהנה מן הגיד מה שהירך שלמה ולא ניטל גידה, הלא אם לא היה להירך הג' נמי הייתה שלמה, כי הלא לא הגיד עשו אותה שלמה, אלא אם ה' מוכרכ להוציא ממנה הגיד, היהת מתקלקלת ומי שמע מעתום הנהנה צו. ומה דוחוכיח הש"ס בפסחים מהאי משנה דגה'ג' מותר בהנהנה הוא ממש דהאי תנא סובר יגבגניט', וא"כ שפיר מוכרכ מהא דשולח אדם ירך לנכרי שגה'ג' מותר, ומה דפרק שם על הילפוטא מנבליה הנחיא למ"ד יגבגניט' אבל למ"ד אגבגניט' מא"ל, לא פריך איך מותר לשלוות ירך לנכרי דلم"ד אגבגניט' בל"ה מותר לשלוות דאיתו שוה יותר בשביב הגיד שבתוכה, אלא דהgeom' פריך, הכי נאמר דלמ"ד אגבגניט' תה' גה'ג' באמת אסור בהנהנה, אם יש לו בו צורך להשליך לכלבו או לушות ממנה רצעה וכדומה. ועיין עוד לקמן מה שכתבתי על דברת התוס' שם. שוב ראייתי דהראש יוסף ז"ל לקמן בעצמו הריגש במה שכתבתי.

בגהגות מהר"ץ חיות ציון כאן ירושלי פ' כ"ש והצל"ח שם דמפרש דבריו דמוקמי מתני' בנבלות ובנבלות דוקא גה'ג' מותר בהנהנה מטעם דר"ש מי שבשו אסור גידו מותר. ולא ידעתني איך מתרפרש האי מפני שמקומו ניכר והק"ע קמפרש דמותר אפילו במקומות שמכരיזון, דישראל חבירו יכיר שנבליה היא דהרי לא ניטל גידה, והוא פלא דידלמא חתק ל' עכו"ם ואח'כ' ייכרנה לשישראל, ועיין לקמן בד"ה גמר' חיתוכא דעכו"ם מה שכתבתי שם גם זולת זאת אין דין זה שיק בפרקון דעוסק בדייניג'ג'. גם לשון בגיד של נבלות דקאמר, איינו מודוקדק, דיויתר הוול"ל בגדיד דטרפות דהוא יותר שכיח מnbולות. ולפנ' פירוש זה בירושלמי קשה להולמו ודז"ק.

רש"י ד"ה ירך שלמה משמע. אין זה ציון, דגבג' לא כתני תיבת ירך כלל, אלא רש"י ז"ל כתוב שלא ידע מי הכרתו זהה, ולמה דבעל הגמ', והרש"ב'א ז"ל כתוב שלא ידע מי הכרתו זהה, ולמה לא פירש דקמדייק מתקני, "מפני שמקומו ניכר" דע"כ בשלמה קמיiri. ותלמידי הרבנן מוויה שמואל קופטש ע"י השיב ע"ז דלשון "מפני" שהוא בהחלט מורה דע"כ ירך שלמה ממשע דאי ירך בין שלמה ובין חתוכה, הי' לי למייתני, "אם מקומו ניכר" ולא, "מפני" ולכן יפה עשה רש"י ז"ל שה' מדקדק נפלא שכתב, ירך שלמה ממשע, דרך אז מצינו כתני מפני שמקומו ניכר, יפה דבר, ומ"מ אומר אני דשפיר תפיס הרשב"א ז"ל, כי פרשי ז"ל בה הפלאopolא, כי האי, "חותוכה לא" דקמדייק הש"ס, אין הכוונה על חתוכה מן הירך, שלישי או רביע, דהרי חתוכה בו"ז ולא חתוכה בו"ז' קאמר, כי באמת בין כולה למקצתה אין נפקותא כי אותו חלק של הירך דהוא הכה מקומות מושב הגיד, אם אינה נפרעת לעומת הגיד, ניכר שפיר כמו בכולה, והא דנקט ירך דודאי כולה, ולא מקצתה ממשע, אין בויה דיקוק של כלום דהרי ממתנה דבר התנא, ואין דרך לשלוות אלא ירך כולה, לאו מקצת ממנה, אבל הדיקוק הוא דמיiri ע"כ באינה נפרעת במקומות הגיד כדרכ שפורען אותה כדי לנקרה, וגם חתוכה כולה קאמר, אלא שנפרעת ומילא אין חתוכה ממוצע מירך בכולה ירך, דהאי חתוכה נמי כולה ירך קאמר, אלא שנפרעת, אבל ממוצע ממה דקמאנני מפני שמקומו ניכר, ותடע שכן הוא, אדם מלשון ירך, ממשע איינו מפרעתה ממש"כ רש"י ז"ל, מה זה דקמאנני במשמעותה הג' בתוכה, פשיטה דבירך שלמה שאינה מפרעת, הגה'ג' בתוכה, והכי הוול"ל שלוח אדם ירך לנכרי מפני שמקומם גה'ג' ניכר אלא ודאי דaicא ירך שאין גה'ג' בתוכו, והיינו

כר"י משום דנאסר לב"ג, או כרבנן משום דעתך האי איסורה דבנ"י נשנית בסיני ע"פ, פשיטה דלא ניתוסף איסור הנהנה אח"כ, שלא נשнич אלא מה שנאסר לבני יעקב ולא יותר, ור"ש דאסר גה'ג' בהנהה ע"כ שלא סבר בהזה כפ"י הרמב"ם ז"ל, וכמו שהבאתי לעלי צ"ב ע"א, אלא דהרבמ"ם נגד הרמב"ם ז"ל, מסתמא מצי חיל'י ממקומות אחר, עד שלא חס לא להא דריש' ולא להני שkil וטרי שבגמי' דנראה דלא כוותי, וכאשר במקומו הארכתי, והראתי דקרה מסיע לי, דהרי מיסים "עד היום הזה" ולשון זה ע"כ מורה דאיינו ציווי אלא סיפור המשעה שלא אכלו. ועכ"פ האי פסק דגה'ג' מותר בהנהה אף' למ"ד אגבגניט' לפי שיטותו דלב"ע הקרא בעקב נאמר ולא בסיני, שיריר וקאים ודז"ק היטוב.

וזע לדידי בל"ה קשי' לי על הסוגי' דפסחים הנ"ל דמקשה מגה'ג' ודם דאי אפשר דהני איסור גיד וחלב ודם יה' הא הלא אז כל בהמה מקצתה איסור הנהנה יש בה מחיים דגס גה'ג' ע"כ מחיים נאסר ממש'כ התוס' בריש פרkon ומכם'כ דם וחלב ואיך התירה תורה לחROSS ולדוש בשור דכתיב לא תחרוש בשור ובchromo ייחדי, אבל לדוש באב בשור לחודה ספר דמי, ולא תחסום שור בדישו, אבל תשיבנו بلا חשימה שפיר דמי, והרי נהנה מגה'ג' וחלב ודם ואל תשיבנו דሞטור מצד זוז"ג, דאפי' למ"ד זוז"ג אסור איינו אלא מדרבנן, דזה טעות גדול דפשיטה דמי שמסיק תנורו בעצי הקדש ועצי היתר ביחסו, או החורש בשור של הקדש ושל חולין ביחס דמעל מה'ת משום דנהנה מן הקדש, דהרי אישתרשי לי הא שוי' של עצי הקדש, או מלאכת השור של הקדש, דמה מהני לי' שננהנה גם מן החולין להציגו מיד' איסור נהנה מן הקדש, ורק אחר העשה אם דינן מה דיננו של התנור המוסק או שדה החROSS, באזה ליכא איסור תורה כלל להנות מהם, אף' באלו זוז"ג דאפי' ביחס הקדש או שור הקדש לחוד אין זה אלא גורם הנהנה דשי'ת, כמו חלפי איסורי הנהנה דע"פ שהחלפה בעצמה הוא איסור תורה, אבל החליפין מותרים אבל מדרבנן אסורים הן החליפין והן התנור המוסק והשדה החROSSה, בدلיכא זוז"ג אבל בדאיכה זוז"ג עצי איסור ועצי היתר פלוגתא הוא וכאשר הארכתי בהזוגי' דשוחט בסכך של ע"א לעיל דח' ח' עיי'ש, וא"כ פשיטה לי' דאמ' גה'ג' וחלב ודם היו איסורי הנהנה, דלא הי' רשאי לחROSS ולדוש בשור, וא"כ מה פrisk הש"ס והרי גה'ג' באמת דגה'ג' מוקראי להתירם בהנהה ומכם'כ דקשה לר"ש דס"ל באמת דהיא דשי'ת אסור בהנהה, איך נהנין משור בחיו לעבוד עמו או לרקב עליו, וביעני צע"ג וד' יאיר עניין.

שוב נתישבתי דעל ר"ש לא קשה מיד' דהוא ע"כ ס"ל דגה'ג' לא נאסר מחיים, כיון דדרש כל שבשו מותר גידו אסור למיועטו גיד של טמאה, ה"ה דקאי על זמן נמי דכל זמן נמי דכך אוכל ולא גידה, ע"כ מירך המוכנת נאסר הגיד, דהוא דרש דירך אוכל ולא גידה, ור"א לאכול דירך הכתוב. ועיין בצל"ח פשחים בסוגי' דחזק'י ור"א שהביא דעת הירושלמי דלר"ש גם גה'ג' של נבליה מותר לטמאה דכל שבשו אסור גידו מותר. ומה דבעין קרא להתיר חלב ודם בהנהה אין קשי' כ"ב, שלא סמך הקרא ללימוד הנהנה מכללא וכעון זה מצינו הרבה הרכבה פעמים ודז"ק.

כתב הרראש יוסף ז"ל דהא דנקט שלוח ולא מוכר דעתא לאשמעין דרכ' אגב דגה'ג' מותר בהנהה, ובמוכר הלא כתבו כתבו הtos' ל�מן צ"ב ע"ב ד"ה והלכתא, דין הנכרי נותן יותר בשביב הגיד אלא דבמתנה מתקבב כשהריך שלמה ולא חתוכה עכת'ז', ולא צויתי ליריד לסוף דעת קדשו, הלא תנא דידן יגבגניט' ס"ל בכל פrisk, א"כ בכל גוונא איכא הנהנה כשהגיד בתוכו כיון דראי

דוחטך לי' ומזבין לי', חתך לחתיכות ולא בכוונה לרמות שהיא מונוקרט, אלא דעל ידי שנחתך לחתיכות אין מקום הגיד ניכר, ואთא למיזון מנני, וע"ז משני דחיתוכא דעכו"ם מידע ידיע, ר"ל כל שלא ניכר מקום מושב חתך הגיד, על הספק שמא בא חתוכה מיריך מנוקרט לא יקחנה, ואם הוא מקרי הדת שמקלו יגיד לו, אין אנו אחראין לו כאשר כן מתרפרש לדעת הרשב"א ז"ל, אז ליכא שום הוכחה דນיקור הגיד יהי סימן בשולח לחברו ע"י עכו"ם, דהרי התם המחליף מתכוון לפרטעה כמו אותו הירך שבידך, ומינן לנו שאין בידו לדמות חיתוכו לחטך דישראל. אלא ודאי דרבו של רשי"ז ז"ל היה מפרש קושי"ה הגמי דחתוכך לי' ומזבין לי' בכוונה לדמות לחטך דישראל, כדי לרמות לולוח שהוא מונוקרט, ומ"מ מתרץ דכל שאינו בקי ב尼克ור ולא ידע מושב הגיד אינו יכול לכובן חטך לחטך, וזה ברור לפע"ד בס"ד.

ועפ"י הדברים האלו נפלאתי עוד על דברת הרשב"א ז"ל בריש הסוגי" שכתב דמה דעתן התנא דינו דחתוכה לא, בשולח לנכר, ולא נקטו בישראל בתנא דבריתא משות דעתא לאשמעין, שלא תימא דהאי שילוח לנכריו הוא כלפי פנוי, שלא קפדיין כמבואר בגמי ע"ז דף י"ד ע"א ודף ח' ע"א, קמ"ל דהכא קרוב הדבר וכודאי משווין לי', וכשה דתנן בגין שאבד בה כלאים לא ימכרנה לנכרו, שמא ייחזר וימכרנה לשישראל עכ"ד, ועיין בהගות מלא הרועים, דהקשה לפפי מה פריך הש"ס דילמא חתיך לי' ומזבין לי' דהרי זה איינו כודאי עכ"פ, וא"כתו הוה לפני פנוי. ואני תמה למה לא הקשה דעתיך מנני, הלא התם בע"ז מוסחרים דיבר שקרוב לוודאי שימכרו להעובדים, ומ"מ מותר מושם דחשב לפני פנוי, ואיך כתוב כאן הרשב"א דבשולח דורון לנכרי חשב יותר כודאי מהתם אתמהה, הלא בשולח דורון לנכרי קמיiri דאיין דרכו למכוון, ואם אויל ימכרנה, הלא הרבה נוכרים לפני למקרה, וכן הוא בגין שאבד בו כלאים דמסתמא סתם קונה בגין יחידי לעצמו קנוו, ולא למכוון לאחרים ומ"מ חשוב שמא ייחזר וימכרנה לשישראל, ואיך סבר הרשב"א לתרצ' זאת במה שכתב דהכא כודאי יחש, והוא הפלא ופלא.

אבל מה שנראה לפע"ד ביישוב קושי" הרשב"א ז"ל מסוגי" דע"ז דלפנוי שרי, הוא דלא אמרו חילוק זה בין לפני לפני דלפנוי, אלא במקומות שהעשה שלא כדין עשו, ועובד עבירה במצויד, ואנו אם מקרביין לו הדבר הר夷 עוברים אלףני עור, משות מסיע, באופן דרך בתורי דנהרא עוברים אבל בחוד עברא לא, כדאמרין בריש ע"ז, ה"ה בלפנוי נמי שרי דכל שהוא עובר עבירה, אין אנו אחראין לו, אלא בחוד לפני שלא להוציא כס יון לניר ואבמה"ח לב"ג, אבל לא שלא להוציא לאחר אפייל קרוב הדבר שמננו הגיע לניר ולב"ג, דאלפנוי דלפנוי לא מקפידין במקומות דין במעשה שלנו אלא מסיע, ועיקר העבירה על הניר והב"ג שעוברים בשאט נפש, אבל כאן מיריך דישראל הלקוו בהיתר גמור אכלו, כי שרי לי' לסמוך על החטך הלהזה לומר דעתך גידה, וכן בגין שאבד בו כלאים, דשרי לישראל ליקח מן הנכרי דין לו לחוש על חוט של כלאים שאבד בו, וא"כ מי שמכרו לנכרי אם אח"כ יגיע לידי ישראל וכיישל בו, כל הקולר תלי בצוארו והרי הוא העושה כל האיסור, ר"ל דמבטל איסור לכתלה, דהרי ע"י שמסר האי בגין והאי ירך מפורעת שנראית כמנוקרט ביד הנכרי, הרי הוא כמבטל איסור לכתלה, והוא איסור אוריינטיא עין בנוב"ת י"ד סי' מ"ה ועיין היטב מה שכתבנו בזה בפתחה הכללית.

והרי הרשב"א ז"ל בעצמו כתוב דברין מカリין ובין און מカリין תקנתה הוה אבל מעיקר הדין אסור למכוון ומותר ליקח מהם ובודאי די אוריינטיא כאמור דאסור למכוון דהוה כען שלח לתקלת

כשהיא מפורעת, ומ"מ נקרא ירך וא"כ איך מצי לידע מיריך דמיירி באינה מפורעת, אם לא ממש דקתי מפני שמקומו ניכר.

ומה דקתי נישן "מן" שהוא בחחלתה, ולא לשון "אם" הו, משום דמסתמא אינה מפורעת, דכל שהגה"ג בתוכה למזה היה לו הפרעה דיותר מתכבד בה כשהיא שלמה ולא נפרעת, ועל התאמר א"כ מהא דקתי שגה"ג בתוכה למזה דבשלמה מיריך, ולמה לי מפני שמקומו ניכר, הא בורקה דניזהו דמסתמא בשלמה מיריך, אבל א"כ נידוק מני" דחתוכה אסור לשולח וכמו שכתבו לעיל, שלא מציין לדחERICA וחילק ממנו אסור, ע"ג דמתני" כולה ירך קאמר, משות דדיבר התנא בהווה, ולא לדיק מני" דבאוון אחר אסור, והג"נ א"א למידק דחתוכה אסור, משום דמסתמא משילימה דבר, ולכן יפה העיר הרשב"א ז"ל על דברי רש"י, דלאו מיריך קדייק אלא משות דעתמא קתני מפני שמקומו ניכר, וזה ברור ואמת בס"ד.

ודע דמה שכתבת דחתוכה מן הירך נמי מותר לשולח, אפייל אם אינו ניכר אי ניטל גידה או לא, ר"ל שאפשר שנייטל ע"פ שאין האי חתיכה מפורעת כי הפרעה מסתמא אינה ניכרת בכל חתיכה וחתיכה, מ"מ מותר לשולח, הואאמת וצדקה דמה דקתי בתומי" טעמא דמפני שמקומו ניכר, לא תידוק מני" דבאוון אחר לא לכאן ולא לכאן אסור, דזה ודאי ליתא, דכל שאין לולוח מן הנכרי איזה הוכחה שהחתיכה מן הירך המונוקרטה נתכחיה, מהכי תיתני יאלנה, והרי תראה דהראב"ד ז"ל מובה בח' רשב"א ז"ל ובראי"ש ז"ל, מוכיח מהא דחתוכה לא, דיש לסמוך על כל אדם מעלה מא שニיקר כמו בשחיטה עי"ש, הרוי דמש"ה אסור לשולח משות דמדיינא שרי לסמוך על מה שראהו שהירך חתוכה כדרך שפורען הטבחים לנקרה, דמסתמא גמר ניקورو ויודע לנcker, אבל כל שאין הוכחה כלל שעסוק אדם בניקור האי בשר, פשיטה אסור ליקח ולאכלו, ביל' בקי שיראה אם אין בחתוכה זו חלק מן הגיד. והא דקתי בתומי" טעמא דמפני שמקומו ניכר דלא ניטל גידה, או אם שלמה אין בנסיבות אלא או שתהיה ניכר דלא ניטל גידה, או אם היא מפורעת בדרך שפורען לנקרה שתהיה נראית כמנוקרט, אבל לעומת בחתוכה שאפשר להסתפק אם בא מיריך מונוקרט או אינה מונוקרט נמי שרי. ולפ"ז הא דפריך בגמי ע"ה שלמה נמי לא לישדר לי' דחתוכיך לי' ומזבין לי', נמי אין הפירוש דחתוכיך לי' בחתוכה ומזבין חתיכה חתיכה, אז פשיטה דלא קזבני מני" דעכ"פ ספק אכן, אלא דהש"ס קפריך דהכרי הרוצה למכוון לישראל יפרענה בכיוון לרמות את הлокח שהי"ה סבר שהוא מונוקרט ומוכנת לו מיד לאכללה. שלא יצטרך להוליכה למונקר שיש בו טורח והוצאה, אמתה דאי' נהפק הוא דאפי' חתוכה לישדר לי' דכיוון דגוי מצי לחתוכה חתוכה דישראל, מAMILיא אין לסמוך אלא דהש"ס לא חש להאריך והקשה אפייל שלמה לא או אדו"פ לא פשיטה חתוכה שרי חד טעמא איתם בשנים דמצוי מוחתיק ומזבין יש לאסור בשניהם, ומAMILיא גם להתир בשניהם וע"ז קמשני דאפא"ה חיתוכא דעכו"ם שאינו בקי במושב הגיד לא יכוון המקומות, ומידע ידיע לכל המכיר את מקומ מושב הגיד, דין זה חתיכת ישראל המנקר, ואם האי לוקח גם זה אינו בקי, כי גם הוא אינו יודע לו בזון מקום מושב הגיד, אז מסתמא לא יקחנה ואכלנה בלי להראותה למבחן ולא צריכין לדוחק שכ' הרשב"א ז"ל על דברת הראב"ד הנ"ל, דב"ס"ד קודם דמטורץ דחיתוכא דນיכרי מידע ידיע, באמת ה"י סובר דמשום קל הדעת אנו צריכין לחוש שלא לימкор ירך שאינה מונוקרט משות דידייקין מון המשנה דחתוכה לא, דזה ליתא כמש"כ לעיל דמשנה מש"ה נקט שלמה, משות דין דרכ' לשולח חתוכה. והרי תראה דרש"י ז"ל בשם רבבו הוכחים מכאן דניקור הגיד סימן מובהק הוא לשולח לחברו ע"י נכרי בלי חותם ואם ה"י מפרש קושי" הגמי

ודוק' היטוב.

דפ' צ"ד ע"א גמור' רבע אמר אנפקא אמר לי' לאשköוי והוא אשköיה חמורה מזינה, לא ידעת כי איזה גניבת דעת איכא כאן, דמיל' דנקרי לא הריגש שהוא מזינה, ואם הוא באופן דאי אפשר להרגיש, וכי מה חייב הוא להגיד לו שהיין מזון, הלא אמרו ליקמן במקום דאייהו מטעה אנטשי' לית לך בה, ורוב משתיין אז הלא ה' חמרא מזינה, ואנפקא ח'יא משמעו, ושפיר נגנב דעתו דנקרי מצד אשköוי אנטפקא, ואנפקא ח'יא משמעו, שפיר שהוא חייא ולא מזינה, אלא דושמאל, דעתעו לסביר שהוא חייא משמעו, משמעו דעת משמעו הכא ממה דמשני ליקמן אנטפקא חייא משמעו. משמעו דעת השטא לא ידע זאת, ולא עוד אלא דלא קמשני מיד' דהא עדין מוכח מהה אנטפקיד דאסור לגנוב דעת, אטס מותר לגנוב דעת לא עבר על דבריו, דהרי ה' מצי סבר דגס שמואל רק כדי לגנוב דעת הנקרי אמר בפני הנקרי לאשköוי אנטפקא, ע"פ' שכונתו ה' על מזינה, אלא ודאי דשלא בפניו אמר לו, וא"כ הדרא ק' לדוכתיה במוה גנוב לי' דעתטי. ותלמייד מהוי שמואל עקפטש נ"י השיב ע"ז דרכם ה' למזוג בשעת שת'י' והוא אשköוי מזוג מאכבר ובזה אטעה. וככון הוא דכן ממשע בפסחים דף פ"ג ע"א במשנה שם והmixם באמצע כשהמשם עומדת למזוג, ופרש' שמחממי בו חמין שמזוג בו את היין עיי'ש. ובלאו הכי מוכח דעתעו דהרי מזינה ה' בחמין ויין חייא ודאי לאו חם הוא, וע"כ דעתנו לו מזינה קרירה, דלויל' זאת ה' מכיר מן החמיימות שהוא מזוג ודוק'.

ע"ש גנמי אל יסרב אדם בחברו לסעוד אצליו יודע בו שאינו סועד וכו', ואל יאמר לו סך שמן מפה ריקן. עכ"ל הברית', ורש"י ז'lus מפנ' שיודיע בו שאינו סך דגנן ל' דעתו, כסבר שיש בו שמן עכ"ל, וקשה לי' וכי על חנס התנה מלעיל לדחכא, דלעיל קאמר העמים יודע בו שאינו סועד, יודע שאינו מקבל. וכך הניח דבר זה על רש"י ז'lus להשלימו, גם למלה הפסיק עם דבר אחר, "ולא יפתח לו חיות המכורות לחנון" ואח"כ קאמר "ולא יאמר לו סך שמן מפה ריקן" שהוא ג'כ ענין אחד אם הא דלא יסרב בו לאכול. ועוד זאת דרש"י ז'lus בעצמו סותר את דבריו מני וב', דמסיים ביעמוא דגניב דעתטי, דקסבר שיש בו שמן, דהא בלא"ה גניב לי' לדעת'י אפי' ה' בו שמן, כיון דידע בו שאינו סך. אלא דרש"י ז'lus נתקשה לו אותו בשופטני עסקינו דמי פתי יאמר לחברו סך שמן כשהפח ריקן, דהא אפשר שייתפס לשקרן, لكن הוץרך רשי' לפרש דחכא נמי מיריעי כדעליל, דודיע בו שאינו סך. אבל לולי שאינו כדי ארשני לומר, דלא כן הוא דהרי שניינן גדול יש כאן בדברי התנה, דלעיל קאמר "אל יסרב", וכן אמר "אל יאמר", אבל העניין כך הוא, דכלל גדול מכך דרך הארץ, דמסרבין לקטן, דהינו לחבבו כמוותו או לקטן ממנו, ולא מקבלין מיד עד שייפזר, וכן קאמר דוקא אל יסרב בו ביש לו, אבל יודע שחבבו לא יסועד ולא יקבל, אבל פעם א' שרי למימור לי', ע"פ' שיודיע שלא יסועד, ולכך באזה גניבת דעת, דהרי חבבו יכיר בו שאינו רוצה שישועד אצלו כיון דלא יסרב בו כדרך כל הארץ, ולא אמר לו אלא משפה ולחוץ הרי לבו בל עמו. משא"כ בפרק ריקן אפי' פעם א', לא יאמר, וע"פ' דבעפ' א' לא הטעהו שרוחה שיסוך, שהרי חבבו לא יסוך על אמרה פעם א', ומ"מ הטעהו עכ"פ' במה שסובר חבבו, שיש לו שמן, ומה שקרוא זאת גניבת דעת במה שמטעהו שיש לו שמן דומה הנה מגע לו מזה, ואיזה החזקת טוביה יקבל. צ'ל דמהנהו במה שידמה בנפשו. שיש לו פת בסלו שמן לפני לסוך, וע"ג דהאי הנה באמת יש לו, מ"מ מカリ גניבת דעת.

עפ' ה' הדברים האלו פרשטי על נכוון, מה דאייתי בשבועות דף ל' עב' דת"ח וע"ה שבאים לדין מותביבן לת"ח, וע"ה אומר' לו ייב

וכו' ע"ש, דלאור' קשה איך מתקים בכך תשפטו עמייך, שלא יחדר את האחיד נגד חברו, אבל לפ' האמור ניחא טובה, דהאי מותביבן לת"ח ר"ל שמסרבין בו לישב, וזאת עושן לת"ח שהוא יידון לחברו של הדין, וא"כ בפעם' לא סגי דחררי לגב' ת"ח לא מקרי הדין גדול, וכאשר אמרין שם בגמ' בע"א שלח ל' ר' יוסף עלא חברנו עמיית בתורה ובמצוות. וע"כ בוכן מיררי, דאי באמת הדין גדול בחחלה, הרוי נמי בוצרבא מרובנן באומר לו תיב, אבל בע"ה דלגב' וdae' מקרי כל דין גדול, סגי באומר לו פעם אין דהרי אין מסרבין גדול, ואם בכל זאת הוא קאי, לית לך בה, דסביר לת"ח ופעם' א' לע"ה, שפיר קרין ב' בצד תשפטו עמייך ודוק'.

ע"ש גמר' כיון שראותה אמו עלתה לגג ונפלה ומיתה, אף הוא עלה לגג ונפל ומיתה. הא דלא אמר שהփילה את עצמה, וכן בכ"מ שמדובר ממאבד עצמו לדעת נקט האי לישנא ז'יל' דרצה זה לומר דבשעת מעשה עצמה, כבר איינו שפוי בדעתו, וכאלו מעצמו נפל ולא חיב אלא על ההסתמה שמתהלה, כשהיא עדיין דעתו צלולה, ונפ' מ' דכל שעושה מעשה ע"ז מקרה נורא שאירע לו בפתע פתאום איינו נידון כמאבד עצמו לדעת עין בי"ז ובאחרונים בהה ודוק'.

רש"י ד"ה' אין מוכرين טרפה לעכו"ם בסתם א"כ הודיעו שהיא טרפה דתו לכא גניבת דעת, ובמקומות שאין מכריזין דליך למכיר שמא ימכרנה ליישראל וכו', עיין בראש יוסף ז'יל' וזה דוחק נдол לפריש דברי רשי' דלאוקימתא דר' אש' דומוקי כול' במקומות שאין מכריזין קאי, ובפרט דכתב דליך למכיר שמא ימכרנה וזה ולהתא לדר"א עדין אייכא למכיר שיראה ישראל ויקחנה, וגם מה ליתא לדר"א עדין אייכא למכיר שיראה ישראל ויקחנה, וגם מה שטס'ים רשי' ז'יל' דהכי מותוקמא ליקמן, דליתא דהרי אייכא אבוי' ורבא דומוקמי האי מציעטה במקומות שמכריזין. אולם לפע' ז'lus דהכי פירשו דבסטם קאמר, אבל בהודיעו שהיא טרפה דליך גניבת דעת שרי' למוכר או בסame' מקום שאין מכריזין, דליך למכיר שימיכרנה לשישראל אחר דזאת לכ"ע הדין כן, דהכי מותוקמא ליקמן דהיאנו דהכל מודים ביה אט הודיעו וגס הוא במקומות שאין מכריזין דשרי', אבל בלא הודיעו אפי' הוא במקומות שאין מכריזין אייכא מושום גניבת דעת, ולחד מ"ד דהיאנו ר'א גם משום שמא יחוור ימכרנה להרואה.

ע"ב גמר' אחד מפנ' האננסין, לכאר' איינו מובן דאם הואAns ליקחبشر על כרחו של טובח ביל' לשלמוני, גם אם לא ישלחjisר'אל זה את הנקרי יעשה כן, ואולי ז'יל' דגס האנט ר'ק מצד ההכרח עושה כן, ועלול הוא שאם יקבל דינר מון' הישראל ליקח לוبشر שעוד שמנגע לאיטלי' יוציא את הדינר לצרכו כנו' להשתכר, ומחייבת פחד משלחו יקח הבשר ביל' מעות. אלא דמפרשי' לא משמען שכתב שמעכו' את הדינר בידו. ואולי ז'יל' דניאו דהוא אנט ליקח מה שצורך לו ולמכרו כדי להשיג מעות אלא ה' חומס סוחרים בעדו'ו ליקח ולמכרו ביל' לשלם, אבל לשבר דלא צרך ל' לא ה' עולה בעדו'ו ליקח ולמכרו כדי להשיג מעות אלא ה' חומס סוחרים אחרים שיש להם סחרה הצריכה לו, ועתה שנשלח עם דינר לטבח הר' מחזקיק כבר בדין' ונוטל הבשר בחמס' ודוק'.

ע"ש גמר' אימא סיפא וכו' ואיב' במקומות שמכריזין אי' איתא דהוה טרפה אכרזוי הוה מכרזוי עכ"ל הגמ' ורש"י ז'lus מוסיף על זה ז'יל': "ומדלא אכרזוי לאו טרפה היא ויאכל וממה בכ"ל ועמדתי כשבעה חדא משתומם על האי תוספת שנראה יכול' מיותר רק כחזר על מה שאמרו בגמ'. ואין דרכו של רשי' ז'יל' בכך לכתוב דברים שלא לצרך. ומה שנראה לפע' בפי' דבורי רשי' ז'יל' האלו הוא עפ' מה שכתב הרשב'א ז'יל' בשבועות דף י"ח, דاع' פ' דלפרוש מאשתו עונה סמוך לוסטה אינה אלא איסור דרבנן וקרא אסמכתא בעלמא, מ"מ אםaire שבא עליה אז ופרשה נדה חיב חטא על

סתירת המשנה והברייתא, ואילו דוחות רשי' ז"ל דמציא מתרצץ דמתני' במקומות שמכריזין מירוי, א"כ גם לר' אשיש מציגן למימר כן ולא נצטרך לומר דפליג המשנה עם הברייתא. ולפ"ז נראה לישיב דלית לרשי' ז"ל דזוקא לר' א"מ מוכרכין לומר דפליגו, ולא לאבאי ורבה. דלאור' קשה דנינו דרישא במקומות שאין מירוי, וכן קאמר דאסור לישראל ומותר לנכרי מ"מ ליפלוג בדידי ר"ל בנכרי גופא במקומות שמכריזין גם לנכרי אסור חתוכה, ומדמליג רק בין ישראל לנכרי ש"מ דלנקרי עלום מותר. אלא דיש לתרץ מהרי' זאת מציאותה שמעין דרישא במקומות שמכריזין ולכן קאמר דאסור לישראל ומותר לנכרי מ"מ ליפלוג בדידי ר"ל מילא אלא שאירע להם טופות וקאמר דאסור לנכרי נו"ט, מילא נדע דבראותו מקום גם ריך חתוכה אסור לשולח, דשما ימכרנה לישראל, דהרי' מהאי סיפה שמעין דרישין אלפיני דלפני, וכמש"כ הרשב"א וכאשר הסברנו לעיל בטעם של דבר, ולכן לדידיה לא קשה ליפלוג וליתני בנכרי גופא דפערמים אסור לשולח ריך חתוכה זאת שמעין מסיפה וכן יותר קמ"ל במקומות שאין מיריזין מותר, ולא חיישין שםיא יתננה לו בפני ישראל. אולם לר' א"ד יכולה ברייתא במקומות שאין מיריזין ומיציאותה קאמר דא"ה אסור למכור בסתם לנכרי נו"ט דשמא הרואה העומד שם באיטיליז דשם מטאפסים הרבה לוקחי בשר, יטעה לומר דכשר הוא, דלא"כ ה"ט הטבח מטעחו כמש"כ רשי' ז"ל וברישא דליקא רואין לא חייש, וא"כ לדידי' קשה ליפלוג וליתני בנכרי גופא, במקומות שמכריזין אסור זם بلا רואין אייכא למיחוש שםיא יזמנן לו לפקח ישראל, זאת לא נשמע מציאותה דשאני שם באיטיליז דשם אייכא הרבה לוקחי בשר, משא"כ בשולח מבתו לבית עכו"ם אויל לא חיישין שהעכו"ם ילך ויקש לו קונה, אלא ודאי דלית לי לר' א"ד חתוכה עכו"ם מידע ידייע, וכן גם במקומות שמכריזין באמות מותר לשולח כי ישראל לא יקח ממנו כל זמן שלא ידע מי חתוכו, וכאשר כתוב הרשב"א ז"ל בדמසקנא אם ס"ל חתוכה עכו"ם לא ידייע, אז לא כמש"כ רשי' ז"ל חתוכה דאל סמק גдол בלשון הברייתא, במה דקתני במציאות ומפני ב' דברים וכי מילון זה משמע דקאי לפרש הרישא דלוי' זאת למה לא כתני ולא ימכור אדם טופות לנכרי מפני שני דברים וכי' כמש"ש בסיפה ולא יאמר אדם לעכו"ם קח לי בדין זהبشر מפני ב' דברים וכי' אבל לפ"י אוקימתא דר' א"ר רצה לפרש הרישא, דהא דהתרתי לך לשולח חתוכה לנכרי ולא חשתי לא מפני גניתה דעת ולא לשם ימכרנה לשישראל אחר, מושום דהני שני חשות אין אלא במוור בשור טופות ונבלות במקולין, דבנו"ט במקומות כשרות אפי' בסטם אייכא מושום גניתה דעת, משא"כ בירך במקומות שאין מיריזין ושלא במקולין שלא שכיה שהנכרי ימכרנה לישראל מה איכפת לי' بما שהיא מנוקרת, וכן מושום שמא יחוור וימכרנה איינו אלא במקולין, ואם תקשה למה לא דקתני דין בירך חתוכה ובמקולין אז אסור מפני הני ב' טעםיים לק"מ דהרי התנה מביא מה שאמרו חכם, והם אמרו דבר זה בהמה שמצוין' ונו"ט מצוין, אבל ירך פרועה שלא ניקרו מילוט דלא הכריו' דגס אז לאו טרפה היא, ודבר נאה ומתקובל היא לפרש דברי רשי' ז"ל שלולי' זאת אין להם מקום ודוו"ק.

תוס' ד"ה אמר אבי תימא לאבוי ורבה ור' א", בראשו היכי משדר לי' חתוכה וכו' ויל' דלית להן שינוי' אלא שינוי' קמא דאoki במקומות שמכריזין וחיתוך דעכו"ם מידע ידייע, ומותויך כך נתקש להו על רשי' דפי' אמלטה דר' א" דפליג מתני' כתני דמתני' אתנן דברייתא, דהרי' ר' א נמי מציא לתרץ מתני' כתני' קמא דלעיל, דמירוי במקומות שמכריזין עכבי"ד דבריהם. ופירוש לדביריהם דבריתני קומתמה על רשי' ז"ל דלמה לא פי' גם אליבא דאבי ורבה איך קמתרצço ביאה זו, ולא דמי לשאר רואה דם בשעת תשמש דפטור, משוע דאנוס הוא דמאי הוה לי' למיעד, דהכא כיון דהיא מזוהה ועומד מן החכמים לפרש והוא עבר על זה, אע"ג דרך אישור דרבנן עבר, אבל מ"מ לא מציא מתנצל דאנוס היא, ועיין לעיל דף י' וע"א וגם בפתחה מה שהעלתי בזה דכל הני אסורי דרבנן אישורו מושום דחששו שמא בהאי מעשה יבור אדווריתא ולא סמכו על רוב וחזקה, כמו שהזיהרו על עונה סמוך לסתה וכמו בדמאי שחששו על מיעוט ע"ה שאינן מעשרין, אין כאן אישור מוחלט דרבנן אלא ספק אישור תורה, דמוכח האי סברת הרשב"א ז"ל, تو מה"ת אסור לספיק או חזקה, דהוה כמו סכתנתה דלא מהני רוב וחזקה מה"ת, והסביר הש"ש ז"ל הטעם מושום דכיוון דאם יארע שעבר הרי' ה' ניזוק ממשא"כ באיסור אף אי קמ"י שמי' גלי' שעבר לית לו בה כי התורה התירו דאנוס הוא, אמרו מעתה כל שהזיהרו חכמים דתו לאו אнос הוא מילא אסור לו ליכנס, לספק זה דשما יбур עי"ש בארכות באזה.

ועל' פ לענינו הכא לכאר' ה' מצין לומר דלעולים במקומות שמכריזין ולא הכריו' אבל מ"מ הרי מתרחש לפעים דAIRע טרפה ולא הכריו' מוחמתizia סיבה וכמו דמיירי במציאות שאירע להם טרפה ולא הכריו' ניהו דלא בעי' הלוקח מן הנכרי לחוש להז' וממציא סמך ארוב דכל שלא הכריו' מסתמא ליכא נו"ט במקולין, אבל האי משלח עכו"ם ליקח לו בשד דמוירא שלא לשולח מושום דאנס הוא ומוץ גוזל את הטבח, שוב אם יארע אונס דלא הכריו' והי' נכשל בבשר טרפה, לא מציא מתנצל אнос התייתי ברשות התורה דאמרה מותר ליקח מן הנכרי במקומות שמכריזין, כי נשב לו אתה שלחת לאיטלי' את העכו"ם שאיסרו לך חכמים מפני האנסין, מילא אין כאן טענות אונס מצדך ועל תתקעש לחלק בין איסרו לך חכמים מצד שלא סמכן על הרוב או שאיסרו מצד אחר דזיל בתר טעמא, הכא והכא לאו אнос הוא, מושום דעשה שלא כדין וuber אדברי ז"ל, והוה זאת כمو' תחלנו בפשיעה וסופה באונס דפסקין כמ"ד חייב בב"ק כ"ג ע"ב עי"ש, דהתמס נמי הפשיעה הוה לעניין קפיצה והוא לא קפץ אלא נפל באונס, מ"מ אמרין אלו ה' משמרין, שלא היו הכלב והגד בראש הגג, ממילא לא הי' באים לדי' אונס נפילה, ולכו' חייב, והכא דכוותי' אלו ה' נשמר מלשלוח עכו"ם למקולין ושלח ישראל ה' ניצל מאיסור, וע"י שפשע בשילוח זר וuber אזהרת חכמים, בא לדי' אכילת נו"ט ולא אונס מקרין, ולא יארע כן דמי' אמר בגמי' אי' איתא דהוה טרפה אכרזוי הוה מכרא דהכא עבר לשולח נכרי נגד אזהרת חכמים צrisk לחוש שמא אירע אונס דלא הכריו' דז' נקרא אצל מושום לאו אונס דתחלת שילוח בפשעה הה, لكن צrisk רשי' ז"ל להושיף, דאפי' אירע כן דלא הכריו' איז אין לטבח רשאי למכור נו"ט לנכרי כדלעיל, וא"כ במאם לאו טרפה הוא זה שהושיף רשי' במתוק לשונו הזהב על דברי הגמי', ומידלא אכרז לאו טרפה היא. ר"ל אפי' אירע דלא הכריו' באונס אבל האי בשד שלקח הנכרי גם איז לאו טרפה היא, ולא קאמר דליך טרפה בעיר אלא דהאי שבדינ' הנכרי בכב' כל' לאו טרפה היא ויאכל ומה בערך דבכהג'ו' אף דפשע בשלוחו מ"מ לא צrisk לחוש למילוט דלא הכריו' דגס אז לאו טרפה היא, ודבר נאה ומתקובל היא לפרש דברי רשי' ז"ל שלולי' זאת אין להם מקום ודוו"ק.

תוס' ד"ה אמר אבי תימא לאבוי ורבה ור' א", בראשו היכי משדר לי' חתוכה וכו' ויל' דלית להן שינוי' אלא שינוי' קמא דאoki במקומות שמכריזין וחיתוך דעכו"ם מידע ידייע, ומותויך כך נתקש להו על רשי' דפי' אמלטה דר' א" דפליג מתני' כתני דמתני' אתנן דברייתא, דהרי' ר' א נמי מציא לתרץ מתני' כתני' קמא דלעיל, דמירוי במקומות שמכריזין עכבי"ד דבריהם. ופירוש לדביריהם דבריתני קומתמה על רשי' ז"ל דלמה לא פי' גם אליבא דאבי ורבה איך קמתרצço

נתקבל, ואילו משום קבוע קאמר הרשב"א הו"ל לפреш כן. וגם דינו שהמציא דבela נודע ליכא קבוע איפלו אם נהיה לו שכן הוא (הרא"ה מפלפל עלייו). לא הבנתי למה דין זה ללא נודע, דהרי נודע למוכר הטבח שמכר דמה שלא נודע להלוקחים, אי גם זה לא נודע מקרי אז גם בט' חניות איך קאמר דבלוך מהות מון דמקרי קבוע, דהרי ע"כ הא לוחך לא ידע בשעת לקיחת דבאתה מהנה התייס' כלום, והיינו טעונה מושם דזה תלי בנהן אוקימיות דעליל, דלאביי ורבא דמוקי האי לא ימכור לו נ"ט במקומות שמכריין ולא הכריזו, וכן גם בסתרם איכא גניבת דעת דלא הוה לי לאסוקי לנכרי שהיומ אירע להם טרופות ולא הכריזו, אבל לר"א דמוקי גם האי דינא במקומות שאין מכריין ודאי מודו התוס' ذרך לאוקמי כשאומר לו בפירוש שהוא כשרה, וכמש"כ לעיל בשם ר"ת אלא דרש"י ז"ל שכתבת דהנתם במוכר לו בחזקת שהיא כשרה שלא אליבא דר"א כתוב כן, דלדיי איפלו בסתרם נמי איכא גניבת דעת וד"ק.

על"ש גמר' אמר רב בשר כיוון שנתעלם מן העין אסור וכתבו התוס' דחומרא בעלמא הוא, ומושום עובדא דלקמן, אלא שכתבו האחرونים ז"ל, דב"ד דבעל השקיל וטר' ע"כ סבר דמדיאן קאמר רב ולא שגאר הוא ע"י מעשה שאירע, דלא"כ מה פריך מכל הני משנהיות ובריריתא שנשנו קודם רב ועינן בה"ק" בעהחת"ס ז"ל שרצה לתרץ בהזה פסק הרמב"ם ז"ל ואני תמה מאיד ס"ד דבר מדיאן קאמר דחישין על בשר שהנחי ומצאו אח"כ במקומו, על החלפה של עורבים. וכי לא ידע מכל הני ברירות מובאות בפסחים דף יי"ד ע"א דפליגי בהנחי תשע ומצא עשר או עשר ומצא תשע, אבל מוצא המספר כמו שהנחי לית מאן דחש להחלפה וגם בחסר ויתר כתבו שם התוס' דדוקא בקשרים יחד פליגו, אבל בלא"ה מה שהחרsr אתון זה מעורר אצלנו הספק שמא הני אחרניא נהנו, וכן פליגו התם רבי ורשב"ג בשדה שנאבד בה קבר אם מצא אח"כ קבר, אם חיישין שהה קבר אחר והוא מושום דלא ידען המקום כי נאבד מקומו. אבל כאן שמא השר במקומות שהנחו שוחש להחלפה מהיכי תית, ע"כ חומרא בעלמא היא שחדש רב ומה פריך מט' חניות ומיתר משניות. ולעומת זה קשה גם להיפך אדם רב רק מצד חומרא גוז לאסור בשר שנתעלם מן העין איקי קאמר בשם רב סתם, בשר כיוון שנתעלם מן העין אסור, דלשוון זה משמע דידייאן קאמר ולא גזר שגאר רב, וכמו דלעיל דף ה' ע"ב דקאמר ר"ג וב"ד נמנו על שחיתות כותוי ואסרוו, ומסתמא גם רב לא עדיף מר"ג הנשיא ולא ה"י יכול לגזר מעצמו דבר גדול זהה, לאסור בשנמה"ע בלי' למנות עליו חמי דורי ואיך לא הזכיר זאת בכל התלמוד. ומה שנראה לפער"ד בהזה הוא, דהרי מיצין הרבה פעמים בש"ס שדרכם היו לתלות גזירותם וחידושים דינים באילו גדול מדורות הראשונים, וכן שסמכו דבריהם אלஇיא מקרה שייה' נראת כדורייתא, כן עשו לתלות דברי אמראים במסניות וברירות הקודמין להם הרבה, כדי שיקובל הדבר בעם, ולכן שנה רבי דברי יחד בלשון חכמים וכן מצין בפסחים דף כ"ז ע"א דsharp.al החילוף רבי בחכמים, כדי לקיים ההלכתא כייחיד נגד רבם, וכאשר הארכתי בה בכמה מקומות במקילתן ועינן לעיל בראש המ██' בסוף האוקמתות מה שכתבנו בהזה. וא"כ ה"ג חשו חכמי התלמוד אמרואין בתראי, שלא קיבלו גזירת רב ובית דין שגארו על בשנמה"ע, لكن אמרוא משמו בדרך החלטה דאסור, כאשר הוא גזרה ישנה מתנאי קמאי שעיל זה שיק שפיר לומר אסור סתם, דהרי כבר אישטרש איסור זה מזמן כביר, ע"ז פריך מט' חניות וממשנה דמכתירן נמצא בה בשר חי דמנה נשמע דין זה איסור קדום עכ"פ. ולא פריך מהני ברירות דפסחים שהבאתי לעיל, זאת פשיטה לי' דבשנמה"ע חומרא וגזרה דרבנן הוא, דמדיאן פשיטה דלית כאן מקום לחוש איפלו בקולא טבח נקרים, דכל שמאצאו במקומות שהנחו בלי' שום

תעשה שambilaididi גניבת דעת והוא דוקא במקום שמכריין ולא הכריזו, וכן שמא יחזור וימכרנה לשישראל וד"ק היטב.

תוס' ז"ה איננו דקמטעו אנפשייחו פ' בקו' וכו' לכך נראה דהנתם בסתרם אסור מושם דיין לאורח לאסוקי אדעת' דמכורות לחנוני אבל הכא וכו' עכ"ל, ועל הא דמוכר לו בחזקת שחותה לא השיבו התוס' כלום, והיינו טעונה מושם דזה תלי בנהן אוקימיות דעליל, דלאביי ורבא דמוקי האי לא ימכור לו נ"ט במקומות שמכריין ולא הכריזו, וכן גם בסתרם איכא גניבת דעת דלא הוה לי לאסוקי לנכרי שהיומ אירע להם טרופות ולא הכריזו, אבל לר"א דמוקי גם האי דינא במקומות שאין מכריין ודאי מודו התוס' ذרך לאוקמי כשאומר לו בפירוש שהוא כשרה, וכמש"כ לעיל בשם ר"ת אלא דרש"י ז"ל שכתבת דהנתם במוכר לו בחזקת שהיא כשרה שלא אליבא דר"א כתוב כן, דלדיי איפלו בסתרם נמי איכא גניבת דעת וד"ק.

ודע דלאביי ורבא דמציעתא מייר' במקומות שמכריין ולא הכריזו, אלא שאירע להם טרופות לאסוקי, הוא דקאמר שמא יחזור וימכרנה לשישראל ולא קאמר שמא שלח ישראל את הנכרי ליקח לו בשר מושם דלהא לא צריך לחוש, דהרי אסור לשלח נקרי לאיטלי גם במקומות שמכריין ולא הכריזו מפני טעם אנשיין וד"ק.

דף ז' ז"ה גמר' אמר רב, שביל שוטה זה שעשה שלא כהוגן נאסר את כל המקולין עכ"ל הגמי', כפי הנראה מפי רשי"ו ותוס' ז"ל, הא נכי דיבין לי' האי טבח מן שר הטרפה, בעל מקולין הי' ולקחו כדי למכוון, והמקום ההוא ה' מקום שאין מכריין או מקום שמכריין ולא הכריזו הימים, באופן שלא ה' רשאי למוכר לנכרי מן הטרפה באותו היום, והוא עבר ועשה שלא כהוגן, אלא דמ"מ קאמר דלא נאסר שאח המקולין נקרים, מיחמת חיש שמא גם לשאר בעלי מקולין מכר כמו שמכר לה, אבל מאותו הנכרי שמכר לו פשיטה דאסור ליקח איפלו יש לו גם בשר כשר במקולין שלא כיוון דאיתחזק אצל טרפה, ולישנא בתרא אי לא דאמירין דלצורי קמכוין דמש"ה מותר נמי ליקח מאותו הנכרי, והוא אסרין את כל המקולין, דהוה חיישין כי היכי דמוכר זהה מכר נמי לאחرين, והנה יש לראות דס"כ' למה נאסר כל המקולין בשביל בהמהacha שנטרפה, דהא דאסרין למוכר אפי' טרפה אחת בעיר במקומות שנטרפה, דהא דאסרין למוכר אפי' טרפה אחת בעיר כדי שאין מכריין, או דבשביל טרפה אחת מכריין בעיר כדי שלא יקחו בכל המקולין נקרים, הינו מושום תקנה להטבחים, דלולו זאת שאסרו ליקח לא ה' רשאי למוכר טרפה לנכרי מושום דלא אמרה תורה שלח לתקלה והוא מה"ת דאסור לבטל איסור לכתלה עין ברשב"א בסוגי' דמכתירן לעיל, ובפתחה של' אבל כאן דהאי דמוכר טרפה بلا הכרזה כבר דזה שמכר מליקח באחר מוקולין אחר שכבר נתבלתי, ואולי מאריך דזה שמכר הוא מבטל איסור לכתלה, ולמי שנטבטל בשביבו אסרו חז"ל כמבהיר בו י"ד סי' צ"ח, וא"כ הכא דהני מוקולין נקרים שЛОקחים בשביל הישראלים שרגילים ליקח אצל המקולין, אבל יותר נראת דהמקולין נמי קבוע הם, וכמש"כ התוס' בד"ה ובנמצא וכמש"כ המהרש"א ז"ל, וא"כ מדיאן אסור ליקח מוקולין ואעפ"ד קבוע שאינו ניכר הוא, עכ"פ מדרבנן הוה לי' קבוע גם בכחג'ו.

אולם הרשב"א ז"ל הביא בשם תוס' שיטה אחרת בה, והוא דודאי לכתלה ליקח אסור כיוון דמהימן לנו דמוכר את הטרפה הוה ל' במקומות שמכריין והכריזו אלא על מה שלקוון קודם שנודע קאמר דלא נאסר דכל שלא נודע בשעת לקיחת עכ"פ שנודע אח"כ לא מקרי קבוע למפרע עיי"ש. והנה מה דמדומה זאת למקומות שמכריין והכריזו הוה פלא ממש"כ למעלה, דהנתם תקנתא הוה כדי להתיר המכירה, אבל לא להציג את הלוקחים מאיסורה שכבר

הר"י החלק על רשיי ומפרש דלענין אכילה קבעי ודוק".

ועתה בא וראה עד כמה נכנסו התוס' בדוחקים וdochki דוחקים מכח שיטה זו דבט' ציבורין לעין אכילה מيري דע"י שיטה זו והכרחו לומר דראה שלקה הנכרי מן החנות באמת אסור דמקרי נולד הספק במקומות הקביעות כמו הtems בעכבר, ומהז נצחים להם קושי מפ' התערבותות, אכן מהני ניכבשינהו דנייניזו, דהרי ראה שניניגידו מן הקבוע ונכנסו בדוחק גдол דמיירி באופן שלא ראה, ע"ז קשי' להו עוד ע"ס הדיבור, ועיין לבב אר' מה שתמה עליהם. אבל כל זאת לשיטת רשי' ז"ל בפסחים דלענין בדיקה אחריו מيري לא צרכין כלל, כי הכל יבא בשלום על מקומו בעלי שום דוחק והוא דאפיילו ראה ישראל שלקה הנכרי מן החנות, כל שאין לו נפקותא בזה אין לומר דנולד הספק במקומות הקביעות, דנולד הספק לא מקרי אלא כצרכין לדון עליו, ולכן ניהו דבעכבר מקרי נולד הספק במקומות התערבותות, משום דיש להישראל נפ"מ אי חמץ אי מצחה שכול כדי לידע אם צריך בדיקה אחריו, אבל בנכרי שלקה בשר באחת מן המקולין, ע"פ שראהו ישראל אבל כל זמן שלא לקחו מהם אין לו נפ"מ ובזמן שלקו ייש לו נפ"מ כבר פירוש, דיןנו שנוכל למוכר טרפות ונבלות לנכרי שהוא אסור מעיקר הדין משום דלא אמרה תורה שלח לתקלה, הזרכו לתקן שלא לנקות בשר מן הנכרי. ומשמע להו דהאי תקנתא רק אלכתלה הי' אבל מי שכבר קנה ומחייב בנתערב לו ואפיילו חד בחד, כיון דרוב טבחין ישראל מוקמין עיקירה דדיןיא, ובאמת תמהו לומר כן, דהרי לא נקל במקומות שאין מカリין או במקומות שמכרין והכריו, יותר מבשנמה"ע אחר גזירת רב, אסרו אפיילו בדיעבד ואפיילו בתערבות חד בחד כדמותה מעובדא דלקמן, וכאשר אבאר שם בהוט' ד"ה אסיק תרין ואולי גם התוס' לא בינוו להתייר שלקה, אלא לומר דעתיך התקנה הייתה שלא לנקות ומילא מי שעבר ולחק אסرين לי'adam לא קיימי הא לא קיימי הא מבון, ואיצטריך לכתבן כן כדי שנדע למה בט' חניות מותר במנצא ע"פ דאתה מוכרת בשר טרפה, וא"כ או במקומות שאין מカリין או במקומות שמכרין והכרז היום מيري, ואיך מותר בשר הנמצא. ע"כ לומר דלא גزو כך שלא לנקות מן הנכרי. אבל בשר מושליך הנמצא הינו על עיקר הדין דסמכין ארובה. אלא דמה שיש לתמהוה הוא, דא"כ איך מוקי הש"ס לתרץ הא דרב במנצא ביד נכרי' דאין שרי זאת במקומות שמכרין טרפות במקומות הרי דשם איכה תקנה ע"כ שלא לנקות מיד עכו"ם, ודוחק גדול לומר. גם זאת בעמוד רואהו קמו לי', דהרי הש"ס חידש זאת לכאן, משמע דברית' דט' חניות מيري במנצא ביד עכו"ם ממש, ועיין בפלתי שהרגיש בזה ולפע"ד אין לנו מנוס אחר אלא לאמר דהאי ברייתא דט' חניות לפיה מה דמוקי לי' במנצא ביד עכו"ם, מيري בסתם מקום דליך שום תקנה ומדינה אסור למכור טרפה, ומותר ליקח מן הנכרי, והאי אחת המוכרת בשר טרפה הוא טבח נכרי שטובח ומוכר לנכרים, ומ"מ מותר ליקח מיד נכרי מושום דרוב טבחין ישראל ודוק". ועיין בבב אר' שמספרש דברי התוס' כפושטן adam לך מזור בדיעבד ולפע"ד נראה ממש"כ.

אחרי כתבי מצאי לי ראי נפלאה וברורה בירושלמי שקלים פ"ז הלכ' ב' המוגא ג' בפוסקים, והוא דאחר שהביא הברייתא טט' חניות דבלקח מן הקבוע וחושש לטרפה ובמנצאת הולclin אחר הרוב, א"ר יוחנן שם הנמצא ביד גוי כנמצא בפלטיא, פי' ומותר דחולclin אחר רוב הטבחים, ופרק מעשה שאירע חדך ארמאיה הי' חותך מן סוס' ונפיקן לברא למקרו וא"ר יוסי דר' יוחנן רביה ג' בראה אותו יוצא ממקולין של ישראל עי"ש.

והנה ע"כ מيري דלא ידע ישראל אם מחותן שמכרין טרפה או משאר חניות יצא, אכן בידע דמחנות של כשרות יצא מאי למיימרא ולא עוד אלא דרי' הלא כנמצא בפלטיא קאמר וע"כ דASHMUNIN דכמו דבמנצא בפלטיא סמכין אבל דפריש מרבובא פריש, כמו כן

שינויו ודאי האי שנמצא הוא שהניחו, אלא דרבנן גרו, אבל מאחר דאמרו ממשי' דרב דבשנמה"ע אסור, ע"כ נזרה קדומה הוא ואי אפשר לפrens הנג' ברייתא ומשניות, וע"ז קמדחיה דאפשר לאCKER לאCKER ביד עכו"ם ובעומד וראהו ולא דכו האמת, אלא דכו דאי נון הוכח מוכרכחת דגזרת בשנמה"ע ישנה הוי, שפיר אמר בשם רב סתום אסור כדי לקבלו מני' כאלו הוא נזרה ישנה, אבל לעולם רב הוא דגזר על בשנמה"ע, ואמוראי בתראי אמרו משמו בלשון דמיישטע שנאסר מכבר, ולפ"ז יש לקיים הא דמתוך החות' ז"ל הנ"ל דעת הרמב"ם ז"ל, דס"ל לפ' האמת דרב גור על בשנמה"ע, אין אנו צריכים לחלק בין נתעלם מן העין לנמצא ביד עכו"ם, ועיין עוד לקמן ודוק".

תוס' ד"ה ובמנצא הילך אחר הרוב, וא"ת דבמקומות שמכרין והכריו מושום טרפה אחת אסرين כל המקולין וכו', עד שמסיק לבסוף דתקנתא בעלמא הוא שעשו חכמים במקומות שאין מカリין שלא לנקות מן עכו"ם לכתה לא ע"פ שרוב טבחין ישראל וכו' עכ"ל, וכונתם בל"ס מה שכתב הרשב"א ז"ל בסוגי' דמכרין לעיל כדדי שנוכל למוכר טרפות ונבלות לנכרי שהוא אסור מעיקר הדין משום דלא אמרה תורה שלח לתקלה, הזרכו לתקן שלא לנקות בשר מן הנכרי. ומשמע להו דהאי תקנתא רק אלכתלה הי' אבל מי שכבר קנה ומחייב בנתערב לו ואפיילו חד בחד, כיון דרוב טבחין ישראל מוקמין עיקירה דדיןיא, ובאמת תמהו לומר כן, דהרי לא נקל במקומות שאין מカリין או במקומות שמכרין והכריו, יותר מבשנמה"ע אחר גזירת רב, אסרו אפיילו בדיעבד ואפיילו בתערבות חד בחד כדמותה מעובדא דלקמן, וכאשר אבאר שם בהוט' ד"ה אסיק תרין ואולי גם התוס' לא בינוו להתייר שלקה, אלא לומר דעתיך התקנה הייתה שלא לנקות ומילא מי שעבר ולחק אסرين לי' adam לא קיימי הא לא קיימי הא מבון, ואיצטריך לכתבן כן כדי שנדע למה בט' חניות מותר במנצא ע"פ דאתה מוכרת בשר טרפה, וא"כ או במקומות שאין מカリין או במקומות שמכרין והכרז היום מירי, ואיך מותר בשר הנמצא. ע"כ לומר דלא גזו כך שלא לנקות מן הנכרי. אבל בשר מושליך הנמצא הינו על עיקר הדין דסמכין ארובה. אלא דמה שיש לתמהוה הוא, דא"כ איך מוקי הש"ס לתרץ הא דרב במנצא ביד נכרי' דאין שרי זאת במקומות שמכרין טרפות במקומות הרי דשם איכה תקנה ע"כ שלא לנקות מיד עכו"ם, ומזרק גדול לומר. גם זאת בעמוד רואהו קמו לי', דהרי הש"ס חידש זאת לכאן, משמע דברית' דט' חניות מירי במנצא ביד עכו"ם ממש, ועיין בפלתי שהרגיש בזה ולפע"ד אין לנו מנוס אחר אלא לאמר דהאי ברייתא דט' חניות לפיה מה דמוקי לי' במנצא ביד עכו"ם, מيري בסתם מקום דליך שום תקנה ומדינה אסור למכור טרפה, ומותר ליקח מן הנכרי, והאי אחת המוכרת בשר טרפה הוא טבח נכרי שטובח ומוכר לנכרים, ומ"מ מותר ליקח מיד נכרי מושום דרוב טבחין ישראל ודוק". ועיין בבב אר' שמספרש דברי התוס' כפושטן adam לך מזור בדיעבד ולפע"ד נראה ממש"כ.

תוס' ד"הanca נמי כהנמצא ביד עכו"ם, וא"ת דאמר בפ' ק דפסחים ט' צבורים של מצחה וא' של חמצז ואתא עכבר וקהל וכו' דמה לי נמצוא בפי עכבר ומה לי נמצוא ביד דס"ל דלאכליה קבעי, וא"כ לא לשיטתייה בפסחים שם הקשו כן דס"ל דלאכליה קבעי, וא"כ נולד לען הספק רק כשמוציאים מפי העכבר או שנפל מפי, וא"כ הינו היך דנמצא בשר ביד נכרי' אבל לרשי' ז"ל שפירוש שם כפושטו דלענין להצריך בדיקה קמירי, א"כ שאני עכבר בחמצז, מנכרי בשר, דמיד שלקה העכבר מן הציבורין נולד הספק לעניין בדיקה וכדאמר שם לעיל שמא לטול חולדה בפנינו וצריך בדיקה אחריו, ועיי"ש בתוס' ותמצא שישידרו התוס' קושי' רק אחר שהביאו דעת

איתמר עלה רב אמר מותרות משום נבלה ולוי אמר מותרות באכילה, וכך הקשו האחרונים ז"ל הרי דרב בפי אוסר בשר הנמצא במקומות טבוח ישראל משום חשש שבאיו מרובה דעתם, ואיך מסיק מכך דרב לאו בפירוש איתמר אלא כלל לא ק"ז בעחחות"ס ז"ל כתוב, דברמת כאשר מסיק דמקלא איתמר גם זאת דמפרש רב האイ חתיכות מותרות משום נבלה י"כ לאו בפירוש אמרו אלא כלל, ודבר גודל דבר הנביה זה, אלא בל"ה קשה לשון הש"ס דאמר דמידי הוא טעמא אלא לר ובוי' ככל מקום שמצוין כן הוא על אופן דין חדש מיישב הקושי, אבל כאן הלא רב כדי לתרץ דין דבשנה"ע הוכחה לפרש האי מותרות דלענין טומאה אמר. וא"כ האי מידי הוא טעמא אלא לר אינו מדוקדק, והכי הוליל רב מותרך לך מותרות משום נבלה קאמר ואיתמר נמי הכי וכו'.

ד') הקשו ג"כ האחרונים ז"ל, הלא لكمן קאמר רב דאל תהי שוטה בחזרום, הרי בפירוש אסור בשנמה"ע בחזרום ודאי לאו סימן הוא במקומות דבעי היכר מדינא, כמו שבאיו התוס' لكمן מגני' ארכוה באלו מציאות, ורק לבג' חומרת בשנמה"ע מהני סימן כל דחו כמו חזרום, ואיך קאמר דרב לאו בפירוש איתמר ודורי הראש יוסף ז"ל בהז אים מובנים לי.

ה') מימה דאמר רב, עבדי נמי הכי ואסרינהו ניחלי, אך נשמע דאוסר בשנמה"ע וחיש להחלפה, דשאני התם דעתן תרי במקומות חד וכפי הנראה הרגשו התוס' בהז, אלא דקשי' להו יותר דממה דקאמר עבדי נמי הכי, אדרבה מוכח דאלו עלה רק חזא לא הוה אסור לי' ומתרצים בדוחק גודל, דהרי ראה שלא היה שם עורב ולמייחס שמא קודם לנו שדא עורב ראש במים אין כאן חשש, וא"כ הוה לי' לעלות שניהם דמחייבתי שלו נאבד במים ואידך עלה, כך מתפרשים תירוצים וכי לא יודה זהה דוחק גודל, Adams חישין להחלפה במקומות דליך שום ריעוטא למה לא ניחוש גם בגין שי' במים ראש אחר ואדרבה דורך המים להולך מה שנארק בתוכו להלאה, וכן עד שבאי הסל, שט ראש שנפל ממנו להלאה וראש אחר שבא ממקום רחוך אריע עתה לאן ועלה בסל שלו, אבל אם יהיה לנו לומר דלא נשמע להיפך, אבל עדיון קשה מנ"ל דאלו הוה מיתרמי בראש אחד ולא ראה אם לאו ערב ה' כאן דהוה אוסר,-DDILMA דוקא מושם דעלו תרין, ואיכא כאן בטוח ראש חדש שלא ידע מאין בא, אי מכאן ואי מעלמא, ואין כאן אף' מقلלא דרב חייש להחלפה במקומות דליך שום ריעוטא והוא קושי' עצומה שאון למעלה הימנה. ולא עוד אלא דקשה לי' ע"כ כאן בהאי עובדא איך ח' בשנמה"ע כל דורי בחזרום קאמר רב בעצמו דהוה סימן לגב' חומר' דבשנה"ע, וא"כ ה' חתיכה מסוימת כמו ראש ורגל דהוה סימן, דעין שם ב"מ דף כ"ג ע"ב דכמו דפרק آخرווים דליהו סימן להחזר או באדה, כמו כן פריך את חתיכות דליהו סימן או דפרק או דאטמא, הרי דשותין הון חזרום או חתיכות מסוימת דשניהם לגב' אבדה דבעין סימן גמור לאו סימנים נינהו אבל לבגי' חומרת בשנמה"ע גם שניהם סימנא הוה דמ"ש היא מהא דבעי ר'יה מרוב בחזרום ולא בעי בחתיכות משום דשם במתני' חזרום קתני' ברישא, נקט הוא נמי חזרום אבל אה'ג דבעי נמי בחתיכות ותדע ע"כ חזרום וחתיכות שות הן Adams תאמיר דחרוזים הוה עדיף מחתיכות למה סיידר התנא שם רקתני' הרי אלו שלא חזרום ואח'ג' חתיכות דהוה זו ואצ'ל או והו"ל להקדמים חתיכות ואח'ג' חזרום אלא ודאי דשווין הון ורב לא גזר רק רק חתיכות בשר בעלמא דלא ידע מאייה חלק הבמה הוא אבל בידע דראש או גרג' או מאטמא הוה סימן וכאשר פריך ר'ב איך אכל בשרא ונשוי בסימנא כי הוא דרב' הדוחת ל' אתלן קרנה לכתהלה ודאי עשה סימן גמור אבל לאוסר בדיעבד

בנמצא ביד נכרי כן, וכיון דמיירי בראה יוצאה מחד מן המקולין הרי ראה שלקה מן הקבוע, ואיך נאמר כאן כל דפרק מרובה פריש כמו בנסיבות פטנטיא, אלא ודאי דכל זמן שלא ה' נפקota לישראל במה שלקה הנכרי, ע"פ שראהו יוצאה מן המקולין די בשר שנמצא יש לו וזה את תא ר' לאשמעין ולאפוקי מישית התוס' דראה לחוד גורם לשעותו ספק נולד במקומות הקביעות והואראי' שאין עליה תשובה ודז'ק היטב.

מהדורה בתרא בסוגי' דבשנה"ע

בעברי עוד הפעם בעין עיוני על סוג' העומקה הללו האיר ד' עני וראיתי אויר בהיר אוור מצחצח ורק ע"פ פירוש זה אנו הולכים בהרחבה בכל שקל וטרוי' בלי דוחק כאשר אבא, ואסדר תחלה מה שיש מן החומר בסוגי' זו עפ' פירוש רשי' ותוס' והוא:

א') אמר רב בשר כיון שנתעלם מן העין אסור. דבר פשוט הוא דרב החמיר חומריא תירה לחוש להחלפה במקומות דליך שום ריעוטא נמצא במקומות שנייה, וуд כאן לא פלייג' תנאי בפסחים דף י"ד אלא בהניח מהנה ומצא מאתים או בהיפך, ורק בקשורים יחד וכמוש'כ התוס' שם, אבל מצא כמו שהניח מאן דכרשמי' שהיה' חחש אחלפה, והרי בתרומה וקדש' דפוסל היסח הדעת, היישין על נגעת טומאה ומשום דכתיב ומשמרת תרומות, אבל על ההחלפה לא חישין, ע"ג דבעי שימור וע'ך' דרב חומריא תירה החמיר לאסור בשר בהיסח הדעת, שמא הוחלש בנבלה, וא"כ קשה מאי מה פריך לי' ממשניות וברייתיות שנשנו מכבר ובמה שכותבת למלعلا דמלשונו דקאמר אסור ממשמע לי' עכ'פ' דהוא גורה קדומה לא נתקרה דעת, דעתין אין מקום להקשות דאפשר דהני נשנו קודם האי גורה ומשנה לא זהה מקומו, ואין זה כמו בשאר מקומות שמרתץ תחלה בשאר אופנים ורק מצד הדוחק מסיק דמשנה נשנית קודם ולא זהה מקומה (עין לעיל דף ל"ב ע"ב ובמה שכותבי שם זהה) דבכל הני מקומות גורה הוה, וממילא בטעות נשנו והי' מן הרואי לתקן הטעות אבל כיון שכבר ה' שגור בן בפי ה תלמידים לא ה' יכול רבנו הקדוש לשכח, אבל כאן בגורה לא בעו המשניות הקודמים שום תיקון דבלאה'ה כל גורה דלא נתקבלה ולא נפתחה בתוך העם לאו גורה היא, וכל שנטקבלה ונתפסה לא מתבטלה בשביל שבמשנה שניתנית קודם הגורה שנו' היהר, וכן כאן שום מקום קושי' ממשנה או בריתיא השנו' קודם האי גורה, שלא זהה מקומה גם אחר הגורה.

ב') **תירוץ** הש"ס נמצא ביד עכו"ם שאני אין לו מובן, ניהו דביד עכו"ם שפיר משתمر מן העורבים שלא יהליפו, אבל האי עכו"ם שאמן מן העורבים דשדו קיבל. כמו מעשה דלקמן דשדו עורבים כבדי וכוליתא במעלי יומא דכפורי, וק"ז הוא אם חישין להחלפת העורבים על בשר שהניח והעלים עינו ממנה, מכש'כ' דבנמצא ביד גוי דניחוש שמא ממה שבאיו העורבים בא לידן. ומה שכתב רשי' ז'ל שהיתה בחזקת משתמר מראה דהרגיש בקושי' ז' ורואה לתרץ זאת ולומר דሞמן ר'יה בשר שהיתה בחזקת משתמר כמו שהוא עתה ביד אדם כך ה' מלפנים, ובא לו מיד אדם המשמר ולא מן השוק, אלא אדם מכח חזקה זו לא ניחוש שהגוי מצאו בשוק מכש'כ' דמצאו במקומות שהניחו דאי'א חזקה טובא דכאן נמצאו וכאן היה, ומהיכי תיתי הוחלף ע' עורבים שלא ראיינו, וזה תימא רבטא.

ג') **על** קושי' האחונה ממשנה דשקלים נמצא בגבולין אברים נבלות חתיכות מותרות, קmortץ מידי הוא טעמא אלא לר' הא

להם וגם למייעוט לא יחשב, שכן לרוחח דמלתא הביא מעשה שהוא, ולכן מסיק דרי"י לא התירبشر הנמצא ביד גוי אלא בראו שלקו מהן המקולין באופן דיליכא רק חשש שהוא מנו"ט לך ועל זה מהני הרוב וכמוש"כ בועללה דלא שייך בנכרי לך מן הקבוע והא דמתיר בנמצא לפטלי" ע"פ דבזה שוב איכא חששبشر טמא שנפל מן הנכרי שיש לו נבלות הטמאים בבתו וכמעשה שהי"ל כיון דבריך שרובה ישראלי דרים בה הוה נמצא בפטלי" תרי רובה דמסתמא מישראל נפל שהמה רבים בעיר, ואית' שסמייעוט הנכרים נפל הלא גם המה רובبشر שבידם מן המקולין הו, ובתרי רובה המיעוט כמאן דליתא, וכמבואר בכתובות דף ט"ז ע"ד דעללה עשו בייחוסן שלא לסמך ארוב בשריםacialה, אבל ברוב העיר ורוב סיעת רוחקים מעליון ליויחסין, וע"ז אמר בירושלמי דבר כי איתא לבבל וראה שמקילין בשער שביד עכו"ם שאסור מדינא משום מיעוט בשער טמא, החמיר עליהם לאסור גם מה שנתעלם מן העין ולהוש להחלפה במקומן דליקא שום רעוותא, וממילא אין צריך לומר דעת עורבים שהביאו מעלה מאח, אלא החלפה שבכאן ע"ז נכרי שיש בידו בשער טמא, ואולי משום לא פלוג גזר נמי בניכר שאין זה מן הטמאים, כל שאין לו סימן ואפשר דוחולף אסור, וממילא אסור גם בשער הנמצא בשוק, ע"פ שיש תרי רובה ומשום לא פלוג אבל מן הברייתא דט' חניות וממשנה דשקלים דקתי חתיכות מותירות לא קשה דהרי חומרא דרב הוא שלא ה"י בזמן הקדום.

אולם הגמ' דילן דעת אחרת עמה, דגס היא ידעה דמה דאסור רב בשנמה"ע הוא חומרת עצמו שחייב, ובס"ד שהקשה עליו מהא דרב דמקולין וטובי ישראלי בשער הנמצא ביד עכו"ם מותר, אוili באמת סבר דעתמי" דרב בירושלמי דחייב משום דראיה מקילין בשער שביד עכו"ם, וע"כ דבשער ביד עכו"ם אסור מדינא, אבל המתרצה דקאמר נמצא ביד עכו"ם שאין מגלה לך טעמי" דרב דלעולם בשער שביד עכו"ם המשתרם מיותר דלמייעוט טמא לא חיישין כמו למייעוט טרופות, אבל בשער הנמצא איכא איסור מדינא והוא להיפך מסברת הירושלמי, ומטעם דחווש לרוב בשער דעלמא שהוא נו"ט ועי' עורבים המבאים, ואיל' דאן זה מצוי, עין בפי' כתובות הנל"ד"ה שם ומדאוריתא, שכותב דע"ג דלא איזילין בתר רובה עיר מצטרוף האי מיעוט לפוגא, וא"כ ה"ה אם איכא הווה פוגא עיר דועשה האי מיעוט בציירוף מיעוט שבעיר פוגא, וכן כתבת הרץ"ז לעיל בסוגי" דביבים, דף ס"ג ע"ב, דמייעוט טמאות ומיעוט טרופות מצטרופין להחליש הרוב, וכן ה"י סברת רב בשער הנמצא בשוק ע"פ שרוב בשער שבעיר כשר, אבל חשש הבאת העורבים מرواיה דעלמא שהוא טרופות ונבלות מגער הרוב, ועשה ספק ואסור, וכדי לחזק האי דין דבשער הנמצא אסור מדינא ומשום חשש עורבים המבאים מرواיה דעלמא, אסור רב כל בשער שאינו ביד המשוחרר. וראה זה בפי' רשי"ז ע"ל דעת דין דרב בד"ה אסור מפרש סתם שהוא נתחלף בנבלה ולא הזכיר עורבים ואיל' כעל המתרצה נמצא ביד עכו"ם שאיני כתוב אבל בשער המונח שמא עורבים חלפו, ולא כמש"כ התוס' מיד על רב דעתמי" שמא עורבים חלפו, דהמקשן ודאי לא ידע מה"ט עורבים מדרפרק מבשר הנמצא ביד עכו"ם דין כאן חשש עורבים, כיון דהוא ביד המשתרם, וחזקה אלימטה הוא דכמו שהוא עתה ביד המשתרם כן בא לידי מיד המשתרם. אלא דלי' דרכנו לא היה לי' לרשי"ז ע"ל כתוב "אבל בשער המונח וכו'" אלא "אבל בשער הנמצא וכו'" כי עתה מאחר שגור רב לאסור אפילו בשער המונח על שלחנו משום שהעלים עינו ממן, פשיטה דגס בשער ביד עכו"ם כmorpho, דמסתמא איכא העלמת עין במקולין וגם ברשות הגוי, דהרי תראה דחש"ס

ודאי דסגי בסימנה דחתיכה מסוימות כמו דסגי בחרוזים וייתר נראה לומר דחש"ס טרם שמסיק דרב פשוט לי לריה דחרוזים הוה סימן לרוחח דמלת' קאמר דעבד סימן מעלי' אתלת קרנא אבל לעולם בהיכר חתיכה מאיה חלק הבהמה הוא ג'כ' שפיר דמי ועין באות שאח"ז ודוק".

ו) **סמייעוט** דרב דקאייל לב' רב חנן חתני' וכו', ולא עלים רב עני' מיניה דהאי חייתה דתלי' הקשו בתוס' דמקאן מוכח דרב אסר בשנמה"ע, ותירצו דכלמה רוב טבח עכו"ם, וכי חיישין קומתמה הראש יוסף ז"ל דמה בכך דרוב טבח עכו"ם, ורב רק לעורבים חושש להחלפה עכו"ם דהא ה"י נתפס כגבג, ורב רק ממצאי בת"ח אבל הביא בשם הת"ח דה' מתירה דבחד' דאותיא כ"ע לאפי' שלא יחליפו הנכרים, או דמותרא שיצאו כולם ויה' טרודים ולא יהא העכו"ם נתפס כגבג עכ"ל, סוף הדברים לא ממצאי בת"ח שלפני, אבל לפע"ד לא הוועיל זהה כלום, חדש החלפה בנכרי לא שיק אלא בנסיך לו דבר بلا סימן ולא יכול להחזיקו לעצמו, אז קטין עלה בחשש החלפה טוב ברע, אבל במקומות דלא מסרנו לו מידי, אם איינו נתפס כגבג ונכנס לבית למה יניח אחרת תחתיה ואם יש לו מצע מחזיק בשניהם, ואולי יל"ש זאת בשנאמר דמחליף כדי שלא יתעוררנו בעליו לחזור אחריה הגנבה והיה' נתפס אח"כ בגנבה שבידו, אבל סכ"ס גם بلا נתפס כגבג לחוש להחלפה בלי' שום ריעוטא, ודאי דאיינו מדינא אלא משום חומרא דרב דחש בברש שנמה"ע להחלפת עורבים, וה"ה ברוב טבח עכו"ם להחלפת עכו"ם במקומות דאיינו נתפס כגבג, אבל بلا חומרא דרב, ודאי אין מקום לחוש שעכו"ם ה"י לו בהמה ביוז גרוועה מזו והחליפה, דחשש זה ממש רחוק כ"כ כמו שיש דחלפה עורבים, ولكن עדין קושי' התוס' במ"ע, למה לא מדקדק מהאי מעשה דרב אסר בשנמה"ע מהש החלפה, וזאת בפירוש נשמע ולא מכללא, ולתרץ כל זאת נראה לפע"ד פרש הסוגי" לולי פרשי" ותוס' ז"ל באופן אחר והוא.

דבעל מסדר הש"ס ידע שפיר מיד דאסור דרב דאסור בשנמה"ע מצד חומרא שהחייב הוא אסר כן, וכמבואר בפירוש בירושלמי דשקלים דרב ראה דמקילין בעין לקיית בשער מן הנכרים, והחייב עליהו, אלא דירושלמי וגמר' דילן פליגו בטעמא דרב, דבירושלמי מוקי להא דארזי' שם דבשער הנמצא ביד גוי כמנמצא בפטלי', והוא שראו אותו יוצא ממקולין של ישראל, ומשום דמקשה לי' התם מעשה השה', חד ארמאי מקטען מן סוסי' ומפיק ברא. ויש להעיר וכי משום دائירע שנכרי מכיר נבלה שבבתו תו לא נסנק ארב בשער שר שבעיר, ומה חידוש מצא בהאי מעשה כדי לאסור בשער הנמצא ביד עכו"ם, ושנית קשה דאם דוחש למיעוט נבלות שבבית הנכרי, מה הנמצא בפטלי' מותר, ולא עוד אלא דהא דקאמר ר"י דנמצא ביד נכרי כמנמצא בפטלי' מותר נפרש כמו שאמר שם ר' יוסי תלמודי" דראו אותו יוצא ממקולין של ישראל, ע"כ הפירוש דלא ידעינו אם מרוב כשרים או מיעוט טרופות, ובדאכיא אחת מוכרות נו"ט דאל"כ Mai קמ"ל, וכמש"כ למעלה בתוס' דה' הנ' במנואה, ואם כן הוא מ"ש ראה ומ"ש לא ראה, דהכא והכא איכא מיעוט נבלות ופלא בעני' שכל הפסיקים הביאו דברי הירושלמי וכדי לישב שיטת הרמ"ס ז"ל, ולא נתעוררנו לפרשים, אבל לפע"ד נראה עפ"י מה שכתבנו לעיל דף ס"ג ע"ב בתוס' דה' וה' במנואה, דמש"ה לא סמכנו ארב עופות טהורים משום דaicא עשה דוחבדלטם ובענין דזוקא הבדלה ע"י סימנים ולא מהני כל דפריש מרבוא פריש, וא"כ ס"ל לירושלמי דבמקומות דaicא חשש בשער טמא לא איזילין בת"ר מושום עשה דוחבדלטם ולא הביא האי מעשה דנכרי אחד מכר בשער סוס וחמור דמאייס משום שלא תאמר דגס העכו"ם נזהרים מבשר סוס וחמור דמאייס

ואשר הש"ס מסיק דמסתבר דפרותא דעכו"ם ה' מודהшиб רב דאיסורה שכחיו טפי, והרי גזירת שחייבת כותים אמרין לעיל דף ה' ע"ב דר"ג ובית דיןנו מננו עליהם ולא קבלו הגזרה עד שבאו ר' א"ר ואשאום בגויים גמורים, וכן שאור גזירות ה' נמנים עליהם חכמי הדור, ונשאו וננתנו בדבר עד שיצא אישור חדש לעלמא, והיתכן דגזרת בשנמה"ע שהוא גזרה כבודה עד דפרק הש"ס ורב היכי אכל בשארא, רק לאחר יד נתהווה מעובדא שהיה ומכללא דלא ביריא לו כלל דגזר רב, והוא מן הנמנע, ואדרבה לפ"י רשי"ו ותוס' זיל' דינא דבשנמה"ע שאסר רב נשמע מכללא דהאי עובדא ודאי דרב דין אמר ולא חומר וגזרה שגזר הואה,adam אמר דרב גזרה ולא דין אמר אז פשיטה דرك בפירוש מציא אמרן כן ולא מכללא, ולכנן לרשי"ו ותוס' ע"כ רב דין אמר. ולכנן תמהני מאד על הב"י ויתר הפסיקים שתממו על הרמב"ס זיל' דאיך הניח סוג' דילן ופסק כירושלמי, דאפילו לפ"י שיטם דהסוגי' דילן ס"ל דרב דין אמר, ולכנן פריך לי' מכל hei משניות וברייתנות, כיון דברי ירושלמי מבואר דבר גזירה אמרו, שהחמיר עצמו, הלא ירושלמי נסדר בדורו או קרוב לדורו של רב, כמה מאות שנים לפני הbabli וא"כ פשיטה דזהה יותר דסמכא לידע מה דקאמר רב, אי דין או גזרה אמרן ואין זה דומה לשאר פלוגות בסברא או בקבלה בפירוש המשניות דאנן אחריו תלמוד בבלי גירין נגד הירושלמי, אבל במה שהיעיד הירושלמי דרב אתה לבבל וראה מקילון והחמיר עליה, ע"פ שהגמי' דילן לא ידע מיה וסביר דדין אמר רב, לא נדחה עדות ברורה של הירושלמי שנסדר אז בזמנו של רב, מפני השערת תלמודא דילן דין אמר רב, וזה ברור ואמת, אלא דלי פירושינו גם הbabli לא עלה על דעתו דרב מדינה אמר לחוש להחלה בשאר המונח על שולחנו לפי שהעלים עניינו ממנה, זהה דבר שאין הדעת סבלתו, דבעל התלמוד טעו בהכא, אלא הפירוש האמתי הואה כמו שביארנו, ומוקם הניחו לי' מן השם הטענה להתגדר בו תלית' וד"ק.

ע"ב גمرا אמר רב בעדי נמי המכ אסרים ניהלי' תמהיה לי הלא באברים כתני במתני' דשלקים דובלות, לכל בשאר המושליך איתרעו הרבה ממש'כ רשי' זיל', דכו דרך הנבלות לחתחלה לאברים ולהשליכם לאשפה, ופשיטה דה' להנהר, וא"כ האי ראש הנמצא בימים אפילו נבלה הוה דראש ודאי בחתיכה ניזון כמובן. והוא תימא רבתא בעני אם לא שנאמר דרכם ה' לילך לנهر ומעיין ברישא לחלים ולהדים וכן נראה מירושלמי שלקים הנ"ל שהביא האי עובדא באופן זה חד בר נש איזיל בעי' מشيخה אסקופתיה בגו נחרה ומפרש שם הפני משה אשכנז הואה הראש והרגל ובני מעיים עיי' ואמ' וא"כ אין بما שמנציא ראש ריעוטא כנמצא בשוק כי עלול הואה בשעת רחיצה בנهر שיפול מידו לתוכה המים ואין זה דומה לנמצא בשוק דשם ע"כ אבידה הואה ואין דרך לאבד מה דבעי' שמייה וכמש'כ למעלה אבל ברוחץ האברים בנهر שפיר דרכו לאבד. ואולי לאזה כיון רשי' זיל' במה שכטב וכי עבדי נמי המכ כלומר אחרים הו נמי הטע ברישא עכ"ל דדברים אלו לפום רהיטא אין להם פירוש דהלא יפה מפרש וכי דרך הואה כן שמאבד חפץ רק לענן טומאה ולא לאכילה אמרו. אבל מירא דבר כיו' שנמה"ע אסורה עובדא אמר להני תרי רישי אבל אי עולה חדא לא ה' אוסר, וע"כ או דה' קודם גזירתו שגזר על בשנמה"ע, או דלי' שיטת התוט' בד"ה בחרוזים דסימן כל דהו מוגני, אבל אסורה מושם דעלמא, הרי דפרש ע"כ האי חתיכות מותרות, דחווש ארווא דעלמא, הרי דפרש ע"כ האי חתיכות מותרות, רק לענן טומאה ולא לאכילה אמרו. אבל מירא דבר כיו' שנמה"ע אסורה עובדא אמרו, ולכנן לא קשה מעובדא דקזיל לבי רב חנן חתני' ולא מהה דקבעי לי' ר'ה בחרוזים Mai, ע"ז לא עלה על דעת הש"ס דלאו בפירוש אמר דבר גזר על בשנמה"ע, ותמה תמה אקרה על רובינו גדויל האחרונים זיל' שסבירו לתרץ הסוגי' באמרים דלמסקנא דהאי דרב דבשנמה"ע מכללא אמר, הדר בי' מכל הני קושיות דלעיל, דהרי רב גזר על בשנמה"ע מכח האי עובדא דלקמן, אם הגירסה הללו נcona בתוט'. דמי שמע גזרה חדשה וקשה כגזרת בשנמה"ע נלמד מכללא מעובדא דהאי גברא,

לא מצא ממציאות על רב דהיכי אבל בשרא אלא בשעת' ופרש' ביד כשנחתט, או בצריך וחותם או בסימנה וא"כ בנסיבות בשידור ביד עכו"ם,/licא חד מכל הני הרי דהוא בכלל איסור בשנמה"ע, ועיון בלב אר' שנטעorder ע"ז, אלא דלי' דרכנו דכמו לדעת הירושלמי חומרא דרב ה' משום שמקילין בבשר שביד נקרי, אבל כיון דרב גזר על בשנמה"ע ממילא גזר גם על בשאר הנמצא, ע"ג דזאת מדינה ה' שרי, כן נמי לתלמידא דילן דרב גזר על נתעלם מן העון משום בשאר הנמצא בשוק, אבל גזרתו כולל ודאי גם בשאר הנמצא ביד עכו"ם ולכנן הויל' לרשי' זיל' לפרש, אבל בשאר הנמצא אסור מדינה מחשש עורבים הנוסף על מיעוט טרפות שבעיר, דומה"ט גזר רב גם על בשאר המונח, אלא אחר שגזר גם בשאר הנמצא ביד עכו"ם אסור דגרען מבשר המונח על שולחנו כמובן, וכמוש"כ בפסיקים ובזה יצא כנוגה צדקו של הרמב"ס זיל' דפסק בין בשאר הנמצא בשוק ובין הנמצא ביד גוי ואפלו נתעלם מון העין אסרו חכמים, דיבין לירושלמי ובין לש"ס דילן אחר גזירת רב הכל אסור אלא דשני התלמודים פליגו בטעמא דרב אי מושם דס"ל דבשר הנמצא בשוק אסור מדינה ולכנן גזר אי מושם דס"ל בשאר הנמצא ביד עכו"ם אסור מדינה, ולכנן גזר אחר לדעת שניהם אחר גזירתו אסור הכל כנ"ל, וזה תורה הרמב"ס זיל' תורה אמת ומוסכם עם השכל. ועתה נשוב לפירוש הסוגי', ואחר שזכה דעתמא דרב מושם דחיש לרובא דעלמא שmagur הרוב שבעיר, והוא מדינה אי' בשר הנמצא בשוק שאינו ביד המשתמר מדינה אסור, פריך לי' מט' קמי'רי, דהאי מדינה קודם גזירת רב שרי, ואח'כ פריך לי' מושנה דמיכשין מבשר מבושל ומתרך לי' בעומד ורואה, ואח'כ פריך לי' מושנה דشكלים דשם תנן בהדי' דחתיכות הנמצאות מותרות, וא"כ מדינה בשאר הנמצא מותר, ומה ראה רב לאסור גם בשאר המונח על שולחנו מצד גזרה, ע"ז קמשני מידי' הוא טעמא אלא רב רב באמת מפרש האי מותרות דרכ מושם נבלה מותרות אבל באכילה אסורות מדינה, ומושם חשש רובה דעלמא שעשו פלאג ובטומאה על פלאג לא החמיר לצרף תרי מיעוטה לנרע הרבו, אבל באיסור אכילה חשש מדינה וא"כ ספר ATA רב לשיטתי' וגזר גם על נתעלם מון העין כנ"ל, וע"ז אמר והוא דרב ר' לא דאתמר דרב מפרש המשנה דחתיכות מותרות מושם נבלה ר' לא באכילה, לאו בפירוש אתמר ולא כמו שפי' רשי' זיל' הרגש דהא דרב משמע דקאי אמאי דסליק מני' ולא אדרב דלעיל, אבל לפ' דרכנו שהוא דעת הרמב"ס זיל', האמת כן הוא דקאי על האי דרב דמפרש המשנה דחתיכות מותרות וקאמר דלאו בפירוש אתמר, אלא מכללא מושם דבאהי עובדא אסר להני תרי רישי אבל אי עולה חדא לא ה' אוסר, וע"כ או דה' קודם גזירתו שגזר על בשנמה"ע, או דלי' שיטת התוט' בד"ה בחרוזים דסימן כל דהו מוגני, אבל אסורה מושם דעלמא, הרי דפרש ע"כ האי חתיכות מותרות, דחווש ארווא דעלמא, הרי דפרש ע"כ האי חתיכות מותרות, רק לענן טומאה ולא לאכילה אמרו. אבל מירא דבר כיו' שנמה"ע אסורה עובדא אמרו, ולכנן לא קשה מעובדא דקזיל לבי רב חנן חתני' ולא מהה דקבעי לי' ר'ה בחרוזים Mai, ע"ז לא עלה על דעת הש"ס דלאו בפירוש אמר דבר גזר על בשנמה"ע, ותמה תמה אקרה על רובינו גדויל האחרונים זיל' שסבירו לתרץ הסוגי' באמרים דלמסקנא דהאי דרב דבשנמה"ע מכללא אמר, הדר בי' מכל הני קושיות דלעיל, דהרי רב גזר על בשנמה"ע מכח האי עובדא דלקמן, אם הגירסה הללו נcona בתוט'. דמי שמע גזרה חדשה וקשה כגזרת בשנמה"ע נלמד מכללא מעובדא דהאי גברא,

כלל, כמו הכא דסימנים אינם אלא כרוב דרכי המיעוט מתרמי סימון כסימן, לא נהרג על הרוב, משא"כ אם המעשה נעשה בטוח אלא ממץ' אחר אנו רוצים לפטרו דילמא טרפה הרוג, או דלמא לאו א"א היא, כל שע"פ הרוב הוא כשר והיא א"א הרי הוא נכנס לעבר על אי-סורה שענשו מיתה ולא מצי טעון דילמא האי גברא או אתנא מן המיעוט ודוק".

משנה הנוטל גה"ג צרך שיטול את כלו ר"י אומר כדי לקיים בו מצות נטילה, ופרש"י צל דזהoa פלוגתת ר"מ ור"י בבריריתא דלעיל צ"ב ע"ב "בר דרמ"א" גה"ג מוחטט אחריו בכל מקום שהוא וחותך שמנו מעיקרו ור"י אמר גממו עם השופי וא"כ פליגו בעומק אם צרך לחוטט או שדי במה שלמעלה וכאשר ישמעו נמי מלשון הגני' דאמר שמואל לביר פולי' דזהoa גאים לי', חות' ב' טפי, אבל באורך הגיד לא פליגו, ושניהם מצי סבירי דלא אסירה תורה אלא מה שעלה הכה' כשמואל בגני' או שנייהם מצי סבירי דבעינן כלו באורך הגיד, והואו דבריריתא לסתן פlige ר"י עם ת"ק באכלו ואין בו כזית, ומפרש פלוגתתם בהא דשמואל דרבנן ס"ל שלא אסירה תורה אלא מה שעלה הכה' וכו', ולר"י אסירה תורה דכולה ירך רבינו הקדוש וכי הראה לא ידע מפלוגתא זו, דהרי לא הביא דבר ר"י שהחוק על הא דأكلו ואין בו כזית, ואדרבה מדהבאי באדכל מהז' כזית ומהז' כזית דפליג ר"י ואומר אינו סופג כלל הארבעים, ובמציאות באכלו ואין בו כזית סתם דחיבב, הרי מבואר דעתך ד"ה הוא. ולא עוד אלא אכן נאמר דרבינו הקדוש מביא פלוגתת ר"מ ור"י בחטיטה דרבנן, והשמייט פלוגתתם בעיקר דאוריתא אי דוקא מה שעלה הכה' או דכולה ירך, ועיין בפוסקים דאיכא מבוכה גדולה באיזה, ולפי הפסיק פסקינו כשמואל ופסקין דביני חטיטה כר"מ, נגד הכלל דר"מ ור"י הלכה כר"י. ובאמת לשון ר"י כדי לקיים בו מצות נטילה קשה מאד להולמו, לא בלבד מה שנטענו ר' הרשב"א צ"ל דלא נתן לנו שיור במה שאמר כדי מצות נטילה, אלא דהאי מצות נטילה מה היא, וכי יש מצוה בניקור גיד וחלב עד דקרה לי' מצוה. ומה שנראה לפע"ד זהה דר"י לשיטתי' דס"ל לבני יעקב נאסר, והיינו דיעקב ובניו נהגו באחת כמעשה השהי', ועיין לעיל בריש פרקן מה שכתבתי זהה והבאתי דעת חכמי המדרש וכן הוא בזו'ה"ק דלכ"ע לא נגע המלאך אלא באחת וכפשתות הקרא Dunnע בכף ירך יעקב ותקע כף ירכו הרי לפי ע"ז אין בעצם הגיד שום איסור המזיק באכילתו דמ"ש גיד ימין לשמאלי, אלא דמשום זכר נאסר, וא"כ עיקר הזכור הוא בנטילתנו שהוא מעשה בפועל, כי רק הפעולה מעורר המחשבה ולא המניעה וכבדרשין זכור את יום השבת לקדשו בין או עכ"פ בפה, ולכן קרי לי' מצות נטילה, עיקר הלאו נאמר רק כדי שינטיל הגיד, ועיין מעשה הניקור נזכר אותו המאווע וניהו דודאי לאו מקרי ללקות על אכילתו, מ"מ הלאו נאמר כדי לקיים בו מצות נטילה, ולכן כל המוסיף בנטילה גורע דדומי' דמעשה בעינן גיד אחת ולא שתים, ולכן גם החטיטה עס' שמננו הרי הוא מגע הזכור, וזאת שמעיין מהא דאמר כדי מצות נטילה, אבל ר"מ דס"ל נהוג בשתיים מושום דlisrael נאמר האי לאו ככל לאוין רקיעים זה עכ"פ שבורה, ואע"פ שנכתב במקומו לידע מאיזה טעם אסירה התורה גה"ג אין בשbill' זה עיקר טעם התורה לעשות זכר להאי מאורע, הרי כמו כן כתיב בשבת כדי לזכור יצ"מ וכן בתפилиין ועוד, hei נאמר דין בכל אלו המצאות שורש וטעם רק לעשות זכר ליצ"מ, וכן סברו חכמים דנוהג בשני היררכות ויש ג"כ מקום להחמיר בחטיטה וישראל קדושים נהגו איסור בשמננו, וכל זאת רק למ"ד בסיני נאמר, וכיון דאין קרבען דר"י דבשו' פרקן ס"ל, דבשיני נאמר לנו דחה ר"י מהלכה גם בהא דאיו נהוג אלא בاثת, וגם בפלוגתת חטיטה כנלפער'ן לפי חומר העניין ואם שגית'

ע"ש גמר' בעי מני' ר"ה מרוב בחרזין Mai, אל תה שוטה בחרזין. הנה דעת התוס' דהאי חרוזין לענין אבודה לאו סימון, וכדקדקתי במשנה בב"מ דחרוזות של דגימות הרי אלו שלו, ובתוספותא קתני דשל דגימות ושל בשר, הרי דחד דינה אית' להו, אבל לגבי בשנמה"ע דהוא חומרא בעלמא סגי בסימן כל דחו, אבל בהג"א כתוב דזוקא בשל דגימות דזרך לחזור אותם לאו סימון הוא, אבל בבשר דאין דורך בשරים הוה סימון דעלמא, והאי דתוספותא שהוא נגד המשנה דב"מ לאו דסמכה הוא, והלב אר"י צ"ל מוסיף לדוחות שיטת התוס', דאם האי חרוזים לאו סימון הוא לענין אבודה, מה זה שהשיב לו בחרי אף אל תה' שוטה בחרזין, ואני תמה עלי'ו דלהפוך הוא דאסמן מהן הוה סימון באמת מה עלה על דעת ר"ה לשאול כאן באיסור דרבנן ועלמא דלא להוי סימון, ובפרט דלאידך לשניא בניחותא אר"ה אמר רב דבחרזין הר' זה סימון, ומה שכתוב דמתניתן דבב"מ דקתני חרוזות של דגימות וחטיכות של בשר דזוקא דגימות ולא בשר, צ"ל דאה"ג דאין דורך לחרז ר' רק דגימות קטנים אלא דגם בceptors כו' הוא עין לעיל ריש דר' דקתני, וכן מצא בידו דקור'י של צפרים ופי' רשי' חרוזות עופות, וא"כ י"ל דתוספותא ג' כה' הא בשר דקתני צפרים קטנים קامر דדרך לחזור כמו דגימות קטנים ודוק".

ע"ש ר"ח בר אבון איתבְּדָלִי כרכשא ב' דנא וכו', בכל הני עובדא דבוי סימונא או טב"ע, ודאי סימונא מעלי', ולא כמו סימוני בחרזין, ותדע דהרי דומי' דתכלתא קאמר, ובתכלת ודי מיינא צrisk סימון, דלא שיך רוב טבחין ישראל בהז, וע"כ או דברוב טבחין עכו"ם מירו, או אליבא דרב בשער הנמצא אסור מדינה וכמוש"כ לעיל ודוק".

ד' צ"ו ע"א תוס' ד"ה ולא מהדרין בטב"ע תימא דשאני התם דחישדין לי' דלמא משקר דהא לצורבא מרבען מהדרין בטב"ע. והנראה להפע"ד בזה דהנה חד מן חררי'א הקשה לי' קושי' עצומה דהה שפיר מצין להחזר בטב"ע גם לעם הארץ דחישוד לשקר ע"י שנינחים לפני'ו כמה מן כלים כאלו, וכן מסמנים אותם ואם הוא יכיר את האבודה בין כמה שאר כלים הדומים ע"כ טב"ע אית' לי' ב'. ולא מצאת עינה לתרץ קושי' זו אלא בשנאמור, דאפשר כסומא באיזובה פגע בזה ואין לומר דאיכא רובה נגד האי ואיך מסתיע' דפצע בזה דהרי הוה קבע וכמע"מ דמי, ואין כאן הוכחה, אלא דעדין איכא הוכחה דאין לא ח' לעצמו שמא לא יגע באבודה, ונמצא הוחזק לרמא, אלא דזה אינו דהרי אפשר לטעות בטב"ע דהרי טב"ע כל דחו קאמר, דבניהו כלים דמייר' התם שדומים ממש אחד לחבריו א"א מסתמא אלא טב"ע כל דחו (ופלא על התוס' שכתבו דהה בטב"ע גמור דזוקא מהדרין זהה ליתא) וכיון דבקל אפשר לטעות לא הוחזק לרמא וזה שקבע דומה דלא מהדרין לע"ה אבודה בטב"ע ועל אופן הנ"ל, מזה מוכח דבטב"ע כל דחו עכ"פ יש לטעות, וא"כ גרע מסימנים דניהם דגם בסימונים ריעותה דרצונו שיחיזרו לו אבduto' אטעת' להכירה בדמיון שוא, ולא משומש שרואה לשקר שאינו חזוד כיון דהוא ת"ח אלא משומש דהרצון מוקור השכל CIDOU ודו"ק".

תוס' ד"ה פלני' דהאי סימונא והאי קטל נפשא לא קטלין לי' וא"ת והלא משיאין אשה עפ"י סימונים וכו' ועיין באחרונונים שמיישבים קושי' התוס' דכל דבר שהוחזק ע"י סימונים או ע"י אחד, שפיר סוקלין ושורפין עליה, ועיין בזה באריכות ביריעות שלמה בבית יד שלו וגם אני הארכתי במקומו בענין זה בתכלית הארכיות.

ועיקר החילוק הוא דבמוקום דהמייעוט אומר שלא עשה מעשה

לענין לעבור על המנהג זהה ברורו. ומה"ט הקיל הרמב"ם ז"ל במשמעותו של גה"ג לענין קרבן פסח שפסק בפ"י ה"א מהלכ' ק"פ שצולח הפסח כולם בעלי להוציא גה"ג וכותב שם ה"כ מ דיןודה דמותה דחויטין וקורנות האסורים אף' מדרבנן צריך להשירו ולא לאכלו אבל שמננו של גיד שאינו אלא מנהג קדושים בפסח לא נהגו עי"ש, ולפי דברי החת"ס ז"ל אדרבה שמננו של גיד ה"י חמור משאר קורנות וגידין שאסורים רק מדרבנן אלא ודאי ממש'כ דהקבלה ה"י שלא ה"י חמור משאר איסורי דרבנן וזה ברור לפ"ע"ד וכן ה"א דלא הזכיר התנא במשנתינו מנהג דשמננו של גיד לאסרו אין לנו מנוס אחר מלומר דיןוה דפסח כר"מ לענין חיטה שהוא מדרבנן אבל לענין שמננו שאינו אלא לר"מ מנהג קדושים ור"י חולק וכגדsmith על השם הגמ' דלעיל, דקרויר והוא בשמננו של גיד מיפילג פליגו, ורק לר"מ אסור מושם מנהג, ובזה לא רצתה רבינו הקדוש לסתום כר"מ, והניכת הדבר על המנהג kali לקבוע הלכה במשנה בדבר זה, מה"ט גם הרמב"ם ז"ל לא כתוב בפירוש שצורך להסביר שמננו של גיד רק בריש הפרקכנ"ל ודו"ק.

תנוס' ד"ה מ"ט מדרבנן בריה היא וא"ת ומ"ש וכי' ויל' דהינו טעם הדני כי אמר רחמנא לא תאכלו גיד עוף טמא ואמבו"ה, כאלו פירש בין גדול ובין קטן וכי' ויפה מפרש הראש יוסף ז"ל כוונת התнос' דגה"ג ועוף טמא דוקא שלם מקרי ולא חסרים ומילאichi דחיב' גם אקטון כל שהוא שלם, ואם אינו שלם בעין צית דוקא משום דכתיב אכילה, ולדעת התוס' דלקמן בדיבור שאח"ז בכל הני לאווי דשרצים דלא כתיב אכילה באמות אינו לוקה אלא כשאוכל שלמים, אלא דבזה הרמב"ם ז"ל פlige עליהם שהרי כתוב בפ"ב ה"ב ממ"א האוכל כי משרץ המים לוקה מה"ת שני אל תשקצו את נפשותיכם בכל הארץ השורץ על הארץ וכי', וכן בנבראים באשפות ובגופי הנבלות האוכל מהן צית לוקה שנ' ולא תטמאו את נפשותיכם בכל הארץ הרומש על הארץ וכי', הרי מפורש אמר דלوكה על צית מהם ע"ג דלא כתיב בהני לאוין לשון אכילה אלא דמ"מ לא פlige על טעם התוס' בבר"י דלוקה בשלם גם פחות מכזית, משום דשרץ ורומש על הארץ שלם משמע, אלא בסופר דלא מסתגר כלל לומר דבשביל דאותה רחמנא להזכיר לחיב' על בריה שלמה גם בפחות מכזית דנצחמו מזה קולא, דיפטור באוכל צית מברשות נגד הני טמאים דכתיב בי' מברשות לא בשרצים כמה מלקיות, لكن שפיר כתבו באוכל צית בהו אכילה, דהני לאוין רק לאוין דאכילה, ולא לאלו דלא כתיב בהו אכילה, דהני לאוין הנוספות אפשר דוקא אשלים קפיד רחמנא אבל הרמב"ם ז"ל דסל' דליך רק חד לאו וחד מלוקות, ורק בהצטרכות העוניים לוקה ג' ד' ה' וגם שיש מבואר שם בסוף הפרק, לכן לא מסתגר לי' לומר דברון דעתך באית בי' רק חד מלוקות, דלא לוקה על צית ממשום דחומר רחמנא עלי' באוכל שלם גם בפחות מכזית הוא חד, ועוד הרמב"ם הלא פסק כר"ש דדורש טמא דקרה, סובר דעתם החשוב של בריה הוא מטעם חשיבות, וא"כ באוכל צית דלא בעין חשיבות למה יפטור וכאשר אבא.

דרנה לפי דעת התוס' הא דחיב' בבר"י אל"ש גאה"כ בלי טעם הוא ולכן ס"ל דבין לחומרא ובין לקולא אמר' דהתורה קפיד דוקא אמר' שלמה אם לא במקומות דכתיב ביה נמי אכילה, דאותה לחיב' נמי אכיזית ממנה, ולפי שיטות הביאוראי' לדבריהם מגמ' שבוטעות כ"א ע"ב דקאמר מפרש נמי בבר"י דמי דסבירו דמפרש כבר'י, ובבר'י למפרש ר'ל דמשום דמפורש בקרוא שרך שלם, لكن אף באין בו צית חייב, ה"ה במפרש בשבועה. ותמה תמה אקרה הלא פ"י רשי' ז' שם דמשום חשיבות קאמר דמפרש דומה בבר'י העי' שמספרש כ"ש אחשב' הוא פירוש מוכרכה שם, דהלא תחלה

ד' הטוב יכפר ודוי'ק.

ודע דיש להעיר עוד דלמה המשmitt רבני הקודש מכל וכל הא דשמננו של גיד דהוא מנהג ישראל קדושים, כי במה דקמני צרך שיטול את כולם ודי דליך להכenis גם שמננו ואדרב' בראש פרkon כתני בפירוש וחלבו מותר ומפרש ר'י א"ש לעיל דעל שמל שמננו קאי ומותר לד"ה, ולעיל כתבנו לדעת הרשב"א ז"ל דשמננו של גיד משום לתא דחלב החמיר על עצם, ייל' דמרומי מנהג זה בשמא שקראו חלב, אבל הלא הרשב"א ז' יlid' ייחיד בדבר זה, ובתוס' וכן ברמב"ם מבואר דמשום לתא דגיד נאסר. והיתקן שישתווק מאיסור זה המנהג בכל מקום ובכל יום והתוס' לעיל צ"ב ע"ב ד"ה גוממו עם השופי, כתבו דמה שנהגו לאסור שמן היד הוא כמו חומרא דר"ז דבנות ישראל דחומרו על עצמן לישב ז'ל על טיפת דם כחרדל דאמרו בנדה ס"ו ע"א, דהיכא דאחמור אחמור, לפ"ע"ד נראה דמנהג של שמננו של גיד דקאמר עלי' ישראל קדושים נהגו בו אישור, מנהג קדמון מאד ה', ונתפשט בכל האומה דלולי זאת לא ה' קרא עלי' ישראל קדושים נהגו בו אישור, והרמב"ם ז' ייל' ריש פ"ח כולל חלבו וקונקנות כתוב עליהם שהם מד"ס, ותנא דמשנתינו הזכיר הקונקנות במה דקמננו משום ר'מ דצרכיך ליטול את כולם, והשמיט החלב שעל היד, ופלא על הרמב"ם ז' דגס הוא הנם שהזכיר החלב בריש הפרק אבל בהלכה ז' שהביא האי דינה דמשנתינו כתוב וא"ל: הנוטל גה"ג צריך לחטט אחורי עד שלא ישריר ממנה כלום עכ"ל, והשמיט דחוטך שמננו מעיקרו דקמנינו בבריות'. ועל השמות רביינו הקדוש רחמנא לפ"ע"ד.

דרנה ק"ז בעהחת"ס ז' ביו"ד תשוי' ק"ז כתוב ע"ד חלב שהלבו עכו"ם אם נניח דהלהקה כרבב"ז דבאיין דבר טמא מצוי אין אישור הרוי אנו קבלנו עליינו לאסור בכל מקום, והרי הוא דאוריתא ככל קבלה של פרישות ומצד נדר עי"ש.

ואם כדבורי כן הוא ה' מקום לומר דהנתא דמשנתנו לא כלל' עם הקונקנות מה"ט גופא, דהני דרבנן בעלמא אבל מנהג ישראל קדושים הוה כדאוריתא, והשארו על המנהג, ולא עוד אלא דקמנינו בפירוש וחלבו מותר לידע, דרך מצד מנהג אית' ב', וממילא דחומר מן קונקנות דאיינן אבל מדרבנן, אלא דבגוף דברי החת"ס אני נבוך מכך כי הלא בעצמו כתוב שם דנניהו דכל מליל קיל כשר אייסור דרבנן הינו משום דכך קיבל שי' אייסור עליהם קוקלי אסורי דרבנן, אבל לעבור ע"ז, הרי הוא עבר על נדר דאוריתא עכ"ל, ולדעת קדשו לחולה מאכילין גיד החיצון והקונקנות טרם שמאליכין לו שמננו של גיד דהוא חמור מאיסורי דרבנן, אולם במחכ'ת של ק"ז צ"ל דבר זה ליתא, כי כמו שאזיל ומודה דלכל מיל ודאי כדרבנן יחשב, כי כך קיבל על עצם שלא ה' יותר חמור מגזירת חכמים, ה"ה לענין לעבור נמי קבלו שלא ה' חמור העובר על מנהג קדושים, מעובר אגירת חכמים, ומנא אמינה לך דרכ' הוא, דרנה הרמב"ם ז' בראש' פ"ד מהלכ' שבועות כתוב דהנשבע שלא לאכול הימים ואכל פחות מכזית הרוי הוא כאוכל חצי שעור מנבלות וטריפות וכיוצא בו, והמל' מ' שמס חקר מ"ג אי כוונת הנשבע ה' גם על חצי שיעור הרוי הוא לוקה, וכמפרש חצי שיעור, ואי כוונתו רק על סתם אכילה שהוא בכזית ה' חצי שיעור היותר גמור, והביא שם דעת הרץ ז' שבאמתה ה' סובר כן דבשבועה ונדר חצי שיעור מותר למגורי, אלא דחזר בו והחסכים לדעת הרמב"ם ז' וטעמא דהא מלתא דעתה התורה הרי לך דלענין לעבור על השבועה יש ג' מציאות שי' רק איסור בעלמא דרבנן, או איסור תורה בלבד לא מלוקת כאשר חצי שיעור באיסורי תורה, וא"כ ה' הכל מנהג שקבלו העם על עצם ג' לא רצוי להיות חמור מגזירות ותקנות חכמים גם

בקרה ודוק.

תוס' דה ור"י אכילה כתיבה ב"י באמצע הדיבור, ויל' דודאי אלאו דשרצים דכתיב בלשון אכילה לקי' משום כזאת שץ', אלא שיש לאו דשרץ דלא כתיב בהו אכילה וכן אל תשڪצו. עכ"ל. כבר כתבנו לעיל מהרמב"ס זיל' בפירוש כתוב דמשום לאו דאל תשڪצו לקי' אכיות דשרץ המים, ורק חד לאו אית' בהו, ומתרץ קושי' התוס' לפי שיטתו דرك בהצטרפות עניינים שונים אפשר ללקות כמה פעמים עי"ש, וצ"ל אף דלא כתיב אכילה סטמא כמפורט דאל תשڪצו באכילה קאמר, ואעפ' דפסחים דף כ"ה ע"א קאמר נפ"מ לעניין שלא כדרך הנאותן אסור בלאיו דלא כתיב בהו אכילה האי להחמיר הוא, אבל להקל ולומר דלא מחייב אכיות עד דאכל יכול לא, וכמוש"כ למעלה ודוק.

משנה ירך שנתבשלה בה הג"ג וכוי כיצד משערין אותה כבשר בפלפת, הנה הרמב"ס זיל' בפייה"מ מפרש דר"ל שיטועם ביחס טעם הגיד בירך כמו שימצא אדם טעם הבשר בפלפת, והוסיף עוד לפ' שהבשר נוטן טעם בפלפת יותר מאשר צמחים והאי תוספת דברים הוא, מפני מה שאמר ר' ר'bekן כבשר בראשי לפתות הרי דיש חילוק בין הצמחים לעניין קליטת טעם בשער שנתבשלה בתוכם, אלא דלא עיקר פירושו פלא והപלא, דলפי פירושו דבעינן שירגש ממש טעם הגיד, אז האי שיירור כבשר בפלפת הינו על חזק הטעם קאי והוא לקלא, שלא סגי בהרגשת טעם כל דחו, אלא כטעם הנרגש מן הבשר בפלפת אשר זה בעצמו כמעט מן הנמנע, מפני שהгад עכ"פ לכ"ע בעצמו טעמא קלישטה, וכמה מן הגיד בעי כדי שייה' האי טעמא קלישטה נרגש בשער, ואעפ' דלפי סברת הרמב"ס טעמו חלק מטעם הבשר, אבל מ"מ קרוביים הטעמיים כמו כבד ולב ובשר דמובהר בבי"ס צ"ח דנידונים כאינם מינים, דחלוקים בטעמים, אבל מ"מ טעמים קרובים הם, ואם יבושל בשר וכבד ולב קשה להרגיש בשער טעם הכבד והלב, ולהיפך טעם לב וכבד בשער כדיוע לכל, ואיך אפשר שריגיש בירך טעם הגיד בחזק טעם כמו בשער בפלפת, אפי' אם לא נאמר דcola היה ירך קאמר, ולא די לו בזה אלא שמוסיף הרמב"ס זיל' דנקט התנה לפת משום דבו נרגש טעם הבשר יותר מאשר צמחים, וא"כ הוא עוד תוספת קולא, דבעינן שיטועם בחיק את הגיד בירך חזק כ"כ כמו שמרגש הבשר בפלפת וא"כ הוא לא אסור לעולם ומניין לתנאה קולא זו דלא סגי בטעם הנרגש סתם, בין אי טעם בעיקר דאוריתא ובין דרבנן, ותעד דהרי בע"ז שנשנית קודם חולין, קטני שם במישנה דף ס"ז ע"ב ג"כ בנותן טעם, בגין שנפל על תנאים ושם לא קטני האי כיצד משערין, הרי דלא בעינן ע"ז שום שיירור דכל שנרגש טumo בחיק ולידע ולהבחן שיש כאן תערובות יין, אסור משום טעם בעיקר ואם כן הה'anca אם ירגש טעם הגיד בשער אסור, ואי דמאי טעם לי', הלא ר' ר' אמר לנו לקמן דעתם לי' קפיא ארמא. עוד קשה לי' לפ' הרמב"ס זיל' מה יענה להני בנ"ט דקANTI בסייפה, גבי גיד בין הגידין וחטיכה בין החתיכות, דחתם ע"כ ליכא לפרש שריגיש בחיק דהרי מין במינו ממש הוא, ולפירושו א"א לפרש דבמ"ב שעירוחו בששים כמו שכתב רשי זיל' דהאי גורה תערובות מינו אינו מיינו דלבעי ט' כאשר אמר רבא לקמן עכ' לא ה' בזמן המשנה לפירוש הרמב"ס זיל' דבשר בפלפת הינו הרגשת הטעם ממש, דהרי כל תערובות ה' נידון בפ"ע, ולא שיירור מוסום לכולם, וכייד בשער אוילי אפי' עשר פעמים בשער ה' סגי, כדי שלא ירגש טעם חזק של בהמה, וא"כ פשיטה דיotor מסתבר לרדרשו דאיתא לצין עד כמה לא נאכל הגיד וקאמר אשר על כף הירך והוא הפירוש הפשטוט, וממילא שמעין דקיי אבמה וויה ולא אווע' שאון לו כף, צ"ל דלהרווחה דמלתא לרדרשו דהרי כף הירך, אבל אה"ג דבלאה' רק"מ דנוקי כל הקרא למיעוטי עוף, במקום שיש פירוש מרוח

פריך על הא דאמרו רבנן היאך מצין באוכל כ"ש שהוא חייב, והרי נמלה ומשמי בריה שאני, ואח"כ פריך והרי מפרש, ומתרץ מפרש נמי כברי' דמי, ועתה לפ' הtos' דברי' נמי כפרש, הדרה קושי' ראשונה לדוכתי' והרי נמלה, ומה מתרץ בר' שאי, היינו דמפורש בתורה לחיב, הרי אותה מבקשת לדיע אסור, והרי מצא מפרש בתורה לחיב אסור, וא"כ עכ' מה דהשיב בר' דמפורש בתורה אין זה טעם לאסור, וא"כ עכ' מה דהשיב בר' שאני הוא טעם על התורה, למה אסורה כ"ש משום דהוא בר' ואין לו דין כ"ש מלחמות חшибתו, וא"כ כי מתרץ על והרי מפרש נמי כברי' דמי, הפי' כמו שפי' רשי זיל' דע"י שאסור על עצמו כ"ש אחشب' לאכילה, ובלאה' עכ' לר"ע דדורש טעמא דקרא כתלמודי ר"ש מבואר בגיטין סוף פרק השולח, טעמא דنمלה הוא משום דברי' חשוב ומילא דלייטה מה שכטבו התוס' דריש וגיד בין קטן ובין גדול משמע אשר מזה נצחה דאפילו גדול בעין כלו מצד גזה'כ וכאשר הראייך דהרמב"ס בפירוש פסק להיפך, אבל הילפotta דחייב אבר' כ"ש הוא מלוא דרמשים דהמהם כולם קטנים פחותים מכזיית, וכאשר כתוב רשי זיל' במקו' ט"ז ע"ב דרומש על הארץ על הנקיינטנים קאי, ולא מסתבר כלל דשאمرةה התורה דאל תשڪצו בכל הרmesh הרושם על הארץ, דכוונתה על הרבה רמשים ביחס, ומזה נדע דברי' שלמה חשובה ככזאת, אם הוא דומה לנמהה בכל פרטיה, וזאת אף' למ"ד דלא דרש טעמא דקראי, דכאן חידוש הזה נגד כל איסורי תורה דבעינן בית, ומהיכי תיתני נימה דרמשים יצאו מזה מכלל שאר איסורי התורה, אם יש טעם מספיק לפניו דברי' חשובה גם בפחות מכשיעור. וכփ' הנרא גם התוס' לא נכנסו בכל האי דוחק אם לא משום האי שkill וטרי' דכאן דמשמע מני' דלשון אכילה מבטל חשיבות הבריה, וכלקמן בדיור שאח'זיל' אבל הרמב"ס זיל' לא שلت ליה שיקיל וטרי' דלא אמר אלא לרווחה דמלתא לפרש פלוגתת ר' ר' ובבן על צד הרחוק דפלגו בדשモאל, והנה היה המקום איתי' להשות על דרך פלפול האי שkill וטרי' עם דעת הרמב"ס זיל', אלא דהוא טרחה דלא צricht,ומי שמכיר דרכו של רבינו הרמב"ס זיל' דפסק תמיד כפי עיקר הסוגי' שנשנית במקומו, ולא חיש על מה שאיתمر במי'א שלא במקומו נגד זה,ocaין אין עיקר עסקו לפרש דיני בריה, אלא קאי אמיומו דשםואל לומר דבלפלוגתא שנה, ובפרט שהרמב"ס זיל' בלאה' פסק בפ"ד באכל צפ/or תורה בחיה בכ"ש ממש, ומושם נבלה עי"ש, ועיין מה שכטבתי בהה לקמן בסוגי' שם ודוק.

בשה' ז וא"ת ור"ש דחשיב חטה בר' היאך תרומה עלה בק"א וכו' אכתי ערלה וכלאי הכרם לא לטלו עכ'ל, הקשה לי תלמידי הרב הגדול מהו"ר אברהם משה ני' והא ערלה וכלאי הכרם דעומדים לשרפפה וכותוי מיכתת שיעורייו לא שייך בהו חשיבוי' בר' ומוה קשי' להו ואמרת לי' לו דלא קשה מיד' דע"י ביטולתו לא עומד לשרפוף, והוה שפירח' וכמו שכתבו התוס' לקמן ק' ע"א לעין חתיכה הראוי' להתקבב, דכל שראוי' להתקבב אחר הביטול ע"פ שהי' אסורה בהנהה מתחלת אינה בטלה, והה' לעין בר' ודוק'.

ע"ב גמרי' והאי כף מבעי לי' למיעוטי עוף דלית לי' כף, תרי' כף כתיבי. ועיין לעיל צ"ב ע"ב בעי' דרי' מה שכתבת בהה, אבל עדין לא נח דעתך כי איך נאמר דקראי דאיתא על כף הירך למיעוטי עוף כתיב, דתמורה זאת היה מצוי לכטוב בפירוש את נה"ג של בהמה, וא"כ פשיטה דיotor מסתבר לרדרשו דאיתא לצין עד כמה לא נאכל הגיד וקאמר אשר על כף הירך והוא הפירוש הפשטוט, וממילא שמעין דקיי אבמה וויה ולא אווע' שאון לו כף, צ"ל דלהרווחה דמלתא לרדרשו דהרי כף הירך, אבל אה"ג דבלאה' רק"מ דנוקי כל הקרא למיעוטי עוף, במקום שיש פירוש מרוח

ועתה נזהה איך מתרפרש האי משנה לדעת רשי זיל'. הנה רשי זיל'

ה' מוסכם אצלם דשיעורبشر בلفת כמו הוה, ולכן לא האכיר התנא שיעור מצומצם, וממילא דבמ"ט דמשום לא פלוג נמי בעין ביטול כמו אינו מינו, נמי כל או"א ה' משער כפי השערתו דבר בلفת, וכן במשנה דקתי ניד ביגידן בנ"ט, ודאי ג"כ אשיעורא בשער בلفת קסמרק, ואל"כ גם כאן הוויל'ר מצד משערין, ומ"מ כתוב רשי ז"ל דלקמן בגין מפרשין דבמ"ט משערא בששים, לא שכונת התנא בטוח ה' על שישים זהה ע"כ אינו, دائ לרביינו הקדוש ה' מוסכם שיעור זה דשים, לא ה' כתני כבשר בلفת, כי לפרש אתה ולא לסתום, אלא דרש"י ז"ל כתוב כן לפריש הסכמת אמוראי בתראי, דשים סגי בכל האיסורים, אבל בזמן המשנה כי היכי דבאיינו מינו ה' משער כאו"א כבשר בلفת לפי השערתו כן ה' במ"ט, והטעם דחומריו גם בתערובות מב"ט בלח שלאל סגי ברוב חד בתראי, עיין באזה לקמן. ועכ"פ לדעת רשי ז"ל משער דCBSR בلفת הוא מהלכה על כל תערובות משא"מ, ואע"ג דaicא איסור חזק מן הבשר ונוטן טעם בפחות משער בשער בلفת, מ"מ לא הקפידה תורה על האי טעם דהוא לעלה מכשעור בשער בلفת, אבל מדרבנן לא מהני שיעור כבשר בلفת, אלא להחמיר, דפחות משער זה לא נתיר שום תערובת, אבל תערובות דאפשר שנרגש האיסור בתוכו גם אחר שיעור זה אסור מדרבנן, ולזה ה' צרך עוד קפילה, אלא דבגדי בירך גיד בלא"ה טעם קליש הוא אוקמי אישעor של halacha ולא עיין זען קפילה. ועיין עוד לקמן ודז"ק.

תנוס' ד"ה אם יש בנ"ט הרי זו אסורה לאו בגין חודי משערין וכוי ולפי ר"א שמפירוש דלא אמרין חתיכה עצמה נ"ג אלא בב"ח ATI שפיר, ואח"כ כתבו דמשמע קצת דין הרוטב ולא שר חתיכות מסיע לבטל הגיד, והאי לפ"י הקונטרס ניחא וכו' עכ"ל, הנה כפי שביארתי לקמן בסוגי" דטפת חלב, להוכיח דעת רשי ז"ל כפי פ"י הט"ז בס"י צ"ב, דלulos יצא הבלועה מחתיכה שמקצתה ברוטב גם לשאר הקדרה, ומ"מ נעשה האי חתיכה נבלה, מושום דברך ראשון שהוא רתיחה שלא רוטב לא מazi להתפשט רק בהאי חתיכה ולא חוצה לה, ורק אחר שהבלועה נכנס בחלק התחthon שבחתיכה שברוטב מתחילה כח הרוטב להוכיח שם וזה לא מקרי סופיה להתפשט עיי"ש, א"כ אי בשאר איסוריין אין חתיכה עצמה נ"ג כדעת ר"א אז לא שייך הכא לומר דרך בירך ממשערין מטעמא דרש"י ז"ל דלקמן דשם מבב"ח מיריד דאית ב' מושום חתיכה עצמה נ"ג, אבל הכא גיד בירך אינו עושה נבלה, וא"כ מה שכתו התוס' לפ"י רשי ז"ל דלקמן ניחא הינו אי ס"ל שלא כר"א ואמרין חתיכה עצמה נ"ג גם בשאר איסוריין, וזאת ה' להם לפרש ולא לסתום, יצ"ע.

אולם איכא מאן דגרס במתני' אם יש בו בנ"ט ולא בה עיין במשניות, ואי אין כאן משמעות כלל דבריך לבדה משערין, דהרי אם יש בו אגיד קאי ודז"ק.

ד"ה עד שמנגע גיד לאו דוקא עד שמנגע לייד ממש, דהא צרכש שנייה כדי קליפה סמוך לגיד, ואפלו כדי נטילה וכו', הא דלא קאמר דעת ולא עד בכלל, ובפרט דיל"פ דקוול' עד הגיד ממש, אבל אינו ואוכל האי קליפה ממש דאו ה' מוכחה דסגי בקליפה, וזה ליתא דהרי עיין נטילה ממש"כ התוס' ודז"ק.

ז"ל סובר דעתם הגיד והבשר שווין, ואפלו אין שווין ממש מ"מ להרגיש טעם גיד בשר אפלו למ"ד יגבנ"ט הוא דבר רחוק וכמ"כ למעלה,ומי הוא זה שיבחין בשער הירך אם נתשל בגידה או בא גיד. והי"כ בשmeno של גיד דודאי חד טעמא אית' ע"ם הבשר, וא"כ מעיקר דין תורה הרוי זורק את הגיד ואוכל את הירך חד בתרי בטל, וזאת אפלו למ"ד מב"ט לא בטל, דהרי שוה בשמא בעין וגיד עס בשער אינו שוה בשמא וגם לא בטעה, ומ"מ כתני בנו"ט ועכ"מ מדרבנן הוא וצרכין לחקר חדא מפני מה גרו להצריך יותר מרוב, ומה בין תערובות יש ביש דהנחו על דין תורה להיבטל ברובה, וכאשר פריך לקמן על גיד בין הגידין וחתיכה בין החתיכות דיבטל ברובה, ובכל בלח ניחא לי' דבעין בנ"ט, ושניתה היאך משערין האי בנ"ט בגין דגיד עס הירך, ד"א לא מטעם אלא דעת ז"ק אמר התנא כיצד משערין אותה כבשר בlfat. ופירושי ז"ל דרואין כלו הירך לפת והגיד בשער ושיעור זה הללמ"ס כשאר שיעורו תורה, וכאן הבן שואל חדא דהלא רשי ז"ל פסק בסוגי" דזרוע בשלה לקמן דעתם כעיקר לאו דאוריתא, וכל הדרישות בהזאת אילו אסמכתה בעלמא, ואיך בא הללמ"ס לשער הטעם דבלא"ה אינו אסור מה"ת, ולא עוד אלא דכל שלא נרגש הטעם בlfat העורבות שאנו דנין עליה, מה איכפת לי' שאלו ה' בשער בlfat עיין זה ה' נוטן טעם הלא אכן טума בעין וחיך ואוכל יטעם.

אבל דע כי כפי אשר תראה לפניינו בバイורנו בשיטת רשי ז"ל הוא, דעתם הנרגש עד איזה שיעור, הוא אסור מה"ת, דיליפותא דזרוע בשלה יلفותא גמורה הוה, ורק הטעם שלמעלה מאותו השיעור והוא טעם קלש, אין מה"ת רק מדרבנן אסור, וhilfotata ע"ז מנזר או מגיעולי כותים מהה אסמכות וכון ביאר הגאון בעל כנפי יונה בספרו הנעים על יוז"ב סימן צ"ח עיי"ש בארכיות, ועין עוד לקמן מזה, ועכ"פ גם לדעת רשי ז"ל טעם גמור של איסור אסור מה"ת, ע"ז אתה ההלכה כדי להגביל איזה טעם איסור ואיזה מותר והגביל זה את אמרים בשער בlfat, ולא כמו שפירוש הרמב"ם ז"ל שאם נרגש בהחיך כמו שרגש הבשר שדרכו ליתן כדי להטעם הלפה, אלא הוא שיעור על כמהות האיסור וההתיר ור"ל שייהי האיסור בכמות נגד ההיתר כמו שדרך ליתן בשער בתוך הלפה, ועכ"פ שבזה עדין אין כאן שיעור מוצמצם כי לאו כל אדם שווה בזה ויש חילוק בין עשיר לעני ובין בשער כדיודע ומה שכתו התוס' דCBSR בlfat הוא שווה עם שיעור ששים קשה לשמעו מכמה טעמיים, אולם כפי הנראה האי שיעור ששים לא ה' מוסכם אצלם עד סוף ההוראה שבתלמוד וכאשר תראה לקמן בバイורנו ולכן קתני עיקר השיעור של ההלכה שהוא בשער בlfat ומהא גופא דקתי ניד כבשר בlfat שיעור שאינו מצומצם ידע רשי ז"ל דעכ"כ הלכה היתה בידם, דשיעוריו חכמים לעולם מצומצמות כפי האפשרי, דעל זה אמרו במנחות ק"ג ע"ב כל מודת חכמים כך הוא מ"ס חסר קורוטוב אינו טובל בו וכו' ואי שיעור זה חכמים אמרוה ומדרבנן בעין כך, ודאי לא היו תולין זאת בכבר בשער, שעדיין צרכין אנו לידע וכמה הוא זה כתוב רשי ז"ל על גיד שנרגש בשער בין היגידין דלקמן מפרש דיל"ט במ"ט שיעורו בששים, ולא כתוב כן לעלה בכבר בשער. וסכך אן לא פירש כן על בנ"ט אלא בד"ה قول אסורות ממש דבאמת בזמן המשנה עדין לא

אלא ודאי נזכר באן ע"ש אומנתו שהוא נהנות, וזה נכון מאד, אבל נשאר עליינו לobar למה צריך לכל זה, ואם אכן אומן שלא מרע חזקתו למה לי לפי תומו. אבל דעת כי מאחר דאנן מהדרין בברר אחר ששים אי אית' בי טעמא קליישטה שאסרו חז"ל כל שטועם לפי תומו ואינו מותכוון לכך, לא סגי לנו בסתם ב"א, אם אחר טעימה כלאחר יד ולפי תומו יאמר, שלא הרגש אותו הטעם שאנו דניין עליו דכיוון שלא נתכוון להבחן בטעמיים, מלטה דלא רמי' לעלי' הוה ולא אדעת' וכלען ביעין דוקא שידע בשעת טעימה שיש נפקותה בטעמיתו אז ודאי סגי גם בסתם ב"א כל שלא הרגש וכלען בתמורה סגי לי' בסתם כהן, וכל שנותן לקפילה אומן הוא מפסיד ממונו של ישראל חכם, אמן בתערובות דיסורא מה געשה אם ליתנה לקפילה אומן שיטעמנה ויאמר לנו כפי אומנתו אם הריגש הריג הפריזנו על המדה להחמיר יותר מדוי, ואם שנטעמנה לסתם נקרי הלא אינו נאמן לנו בהגדתו שלא הרגש. מלטה דעבידי לגלי' לא שייך אכן דבשתם ב"א איכא דרגש ואיכא דלא מרגש, כי חוויב' בא' חלוקים, כמו בבדיקה שכין דין כל אצבעות שוות, כן בחוש החיק הטעם. ואם נתנו לו לטעם כלאחר יד ולפי תומו לא סגי בהכין, דכל שלא כיון להבחן אינו מרגש כ"כ כמובן, ולכן נתנו ר' יוחנן דחכים בטՐ甫ות ובכל מייל עזה טוביה ומושכלת, לדלינו לקפילה ארמאי דליתעמעה לפִי תומו מפני דאומן הריגל בטעמיים המאכלים להבחן בין הטעמיים גם בטעם לפִי תומו בלי כוונה להבחן בין הטעמיים, ירגש עכ"פ כסותם ב"א בכוונה ואין מدت הדין לקו אם נסמק על הגדתו, אבל אמר לטעמי דהינו לפִי תומו, ודיקי קפילה ארמאי שהוא אומן להבחן. כדי שהי' טעימתו שווה עם טעימת סתם אדם הטעם בכוונה, כדי להבחן אבל אחר שכבר טעם שיפר מצין לשאול אותו בתורת אומן מה שהרגש כי הגדתו אינה צrica להיות מסלפ"ת דכיוון דהוא אומן שיפר סמכין אחיזתו שלא מרע אומנתו כמש"כ התוס', וכלען דקדק רשי' זיל שלא הזכיר "msehir" רק דסמכין עלי' לפִי תומו ר'ל בטעימה לפִי תומו, דהרי מלשון וליטעמעי נשמע רק דהתעימה תהיה' כלאחר יד ולפי תומו. וא"כ אח"כ דושאlein אותו בתורת אומן זה שהרגש והוסף רשי' זיל שפיר דלא יודיעו שצרכין לו לדבר או"ה, אלא דנפ"מ למלה תא אחריתא Adams יודיעו שבדבר או"ה צרכין יש חשש שכדי להכחיל יאמור דלא הריגש ולא יפסיד אומנתו בכך, כי הכל יודעים-DDRCM כו להכחיל, ובזה דברי רשי' זיל שפיר מזוקקים ומוציאר' כזהוב וככסף וחכמת שלמה דבר בו, בפירשו של הני שלשה תיבות דליתעמעי קפילה ארמא. ומה מאד מישוב בזה קושי' התוס' שהקשו על הא דרבא דעמד על הבהיר'ת' לשאול, בשלמא תרומה טעם לי' כהן, אלא בב"ח מאן טעם לי' שהקשו להם למה לא קמתמה רבא על כל הני משניות דקתיini בהו בנו"ט בתערובות יי"ג ובב"ח, ולפי האמור בשיטת רשי' זיל ניחא, דבכל הני ידע לאפשר לסמוך אומן נקרי שיחמיר שלא יפסיד אומנתו, ואי דבאותן שהוא מרגש יותר ימצע שיחמיר שלא כדין, שאני היכי דאפשר מהיכי דלא אפשר, אבל כאן בברייתא דקתיini תרומה ובב"ח בהՃדי, משמע לי' דושאlein הhn דנותן טעם בב"ח כנ"ט בתרומה, ואם נctrיך בב"ח אומן המבחן בטעמיים הריג אינו שווה האי נ"ט עם נ"ט בתרומה, דעת לא צרייך אומן אבל השטא דאמר רשי' דסמכין אקפילה ארמאי ארמא בטעימה דלפי תומו, אז שפיר שווין הhn כנ"ל, ואע"ג דלפ"ז חסר בדברי רבא האי תיבת, "טלטעה" דמיינ' לפין כל זאת כנ"ל, אין זה קושי' דכיוון רק אמר דשענין מר"י דסמכין אקפילה ארמאי א"כ באופן הhn'ל קאמאר, דאי בתורת אומן ומשום חזקה דלא מרעה אומנתו אין הרובותא דפשיטא, דהרי על האי חזקה סמכין בכ"מ אלא ודאי דהרבותא דסמכין אטעימה שלפי תומו, ודוק'.

בד"ה אף' מראש אינו באה"ד, ובלא"ה נמי כיון דלא אפשר האיסור להתפשט חוץ לציר שרי, שלא אמרין חתיכה עצמה נ"ג ואוסרת את כל החתיכות אלא במקום שהאיסור מתפשט בכל החתיכה וכו', על"ל, בטעם דהא מלטה כתבתה דבר יקר לקמו בסוגי' דטפת חלב, וישבתי בזה סתרות הטור והמחבר מס' צ"ב לסי' ק"ה אשר נלאו האחرونים למצוא פשר הדבר עי"ש ותורה צמאונך.

ד"ג צ"ז ע"א גמר' ובחלב אסור, והוא ארבע'ח עובדא הוה קמי' דר"י וכו', הרחש יוסף הביא בשם הת"ח זיל שהקשה למה לא פריך בלא"ה סטייה על ר"ה מעובדא דר"י, עי"ש מה שכתבו האחرونים בזה, ולפע"ד נראה פשוט עפ"י מה שכתב הרץ זיל בשם הראה זיל דבחלב בצלוי דמפעפע רע מע מבישול ולא מהני שישים, מושום דאיינו מפעפע בשווה. והנה סברא זו נcona לפִי מה דפסקין דרותה דעתלי אינו כרותה דמboseל, אלא דחלב שאיני דמפעפע, וא"כ שפיר ייל דחלב אינו מפעפע בשווה אלא הולך בשביב הנוח לו יותר ana ana ולא מתפשט בשווה, אבל אם נאמר דכת הצלוי ככח הבישול,תו ליכא לחلك ולומר דעתלי אינו מוליך הטעם בשווה דמ"ש כיוון דכתות צלי ובישול שווין הן. ולכן קודם שמסיק דעתלי שאני דמפעפע, לא מצי מקשה אר"ה מהאי עובדא דר"י, דיל' דשם הוה שישים נגד החלב דחויש הוה, ורק'ל' בסיפור דהאי עובדא דר"י תימא צלי אינו כמboseל אלא חלב דמפעפע, אז הי' אסור בצלוי ע"פ דעתו בו סמק' וכדעת הראה, דעתו מפעפע בשווה, קמ"ל דגם בצלוי מהני שישים דהוה כרותה דמboseל, אבל מאחר שחדיש לנו דעתלי אינו כמboseל אלא חלב דמפעפע, שפיר פריך מעובדא דר"י דתו ליכא לתרץ דהיה בו ס', דהרי בחלב דעתו מפעפע בשווה, לא מהני שישים כנ"ל וצריך לתרץ בחוש הוה ר'ל חלבו בחוש ואינו מפעפע, וכפי' ר'ת בתוס' ד"ה בחוש הוה. ולאידך פירוש שבתוס' דחויש הוה דעתה בה סמק', ציל' דקמ"ל נגד דעת הראה הhn'ל, דמוני ס' אף בצלוי ואע"פ דחויש פחות מרווח דמboseל, מ"מ מפעפע החלב בשווה אלא דלפ"ז קושי' הת"ח הדירה לדוכתי' ודוק'ק, אח"כ מצאת שקרוב לדברי כתוב הלב ארי' זיל.

ע"ש גמר', ואמר להו ליטעמעה קפילה ארמא, ופרש' זיל זיל זיל, "נחתום עכו"ם ואשמעין דמותר לסמוך עלי' לפִי תומו ולא יודיעו שצרכין לו לדבר או"ה" עכ"ל מהא דפרש קפילה נחתום עכ' דלאו ע"ש האי מעשה קרי לי' כו, אלא דבעין אומן הידוע להבחן בין הטעמיים ומ"מ בעין לפִי תומו ולא סמכיןacha, דאומן לא מרע אומנתו, ופירוש זה הוא פלא והפלא, חדא דלמה צרייך אומו ולא סגי בעין נוגש לשסתם בני אדם, ובפרט לדעת רשי' זיל דעתם ע"פ דבעי קפילה, דודאי רק דרבנן הוה'ai טעהם שלآخر ס', ולמה לען להזכיר לך אומן המרגש יותר מסתסם ב"א. שנית אמאי בעין מסלפ"ת ולא נסמק דלא מרע אומנתו כמש"כ התוס', ומה שהוסף רשי' זיל דלא יודיעו שצרכין לו לדבר או"ה, הוא סותר מה שכתב תחלה לפִי תומו, דהרי מסלפ"ת הינו שלא ישלו כלל, רק כלאחר יד יציאו לפע"ד בזה. הנה תחלה נאמר דרש' זיל ה' לפרש דעת רשי' זיל ובכל מה שכתבו בזה האחرونים זיל לא נח דעת' זה מה שנרא' לפע"ד בזה. מודק שיתו מלשון הגמ' דמלא קאמאר יטעמענו לקפילה, אלא מדק דשענין ממשע מלאיו ולפי תומו, וממלא גם קפילה עכ' אומן "טלטעה" ממשע מלאיו ולפי תומו, והרבה דיו' נשפץ לפרט דעת רשי' זיל בזאת. הנה תחלה נאמר דרש' זיל ה' קאמאר ולא על שם המשעה העשו עכשו קראו כו, דכיוון דהיא כלאחר יד ולפי תומו טעם ולא בתורת ציווי לידע ולהבחן בטעם המאכל איך קראהו קפילה בשבל עשיית דבר שאינו מותכוון לכך.

חדש הוא דלא אסורה אלא קדרה ב"ג, מ"מ דין חדש הוא לא אסור פליטת כלים, טעם הבא מן הטעם, ולא למדין ריק על הני איסורים שעלהיהם קאי הקרה לצווות להגעיל, ולא ב"ח דתהירא בעל ולא תרומה דין איסורו שוה בכל, וה"ה נמי כי יון לנזיר ודלא כמו שכתו התוס' בפסחים ובניאיר בסוגי' דעתם עיקר דה"ה כי יון דהרי ציווי דהעגלת kali מדין כמו kali חלב או בשער משום דמה ענין זה למלחמת מדין ממש'כ' לעיל, ה"ה kali יון לניאיר נמי אין לו שיקות למדין, וא"כ למד' דיליף טעם בעיקר מגעולי עכו"ם, באמת לא יליף רק לאיסורי טמאה וכן וו"ט ודם וחלב שישראל נזהרים בהם ולא עכו"ם, אבל בשער או חלב או תרומה לר זיין לניאיר טעם בעיקר מה"ת עכ"פ בפליטת כלים לא שמענו לדעת הראה"ה עכ"ח אמרין טעם בעיקר, אבל באמות קושי זו כרוב קושי' העולם, אין לה התחלה כלל, دائ' ריק טעם kali חלב כדי לבשל בהם בשער, וכן להיפך ציווה התורה להגעיל, ומה המתין בפ' זו עד מלחתת מדין, הלא בכל בית ישראל יש kali חלב ובשר ואם רוצה להשתמש בהם להיפך צריכין הגעה, ואל תשיבני דאה"נ אלא DAGב ציווה להם להטבילים מטומאות עכו"ם הי' מוכרת לצווות גם אהעגלה דזה ליתא, דהרי טבילת כלים לדעת הרמב"ם ורוב הראשונים אינו אלא מדרבנן, וכרא דוטהר אסמכתא בעלמא, אלא אפילו לדעת הרשב"א זיל שדאורייתא הו ואנמר שכלי תשימוש צריכין תחלה העגלה קודם טבילה, אז ואדי לא דברה תורה אלא מ כלים שנשתמש בהם איסור אבל נשתחש בהם חלב תஹורה, מהו נביי העגלה לטבילה. ועכ"פ ברור הדבר דמשום בשער או חלב לא ציווה התורה להגעיל רק משום בשער או חלב שאסורים בעצם משום טמאה וטרפות ונבלות ולכך יפה קאמר הראה"ה זיל, דככל מיין לא דברה מהתירה בעל, וממילא דלא דברה מתורונה בעל, דודאי לא הי' בתוק kali מדין, אלא דתימא גדולה היא, דמה רצה בה זיה לומר, הכי בשביל זה לא נצריך מה"ת הגעה בקדורה ב"י מבשר לחלב ומתרומה לחולין בשביל שאינס דומי' דכלי מדין אהמהה. והי' עליה בדעת הראה"ה זיל סובר כקושי' המהר"ם אמר קאמ' זיל שהביא ק"ז בעהחת"ס זיל בתשי' פ"ו ליו"ד, דחקיר אפי' א"ש זיל שהביא ק"ז בעהחת"ס זיל סובר כקושי' המהר"ם אי בכל האיסורי טעם בעיקר דאורייתא, מ"מ לא אסורה תורה אלא טעם הבא מון המשם, וכן יקדש להיות כמותו, וה"ה ב"ח, טעם הבא מון הגדי לתוכן החלב, אבל טעם kali לתוכן חלב שהוא טעם מון'ל, ואפילו מאן דיליף מגעולי עכו"ם הרי אין בה אלא עשה דתעבירו באש, ולא לאו ללקות על האי טעם היוצא מן הכליל, וא"כ איך נאמר דיתהווה ב"ח מפליטת כלים עי"ש דרבו החת"ס צ"ל קלסי' בסברתו, אבל כתוב דסוגי' הש"ס וכל פסקי הפוסקים לא חלקו בה, בין טעם הבא מון המשם ובין טעם הבא מן הכליל. ואם הראה"ה זיל סובר כן שפיר כתוב דבתהירא בעל לא מצי להיות ב"ח, ולכן לא בעי הגעה kali בשער לחלב או להיפך מה"ת, אלא דגס אז עדיין קשה בתמורה מ"ט לא נלמד לאסור טעם היוצא מן הכליל לתוכן חולין, כיון דכאן איסורה בעל לגבי זר. שנית עדיין קשה דאם אלה כיוון הראה"ה וס"ל דבאמת אין איסור מה"ת לבשל חלב בכל שער וכן להיפך מה"ט דתהירא בעל, וא"א ללימוד מכליל מדין רק איסורה בעל, כי מכח טעם בעיקר א"א לאסור רק טעם מון המשם ולא טעם מטעם, וא"כ נפל פיטתא בבירא דמה קשי' לוי' דתתננא מה קמ"ל באמרו דקדורה שבישל בה בשער לא מדרבנן אסור וצריך להשמעינו איסור זה באיזה משנה או בריתיתא, ולפע"ד באמת נראה דהאי בריתיתא מש"ה נקט ב"ח ותרומה הני דלא הי' בכלי מדין להשמעינו דין בהם איסור תורה לבשל, כיון דהוא פחות מעט"כ, וניהו דאסרה תורה kali מדין ונאמר דלאו לא אסור אלא מדרבנן וא"כ בכל תערובות פחות מכך"פ, ליכא

ע"ש גמר' דתני קדרה שבישל בה בשער לא יישל בה חלב ואם בישל בגין וכון תרומה. ועיין בראשו יוסף שהביא דברי הרמב"ם בשם הראה"ה זיל דמייתורה דהאי רישא דפשיטה הוא דלא יישל חלב בקדורה שבישל בה בשער מדקדק הראה"ה דאתא לאשמעין, דודקא בתבז ימא, אבל באינה ב"י מותר לכתחה ולא גארינו אותו ב"י, משום דתהירא בעל, והנה בתרומה לא כ' מיד' דלמה יהי' מותר אינה ב"י דהרי כאן לזר איסורה בעל ועיינתי ברטיב"א גופא, ומצתתי שכתב דתהירא בעל אינו דומה לכלי מדין.

ולכאור' אין מובן לדבריו, הרי אדרבה מקשין העולם איך יליף טעם בעיקר מגעולי נקרים, דלמא משום ב"ח ציווה להגעיל דכל"ע בבע"ח אמרין טעם בעיקר, אבל באמות קושי זו כרוב קושי' העולם, אין לה התחלה כלל, دائ' ריק טעם kali חלב כדי לבשל בהם בשער, וכן להיפך ציווה התורה להגעיל, ומה המתין בפ' זו עד מלחתת מדין, הלא בכל בית ישראל יש kali חלב ובשר ואם רוצה להשתמש בהם להיפך צריכין הגעה, ואל תשיבני דאה"נ אלא DAGב ציווה להם להטבילים מטומאות עכו"ם הי' מוכרת לצווות גם אהעגלה דזה ליתא, דהרי טבילת כלים לדעת הרמב"ם ורוב הראשונים אינו אלא מדרבנן, וכרא דוטהר אסמכתא בעלמא, אלא אפילו לדעת הרשב"א זיל שדאורייתא הו ואנמר שכלי תשימוש צריכין תחלה העגלה קודם טבילה, אז ואדי לא דברה תורה אלא מ כלים שנשתמש בהם איסור אבל נשתחש בהם חלב תஹורה, מהו נביי העגלה לטבילה. ועכ"פ ברור הדבר דמשום בשער או חלב לא ציווה התורה להגעיל רק משום בשער או חלב שאסורים בעצם משום טמאה וטרפות ונבלות ולכך יפה קאמר הראה"ה זיל, דככל מיין לא דברה מהתירה בעל, וממילא דלא דברה מתורונה בעל, דודאי לא הי' בתוק kali מדין, אלא דתימא גדולה היא, דמה רצה בה זיה לומר, הכי בשביל זה לא נצריך מה"ת הגעה בקדורה ב"י מבשר לחלב ומתרומה לחולין בשביל שאינס דומי' דכלי מדין אהמהה. והי' עליה בדעת הראה"ה זיל סובר כקושי' המהר"ם אמר קאמ' זיל שהביא ק"ז בעהחת"ס זיל בתשי' פ"ו ליו"ד, דחקיר אפי' אי בכל האיסורי טעם בעיקר דאורייתא, מ"מ לא אסורה תורה אלא טעם הבא מון המשם, וכן יקדש להיות כמותו, וה"ה ב"ח, טעם הבא מון הגדי לתוכן החלב, אבל טעם kali לתוכן חלב שהוא טעם מון'ל, ואפילו מאן דיליף מגעולי עכו"ם הרי אין בה אלא עשה דתעבירו באש, ולא לאו ללקות על האי טעם היוצא מן הכליל, וא"כ איך נאמר דיתהווה ב"ח מפליטת כלים עי"ש דרבו החת"ס צ"ל קלסי' בסברתו, אבל כתוב דסוגי' הש"ס וכל פסקי הפוסקים לא חלקו בה, בין טעם הבא מון המשם ובין טעם הבא מן הכליל. ואם הראה"ה זיל סובר כן שפיר כתוב דבתהירא בעל לא מצי להיות ב"ח, ולכן לא בעי הגעה kali בשער לחלב או להיפך מה"ת, אלא דגס אז עדיין קשה בתמורה מ"ט לא נלמד לאסור טעם היוצא מן הכליל לתוכן חולין, כיון דכאן איסורה בעל לגבי זר. שנית עדיין קשה דאם אלה כיוון הראה"ה וס"ל דבאמת אין איסור מה"ת לבשל חלב בכל שער וכן להיפך מה"ט דתהירא בעל, וא"א ללימוד מכליל מדין רק איסורה בעל, כי מכח טעם בעיקר א"א לאסור רק טעם מון המשם ולא טעם מטעם, וא"כ נפל פיטתא בבירא דמה קשי' לוי' דתתננא מה קמ"ל באמרו דקדורה שבישל בה בשער לא מדרבנן אסור וצריך להשמעינו איסור זה באיזה משנה או בריתיתא, ולפע"ד באמת נראה דהאי בריתיתא מש"ה נקט ב"ח ותרומה הני דלא הי' בכלי מדין להשמעינו דין בהם איסור תורה לבשל, כיון דהוא פחות מעט"כ, וניהו דאסרה תורה kali מדין ונאמר דלאו

תוס' דה"ר א"ר וכו' ואמר רבנן בס' באמצעות הדיבור, ור' אפרים ה"י דוחה דחכא אייריב בחמורה חדתא בעינבא וכו' ויש לי מוקום עיון בזיה דאם נאמר דרבא ס"ל במ"ט בשמא אבל שוה בטעמא י"ה יהודה דמ"ט לא בטל, א"כ באינו שוה בשמא אבל שוה בטעמא כחמורה חדתא בעינבא, מהה בעי ס' ולא סגי' ברוב כמו תערובות יבש ביבש, ואי משום גזירה תערובות מינו איטו איננו מינו, לגוזר איננו מינו בשמא איטו מינו בשמא, וליתסר בשמשחו ואולי י"ל עפ"י דברי הריטב"א זיל ע"ז ע"ג ע"ב דס"ל דהה דקאמר רב ושמואל דכל איסורי שבתורה במשחו מדרבנן קאמרו, ואפילו לרבען דר"י, וא"כ לא שייך לגוזר אינו מינו בשמא איטו מינו בשמא, דוחה גזירה לאיזהה אבל אותו אינו מינו בטעמא ליכא רק חד גזרה, דעתם בעיקר דאורייתא. וכשאני לעצמי אפילו לר"י לא ידעת מינון לו לא אסור תערובות מ"מ מה"ת, דהרי חצי שיעור בתערובות לכ"ע לא אסור אלא מדרבנן וא"כ בכל תערובות פחות מכך"פ, ליכא

ע"ש גמר' דתני קדרה שבישל בה בשער לא יישל בה חלב ואם בישל בגין וכון תרומה. ועיין בראשו יוסף שהביא דברי הרמב"ם בשם הראה"ה זיל דמייתורה דהאי רישא דפשיטה הוא דלא יישל חלב בקדורה שבישל בה בשער מדקדק הראה"ה דאתא לאשמעין, דודקא בתבז ימא, אבל באינה ב"י מותר לכתחה ולא גארינו אותו ב"י, משום דתהירא בעל, והנה בתרומה לא כ' מיד' דלמה יהי' מותר אינה ב"י דהרי כאן לזר איסורה בעל ועיינתי ברטיב"א גופא, ומצתתי שכתב דתהירא בעל אינו דומה לכלי מדין.

ולכאור' אין מובן לדבריו, הרי אדרבה מקשין העולם איך יליף טעם בעיקר מגעולי נקרים, דלמא משום ב"ח ציווה להגעיל דכל"ע בבע"ח אמרין טעם בעיקר, אבל באמות קושי זו כרוב קושי' העולם, אין לה התחלה כלל, دائ' ריק טעם kali חלב כדי לבשל בהם בשער, וכן להיפך ציווה התורה להגעיל, ומה המתין בפ' זו עד מלחתת מדין, הלא בכל בית ישראל יש kali חלב ובשר ואם רוצה להשתמש בהם להיפך צריכין הגעה, ואל תשיבני דאה"נ אלא DAGב ציווה להם להטבילים מטומאות עכו"ם הי' מוכרת לצווות גם אהעגלה דזה ליתא, דהרי טבילת כלים לדעת הרמב"ם ורוב הראשונים אינו אלא מדרבנן, וכרא דוטהר אסמכתא בעלמא, אלא אפילו לדעת הרשב"א זיל שדאורייתא הו ואנמר שכלי תשימוש צריכין תחלה העגלה קודם טבילה, אז ואדי לא דברה תורה אלא מ כלים שנשתמש בהם איסור אבל נשתחש בהם חלב תஹורה, מהו נביי העגלה לטבילה. ועכ"פ ברור הדבר דמשום בשער או חלב לא ציווה התורה להגעיל רק משום בשער או חלב שאסורים בעצם משום טמאה וטרפות ונבלות ולכך יפה קאמר הראה"ה זיל, דככל מיין לא דברה מהתירה בעל, וממילא דלא דברה מתורונה בעל, דודאי לא הי' בתוק kali מדין, אלא דתימא גדולה היא, דמה רצה בה זיה לומר, הכי בשביל זה לא נצריך מה"ת הגעה בקדורה ב"י מבשר לחלב ומתרומה לחולין בשביל שאינס דומי' דכלי מדין אהמהה. והי' עליה בדעת הראה"ה זיל סובר כקושי' המהר"ם אמר קאמ' זיל שהביא ק"ז בעהחת"ס זיל בתשי' פ"ו ליו"ד, דחקיר אפי' אי בכל האיסורי טעם בעיקר דאורייתא, מ"מ לא אסורה תורה אלא טעם הבא מון המשם, וכן יקדש להיות כמותו, וה"ה ב"ח, טעם הבא מון הגדי לתוכן החלב, אבל טעם kali לתוכן חלב שהוא טעם מון'ל, ואפילו מאן דיליף מגעולי עכו"ם הרי אין בה אלא עשה דתעבירו באש, ולא לאו ללקות על האי טעם היוצא מן הכליל, וא"כ איך נאמר דיתהווה ב"ח מפליטת כלים עי"ש דרבו החת"ס צ"ל קלסי' בסברתו, אבל כתוב דסוגי' הש"ס וכל פסקי הפוסקים לא חלקו בה, בין טעם הבא מון המשם ובין טעם הבא מן הכליל. ואם הראה"ה זיל סובר כן שפיר כתוב דבתהירא בעל לא מצי להיות ב"ח, ולכן לא בעי הגעה kali בשער לחלב או להיפך מה"ת, אלא דגס אז עדיין קשה בתמורה מ"ט לא נלמד לאסור טעם היוצא מן הכליל לתוכן חולין, כיון דכאן איסורה בעל לגבי זר. שנית עדיין קשה דאם אלה כיוון הראה"ה וס"ל דבאמת אין איסור מה"ת לבשל חלב בכל שער וכן להיפך מה"ט דתהירא בעל, וא"א ללימוד מכליל מדין רק איסורה בעל, כי מכח טעם בעיקר א"א לאסור רק טעם מון המשם ולא טעם מטעם, וא"כ נפל פיטתא בבירא דמה קשי' לוי' דתתננא מה קמ"ל באמרו דקדורה שבישל בה בשער לא מדרבנן אסור וצריך להשמעינו איסור זה באיזה משנה או בריתיתא, ולפע"ד באמת נראה דהאי בריתיתא מש"ה נקט ב"ח ותרומה הני דלא הי' בכלי מדין להשמעינו דין בהם איסור תורה לבשל, כיון דהוא פחות מעט"כ, וניהו דאסרה תורה kali מדין ונאמר דלאו

בתרי בטל לתנאי דמתני' דאית ל' כרבנן דרי' דמבר'ם בטל, ואיך אפשר דאתא הלכה על תערובות גיד בירך ביחיד שייעור לאיסרוгалו ה' בשר בלפת, ובשאר תערובות מב'ם או טעםם קרובים כמו בשר שור עם כבד ובשר, קם דינה דכל שלג נרגש בטלה מה'ת ברוב, כי לית לנו שום הלכה לאסרו תערובות מב'ם, רק בגין בירך, הרי יש דבר זו יותר מזה. וכבר כתבנו במשנה דעתך רשי' זיל דישיעור דכבר בלפת הוא הללמ'ס, אין לו מקום כלל אלא בשנאמר דעתם עיקר עד איזה שייעור הוא דארוייתא, ולמעלה מהו השיעור אין הטעם אסור מה'ת, ואתה הלכה אוסר תערובות מב'ם במשחו מה'ת, דעיקר הפלוגתא דרי' ורבנן דלא בטל המיעוט ברוב אבל מיעוט בתערובות עכ'פ' מה מהני לו זריקה, וכדומה אבל לעניין אכילה דבעינו צית בכדאי' פ' מה דאין בו איסור תורה, ואני לא מצאתי מקום בש'ס שה'י' נשמע ממנו דרי' אוסר תערובות מב'ם במשחו מה'ת, דעיקר הפלוגתא דרי' ורבנן לאו לעניין איסורי אכילה איתשל, ובאיסורי אכילה דקאמר דרלי' אוסר במשחו, וכדלקמן דף קט ע"א באמת רק מדרבנן קאמר וממה דגזר רב בחמץ בפסח אינו מינו איין ראי' כ'ך דהרי' מצינו הרבה גזירה לגזירה והרי להרבה פוסקי' ובראשם הרמב'ם טעם בעיקר גופה אינו אלא מדרבנן ומ'ג גוזו במבר'ם להצrik' ס' אותו איינו מינו. ומהאי דברי' הריטב' וא משאר פוסקים ראשונים ואחרונים נראה דרלי' מין במיינו במשחו מן התורה, והדבר צרי' תלמוד.

ע"ב גמר' הני אטמהתא דאיימליך בי' ריש גלותא בגידה נשוי וכוי' מליל דכורתה דצלוי קאמר קשי' ובכ'ם דקאמר בגמי' קשי' יש לו תירץ, וכך אין איכא תירץ מרוחה, עפ' מי מה שכטבו התוס' לעיל דרבניהן עכ' משום שמנו של גיד אוסר, דמסתמא לא יחולק על ההלכה שקבעו לעיל דין בגידין בנותן טעם, וא'כ' זיל דס' ללבניה דשmeno של גיד מפעפע חלהב, וכן אוסר גם בצל ור' אתה סבירו ליה דכחוש בטבעו ואינו מפעפע, או כדעת הר'ם שהביא התוספות דשmeno אינו אוסר יותר מן הגיד ודוק'.

ע"ש אר'א אר'י, כל אישורין שבתורה משערין כאלו הן בצל וקפולות, הא שייעור רק על האיסור לחודא קאי וכמו שפרש' זיל והא דנקט תרתי בצל או קפולות, משום דאם ההיתר מהד מהני משערין האיסור בשני, אבל במשנה דוחיב שייעור לאיסור וליתר, לא בעי רק חד לכל חד כבשר איסור בהיתר של לפט, וכותב רשי' זיל דהאי שייעור דבשר בלפת רק לדינ' הנשה נאמרה, ור'ל לגיד בירך, וכן לא סגי בשיעורא דגיד בלבד לומר דזהה כבשר, דהרי גם ההיתר הירך בשר הוות ולכך אתה הקבלה גם לשיעור הירך דהוא כלפת, אלא דזאת רק לגיב' גה'ג נ' דקליש טעמו כן הוא, אבל בשאר איסורין משערין האיסור כבצל או כקפולות, וההיתר כמהות שזו, ומיליא דלי' ליתון שייעור מסויים מהאי שייעורא דרי' לומר, שהוא שישים או מאה, דהרי דבר זה תלוי עדין בהיתר מה הוא, ומיליא גם בתערובות מב'ם, אין השיעור שהוא לר'י רואין האיסור כלו הוא בצל וההיתר תמיד כפי מה שהוא, כן מתרפרש עכ' לדעת רשי' זיל, והוא פלא והפלא, חדא דהלא במתנית' תנא אח'ג' גיד בין הגידין וחתיכה בין חתיכות בן'ט, ולא קתני כיצד משערין את אלו, ולדעת רשי' זיל בעין כאן שייעור אחר לא מבעי בחתיכת נבלה ודג טמא בין חתיכות היתר, אלא אפילו בגיד בין הגידין,adam נאמר דשייעור בשר בלפת דוקא לגיד בירך ATA, ומושום דגיד קליש טעמי' א'כ בשחהיתר ג'כ' גידין דקלישון בטעםם, אין כאן מקום להקל נגד שאר תערובות מב'ם, ואי בחתיכה בין החתיכות בעין האיסור כבצל למה בגיד בין הגידין לא נשער כמו בחתיכה בין החתיכות, וכיון שכן איך סתם לנו התנאה לכתוב בנ"ט ולא מפרש כיצד משערין כמו שפרש בירך שנתבשל בה גה'ג' הא חדא, שנית קשה טובא על גוף העניין, איך אתה הלכה על גיד בירך לשער כבשר בלפת, כיון דבאמת אין הגיד בירך נרגש אם מפני שיטעם הגיד בטעם הירך והוא מב'ם בטעמא, או אפילו אין שווין ממש אלא דגיד בטמא קלישתא ואני נרגש בירך שהטעמים קרובים עכ'פ', הלא דין מב'ם אית' לי', דכל שלא נרגש הטעם הרי חד

מן האיסור אלא חצי שייעור בתערובות, ואיך יאסר מה'ת לאכול ממנה ומהא דס' הפר ודס' השער דיליף ר'י דאין דס' מבטל דס' לא נשמע אלא דלא בטל, והוא כבען ונפ' מ לעניין כיסוי הדס' ולענין זריקה, וכדומה אבל לעניין אכילה דבעינו צית בכדאי' פ' מה מהני לו דלא בטל המיעוט ברוב אבל מיעוט בתערובות עכ'פ' הוה דין דאין בו איסור תורה, ואני לא מצאתי מקום בש'ס שה'י' נשמע ממנו דרי' אוסר תערובות מב'ם במשחו מה'ת, דעיקר הפלוגתא דרי' ורבנן לאו לעניין איסורי אכילה איתשל, ובאיסורי אכילה דקאמר דרלי' אוסר במשחו, וכדלקמן דף קט ע"א באמת רק מדרבנן קאמר וממה דגזר רב בחמץ בפסח אינו מינו איין ראי' כ'ך דהרי' מצינו הרבה גזירה לגזירה והרי להרבה פוסקי' ובראשם הרמב'ם טעם בעיקר גופה אינו אלא מדרבנן ומ'ג גוזו במבר'ם להצrik' ס' אותו איינו מינו. ומהאי דברי' הריטב' וא משאר פוסקים ראשונים ואחרונים נראה דרלי' מין במיינו במשחו מן התורה, והדבר צרי' תלמוד.

של הביצים מצטרפין לבטול והיה הקילפה של הטמא, א"כ ד' בسمך ולצרכו האיסור כמו בכח, קמ"ל דלא, אבל מה שכתבו התוס' דמשום דআיכא ביצה טמא דלא אסורה כדאמר איןשי דמי' בעלמא הוא עכ"ל, דבריהם אינם מובנים ממשמעו דקאו אמסקנת הש"ס, דבביצה אפרוח קמיירין וע"ז כתבו דהוו"א להקל גם בביבה שיש בו אפרוח, משום דשאר ביצים מיא בעלמא נינהו. ואין לה מובן כלל דמהיכי תיתי נקל בימה שיש לו טעם גמור משום הני דלית בהו טעם, ואם נדחק בלשונם ונאמר דכוונתם בס"ד דביצה טמאה אמרו ואתא לאשמעין לאפוקי ממה דאמרו אינשי גם זה ליתא דמה עניין זה לכאן בהאי מירמא דנראה בעילע דעיקר דאתא לאשמעין הוא דאין האיסור עללה במניין הששים, ועוד זאת דלמה לא פרשו התוס' לפि המסקנה דביצה אפרוח קאמר מה אתה לאשמעין, ולכן דברי התוס' לפני הספר החותום, ולוי נראה דלפי המסקנה דביצה אפרוח קאמר, אתה לאשמעין שלא תאמר דדומה לכח, דאיו כלו אסור דהרי האפרוח אינו ממלא את כל החל דין כי גם פרש הרבה כדיוע ותסגי בני"ט והוא, להשלים הסמק כמו בכח קמ"ל דלא, וכלפ"ע"ד נכון מאך.

ודע דרש"י ז"ל פירש ביצה בס' ביצה של עוף טמא, והקשה הראשiosa ז"ל למה לא ביצה טרפה או נבלה, והנה תלונתו איינו כנגד רשי"ז ז"ל כי הלא הגמ' אמרה כן כאשר מריש דהה"ע בביבה אפרוח קפריך אבל טמאה לא, הר' דהה"ס הי' סובר אדם לא בביבה אפרוח אז בביבה עוף טמא קמיירין אבל מה ראי לשיטת הסוברים וכאשר הכריע גם הרמ"א ז"ל בריש סי' ק"ט דכל שבטל ישב ביבש חד בתاري, تو לא נאסר גס בנטבשoli יחיד, דאין איסורו חזר וניעור עיי' הבשול כל שנtabטל ביבש ונחפק האיסור להיות היותר עיי"ש, ולכן לא מאי מיררי כאן בביבה טרפה ונבלה דהרי שבטל חד בתاري ולמה לי שים בבישול, דהרי ביצה טרפה אינה נכרת בתוך שאר ביצים, אבל אי בביבה עוף טמא או כפי המסקנה בביבה אפרוח קמיירין, שפיר בעי' ס' דהרי היא ניכרת ואני בטלה בגין הביצים הנסיבות ודוק.

ע"ב גמר' האי צויתא תרaba דנפל בדיקולא בדשרא סבר ר"א לשערוי' במאי דבלע דיקולא וכו', האי פלאג' דזיויתא דתרבא וכו' סבר מר בר"א לשערוי' בתלתין פלאג' דזיויתא וכו', נ"ל דהנ' תרתי עובדי משיך שייכי אהדי, דמר בר"א כאשר ראה דאבי הי' משער ההיתר במא דבלעה קדרה, והאיסור לפיה שנצטמך כמו שפי' רשי"ז ז"ל, הי' סובר דעתמו בהז מה שמוסד דהאי זיויתא דחרבא שנצטמך ונעשה חצי שיעור, لكن יש להקל בשיעורי ע"פ דבשעת נפילה הי' זית שלם, ולכן בשנפלו רק חצי זית דחרבא, הי' ריצה לשער בתלתין. אבל לא הי' טעם אביו כן, עיין בהגנות מלא הרועים מה שכתב בזה ודוק.

ע"ש גמר' א"ל אבואה לאו אמינה לך אל חゾל בשיעורין דרבנן, הפירוש הפשטוט הוא דלא תゾל בשיעורין שהן דרבנן, במקרים שיש להקל כמו כאן דלא נפל אלא חצי שיעור שבאייסור ג"כ ר'ך דרבנן, ולא הי' צריך להזכיר האי קולא דחצי שיעור דפשיטה דלא ריצה לשער כל האיסורים בתלתין אז לא הי' קורא זול, אלא חולק ממש על שיעור שקבעו חכמים, וכיון דקרא ל' זול נדע דמשום שיש מקום להקל ריצה למיעט בשיעורי, אבל רשי"ז לא ניחא לי' בהאי פירושא, דהרי הוא ז"ל סובר דכבר שבלפת שהוא שיעור שים הוא הללמ"ס, ומפני שטעם עתיקר עד ס' הוא דאוריתא, וכן שכתב רשי"ז לעיל בדף הקודם בד"ה במאי דבלעה קדרה, וכיון דאייפלגו לישנא ואיסורה דאוריתא היא אזלין להומרא" עכ"ל, וכן קשי' לי' איך קאמר כאן בשיעוריין דרבנן ולא יזל בזון,

ליקח תמורהبشر טמאה בשור טהורה וצ"ע.

ע"ש א"ל ר"א לאבוי ולישערינהו בפלפלין ותבלין א"ל שעירו חכמים דאיו נ"ט באיסורי יותר מבצל וקפלוט. תשובה זו צrica הסבר דהלא איכא פלפלין ותבלין דאסירי, וא"כ מה דאו חכמים להחמיר עד בצל וקפלוט ולא יותר, ולפע"ד כוונת המתרצה הוא דלא החמיר חכמים אלא עד בצל וקפלוט נאכלים בעינא והוא שפיר בכל איסורים, משא"כ פלפלין ותבלין דאיו בכל איסורים שאסורים בעינא רק בתערובות, ולא אותו למיטע בהו לשערם בתערובות שאר איסורים, דהרי איסורים מתחילה בתערובות כי בעינא אינם ראויים לאכילה ודוק".

ע"ש, אר"ג גיד בששים ואין גיד מן המניין וכו', כתוב הרاش יוסף ז"ל דהא דנקט ר"ג hei שלשה גיד כחל וביצה, י"ל דס"ל קר"י דכל אסורים שבתורה כבצל וקפלוט, אלא דבגיד דקליש טעמי סגי בס"א, וכח דחלב שחותה דרבנן הקילו בו יותר וסגי בנ"ט של היהר, וביצה דלא יהיב טעמא قول' האי הוה כמו גיד בס', והוא אפילו לפיה דמקי בביבה אפרוח איינו אלא איסורה דרבנן עי"ש. ודבריו במחcit' לא מהוירין חזא דלקמן אמר לי ר"א לבריה אל תזאל בשיעורא דרבנן, וא"כ מהיכי תיתי ר"ג פlige אהא דר"א, ושנית האי ביצה למלה לי, דהרי כבר כתני כחל דמשום דהוה ר'ך איסור דרבנן סגי בס', ואדי דבכחל גם הכלח מצטרף לס' הוא מטעמא אחרינא משום דהיא עצמה אינה יכולה ממש"כ האיסור ז"ל אמר הר' בזמנן אמוראי בתראי איקבע הלכתא דכל התוס', ועוד זאת הר' בזמנן מלה ז"ל דרבנן סג' בס', ובין איסורין בששים, ור"ג הלא אמר אחד מהם הי' ובזמן רבא, ומהיכי תיתי נימא דהוא עדין החזיק בהא דר"י דבעינו כבצל וקפלוט, ולכן יותר נראה דר"ג כרבא ס' דכל איסורים שבתורה בס' ובין איסורה דאוריתא לאיסורי דרבנן לא חלקו בשיעורין וכדר' אש' דלקמן, דלא תזאל בשיעורא דרבנן, אבל כל דברי ר"ג לא סבבו רק אם סמק חז' מן האיסור, חז' מן האיסור קאמר. דהרי מכיוון עם השיעור כבשר בلفת, חז' מן האיסור קאמר. דהרי מצינו דחז'ל אמרו במקומות אחד שעירוזה של ששים שמשם נלמד אחד מן ששים יש בו ממש וכמו שאמרו בברכות נ"ז ע"ב חמישה אחד מששים, ואלו הן וכו', עיי"ש. ואמרו בנדירים ל"ט ע"ב כל המבker את החולה נוטל אחד מששים בחלו ולבן בעין סמק חז' מן האיסור דاز' אינן יחשב בעוצם מיעוטו. ורמז הנה אמרתי דנותן טעם ראשית התיבות נ"ט.

ומעתה يتפרשו דברי ר"ג הכי, דתחלתה קאמר גיד בס' ואין הגיד מן המניין והוא גופא אתה לאשמעין, דשיעורא דכבר שבר בلفת דקתני בתמanny' דהוא סמק, היינו בלבד מן האיסור, ונקט גיד משום דעל' קתני בתמanny' דשיעורו כבשר בلفת, וממילא וממש"כ בכל איסורי התורה כן הוא, אבל אין לומר דגיד נקט משום דעתמא קלישטה הו"א להקל בו, דהרי משנה שלמה הוא דמשערין כבשר בلفת, הר' דבשר נבלה בلفת שוה בשיעורו עם גיד, אלא נקט גיד משום דתחנתא עליו קאי לומר כבשר בlfת, וכן נראה דסבירו התוס' ז"ל שהעמידו דבריהם על ביצה בס' לכתוב וה"ה בשאר איסורים, ולא נקט ביצה אלא שלא תאמיר מי' בעלמא היא, ולמה לא נתקשה על הא דגיד בס' דקאמר, ע"כ דסבירו דגיד נקט משום דתחנתא בגין קאמר כבשר בlfת וה"ה שאר איסורים ואח"כ קאמר דבכל חילוני כוונה כולה איסור ר'ך החלב הכנוס בתוכה עללה לכך ולכך ומctrף עם הנ"ט של היתר להשלים הששים. ואח"כ דביצה איינו כן אלא בה בעין סמק לבד ממנה שאר איסורים, ואי ביצה טמאה קאמר וכס"ד שבגמ' צ"ל דהו"א כיוון דהקליפות

משערין במדידה במים כדיודע, והוה בסמך כשאר איסורין, אבל כאן מيري בתערובות שנראות לפני האומדן שווות, ואז צריך ס"א דין לאסמן זהה על האימוד. אבל דבר זה קשה omdat לקבל מכל מה טעמים, חדא דעתך הוויל לפרש דבכחיקי מיר, ושנית הלא אין זה דין אלא עצה טובה אם לא ירצה לטורוח ולמדוד דלא מסתבר כלל לומר דיاسر לחלוטון התערובות שיש בו ששים, ולא הני מדידה כמו שמהני בביבצים שאינם שווות, ועוד בו שלישיהadam באמות לפי האימוד שווה הביבצים, למה לא סמכו על זה הלא מב"מ דבלאי"ה כל עצימות הששים אינם אלא חומרא בעלמא אינו מינו, וגם רק לעומת הפליטה אנו דין דבלאי"ה רק מחומרא דלא ידעינו קמא נפיק בעין ס' נגד כל הביצה, וכל זאת אינו שוה להם עד שהושפטו עוד ביצה אחת, והוא דבר שאין הדעת הבריאות סובלתו היא חדא. ועוד אני תמה מהה אקרה על רבותינו הראשונים ז"ל, הלא אי אפשר לבשל ביבים שלמותם ללא מים, וא"כ גם המים מצטרף לבטל האסורה ולא עוד אלא שוגם הקЛОפות בין של היתר ובין של איסור מצטרפים לבטל כמו שתכתב הש"ץ ז"ל "בסי פ"ו" סקט"ז ומפרש בזה דהני אמוראי דרצו לשער במ"י ומ"ה אביבים קאי, ומשום דחשבו הקЛОפות בהדי היתר, וא"כ בלא"ה צרכין אנו למדידה, כיון דআיכא כאן מים וקליפות, וכיון שאנו מודדים און בגין שום מקום למדוד על שיורו ביבים ביןוניות, רק למדוד את כל הקדרה נגד שיעור הביצה האסורה, אם יש בה סמק והוא יותר קשה על שיטת הראשונים ז"ל, ואן לי מקום לישב עד שייאיר ד' עיני למצוא דעת קדושים.

ועתה נבוא לבאר דעת הרמב"ם ז"ל ושיטתו. וצריך אני להעתיק כל פסקי הרמב"ם ז"ל אותן באות בהאי עניינה ולדקדק בלשונו שומן של גה"ג שנפל לקדרה שלبشر משערין אותו בס', ואני שומן הגיד מן המניין, ואע"פ שומן הגיד מדבריהם הוואיל וגה"ג בריה בפ"ע החמירו בו כאיסורי תורה וכוי' הלכ' י"ח אבל שנותבשהה עם הבשר בששים וכחלה מן המניין, הוואיל והכחלה מדבריהם הקלו בשיעורו, הלכ' י"ט ביצה שנמצא בה אפרוח שנשלקה עם ביבים המותרים, אם הייתה שם ששים ואחת והיא הרי הן מותרים, היהת שס' בלבד נאסרו הכל, מפני שהיא בריה בפ"ע עשו היכר בה והוסיף בשיעורה, הלכ' כ', אבל ביצת עוף טמא שנשלקה עם ביצ' עוף טהור לא אסורה אותן, וכוי' עכ"ל. והריני לבאר פסקים אלו שהוציאה הרמב"ם ז"ל מתוך האיסוגי. הנה דעת הרמב"ם ז"ל דר"ג עכ"ס ל"ל כהכלתא דאגבנ"ט, ומה שאמיר גיד בששים ע"כ אשmeno קאי, וכן הוא דעת הריף ז"ל, ולא עוד אלא אי אגיד עצמו קאי, ולפרש שיורו לפיה התנה דמתני' מה לי ייד ומה לי שאר איסורים, ואני לומר גדייך איצטרכי לי שלא תאמר דעתך פ' קליש טעם, וסגי לי בפחות, הלא משנה שלמה הוא דמשערין אותו כבשר בפלט, ובלא"ה הלא מפשטות לשון האי מימרא דר"ג משמע דעיקר חידושו הוא אי האיסור מן המניין של ס', או חז' לאיסור בעי' ופשיטה בשביב קליל שטעם הגיד אם רצוי חיז'ל להקל לעלי' לא בחדר מול ס' מקלין אלא בעשרים או שלשים וכדליך, וכן בחל נמי מה"ט לא ייחא לי לרמב"ם ז"ל כמה שכתחבו התוס' ובהשות הראב"ד מתכוון על דבריהם, דמשום שאין הכחיל גופא האיסור רק משום החלב הכנס בתוכה, לכן בצו רחא מן שיורו ס' דאי מה"ט בצו רחא להם להקל עכ"פ על שלשים. וכן ביצה לא ניחא לי לומר דמשום גודל וקטון הוסיפו חדא, וכמוש'כ' למעליה דחאי חדא פחות או יותר לא משווה החילוק הגדול שבין גודל וקטון בששים ביבים, ולכן ס' ל"ל לרמב"ם דחאי תוספת וגרעון של אחת בששים אינו אלא משום הכירא דברי' שאינה בטלה בעצמה מפני חשיבותה עשו היכר להוסיף חדא על הששים, ובאישור דרבנן שלא יחלפו

הלא שיעור זה דאוריתא כמו שאר שיעורין שבתורה, ולפיכך כתוב רשי"ז'ל כלומר אפיו במידי דלא מיתסר לדאוריתא לא תזאל בשיעורי עכ"ל, ולפי פירושו צרכין להפסיק בין תיבת "בשיעורין" לתיבת "Drvbn" ועוד זאת קשה לפרש"י כמו דמר בר ר"א רצה להקל בשיעור דאוריתא משום דעתך בעצמו רק אישור DRVBN, ה"ה דחק בנדזה DRVBN כמו כתמים דלא בעין מ"ס של מקווה וכדומה, והוא דבר קשה לשמעו. אבל אם נפרש דחאי שיעור ששים באמות רק שיעור DRVBN הוא, והוא כמו מאה בתמורה ומאתים בערלה וכלי הכרם, אז ניחא דרך בהני שיעורים רצה להקל במקומות שהאיסור אינו אלא DRVBN, וע"ז אמר ל' אבוחה דגם בשיעורין שהן DRVBN, אין לאל בהן במקומות אישור DRVBN וד"ק.

ודע דכאן יש לי מקום עיון רב בדבר אני ולא אדע מה לי בין נפל כזית תרבה לדיקולה דבשרה, לנפל חצי אית' דכל שאין בתערובות כל כך אישור שהיה כזית מן האיסור בתוך כדאי'פ, לעולם רק חצי שיעור הזה דהרי לא מציא אלן מן האי תערובות כזית מן האיסור בתכבד"פ. ועיין בש"ת מהר"ם שיק ז"ל יוז"ס קי"ח שהשואל חקר בטעם עתיקר ע"י חצי שיעור אס הוא ג"כ דאוריתא ולוקין עליו, והשיב לו הגאון דמסתemat לשון הפסוקים נשמע דאי חילוק, וכן נראה מרישי פסחים בסוגי' דמשרתת, וכן ס' ל' לר"ת דעל כל כזית של התערובות מבשא"מ לוקין, והוא ז"ל הסביר זאת בטוב טעם עי"ש, וא"כ ה"ה בתרבה בبشرה שהוא מב"מ, כיון DRVBN אצרכיו גם במ"מ בלח בלח ששים וכך אשר כתני בפירוש במשנתינו דגידי בין הגידין וחתייכה בין החתיכות בנ"ט, והוא בס' כבשר בפלט דלעיל, וע"ז ודאי דלא פלייג מר בר ר"א, וא"כ גם שם ליכא ורק חצי שיעור מן האיסור, ולמה בעין סמק ולא די בתלטן, והדבר צרי' אצלי עיון גדול וד' יאיר עניינ' ודוק.

ע"ש גמר' דבי' נשיאה אמרו ביצה בסמך אסורה, בס' ואחת מותרת, הא דהפסיק מידי ביצה דלעיל בעובדא דנפל כזית דתרבא, וכחצ'י איתא דחרבא - ובבל ארוי' הרגשיז בזה - נראה לפע"ד דהאי חומרא דביצה נצמתה מהא אמר למלعلا דאל תזאל בשיעורא DRVBN ובعين סמק ודעמי' מושום גודל וקטון או מטעמא בביבה או מטעמא דרמב"ז ודעמי' מושום הכירה דבריה, אבל אי הוה אמרין דהאי שיעור דסמק לאו דוקא, ומוצמצם קאמור, דהרי ר"א רצה לשער האיסור כמו שנטצטמך והיתר כמותה שי' קודם ובחצ'י שיעור רצה בר' להקל עוד הרבה יותר, אז אין מקום לדביצה אפרוח רק אישור DRVBN כמשמעותו, ומכך' אם נאמר דביצה אפרוח רק אישור DRVBN ממש'כ' הראש יוסף ז"ל דודאי ניחא שהביא האי דינה בתר דמסיק דלא תזאל בשיעורין DRVBN.

ובטעמא דהא מלטא דהחמירו להוסיף אותה על סמק בביבה כתוב הרשב"א והרא"ש ז"ל בשם הרמב"ן ז"ל, דמשום שהביבים אינם שות בגודל וקטון וטעם זה בעין לפלא יחשב, חדא דחאי תוספת לכולא יתhapeק הלא אם הביצה האסורה היא מן הגודלות מה תת כחה של תוספת חד ביצה ופשיטה דלולי האי חומרת חכמים לא הי' עולה על דעת שום אדם לשער ששים בביבים עפ"י המניין כסומה בארובה אם האיסור גדול וכן להיפך אם הביצה האסורה קטנה, מה החמירו قولוי האי להזכיר ס"א במקומות דלפי המדה הי' ד' בארכבים למשל, ומה תאמיר דכל חומרא זו באמות לא נארה אלא במקומות שלפי אומד שות הנה האסורה עם המותרים, וכאשר כן משמע קצת משלו הרשב"א ז"ל עי"ש. ואם נאמר כן hei מישוב שלא יסתטרו המימרא DRVBN דלעיל דביצה בסמך והברייתא דקתני סתם בנ"ט, להא דריב"ל דבעי ס"א מן הנסיבות, משום דלעיל מיררי בסתם תערובות דמסתמא אין הביבים שווות, ואז

שמא כרבא וכל ששה בsuma בעי ששים, ע"פ דבטעמא איןו שוה, וטעם קפילה ולא הרגיש, לדעת הרמב"ם סגי בזה מבשא"מ, אבל אם שווה בשמא לא סגי בקפילה בלבד, ובמי ששים והענין מובן היטיב עפ"י ביאורנו בפתחה דכל תערובות מבשא"מ עי התערובות לח שבבל ונעשה גוף אחד, הרי הוא עתה מב"מ, אלא כיון דשמא של האיסור נשתנה וכייל עתה שמא של היתר שהוא העיקר בהאי תערובות, פקע איסורי" שהי' עליו, ואי דיאסר מכח יצא מן הטמא ודלא כרבנו יונה, הרי זה איסור חדש ולא מצא חיל בתערובות כדברי המרדכי עי"ש ותמצאו נחת, ולפי הקדמה זו, כל שווה בשמא ולא בטעה, כמו חמרא עתיקה בחדთא, לא סגי לנו בטיעמת קפילה עד דאייכא ששים, גם לדעת הרמב"ם ז"ל דהרי עי התערובות נעשה מב"מ, ושמא לא נשנה, כי היכי דינמא דפקע איסورو הראשון, זה אמת וברור, ולכן כאן דכוותי כיון דגם האי אפרוח בשם ביצה יקרה כל זמן שלא יצא האפרוח לאויר העולם, لكن לעניין ששים דין מב"מ אית' לי', ומה עמקו בהז' דברי ז"ל דקמפרשו הא דקתני בתוספתא, ביצ' טהורות שלוקן עס ביצים טמאות בביבה שיש בה אפרוח, ואמאי קרי לי טמאה כיון דאית ב'י אפרוח קרי לי' טמאה. ולא על חנס קרי לי' ביצים טמאות, אלא להודיעך דהאי בגין' דקתני היינו ששים ככל תערובות מב"מ דבעי סמך דוקא ולא סגי בקפילה, משום דבשמא שותה הנה, דביצים קרי להו, ועניין בראש יוסף ז"ל דה' ע"ש גמר' שכותב ז"ל: "ודע דנו"ט דקתוני היו שיערא מא דס', דומי' דרישא ביצים שלוק עס ביצים טהורות דהוה מב"מ פירושו נ"ט בס', ה"ה נ"ט דסיפה אית' לנימור כן, ובDAL"C בטלילא קפילא דבריו לכתוב דבדאika רק ס' בלבד נאסרו הכל, ולא יציר אדם אייכא קפילה ואמור דאיון ס"א והיא, היכי הוא ז"ל נמי בDAL"C ביטא איירוי, אבל בדאika קפילה ולא הרגיש טעם האפרוח מותירות הביצים שנשלקו עמה גם בפחות מס', והיתכן דהרבנן ז"ל יסתום דבריו לכתוב דבדאika רק ס' בלבד נאסרו הכל, ולא יציר אדם אייכא קפילה ואמור דאיון קותב בשmeno של גיד שנפל לקדרה שלبشر כמש"כ לעיל, אם דגס באינו מינו גזרו להצrik ס"א משום בר', אלא ודאי כמש"כ דגס ביצה אפרוחה שוה בשמא עם שאר ביצים, וכן החמירו עוד להצrik ס"א וממילא בנשלקה בתבשיל אחר איןו מינו הדין בגין' עי' קפילה בכל שאר איסורי התורה, ודלא כ"ז פרמ"ג ז"ל, אם לא שיאמרו מאחר דאן עפ"י הסכמה הרמ"א ז"ל בראש סי' צ"ח אין סומקין על קפילה וצרכין תמייד ס' גס באינו מינו, ממילא בביבה אפרוח בעין ס"א משום חמרא דבריה, אבל לאחו חומרת הרמב"ם בביבה אפרוח משום בריה וחומרת רשי' ז"ל להצrik ס' גס באינו מינו, ע"ז אמרו חז"ל כסיל בחושך הולך.

ועדיין נשאר לנו לבאר בשיטת הרמב"ם ז"ל דאי' פרנס הרמב"ם ז"ל הסוגי' דמיורה דר"ג והתוספתא ביבча שיש בו אפרוח דין כשרар מב"מ דבעי ס' חוץ מן האיסור ותו לא, דהרי ר"ג בפירוש אמר כן בדיבח בס' ואין ביצה מן המניין, והתוספתא נמי דקתוני בה בגין' דהוא ששים ותו לא, דבשלמא לאין הראשונים מר"ג לא קשה דעתך מיריב בביבה בשאר תבשיל ולא עם ביצים, והתוספתא דקאמר בגין' דהינו נמי ס"א דבבצים ס"א הוה כס' בשאר איסורין, דהאי יתר ביצה משלים הקוטן וגודל, משא"כ לרמב"ם ז"ל ר"ג לא מצי מיריב בשאר תבשיל, דהרי איןו מינו בקפילה ולא בס' והתוספתא דקאמר בגין' ט', ע"כ דלא בעין יותר משיעור ששים שהוא בגין' ט', דרmb"ם ודאי מודדין הביצה האסורה ומ猝רfin להיתר המים והקליפות לבטל, אלא דמשום בריה בעין תמורה

באיסור תורה גראו אחת מששים, להכירה בעלמא, ואע"ג דהאי טעם דהכירה לא האזכיר הרמב"ם ז"ל רק בהאי תוספת חדא בברוי, אבל בגרעון חדא בכח כתוב סתם דהואיל וכחן מדביריהם הקילו בשערורה, נלמד סתום מן המפורש דכוות קולא זו הוא העשות הפרש בין דאוריתא לדרבנן, דלולי זאת אין להאי פחת מששים על נ"ט דאין בו תועלת אלא במציאות רוחקה שום טעם, ואשר מה"ט כתוב עליו הרaab"ד ז"ל "ויש נוון טעם טוב מזה" אבל אם נאמר דלהכירה כדי להבדיל בין איסורי תורה לדרבנן אין טעם טוב מזה, כי כל שאנו עושים מדרבנן דאוריתא יש בו ממשם בל Tosfot, וכאשר כתוב הרמב"ם ז"ל סוף פ"ב מממרים באומר בש' עוף בחלב מה"ת, ועיין בש"ך בסוף סי' רמ"ב בהגנת הוראות אויה אות ט' ذרך המורה להודיע לשואל אם אסור מצד ספק או מצד חומרה שאין האיסור ברור, עי"ש בטעה, ומה שלא נהגו כן כדי ביוזן. ואכ"מ להאריך בזה. ועכ"פ דעת הרמב"ם בהאי תוספת וגרעון בן הוא. ועפ"י הקדמה זו מפרש מימרא דר"ג הци, גיד ר"ל שמננו של גיד שהוא דרבנן מצד מנהג קדושים, ה"י ראו להתבטל בגין' של היתר כמו חל אלא דכיוון גיד ביריה הוא, וה"ה לשmeno הדבוק בו, لكن הוסיפו עליו חדא להכירה, שלא נבטל הגיד חד בתורי ביבש, ורק בעין ס' בלבד מן הגיד כאיסורי תורה. ובדקdock נдол כתוב רבינו ז"ל שמננו של גיד הנשה שנפל לתוך קדרה שלبشر, דהאי שלبشر הוא לא כארורה שפת יתר דכן הדין גם בנפל לקדרה של ירקות או שאר תבשילן מבשא"מ, ומדנקת קדרה שלبشر הרי מוכת דרכ במב"מ הדין כן כי שמננו של גיד עס בשאר מב"מ הוא, וכמובאר בפי המשנה לרמב"ם ז"ל עלי משנתינו ומזה נסתור מה שכותב הש"ך ז"ל בס"י פ"ז סק"ז לדעת הרמב"ם בביבה בעין ס"ב, הוא בתבשל הביצה בשאר התבשיל, והפרמ"ג ז"ל כתוב עי' דהוא פשוט, ובמחכ"ת של הני שני עמודי ההוראה זה ליתא, ופלא והפלא שלא השוע על דברי הרמב"ם ז"ל שכותב בפרק שמא ביצה שנמצא בה אפרוח שנשלקה עס ביצים המותירות, ומסתמא סבورو דלאו דוקא נקט שנשלקה עס ביצים ודיבר בהוויה דאיון דרכ ביצה שלמה בתוך התבשיל, אבל מה יענו על הא דשmeno של גיד דודאי דרכו יותר לתתו בתוך ירקות להטיעם, מליתנו לתוך קדרה שלبشر ולמה הוסיף הני תיבות שלبشر, ולא כתוב עכ"פ סתום שמננו של גה"נ שנפל לתוך קדרה, ה"י מה שי"י אלא ודאי דהאי תוספת אחת משום בריה לא שייך אלא בתערובות מב"מ. ולא בשא"מ, והטעם פשוט שמיון ביצה שנשלקה בתוך התבשיל, אkerא דזרוע בשלה וכאשר אבר דעתו ז"ל לפניו בסוגי' דזרוע דהרבנן ז"ל ס"ל דעיקר שיעור ששים על מב"מ נאמר סמכותו בשלה, אבל מבשא"מ הוא תמיד בגין' דהינו בקפילה, ורק במקומות דליכא קפילה סמכין אשימים עפ"י הסכמה אמראי בתראי. אבל המשניות והבריותות לא ידעו משיעור זה במובא"מ כלל, וכאשר מבואר דעתו ז"ל בפט"ו שם, ואכ"ח האי תוספת אחת להכירה אין לו מקום אלא בתערובות מב"מ דשם תמיד בעין ס' ווושופו על ברוי' עוד אחת בתערובות איןו מינו דעיקר בקפילה ואמ' אין בו טעם מתירין גס בארכבים, ועוד פחוות מזה, ורק במקומות דאריע דליקא מי שיטועם משערין בס', מפני שאז בטח לית' ב' טעם, ומה מקום יש כאן להוסיף חד להכירה, ולא עוד אלא דבאיינו מינו לא נבואה לעולם לבטל בריה שלמה דהרי ניכר האיסור, ורק כל עצמות טעמו של הרמב"ם ז"ל לא שייך אלא מב"מ, וכן דוקא נקט קדרה שלبشر אצל שmeno דגדי, ודוקא נקט ביצים אצל ביצה אפרוח, משום דזוקא במובא"מ אייכא האי תוספת חד להכירה, ואל תשיבו נו דביצה שיש בה אפרוח ביצים מבשא"מ הוה דלא שווה בטעה. דהנה לדעת הרמב"ם ז"ל דעיקר שיעור ששים על מב"מ נאמר, וכאשר ביאור בתחלת ובהלכה כ"א הרי במובא"מ איזלן בחר

דמרבנן „מכל“. ודע דבלאה נמי לא הבנתי דברי הראש יוסף זיל במא שכטב דאם משום נבלה אין כאן בריה. הלא לרמב"ס קאי ולרמב"ס זיל הלא גם בנבלה איכא בריה כמו שפסק בפ"ד ה"ג עי"ש.

והשתא דאתنين להכא נאמר דרי"ג קאמר ביצה בס', ולא בעי ס"א מיריע בבייצת אפרוח עוף טהור דמסתמא כך הוא כמובן, דהרי בייצת טמא ניכרת ואין דרכו לשלקו אפי' אינה אוסרת בטעםא דמייא בעלמא היא, אבל דכיוון דעתמה מה ישולנה וגם איסור שישבדר לבשל טמאות ונ"ט דשמא יבא לאכלו, וס"ל לרי"ג דגם מה שאסור מריבוי הכתובים כמו חצץ שיעור כדרבנן יחשב, וכמו שכתבנו לעיל דף מ"ט ע"ב בתוס' ד"ה רב ואיסורא דאוריתא, לישב דעת רבא דרצה להקל בח"ט כמו בשאר דברי סופרים, משום דמלוכה אותו עי"ש, וכן מר בר ר"א לקמן דרצה להקל בחצץ שיעור אף דודאי ידע וסביר כרי"ג בחצץ שיעור אסור מריבוי הכתובים, וכן סגי לי' בס' כמו בשמננו של גידת ותחליה אמר דין דשמננו של גיד וכחל שנדע דבאיסור דרבנן הקלו לפחות חדא וסגי בנז"ט ט"ת והוסיפו חדא בגין משום בריה, ואח"כ קאמר דבייצת אפרוח טהור נמי כדרבנן דניין לי' ולכך בס' והוא סגי, כמו בשמננו של גיד, אבל אנן דלא פסקינו לא כרבא דלעיל ומחייבן בס' ח"ט כמו בשאר איסורי תורה, וכן מר בר ר"א לקמן דרצה להקל לענין שיעור ס' קר' אשוי, لكن שפיר פסק הרמב"ס קר' חלבו אמר ר"ה, דבייצה בס' והיא אסורה, בין בטמאה ובין בטהורה, דשניהם אסורים מה"ת. אולם בתוספתא דקთני דבייצה בנ"ט ודאי דלדעתה קודם האי גזרה שהגزو להוסיף חדא על הביצה משום בריה דלדעתה הרמב"ס זיל בלאה"ה מוכחה לנו ר' כון, דהרי לדעתו גס בגין ציריך להוסיף חד משום בריה, ואיך יפרנס משנתינו דקთני בגין בין הגידין בנ"ט דהינו שישים והרי התנא דמשנתינו סובר יש בגידין בנותן טעם והוא לוי' דאוריתא, ולמה לא בעי ס"א כמו בבייצה להכירה דברי, אלא ודאי דהמשנה נשנית קודם האי תקנה, ובזה נתבאר שיטת הרמב"ס זיל על נכוון, וגם הסוגי מתישבת שפיר בס"ד. ועוד זאת הראשונים כאן דומה שהקשה הפלתי זיל ואחריו יתר האחראנים על התוס' ד"ה ביצה בס', ומה לא כתבו דרי"ג אחא לאשמעין לאפיקי מדר' חלבו אר"ה דסגי בס' והיא, ולא בעין ס"א והיא. קושי' בדotta היא, דאי לאפיקי מדר' חלבו הוליל' ביצה בס' והיא מותרת, וכלשונו ר' חלבו, אבל מדקאמר ביצה בס' ואינו ביצה מן המניין, הרי הרבותא דאן ביצה מן המניין של ס' ולא דלא בעי ס"א וזה פשוט.

על' ש' גמרא ארחב"א אריב"ל משום בר קפרא כל איסורין שבתורה בס' וכי כל איסורין שבתורה במאה, ושניהם לא למדוה אלא מازוע בשלה וכי הנה סוג' זו מרישא לסייע עמקה וסתומה, ויש בראשונים זיל ומכח"כ באחרונים זיל מבוקה נדולה ואני העני בעדעת אתנהלה לאטי לבאר שיטת רשי"ו ותוס' והרמב"ס זיל כל או"א לפידרכו וארכא כי שיטת הרמב"ס זיל היא השיטה המחוורת שאפשר להעמידה קרובה לה שיטת רשי"ז, והרוחקה ממנה שיטת התוס' שאין להעמידה כלל, וכאשר כן הוא ברוב המקומות כאשר ביארתי בחבירוי זה.

ואתחיל בביואר שיטת רשי"ז ולוז היא: האי דרצה דזערע בשלה דרצה גמורה היא, ולהצריך בכל חורבות לח בלח שישים או מאה לכל מר כדאית לי', משום דזוקא שלמה צויתה התורה לבשל האיל עם הזורע ולא חלק בשתי קדרות, משום דאי אוסר הזורע את המתבשל עמה פחות מששים, כי כן כתוב רשי"זיל בפירוש لكمן בד"ה הא חומרא זיל: „דלא תימא ליבטן ברובה וכו' ומוה איל נזיר דאקיל גבי', לא אקל אלא במאה או בששים,

ששים בזקוק שניים ואחד בזקוק, וא"כ במקום דקתני בנט"ז א"א להכנס האי תוספת אחת על סמך הא חדא, שנית הלא הרמב"ס זיל בשמננו של גיד נמי בעי תוספת אחת משום בריה, אלא דכיוון דהוא רק מדרבנן ובדרבנן בעלמא כמו בכח ובודמה סגי בנז"ט ט"ת לפירשו, لكن סגי בשמננו של גיד בס' והוא, וא"כ בבייצת אפרוח לפי מה שפסק הרמב"ס זיל בפרק ג' ה"ח לחלק בין בייצת טמא לביצת טהור דביצת עוף טמא שהתחל האפרוח להתרוקם בה לתקה עליה משום שרך העוף אבל בייצת אפרוח בו אלא מכת מרדות מדרבנן עי"ש, וכאן כתוב סתם בייצת אפרוח דבעי ס"ב והי לו לחלק בין בייצת עוף טמא לטהור דבביצת רשי"ז דמשום טהור סגי בס' והוא, ולא עוד אלא דלפי שכתב רשי"ז לא העלה כלום כאריך בהני עניינים, אבל לישב דעת הרמב"ס זיל לא העלה כלום כאשר יראה כל רואה.

אבל מה שנראה לפע"ד בזה הוא, דלהרמב"ס זיל האי בייצת אפרוח טהור לענין זה כדאוריתא, דהרי דומי' חצץ שיעור הווא דנלמד מריבוי הכתובים מכל השוץ השורץ על הארץ לרבות אפרוחים שלא נפתחו עיניהם כדתני' לעיל ס"ד ע"א. והא דקאמר שם דהוא מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא, משום דאפילו ביצא לאoir העולם אסור כז' שלא נפתחו, וזאת ודאי רק דרבנן בעלמא ופליגו בה ראבי"ו ורבנן בבייצה דף ז' ע"ב, אבל ביצת שרייקמה שכטב עליו הרמב"ס דמקין אותו מכת מרדות אם אלה, הוה איסור תורה בחצץ שיעור, דהרי מריבוי דכל Kata'a, ותדע דהרי שם בהלכ' שאחרי כתוב הרמב"ס זיל דין נמצא עליה קורט דם, אם על החלמו אסורה כולה בבייצה, ולא כתוב דמקין עלי' מכת מרדות כמו שכטב תחלה בבייצה שרייקמה, וכן דרכו בכל מקום לכטוב מכת מרדות רק על דרבנן שנדרש ונסמוד אל הכתוב שהוא שאחרי כתוב הרמב"ס זיל דין נמצא עליה כען שלוקין על לא גמור מלכות ארבעים, וכן תראה שכתב בפ"ז הטז' זיל: „יראה לי שכל אלו החוטין והקרומות איסורן מדברי סופרים ואם תאמיר שהן אסורה כולה בבייצה, ולא כתוב דמקין אין לוקין עליון אלא מכת מרדות, וזה חצץ שיעור מה"ת ואין לוקין עליון" עכ"ל, הרי משמע מדבריו דעל דברי סופרים ממש גם מכת מרודות ליכא אלא במקום שדרשו כן מריבוי הכתובים, וגם משקל וטרוי" שגבג' מוכח כן דפרק.htm על הא דפרש רבא על ביצת השוץ שאם ריקמה ואכלה לוקה עליה משום שרך השורץ על הארץ, אי הכי Mai Ari' דטמאה אפי' טהורה נמי, דתני' כל השוץ השורץ על הארץ לרבות אפרוחים שלא נפתחו עיניהם, ומתרץ מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא. ויל"ז הלא לדעת הרמב"ס זיל דכל דאתה מריבוי הכתובים אין בו מלכות, מה פריך טהורה נמי דהא עכ"פ אין לוקין אותהה כיון דאתה ריק "מקל", ועכ"ב לומר דהכי פריך כיון דאתה מריבוי דכל אפרוח שיצא לאoir העולם לראב"י, עכ"ב דרייקמה אית בי' מלכות דעל ריקמה לא בעין ריבוי כלל,adam בעין הריבוי על ריקמה באפרוחים שיצא מנ"ל, ועכ"ז מתרץ דבאמת גם לראב"י לאו מריבוי דכל אסור באפרוח אלא מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא, וריבוי" דכל אריקמה אתה ולאeki ריק מכח מרודות כמו בחצץ שיעור. ועכ"פ יצא לנו מכל הנאמר לדעת הרמב"ס זיל בריקמה דאתה מריבוי דכל ולוקין מכת מרודות עליה הוה דאוריתא בחצץ שיעור, וציריך ס' כשאר איסורי תורה, כמו שאמר ר"א لكمן ועוד בחצץ שיעור אסור מה"ת, וממילא דהאי תוספת חד משום בריה שיק' נמי בבייצת אפרוח טהור. וזה דלא כרשי"זיל שכתב דמשום נבלה נגעה בה ואז לא הי' המשום בריה ממש'כ הראש יוסף זיל, אלא משום שרך נגעה בה

הזרע נגד האיל. כיוון דאיכא הללמ"ס לשיעור ביטול האיסורים כבשר בלפת. אולם בהז"ל דלא מצינן הלהקה צו שתחדרש לו איסור נגד מקרה מלא אחריה רבים להטוט שמה נשמע ביטול איסורים חד בתרי וכמו שאמרינו בגמרה דמדאוריתא חד בתרי בטל ופירש"י ז"ל מקרה אחריה רבים להטוט, לולי הילפota דזורי בשלה, וכן בעין הילפota דזורי בשלה להוציא ביטול איסורים מקרה אחריה רבים להטוט, ולצמצם השיעור בכמה ATA הלהקה דבשר בלפת, אלא עדין קשה כיוון דمزורי בשלה גם השיעור נלמד למ"ב' ולמר במאה, מה מוסיף תחתנו שייעור אחר כבשר בלפת, שאינו מבאר יותר אלא אדרבה סותם יותר כמובן, ולא עוד אלא כיוון דלפי באירינו לשיטת רשי"ז"ל, הא יילפota דזורי בשלה עיקרה על תערובות מב"מ אתה, דלמ"ד טעם עיקר DAOיתא רק על מב"מ אתה ולמ"ד טעם עיקר דרבנן מבשא"מ מב"מ דלא בטל ברוב, ובענין נמי ס' כמו מב"מ דמ"ש אמר הא שיעורא דבשר בלפת אין לו מקום כלל, דהרי הא דבעין יותר מרוב בביטול האיסורים אין כדי לבטל טעם הנרגש במבשא"מ, אלא גם בעניינו יתור מרוב ולא אותו איןנו רוק אדרבה איןנו מינו נשמע ממענו גנ"ל, ומה זה דקאמר התנהא לשינה דבנ"ט כל ותולה אותו בשיעור בשר בלפת כיוון דעיקר ביטול האיסורים דבעין יותר מרוב מזורע בשלה נלמד שהוא מב"מ, ושם נתינת טעם לייא, והוא חומר עצום על שיטת רשי"ז"ל, והרבה יגעתו לישבו, ולא עלתה בידי, אבל מ"מ ברור אצל דשיטה רשי"ז"ל כן הוא, דעיקר יילפota מזורע בשלה על מב"מ הוא דבעי ס' או ק', אלא דלי"י דס"ל מב"מ לא בטל וכאשר כן הحلכתא לדעת רשי"ז"ל, פליגו בי' אבוי ורבא לקמן איך יילפין מזורע בשלה דלאבי קתני בברייתא זה היתר הבא מכלל איסור למיעוט שאר איסורים מב"מ כמו מזורע בשלה נלמד דלא בטלו, מ"מ יילפין לרaben דר"י דבמ"ב לא סגי ברוב אלא בעין ס' או ק' בלח בלח, ואז באמת האי יילפota מזורע דלא ההלכתא הו, אולם רבא מפרש באטל, והיינו נמי דר"י דכלכילת באילפס דاع"פ זה ה策יך מה"ת, אמר דלטעמי קפילה ארמא, וכן בבריתא דקדורה שבשל בה בשר וכו' דאפילו איכא ס' בעין קפילה ואשמעין דסמכינו אשש דרבנן אקפילה ולקולא, אבל הא ס' דקאמר רבא איןנו דבעין ס' אלא דסמכינו אששים ולקולא בدلיכא קפילה, והוא נתחדש בזמן אמוראי בתראי כמו שפרש"י ז"ל לעיל על הא דרבא דאמר רבנן אקפילה ולקולא, אבל הז"ר ז"ל זיהו ז"ל בכל המפרשים הבאים אחריו, אבל לפי באירינו לק"מ, דהאי סמך דריב"ל שלמד מזורע בשלה, איןו האי סמך דקאמר רבא לעיל, דהאי דרבנן בסמך, דהאי דריב"ל הוא דבעין ס' מה"ת, ומילפota דזורי בשלה, אבל עדיין לא סגי בס' מדרבן במבשא"מ דטעמא לא בטל, והיינו נמי דר"י דכלכילת באילפס דاع"פ זה ה策יך מה"ת, אמר דרא"י קפילה ארמא, וכן בבריתא דקדורה שבשל באטל וכו' דאפילו איכא ס' בעין קפילה ואשמעין דסמכינו הינו קודם דאיפסק הלהcta בששים, הרי דסובר רשי"ז"ל דהאי פסק הלהcta מאמוראי בתראי בע"ז שם, הוא לקולא ולהוחمرا אבל בימי ר' יוחנן ורב"ל אכתי לא איפסק האי הלהcta ועכ"פ לkolola לא, והי' צרך קפילה גס בדאיכה ס' בدلיכא קפילה הי' צרך לפי האומד כבצל וקופה, חז' מגה"ג דסגי בס', כפרש"י ז"ל על הא דר"י משום דמתני היא דכבשר בלפת משערין. אבל רבא דקאמר אמר רבנן בס' הינו דסגי בס' בدلיכא קפילה בכל איסורין ולא בעין יותר ולקולא זו נתהזה ע"י האי קביעת הלהcta מאמוראי בתראי.

וז"ע כי האי כבשר בלפת דלפי רשי"ז"ל הללמ"ס זהה, הון אם נאמר דרך על גיד בירך ATA וכפטת דברי רשי"ז"ל, והן כפי ביאורנו לעיל כל איסורין אתה, אפילו אם נאמר דהינו שעור שישים, לא יתתיشب שפיר עס האי מימרא דריב"ל, משום בר קפרא, לפי מה שמספר הש"ס דשניותם ילו מזורע בשלה, יילפota גמורה על ס' או מאה, למאי הלהcta ATA שייעור דבשר בלפת ולא עוד אלא אדם נאמר דשייעור כבשר בלפת על כל איסורין אתה, עכ"פ דהני תרי לשינה דריב"ל גס בשיעור בשר בלפת פליגו אי בס' אי בק', וא"כ מנ"ל להש"ס לתלות פלוגתתם בזורי בשלה ולומר דמשם למדוה שניהם דמה"ת לא סגי ברוב, אלא בעין כשיעור כ"ש באיסורי אחרים" עכ"ל ועיקר הילפota הוא על מב"מ אלא דרבנן אפילו שוה בשמא, ולר"י דמ"ב' מזוה בשמא לא בטיל, במ"ב' מזוה בטума כמו חמרה חדתא בעינבא, ועיין ברשב"א ז"ל דזרע בשלה באיל נמי הכה דמויה הזרע לגבי אל חמורתה חדתא בעינבא. וממילא במבשא"מ נמי בעין ששים דמ"ש, ואפילו אי נס בפחות כבר בטל הטעם מ"מ לא גרע משה בטума דבעין ס', אלא באם נרגש הטעם גס אחר ס' תלוי בפלוגתא דטעם עיקר, ולמ"ד טעכ"ע DAOיתא אסור, ולמ"ד טעם עיקר לאו DAOיתא מותר מה"ת אבל מדרבן עכ"פ אסור מצד טעם עיקר, ולפ"ז הא דקאמר דכל איסורין בתורה בס', לא בטין בס' קאמר, אלא דעט סמך ז"ל בד"ה ואיסורין מה"ת, ולא בטין ברובא, ולפ"ק פרש"י ז"ל בד"ה בס' דהיכי דבדיקנא ולא יהיב טума, או במ"מ דליך למקים אטומה בעין סמך, וממילא שמעין דבדאיכא סמך בטל מה"ת, אפילו כי היב טума למ"ד טעם עיקר לאו DAOיתא, וזה שכטב רשי"ז"ל בד"ה ושניהם לא למדוחו, דמהאי יילפota שמעין גם ביהיב טuma, אבל רבנן אהמור ואמר דבילה לעיל דרבא לעיל DAOיתא, נמי קפילה ולא תקשה מהאי דרבא לעיל דבליכא קפילה נמי סגי בס', וכן מר"י לעיל דקאמר ליטעמי קפילה ארמא, ואמר רבא דשמעין מני דסמכין אקפילה הרי ממשע דבדיליכא סמך ולקולא סמיכין, דאי בדאיכה סמך וליכא קפילה נמי מותר כדאמר רבא מה רבותא דסמכין אקפילה וכאשר נתקשו בכל זאת על רשי"ז"ל בכל המפרשים הבאים אחריו, אבל לפי באירינו לק"מ, דהאי סמך דריב"ל שלמד מזורע בשלה, איןו האי סמך דקאמר רבא לעיל, דהאי דרבנן בסמך, דהאי דריב"ל הוא דבעין ס' מה"ת, ומילפota דזורי בשלה, אבל עדיין לא סגי בס' מדרבן במבשא"מ דטעמא לא בטל, והיינו נמי דר"י דכלכילת באילפס דע"פ זה ה策יך מה"ת, אמר דרא"י קפילה ארמא, וכן בבריתא דקדורה שבשל מה"ת, אכתי לא איפסק הלהcta בע"ז וכן כתוב רשי"ז"ל על הא דרא"י כל איסורי שבתורה משערין בצל וקופה, הינו קודם דאיפסק הלהcta בששים, הרי דסובר רשי"ז"ל דהאי פסק הלהcta מאמוראי בתראי בע"ז שם, הוא לקולא ולהוחمرا אבל בימי ר' יוחנן ורב"ל אכתי לא איפסק האי הלהcta ועכ"פ לkolola לא, והי' צרך קפילה גס בדאיכה ס' בدلיכא קפילה הי' צרך לפי האומד כבצל וקופה, חז' מגה"ג דסגי בס', כפרש"י ז"ל על הא דר"י משום דמתני היא דכבשר בלפת משערין. אבל רבא דקאמר אמר רבנן בס' הינו דסגי בס' בدلיכא קפילה בכל איסורין ולא בעין יותר ולקולא זו נתהזה ע"י האי קביעת הלהcta מאמוראי בתראי.

מבשא"מ בנן' ומב"מ שא"א לעמוד על טumo יבטל ברובו", ואח"כ מפרש תערובות מבשא"מ כיצד, אם יש טума וממשא דהינו כיitz בצדא"פ אסור מה"ת אבל פחת מזה ע"פ שנרגש הטעם איינו אלא מד"ס, ולוקה רק מכת מרדות ואח"כ מפרש דין תערובות מב"מ בהלכ' ד' וצ"ל, "נפל חלב כלו לחלב האלי" ונnoch הכל, אם ה"י חלב האלי" כשנים בחלב הכליות הרי הכל מותר מה"ת אבל מד"ס הכל אסור עד שיאבד דבר האסור בעוצם מיעוטו ולא ה"י דבר חשוב שעינו עומדת כמו שתיבאר, הלכ' ה' ובכמה יתעורר דבר האסור ויאבד בעוצם מיעוטו כשיעור שנטנו בו חכמים, יש דבר שישعروו בששים, ויש שישعروו במאה ויש שישعروו במאתיים. הלכ' ו' נמצאת אתה למוד, כל אישורין שבתורה וכו' מבשא"מ בנן' בטל בס' מושום דבריו מינו גם העיקר והמשש שנימוח בטל, וא"כ אין חילוק בין קדשים לחולין במושם".

והיא דשיעור ס' ק' וק' ק לא נזכר רק על תערובות מב"מ, והטעם של ס' הוא כדי שיאבד בעוצם מיעוטו, כי הא חד בתاري בטל מאחריו רבים להטוט מה"ת הוא מצד הדוחק וכמו טומאה חז"י בזיכור, ولكن בטל לכתיה חד בתרי אסור לעשות כן מה"ת, וכאשר ביארנו כל זאת בפתחה הכללית וכן אסרו חז"ל לספיק בביטול איסורים על חד בתרי והצריכו שישים כדי שיאבד בעוצם מיעוטו שכן עינו עומדת, ורק דlauf"פ דבמ"מ אין חילוק דלulos לא בטל בשמא ובטעמא כיון דושא למבטל, וצריכין ההיתר של אחריו רבים להטוט גם בס' וק' כמו בחד בתרי, מ"מ לפי מראית העין יש חילוק גדול, דבחד בתרי ניכר הריבוי של האיסור בתערובות, אבל בנפל ל"ס בין ס' לס"א אין העין עומדת לומר דזרוע בשלה, אלא דרך החילטה כתבו דמה"ת בטל ברובו - וכי חכם יבין את זאת חדא דס"ס עיקר הדין לריב"ל הוא לkolא דטומא אין ק' בمبשא"מ ולכך קפילה, דמסתמא ליכא טעם הנרגש, וזה את אסמכותו אקרה דזרוע בשלה שהוא מב"מ, ואין לו עניין כלל לתלי בטעמא, וכל שלא נרגש הטעם שרוי גם בלא ס' וכל שנרגש אסור גם בדאיכה סמק ומדרבנן דטעם עיקר דרבנן, וכן באינו מינו לא הזרכו לבטל בעוצם מיעוטו כמו מב"מ וסגי להו בביטול הטעם בלבד מושום דבריאנו מינו שנשתנה האיסור בשמא ובטעמא ונחפק לגוש אחר חילך לו האיסור וכדעת רבנו יונה ז"ל וכאשר ביארנו זאת בפתחה דכו הוא לכ"ע אפי' לדעת החלוקים על רבנו יונה עיי"ש. ולא הזכיר הרמב"ס ז"ל ביטול ס' מבשא"מ עד אחר ביאור כל דיני ביטול מב"מ בהלכה כ"ת, חזר לאינו מינו וכותב וכבר ביארנו שאמ' נתן דבר האיסור טumo בדף המותר נאסר הכל וכו' ואח"כ כתוב מי יטעום את החערבות וכו' ומשיים ואם אין שם עכו"ם לטעם משערין אותו בשיעورو בששים במאה או במאתיים עכ"ל, הרי לך מבואר עיקר ס' או ק' על מב"מ נקבע, ונסמן אקרה דקפילה דמי, אלא דבזה איני רואה שהתוס' כעشن לעינים וכחומר לעשנים בפירוש הסוגי בהא דתני בברייתא זו היתר הבא מכלל אישור ודברי רבא דקאמר לא נזכרה אלא לטעם עיקר דקדשים אסור, דנדחקו בדוחקים לא פשוטים, אלא נפalias ורחוקים זו בלשון הש"סthon בסבירות, וכאשר יראה כל רואה ואין מן הצורך לבאר כל זאת.

והא דקתני במתני' כיצד משערין כבשר ב:left הرمבה"ס ז"ל בפיה"מ מפרשו דעת איינו מינו קאי. כי הגיד נרגש בירך אלא דהתנא נותן לו שיעור על הרגשת הטעם, שהי' נרגש בירך כ"כ כמו שנרגש הבשר שנוטן ב:left. אלא מה דקשה טובא לרמב"ס עד ס' ובתרומה עד מאה ובערלה וכלי הcars עד מאתיים, ובאיינו מינו כל זמן שיש בו טעם האיסור דהינו שנרגש בירך. כי כו' כתוב בריש פט"ו ממ"א ז"ל: „דבר אסור שנתעורר בדבר מותר

בשוה בטעם עסקין, אלא דמלילא נדע דגס באינו שוה בטעם כך הוא דמאי שנה. כך מופרש הסוגי לדעת רשי"ז"ל וסרו מהר קשותות התוס' עליו בד"ה רבא אמר. דודאי מטעם כל דחו ה"י לו לאסור הכא מושום דמבה"מ הויה, ואיליא דר"י דהילכתא כותוי" וכאשר רבא בעצמו ס"ל כן לדעת רשי"ז"ל לא חילק מעולם בין טעם כ"ש לטעם ממש וגמור, דהינו בין פחות מס' יותר מס', אלא בין ממשיא לטעם באם"מ, וממילא נצמת דגס בשאיינו טעם באלא ממשיא איינו אסור רך מדרבן, וקראי דמשרת ווגולי עכו"ם אסמכות נינויו, ורק בקדשים הוה טעם כעיקר ואסrer במינו בכ"ש, אבל בשאיינו מינו שפיר גס בקדשים בטל בס' מושום דבריאנו מינו גם העיקר והמשש שנימוח בטל, וא"כ אין חילוק בין קדשים לחולין במושם".

שיטת התוס', עיקר מימרא דריב"ל דכל אישורין שבתורה בס' או במאה על תערובות איינו מינו ולבטל טעם הנרגש בחיך קאי, ובמקומות דליך קפילה ארמאו, ורק באיסורין שאסורים גס לזרים, ולא בתורמה ולא בין לניזיר, דכל דליך טעם הנרגש אין צריד יותר ושרוי, והא דאצרכו גם מב"מ בלח ס' הוא רק מושום דלא פלוג רבנן כן כתבו הראשונים ז"ל וכן כתבו התוס' בד"ה ומ"ד בס' דלענין מבשא"מ דטעם עיקר דאוריתיא לאו דרצה גמורה היא, דהרי זרוע עם האיל מב"מ הוה דבטל מה"ת ברוב, אלא קאה קבלה היהת בידך, ואסמכותו האי קרא, ואם באמות טועמים ואין בו טעם גס בפחות סגי, ואם אירע דיש בו טעם אחר ס' ודאי אסור מה"ת, אלא שכתבו בד"ה לחומרא דקים فهو דובייר מס' לממר וק' לממר פוסק הטעם - ואין כוונתם כמו שיראה משלו, דלענין מב"מ דרשעה גמורה הוה דלבעי ס' או ק' דהרי כתבו דמדאוריתיא בטל ברוב, ולא כמו שפרשי"י לולי לפותא דזרוע בשלה, אלא דרך החילטה כתבו דמה"ת בטל ברובו - ומ"י חכם יבין את זאת חדא דס"ס עיקר הדין לריב"ל הוא לkolא דטומא אס' או ק' בمبשא"מ ולכך קפילה, דמסתמא ליכא טעם הנרגש, וזה את אסמכותו אקרה דזרוע בשלה שהוא מב"מ, ואין לו עניין כלל למה לצריכין לידע דהינו דב"ס או ק' אין הטעם נרגש בחיך.

ומה שכתבו בד"ה ולהומרא ז"ל „ועוד דילפין לאסור עד ס' וק' חומרא בעלמא הו"ע"ל אינו מובן כלל דלפי שיטות אם באמת פסק הטעם לא בעין ס' או ק' דהינו בטעם קפילה ואומר דלא מרגש, שנית קשה טובא דבמ"מ שכתבו הראשונים ז"ל דמשום לא פלוג הצריכו כן איך חמור מב"מ דבטל מה"ת ברוב יותר ממבשא"מ דסגי בקפילה, גם לא שיק לא פלוג כלל, כיון דדאיכה קפילה לא בעין ס', הרי מב"מ כמו איכה קפילה דמי, אלא דבזה איני רואה שהתוס' לא סברו דמבה"מatto אין גזרו להצריך ס' או ק', אלא מעיקר הדין הצריכו ס' או ק' מב"מ וכאשר כן הוא ג"כ דעת הרמב"ס ז"ל כמו שאבאר לפניו אבל חוץ מכל הנ"ל שיטת התוס' כעשן לעינים וכחומר לשננים בפירוש הסוגי בהא דתני בברייתא זו היתר הבא מכלל אישור ודברי רבא דקאמר לא נזכרה אלא לטעם עיקר דקדשים אסור, דנדחקו בדוחקים לא פשוטים, אלא נפalias ורחוקים זו בלשון הש"סthon בסבירות, וכאשר יראה כל רואה ואין מן הצורך לבאר כל זאת.

וזו שיטת הרמב"ס ז"ל: דמה"ת חד בתרי בטל במ"מ וכן מבשא"מ אי לית ב' כיitz בצדא"פ דהינו טעם ולא ממש מותר מה"ת, דטעם עיקר לאו דאוריתיא, אלא מדרבנן אסרו במ"מ עד ס' ובתרומה עד מאה ובערלה וכלי הcars עד מאתיים, ובאיינו מינו כל זמן שיש בו טעם האיסור דהינו שנרגש בירך. כי כו' כתוב בריש פט"ו ממ"א ז"ל:

המשנה החמירו יותר לאסור באינו מינו כל טעם הנרגש וסמכו על געולי עכו"ם דאפיקו פליטת כלים אסור, ואז נתחדש ג"כ הא אסמכתא דזרוע בשלה ולשאר כל תערובות מב"מ בס', ולכן הא משנה דCBSR בלפת במושגא"מ ובו"ט במב"מ לאו הלכתא הו, אלא במושגא"מ אסור כל טעם הנרגש אפיקו כל דחו, ובמב"מ בעין ס' כדי שיבוטל בעוצם מיעוטו, ומזה סמכו אח"כ אמראי בתראי להתריך גם תערובות אינו מינו בדליך קפילה בביטול ס' או ק' או מأتים להשות שיעור הביטול באינו מינו כמו במנינו כי מסתמא הטעם כבר בטל עוד קודם שיעורין אלו, כך דעת הרמב"ם זיל ומיל שלבו רחב יוכל לסליק החומרות מרשי"י ורמב"ם על אופן אחר כדי שלא נצרכך לכל מה שכתבנו אחיזק לי' טבות רבתא.

ע"ב גמור'ומי לפינן מינה והתני' זה היתר הבא מכלל איסור זה למיעוטי Mai/co, והתוס' הקשו דהרי שפיר אמר זה למיעוטי שאיר איסורי תורה דאי מבלתי לכתחה, עיין בראש יוסף זיל שכתב דהותס' סברו דביטול איסור לכתחה אסור מה"ת, וכדעת הראב"ז זיל והוא אמת וצדק דארחרי רבים להחות בקשי התירו ההוראה, ומהיכי תיתני לכתיחה לבטל, עיין בفتיחה מה שארכנו בה, אלא דלא פאי יש לישב קושי' התוס', דהכי פריך דאי נימא דילפין מהכא ביטול ס' או ק' דעדיף מרובה וכאשר הסביר הרמב"ם זיל דנאנך בעוצם מיעוטו והוא כמו דליתא, א"כ נימא דבלט ביטול בס' שרי גם לכתחה עכ"פ מה"ת, דנינו דביטול חד בתרי לא, אבל בס' שפיר דמי אף לכתחה, וזה נכון מאד, אולם בלא"ה נראה לעפ"ד לישב קושי' התוס' דהרי ביטול איסור לכתחה אפילו הוא דאוריתא, עכ"א אינו אלא דעת איסור בביטולו, אבל לא שייחי התערובות אסור אחר שביטול, וא"כ כל זאת לא שייך אלא בכונתו לבטל, אבל הכא דמצותוי בכך לבשלה בהדי האיל, וליתנה אח"כ להחן, לא שייך כלל לומר דעת איסור ביטולו, ואין זה דומה לשאר איסורין כמו איסורי מלאכת שבת, דאף שלא בכונה חייב במקום דאיaca פסיק רישא דהכא עיקר האיסור כוונת הביטול כדי לאכול האיסור ע"י תערובות והמעשה של הביטולibli כוונה זו אין בו איסור של כלום (ותדע דאל"כ איך מצין למילך טעם עיקר מגעולי עכו"ם דאפיקו אי טעם עניין לאו דאוריתא שפיר צייתה התורה להגעיל כל"י ב"י כדי שלא יתנו הבלעה טעם במתבשל דהרי הוא מבטל איסור לכתחה ומיל' דאם בישל בלא הגעה דהתבשיל נאסר, וניהו דאיינו כוונתו לבטל מ"מ הנה פסיק רישא וכמבלט בכונה, וכן אמרה תורה להגעיל אבל לא לאסור בדיעבד כשבישל בלא הגעלתן) ומ"מ קאמר בגמ' דזרוע בשלה חידוש הוא ופרשי"זיל לכתחה התיר לבטל איסור דנייהו כיוון דעתו כן לבשליה יחד ודאי דלא עבד איסורה כל ניל' אבל מ"מ על האי מצוה לבשל יחד שפיר אמר חידוש הוא צייתה תורה לבשל איסור עם היתר ודוק' היטב.

ד"ה צ"ט ע"א גמור' רבינא אמר לא נרכה אלא למקום חתק ופרשי"זיל דבעלמא בכל איסור והיתר המוחבורים כגון הוציא העובר את ידו וכגון אחר המודולל כוון איסורין כדאמרין בפ' בהמה המקשה ס"ח ע"כ"ל, ואני עומד ומשתומם דלעיל שם ליכא שום זכר מאבר המודולל לאסור מקום החתק, רק באבר היוצאה ומשמעות דמה שעומד על שפת הרחם ע"פ דאיינו בכלל יצוא להיות נאסר מצדבשר בשדחה טרפה, אבל גם בכלל כל בהמה תאכלו אינו, להיות ניתר בשחיתת האם וכמוש"כ שם רשי"זיל בפירוש, וא"כ באבר המודוללمان דכר שמי' "שייה" מקום חתק שלו אסור. שוב ראיית שהרראש יוסף זיל נתעorder בזא וצינו דברי הרשב"א זיל לעיל נ"ז ע"א, ובושא"ו י"ד ס"ב והנה הרשב"א באמת כתוב כן ולומד דבר זה מהא דרבינא דהכא דבכל איסורין

תלו ושיעור ששים לא נזכר כלל, ולא עוד אלא דלישנא דבנ"ט לשיטת הרמב"ם זיל אינו מובן כלל כיון דעיקר שיעור ס' או ק' אמר"מ נקבע ומשום דאיינו ניכר בנסיבות התערובות מחמת עצם מעוינו ולא משום דהטעם של אינו מינו נאבד בס' ועוד זאת דבפ"ב דערלה תנא שיעור ק' בתמורה ומאותים בערלה וכלאי הכרם, ולמה השםיט שיעור ס' בשאר איסורין, וזאת גם לשיטת רשי"זיל קשה דסובר דהאי ק' ומאתים הן במנינו והן באינו מינו המשום דגס רשי"זיל סובר דשיעור ס' אמר"מ אייקע א"כ מה ראה התנא להשמיט שיעור ס' בשאר איסורין הן במ"מ והן באינו מינו. ולדעת רשי"זיל אין לקושי' זו שום ישוב לפע"ד. אלא דבלאי'ה יש לתמונה על הרמב"ם לפि פירושו bahwa כיון כבשר בלפת דקאי על חזק הטעם דבעינן שיטיעום מה השםיט דין זה בחיבורו יד החזקה, ניהו דהנתנא על ירך שנתבשלה בה גה"ג קامر, ואנן איתן לנ' אבן"ט, מ"מ במאמר דבעינן שיטיעום טעם האיסור כבשר בלפת, על כל תערובות מושגא"ם קאי, ולא דוקא איגד כהן, והרמב"ם בחיבורוADRABA סתם וקאמר בהלכ' כ"ט דתרומה טעם לי' כהן, ושאר איסורין סמכין אסתיימת קפילה עכו"ם, ולא האזכיר כלל דציריך שיטיעום טעם גמור כמו שדריך ליתן בשר בלפת להטעינו משמעו דכל טעם שנרגש אסור ודלא כתונתי' דדוקא כבשר בלפת בעין.

ולכן קרוב בעניין לדעת הרמב"ם (ולא לרשי"ז) דבזמן חיבור המשנה, דהיאנו תנאים הראשונים באמת לא ידעו משיעור ששים, הן במ"מ וממוש"כ במושגא"ם ובמנינו מינו ה' בטיעמה וכבשר בלפת, ולא כל טעם כל דחו אסור, והדבר מסתבר, דהרי למן דיליך טעם כעיקר ממשרת צmockים במים כדי לעשות מין לשותות, וכן אם מבב"ח ילפין טעם עיקר הרוי אמרין לקמן ק"ח ע"א דלאו כל שהוא קאמיר משום דדרך בישול אסירה תורה, והכוונה בזאת דידייבר הכתוב בהווה בדרך שads מבשל בשר בחלב, וא"כ כמו דממעוט כ"ש דאי טumo נרגש כלל, ה'ה ממועט טעם קלוש דהרי דרך בישול אינו כן, אלא כדי להרגיש טעם גמור, ורק אי מגעולי עכו"ם כייל, אז אפיקו בפליטת כלים שהוא ודאי רק טעם כל דחו, ולא בדרך המבשلين או השורין אסור, אבל תנא דמתני' דבשר בלפת קאמיר דהיאנו בדרך שmbshlim בשר כדי להטיעים הלפת, עכ"ט טעם גמור הנוטן בכונה לתוכן המאכל אסור, ובב"ח פשיטה דכך הוא אפי' למן דיליך מגעולי עכו"ם, וא"פ' הוא דאוריתא כדעת הר"ת מ"מ בב"ח דרך בישול דוקא אסירה תורה, פשיטה דפליטת כלים רק מדרבנן בעלמא הוא, וכאשר הארכנו בזא לעיל בהרא דקדדרה שבישל בה שער עיי"ש. וא"כ הוא במושגא"ם, דלא מקרי תערובות האסור רק אם נתערב איסור כפוי דרך המבשלים להטיעים המאכל בכונה, וגם זאת לדעת הרמב"ם זיל רק מדרבנן, דכן מבואר בריש דבריו בפ' זה דכל שהאיסור פחות מחד בשרה שהוא פחות מידי א"כ פ' אין לוין עלי, אפיקו אצל כל הקדרה, וא"כ במ"מ דמה"ת בטל ברובה חד בתרי, ודאי די' ה' אם אסרו לפי ערך אינו מינו שהוא כדרך המבשلين ליתן טעם ולא יותר, וכן קתני שפיר במתני' גס בגיד בין הגידין וחתייה בין החתיכות בנ"ט, ור"ל כערך בשר בלפת על חזק טעם הנרגש בחיק דבעינן להרגיש דמפרש כבשר בלפת על חזק טעם הנרגש בחיק דבעינן להרגיש כבשר בלפת, פשיטה דאי זה ס' ולא קרוב לו, וממילא דהאי בנ"ט דסיפא שהוא במ"מ נמי ע"כ קאמר אלא לפוי ערך בשר בלבד קתני במשנה דערלה שיעור שאר איסורין במ"מ בלבד, ולכן לא קתני במשנה דערלה שיעור שאר איסורין רק כבשר בלפת משום דאי לא ה' שיעור קבוע אשר איסורין רק כבשר בלפת באינו מינו ובמ"מ ה' נגרר אחר אינו מינו, אבל בזמן אחר יסוד

ודו"ק.

מקום חתק אסור, אבל בגין דלעיל אין זכר לדבר זה, גם מה שציין סי' ס"ב אני לא מצאת דין זה לא בטור ולא בשוו"ע והדבר צע"ג

דורי לא נזכר שיעור ס' לא במשנה פ"ב דערלה ולא הכא, רק שיעור כבשר בלפת באינו מינו והוא הרבה פחוות מס' ובגיד בגידין בגיןCSI כשיעור בשר בלפת, והוא כדי שלא תחולוק בין השיעורין ממש כשייטת התוס', אלא אכן ס"ל כבירית' דריב"ל משום בר קפרא דבשר אייסוריין מצאו חז"ל ג"כ סמך להצריך במ"מ ס', כמו שמצאו בתורה טעם על מאה, מקרה דעת מקשו ממן, וא"כ הוא, פריך שפיר על תנא דמשנתינו, וليبוטל ברובא וברובא ממש דבביש ביבש ליכא טעם להצריך שיעור של אינו מינו וכדעת התוס' וכן מתפרש מה שהביאו סוג' דב"מ ד"ב מ"ב דקאמר על מעשר דבטל ברובא, והיינו לפי סברת תנא דמשנה, אבל אכן דבעינן ס' במב"מ מעיקר הדין, שוב ממילא גם ביבש בעין שיעור זה, והראב"ד צ"ל דנדחק לפреш דברובא דקאמר בגמ' ברבייה קאמר, הוא משומם דמסתמא בשיטת רשי' צ"ל איזיל, דס"ל דבנ"ט כתני במתנית' היינו ס', ושיעור דכבר בלא פה דזוקא על גיד בירך נאמר, וא"כ גם התנא דמשנה סובר דבעינן ס' במב"מ, ולישנא לנו"ט מושאל ואין מודקדק, וכמשמ'כ למעלה בשיטת רשי' צ"ל, וכן צרכין לדוחק דהא דפרק וליבוטל ברובא ברבייה קאמר, אבל לרמב"ס צ"ל אין צרך לשום דזוקק לנ"ל ודו"ק היטב.

תנוס' ד"ה שאני חתיכה הויאל וראו' להתכבד, בסה"ד, וי"ל דהכי פריך וכור' א"כ לא לתני חתיכת ב"ח, כיון דכבר אשמעין הכא דחתיכת איסור לא בטלה משום דזהה דבר שבמנין עכ'ל, התוס' לשיטתייהו דסבירו לעיל דגס חתיכת חטא טמאה זהה חתיכת הרואה להתכבד שפיר כתבו דה"ה ב"ח נלמד מנבלה, אבל לפי דעת הרשב"א והריטב"א צ"ל שכתבו, דחתיכת טמאה הוה חתיכת שנארה מכח בלעה, וכוונתם לדעתינו דחריל"ה לא מקרי אלא בשנאסרה מתחילה ברייתנו, כמו בריה לא מקרי אלא מה שנאסר מתחילה ברייתנו, וכן גם ב"ח לא נלמד מנבלה, דהרי ע"י בישול ובליעת הטעם נאסר, ולolio' איסור הנאה הוה שפיר בטלה, אבל גם לפי דעת התוס' י"ל דאייצרך לאשמעין חתיכת ב"ח, למ"ד אפשר לשחות מותר, דהרי פלוגתא דתנאיiac באזה لكمן ק"ח עי"ש. ולהאי מ"ד ודאי דאית ל' דין כחתיכת שנארה עתה קודם שנשחתה אסורה בהנהה, עיין ברא יוסף צ"ל שחקר לדידן דפסקין בכל איסוריין חתיכת עצמה נ"ג, ומה לא תהי לחתיכת שנארה ע"י בלעה דין חתיכת הרואה להתכבד, ואע"פ דחתיכת עצמה נ"ג בשאר איסוריין חוץ מב"ח אינו אלא מדרבנן, מ"מ גם באיסוריין דרבנן אסירין התערבותות משום חתיכת הרואה להתכבד, ולפע"ד נראה מושום דחתיכת שנארה ע"י בלעה עע"פ דנעשה נבללה וביעין ס' נגד כולה, מ"מ לא מציא איסור בפליטה רק כשא Sor דמעיקרה מצח הולך עמו, הרי דלא לכל מיili חשובה כಗוע האיסור, ולכן גם לעניין חתיכת הרואה להתכבד לא נחשבייה כगוע האיסור, אבל בב"ח אפילו למ"ד אפשר לשחות מותר ולא מציא איסוריין בס' דין חילוק. כי רק לשיטת התוס' דעיקר שיעור ס' על כיון דאסורה בהנהה כगוע האיסור תחשב לעניין חתיכת הרואה להתכבד, ודו"ק.

בסוג' דחתיכת עצמה נ"ג עיין מה שכתבנו لكمן בסוג' דטפת חלב ד"ה ק"ח.

על' ב' משנה נהוג בטהורה ואני נהוג בטמאה. הלשון אכן נהוג משמע דלית ב' שום איסור גיד כלל דלא נאמר איסור גיד על טמאה, והנה אם המשנה כר"ש,-DDRASH מינגדו אסור וברשו

ע"ב גמר' כיצד משערין אר"ה כבשר בראשי לפטות, הון לפ' רשי' צ"ל וחן לפ' הרמב"ס צ"ל בפיה", ר"ה לקולא קאמר דרש"י כתב דבעינן בראשי לפטות בשר הרבה כדי לטעם טעם בשר, ממה דבעינן בגין הלהפת, וכן הרמב"ס צ"ל מפרש דהטעם נרגש בלא פה דהינו בראשי הלהפת יתר מבשר חמחים ואנן בעין הרגשת טעם הגיד בחיק, ולכן בעין ייד הרבה כדי שירגש טעמו בירך, וכע"פ לדעת שניהם ע"כ זאת השיעור פחות מס', דכיוון דאן לפי הסכמה אמרוין באיסוריין אששים במקום דלאיה קפילה בכל האיסורים, ע"כ דבש' לא נרגש שום איסור חז' מדברים החריפים שאינם נאכלין לבדן, אלא מתחלה עומדים לתבל ולהטעים המאכלים וא"כ א"ל לומר דישורא דבשר בלא פה מכוון עם ס', ומילא א"א לפреш גם בגמ' דסיפה בגין הגיד בין הגידין ובחתיכת בין החתיכות בס', כמו שפי' רשי' צ"ל במתנית', ע"כ לומר לדעת רשי' דלא פירש כן אלא לפי מה דחHAMIROACH"כ להצריך ס', וזה סתרה גלו' לפירושו בהא דריב"ל דלעיל דלמד מזרע בשללה, דהוא דרשה גמורה לדעת רשי' צ"ל דס' לעולם בעין, וכאשר הארוכתי באזה לעיל אבל לדעת הרמב"ס צ"ל ודאי כן הוא דחכמי המשנה לא ידעו מחומרא או דס' בשאר איסוריין רק מחומרא דק' בתרומה וק' בערלה וככלאי הcars וכסמ'כ' למעלה ודו"ק.

תוס' ד"ה אגבגנ"ט למאי דקימ"ל גה'ג אסור בהנהה וכוי' עיין בזה מה שכתבנו לעיל בריש פרקן ודוי'ק.

ד' ק' ע"א גמר' וליבוטל ברובא, בר'iani, וכתוון התוס' בד"ה בר' שאני ודבר שאינו בר'יל ולא חתיכת ראו' להתכבד בטל ברוב, ואפיקו איסור דרבנן לייא' וכון הוקבע ההלכתא בשוו"ע סי' ק"ט, אלא שיש פלוגתת הראשונים הרשב"א והרא"ש צ"ל אל שרי לח גברא לאכול שלשתן. ולא חשו הטור ובעל ש"ו לשיטת הראב"ד צ"ל המובאת ברשב"א צ"ל, דגס יבש ביבש עי' ס' ואע"פ שהב"י כתב דכן נראה דעת רשי' ורמב"ס צ"ל. והראש יוסף צ"ל כתב דלא מצא כן ברשב"י. ואני אומר דאלו ה' נחתו וירדו לסוף דעתם של רשי' ורמב"ס צ"ל, ודאי דהיו פוסקים כמוותם בפרט לחומרא. דהרי באירנו למעלה דעת רשי' ורמב"ס צ"ל כתב דלא שווין זה שווין דעתך רקייעת שעור ס' הוא על תערובות מב"מ, כמו תרומה במאה וערלה וככלאי הcars במאתיים, כן כל שאר איסורי תורה בס' במב"מ וסמכווה על קרא דזרוע בשלה, ע"כ טעם צ"ל להצריך יותר מחד בתרי, משום דאחרי ריבים להטוט ריק בקושי התירה התורה והצרכו ס' ק' ומאתים כדי שיבוטל האיסור בעוצם מיעוטו, לא בטעם דהרי במב"מ בלבד להא' לייא' העין עומדת עליו כמשמ'כ הרמב"ס צ"ל, והוא בנסיבות שאין הריבוי ניכר, הכל כמו שביירנו לעל' פשיטה דאי' חילוק בין לח לח ליבש ביבש, כמו בתרומה וערלה דלכ"ע גם ביבש בעין ק' וק'ק, ה'ה בשאר איסוריין בס' דין חילוק. כי רק לשיטת התוס' דעיקר שיעור ס' על אין מינו מינו גרו' להצריך ג' ס', אז שפיר מחלקיים בין טרבותות לח ליבש, אבל לשיטת רשי' ורמב"ס צ"ל אין כאן מקום חלק כלל. ומאחר שכפי שביארנו למעלה שיטות הרמב"ס צ"ל היא מהוורת גם רשי' צ"ל בפירוש הסוג' נתה עליה עכ'פ' באזה דשיעור ס' על מב"מ הוקבע, ונלמד מזרע בשלה לא ידעת אי' נוכל להקל גדים. ולפי ביאורינו דלעיל לדעת הרמב"ס צ"ל משנתנו באמת לא סברה שיעור ס' בשאר איסוריין רק ק' בתרומה וק' בערלה,

חומר מקרי וכמו שמדובר ביבמות דף ה' ע"ב שלא מצין למילוי העזה דוחה לא תעשה ממילה ותמיד שכן ישנו קודם הדיבור הרי דחומר מקרי מה שישנו קודם הדיבור. אלא דשם ביבמות ראייתי בהגנות הגאון ר"צ חיות ז"ל שהקשה והא גם יום נהג קודם הדיבור ביהודה, והביא שם דברי הריטב"א שכטב דעתו"ג יהודה ואבות נוהגן ביום, לאו מטורת חיוב אלא כמו שקיים אברהם אבינו כל התורה וכותב הגאון ז"ל דבזה ניחה דהרבמ"ס פ"ט ה"א מהלכ' מלכים דמונה והולך המצות של אר"ה ונוח ואבות, השמייט יבום, ופלא על הגאון ז"ל דהעברי עניינו דהרבמ"ס שם האזכיר מעשר ביצחק, ותפלות שתכננו האבות, והלא אלו ג"כ מצד עצם עושים ולא ע"י ציווי השם, ולא עוד אלא דגה"ג כתוב הרbam"ס ז"ל שם, דיעקב חדשו, ולא כמו מילה שנצטווה עליה אברהם אבינו, עי"ש בכ"מ שכטב ג"כ דמלשון הרbam"ס מוכח כן, וא"כ קשה למה נאמרו, ואז לא הי' טומאה קדים והי' אסור אהאי דור ג' גיד של טמאה, ולמה לא יהיו כן לעולם. - כן יש להקשות לכאר' - אבל עד כל hei איסורים אשר בטבע העניין עלול באים באח'י, כמו גיד אטמאה דלעלום טומאה קדים קודם שנתקשו אברוי בגידין, או נו"ט איגיד דלעלום גיד קדים או בב"ח אחלה, דלעלום הלב קדים וא"א בעניין אחר, אשר מה"ט אנו אמורים דהתורה עצמה לא אמרה איסור גיד אטמאה, ולא נו"ט אגיד, ולא בב"ח אחלה, מפני שהتورה לא יסור דבר ויחזר וייסור אותו עי' שינוי שיתהוו אח'כ, שב אין כאן האיסור שני לשום דבר גס לקברו בין רשיים גמורים לא, דהרי האי לאו לא קאי כלל על אותו חלק שנאסר מוקדם מצד טبع העניין, ומילא לא שייך לומר בקטן שנתקدل, וכן בשעת מ"ת דatto בהדי הדדי, כיון דאננו הגוף הללו דנין, אי נאמר איסור גיד הטמאה, כיון דבטבע העניין לעולם טומאה קדים, ולא אסורה תורה גיד שנאסר תמיד קודם שנעשה גיד, ושאני הני איסורים שדברו בהם ביבמות, כמו אהות אשא ואשת אחוי, או שבת טומאה וזרות, דין בהם קדימה בטבע העניין, כי לפעמים האי קדים ופעמים האי קדים ורק כשאיירע שניות בהם יחד זהה אח'ז, אין אמרין דאי אח'ע"א ללקות או להביא קרבן על שניהם, זהה שייך לומר אבל לאיסורה בעולמא שפיר חל וממילא בקטן שנתקדל חל נמי ללקות כיון דבמקורה באים בהדי הדדי, משא"כ באיסורים שבטבע העניין באים זה אח'ז שלא אסירה התורה מעיקרא השני על הראשון שקידם לו בטבע, וזה ברור אמת וצדקה ולפנינו נדבר עוד מזה בס"ד.

ומה"ט בהני איסורים שבטבחם באים בהדי כמו לאו דנדרכים דאמרו ז"ל דליה חמש וששבע במכות דף ט"ז, אין להקשוט להמה לוכה משום כל הני ולא נאמר דלאיסורה בעולמא נאמרו, ולא ללקות תרתי ושׁ שבע, ונפקא מינה לקברו בין רשיים גמורים, או בחולה שיב"ס, להאכיל אותו הקל הקל, זהה ליתה דכל שאסורה התורה ממליא לוכה משום דבר אמרה דרחמנא, ולא שייך לחלק בין מלכות לאיסורה רק בהזדמן במרקחה, שני איסורים כנ"ל ודוק' היטוב.

ע"ש אר"י והלא מבני יעקב נאסר וудין בהמה טמאה מותרת להם עיין בת"ח ובראש יוסף דמוכרח מגמ' דmutsum חמוץ קתינו עלי', אבל אין לומר כיון דבני דבמ"ת נתחדשה ההלכה דבחמה טמאה חשתרי, זה אינו דכוין דבמ"ת נתחדשה ההלכה דבחמה טמאה נאסרה גם דאיו אח'ע"א, ממילא דלא חילג גיד אטמאה, אלא דלפ"ז קשה טובא הפיה"מ לרbam"ס דמפרש, דלעלום גם לרבן נאסר גה"נ לבני יעקב, אלא דפליגו אר"י באמרים שאין אנו מקיימין המצות שנצטו קודם מ"ת לאבותינו, אלא מפני שנתחדשו בסיני, כמו אבומה"ח ומילה וכן גה"ג, ויש לתמורה סכ"ס מה השיבו רבנן לר"י דשפיר מציא מודה להו בכלל זה, אבל מ"מ כל שנצטו קודם הדיבור

יותר ניחא, אבל אי התנה דמשנתינו מטעם אין אח'ע"א סובר, דאיו נהג בטמאה ובאשר באמרת מסיק כן בגמ' אז לכאר' יש לראות, והא דזוקא לעניין מלכות אמרין דאיו חל ע"ב דלקברו בין רשיים גמורים אח'ע"א, ואיך אמר כאן דאיו נהג דמשמע דלא שייך כלל איסור גיד בטמאה, ולא עוד אלא דקשה יותר לפ' מה אמרין שם ביבמות דבקטן שנתקדל בשבת אתה אישור טומאה וזרות ושבת בהדי, כמו כן נאמר בקטן שנתקדל הני בהמות טמאות דאיقا בעולמא עתה נאסרו עליו היום וגם איסור גיד שליהם עמהם דהא לביה בהדי הדדי קאתו, ושוב הוה מושיף ומיגו דחל איסור של גיד טמאה אקטנים שנתקדל היום חל אcolo עלמא, וכן מיד בשעות מ"ת יש לומר כן דהא בסיני כל איסורי תורה בהא הדדי נאמרו, ואז לא הי' טומאה קדים והי' אסור אהאי דור ג' גיד של טמאה, ולמה לא יהיו כן לעולם. - כן יש להקשות לכאר' - אבל עד כל hei איסורים אשר בטבע העניין עלול באים באח'י, כמו גיד אטמאה דלעלום טומאה קדים קודם שנתקשו אברוי בגידין, או נו"ט איגיד דלעלום גיד קדים או בב"ח אחלה, דלעלום הלב קדים וא"א בעניין אחר, אשר מה"ט אנו אמורים דהתורה עצמה לא אמרה איסור גיד אטמאה, ולא נו"ט אגיד, ולא בב"ח אחלה, מפני שהتورה לא יסור דבר ויחזר וייסור אותו עי' שינוי שיתהוו אח'כ, שב אין כאן האיסור שני לשום דבר גס לקברו בין רשיים גמורים לא, דהרי האי לאו לא קאי כלל על אותו חלק שנאסר מוקדם מצד טبع העניין, ומילא לא שייך לומר בקטן שנתקדל, וכן בשעת מ"ת דatto בהדי הדדי, כיון דבטבע העניין הגוף הללו דנין, אי נאמר איסור גיד הטמאה, כיון דבמקורה לעולם טומאה קדים, ולא אסורה תורה גיד שנאסר תמיד קודם שנעשה גיד, ושאני הני איסורים שדברו בהם ביבמות, כמו אהות אשא ואשת אחוי, או שבת טומאה וזרות, דין בהם קדימה בטבע העניין, כי לפעמים האי קדים ופעמים האי קדים ורק כשאיירע שניות בהם יחד זהה אח'ז, אין אמרין דאי אח'ע"א ללקות או להביא קרבן על שניהם, זהה שייך לומר אבל לאיסורה בעולמא שפיר חל וממילא בקטן שנתקדל חל נמי ללקות כיון דבמקורה באים בהדי הדדי, משא"כ באיסורים שבטבע העניין באים זה אח'ז שלא אסירה התורה מעיקרא השני על הראשון שקידם לו בטבע, וזה ברור אמת וצדקה ולפנינו נדבר עוד מזה בס"ד.

גמר' וסביר ר"י אח'ע"א, והתני ר"י אומר יכול תהי נבלת עוף טמא מטמא בגדים בבית הבלעה, ת"ל נו"ט לא יاقل לטמאה בה מי שאיסרו משום בל תאכל נבלה יצא זו שאין איסרו משום בל תאכל נבלה אלא משום בל תאכל טמאה.

עיין במחdash"ל ומהרש"א ברש"י ד"ה ת"ל וכפי המבואר במס' מעילה דף ט"ו פליגו רב ולוי اي איסור נבלה חל איסור טמאה, והרבמ"ס בפ"ד מנ"א ה"ז פסק כרב דרבנן הטמאים עם הטהוריות לא מצטרפין וכן פסק בראש הפרק דמייניס הטמאים שאין שחיטה מועלת בהן, אינו לוכה משום נו"ט אלא משום אוכל בשר טמא, ע"כ משום דנו"ט לא כולל ולא מוסיף הוה כדי שיחול על

חחי דכתיב בנה לאפוק מטה מלאיה, והוכחות דעה זו מכמה ראיות מוכחות כראוי מוצקות, יש לעיין מהו לא יכול נבלה אטמאה או גה"נ וכדומה, מצד אישור מוסיף לב"ג, וצ"ל דברמת לא דברו אלא מנבלה שהוא בשר נחרה, או נשחטה בפייסול דהני נתחדו לקרו נבלה שנכנסו לארץ ונצטו על השחיטה, כאשר ביארתי זאת בארכוח שם בפתחה, וזאת רק ליישר נאמרה, אבל מטה מלאיה באמות חל גם אטמאה ודוק.

ד"ג ק"א ע"א גמר' מאן תנא דאישור כולל באחע"א לית ל' ואיסור כולל באיסור חמיר אית ל', הנה רשי"ז מלפרש דאה"ג מקרי מוסיף, דכמוadam האיסור מוסיף גברא מקרי מוסיף, ה"ה דאם מוספי היה חומר כמו הנהה, מוסיף מקרי וחונס' הקשו עליו מלכון קי"ז ע"ב דפרק לשימוש וסביר שמואל אחע"א, והאתם בב"ח אחלה הזה אישור מוסיף ממשום דאטור בהנהה, אבל ודאי החומרא זו לא משווה לי להיות אישור מוסיף, אלא דהרמב"ס ז"ל בפייה"מ בכירויות בנודה נפלאה שלו, מישב קושי' ז' ע"י שמכרע בין שתי שנות הללו אמרו דלulos אישור הנהה מקרי מוסיף, אבל דוקא אם האי אישור הנההינו נצחים מן אישור אכילה, רק הנה אישור בפ"ע, כמו בהקדש דאישור מעלה אין תלוי באיסור אכילה זהה מועלין גם בעור וקרן העולה, וכן אמרין כיון דאישור הנהה חל על כrhoה, דין-can מישעכנו מלחול, וכן מושך עמו גם אישור אכילה לחביב תרתי, אבל בב"ח ושאר אישורין הדומה לו, דכל עצמיות אה"ג נמשך מאיסור אכילה, ואם אין כאן אישור אכילה אין כאן אה"ג, אך נאמר מגו דאיתו סוף הנהה וכו', אדרבה מיוג דלא חל אישור אכילה גם אישור הנהה ליכא, ואין זה אלא אישור חמור בעלמא ולא מוסיף. והנה הסברא הלו באמות נקודה נפלאה וראוי למי שאמרה, וכן מוסבר עניין מוסיף ברשי"ז כאן דוק' ותשכח, ומיה"ט אישור כרת לא מקרי מוסיף כמו שנראה מדברי התוס' שהקשו על רש"י ז"ל, דמה פריך הש"ס לקמן לר"י ניהו דאישור כולל ליל, יבא טומאות הגוף שהוא בכרת ויחול על טומאותبشرשהואבלאו, דלמא ר"י מוסיף אית ל', אבל חמור ליל, אבל מה דקשי' לי על סברת הרמב"ס ז' הו, דהא בימות שם אמרין דמודה ר"י לענן לקבעו בין רשותים גמורים דחל, וא"כ גם בב"ח נימא דהא לעניין לקבעו וה"ה לעניין להאכיל לחולה שב"ס הרי חל, ומילא דאטור בהנהה, שוב הנהה מוסיף דמיוג דאיתו סוף ממא"ה הנקה איתו סוף גם אכילה ולמלךות הון אמת דלפי מה ש' הלח"מ בפ"ט ממ"א הלו"י, דכל שאין מלכות על הנהה לא מקרי מוסיף, לא קשה מיד אלא דדברי הלח"מ תמהון, דהוא ז' רצה לתרץ בזה דעת הרמב"ס שפסק בסוף פ"ד דהקדש הנהה מוסיף מצד אה"ה, ובב"ח פסק שלא חל אחלה ואנבלה, וכן מחלוקת כ"ל והוא פלא, כי לא ה' באותה שעה נגד עניini הגאון, דברי הרמב"ס בנודה נפלאה שמותרין קושי' ז' באופן הינ"ל, הרי דלא מחלוקת הרמב"ס בין אייכא מלכות על הנהה או לא. וא"כ קושתי במקומה עמדת דכון דחל לקבעו, הרי אייכא אישור הנהה נמי ושוב אייכא מוסיף. אבל כבר כתבנו בריש דברנו דלא שייך הא לדקבעו דחל אלא באיסורין דבאי דרך הזדמנות זה אה"ז וה' אפשר לבוא להיפך, אבל כגון בב"ח אחלה ואנבלה דלulos כלב ונבלה הרץ ומה"ט אין במציאות לעולם شيء' בב"ח תחהה וא"כ חלב ונבלה בזה אין כאן שום אישור גם לקבעו, לא, וזה ברור.

ואמ כנים אנחנו בדברינו נצחים לנו ישב נכוון על שיטת רש"י ז"ל לסתן דפרק בגמי וריוסה"ג אישור כולל ליל, והא תנאי שבתויה"כ וכו', ופרש"י ז' דआ"ג דאישור ב"א הוא, מאן דלית ל' אישור כולל גם אישור ב"א ליל, והקשו בתוס' דהא מבואר בגמי' בימות לי' ע"ב, דיוור מסתבר אישור ב"א מאיסור ב"א מוגבר כולם. ולפי הצעתו

איסור טמאה, אלא דהרמב"ס סותר א"ע בזה דברי"ב בסופו, הביא מימרא דר"ז בריש נמלות והביא אחת שלמה עד שנעשה צוית לוקה ש, חמיש משום נמלת ואחת משום צוית מנבלת המתאים, וה"ה הניח סתירה זו בצ"ע, והכ"מ כתוב בכוונות הרמב"ס דלאו דברשרצים קאמר, ולא לאו דນבלה והלח"מ תמה עלייו מאהר דברבר חייב על כל שמות המפורשים בתורה, איה הא לאו מיוחד עלبشرשרצים. ולפ"ע ז' נראה לקיים דברי ה"מ ז' לדלא"ה יש לתמורה דאפילו נימא דאישור חל על אישור לאו דນבלה גם בשרצים המואסים כמו נמל' דהא אמרין בע"ז דף ס"ח ע"ב, דלאו דשרצים חידוש הוא משום דבדילא אינשא מני' מחמת מיאוס ואיך נחייב עוד משום לאו דນבלה דלא כתיב בהוא בפירוש, בפרט בלאו דນבלה דלא כתיב ב' י' לגר אשר בשער תנתנו הרי דבעין ראי' לגר והני שרצים הללו אינם ראוי לגר מקרי, מצד דבדילאי אינשי מינייהו, ועיין ברמב"ס שם הלו' כ"א ז' זה שאמרנו בפרק זה שאוכל כיון שאכל כיון מבריה גודלה וכו', אבל האוכל ברי' טמאה בפ"ע הרי זה לוקה אפילו היהתה פחותה מן החדרל וכו', ואפילו סרחה הבריה ונשתנית צורתה, הויאל ואכללה כולה לוקה עכ"ל, וכתיב ה' דמה שכותב ואפילו סרחה הברי' וכו' הוא בשלא סרחה והבאישה עד שלא תה' ראוי' לאדם, אבל אם סרחה כ"כ כבר ביאר רביינו בפ"ד דכל שאכל אוכל האסור אחר שהסריה והבאיש שבטל ממאל אדם ה' פטור, וכן הוא דהלהכה קר"ש דאמר נבלה שאינו ראוי' לגר אוינו קורי נבלה כמו שתבהיר שם עכ"ל. ואני תמה על דבריו ז'ל, דמה ראי' מובללה, אדרבה משם ראי' להיפך דהרי בשרצים המואסים גם ר"ש מודה דעתלפ"ג אסור כמボואר שם בגמר' ע"ז הינ'ל, וכן יש להוכיח מפסיק המחבר ביו"ד סוף סי' ק"ד ש' דברים המואסים כנלים וזובים ויתושים של כל אדם בודל מהם למיאוון אפילו נתרבו בתבשילו וণימחו גוףן לתוכו אם ההיתר רבה עלי מותר, והוא מריש"א שכטב דבහני אין לך בו אלא חדושן לאסרו בעין מגזה' אבל לא לאסרו תערובתן, וא"כ ה' להחומר נמי, דכל שהוא בעין אפילו נסרח אסור, דאיון ללימוד מנבלה דבעין ראוי' לגר, כיון דהרי בלא'ה אין ראי' לאדם ומ"מ התורה אסרתן, וכבר חולק הפרח' בס"י ק"ג על האי ה' וכתיב דבහני שרצים אפילו נסרחו לוקין עליהן, וכפשתות דברי הרמב"ס ז'ל. ולפ"ז קשה טובא לאו דນבלה בעין ראי' לוגר, והני ראי' לאדם בלא'ה ליתא, דהא בណבלה בעין ראי' לגר, דוקא בנסרכה איינו ראי' לוגר, ואל תשיבו דהאי איינו ראי' לגר, דוקא בנסרכה אח"כ קאי, ולא כמעט שרצים הנימאים בטבעם זהה ליתה דהא שם בע"ז אמר דלר"מ אתה קרא למעט סרחה מעיקרה, ולר"ש סרоч מעיקרה לא צרך קרא, וא"כ לכ"ע קשה נהמעט מהאי קרא איסור נבלה משרצים המואסים שאינן ראוי' לגר, אלא ודאי למ"ד אחע"א לא צרך למעט, ולמ"ד אחע"א באמות נעעת הן סרחה והן שרצים המואסים דשניהם אינם ראוי' לגר. ומוכרחים אנו לומר דאייכא לא מוחך לבשרשרצים, ולפ"ע ז' ראה לבאר זאת עפ"י מה שכטבו התוס' מכות ט"ז ע"ב ד"ה רישק ט' נמלים. דמש"ה בעין אחד חי דהינו שלם ולא סגי בכזית, משום דאייכא כמה דכתיב דלא כתיב בהו אכילה, כמו ואל תשקו את נפשותיכם בכל הרץ וכו', ועל אלו לא וכי עד שאוכל שרך שלם, וא"כ י"ל בהני שרך לא יאכל, הוא לאו מוסיף על צויתبشرשרצים, ולפ"ע ז' ראה לבאר זאת עפ"י מה שכתובו בתוס' מכות ט"ז ע"ב ד"ה רישק ט' נמלים. דמש"ה בעין אחד חי דהינו שלם ולא סגי בכזית, משום דאייכא כמה דכתיב דלא כתיב בהו אכילה, כמו ואל תשקו את נפשותיכם בכל הרץ וכו', ועל אלו לא וכי עד שאוכל שרך שלם, וא"כ י"ל בהני שרך שלם וככל דאייכא תרתי שלם וגם צויתبشرשרצים אף דליך שרך, ומשום בשם מן הרץ, ומישב שפיר דעת הרמב"ס ז' ולכפירוש ה"מ ז' ודז"ק.

וזע עוד דלפי מה שהארכתי במ"א (עיין בפתחה עיקר יו"ד וו"א) דນבלה שמתה מלאיה גם ב"ג מצווה עליה, וכבדרש בפסקתא מכל

היתה שלא לחדש חדים, ולא נחאה לי' דלעומם הגזירה הייתה על יהוה"כ לבטו, אלא דהמה עשו עצות בנפשם שלא לחדש חדים, כדי שלא יצטרכו למסור נפשם על יהוה"כ נראת מזה דכל שהיתה הגזירה על יהוה"כ, לא הי' רשותם להנצל ממשית נפש ע"י ביטול מע"ש כל קידוש החדשים, אלא דקשה אם לא גזרו על יהוה"כ, למה קבועו על שבת דזוקא להתענות בו ולבטל עונגה שבת, ולא קבועו באחד מימי החול, וצ"ל דכוונת הריטוב"א ז"ל דלעומם כוונות הגזירה הי' לבטל המעודדים וגזרו על הב"ד שלא לחדש החדשים כדי שיבוטלו המעודדים ממילא, ומ"מ לא הי' צרכין למסור נפשם ע"ז, כיון דעיקר הגזירה הי' על העשה דקה"ח והמעודדים ממילא יתבטלו, או אולי י"ל דעתע"פ שלא קדרו החדשים מ"מ לפי החשבון נפל יהוה"כ על שבת, ולכן ציוו לשמרו בתורת יהוה"כ שלפי החשבון אף שלא נתקדרו החדשים. ובזה הי' ניחאה מה דקשי' לי' דמהה אתא ר' יצחק לאשמעין דבריה"כ כזה דלא חייב חטאת עליו פשיטה, דודוחק לומר דקדרתא לאשמעין לאפקוי מקושי' התוס' ד"ה יהוה"כ, דתירוצים פשוט כ"כ עד דלא איצטרכ' ר' יצחק למימר, וממילא שפטור, אבל אם נאמר דבאמת לפיה החשבון נפל יהוה"כ דהאי שתאת אשבת, רבותא גדולה קמ"ל, דכל שלא קדרו הב"ד החדשים נתבטלו המעודדים ולא מהני החשבון לקבוע מועד ודוק.

ע"ש תני אמרו לו לר"י וכי נאמר ע"כ לא יאכלו בני יעקב וכו' ולא נקרוו בני ישראל עד סיני אלא בסיני נאמר אלא שכתב במקומו לידע מאי זה טעם נאסר להם עכ"ל הגמר' כבר כתבתי לעיל דלפיה"מ לרמב"ם דגס לרבען נאסר נה"ג לבני יעקב ע"כ הא בריטיא משושבתה היא, והוכחת הרמב"ם ז"ל הוא ממה כתיב "עד היום הה"ד דאי"א להיות ציוויו". עתה אני מוסיף בתמיון על האי בריית', דהנה הש"ס פריך מתייב רבא, וישאו בני ישראל את יעקב אביהם, ובଘחות ש"ס וילנא הקשו דהיה לי' להביא עוד פסוקים קודמים כמו ויבאו בני ישראל לשבור אוכל ועוד שם, וכל זאת איינו אלא דקדוק בעלמא, דבמה שנדחק הש"ס לתרץ ולהלך בין קודם מעשה ולאחר מעשה מתישב הכל, אבל אני תמה אקרה מה יענו למקרה מלא במעשה דידיינה שהי' קודם המעשה, והתמס כתיב כי נבלהudo עשו בישראל, הרי דגס המעשה נקרוו י"ר ישראל.

עוד אני תמה דלעיל דף צ"א ע"א איתתי, אמר ריב"ח Mai dictibet דבר שלח ביעקב נפל בישראל דבר שלח בעקב זה נה"ג, ונפל בישראל שפשת איסרו בכל ישראל, עיין ב מהרש"א שמספרש דבר שלח ביעקב קאי על המעשה שאירוע בעקב עם המלך, ופשט בישראל כי סיבה זו גורמת שנאסר גה"ג לישראל, והוא פלא והפלא דמה זה שказמר, זה גה"ג" והויל"ל זהה קחיתת כף הירך" וכן קאמר בכל י"ר ישראל" ולא ذי לו לשנא דקרה שנפל בישראל, ורש"י ז"ל בפירוש כתוב דעיקר הדרש הוא זכר הנשלח בעקב, דהינו איסור גה"ג שנטപטש, "בכל י"ר ישראל" מדייק האי בכל ישראל לומר, דנhero דרכ' יעקב הנהג כן, נתפסת איסורו לא רק על בניו לחוד, אלא שנשאר חק עולם בכל ישראל, והמהרש"א ז"ל נראת דרצה לפרש האי מימרא אליבא דרבנן דסבירו בסיני נאמר, אבל זה ליתא וצ"ל דמה דקארם ש"ס על איזיך מימרא דריב"ח דדרש טבוח טבח והכך, טול גה"ג בפניהם דאתא כמ"ד גה"ג נאסר לב"ג, קאי נמי אמיירא הקודמת, והש"ס קאמר לה הא, "כמ"ד גה"ג נאסר לב"ג", ולא ריב"ח, אלא דלפ"ז מה השיבו כאן רבנן לר"ג, והא לא נקרו בני ישראל עד סיני, והא גם לר"י הפירוש בקרא, "על כן לא יאכלו בני ישראל את גה"ג עד היום ההז'" ר"ל מאז שאירוע המעשה ועד היום ההז', אינם אוכליין, ועתה כבר נקרו י"ר ישראל כאשר כתוב משה את התורה, וכיון שהוא מספר שמאז ועד היום אינם אוכליין יפה קדרו ב"ד חדשם, לי'א קדושים כלל. והוא דחויך לומר דהגורה

دلעיל י"ל, דהש"ס מוכיח דרישת"ג ע"כ ל"ל ב"א, כמו דל"ל כלל. דהנה התוס' יבמות ל"ג ע"ב ד"ה אר"י כתבו דנבלה מקרי חמוץ שכן מטמא, והנה התוס' לשיטתו דגס אה"ה רק חמוץ מקרי ולא מוסיף, ואולם לדעת רשי' ורמב"ם דגס אה"ה מוסיף מカリ, لما לא נימא גם טומאה מקרי מוסיף מיגו דמוסיף טומאה חל נמי לבב' אכילה ואיך אמרו חכמים שהמו ריוסה"ג, דנבלה אגיד לא חל, והקדש ושור הנסקל חל אגיד, וידעת מה שב' הנז' בזה וכן הטעם המלך, אבל אין סברתם דתרי מיili נינחו מתקיימת לדעת הרמב"ם אדרבה הנה גבי הקדש מש"ה מוסיף מカリ, משום דלא תלי באכילה. אבל הנכו' בזה הוא דلسברת הרמב"ם לנו לא מקרי טומאה מוסיף אגיד, משום דבאמת אי נבלה לא חיל אגיד, גם טומאה דגה"ג של נבלה אינה מטמא, ובאמת סוברכו ריוסה"ג בפסחים בסוגי' דחזק'י ור' וא' ומשום דאין אישור נבלה חל אגיד עי"ש בגמי' ובאחרוניים, וא"כ שפיר לא מקרי מוסיף, אמנים אם יש במציאות דיחול נבלה אגיד באיזה אופן, שוב לעולם איכא טומאה עכ"פ דהרי אז חל לקברו בכל אנפין ממש"כ לעיל, וממילא דהוה מוסף. אמרו מעתה בנבלה שנטנבללה עם יציאת רובה של הולך דאתא גיד ונבלה בהדי הדדי אם נאמר דבב"א חל איכא מציאות אישור נבלה אגיד ושוב גם בשאר נבלות חל עכ"פ אגיד לקברו, וממילא דמטמא נבלה, וכיון דמטמא הוה מוסיף, ואיך קאמרו חכמים דנבלה אגיד לא חל כיון דמוסיף אית' להו, הר' גם נבלה אגיד מקרי מוסיף מכח טומאה, אלא ודאי דהין חכמים גם ב"א לית להו ולא חל נבלה אגיד אפילו דגס טומאה לי'א אגיד, ולא רובה, וכיון דלעומם גיד קדימים ממילא דגס טומאה לי'א אגיד, ולא מקרי מוסיף ולכך שפיר פריך משבות ויה"כ דרישת"ג עכ"פ כי הicy דל"ל כולל ל"ל נמי אישור ב"א והבן.

אללא מה דקשה לי על הרמב"ם ז"ל הוא איך פסק במבחן חלב או נבלה בחלב, דלוכה על בישולו ולא על אכילתו דלמה לא מקרי מוסיף כיון דחל אישור ב"ח לגבי בישול הר' חל נמי לבב' אכילה וכח דישנא בגמי' לקמן דף קי"ד ע"ב אבל דעת הרמב"ם ז"ל בלא"ה בעניינן תמורה טובא דהוא ז"ל מביא שם בהלכ' ב' א' אישור אכילת ב"ח מכך' מ��בישול דשתק הכתוב מאכילה מפני הבישול הבישול שהוא אחת מצורכי אכילה, וכק"ז אכילה עצמה והוה כמו ששתק מבת מאחר שאסר בת הבת. ולפי"ז הי' לו לפ██ן כאן כהאי לישנא וכחאי מ"ד דקאמר מזלאeki אכילה גם אבישול לא לקי, אך אפשר ללקות אבישול אם כל עצימות הבישול לא נאסר אלא מפני האכילה, והוא פלא והפלא לית נגר ובר נגר דיפרקיינהו ודוק.

ע"ב גמור' והתנני' שבת ויה"כ וכי הנה שיטת התוס' הוא דריש"ס ידע מיד דשבת קדמים מושום דקביעה וקיימת, ולכך פריך וכי ל"ל לריוסה"ג כולל, דהא מהחייב איזה"כ מושום כולל, וקשה לי דאפילו אם נימא כן מ"מ קשה, מה פריך הש"ס דהנה לקטנים שנטגדלו בהאי יהוה"כ, לי'א למימור דשבת קדמים דהא עליהם לא חל שבת רק בעשרה בתשרי כיון דלולי שהוא עשרה בתשרי עדיין לא בא כלל גדולות, וכיון דלהני עכ"ב בא שבת ויה"כ בב"א, שוב הוה מוסיף לכ"ע מיגו דחל אהני שנטגדלו הימים, וזה הערכה נפלאה.

ע"ש אלא א"ר, שמאדה הוה ושלחו מותם דiomא דכפורי דהאי שתא שבתא הוה. והקשה הריטוב"א בשם התוס' איך אפשר שבטלו יהוה"כ מושום גורה, והא בשעת גורה אפילו אעוקתא דמסאנאי' יהרן ואל עברו וכו', ותירץDKידוש החודש בבי"ד עשה הוה, וע"ז עברו ואל יהרן והואה"ע גרוו שלא לקדש חדשם עי"ש. כוונתו דכל שלא קדרו ב"ד חדשם, לי'א קדושים כלל. והוא דחויך לומר דהגורה

למה באמות לא נאמר כן, דכמו בשורצים אם אכלו כלו אף בכ"ש חייב משום ברוי', ובಡיכא כמה זיתים חייב אבל כאיז ממדתיב בי אכילה, אבל הטעם מבואר דבשרצים אתה אכילה לחיבב אכיות בשער ממנה, דודוקא בכלו בעינן גם עצמות וגידין כדי שייה' שמו עליון, דבחסר עצם או גידתו לאו ברוי' הוה, אבל באבמה"ח אם נאמר דעתך ברוי' חייב אפותות מזcitת בין הכל, אכילה דכתיב בי למה אתה, ע"כ אכיות בשער דבמתקתו לא מצין לצרכ' עצם וגידין, דהה לאו ברוי' הוה ולכיות בשער לא צרכ' קרא, דהה חייב משום בבהמה"ח אף דלא תלשابر רך בשער לחוד, וכל זאת אי איכא קרא לחוד אברשר מה"ח, אבל אי לא הי' קרא רך אבר מה"ח, ודאי הוה אמרינו דין חייב אבר בכ"ש בין הכל, ואכילה דכתיב בי אתה אכיות בשער ממנו.

ולפי האמור האי מימרא דרב לאו ד"ה הוה, אלא תלי בפלוגת' דרי' ורל' לקפן, דודוקא לר"י דבמה"ח אתה מקרא דבר בשדה טרפה, מצין למיימר דבמה"ח בעי בזית מפני דכתיב בי אכילה, משא"כ לרל' דבini אבמה"ח ובין בשער מה"ח, את' מקרא דלא תאכל הנפש עם הבשר, ואיצטרך אכילה דקרוא משום בבהמה"ח דבעי בזית, ע"כ באבמה"ח חייב אכ"ש משום ברוי' אפי' بلا בזית, כאשר ברוי' דלא בעי בזית, Dunnio דהה לא תאכל אשניהם קאי, מ"מ לא גרע מאכילה דכתיב בשער עצמו, דמחלקין לומר דעת שרצ' שלמה חייב בכ"ש, ולא קאי לשון אכילה אשוץ, אלא אתה לאסור באוכל מתקתו מה דלא כתיב בקרא, מכש"כ הכא דמפורש בקרא גם בשער מה"ח, דשפיר מצין למימר דלושן אכילה דכתיב משום בבהמה"ח, אבל באבמה"ח חייב בכ"ש משום ברוי', ומיוישב זהה מה שתמנה התווית' מובא בראש יוסף על הרמב"ם והרשב"ט זיל' שכתבו, למ"ד באבמה"ח צريق' בזית, דהה ד"ה הוא דלא מצין מאן דפelig אהאי מימרא דרב. ולפי האמור תלי זה בפלוגתא דרי' ורל', ועינן עוד לקמן בסוף פרקן מה שאכטובי זהה, אלא דרלמ"ם דעה אחרת איכא בהאי דינא וכאשר אבראר שם ודוו"ק.

אחרי כתיב כי ריאתי בראש יוסף לעיל דף צ"ז ע"א בסוף העמוד ד"ה ועוד אפשר לפרש שכתב דמדברי רשי' דהכה משמע דחולוק על התוס', וס"ל דבמה"ח לאו ברוי' מקרוי, כי הרבה יש לחלק בין מה"ח לאבמה"ח עיי"ש ולא ידעתי מה הוועיל בהזה לישב דברי רשי' דהכה דעדינו קשה דעכ"פ הוה לי לרשוי לפרש, דרב אתה לאפוקי דלא תימא דברי הוה כמו גה"ג, אבל באמות ניחא דא"כ מה קאמר רב משום אכילה כתיב בעי בזית, דהה בגיד הנשה נמי כתיב אכילה ולא בעי בזית, וכמו שאמרו חכמים לר"י לעיל דאכילה כתיב כדי לחיבו על בזית בדיאכיא בו הרבה בזיתים, מה תאמיר דהכה באבמה"ח ליכא למימר כן ממש"כ התווית' שם, וכמו שהסבירו לעיל, ע"כ מצין למימר דצאות ברוי' הוה, ומ"מ בעינן בזית כמו בגיד הנשה לר"י ממדתיב אכילה, אלא ודאי ס"ל לרשי' דלאו ברוי' הוה, ולא אתה לאשמעין דלאו ברוי', דזה פשיטה לך, ומ"מ הווע"א לחיב בכ"ש, משום דחלוקן הכתוב לשני לאוון בשער מה"ח ואבמה"ח, והואו"א דבזה חלוקין דבשר בעינן בזית ובابر סגי בכ"ש, וכן קאמר רב דזה ליתא דאיך יתחייב בכ"ש כיוון דכתיב בי אכילה, אלא החילוק הוא דbabter מצרפינו גידין ועצמות משא"כ בשער, ואי לא דכתיב בי אכילה, הוה מהיבין אכ"ש ולא מטעם ברוי', אלא מטעם דחלוקן הכתוב ממש"כ רשי' זיל' וכן תראה דדייך רשי' זיל' לקמן בריש' ע"ב בד"ה בmittata בכ"ז ו"ל, "בנבלת אכילה כתיב בי, וכל אכילה בכזית בר מאבמה"ח דרבוי' קרא וקפיד אבר לר' הודה'ה עכ"ל, ובDİבורה שאח"ז ד"ה טמא בכ"ש חייב, דרבוי' היא עכ"ל, הרי דריש' זיל' מדייך לומר דאפי' נחייב אבמה"ח בכ"ש, לא מטעם ברוי' נהי'בו אלא מטעם דרבוי' קרא וקפיד אבר בגידין

הענין צע"ג לפע"ד.

ד"ג ק"ב ע"א גמר' כל שאתה מצווה על דמן אתה מצווה על אבריו, והני טמאין נמי וכו', הרаш יוסף זיל' העיר כאן דלר"א דאיתטרך קרא לאסור אבמה"ח של טמאייס, מנ"ל דאמה"ת נהוג עתה בב"ג, דהה נשנית בשביל דבר שנתחדש בו, דלולי קרא לא הי' אבמה"ח בטמאים משום דआח"א, ולא מצין תנא שיאמר דב"ג מותר באבמה"ח עיי"ש והנה לפי סברתו גם לר"י קשה קושי' זו דהה התוס' ד"ה ור"י הקשו, מה פריך לר"י ליל' קרא, דלמא ר"י מהכא יליף דאייסור חמור חל, ותירצ'ו דמהכא א"א למילך דהה מוסיף הוה דנווהג גם עתה בב"ג משא"כ גה"ג, ועתה אם נאמר דגס אבמה"ח איןנו נהוג עתה בב"ג לא הוה מוסיף רך חמור, ושפיר מציע יליף מהכא על גה"ג דחל על הטמאה, ולא עוד אלא גם לרבען דס"ל דאיינו נהוג אלא בטהורים בלבד, דלמא אתה קרא ללימוד דআח"א ולא מקרי נשנית בסיני, משום דמשנית בשビル דבר שנתחדש בו. אבל קושי' חדא מתרצת בחברתא דהה דআח"א סברא חיזונה היא, דכמו שאמרו בע"ז דר"ס"ח ע"ב דשרצים חידוש הוא דבלא"ה בדילאי אינשי מינין ולמה אסורה ההנורה, ה"ג בדבר דבדילי מינין מהמת איסור שאסורה התורה, לא בעי לאסורה עוד הפעם, וכן אמרו בלאיו יתריא, וכל היכי דאייכא למידרש לא מוקמין בלאיו יתריא, וכיון שכן מהיכי תיתי נימא דבמה"ח איןנו נהוג בב"ג ונשנית כדי לחיב על הטמאים שהוא חידוש, אם מצין למידרש קרא כרבנן דלהתיר אתה בטמאים ודוו"ק.

שוב נתישבותי דkowski' הרاش יוסף זיל' במחכ"ת בדotta היא. דהנה בסנהדרין שם פריך למה נאמר דנאורה ולא נשנית, לישראל נארה ולא לב"ג, ולא נאמר אדרבה לב"ג נארה ולא לישראל, ותירץ הש"ס משום דליך מיידי דרישראל שרי' ולב"ג אסורה. והנה התוס' לעיל דר' ל"ג ע"א כתבו דר"מ דהכא דאין אבמה"ח נהוג אלא בבהמה טהורה בלבד ולא בחרי' וועפ', ע"ג דליך מיידי דרישראל שרי' ולב"ג אסורה הכא בלא"ה אסורה לישראל משום דלא נשחתה ואע"ג דליך אכית בשער באבר (זה דהוול"ל משום בבהמה"ח לר"י דאתא מקרא דבר בשדה דבלא"ה רק לר"י קאי תירוץ זה וזהו) דחצ'י שיעור אסור מה"ת, ולר"ל דחצ'י שיעור מותר מה"ת אויל באמות לית לי' כלל דמי איכא מיידי עיי"ש. ומעטה קושי' הרаш יוסף לית לי' מקום, דבמה"ח אפיקו לא ה"י נשנית בסיני נמי הוה נאמרה לב"ג ולא לישראל, דהה ליכא להקשות מי איכא מיידי דהה אסורה לישראל מצד א"ז או בבהמה"ח עכ"פ בחצי שיעור, ואי לרל' הלא ל"ל מי איכא מיידי, וא"כ הכלל דנאורה ולא נשנית לישראל נארה ולא לב"ג ליתא לדידי', וזה ברור כשםש. וממיila דנדחו כל דברי הרاش יוסף דלקמן בד"ה רישא בישראל וסיפא בב"ג שנתקשה לי' בעין זה בבהמה"ח מנ"ל דנווהג בב"ג עיי"ש ודוו"ק. **ע"ש** גמר', אמר רב באבמה"ח צrisk' בזית, מ"ט אכילה כתיב בי, פרשי' זיל' ע"ג דתרוי קראי כתיבי, חד לאבמה"ח וחוד בבהמה"ח, לא תימא דיאתראבי אבר ע"ג דאין בו שיעור וכו', והעיר הרаш יוסף זיל' דלמה לא כתוב רשי' דמשום דבמה"ח ברוי' הוה לא בעי שיעור, וכמו שבאמת הקשו התוס' לעיל צ"ז ע"ב ד"ה ור"י, יותרה ה' לו להקשות דריש' טעמא לסתור קאמר, דנהפוך הוא דמשום דחלוקן הכתוב לשני לאוון אבמה"ח ובבהמה"ח, ידעינו דבעינו באבמה"ח בזית ולא מהיבין אכל שהוא מטעם ברוי', כי על קושי' התוס' תירצ'ו שם דא"א לחיב באבמה"ח בכ"ש משום ברוי', וכיון דאיינו חייב רק באכלו כלו אפי' איכא ד' וה' זיתים لكن אכילה כתיב בי, ע"כ אכיות אתה עיי"ש, והדבר צrisk' ביאור סכ"ס

ולא נשאר לנו לבאר, אלא איך אפשר דוחהים בלי שום תלישה תהיה עליה איסור בהמה"ח דأتא מקריא דטרפה, דהינו בשר בשדה שיצא חוץ למחיצתו, וזו לא נקרהת בשר ולא יצאה חוץ למחיצתה. אבל דעת דלכאו"ר כמו כן תוכל להקשוט על המ"ד בהמה לאברים עומדת, הלא האיסור הואابر שנתפשט מה"ח, ואמרין לפחות דף קכ"ח ע"ב, ד'אבמה"ח מטמא נגבלה, ויליף לי' מՃכתי ובכי מותם מן הבהמה החיה, הרי ד'אבמה"ח הואابر המתמן בהמה החיה בשר חיה, אבל צ"ל דהלא כל בעל חי עומד ג"כ לאכילה ואם לא הי' לנו תיקון שחיטה של אחר כניסתו לארץ, או נחרה של מדבר לא הי' מציאות לאכולبشر, רק או מה"ח או מנבליה, וכיון שכן הריבilly ציוו הتورה עומדת כל בהמה לאכילה או חיה או מותה, ושניהם נאסרו לנו והוא חדא איסור, ומctrף ר'לכיז' כמו שבירנו, אלא דלמ"ד אינו לאברים עומדת סובר דעתמות ונידין אינם עומדים לאכילה בשר חיה, והרי ד'אבמה"ח וא'במה"ח ס"ל ואלו לא לברים עומדת תלי באידך פלוגותא אי' א'במה"ח ובמה"ח מחד קרא אתה, או מחרי קראי, או ר'ל סובר לאברים ר'ל לשיטותם, דלרי"ז דאית ל' תני קראי א'במה"ח וא'במה"ח ס"ל שפיר לאו לאברים עומדת, דנוהו עומדת לאכילה או חיה או מותה מ"מ לאו לחותך ממנהابر עם עצם וגידין, ר'ל סובר לאברים עומדת כיוון דעכ"פ לאכול חי עומדת כתם לאכול מת, ובמה"ח וא'במה"ח מחד קרא אתה, מה לי בשר ומה לי אבר, ומעתה דברי ר'ז"ל מזוקקים שכותב דבاقלו ואית ב' כזית לא גרע מבהמה"ח ר'ל דזאת א"א לומר דלא תהי על בעב"ח לא איסור א'במה"ח ולא ב מה"ח דהרי עומד לאכילה עכ"פ, ומה לי מת ומה לי חי, דהא לר'י מctrף וחדא איסור הוה, ומה תאמר דכיון דאמורה תורה תיקון ע"י שחיטה או נחרה,תו אינו עומדת לאכילה לא חי ולא מת, זה ליתא לכל שמחסור תיקון מחוسر מעשה הוה, והרי ربיעה עליה איסור כל צמן שלא נתקנה, וש' לי' כמה הרהורי דברים בזה וcutת אין להאריך יותר, ועיין עוד לפחות דזוק היטב.

הטול בס"י ס"ב כתוב ד'אבמה"ח נהוג בטהורים ולא בטמאים ובין אית ב' כזית ובין לית ב' אסור, ותמה הב"י צ"ל למה לי להשמעינו גם פחות מ贗ית אסור, ומ"ש משאר איסורי תורה דחצ'י שיעור אסור מה"ת, וגם מש"כ דאיינו נהוג בטמאים לי'א נפקותא לנו בהז' דאיין דינן דיני מלקיות, דבכוב"כ אסור, ועל קושי' הרשונה היבא הלב ארוי' בשם פרמי"ג, אך הרבה יש להקשוט למה בא'במה"ח יהיו' חצ'י שיעור אסור, כיוון דלא שיך בו חי' לאצטרופי, דהא חלקו בחוץ פטור, ואני תמה דהא עכ"פ איכא גם בהאי חצ'י שיעור הקצת בשער דפשיטה דגדי ועצם לחוד לא מקרי חצ'י שיעור, וא"כ איכא משום חצ'י שיעור בהמה"ח. אבל חוץ מזה נראה לפע"ד דהטור כאן דבר גדול אתה לאשמעון, דכיון דכתב דאיינו נהוג בטמאים, הר'י דנתנות לנו לדיני מלקיות, וכמש"כ הפרמ"ג נפקותא גם לדידן לעניין פסולין עדות. וחוץ מזה יש כן נפקותא גדולה לעניין להאכיל לחולה שבב"ס דמאכליין אותו הקל הקל,adam יש א'במה"ח מן הטמאים ומן הטהורים שאין בו כזית בשער רק בצרוף גידין ועכימות, וצריך לאכול כלו למילוי כרס, דמאכליין אותו אבר טמא דלית ב' איסור מלקיות, ולא אבר טהור דאית ב' מלקיות, וכן קאמר נמי דאבר שאין בו כזית אסור, ר'ל שאם תלש אבר שאין בו כזית יש עליו איסור א'במה"ח כיון שהוא עכ"פ אבר שלם, ואם אכן שני אברים כאלו ודאי חביב מלקיות, דנוהו דבחلك אבר בחוץ פטור הינו טעמא דבטל מנין שם אבר והتورה הקפידה דזוקה על אבר שלם כמש"כ התוס' לעיל צ"ו ע"ב, אבל בשני אברים שלמים דאית בהו כזית בין שניהם ודאי מctrף אין דהא איכא כאן אבר

ועצמות כבריתנא הוה אמינה לחיב בכ"ש ודזוק היטב.

ע"ב גמר, ת"ש נטל צפור שאין בו כזית ואכלו, רב פוטר פרשי"ז צ"ל רב פוטר מפרש ואזיל דקסבר אין א'במה"ח בשלמה דלאו או בר מקריא, ומיהו אי איכא כזית הוה מחייב דלא גרע מבשר מה"ח דמחייב עליה בכזית, דהא נמי בשער הוא, עכ"ל. וכותב המהרש"א צ"ל וא"ל: ולא ידעת מי הכריחו לה, דהא אי איכא כזית בשער הוה חיב משום נבליה. כמש"כ רשי"ב פ' אלו הון הלוקין, בהאי דט' נמלים ואחד ח' דחיב אף משום נבליה, דכשבלו הוא מות וכוי' עכ"ל, ואני תמה על תמייתנו דאיך אפשר לומר הכא דבכזית בשער הי' חיב משום נבליה שמית בבלעה והוה נבליה, הרי אינו א'במה"ח משום א'במה"ח דכיון שמת בבלעה והוה נבליה, אלא ודאי דזוקא בנמלים כתב רשי"ז דבבליעתו מות משום דזוטר חיota טובא וגוסס נמי כמת ייחשב, וכמו דקמבעי לעיל דר' ע"א בנוילו בדגים סימני טרפה אי' חשוב רשב"א אבל בעוף דבבוי שחיטה ומסוכנת בו שר'י, לא נאמר דבבליעתו הוא מות ממש. אבל לעומת זאת שיטת רשי"ז צ"ל דחיב משום בהמה"ח גם לרבי דס"ל לאו לאברים עומדת, חוץ ממה שהקשו עליו התוס' קשה להולמו, דמה שכתוב דלא גרע מבמה"ח דהא נמי בשער הוא, תמהו מאי לא מבוי לר'י דיליפ ב מה"ח מבשר בשדה, דציא חוץ למחייבתו טרפה קרי לי', הר'י צ"ל שלא נחלש מון הח' אי' קרא בשדרה וכטרפה, אלא אפיilo לר'ל דיליפ מלא תאכל הנפש עם הבשר, דבר שchodא ונפש לחודא לחיב על א'במה"ח ועל מה"ח הלא בשער לא מקרי עד שמת, וכמו דדרשין בב'ק ובפסחים על ולא יכול את בשרו, אפי' עבד'י כען' בשער, דהינו שחתו לאחר שנגמר דין, הר'י דבשר לא נקרה מהיים, ואי' מצין לחיבתו בבעל צפוי ח' משום בשער מה"ח.

והנה כדי לבאר לך שיטת רשי"ז צ"ל בהז' צריך אני להאריך קצת. ודע דעפ"י מה שישuber רשי"ז כאן דבמה"ח לכ"ע איכא מוחיים מובן שיטת רשי"ז צ"ל הידוע דחזקת איסור בהמה דקאמרין הוא איסור א'במה"ח, ולכן גם בתבונלה בי'ה' פוטר ר'ש משום דלא מציא חיל' יו'ה'כ איסור זה הקדים, והתוס' שבועות כ'ה ע"א, וביצה צ'ו ע"א, הקשו עליו והא א'במה"ח חלף הלק לו ע"י המיתה, ולמה לא יכול יו'ה'כ נבליה בהדדי, ולכן כתבו דחזקת איסור הינו אינה זבוחה משום דכתיב וזבתה וסימנו שם בביבה דבזה נחיא גם למ"ד בהמה בח' לאו לאברים עומדת, דלרש"י יקשה מה נעשה להאי מ"ד דהכלתא כוותיה, דאייה חזקת איסור א'במה"ח לדידי. אבל אין ספק אצלי דריש"ז צ"ל בשיגרא דליישנא נקט א'במה"ח וכוונתו במ"ח, וכן הוא רגילותן לקרא גס במ"ח בשם א'במה"ח, וכן בירושלמי ריש פ"ב פסחים דקאמר א'במה"ח מותר בהנהה, מקריא דבשר בשדרה טרפה לכלב תשיכון אותו, וכוונתו ודאי לbam"ח, ובמה"ח הלא לדעת רשי"ז דהכא ליכא מ"ד דלא חל מל machim, וכיון שכן מישב ג'כ' קושי' התוס' העיקרית שהקשו דהא בינו שמת הלק לו הא איסור ואתא תמורתו איסור נבליה, ולפ' ע"ז לא קשה דהא במ"ח וטרפה אליבא דר'י דהכלתא כוות' חדא לאו הו, דאית' מקריא דבר בשדרה טרפה, וכבר כתוב הרמב"ס צ"ל בפ"ד הלכה י"ז דבליה ובמה"ח מctrף לכזית משום דחדא א'יסורה קחשיב, דטרפה תחולת נבלות, וא"כ ה'ה במ"ח עם נבליה נמי מctrף משום דחד לאו הוה על טרפה וכן מבואר ברמב"ס שם בהכל' הנ"ל דבליה ובמה"ח מctrף וחזקת איסור, ולא שייך למור דהאי א'יסור במ"ח ה'ל' לו ואთא תחתו נבליה או טרפה, דכיון דמctrף לכזית הר'י דהינו ה'ק, והוא ברור כמשמעות דכך ס"ל לרשי"ז'ל.

ומבוישל, וחילוקם דשם כתיב ויו' וכך נבלא ויו' דחוק. והרי תראה הרמב"ם באמת באבר היוצא פסק דאיו לוקה מבואר בפ"ה הلق' י"א, והטעם כתוב ה"ה דס"ל דחידינא עס אבר ובשר המודולל דנפקא לי' נמי מרביוי דבשר בשדה, והכל אסור מה"ת ואין בו מלוקות, ולפ"ע' דאיו בכל אלו מלוקות מושום דהוא לאו שבככלות, דאיו לוקין עליו, וכן תראה שהרמב"ם לא האזכיר נמי האי לאו דבשר קדשים שיצא חוץ למחיצתו, עיין במכות דף י"ח ע"א, ומסתמא ס"ל דחיה דקאמר שם דילוקי נמי מושום בשדה דבש רטיפה,atti כמ"ד לאו שבככלות לוקה עליו, וכן כאן דבון ר"י ובין ר"ל ס"ל דלוקין אלו דבמה"ח, ע"כ דהאי לאו מעלי' הוא לר"ל מלא תאכל הנפש עם הבשר ו לר"י מبشر בשדה טרפה, ואני דומה להני דמרביבן מבשר בשדה דלית בהו מלוקות, אלא דהאי במה"ח ממש בכל טרפה הוה, מכח מה לי וכמו' שכתב הרמב"ם וכי להבין הדמיון איך עולה יפה נאמר, דנהנה שתפקיד בלשון הרמב"ם תעמוד משתומות בלי לידע כונתו, כי זיל שם "וכו החותך במה"ח וכו', שהריبشر זה מבהמה שלא נשחטה ולא מותה, מה לי וכמו' עכ"ל, הנה איזה טעם קאמר כאן למלוקות על במה"ח שהאי בשער מבהמה בלבד נשחטה זה איינו מספיק אלא לאסרו מכח עשה דיא"ז, ומה שאמר "ולא מותה" בודאי איינו טעם לאסור, אדרבה הוא טעם להתריר כי הבהמה בריאה ושלמה ולא חסר לה כלום, כי עושה חליפין, ולמה יהי'بشر זה אסור בלבד מושום טרפה, ואי משום דבשר זה בעצמו נטרף, ויש עליו שם טרפה הלא זה מה שאמר אח"כ מה לי טרפה כולה ומה לי מקטתו, אבל דעת כי באמת האי בשער מות הוה ומון הראווי להקרא נבלה דהינו נבלה במקצת דמה לי מותה כולה ומה לי מותה מקטעת, כמו"כ הרמב"ם לעניין טרפה, והש"ס לקמן דף קכ"ח ע"א יליף דבמה"ח מטמא נבלה מקרה דכי ימות מן הבהמה אפילו מקטעת ופרק א"כ במה"ח נמי, וממשני דזוממי' דבמהה בעינן שאינו עושה חליפין, הרדי דולי' זאת הוה קרי לי' ב מה"ח נבלה, דהרי עתה מותה, אלא הן אבר והן בשער מה"ח אח"א להכenis תחת סוג נבלה, כי סתם נבלה היא דמתה מלאיה מחמת מסוכנת, כמו' שאמר לעיל דף ל"ח ע"ב, אבל כל שמית בעפ"ח לצורך אכילה ע"י מיתה הנוהגה אין זה בככל נבלה, עין מזה באריות בפתחה להלכ' שחיטה דברים קילוריין לעניינים, אלא דלאו דלא"ת כל נבלה אתה לגלות לנו, דכל שלא נשחטה כראוי' בשם נבלה תקרא, ולכן כתיב כל נבלה, ורק משם אנו למדין דבשר נהירה דאישתרי להם במדבר אחר כניסtan לארץ שנצטו על הזביחה דינו נבלה, וממילא מזה מצין לומוד דכל בשער שלא ניבח דינו נבלה עכ"פ לעניין אישור אכילה, ובזה מצאת פירוש הגון לدرשת הספריDDRUSH כל נבלה אין לי אלא נבלה טרפה מנין ת"ל כל נבלה, והרבה פירושים נאמרו בדרשה זו ואני הארכתי בזה בקונוטרט הלהכה למשה והעלתי דהיריבו דכל אתה על שחיטה פסולה דהינו במקצת הסימן, דאיו בזה אלא מעשה טרפות, מ"מ אמרה תורה דבשם נבלה תקרא ומשם אנו יכולים ללמד נמי ב מה"ח דתאי' בככל נבלה, אלא דיא"א לומר כן דזאת אסור גם לב"ג, ואיך אמרה תורה לגר ולנכרי תנתנה ואכלת, ולכן הוכרכו חז"ל לחיש דבמה"ח איינו מטמא כנבלה, ומשום דעשה חליפין, להוכיחו בלאו, וכן הוכיחסו בככל טרפה, וכען שאמר ר"ע קודם חזקתו ליעל במשנה ל"ב ע"א בשוחט סי' אחד דטרפה, משום דס"ל נינו דמהני לטהרה מיידי נבלה אבל כל שלא נשחטה כראוי', עכ"פ בלאו הוה כמו טרפה, וזה שכתב הרמב"ם זיל דהאי בשער מבהמה

ואיכא כאן אכילה, ושפיר חייב מלוקות עליהם אפילו אכלן באז"א, וזה נכון מאד בס"ד. ומה שיש להעיר עפ"י מה ש' רשי' זיל לפקמן ק"ח ע"ב בסוגי' דטפת הלב דבח"ש א"א מכל היתרן להקרא שם איסור, ואיך יחול מתחלה איסור אבר אחצי' שיעור עיין מה שכתבתבי באזה שם בסוגי' וירוח צמאונך ודוק'.

תוס' ד"ה שאין בו כזית באמצע הדיבור, ועוד דא"כ אמא לא חיל עליה איסור אבמה"ח כיין דליך מטרפה אלא ח"ש, דבפ"ב דיומא וכי' מ"מ חיל אחצי' כזית עכ"ל, הנה רשי' זיל ביום א פי' דודק באכל ח"ש, אבל אם אלל שיעור שלם לא לקי מושום השבועה, כיון דחייב מושום טרפה, וכן הוא ברמב"ם ובשו"ע י"ד רlich ס"ד, ועיין שם בהגותות אמרי ברוך שתמה על דין זה. ועיין בספרישביבי אש בלקוטים שברתי כי הדין דוקא שלא ה'י בעדתו ותמצית הדבר הוה, כי הא דחל אח"ש הוא דוקא שלא ה'י בעדתו לאכול רק ח"ש באופן דאפילו השלמים אח"כ איינו חייב מלוקות, וח"ש זהה אין בו איסור רק מכח ריבוי לכל חלב, ושפיר ח'ל עליו איסור מלוקות מצד השבועה, אבל באוכל ח"ש וודעתו להשלים תוך כא"פ גם לר"ל הוא אסור מה"ת ובלא ריבוי לכל, וכן הוה בירושלמי תרומות פ"ז דמודה ר"ל בעדתו להשלים דכיוון דמצטרף תכדיא"פ, עכ"ל לומר דאיסור אית' ב' בחזי שיעור, דאל"כ הרי היתר באיסור לא מצטרפין אפילו במקומות דammerין היתר מצטרף לאיסור אלא באוכל בב"א, ולא בזיא"ז כմבוואר בגמ' פסחים מה"ה ע"א, וכן כאן כל שאכל צאית מן טרפות ונבלות אפילו אכלו בזיא"ז תוך כדי אכילת פרט פטור על השבועה כי ניהו דחל אחצי' שיעור דוקא ח"ש שאכל בלי כונה להשלים לכשיעור עי"ש באירועים קילוריין לעניינים ועכ"פ הדין דין אמתה. וכן ל"ק קושי התוטס' על רשי' זיל אמר דכל שצירוף עוד ח"ש מטרפה אחרת ואכל שיעור שלם בשער טרפהתו לא מצי' מחייב מושום אבמה"ח גם על הא ח"ש של אבמה"ח והבן.

ד"ה ובשר בשדה טרפה זה ב מה"ח, מדכתיב בשדה דריש דמשמע שפרש מקומו, ועכ"ג דאיצטרך לשער שיצא חוץ למחיצתו כדאמר בפ' בהמה המקשה ס"ח ע"א, כולהו דריש מיני, עכ"ל, המשיך דבריהם דלא תימא דבמה"ח הוא עין טרפה, וכן שסובר הרמב"ם זיל בפ"ד הל' י"ד, דמסביר לנו מה לי טרפה כולה ומה לי מקטצתה ומה לי טרפה ח' או חתכה בסכין, דחתוטס' וכן רשי' זיל מיאן בזה שענין טרפה הוא חוליל רע המmitt את הבע"ח אח"י, וכמו"כ הרמב"ם זיל בעצמו דטרפה תחולת נבלות ובמה"ח הנפוץ הוא, דהאי אמרין לעיל ל"ג ע"א דהרוצה שיבリア חותך כזית בשער מבית טביחחה, ואיך נדמה זאת באיכות לשער מן הטרפה לומר חד ענין הוא ובחפז עלה בעדעתו לומר דבאות ר"י לשיטתי' איזיל בזה, דהוא ס"ל ט"ח CIDOU, וא"כ שפיר מדמה ב מה"ח לטרפה, והחותס' לא מצי' סברנו כן מפני שבסנדדרין ע"ח ע"א כתבו, דגם למ"ד ט"ח סופו למות מבלה זו, אבל הרמב"ם זיל לא ס"ל בזה כתוס', עין בזה באריות בפתחה להל' טרפות, ובריש אל טרפות, אלא אדם לנו איך פסק הרמב"ם כאן כר"י ולענין טרפה פסק דאיינה חיה כר"ל, ומוצכי שטרוי לב' תורי, ונתתי אל לב' לברר דעת הרמב"ם בזה אולם טרם עננה חליקי אברר שהרמב"ם יפה עשה למאנן בפירוש רשי' ותוס' מפני תרי קושי', חד מה שהקשוו התוס' בדיבור שאח"ז דלמה לקי על ב מה"ח לר"י, דהאי הוי לאו שבככלות, ותירוצים איינו מספיק, דניינו דבשר בשדה כול מליני יוצא כלאו בעפ"ע נגד טרפה, מ"מ כיון דבשר בשדה כול מליני יוצא מה'ח, ובשר קדשים שיצא מה'ח יוציאו וועבר שהחוציא את ידו בשעת שחיטה, דהכל נכל בhai לאו דבשר בשדה, איך ילקה, הא הוה לאו שבככלות. ב' קשה קושי התוטס' שלחא"ז, דלמה לא ילקה על ב מה"ח ובשר מן הטרפה שתים, כמו בנא

זה האיבע הוא מצד שאבמה"ח חידוש הו, וכן בעינן דוקא בב"א והנה כבר כתבנו לעיל לדעת התוס' דאבמה"ח בר"י הוה אין כאן שום חידוש דמצרפיין גידין ועכומת, דהא בכל נמי הדין כן, אדם יחסר ממנו עצם שהחיהות תלי בותו לאו בר"י מקרי להתחייב עליו אלא האי חלק משאר בר"י דבעל שאור בר"י חייב אכ"ש, וכן בעינן דוקא כיוזת, מושום דכתיב ב"י אכילה, ושאר בר"י דכתיב ב"י נמי אכילה, אתה שאם יש הרבה זיתים שחיבב אכיזת ממנו, אבל כאן א"א לומר כן, דכלzeit ממנו איך נטרף גידין ועכומת, ואי דaicא מבשר לחודא צוית לא בעי קרא, דהרי הוא במא"ח וככתבתי לפ"ז לר"ל דאבמה"ח ובמא"ח מחד קרא נפקאתו באמת קאי אכילה דכתיב ב"י אבשרה מה"ח, ולכן חיבב אבר שלם גם פחות מכך ודלתא כרב דלעיל, א"כ קשה מה חידוש יש באבמה"ח יותר משאר בר"י וצ"ל דבאמת לר"ל לאו מכח חידוש קאתא עלי' אלא דבעל בר"י ס"ל בן דחلكו מבוחץ בטל מנין שם בר". ומה דקביי דוקא באבמה"ח אליו לר"י קבעי, לדידי' אבמה"ח בעי צוית גם בחלקו מבוחץ חיבב כמו בכל האיסורין ודוד"ק.

ע"ש גמר' ר"י' א' חיב הרי' נהנה גרון בכזית, ורל"א פטור אכילה במעיו בעינן. האי פלוגתא דר"י ור"ל לא איתפרש במוה פליגו בשולמא ר"ל ניחא דבעי אכילה שלמה שינה גרון גם מעיו, זדרך אכילה כך הוא, עיין בשו"ת ק"ז בעל כת"ס זצ"ל או"ח סי' צ"ו שכתב דLAGBI נשבע שלא לאכול לכ"ע לא עבר עד שבعلתו במעיו, דבלשון ב"א ואכילה לא משמע הנאת גרון לחוד, וכן ביהו"כ דביתובא דעתך" תל"י וכן בבהמ"ז דתלי הקרא בשבעה לכ"ע אכילה במעיו בעינן עי"ש, וא"כ קשה טובא מנ"ל לר"י דאכילה ذקראי משונה עד דكري לי' אכילה בהנת גרון לחוד.

אבל מה שנלפע"ד דסבירת ר"י הוה, מאחר דהלהלמ"ס ATA דישעור אכילה בכזית ואמרין בימוא דף ע"ט ע"ב, דישעור שביעה בכביצה ושיעור יתובה דעתך" בכתובת ששני שיעורים אלו הם יותר מכך, הרי דבאכילת צוית לית ב"י לא כדי שביעה ואף לא כדי יתובה דעתך" ולא דאי דסגי בהנת גרון לחוד לחיב מלוקות על פעול מאומה, אלא ואולי ר"ל סובר למ"ד התם ביוםא כמהו בלג רערינטא דהוא פחות מכך, וא"כ אכילה במעיו למאי עלי, כיון דלא במעיו דוקא להיות מיתובא דעתך". ולפ"ז נדחיס דברי הכת"ס זיל מה שהחיליט דבנשבע גם לר"י בעין אכילה במעיו כלשון ב"א אם נאמר דבלשון ב"א אכילה במעיו אז ממילא גם שיעור יתובה דעתך המשמע להו, ונבע עכ"פ שיעור כוכבתה, אלא ודאי דLAGBI שבעה אנו אמורים דכוונת הנשבע על מה שהחישב אכילה בתורה ורא"י ליה ממשה שכתב הריב"ש זיל מובא במל"מ היל' שבעות ריש פרק ד' דח"ש שבעה אסור ואני לוקין עליו שנטקsha לו ממ"נ אי כוונתו ה"י גם אח"ש, ללקות עליי כמו בפרש, ואי דלא כיון רק אכיזת, הרי אין כאן איסור כלל, ותירץ דאמדיין כוונתו לעשות איסור זה כשאר איסורא תורה עי"ש, וא"כ לענין זה נמי כיון דבעל איסורי תורה הנאת גרון אכילה יקרה, ה"ג לענין שבעה, זה אמת ונכוון בס"ד ודוד"ק.

ראשום מה ע"ד מה שכי התוס' שבעות דף כ"ד ע"ב ד"ה דמומי לה כד"ה, דלא ח"ש חל שפיר השבעה גם לר"י, אף דח"ש נבלות אסור מה"ת. וממש"כ לר"ל דס"ל דאין בו אלא איסור דרבנן, והרשב"א חלק עליהם והביא ראי' מהא דאמרו ריש פ' יה"כ, לר"ל כיון איסור מדרבנן אין חל השבעה, ופרש"י מושום דaicא לא חסור, ומසיק דמ"מ חיל', משמע דלר"י פשיטה לי' דלא חל

שלא נשחתה, ומון הדין הי' לו דין נבלה, דכל נבלה אפילו מקצת נבלה, דמה לי מטה יכולה או מטה מקצתה, אבל כיון דהבהמה גופא לא מטה וממעטין אותו מטומאה דזוקא אבמה"ח מטמא דהוה דומי' דבכמה דאיינה עשו חליפין לנון האי מה לי וכוי' דהוה שיך לומר על נבלה, אנו אומרים על טרפה, אבל עיקר סמכית דרש זה הוא מושום דכל שלא נבחה עכ"ב בלאו הוא, כמו נהירה ושיטתה פסולה, דלא הי' בכלל נבלה קודם כניסtan הארץ, ואח"כ כנבלה תשחוב, ה"ה במא"ח ודוד"ק היטיב בכל הדברים שתכתבתי.

ד"ג ק"ג ע"ג אמר ר' ברא אמר כגון שתלשابر ממנה וטרפה בו, מר סבר לאו לאברים עומדת, אישור אבר וטרפה בהazzi קאטו, ומור תימא רבתא יש לי כאן, דאין אפשר לומר לומר האבר הנטלש אשר על ידו נטרפה הבהמה, ה"י בכלל טרפה, הלא אין טרפה לאחר מיתה, ומה להאי אבר הנטלש עם הבהמה, ובשלמא לר"י שפיר מחיב ממשום טרפה דהא עכ"פ טרפה הוה ממשום במא"ח, ולוקה על האיר אבר תרתי, ואי קשי' לך מה נקט מן הטרפה הלא בלאה' חיבב אפילו לא נטרפה הבהמה ממשום אבר, ומושום במא"ח, קושי' זו בכב"כ קשה, ועכ"ב לומר לדרבוטא דר"ל נקט מן הטרפה, אבל לר"ל למה לי' לרבה למימר דמש"ה אין חיבב אלא אחת ממשום לאברים עומדת ולא חל טרפה אבר, תפ"ל דעל האבר הנטלש לא מתפשט האיסור טרפה שהוא דוקא על בע"ח מחייבים, ולא על האבר המת שנפרד ממנה בשעה שנטרפה, וכעת איןני יודע פשר הדבר ולפע"ד לית נגר ובר נגר דפרקנו.

תוס' ד"ה מר סבר ר"י וכי' משמע דאי לאו לאברים עומדת דאייסור טרפה קדים, לא אתא איסור אבר חייל עלה, ע"ג דאייסור מוסף הוא ותימא וכו', ולפע"ד נראה ליישב קושי' התוס' דהנה תראה דלעיל בדף הקודם, דפרק הש"ס לר"י למה לו קרא, ליתי איסור אבר ולחול איסור טומאה שכן איסורו נהוג בע"ג, ולמה לא קאמר הש"ס שכן מוסף הוא לב"ג, כמו שכתבו שם התוס', لكن אני אומר דהא דס"ל לר"י דבכמה בח"י לאו לאברים עומדת וליכא איסור אבמה"ח אבמה בעודה בחיה היינו דוקא לישראל דנטקדשו במצב זביחה, עד שאפילו לאו דלית הנפש עם הבשר, לא הייתה הבהמה עומדת לחזק ממנה אבר ולأكل ממשום דאנו ביהה בעין לנו מהיים ליכא לאו על אכילת אברים כיון דבלא"ה אינה עומדת לכך, אבל בע"ג אי לאו דאשרה תורה אך בשנפשו דמו ל"ת הייתה עומדת לחזק אברים ולאכול ממנה, لكن לכ"ע לאברים עומדת ומעתה ניחא דאייסור אינו אלא חמוץ ולא מוסיף, למ"ד לאו לאברים עומדת, מושום דלב"ג חל קודם תילשה ולישראל רק בשעת תילשה ודוד"ק.

תוס' ד"ה דאייסור הלב באמצעות הדיבור, ונראה לפרש דזוקא נקט תלש והוציאו וכו', אוירה דבכמה הוא דלא עלי אבל אוירה דhalb בעי עכ"ל, כל המיעין בסוגי' לעיל דף ע"ה ע"א יראה, דין לסברוא זו שום קיום, לומר דלא מקרי הלב עד שיצא החלב לאoir עולם, וכי בשביב שהוציא החלב חלב שור מקרי אטימה דהא הولد עדין לאו שור הוה, וגם השקיל וטררי של ר"י ור"ל מחלב ושתי כליות האמורות באשם לא מתיחס, אלא לפי דעת הרשב"א דמש"ה בעין אוירה דחלב, דכ"ז שהוא במעיו אמו יש לו היתר בשחיטה, ולא איקבע איסורא לענין אחע"א, אתה שפיר, והראש יוסף וצחה להכenis זאת בדעת התוס', והלשון אינו סובל זאת, אבל גם שיטת הרשב"א זיל בהז מהוקשה ועין לעיל ריש פרק מה שככתבתי בזה ודו"ק.

ע"ב גמר' בעי מני רשב"ל מר"י, חלקו מבוחץ מהו, ופרש"י זיל

בית הוצר בחלוקת, ובמוחק אותן יתר כדי לתקן התיבת, ולמה בעין דוקא ע"מ לחפור וע"מ לכתוב, אלא היינו טעונה, מושם דפוחת בית הוצר אין על המשעה הללו שם קריאה כי שם קרואה איינו נופל אלא על קלקלול ולא על תיקו וכן מוחק איינו נופל על מהיקת אותן יתר, כי זאת בשם כתיבה יקרה, כי שם מחיקה הוא דוקא על קלקלול שיק, הרי ע"ג דהמשעה שוה כאן וכאן, מ"מ תלוי' שמה בכוננה ותכלית המשעה וה"ה בזומר עצים לא מקרי קוצר אלא ע"י מוחשבתו שצרכיך לעצים כך מתפרשים דברי התוס', ובחדושי להלכ' שבת ישבותו בזה חומרות רבות, ולענינו כאן נמי הכי הוה לבב לאו דלא תסור, דלא מצי עבר אלא ע"י מוחשבתו וכוננותו לעבור על לא תסור כי לולי זאת המשעה עצמה אינה מורה על לא תסור כמוון.

ובזה מישיב ג"כ מה שהקשו על הרמב"ם דס"ל דבכל דרבנן אילא מושם לא תסור, למה שפקו להקל. ומה שתירצו דכך תקנו דפספון היי להקל כבר העיד ע"ז הרמב"ן ז"ל שהוא דרך עקש לומר כן, ויפה כיוון דחשכל הפשות מתנגד לה, אבל מ"מ שיטת הרמב"ם ז"ל לא נפרקתו, כי מה שכותב הרמב"ם דבכל דרבנן אית' ב' מושם לא תסור, היינו דכוום לנזר ולאסור הוא נזכר מלאו דלא תסור, וכל העובר על דבריהם בכוננה זו לעבור על לא חסור, עבר על האילו. אבל מאן דבר סתום, ולא כדי לעבור על לא תסור, עבר אישור דרבנן ולא על לא תסור דאוריתיא שלגביה לאו זה מתעסק הוא, כי כל שחסר הכוננה אין במשעה עצמה יותר מעבירת אישור דרבנן, ותדע שכן הוא לדעת הרמב"ן ז"ל דלאו דלא תסור על דרישות חז"ל קאי שדרשו הכתובים ופירושו התורה, א"כ בח"ש שאסור מה"ת מכח ריבוי דכל חלב עבור עליו על לא תסור, גם לדעת הרמב"ן ז"ל קsha איך חל על ח"ש אישור שבועה, כיוון דאית בי, תרתי אישור בעלמא מכח ריבוי הכתובים, וגם לאו מפורש דלא תסור אלא ודאי דלכ"ע בלאו זה איינו עבור אלא במתכוון לسور מדבריהם ולא בסתם עבור. וזה אמרת לאמתו של תורה בס"ד.

הדרן ערך פרק גיד הנשה

משום דaicaca איסור תורה. ואני תמה בין לר"ל ובין לר"י, איך חל דדרםב"ם על כל תושבע"פ וגם על תקנות וגארות דרבנן קאי באלו דלא תסור, איך חל על לאו מפורש אישור שבועה, ועיין באבני מלואים בתשובותיו סוף חיבורו סי' י"ד שנתקשה בזה בספר זהור הרקייע, ולא העלה כלום ליישב עי"ש. ולפע"ד נראה דהא ידוע דהן לצאת והן לעבור עכ"פ כוונות מעשה בעין, אבל بلا כוונות מעשה זהה מתעסק ולא יצא ולא עבר דכל שאין כאן כוונות מעשה כמוון דלא עבד דמי. והנה בכל לאוון כמו לא תאכל נבלה וטרפה, אם אכן גו"ט בלי שום כוונה הריaicaca כאן כוונות מעשה, ובחלב שmbia חטא ואפיilo במתעסק חייב בחלבים ועריות שכן הנה והנתת אכילתיו משוה לי' כמעשה, אולם בלא דלא תסור מטיב הלא זה, דין כאן כוונות מעשה אלא במתכוון לסור, דהינו לעבור על מה שאמרה תורה לא תסור מן הדבר אשר גידוד לך, ואפיilo ידע לעבור אישור דרבנן, כל שאינו מתכוון לעבור על לא תסור, אין כאן כוונות מעשה דלא תסור, דגביה לאו זה הוה מתעסק, ולא מהני בהזאה גם אם נהנה וגם לא פסיק רישא, ואסביר לכך יותר בדברי תוס שבת ע"ג ע"ב ד"ה וצרכיך לעצים שכותבו ז"ל "נראה דאפילו לר"י דמחייב אמלאה שאצל"ג, בעין צרכיך לעצים, דלא מקרי קוצר אלא בעין זה, מידי דהוא אקורע ע"מ לתפור ומוחק ע"מ לכטוב וכוכ"ע עכ"ל ועיין בהගות ק"י רעך"א ז"ל במשניות שם שהתפלא על ראיות התוס' שאינן מובנות, וכתבתתי אני בחדושי פירוש לדבריהם, כי סברתם הוא דיש מלאכה שرك הכוונה עשו אותה למלאכה זו ולולו הכוונה איינו נופל על האילו מעשה שם מלאכה זו ולכן הזומר איינו חייב נמי משום קוצר אלא בשצרכיך לעצים, כי לולי שמתכוון לעצים המעשה בעצמה מורה על נוטע, ולא על קוצר, ואני דומה לקוצר עשב השדה, אפי' איינו צרכיך לעשבים מ"מ קצירת עשב מקרי קוצר, בין צרכיך לעשבים שכיוון לך, ובין לא צרכיך להם ולא כיוון לך אבל זומר עצים לא מקרי קוצר רק ע"י הכוונה שצרכיך לעצים, ולסבירה זו הביאו התוס' ראי' נפלאה ממה דלא מצאו לחיב אמלאת כורע אלא בעווה אותה ע"מ לתפור ובמוחק רק אם עשה ע"מ כתוב, והלא יש קורע שהקריעה בעצמה היא לצורך כגון פותח כתוב,

פרק כל הבשר

נicha ל"י לומר דאטו אין קתני אסור, וה"ט משום דכל דaicistruck לאשמעין דהם בכלל העינוי דקרה אין רשי לכלול מה דחייב עליו עם הני דין בהם אלא אישור בעלמא מד"ס, ולכתוב על כולם לשון אסור זה ברור.

והא דקטני אסור לבשל והשמיט אכילה והנהה כתוב הרשב"א ז"ל דילשנא דקרה נקט ולבשל ולאכולكام, ואני תמה ע"ז הלא ג"פ לא תבשל כתיב ומני' ילפין מכח אם אין עין חד לאכילה וחוד להנהה וחוד לבישול אבל לישנא דלא תבשל לא משמע אכילה ואיך סגי ל"י לתנאי לשנות לבשל לחוד והשמיט אכילה והנהה, ולא עוד אלא דלקמן דף קי"ג ע"א תנן בשיר ברמה טורה בחלב בהמה טורה אסורה לבשל ואסורה בהנהה, ולמה כפל שם דאסורה לבשל מה שכבר תנא בריש פרkon ואידאג בנהה קתני א"כ גם אכילה היל לו לשנותו, אבל הפירוש האmittiy הוה, דכאן רק מאיסור אכילה

משנה כל הבשר אסור לבשל בחלב וכו' בפ' יהה"כ קתני יהה"כ אסור באכילה ושתייה וכו' ופרק שם בגמר' אסור והא ענו שכרת הוא עי"ש וכאן לא פריך אסור והוא ענו שמלכות עליו מושם דהתמס דכתיב ועניתם את נפשותיכם ואתה התנא לפרש מה הוא האי עינוי דכיוונה עליה התורה ושפיר פריך אסור והא ענו שכרת הוא, אבל כאן דמפורש בקרא לא תבשל, והתנא לא אתה כאן אלא לפרש דלאו דוקא גדי בחלב אם אלא כל בשר בכלל האי לא תבשל הוא איינו צרכיך לדקדק ולומר על כל בשר מזוזה שלא לבשל, כי לא נחתת כאן לומר אסור אלא דכל בשר בכלל האיסור המפורש ושhaiyi איסור המפורש יש בו מלכות פשיטה דמ"ש האי לאו משאר לאו התורה, אבל אין לומר משום דכולל כאן גם היה ועו"ר ואס"ר ע"ת מתני' אז אינם אסורים אלא מד"ס, ולכן קתני רק אסור ולא קתני מזוזה, דהא שם בפ' יהה"כ נמי מונה והולך כל החמשה ענוים ומ"מ פריך אסור והא ענו שכרת ולא

נאמר בזה, עיין לעיל בראש הסוגי' דנוהג בטמאה שכתבותי שם, אכן כתני אין גה"ג נוהג בטמאה, דהיינו לשון משמעו דגם לקברו אין כאן אישור גיד כלל, וא"כ גם גם בב"ח שלא אסורה התורה כלל בחלב ובבליה הרי אין כאן אישור כלל, וא"כ איך אפשר שאסורה התורה הבישול שהוא אסורה רק כדי להרחיק את האדם מלאכלו, אולם י"ל דשאני בב"ח דס"כ איסור המפורש הוא הבישול ולגביו בשול גם חלב ונבליה מכלל אישור אכילת בב"ח מצד אחע"א וכיוון דמקלל והגבלה מכלל אישור אכילת בב"ח מצד אחע"א אלא דآن מוציאין את החלב בשול אלא לא לחוצאים,תו גם מכלל אישור אכילה איינו יוצא אלא מכלל מלוקות אבל איסורה איכא דהרי בכל בישול המה, והבן ולפניהם נדבר עוד מעין זה ודוק.

תנוס' ד"ה כל הבשר תימא דלא תני וכוי בחולין ובמוקדשין וบทוספתא תני فهو וכוי עכ"ל ועיין באחרונים מה שכתבו בה, ולפע"ד נראה דבקדים הנאכלים פשיטה דחל כיוון דלא אחר זיקת דמים נאכל לכחנים ולבעליים וממילא חל מכח מוסיף לשאר בני אדם, ואיבשר עליה פשיטה דאיינו חל כמו דלא חל אחלב ונבליה, ואי דס"ל לתוספתא דחע"א או כמ"ד לסתן מתקין אכילה אבישול אכילה נמי לך, יותר היה לשנות דין זה בחלב שהוא בכל בהמה דנוהג וכן בנבליה וטריפה דשכיח יותר ודוחק לומר דמשום אין רק דקתו חולין ומוקדשין תני נמי הכא אבל יותר נראה בכוונת הtosftata דקתו דנוהג במוקדשין עפ"י מה דמובואר ברמב"ס ספ"ט אהל"כ כלאים וז"ל "דבhamת פשה"ם עשה הכתוב כשי נופיע כבבמה טמאה וטהורה דהכי הוא אומר ואם כל בהמה טמאה אשר לא יקריב ממנו קרבן לד', מפי המשועה למדו שאינו מדבר אלא מפסחה"ם וכו"ו עכ"ל וא"כ הו"א דלא בב"ח נמי נחשב בהמה קדושה כמין בפ"ע שאין בכל גדי וכאשר כתבתاي לעיל בראש פ' הג"ג עי"יש ודוק.

ד"ה ק"ד ע"א ממשמה הנודר מן הבשר מותר בשער דגים וחגבים. הראש יוסף ז"ל נתעורר על האי באא איך משיך שייכי להכא, והרי בנדרים הולcin אחר לשון ב"א. ומה עניין זה לבב"ח אם לא לפי מה שכי הלח"ם על דעת הרמב"ס ז"ל בפ"ט מנדרים דעופות בכ"מ בכלבשר, ודגים דקאו במקומות דמייל עלי' שליח דעתמא כיון דלענין בכ"ח הוה בכלבשר לר"ע, ה"ה לעניין נדרים. ומזה דפרק בנדרים מ"ש עוף מגדים היינו לריושה"ג דשרי בכ"ח בעוף. אלא דהראש יוסף קמתמה על דברי הלח"ם, דמאי שייאכינ דנדרים לבב"ח דאסור מושום שדומה Katz לשער במראה ובטעמא דמש"ה אסור רבנן. גם מה שכי דהשוגי' דנדרים דמקשה מ"ש עוף מגדים הוא לריושה"ג הלא בהדי' קאמר שם דת"ק דרש"ג' הוא ר"ע וכי עכט"ד דברי הראש יוסף ז"ל. ואני אושopic הקשות אם שיויו האיסור בכ"ח גורם דעוף בכלבשר לנדרים הלא גם בלוא איסור בכ"ח שוה עוף להמה, לאיסור אבמה"ח לטרפה ונבליה לדם ולשחיטה וכן להיפך הרי רשב"ג שם בנדרים קחשב לב וכבד וכל בני מעים דאינם בכללבשר לנדרים, והרי בכלל איסור בכ"ח לכ"ע גם אלו המה, הרי דנדרים מلتאת באנפה נפשי' הוא התלויב בלשונו ב"א. ולא בומה שאסורה תורה. אלא דמ"מ אני רוואה דבר גודל דבר הנביא בעל לח"מ ז"ל, כי Mai דקתו הכא הנודר מן הבשר הוכיח הרמב"ס ז"ל שיטותו, דלר"ע דס"ל דעוף אסור בכ"ח מדרבנן נגרר די' דנדרים אחריו להיות בכללבשר ואפיקו ללקות עליון, ודוקא לר"ע דס"ל חיה ועוף אינם מה"ת, אבל למאן דס"ל דעוף מה"ת אסור, לא, וכאשר אבר והא כתוב הראש יוסף דנדרים אמר דת"ק דרש"ג ר"ע הוא במחלוקת זו ליתא, שלא קאמר התם אלא מאן תנא דפליג אדר"ע רשב"ג הוא, ור"ל מאן תנא דמותני' דקאמור מותר בדלוין רשב"ג דברייתא הוא, אבל

והנה מדברי תרבר"י דלקמן נמי משמעו דקרה קמא מוקמיין איסור אכילה ורק קרא בתרא אבישול כמשמעותו וכSIDORו של תנא DIDON דכאן מאיסור אכילה דיבר וככלל חיה ועוף שהמה מדרבנן, וא"כ לקמן קי"ג ע"א תנא איסור בישול והנה, והא דתנא הנה לבסוף משום דבאמת רק הנזקי תרתי לא תבשל שב' משפטים ופ' כי תשא אתה חד לאכילה חד לבישול ולוקין על שניהם, אבל איסור הנה דילפין מקרה דלא תבשל הנה אמר במשנה תורה בפ' ראה, באמות אין לוקין עליו כאשר פסק הרמב"ס, והטעם דמהו שנשנה במשנה תורה לאו שכבר נאמר בד' ספרים לא נוכל לדרש באם אין עניין לדבר חדש, כי איך נא' דכל ארבעים שנה במדבר היה בב"ח שרי בהנהה, ונתחדש להם עתה בשכננסו לארץ איסור הנהה, ולכן סבר הרמב"ס ז"ל אכן זה אלא דרך אסמכחה, לדריש האי השינויים הללו במשנה תורה על איסור הנהה, ובספר המצוות שלו באמות לא הביא הרמב"ס אלא אני תרי לא תבשל חד לבישול חד לאכילה כמו שהביא דביו הלח"מ כאן בראש פ' וילך גם תנא דמשנינו הnicח הנה לבסוף ונשמע מזה אכן כאן מלוקות דאל"כ הוויל' תחלת איסור בהנהה ואח"כ ואסור לבשל מקרה שלishi שבפ' ראה, והתדבר"י דבאמת מנה הנהה אחר אכילה ובישול לבסו' אין הכרע לומר דס"ל דמקרה השני לפין הנהה ולוקין עלייה, כי י"ל מאחר שמנה לבשלה איסורים דעתך בב"ח בחדדי והראשון היא אכילת בב"ח כנ"ל לא רצה להפסיק בין אכילה להנהה דמשיך שי"כ עפ' שהנהה את רק מקרה השלישי ואינו אלא מדרבנן כנ"ל, וכן מסתבר לומר דהרי בגמ' לסתן יש כמה י寥פותות ודאי דלא לקי על איסור הנהה דבב"ח דוק ותשכח ואי נושא זה פולוגתא בין תדרי' לשאר התנאים והאמוראים, דבר שלא נזכר בגמ'.

אבל מה דיש מן העיון הוא על הרמב"ס שישדר תhalb איסור בישול ואח"כ איסור אכילה וכן בסה"מ שלו שכתב מצוח קפ"ו שלא לבשל בב"ח, מצוחה קפ"ז, שלא לאכול בב"ח, והוא נגד סיור/DTDבדר"י ומשנותו, אבל האמת יורה דרכו כי לדעת הרמב"ס הון דרשיהDTDבדר"י והן שאיר הדרישות שבגמ' לסתן אינם דרישות גמורות לחיב' עלייהם מלוקות. ולכן בדריש המדרש רבה שלא נזכר כלל בגמר' כאשר תראה שכטב בהלה ב' ז"ל לא שתק הכתוב מלאיסור אכילה אלא מפני שאסור בישול, כלומר ואפיקו בשולו אסור ואצ"ל אכילתו כמו ששתק מלאיסור הבת מאחר שאר בת הבת' עכ"ל הרי דהרמב"ס מיאן בכל הני י寥פותות שבגמ' משום דاسمכתות נינחו, ולמד איסור אכילה מאיסור בישול שנאסר מפני שהוא אחד מצורכי אכילה מכש"כ אכילה עצמה, וא"כ מוכרכה היה להקדים איסור בישול שהוא המפורש בקרא והוא האב ואיסור אכילה שהוא התולדה אחריו.

אבל מה שיש להעיר הוא, דאין פסק הרמב"ס בהלה ב' שם כמ"ד דהמברש **מלכְבָּ** או נבלה בחלב דלוכה להאי דמדרש רבה דאיסור על אכילתו, דהוא לכוארה תורה אפילו בישולו ואינו לוקה אכילה נלמוד ממה דאשרה תורה אפילו איך לוקה על בישולו, וא"כ בחלב או נבלה בחלב דליך איסור אכילת בב"ח איך לוקה על אכילתו ניהא בשנאמר דהרי רק מטעם דחע"א אין לוקין על אכילתו אבל לעולם איכא כאן איסור אכילת בב"ח לעניין לקברו בין רשעים גמורות. אלא דלפי מה שכתבנו בריש פגה"ג דהאי לקברו לא נאמר אלא במקום דרך דרך קירה לא מציז חיל יש במציאות שיחול אם הוא ה"י קודם, כמו דוחות אש ואשת Ach, דלפערם זה קודם אלה, ולפערם להיפך. אבל במקומות שא"א בשום אופן שיחול בב"ח על חלב או נבליה הרי אין נאמר איסור זה כל בשול הנבלה או חלב, ולא שיק' לומר דחל לקברו וכוי' כיוון עצימות האיסור לא

רק משום דמיילך עלי' שליח, לא מצי סברו דגזרו על עוף, (עיי"ש בנדרים בהגותה הגאון ר' יוסף חנינא לפא מייזיש ז"ל דברי טעם, דממה דנקט התנאה שם ועופות, אחר שאמר דאסר בכל מני בשר ובלב וכבד וקורבן מוכח דעוף לאו בכלל בשר אלא דמיילך עלי' שליח) וכן אין זה פלוגתא חדשה ר' דרייה"ג מצי סבר כהני תנאים דעוף לאו בכלל בשר וממיאלא דליך מקום לגוזר, עיין עוד לקמן מה שכתבתי שם.

היווצה מן האמור דיפה כתוב הלח"ם ז"ל, דודוקא לר"ע לא בעין בעור טעמא דמיילך, אבל לא מטעמי" דהינו משום דאסר בב"ח, אלא נהפוך הוא, דר"ע דאסר בב"ח מדרבנן וכדי שלא יטעו לומר דגדי בחלב אמו ממשמעו זוקא, ע"כ ט"ל דיאנשי קרו גם בשר עוף סתם בשר, ולא בעי שליח למילך כלל, ולכן קתני תנא הכאawai דיאנא דנודר מן הבשר דממה דאסר גם בשר עוף וכרכ"ע שמעוני גם לעניין נדר דאסר בכל בשר חז' מזדים וחגבים, וגם לעניין מלכות בשר עוף בכלל בשר אבל לריוסה"ג וה"ה להני תנאי בנדרים דפלוغو שם בנדרים, בשר עוף לעניין נדרים כבשר דגים דמיילך עלי' שליח, ותלו בפלוגתא דר"ע ות"ק דידי' במתניתן דנודר מן הירק. והש"ס דהכא דפריך רישא לסיפא דרישא דרישא עוף מה"ת כפי היס"ד דלא כר"ע, ובסיפא קאמר דעוף בכלל הנדר והוא כר"ע דמיילך עלי' שליח (ועיין בלב אר"י שנטקשה בזה לדעת הרמב"ם דבעוף לא בעין מילך עלי' שליח) הכי פירושאadam התנאה סובר דעוף בחלב דאוריתא ודלא כר"ע, איק קתני בסיפא דעוף בחכל בשר לנדרים דכמו דאמרין לקמן דרייה"ג פלייג ארא"ע דעוף אינו בכלל בשר בלשון בא", מסתמא גם האי תנא ס"ל כן דאי לאו תנאה סתם לו כאן כר"ע דעוף אינו מן התורה אלא מדרבנן, הרי ר"ע יחיד בדבר הזה דעוף בחכל בשר סתם דהן ריוסה"ג והן רש"ג ות"ק שלו בנדרים, לא ס"ל כר"ע לעניין זה, וע"כ דעתם מילך עלי' שליח קאמר דבשר עוף בכלל נדרו, וכרכ"ע דמתניתן דהנודר מן הירק, וא"כ רישא רבנן דעוף בחלב דאוריתא, וסיפא אליבא דר"ע דמיילך עלי' שליח מני' הוּה, ולא ר"ע גופא דר"ע לא מצי אמרה, דהרי לדידי' עוף בלאה" אסורה בnder דכלול בשר אלאandalibava דר"ע דהנודר מון הירק נשנית ומשום דמיילך עלי' שליח. ולפי האמור למ"ד דרישא דלא כר"ע, אלא עוף אסורה מדאורייתא בamatת האי סיפא דהנודר מן הבשר לא שייך הכא ולא חש הש"ס להביא ראי" ל"א דאמר דרישא נמי ר"ע הוא, מהא דקתיini הנודר מן הבשר ודוק"ק היטב.

גמר' הא עוף אסור מדאורייתא, המהרמ"ל מדקדק למה לי' דיקוא מסיפא, דהינו ממה דקאמר חז' מבשר דגים וחגבים, כיון דMRIsha שמעין דהיא כל הבשר קתני, והכי הול"ל, כל הבשר ואפיו עוף, ולפע"ד רק"מ דאם עוף מדאורייתא אסור לא שמעין דעוף בכלל בשר בלשון בא"י לעניין נדרים כמש"כ למעלה וא"כ גם בדרכי התנאה בא"ה להכenis עוף בכלל בשר ר' מדיוקא דחו"ץ, אלא אי קsha הא ksha, דחיה ודאי בכלל כל הבשר, וא"כ מחיה הול"ל דמתניתן דלא כר"ע, אלא דחיה לחודה לא מצני נקט דאי משמע להיפיך, דעוף אינו בכלל כל הבשר, וזה ליתא מדוקא דחו"ץ, והא דלא נקט היה ועוף כבר הקשו בתוס', ודוק"ק.

תנוס' דה הנודר מן הבשר בגמי' מוקי' כר"ע, ובנדרים פריך דדגים נמי מילך עלי' שליח ומוקי' מתני' דהכא במאן דכאיב לא' עינה וביניא דהקה וכו' עכ"ל, הנה שם בנדרים לא הבא משנתינו כלל, אלא אבריתא קאי דפלוגו בה ת"ק עם רש"ג, והת"ק אסורה בעופות ומתר בדגים ופרק מ"ש עופות דקאסר משום דמיילך עלי' שליח, דגים נמי, וקמשני כנ"ל וכמה מון הדוחק לאוקמי הבריתא דנסנית בנדרים דמיירי ביום דהזה ור' קא' מותר

תק דבריתא ודאי לאו ר"ע הוא דלדי"י עוף בכלל בשר גם בלבד טמא דמיילך עלי' שליח, וגם למלכות. ולא על חנס קתני ר"ע דינו במתניתן שם בירק ולא קתני בשר דהוא עיקר מאכל האדם וכארשר בamatת קתני בבריתא דת"ק ורש"ג אלא ודאי דלגייב בשר לא קאמר ר"ע מלתי' וכארשר אבא.

דראה זה דבר נפלא בדרכי הרמב"ם ז"ל בפ"ט ממ"א הלכ' ד' ואיל' וכו' "וכן בשר חיה ועוף וכו' ואסורה באכילה מד"ס כדי שלא יפשטו העם וובאו לידי איסור בב"ח של תורה, ויכאלו בשר בהמה טהורה בחלב בהמה טהורה, שהרי אין משמעו הכתוב אלא גדי בחלב amo ממש, לפיכך אסרו כל בשר ממש" עכ"ל הזאב, וכל שדרכו להעמק בהמה שלומד ישנותם על האי אריכות דברים בכלל, כי אין דרכו של הרמב"ם ז"ל בכך זה לפרש טעם חז'ל, שלמה גזרו, מפני שבונן מלאיו שעשו גדר וסיג משמרת למשמותה, כדי שלא יגעו באיסור תורה, וכן תמצא לעיל מני' בפ' ח' בגה'ג כתוב שאינו אסור מה"ת אלא מה שעיל הקף אבל שאיל הגיד וכן חלבו של גיד אינו אסור אלא מד"ס ולא פירוש טעם האיסור, וכן בפ' באיסור דם כתוב, דודם האדם האסורה מד"ס. וכן בפ' הט"ז כתוב יראה לי שככל אלו החווינו והקרונות אסוריין מז"ס, ולא פירש טעם האיסור משום דמובן מלאיו, כדי שלא יבואו לאכול האיסור עצמו. ומה ראה הרמב"ם ז"ל כאן לפרש טעם איסור ח' ועוף בב"ח. ולא עוד אלא שהרמב"ם לא סגי לי' במה שכתב "כדי שלא יפשטו העם ויבאו לידי איסור בב"ח של תורה" אלא שהוסיף דברים "שהרי אין משמעו הכתוב אלא גדי בשר שור שב ועז בחלב, לא ה"י מקום כתיב בתורה מפורש ל"ת בשר שור שב ועז בחלב, אבל האמת דדבריו ז"ל, הלא תראה דבאייסור חלב לא מצאו מקום לאסורה חלב היה אטו חלב בהמה, ולא דם דגים וחגבים אטו שאר דם - ודם אדם משום בשרו אסור. - הרי דאי מקום לגוזר ממיןנו על שאינו מינו. ומה ראו על כהה בב"ח לאסורה בשר חיה ועוף אטו בשר בהמה, لكن המציא הרמב"ם ז"ל חידושא רבה, והוא דלהוציא מלבו לפреш הקרא כמשמעותו גדי בחלב amo ממש, וכטעמא דרבנן עזרא דמשום אכזריות אית' ב', ובאיו ראי' לדביריהם מהה שחייה ועוף מותרים, דאם גדי בחלב amo לאו דוקא אלא כל בשר חיה ועוף בחלב אסור, אלא שדיבר הכתוב בהווה. למה אוכליין בשר חיה ועוף בחלב ולא יהיו משמעו להו דג"פ גדי אותו למעט חיה ועוף ובמה טמאה כדלקמן. לכן הוצרכו לאسرן, וזה ברור ואמת בדתות הרמב"ם ז"ל, ופירוש זה מוכחה בדתות ר"ע דס"ל חיה ועוף אינים מה"ת, דלוליז' זאת אין לנו טעם למה אסרו בחיה ועוף בב"ח יותר מבחלב חיה. אמרו מעתה אי בלשון העם בשר עוף לאו בכלל בשר הוה, למה אסרו בעוף, כדי לאסורה בחיה מה"ט שכתב הרמב"ם, אלא ודאי דר"ע גם עוף בכלל בשר בלשון העם, ולכן הוצרכו לאסורה גם בעוף וממיאלא דלבבי נדרים ג"כ עוף בכלל סתם בשר הוה, ולא תלי בהמלכה. ותדע שכן הוא דלקמן דף קט'ז ע"א מסיג באב"א, דריוסה"ג ור"ע פלייג בעוף אי אסור בדרבן או לא, ועיי"ש בראש ר' יוסף שכתב דלהאי אב"א בחיה גם ריוסה"ג מצי סבר דמיינעט אלא דאסרו מדרבן, אבל עוף דלא דמיינעט בשר בהמה לא אצרו, ועיי"ש בלב אר"י שנדחק לפרש במא פלייג ר"ע וריוסה"ג ודבורי אין ראיים למי שאמרם במחכ"ת.

אבל יפה הקשה דכיוון דע"כ פלייג בחיה כDMINORSH בדבירות מהיכי תיתי לומר דפלוגו עוף בעוף דאי בדרבריהם רמי', אבל לפוי העצטנו בדתות הרמב"ם ז"ל ניחא טובא, דר' ר"ע מצי סבר דגזרו על עוף משום דלא ס"ל דבאי המלכה אלא דגס בסתם הוה בכלל בשר, אבל רש"ג דמתיר בנדרים בשר עוף וכן ת"ק שלו דאסר

הטור והשוו"ע ע"פ שהביאו לשון הרמב"ם, כיוון דהර"ז ז"ל בפירוש כתוב/DDוקא בנדיר על אותו הימן, ה"י להם לפреш. ולפער"ד נראה כדעת הראה"ש ז"ל דבאמת קשה טובא לדעת הרה"ז ז"ל אכן נאמר שלא כיון לאסור דגנים מושום דהוא על יום הקזה נדר שבלא"ה אינו אוכל. והרי חינוך שהוא רוצה לאכול דאל"כ למא נפ"מ, וכיון דרוצה לאכול אדרבה מסתבר יותר בכךור את עצמו מלאכול דגים, כיון דתאב עליו לאכלן גם ביוםא דקהזה. אבל לדעת הראה"ש ז"ל דקיים על שאר יומא ניחאה אלא דלעומת זה קשה כיון דנדיר על ימים רבים למה נוציא דגים מושום, דהיום אינו אוכל כלל"ה וצ"ע.

תנוס' ד"ה הא עוף אסור מדאורייתא וכו', ונראה דהא דס"ד שהוא דאוריתא מושום דסמק אסיפה דגזר העלהה אותו אכילה וכו', אבל אין לומר וכו' דהא הנודר מן הבשר אין כל בשור שהוא וכו' עכ"ל, עיין במהרמ"ל ובמהרמ"ש ז"ל, שדברי התוס' תמהוים והא בסיפה דנדיר מן הבשר לא קטנה איסורה כלל, וגם לומר דידייק כד"ר יוסף דאי מדרבנן, לא הוא גרו על העלהה שהוא גזיל"ג, קשה לשמעו, דמהות ר"א מהן ד"ת ומהן ד"ס וכולה ר"ע היא, הלא יעקר חסר מן הספר דהה"י לו לתרצ' איך גור כאן גזיל"ג וכדמתרצ' אבי>.

והנה לפען"ד בהא דכתבו, דא"א לדיק מהא דקטני כל הבשר כוונתם הכי הוא,adam נאמר כן, אז הנודר מן הבשר נמי בעין למינר דושא עוף לבמהה ע"ג דלא קטני בפירוש, דאל"כ אין כאן מקומו כדהקהה הראש יוסף ז"ל וכדי שלא נסבול דוחק כזה שסבירא כאן דין הנודר דלא שייך הכא וגם איינו שווה בדיון בבב"ח, נסbold יותר דוחק קטן מזה, דקטני כל הבשר אסור יש מהם ד"ת וש מהן ד"ס, אבל אי דיקוא מצד איסור העלהה היל, אין ניחאה, דע"כ נסbold האי דוחק גדול דלא שווה דין בבב"ח לנודר. ומה דלא חש ר"א לתרצ' איך גרו אהעלאה בעוף דרבנן נראה לפען"ד דבר נכון עד מאי, והוא דהרי הש"ס דמדייק מהוז מבשר דגים, דעתו אסור, ולא מרישא דכל הבשר, כבר כתבענו לעיל דהה"י סובר דעתו לאו בכלל סתם בשור הוה, ואם בכל זאת נאמר אסור מדרבנן, אז נפרש המשנה הכי "כל הבשר אסור לבשל" הינו בשלהי, ומזה"ת, "חוץ מבשר דגים וחגבים" דשי' לנמרי אבל בשור עוף נשמע מדייקא אסור מדרבנן, ע"ז ודאי קשה א"כ למה גרו עליו גזיל"ג, העלהה אותו אכילה, אבל ר"א דקמתרצ' כולה ר"ע הוא מושיר עוד ואמר דעתו נכלל בראשא דכל הבשר ומשום דאייקרי בשור סתום וכדעת הרמב"ם ז"ל לעיל, וטעם הגירה כדי שלא טעה העם לפреш גדי בחלב אמו כדכתיב, שכן הצריכו לאסור כל הבשר ואפילו עוף, מפני שבפי העם גם עוף בכלל בשור, וא"כ כוונת האי גורה ה"י שייהי בעיני העם שוה כולם אסורים מה"ת, ואם ה"י העלהה אסורה בבהמה ומורתת בעוף שוב הדר החשש שיימרו מה"ת גדי בחלב אמו דוקא, וכן שפיר לא חלקו בגורת העלהה לא מד"ת ולא מד"ס, עיין באחרונים שנתקשה להם על אריכת דברי ר"א אבל לפי האמור ניחאה דרוצה לומר שלא טעה כדלעיל דמסיפה דחוץ שמעין עוף אסור, וזה עכ"ז ודאי דאוריתא, דאי דרבנן ומה גרו אהעלאה, אלא דMRIsha נשמע עוף, ומ"מ הוא מדרבנן וככלו בחדי דאוריתא מטעם הנ"ל, וממילא לא קשה איך גרו גזיל"ג, והוא דלא גרו גם אבישול והנה לדעת הרמב"ם ז"ל לפי טעם הנ"ל, ממשום דכל שגרו אכילה שוב לא שכיח כלל שיבשלו, רק דרכ' מקרה בנפל עוף לחלב רותח, ועל מלטה דלא שכיח לא חשו על טעם הנ"ל משא"כ העלהה אם ה"י מותרת עילו בצל

בדגים, ובפרט דקטני בחדי חגבים, ובଘבים פשיטה דמותר בכ"מ, וכמ"ש"כ הפסיקים, אבל משנתינו דאין לה עסוק בדברים, והביהה דין זה דנדיר מן הבשר הכא מושום שיוי הדין דהכא והכא כל הבשר אסור, ודגים וחגבים מותר, לאוקמי דמותר ביוםא דקהזה או בדכאייב לי עינה, הוא דבר זר עד להפליא, וס"ל דבר דגים לעולם מותר, ועיין באמות פליג אש"ס דילן בהז, וס"ל דבר דגים לעולם מותר, ועיין ברה"ז נדרים דף הנ"ל דהה"ז והא מן ירך נדר, ובגהגת הש"ס בעליפה עיניהם שם. ובאמת עניין יפלא מאד איך אפשר לומר לשון נדרו, דאייך איינו מושום דמיילך עלי' שליח יהי' במשמעותו לשון נדרו, דאייך נפרנס המשניות דסוף פ' הנודר מן המבושל, הנודר מן היין מותר בין תפוחים והנודר מן השמן מותר בשמן שומשיין, וכתב שם הרה"ז דכל שיש לו שם לווי' לא מקרי יין ושמן סתם. ופשיטה דבכל הני מימליך עליהם שליח. אדם רוצה לשחות יין אפילו על שכר מימליך השלח, והצריך לשמן להדליק או לבשל אם לא נמצא שמן זית יקח אישׁ שומן אחר מהה שימצא ומ"מ פשיטה לי לתנא דמותני" דבלל נדר איינו אלא מה שנקרא יין ושמן סתם ולא מה שמוסיפין לו שם לוויי, וא"כ בדגים נמי ניחeo Adams לא ימצא בשר يستפק בדגים דהמה קרובים לשבר, אבל מהיכי תיתי היו בכלל נדרו. ועוד זאת דהרי לנגב בב"ח דאמרין דגדי בחלב אמו לאו דוקא אלא שדיבר הכתוב בהווה, ולכן אסרים מה"ת כל בשר שתתבשל בחלב, ואפי' חי ועוף ובהמה טמאה היו בכלל, אלא שיצאו מן הכלל עי' י', פעים גדי שכותב בתורה מבואר לקמן קי"ג ע"א במשנה שם, ולמה לא בעין מיועטא על בשר דגים וחגבים (דلم"ד היה ועוף אינם מה"ת קשה לומר דמעטם דגים וחגבים מוקיש דבבלחה וכיריס"ג לקמן) הרי דדים וחגבים איינו בכלל בשר כלל, ובDALICA שום מיועטא נמי ידענין דלא הוא בכלל בשר כלל, ואיך נאמר דהוה בכלל נדר מושום Adams רוצה לאכול בשר ולא ימצא, יאכל דגים ולא ירך או קטניות יותר קרובים לשבר מן ירך וקטניות, והוא פלא והפלא בעיני. ושוב דקדקתי בלשון הרמב"ם בפיה"מ כאן שכ' וזול, "כבר באנו במקומות מנדרים, שעיקר אצלנו בנדירים היל אחר לשון ב"א, אבל בזמן שחברו המשנה היו עושין שהנודר מן הבשר אסורה בבריאת דגים וכו'" עכ"ל ומיל לא ישתומים על לשון הלאה, שbamן שחברו המשנה היו עושין שהנודר וכו', ועכ"פ כפי הנראה בעיליל דגס הרמב"ם ז"ל הרגיש בזירות דין זה, דהנודר מן הבשר יהי' אסור בדגים שאינם מין בשר כלל וכמו חגבים, ולכן כתוב שהיה דבר זה גורה חדשה להכניס דגים בכל בשר, ור"ע רק בנודר מן הירק אסור בדלקוני משום דירק כולל גם דלעוני אבל דגים בכלל בשר כלל, ולכן נחקרו לפרש היתר דגים דקטני במשנה ובבריאתא ביוםא דקהזה, ולא שבסיסוד המשנה שהיא ישן מתרפרש כן, אלא דהמשנה לא זה מקומה, גם אחר שהכניסו דגים בכל בשר לעניין נדריס, מפני דיש מקום להיתר זה ביוםא דקהזה והבן את זאת, כי עיין זה צrisk לפרש בכמה מקומות וחד מהם הוא בריש מיכלתו דכמה אוקמות שבגמ' הכנין בריבוי דהכל שוחטין דינים חדשים שנתחדשו זמן הרבה אחר יסוד המשנה, ודוק'.

ודרך אגב אכיע' כאן מה שיש לי מן התמיा על הפסיקים הטור והשוו"ע שסתמו דבריהם ביו"ד סי' ר"ז בהא דמותר דגים ביוםא דקהזה, אי דוקא בנדיר רק על יום אחד והוא יומי דקהזה, או אפילו נדר על שלשים יום או סתם נמי, ובדבר זה אני רואה פלוגתא דהה"ז ז"ל שם בנדירים כתוב בפירוש, דדוקא בנדיר על יום הקזה, אבל מלשון הראה"ש שם משמע דהה"ז בנדיר לכמה ימים, כיון דהיום לא מציא אכל דגים, ומילא אין כוונתו בלשונו על הדגים, וכן נראה מלשון הרמב"ם שכ' ואם מראין הדברים בעת שנדר וכו', אבל

בעירובין, והוא הרי ס"ל דרב"ח בעור מה"ת עי"ש. ולפי ביאורנו זה ליטתה דר' יוסף קמפרש רישא דמשנתינו דכל הבשר רק אבהמה קאי ומדוקא דחוץ מדגים וחוגבים קמידיק הא בשער עוף אסור, הינו דפלוغو בי" ב"ש וב"ה כדמפרשוו איזיל וכמוש"כ למעליה, וא"כ ליכא כאן סטמא דב"ה אוסר דהרי מני וב"י אמר דר' יוסי קאמר לוי יש חולקין עליו ולא משום מביא גאולה קאמר לה, אלא לידע דלאו ד"ה הוא אלא דיש חולקין וס"ל דנהפהוך פלוגו ב"ש לחומרא וב"ה לכולא, והוא תנא עדויות דפ"ד, וממילא צרכין אנו לפ███ כמותו, ממש"כ הראב"ד, ובפרט שהוא במילוי דרבנן דהעלאה גופא בכוכב"כ אינו אלא מדרבן. וא"כ ר' יוסף להלכתא ס"ל דעוף בחלב דרבנן כב"ה אליבא דת"ק עדויות, וממילא דמותר להעלתו על השולחן וזה נראה ברור ונכוון מאד ולא נצרך לומר דאמוראי פלוגו אי בשער עוף בחלב דאוריתא או דרבנן דבר שלא הזוכר בפירוש בגמי' ודוק"ק. ועיין לקמן קי"ג ע"א מה שכתבתי שם על המשנה המעליה את העוף עיין שם היטב.

וראתاي כאן בדרכי הלב אר"י ז"ל שכותב להתנצלותו דבריהם אבינו ע"ה דאיתך העלה לאורחים שלו בן בקר, עם לב וחמאה כיוון דקיים א"א כל התורה כולה ואפלו עירוב תבשילין כמשח'azzל, והביא בשם הפסוקים דמה שקיימו האבות התורה הי' אצלם כדרבן כיוון שלא נצטו עלייה, ומאחר דאמרין דבחול"ל לא גרו על העלתה חלה משום דליקא דאוריתא, ה"ה לאבות קודם מתן תורה דליקא בב"ח דאוריתא, אין מקום לאזר העלה אותו אכילה עכת"ד. ואני בער ולא אבין, א"כ איך קיים א"א גם עירוב תבשילין יותר משמרת דרבנן דהרי כולן גוזרות והרחוקות נינחו שלא לבוא לפגוע באיסור תורה, ועירוב תבשילין בפירוש כתוב הרמב"ס בראש פ"ז מיו"ט דנתקן כדי שלא יבא לבשל מיו"ט לחול והוא טעםא דר' אש"י בגמי' ריש פיו"ט עי"ש ודוק"ק.

תנוס' ד"ה ונינתן לכל כהן שירצתה, פ"י ב��' אפי' אינו מחזיק בתורת ד' ואין נראה לר"י וכו', וחשייב בהדי'יו הזروع והלחאים והקבבה ואמרין לקמן שאין ניתנות למי שאינו מחזיק בתורת ד' עכ"ל כונתם דרש"י ז"ל לא ה"י לו להזכיר כאן האי קרא דلتת מנת לכהנים המחייבים בתורת ד'. דמה"ט חلت ח"ל נמי אינה ניתנת אלא למחזיקים ומוק"ז,adam חلت הארץ דאוריתא דתביעת הכהן עליה יותר חזקה, אמרה תורה למי שאינו מחזיק בתורת ד', מכך' מה שצוטטו בה אינה אלא מדרבן, שלא רצוי חז"ל להזיק בה ידי' עובי ריש ויתבטל מצות נתינה ודאי יותר טוב ליתנה גם למי שאינו מחזיק, וכן אם הוא עני ובלא"ה צרי' ליתן לו בתורת צדקה, אבל חلت הארץ דיש בה משום טומאה שאינה משמרה כראוי בכל אופן אסור ליתנה לע"ה שאינה משמרה בטירה לכך ס"ל להתוס' ז"ל, אלא דלשון המשנה,, ונינתן לכל כהן שירצתה" אינו מדויק לשליטם דהרי אין לו ברירה, דהרי אין לנוינו כהן אחר, והכי הול"ל ונינתן אף לע"ה וצ"ע ודוק"ק.

תנוס' ד"ה עוף וגבינה אין בשער ובגינה לא, תימא דהיכי פריך מגבינה אחר בשער, אבשׂר אחר גבינה וכו'. הנה מפרש"י ז"ל מוכחה דס"ל דאין חילוק דבד"ה ללא קינוי הפה כתוב "שם אכל זה ובקש לאכול זה וכו' אבל בשער בהמה בעי' קינוי כדלקמן, שלאichi נדבק כלום מן הרשות בחניכיו" עכ"ל מזכותם סתם אכל זה, ולא פיש' גבינה וכו' בסה"ד שכותב סתם,, "מן רשותו" ולא כתוב גבינה, הרי דבון בשער ובין גבינה תחלה צרי' קינוי ונטילה וסגי בהכוי, ובכוי מתפרק הסוגי' על נכוון ורק ר'ח' דמחקל לקמן בין בשער תחלה לנגבינה הוא חידש לו דבשער תחלה צרי' המתנה. ולפע"ד ברור דאיסור זה דקאמר ר'ח' הוא חומרת אמוראי, וכיון

עת על השולחן עם החלב.

ועפ"י האמור מיושב ג"כ ממש"כ הרמב"ס ז"ל פ"ט הלכה כ' דהעלת עוף אסור משום הרגל עבירה שייכל זה עם זה, אע"פ שעוף בחלב אסור מד"ס עכ"ל ועיין בלח"מ שהקשה הא בגמי' אמרינו אי שרית לאסוקי עוף וגבינה אותו לאסוקי בשער וגבינה ובאליפס רותח דאייכא בב"ח דאוריתא. ועיין באחרונים ז"ל מש"כ על פרשי' במתנית'. ולפע"ד נראה לפי האמור דהא דמתרך אבי בגמי' כנ"ל הוא אליבא מה דס"ל הש"ס בתחלת הסוגי' דעוף מדוקא דסיפה דחוץ מדגים וחוגבים אסרים, אבל אליבא דר'א דקאמר דמתנית' דכל הבשר כולל גם עוף ומטעם הרמב"ס ז"ל לא צרכין כדי שלא יטוע למורה דגדי בחלב אומו דוקא ודוק"ק.

ד"ר ק"ד ע"ב. משנה העוף עולה עם הגבינה על השולחן ואיינו נאכל דב"ש וב"ה אמורים לא עליה ולא נאכל. התניס' הקשו דזה הווע מחלוקות אחר הסTEM דלעיל, דכל הבשר אסור עלות על השולחן. ובאמת לפי מה שכתבנו למעלה דהש"ס ממש"ה מדיקמן דחוץ מדגים וחוגבים" דעוף אסור ולא "מכל הבשר" משום דס"ל דחוץ מדגים וחוגבים סתם, דיש לו שם לויי' כמו דגמים, וא"כ הכי פירושא דמשנה כל הבשר, דהינו בשער בהמה אסור עלות חוץ מדגים וחוגבים שמותר לעלות. וזאת לד"ה, עוף פלוגו ב"ש וב"ה. אלא דלפ"ז צרכין לומר דמתנית' דלא כר"ע, דהרי חיה ודאי היה בכל כל הבשר, ואיך קאמר דאיינו עולה לד"ה כיון דגם חיה איינו אלא מדרבן לר"ע, ולפ"ז ליתה ג"כ מה ש' התוס' דפלוגו ה"ה בחיה, ולא נקטו בלשונים משום דלא שכיח,adam בחיה נמי פלוגו הוה לי' סTEM ואח"כ מחלוקות. וממילא צרכין ג"כ לומר דב"ש וב"ה פלוגו בעוף אי דאוריתא או דרבנן דאי לשנים דרבנן ופליגו אי גרו כאן גזל"ג או לא, וכדabei' לעיל, הרי שניהם ס"ל דחיה מד"ת ועוף מדרבן וזה דלא כחד תנא דלקמן קי"ג ע"א, דلت"ק היה ועוף מה"ת, ולר"ע חיה ועוף רק מדרבן, ולריוסה"ג חיה מה"ת ועוף מותר אף מדרבן כדמסיק בסוגי' שם, דבמקומו של ריוסה"ג היו אוכליין בשער עוף בחלב, וכאן בין ב"ש ובין ב"ה סברו דחיה מוח"ת, ועוף מדרבן, אבל אי פלוגו בעוף בהמה וחיה. וכל זאת לר' יוסף והס"ד שבגמי' לעיל, דעוף אינו בכלל כל הבשר, אבל לר' אש"י דטורץ דעוף בכל כל הבשר ויש מהן מדורייתא ויש מהן מד"ס עכ"ל לומר דהוה סTEM ואח"כ מחלוקות לעניין העלה, אי גרו גזל"ג עוף אותו בהמה ממש"כ התוס' ודוק"ק.

ע"ש גמר הא קמ"ל מאן ת"ק ר' יוסי כל האומר דבר בשם אמרו מביא גאולה לעולם. לכארו' תמייה לי דהרי בא"ה צרי' לומר דר"י קאמר לי' דלא תימא ד"ה הוא דב"ש לכולא וב"ה לחומרא אלא דרך ר' יוסי אמר כן, אבל יש חולקין ואמרין דפלוגו להיפך וב"ש לחומרא וב"ה לכולא, עיין בריש פ"ה מעדריות בתומי"ש סTEM תנא דפ"ד שם לית לי' דהני נמי דקחشب ר' יוסי הוא מוקלי ב"ש, ולדעת הראב"ד באמת אין לפ███ לא כר' יהודה שם ולא כר' יוסי, אלא כתנאו DSTEM בפ"ד דלא כוותי'יו חוץ ממה שמצוין במא" דסטם כר' יודא ור' יוסי עי"ש וצ"ל דהכא כיון דרביש פרקו סTEM כר' יוסי דהרי קתני כל הבשר אסור להעלות ועוף בכלל כן פסקין כוותי' עע"פ דהוא נגד הסTEM שבעדיות דפלוג ר' יוסי. וממילא כאן לא הביא שהוא לא כר' יהודה שם ואמר דבר בשם אמרו מביא גאולה לעולם. והשתא דאתינא להכי לא צרכין אנו למייר דר' יוסף ס"ל בשער עוף בחלב דאוריתא. עיין כאן בהגות הגרי"ב שסתמה על הבה"ג שס"ל דמש"ה שרי' ביעא בכתחאה משום דעוף בחלב דרבנן, הלא ר' יוסף קאמר לי' שם

חוּמָרֶתֶם, וְכַעַן שְׁכַתֵּב הַטֵּי דְמֻלְתָא דְמִפּוֹרֵשׁ בְּקָרָא לְהַתִּיר אֵין כָּחַ לְחַכְמִים לְאָסְרוֹ, כִּنְהָדָר הַזָּה דָלָא רְצֹו לְהִיּוֹת מְפּוֹרֵשׁ בְּמִימְרָא דָרְיַי הַפְּךָ חֻמָרֶתֶם רַחַ, אֲבָל בְּאַמְתָה רַי אָמַר סְתָם וְלֹא כְלָום, עַל שְׁנֵיהֶם, דַעֲדֵינוּ לְאַהֲיָה הַיְלָוק בְּינֵיהֶם, וְכֵל מַיְשָׁאנוּ מַתְעַקֵשׁ אֶלָא מַבְקֵשׁ אֶת הַמְתָהָת, יְדָה שְׁהַדְבֵר כֵּה הוּא וְדוֹקָק.

ע"ש גמר' א"ל ר' אתה בר' יוסף לר'ח בשיר שבין השנים מהו קרי עלי הבשר עודנו בין שנייהם, לפירושי ז"ל השאלה ה'י עלبشر שבין שניים, אפילו לאחר ששות, שלא לאכול בגינה עד שיטלנו מפני שעדיין חשובبشر, וע"ז קרי עלי' האי קרא, דאלמא מיקרי בשיר, עין בפסקים, ופירוש זה לפלא בעניין דע"כ שאל אם לא חשב אחר שיש נתעכל דמיד ודאי חשוב בשיר, דהרי אמרתו דלא הויה עיכול, פ' גה'ג' דאפילו חזר והקיאו מתחייב על אכילתו דלא הויה מעוכל, וכשכ' מה שנבחר בין השניים דלא הויה מעוכל, ולכן ע"כ לפריש דשאל אלהר שיששות, וא"כ מה השיב לו מן הקרא דבר שודנו בין שנייהם, דלא מוכח מיד אלاهר ש, ולא עוד אלא דהקרא בפשיטתו לא מייר קל בשר שנחתב בין שון לשון, אלא פירשו הדבשיד עידיון בפיקח דהינו בין השניים שלמעלה ושלמטה עיון ברשי"י בחומש, טרם יכרת כתורומו עד לא פסק, ד"א אינו מספיק לפוסקו בשינוי עד שנשנתו יצאה עכ"ל ולד"א דהינו שלא הספיקו לעלוס הבשר, ודאי אין מקום לדרש זה שבגמ' אלא דגס לפי התרגומ שפירוש דלא פסקו מלאכול ג"כ און המדבר מבשר שבין שון לשון כמובן, ועוד קשה לי דמ"שDKMSופק אבשר ולא אגבינה אם נמצאת שנחתב ממנה בין שניינו ועדיין הוא שם לאחר שעות אי שרי לאכול בשר בלי ליטול הגבינה שבין שניינו דמהיכי תיתני נימא בגבינה חשוב במעוכל בין שניינו ואפילו מיד, דהרי אחר גבינה מותרת לאכול בשיר מיד אחר קינוח והדחה, ודוחק לומר דע"י קינוח והדחה א"א שתשאר בין שניינו רק בשר ולא גבינה. ולכן יותר מסתבר שיטת הרמב"ס ז"ל דס"ל דעתמא דר"ח דאמור אכל בשיר אסור לאכול גבינה הוא מetus בשיר שבין השניים שאינו סר בקנוח כמו גבינה אלא דמהרמ"ל ויתר המפרשים נתשו להו, דא"כ מה שאל לי ר' אתה בשר שבין השניים מהו, כיון דעתיך חוב השהיאי שבין בשר לגבינה הוא מetus בשיר שבין השניים שאינו סר בקנוח, ואני תמהני לכארו' עוד יותר דלפי שיטת הרמב"ס דלאחר שיש באמת חשוב במעוכל, ואין צורך להסירו וקשראל רק דאפילו בלעו והקיאו לא הויה עיכול, אבל לפע"ד נראה דהפריש בגמ' לפי שיטת הרמב"ס כך הווא דר'acha בר"י הקשה לר"ח בשיר שבין השניים מהו כלומר אויל אינו חשוב ואין זה אלא כ"ש ואינו כדי לחש עלי ולאסור בשבל זו לאכול גבינה אחר קינוח, וע"ז השיב לו דרך מליצה והבשר עודנו בין שנייהם, דחשוב וכדי לאסור בשבל האי כ"ש שבין שניינו ולא דרך ראי' הביא האי קרא, אלא דרך מליצה זהה ונראה לי ברור ונכון לפי שיטת הרמב"ס ז"ל ודוק'ק.

ע"ש גמר' א"ל הנ' להיכא וכוי וכותב המהרש"א בח"א אפשר שהרגיש בו שרצה לגנבן עכ"ל, וכותב בהגותה מהרש"ש זוז' ול"ז מה חדש על פרשי'ו' שהיה גנבן עכ"ל, ולפע"ד כוונתו של המהרש"א להקשות למה לא קיבל אבי תשובה אריסי, דאמר לי' מרי, וע"ז כתוב דאפשר דהיא לאבי' איזה הוכחה דלאו אמות קאמור שוב עיינתי בעין יעקב ושם הגירסה בדרכי המהרש"א, "אפשר שהרגיש בו שאינו אומר אמת אלא שגנבן" וננהANTI ודו"ק.

תנוס' ד"ה לסעודת' אחראית אכילה לאו בסעודת שרגילין לשות, אחת שחרית ואחת ערבית, אלא אפי' לאalter אס סילוק השולחן ובירך מותר דלא פלוג רבנן עכ"ל, מה שהזכירו להאה

איסור דבר שסנהמה"ע ذקאמר רב לעיל צ"ה ע"א דאסור, ומבואר בירושלמי דבר גזר על זה, ועינו שם שהארכתי בזיה. וכאשר ביארנו בראש מכך תלען דהא דפוסלן השחיטה בנסיבות פגימה שאינו אוגרת רק נרגשת חומרא זו חיש לון ר'ח באמרו ר'י שלפניו סכך לחים מעכבות, ולא משום כבודו בלבד כאשר אמר ר'י שלפניו עי"ש, והכא דכוותי' דאיך יעלה על הדעת-DD בדרכו שלא נזכר בשום משנה או ברינייתא, ואדרבה ההן מברינייתא דאגרא והן מברינייתא דפליגו בה ב"ש וב"ה דלא דיברו אלא מקינות והדחה ומוכחה דاز לא ה'י חומרא זו דהמיתה ולומר דחיחת המתה נברא והן מברינייתא בשר תחללה ולא האצירו התנאים ומה שדיברו מן קינות והדחה סטם נוקמא על מציאות דבתחללה גבינה הוא דוחק שאין הדעת סבלתו, ומה דפרק לKNOWN אר"י דאמר, "ולא כלום" מר"ח דאמור אכל בשיר אסור לאכול גבינה וגם יתר ביאור הסוגי', עיין לKNOWN בדיבור הסמוך ודוק'ק.

ד"ה ק"ה ע"א גמר' בעיא מינין ר"א מר"י, כמה ישחה בין בשיר לבינה א"ל ולא כלום, איני והוא אר"ח וכו', אלא כמו ישחה בין גבינה לבשר א"ל ולא כלום עכ"ל הש"ס וכל השקיל וטרוי הלה כולה מוקשה, דהאי ר' אסיד דקבעי כמו ישחה, הכי לא ידע מברינייתא דב"ש וב"ה, דבעי' קינות והדחה, ומילא מילא מילא דבכחא סגי דקשה מאד לומר דלא ידעה מאחר דהוא מלטה דנוהג בכל יום ובכל אדם ופוק חז מה עמא דבר, וע"כ דקבעי לי' כמה ישחה כדי שלא יצטרך קינות והדחה, דהאי ר' אסיד דקבעי כמו ישחה בין גבינה לבשר כדי שלא יצטרך קינות והדחה, דלפי מה דפסקו דבון בשיר לבינה בעין שהי' שישות או עכ"פ סעודה אחריתא מושום טעם המשך מן הבשר בתוך פיי כדעת ר"ש"י או משום בשיר שבין השניים כדעת הרמב"ס. עידיון לא נדע שיעור שהי' שבין גבינה לבשר כדי שלא יצטרך קינות והדחה, דכוון דגבינה אין אכן מושך טעם ולא גבינה שבין שניים, אבל מ"מ מיד אסור לאכול בשיר אחריו עד שיקנח ידית, וכמה ישחה שלא יצטרך קינות והדחה. גם מה דקאמר הש"ס דעל גבינה ואח"כ בשיר שאל, קשה טובא למה לא של גם על בשיר ואח"כ גבינה הכי האי מימרא דר"ח כבר היה מתפורמת וידועה, עוד פלא ר'ח לא אמר שיורא אלא אסור ורק מעשה דמר עוקבא ידועין דאביו המתין מעלי'ו והוא הקיל עד סעודתא אחריתא הרי דלא ה'י להם שיעור מבורר על האי המתה, וא"כ ר' אסיד דבעיא מרבי' ר' יחנן כמה ישחה בין גבינה לבשר, והшиб לו ולא כלום, והיינו בקינות והדחה כדעת רוב הפסוקים, איך לא של גם על מה ישחה בין בשיר לבינה דלא סגי בקינות והדחה. ומtopic חומרה הנוי קושיות אני אומר דלאו מר"ח אר"י קפרק א"גini דר"י בamat עדין לא החמיר חומרא זו דר"ח, להמתין אחר אכילת בשיר רק ה'י די לו בקינות והדחה, וכבריתא דב"ש וב"ה דקאמרו סטם על בשיר וגבינה באכל, אכל אחת ורוצה לאכול אחורי השני', וכפרש"י ז"ל לעיל, אלא דעל מאן דקאמר מימרא זו דר"י ביביהם"ד להלכה קפרק, איני והוא או"ח הרי דסבירו על עצם שלא לאכול גבינה אחר בשיר ובתורת איסור כמ"ש ר'ח ואיך נקבע תשובה ר'י לר' אסיבגמ', וע"ז השיב לו דעכ"פ תלי בין גבינה לבשר, דבזה לא החמיר להמתין והרי תראה דבדורות הפסוקים הוסיף חומרא גם על גבינה קשה להמתין כMOVED ברכ"א בהגה סי' פ"ט, וכאשר הראותיך בכמה מקומות בש"ס שנדחק לישב במאמרות הראשונים להשותם עם חומרות שנתנו אח"כ, כדי שלא ה'י מפורש היפך

ראשונים קרי מצוה, והשנאים חובה, דחחיו נצמה ונתווה מילא מן הראשונים שהם מצוה ודוק.

בנ"ד ובה"ג פירוש הראשונים שהם מצוה משום סרך תרומה טעוני ברכה, אבל אחרים ששם לצורך אדם אינם טועני ברכה, ומכאן כי הר' שאין לצורך על ק"ש שלפני מותו וכי"ל, ולכאר' תמורה עשית מעקה וקביטת מצוה מהו מברכין עליהם, ובכללה כלל כל המצות נצטו לטובת האדם כמפורט בתורה כמה פעמים, ואולי לא אמר הבה"ג כלל זה אלא במצבות דרבנן ולא בדורייתא מפני שבדרבנן אנו יודעים הטעם בבירור, אבל בדורייתא הלא חזץ מן הטעם הנгла, יש בהן סוד ממש, ועיין מה שכתבי בזה לעיל צ"פ פ"ז ע"א לעניין מצות כסוי הדם ודוק.

ע"ב גמר אר"ג לא שנן אלא בין תבשול לתבשול, אבל בין התבשול לבניה חובה, הנה לדעת ר"ש שבתוס' וכן הוא דעת הר"ף והרמב"ם ז"ל, אין חילוק בין תבשול לבשר ממש, התבשול נמי התבשול של בשר כאמור, אלא דלפ"ז צריכין לדוחק דברין התבשול לבניה היינו לבניה תחלתה דבתבשול תחלתה הלא בעין שהי"י עד סעודתא אחריתא, והנה אם נאמר לדעת התוס' דלעיל דסודה אחריתא אפילו מיד ועיי"ט סילוק שלוחן ובה"מ, ומ"מ צריך קינות ונטוי" ונדעת השו"ע שהבאתי לעיל, לא הי" צריכין בתוס' לדוחק כאן דבגינה תחלתה דזואה קמיiri, דהא גם בתבשול תחלתה מצוי מיר' ובສילוק שלוחן כ"ל. אלא זה ליתא דכיוון דעתך"פ בעין ברכת המזון הרי עבי נטוי" מצד מים אחרים, ולמה לי נטילה ב"פ ודוק. עוד זאת יש להעיר על שיטה זו דתבשול היינו בשר מה קמ"ל ר"ג דבין לבניה לשבר צריך נטוי, הלא כבר נשמע זאת מביריתא דאגרא ובפלוגתא דב"ש וב"ה דלעיל, לפי הסוברים הדחיה היינו הדחת ידים. ואולי לאפוקי מהא דר' יצחק דלעיל דמחלק בין לילה ליום, ואז לא הי" קורא אותו חובה, ואולי מה"ט השםיט הרמב"ם ז"ל הא דר' יצחק דקאמר דסגי בעיננו בעלמא, ועיין בס"י פ"ט בש"ז סק"י עיי"ש ודוק.

צ"ט ע"א גמר כי אתה ר' דימי אמר מים הראשונים האכלו בשר חזיר וכותב רשי"ז יול שחוניין ישראל ה"י מבשל ומוכר בשר שחוטה לישראל, ונבלות לנכרים, ולזה שלא נטיל ידיו האכלו בשר חזיר, ומהרש"א ז"ל נתעורר על דברת רשי"ז שמתחליל בנבלות ומיסיים בחזיר, וכותב דריש"ז רצה לתרץ איך נשא וננתן בדברים אסורים لكن כתוב דמוך נבליה וטריפה שנזדמן לו מרותם בהמותינו, ועתה אירע שנזדמן לו בחובו וכדומה בשר חזיר עיי"ש. ולפנ"ד נראה ברור לדינא אפילו בנזדמן לו דרשאי למכוון לנכרי, מ"מ לבשלו ולהאכילו לנכרי כדרך אקסני פשיטה דאסור דזה לבשל ולמכרו מבושל הוא מסחר חדש ולא הותר לו בשבייל שנדמן ובפרט דבבישול קרוב החשש שמא יבא לאכלו, שוב ראיתי בפתח"ש ססי קי"ז וז"ל: ונראה קצת דהה" דאסור לבשל בשר טרפה שנזדמן כדי למכוור לכוטי מפני שקשה למכוור בשר יה"זישין לתקלה עכ"ל, ולפנ"ד מה שנראה לו קצת הוא אצל ברור כמשמעותו כנ"ל, ולא מטעם דקרוב להascal באכילתו לחוד, אלא משום דלבשל ולמכור מבושל הוא מסחר חדש, שלא הותר לו בנזדמן לו טו"ז בתוך בהמותיו ודוק. אבל מה שנראה לפנ"ד בכונת רשי"ז יול הוא, דרצה לומר דהאי גברא שהי' מזלאל במשום הראשוני חטא כאן בכפלים, דהיא לו לחוש שלא יכירו מהו ישראל ואי אילו נבליה וטריפה דשכיה אצל האי חוני שמאכלי ישראלים וככרים וכמש"כ המהרש"א ז"ל, דنبילה וטריפה שכחיהם אצל, אבל על בשר חזיר לא הי' לו לחוש דהוא לא שכיח, ובמה שבישיל ומוכר באמת איסורא עבד, עיין בהגחות מהר"ב מרנשבורג ז"ל ודוק.

دلכאר' קשה דהרי אביו הי' שווה מעיל"ע ולמה נימא שבנו מор עוקבאה הקיל נגד אביו לאכול ע"י סילוק שלוחן וברכת המזון. אבל לפע"ד נראה דהთוס' לא פירשו, עד לאחר מכן השתת, כמו שפרש"ז יול דהינו מעיל"ע, אלא דסתם סעודת בשער ה"י בערב וכדכתיב בערב תאכלו בשער, ובבוקר תשבעו לחם, ושזה מן הערב עד הבוקר, כי השתת ר"ל עונה אחת חצי היום דהינו י"ב שעotta, וא"כ אכן נפרש דמר עוקבאה הקל בסעודתא אחריתא דהינו ה"ז מן הערב עד הבוקר, ואם לא דוקדק על צימצום השעות שיהי עונה שלמה י"ב שעotta, ע"ז לא הוה קامر דהוא חלה בר חמרה, ולא עוד אלא אדם בשביל שעעה קללה לא הי' משנה ממנה אביו, אלא ואדי דהוא הקל לאכול עוד בערב בגיןה אחר בשער ע"י סילוק שלוחן ובה"מ.

אלא דהה"ז הקשה על שיטת התוס' דא"כ הוא הרי אין זה אלא להכירה בעלמא, שלא לאכול בשר וגבינה יחד בלבד קינות והדחה, וא"כ גם בגבינה תחללה וא"כ בשר ה"י לו להחמיר עד סעודתא אחריתא, ועיין בלב אר"י מה שכתב בהז, ואני תמה על הניגאנום איך עלה על דעתם לתלות בוקי סריקה בתוס', שהמציאו טעם סעודתא אחריתא להכירה, הלא כבר עשו חכמים הכירה טובא שלא להעלות על השולחן בשר וגבינה יחד, ולמה לי עוד היכירה דסילוק שלוחן ואדרבה אם יעשה סילוק שלוחן ישכח בקינות והדחה הכרי שולחן יזכירו זכרהו. ולא עוד אלא דלשון התוס' מוכח דלא כוותייו דהרי כתבו דמשום היכירה עבדו כדי שלא יאכל בלא קינות דא"ג אסור צריך כלל. אבל לפע"ד נראה ברור דכונות התוס' דא"ג אסור רבנן לאכול באוטו סעודתא גבינה אחר בשר אף קינות והדחה הלא משומם היכירה עבדו כדי שלא יאכל בלא קינות דהרי צריך כל. אבל לפע"ד נראה ברור דכונות התוס' דא"ג אסור רבנן לאכול באוטו סעודתא גבינה אחר בשר אף קינות והדחה עד סעודתא אחריתא, משום מושך טעם כרש"י, או משום בשר שבין שניים רמב"ם, מ"מ לא נזרו רק עד סעודתא אחריתא דעפ"י רוב ישחה בין סעודתא לסעודתא עכ"פ שיש שעotta, אבל מ"מ אם לפעמים יתואה לאכול בגבינה מיד די לו בסילוק שלוחן וברכת המזון לצאת ידי תקנת חכמים שאסרו רק בחדא סעודתא, ויש להם סמק גדול ממיימת דר"ח גופא, דאמר סתם אבל גבינה אסור לאכול בשר, ולא יhib שיעורא למלה, וע"כ בחדא סעודתא אסור, וכל שלא אבל בחדא סעודתא לא עבר אתקנת חכמים, וח"ל עפ"י הרוב עשו תקנות, וכאשר מצין כזה הרבה הן בתורה והן בש"ס, ואין להאריך כאן בהז.

ודע דלפי שיטת התוס' דסעודתא אחריתא אפילו מיד ע"י סילוק שלוחן ובה"מ סגי, אני מסתפק ושותל אי גם בלבד קינות והדחה מוהני, כמו שהי"י דשש שעotta לרמב"ם דודאי לא בעי קינות והדחה, או נאמר דרך לחומרה א"ר חסדא דגבינה אחר בשר אסור עד סעודתא אחריתא, אבל לא להקל דלא נצרכץ קינות והדחה ע"י שסילוק שלוחן וברכה ובשוו"ע כתוב צריך קינות והדחה והדבר צריך אצל תלמוד ועיין בראש יוסף ז"ל מה שכתב בהז ודוק.

תוס' דהה"ז מים ראשונים מצוה ואחרונים חובה בברכות דרש תרוייהו מקרא מוחתקדשים, אלו מים ראשונים, והייתם קדושים ALSO מים אחרים וכי, עכ"ל לפי מה שכתבו דמה שאמרו שם שהמוזהoms פסול לעובדה, כך ידים מזוהמות פסולים לברכה, היינו להם כיון דהדבר ה"י עליהם חובה ליטול אחר הסעודה לפיקד נחבות כמוهماות, י"ל גם להפקיד כיון דמים ראשונים מצוה דאין לאכול בסתם ידים דהו מזוהמות, וא"כ מכש"כ דלאחר אכילה נחבות מזוהמות לעניין ברכת המזון, ומדוקדק הדבר בקריאה דוחתקדשים הוא הצוויי למים ראשונים, וממילא והייתם קדושים מפונקים שידים שלאחר אכילה נחבות אצלכם כמזוהמות, וכך

ס"י ד' בשם תשוי הרשב"א ז"ל שלומד מהאי מירמא דבר דעתו שחרית בעי כל וכל דיני נטילה לשעודה. וופר אני תחת כפota רגלי הראשונים ז"ל, אלא דלפער"ד אדרבה מדלא אמר מותנה אדם על נטילת שחורת רך אמר גוטל אדם וכי' משמע דלא דבר מנטע"י לתפלה דלא בעי דיני נטוי כבשעודה, וסגי גם בмеди דמאנקי כמו צורו באין לו מים, ונלמד מקרה דארחץ בנקיון כפי, וכמבואר שם בב"י לדעת הרא"ש והר"ן והמרדכי ז"ל, אלא גוטל אדם שתי ידיו שחרית לסעודת שחורת ומותנה עלייהן על כל סעודות היום, ומילא מישוב קושי התנוס' מהא דערבי פסחים דקאמר שםDKידוש הוה הפסיק בין נטוי לשעודה, דשאני הכא דהרי לא הפסיק בין נטוי' נוטלין מושם דלא היו להם שעת הכוורת, ובענין פלא, דbulletא דרבנן DIDעינן טעם תקנות שנתקלק בעין ה' לו שעת הכוורת או לא, ובפרט לפי מה שנבאר בדיבור הסמוך לעיקר נטילת ידים לתרומה הי' משום נקיות לדעת רשי"ז, ולכן מים ראשונים ואחרונים גם שניים חד טעמא איתו להו, וא"כ כמו דבמים אחרים בחמיין לא מפני שבלייען את זההמא כמש"כ רשי"ז"ל לעיל, או מפני שאינו יכול לשפשף בהן כמש"כ הרמב"ס ז"ל בפ"ק מברכות, כמו כן מים ראשונים ומה לי שעת הכוורת הכא. ולטעם שכבת הרמב"ס שם דחמי טבריה מפני שאינם ראיין לשנית בהמה ואיינם בכלל מים ניחא ודוק".

צ"פ ק"ז ע"א גמר' א"ד בשעת הדחק אין שלא בשעת הדחק לא, ופליגו אדרב, וא"ד אפיקו שלא בשעה"ד נמי והיינו דרב. קשי' לי לפי דעת הרמב"ס ז"ל שם הלכ' י"ח דע"י כrichtת מפה מציא אכל בלא נטוי, איך שידי' שעיה"ד דהרי לכל אדם מסתמא יש לו מפה, אם לא שנאמר דקשה לאכול במפה, וא"כ שעיה"ד דקאמר הכא שעיה"ד כל דחו קאמר, ולפ"ז יש לומר דרמב"ס ושאר פוסקים דעתקשו על הא דרב מערבי בזה, דלשתת התנוס' ווחכרו לתרץ דרב מים בסמוך פסחים כדעליל, ווחכרו למלעה דרב בנטוי לسعודת שחורת הרמב"ס ז"ל כפי שביארנו למלעה דרב בנטוי, וא"פ' בלא קמיiri, ובזה לא שייך הפסיק בין סעודה לשעודה, וא"פ' בלא שעיה"ד כלל מצי' מותנה על כל סעודת היום בחוד נטילה, لكن האי ساعת הדחק דקאמר כאן שעיה"ד כל דחו קאמר, ולא הוצרכו לכרכוך. ידיו במפה שקשה לאכול מאכל בידים כרכוכות במפה CIDOU וDOI".

תנוס' ד"ה Mai לאו, עיין בראש יוסף על דבריו זה ובסוף דבריו קמתמה על הרמב"ס ז"ל שכ' דלט אדם ידי' במפפה ואוכל תרומה אבל לא חולין על טהרת הקודש או על טהרת הקודש, וזה הרמב"ס ז"ל סובר חולין על טהרת הקודש בחולין גמורין הון, ולא קודש דמי' דקון כתוב בפי"א ה"ט, חולין על טהרת תרומה השלישי פסול בהן, ועל טהרת הקודש הרי הון בחולין גמורין, ובחולין גרידא הרי סובר הרמב"ס דמותר לcrcוך ידי' במפפה והניח הדבר בצע"ע. ואני אומר במחכ"ת של הרראש יוסף ז"ל דקון לא חש לקמח'י, אבל עצימות הפלוגתא אי חולין שנעשה על טהרת הקודש רק קדשים דמי', או לאו קקדשים דמי', הוא אם אכן נdown בי' דין קודש שהשלישי שלו עשה רביעי בקודש, או אפיקו הוא עצמו אם צריך לייחר שלאיטמאו, ומה"ט בראש מיכלון מוקי' רביה ב"ע מותני' דהכל שוחטין בחולין שנעשה על טהרת הקודש ובטמא שחתט דוקא למ"ד בקודש דמי', דרך אין אסור לו ליתן לטמא לשוחט בסיכון קצרה שמא יע' בבשר ויגרום טומאה לחולין שדיםם בקודש מלחמת הבעלים שנוהגים בו דין קודש, אבל למ"ד לאו קודש דמי', גם בעליו אינם מוציאין לשומר את חולעו שלא יטמאו, אבל אם באתות נטמאו, ודאי דאסויים לו לאכלן מפני נדרו שקיבלו עיי' לאכול חולין עטה"ק, ולכן

ע"ש כי אתה רבין אמר ראשונים האכלו בשר נבלה, עיין בראש יוסף ז"ל שכבת דמסתמא לחומרא קאמר, ובבלה חמורה דאית בה גם עשה דאינה זבחה, ולא ידעתה הכרחותו להה, והוא אדרבה הש"ס קאמר אח"כ דר' אבא מתני חדא מהני וחדא מהני לחומרא, הרי דחזר חמור מבלה, שנית נעלמו מעני קדשו לפיע שעה דברי הרמב"ס ז"ל בפ"ב ממ"א דbulletא הטמאים הון בהמות והן עופות אכן חוץ מן הלאו גם לאו הבא מכלל עשה דאותה תאכלו ויל' בדוחק ודוק".

ע"ש חמיט בטרי' וכו', וככתב רשי"ז"ל דבחמי טרבי' כ"ע מודים דין נוטלין מושם דלא היו להם שעת הכוורת, ובענין פלא, דbulletא דרבנן DIDעינן טעם תקנות שנתקלק בעין ה' לו שעת הכוורת או לא, ובפרט לפי מה שנבאר בדיבור הסמוך לעיקר נטילת ידים לתרומה הי' משום נקיות לדעת רשי"ז, ולכן מים ראשונים ואחרונים גם שניים חד טעמא איתו להו, וא"כ כמו דבמים אחרים בחמיין לא מפני שבלייען את זההמא כמש"כ רשי"ז"ל לעיל, או מפני שאינו יכול לשפשף בהן כמש"כ הרמב"ס ז"ל בפ"ק מברכות, כמו כן מים ראשונים ומה לי שעת הכוורת הכא. ולטעם שכבת הרמב"ס שם דחמי טבריה מפני שאינם ראיין לשנית בהמה ואיינם בכלל מים ניחא ודוק".

ע"ש א"ר אידי וכו' נטילת ידים לחולין מפני סרך תרומה וועוד משום מצוה אמר אבי' משום מצוה לשמעו דברי חכמים, ופרש"י ז"ל משום סרך תרומה שהידים שנויות הן לפסל אל את התרומה, אבל חולין לא מהני فهو שני לפסלו, וכדי שירגלו ואוכל תרומה ליטול ידים הנחigung בחולין, ועל מצוה לשמעו דברי חכמים פי' שתקונה עכ"ל, והתוס' הקשו והלא משום סרך תרומה תקונה, וא"כ מי' עוד ויל' דתקנו מפני נקיות עכ"ל. והנה רשי"ז"ל כתוב בשבת דר' י"ד ע"א על הא דאמרו שם גוזרו טומאה על הידים מפני שעסקניות הם, דונגין במקומות טנופות ווגאי לתרומה שנמאסת בכך, ודלא כמו מ"ד דמשום טומאה ממש נגעה בה, דהרי אם נעג באב הטומאה הרי גם אחר נטילה מטמא את התרומה מה"ת, וגם מיש' ידים מכל גופו, ועוד מה מהני נטילת ידים לנבי טומאה, אלא נבעי טבילה כל הגוף עיי'יש, הרי לדעת רשי"ז"ל עיקר נזירת טומאה על הידים לבני תרומה משום נקיות היהת שלא יכול מסואב והרחיבו דבר זה גם על חולין דודי' ננאי לאדם השלים לאכול מאכל מסואב אפי' הוא חולין, אלא דממה שגוזרו טומאה על הידים להיות שניות מוכח לעיקר תקנות ה' על ואוכל תרומה שההנה הכהנים, ומפני שטומאה וטהרות חמורה להם, כמו שאמרו ביוםא גزو' טומאה על הידים, ומילא בחולין דלא מהני לחו' טומאה שנייה, ובפרט לאוכל בימי טומאותו עכ' לומר דמשום סרך תרומה שיהי' רגיל בנטוי', אמרו גם בחולין ליטול ידו לשעודה שהוא עיקר אכילת אדם, אבל באמת עיקר טעם ז"ל ה' הי' משום נקיות שלא יתכלך המאכל עיי' ידים העסקניות, הון בתרומה והן בחולין והן בכחן והן בישראל, אלא שלבשו דבר זה בטומאה מפני שירדו לסוף דעתו של המון העם, שאם גלה להם עיקר הטעם שמנפי נקיות תקנו ליטול ידים לא יהי'. נזהרים בה וכאשר גוזרו טומאה על הספר כדי שלא יניח אצל האוכלין ומשום עבריים שיקלקלו הספרים, כמו שאמר שם בשבת ומה דלא סגי' לי' לומר דמשום סרך תרומה לחודא נתקנה, ותרומה משום גנאי לקדשים וכדמשמע נמי שם מלשון רשי"ז"ל משום דא"כ ד' ה' לתקן נזוי' להניהם לחוד ולא לכל העם ודוק".

ע"ב גמר' אמר רב נוטל אדם את שתי ידיו שחורת ומותנה עלייהן כל היום כולם. עיין בתנוס' ובשאר פוסקים וմדברי כולן נלמד דס"ל דבר קאי אנטילית ידים של שחר לתפלה, ועיין בב"י או"ת

להתפשט בכל הקדרה ועיין.

והנה אני רואה ברשי"ז ד"ה אם יש בה בנ"ט מבואר, דרש"ז סובר שמקצת החתיכה ברוטב מיריר וככבות הט"ז DAOסורת שאר החתיכות בלי ניעור משום דפלות החלב מהלך התחthon שבה לחוץ דז"ל רשי"ז ל"א אם יש בה בנ"ט באוותה חתיכה כלומר שאין באותו חתיכה בלבד ס' לבטל הטיפה, מיד נאסרת החתיכה וכ"ו עכ"ל. האילו שכתוב רשי"ז ל"ה לא פלא לאור' דלמה מפרש האיל בנו"ט דמתנני" דר"ל שאין בה ששים, והוא לעיל צ"ע א' מבואר דבנ"ט בכל מקום בקפילה ורק היכי דליקא קפילה, או לכיא למיקם אטומה משערין בס'. וכי רוצה רשי"ז ל"ה לאוקמא מהני בדליקא קפילה אהמזה? ועיין לעיל בתוס' ד"ה אבל שחקשו אמראי לא פריך אמתנני" דעתת חלב מאן טעים לי. והנה קושי' ז' הקשו רק לשיטות דמשנתינו מיריר בחתיכה כולה חוץ לרוטב אבל לדעת רשי"ז ל"ד מיריר במקצתה ברוטב וככבות הט"ז לך"מ, דהאי בנו"ט דמתנני" ע"כ ליכא לפרש בעיטות קפילה דהא אפשר שלא יטועם טעם חלב, ומ"מ אסורה החתיכה דהא כש מגע החלב החלק התחthon שבתוכו הרוטב יצא וויאצ, ומ"מ החתיכה כבר נאסרת חלק התחton מן העליון כמש"כ הט"ז. ולכן צריך ע"כ לפרש האיל בנו"ט בס', משא"כ בסיפא דמתנני" מניח רשי"ז ל"ב בנ"ט כמשמעותו דבניעור בתחלת מיריר ואיז שפיר מצי טעים לי קפילה. ולשיטת התוס' דבכלה חוץ לרוטב מיריר וניעור דסיפה הוא לבסוף הוא להיפך דנו"ט דרישא הוא בקפילה וכן דסיפה הוא בס' דיקו, דהא מב"מ הוא וביע ס' כנגד כל החתיכה ודז"ק. וכן נראה מtos' כאן שסבירו כן בשיטת רשי"ז ל"ה מא דהיבאו ראי' לשיטות והקשו על שיטותו של רשי"ז מלקמן אמרין, אי לא ניעור ולא כיסה כלל, מוביל בעל מפליט לא פליט, ואי כפי' הרמן'ז"ל דרש"ז מקצתה ברוטב אינה אוסרת השאר בלי ניעור כמו לדעת התוס' בכלה חוץ לרוטב לא הביאו מידי מלקמן, דוזיא היכי הוא דלא פלט החלב לחוץ גם במקצתה ברוטב, אלא ודאי דגס התוס' הבינו כן דעת רשי"ז דמולפלט החלב ואסורה השאר בלי ניעור, ומ"מ נעשה החתיכה נבליה תחלה נג"ל. ולכן שפיר הקשו מלקמן אמרנו מוביל בעל מפליט לא פלט ואינה אוסרת השאר בלי ניעור וזה ברור ונכון ועיין היטב במה שכתבת לפקון ד"ה גמר' אמר רב.

אבל הר"ן ז"ל דעת אחרת לו בשיטת רשי"ז ל"ל, דהוא לא האזכיר כלל בשיטת רשי"ז שהחתיכה מקצתה ברוטב ומ"מ אוסרת כל שאר החתיכות ע"י פליטת טעםبشر לחוד, דכיון דחנן' הגי הבהיר בעצמו גוש האיסור ומץ אסורה בפליטות טעםبشر לחוד, ולית לי סברת התוס' דאין הנאסר יכול לאסורה אלא במקרים שאיסור עצמו יכול לילך שם, והוא דאיון הקליפה איסורת את השני', הטעם דלא הויה דרך בישול דומי' דבב"ח, ומה אמרין לפקון אי דלא ניעור מוביל בעל מפליט לא פליט היינו בס' ד' אפשר לסחטו מזור עי"ש בארכיות. והנה מובן דפי דרכו האילו מדבר דכתיב רשי"ז ל"ה אשר הארכתי בו לעיל מוקשה ועומד הוא.

אלא דלעומת זה ניחא טובא מה שכי רשי"ז ל"ל, ובשאר חתיכות פליגו אמראי בגמ' אי איסרתו או לא, והוא פלוגותת רב ושמואל באפשר לשחטו, והקשו כל האחרונים ז"ל דהא למ"ד אפשר לשחטו מיותר גם האיל חתיכה הנאסרת חזקה להיתרה וכmesh"כ רשי"ז ל"ל בעצמו בפירוש פלוגותת אפשר לשחטו, וכן בסוף הסוגי. ולפי דעת הר"ן דרש"ז ג' מיריר בחתיכה שכלה חוץ לרוטב ניחא, דהיינו לכ"ע באיסורה עומדת דלא נפלט החלב כלל, ופליגו אם פליטת עצמה של מוחל בשאר אוסרת השאר אבל לפקון ובסוף הסוגי מיריר בעניעור לבסוף דאי יצא החלב לכל מותרת. וכן נראה שהוא דעת הרמב"ם ז"ל בפ"ט ממ"א לפי מה דמפרשים דבריו שאסורה בלי

כאן דיש לחוש דגם במפפה לא יהי נשמר יפה מנגיית ידו ויבא לידי אכילת חולין טמאים אשר אסור לדיד"ז מחמת גדרו לאכול חולין בטהרה, לבבי היא מלטה ודאי לכ"ע כקדש דמי, וזה ברור כמשמעותה"ת ודוק היטב.

ע"ב גמר' אמר שماء התairo מפה לאוכל תרומה ולא התairo מפה לאוכל טהרות. כבר הזכרתי לעיל שיטת הרמב"ם ז"ל דחולין גרידא התairo מפה, אבל יתר הראשונים ס' ל"ד חולין גרידא ודאי לא זהיר כן כתוב הרא"ש ז"ל ועיין בראשו יוסף לעיל ע"ד תוס' ד"ה מי לא כביצה שכתוב לדעת התוס' אפללו לכחנים דהתairo להם מפה דזוקה לתרומה אבל חולין לא, ובאמת שיטה זו קשה להולמה, דזה מקרי יציבי באירוע וגיורי בשמי' שמי', דכל עצמיות נט"י חולין תקנו אטו סרך תרומה, ואיך תהי' חולין עוד חמור מתרומה ואף לכחו, ועיין בלב אר' ז"ל שהביא ראי' דשטיית הרמב"ם ז"ל מהא דבמי דבמי' אח' בacob מחייב מאכלי אי בעי נט"י לאוכל והרי הוא חמור מפה, ואיך קמבעי תחלה להתир לאכול בלי נט"י בחולין דאסור במפפה עי"ש. אלום לפע"ד נראה דשטיית התוס' דבחולין גרידא אסור אף לכחנים, אין הטעם מפני שחולין לא יהיה זעיר כmesh"כ הרא"ש ז"ל, אלא דלפי מה דאמרו לעיל בדף הקדום דנט"י חולין מפני סרך תרומה, ועוד משום מצוה דמצואה לשם דברי חכמים, הרי אכן בחולין יתר על תרומה, מצות חכמים בלי טעם, והיינו בפת דקובע סעודתו עליו תקנו נט"י גם ללא סרך תרומה, ولكن לא התairo לא מפה ולא אוכל מחייב מאכלי, והה בפת של תרומה לכחן נמי דין ה כי, והוא דהתairo מפה לאוכל תרומה, היינו תרומה דאיינו פת וככמעה דר' צדוק דאל כותבת נכלפ"ע' ודז"ק.

ד"ה ק"ח ע"א. משנה טיפות חלב שנפלה על החתיכה וכו' הנה פליגו בפירוש משנה זו רשי"ז ותוס' אי בחתיכה שבתוכו הרוטב מיריר או בחתיכה שכלה חוץ לרוטב, ומזה יוצאים דיןדים שונים, גם נמשך פלוגותם או בכל השקל וטרוי', لكن אורחיב באה הדיבור ואבאר את שיטות ונוס הסוגי' לפי שיטת כאו"א כדי' ד' הטובה עלי.

דעת רשי"ז דבחתיכה כולה חוץ לרוטב מיריר לא בפירוש אטמר אלא שתוס' כתבו כן לעיל ד"ה צ"ו בשם רשי"ז, והאחרונים דקדקו מדברי רשי"ז ל"ל أنها ואגה להוציא ממשמעות דבריו שכן הוא, גם בפירוש שיטת רשי"ז יש פלוגותא בין הרמן'א והט"ז ז"ל בריש סי' צ"ב דהרמן'א סובר לדעת רשי"ז במקצת חתיכה ברוטב הוה הדין כמו לדעת התוס' בכלה חוץ לרוטב עצמה נאסרת אבל אינה אוסרת את השאר משום דהחלב מפעפע רק עד סמוך להחלה שברוטב אבל לא בכלה כדי שתצא ממנה לשאר חתיכות שבקרה. אבל הט"ז חולק וסובר דרש"ז במקצתה ברוטב איכא תרי חומרות דבחתיכה עצמה נעשה נבליה ואסורה גם השאר בלי ניעור משום דחלק התחton שבחתיכה אסורה השאר שבקרה. והכוונה דוזיא חמלב לשאר חתיכו שבחתיכה שהוא בתוך הרוטב מוליך הרוטב את החלב גם לחוץ, וכן מן החלב לא נאסר חלק התחton שבחתיכה דכבלעה כך פלטה החלב לחוץ בשוה לשאר חתיכות שבקרה, אבל חלק התחton נאסר מהלך העליון מכח איסור דבוק, וחלק העליון נעשה נבליה ע"ג דסופה החלב להתפשט לחלק העליון ומשם לכל הקדרה משום דבהאי כח המתפשט לחלק העליון לא מץ' יוצא לחוץ לשאר חתיכות כיון דליקא רוטב, וניהו דהחלב המגי' לחאלק התחton שבחתיכה תפשט עי' הרוטב גם לחוץ, מ"מ חלק העליון נשאר באיסרו כי לא מסרי מתפשט דרך הילכו, אלא אם מיד בכל הראשון מץ'

דלא קיימא הכי במקננא, משום דלא מסתבר לומר דגדי אסור וחלב מותר, כיון דשניהם היתר ותערובתן אסורה, ואיך יאשר האחד והשני בשירותא קיימא, لكن אמרינו דלעומם שניהם אסוריין, והא דנקרא האיסור בתורה על שם הגדי לשיעורא אתה דגס החלב נשרuber בכזית גדי ולא כמשקה בריבועית. אמנם כל זאת ניחא אי ליכא חילוק בין בשר לחלב מצד אחר, אבל אם נאמר דבבשר איכא חלב ממש, אבל בחלב ליכא רק טעמא ולא ממש שפיר נאמר דעתם עכיר הא מנין לנו ובשלמא אי ילייפין טע"כ ממ"א ניחא, אלא מבב"ח עצמו איך נילוף דלמא באמות החלב אינה אסורת מהמת דלית בה רק טעמא בעלמא ולא ממש שפיר נאמר בפסחים שם באמות כתוב דהילופוטא הוא מבשר שהבשר בעינא אלא שטעם החלב נבלע בו עיי"ש. והרואה יוסף ז"ל כתוב דבאמות ליכא חילוק בין בשר לחלב ובשניהם רק טעמא ולא ממש איכא, דהא רשי"ז"ל בסוגי" דזרועו בשלה כתוב דלולי יילופוטא על טע"כ הוה בטל חד בתורי מקריא דאחרי רבים להטtot, והנה לעולם החתיכה לא תקבל חלב כמוות שהיא רק פחות ממנה וא"כ מצד העצם הרי בטלה החלב ברובו בשר, ורק מצד שנרגש הטעם אסורה. והנה במ"א כתבתוי דדבר זה אינו מוסכם, כי לפי מה ש' הרשב"א ז"ל בסוגי" שטעם עדי שנרגש הטעם הוה כניכר האיסור ובניכר האיסור לא שייך ביטול, א"כ ליתא הא מלטאת דחלב בבשר רק טעם מקרי ולא ממש, ולא עוד אלא דלפי מה שכותבו התוס' והראשונים דבב"ח היתר בהיתר הוה ולא בטל והוא זכ"ש אינו אסור, משום דדרך בישול אסורה תורה ובעינן טעם, וא"כ במקומות דאיכא טעמאתו לא מצינן למימר דעתם של תליה, דהא היתר בהיתר לא בטל. ותו קשי' לי טובא על הא דכתב רשי"ז"ל דהילופוטא הוה דכי מסלק מה מותוק זה לאחר בישולו, אין כאן אלא הטעם עכ"ל. והוא פלא דהא אנן כרב וכרי"ס"ל, דאפשר לסתוחו אסורה, וא"כ אפילו מסלק גם הטעם עדי' שמבהיר החתיכה אח"כ במקומות, נמי נשארה באיסורה הראשוון ואיך נילוף מכאן טע"כ בכל איסוריין.

ואחר העיון נראה לפע"ד דאן הכי גמרין טע"כ מבב"ח, דחזינן דאיסור בבב"ח נתהוווע עי' נתינת טעם זה בהז דזוקא דרך בישול אסירה תורה, ואם הי' מתבשלים בחלב, דהא היתר בהיתר לא בטל, לנ' בה, וא"כبشر שנתבשל בחלב לא נאסר הבשר מחלב שחווצה לו בתוך הקדרה רק מחלב שנכנסה לתוך החתיכה והחלב שבקדירה לא נאסרה מון החתיכה עצמה שנתבשל מותוק הקדרה רק ממהול שיצא מן החתיכה לתוך החלב ונתבשל בה, וא"כ לא תבשל גדי בחלב אמו ע"כ הכוונה על טעם הגדי שנתבשל בחלב אמו כי הגדי עצמו אינו אסור מחייב שנתבשל בחלב רק מחמת שחאלב נתבשל בתוך הגדי ולען מה ש' רשיי, דאסטר דדרינו זה מזה אין כאן אלא הטעם המכונה להסביר דפיעול הבישול אינה נিcritת רק בהא דבכל אחד נשאר טעם, ועל זה הקפידה תורה, וקרי לי' גדי בחלב אמו היינו טעם הגדי בתוך החלב. וממילא ליכא להקשות ג"כ דילמא משום היתר בהיתר דלא בטל, והא כאן על הטעם אנו דינן אם הוא עכיר דאי טעם לאו עכיר, לא איכפת לנו דלא בטל, דסוכן כל סוף ליכא למילך דהא דאסירה תורה לא נחשב החלב משום דניכר בו החלב ואני בטלה דהא אדרבה אי נחשב החלב כעומדת בפ"ע שרוי' דהא שניהם היתר וכל האיסור לא נתהוו רק ממה שנכנס טעם החלב בבשר, ומה שהזכיר רשי"ז"ל איסור אכילה ומג' פעמים לא בתבשל, ולא די לו באיסור בישול לחוד אי מני' ילייפין, זה לק"מ دائן דיליפין איסור אכילה ומג' פעמים ל"ית, לא הוה ידענן כלל דדרך בישול אסירה תורה ומשום טעם שנכנס מאחד לחברו, כי אם פעלות הבישול נאסרה באכילה, תורה ולא חלב, משום דכתיב ל"ת גדי "בחלב" ולא "עם חלב" אלא

ניעור כל הקדרה עד ס', ומ"מ תולה האיסור בטעימת החתיכה אי יש בה טעם חלב או לא, הרי ע"כ דחתיכה כולה חוץ לרוטב דמהני טעימה, ואפ"ה אוסרת השאר בלי ניуור. אבל כפי אשר הוכחתתי מדברי רשי"ז"ל אין דעתו כדעת הר"ו, אלא דבכולה חוץ לרוטב אינה אסורה וכן איקבע הלכתא בש"ע סי' צ"ב, דבלא ניуור אינה אסורה את השאר אלא בסיסי ק"ה סתרו בעלי השו"ע את טעמים, דשם סי' ז' פסק הטור והמחבר דחתיכת בב"ח מקרי גוף האיסור ואסורת את חברותא בצל' כדי נטילה, כמו חתיכת נבלה וכל מפרשי' השו"ע נלאו למצוא פשר איך זכו שטרו לב' תרי. ומקומות הניחו לי העני להתגדר בו, כי לפע"ד שני פוסקים אלו שריין וקיימין זה אצל זה וליכא שום שתירה בינם.

דינהיפה דבר הר"ז ז"ל לכואו' להסביר על סברת התוס' דאין הנאסר יכול לאסור וכי כיון דהוא כוגוף הנבלה מה תח' כה בhalb' עמו טעם האסור ובפרט בב"ח הלא ליכא אסור לחוד, ונשאר לחוד, כי שניהם נעשים איסור מכלל היתר עי' מעשה הבישול, ונשארים באיסורים גם אחר שנחסטו זה מהז, ולמה לא הי' בכח האחד לאסור ביל' הלוויית השני, ובפרט שמכח מב"מ קאתין עלה, וא"כ טעם הבשר לחוד הוא האסור ולא טעם החלב שעמו, ואם נאמר דבב'ין גם טעם החלב עמו הרי אין כאן מב"מ לא בטעמא ולא בשמא.

אבל הנראה לפע"ד הסבר חדש בהא דאין הנאסר יכול לאסור אלא במקרים שהאסור יכול לילך שם, והוא דכלל מונח אצלו נושא להתפשט לא נעשה נבלה, כי כל דרך הילoco אינו אסור, כמש"כ התוס' לעיל דף ק' בד"ה שקדם, והסבירו מבוארות דאנו דינן כל דבר על שם סוף תכליתו והנחתתו וכיון דהאי תפה שנפללה על גג החתיכה לא תנוח עד שתתפשט בכל החתיכה, אנו דינן עליה רק אחר הנחתה, ועפ"י סברא זו אני אומר גם לאיזיד' גיסא, אם הטפה אסורת החתיכה מפני שיש בה כדי ליתן טעם בכל החתיכה, אותו המוהל שלبشر שעומד להתפשט חוץ לחתיכה מלאיו לא נידונו עם החתיכה להיות נבלה עמה כיון דעתם להפריד מן החתיכה ולילך לדרכו החוצה, لكن אעפ' שהחתיכה נעשה נבלה, אבל האי מוהל שעומד לצתת ממנה לא נאסר עמה, ולכן שפיר אין החתיכה שכלה חוץ לרוטב אסורת את השאר, כי מה שנפלט ממנה בעוד שמנוחת שם בקדירה בלי שום סיוע הרוי היע עומדת להתפשט ולא נאסר מעולם, ושפיר פסקו כן בסיסי צ"ב, דשם מיררי מהאי דינא החתיכה שבתוכה הקדרה שנפל עלייה תפה חלב, אבל אם לך החתיכה משם ומקרובה אצל חתיכה קרירה על הגללים ודאי דגוף האיסור הוה ואסור המוהל היוצא גם ביל' חלב, כי האי מוהל לא הי' עומדת להתפשט מלאיו רק עי' מעשה שלו, שAKER פסקו לאסורת כנבלה דמ"ש חתיכת בב"ח משאר איסור עיקרי, ודוק' היטב כי הדברים אמיתיים בס"ד.

גמר' אמר אבוי טעמא ולא ממשא בעלמא דאוריתא דאי ס"ד דרבנן, מב"מ מ"ט לא גמרין וכו', ופרש"ז"ל טעמא ולא ממשא מקרי היכי דסליק האיסור ולא נשאר רק הטעם, וכמו טעם כעיקר בפסחים מ"ד ע"ב דשרה ענבים בהםים שהמים לא קיבלו רק הטעם, ולפ"ז הילופוטא מבב"ח לאו מבשר אתי' דבו נכנס ממשא של חלב, אלא מחלב שנאסרו עי' שקיבלה רק טעם הבשר, אבל ע"ז קשיה תרתי דאכבי העמיד דבריו על משנתינו ואסורת החתיכה מחמת הטפה שנבלע בה, הרי דסובר דזה ג"כ טעמא ולא ממשא מקרי ולא עוד אלא דמחלב לא מצין למילך, דחלב שנאסרה לא נזכר בתורה, עד שבגמר' רצוי לומר דבר באמת אית' לי' גדי אסירה תורה ולא חלב, משום דכתיב ל"ת גדי "בחלב" ולא "עם חלב" אלא

ומעתה נשוב לדברי רשי' ז"ל דלפ"ז איך נאמר דמשחו חלב בהרבהبشر, בב"ח מקרי, כיון דעתכם החלב נשתנה ונעשה בשר, החלב מען דבר שמי' ומה'ט ג"כ אין לומר דהיתר להיתר לא בטל, וכמיש'כ הטע' ז" מובה בש"ך ריש' רצ'ת, דכל שננטערב ואינו עומד בפ"ע שפיר בטל, ולא שייך כאן היתר בהיתר לא בטל דהא לאו מכח ביטול חד בתרי Katain עלי', רק מכח נשתנה עצם לעצם אחר בשמא ובטעמא, ואנו בשר בחלב בעינן וליכא ואי' קאמר אבוי דאפשרו ליכא נ"ט נמי והוא תימא רבתא, ודברי הש"ך שם נפלאים ממנה לא הבננים ודוק'.

אבל הנראה לפ"ד, דאביי דלא דרייך בישול אסורה תורה הי' סובב, דמיד בתחילת הבישול קודם שנותנים טעם זה בזה נאסרין, ובתחילת הבישול הלא עומדים בפני עצם וכמו טפת החלב על החתיכה קודם שנבלע ונופשתח. ואיז בב"ח מקרי והיה אסור ע"פ דאחר שנבלע בתוך החתיכה תסתבל שטם מקרי, כמו באיסורה עומדת כמו בנסחת א"כ אמרינו אסור, החלב, מ"מ באיסורה עומדת כמו בנסחת א"כ אמרינו אסור, כמו כן בנאסר קודם שנבלע. ועי' השיב לו רבא דדריך בישול אסורה תורה, ר"ל דלא נתהוו איסור בב"ח עד שנתבשל זה בזה כל צרכו, ואיז אי אפשר שלא יהיה נבלע אחד בזוך חמירין, וממילא בכ"ש החלב ליכא כאן בב"ח, דהכל נשתנה לבשר. ועיין בפלתי ריש' היל' בב"ח שמרפרש דברי רשי' ז"ל בד"ה אמר לי' רבא, דכוונתם מגדל אסורה תורה כבוש רק בישול הרוי דהקפידה דוקא שתנתן טעם זו בזה, כי רשי' ז"ל לשיטתי' דכובש דוקא בציר וחומץ הוה כמבושל ע"י'ש, ודבורי רשי' ז"ל מטהין בדבריו דוק' ותשכח. ולפ"ז צריך לפרש מה דקאמר מ"ט לא גמرين דחודש, אי חדש כי ליכא נ"ט וכי האי חידוש ע"כ האי לחוזא והאי לחוזא שרי', ולאו מטעם חדש קאהה עלה רק דשאני היתר בהיתר דלא בטל, ונאמר דע"י הטעם הנה ניכר המשם, ובאותם רק בשר אסורה תורה ולא חלב, ע"ז פריך א"כ כי ליכא נ"ט נמי כנ"ל, ומה מאי מישוב בזה קושי' התוס' מהא דפסחים דלא קיימה בהאי חדשא מושום דהנתם כבר ידע דדריך בישול אסורה תורה ורק מכח חידוש לא רצתה למילך מני', ועי' שפיר מודה לאילם נמי הכה הוה, אבל כאן לאו מצד חדש קאתא עלה רק כיון דהיתר בהיתר הוא לא בטל ודוק' היטב.

גמר' אמר רב כיון שנתן טעם בחתיכה ע"ג וכו', הנה כבר דברנו בריש דברנו מפלוגות רשי' ותוס' בפירוש המשנה ומילא דפליינו נמי בפירוש דברי רב. ואסדר כאן כמה דקדוקים קשים ואיך נתישבו לכל מושך כדאית ל'.

א') מלישנא דרב דפתח כיון שנתן טעם משמע דקאי אמתני. וכן כתוב הרץ ז"ל, ואיך יפרשו התוס' דברי רב באיה, לדידיהו לא קאי אמתני ריק מימרא בפ"ע היא כמו ש' הרשב"א ז"ל. ב') דלישיט התוס' הלא ע"כ מייר ריק בגיןור לבסוף, ולמה לא דקdock הגמ' עליו, אלימא לא ניעור כלל וכו' כמו שדקדוקו ל�מן על הבריית' ולא עוד אלא שאמורא צרך לפרש דברי, ולמה קיצר בלשונו ולא הזכיר תנאי של ניעור לבסוף. ג') דפרק למא פליינה מעיקרא ליכא און איסור הצריך ביטול, כי איסור הראשון חלף והסביר נפלא ומושכלת הוא, דהא התורה אמרה אחורי ריבים להחות ובטל איסור בהיתר חד בתרי, וכיון דאם יחול האיסור יתבטל מני' וב'י אין יכול כלל כיון דאין רגע אחת שיקרא שם איסור עליו דהוא בתוך התרבות לח בלח, וא"כ הוא אין אנו באים להתריך התרבות אינו מינו מכח ביטול חד בתרי, דהא מעיקרא ליכא און איסור הצריך ביטול, כי איסור החדש של החלק לו מלחמת נשתנה בשמא ובטמא לד"א, והאיסור החדש של יוצא מן הטמא לא ה' מקום לחול, لكن שפיר בטל לר' יהודה וגום לית ב'י חומר דדבר שיש לו מתירין לרבען, משא"כ בתערובות מב"מ דלעלום Katain עלי' רק מצד קרא דארחי ריבים להחות, ואשת בקשי התרבות תורה וכמו בטומאה אי דחו' היא בציבור אמרין דכל כמה דמצוי להדר אטורה מהדרין ה"ג בביטול חד בתרי צריכין דהא מב"ח המדבר כאן, וזה היתר בהיתר ולא איסור בהיתר. וכן ל�מן בד"ה אלא קסביר פרשי' ז"ל ואשמעין אף היתר

טע"כ Mai בעי הכא, כי כל עצמיות טע"כ לעניין איסורי אכילה אמר, ואפיו ילפין איסור אכילה מל"ית כל תועבה, נמי לא מצינן למילך טע"כ מב"ח, כי איסור אכילה בב"ח אין לו שיקיות על הבישול, רק ע"י שנעשה תועבה בבישול נאסר האכילה, אבל אי מ' פעמים ל"ת ילפין איסור אכילה הרוי דעיקר האיסור האכילה וכמיש'כ הרמב"ם דהבישול נאסר מושום דהוא מצורכי אכילה, וא"כ שפיר אמרין Katain טעם זה בזה קפיד רחמנא כי זה הנחינת טעם משוו' לי' לאיסור, וניהו דאח'כ אסור לעולם אפיו נסחט גם הטעם, אבל האיסור נהווה ע"י נתינת טעם, ועיין היטב במה שכתบทוי כי הדברים עמוקים ואמיתיים בס"ד.

רש"ג ד"ה אי חדש הוא וכו', ואפיו כל דחוא בב"ח הוא וכי' עכ'ל. והנה תימא רבתא עבini איך נאמר דחלא כל דחוא בשר הרבה בב"ח מקרי, דחא כל עצמיות ביטול מני' בשאינו נבנה, על דכל נשתנה שמא וטעה בטל שם העצם ומילא פקע שם האיסור וכasher אבאר.

דהנה מעולם תמהתי להבין מה בין תערובות מב"מ לשאינו מני' בלבד בלח ביוטר מששים, עד שלר'י מב"מ לא בטל ואינו בטל, וכן לדידין דבר שיש לו מתירין דמתעורר בו נבלול זה בזה למשל יין בימים הרוי הכל נתהפך למים ונעשה האוסר והנאסר הכל מים, והרי אכן מב"מ איסור והיתר, ולמה יבטל לר'י, וגם לדידין בדבר שיש לו מתירין, ולמה לא נאמר גם בזה עד שתאכלנה באיסור תאכלנה בהיתר, או עפ"י סברת הרץ ז"ל מושום מב"מ הרוי עתה הכל מון אחד הוא כי הכל מים ועל מודוכה זו ישבות הרבה שנים עד שהAIR ד' את עני, כי העני נכו מאד, אדם נתעורר יין בימים ונתהפך הין למים פקע ממינו האיסור שהי' בו מתחלה, כי ע"י שינוי העצם פקע האיסור, ואע"ג זה הוא סברת ריבינו יונה המובה בא"ח סי' ר'וי במא' שם, דנשנה לדבר המותר שרי', וכן לא פסקין בהא קר'י הניל', כאשר הארכו בזה האחוריים להרבות עליו קושיות. הטעם דלא פסקין כוותי' אינו מושום דל' סברתו, רק ה"ט דלא ס'ל כוותי', מושום דאמרין ניהו דפנים חדשות בא לאן ופקע איסורה מני', אבל נאסר מצד היוצא מן הטמא טמא כמו דילפין זאת במס' בכורות ד' י' מקרה, וזה איסור חדש שחל על האי פנים חדשות אחר שפקע מני' האיסור השין, ולכן אין נסח נשתנה לד"א אבל נאסר מצד יוצא מני' נסח שאסור ככל היוצא מן הטמא, וכל זאת איסור שהוא בעין אבל בתערובות שפיר נשאר בהיתרו ולא חל על עליו איסור של יוצא מן הטמא כסברת המרדכי הידעו דבתערובות לא מצי חיל איסור חדש וכבר כתבתי דבר זה בפ' גה' ובפתיחה כוללת ע"י' והסביר נפלא ומושכלת הוא, דהא התורה אמרה אחורי ריבים להחות ובטל איסור בהיתר חד בתרי, וכיון דאם יחול האיסור יתבטל מני' וב'י אין יכול כלל כיון דאין רגע אחת שיקרא שם איסור עליו דהוא בתוך התרבות לח בלח, וא"כ הוא אין אנו באים להתריך התרבות אינו מינו מכח ביטול חד בתרי, דהא מעיקרא ליכא און איסור הצריך ביטול, כי איסור הראשון חלף והסביר נפלא ומושכלת הוא, דהא התורה אמרה אחורי ריבים להחות, וגום לית ב'י חומר דדבר שיש לו מתירין לרבען, משא"כ בתערובות מב"מ דלעלום Katain עלי' רק מצד קרא דארחי ריבים להחות, ואשת בקשי התרבות תורה וכמו בטומאה אי דחו' היא בציבור אמרין דכל כמה דמצוי להדר אטורה מהדרין ה"ג בביטול חד בתרי צריכין דהא מב"ח המדבר כאן, וזה היתר בהיתר ולא איסור שנאמרו משה מסיני בס"ד.

לsoftmaxו מותר וע"ז מכירע רב' בלא ניור מתחלה אלא לבסוף ר"ב' ובניעור מתחלה ועד סוף כחכמים אבל במקצתה ברוטב לא מיiri הכא, אבל במשנתנו מיiri בהכי ולכן אסור את כל הקדרה גם بلا ניור לרבות ודוק' הטב. אבל לדעת התוס' רב' אמר די' לעצמו וחולק אמשנתינו, כי לדעת התוס' בעין ניור כדי שיאשר כל הקדרה, וכן מפרשים הרישא דלא נזכיר ניור, דאיינו אסור רק החתיכה אבל אין לפреш המשנה דלאסור כל הקדרה קאמר ומיר' בגיןו, כמו שמשפרשים ע"כ ר' דביריתא, ע"ג דלא הזכיר ניור דאם נפרש משנתינו כך דלאסור את כל הקדרה קאמר, הרי סותר האי סתמא, סתמא דרך שלמעלה, ואין לומר דרב' סובל הא סתירה ממשום דבר' ס"ל כמו שכטבנו כן לשיטת רשי', לדעת התוס' זה ליתא דהא בעין ניור, ולמה לנו לפреш המשנה דמיiri בגיןו בלי הכרח, ונבוא מבוכחה שיסטרו תרי סתמי האדי. אלא ודאי דרישא דמשנתינו בלא ניור מיiri ואסור דקתני רק החתיכה בגיןו לבסוף אשר אין זכר לו במשנה ויצטרך לדוחק DSTOMS קר' נגד סתם שלפני זה, אלא ודאי לרבות בלא ניור, لكن מוכרכ להפרש דאסור את הקדרה קאמר, וכיון דקאמר DSTOMS נחיא לי' לתלות בהאי דקdock כדי לאוקמי מתני' קר' דס' ל' כוות'. וכן אמר דבלא מצינן כאשר פריך, וכי לית לי' לרבות סליק קושי' עצומה הוא דלא מצינן לדחות דמתני' מיiri בליקא ס' ברוטב, דהא כל חיל' דרב' דמתני' קר'atti, משום DSTOMMA קתני, ומסתמא מיiri בכל גוונא אפיקו, איךא הרבה חתיכות, ואם נוקמי מתני' לעניין חתיכות בכל גוונא, כמו כן מוכרכים לאוקמי לעניין רוטב בכל גוונא. ועיין ברשב'א צ' ותמצאו שם כי כיון ליה, بما ש' והינו דשמעין מהא דרב' דלי' סלק, דהא בקדרה זו רוטב הרבה יש בבטל את החתיכה, (וברבש'א כתוב "את הטפה" חמורתו, "את החתיכה" והוא טעות סופר דמוכח) וכאשר הביא אח' שיטת התוס' כתוב וז"ל: "ולפי פירוש זה לא שמענו מדברי רב' שיש לו לא אמרין סלק אלא ממה הרץ צ' לנ'ל. ומעתה א"א לתרץ דמיiri דרוטב מועטה דליה בה כדי בבטל החתיכה, لكن קאמר אי ברוטב רכה ה'ג ר'לי' אם היינו מוכרכים לומר דאייכא רוטב ע'כ אפי' רוטב הרבה יש דלי' סלק, דכיוון דמיiri בדאיכא רוטב ע'כ מא' דסטמא DSTOMMA אסורה כתני ה'ג היינו מוכרכים לומר לעניין רוטב, אבל מאן לימא לאן דאייכא רוטב כלל, דהא רוטב לא הזיר במשנתינו ואיכא למימר דליקא רוטב כלל, דהא רוטב לא הזיר במשנתינו ואיכא למימר צ' דק של ברוטב ושומן דהכל מין בשර הו. ואין זה דוחק כיון דלא הזכיר רוטב במותני' משא'כ חתיכות שנזכרים אס' נוקמי דיש מספר להם פחות מס' זה הי' דוחק כיון DSTOMMA קתני. כך הפירוש לדעת רשי' צ' דרב' מפרש המשנה. ומה מאי מישוב לפ' ג' גם הוא דלקמן דקאמר מבצע בעל מפלט לא פلت אשר מאה הוכיחו תוס' לשיטותם, דהאי ברית' ע'כ מיiri בכולה חז' לרוטב גם לרשי' דהא רב' מוקי לה בגיןו מתחלה וע'כ משום דבלא בגיןו כלל איינו אסור אפיקו החתיכה עצמה דבלא ניור כהן הדין לרשי', דאיינו אסור אלא כדי נטילה ור' דחייב שמא לא נייר יפה דהיאנו שלא שתקע החתיכה כולה ברוטב רק מקצתה, לכן שפיר אוסרת את כולן וכך שפיר קאמר הגמ' דבלא ניור כלל מבצע בעל מפלט לא פلت, ר'ל מבצע בעל רק במקצת חתיכה וכפרש'י' שם דוחלב עומד בגגña של חחיכה דין לומר דרב' מוקי גם הריביתא במקצתה ברוטב כמו רב' משנתנו, דא'כ מנ'ל דרי' גוזר שמא לא ניור יפה, דהא לא נזכר בדרכיו ניור כלל, אלא ודאי דרב' מוקי הא דרי' בכולה חז' לרוטב ובניעור מתחלה וגוזר שהוא מוקי ה'ג ידווע מש'כ הש'ך' שמא לא ניור יפה וחכמים מתיירין אפיקו ניור בסוף DSTOMS אפשר

שהה נעשה איסור להיות כאן שיעור גדול לאסור אחרים הרבה עכ'ל. וזה אינו דהא בב"ח קיימין ואשמעין דבר' נעשה עצם האיסור לאסור את הקדרה מצד מין במינו אם רב' אם הרבה וזה תימה רבתה ואחרונים הריגשו בשוי' דקdockים האחרונים עיין בהם מה שנדחקו בזאת. ואען אני את חלקי בעזה'ית.

הנה לדעת רשי' צ' דרב' מפרש משנתינו אתה, ואומר דאסור דרישא לאסור את כל הקדרה, ע'כ בלא ניור קאמר, דהא בל'ה קשה, איך יפרש משנתינו אליבא דרי' DSTOMS לא בטל, והכתוב הרץ' צ' סתם מעלה במשנה דיריך כרבנן DSTOMS בטל, וככתוב הרץ' צ' דרב' כיוון דCKERI ס'ל, ה' מדקדק בלישנא DSTOMMA קאמר DSTOMS סתם אסורה, ולא קאמר עד ששים, DSTOMS כאן קר', ועתה אם נאמר דבלא ניור לא נאסר רק החתיכה לבדה קאי, ולמה לי' לאוקמי לפреш שפיר המשנה דאסורה החתיכה לבדה קאי, ולמה לי' לאוקמי בגיןו לבסוף אשר אין זכר לו במשנה ויצטרך לדוחק DSTOMS קר' נגד סתם שלפני זה, אלא ודאי לרבות בלא ניור, لكن מוכרכ להפרש דאסור את הקדרה קאמר, וכיון דקאמר DSTOMS נחיא לי' לתלות בהאי דקdock כדי לאוקמי מתני' קר' דס' ל' כוות'. וכן אמר דבלא מצינן כאשר פריך, וכי לית לי' לרבות סליק קושי' עצומה הוא דלא מצינן לדחות DSTOMMA קתני, ומסתמא מיiri בכל גוונא אפיקו, איךא הרבה חתיכות, ואם נוקמי מתני' לעניין חתיכות בכל גוונא, כמו כן מוכרכים לאוקמי לעניין רוטב בכל גוונא. ועיין ברשב'א צ' ותמצאו שם כי כיון ליה, بما ש' והינו דשמעין מהא דרב' צ' דק של ברוטב ושומן דהכל מין בשאר הו. ואין זה דוחק כיון דלא הזכיר רוטב הרבה יש בבטל את החתיכה, (וברבש'א כתוב "את הטפה" חמורתו, "את החתיכה" והוא טעות סופר דמוכח) וכאשר הביא אח' שיטת התוס' כתוב וז"ל: "ולפי פירוש זה לא שמענו מדברי רב' שיש לו לא אמרין סלק אלא ממה הרץ צ' לנ'ל. ומעתה א"א לתרץ DSTOMMA דרוטב מועטה דליה בה כדי בבטל החתיכה, لكن קאמר אי ברוטב רכה ה'ג ר'לי' אם היינו מוכרכים לומר דאייכא רוטב ע'כ אפי' רוטב הרבה יש דלי' סלק, דכיוון DSTOMMA אפיקי' דאייכא הרבה, משום DSTOMMA קתני ה'ג נושא'כ חתיכות דמוקמיות DSTOMMA אסורה כתני ה'ג היינו מוכרכים לומר לעניין רוטב, אבל מאן לימא לאן דאייכא רוטב כלל, דהא רוטב לא הזיר במשנתינו ואיכא למימר DSTOMS צ' דק של ברוטב ושומן דהכל מין בשאר הו. ואין זה דוחק כיון דלא הזכיר רוטב הרבה יש בבטל את החתיכה עצמה דבלא ניור כהן הדין לרשי', דאיינו אסור אלא כדי נטילה ור' דחייב שמא לא נייר יפה דהיאנו שלא שתקע החתיכה כולה ברוטב רק מקצתה, לכן שפיר אוסרת את כולן וכך שפיר קאמר הגמ' DSTOMS דבלא ניור כהן הדין לרשי', דאיינו אסור אלא כדי נטילה ור' דחייב שמא לא נייר יפה דהיאנו שלא שתקע החתיכה כולה ברוטב רק מקצתה, לכן שפיר אוסרת את כולן וכך שפיר קאמר הגמ' DSTOMS דבלא ניור כהן הדין לרשי', דא'כ מנ'ל דרי' גוזר שמא לא ניור יפה, דהא לא נזכר בדרכיו ניור כלל, אלא ודאי דרב' מוקי הא דרי' בכולה חז' לרוטב ובניעור מתחלה וגוזר שהוא מוקי ה'ג ידווע מש'כ הש'ך' שמא לא ניור יפה וחכמים מתיירין אפיקו ניור בסוף DSTOMS אפשר

על גוףא חצי זיתبشر וחצי זית חלב שבשלן ע"ז, א"ר לוכה על האכלתו ואינו לוכה על בישולו וכו', בבא מירוה גדולה, ולוי אמר אף לוכה על בישולו וכן תנא לוי וכו'. הנה אמרתיך לא כארוי' דפלוגות רב ולי תלי באפשר לטחono אי אסור או מותר. דהנה רשי' ז"ל מסביר לנו סברת רב דאיינו לוכה על בישולו דא"א מכל התירן להקראה שם אסור. ר'ל דניאו דהתורה אסורה גם חצי שיעור היינו בנפרד משיעור שלם אבל להעשות איסור חדש בעין שיעור שלם, והנה כאן אם נאמר אפשר לטחono מותר איךACA שיעור שלם, דהני שני חצי ציתים ייחד כחדא איסור חשייבי, ואם יתפרדו זמ"ז פקע איסורון וכל זמן שהם ייחד איךACA כאן שיעור שלם, ולכן מהחייב לוי ואה"ג דמודה ברבע זית מכל אחד דלא נתהווה שם איסור עליהם כדי לצרפן עם חצי זית בב"ח ללקות עליון, ורב דסובר אפשר לטחono איסור סובר דכל או"א איסור בפ"ע הוא, لكن בעין שיעור שלם מכל אחד. ואמרתיך לישב בהז דעת הר"ף ז"ל דלא הביא בהלכותיו הא דרב דחענן וגופר לטחono איסור, מושום דס"ל דלי פлаг עלי' וכיוון דתני בברייתא כוותי' דליוי היכיל הילכתא ממילא גם אפשר לטחono מותר, אולם אנן דפסקין כלוי בשני חצאי זתים דליהקה על בישולו פסקין ג' כרב דאפשר לטחono איסור נ"ל דסבירא לנו דלי פлаг על גוף הסברא דא"א מכל היתרן להקראה שם איסור, כי באמת מצין כמה פעמים בש"ס היפך סברא זו, לעיל דף צ"א ע"א דפליגו ר"י ורבנן בגיד שאין בו כזית, וקאמר שם דأكل شيء גידין משני בהמות, לר"י דאיינו סוגג רק מ' מושום דמייריך דאין בכל אחד כאית, הרי דלא בעין זית שלם להקראה שם איסור, וכן אמרתיך במכות דף ע"ז ברישק ט' נמלים והשלימו כתבתי לעיל דף ע"א ע"א ד"ה ועל הא דר"ע עי"ש דבר יקר מאד ודוד"ק.

ר"ש ע"י ד"ה לעולם לא מטרפי בסוף הדיבור, לפי שאין מטרפני מכל היתרן לקרות שם איסור עד שיהי' בכל אחד ליעשות איסור לעצמו עכ"ל, נראה לכארוי' מזה דאם יש שיעור באחד ואין בשני ג' לא מצי ליטסר, אלא דלא מפורש ברש"י אם לא נעשה איסור כלל גם על אותו שיש בו שיעור, או שرك אותו בו שיעור נשאר בהתרו, וזה נפרק מהא דפרק לעיל על רב בכזיתبشر שנפל לתוך יורה של חלב כלב אמרתיך לא מאי מותר דלי רשי' ז"ל Mai פריך, והא בכזיתبشر א"א ליינס כזית חלב ואשר כן כתוב הראש יוסף ז"ל לדלולום החתיכה רובו נגד הבלועה שבתוכה, וא"כ שפיר קאמר רב לשיטותו דחלב מותר משום דלית בה כזית אם לא שנאמר דאם החלב לית בה כזית, גם הבשר לאי מיטסר, וע"כ רב לאו כזית ממש קאמר רך לאפוקי פחות מכזית, אבל לעולם הוא כ"כ בשרש יוביל בתוכו כזית חלב. אבל אין לומר דבאמת לא נאסר מה"ת רק מדרבנן ומדרבנן ודאי נעשה גס חצי שיעור איסור, דרב לא קאמר רק דאיינו לוכה, חדא דאם ליכא ורק איסור דרבנן הא בטל גם במינו כמש"כ התוס' לעיל צ"ט ע"ב ד"ה זיעה בעלמא הו, ולא עוד אלא דלמה נקט רק כזיתبشر והוא גם בפחות מכזיתبشر איסור מדרבנן, והוליל מעטبشر ביורה גדולה של חלב או חצי זיתبشر, אם לא שנאמר דבאמת הבשר איסור מה"ת בדאיכא כזית אף דחלב לא נאסרה רק מדרבנן ואתא רב לאשמעין רבותא דבב"ח שניהם היתר, اي אין חענ"ג איזה ביטול איסורACA כאן, והדבר צרייך תלמוד, ועיין מה ש' لكمן ק"ט ע"ב בסה"ד של תוס' ראשונה במקומה עומדת דלא זהה פריך מיד' לר. והנה בגוף

מרקרי, רק כאשר אישורין יחשב והוא פשוט וברור. והנה לפי הקדמתנו מבואר דבר סובר חענ"ג בס בשאר אישורין דאלת"ה, איך נאסרו כל החתיכות דהא צרייך ליתסר המוחל של החתיכות המתרות מן המוחל של חתיכת בב"ח, ואי בשאר אישורין לא אמרין חענ"ג המוחלים נאסרים ולא נעשים נבלה, ושוב כשכננסו בתוך החתיכות לא צרייך רק ס' נגד מוחל של חתיכת האיסור ומци ליבטל דמוחל עם בשאר מחשש"מ הזה, א"כ לעולם לא נצטרך יותר מס' נגד החתיכת, וזה הוא שורח להוכחה כאן דרב סבר גם בשאר אישורין אפשר לטחono איסור ונוכנים דברי רשי' ז"ל שפי' באיסור שנבעל בהיתר, וגם מה ש' ואשמעין דaicaca כאן שיעור גדול לאיסור איסור איסור איסור גודל הראה הרבה היתר ג' כנעשה איסור ואיכא כאן שיעור גדול לאיסור כל החתיכות מצד מבשא"מ,adam לא נאמר בשאר אישורין אפשר לטחono איסור לא העשה המוחל נבלה, ואיך יאסרו החתיכות מן המוחל, (VIDUTI שיש סתירה לדברי ברש"י ד"ה AMAI, אלם אולי תיבת חלב שברש"י ט"ס הוא ודוד"ק) אמנים כל זאת מוכרת, אי אית ל' לר' סלק אבל אי לית ל' סלק נסתור כל הבניין דאו מטען למימר דלית ל' לר' רב בשאר אישורין אפשר לטחono איסור והמוחל היתר נעשה רק איסור ולא נבלה, ומ"מ אוסר כל החתיכות אם נכנס בתוכו מושום דלא אמרין סלק, ולעולם המוחל באיסורו עומד כבתחלה דהוא מב"מ מוחל היתר על מוחל איסור ולא מצי החתיכה בבטל מוחל האיסור, כיון דaicaca בהדי גס מוחל היתר שנאסר מצד מב"מ, וכלן צרייך להקדמים דרב אית ל' סלק ואח"כ פריך ומאי קסביר אפשר לטחono.

והא דפרק לסתו וסביר רב באפשר לטחono איסור, מכזיתبشر שנפל לתוכו יורה של חלב, דקאמר רב דחלב מותר הרי דגס בב"ח לית ל' אפשר לטחono איסור אה"ג דהוה מצי פריך ולטעםך, בב"ח עצמו ע"כ אית ל' אפשר לטחono איסור אלא דמשני ל' האםת דוד"ק).

שם גמר' והאitemor כיitz בשר שנפל לתוכו יורה של חלב, אמר רב בשר איסור וחלב מותר, ואס"ד אפשר לטחono איסור חלב אמראי מותר. והנה האחרונים נובכו הרבה דנטקsha להם, הא האי חלב שבתוכו היצית בשר מקשרו הוא עם החלב שביורה, וסופה להתפשט בתוכה, ואיך נעשה נבלה כלל וכמו דלא אמרין נעשה נבלה הבלוע שבקדרה, ונڌחקו מaad לומר דהבלוע בקדרה מקשר יותר למה שבקדרה מלולו שבחתיכה, והנראה לפע"ד בזה דהכא ע"כ החלב שבתוכו הנגר אחר הבשר דהא א"א שהבשר בלבד איסר ולא החולב, כי האיסור בב"ח היכי נחחו, שנייהם יחד נאסרו, ונינוי דכל אחד נעשה איסור בפ"ע, כאשר נבראר לפניו בס"ד, מ"מ צרייך לחול האיסור על שניהם וכיוון דבליעת החלב פועלת על הבשר ליטסר, ממילא נאסרה היא עמו, ולא עוד אלא שיש לומר כיון דהחולב פועלת לחדר איסור חשבנן אותה כנח ע"פ שהיא דרך הילוכה. וכעין שכתבו התוס' שבת י"א ע"א ד"ה לא יעמוד, דבליעתו זו היא הנחתו, וכן כתיבתו כשהוא מוחל זו הנחתו, ובכל הגי טעמא משום דכל שבעת הילוכו נתהוו דבר חדש, מקרי שם הנחה לעניין שבת, ה"ג כיון דהחולב פועלת לאיסור הבשר מקרי שם נח כדי שתארס גס היא. ועפ"י אלה הדברים נפרק ג' דיינו של ר"ש המובא בתוס' لكمן להצריך ב' ששים ודוד"ק).

תוס' ד"ה אפשר לטחono מותר בדיעבד פ' בדיעבד וכו', אבל לכתילה אין מבטלין איסורCDF' בק"ו עכ"ל, ואני נבוך בזה DCיוון דבב"ח שניהם היתר, اي אין חענ"ג איזה ביטול איסורACA כאן, והדבר צרייך תלמוד, ועיין מה ש' لكمן ק"ט ע"ב בסה"ד של תוס' ד"ה אין עובר ודוד"ק).

להתир על תבלין הנאסרים מדם להתרין בס' דהא תבלין האוסרין מדרבנן נמי לא בטול באלו כל אמן שנרגש טעם. וצ"ל דהתוס' סברו כיון דעתיך האיסור שנאסר הרוטב דווריתא אלא דהא דעתשה כנבלת הוא דרבנן, זה חמור מזיעא דעתיך האיסור אין אלא דרבנן, אבל זה דוחק גדול דהא דעתיך האיסור דווריתא הכא אין אלו אותו הטעם בשר נבלת שנרגש ברוטב, אבל הרוטב בעצם לא נאסר מה"ט מעולם, ואפיו לר"ת דלוקין על קצת מטעם בעיקר, הינו משום דלוקין על הטעם כמו על העיקר, אבל לעולם החיתר לא נהפק לאיסור, ורק מדרבנן גם ההיתר נעשה כנבלת, וננהפק לאיסור ואייסור זה אין לו שום שייכות לדוריתא, ואיך יאסר מטעם מב"מ אי באיסור דרבנן לא אמרו מב"מ לא בטול וצ"ג וד"ק.

הרמב"ם ז"ל בפ"ט הלכ' י' מהלכ' מ"א כתוב, וכן אם נפל חלב לתוך המرك או לכל חתיכות ולא נודע לאייה חתיכת נפל, נוער את הקדרה כולה וכי עכ"ל, וראייתי בהගות ק"ז רע"ק ז' צ"ל ביו"ד סימן צ"ח שמתמה ע"ז הרבה, אכן מונע הקדרה שמא ימצא בו אח"כ טעם ויתחייב משום בישול בב"ח, דמגניס חייב משום מבשל בשבת, והיה בב"ח, לפע"ד הי' גראה דהרמב"ם לשיטתי' איזיל בזה, דהוז ז' לביא בראש הפרק הלכ' ב', איסור אכילה מק"ו מבישול, ור"ל דהתורה הרחק אכילת בב"ח כל כך, ואפיו בישול שהוא צורך אכילה נמי אסור לנו. ומלקין על האי ק"ו משום דהוה כמו בת מבת הבית, עי"ש. ומעתה אין אומר שלא אסורה התורה אלא בישול שהוא לצורך אכילה, אבל שלא לצורך אכילה לא אסורה דאלת"ה רך הבישול בעצם אפיו שלא לצורך אכילה איסור, איך נילוף אכילה מק"ו ויהי כמו בת מבת הבית אכילה אב אל אם נאמר דרך לצורך אכילה אז שפיר הוה כמו בת מבת הבית, עי"ו, וכן אם שינוער כדי לבטל טעם החלב ולא כדי לאכלו אין זה בגדר מבשל בב"ח לחיב עליו, ולכן גם לעשותות מלוגמא לצורך חולה שב"ס מותר לבשל לדעת הרמב"ם ובזה יש ליישב מה דקשי' לאחרונים על הש"ך בס"י פ"ז סק"ז עי"ש עי"ש וד"ק.

ORAITHI לרשותו אין דבר פלא שראיתית בדברי לב ארוי בסוגי' זו דרצה לתרץ קושי התוס' ד' דהא חדש הוא דבאמת משום דכלאים נמי הכי הוה עדין חדש מקרי כמש"כ התוס' לעיל דף ס' ד ע"ב, אבל כוונת הגמ' שם בפסחים' כלפי מה שאמרו חכמים דמשרת לטע"כ ומכאן אתה דין לכלאים בשלש ולערלה בתורת, ע"ז פריך לילוף מבב"ח, ואי חדש הוא עכ"פ לכלאים דנמי חדש כמותו נילוף מבב"ח. ודבריו במחכ"ת שגיאה המה, דהא אי מבב"ח לא מצי למילוף משום חדש הוא, אז גם חתיכות בב"ח לא תאשר תערובות אחרת בנ"ט דכל שנעשה כבר בב"ח כאשר איסוריין הוא, וכן שנבלת אינה אוסרת בטעמה כ"כ בב"ח, וא"כ ככלאים נמי אין איסור את חערובות וזה ברור. ולעומת מה שהביא ראי' מתוס' לעיל ס' ד ע"ב דגם בתורי מיל אמרין חדש הוא, כבר כתוב ק"ז ועל חת"ס צ"ל לחלק בין הנושאים דשני מיני חדש איכה, א' מה שהוא חדש נגד הסברה והascal, וזה לעולם בחידושים קאי אפיו נמצאי אלף פעמים, שנית חדש מצד שלא מצינו כיוצא בו, וזה אם נמצא עוד אחת בטל חדשו, וכן התוס' לעיל מיריע בחידושים נגד השכל, היתר מכל איסור, שפיר כתבו דאפיו נמצא כמה פעמים חדש מקרי, אבל הגמ' בפסחים מיריע בחידושים שלא מצינו כיוצא בו, וד"ק.

ד"ה ק"ט ע"א משנה הכתול קרעו ומוציא את חלבו בגמרה אמר לפרש המשנה כיצד קרוו ארי' קרוו שתי וערב וטחו בכותל. וא"ג דבסייעא בלב נמי קאמר האי לישנא קרוו ומוציא את דמו, והם

הדין אי לרוב הבשר אסור מה"ת הגם שהחלב לית בה כזית יש פשוט ממשנתינו דתנן טפת חלב, וסתם טפה פחות מכזית היא ומ"מ הבשר נעשה נבלה, אלא דהאי לאו דיקא הוא דהאי טפה ע"כ לאו דוקא, דהא בגיןור את הקדרה דסיפה קתני עד שתתנו טעם בכל הקדרה ולפרשי' ז' לדאטפה קאי ובגינור בתחלה הרי אפשר דיש בה ליתן טעם בכל הקדרה, ועיין.

תוס' ד"ה אמר, חלב נבלת היא, מכאן הי' מדדק ר"ש, דלמ"ד מב"מ לא בטיל צריך תרי שישים וכו', הנה הא דסגי בתרי, ס' הוא משום דאמורין קמא קמא בטיל, ולא חזר וניעור, דאל"כ לא תסגי אפיו בהרבבה פעמיים שישים, דהא נכנס וויצא רוטב הרבה בתוך הנבלת שנעשה איסור, וא"כ גם חד שישים ומהו והוא קמא בטיל, אלא מי צריך לומר, דנדג חתיכת האיסור הנראה לעינו לעולם צריך שישים, ולא אמרין קמא קמא בטיל, משום שלא תחולק בביטול האיסורים, בין לח לבש, כי בלח שנפל בפ"א לא שייך קמא קמא בטיל, ולכן לעולם צריך ס' נגד חתיכת האיסור, אבל גוף הרוטב שנבלע בחתיכה וחזר וויצא שאינו נראה לעין כבכל דחו תסגי, כי קמא קמא בטיל, ושאני חלב היוצא מהו לי ס' בכל דחו תסגי דילכיא אינן מינו כלל ולא שייך ק"ק בטיל, דכל שהוא מחלב מצי אוסר זבל להצרי' ס' נגד הרוטב מנין וצ"ע לפע"ד. עוד שניית נתקשה לי טובא על שיטת ר' שמואל דלפי דעתו מהו מהני ס' בחתיכות להתרין הרוטב דכיוון דרוטב נאסר מצד מב"מ וצריך לומר סלק את הרוטב והחתיכות מבלתיו רוטב הנבלת, הלא החתיכות ניכרים בפ"ע, ואיך יבטלו הרוטב שבתוכו הרוטב, וצ"ל דהמוחל היוצא מן החתיכות בתוך הרוטב הוא יבטל את רוטב הנבלת, אבל מני' לדחתיכות יפלטו כל כך מזור שייהי ס' נגד הרוטב שלפעטה החתיכת איסור דמאן מפיס לשער זאת, וכל זאת צ"ג וד"ק.

שם בא"ד וקשה לר"י לדבוריו דמשני גדי אסורה תורה ולא חלב, הלא בעלמא חתיכת של יותר נעשית נבלת מדרבנן וצriger' ס' כנגד כולה, דמדאוריתא לא צriger' ס' וכו' עכ"ל. הא דידי'קו דבעלמא חענ"ג רך מדרבנן ולא מדאוריתא צriger' ביאור, וראייתי שהאחרונים הרגישו זהה. אבל לפע"ד גראה דהתוס' רצוי לשולש שלא לתרץ עפ"י סברת הר"ן דחענ"ג דוקא דומי' דבב"ח דמני' ולפינן, וא"כ אם גדי אסורה תורה ולא חלב הרי דבלח לא מצינן חענ"ג ממילא לא אמרין כן גם בשאר אסוריין, אבל התוס' לא ניתא להו דרבנן עשו זאת דוקא דומי' דבב"ח, אבל אי מדאוריתא הי' וילפotta גמורה מבב"ח אז הי' החילוק בין לח ליבש מוכרת, דהא גדי אסורה תורה ולא חלב, הרי דבחלב דהוה כשר ארי איסוריין לא אסורה התורה ההיתר שקיבל טעם מן האיסור, אבל אי דרבנן הוא אין מן הסברה לומר דוקא ביבש אמרין חענ"ג ולא בלח לנפע"ד כוונת התוס' וד"ק.

בא"ד אלא וכיון שהחלב הנפלט מן הבשר לא נ"ג אלא מטעם בשר המעורב בו, אין לו דין חלב טמא וכו', ומכאן, יש להוכיח דתבלין הבלו מחלב ודם ונפלו לקדרה מटבלין בששים, וא"ג דנותנים טעם אפיו באלו, דאינו חמור מן האיסור הנבלע בהן עכ"ל. והנה ראייתך בברוך טעם ז'ל ש' דיש לחלק בין הנדן לראי' דנייהו דלענין מב"מ איזלין בתר האוסר, אבל כל שןרגש הטעם מנין לנו להתרין, ודבורי טעם הם. אבל אני הוסףתי עוד להקשות, דלמה להו להtos' לחדר זאת הסברה דין הנאסר הי' חמור מן האוסר, דבלא זה היו יכולם לדוחות דין של ר"ש, דניהם דנאסר הרוטב מן החתיכה, אבל הא דנעשה נבלת הוא רק מדרבנן כאשר כתבו בעצם, ובדרבנן הלא כתבו לעיל דף צ"ג בד"ה זיעא בעלמא דמבר"מ שפיר בטיל, וממילא לא היו באים לדון

אלא שדרכם היו להסמיד דין שחדשו על המשנה, כמו שסבירו דבריהם על המקרא ואשר הארכתי בזה בפתחה, וכן הוא הכא דהתנה בכל מאמרו לא כיוון אלא להשמעינו, דחלב שחוותה אין בה בב"ח מה"ת אבל יש בה מדרבנן, ובגוף דיו החול רך תיקונו של לכתהלה כתני, דקרווע ומווץיא את חלבו, אבל אם צלאו או בשלו ללא תיקון מה דין, מהא לא דבר התנה לא בפירוש ולא מדוקין ודוק.

ע"ש גמור א"ל יתלה לר"ג מכדי כל אשרلن רחמנא שרואן כוויותי, אסור לנו דמא שרואן כבדא וכוי, א"א גורשה בחוי בעלה וכוי, הנה הנני קמאי דחשב איתו שהוא שינוי טבעי ושפיר קאמר דזכותתו יהו שראו לנו אבל בא"א ואשת אח וכחות דלית בחוזא שניוי טבעי משאר נשים אלא איסורה דרווע לעליהו ממתקים אוטם, כמו"ש בסוף נדרים, דס"ד דניאח לי דלא למות בעל, דמים גנובים ימתקו ולחם סתרים יונעם, וא"כ לא שיך כל דשראן לנו גנדן לכל דשרא הויה לחו בשאר נשים, אבל ייל דכל הנני דחשב מן העיריות גם במאה דשרא גנדן יש בהן קצת איסור דגורשה קראו התורה איש אחר דהוא מכניס לביתו האשעה שבעליה מצא בה ערות דבר, אשת אח במקום מצואה אם אין כוונתו לשם מצואה הרי הוא פוגע בערווה, יפת תואר הלא לא דברה תורה אלא נגד יצה"ר, ואין כאן היתר גמור אלא דלפ"ז בגורשה לא הי לו לומר בחוי בעלה. דמהאי לשינה משמע דאית בה עדין צד א"א. אלט זאת בלאה"ה קשה דהרי גם מיתת הבעל דמתיר בעין קרא מבואר בפ"ק דקיודישן וכקדתני במשנה וקונה את עצמה בגט ובmittat הבעל, ומכאן נראה דmittat הבעל הוא היתר טבעי, ובתוס' היבאו בשם הקליר שכגד א"א אמר היתר יפת תואר, וכן גותית לא אמר מיידי והכל עשה עפ"י הירושלמי. כוונתם לפע"ד דעפ"י הירושלמי ריש קידושין דין גירושין לב"ג ועיין שם במראה פנים שתמה על הרמב"ם פ"י מהלכ' מלכים, וא"כ ה"ה מיחת הבעל אינה מתרת, ولكن אמר היתר דיפת תואר, ולעומת כותית לא אמר מושום לדעתה הירושלמי, גם ביאה ראשונה לא הותר עד אחר כל המעשים והרי היא גיורת ודוק.

תוס' ד"ה אינו עובר בסה"ד, ושי להעמידו לפ"י הקי שיש בימים ס' וכוי ועיין בהגנות מהרש"ש שנתקשה לו, דמ"מ מה פרץ הש"ס והוא קתני بشלו דיעבד והא בבישול אפי' בדיאכ'ס' בימים איכא עכ"פ ביטול איסור בב"ח של כל לכתהלה, ואני גברא רבה החזינה אבל קושי לא חזינה דהרי הא בב"ח בתערובות בא לעולם ולא אתה כל לדי איסור ואין כאן ביטול איסור לכתהלה ועיין לעיל מה שכתבתי בדף ק"ח ע"א **תוס' ד"**ה אפשר לסתחו מותר ודוק. **דף ק"י ע"ג** גמור ורב בקעה מצא וגדר בה גדר, דרב איקלע לטטלווש וכוי אמר לא גמירי דבב"ח אסור, אייעכ' וקאסר להו חхи. ויש לתמונה וכי מקרה מלא לא ידעוו, דלא תבשל גדי בחלב אמוני, ולא עוד דמה מקום יש כאן לגדר גדר דדי הי לממדים מקרה ואין זה דומה לבשר שנתעלם מן העין דאסור להו רב כדעליל נ"ה ע"א, ומובהר בירושלמי דמפני שהי' מזולאין ליקח בשר מן הנכר, דשים ידעו ונשמרו מאכילת נבלות וטריפות, אלא שלא חשו בנמצאה ביד עכו"ם, אבל כאן דלא גמירי כל איסור בב"ח מה ראה להוסיף חומרה וכפי הנראה רש"י זיל נשמר מזה, וכותב גם כאן ד"ה בקעה מצא כלומר ראה שהי' מזולאין באיסור בב"ח משמע מיני' דעיקר האיסור נודע להם אלא דלאו בו ולן ראה לפע"ד באמות ידעוו מקרים, אלא דהיו מפרשים קרא כדכתיב גדי בחלב Ammo, וכמש"כ הרמב"ם זיל ריש פ"ט דמה"ט אסרו חז"ל גם בשר ח' ועוף, עיין מותר. ולפ"ד נראה דהש"ס קמותיב משומש דרב העמיד דין על לשון המשנה, אבל באמות אין כוונתו כלל להכניס דבריו במשנה לאיסור להם גם כחלי, ודוק.

לא בעין שתי וערב ולאacho בכותל דבריהם מוציא כדרכו קאמר, דבלב שדמו כנוס בתוכו, מצי להוציא בידו הדם אחר הקרייה, אבל בחל דהחלב מובלע בשער הכלל, במה יציא החלב, והרי מוציא את חלבו קתני, וע"כ בטוח בכותל, וכיון דעתה בכותל עיין מובן מאליו דקרווע אחד לא סגי להוציא חלב המובלע בתוך הבשר כולם ודוק.

ע"ש הלב קרעו ומווץיא את דמו לא קרווע אין עובר עליו וכותב רשי זיל דבגמי' כריתות מוקין לה בלב עוף שאין בדמו כזית, וכן הוא דעת הרמב"ם זיל דס"ל דם שבשלו נמי עובר עליו, וע"כ דמשום דיין בדמו כזיות פטור הכא, ומיררי בלב עוף שאין בדמו כזית. ומאוד אני תמה דחויז מן חזוק הגזול והנורא דרישא דחל מיררי בבחמה וסיפה דלב מיררי בעוף קשה טובא, מה אתה לאשמעין דעל חצי שייעור דם דיינו עובר עליו, מה שיטי הכא, הלא בכל איסורי תורה הדין כן ד齊ת בעין, והנראה לפע"ד בזה הוא, דआ"פ דבגמי' שם בקריות דקאמר בלב עוף דיין בו כזית, דמשמע דבכל הלב אין בו כזית, אין הפירוש כי, אלא שאין בדמו כזית וכאשר כתבו רשי' ותוס' הכא וכן הוא ברמב"ם זיל שכותב שאון בו כזית "דס" חסיף תיבת "דס" ללשון הגם', וע"כ לפרש אתה דיין ר"ל דמיiri בעוף שאון בכל הלב כזית דזה לא הי' צרך להשמענו הכא דPsiṭṭaa דמ"ש מחלב ושאר איסורים דבעין כזית, ועל פחות מכשיעו אין עובר עליו, אבל הכא אתה לאשמעין דלא מצרפין בשער הלב לדם הכנוס בתוכו, מפני שנידון הבשר כשומר לדם וכאשר מצרפין בפירות השומר לפני להשלים לכזית או לככיתה לעין טומ"א, עיין מנוחות דף ע"ב וברמב"ם פ"ד מנ"א ובפ"ד מהלכ' טו"א, لكن קמ"ל כאן דבשער הלב איןנו נידון כשומר לדם הכנוס בתוכו. וא"כ משנתינו דקתני כון ועיין נידון כשומר לדם הכנוס בתוכו. והרשות מלהתא דפסיקה ובשרו של לב בהמה נמי אין עובר, אלא דבעוף מלהתא דפסיקה הוא דליך שום עוף שדים הלב יהי' בו כזית ודוק. ועיין מה שכתב לישב דברי רשי זיל במא שכתב דיינו עובר עליו יוסף מה שכתב לישב דברי רשי זיל במא שכתב דיינו עובר עליו להיות בכרת דמשמעו הא מלכות אייכא דם הנבלע בשער הלב מצרפין למלקות, ולא הבנתי דהלא לא דעין כמה נפיק וכמה נבעל ואייך נלקה מספק, ובפרט לרשי זיל דעתם עיקר איינו אלא דרבנן לעולם ילכיא מלכות על בלoute איסור ודוק.

ע"ב גמור א"ר ז"א ר"א אינו עובר עליו ומותר וכו' וא"ד אינו עובר עליו ואסור. הנה הא דקתני במתני' דאם לא קרווע אין עובר עליו ודאי בכל אנפוי קמיiri בין בצליל ובין בבישול ואפילו עם שאר בשר, דהכי עיקר הרבותה דמתני' הוא להשמענו דבחלב מטה לית בה איסור בב"ח מה"ת, דממעטין מחלב ALSO ולא בחלב שחוותה لكمן קי"ג ע"ב, ודובר זה לא קתני במשנה זלוט הכא ומדקתני החול קרווע ומוציא את חלבו עכ"פ שמעין דאיכא בחלב שחוותה איסור בב"ח מדרבנן, דמבלש בשר בחלב שחוותה דאסור לאכלו עכ"פ, אבל מדין החול שעצמו שבישול או לא באלה קרייה מה דין, מזאה כפי הנראה לא דבר התנה כלל, ולכן רב דקאמו מותר או אסור לאו לפרש משנתינו ATA, אלא דין קאמר, והוא דנסמך אלישנא דמתני' דיינו עובר עליו ומותר או אסור, היינו דלא תקשה ולא תידוק ממתני' דלישנא סובל ההיתר כמו האיסור דהרי האי אינו עובר דקתני דמשמעו מני' הא איסורה איכא, הלא בעיקר אכילת בשר בחלב שחוותה ודאי עכ"ע איכא איסורה, וכך גם בכחל בהדי בשרא עכ"פ אסור מדרבנן, וכמש"כ התוס' ד"ה הא איסורה איכא, אלא שנՃקו לפרש הא דפרק הש"ס מדיוקא דמתני' ארבע דאמיר מותר. ולפ"ד נראה דהש"ס קמותיב משומש דרב העמיד דין על לשון המשנה, אבל באמות אין כוונתו כלל להכניס דבריו במשנה

המצאות מסויע לאבדון האומה בכללה, כי אם רבים יהיו העוברים גיען הנזק גם להמקיימנו המועטים מטיב הענין כנ"ל, וכן שפיר כופין על הממצאות, אולם מצוה שמותן שכחה בצדה, הלא יצאה מן הכלל לידונו בפרט שככל המקימה גיען לו שכר בעולם התהיה ליום שכלו טוב וארוך, ואז אין ערבות ואין אחד תלוי בחבירו, וכל או"א פרי מעלה יאכל, ומה לי ולו לכופו שקיים מצוה זו על כרחו, מצוה שאין אישור האומה בכללה תלוי בה דליה יצאה מן הכלל להיותה נידון בפרטן. והדברים עמוקים ואמתיים תלי'ת.

ובזה תבין מה שסבירobar ברמב"ז ע"ה בתכמה מקומות וכן ברש"י עה"ת על הקרא דושמות את דברי אלה על לבבכם, דעתך קioms ההוראה והמצאות הוא בארץ דוקא שנראה לך או'ר' כתשרה מפורשהbekבלת חז"ל דמצאות שאינם תלויים בארץ נהוגות בין הארץ ובין בחו"ל, מבואר בקידושין בפ"ק. אבל לפי הנ"ל כוונת הרמב"ז ז"ל, דעתך ההוראה לכו עלי קיומה מי שאינו רוצה בה הוא דיקא בארץ, כי רק בשיטתה האומה על אדמתה תלוי האומה במעשהה היחיד, אבל בגלוותה כא"א נידון בעזה"ב, כי שכר מצוה ונעשה בהאי עלמא לייא, רק על האומה בכל דרך טبعי ולא דרך קביעת שכר ווניש, ולמה נכו' בשוטים לעובר אם לא ממש"ש רשי"ז לאחר שתגלו תהיו מצוינים במצוות כדי שאם תחזרו וכוי' ור' ר' לפ"ד דברנו שוגם בגלות מוטל עליינו החזיב לראות כלל או"א קיים המצוות אפילו על כרחו, מפני שאנו מצפים בכל יום לשוב לארץ אבותינו ולהיות עם אחד קשר אחד באחד וערבים זה זה.

ובמה שכתבנו יש תשובה נצחית למה שהתפלא ק"ז בעל החת"ס ז"ל בתשובה אחרונה בחו"ד שכתב ז"ל: אך א"א לי בשום אופן להאמין שתהיה גנותינו אחד מעקר הדרת ואשם יפל היסוד תפול החומה חיליה, ושנאמר אלו הי' ח'וי חטאינו גורמים שיגרש אותנו גירוש עולם, וכדס"ל לר"מ בעשרות השבטים שהם נדחים לעולם, המפני זה ראשאים לפרוק על מלכותם, או לשנות קו"ז של כל השומעים אותם וממש"כ עלי אחד מיזמי חליצי, אבל מה על כל השומעים יראו לנו משלוחם, וכד"מ בעשרות השבטים הייצאים מלבד טהור וקדוש שעשה כי כאן הפרוי על המדה ושלא בכיוון כפר בעירך שאינו מעיקר הדת מתוך רוב התלהבותו לעובד עבודת ה' שלא ע"מ קיבל פרס, ופלא אוראך כי ק"ז ז"ל בעצמו כתוב לחודשו למס' גיטין דף מ"ד ע"א בד"ה חוץ מלאלכתו ז"ל: יש לעיין הר' אפי' מכרו לחו"ל דמקים כל התורה רק מצאות התלויים בארץ אינו יכול לקיים, ואפי' היא יצא לחרות, ויל' דהתם אינו מקים שום מצוא דכל הדר בחו"ל וכי שמי אין לו אלה, ואפי' ק"ש שקורא בחו"ל, אינו לקרוא בא"י, כי גרשוו מהסתפק בנחלה ד', וזה מוסר גדול. עכ"ל האזהב, והוא מכוון למה שכתב הרמב"ז בסוד הארץ דעתך ההוראה והמצואה בארץ ובזמן שישובת הארץ שב"ד של מושבת דאמונה על גאותינו ב"ב אינה מעיקר האמונה, אולם אין לי עסוק בנסיבות ולא באתי בסוד אלקי לידע מה בין ארץ לחו"ל לעניין קיומ המצאות, אבל הנגלה לנו לפי ביאורנו דמלעלת דכל יודי התורה נאמרה על האומה בכללה ובזמן שישובת הארץ שב"ד של מושבת בה, וכן ההוראה והמצואה היא משפט הארץ שב"ד של מטה מזוהרין עליה, כי אז תלי' אישור כל האומה במעשה היהודים, אבל בחו"ל ניהו דמצואים לקיים מצאות שאינם תלויים בארץ, כדי לקבל שכר בבא, ולא להעניש על בטולם בעזה"ב, אבל דבר זה לא נמסר לב"ד לכוף למי שאינו רוצה בתקנות עצמו, ולול' אמוןתנו החזקה בגאותינו ונשנוב לארץ אבותינו להיות עם אחד, ה' בטלה התורה בתורו

ע"ש גמר' דתני כל מ"ע שמותן שכחה בצדה אין ב"ד של מטה מזוהרין עליה, ופרש"י ז"ל דליך פי' מתן שכחה לומר אם לא תקיימנה זהו ענסו שלא תטול שכר זה, עכ"ל. לך או'ר' נראה דין לו שום עונש אחר גם מיד' שמים לא, רק שנטש שכחה קיימה קיבל שכר דאי' הזה האי מצוה רשות בעולמא דמי שירצה קיימה יקבל שכר ומוי שלא יקיימה לא יטול השכר אבל לא עבר אמיירה דרמחנא, וזאת אי אפשר לומר כן מכמה טעמיים מבון, ובפרט שלשון הגמ' סותר פירוש זה דהרי אמר דין ב"ד של מטה מזוהרין עליה, ולדיקא אתה אבל ב"ד של מטה מעניש על בטול מ"ע זו כמו בשאר מ"ע דגעש על ביטולה, דהרי אפי' על בטול לביש בתגד של ד' כנפות אמרו ז"ל, דגעש בעידנא דריתהא ע"ג הדוח רשות של לא לבוש בגין ארבע כנפות, ולכן קשה להמה באמת אין ב"ד של מטה מזוהרין עליה לכופו לקיים מ"ע זו, כמו שאר מ"ע כיו' דגס עליה נגעש בידי שמים על ביטולה, הרי הוא עבר אמיירה דרמחנא בשב ואל תעשה.

ולול' פי' רשי' ויל' הייתה מפרש הци, דבר אמרו חז"ל שכר מצוה בהאי עלמא לייא, דהיום לשוטים ומהר לקל שכרם, ז"ל מטה יודי ההוראה על קיומה, ונעשה על ביטולה, שמצוין בתורה דכל האומה קאי, ולא על היחיד המקיים או העובר, כי דין על כל האומה בועל הנשומות אלא שיש פרטיהם יוצאים מן הכלל היחיד הוא בעולם הנשומות לאש שפ' בחתקי, ומ"ע שמותן שעין מה שהארכתי בהא בספר שביב אש שפ' בחתקי, וכאי על היחיד העשו שכחה בצדה היא ג"כ פרט היוצא מן הכלל, וכאי על היחיד העשו ואשר מוכח מהאגודה דסוף אכילתון דתני ר' יעקב, שכל מצוה שמותן שכחה בצדה תחיה המתים תלויות בה, דר' יעקב מבעה ראה שאמר לו אביו להביא גזלתות וכו' ובחזרתו נפל ומת וכו', עי"ש הרי דמחלוקת בין שאר יודי ההוראה דכתיבו על כלל קיומ ההוראה דקאי על עזה"ז לפני התהיה, ועל כלל האומה ולא על כלל האומה קאי, ולא על היחיד המקיים או העובר, מביא אישור ברשעתו, אבל במצוות כבוד אב ואם ושולוח הקון דמתן שכחה בצדה, לא ניחא לי' לפרש דקאי על כלל האומה, ובטעמא דהא מلتא ייל' דקיים ההוראה בכללה וע"י ריש פ' בחתקי ד' והנתני האומה בטבעה ודלא ממש"כ הרמב"ז ז"ל ריש פ' בחתקי ד' והנתני משכני בתוככם, וכאשר הארכתי בהא במ"א, דכל שהאומה גדורה בעריות ובמאכל ומשתה, ומולמדה בדעות ובמדות נשמר את דרך הצדק והיושר, מגיע לה כל טוב וכל אושר, ווישבת לבטח בארצה בגין מפרקיעו, והכל בטבע העניין, ולכן יפה אמרו חז"ל שכר מצוה בהאי עלמא לייא, דכל יודי ההוראה לא בדרך שכר שנקבע להם מאת השם ית' אלא הוא מונח בטבע העניין, וכל זאת בכל ההוראה וכל האומה, אבל במצוות פרטית לא שייך לומר דאם האומה יחזיק בהאי מצוה ייחידית, תארכיך ימים על הארץ הטובה לרجل מצוה זו מבון, ולכן עכ' לומר דהאי הבטהה דרך שכר סגול'י ולא טבעי נארמה, וא"כ ממילא דקאי על היחיד דקיו' דהוא שכר המגיע למקיומו שלא מדרך הטבע, אלא שהוקבע לו שכר זה לא תלי הדבר בכל האומה וכל או"א נידון מעצמו, ולכן ספר קשי' לי' לר' יעקב היכן אריכת ימי של זה והוכיח מזה דשכרו אחר התהיה' ומעתה מעד עמקו מחשבות האי גברא רבה דאמר דכל מצוה שמותן שכחה בצדה אין ב"ד של מטה מזוהרין עלי'. דכל מה שאנו מצווין לכוף לקיום המצאות למי שאינו רוצה בהן צרך טעם, דמה שמורגל בפיינו לומר דמצד ערבות מחובבים לעשות כן הוא גופא בעי טעמא דמה לי ולמי שאינו רוצה לעשות סוכה או להניח תפילין דלעיל מובן הדבר, אבל אין נזק לאחרינה, אבל כפי הצעתינו דלעיל מובן הדבר, דהלא אישור האומה על האדמה תלוי בקיום התורה והמצואה, ולכן כל יחיד ייחיד המבטל קיומ

מצوها האחרונה הלאו לכבודם משליהם אין לכוף בשוטים עד שיאמר רוצחה אני, משומש דמתן שכחה בצדיה ואני כאן משום תיקון ואישור האומה, והרי כאן בהכא מيري דהרי כפתחתו, ואיבא לנו לאב ושבן הלא הי' יורדין לנכסיו וישכוו מי שישראל את אביו ואמו, אלא ודאי דהיא להם משליהם ורצה לכפונו עד שיאמר רוצחה אני, כדי לקבל שכר מצوها, ע"ז השיב להם שפיר דמי' שמתן שכחה בצדיה אין בי"ד של מטהה מוזהרין עליה, אבל היירושלמי מيري ביש לבן ואין לאב שכופין הינו שירודין לנכסיו, זאת ודאי עשוין מפני תיקון העולם, וכן הוא בהשחת העבות וכון בצדקה שהקשו התוס' דירודין לנכסיו ע"פ שע"ז זה עדיין לא קיים הוא המצווה, אבל להתכלית המגעה לאחררנא השגנו ספר, ובשביל שככו אין אנו אחריאין, רק במצבה שאין מתן שכחה בצדיה שהיא לתכלית אישור האומה בכללה כופין בשביב האומה, ולא בשביב שיקבל הוא שכרו בעזה"ב, ודוק'.

ד"ה כבда מה איתין בי, אומר ר"ת דכולא חק שמעתא אייר' בכבד שלא נמלח וכי שכך נהגנו העולם לבשל אחר צלייה וה"ה דשייר אחר מלילה וכו' עכ"ל. תמה אני מאיד דמביא ראי' ממנהג העולם דמבלין אחר צלייה, על היתר בשיל אחר מלילה, דמסתמא לא היה העולם נהוג היתר בשיל אחר מלילה, כמו שכתו בסוף דבריהם בשם הר"ף דכל ישראל נהגון שלא לבשל אחר מלילה, הרי ממנהג העולם דין דאיינן ריק צולין מוכח נגד ר"ת, ואיך פשוטיא לי' להתריך דבר שנגנו בו איסור בימי כמו בימנו דין מבלין כבד אחר מלילה, עצ"ג.

בג"ד דשיעור מלילה פי' הבה"ג דהוה כשיעור צלייה משומדמליח הרוי הוא קרותה דצלי וכו' עכ"ל. הא דבעו לאתווי דברי הבה"ג ולא סגי לי' בגין' דאמר שמוואל מליח הרוי הוא קרותה דצלי. עיין ל�מן קי"ב ע"א בתוס' ד"ה הנ"מ דין דאיינן נאכל מחמת מלחו, דיש שיטה דזדוקא מליח לאורחא עין עיבוד הוא דהוה קרותה דצלי אבל מדברי הבה"ג שמעין דין אונן כן, אלא גם מלילה לקדרה שאנו מולחין הוא קרותה דצלי ודוק'.

והנה בסוגי' או דכבדא יש מובכה גדולה בין הראשונים אי בלא מלילה קבוע, או אפילו במלילה ומושום דכולאDMA. ועיין בראש יוסף ז"ל שסדר השיטות וביאור טעםם ונימוקם, אבל לפ"ד לא יצא ידי חובהתו כי באור סוגי' זו תלוי ביסודו עני מליחתبشر אשר לתוס' ויתר הראשונים לי' להם שיטה לעצם, ולרמב"ס ז"ל שיטה לעצמו ורש"י ז"ל בינותם נוטה לכך ולכאן. ولكن שיטתו בסוגי' או סתומה, ואשר גם הראש יוסף ז"ל כתוב דלא בירין דבריו עין בסי' ע"ג ואבאר שיטתו זהה.

הפרמא"ג בפתחתו להלכ' מליחת חקר, אי מליחתبشر שאנו מולחין חייב דאוריתיא או דרבנן, ותולה הדבר בפלוגתא אי דם שבשלו או שמלוואו דאוריתיא או דרבנן עי"ש. וכאשר אבר או אילו לדעת הרמב"ס ז"ל, ע"פ דסל' קרשי' דם שבשלו ושמלוואו עכ"פ אסור בלאו מה"ת, או אף' בכרת, מ"מ חייב מליחתبشر אינו אלא מדרבנן, דם הנבעל בשבר אין לו דין דם אברים שהוא בלאו כדאיתיב בכריותות כ"א ע"א, דם הנבעל בשבר שאינו כנוס בסמ"א אינו בכלל זה, כאשר אבר או דבר זה ה' בהעלמת עין של הראשונים ז"ל נמי, והוא פלא והפלא בעני.

הנה בבריתא ובגמ' שם לא נזכר אלא דם הטחול דם הלב דם הכליות ודם האברים. והאי דם האברים דומי' דם הטחול והכליות המכונס בערךי וגידי האבר קאמר, ולא דם הנבעל בשבר דאם על האי דם ה' כוננתו הויל' דם הנבעל באברים ולא דם

משפט הארץ שיה' בי"ד של מטה מהויב לכוף על קיומה, רק היתה עני פרטיו לכל או"א פריוואטאכע, כמו כל הדחות שבזמננו שאין מושלי הארץ כופין על קיומם באמרים שהוא געויסטעןאנאכע שאין מן הראו' לכוף על אמוןוט, ועיין ברמב"ן עה"ת ריש פ' שופטים שכותב בשם הרמב"ס וכן הוא ז"ל הפסים על ידו דהकמת שופטים אינו אלא בארץ ולא בחו"ל עי"ש, הכי אית ל' עיקר גדול מזה. הבן הדריך ויפה אמר תלמידי מורה שמואל קפעטש נ"י דלא על חנס אמרו ז"ל תפח רוחם של מוחשי קיצן, דמפרש רשות ז"לadam לא יבא בחשבונם מחייבים כח האמונה על ביאת המשיח, ואם כדברי החת"ס ז"ל דאין זה עיקר מעיקרי התורה לא הי' מקהל מחשי הקיוץ בתפח רוחם ר"ל. ודוק' היטב בכל מה שכתבנו ועיין מה שכתבתתי בתוספות ד"ה כל מ"ע.

תוס' ד"ה טלית שאולה מדאוריתיא פטוראה לעולם וכו' ולענין ברכה נראה שאין לבך על השאלה וכו' ואעפ"כ המברך לא הפסיד עכ"ל. הנה המהרה"ס שף ז"ל כתוב דהთוס' דברço מטלית שאינה מצויצת דallow בטלית מצויצת ודאי מברך דאדעתא דמי'רי השאליו כדי לצאת בו עי"ש, אולם לשון התוס' לא משמע דמי'רי בט"ז שם בטלית שאינה מצויצת, אבל עיין בא"ח ריש סי' י"ד בטלית שם דרך במי ששאל טלית לתפלה וכנהוג אכלנו שלא לבשו בכל יום אמר הרואה"ש ז"ל סברת דמסתמא אדעתה' דהכי שואל לו, שיהי' במונתה עמליה' כדי שיצא בו ידי מצוח, אבל אם שואלה לצורך לבשה בעלמא ע"פ שהטלית מצויצת, ליכא האי און סחד. ולכן אף בטלית מצויצת שפיר כתבו התוס' דין לבך, דמי'רי בשאלת סטם ולצורך לבישה. ומ"מ סיימו דהמברך לא הפסיד דאפיילו בכחגו כיוון דדרך העולם לבך על טלית מצויצת שוב גם בשואל סטם אמרין דעמליה' נתנו לו כדי שיוכל לבך עליון כרגיל כנפיע"ד בכוונת התוס' ודוק'.

בד"ה כל מ"ע וכו' ואית והרי צדקה וכו' ועיין בו"ד ריש סי' ר"ס בט"ז שהקשה מהא דכופין בהשחת העבות, וכן מירושלמי דכופין את הבן לזו את האב, ונכנס בדוחק גדול חלק בינו אם הב"ד רוצה לכוף, או שמחוויבים לכוף, ועיין בחו"מ סי' ק"ז בסמ"ע דבאמת דוחה האי דהשחת העבות מוקמי' דהאי גמר' דין. ולפ"ד' ז' לולי שאיינו כדי היתי אומר דין לא קושי' ולא סתירה. דעינו בשטמ"ק ב"ק פ' הנזול שהקשה כיוון דפריטות בע"ח מצוה למנה לא מכין אותו עליה עד שתצא נפשו כמו בכל מ"ע, וכמו סוכה ותפלין, ותירץ דכיוון דמצינן לירד לנכסיו ולשלמים חבו למה לו להלקותנו, ויפה דבר הנביא, דבসוכה ותפלין נמי הינו מושיבים אותן בסוכה ומניחים לו תפילין בזרוע ובראשו, اي המצווה הייתה מתקיימת אף נגד רצונו אבל בהני מצוות כל שהוא נגד רצונו ועל כrhoו, אין כאן מצוה, דאפיילו למ"ד מצות א"כ, אבל היפך כוונה ומכח"כ על כrhoו הוה כמו מתעסק דלכ"ע לא יצא, כי כוונת מעשה עכ"פ בעין ולכן אין לנו תקנה אחרת אלא להלכו ע"ד שיאמר רוצה אני ואיז חשבין לי' כעשה מרצונו וכמו שהסביר זאת הרמב"ס ז"ל CIDOU, משא"כ במצוות פריעת בע"ח ניהו דאמ' יורדין לנכסיו על כrhoו, לא קיים המצווה לקבל עליה שכר דיןוס מכאן דלא עביד דמי'. וזה עוד גרע מאנטס דהרי לא עביד כלום, אבל מ"מ תכלית המצווה שישלם חבו ושהתובע לא יזק השגנו וזה די לנו כי בשביב שככו לא נכו' אותו בשוטים רק בשביב תיקון העולם נ"ל. וכמ"כ למעלה ומכאן ג"כ ראי' דעיקר העבות הוא משום דכל יחיד צריך לסייע לאישור האומה אבל אין כופין כדי שיזכה האי יחיד לחוי עזה"ב כי מה ל' ולו. ומעתה במצוות כבוד אב ואם איכה ג"כ תרתי דיןון לו לאב ויש לבן נזון משל בן, ואיפילו יש לו לאב מצוה על הבן לכבדם משליהם ובשוטים רק בשביב תיקון העולם נ"ל.

בשעת שחיטה, ודם הכנסת מתחליה וכן כתב החינוך מצוה קמ"ח, דאף לפי גירסת הר"י"ף ורמב"ס דם הנבלע בשער הלב בל"ת מה"ת, ולפע"ד זה ליתא וא"א להיות מטעם האמור לעמלה, וכל המעיין בדברי הרמב"ס זיל יודה לדברי, שהרי הוא זיל כתוב בפ"ז הד' וא"ל דם התמצית ודם האברים, כגון דם הטחול ודם הכלויות ודם ביצים ודם המתכנס ללב בשעת שחיטה ודם הנמצא בכבד, אין חיבור בין עליו ברת וכוי' עכ"ל. הנה הקדים הרמב"ס דם אברים ועושה כלל ואח"כ כתוב פרטים כגון דם הטחול וכוי' ודם המתכנס ללב בשעת שחיטה, והוא משום דפרש מה דעתך בגמ' תנא והדרותנן דר"ל דהאי דם אברים דתנא לבסוף הוא הכלול ומה דקתני תחילה הנה הפתטים ובכל כלל ופרט אלו אמורים אין בכלל אלא מה שבפרט, ומיליא דם הנבלע בשער איןו בכלל דם האברים כי בכל הני פרטיים שמנה הדם כנוס בעורקים וכו' ובDEM המתכנס ללב דבדים כנוס מيري ולא בנבלע בשער הלב הרי לך מפורש דדעת הרמב"ס דם הפרט לאח"מ אין בו לאו מה"ת, ורק מדרבנן אסורה והצריכה מליחה או צלי', ולכן פסק הרמב"ס זיל שם הלכי י"ב, דהרוצה לאכול בשער חי מולחו יפה משום דלית לי' חילוק זה שכתבו התוס' והראשונים אחריהם בין פירוש ולא פירוש, דמה"ת אין כאן איסור כלל ומדרבען אסורה לאכול בשער קודם שנוציאו ממנה דם הנבלע בחוכו, אמרו מעתה אפי' לדעת הרמב"ס דם שבשלו ושמלו עbor עלי', אין מה"ת חיוב מליחה על בשער לקדרה, כי דם הנבלע בשער אין דם אלא חמץ בשרא ורק דרבנן אצרכוה מליחה, וכי שנראה באמון המשנה עדיין לא נטאש חיוב זה למלאות בשער לקדרה, דאל"כ היכתנן שרבנן הקדוש העלים במשניות שלו, כל עניין חיוב מליחת בשער שהוא דווריתא, ונוגה בכל יומם ובכל אדם, ויפה אמר תלמידי הרבנינו מ"ה "חיזקאל ר"ב נ"י" דאי חיוב מליחת בשער לקדרה הי' דווריתא, אך שתק הקרה מהכרז זה ואסור לנו דם שבברים ומתרן לאכול בשער בכל אות נשנו, ולא אמרה לנו אך נ בשל בשער שנבלע בדם, וכי גרע זאת מהכרז כל מדין דנאמרה לו, ונכוון דבר. וכך דעת ריש"ז זיל שסביר דם שבשלו אסור מה"ת וגורס דם דידי' אסור בלבד, דהינו המובלע בשער, הוא לפלא והפלא, הרי הוא דם דוור בא מה יתכרז דכל מה שפולחת אפיו אחר צליה, הרי הוא דם דוור כי בד שניות נידון כל המחו"י כדם ואיך נאכל אותו הפליטה היוצאת ממנו והבן הדברים ודוח' היטב.

ד' קי"א ע"א גמר' אל האי נמי לא תבעי לך, דאנא וינאי בריה דרבבי אמר איקלן לבי יהוד' בר"י דר"ש בן פזי וקריבו לנו קני' בקבופיה ואכלנא עכ'ל, ומדמסים ואכלנא משמעו דלא מהא דקربיו להו בבי' יהוד' בר"ש ב"פ מוכיח אלא מהא דכלו הוא וינאי בר"י דר"א. ולא ידעת מה ראי' מעצמו ומחבר' הדומה לו וצ"ל דאבי ר' זריקה ראי' מועבדא דהיו מאכלין ואוכלין באין מפריע, אבל לעיל שאמר אנא שלקי לי' לר' אמי ואכל ה' מביא ראי' ממעשה רב בר סמוכה, משא"כ כאן דהן בי' יהוד' המאכל והן ר' זריקה וינאי לא היו ראי' לסמוק עליהם מצד הוראה שלhn אלא מכח עמא דבר ומסתמא כך מנהג בני מערבה הי' ודוח'ק.

ע"ש אמר להו קרעו שתי וערב וחתוכא לתחת וה"מ כבדא אבל טחלא שומנא בעלמא הוא, ופרש"ז דאקרעה שי"ע וערב דבעי בכבדא משום סمفונות, בטחלא לא עבי. אלא דלפ"ז מה זה דקארם דשומנא בעלמא, ולכן כתוב רשי' זיל דקדרה שרין, וא"כ תרתי קאמר דלא בעי קריעה משום דאין בו סمفונות, וגם צלי' לא בעי ושרי' לקדרה במילחה שאיבר בשער, משום דאין כולו דמא כבדא, ועינן בתוס' ובר"ז ובמורש"א לעיל בתוס' דיה כבדא

האברים ולא עוד אלא דם הנבלע בשער הול"ל אבל עין זוחים כי ע"א דקאמר ש"מ דם המובלע באברים הוה דם ובתוס' ד"ה ש"מ ובהගהות מלאכת יוט' ובהגהות חشك שלמה שהביא דברי הרשב"א בתו"ב בית ג' ריש שער נ' דלהתחייב מלוקות קודם שפירש קאמר, ודחי דילמא משום שמנונית, והביא מהה ראי' דקודם שפירש מותר, וא"כ הא דלא קאמר כאן הנבלע משום דז' הוה משמעו דבעודו נבלע אסור, וזה ודאי אינו, אלא לאחר שפירש, וכן הוא שיטת התוס' במקילון דף י"ד ע"א ד"ה ונסביר דקודם שפירש בעודו נבלע בשער מותר, ורק לאחר שפירש אסור אלא דדבר זה הוא תימא רבתא בעניין, דאיסור דם יתהוו לאח"מ ופירש מן הבשר, ומגנ'ל לח"ל דבר זה, דהלא יתורא דלא תאכלו כל דם שפיר יש לו מקום על דם הכנסת באברים שאינו דם הנפש, שהוא אסור בעודו בחיים בכל מקום שהוא כנוס, ומניין לו לרבות דם שהוא מובלע בשער שאינו דם וכמובאρ בגמ' הנ'ל אשר ממנו לומד התוה"ב, דכל זמן שהדם מובלע בשער אין עליו שם דם, ולא עוד אלא שיש לי להביא ראי' ברורה שדים הנבלע בשער אפיו פירש אח"כ לא נאשר מה"ת דעתך כאן בחודשי ק"ז בעהחות"ס צ"ל שהביא קושי' חמורה דכבד מנג'ל דשרי' דהרי כולה דמא ואמרין בבכורות נ"ה ע"א דזיכרותא דדמה כבדא, וכדאמר ר' יצחק כבד שני מותם מטמא במת ברבייעת, וכן פסק הרמב"ס זיל שם, וא"כ כי היכא דחקר בבכורות דף י' דחלב מנ'ל דשרי' למה לא חקר על כבדא דכולא דמא, מנ'ל דשרי', והביא בשם הלבוש דהיתר כבדא ידעין מזכותיב באיסור דם על הארץ תשפכנו, הרי דרך על דם הראו' לשפיקה נאסר איסור דם עי"ש, והוא תירוץ מספיק ואמות וצדק אלא דלא הבנתי איך ניחא להו בכבד שני מותם דשפיר ראי' לשפיקה למה לא תאסר, והרי לא עלה ע"ד אדם מעולם לאסור כבד לאחר שני מותם, והרי ר' יצחק נמי רק לעניין טומאת מות קדרון מיחוי' דכבד כדים, אבל לא לעניין אכילה, וע"כ לומר דכל שלא נאשר מהים לא אסור לאח"מ, וכאשר כתבו התוס' ריש פ' גה'ג לעניין גיד, דכל שלא נאשר מהים שב לא תאסר, כן הוא בחלב ודם. אלא דדבר זה תלי' בගירסת רשי' וריש"ז זיל בגמ' כריתות הנ'ל, דפרק שם על רב דקאמר על דם לב דבמה חיוב כרת, מבריתיא דקתני דם הלב בהדי הני דהוה בל"ת ואין בהם כרת, ומשיini הא דקתני, אין חייבים עליון, בדים דידי' כי קאמר רב בדים דאתא מעלמא כך הוא גירסת רשי' זיל, ופירש דם דידי' היני דם הנבלע בשער הלב, ואח"כ קאמר בגמ' דהינו דם האברים, אלא תנא והדרותנן, וא"כ לפי גירסת זו מופרש בגמ' דם הנבלע הון בשער הלב והן בשאר בשער הוא בל"ת, וע"כ לאחר שפירש קאמר, וכדמוכח מגמ' זבחים הנ'ל. אבל גירסת הר"י' ורמב"ס זיל הוא להיפיך בדים דגופי' חייב כרת ובדם דאתא מעלמא רק בל"ת, ופירשו כך הוא, בדים הכנסות בלבד שהוא משכך דם הנפש חייב כרת, אבל דם הלב דקתני בבריתיא דהוא רק בל"ת, הוא דם המתכנס ללב בשעת שחיטה, וע"ז פריך הא קתני דם האברים, ומשיini תנא והדרותנן, הרי דלפי גירסת זו הון בכרת והן בלאו אינו אלא דם הכנסות בעודה הבמה בחיים, כי בשעת שחיטה ואפי' אח"כ כל זמן שפירש כתי' תהשיך, וכל שנעשה אז מכוнос וראו לשפיקה הרי זה בלאו, אבל מדים הנבלע בשער לא דיבר כלל, ואדרבה מדלא מוקי' הא דקתני דם הלב בל"ת דם הנבלע בשער הלב, מוכרכ דעל האי דם דאיינו מכוнос ואינו ראי' ושפיקה רק אחר שירוש ע"י מליחה או בישול, אין בזה איסור תורה וכמו בכבד שני מותם אח"מ, שמורתת משום דם. ועינן בפרמ"ג במשבצות ריש סי' ע"ב שהביא גירסת רשי' וריש"ז זיל וככתב דרש"י ריק ב' מני דמים יש labelled, מה שכנוס בו ומה שנבלע בששו, אבל לר"י יש ג' מני דם דם הנבלע בששו, ודם המתכנס

אלא שהתורה ציוותה לעשותה כהסכמה זו, אפילו למי שלפי דעתו האמת אינו כן, וא"כ כל זמן שאין כאן הסכמה המכרחת, אפילו קמי' שמי, גלי' דהאמת כמוון דמקיל, מ"מ לנבי מאן דס"ל אסור הוול' לדידי אישור גמורadam יקרעו הלהקה כמותו הרי באמת אסור אף אילו קמי' שמי, ולפי' ז' כל זאת רק למאן דהגעע להוראה וודעתו מכרעת אבל לתלמיד שלא הגיעו להוראה לא נאמר אסור להאיכלו משום טעות' שנגרר אחר המחרמיר, ומסתמא לאיה כיון מהר"ם ש"ז' ז' בדברי.

אבל מה דקש' לי הו, דע"כ הא אמר שמואל, לרבע יhib לוי' ואכל היינו מדעת רב הדודיעו לו שהוא נ"ט, דאל"כ מי רבותא דאלל, וכיון שכן מה זה דקאמר רב חס לוי' וכו' והלא הדודיעו וייתר הוול' חס לוי' לא יכול מה דלא סבירא לי. ואולי לפי מה שכתבנו בדברוקודם ז' דלעומם שמואל נתן לרוב בלי להודיעו, ומושום דלא ידע שמואל מהא דרב דאוסר, ומ"מ הוכיח לתלמידיו וכפרש' ז' ז' לא"כ סיפא דצונן ע"כ נמי בהכי מיيري ודוק.

ע"ש גמר' והוא דרב לאו בפירוש אמר אלא מכלא אמר וכוי', ולא היא שאני התם דנפיש מררה. וכתבו התוס' כלומר מכוא אין להוכיח, אבל הוא בפירוש אמרה כדמוכת בסמוך, עכ"ל. והוא פלא דעתך אמר הש"ס דהאי דרב לאו בפירוש אמר. אבל לפער' ז' הוכיח פירושו משום דבריא דרביא לחתו בראות ובולע רותח אף אילו בסכין מקונה והודח קארם, דהרי ביה' רותח ובולע וכפרש' ז' ז' לא"כ סיפא דצונן ע"כ נמי בהכי מיيري ודוק.

ע"ש גמר' והוא דרב לאו בפירוש אמר אלא מכלא אמר וכוי', ולא היא שאני התם דנפיש מררה. וכתבו התוס' כלומר מכוא אין להוכיח, אבל הוא בפירוש אמרה כדמוכת בסמוך, עכ"ל. והוא פלא דעתך אמר הש"ס דהאי דרב לאו בפירוש אמר. אבל לפער' ז' הוכיח דכוונת הש"ס דרב גופה המציא את דינן דנ"ט בר נ"ט אסור מהא עובדא שאירע לו דאייתי בכריתות דף י"ג ע"ב דכל היכי דיתיב רב לא סגי בא הוראה וכו' בפרש' ז' בע' מני', והוא דוחק דמי' ש רב משאר גдол הדור בעירו אבל עיין ברמב"ם פ"ב ה' ז' מהל' דעות שכ' דרב אמרו עליו שלא שיחה בטלה כל ימי' והכ'ם שם כ' דאיינו יודע מוקומו. ולפע' ז' אם איינו מפורש במ"א למלמד מהכא, דקאמר כל היכי דיתיב רב לא סגי בא הוראה משום דגש מישחת חולין שלו היה לומדין הלכה משום דברור להם שלא שיחה בטלה מימי' ולכן לא נמנע מלישיב ביוםא טבא עת שכורות בין תלמידיו והעם והוא נכון מאי פער' ז' וא"כ שפיר לפינן גס כאן ממה שאמיר יהיב טעמא قول' האי דלהלכה אמר כן ואולי הוא בעצם ידע חלק דהאי מררות' קגרים, אבל כיון דאייכא דיחاب טעמא, גزر על כל נתבי' ועכין איסורبشر שנטעלם מן העון דלעיל צ"ו, דרב אשר מצד גארה עפ"י עובדא, ועין לעיל במה שכתבנו שם. ושוב מצאת' שכונתי בפי' זה לדברי הר"ן ז' וננהנאתי ובזה ניחא דאמר חס לי לארע' דאבא בא דלייספי לי מידי דלא ס"ל, דכבר תמווהו איך יוכחש שמואל לומר שקר. ולידיidi עוד קשה דאמר חס לי לארע' דאבא' וא"כ פירוש דאבא' דשמואל חסיד גדול ה'י, ולמה לי قول' האי, וכי בלאה לא שי למימר דלא עבד שמואל איסורה, דוזאי אסור לעשותן כן גם לאיש פשוטו, וכאשר נכתב בדיור הסמוך אבל לפני האמור י"ל, דכיוון דלאו בפירוש אמר לא ידע שמואל דרב אוסר נ"ט, ולכן נתנו לאכול אבל רב אמר דמסתמא הי הקב"ה ממשמרו שלא יבא מכשול לידו שיתן לרוב דבר שלפי דעתו אסור לו, ולכן אמר חס לי לארע' דאבא' שחסיד גדול ה'י שיבא לידי מכשול. ועין עוד لكمון ודוק'.

ע"ש גמר' אל חס לי לארע' דאבא' וכו', ולכארה יש מן התימא למה לא יאכיל לאחרים דבר שברור לו שהוא מותר, ועין במהר"ם שיף שנטעורה דלמעלה אמר ר' ג' גאמו לשבא, וכתב דבר שבא לא חשיבא לר' ג' כ"ב. ובפשיטות און לדבריו הבנה ולפי מה שכתבנו לעיל דבר מצד גורה וחומרא קאסר י"ל דהוה קבלחה בכל גדר וסיג ואסור לדידי' משא'כ בהא דבר שבא דתלי בפלוגתא דתנאי לעיל אבל עיין לעיל דף י' ובפתחה של שביארתי העניין שבתנאי דבאמת אין לנו בהלכה אמת החלטי במקום דaicaca פלוגתא רק אמרת הסכמי,

בתערובות בא לעולם נמי נחshaw טכ"ע וככינר. זכ"ע ודז"ק.

ד"ג קי"ב ע"א גמר' ומ"ש לכ"י תיכול עליה כורא דמלטה, ופרש"י כתהמודוד לי כור של מלך בשכרי וכוי ולעל דף י"ב ע"א הוסיף רשי", ציל דבדיחותא בעלמא הוא, אולם לפע"ד נראה דהיא תיכול אכילה קאמר, וכוונתו כי יש שני מיני שואל אחד המסתפק בסברא, ושואל על עניין הדומה, משום דמסתפק מפני שיש לחلك בסברא, שני שואל סתם ואע"פ שלא ידע שום סברא לחלק בין הנושאים, מ"מ שואל על שני דברים הדומים אלו יש חילוק ביןיהם והוא לא ידע, והנה בכל מקום שתמ冤א האי לכ"י תיכול עליה כורא דמלטה, הוא על אופן שאל באיז' עלי שני עניינים הנראים לדומים, ומ"מ יש חילוק ביןיהם, וכאש הרשיב המשיב באחד לאייסור ובשני להיתר, חזיר ושאל ומ"ש. מזה נשמע דהשואל שאל סתם בלי שעלה על דעתו שיש חילוק ביןיהם, וא"כ קשה מה עלה על דעתו לשואל, ולא פשט לעצמו מן הראשון על השני, ועיין במהר"ס שיף צ"ל שנטעורה ע"ז, אבל הוא מה שהשאיב לו לכ"י תיכול עליה כורא דמלטה, כי יש שואל ע"ה שלא נסמך על עצמו לדמות מלטה אלא ייש הפרש בין הנושאים, והוא לא ידע, ואם אח"כ באמת השיב המשיב משונה בשני מה מה שהשאיב על הראשון, שואל ומ"ש, כי לא מחכמתה שאל על השני, אבל אם הי' השואל בעצמו מסופק בסברא אם יש לדמותם או לחلك ביןיהם, לא הי' חזיר ושואל ומ"ש. והנה השואל בלי טעם הוא כמאל טפל בלי מלח, כי המלח ממתיק ונוטן טעם במאכל, ולכן כאשר שאל ומ"ש ונתגלה שהוא שואל סתם ע"ה, בעלי להסתפק בסברא אלא משום שאנו סומך ע"ע לדמות מלטה למלאה, הרי שאלתו היתה כמאכל טפל בלי מלח, לכן השיבו לו לכ"י תיכול עליה כורא דמלטה, לרמז לו שאלתו היתה חסורה מלח שאל בלי טעם ודז"ק.

ובגוג' אישור לאנוחי כדא דמלטה נבי כדא דcmcaca אני תמה דהחשש שייפול מן המכما לתוכה המלח ואח"כ ימלוח קדרתו, איינו מביאו לשום אישור דמסתמא איכא ס' בקדרה נגד המלח שנונתים לתוכו, ומכח"כ נגד הקותח שנתערב במלח, ואפלו לפי מה שכתבו התוס' שימולח בשר, עיין בלב אורי' שגם זהה מסתמא ס' נגד הכותח, ואיך יאמר על דבר כזה שבשותם אופן א"א לבוא לידי אישור, דאסור להניח זה אצל זה. ואולי משום מבלתיו אישור לכתהלה הנעה בה דהיא איתי לאיסורה בענין, אלא דם זאת אין כאן, דהרי לא ידע ולא כיוון לבטול, ובפרט בב"ח דשניות היהiler לא שייך כ"כ אין מבלתיו זה בהזאה לכתהלה, עיין לעיל בסוגי' דטיפת הלב מה שכתבנו בזה. ואולי מה"ט הי' לרמב"ס ז"ל שיטה וגירסה אחרת בזה, והוא דין אין להניח זה אצל זה בסמוך ממש, מפני שהמלח שאב טעם הקותח, ונמצא מבשל בשר במנא שיש בו טעם חלב, וניהו דודאי בטול טעם החלב בקדרה, אבל הלא אין אסרים ליתן אף' מעט חלב בתוך הקדרה לכתהלה, והאי ודאי הוא שושאב טעמו ואיינו חשש שמא יפול, כמו לפ"י רשי' ודז"ק.

ע"ב רב מורי ב"ר אימליך לי' בשר שחותה בהדיبشر טרפה, אתה لكمמי' דרבא, אל' הטמאים לאסור צירן ורטבן. והנה מה דאייבע' לי' לרבות מריה הי' משום דשמעין מהא דר"ג דלעיל, דזוקא דגיט ועופות שלוחיו יחד נאסרו הדגים, משום דרפו קרמייהו, אבל בשר עס, אמר בלאו, וכמছ"כ רשי' ותוס' ולכן איסתפק אי דזוקא בשר כשר הדין כן, ומטעם דדם מישרך שريك אבל טרפה לא, או דלמא ל"ש. אבל בצריך היוצא מן הטרפה אסור הא ודאי פשיטה לי', דהרי משנה שלמה היא, מובאה לעיל צ"ט ע"ב, דג טמא צרו' אסור, וא"כربא לא השיב לו מאומה, דעיקר חסר מן הספר, דה' לו להסביר דחוליק ציר מדם,داع"ג דבדים אמרין מישרך שريك או כבלעו כך פלטו, אבל ציר טרפה לא, עיין באחרונים. ולפע"ד

שלא נמנעו מלישא זה מזה, ולהשתמש בכלים זה מזה, והוא דבר הכרחי מצד קיומ האומה באחדותה, דאס יהיו נמנעים להיות לעם אחר במטה ושולחן, ברבות הימים יטמעו לגמרי בין האומות,adam בישבעם על הארץ שרצה לעשות התורה לשתי תורות, ולקרועו אחדות הזקן ממרא שרצה לעשות תורה לשתי תורות, ולקרועו אחדות האומה, כאשר האrik בזיה החינוך שהבאתי בפתיחה. מכש"כ בגולות שאנו מפוזרים בין האומות ואין לנו קשר אחד המאחד אותנו רך התורה הזאת, כי אין לנו לא ארץ ולא לשון שהמה סימני קישור כל אומות העולם וכדכתיב למשמעותם לשפותם בארצותם בגויהים. דPsiṭṭia דיש לנו לשמר אחדות האומה בדתה שלא תעsha אגודות אגודות.

ו"ד דבאמת יש לתמונה על מה שמספר הש"ס מתני' דקתרני דלא נמנעו מפני דאודיעו דהוא כמעט מן הנמנע, הרי תורה דב"ש וב"ה פליגו בפסול דאוריתא, ולא כתבת הד"ח צ"ל ומכ"ב לב"ש לרוב ראשונים הוא פסול דאוריתא, ולא כתבת הד"ח צ"ל ומכ"ב לב"ש דזוחlein מטהרין היו נשים נדות ובניהם בני נדות, ואיך שיד' כאן הודה ומכ"ב בתשומש כלים לעניין טומאה וטהרה, דלב"ה הטובלת בזוחlein היא טמאה נדה כמעיקרה, ובעה בעל נדה וממילא כל הכלים שימושים בהם טמאות, ואיך יעלה על הדעת דיש לסמוק לשאול כלים טהורים מבני ב"ש, שלא יעלה על הדעת להשגיח על מקומות שלם שלא יהיו זוחlein, ומלאה דלא רמי' אדעתיהו כדי שיודיעו זאת לבני ב"ה ומכ"ב שאחר זמן שרבו המחלוקות בין תלמידי ב"ש וב"ה, ועד זמן האמוראים ולמשל פלייגי ב"ש וב"ה להעיל י"ח ע"א בשוחט בingleton קציר הליכתו ובdry' הקודם פליגו אמראי בשיעור פגימה ועייש' מה שכתבתני בארכיות בסוגי' דשם, ועכ"פ אכן אפיקא פגימה הקשרה לאחד ופסולה לאידך, וממילא דמאן דמייקל לא בדק הסכךן על פגימה הקשרה לדעתו כלל לא, ואיך שיד' כאן הודה את חבירו המחמיר, ונזכר מזה דבימי האמוראים ידע כלל להזיהר את חבירו המחמיר, ובכך מזה דבימי האמוראים עכ"פ כבר נמנעו מלאכול אחד אצל חבירו, והוא נגד האי משנה דקתרני דרך החלטה דלא נמנעו זמ"ז וכדמפרש לבריתא לקים מה ש' האמת והשלום אהבו והענן צrisk למוד ועין גודל, ודז"ק.

בענין נ"ט בנ"ט עיין בفتיחה לרפרמ"ג הילכ' בב"ח בסוף ד"ה טכ"ע, שכתב שמסתפק בקדרה شبישול בה בשר ואח"כ חלב אי דאוריתא או דרבנן וכותב דתלוי' בפלוגתא אי טכ"ע בשאר איסורין דאוריתא או דרבנן עיין מה שכתבתני אני לעיל בדף צ"ז ע"א, דאפילו למ"ד טכ"ע דאוריתא ויליף מגע"כ, מ"מ בב"ח רק דרבנן, דלא מבעי אי לפינן מגע"כ דליקא אלא איסור עשה, מההכי תיתני נימא דנעשה בב"ח בטעם היוצא מפליטת כלים, אלא אף' לפינן טכ"ע מפשורת ולקין עליו, מ"מ בב"ח דרך ביישול אסורה תורה, וכי דרך ביישול הוא דמי שרצו לבשל בב"ח יקח קדרה של בשר ויישל בה חלב אטמה, ולכן פשיטה לי' דבישול חלב בקדרה של בשר אפילו נרגש בה טעם בשר, אין זה בב"ח שחיהבה תורה על בישולו ועל אכילתו וא"כ כל עצמיות פלוגת רב ושמואל בדגים שעלו בקדרה אפילו לאכלו בקדרה רותח כל' ראשון, איןו אלא חומרה בעלמא באיסור דרבנן. אבל אני תמה לפ' הכלל שככל לנו המרדכי ופסקין כוותי' דבתערובות בא לעולם לא נתהוו איסור חדש, א"כ בלא"ה אפילו הי' בדגים טעם בשר ממש אם יכנסו בו טעם חלב איך יתרהו איסור בב"ח בקדרה של הדגים שם היתר, כיון דבתערובות בא לעולם, וצ"ל דהמרדכי לא אמר אלא בתערובות מב"מ שאינו ניכר, אבל בתערובות איינו מינו חשוב בכינר האיסור בפ"ע, ולא מקרי בתערובות בא לעולם. אלא דלפ"ז גם זאת תליי אי טכ"ע בעלמא דאוריתא או דרבנן מ"ל דלגי

על'ש גמור' א"ש משום ר"ח השופר מפרקתה של בהמה קודמת התוצאה נפשה וכו', עיין בفتיחה שהוחתתי דיש באזה בלאה קצת איסור כמו יפת תואר, שלא התיירה אלא מצד הדוחק נגד יצה"ר עי"ש הטוב.

על'ש משנה המעלה את העוף עם הגבינה על השולחן אינו עובר בלבד ופרשי"ז זיל לדידוקא איצטריך, הא אוכל עוף בחלב עובר, ועיין בראשו יוסף זיל שכותב דמדלא פירוש כמסקנת הגמי', דאיינו בא לידי ל"ת וכאשר פפי נמי הבע"ט במסניות, ממשמע דס"ל לרשי", דרך דרך דחווי בעלמא קאמר אימא אינו בא לידי ל"ת, אבל העיקר החתנה סוטם דבר עוף בחלב דאוריתא, ולכאורה יפה העיר דינהו דדרכו של רשי"ז זיל לפרש המשנה כס"ד שבגמרא במקומם שהפשתות כן הוא, ע"ג דבמסקנא לא קיימת הכי, מ"מ כאן אי הוה ס"ל לרשי"ז דבר עוף בחלב לאו דאוריתא, ע"כ ממשום דמפרש מתני' שהח'ז' כרי"ף וכפפי הרא"ש זיל, דר"ע לפреш דברי ת"ק ATA, ת"ק שבמשנה שח"ז נמי רק בשר בהמה קامر ולא עופ, וא"כ יותר ה' לי לרשי"ז לשותוק מלפרש המשנה שמתפרשת מיד בגמי', ולכתוב דהה גופה לא איצטריך ובגמ' מפרש. אלא אחר העיון אני רואה דבאמת ליכא הוכחה מפרש"י דס"ל להלכה דעוף דאוריתא, דהנה על הא דקאמר בגמ' אימא אינו בא לידי ל"ת, פרשי"ז זיל כלומר אין לחוש שם יאלנו ויעבור עליו צח' ע"א דאי נמי אכל ל' לא עבר עכ"ל, והוא לא כארו' מן התימא דאי קאמר התנא דמותר להעלות עוף עם גבינה על השולחן, והוא כב"ש ודלא כב"ה דמתני' בריש פרKen. אבל מהז איכא ראי' ברורה למה שכתבתי שם ד"ה ע"ש גמור' הא קמ"ל מאן ת"ק ר"י, דל' יוסף דעוף לאו בכל סתםبشر, לית לנו הא דברי ר' יוסי דב"ש וב"ה פלינו ב"ש לכולא וב"ה לחומרא, אלא בסותם מתני' דעדויות דלא מנא הא בין הני דב"ש לכולא וב"ה לחומרא אלא הנפק הוא דב"ש לחומרא ואוסרים העלה וב"ה לכולא דמתירין, ולפיגי אי בשר עוף בחלב דאוריתא או דרבנן, ולען האי סוגי' דהכא אליבא דר' יוסף אזלה לפרשי"ז זיל ולאיבי' פליגו ב"ש וב"ה אי בשר עוף בחלב דאוריתא, אלא דאן לא ס"ל כר' יוסי דקאמר זו מוקול ב"ש. אלא בסותם מתני' דעדויות דו נמי מחומריב"ש, וממילא להלכתא פסיקנו כב"ה ולכולא כמשנה דעדויות, ממשום דלא סתם לנו התנאanca כר' יוסי. ולכן הש"ס כאן פריך לפיפי פשtotת המשנה דבאכילה איכא ל"ת דבר עוף בחלב דאוריתא אדם נפרש משותינו כן הרוי סתם כל התנא כאן כר' יוסי דו מוקול ב"ש ומחומריב"ה, ועי' קמשני אימא אינו בא לידי ל"ת ואשמעין דמותר להעלות סתם כאן כמשנה דעדויות ודלא כר' יוסי דפרקון, ולען יפה פרשי' במשנה כפשות המשנה וודאותי כב"ה דלעיל אליבא דר"י, ולאפוקי מות"ק דעדויות, אלא בגמי' במסקנא לא קיימי הכי, והוא ההלכתא דעוף לאו דאוריתא ומותר להעלות, ונדהה אקומהה דר' אש' לעיל בריש פרKen דכל הבשר כולל גם עוף ויש מה"ת ויש מדרבן, ומ"מ אסור להעלות גם עוף ומה"ת ויש מדרבן, ולען יפה פרשי' במשנה כפשות המשנה רשי"ז זיל, אולם שיטת הררי' והרמב"ז זיל דתפסו תירוץ של ר' יוסי' זיל, מפרשים הא דמסיק הכא אימא אינו בא לידי ל"ת, שלא להתר הعلاה אתה כפרשי"ז, אלא דלשםעין דבר עוף אין באכילהו איסור תורה וכרכ"ע, וכדי שלא תעטה לומר מר דת"ק ס"ל דעוף דאוריתא וכפשות לשניא דמתני' דריש פרKen דכולל עוף בכלל הבשר, אשמעין דיש מהם דאוריתא ויש מהם דרבנן, וממילא גם חיה מדרבן דכ"ע לפреш דברי הת"ק אתה. שוב עיינתי בפי'ם לרמב"ז וממצאי כדברי זיל, "ומה אמר אינו עובר עליה

מכאן ראי' גמורה להא דכתבנו למעלה, דdam הנבלע בשר אפיקו יוצא אינו מה"ת דאין זה בכלל דם האברים, ולא נאסר מה"ת אלא דם הכנס באברים, וכך הוחתתי דכן דעת הרמב"ז זיל, ולען כל הני סברות דdam מישرك שרייך וכל זמן דטריד לפלוט אפיקו ציר אינו בולע דם, אשר עליהם סמכין במליחת בשר על שר, לא נאמרו אלא ממשום דעיקר איסור דם הנבלע בשר שאינו כנוס אין בו איסור תורה. ולען בטרפה דצירו ודמו היוצא ממנו הוא אסור מה"ת, לא קסמכינו אנחנו סברות שאין להם יסוד. ולען רב מורי דקביעי, ה' ממשום דה' מסתפק ציר של בשר טרפה אסור מה"ת דציר דגים דקתיini במשנה דאסור הוא באמצעות רק מדרבן דיזיע באעלמא וכגדאמירין לעיל דף הנ"ל, וע"ז השיב לו רבא שפיר, הטמאים לאיסור צירן ורוטבן שהוא מה"ת, וממי לאין להקל בצר טרפה כמו בדים כשרה הנבלע בשר שאינו אלא מדרבן. ודע דלדעת הרמב"ז גם צירן ורוטבן של הטמאים אינם לוקין עליהם, ודלא ממש' כתוס' כאן דדרשה גמורה היא, כי לדעת הרמב"ז זיל שנלמד מרובי הכתובים אין בו מלכות, ודינו בחזי שיעור דחשב איסור תורה אבל אין בו מלכות, אבל מ"מ חמור הוא יותר מאיסורי דרבנן באעלמא וכגדומכח מהא דלעיל צח' ע"א דאל ר' אש' לממר בריה לאו אמינו לך אל תזיל בשיעורא דרבנן, ועוד הא אר"י חצי שיעור אסור מה"ת, ולען ע"ג דאין לוקין על ציר טרפה, אבל מ"מ אסור הוא יותר מדם הנבלע בשר דהוא דרבנן ממש, נכלפ"ד נכון בדעת הא"ה דבאסור דרבנן אמרינו בכל ד"ה בגמי' מיתבי, דהביא דעת הא"ה דבאסור דרבנן אמרינו בכל האיסורים סברת אידי' דטרוד לפлот לא בלו' וככלעו כך פלטו. וקמתהמה עליו, דא"כ מה פריך מציר של דגים שהוא מדרבן לציר של טרפה שהוא דאוריתא עי"ש. ובאמת חילוק זה בין ציר דגים לציר של טרפה רק לתוס' סברו, אבל לדעת הרמב"ז בשנייהם אין בו מלכות ואסורים מרובי הכתובים שחמורים אצלנו בשל תורה וחזי שיעור כנ"ל.

תוס' ד"ה ורוטבן וכיפה שלhn, וא"ת ותפ"ל ממשרת ליתן טכ"ע וכו' עשה"ד, וש' לי תימא רבתא על האי דוחקא שבתוס' שכ' דאיצטריך קרא על שתוי' שהוא כאכילה ברוטבן, ועל ציר הוו"א דוקא כשהקפהו ואכלו. הלא لكمן ק"ז ע"א ד"ה לרבות את השותה, כתבו התוס' דמיידי דשתיי' כגון יין ושמן לא איצטריך קרא דשתיי' בכל אכילה, ורק בmedi' דאיינו עומד לשתיי' כמו חלב ונבלה וחמצ' דהוה שלא כדרך להמחות ולשתות בהা צריכין נשפ' לרבות את השותה. א"כ אי ציר ורוטבן אסורים הרוי הון עומדים לשתייה ומהיכי תיתי בעין להקפות הציר, ורוטבן נמי הלא הבשר עומדת לבישול כמו לצלוי, וכיוון דטכ"ע ממילא הרוטבן אסורה בשתייה כי עומדת לך, ושאני גור' החלב והחמצ' שהמחה שאינו עומד להמחות ולשתות, אלא דדבר זה קשה גם על הסוגי' דלקמן עי"ש בתוס' ד"ה היכי דלאו איסור הבא מאליו, ובמהרש"ז זיל ושם אאריך בזה ברצות ד' ודוק'.

על'ש גמור' א"ר מרשטי' אין מחייבין דם בבני מעיים וכתבו התוס' דאי לאיסור מכח זה למולו בני מעיים עם שארבשר וכרכ' דהכא דם מישرك שרייך ואני להתר מטעם שרייך אם ה' שופכין דם בשעת צלי' דזוקא דם הנפלט נופל על הציר וכי' עכ"ל, כבר מליתי אמרה דלדעת הרמב"ז זיל דם הנפלט מן הבשר אין בו איסור תורה, ואם כן הוא שפיר מחלקין עפ"י סברות דקוט וshedufot קדים, בין דם הנפלט עי' צליה ומילחה, לדם הנשפך על הצלוי, אבל לדעת התוס' יותר הראשונים דם הנבלע בשר איסור מה"ת בלאו לאחר שפירוש, פלא מאייך סמכין על סברות כאלו למולו בשר על בני מעיים ודוק'.

יתירה ומפקיע, ואח"כ כתב גדי ולא את הבהמה טמאה ולא קשי' ל' דוחה בכלל גדי, וא"כ اي רק תרי גדי כתיבי היינו מוקמינו גדי השני להוציא את בהמה הטמאה ולא את החיה הטהורה שהיא בכלל בהמה טהורה, וא"כ למה לא תיקו רשי' ז"ל גם זה להקדים בהמה טמאה לחיה, אם לא שנאמר דלulos בהמה טמאה שפיר היה בכלל גדי כמו חיה בכלל בהמה אלא דמ"מ מסתבר למעטה משום דאסורה בלא"ה וזאת אפילו למ"ד אסור חל על איסור מ"מ במקומות דআיכא מייעוטי מסתבר לאוקמי על דבר שנאסר בלא"ה ולפיכך באמות מעיוט דבharma טמאה באחרונה אתה דכל זמן שישמעט דבר אחר לא נמעט בהמה טמאה, ורש"י ז"ל לא חש לבאר זאת דבharma טמאה ע"פ דוחה בכלל גדי יתמעט מיתורא משום דאסורה בלא"ה משום דזהאי גלי לככל ומתבאר מאליו ודוק"ק. ועיו' עוד لكمן מה שנכתב בהאי מייעוטי דבharma טמאה בסה"ד ז"ל "אבל בהמה טהורה דלאו גדי כגון פרה ורחל איתרבעאי מקראי" כדכתני בברייתא בגמ' עכ"ל, וכתיב בהගות מהרש"ש ז"ל ז"ל. Ancini לא מצאתי מקומו אליו, ולפ"ע בדורו דרש"ז ז"ל את"ר דלקמן קי"ד ע"א קמכוון, דילוי הלב פרה ורחל מיתורא דקראי דחלב אמרו, וכתיב שם רשי' ז"ל דהאי תנא ע"כ לית לי' דגדי אף פרה ורחל במשמעותו, אלא גדי דוקא אלא דמיתורא דגדי תלתא זימנה לירף בשער חיה ושאר בהמות (ועיין במה שכותבת שס) וכן יleaf נמי מיתורא דammo על הלב פרה ורחל, וכן שפיר כתוב רשי' ז"ל כאן דילוף מיתורא דקראי לרבות גם פרה ורחל אלא דלקמן כתוב דמיתורא דגדי גדי יleaf לחיה ולשאר בהמות, ודלא כר"ע דילוף מיתורא דגדי למייעוטי חיה ועוף ובharma טמאה, ע"כ ר"ע סובר המשמעות גדי כולל גם טלה ועגל, אלא דיל' דגס ר"ע ס"ל גדי דוקא של עזים משמעו, ומ"מ ממעט עוף וחיה ובharma טמאה, דכיון דגדי דוקא, ובעינן לריבוי פרה ורחל, שבו ממילא נתמעטו אלו, אלא דמלחש רשי' ז"ל לא משמע דכיון לך, וכעכ"פ לדעת רשי' ז"ל הא דקרו בוגמי', דגדי גם טלה ועגל, לאו ד"ה הוא, ודלא כתוס' لكمן ד"ה בחלב פרה ורחל, ובאמת גם רישוס'יג דילוף מבלה לחיה, וממעט עוף מחלב אם, ע"כ דלית לי' דגדי פרה ורחל במשמעות דאי ס"ל כן, ומה ליה' היקשא דנבללה כלל, כיון דגדי כולל כל מין בהמה, ועוף לאו גדי הוא, ודוק"ק.

גמר' מה"מ א"ר אלעזר, אמר קרא וישלח יהוד' את גדי העיזים וכו' ויש להעיר והא התם וכן בקרא ואת עורות גדי העיזים, כתיב בפירוש צאן. לך נא אל הצאן. ואשלח גדי מן הצאן, וא"כ א"א למליף מיתורא עזים אלא דסתם גדי קאי נמי אטלה שהוא מן צאן כי צאן כולל עזים ורחלים, וכמוש"כ התוס' لكمן קל"ז ע"א ד"ה מננה"ם, שכתו דעיזים נמי אקרו צאן, שנ' לך נא אל הצאן珂ח לי' משם שני גדי עזים עכ"ל אבל מנין לך לומר דגס פרה דהינו עגל בכלל גדי, דהוא בקר ולא צאן, ואולי י"ל דלפי מה דמסיק דתרי מייעוטי כתיבי עזים העיזים, יleaf מינ' דגדי כולל רחល וגם פרה, ומושב קושי התוס' דחקשו ל"ל תרי מייעוטי, דבאמת גם למאן דשני כתובים הבאים כאחד אין מלמדים, נמי איצטריך עוד חד מייעוטי, והש"ס קיצור בלשונו, ועודין הדבר צריך אצל תלמוד רדו"ק.

בל"ית ר"ל אין בא לידי ל"ת לפי שבר עוף בחלב עצמו מדרבן הוא כמו שיתברא"ר עכ"ל הרי דרך זאת אתה לאشمיעין דעוף דרבנן ומה דלא כתני כן בפשיות משום דרצה עוד לאshmיעין דמ"מ אסור להעלותו וכבר עשי דלעיל ריש פרkon גוזרינו גל"ג וזאת נשמע מדקתי אין עובר ממשמע הא איסורה איכה.

ולפי האמור יש להלכタ זו ג' שיטות. דעת הר"ף והרמב"ס ז"ל דבשר עוף דרבנן, ומ"מ אסור להעלתו, דעת התוס' דבשר עוף דאוריתא כר' יוסף דמריש כן משנה פרkon, וכן מתפרש משניות אלו דהמעלה את העוף אין עובר, אבל על אכילתיו עובר, וכן בשער בהמה טהורה והה עוף ולא פוקי רק טמאה, וב"ש וב"ה פליגו בפלוגתא דת"ק וע"י, ופסקין כת"ק וככ"ה אליבא דר' יוסי ולחומרא, ודעת רשי' דעת שלישית דר' אשיש נדחה וכיימ"ל כר' יוסף, דת"ק ור"ע פליגו בעוף אי דאוריתא אי דרבנן, אלא דב"ש, וב"ה דפליגו נמי בהכא לא קיימ"ל כר' יוסי, דו מוקול ב"ש ומחרומי ב"ה אלא כת"ק עדויות דב"ה לקולא דבשר עוף לאו מדאורייתא, ונדחה האי כת"ק דהכא ודוק"ק היטב.

על' משנה בשער בהמה טהורה בחלב בהמה טהורה אסור לבשל ואסור בהנהנה הנה בריש פרkon דקתן נמי לשון דאסור לבשל, מ"מ שם לא דבר מבישול אלא מאכילה בלבד לדעת הרמב"ס ז"ל, דלא נאסר הבישול בח'י ועוף אפילו מדרבן לא, ולישנא דקרה נקט, אבל כונתו על אכילה, וכן כולל שם כל הבשר גם ח' ועוף וכדאמר ר' אשיש דמותני לעולם ר"ע הוא ויש מהן מה"ת ויש מהן מ"ס, אבל כאמור מאסור בישול ממש ומאיסור הנהה דשני איסורים אלו נלמדו מדכתיב ג"פ האי לאו דלא לבשל טהורה בלבד, אולו אינם נהגין אפילו מדרבן בחיה ועוף אלא בבהמה בלבד, אולו המב"ח ז"ל בריש הל' בב"ח קמתמה, איך נדחה במשנה דריש פרkon דקתן כל הבשר אסור לבשל דלפי דעת ר' אשישatti כר"ע, ויש מהן מדרבן דהינו חיה ועוף דرك אכילה קامر ולא בישול, והביא דברי הרשב"א בריש פרkon דמריש בבישול ואכילה קامر, ועיין בפר"ח שם שדוחה דברי הב"ח ויפה כיון,adam נפרש דלעיל בישול ואכילה קامر ומילא ההנהה א"כ כאן דעיקר דין אלא לא אשמעין דانيا נהג רק בטהורה ולא בטמאה לא הוה לי' להזכיר כלל והנהה אלא סתם בב"ח נהג בהמה טהורה ולא בטמאה, ואס רצה דרכ' אגב להשמעינו דבב"ח אסור גם בהנהנה ונקט אגב הנהה גם בישול אז ה"י לו לנקט גם אכילה והפרט לדעת הרמב"ס ז"ל דאין לוקין על הננת בב"ח איך השמייט העיקר ונקט הטעול ועיין לעיל בריש פרkon שהארכתי בפירוש המשנה הללו עפ"י דעת הרמב"ס ז"ל ועכ"פ מדרבן ליכא אין לוז מפסק הרמב"ס, והש"ע דבחיה ועוף אפילו מדרבן לאו, איסור בישול והנהה ואעפ" שבהעלאה גזרו גם בחיה ועוף, עיין לעלה מה שכותבת טעם נכון להז"ק היטב.

רש"י ז"ה פרט לעוף ולחיה ובharma טמאה, עיין בהගות הרש"ש שכטב דרש"ז ז"ל הקדים עוף לחיה דמייעוט הראשון יותר מסתבר לאוקמי עופו שאינו בכלל בהמה ויפה דיבר אלא דאו הוויל להקדים גם בהמה טמאה לחיה לכאיו דיתור מסתבר למעט דהרי רש"י ז"ל על חיה כתוב ע"ג דחיה בכלל בהמה מ"מ אתה קרא

ואיך לא הזכיר הרמב"ם דאייכא יתירה להוציא טמאה, ואדרבה כתב דלא אסורה תורה אלא הטהורה בלבד, משום גדי משמע ולד שור כשב ועוז ולא טמאה ולא עוד אלא הקדים הרמב"ם בהמה טמאה לחיה וועוז, היפך לשון ר"ע להורות לנו דהכל נתמעט מגדי לחוד שאינו יכול אלא ולד שור כשב ועוז. ולעיל כתבנו דיש לתמונה מנ"ל באמת דכולל גם ולד השור דילמא רק ולד הצאן כשב ועוז בהמה דקה, ולא ולד הבקר בהמה גסה, אולם ניחא לי בשנאמר דגמ האי דרש דדרש ר"א מפרט גדי העזים מכל דגדי סתם גם פראה ורחל במשמעותו, אינה דרש גמורה, דהרי תורה גם בעגל כתיב כ"פ בתורה עגל בן בקר וגעלת בקר ובשערירים כתיב שעורי עזים הци נאמר דעלם שער סתם כולל כל מיני בהמה, אלא ודאי דגם כאן סמכו חז"ל על הסברה הפשוטה,DKRA נקט גדי אבל ה"ה שאור מיני בהמות, דין שום טעם לומר דזוקא בשער עז בחלב אסורה תורה ולא בשער רחל ולא בשער פרה, ורק דרך סמק בעלמא דרישו כן, והוציאו את החיה משום דמסתבר דעת בהמה ביתוי קפיד הקרא, והוא ממה שדיבר בלשון הווה גדי בחלב אמרו, כי בחיה וועוז כתיב כי יצוד ציד חיה או עוז, אלא שתלאו ברמא"ד מזכותיב גדי העזים בי"ה' מכל דסתם גדי בל מין בהמה במשמעותו, אבל העיקר על סברתם סמכו, וכן צרכין לומר ברוב דרישות כאלו, וכאשר ביארתי זאת בפתחה ובהרבה מקומות במקילתן ודוק' היטב.

ע"ש גמר' אתרمر המבשלה בחלב ר"א ור"א, חד אמר לוקה וחוד אמר איןו לוקה וכו', אכילה כ"ע לא פלייג דלא לך, כי פלייגו אבישול וכו', הנה כפי הנראה פלייגו אי עיקר האיסור הוא האכילה, ומושם חומר האיסור אסורה תורה גם הבישול שהוא הכנה לאכילה, וכגדעת המדרש הרבה שהביא הרמב"ם ז"ל בראש פ"ט ממש"א, אשר מה"ט יליף אישור אכילה פלייג דהוה כמו בת מבת הבת,adam אסורה תורה הבישול שהוא מצרכי אכילה, כ"ש אכילה עצמה, והוא לפ"ז אישור בישול הרחקה מאכילה כמו בל יರאה ובל ימצא בחמצז, כתוב הר"ז ז"ל בראש פסחים שהוא הרחקה מאכילה. ואם כן הוא כל שאין לוקין על אכילתו, איך אפשר ללקות אכילה כדכתיב, אבל אם נאמר דאישור בישול הוא אישור בפ"ע לא מביע לפ"ז דעת הראב"ע והרמב"ז ז"ל מצד אכזריות אסורה תורה, וכיין אותו ואת בנו ושילוח הקן דודאי עיקר האיסור הבישול, ואיסור אכילה נגרר מאישור בישול אלא אפיילו לא נדרש טעם, אלא קרא כדכתיב, אלא דמשום דכתיביו ג"פ בתורה לא תבשל, ונוקמי הני תرتית היתרים לאיסור אכילה והנה וכתדברי" דלקמן, אז שפיר איכא למימר דמבשלה חלב בחלב ניהו דלא לך אכילה, משום דआח"ע, אבל איסור בישול האיסור בפ"ע לקי שפיר עיין לעיל בראש פרקן מה שהארכתי בזה, ועפ"י הדברים תמהתי על הרמב"ם ז"ל דמצחה שטרוי לב"י תרי, דפסק המבשלה בחלב לוקה על בישולו ואני לוקה על אכילתו. ולא הביא האי תדברי" דגנולד מג' לא תבשל בישול אכילה והנה אלא דברי המדרש הרבה לא שתק הכתוב בהווה ר"ל דהה' ההזקנים שבמיינן בהמה וה"ה חלב שאינו מאמו) אבל בשור וכו' מותר לבשל", ובhalb ח' וכו' בשער חייה וועוז וכו' אין איסור אכילה מה"ת וכו' עכ"ל, מסידור הדברים וטעמים שכתב הרמב"ם ז"ל דרנה כתוב דלשון גדי כולל כל שלש מיני בהמות טהורות שור כשב ועוז כי הولد מהם נקרא גדי, אם לא שפרט עזים וכמימורא דר"א בוגם', ומה דלא כתיב בשער בהמה או בהמה לחודה בחלב סתם משום דבריך בהווה. ולכן מミילא איתמעט בהמה טמאה, והקדים הרמב"ם ז"ל בהמה טמאה אף לעוז עע"פ דעוף פשיטה יותר למעט מההמה טמאה משום דעוף וחיה עכ"פ מדרבענן אסורים באכילה, ובהמה טמאה לית בה איסור בב"ח מדרבענן ויש נפקותא זהה כאשר כתבו הפסיקים כיידין, וכן חייה וועוז נתמעטו מגדי דעוף דחיה בכלל בהמה אבל לא בכלל גדי,adam לא תאמר כן אלא גדי הוא ולד רק מאיזה מין שהיה', אכ' גם ולד רק של הטמאה בכלל וצרכין להוציא בהמה טמאה מיתורה ממש וכדמשמע מפשטות לשון ר"ע ו邏輯 וטרי' שבוגם'

ע"ב גמור' אמר שמואל גדי לרבות את החלב וכו', עד סוף הסוגי הנה תמצוא בדרשות אלו ריבויין ומעוטין, והמבוכה גדולה, DR"ע במתני' דרש הני שלשה גדיים למעטיה חיה וועוז ובהמה טמאה, ושמואל דרש אותם לרבות חלב ומתה ושליל ולמעטיה טמאה, וכפי המבואר בוגם' משום דסביר אחע"א וילף מהכא, ומ"מ ממעט טמאה ולאו משום דאחע"א דאפיילו מבישול קממעט כמש"כ המהרש"א ז"ל, ולא איתפרש טעמא למה מרבה חלב ומתה וממעט טמאה ולר"ע מסיק לקמן קט"ז ע"א, לחלב ומתה לא צרך קרא, דס"ל בעלמא אחע"א וכן לשיל דגדי מעלי' הוא לא צרך קרא, והנה אנו ס"ל להלכתא דאחע"א ובאמת אחלב ומתה לאו איתתרו כולחו. והנה אנו ס"ל להלכתא דאחע"א ובאמת אחלב ומתה לא חל אישור אכילת בב"ח, ור"ע גופה הכי ס"ל עיין לעיל ק"ב ע"ב ובתוס' שם, ואחריו כל זאת עדין קשה מנ"ל למעט חייה דהוא בכלל בהמה, דכמו דממעטין בהמה טמאה אף דבלא"ה אאחע"א דאפיילו בבישול מותר, ממעט גם חלב ומתה מבישול, דמסתבר למעט כמו בהמה טמאה, דהאי אסור והאי אסור, ולא נמעט חייה דהוא בכלל בהמה, ולעומת זה קשה להיפך למ"ד בחלב בתו, דהיא אסורה בבישול מותר, ממעט גם חלב ומתה מבישול, אבמה אאחע"א דאפיילו לא לקי אבישול נמי לא לקי, למה לי' מיעוט בחלב כיוון דאכילה לא לקי אבישול נמי לא לקי, וזה לא יצאו אבמה אבמה. ובכל מה שכתבו האחرونים ז"ל בזה לא יצאו מסובך הדוחקים והקושיות כאשר איוון דרשין לקמן קט"ז ע"ב לאיסור אכילה עוד אלא דהני תלטא לאוון דרשין לקמן צרכי, א"א דרשות דחכא בביבא, דכיוון דעיקר הלאוין מצרך צרכי, א"א לדרש לא לרבות ולא למעט, משום דכתיב גדי ולא כתיב בשער, אלא חדא דרשה ולא תלתא דבאמת תרתי לא שינוי לשונו בלי שום כוונה, ואפיילו חדא דרשה לא מצין לדכתיב גדי ולא כתיב בשער, דהרי אין אמרין דלאו דוקא גדי ר'ך, אלא גם עז זקונה וכן לאו דזוקא בחלב אמו, אלא בחלב אחותה בין גדולה ובין קטינה, אלא שדיבר הכתוב בהווה, דדריך לבשל בחלב דיקי בשער הרך ולא הזקן, וממיילא קרוב להתבשל בחלב אמו דמוכנת לפניו, וא"כ איך מצין לדירוש מגיד ולא בשער, ומחלב אמו ולא חלב סתם, כיון דהכל נכתב משום דדיבר הכתוב בהווה. מכל הlion טעמין אין לנו מנוס אחר אלא לומר, לכל הני דרישות אסמכות בועלמא נינהו, וכדי להגדיל תורה ולסלסלה, אבל הדינים היוצאים מכל השקיל וטורי' נבנו על הקבלה ועל פשיות פירוש הכתוב, וכו' תורה בפירוש מפסק הראב"ם ז"ל בענין זה ז"ל בפ"ט ה"ג ממ"א "אין איסור מה"ת אלא בשער בהמה טהורה בחלב בהמה טהורה שני' ל"ת גדי בחלב אמו, וגדי הוא כולל ולד השור ולד השה ולד העז, עד שיפרט ואמר גדי עזים ולא נאמר גדי בחלב אמו אלא שדיבר הכתוב בהווה (ר"ל דהה' ההזקנים שבמיינן בהמה וה"ה חלב שאינו מאמו) אבל בשור וכו' מותר לבשל", ובhalb ח' וכו' בשער חייה וועוז וכו' אין איסור אכילה מה"ת וכו' עכ"ל, מסידור הדברים וטעמים שכתב הרמב"ם ז"ל תורה שלא השגית על הנני דרישות גדיי המזוכרים בוגם' דרנה כתוב דלשון גדי כולל כל שלש מיני בהמות טהורות שור כשב ועוז כי הولد מהם נקרא גדי, אם לא שפרט עזים וכמימורא דר"א בוגם', ומה דלא כתיב בשער בהמה או בהמה לחודה בחלב סתם משום דבריך בהווה. ולכן ממיילא איתמעט בהמה טماء, והקדים הרמב"ם ז"ל בהמה טماء אף לעוז עע"פ דעוף פשיטה יותר למעט מההמה טماء משום דעוף וחיה עכ"פ מדרבענן אסורים באכילה, ובהמה טماء לית בה איסור בב"ח מדרבענן ויש נפקותא זהה אשר כתבו הפסיקים כיידין, וכן חייה וועוז נתמעטו מגדי דעוף דחיה בכלל בהמה אבל לא בכלל גדי, adam לא תאמר כן אלא גדי הוא ולד רק מאיזה מין שהיה', אכ' גם ולד רק של הטמאה בכלל וצרכין להוציא בהמה טماء מיתורה ממש וכדמשמע מפשטות לשון ר"ע ו邏輯 וטרי' שבוגם'

דרך לבשל בחלב, משום שהוא רך ומתבשל בבישול קל כמו החלב ומסתמא מתבשל בחלב אמו שמכונת לפני. ובזה השקיל וטררי מתרפרש כמין חומר דהכי קامر, בחלב אמו אין לי אלא בחלב אמו, ר'ל אמו דוקא ואפיו מינו לא, דלפום פשوطות הלשון שהוא דוקא הרוי טעם כמו אותו ואת בנו וכמו זהותם דוקא אם ובנה, ולא זקנה ולידה דעתמא ה'ג' דוקא גדי בחלב אמו ולא בחלב אחותה וממש'כ לא בחלב מין אחר, ولكن פרה ורחול מנין, ע'ז' משיב דאייא ק'ו'adam בקרובים שלא נאסרו בהרבעה אסורה התורה מושם תערובות מינימים ממש'כ ברוחקים שנאסרו בהרבעה אסורה התורה תערובות בשר בחלב. ע'ז' קامر דמעיקרא דדינא פירכא ר'ל דק'ו' דידך נבנה על הקדמה מוטעת, DATA שברת דחתums מושם תערובות מינימים, אז יותר מסתבר לאסורה הרוחקים מן הקרובים,-DDILMA הטעם מושם אכזריות של מעשה הבישול, אז נפהוץ הוא דידיוקו גדי בחלב אמו שנאסרו עמו בשחיטה מושם אותו ואת בנו, נאסר עם חלבה בבישול וחדר טעמא אית' לאותו ואת בנו ולבישול בב'ח, וכן קامر הלשון דמעיקרא דדינא פירכא דמה שאתת מחזיק לקל הוא החומר, ומה שאתה מחזק לחומר הוא הקל, דהה דנאסר עמה בהרבעה קולא הוא לגבי ב'ח, וע'ז' קامر ת'ל בחלב אמו פעם שניית והוא אתה לאיסור אכילה, וכדרישת דבר'י لكمון, וכיון דזוכינו דאכילה נמי אסורה תורה ע'כ' דלאו מטעם עין אכזריות אמורה תורה לא תבשל רק הבישול נאסר אגב האכילה וכדעת הרמב'ם בשם המדרש הרבה רב שוב אמרין דגדי בחלב אמו לאו דוקא וכמש'כ בחלב אחותה ובחלב פרה ורחול ולא דבר הכתוב רק בהווה כנפלו'ד נכו' וברור בס'ד.

שוב ראיתני בחודשי ק'ז בעחתת'ס זצ'ל שהעיר קצרה בינה שכתבנו וכתב דהאי ברייתא ATI' קר'ש דדורש טעמא דקרו וציין גמר' ערוכה קידושין ד'כ' ע'ב. ובענייני פלא לפ' מה שכתב ק'ז' ז'יל בעצמו בתשובותיו ליו'ד סי' רנ'ד, דפשיטה דלקולא דוקא לא דרשין טעמא אבל לחומרה ודאי חישין אטטעמא דקרו עי'יש. וא'כ שם דמיירי בדיני ממונות בתי ערי חומה לנוול לחצאיין, איך נסמוד אקי' דניפרך עפ'י טעמא דקרו, להוציא מזה ולהיתן לה. ואכן בב'ח דרצין למדוד חלב פרה ורחול מק'ו, הלא בלאה קשה וכי עונשין מה'ז, עד שפרק זה אתני ולמה לי קרא, אלא ודאי דהאי ק'ו' לא אתה אלא לגנות לך פירוש הקרה, אי גדי בחלב דוקא וכפשות מושמעות' או דלמא דבר הכתוב בהווה, וכל הבשר בכל החלב אסורה תורה, ולפשות ספק זה גם לדידן דלא דרישין טעמא דקרו, צרכין אנו לחזור אחר הטעם, כי רק ע'ז' הטעם מצין לעיד פירוש האmittiy ודו'ק היבט.

ע'ב גמר' איר אש' מנין לבב'ח שאסור באכילה שי' ל'ת כל תעובה כל שתבעתי לך הרי הוא בבל תאכל. תמהני על סיידור הש'ס דהקדים דברי ר'א אחרון שבאמוראים לפני ר'ל ור'י וכמה תנאים בברירות דיש להם שאר לפוטות. אלא דבלאי' הקשו האחרונים ז'יל דהה הוה לאו שבכללות ואיך לokin על אכילת בב'ח. וראיתי בח' ק'ז בעחתת'ס זצ'ל שהביא דברי הכל'ם ריש פ'א מהל' טומאת מת שכתב, דברי ר'א דילפין מל'ית כל תועבה זה הון דבורי המדרש הרבה שהביא הרמב'ם ז'יל ש', דאסור הבישול וכמש'כ האכילה והוא מהאי קרא דל'ת כל תועבה ועפ'י הדברים כתוב החת'ס דצרכין ג'פ' לא תבשל וגם ל'ת כל תועבה, דמג' פעומים לא תבשל לפנין אכילה והנה באם אין עניין ולא הין לokin, אבל כיון לפנין למלוא ילפנין מלאו שבכללות דל'ת כל תועבה שוב לפנין למלוקות גם מלאו דלא תבשל באם אין עניין, כמש'כ התוס' בב'מ עי'יש, ואם כנים הדברים אז ייל דכליל הילופיות דלקמן לא מצין להלכה, דכל הני או שהוא מריבוי

וחצי זית חלב ודאי לקי ודוו'ק.

גמר' מיתבי המבשלה וכו' הפגול והנותר והטמא שబשלו בחלב חייב וכתב המהריש' א' ז'יל דאייא לאוקמא דזוקא בבישול דלא היה אלא חד אישור חייב, מ'מ איכא לאוותב ל'ק דאייא מאן דסביר דאבישול נמי לא לקי עכ'ל, והנה לפי מה שביארנו למלעה בפרק גה'ג' בחלב בחלב אמרין דלא דבר הקרה רק מבשר הגדי ולא מחלב, וכן גם אבישול לא לקי, אבל באיסור שבא על הבשר דרך הזדמנות לייא מ'ד דלא ילקה על הבישול דאייא אלא חד איסורה, לא הוועיל המהריש' א' כלום בתירוץ, דכאן בפגול נותר וטמא לכ'ע' לך אבישול, אבל צ'ל דחש'ס לא מצי לתרץ דאבישול ולא אכילה קאי, מושם דאי פשיטה, ומה קמ'ל דחביב אבישול כיון דליך אלא חד איסורה, ואי שלא תאמר מדלא לך אכילה דבישול אבישול נמי לא לקי, וה לא איסורה חל גם לעניין אכילה לך בראו בין רשעים גמורים, ומהיכי תיתי לא ילקה אבישול. ולא עוד אלא דלפי סברתנו דלעיל גם אכילה מצי לך, באוכל zeit מתערובות הבשר והחולב באופן דליך שיעור בשר לגבי פיגול ונותר וטמא, אלא ודאי דמה דקתני בברית' גם אכילה, והינו באוכל zeit בשר מפיגול ומ'מ חיבת תרתי אפיגול ואבב'ח' ומשום דהעיה' ועיין בהגחות ביאור מהר'ם שיף ז'יל שכ' דמפרש' נמי משמע דלא כמהריש' ואו והוא אמת ודוו'ק.

רש'י ד'ה, ומור אמר חד ואכו', דאס לא התירו בו מושם אכילת חלב אלא מושם בב'ח, אינו לוקה דלא ATI' איסור בב'ח וחיל איסור חלב עכ'ל, גם מכאן איכא ראי' דאפיו לאיסורה לא חיל אלא נאמר דלאיסורה חל אם לא התירו BI' מושם חלב למה לא לוקה מושם בב'ח. אלא דלפ'ז' בכל הני איסורים שבאו רק דרכ' הזדמנות ייחד כמו בשר פיגול בחלב אי לא אטרו BI' מושם פיגולilkha משמע בש'ב'ח, ודבר זה לא הזכיר שום פוסק וצ'ע ודוו'ק.

גמר' ת'ר בחלב אמו אין לי אלא בחלב אמו, בחלב פרה ורחול מינון, אמרת ק'ו' וכו', ת'ל בחלב אמו וכו' עכ'ל. הנה הון לפרש' וכו' והן לתוס' האי שkil וטררי לפלא בענייני כל רואה ולא נמצא עניין זה בש'ס, וגם קשה מאד לדרוש מחלב אמו אפיו מייתורה לפרט ר'א דקאמר ורחול, היפך משמעות הלשון מכל וכל, וגם לשון ר'א דרצה לתקננו, מעיקרא דדינא פירכא משונה מאד הגם שרשי' ז'יל רצה לתקננו, אבל לפע'ד לא תיקון כלום, דלא מצינו לשון זה בש'ס הגם דפרק אונתלת דינא דו'ק ותשכח.

אבל לפע'ד לפרש הסוגי עפ'י מה שהזכירנו בריש פרקו, וכן לעיל בדף הקודם דיש שני טעמים בעניין ATI' איסור בב'ח או כמש'כ הראב'ע' והרמב'ן ז'יל דמצד אכזריות נעה בה וכעין שחיתית אותו ואת בנו, או מצד תערובות מינימים וכעין כלאים ושתגען.

והנה אם נאמר דמצד אכזריות נעה בה, אז עיקר האיסור הבישול כי הוא המעשה המתוועבת לפנין המקום, וזה לא ידענו טעם לאיסור אכילה, כי אותו ואת בנו ושילוח הקון ודאייאת BI' יותר אכזריות, ומ'מ לא אסורה התורה אחר המעשה את הנשחת ואת הניקח כדלקמן בדף הסמו'. ואיך יאסר הכא המתבשל, שניית אם מצד מעשה אכזריות אסורה התורה הבישול, אז ודאי מסתבר לומר דאמו דוקא ואפיו מינו לא, וכאשר כתוב באמת האבן עזרא ז'יל בתורה עי'יש. אולם אם מצד תערובות מינימים וכעין כלאים נאסר, אז עיקר האיסור הוא האכילה והבישול נאסר רק אגב אכילה ומצד הרחקה מכך, וכדעת המדרש הרבה שהביא הרמב'ם ז'יל, ואז מסתבר לומר דכש'כ גדי בחלב אחרית ואפיו לאו אכילה והנה לא פירה ורחול, דהרי כל שרוחקים יותר, מסתבר יותר לאסור וממילא צ'ל גדי בחלב אמו דכתיב הוא מושם דזיבר הכתוב בהווה. דוק גדי

דלים ככתבן אתה, וממילא בעין ילפota דאותו דכתיב בטרפה וכדמפורש בפסחים בסוגי' חזקי' ור' אבוח, זיל דלא חש כאן להאריך וקסמך אסוגי' פסחים שנסדרה קודם סוגי' דהכא, אלא אז לא היה לו להביא כלל האי בריתא דפליגו בה ר'ם ור'י, אלא דברי' אבוח דמדפרט בנבלת היתר הנאה, מכלל בשאר איסורי אכילה אסורים גם בהנאה. ואולי ייל' מושם דפסחה ذקרה נראת לדברים ככתבן וכרכ'י, لكن איצטרך להביא הבריתא דר'ם מפרש דלא אתה לדברים ככתבן, ומה דפרק תחלה מ"ט דר'י' מושם דאם אין לנו הכרע לפרש לדברים ככתבן, אין לחיש איסור מכירה לגר, ואיסור נתינה לנכרי' דבלאי' ה' יעדין ממש'כ התוס' لكن יותר מסתבר לדרוש כר'ם ואתה הקרא לאסור שאר איסורים בהנאה, ולפ'ז ייל' דר'י' אי לאו דעתך ל' אוטו בטרפה דאייתר, "מושם דס'ל חשב'ב לאו דאוריתא, באמת הי' מסתבר לי' נמי לדירוש כר'ם, אלא כיון דעתך ל' אוטו על שאר איסורים דאסורים בהנאה, אייתר ל' האי דנבלה על דברים ככתבם ודוד'ק.

ד"ג כת'ו ע"ג גמר' אלא מעטה מעשה שבת ליטסרי, עיין בח' ק"ז בעהchatת'ס זצ'ל דהסביר בטוב טעם דבמלاكت שבת אין המלאכה מתועבת דהרי בנעשה ממילא או מעיש' ונגמרת בשבת מותרת, ורק אשביות גופו של אדם קפיד רחמנא, והתמהה על התוס' שהוצרכו לחלק בין שבת לבב'ח מושם דבשבת איינו ניכר שעשה מלאכתו בשבת, אבל בב'ח ניכר, והוא דפרק הש'ס דמעשה שבת ליטסרי מושם דלא נחות לחלק בין גוף העני מותועב או היוצא ממעשה המתועבת, עד שדרשו מהיה, היא קודש ואין מעשה קודש, וכד'ק ממש כתוב גם הלב ארוי' בתוס' ד"ה חרוש עי"ש, אלא דני תמה אם המקשן לא הבין החלוק בין הנושאים המבוואר לכל מבון, מה לא השיב לו התרצין שאין כאן תועבה ובלא קרא, וממילא דלא הי' מקשה לי' מחורש בשור וחמור ומחוםס פי' פרה, יותר קשה דבב'ח מאן אמר לנו דילמא קפיד רחמנא על מעשה האדם שהוא מעשה אכזריות, וכטעם האבן עזרא והרמב"ן ז'ל. וכך נראה לרוץ חדא קושי' בחברתה דהמקשין שפיר השיג החילוק הנ'ל, אלא דבב'ח גופא לא ברيرا לנו אם העני בעצמו מתועב או מעשה אדם בשבת, וכיון דר'א מ"מ יל'ן איסור אכילה מל'ת כל תועבה, הרי דאפילו אם המעשה של אדם מתועב גם היוצאה ממנה בכל תועבה היא, ואז באמת לא הי' לנו לlokות על אכילת בב'ח, אלא באכל מה שבישל באיסור בישול, וכמעשה שבת, אלא דמ"מ שפיר אמר ר'א בסתם דבב'ח אסור באכילה ונעשה מאליו, כמו שצינו לדרשא ז', שב נפשט דהיא קודש ואין מעשה קודש, וכיון שצינו לדרשא ז', שב נפשט לנו טעמא דבב'ח שהוא מתועב בעצם, דאל'כ למה אמרה תורה ל'ת כל תועבה אתה על בב'ח, דמ"ש מעשה שבת, וממילא כאשר הקשה לו מחורש וחומס, השיב לו ק'ו' משפט להתייר, לרוחא דמלטה קאמר ל' האי ק'ו', דבלאי' ה' כבר נפשט לנו דרך אם העני בעצם הוא תועבה כבב'ח, שיק' הללו דל'ת כל תועבה, ולא אם על מעשה האדם קפיד מטעם שביתת גופו או שלא להתחזיר וכדומה, אבל דרך הש'ס לטעמך אילפota תמיד, והרי תראה דהש'ס פריך אח'כ מאותו ואתם בנו ומשילוח הקן דליתשרו, שכתב רשי' ז'ל בעצמן דלא קשי' דמצוי למילך משפט דשרי, ולפי ביאורנו הי' מציא לדוחות מסבירה דין כאן תועבה בגין העין וכמעשה שבת. ודע דלפי הדברים קושי' התוס' ד"ה היא קודש, דלמה ל' לר'י הסנדLER קראDKודש היא לאסור מעשה שבת, תפ'ל מל'ת כל תועבה, וכן קושי' המהרש"א ז'ל דר'י הסנדLER תקشا חורש בשור וחמור

בعلמא, או באם אין עניין או בהיקש וסמכים, שכל הני אין דרישות גמורות למלכות כМОון, ולכן כולם צרכינן להא דר' אשן ולאיסורה, ואני אח'כ הני דרישות למלכות, כך ה' מקום לומר אלא דודח גדול לומר בהצטרפות לאו שבכללות בלאו שבאים אין עניין, הכל טעמא, מושם דלא ברירה לך דהכא אתה, וא'כ ה' בשני דרישות דלא ברירה לך נמי לא מליקון, ואני זה דומה להא דכתבו הפסיקים דשניהם סימנים שאינם מובהקים חסיבו כסימן מובהק, דהתמס שני הסימנים מורים על עניין אחד, אבל כאן אין הדרש האחד מורה על אמונות הדרש השני כМОון, וגם מה שהביא ק'ז החחת'ס ז'ל ראי' מותס' ע"ז ס'ו ע"א, אין עניינו לכך כMOון לכל רואה, ובבלאי' ה' קושי' התוס' דשם לפע'ד לך'ם, שהקשו לר'ם דקאמר איסורי'ן מצטרפין לכזית מושם ל'ת כל תועבה והקשוי, הא הוה לאו שבכללות, נראה דסבירו דל'ר'ם נמי מותפרש הקרה דאתא להוציא לאו על כל איסורי' אכילה שבתורה, והוה לאו שבכללות שכן נתקשו, אך אפשר ללקות עליו אבל לפע'ד לויל שאני כדי אני אומר דל'ר'ם לא אתה הקרא להוציא לאו חדש בכללות, אלא אתה למדנו שככל איסורי'ן מצטרפין לכזית ואין זה לאו שבכללות והבון. וחוץ מכל זה בעדעת הרמב'ס ז'ל פשיטה דין להכניס את זאת, דמה שהכח'ם שם בס' פ'א מוטו'ם כתוב, דמהה דל'ת כל תועבה קאמר, דלא בא הכתוב לאסור אכילה וכו', גם הוא ז'ל הדר' ב' מיד, שכתב עיי' מושם דכדי' שלא יבא לאכול, אסורה התורה אפילו הבישול והוא האמת דלולי זאת, מה עניין זה לבת הבית שהביא הרמב'ס ז'ל. ובחנוך תמהו על הרמב'ס ז'ל, ומה הניי כל הדרישות בשבש'ס והביא מתרחק לחומו ממדרשי רביה. דלפע'ד ברור דרmb'ס ז'ל ה' קשה, דכלל הני הדרישות דעיקר הלאו אתה לבישול, ואין לנו לאו מפורש על אכילה, אלא או לאו שבכללות דל'ת כל תועבה, או הני באם אין עניין, או סמכים, דעל כל זה אין כדי ללקות, ואין לנו מנוס אחר אלא לומר כדעת המדרש רבה דעיקר הלאו לאכילה אתה, ובבישול נאסר רק אגב כדי להרחק מן האכילה. ובאמת על טעמי הש'ס דילן עוד יפלא, מנ'ל Adams נפל מלאלי טפת חלב על החתיכה או שבישלו עכו'ם דלא ניכר הבישול, שי'ה' אסורה באכילה ולוקין עליו, דלא מביע לר' אש' דדריש מל'ת כל תועבה כל שעתabi ל'ך הוא בבל תאכל עולמית, בכל שקשה מאי דמה שכתב רשי' ז'ל הרי הוא בבל תאכל עולמית, והענינים שהוא בין שבא בעבירה ובין שלא בא בעבירה, הוא דוחק גדול, דמ"ש מעשה שבת ומחרוש בשור וחומס פי' פרה, דבכל הני דפרק ליטסרי, כיון דליך לאו מפורש אכילה, מסתבר גם לכלי אינך דרישות, כיון דליך לאו מפורש אכילה, ולומר עכ'פ' דעיקר האיסור באכילה בישול כמו במעשה שבת ואותו ואת בנו וכדומה, אלא דבנני לא אסורה התורה האכילה, וכעין טעמא דרבנן דקנסו במעשה שבת הוסיף איסור אכילה, ובפרט לתדרבי' דדריש מג'פ' ל'ת, הרי שלא להנות מאיסורה, והרשות לא שבעל דראך בבא בעבירה אסורה, אלא דהוציא רחמנא איסור אכילה בלשון בישול, מה לא נימא דמש'ה הוציא בלשון בישול דראך לשבעל לאו לא תששל אסורה התורה האכילה, ועיין בבל ארוי' שכתב כן באמת, וכן כתוב לצרכי גם לדר' אש' כדי לידע שאפילו לא בא בעבירה אסורה. אבל מי לא יודה שדוחק לחבר שני אכילה בלשון בישול, מה לא נימא דמש'ה הגם' בכאן לא סיימה למלאה, דהרי אכן כר'י נגיד ר'מ פסקין, הרבה, ודוק' היטב.

ע"ש גמר' אין לי אלא באכילה בהנאה מניין, כדרא' א, דאר' א כל מקום שני' וכו' כדרך שפרט לך בנבלה וכו', דתני' וכו', הנה הגם' בכאן לא סיימה למלאה, דהרי אכן כר'י נגיד ר'מ פסקין,

לי' איסור הנאה, וכן כי' הרץ ז"ל והנה מפרש"י ז"ל משמע, דלא כמנהר"א ז"ל, שהרי כתוב בד"ה אבל בהנאה לא, קמ"ל מהאי קרא דעתiba אזהרה דידי' גבי פסק דמה פ██ת מבושל אסור באכילה ובנהנה, דכל קדשים שאינם מכח כל פ██ול בקדושים באש תשרף, ואיقا קרא אחרינו עיין בפסחים כד ע"א, אבל הלאו דאל תאכל ממנה נא ובשל מבושל במים רק באכילה קמי, ודטע דהרי יכול נא ומboseל בהדי', ונא ודאי רק באכילה קאמיר, דהרי איינו בשרפ' אלא שיצלהו כל צרכו, וא"כ למה לי לרשי' לכטוס בדוחק במקומות שיש לפניו דרך דריל' איסור הנאה מד' אבואה יליף, משא"כ לרבי ממש' כה המורה"ש לא כן נראה לפ"ד דהכא ר"י פריך לריל' כעורה זו ששינה רבוי, ובירושלמי פ██חים ריש פ' כל שעה מבואר, דידי' לית לי הא דר' אבואה, וא"כ לדידי' לא מצי הש"ס להסביר דאה"ה מדר' אבואה קיליף, וכן גם אליבא דריל' מוכרכ רשי' ייל' לומר, דריל' לית לי דר' אבואה, דאל"כ תקשה עלי' קושי' ר"י, כעורה זו ששינה רבוי. אבל לדידן שפיר מצין למייר דרבי אה' מדר' אבואה נפקא.

ע"ש גמר' דברי' תנא, לית גדי ג"פ אחד לאיסור אכילה ואחד לא"ה ואחד לאיסור בישול האי סדר ודאי איינו מדווקדק דאה"ה מן שלishi' יליף כਮובן והנתנא דמתניתני' סיידר בריש פרkon איסור אכילה ובמשנתנו דהכא איסור בישול ואיסור הנאה, עיין לעיל בריש פרkon מה שכתבתי בזה בארכיות ודו"ק.

ע"ש גמר' תנוי איסי ב"י אומר, מנין לבב"ח שאיסור כאמור כאן כי עם קדוש וכוי' אין לי אלא באכילה בהנאה מנין, אמרת ק"ו וכוי' لكمון בערך הסמוך יליף ר"ש מהאי היקשא דבב"ח לטרפה איסור אכילה והיתר הנאה, והתוס' لكمון נתערכו ע"ז, אכן מציא יליף אה' מק"ו, כיוון דאיתקס לטרפה ע"ז'ש ואין גז"ש למוחצה, ותריצו דהאי סובר דאהני גז"ש ובעהני יפלאל, דאפילו אפשר לומר אהני גז"ש ואהני ק"ו, הינו דוקא במקומות דאיaca ק"ז גם بلا גז"ש, אבל הכא הלא פריך הש"ס ומה לי גז"ש נילוף הכל מק"ו מערלה, וקמתרץ דק"ז פריכא הוה מוחרש בשור וחמור וחוסם פי פרה, ורק אחר דaicא גז"ש אכילה חורן ונעור הק"ו, ואיך נאמר דק"ז כזה שהוא נפרק חורן ונעור ע"ז'ש, נגד הגז"ש שאינה למוחצת. גם תירוץ השני שכתבו התוס' נראה לדוחק גדול בעניין, אכן נאמר דאתא ק"ז שאינו אלא היקש שכלי, ואינו מוקובל לדרשו לדוחות דרשה דגז"ש המקובלת להקישי בב"ח לטרפה המפורש בקרא, ומכח ק"ז נайд מזה ונקייש לבשר קדשים שייצאו חזץ למוחצתו שהוא נגד הכלל דלמה שמאפרוש בקרא מקשין. אבל מה שנראה לפ"ד להוסיף קצט קמחא ומים על תי' התוס' דהנה ייל"ד דר' אשி לעיל קאמר מנין לבב"ח שאיסור באכילה, וריל' קאמר מנין לבב"ח שאיסור. והוא משום דר' א"ל ייל' תחליה רק איסור אכילה מקרה דלית כל תועבה, ואח'כ אה' מדר' אבואה, אבל ריל' דיליף מייתרא דמבושל שניהם איסור אכילה והנה ייחד لكن קאמר סתם (ומזה ג'כ' ראי לפרש"י ז"ל דלא מר' אבואה יליף אה' אלא מפסח גופא) וא"כ איסי ב"י דיליף נמי ריק איסור אכילה מגז"ש ובעי ק"ז על אה' למה לא קאמר כר' אשי מנין לבב"ח שאיסור באכילה וקאמר סתם מנין לבב"ח שאיסור. אבל ניחא בשנאמר דהאי תנא קסמן אכלל דר' אבואה דכל מקום שנאמר לא תאכל אכילה והנה, لكن גם ובשר בשדה טרפה לא תאכלו נמי כול הנאה כאכילה עד שצרכיך קרא דילכלב תשיכון להתר הנאה ולהוציאה מכלל אכילה. ומעטה הגז"ש דkosher דמותה לו לדלא תאכל דכתיב בטרפה נתנו גס בבב"ח, שפיר מצין לומר לאיסור באכילה ובנהנה דהרי בכ"מ דכתיב לא תאכל אכילה

ליתשרי, דלפי הנ"ל לא קשה מידי, דלר"י הסנדל דאית לי' קרא על מעשה שבת ליתשר, הינו אם עבר הוא במאיד ש' שם מחלייה מות יומת, אבל בשוגג ומכו"כ בענשה מלאיה לא, הרי דגס לדידי' נשמע אכן כאן תועבה בענין זה, וממילא Nadu' דגס היוצא מן התועבה כמו בחורש בשור וחמור אין לאיסור, ודז"ק היטב.

ע"ש גמר' מדאסר וחמנא מחוסר זמן לגבוח מכל דלהדיות שרי ומאד קשיא לי הלא מחוסר זמן דהתמס דלא ריצה תוך שמוןת ימים איינו אלא לגבוח, ואין זה אלא פ██ול קדשים ואיך הוה לפין קדשים מוחלון לענין זה וכפי הנראה התוס' ד"ה מדאסר, רצוי לתקון זאת, אבל לא זכיתי להבין איך נתקון ודז"ק.

ע"ש שילוח הנקו ליתשר, ופירשי' כשבא לפניו אחר שעבר ונTEL וחיבורו שלח ליתשר עולמית, וריל' אחר שלחה, והוא תמורה לא'ר', דאס שלחאה הרוי ותיקו הלאו, ולא נعبد בה עבריה, אבל רשי' לשיטתי' لكمון קמ"א ע"א, דלמ"ד קיימא דוקא תכ"ד יכול לתקון, אבל לאחר מכן לוכה ומשלח עי"ש ניחא, דהרי מי שבא לפניו כבר עבר הלאו ואין בידו לתקן, ומ"מ חייב בשילוח ובכחה"ו ליתשר, ומשנוי דלא אמרה תורה שלח לתקלה, אבל מה עינה רשי' למ"ד בטלו ולא בטלו, הרוי כל שלוח אפילו לא עבר אלאו כי לא נגמר הלאו עד שבטל העשה בידים, וא"כ לא מתרץ מידי, דכל שלוח אין כאן תקלה, ועיין لكمון שם בסוף ע"ב מה שכתבתי עוד בזה ודז"ק היטב.

ע"ש גמר' אר"ל מנין לבשר בחלב שאיסור וכו', כאן הי' לי' למיימר ר"ל אמר מהכהא, אלא דכבר כתבנו לעיל דבלאי'ה אין דרכ' לסדר ר"ל אחר ר' אשוי, ולכן התחיליל כאן מחדש אר"ל, ובטעמא דמלתא דהקדים דברי ר"א לפניו כל הני אמוראי קדמאי וברייתנות, עיין לעיל מה שכתבנו בזה ודז"ק.

ע"ש גמר' אל' ר"י כעורה זו ששינה רבוי וכו' ב"ח ק"ז צ"ל נדחק לתוך, דלמה לא פריך ארבע אשוי כעורה זו ששינה רבוי, ולדידי' לא קשיה מידי, חדא דהרי ר"י לריל' פדיך שהי' הרבה קודם ר"א, ועוד דודאי יותר מסתבר לילוף מל"ת כל תועבה דהוא לאו מפורש על כל שתיעובי לך, מלדריש באם אין עניין לאו דכתוב על עניין אחר, אבל ר"ל וברייתא דרבבי שניהם דריש בלאו של עניין אחר, באם אין עניין דקאי אבב"ח, אלא דרבבי דריש מלאו דלית' בדים המיותר למגרי וריל' דרש מתיבת מבושל שמיותר, וא"כ שפיר פריך לי' ר"י דאם ריצה לדרשו באם אין עניין, יותר מסתבר דריש דרבבי דריש דאייכא לא תאכלנו לאו גמור ודז"ק.

ע"ב גמר' ורבי בהנאה מנין לי', נפקא לי' מהכהא, נאמר כי עם קדוש אתה לה' אלוקיכם ונאמר להלן, ולא יהי' קדש בבי' וכו', והא דלא יליף מאנשי קדוש תהיו לי דכתיב בטרפה כדלקמן דאייסי בן יהוד', משום דעת איסור אכילה לא צריך קרא דכך דכתיב אצל מלא תאכלנו דכתיב בדים, ולכן ע"כ דאיתקס לקדש דכתיב אצל עריות ולאיסור הנאה, ובזה מיושב קושי' התוס' דלמה לי קרא דלא תאכלנו הא מהאי היקשא דקדש קדש מצוי למלך גס על אליסור אכילה, دائ' לאו האי דלא תאכלנו הוה אמרין תפסת מרווחת לא תפסת ודיליף קדוש מטרפה לאיסור בב"ח באכילה, ולא להקישי לקדש דעריות ולאיסור גס בהנאה, אבל עתה דעל אכילה כבר איתת לנו קרא דלא תאכלנו, ע"כ ההיקש הוא לקדש דעריות ולאיסור הנאה. ועל תירוץ התוס' דבלא קרא על אכילה ה"א דהנתת הגוף בלא אכילה אסר הכתוב, נתלבטו האחוריים ז"ל עיין מהרמ"ל והראש ישוף, והוא איינו מובן, והוא דלא קאמיר דרבבי ייל' הנאה כדר' אבואה דכ"מ לא תאכל איסור הנאה כשם ומושע במו"ה"א מושום דבעניini דכם כתיב הרוי הוא כדם ולא משמע

הנאה במשמעותו, אלא כיון דבעניינו דטרופה כתיב הוה מקשין אותו לטרופה, לומר כי היכי דפרט כאן היתר הנאה ה"ג גבי בב"ח הדין כן, אע"ג שלא פרט היתר הנאה בפירוש, וכמש"כ המהרש"א לעיל גם דרשה דרבוי דלא תאכלנו דכתיב בדם, מסתבר להקש לדם דמוות בהנהה, ועי"מ מהני שפיר הק"יו מערלה שלא נkish בב"ח לטרופה, ולא מקרי זאת גז"ש למחרצה, דהרי גז"ש מהני על כלו ליתן הללו דלא תאכל על בב"ח, ורק הפרט דכלבל תשליכו לא ניתן אבב"ח, ואם תרצה לדקדק יותר הרוי אותו כתיב בטרופה שאתה כמעט חולין שנשחטו בעשרה שהוא טרפה שהוא חוץ למחציתו כמו שפי' רשי"ז "ל בסוגי" חזקיה ור"א וא"כ האי אותו מצי למעט גם בב"ח ומשום הק"יו מערלה, וכל את שמעין מהה דקאמר סתם מני ללבב"ח שאסור, לומר DSTם אכילה גם הנאה במשמעותו, אי לאו דפרט היתר הנאה. אולם ר"ש דבריינא דלקמן לית ל"י דר' אבוח וס"ל דכל אכילה שבתורה רק אכילה ולא הנאה במשמעותו. (עיין Tos' בסוגי" חזקיה ור"א שם). ולכן עכ"ג גז"ש קודש קודש אתה דבב"ח טרפה דלא תאכל בטרופה רק אכילה במשמעותו וכמו דאי"ה להוציא א"ה אטרפה עי"י איזה דרש דהרי מפורש היתר הנאה בו ה"ג א"א להוציא א"ה אבב"ח דאיתקס עי"ג גז"ש לטרפה. כן לפע"ד לתקן קצת תי" התוס' ודוק".

ובזה יל"י מה שראיתי בהגהו ש"ס ווילנא בפסחים כ"ד ע"ב לאייסי ב"י דיליך הנאה בב"ח מערלה וכ"כ לא יאסר אלא בא"י ולא בחו"ל כערלה וכ"כ שאינם אלא באرض ולפי האמור ניחא דכיוון דעתפ"א אינו טרפה להיות מותר בהנהה שוב אמרין דאכילה כולל גם הנאה וכ"ד אבוח ודוק".

תוס' ד"ה כ"כ יוכיחו בסה"ד, וייל דאי זה קרי הותר דדוקא חלב דכתיב כל חלב דמשמעות דאפי' דחיה, והדר שרא דחיה וכו' וכ"ז בעחתת"ס צ"ל הביא קושי" עצומה מהגאון ר"ד דייטש צ"ל, מש"ס מנוחות ה' ע"א דקאמר טרפה הותר מכללו במליקת עוף, ובטרפה לא כתיב כלל. וככתב הוא צ"ל דודאי אי הוה מוציא עוף בין חולין ובין קדשים מכלל טרפה, הוה שיק' סברת התוס' דאי זה הותר מכללו כיון דלא כתיב בטרפה כל בש"ר, אבל הלא רק קדשים צא, וזה פשיטה דעוף חולין בכל טרפה, ולכן שפיר מקרי יצא מכלל אישור משום דבלא כל נמי בין חולין ובין קדשים בכלל. וסימן זה ברור בעזיה"ת עי"ש. ולענין עדין התמיה במשמעות עומדת, דהא גופא קשי' כיוון דציוותה, תורה למלך עוף לא היו עוף בשדה טרפה רק מבהמה מיררי ולא מעוף, כי היכי דלא יהו עוף קדשים יצא מכלל טרפה שהוא עכ"פ חידוש. ולא עוד אלא דקושי' זו קשה גם بلا סברת התוס' דאיפלו נימא דבלא, "כל" נמי מקרי יצא מן הכלל שאני טרפה דמשמעות הקרא באמת בהמה מיררי, דהרי דבר הכתוב בהווה בטרפה חית העיר והוא בבהמה דוקא ולא בעוף ולא עוד אלא דלשון טרפה שהוא נקבה אבהמה קאי, ולא עוף שהוא לשון זכר עיין ברש"י לעיל ק"ב ע"א ד"ה ה"ג ואין שחיטתה מטהרתת. ועיין לעיל בחודשנו דף נ"ו על המשנה דאלו טרפות בעוף מה שככתי שם. ואולי ייל דלמא"ד וכדפסקין דיש שחיטה לעוף מה"ת מהקיsha או מהלכה וכמו שביראננו בפתחה בארכוה, עכ"פ מליקה בעוף קדשים חדש הוא, וכן גם לעניין טרפה לא נימא דיצא על כל עוף דלא מיפסל בו טרפה, אבל למ"ד אין שחיטה לעוף מן התורה באמת טרפות בעוף מנ"ל דאסור מה"ת, והדבר צע"ג ודוק".

תנוס' ד"ה המعمיד בעור של קיבה, תימא דגם' מפרש טעמא דאסרו גבינות עכו"ם מפני שמעמידין אותו בעור קיבת נבלה. מי ארוי נבלה אפי' כשרה נמי וכו' עכ"ל. וככתב מהרמ"ש צ"ל דלפי מה שכתב הרמב"ם יותר ראשונים צ"ל, דאיסור מעמיד לייכא בב"ח משומם דהיתר בהיתר הוא לך"מ, דבעור כשרה לייכא איסור אלא בנ"ט אבל נבלה אסור משומם מעמיד. והנה כפי הנראה הთוי לא גורסו במתני' תיבת כשרה, וכן הוא בהירותה ה"ח דתנית כשרה נמקח, וא"כ מתני' דקנתני סתמא דמעמיד בעור של קבה שהוא בגין' בין כשרה ובין נבלה קامر וכו' פשיטה דגס נבלה קامر, דהרי דבר ברישא מקבה של נבלה שהיא אסורה, וא"כ קתני המעמיד בעור של קבה, ומסתמא אDSLיק מני' קאי, אלא דה"ה

ע"ב רשב"י אומר משום ר"ש בב"ח אסור באכילה ומותר בהנהה שני' כי עם קדוש אתה נמי ואנשי קודש תהיו לי וכו' ויש להעיר למה לא דרש ולא יהי' קדש בב"י כרבוי דלעיל, ולא אסור בהנהה, ואיפלו לפי מה שככטו התוס' לעיל דמג"ש זו לא נדע אלא

ממאליהו ולא גרו משום כשרה, אך פ' דעתך משום בב"ח ממש"כ התוס' ע"ז שם,-Decioן דהוא בא בישול ואין בו אלא איסור דרבנן אף' בנ"ט, אך לא שיך כאן זירות הרחקה, ואולי גם כיון דהיתר בהיתר הוא לא שיך לנוזר משום הרחקה מעכו"ם כמובן, והא דקთני והלctaא אין מעמידין בעור קיבת נבלה, לכתלה קאמר אבל בדיעבד כשר, והה בכשרה אלא משום סיפא נקט נבלה או אולי בכשרה אף' לכתלה כשרה משום דין בו בישול וגם נ"ט אז אין באוטו קונסטלאב ע"פ שנעשה מעור נבלות איסור, כיון דליך מצד מעמיד, אך בגבינות עכו"ם אסור הגבינה אבל לא האי קונסטלאב דין בו אלא אותו תמצית השלי"מיהו ששהוא המעמיד, ולא באתי בזה אלא לעורר ולהלכה ולא למעשה קאמינה ודודוק.

ד"ג קי"ז ע"א רשיי ד"ה תיתסר כל אלית כבש באכילה, תמהני למה לא תיתסר כל אליו' אפיו של שור ועז, ואולי ייל' דאלית כשב באמת יותר שמנה בטבעו מלאית שור ועז עין בפסחים צ"ו ע"ב ברשיי ד"ה ואם, שהביא בשם יש מפורשים, דעת אין לו אלה אלא שכתב דעתו הוא בידם דין ליל' קרא למיועטו. ומסתמא השני י"מ לא כחשו המזיאות הנרא לעין כל, אבל דברו דאל' שמנה מקרי אליו דחלבו האלי' מקרי כדאמר ר' אש缸א, וגבי עז והה' בשור אינו שמנה ומסתמא מש"ה באמת אינה קרבה בשור ועז, וכן יפה פרשיי דרך אלית כבש תיתסר, אבל ממה דמתרך הש"ס עלייך אמר קרא כל חלב שור כשב ועז דבר השוה בשור כשב ועז, אין להביא דיש חילוק באלי' בטבעו בין מיני הבהמה, וכוכנות הש"ס דבעין חלב השוה בשור כשב ועז שיוקרב לגביה, וכאשר כתיב בתיר הכי אשר יקריב ממנו לד', דמני' לפנין דרך מה שנקרב לד' קראו חלב ודרש הכא דרך מה שנקרב משור כשב ועז נקרא חלב אבל מה שקרב רק מכבש לחוד לא איקרי חלב ודודוק.

המהר"ם שיפ' זיל בסוף הפרק הביא דברי הג"א בראש פרקן מובא בב"י סי' צ"ב וקמץך דעתו להתריך כבד מטוגנת בחמאה-Decioן דהוא בב"ח דרבנן בטל ברוב, וכל המעיין בי' שם יראה דמפרש דברי הג"א דחותיכת עוף שנתבשלה בחלב בטלה ברוב, אבל לא דחלב מועט בטלהبشر עוף, דזה לא ניתן להאמר دقמעת מין הנמנע שייהי' נבלע בחתיכת חלב כפי ערך הבשר מחיצה על מחיצה, וכן דברי המהר"ש זיל צ"ע.

הדרן עלך פרק כל ובישר

בכשרה דיןיא הוי. וכך סברו התוס' דיןיא חילוק בין עור נבלה לכשרה, דבשניהם בגין אסור ובלא נ"ט מותר, אלא דהקשה המהר"ש זיל לזמן בסוף הסוגי' דקבע הלכתא, אין מעמידין בעור קבת נבלה, דהא בכשרה נמי אין מעמידין, וכך לא שיך תירוץ התוס' עי"ש, ועיין לבב אר"י מה שרצה לתרץ זה, וכפי אשר כתבנו דלගרת התוס' דקתוני סתמא בעור קבה במתני' וככל גם קבת נבלה, הרי מוכח גם להיפך ממנתני' דאפילו בקבת נבלה אם אין בה בנ"ט לית לנו בה וזה תימא גדולה דהא מעמיד של איסור לכ"ע ואסר אף בלבד נ"ט.

אבל דע דהא מלטה דמשום מעמיד קאסרין גבינת עכו"ם לא נזכר בגמ' אלא שהרמב"ם זיל כתוב כן בפ"ג הי' ממ"א זול' „אבל בימי חממי המשנה גזו על גבינת עכו"ם וכו', ואם תאמר והלא עור הקביה דבר קטן הוא עד מאי בחלב שעמד בו, ולמה לא יבטל במיעוטו, מפני שהוא המעמיד הגבינה וככו"ם ובפ"ט הט"ז מחלוקת בין מעמיד בעור קיבת נבלה לעור קיבת כשרה, דלבוי מעמיד בעין דלהוי איסור, וכן נארה הגבינה משום נבלה ולא משום בב"ח, אבל הראב"ד זיל מشيخו שם וסובר דשאני גבינות עכו"ם שלא הלו בו חכמים אחר נתינת טעם, משום שלא פרוצו להתחבר עם העכו"ם. וקשהתו, למה לי טעמא דמעמידין בעור נבלה תפ"ל דהה' בכשרה, אינה צריכה תירוץ עי"ש, ועי"ש בכ"מ ובלח"מ שפירשו דבריו בדרך דחוק ורוחוק. ויהי' פירוש השגת הראב"ד איך שיחי', לפע"ד נראה דלעולם/licא כאן מעמיד מצד הבשר, כי הבשר אין בו שום כח להעמיד החלב להיות גבינה, אלא דבעור קיבת עגל יונק יש בו עוד טור הנקרה בלשון אשכז'ו שלימייהו, והיא נבלעת מן אותו תמצית החלב שעגל יונק, וכשמייבשין את העור אותו השלי"מיהו נקלפת בעור שלם, והוא כנד' כיס הקורקבין בעוף, וכן בדקיו יש עור זהה, ובווי"ד ריש סי' מ"ז פסק שלא כרשב"ג דס"ל בגם' חולין דף נ' ע"א דסתום, דשם איקבע הלכתא דלא כוותי', ובסי' מ"ט לעין קורקבן יש פלפל באחרונים, אם אותו הכיס שקולפין הנשים עם המאכל שבקורקבן הוא העור השני עי"ן בפ"ת שם בשוו"ת ק"ז בעהchatת"ס סי' נ'. ולפע"ד אפילו למ"ד דהינו העור השני מ"מ ודאי פשיטה דין לעור זה דין בש, לא לעין נבלה ולא לעין בב"ח, והוא המעמיד את הגבינה, וכן לא שיך כאן לאיסור מצד מעמיד באיסור, והוא דאמרו בע"ז ליה ע"א דמשום דאייקום איקומי חשוב לי' כבעינא היינו בקייבת עגלי ע"ז, ומכם דאית בי' משום מעמיד נבלה או בבשר ומצד בב"ח, רק מקרים גבינת עכו"ם מפני שעמידים בעור בנותנים בזוך החלב כל עור הקביה ואתה בי' משום נבלה, ואע"פ שבטל גزو' משום הרחקה

פרק העור והרוטב

הכל שוחטין אפיו טמא בחולין ועי' סכך שלא נגע בשבר, וכן קתני בפ"ב דר' ל"ג דהשותט ולא יצא דם כשרים ונאכלין בידים מסואבות, לפי שלא הוכשרו בדם. וכן שפיר שיך להאי מסכתא דיני טומאת אוכלין. אם לא שאמר דקשי' فهو למה לא סידר התננה האי פרקה אחר הפרקים העוסקים מעניini' שחיטתה מיד, והמתון עד אחר גה"ע וכל הבשר. אלא דלשונם משמע דעת עיקר הפרק דין עניינו לכך קמקשו ודודוק.

ד"ג קי"ז ע"ב משנה העור והרוטב וכו' התוס' בקשר למצוא קישור להאי פרקה לשלהמעלה ונכנסו בדחוק גדול לקשרו עם הא דתנאה בפ' בחמאה המקשה, שלאיא אינה מטמא טומאת אוכלין ולא טומאת נבלה, ומהזה נראה דקשו להו דמה ענין פרק זה למסכתא חולין שאין עסקה בטומאות וטוהר. אלא בעסקין הכלש אכילתبشر, ואולם לפע"ד שפיר שיך למס' זו דלמאן דאוכל חולין בטהרה יש לידע דיני טומאת אוכלין וכאשר בריש פרקן לרובה ב"ע קתני

נקראת ערוםה כי הקליפה הדבוקה שהיא הסובין הוא בכלל האוכל, וניהו דודאי אינו אוכל בפ"ע אבל בתוך הקמיה נאכל, אבל התוס' שכתבו דהאי דכתובות דחטה נקברת ערומה, דהיינו קאמר אף כשנקברת ערומה, ע"כ ס"ל דחטה בקליפה ההינו קליפה הדבוקה ונעשה סובין במכחת קאמר, ואע"פ שתוס' ודאי מודים דהאי קליפה נאכלת בשעת הדחק עכ"פ בתוך הקמיה, וא"כ בלוא שומר שפיר מצורף וכן אל וגידין וקרנינים וטיפים דמנני, ונאכלים בשעת הדחק בפ"ע, אבל הסובין רק מעורב בקמיה נאכלין נאכלים בשעת הדחק בפ"ע, ואבל מזוהה נאכלת שהקליפה החיצונה עומדת אבל בפ"ע לא. ומעטה בחטה שלמה שהקליפה החיצונה עומדת בפ"ע, לא היותה נחשבת כאוכל לולו שהיא שומר לחטה. עיין בה' ק"ז צ"ל שסתומה על התוס' שכתבו דלפעמים נקברת ערומה. הכי אורעין קמת, ולא הבנתי חמייתו, הכי חטה קלופה מהאי קליפה הדבוקה נשאה קמיה הלא החטה גם בלי הא קליפה גוש אחד הווה וביע פירור ע"י טחינה ואי דקשי לי דرك לקלפה כלל מסלקין אותה הקליפה אבל חטה שלמה אין דרכה לקלפה כלל ואיך קאמר שלפעמים נקברת ערומה הנה התוס' נשמרין מזוהה שלא כתבו כאשר העתיק החת"ס ז"ל „לפעמים ערומה" אלא כתבו „אף אם נקברת ערומה" וכן במנחות ע"ב ד"ה כדרכם כתבו „אפיקו היהת נקברת ערומה" והיינו בשארע שהחטה קלופה ונזרעת כד' מ"מ יצאת בכמה לבושין, ובאמת יש לתמזה על התוס' מה הカリחו לכнос בדוחק זה, לפרש נקברת ערומה אפיקו ערומה כשאיירע כד, ולא מפרשין בפשיות דלגביה הלבושים שמוציאה אח"כ, נקראת החטה ערומה אף שדבוקה בה הקליפה החיצונה, לאחר שהיא נחשבת כאוכל מחמת שהיא שומר ומctrף להשלים השיעור אבל הני לבושים שיוצאים עליה בשבולת אין מctrף מושם שומר כדלקמן דף קי"ט ע"ב דין שומר ע"ג שומר. ואולי סברו התוס' דחוץ מקליפה הדבוקה אין להחטה רק לבוש אחת וכן נראתה מדברי חת"ס שהביא מאחד מן החיצונים שרצה לומר דכוונת ח'ל' על טירקישון וויטצען שהוא יצא בכמה לבושין על הגבעול. אבל באמת זה הייתה דדוק ותשכח שם לחטה יש כמה לבושין י' או ד' כאשר בדקתי ואחד מתלמידי אמר לי שבספרי הפלאנצלעלערע כתוב שיש לו חמשה לבושים וח'ל' נזהרו בלשונם לכתוב כמה לבושים מושם דקשה להעמיד עליהם כמה, עכ"פ אין כאן מקום לדברי האי חיצוני כל. ומה שכתב החת"ס דטירקישער וויטצען אין מוציאין אותו לזרעה בשום קליפה ואפיקו קליפת סובין אין עליי קורא אני עליי במחכ"ת, שמתוך דברי בריבי ניכר שאין בקי בתרגולים, כי קליפת סובין ודאי יש עליי כמו לחטים, אלא שמחמת גודל הנרעין היא מועטת לערך הקמיה.

ודע דעת הרמב"ם ז"ל נמי כדעת רשי ז"ל, דבחלכ' טו"א פ"ה ה"ד כתוב אז' ול' וממן לשומרי אוכלין וכו', חטים בשעוירין ושוררים בקליפהון וכו"ל. הנה משנה הרמב"ם מלשון הברייתא דקתני בכלוں לשון „בקלייפהון" וכותב אצל חטים „בשעויריהן" ועיין בערך ערך "סער" ש夷יר נקרא המוץ של התבואה (ולפי דעתך צ'ל בשעריהן בי"ד ולא בו"י) ודוקא לחטין יש להם הני לבושים חזק הקליפה הדבוקה, אבל לשעוירין אין להם רק קליפה אחת הדבוקה בגרעון, אבל היא קשה ועבה, משא"כ בחטה שהיא דקה ורכה וכם"כ רשי ז"ל במנחות, ושם בסוגי יש לעין טובא בפירוש השkil וטרוי וגם במנה דמחלק בשעוירא בין לחות ליבשות שברש"י יש שני פירושים וברמב"ם פ"י השלישי היפך מדעת רשי ז"ל, ואין כאן מקוםו להאריך בזה.

תונס' ד"ה ולא שומר לטומאה חמורה, וא"ת דאמר בפ"ש משקיין

ע"ש העור והרוטב והקליפה והאלל והלצמות והגידין והקרניים והטלפים וכו', על הסידור הזה יש לעיר דפתח בעור, והניא האלל והעצמות וכו' שהם כולם חלק הבהיר, אלא שאינם בשער קתני הROUTב והקליפה שאינם שייכים כלל להבהיר, והוא שבעת בישול מתחברים לבשר להיות מאכל אחד. והוא דקדוק עצום לכואו' אבל מזוהה נראה לפ"ד דהוכחה הש"ס דתניא להא דת"ר שומרין לטומאה קלה ולא שומרין לטומאה חמורה. דבاهי עור דתקני במתניתן יש לפרש שני פירושים האחד דמיירי בעור הרך או שלקה וכדאמר רבב"ח לעיל ע"ז ע"ב על הברייתא דתניא בבלתה ולא בעור ולא בעצמות וכו', דלא נכרה אלא שעשאן צקי קדרה וכאשר נדרב מזוהה לפניו. וזאת מctrף לטומאת אוכלין ולא לנבלות דלאו מאכל גמור הוה אלא ע"י הדחק נאכל עם הבשר, ולגביה נבלה נתמעט מבנגבתה אבל לבבי טוב"א אין לנו מייעוט, لكن מצורף עכ"פ אע"ג דבפ"ע גם בל' מיעוט איינו מאכל גמור. שנית מצין לפרש דהאי עור גמור ובל' שליקה ולא מצד שנעשה אוכל ע"י שליקה אלא מצד שומר לבשר מctrף לטוו"א, אבל לא לנבלות וכדרשין מקראי בגמרא' דשומרין לטומאה קלה ולא לטומאה חמורה. והתניא בסידורו רצה להשמענו מצד שומר קדרף, لكن הפסיק בין העור לאל ועצמות וגידין כואו' גולן בראוין לאכול ע"י הדחק כדמפרש לקמן בגמ' וכן הוא בפיה"מ לרמב"ם, אבל העור לאו מה"ט מctrף אלא מצד שהוא שומר לבשר, וכן הפסיק בינוים ברוטב וקליפה וסידר תhalbת העור מצד שומר, הROUTב והקליפה שהם טפחים לבשר, ואח"כ האל וכו' שכולן יש לאכלו בדוחק. וזה נכון וברור בס"ד ועייןbekמן בדיבורים הסטומיין ודוו"ק.

גמר' שומרין לטומאה קלה מנ"ל דתני' וכו' כתבו התוס' דלהכenis ולהוציא לא צrisk קרא דנפיק בק"ז מיד כדמיסיק בגמ' וכי איצטרך לא בקהלית שחומה, כתבו שם התוס' דע"פ דשומר הוה בסתוים כגו' חטה בקליפה התם מרביבן מקרא דצעע זרע וגו', אבל הכא גלי קרא דשומר לא הוה אלא בשאפר דגע עכ"ל, וא"כ שפיר איצטרך קרא להוציא ולהכenis ע"י שומר סתוים כמו חטה בקליפה שלא נאמר דזהו כמו קולית נבלה דאיינה מטמא ואין כאן ק"ז מיד דהוא בಗלי, ואין למדוד אלא על שומר בಗלי, וכן עור שיש עליו כוית בשר. אלא דמו"ט גוףא מטורץ שפיר דילפנין דשומר לנבי טוב"א מctrף, דיין איינו מctrף גם להוציא ולהכenis, לגבי חטה הסתוים מכל צד לא הי' מהני, דהרי הוא טהרה בלווע, והוא כמו קולית נבלה דאיינה מטמא, אבל אי השומר מctrף הרוי הוא חשוב כאוכל והוא הכל בगלי, וכן בקהלית נבלה דאין השומר מctrף ממש, ממילא גם להוציא לא מהני, מושם דזהו טומאה בלווע אבל בחטה דהשומר מctrף שפיר מכניס ומוציא דכינוי דכאוכל יחשב הוה בಗלי. וכן נראה לפ"ד דכל הסוגי דהכא דקאמר דשומר להכenis ולהוציא לא צrisk קרא אלא לצrisk לאו דזוקא, דלפי מה דשנינו לקמן דשומר סתוים בנבלה לא מהני אף להוציא, ממילא דקרא דצעע זרע לצrisk אתה וככל"ז דוו"ק.

ע"ש גמר' כדרך שב"א מוציאין לזרעה, חטה בקליפה וכו'. הנה רשי' ותוס' ז"ל פליגו בפירוש האי קליפה, דרש"י מפרש דקליפה העליונה שהחטה מונחת בה בעוד שבולת, אבל הקליפה הדבוקה בחטה שמננה נעה סובין בטחינה הוא אוכל גמור, ולא בעין לפוטא דמctrף ומטעם שומר. ולפ"ז מה דאמרו בכתובות דחטה נקברת ערומה ומוציאין כמה לבושין העליונה שבבולת ואת כפשוטה דעתה ערומה נזרעת ללא קליפה העליונה שבبولת ואת

לייתי הנך מזוערים בק"ו, משום חומר שיש בהן, דא"כ מה זו דקאמרתו לוי ליתני הנך מתנוור, דהא כבר אסיק אדעת' דאי'א איזה חומר בחנות מה שאינו בזעירין עי"ש. ואני בער ולא אדע, היכי כוונת המהרשות'א דזערעים נילוף מק"ו משניהם בע"א, דזה ודאי ליתא דהא הנך שנים הוה להו שני כתובים הבאים כאחד, ואין מלמדין והוא מדה בתורה ומיעוטא, הנך אין אחרינא לא ואפלו בק"ו א"א לממוד, אלא כוונתו דלפמי מה דאמרו לעיל דבר כל אחד מהני תלת יש חומר מה שאינו באחרינא, הלא יש ללימוד חדא מתרתי בק"ו והצד השווה, דהינו זערעים מנבליה בק"ו, ומה נבליה שאין טומאותו מרובה אית' לי יד ק"ו זערעים שטומאותו מרובה, ואם נפרק מה נבליה שכן טומאתה יצאה מגופה, נשיב תנור יוכיח, ואם נפרק מה לתנוור שכן מטמא מאורי נשיב נבליה תוכיה, וחזר הדין וכו' אלא מה דיש להעיר על המהרשות'א הוא, דילמא רשי' ז"ל נמי כיון לכך, ומה שכנהב דבר כל הנך דקאמר תיתיב ב"א קאמר, כוונתו על חדא מתרתי במה הצד כנ"ל, וקרוי לי' בגין אב משום דפרכינן עלי' פרכנא כל דחו, כיון דהוה חדא מתרתי וככלעיל דף קט"ז ע"א, ואשר כתוב רשי' ז"ל כאן ד"ה מה להןך שכן מיטמאן ודוק'ק.

ע"ב גמר' ואב' א"סbara, מר סבר הקשר תחלת טומאה הוא, ומ"ס לאו תחלת טומאה הוא, לכארו' נרא דפליגי בהא דאמר ר'ה בר' ר'דר' לעיל, פירות שלא הוכיחו כתנוור שלא נגמרה מלאכתו דמי, דאין זה קולא דזערעים, אין מקבלין טומאה ביל הקשר מים, דכל זמן שלא בא עליהם מים, לא נגמרו מלאכתן, ולפ"ז ודאי אין כאן מקום לדמות הקשר לטומאה לעין יד, דמה ייעיל הקשר יד לפירות שצרכין לגמר מלאכתן ביאת מים, אבל לסתם גמר' דלעיל דחשב הקשר מים לקולא, דקיים רחמנא בזערעים, דגמרא מלאכתן לטומאה מ"מ בעי הקשר מים, ואח"כ נגיעה הרשות' יש מקום לומר תחלת טומאה הוה ביאת המים, וממילא כמו דבטומאה סגי בוגיעת היד ה"ה בביאת מים, ובזה ניחא נמי לא דקANTI בבריתיא שהביא לסייע לר'וי וכש שאון מקבלין טומאה אלא לכשיטלשו, כך אין מקבלין הקשר אלא לכשיטלשו שנטקשו בתוס' למו תולה הקשר בטומאה ולא בהיפיך טומאה בהקשר שהוא קדום, וא"א שקיבלה טומאה קודם שיוכשר, ולפי הנ"ל ניחא דגמ דין זה תליי בסbara הנ"ל,adam קר'ה דלעיל דביאת מים גמור מלאכה היא, א"כ מה לי אם באו המים עליהם אחר התליה או קודם התליה שמוך לה, דהרי התליה וביאת מים שנירס מצד גמור מלאכה בעין, ומה לי אם זה קדים או זה, אבל אם תחלת הטומאה הוא אז רק אחר התליה בעין בטומאה, והוא משום דהקשר תחלת הטומאה הוא, لكن קאמר כמו לטומאה, והוא משום דהקשר תחלת הטומאה דלא מהני כו דמהה"ט נמי לא מהני הקשר במוחבר כמו הטומאה דלא מהני כו נרא להפ"ע ד' נכו, אלא דקצת קשה דלמה לא פריך מהיא ברייתא על ר'ה בר' ר'דר' לעיל, ואדרבה כפי הנראה נתקבלו דבריו ביל' חולק.

ו"ד דהא דאמרין אין מקבלין טומאה אלא לכשיטלשו, פרש"ז ז"ל בשם תוו'יך Adams אמרת' דלא מוחברין טומאי טימאת את הכל וכו', וככטו התוס' דמיילא בהקשר נמי כו הוא, ולמה תלה הקשר בטומאה, ותוירצו בדוחק, עיין במהרשות'א ואני רואה דבר חדש ברומב"ס, דבפ"ב ה"א מטו"א כתוב, דאוכלי הגדים מן הקרקע אין מקבלין טומאה עד שיעקרו, אבל כ"ז שמחוברין אפלו בשורש קטן שיוכלי לחיות ממנו אין מקבלין טומאה עכ"ל, ולא נתנו טעם לדבר כמו של' רשי' ז"ל, ואדרבה מזכות הרמב"ס ז"ל כ"ז שיוכלי לחיות משמע דהטעם הוא משום דחוויות מציל מן הטומאה, וכן בע"ח כתיב כי ימות מן הבימה הרי דחוויות מציל מטומאות

מיפקד פקידי ולא נטמא המשקין עם האוכל, ואמאי לא נטמא ב涅געה הטומאה לקליפה משום שומר, ויל' דאין שם משקין עליו עד שייצאו לחוץ עכ"ל. והקשה המהרשות'א ז"ל ذקרו להו מה קרו להו, דודאי מוה"ט לא נטמא המשקין עם האוכל שבתוך האג, וכפרש"ז ז"ל שם וכוונתו דבלא קושייתם צ"ל כן, דעתין אין שם משקה عليهן להיות נטמא עם האוכל, דהרי האג בעצמו אוכל הוא ומתקבל נטמאו בלא סברת שומר, ומה הוסיף בקשיתם שהקשו דיטמאו המשקים שבתוך טומאה, ומה הוסיף בקשיתם שהקשו דיטמאו המשקים שבתוך האג מצד שומר כיוון דבלא"ה נטמא האג עכ"ז דרך משום דעתין אין תורת משקה عليهן ואוכל נמי לא הוה משום דעומד לשוחות ולהיות משקה. וע"ז כתוב ק"ז צ"ל בחודשו דלק"מ, דיל' דמש"ה לא נטמא המשקין המפוקדים בתוך האג, משום דהוה טהרה בלוועה מגע בית הסתרים, ולכן הקשו דכיוון דהאג שומר לשקה והשומר בגלי שובי אין כאן טהרה בלוועה, דכיוון דשומר בגליו תו לא מקרי ביה"ס. ולא זכית להבין, דסכ"ס גם ללא שומר הלא האג נטמא, משום דהוא אוכל, ולמה לא יטמא גם המשקה שבתוכו בהדי, וע"כ לומר דלא מתחטאח בחדא משום דלאו אוכל דכוותי חשבי בהדייהו, ואין חיבור לו כמש"כ שם רשי' ז"ל, וא"כ גם שומר לא מהני לטמא דשומר מחובר לאוכל בעין כאשר כתוב כן הרמב"ס ז"ל בפ"ה ה"ד הנ"ל ז"ל, "ומניין לשומר אוכלין שהן מתחטאין עם האוכל כשהן מחוברים בהו" הרי דבלא חיבור עס האוכל לא מיטמא עריכן لهذا דמטעם טהרה בלוועה ומגע ביה"ס לא נטמאו המשקין המפוקדים דכיוון דלאו כחדא גופה חשבין המשקה בהדי אוכל, אין יטמא אלא ע"י נגיעה בהיה"ס, ומגע בית הסתרים לאו מגע הוא, ואפלו לרביבא בפ' בהמה המקשה לעיל עג' ע"א, דחוורי אוכלין כמו דמפרט דמה, ולא הוה מגע בבית הסתרים, באוכל משקה מודה דמגע בבית הסתרים מקרי, ועכ"פ המהרשות'א ז"ל יפה השיג ודוק'ק היטב.

ד"ה ק"י"ח ע"א גמר' שומר דכתב רחמנא למה לי. והיינו דעל כל ער' זרע, ממש"כ רשי' ז"ל ש"מ לצרף, והנה לדעת הרמב"ס ז"ל וכמבעור בתו"כ דלהתמא טומאת עצמן לא בעין שיעור, דאיפלו כ"ש מקבל טומאה, וכאן בקרא הלא רק מטומאת אוכלין שתיטמאו דיבר הכתוב, וכדיםיים וכי יתן מים על ער' ונפל מבטלם עליו טמא הוא לכם, וקשה לומר דברים איינו עניין שדין אוכלי טמאים שטמאין ממי שקיין או אוכלין אחרים למאן דאוכלי מטמא אוכל, דזאת הוה לי להש"ס להזכיר. אולם לפי מה שבירנו לעיל, גם לרמב"ס בעין הכא צירוף דכיוון דהשומר בתבואה שסובב את כל האוכל אי לאו דמצטרף הוה טהרה בלוועה וביה"ס. ובזה תבון מה שכותבו התוס' ד"ה שומר, דכיוון דיד מכניס ומווציא ושומר מכניס ומוציא, שוב לעין צירוף לא בעין תרי קראי אהנסה ואהוציאה, הכוונה לזה דכיוון דלא מקרי טהרה בלוועה ע"י שהשומר מצטרף, הרי דהוא אוכל ממש ולא שייך לומר בשומר שהוא מאן מכניס ומוציא, אלא כל זמן שלא ידעין שמצטרף לשיעור האוכל, אבל לאחר שזיכינו שמצטרףתו הוה לאוכלי ממש ולא שייך כלל מכניס ומוציא. ועיין בלב ארי' מה שכותב על דברי התוס' ודוק'ק היטב.

ר"ש ז"ה תנור מטמא אוכלין מאויריו וכו', כל הנך דקאמר תיתיב מני' בبنין אב קאמר, וכ' המהרשות'א ז"ל לא ידעת' מי הכריחו לכך, דהא שפיר מציין למייעבד ק"ו מהןך פירכות דקאמר תלמודא, ועיין בבב' אר' דקמתמה על המהרשות'א אדי' אפשר לומר דהא דקאמר

תמה על המגיה במל"מ שרצה למדוד לעניין ברכה דלהוי כמו קבלת טומאה שלא להתחשב אף שהוא בריה, עי"ש. והנה יפה העיר, אבל לא הסביר החלוקת שבין טומאה לצירוף, אבל ההסביר הוא דחישות באיסור נמי לא מהני אלא אם תחולת ברית' הוה באיסור, עיין לעיל צ"ו ע"א בסוגי דבירה בתוס' ובפוסקים, וא"כ ה"ה בטומאה כך ד"א ליהיות טמא טומאה חדשה מצד בריה, כמו ד"א לחול איסור חדש על בריה בפחות מחייב, אבל לענין צירוף שומר לכביצה הרוי אילך שיעור ביצה מתחילה ברית', וכן אף אין צירוף שומר לפחות לפחות מחייב אבל מצד חישות בריה, מהני גם לפחות מחייב, מפני שהצירוף מתחילה ברית' הוה וד"ק.

ע"ב רשי"ד ה"ה חיטין בקהליפתן וכו', וה"ה לאוכל שחלקו, וה"ג הוה מצי לתרוצי בריה שני אלא תירוצא דחיקא הוא עכ"ל, בהגנותו שטמ"ק על הדף בש"ס ווילנא כתוב, דהאי וה"ג וכוי עשה"ד לא נמצא בספר כי, ועיין בח' ק"ז צ"ל דምפרש דברי רשי" דלשוני נמצא בספר צ"ל, דלענן איסור חשבא בריה ביראנו גם ר"ה בר"י דרי" לית לי" האיסורה, אבל דלענן דחוק להחשב בריה, אבל לשיעור שלם, מ"מ לעניין שיעור טומאה כיוון דחיקא עכ"ל, לעניין להחשב בריה להחריך לה יד ושומר לעניין זה אין דחוק עכ"ל, ודבריו הקודושים נפלאים ממנה, דאפילו ע"צ הדחוק א"א לומר לדענין טומאה נחשוב בריה, שלא נctrץ שיעורא, דהרי עיקר לפותא דמכל זרע זרע הוא דושמר מצטרף להשלמים השיעור, הרי דא"ג זרע בריה הוה, מ"מ בעין כביצה. וטעמא ממש"כ למעלה בטומאה כאיסור דבענין איסור מתחילה ברית', ולכן טומאה חדשה דאיתנה נחשוב בריה, אבל הכא דאננו רוצים להשלמים השיעור עי" השומרים, וקמבעי אי שני שומרים על שני חחבי ביצה נמי משליימין, אם ינמא אין שני שומרים על שני חחבי ביצה משלימים ליכא לחקל בין בריה לשאיינו בריה, אבל מכך דחוק גדול דהרי חשבת בריה לא מהני אלא בחדיא, אבל בתורי בריה להחשב בחדיא מהכי תית, ואדרבה בעניין פלא, איך עלה על דעת קדשו של רשי"ז, אפילו על צד הדחוק לתרץ כן קושי' הש"ס, ולכן יפה מהק השטמ"ק כל דברי רשי" בזה, וד"ק.

תוס' ד"ה שומר אוכל שחלקו וכו', וא"ח ואמאי לא משני דיאן השומרים מצטרפין, ומימיiri כגן שיש בין כל הגרגירן כביצה בלא שומרון, והשומרון מכניםין ומוציאין וכו' עכ"ל, לפי מה שכתבו לעיל בריש פרkon דושמר האזרען שמכסה את כל הגרעין אי לאו מצטרף לאוכל לא הי' מכניס ומוציא, מושם דוחה טהרה בלועה שאינה מקבלת טומאה ניחא, שלא מצריך כן וד"ק היבט.

ד"ג ק"כ ע"א גמר' א"ל אבוי הוה עצמו יטמא טו"א, והתוס' כתבו דהוומ"ל הוה יטמא טומאת נבילה, כתבו בא"ג דבאמות טו"ג לא מטמא, דaicא מיili טובא דמטמא טו"א ולא טו"ג, כדתנן השוחט בהמה לעכו"ם ומperfכת עכ"ל, והמהר"ס לובלן צ"ל קמתמה, מה ראי' היא זו הדתם במיתה תל' מלטה דהתורה אמרה כי ימות מן הבהמה, והוא באמות קושי' עצומה על התוס', אבל מה שנלפע"ד באזה, דתנוס' סברו דהא דאמרה תורה כי ימות עד שימות, דכ"ז שperfכת אין בה טו"ג אין הטעם מושם דחיקות מציל, אבל מושום דעתך אין אוכל גמור, דעתך לו כמו שהקשה הלב ארוי לךן בדף ק"כ ע"ב ארוי, דכיוון דחיקות מציל מן הטומאה מה לא יכול יצליל נמי מטומאת אוכל, אשר מכח קושי' או מסיק הלב ארוי דבאמות טומאה זו אינה אלא מדרבןן עי"ש, אבל התוס' לא ניחא להז, וס"ל דחיקות מציל מושום דלא עבדי כען בשער עד שמתה למורי, אבל שפיר יש מקום לחלק דרכך לעניין טו"ג לא מקרי בש"ר, אבל לגבי טו"א אוכל סתם מקרי, אבל ראייתם מכוננת, אלא דמ"מ "ל דגס התוס' לא כתבו כן אלא בדף ס"ד, וכי' לישב דלמה

גבילות, ואע"פ שוגסשת ומperfכת מ"מ כל זמן שהוא חי אין כאן טומאה, מכש"כ בטו"א שהוא טומאת נגעה הבחאה מחוץ לה שלא תטמא כי' שמחובר לקרקע שהוא חיות הצומח, והא דבשחיטה כשרה מperfכת מטמא טו"א, עיין לקמן קכ"א ע"ב בלב ארוי ד"ה שם ור"יא ישנה לאברים דבאמות אין זה אלא מדרבןן ועיין מה שאכתב אני בהז לקמן בס"ד. אבל בראש פי"ב לעניין הקשר כתוב דבענין הקשר דוקא אחר שנעקרו מושם הckerע שחדבר ידע הוא שאין לך זרע שלא בא עליו מים כשהוא במחובר, לא נאמר וכי יתן מים על זרע אלא לאחר שנעקרו האוכlein וכוי עכ"ל, הנה כאן הביא האי טעמא שכתבו רש"י ותוס' מזה משמע דלא ס"ל דהקשר תחולת טומאה וכמו דחיקות מציל מטומאה כמו כן מהקשר שהוא תחולת טומאה, והוא לאכו"ר דלא כר"י דס"ל יש יד להקשר כמו לטומאה וכאשר כן פסק הרמב"ס ז"ל, אבל בהז י"ל דכיוון דבגמ' איכא תרי אב"א, ולחד בקרא פלגי, אי דרשין גם אלפיני פני, א"כ לא ביריאו לנו אי ס"ל לר"י דהקשר תחולת טומאה, וכאשר ביארנו גם ר"ה בר"י דרי" לית לי" האיסורה, אבל בחר הרמב"ס ז"ל בהקשר דלא סגי במחובר בטעמא דא"כ הקשר את הכל אבל בטומאה לעיל לא כתוב טעם זה, מושם דבאמות אין זה טעם אלא הוכחה דהדין כן הוא, אבל הטעם הוא משום דחיקות מציל והשemit הרמב"ס ז"ל הוכחה כיון דaicא טעם במלטה, ולא עוד אלא דלא בעין האי הוכחה דהא כיון דלא מקבלן הקשר במחובר, מミילא א"א לבוא לידי טומאה וכמושי' התוס'. אבל מה דקרה על האי הוכחה בהקשר שתכתב הרמב"ס, הוא מהה שכתב המהרש"א ז"ל דברי התוס', דהיא איצטריך קרא דכי יותן מים על זרע לאחר שנגמר פוי ונעשה זרע, וזה אין מוכחה שיפלו גשמיים עליהם, ואני מוסיף עוד דהלא אכן בית מים לרצון בעין, ולאחר גמר פרוי אין צורך בגשמיים, ואדרבה בימי קוצר חטים גשמיים סימן רע המה, אולם י"ל דהרבmb"ס ז"ל סובר אדרבה היא הנותנת דלא דבר מגשמיים שנפלו על פירות גמורים בעודם מחוברים אז הנשס שלא לרצון, אלא דלשון הרמב"ס ז"ל משמע דאפילו הנשים הרצינין להשלמת הגרעין ה"י מכשיך דזען אלא לא נגמורה למורי וצ"ע וד"ק.

ע"ש גמר' איר אין יד לפחות מכך, עיין בראשי' ותוס' דפליינו אי בעין כביצה אוכלן במחובר דוקא, או סגי לי' בנגעה עלמא לצרפן, ועיין בלב ארוי' מה שהאריך בהז. והנה יש לפע"ד ראי' ברורה דלא בעין חיבור לצירוף אוכlein, מהה דאיתוי בפסחים מה ע"ב, אמר עלא ל"ש אלא בעריבה אבל בבית חיב לבער, מ"ט זימינן דמכניס להו ונפלו לגבי הדדי הרוי מפורש אומר, דגבוי חמץ דעובר אכיזת דוקא, סגי בנגעת שני חצי זיתים, ולא עבי חיבור גמור, ואין לומר דבל יראה וחיבור ביפור תלי באיסור אכילה, וכיון דaacילה עובר באוכל בהפסקה רק שהיה' בתוך כדי אכילת פרס, لكن גם חיבור ביפור חל על כיון מרדיך, אלא דהא איןו א"כ אפילו אינו מונחים יחד סמכים זל"ז נמי עברו ויתחייב ביבורו, והרי הש"ס לא קאמר אלא מושם דזימינן דכינוי אהדי דמזה משמע דמדאוריתא לא מתחייב ביבור בשאים נוגעים החלקים זב"ז, ומ"מ בדכינוי לחו איז איכא חיבור ביפור מה"ת. אולם באמות הדבר צrisk טעם דמה לי אם השני חצאי זיתים מונחים סמכים ווגעים אהדי או רוחקים זמ"ז כיון דברשותו המה, ואפשר לאכלם תזוז כדי אכילת פרס, וצ"ע כתע וד"ק.

ד"ג ק"ט ע"א גמר' ת"ש על כל זרע זרוע כדריך שב"א מוצאיין בריה שני אני, עיין בלב ארוי דאף דברי' אינו מקבל טומאה בפחות מכביצה, אבל לעניין צירוף שומר שפיר מהני בדיה, אבל

חייבים עליו משום חנוך מהקיים למצה, ובמצה הרי כתיב להם עוני, ודחה מכח האי ברייתא דהמזהו וגוינו, אלא "ט" דמי פירות אין מחייבין עיי"ש, ו"ט" האי הקישא לא מהני אלא על גוף ענין חמץ ומזכה להשווים, אבל לא לענין פרטני דיניו דכתבי בקראי אחרינה, ולכן אין הוה מקשהaca מ"ש מזכה חמץ דהרי בשניות כתיב איכילה, לא ה"י מספק לו התירוץ דבחמץ אתה نفس לרביוי ולגלוות דאיכילה דקאמר ד"ה שתיה דיא עדיין לא מיתרך אמריא לא נקי ש biome לחמץ, דכמו דהאי איכילה כולל גם שתיה ה"ג במצה כן הוא, לכן קאמר מיד דהא לא קשה לי' דנקש מזכה חמץ לענין זה, דהרי במצה כתיב קרא אחרינה לחם עוני ולגביה זה לא מהני ההיקש, אבל קשה לי' דהא בחמץ איכילה כתיב ומניין לנו לומר דה"ה שתיה. וממה שאמרנו ג"כ מוכח דהאי יפותא דעתך רק גלו מילתא בעלמא הוא, דאיכילה דקרא כולל גם השתייה ולא דילוף זאת ורק מריבוי, וכמ"כ בדיור הקודם ודוק"ק היטב.

ע"ש נבלה לא אתה מנין שכך ענווש כרת, האי פרכה קלישטא טובא ואני דומה לשאר פרוכה של קולא וחומרא, דהרי בחלב אפיקו קרת וחטאת נמי מתחייב על השתייה, הרי דהוה ממש באיכילה אפיקו לכרת ומכם"כ בмеди דלית בי' אלא לאו ולמלקות צ"ע.

תנוס' ד"ה מה להנץ בסה"ד, ואפיקו למ"ד לאו לאברים עומדת הי' באיסור שאינה זבוחה, עיין בבב ארוי מה שכ' לענין אישור אינה זבוחה בעוף דנסתפק הפרט"ג אי אית' בי' ומכם"כ דהכא ל"ל קיימין דס"ל אין שחיטה לעוף מן התורה, עיי"ש. ואני בל"ה ביארתי בפתחה דבכל הני קראי דכתבי ב"ד ספרים שנאמרו להם במדבר לא שיז' כל אל איסור עשה דאי', דהרי במדבר לא נצטו על הזביחה, ואכלו נחרה לדעת ר"ע דהאלכתא כוות', ואולם בל"ה נמי יש לתמורה על התוס' שכתו בדלא הי' לה שעת הcores מכך איסור אבמה"ח או עשה דאי', הלא האי קרא דນבלת עוף טהור לא דבר כלל מאיסור איכילה, אלא מטומאת אדם באוכל נבלות עוף טהור, ולגביה טומאה ודאי הי' לה שעת הcores דאבמה"ח נמי מטמא לנבלה, היינו דוקא בהמה ובגנעה מדכתיב כי ימות מן הבהמה וכדלקמן קכ"ח ע"ב אבל אבמה"ח דועף לא שמעין דמטמא בבית הבליה ודוק"ק.

ע"ב גמר' ובכוורים גופיהו מנ"ל דתני ר' יוסי, פרי, פרי אתה מביא ואי אתה מביא משקה, הביא ענבים ודרכו מנין ת"ל תביה. הנה האי ברייתא מתחלת הבאה מדברת וקאמר דין מביין רק פרי ולא משקין היוציאים מהם, חז' מן הענבים ובכ"מ שם, גם משקה שלhn, עיין ברמב"ם ריש פ"ב מבכוורים ובכ"מ שם, ולכן תימא רבתה הוא שביבא ראי' לסתור, ובבל"ה כל הסוגי' קשה להולמה, שמערב הדברים, כי מיחוי של חמץ חלב ונבלה וזה רצה לומר מכך זה דלגי מצוה יוצא נמי בשללה כד"ג וכבר דחו האחוריים את דברין, דודאי אין חילוק בהז בין עשה ללי". והנה לפ"י האמור לעלה ה"י לי מקום לתרץ דנייהו דבעין קרא על המחאה דלא מקרי שלצד"ה ניינו למ"י שיש לו טוחנות ללוועס המאכל בעין קרא, אבל למנן דלא יכול לעועס ולכך המה את הגוש כדי לשוטתו פשיטה לדידי' כדרך הנאותו מקרי, וכן הכא דקתני דהמזהה וגוינו דלא יצא ידי' חובה מצה סתמא למי שאינו יכול ודרכו לעשות כן וא"כ לא סגי לי' לומר דמשום איכילה דכתוב במקרה לא יצא, תינח למנן דיש לו شيءים לעועס אבל למנן דאי לו ודרכו להמחות מאכלו למה לא יצא, لكن הוכרח לומר דמ"מ לא יצא מושם דלחם כתיב והמיחוי לאו לחם מקרי אולם גם בלאו האי סעמא נחא דבפסחים לה"ה ע"ב רצה לומר דהנילוש במ"י פירות אין

לא פריך דאף טו"ג יטמא וכלן כתבו דלא ברירה להקשות כן, אבל לא דס"ל דבאמת אין בשום של נבלה משום טו"ג, ודוק"ק.

ע"ש גמר' תנן התם וכו' אלא המה את החלב וגומו, איכילה כתיב בי', אר"ל אמר קרא נש לבות את השותה, ואני תהה איך יתחייב חטאת על ריבוי צו דהוא פחות אפיקו מאיסור עשה, וקרי לי' לרמב"ם דברי סופרים, כמו ח"ש, דלענינו אחע"א לא חשבין ח"ש כאיסור אינה זבוחה מבואר בתוס' וברמב"ם בסוגי' דאחע"א, ועיין בלח"מ ריש פ"א מחמץ ומזכה שהביא דברי הרמב"ם בפ"ג מאבה"ט דכתב הטעם בהמזהה נבלת עוף טהור דמטמא את האכלו משום דשתיה בכל איכילה, וכן משמע מסתימת לשונו בהלכ' ח"מ דכתוב אחד האוכל ואחד הממזהה ושותה דמשמעו דשווין הן מצד חייה בכל איכילה, וקמתמה הלח"מ שזה נגד דברי הש"ס כאן דיליף ר"ל מנפש דחייב גם על השותה, ולא מטעם חי' בכספי איכילה וכמ"כ התוס' הכא דבמידי דאיכילה לא מצינו דמיליף מותירוש וצ'ה, ונתקח הלח"מ לומר דגם הרמב"ם ז"ל ס"ל להא דר"ל דמכח קרא דນבלת גליין דגם במידי דאיכיל שתהיה בכל איכילה. ואני תהה איך לא הרגש דהראם"ס ז"ל דסובר דכל מה אתה מריבוי הכתובים אין לוקין עליהם, לא מצי מחיב כרת וחטאת ומלקות מכח האי דרשא דນבלת לרבות את השותה, וכן נראה ברור דדעת הרמב"ם דהאי י寥וטא דשבועות מזכיר לי' לתירוש וצ'ה איכילה מהני גם לחלב וחמץ וכדומה, כל שהמזהה גופ המאכל עד שעשו משקה דשתיה בכל איכילה, אלא לעומת ההוו"א דין דרך איכילה צו כדרך איכילון, דריש ר"ל האי נפש לרבות השותה אבל גם בלא קרא מסתבר לומר כן דכיוון דיש הרבה בא"ה שאין להם شيئا' וממנים מאכליהם להקל איכילון, לא מסתבר כלל לומר דזה מקרי שלא כדרך איכילון, ותடע דהרי לגבי בישול שבת וכן בישול בב"ח סגי' מכאלבן בן דירושאי, עיין בפתחה בב"ח לפרט"ג ואע"פ שרך לבן דירושאי וחבריו ראי' לאוכל, אבל לרוב בא"ה הוא קשה לলעוס, מ"מ לא מקרי שלא כד"ג, וכן אמרה תורה בפסח אל תאכל ממנו נא, ולא מקרי אין ראי', רק מה שבטלת דעתו אצל כל אדם כמו אוכל חלב כי בפסחים כ"ח ע"ב וכן מכ"כ דהמזהה חמץ או חלב וגוינו דלא מקרי שלצד"ה ניון ור�� רוחא דמלטה אסמי' ר"ל דבר זה בריבוי דນבלת והגם דמשתוחיות הסוגי' דבעי' נפש בחלב ובחמצ' ובנבלה ובעיד צריכותא ממשיע דדרשה גמורה, הרמב"ם ז"ל לא שת לבו זהה, מפני הכלל שבידו שMRIובי הכתובים אין לוקין ואין מביאין חטאת ודוק"ק.

ע"ש גמר' בשלמא אם מצה היא וכו', לחם עוני אמר רחמנא וכו', וכתבו התוס' דהוומ"ל נמי איכילה כתיב והוא באמת קושי' עצומה על בעל המסדר, דלמה לי' להביא ממරחק לחמו ולא פריך מני' ובו, מ"ש חמץ מזכה דהכא כתיב איכילה והכא כתיב איכילה, והתח' רצה לומר מכך זה דלגי מצוה יוצא נמי בשללה כד"ג וכבר דחו האחוריים את דברין, דודאי אין חילוק בהז בין עשה ללי". והנה לפ"י האמור לעלה ה"י לי' מקום לתרץ דנייהו דבעין קרא על המחאה דלא מקרי שלצד"ה ניינו למ"י שיש לו טוחנות ללוועס המאכל בעין קרא, אבל למנן דלא יכול לעועס ולכך המה את הגוש כדי לשוטתו פשיטה לדידי' כדרך הנאותו מקרי, וכן הכא דקתני דהמזהה וגוינו דלא יצא ידי' חובה מצה סתמא למי שאינו יכול ודרכו לעשות כן וא"כ לא סגי לי' לומר דמשום איכילה דכתוב במקרה לא יצא, תינח למנן דיש לו شيءים לעועס אבל למנן דאי לו ודרכו להמחות מאכלו למה לא יצא, لكن הוכרח לומר דמ"מ לא יצא מושם דלחם כתיב והמיחוי לאו לחם מקרי אולם גם בלאו האי סעמא נחא דבפסחים לה"ה ע"ב רצה לומר דהנילוש במ"י פירות אין

דניטז מדים השחיטה על הדלעת בין סימן לסייעו, והאי דם ודאי ניתז בחים דהרי הוא בין סימן לסייעו, וכי מתה עמוד ושותט ואיך יקשר לדעתו דבעין גם בשחיטה דם היוצא לאחר יציאת דם הנפש שכבר מתה, והוא תמייה רבתה. ועיין לעיל שם שכבתבי בזה ודוק". אבל דעתם מותוק האי סוג' נצחים קושי עצומה על שיטת הרמב"ם דסביר דשחיתת נカリ אינה נבלה מה"ת, לדעתו מה לין בהרמה טמאה לטהורה, ובין ישראל ליכרי וצעיג לישב.

על"ב גמר' אמר חזקיי הויאל וכיקול לנורורה ולהעמיד על פחותה מכזית, עיין לבב ארוי זיל דזחו דבר הנגע קצר שיאכלנה כולה וудין תה' מפרקסט. ואני תמה על לשונו שכבתב שהוא נמנע קצר, הלא כבר ביארנו לעיל דף לעיל"ב ובשאר מקומות דעתל הלב לחוד מתה גמורה היה כמו הותז הראש, ואיך יעלה על הדעת לאכול כל בשירה עד שלא תשאר אפיקו צית בשר והיא עדין חי' ומפרקסט. וכך נראה לפע"ד דוכנות חזקיי הוא לומר שלא דלא שיק' כאן סופה לטמא טומאה חמורה כמו נבלות עוף טהור, דהאי כאשר הוא עתה מצי לטמא טומאה חמורה עיי' אכילה, אבל בהרמה מפרקסט דוחיות מציל מן הטומאה, אע"פ סופה למות ואז תטמא אין זה מקרי סופה לטמא טומאה חמורה, וכאשר לסברא או כיוננו בתוס' ד"ה ולהעמידה, ולהזק סברא זו קאמר הויאל וכיקול לנוררה וכו', ור' דאלוי ה' במציאות לגרה תחיכות תחיכות לא היתה באהה לדי' טומאות נבלות כלל, וניהו דאינו במציאות מ"מ מהני דעתה בעודה בחיותה לא מקרי סופה לטמא טומאה חמורה. ומפני שסברא זו דחוקה יפה עשה הרמב"ם זיל דדוחה מהלכה ודוק".

על"ש גמר'ומי אמר חזקיי הכי, והא איתמר וכו', חזקיי אמר אינה לאבירים מותה היא וכו' יצאה מכלח חיים ולכלל מתה לא באהה עכ"ל הגם. והנה הת"ח קמתמה דחזקקיי למה לי מחשבה כלל כיון דהוה אוכל גמור לבג', והלב ארוי' מוסיף בתימה דמ"ש ברכרי טומאה לא, כיון דאין בה איסור אבמה"ח. והוא נדחק מעד עי"ש. ואני מוסיף בתימה דמ"ש שחיטה דהה נפסקו או עקרו הסימנים נמי הדין כן. אולם לפע"ד נראה ברור דרא דס"ל לחזקיי דשחיתת בה שניים יצאה מכלח חיים דזוקא בשחיטה הוגנת הדין כן אבל שהה ודרס ומכו"ש נחר או עקר הסימנים אינה אלא כטרפה בעלמא, ולא דזוקא אליבא דרי' קאמר כן לקמן בנ"מ אלא חזקיי נמי מודה לה, דעיקר טעם דחזקקיי הוא מדרשי כן לאכול אחר השחיטה מיד קודם שתצא נפשה (וכאשר ביארנו בפתחה דהיתר זה לר"ע מוכח מקרה עי"ש) מזה דן דשחיטה הוגנת משווה לה כיינה חייה עכ"פ, וכן אין בה משום אבמה"ח והתנא במשנתינו אשמעין דהה בטמאו כשלחת ישראל או בטהורה כשלחת נカリ דיש בו צד שחיתה או מצד השוחט או מצד הנשחט, משוו' לי' אוכל לא לטמא טוי"א ומילא ה' שלא לחיבב אבר מה"ח ור' אסי מבואר לנו דבעין נמי מחשבה להאכילה כדי שתתחשב אוכל לגבי טו"א, ומילא גם שלא תהא בה משום אבמה"ח. או נאמר דלה לא בעין מחשבה כלל, דההמשה שחותך ממנה אבר לאכלו חשובה יותר מחשבה, אבל כל זאת רק בנסיבות שחיטה הוגנת ובישראל בטמאו ובנכרי בטהורה, אבל בשחרר אחת מהני תנאים אין בו אלא מעשה טרפות בעלמא, אע"ג דנפסקו שני הסימנים, וכח' תחשב hon לגביו טוי"א והן לגבי איסור אבמה"ח.

אבל מה דקשה על דעת חזקיי הוא, וכיון דעת לדי' רק בשחיטה הוגנת הדין כן, ומכח זהה"כ דהתירה התורה לאכול מיד בעודה מפרקסט, מיל' דהדין כן גם לגבי טוי"א והעמדת והערכה ולגביה הרבעה דלכל מיל' חשיבא כיינה חייה, דלמא רק לגבי איסור

שכנoso כדאמר ר"ה, אז מטמא גם טומאת נבלות, אלא קאי על אל דת"ק דעתך לטמא טוי"א, ע"ז קאמר בגמ'adam חישב עליו גם בפ"ע מטמא טוי"א בלא צירוף, ודוק' ועיין עוד לקמן בדף הסיום.

על"ש גמר' א"ר אסי שנין ישראל בטומאה ווע"כ בטהורה צריכין מחשבה והקשר מים ממ"א, מפשות הענן נראה דהאי מחשבה היא לא האכילה בעודה מפרקסט, דאי להאכילה לאחר פירוכס ולא מחשבה נמי עומדת לאכילה, ועוד דאי מחשבה להאכילה לאחר, פירוכס איך משוו' לי' אוכלא קודם פירוכס. אלא דעתך דרב' המרב"ם זיל לא נראה כן, שכתב בפ"ג מאבה"ט ה"ד, דישראל ששחיתת טמאה לעכו"ס, ה"ז מטמא טוי"א כי' שmprcast. ואני צריכה מחשבה שהר' ישראל שוחטה לאכילת עכו"ם, ואני לך מחשבה גדולה מזו, ואני צריכה הכשר שהר' סופה לטמא טומאה חמורה עכ"ל. והכ"מ תמה עליו למה פסק דלא כר' אסי לעניין הקשר, וكمתרץ דס"ל דנדחה מכח סוג' דם שחיטה, וכוקשי' התוס' لكمן ד"ה ולהעמידה פחות מכך. אבל על הא דפסק דלא צריך מחשבה לא הקשה כלל, ועיין לבב ארוי' שהתעורר בזיה لكمן בד"ה בפרש"י זיל אל מודה חזקיי". ובאמת לך' מ' דה' סובר דהאי מחשבה דקאמר ר' אסי אינה להאכילה בעודה מפרקסט, אלא סתום להאכילה לעכו"ם, וכן עכו"ם בטהורה סתום להאכילה לישראל וכפרש"י لكمן ע"ב ד"ה מטמא טוי"א ודלא כתוס' שם ד"ה ווע"כ והא דקאמר ר' אסי לצריכין מחשבה ע"ג דמסתמא כן הוא מושם דהוא לא הזכיר ששחיתת ישראל לעכו"ם והעכו"ם לישראל, אלא שוני לישראל ולעכו"ם בטהורה, שכן מוכರח לי לומר לצריכין מחשבה והיינו שישחוט/israel לזכר עכו"ם והעכו"ם לזכר ישראל, אבל הרמב"ם שכתב בפירוש דישראל צריכין לעכו"ם וכן עכו"ם לישראל ספר קאמר דלא צריכה מחשבה אחרת דהינו רק מחשבה דקאמר ר' אסי, וכן לא נתקשה לי' להכ"מ רק על מה שפסק דלא בעי הכלש מים משום דסופה לטמא טומאה חמורה, דזה דלא כר' אסי.

אבל מה דיש להעיר על האי פסק של הרמב"ם זיל הוא אכן לא בעי הכלש מים לגבי עכו"ם בטהורה, לפי מה שכתב הרמב"ם זיל בפ"ב ה"י מאבה"ט, דשחיתת נカリ אין בו טומאות נבלות, א"כ אין סופה לטמא טומאה חמורה. ובוח' ק"ז צ"ל כתוב בפשיות דהדין כן ד女兒 בטהורה צריכה הכשר ותמה אין איך לא הרגיש כי הוא נגד פסק הרמב"ם דפסק בפירוש ד女兒 בטהורה אינה יסתרו פסקי, דינויו דין סופה לטמא טומאה חמורה מ"מ אינה צריכה הכלש מים משום דם השחיטה מכשרה, דכיון דשחיתת נカリ מה"ת שחיטה הוה לטהר מידי נבלה שוב לידיון הדם כדם שחיטה להקשר. והן אמרת דההרב"ם זיל כתוב בפ"י ה"ג מטו"א דאו בدم השותת לאחר קילוח, וא"כ אין במציאות שיוכשר הבשר אלא דם השותת לאחר קילוח, דם הקילוח אין מכך מר' מני שעדיין חיים הון בעודה מפרקסט מדהה, דם הקילוח הוא דם שהנפש יצא בו, וכמ"ש"כ הרמב"ם זיל בפירוש בפ"ו מ"א, וא"כ לאחר שי יצא דם הקילוח הוה כמותה גמורה ומטמא טוי"ג כי הפירוכס אחר יציאת דם הנפש איןו אלא כפירוכס לאחר התזת הראש, שאינו אלא צניב הלטאה אלא כבר תמהו הראש יוסף והלב ארוי' על פסק הרמב"ם זה עיין לעיל דף לעיל ע"ז דהא דממעט שס מדים חללים ישתה דיצא דם הקילוח הינו בדם הקאה, אבל לא דם שחיטה דמזכיר מקרה דעת הארץ תשפכנו כמו עי"ש בלב ארוי' היטב. ואני הוסיף לתהימא על הרמב"ם זיל דמנין וב' היבא את הדין

מתה כל מה דפorsch ממנה ודאי גם بلا קרא כנבהה תחשב, דהא גם היא עומדת למות מיד.

ועיין בח' ק"א בעהחת"ס צ"ל של' לפי דעת הרמב"ס דנקה"ו^ז נבלה מחיים אלא שאינו מטמא מחייבים, וממש"כ שחת בתניים וכי לפ"ז בנכרי בטהורה וምרכסת ואכל כזית ממנה יש בו איסור אבמה"ח ואיסור נבלה עכ"ל. ואם בדבריו כן ה'י, אז אפילו לר' יוחנן נמי הדין נוטן דברש מן המpercסט כזו שכבר אית עלייה איסור אכילת נבלה אלא שהחיות מציל מן הטומאה אם חתך ממנה כזית בשר קרי ב'י כל אשר יגע בנבלתם לטמא, דהרי על האי בשר שם נבלה הוה ואין בו חיות כדי שתצליל מן הטומאה, ואין זה דומה לשארבשר מה"ח שאין בו טומאה, דהרי אין עליו שם נבלה, משא"כ על בשר זה שלוקין עליו מושום נבלה. אבל דעת ר'ז צ"ל נמישך בזה אחריו מפרש הרמב"ס אשר ביארתי בפתחה ובסוגי" דמסוכנת לעיל ד' י"ע, שבמחלוקת לא נחתנו לדעת הרמב"ס כי הרמב"ס בפירוש כתוב גם לגבי איסור אכילת נבלה בעין דוקא מטה גמורה, וכאשר מוכח כן מסוגי" דמסוכנת עיין בלב אר' שם, אלא דעת הרמב"ס דטרפה ונבלה חד לאו הוא וכאשר כתוב פ"ד ממ"א, דמצטרפין מה"ט משומות דטרפה תחולת נבלה ולא חלקון הכתוב לשנים אלא משומות אדם שחט את הטרפה ולא בא הנבלות לידי גמור, מ"מ לוקין גם על הטרפה לחוד שהיא תחולת נבלות, אמר מעתה בנקה"ו ופסחה ופסחה"ג דתו לא מציע שחיתת המטהרת מידי נבלה, הרי מיד קרי נבלה ע"ש סופה, ככל דבר שסופו להיות נן בלי ספק, לכ"ע אמרין אגמלל"מ, ואי גם בסנקה"ו בנקה"ה הלא יכול לגרה החיטיות כמו שאמר חזקיי כאן עד שלא Tabא לידי נבלות לעולם, הלא הרמב"ס ז"ל דחיה זאת מולכה כמו שהבאתי לעיל, וס"ל דמקרי סופה לטמא טומאה חמורה, ולא בעי הבשר, וכmesh"כ למעלת דזה דבר שא"א תשחיתה כל כך, אולם אם חתך כזית ממנה האי כזית ודאי יצא מן הכלל של הבעיה, דהרי האי כזית הוא בשר מה"ח ולא נבלה, אבל טרפה הוה אלא דבמה"ח וטרפה חד לאו הוה וכרכ"י לעיל ק"ב ע"ב, וכמו שפסק הרמב"ס ז"ל, אבל בחותך אחר ממנה הרי זה טרפה וגם אבמה"ח, שהם תרי לאוי דלא סטרו אהדדו, אבל אבמה"ח ונבלה מהה תרתי דטרפו וא"א לעבור על חד אבר בשני לאוין אלו, דנבלה הוה בשר מן המת, ואבר מה"ח הוא מן החי דוקא. וכל זאת לר'ז צ"ל דpercסט תקשה מה"ת ולא אמר דרחויות מציל עי"ש. וא"כ טו"א למה נתמוא מה"ת ולא נראה דרחויות מה"ט ואישום דאין בה מושום אבמה"ח, הלא גזה"כ הוא לעניין זה בלבד הא לשאר מיל' הוה כח'. ולכן נראה לפע"ד דבר חזקיי ובין לר'ז, הא דpercסט הון בטהורה והונאתה דבאה דתיריה התורה ישראל דטמא טומאות אוכליין מה"ת הוא, וא"ג דלשאר מיל' הויה כח', מ"מ המעשה והמחשבה משווין לי אוכליין, ואין לדמות זאת לדגים ולבן פקועה, דלא נעשה מעשה להשווותו אוכל, ובפרט לדעת הרמב"ס ז"ל דבן פקועה שהפריס עג"ק בעי שחיתת מה"ת כאשר ביארתי במקומו, דליך מזה שום ראי' ודוק.

גמר' ר'יא האל וכו', אר"ה והוא שכנסו, ופרש"י ז"ל דעת"י שכנסו גלי דעתך דלא בטליה מעיקרא, אבל נוכנס מאליו, וכן שכנסותו בגיןוקות וכו' עכ"ל, הנה ה"ה אם כניסה גדול בכונה אם אינו המפשטע במpercסט לחזקיי" דיצאה מכלל הוה אלא דעתך לא בא את לכלל

אבמה"ח התיריה התורה, ואי כדי שלא תהי גזה"כ ילפין ממש לכל מיili יצאה מכלל היה, סכ"ס גזה"כ הוא דודוקה בשחיטה הונת יצאה מכלל חיה אבל בנחירה או עקירה לא ע"ג דבטבע הענין אין שום נפקותה בהז אישחט או נחר ועקר, ועין עוד לקמן אליבא דר' יוחנן בהז ודוק.

ע"ש ר'י אמר ישנה לאברים, לאו מתה היא. פי' אלאichi לכל דבריה לעניין אבמה"ח וכן לעניין הרבעה ולענין העמדה והערכה, אלא לעניין טו"א בלבד הוה כמתה וכן שלא תצליל הבלועין בתוכה באחול המת כדלקמן. ועין בלב אר'י דקמתמה למה לא תצליל החיות גם מטו"א, ומ"ש מדגים ובן פקועה דאין טעונים שחיטה, ומ"מ החיות מציל מטו"א וכmesh"כ התוס' לעיל פ"א ע"ב ד"ה הואריל, ולכן יצא לחדר בדבר החזרה דהאי דמקבל טומאות אוכליין, בעודהpercסט באמות רק מדרבנן הוא, הואריל ונראית כשותפה, ומ"ה בנהירה אינה מקבלת טו"א דאקדמי אדואריתא דחחות, מציל, ומוסלק בהז מה שעמד בו הראב"ד ז"ל פ"ג מטו"א, אבל לחזקיי דס"ל דpercסט אינה כחיה באמות מקבל טו"א מה"ת עכ"ק עי"ש. ואני תמה דלפי דבריו לחזקיי באמות אין חילוק בין שחיתת לנחירה, ובין טמאה ונכרי לטהורה ושישראל וזה ודאי ליתא כמו שביארנו, והוא ז"ל לשיטתי" איזיל שכתב לעמלה דגס לחזקיי אסורהpercסט לב"ג באיסור בעלמא כמו אבמה"ח של עוף לרמב"ס. וכל זה דוקא אחר דוחק ואחרי כל הדוחקים עדין לא יתישב ומה נכרי בטמאה לא מהני מחשבת עצמו לאכלה להיות משווין אוכליין. הא חדא שניית קשה לי על דבריו דמשמעו דלא קשי לי על ישראל בטהורה כלום ולכן ניחא לי דמדרבנן החמירו בישראל ולנכרי בטהורה דנראה כשותפה כשרה דמקבל טו"א מה"ת, ובאמות לפ"ג קושיתו זה ליתא דגס בשחיטתה כשרה בנטמא מטו"א מה"ת, ואבמה"ח ז"ל לשיטתי" איזיל שכתב לעמלה דגס מה"ט מטו"א. וזה ה'י מקום לישב לדעת התוס' לעיל פ"ד ע"א ד"ה בעין העמדה והערכה דסביר, דבשחיטה כשרה באמות אינה כחיה לא לעין הרבעה ולא לעניין העמדה והערכה דבאה דתיריה התורה לאכול בחותך כזית ממנה בעודהpercסט, גلتהلن דחשחיטה הcessהה משווין לה כמותה לגמרי וממילא לכל מיili, אבל מה עינה לדעת הרמב"ס ז"ל דס"ל דגס בשחיטה כשרה הוה כחיה לכל דבריה כמבואר מותו פסקיו בפ"א מה"ל א"ב ובפ"א מאבה"ט עי"ש. וא"כ טו"א למה נתמוא מה"ת ולא נראה דבע"ד דבר חזקיי ובין לא משום דאין בה מושום אבמה"ח, הלא גזה"כ הוא לעניין זה בלבד הא לשאר מיל' הוה כח'. ולכן נראה לפע"ד דבר חזקיי ובין לר'ז, הא דpercסט הון בטהורה והונאתה דבאה בשחיטה כשרה עי"י ישראל דטמא טומאות אוכליין מה"ת הוא, וא"ג דלשאר מיל' הויה כח', מ"מ המעשה והמחשבה משווין לי אוכליין, ואין לדמות זאת לדגים ולבן פקועה, דלא נעשה מעשה להשווותו אוכל, ובפרט לדעת הרמב"ס ז"ל דבן פקועה שהפריס עג"ק בעי שחיתת מה"ת כאשר ביארתי במקומו, דליך מזה שום ראי' ודוק.

תוס' ד"ה הואריל ויכול לגרהה ולהעמידה חפות מכזית, פ"ה וכוי ולא ה'י צריך לפרש כן אלא אפיילו חחיות גדיות ובלבד שלא יי' אברים, דבמה"ח לא מטמא וכו' עכ"ל. ולפע"ד נראה דבדקדוק גדול פי' רשי"ז ז"ל דוקא חחיות קטנות דהא לחזקיי קיימין כאן דס"ל דיצאה מכלל חיה, וא"כ אין כאן לא אבמה"ח ולא במא"ח אלא נבלה, ורק בבשר מה"ח אמרין דאיינו מטמא דגס אבמה"ח לויל קרא דכי ימות מן הבמה דמנוי" דרשין لكمן קכ"ח ע"ב דבמה"ח מטמא נבלה לא הוה ידעין דאית ב' טומאה, אבלpercסט לחזקיי" דיצאה מכלל הוה אלא דעתך לא בא את לכלל

הקריעה, ג"כ לטהורה תחשב ואינה מטמא הטהרות שנגעה בה, משום דסופה להקרע לגמרי ונידון ע"ש סופה הן לענין קבלת טומאה שלא ליטמא חלק אחד בגעית הטומאה של חבירו, והן היהות טהורה בעודה מחוברים לקרעים במקצת, משום דחרי עסק הוא בקריעה, ורובה כולה משום דסופה להיות כן, אלא אם נפרש המשנה כן, אין מקום לדברי ר"ג דאמר ל"ש וכו', דהה לא מיררי כלל מקרייה כדי לטהרה דהרי ה"ה בטלית טהורה דשובה אין לו חיבור לענין קבלת טומאה, ומה שיק' לומר דחס עליה לקורואה כיון דחצין שהתחיל ולא פסק מלקרוע עד שגמר כל הקריעת אלא דבנתים נגע שרך בה או אם היא טמאה ונגע טהרות בטלית זו קודם גמר הקריעת. וכן אין מוכרים לפירוש ז"ל דמיירי דוקא בטלית טמא וקורואה כדי לטהרה מטמא, ורובה סגי לטהר דרכך קרבן רוח רובה, דהרי חס עליה ואני קורע אלא מה שצricht כדי לטהרה, אלא דלפирוש זה רבו הדקדוקים והקשיות, חדא מה זה דקנתני טלית שהתחיל לקורואה ומה שכתבו התוס' דטהורה למפרע מתחילה הקריעת, האי דינא בעצמו יש לתמורה עליון, אדם ממחבתו לבטלה מתורת כל' מהני א"כ גם בלא התחלת הקריעת תhani למפרע כשחישב עליה לקורואה ולבטלה, וא"כ דבענין דוקא ביטול ממש מה מהני תחלת הקריעת כיון שעדיין עומדת לתשמשה ולא עוד אלא דהמשנה בעצמה אומרת כיון שנקרע רובה שב אין חיבור, הרי ברור מללו דרך אחר שנקרא רובה אין לו חיבור. וכפי הנראה רשי ז"ל הריגש בחומר לשון זה דטילת שהתחיל בה לקורואה, ורצה לתקן בו מה שמספרש דבא לקורואה כדי לבטלה מתורת טלית. אלא דאי' החסוך על חומר דלפ"ז אם היה קורואה לא כדי לטהרה אלא מטעם אחר או שנקרעה מעצמה, נמי הدين כן דטהורה, דהרי שוב אינה עומדת להשתמש בה לתשמשה הריאונה. ולמה קתני התנא האי לישנא דהתחיל בה לקורואה. ואני לנו מנוס אחר אלא לומר דאם נקורואה מעצמה לעולם סגי ברובה, אבל אם הוא התחיל לקורואה כדי לטהרה בעין כולה דוקא מחששא דר"ג, דילמא חס עליה ולא אני למייבוד רובה, אבל מ"מ גם בזיה סגי ברובה בטלית טבות ויס ומזזה הוכיח ר"ג דינו דכיון דהתנא אתה לא אשמעין אפילו בהתחיל לקורואה כדי לטהרה סגי ברובה ולא חיישין שיש עליה ולא יקרע רובה, ע"כ בטבות ויס מייררי. ומילא יודה דוחוק על דוחוק, דמסתמא מתרפש המשנה להיפך, גם בהתחיל לקורואה סגי ברובה, ואיך נכנס בדרכי התנא היפך מזה דבאמת חיש חס עליה ובענין כולה, אלא דבטבות ויס סגי ברובה כמו בנקרע מעצמה שנית גם היא דקנתני אינו חיבור לפי פרש"ז'יל אינו מודקדק כלל, הלא אין זה הטעם דין כאן חיבור, אלא משום דבטל מתורת טלית, כמו כי חרס שניקב כמושcia זית טהור, שבת דף צ"ה ע"ב. והכי הול'ל כיון שנקרע רובה בטלה וטהורה. אלום דעת הרמב"ס ז'ל חלק הרבה משיטות רשי' ותוס' ז'ל בפ"כ מג' כלים בסופו, טלית שהיא מדรส והטבילה וקודם שייריב שימושה להקרע ממנה קרע, כיון שנקרע בה רובה אינה חיבור וטהרה כולה וכו' שהרי הוא טהור וחולך וכו' עכ"ל. דעתו ז'ל לפרש הא דקנתני במשנה דהתחיל לקורואה דהינו שקורע חתיכות פחות מג' על ג', וא"פ שעדיין לא גמר הקריעת, כיון שנקרע הטלית לחתיכות נתגר גם המיעוט שעדין אית בי כדי מיפורות. דומה שכתב שררי הוא קורע והולך מוכח דקורע לכמה חתיכות, וממה שכתב "וטהרה כולה" והוסיף תיבת כולה שלא נזכר במסנה שעניין דהקרעים נפרדים לגמרי

בעצמו שאין כאן גilio דעת דלא בטליה, לא מהני להחשב בשר לטמא טומאות נבלות, כאשר מסביר לו רשי ז'ל דמחשבה שאח"כ מהני דוקא לשוו', אוכלה לקבל טו"א, אבל לא לשוו' אבל תיבת רשי ז'ל דמה שכתב רשי' אבל נתקנס מאליו ע"י תינוקות אורחא דמלתא נקט אבל ה"ה ננסו אחר שלא הנקוס ומילא דוקא בפלטו סכך אבל בפלטו היה לא מהני מה הנוס ששו' בשר, וכך לא שיק' גilio מלטה למפרע, אלא דלפי מה דמסיק דר"י אליבא דר' ישמעאל אמר למלאי, דס"ל דעור לא מבטל, א"כ בפלטו היה בלאו כינוי מטמא נבללה ורק בפלטו סכך עיין כינוי מטמא דבטלו מעדת, וא"כ לכ"ע דהעור בעצמו בלא מחשبة מבטל הני חצאי בשר, אין לדין דר' יהוד' שום מקום, אבל הרמב"ס בפ"א מאה"ט פסק כר"ע מ"מ פסק הא דר"י וכדמפרש ר"ה והוא שכניםו, וככתב דבין פלטו היה ובין פלטו סכך מהני הכנוס לששו' נמי בשר, ולידי' כל שמתקנס ע"י גדול ומדעת אפילו איינו המפשיט מהני' וכבר השיגו הראב"ז ז'ל, ועיין בכ"מ ובלב אר' מה שכתבו בזה. והעיקר דהרבב"ס ז'ל מפרש דהגמר' במקנא דקאמר ור"ה דאמר כר"ע על כל השני מימרות קאי, וא"ג דר"ע סובר דהעור מובלן, מהני הכנוס לששו' בשר לטמא טומאות נבלות, ואם נתקנס בלא מחשبة מאליו אפילו טו"א איינו מיטמא וכדאמיר לעיל, והסוגי' מתרפש בדוחק, אבל גם לפרש"ז'יל הסוגי' אין לו פירוש מרוחות, וכאשר נדחקו התוס' בקושיותם כאשר תראה ודוק' היטב.

דפ' קכ"ב ע"א משנה אלו שעורותיהם כבשרן וכו', ר' יהודה אומר וכו', גירסת הרמב"ס וכן איתי' במשניות ר' יוסי. ואולי משום אכן דר' יהוד' גרשין תרי פעומים ר"י למה לי, אבל זה ליתא דלעיל רק הא דאך עור חזיר הבור, דברי ר' המה, אבל עור חטרת וכו' חזיר לדבורי ת"ק, ורק הפסיק בדברי ר' שחולק על הא דמדייק הת"ק בחזיר דוקא של יושב, להסיף אף חזיר הבר, ואח'כ' חזיר בדברי ת"ק, וכן הוא بما שתנא אחרי דברי ר' בתרא, וכולון שעבדן וכו' שהם דברי הת"ק סתם מתני' אלא שהפסיק בדברי ר' שחולק על הלטאה. אבל דברי ריב"ע שאומר שמנת שרצים וכו' הניא לבסוף אחר שישים דברי הת"ק, כי לא רצה להפסיק כל כך בדברי הת"ק, ומישב בזה מה שדקדק מהרש"ש בהגותיו ודוק' היטב.

תוס' דה עורות אביו ואמו שטיחין, וא"ג דמות אסור בהנאה וכו', מ"מ לא י"גزو רבנן מושום ה"ק חשא וכו', והא דלא קשי' להו כיון ד אסור בהנאה למה להו לגוזר טומאה, דבימוא כ"ג ע"ב אמרו דחמירiy להו טהרת כלים יותר מהורג את הנפש ועיין פשחים פ"ה ע"א.

תוס' דה עור הראש של עגל הרך על מעשה הי' שואל וכו' ואני מסתפק ושואל אם בימי ר'יל ור' עדיין ה"י נהוג טומאות וטהרות וכעת אין הפנאי לחפש אחר הדבר.

דפ' קכ"ג ע"א גמר' תנן התם טלית שהתחיל לקורואה כיון שנקרע רובה שב אין חיבור וטהורה עכ"ל, הא תיבת „וטהורה“ ליתא במותני' דכליס, והברטנורא שם מפרש איןו חבור דאם נטמא הקצה האחד לא נטמא הקצה השני, והכי פירושה של המשנה טלית טהורה שרצויה לקורואה לשננים, כיון שהגעה לרוב הטלית ואז נגעה טומאה באחת מן הקצוות, לא נטמא החלק השני, אע"ג דעתין לא נחלקה לשננים, כיון שעיטה עתה לחלקם לשנים הוה רובה כולה תיבת „וטהורה“ ומילא דתו א"א לפרש המשנה כן, אלא דעתין יש לומר דתרתי קאמר דכיון שהגעה לרובה שב אין לו חיבור ככול קבלת טומאה, וכן אם טמאה הייתה והגעו טהרות אליה קודם גמר

והא דלא פריך מכל שחיותות דעתם דיקימל' דדרובהaggi, דליקזר דילמא לא אתו למייעבד רובה, משום דהתאם לא שייך לומר דחס משלוחות הרוב כמו בטלית דחיש מלקרוע, אבל גבי עולת העוף שפיר חיש משום דאסור להבדיל כולן עיי". ולכאור' דבריו תמוין, דס"ס אם יארע דלא שחת רק מהצה הסימנים יהיו חס להטריף את הנשחת, ודמה על המכחשה שהוא רוב ושפיר הי' מקום נגור דינבעי כל הסימן, והי' מקום ליישב זאת עפ"י דברי הרשב"א ז"ל בראש מיכלון שכ' על הא דרבא אמר, מומך אוכל נבלות מותר לאכול משחיטתו עי' בדיקת סיכון, משום דלא שבך התירה ואכל איסורה והקשה הוא ז"ל עדין ניחוש דילמא לא שחת רוב הסימנים דבזה לא מהני מומכח דהרי לא בדק בסימנים נבלה, ותירץ דמסתמא יבודק מיד וישלים את הרוב אם ימצא שעדיין לא נשחת, וא"כ ה"ג י"ל דלא מצאו כאן ליגז'ור משום דלא חיש לשחות אפילו כולן, ואם ימצא מצומצם הלא תוק שיעור שהי' יכול להשלים, ולא יכנס בספק, ואם בשביל שיארע שיזהה בבדיקה הסימנים עד לאחר שיעור שהי' הוא מלטה דלא שכיח ולא גרו בה. אלא דא"כ נצחה לנו קושי' עצומה על פסק בעלי השוע' בי"ד ריש סי' כ"א, דסגי ברוב מצומצם עי"ש בטו"ז הא לדידן דמחמרין בשהי' משחו ומיכש'כ בעופר דלכמה פוסקים מעיקר הדין במשהו, איך נסמכ' ארוב ולא נגור דגזר ר"ג הכי בטלית טבולה שאינה טבולה יום דבעינן דוקא קריעת כולה, משום דילמא יאמר על מהצה שהוא רוב והוא קושי' עצומה.

וז"ע דהא דפסק המחבר דרוב מצומצם נמיaggi והוא דעת הר"ג והרשב"א ז"ל וכמו שהביא שם הטו"ז בלא"ה מן התקמא, לפי מה שכתב הרמב"ם ז"ל בפיה"מ לעיל ל"ב ע"א ר"ש כד' ביקור (טבח חכם למפרש בגמ') דהינו ביקור השחיטה לדעת אם נשחת השיעור שחיב או לא עי"ש, ואני ביארתי שסובך ט' דיפה דיבור הרמב"ם ז"ל בזה דבשחתה מצומצמת קמיiri דבעי הבנת הלב ודקדוק עצום לשער אם הוא מהצה או כ"ש יותר, וצריך דוקא חכם כמו בבדיקה הסיכון על פגימה כל דחו הנרגשת ולא אוגרת, והרמב"ם ס"ל דמשום לתא דאייסורה ולא משום כבונו של חכם בעין דוקא חכם, וא"כ הוי לו להמחבר לחוש לדעת הרמב"ם לחומר באיסורה דאוריתא, ולהתנות עכ"פ דבעי להביא שחיטה מצומצמת לפני החכם. אבל הקושי' דלעיל דלמה לא נctrיך כל הסימנים כמו הchi' דבעינן קריעת כל הטלית דהרי ודאי חס להטריף בהמתנו כמו שחס ליקרע הטלית באמות לק"מ, אלא דברי המהרמ"ל ז"ל במחייב' נדרים וקושתו אין לה מקום.

דינהה הא דגזרו על טלית שאינה טבולה יום דבעינן קריעת כולה ולאaggi ברובה ואפילו רוב הנראה לעיניים לא, (זה מוכח מדלא מוקי' בסתם טלית ורובה רוב הנראה לעיניים קאמר) ע"כ אינו אלא במלטה דבידו הוא לעשות דהרי מצ' לקרעה כולה אם רוצה לטהרה, וממילא גם בדיעבד אם לא עשה כן ונגעו בה טהרות נטמאו, אבל כיון דגזרו טומאה עלייה עד שנקרעה כולה הוא דבר דעתא ממילא, אבל לפסול דבר מפני גירה כזו במקומות שלא ה' חס בעשי', אלא דראייך רק שלא נגמר ולומר דמשום דילמא יאמר על מהצה שהוא רוב, זה דבר זר דהרי בזה סגי להצrik רוב הנראה לעיניים, או שיכריע בדבר איש אחר שאינו חס על הפסוד, אבל אין לו טעם לאסור ולהפסיד מכל וכל ולבן בכל שחיטה דעתם לא מצ' פריך מיידי דלכתחלה בעין באמות כל השני סימנים, ולדעת הרמב"ם אפילו בעופר וכדמבעואר בריש פ' השוחט דרבא כמו שהוא אין אלא בדיעבד, ואי בדיעבד כיון דהוא לא מחמתה שהי' חיש עלייה, לא שחת כולם אלא מחמת שאירע כן ע"פ' שכונתו הי'

מעיקר הטלית, והעיקר הרבותה הוא דהנשאר במשמעותו והוא כדי מעפורת נמי טהור, וכי האי "אינו חיבור" על המיעוט של הטלית שעדיין לא נקרע לקרעים, שג' הוא אין לו חיבור מפני שהוא קורע והולך, וחשוב גם האי מייעוט כקרוע לחתיות פחות מכדי מעפורת ונתרה ע"ש סופו. ועיין במיל'ם שם שכטב לדעת הרמב"ם צrisk להגיה בגמ' בדברי ר"ג, וקרע לה כולה" וכן "גזרה דילמא לא אתי למקראה כולה" והמל'ם שכח לומר דמס תיבת "גזרה" צריך למחקיה דהא עדין באמת לא קרעה כולה, ולא שייך לומר גזרה אלא חיישין דילמא יחוּס על הטלית בגמר קריעתו ושאיר כדי מעפורת ממנה. וגם לשון "אינו חיבור" קשה לשמעו, דיתור הוויל' שוב סופה להקרע וכקרוע יחשב. וגם אחר כל ההגחות והדוחוקיס, המימרא דר"ג גופא קשה לשמעו, דכיוון דקרוע רוב הטלית לקרעים בכונה לקרעה כולה, איך ניחוש דבמעירות האחורי יחוּס מהחabitו מפני שחל עלייה חס על הרוב וגם הסוגי' משולל הבנה דמה קשי' מעולת העוף ומפשיט בהמה לשטוח וכאריך האריך בזה המיל'ם וצע"ג וד' יאיר עני ועיין עוד לפניו ודוק'.

ע"ש גמר' ארבע"א, ל"ש אלא בטלית טבולה יום וכו'. והנה מאיד יש לתמונה איך מצרי ר"ג להכניס במשנה ברורה דקתני טלית שנקרעה רובה טהור, דמיiri בטלית טבולה יום דוקא, ובטלית דהמים קשים לה דוקא אשר אין זהו שום רמז רמייא בלשון המשנה, וכל זאת בלי שום הכרע, דעתמא גזרה דילמא לא ATI למייעבד רובה הוא גזרה חדשה, והיתכן דהנתנא שלא הזכיר גזרה זו כלל, ישנה סתם דטלית שנקרעה רובה טהור ויסמכ' על המבין שיבין מדעתו דנפשיה, שכאן יש מקום לגזר דחס ולא יקרע הרוב וידמה בנפשו דאייכא רובה, וקורא אני על זה וכיו' באזה, דברי הגמ' ל�מן דך קכ"ד ע"א, האלקים אי אמר לי יהושע בן נון מפומי לא ציתינא לי'.

אבל כבר ברرتاي לך כל גדול בזה בהרבה מקומות בש"ס, והעיקר לעיל נ"ה ע"א בסוגי' דבשר שתנטעלם מון העין דרב אוסר בשר שתנטעלם מון העין, ומובואר בירושלמי דעפ"י מעשה שראה רב מקילין בשבר ליקח מון העכו"ם, עמד וגזר על כל בשר שתנטעלם מון העין ובכל זאת בש"ס דילין מקשה על רב מכמה משניות וברייתות ומתרכין להסכים עם גיורת רב, והוא דבוקש כתוב הטוי י"ז מזה דרב גזר גזרה זו. אבל העני דכוו שכתוב הטוי י"ז ריש סי' קי"ז דכל דמפורש להיתר בקרה אין כה ביד חז'ל לאיסרו, כן הוא גם לגבי אמוראים דין להם כה לחדר איסור נגד היתר מפורש במשנה או בריתא, ולכן מקשין על איסורו של רב דאמור סתם בשנמה"ע אסור ולא קאמר דגוזו תיקון כן להוראת שעה או לעירו זמנו מצד תקנה אלא איסור לכל העולם ולכך זמן קאמר וכזאת א"א לחחד אס מפורש להיפך במשנה או בריתא הקודמת לו בזמן, ולכן הוצרך לשנות שאין היתר זה מפורש משום דיש לדחוק ולפרש המשנה להתחאים עם דינו ואעפ"פ דPsiṭṭa דמעולם לא כיון התנאה זהה, אבל די לו בדוחק זה שלא יהי' מפורש להיפך, וכן כתบทבי בריתא פ' כל הבשר לעניין דמקי' מותני בדכאי' ל' עינא עי"ש, וחדר מלמידי אמר לי שמובא בשם הגאון ר"א ווילנא ז"ל שכתב כדברי על כל הני חסורי מחסרא והכי כתני شبש"ס וכדומה מון הדוחוקיס, שהם על דרך אסמכתה ונחנתי מאד, אבל אפילו לא זאת נמצאת בשום ספר עד הנה. האמת עד לעצמו, כי לולי שוד קמנ' מה שאכתוב בזה ע"ד פסקי הרמב"ם ז"ל ודוק'.

ע"ב גמר' עולת העוף לרaber"ש ליגזר וכו', וכותב המהרמ"ל ז"ל

ועוד אני אומר דיפה דחה הרמב"ס ז"ל האי תירוץ שבש"ס דברותמה דרבנן מيري, כי על תירוץ זה יש תימה רבתא, דא"כ ר"ג העמיד דין על משנה דכלים שהוא בסדר טהרות האחרון שבסדרי משנה, ואמר לא שנו וכו', למה לא העמיד דבריו על משנתינו הקודמת לומר לא שנו יותר מכדי אחיזה תהיר אלא בטומאה דרבנן, אבל בטומאה אורתיתא בעיןcola, והוא הוכחה גמורה דלא מוקמן באמת המשנה בטומאה דרבנן. ובלא"ה כבר כתבנו לעיל דעתך הגזירה ר"ג בשם רביה ב"א חדש לנו, ולא הייתה בימי המשנה, ועיקרו שקל וטרוי הוא כדי שלא תהיה משנה מפורשת נגדו, וא"כ הוא אין לנו לקבל האג'זה רק בה מאמרה דהינו בקורס טלית כדי לטהרה, אבל לא נלמד מטלית על מפשיט עור וכען שאמרו קנסא לא יפלין אפלו הוא דומה, כן גזרה מגזרה לא נילוף אלא דעל ר"ג פריך ממשם דאמר דין בו לשון לא שנו, וכען הוא מפרש המשנה כן, א"כ יפרנס המשנה ומפשיט, ומה תאמיר דהתרם לא גזרו, א"כ מנ"ל דבטלית גזרו, אבל כיון דאנן באמות אמרינן שהגזרה היא חדשה שנתחדשה בימי אמראים, אע"ג דר"ג אמרה בלשון לא שנו. וכען מימרא דרב דמביא הש"ס לעיל צח"ע ע"א בלשונו אסור בשר שנמה"ע אסור ולא הזכיר דהוא גזר עלי עד שפרק בשביב זה עליו ממשניות ובריותות כמו כן הכא, אבל באמת הוא גזרה חדשה, ולא נילוף מטלית על מפשיט בטומאה, אפלו לא נדע לחلك בינם, דהרי חזין דר"ג בטלית קאמר ועל משנתינו לא קאמר מיד', ודז"ק היטב.

רש"י ד"ה בטרפה בסה"ד והיא מטמאו אם נוגע בה כדםפרש ואיזיל. ד"ה מטמאה במקודשין, ככלומר אם של מוקדשיין היא עכ"ל. הנה רש"י ז"ל מפרש דהאי אמר אבוחה דشمואל דטרפה מטמא במקודשים, הינו אם הטרפה מוקדשין היא ואז מטמא את האדים ואת הטהרות אפלו חולין וחכרח ליה משום דancaן טהור בטומאה דהינו אדם טהור. אבל דבר זה הוא פלא והפלא, דמה ראו ח"ל ליגוזר טומאה על הטרפה אם היא מוקדשין אין בה שום מעלה בקדושים ולשון הגמ' כאן ולעיל דר"ג ע"א, דקאמר טרפה בת טמאה היא, אין דcaboba דshmuaל אמר טרפה ששחתה מטמא במקודשין, משמע דלא כרש"י, דאי כרש"י דזוקא בטומאה קדושה אמר דמטמא, הכי הוול"ל הב"ע בבהמה קדושה וכabhängig דshmuaל. וכן הרמב"ס בפ"ב ה"ח מאבה"ט כתוב בפירוש דלא כרש"י וז"ל: "טרפה ששחתה ע"פ שהיא טהורה מה"ת, אם נגע בה הקדש נתמא מד"ס, וזה מעלה יתירה שעשו בקדוש"ע כל הרי דלא הזכיר כלל שהטרפה צריכה להיות קודש ומטמא אח"כ גם את החולין. וכן פרשי ז"ל צע"ג, ובגמ' צרכין אנו לדוחקי דטהור בטומאה הינו טהרות קדשים ולא אדם טהור דהוא ודאי לא נתמא מן הטרפה.

והנה חד מתלמידי הקשה על הא דcaboba דshmuaל למה לא מינה התנא בפ' חומר בקדוש בין הני מעילות קודש יתר על התרומה, דטרפה מטמא את הקודש ולא את התרומה ואם נאמר כדעת רשי"ד דהכא הי' ניחא דין זה מעלה בקדוש כשאר המעילות שמנה שם. וגם קושי' זו צרכיה נגר דיפרנקנו ודז"ק.

ד"ר קכ"ד ע"א גמור' אל' אל' אל' אל' יחווש בע"ג מפומי' לא צייתנא לייה. עיין בחדושי ק"ז בעחתת"ס ז"ל שהביא דבר הרב"י י"ד סי' רמי' ב דמווכיח מכאן, דין לאמר אפי' אמרה משה רבינו. וככתב הוא ז"ל דין מוכח מהכא מידי, אבל אמר משה מפי עצמו ומסברא דנפשי' דבר שלא נשמע איינו מחויב לקבלו, אבל הכא עולא משמי' דר"י אמר ואהא אמר אפי' אי יהושע בן נוע משמי' דמשה אמרה לא צייתנא לי', אבל אי משה רבינו משמי' דרבי'

על כל הסימן לא נاصر לו בדיעבד ואם יש לו שחות להשלים תוק שיעור שהי' ודאי מחייב לעשות כן, ולידיין דמחמרין בשהי' משחו, מה יעשה ולא נاصر משום זה את הנשחט, אם יש כאן רוב הנראה לעיניים או אם החכם יאמור דaicca רוב מצומצם, משא"כ על עולת העוף לרaber"ש פריך, מאחר דאסור להבדיל וחוסר שלא ימלוק כלו, ה"ל לתוך שימליך לכתחלה עכ"פ רוב הנראה לעיניים וכארשר כתבו התוס', דע"כ בלא"ה צרכין לפреш כן, דהרי אסור להבדיל, וגם זאת לא מצין לממיר דקשי' לי' שנפסול בדיעבד אם לא מלך רוק רוב מצומצם, דמהיכי תיתי נביא קדשים לביה"פ משום האי גזרה, וע"כ הקושי' אינה אלא שהול"ל דימליך לכתחלה רוב הנראה לעיניים, וא"כ בשיטתה דעלמא דבאות הדין כן נדרש להדר לשחות כל הסימנים מה ה"י לו להקשות, זה ברור ואמת לפער"ד, ובזה נבון ג"כ דברי התוס' ד"ה דילמא לא ATI למייעבד כדי אחיזה שהקשו. דמאי פריך הא לא חיס עלה דמשפט הבמהה ורוצח שהי' כולה מופשט וכו', והוא ג"כ תמהה לכאר', דניהם דלא חס מלחשיט אבל אם אירע טומאה בנתים שנגעו טהרות או אדם טהור בעור שאינה מופשת רק כדי אחיזה, הוא ייחס שלא יטמא ויאמר שהוא יותר מכדי אחיזה, אלא ודאי כדארן דז"ל לא גזרו אדייעבד רק אלכתילה במקומות דעהשה בזמנים וחס לעשות יותר, שלא נספיק על זה כיון כלל כנ"ל ולכך קשה יותר, שפיר דכאן בהפשטה דלא חס מלחשיט יותר דהרי רוצח להפשיט כולה אם הוא מפשיט יותר מכדי אחיזה, ומניח כך למה לא נספיק לומר דעתה כל הנוגע בעורה המתפשט טהור, דהרי הוא יותר מכדי אחיזה, מה תאמיר דילמא ידמה על כדי אחיזה שהוא יותר כדי שלא יצטרך להפשיט יותר, דהרי כך לי' אם ישוט קצת יותר או לא, ואי דנגאור בדיעבד אם נגע דיש לו נפקותא שלא יהיה טמא, על דיבעד לא נזרו כלל כנ"ל ולכן תרצו גם בכאן איכא משום חיס דרוצה להניח כך זמן מה דנוזו לו לטלטל ולהפשיט אם לא הופשט הרבה, וכך יש מקום לנזרו שלא יתרה בהפשטה זו דחס עלה שלא להפשט בשופי אלא בזמנים עד שיפשיט את כולה וממילא אם נגע בה טהרות קודם שהופשט כולה טמאים כמו בטלית. הן אמרת כי עדיין יש לבעל דין לחלק ולומר דשאני טלית דהקרעה היתה כדי לטהרה ולכן שייך לנזר שיקרע כולה אם ירצה לטהרה ולא רובה, אבל כאן בהפשטה לא כדי לטהר העור הוא מפשיט אלא הוא מפשיט כדרכו ומפסיק בנתים, או דירע בשעת הפשטה נגע אדם טהור או טהרות באיה עיר וא"כ לעולם הנידון כאן אדייעבד ולא אלכתילה, וא"כ לא ה"י פריך הש"ס מיד' מהאי משנה דמשפט בטומאה. ואולי באמות מה"ט לא שית הרמב"ס ז"ל להאי תירוץ דמתרץ הש"ס דמיiri בטומאה דרבנן ופסק סתם דיותר מכדי אחיזה טהור, משום דבאות אין דומה כל הא דמשפט להא דטלית, דשם גזרו על הקרעה שיקרע יותר אם ירצה לטהרה וכן לא שייך שיגזרו על הפשטה כיון דאין מפשיט כדי לטהרה אלא דהש"ס לא נחתת זהה ומדחה בדוחק. ובלא"ה הלא לפי תירוץ התוס' כפי שפירש דבריהם המה"ס לובלין ז"ל, לא שייך חס בהפשטה אלא ברוצח להפשטה עתה ולגמר הפשטה לאח"י, וא"כ בסתם מפשיט שמפשיט והולך עד גמירה דלא שייך חס אם נגע טהרות בעור בעודה לא הפשט רק יותר מכדי אחיזה, למה לא נתהר, וא"כ למה לי לאוקמי בטומאה דרבנן כיון דמצוי לאוקי בסתם הפשטה ולומר דכיוון דaicca מציאות שייה' חס מלחשיט יותר מכדי אחיזה לנו גרו בכל גוונא, זה דוחק עד להפליא, דמנ"ל זאת כדי להקשות על ר"ג וע"כ גם לפ"י דבר הtos' צרכין לומר, דאה"ג קושי' הש"ס לא קשה מה"ט ורק להרואה דמלתא תירוץ ומוקי בטומאה דרבנן.

ע"ש משנה קולית המת פרשי ז"ל טמא דהא עצם כשלורה במת בטמא במגע ובמשא כדכתיב או בעצם אדם עכ"ל, אין רצונו הפרש האי טמא דקתני במתני' אז הוו"ל לצין על תיבת טמא דקתני במסנה בערך הסמוך, כי מה דקתני במתני' הנוגע טמא, או דהפרירוש הוא דחאה לאפקוי דמאהיל אינו טמא או קר"י דמפרש נוגע היינו מהายיל כדלקמן בגמ' ורש"י ז"ל לא נכנס כלל עתה לפرش דינא דמשנה רק להקדמה כתוב על קולית המת בטמא, כלל עצם כשלורה במת בטמא במגע ובמשא, והכא דקתני בקולית המת דהנוגע בו טמא, ודאי לאו האי דינא אתה לאশמעין, חדא דין דרכו של תנא לשנות במסנה דבר המפורש בקרא, דין זה תורה שבע"פ אלא מקרה מלא, ולא עוד אלא דמ"ש קולית דעתך, הלא בכל עצם הדין כן וכשלורה מכל עצם מטמא במגע וחמי הדור, וא"כ מה לי משה ומה ליהושע,adam נאמר דיהושע חממו ית' שהותשבע"פ תהיה נמסר לך ע"פ הענן ולא המלות, יישר אל ע"פ הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל, ואפילו כתעות של חייל הדר, וא"כ מה לא משה ומה ליהושע,adam נאמר דשהני מצי להבין דברי משה באופן שלא כיוון משה, כ"ב נוכל לומר שם השה הבין התורה שבע"פ כפי שכלו והבנתו ולא כיוון האמת, אבל משום זה לא תפוג תורה, כי האמת הוא כמו שהבין משה כי גזרה חממו ית', וכן הוא ביהושע אם לא שנאמר דשהני משעה דלא מצי טעה במשמעותו מושום דכתיב בי' בכל בית נאמנו הוא ועין בהקדמה של מה שכתבתי בעניין הנעללה הלאה באריכות ודוק".

תוס' ד"ה אבל פלטו סכין בטל וא"ת וכי אין לדידי ר' יהודה פlige אר"י ור"ע וס"ל בכזית אפילו פלטו סכין לא בטל וכ"ל, ולא אדע א"כ למה לי כינוי סייש כזית במקום אחד, ועין לעיל בסוגי' שם ובמה שכתבתني ודוק".

ד"ה שם תחובים בקיסם והסיטון, וה"ה بلا תחובין ונגע בהן דטמא וכו' אלא משום דפליג ר"ע אר"י וכי עכ"ל עיין בלב אר"י שסתמה דנייהו דאמת דהדין כן לר"ע, מ"מ לר"י בכחגו"ו אינו טמא דהא אין נוגע וחוזר ונוגע, וא"כ איך שייך לומר ומודה ר"ע לדלאן מודה עי"ש. ואני בער ולא אדע, דגם עתה איך שייך ומודה ר"ע בתוחבן בקיסם, כיוון דלר"ע גם במגע מטמא משום דס"ל נוגע וחוזר ונוגע, וא"כ מי קמ"ל דሞדה מטמא במשא פשיטה, כיון דמטמא במגע למה לאITEM באמשא. ועין ברמב"ם בפ"א ה"א מאבה"ט, דפסק באמות דדוקא באמשא מטמא אבל לא במגע משום מאבה"ט, והוא אוכלי עיי' אדם חיבור, וא"ג דברishi דברי שהביא דין דשני חזאי זיתים על העור, כתובrical של שניינו מטמא במגע אין מטמא באמשא, עיין בכ"מ שסתמה על לשון זה כי הטעם ברישא הוא משום דהעור מבטלן וכגדמייק בגמ' אבל לויל זאת אפשר דמטמא באמשא ולא במגע וצ"ע ודוק".

ע"ב גמור" אל ערובא פרח וכו'. אל אני היום סמכוני באישיות וכו' עיין בלב אר"י וחודשי ק"ז זצ"ל. ואני אומר מלטה עדיף מהא דמייניהו בס"ד, והוא ספרי המקובלים כתבו, דלאון דאדוק בדבוקות למלחה ית', מריאן לו תמיד הדרך אשר ילך בה והמעשה אשר יעשה. והנה הארי רביה בר"ה הי' עיר' מטוריה הדרשה וקשה לו לחשיב לשואל דבר דבעי טעמא כמו שפרש"י ז"ל ולמנוע לימוד למי שבא ותאב לשימוש הוא אכזריות, כמו למני שמנוע בר ומazon לרעב המשכים לפתוחו. וכך ר' רבה בר"ה נובך בדבר אם יפה עשוorman התשובה להאי שואל מחתמת חולשת גוףיו או לא, והראו לו מן השמים ערובא פרח לפני ונדתךיב ולבני ערובא אשר יקרחו, הוא המתאכזר גם נגד ילי ונדתךיב ולבני ערובא אשר יקרחו, וכן אמר לר' אורא סבא ראה ערובא פרח וזה סימן שנוננים לי להתאכזר נגיד לבתני השב לך למדך מפני שיש לי לחוש על גופי העייף מטוריה הדרשה והוא דבר נחמד בס"ד".

תוס' ד"ה נוגע אין מהายיל לא לכאור' הפירוש הפshoot הדחש"ס מדיק מהายיל לא דאל"כ פשיטה מטמא במגע וכי מקרא אתה לאשמעין, אלא דא"כ מאי קמורתץ דליך צוית בשר הרי הדרא קושי' לדוכתני' מאי קמ"ל דלא מטמא במגע אין מטמא במגע משום עצם והן דלא מטמא באוהל משום דליך צוית בשר או מוח, אלא דהה"ח ז"ל מקיים פ' זה בגמ' עי"ש, אבל התוס' לא סבורו כן דהרי הקשו דילמא באמות איכא גס מהายיל, ולא קתני לי' כמו דלא קתני מטמא באמשא. ולפי מה שכתבנו למלחה נិיחא, דלא פריך הש"ס מצד פשיטה דע"כ מהายיל לא, ד"י' דנקט לי' קולית המת כדי לתאריך איך גוזו על שם נוגע יותר מישמש נבללה. וע"ז קתני דעשהה כkolilit המת. אלא דלפ"ז קשה להלום תי' התוס' על קושיותם. וגם מגמי' דלקמן ומדבר התוס' דלקמן נראה דבעין למוצה איזה רבותה בהא דkolilit המת דוגע בו נטמא וצ"ע ודוק".

תוס' ד"ה נוגע אין מהายיל לא באמצעות הדיבור וא"ג דלא הוה אוחל דומי' דוגע, דוגע בכ"מ טמא אבל מהายיל לא מטמא אלא בכגד המוח וכו' עכ"ל. וקמאתה המורהשר"א ז"ל דהרי לעיל גבי שני עצמות וועליהם שני חצי איזים מוכח גם במנוחים השניים חז' לאוחל אלא שרראשי השנים נכנסו לאוחל נתמא משום דיד ושומר מכenis טומאה לאוחל, וא"כ ה"ה הכא דHASHOMER מכenis הטומאה אם

דנוגע בחזי שعروה עצם ומאהיל על חזי כזית בשר דליקא כאן שום טומאה וכיון שכן ע"כ האי נוגע בקולית המת מצד נוגע במות נמי אית בי, דלא"כ דרך מושם נוגע בעצם הוה נשמע דנוגע בעצם מצטרף עם מאהיל על המת בדאליכא בכל או"א חזי שיעור, וזה ליתא כדכתיבנא, וזה כוונת התוס' דאי הוה קתני דין זה בשר מן המת, לא הוה ידעינו אלא בשר המת דטמא באוהל כמו במגע, אבל בקהלית אי אית בי חזי זית מוח המתקשש, הו"א דגנעה בו ומאהיל על חזי זיתبشر אחר, אינו מצטרף כי האי קולית לא מץ לבוא לידי טומאת אוהל אלא ע"י צירוף והוא אמינה דבכהגו"ו אינו מטמא וכען שכתבו התוס' לעיל קכ"א ע"ב ב"ד"ה ולהעמידה על פחות מכיות, דאע"פ דעת חזי זית אחר מצטרף, מ"מ בסופה לטמא טומאה חמורה לא סגי בחזי זית עי"יש, וה"ה הכא הוו"א דאין כאן גנעה במוח מושם דאפשר ליטמא באוהל ע"י צירוף, קמ"ל דמ"מ מצטרף, אלא באמת אני מסתפק טובא בדיון זה אם מצטרף בכחגו"ו, דהא האי גנעה בעצם שתהיה חשובה כגנעה במוח עצמו הוא מטעם שומר דמקניס ומווציא, וזה אינו בעצם סתום מכל צד דהוה טומאה בלועה, ורק מטעם דטמא בוקעת ועולה, והנה לא מבעי לפי מה שקיימנו לעלה הלב אר' דלא מהני זאת לשוי' שומר להכenis ולהוציא פנוי שرك עולה למעלה ולא להמשיך לצדדין, אלא אפילו נאמר כדעת הגהות רעך"א ומהרשות' שמקיימין דברי המהרש"א דמהני ג"כ להמשיך הטומאה, ושפיר הוה נוגע בעצם כנוגע במוח, מ"מ כיוון דכל זאת נבנה על הכלל טומאה בוקעת ועולה דלכן לא הוה בטומאה בלועה, אבל כאן בחזי זית מוח המתקשש בתוכו דאין כאן שיעור טומאה, מנ"ל לומר כל בית טומאה בוקעת ועולה, ואין זה דומה להא ועולה, ואין זה דומה להאידלקון ע"ב דאמר ר"ז בטומאה רצוצה בין ב' מגדים דמיירי נמי בחזי שיעור, ומ"מ אמרין דמצד הללמ"ס טומאה רצוצה בוקעת ועולה עד לרקע גם בחזי זית הדיון כן, דשאני התם דaina בלוועה אלא רצוצה וגלו', יכול לנוגע בה ומהני האי דרוצואה דהוה האיר כמלא ממנה ואס נוגע בידו אחת בחזי זית ומאהיל בידו שנייה על האי חזי זית שבין המגדלים, חשבין כגע בעיטה שלם ב"ב, אבל כאן בקהלית דסתום והסתימה משווה את הטומאה לטהרה דגניעת בית הסתרים אינו מטמא, וצריכין אנו לשלק האי סתימה ע"י שנאמר דהטומאה בוקעת את העצם הסותם וmpsik, כיון דרך חזי זית איכה דין בו טומאה, מנ"ל דאמרין בה נמי דבוקע את העצם ועולה, והדבר צריך תלמוד ועינו רב לפע"ד ודוו"ק.

ע"ב גמר' אר"ז בטומאה רצוצה בין ב' מגדים עסקין וכו' סוג' זו מקושי הבנה. א"י מה לו לר"ז לנוד מן הפשו ומובואר במשנה עצמה דרישא מיררי במאהיל הוה עצמו, והוא הוה כען מגע ומctrף, וסיפא באוהל דהמשכה כדקתו ודבר אחר מאהיל עליו ועל בחזי זית, וכדרבא לפקון. ב') למה לא הביא הש"ס באמת אוקמתא דרבא הכא, כדי לקיים תירוץ ר' יוחנן דנוגע היינו מאהיל, כי כן הוא דרך השקיל וטרוי' בנל מקום. ולא עוד אלא דהא אבי' ורבע לא היה להביא כלל כאן לתרץ סתירת רישא וסיפא דהאי משנה, רק על הברית' דר' יוסי ושם על הברית' לא הביא אוקמתא דר"ז. ג') משלו הנג'י, "מאן האי תנא דקי' לאוּהָל נוגע" משמע דקי' אתיירוץ דר"ז דלעיל דמוקי' נוגע דמתני' דהיאנו נמי מאהיל, והרי לפי פי' רשי' ותוס' ע"י תירוץ של ר"ז נדחה תירוץ דר"ז, דהרי דוקא בטומאה רצוצה קרי לאוהל נוגע ולא כמו שפי' רשי' זל דלר"ז ליכא סייעחא דהרי רישא דוקא בטומאה רצוצה קאמר דמצטרף אבל בשאר טומאות אוהל קתני סיפא דלא מצטרף. ואם נפרש דעת אוקמתא דר"ז בטומאה רצוצה

מאהיל עליו אפיקו שלא כנגד המוח, ועיין בהගות ק"ז רעכ"א ז"ל בהגהות על המשניות ובגהות מהרש"ש ז"ל, דאע"ג דכל שא"א ליגע לא מטמא משום שומר, מ"מ כאן דאפשר לבוא לידי מאהיל כנגד המוח משום דטומאה בוקעת ועולה, והוא כמו מגע כדאר'י, ומהרש"ש מוסיף דגם לולי ר"י, וכיון דאתא לכל טומאת אוהל סגי כאן, כיון דעת טומאת אוהל דין. אלא דכל דבריהם ז"ל נדחים בכוונה שכתוב הלב אר' ז'ל. ואני אסביר את דבריו הקודושים דשאני הכא, דהרי האי עצם אף שהוא שומר מ"מ כיוון דהוא סתום מכל צד הר' הוא מעכבר מלטמא, דטומאה בלועה הוא שאינה מטמא כלל. אלא אדם אין כאן פותח טפח קימ"ל דטומאת מת בוקעת ועולה, אבל רק עולה ולא לצדין ואנו בעין כאן שקודם שבוקעת לעלות לחוץ תמשוך לאורך העצם כדי שתבוא לתוכו האוהל ועת א"א דהרי הסתימה של העצם מעכבר את הטומאה מלטמא ולכן אויר העצם החலול בלי מוח לא נتمala מן הטומאה כיון שטומאה בלועה היא, אלא בוקעת ועולה למעלה וכיון שהיא חוץ לאוהל מאן יכנסה לתוכו האוהל. והדברים אמיתיים וקילוריין לענין ולכן קושי' המהרש"א על התוס' לך"מ דבברי ק"ז בעחתת' ס' זל בחודשו כאן לא זכיתי להבini ודוו"ק.

בא"ד וא"ת ולשוני לי הא מנין ר' יוסי דל"ל טומאה בוקעת ועולה لكمון בשמעתון, ושמא לא מסתבר לי לאוקמא קר"י עכ"ל וכותב המהרש"א זל דה"ה דחוומ"ל דגם ר"י מודה כאן בקהלית דהוה כמות בסוסתו כמש"כ התוס' لكمון, ועיין لكمון על דברי התוס' במהר"מ זל זל מה שכתוב בזה ובאמת ע"כ הש"ס דהכא לא נחות להזת דלמה לי ליפורך ואי דaicא כיitz מוח טומאה בוקעת ועולה, דבר דתלי בפלוגתא, ולא פריך הא מת בסוסתו הו, דבר דהכל מודים בה ובוגוף סברת התוס' עיין لكمון מה שאכתב בזה ודוו"ק.

בד"ה ואי מוח שבפנים מעלה ארכוה מבחו"ז פי' הק' אע"ג דליך מוח כל זה דחקו וכוי עכ"ל, והנה רשי' זל בעצמו כתוב لكمון ב"ה נבליה כיוון דמתתקשח הוא בסה"ד דהשתא גרע מוקלית שיש בה בכעדה מוח לת', דההיא מעלה ארכוה הוא עכ"ל, והתוס' כאן הוסיף על דברי רשי' זל תיבת, "כלל זל תיבת" מה שליחא בראשי' שלפנינו וא"כ גם הכא כוונת רשי' זל במה שכתוב, "אע"ג דליך מוח" ר"ל שעור זית אבל עדשה ע"כ איקא דלהכא קתני קולית. ולא עוד אלא בדליך מוח כל א"א לאוקמי, דא"כ מה קמ"ל, והרי הש"ס ג"כ מהדר לפרש האי קולית המת שייה' בו שום רבותה ולפי דרכם של תוס', דרש"י זל מפרש דבלא מוח כלל קאמר דאיינו מעלה ארכוה, ייל דחפקו של רשי' ה' ממה דפרק הש"ס, ותו קולית נבליה קולית השרצ' כי נקבו אמאי מטמא. ועיין בגליון הש"ס שכ' דעיקר הפירכא מנבליה, ושרץ דנטקט הוא שיגרא דלישנא, ולפי פרש"י זל אין צורך זה כיון דמיירי בלית ב' מוח כל דבאיית ב' מוח בכעדה לכ"ע מעלה ארכוה לבשר בחוץ ודוו"ק.

ד"ה אה' מוקדשין וכו', פירוש בשלמא אי אירוי בדאליכא כיitz אש מוקדשין, אפילו למ"ד בפסחים נותר בככיבת דכל חד אירוי בשיעור דידי' וכו', ויתר הול"ל דלמ"ד נותר בככיבת ה' האי קולית המת מצי מיררי בככיבת,adam בכזית אינו מטמא באוהל ה'ה בככיבת ודוו"ק.

תוס' דה' ומאי נוגע דקתו הינו מאהיל וקמ"ל דנוגע הינו מאהיל ומctrפין, וא"ת ולתני כיitz מן המת וכו', ייל דלא הוה שמעין מהכא וכו', כל דברי התוס' מוקשים וקשיים להולמים עיין במהר"מ זל ובת"ח ובלב אר' מה שהאריכו בדיבור זה, ולפע"ד בפירוש דבירהם הוא, דהא דנוגע ומאהיל מצטרפין ודאי אינו אלא בוגע ומאהיל על בשר המת דטמא באוהל, אבל פשיטה

ו"ע דבמהרש"א איכא טעות סופר דמוכח, בסה"ד חיבת "איינה" צריך למחוק והלב אר"י העתיק הטעות כמוות שהוא.

תוס' ד"ה מאן תנא דפליג עלי' דר"י, ר"ש היא פ"ה וכו', וקשה החותם אפלו ר"י מודה בין לאבי ובין לבבא, דהה לעמלה מטפח אוול להמשכה היא, ועיין בלב אר"י שדברי התוס' אינם מודוקדים דמנ"ל דלמעלה מטפח קמיiri, אלא דאייא לאוקמי לאבי בהכי, ולרבא בפשיותו אתה שפיד דהה מאמורש אוול מהמשכה, וכן הוא בחידושי הר"ץ עכ"ז, ואני אומר דלגביו אוול להמשכה אין חילוק בין לעמלה מטפח או למטה, כמו בטומאה רצוצה כל השהא ע"י המשכה שוב בטל הרצוצה ואין כאן מגע וכמוש"כ התוס' לעיל בעין דוקא כרוחב ואוריך טפח מגוף ולמעלה דרך מהาย, וכיון דאיין שיערו שהוא איך מצטרף, דמ"ש מהא דעתך בה במעליה י"ז ע"ב דכלל, אמר ר' יהושע דכל שטומאותו ושיערו שווין מצטרפין, ואפילו טומאותו ולא שיעורא שיעורא ולא טומאותו אים מצטרפין, ואפילו לצד הקל שבשניהם, וכן פסק הרמב"ס בפ"ד הי"א מטו"א, ולמה יצטרפו כאז נגעה עם מהาย, כיון דין שיעורן לעניין הנגיטה שווה. ובאמאי תראה שהרמב"ס ז"ל בסוף פ"ד מטומאות מת לא חילק כלל, ולא פסק לא כר"ז ולא כאבי ולא כרבא אלא דכל נוגע ומายיל אינס מצטרפין, והמעין בפיה"מ לרמב"ס בראש פ"ג מהאלות יראה שיש לו שיטה אחרת בכל הסוגי" דהכא, והאמות איגד שקשה לי העיון בעניין זה, באשר לא עסקתי הרבה בטומאות וטהרות ונגעים ואהלוות ולכן י"ה דברי בזה מועטים ודוק"ק.

בナ"ד ונראה לפреш, דאםאי דקאמר לעיל מאן האי תנא דחישב לאוהל נגעה ר' יוסי מכיל דאייא דפליג עליה, וקאמר מאן הוי האי תנא עכ"ל, ולקי שטה טובא גם על פירושם, דמנ"ל דר"ש פלייג דמدادמר דבתרוד רקב ליא מגע רך אוול ומשא, ליא למשמע מני"י דפליג לומר דאוול בטומאה רצוצה או בפחות מטפח או לרבע אפי' לעמלה מטפח אינס מצטרף עם נגעה, דספר מצי מודה להא דר"י יוסי, אבל הוא נגעה ממש אתא למעט, ואתה גם ר"י מודה כדלעיל, דהרי לא מצי נגע בכלל ועיין לעיל בלב אר"י שהרגיש בזה צ"ע וזוק"ק.

ע"ב ר"ש"י ד"ה ואינה מטמא במגע שאינו נגע בכלל והיינו דפליגי דר"י דמלא תרוד רקב מטמא במגע דקרוי" לאهل מגע עכ"ל, דברי ר"ש"י אלו צירכי עיון, דבמה דפתח לא סייס דהתחל דאיינו מטמא במגע ממש דאיינו נגע בכלל זה גם ר' יוסי מודה, ואיך כתוב שוב והיינו דפליגי דר"י וכו' ועיין לעיל ודוק"ק.

תוס' ד"ה בnbתלה ולא בkolית שחומה מהאי קרא נמי ממעיטין וכו' וקשה וכו' ע"פ דשותר המהוי בסותום (ולא בסותום) כgon חטה בקליפה התם מרביבן מקרה ذרען אשר יזרע וכו' עכ"ל, עיין לעיל בריש פרkon במה שכותבו ותמצאו פירוש נכוון לדברי התוס', והוא כי התם מרביבן שומר, לא להכנס ולחותיא דזה נדע מק"ו DID אלא לצרף בעין האי ריבוי, וכיון דהשומר מצטרף להיות כאוכל שוב מה איכפת לנו מה שהוא סותם את האוכל כיוון דהשומר עצמו כאוכל יחשב, משא"כ כאן בkolית נבלת דלטומאה חמורה לא מצטרף השומר להיות קורי בשר, אלא להכנים ולהוציא שוב מעכבר הסתימה מליטמאו, דהרי הוא טומאה בלועה שאינה מטמא עי"ש היטב, ואע"פ דלשון התוס' דהכא אינו מורה על עניין זה שכתבנו אבל הדבר בעצמותו אמת לאמתיו אם כיוונו התוס' לכך או לא, כי האמת עד לעצמו ודוק"ק.

ע"ש משנה עבר חציו בשר וחציו אדמה וכו' עיין בפייה"מ לרמב"ס ז"ל שאע"פ שמצוות בע"ח זה דבר מתمية הו, מ"מ שמע מגידים אין מספר שרואו בעיניהם בריה זו, ועיין בתפרט ישראלי שכותב נגד המלගים והמקחישים מציאות האי בರיה שמצוה בספר מחכם מחכמי האומות המפורסם שנמצא בבריה זו בארץ מצרים ושמה בלשון מצרי דיפוס ואקווליס ובלשון אשכנז שפריגנומי. והתו"ט שם כתב לדעתו האי ברייה הוא טענה גדולה על מאימני הקדמות. והתפארת ישראל כתוב דכוונתו דאם נהיה חיota חדשה מדומה בלא פ"ר הוא כוון מעשה בראשית.

קפרייך, ומאן האי תנא, וע"ז קאמר דר' יוסי הוא דקאמר דמלא תרוד רקב מטמא במגע ובמשא ובוואל, וע"כ האי נוגע מהาย הוא ובטומאה רצוצה כדרכ"ז ודמחיין דאהלות, א"כ מאן פריך והא כתני מהาย, הלא כבר ידע דאייא תרי מיני מהาย, מהาย קתני רצוצה ושאר מהาย. ז') הלא הסברא בעצמה דחוקה מאד דנייהו דטומאה רצוצה בוקעת ועולה, מ"מ אס מכניס אצבעו בין שני המגדלים, ודאי לא טמא כלו נוגע בטומאה, ודוקא מהาย דהינו עכ"פ כמעט טפח בעין, וא"כ איך יצטרף אפלו מאהיל דהינו שווה איך מצטרף, דמ"ש מהא דעתך בה במעליה י"ז אי קרי לי נגעה ממש דאית בי נמי צד נגעה, מ"מ שיעורא אינו שווה דבגיעה סגי מן הצד ובכ"ש מן גופו, ובטומאה רצוצה בעין דוקא כרוחב ואוריך טפח מגוף ולמעלה דרך מהาย, וכיון דאיין שיערו שהוא איך מצטרף, דמ"ש מהא דעתך בה במעליה י"ז ע"ב דכלל, אמר ר' יהושע דכל שטומאותו ושיערו שווין מצטרפין, ואפילו טומאותו ולא שיעורא שיעורא ולא טומאותו אים מצטרפין, ואפילו לצד הקל שבשניהם, וכן פסק הרמב"ס בפ"ד הי"א מטו"א, ולמה יצטרפו כאז נגעה עם מהาย, כיון דין שיעורן לעניין הנגיטה שווה. ובאמאי תראה שהרמב"ס ז"ל בסוף פ"ד מטומאות מת לא חילק כלל, ולא פסק לא כר"ז ולא כאבי ולא כרבא אלא דכל נוגע ומายיל אינס מצטרפין, והמעין בפיה"מ לרמב"ס בראש פ"ג מהאלות יראה שיש לו שיטה אחרת בכל הסוגי" דהכא, והאמות איגד שקשה לי העיון בעניין זה, באשר לא עסקתי הרבה בטומאות וטהרות ונגעים ואהלוות ולכן י"ה דברי בזה מועטים ודוק"ק.

תוס' ד"ה קסביר ר"י טומאה אינה בוקעת ועולה וא"ת וכו' ויל ע"ג דסביר ר"י טומאה טמונה אינה בוקעת, מודה בקולית סתומה שמטמא באוהל כמו מטה בכיסותו דמוודה ר"י דמטמא עכ"ל, ואני בער ולא אדע דמת בכיסותו אינו סתום ובלתייה, וכך און הכסות מפסיק, אבל האי קולית דסוטם את המוח מכל צד והוה טומאה בלועה שאינה מטמא, ובוקעת ועולה לית ל"ר, א"כ איך יטמא ואפילו הי' שיק בעצם שהוא לבוש בתולדה ביטול, כמו בכסות מ"מ לשויי" האי עצם כמו בשר ע"י ביטול אל"א כמו שפרש"י ז"ל לעיל קכ"א ע"ב ד"ה והוא שכנסו, ועוד בשאר מקומות דבטול מהני לשויי" אובל אל בטומאה חמורה לשויי" בשר לא מהני מחשבה, ולכן דברי התוס' צ"ג בעניין ודוק"ק.

דפ קכ"ו ע"א גמר' ורמי דר"י אדר"י דעתך הכלב שאכל בשר המות ומית הכלב ומוטל על האסקופה רמ"א וכו', הנה מדקפני מוטל על האסקופה משמע דאלו בתוך הבית לעולם הבית טמא, וכן מהה דamar ר"מ מביא את הטומאה ואני מביא את הטומאה נמי משמע, דטומאה חזק בית וצריך להביא ע"י אוהל הצואר שהוא פותח טפח. אבל ר' יוסי דקאמר רואין את הטומאה אם הוא מכנד המשקוף ע"כ דתלי אי הטומאה בבית, וכך לא כתני מביא ואני מביא, אלא הבית טמא והבית טהור, ומהנה מוכיח דר' יוסי סובר דטומאה רצוצה וטמונה בוקעת ועולה. אלא דמוהרשי"ז ז"ל נתקשה בזה דאם צואר הכלב חשוב דבר המקובל טומאה, למה לי טומאה בוקעת ועולה, תפ"ל-DD בדבר המקובל טומאה אין חוץ מפני הטומאה עיין במרהש"א ומהר"ס' ומרהר"ס' לבילין ולב אר"י ז"ל שהראיינו בפירוש דברי התוס' והגמ', אולם לפער' דהא דזא דבדבר המקובל טומאה אינו חוץ מפני הטומאה הוא משום דכיוון דמקובל טומאה מן המת ממילא לא מצי חיז' אולם האי בשר המת בתוך הכלב כיון שהוא טומאה בלועה ורצואה, אי לאו דבוקעת ועולה לא מצי מטמא את בשר הכלב טו"א, דטומאה בלועה אינה מטמא דהרי מגע בית הסתרים הו, וא"כ שפיר חוץ מפני הטומאה וזה ברור ואמת בעניין, ומקום הניחו לחתוגדר בו ודוק"ק היטב.

קאמר יוшибו חلد כי אדם יש גם בים ודוק".
ע"ש גMRI כל תשחשיש ועיירון שוה, ופרש"י שימושן שניהם פנים כנגד פנים כגון אדם, ובבכורות אמרינו דאי בכל בע"ח שימושין פנים כנגד פנים אלא אדם דג ונחש ושמעתיה שיש מכאן תשובה להאמרם שהאדם שרשו מן הקוף וברבות העתים נזדקך דהרי האדם והקוף אין תשמשן שוה.

ע"ש משנה האבר והבשר המודולדים בהמה מטמאן טו"א במקומן וכו', ובגמ' מדיק הא טומאת נבלה לא, ויש להעיר למה לא קתני זאת בפירוש כמו דעתنا באידך משנה ל�מן, האבר והבשר המודולדים באדם טהורין מטה האדם וכו' והכא נמי הדין כן, ולמה השמייט כאן עיקר הדין דבר המודולDEL אין בו מושום אבמה"ח ע"פ שאינו מעלה ארוכה וועוד לפול. ונראה לפע"ד עפ"י מה שבאי במלאת שלמה על המשנה דפוס ווילנא ז"ל הר'ם בכריתות פ"ג נסתפק ר"ע בזה ושאל לר"ג ור"י ע", והכא פשיטה לי, פ"י הראב"ד בפי התו"כ בתור דשמעינו ר"ע מינינו קבעינה במתני' ואגמירינה לתלמידיו עכ"ל, ועיין בתו"ט שם על הא דרואין אלו ק"ו מ אדם ז"ל, ובפ"ט דחולין לפינן לה מקרה דכתיב כי יפול עד שיפול ולא דטרח למכתב מלטה בא"ק, שהרי כתבתי שם דעתיך קרא למיתה עשה ניפול ואבר המודולDEL מAMILIA משמע"ע עכ"ל. ופלא והപלא איך לא הרגש דא"כ מה נסתפק ר"ע ומה השיבו לו ק"ו מ אדם, כיון דעתך לך קרא על מיתה עשו ניפול, וע"כ לומר דהו ר"ע והוא ר"ג ור"י לא יידעו מה אי דינא דmittah עשה ניפול, אלא שמעו באדם ובלי לידע מניין, ובמה למדנו יחש, ולמדו ממוני להמה מק"ז עפ"י סידר ר"ע, שאליבי' נסדו כל משניות, הני תרתי משניות דהכא, חדא בהמה וחדא באדם וכיוון דגוף הדין שמעו באדם ובלי לידע מניין, ובמה למדנו ז"ו, لكن שפיר עבר ר"ע דבבמה תנא דמטמא טוי"א ולא תנא בפירוש דטהורים מטומאת נבלות, וסמק רך אידיוקי כדי להשמעינו דעיקר האי דינא באדם שמעניא ורך ממש נלמד מק"ז אבמה. אולם התנאים שאחריהם צכו לילופota דכי יפול מהם במותם דmittah עשו ניפול דהרי בסיפה כתני דמותה הברמה האבר מטמא משום אבמה"ח ולא משום נבלה אז דברי ר"מ כדקתי נאית ז"ה דהה ר"ע שהוא סידר רישא דמטמא ז"כ והוא במתנה שאח"ז דהה והבשר המודולדין באדם טהורים" דברי ר"ע יסוד המשנה והא דא"כ מות האדם וכו' והابر מטמא משום אבמה"ח דברי ר"מ. ואחר שזקינו לדברי ר"מתו לא צרכין לק"ז הניל' דארדרה בהמה ידיעין מקרא ואדם נילוף מבמה. ולפ"ז ה"י לו לרביינו הקדוש לשנות כאן בפירוש דבר המודולDEL טהורין אלא דהמשנה לא זהה מקומה כאשר נשנית מר"ע יסוד המשנה CIDUOVEL מ"מ הש"ס פריך שפיר טומאת נבלה ליטמא ולא סגי לי בק"ז מ אדם, דהרי מותוך דברי ר"מ מוכחה דעיקר הדין בהמה ולא מק"ז אלא דלפ"ז קשה מניל' למילף אדם מבהמה דילמא שאני אדם דמטמא מהחים וכק"ז של ר"ג ור"י דשם בכריתות, וקושי זו באמת הקשו התו"ס' שם בכריתות והניחו בלאי יישוב. ולכאורה' רק' מ' לפ' מה שכי התו"ס' لكمנו סוף פרקו ד"ה כיitz דלכאר' נראה דבמה"ח באדם דמטמא מבניין אב דשרצים ובמהמת עיי"ש, וא"כ הוא לא מצין להחמיר באדם יותר מבהמה, כדי לבא מה"ד להיות כנדון, אלא דהתו"ס' בעצם כתבו דמתוך המשנה דפלגו בה ר"א ור"י לא משמעו כן, ועיין בלב אר"י שם דתפס שנעלמו מהתו"ס' ברייתא מפורשת נזיר דף"ג והוא מדברי הספרי ופסקו הרמב"ס בפ"ב מטו"מ דדרשו בחל חרב זה אבמה"ח שלפטו רחוב עיי"ש, וא"כ הדרה הקושי" לדוכתי' מניל' דאיינו מטמא במקומו קודם שנתלש

ולפי דעתינו הנהפוך הוא דלפי חכמי הטבע שאומרים דאי שום מציאות בעולם להווית חיות חדש רק ע"י הטלת ביצים ופו"ר יש תשובה גדולה נגד מאਮני הקדמות, דחוית הראשון מתברא. **תוס' ד"ה** יכול אף לא ריקמה, וא"ת ולרכמה ל"ל קרא לעניין טומאה, הא לעניין אכילה פשוטא לנו לעיל ס"ד ע"א بلا קרא שams רקמה ואכלת דלוקה, ועיין בלב אר"י ולא הבנתי סוף דבריו דאי שכתבו התו"ס' מכוכו שפיר בשיטות דלעיל. אבל מה שיש מן העיון הוא לדעת הרמב"ס ז"ל דס"ל דבצוי טמאים ושרצים לית בהו מלכות אלא אישור בעלמא בח"ש משום דכל אתה מריבוי הכתובים איון בהם מלכות, וא"כ אם לא נדע ביצה מושקת דטמאה הן לעניין טומאה והן לעניין אכילה, אלא מריבוי דהטמאים כאשר נראה מהאי ת"ר שהביא כאן מלכות מניל' אבל עז דלשון המשנה מהופך הוא מלשון הברייתא דת"ר, דבמשנה כתני דבצית השרץ המורוקמת תהורה, ניקבה כ"ש טמא, הרוי דלא אתה לאשמעין כלל דריוקים טמא כמו השרץ השורץ על הארץ, דזה דבר פשוט ולא צריך קרא, ומימילא גם התנה לא איתטרך לי' לשנות, ורק אדרבה דכל שלא ניקב דטורה אתה לאשמעין ואתה נלמד מהא דלעיל בקולית סתוםה הן בנבלה והן בשער דטורה וביצת השרץ שركמה היינו ה"ז, דסתומה היא מכל צד, וכן או' ביה טומאה לא בגע ולא במשא וכדלעיל, ומה דקטני האי דינא בביבת השרץ כל עיקר, ולא סמך אدلעיל בקולית סתוםה, למדתי מדברי הרמב"ס ז"ל ישב ע"ז דז"ל בפ"ד ה"ז מאבא"ט" ביצת השרץ המרוכמת ע"פ שהשרץ נראה מותוכה תהורה" עכ"ל, והוסיף על דברי המשנה, ע"פ שהשרץ נראה מותוכה" למדנו זאת הוא הרבותא נגד קולית השרץ שהביא קודם, דהו"א בביבא שקהרום צלול ונראה השרץ מותוכה לא מקרי סתוםה. אולם הברייתא כתני להיפך דהטמאים אתא לרבות ביצת השרץ, יכול אפילו לא ריקמה תל"ל השרץ וכו', והוא נגד המשנה דאלו ה"י בעי קרא על ריקמה דמטמא לא ה"י שותק התנה דמתניתין מזה, אבל כוונת התנה דברייתא הוא למוד תהורה על לא ריקמה הו"א כמו לעניין אכילה דיש לנו יפותוא דכל היוצא מן הטמא טמא, כמו כן נימה גם לעניין טומאה דהיו צא מן הטמא מטמא כמו הטמא וביצת השרץ טמא כמו השרץ במותה ע"ז מביא הדרישה דהטמאים לרבות ביצת השרץ והוא לאכילה דאסורה כמו השרץ אבל יכול לעניין טומאה נמי כן ת"ל השרץ. ובאמת כל אלו הדרשות אסמכות הנה, כי העיקר נבנה על הסברא והשכל הישר דלענין טומאה שאני דמחייב לייא דאסורה בשרצים דבמוצטם כתיב, וא"כ לעניין טומאה לא שייך ויצא מן הטמא דהרי לעניין טומאה הוה יוצא מן הטורה לך לייא טומאה בביבת השרץ כל וזה גדרסין הכא בברייתא גם קולית השרץ, עיין בלב אר"י דבתוכ"כ ליתא, ובאמת אין כאן מקום לקולית השרץ דמה עי קרא דמות הוה כבשר אתמהה ודוק"ק היטב.

דף קכ"ז ע"א ת"ר כל מה שיש ביבשה יש בים חוץ מן החולדה, אר"ז Mai קרא האזינו כל יוшибו חلد. ולכוארה תימא דהרי גם אדם לא נברא רק על הארץ ולא בים אבל עיין ב מהרש"א ח"א שכ' דבמאמור זה דימה את האדם לחולדה שאין לו ישב אלא בארץ, ואם מביא מבול לעולם יכלה מן האדם כלו וגרע משאר בע"ח שנשאר מינים בים. ועדין צ"ע ודוק"ק.

שוב ראייתי בgem' בכורות דף ח' ע"א, הדולפנין פרין ורבין בני אדם, אר"ז Mai Dolfenin בני ימא פרשי' דגס יש בים שחצין צורת אדם וחצין צורת דג. ועיין בתו"כ פ' שמיini על קרא דאדם כי מות באוהל למיועדי הסילונית שהוא דג שחציו אדם. וא"כ שפיר

בנהו משניות ר"ע שנאן, והוא לא ידע מדין דמייה עשוה ניפול ודוק'.

ע"ש גמר' נשחתה הבהמה הוכשרו בדינה וכוי' במא' קמיפלגי וכו' לכאורה' נראה דהפשט כמו שאמר ר"א בסוף הסוגי' דבחיטה מכשרת ולא דם פליגו דלר"מ דהדים מכשיר נתשר גם האבר והבשר המודולל דבחיטה נעשית יד לאבר, אבל ר"ש דסובר בחיטה מכשרת ולא דם, לגבי הקשר השחיטה לא שיק' יד, בשלהמא בהקשר משקין ייל' דכל דנפל מים על היד חשוב כלו נסל על האוכל בעצמו, אבל לגבי הקשר השחיטה, כיוון דאין השחיטה מתרת האבר והבשר לדעת הרמב"ם מה"ת ולדעת התוס' ורש"י מדרבנן, הרי הא'i הקשר א"א לבוא כלל על הא'i אבר ואיך תhani מה שנותר הבהמה להכשר את האבר, וסבירא זו ברורה כל כך, עד שקשה לומר דהני אמוראי קר"א אמר כי חילקו על סברא זו. וא"פ שהתוס' כתבו כן דהני סברו גם בשחיטה שיק' יד להכשר לויל' דבריהם hei' נראה לי, דאפילו נאמר דיידעו מהא ברייתא דלעיל דרי' לע"א דלר"ש השחיטה מכשרת ולא דם, מ"מ נראה להם דר"ש כאן דמהדר לדברי ר"מ דאומר הוכשרו בדינה, לדבורי קמשיב דאפילו לשיטוך דהדים מכשיר לא הוכשרו האברים והבשר המודוללים ומטעמים דקרוaro' הני אמוראי כאו"א לפי דרכו, Dai' משום דס"ל השחיטה מכשרת ולא הדם כבר נשנית לעיל במשנה ובברייתא דעת ר"ש, ומה שיק' הכא ולא עוד אלא דהשון נמי מורה דאהכשר דם דקאמר ר"מ קפיג' דהני המודוללים לא הוכשרו, מדקאמר לא הוכשרו דמשמע הם לא הוכשרו אבל הבהמה הוכשרה Dai' משום דआזכיר הקשר דם פלייג הוליל' לשחיטה מכשרת ולא דם וממילא הוה שמיין דלא שיק' על המודוללים הא'i הקשר וכסבירת ר"א דעל זו לא פלייג שום אדם כנפיע' ודוק'.

ד"נ קכ"ח ע"א גמר' רמ"א אם אווח' בקטן וגadol עליה עמו הרוי הוא כמוחו, התוס' הביאו המשנה בטבול יום שם אם אווח' בגдол וקטן עליה עמו. ולפ"ז צריך לומר דרי' יוחנן לאו דוקא באוח' בקטן ואין גдол עליה עמו אלא באוח' בגдол ואין קטן עליה עמו נמי לר"מ הויה כמחובר וזה לא משמע הכא. עכת"ד התוס', והוא לפלא בעיני דהרי' באבר המודולל אפילו מחובר בחוט השערה סגי, ובכל אופן קתני במתני' דהוכשרו בדינה לר"מ ואיך אפשר לומר דבעינן לר"מ דוקא בחיבור שה아버 עליה עמה. ועיין במשנה כיריות פ"ג שם הගירא, "עד שהוא מניח בו כשבורה" אלא דהתוס' חדש מגניה, "כשבורה" עפ"י הש"ס ותו"כ ובאמת מכאן משמע דבעינן unic' פ' חיבור כדי שהקטן יעלה עם הגдол וצע'ג.

שוב נתיבתי דגם באוקימיאת דרביה דמווי' ביש יד לאבר ע"י בהמה צריך לעיין איך קתני דהוכשרו מטעם יד הלא בחיבור כ"ש בחוט השערה שאין האבר עליה עם הבהמהஇיה יד איכא כאן כיוון דלא מיטלטל ע"י הבהמה וע"כ דעפ"י הרוב דבר דאיינו מודולל עד בחוט השערה או אולי הא'i בחוט השערה חז' מן העור קאמר דעתך לא שיק' כלל לבשר וצע'ג.

ע"ש ר'আتا בר'י' דרב איקי אמר בנתקנעה הדם בין סימן לסייע קמיפלגי. אקורטמא זו דבר תימא עד להפליא הוא, דחוץ ממה שצרכין להכנס במשנה דברים שאין עליהם שום רמז, דמיירי בניתי' דם בין סימן לסייען על המודוללים ונתקנעה קודם גמר השחיטה, עד מן התימא מה שייכות יש לפולותא זו אם ישנה לשחיטה מתוע"ס או אין לשחיטה אלא לבסוף לכאן דאין לו עסק בדיני שחיטה, ועיין באזכאים לי ע"א דרבא ס"ל לר"מ אין לשחיטה אלא לבסוף ודוק'.

לגמר' וצע'ג ודוק'.

ע"ב גמר' תניה האבר והבשר המודוללים בבהמה יכול יטמאו טומאת נבלה וכו', כתוב הת"ח נקט בשער ע"ג דבר שר כי פול נמי אינו מטמא, לאשמעין דדוקא טו"ג אבל טו"א מטמא עכ"ל לא ידעת מה ליה לשמיינו את זאת, וכי לא נדע זאת מאבר דמ"ש בשער מאבר לעין טו"א, ובלא"ה נראה דהיא, "ואפה'ה טו"א מיטמו" אינו משלו הברייתא אלא דהgeom' מוסיף זאת לתרץ המשנה, דאפ"ה יפה קאמר התניא דמטמא טו"א. אבל לפע"ד נראה לומר דנקט בשער דמטמא עכ"פ בקדשים כשר טרפה, וכדעליל קכ"ג ע"ב, ואע"ג דטומאה זו רק מדרבן, מ"מ שפיר כללו בהדי אבר לומר, יכול יטמאו טו"ג האבר מזורייתא והבשר מדרבן בקדשים. ולעיל נמי קאמר לשון רבים אי דאין מעLIN אורוכה אפילו טו"ג נמי ליטמו. וכי על אבר ובשר ומתיישב לפי תירוץ ולא לפי תי' הת"ח ודוק'.

ע"ש גמר' מסיע לי' לרחב'א וכו', והחולש מהן בשבת חמיב', עיין בת"ח שכותב דלא אגופה דדין מאסיע, דדלא מא נמקו לא הוהCMDOLDELMIM, אלא אהא דקאמר דיש דבר דהויה לתלוש לעין טו"א ולא לשאר ملي', מייתי' ראי עי"ש. ולפע"ד לא נראה כן דהרי' הש"ס לא מכח סתירת הדינין פריך מ"ש לגבי טו"א דחשוב לתלוש ולטומאות אבמה"ח חשוב כמחובר דעתך לך"מ, דהרי' בראש פרkon כתני לגבי מפרכסת דמטמא טו"א ולא טו"ג, דלגביו טו"א חשובה ממשנה, אבל לגבי נבלות חשובה כחיה, דריבבה לטמא טו"א ממה שריבבה לטמא טו"ג נדקתני במתני' שם, אלא דפרק אי דמעלה אוורה הרוי הוא מחובר ממש ולמה יטמא טו"א ואי דמיירי' ללא מעלה אוורה, ותלי רק בחוט השערה, למה לא נחשבזו לתלוש יטמא משום אבמה"ח, ע"ז קאמר דעתך לך' דכי יפול דעתך נגד הסברא החיצונה. וא"כ הוא, אי לאו דשומאל מהכי ילף נמי לעין שבת דחשוב בצמכו כמחובר, באמת מנ"ל הא'i דינא לחיבו החטא נגד הסברא החיצונה, אלא ודאי דמשם ילף ע"ז קאמר מסיע לי'. ועוד זאת אי כדעת הת"ח הרוי התוס' הקשו למה לא הביא סייעטה משמנתינו ותירציו משום דאין מפורש במשנה דריש מטמא טו"ג אלא מדיוקין, ועדין קשה למה לא מביא המשנה דריש פרkon דשם מפורש במפרכסת דמטמא טו"א ולא טו"ג, דלגביו טו"א חשובה ממשנה ולגביו טו"ג כחיה, וצ"ל משום דמשם ליכא סייעטה על גוף הדין. אבל הא ודאי אמרת דעתך אין ראי' דצמכו הוה כמחובר, אבל מהכחא שפיר איכא ראי' מודוללים לעין טו"א, דאפשר דהויה כמחובר יותר מחוחר ממה שמחוחר מודולליים לעין טו"א, ע"ז מביא אח'כ לימה מסיע לי' האבר התלוי בחוט השערה, וע"ז מביא אח'כ לימה מסיע לי' מונסתה דירקות שצמכו באיביהם וכמוש'כ התוס' דה' לימה. באופן דמסיע לי' הראשו הוא על סוף דינו דהחולש מהן בשבת חמיב', ור"ל דמקרה דכי יפול עד שיפול נוכל למילך לכל מיili' דאפילו חיבור כל שהוא חשוב כמחובר, ואת פשיטה ואיל' דצמכו אין חיבור פחות מחיבור אבר לגוף התלוי בחוט השערה, אבל עדין אפשר לומר דצמכו הוה כמחוחר יותר ולא קיבל טו"א וע"ז מייתי' מתופסתה דירקות שצמכו, ודוק'.

תולס' דה' דרhamna אמר כי פול עד שיפול תימא מי' משמע כי יפול לעין זה וכו'. הנה רשי' ז"ל כי' דאיינו קורי' נבלה עד שיפול והוסיף תיבת מובלתם דלא מכி' יפול נוכל למילך לכל מיili' דאפילו נבלה כל זמן שיש לו קצת חיות, וכען זה ממש פי' לקמן במתני' דaber ובשר המודוללים באדם טהורם פרשי' משום דכתיב כי ימות ודבקות מעט מצליל מן הטומאה וכן פי' הברטנורא, והתווע"ט נתקשה שם ופי' כתוס' דהכא, דמוני' יפול מהם במותם קדרש. ועיין שם וכן לעיל במשנה מה שכותבת דכל זאת ליתא דהרישא

והרמב"ם עיין לקמן.

אבל מה שיש להעיר דמן"ל דבר אחר הון מה"ח והן מן הנבללה לא בעין כזית בין הכל בצירוף גדיין ועכומות, דילמא לעולם כאית. בעין וכמו לעניין אכילה דקאמר רב לעיל ק"ב ע"א דאמבמה"ח צרייך כזית אכילה כתיב בי, ולמה יהי חלוק ש夷ור טומאה משיעור אכילה באבר, וממצאתה שהעיר בזה בעל משנה אחרונה במשניות ווילנא שם באוחלות פ"א מ"ז, וסימן ז"ל וצ"ל דעיקרו הלכה היא וכן משמע פ"ז דעתות שהשיב ר"א לא אמרו אלאابر מה"ח ולא חיש לקיי דילפי חכמים מושום דהלהה היא ואין דינן ק"ו מולכה" עכ"ל ולכאורה אדרבה מר' יהושע דין בקיי והלכ' כמוותו נשמע דאית ל' קרא, יישוב ע"ז עיין בדיבור הסמור.

ועכ"פ היוצא לנו מן האמור דלר"א דס"ל באדם דוקאابر מה"ח ולאابر מן המת, ע"כ גם בבהמה ס"ל וכן דוקא אבמה"ח מטמא אבל מנבלה לא אם נאמר דגס בבהמה עיקרו מהלהה, עיין בדיבור הסמור.

ע"ש גמר' אבר מה"ח דמטמא Mai קרא אר"י א"ר, וכי ימות מן הבהמה, והאי מביע לי לאידך דרי"ר וכו', א"כ לכתוב רחמנא מבהמה Mai מן הבהמה ש"מ תרתי עכ"ל הש"ס ומיא לא יכיר דין דרשה צו כדי לסמוך עליה לשຽוף תרומה וקדשים וללקות ולהייב קרבן על טומאת מקדש וקדשו וההרטש"ש בהגחותיו כתוב וז"ל "לכתוב מהבהמה וכו' אם זה דקדוק, ק"ל קרא דפ"נ מהעהוף למנחו וכן מהבהמה למינה ועוד קראי טובא" עכ"ל, ועיין בתורה תמיימה על דרשה זו שהביא דברי הרמב"ן ז"ל בסה"מ שכתב בכל מקום דקאמר בגמ"י, Mai קרא" הוא דרבנן והקרא איינו אלא אסמכתא בעלמא, ותמה לפ"ז דחא הכא ואדי מדין תורה אבמה"ח מטמא ולכן כתובatz"ל דעיקר דין זה מהלהה ומ"מ רצה הש"ס לסמכה אקרה, והוא ממש"כ בעל משנה אחרונה שהבאתי לעיל, ומעתה לר"א דל"ל באדם רק אבמה"ח ולאابر מן המת, ה"ה בבהמה ליח לי" דברן מן הנבללה תטמא, ולפ"ז הוול"ל לקמן דפריך על ר"ש דמתהר ממ"י דס"ל קר"מ דמטהר אבר מן הנבללה, כמו שמתרכז לקמן על דמתהר באדם ויל"ו ודוו"ק.

ע"ש גמר' וכי ימות מן הבהמה וכו' זו טרפה ששחתה, בפ' בהמה המקשה ובפתיחה הוכחתו, דاع"פ דשחיטה כשרה מטהר את הטרפה מטומאות נבלה אבל אבר המודולד בה לא ניתר, כי גם החותך אבר ממנה אחר שחיטתה אית' ב' אבמה"ח, כי רק מיתה מוציאה מיד' אבמה"ח, ודבר זה הוא נגד דעת התוס' ויתר הראשונים, אבל מ"מ האמת כן הוא כאשר ביארתי שם בארכוה דוק ותשכח.

ע"ש גמר' בין רבינו לר"ע איכא בגיןיהן ארוכובה, עיין בתוס' ואני תמה דחא כי כל הנוגע בנבללה כתיב וקיים נמי על אבר דמרביבן מוכי ימות מן הבהמה, ומובלטה ממעטין לעיל ולא בעכומות, ואיך אפשר שארוכובה שאין עליו בשער כלל תטמא כיון דעת עצמות אין עליו שם נבלה, וצ"ע ודוו"ק.

ד"ג קכ"ט ע"א גמר' אמר אבי הרי אמדנו כופת שואר שיחדה לישיבה טומאותו לאו אורייתא והתוס' התמייה, דא"כ אמא בטלה מטורת חמץ ומותר להניחה בביתו וכותב ק"ז ז"ל דמיiri בביטול דסגי מדאוריתא, ולא הבנתי דהרי כיון שיחדה לישיבה הרי לא כיון עלייה בביטול חמוץ, אם לא שנאמר שבפירוש ביטול האחד, אבל יותר תמורה דהרי משמע דשרי להשתמש בה בפסח לישיבה ואין לך חזרה מן הביטול יותר מזו, אלא דיל' דלגי חמצ דההורה גילתא ביטול בלב ובמוחשנה מהני להנצל מלאו

ע"ש עיי רבה בהמה מהו שתעשה יד לאבר, עיין בת"ח ובהගות המהרש"ש דהן לעניין טומאה והן לעניין הקשר קמבעי, וכן משמע מדברי הרמב"ם ודלא כרש"י שכטב דהיכא דהוכשר במים לאחר לדולו קמבעי אם גגע טומאה בבהמה מהו שתעשה יד להכenis טומאה על האבר בעודה בחיה, והנה מה ראה רש"י ז"ל בכח לחלק בין טומאה להקשר, אולם לפע"ד רש"י ז"ל והוכיח זאת מונטני די בהקשר נמי קמבעי, הלא נפשט ממתניתן דקטני פלוגתנות ר"מ ור"ש ולדעת רבה בעל האיבעி בבהמה נעשה יד לאבר קמיפלגי, א"כ למה נקט פלוגתנות בשחיטה הבהמה ונתקשרה בדמייה, ולא נקט נכרהה הבהמה בחיה ע"י מים, כי הלא הרישא דקANTI מטמאן טו"א במקומו וצריך הקשר מבחיה קאמר, והויל' להביא ע"ז פלוגתנות ר"מ ור"ש אי הקשר מים ומגע שרך על הבהמה מהני לאבר, ומAMILא נדע דהה לאחר שחיטתה בהקשר דס דפליגו אי מהני על הדולדלים, וכי לישב זאת הוכיח רש"י ז"ל דגבוי הקשר ודאי דלא הוה הבהמה בחיה יד לאבר, لكن לא פליינו אלא בשחיטה הבהמה. וטעמא חלק בין טומאה לעניין זה ודאי קשה, אלא דרביה בעל האיבעி ע"כ הי' סובר איזה סברה, חלק, וזה שמדיק רש"י ז"ל וצ"ל, "רבה אוקים פלוגתינו לעיל בבהמה נעשית יד לאבר, עיי רבה וכו'", ולכאורה לרוב אוקימות דלעיל צ"ל דעתמא דר"מ הוא דס"ל בבהמה נעשית יד לאבר, אבל להנץ מ"ד כיון דר"ש החולק טעמא אחרת איית לי ובפרט לר' אש' דהוא אוקימתה הייתר פשוטה ממש"כ למעליה, ר"ש חולק מושום דס"ל שחיטתה מכשרה ולא דס, ולדידחו באמת האיבעி דרביה אם בהמה בחיה נעשית יד לאבר אליו אלי בא דר"מ מציא קאי נמי אחשר, דלדידחו לא מצין למיפשט ממותני" כלום כמובן, ולכו הרמב"ם צ"ל דעתמא פסק קר' אש' אוקימתא בתראי בוגמר', שפיר כתוב אדם בבהמה בחיה נעשית יד לאבר אפילו אחשר מסתפק בגמ' ודוו"ק.

ודש דאפיקו נעשה הבהמה בחיה יד לאבר לעניין הקשר וטומאה לא סגי ביאת מים ונגיעה שרך על עורה, דהרי העור רק שומר לבשר ושומר ליד ודאי לא אמרין מ"ז דושמר על גב יד דלא, אלא צריך ביאת כدلעיל קי"ט ע"ב, מכש"כ דושמר על גב יד דלא, אבל בשתיית מים קשה ודאי מים במקומות הדולדול על צד הבהמה, אבל בשתיית מים קשה ודאי לומר דליהו הקשר על המולדלים ודוו"ק.

ע"ב גמר' מותה הבהמה: Mai איכא בין אבמה"ח לאבר של נבלה וכו', הנה גם שניהם מטמאן בכל שהוא וכדנתן בפ"ק דאוולהות דאייריים אין להם שייעור הון במת והן בנבלה ושרצים, והנה באבמה"ח דרש לקמן מקרא דכי ימות מן הבהמה דמטמא, וצ"ל דמק"ז מטמא אבל מנבלה לא פריך הש"ס מנ"ל דמטמא, וצ"ל דמק"ז מטמא כמו במת ותלו בפלוגתא דר' אליעזר ור' יהושע כדלקמן סוף פרקון דר"א לא שמע אלא אבמה"ח ולא אבר מן המת, ור"י אומר ק"ז מה חי שהוא טהור אבר הפורש ממנו מת שהוא טמא לא כס"כ, וא"כ בבהמה נמי רך לר' יהושע אבר מנבלה מטמא ומ"ז מאבמה"ח, ואס תקsha לך א"כ איך אפשר דבר מנבלה יהי חמור מאבמה"ח דהא די לבא מן הדין להיות כנדון, ואס בשער הפורש מן אבמה"ח טהור איך בפירוש מאבר מות יהי טמא, לא מהכמה שאלת את זאת, דהרי באבר שיש עליו כזית בשער לא בעין ק"ז לטמאתו, דהרי לא גרע מכזית בשער דנבלה בעלמא דמטמא, כי רק על אבר שאין עליו כזית בשער בעין הק"ז מאבמה"ח, אולם לפי פ"י הרמב"ם בפיה"מ דלקמן וכן פ"י הרעב"ט במשניות, דר"ש דמטהר בצעית בשער ועצם כשוערה היינו בפירושים מאבר מן המת יש מקום לקושי' או אלא דבר התמייהו רבים וכן שלמים על פיה"מ

התנה דסיפה, אינו מטעם מיתה עשוה ניפול אלאadam כי מות כתיב, דמזה יש לדrhoש דכל המודולל אינו מטמא, כיון שלא מות גמור מקרי וכען דדרשין בנזיר מג ע"א במתעם לאפקי גוסס הרוי דאפיילו קצת חיות מציל ה"ה האי חיבור כ"ד של האבר מציל דיאנו בכל ימות דבעין מיתה ממש, וניהו דעת בשר לא צריך קרא אבל כיון דלאחר מיתת האדם הבשר נמי מטמא נקט גם בשר.

ו"ג דיש מקום עיוון, דמנין לנו באדם דבמה"ח טהור דהרי על אבמה"ח שהוא טמא, לא כמש"כ התוס' כאן דמנבנין אב משרצים ובמהמה ילפינן אלא מקרה דבחلل חרב וכמו שהבבאי כאן הלב ארוי גמור" ארכוה כ"ג והוא מספרי ואשר כתוב הרמב"ס ז"ל בפ"ב מהל' ט" דבחלל חרב זה אבמה"ח שפלטו חרב וקשה טובא אבר מי כתיב כאן, ולמה לא קאמר ה"ה חרב שפלטו בשר מן האדם דהרי בהמה נמי פריך לעיל נימא דגס במה"ח מטמא, ודrhoשו הני תנאים כא"א למעט בשר מה"ח אבל כאן איזה מיעוט איכא למעט במה"ח באדם, אבל אם נאמר אדים כי מות כתיב ובעין ריבוי דחלל חרב דומי" אדים ואז הוה ממש כדעליל, וא"כ הוה ניחא בפשיטות מה דנקט רשי ז"ל אדים כי ימות כתיב, דבעין האי דרשנה כדי לטהר הבשר אחר מיתת האדם, דקתני אח"כ דמת האדם הבשר טהור דלא סגי לי בטעמא דמיתה עשו ניפול, אלא בעין עוד דרשזה זו דאמ"ד כי ימות לטהר במה"ח ודוק".

ע"ש גמר' א"ל ר' יהושע מן החי ולא מן המת וקו"ח וכו', כתוב במגילת תענית פשחא עירא דלא למספ"ד הא רביה למספ"ד וכו', במשנה עדויות ליטת האי ראי' דמגילת תענית, והנה כבר כתבנו לעיל דע"כ עירק הנני דינים דאמ"ח מטמא הון בהמה והון באדם הללמ"ס שם וכע"פ הני תנאים הראשוניים ודאי לא ידעו לא מדרשה דחלל חרב באדם, ולא מדרשה דמן הבמה דהרי ר"א אמר שמעתי שאמה"ח מטמא, והיינו מפני השמיעה ולא מדרש הכתובים ור' יהושע השיב לו דבר המת איכה ק"ו, ומה זה תשובה הלא אין למדים ק"ו מהלכה, ואם אבמה"ח הלכה אז אין זה מספיק ואיכא ק"ו על אבר מן המת, אבל הווסף לו כתוב במגילת תענית וכי ושם הוא יותר מק"י, והוא כמו בת מבת הבת דלקין עליו CIDOU, וה"ה דקען זה ילפין שפיר גס מהלכה, ומ"מ השיב לו ר"א כך שמעתי מן החי ולא מן המת דאי ללימוד גם זאת מק"י ודוק".

ע"ש השתה דأتית להכי בין ת"ק לר"ש נמי כזית בשר ועצם כשבורה א"ב, ופרש"י ז"ל דעת בשר ועצם הפורש מאמה"ח קמתרה ר"ש בשניהם, וכר' יהושע דמתרה בשניהם, ות"ק מטמא באחת מהן או כר"ע או כר"ג, ועיין בתינוי"ט דנראה דוחק דהיה" כאן ההלכה קר"ש נגד ר"מ, ולפ"ע"ד עוד יותר דוחק לומר דיפלגו תנאים האחוריים בפלוגת תנאים הראשונים ר"א ר"ר ור"ג בעדיות פ"ו, יותר דוחק דהרי בדברי ר"מ לא נשמע כלל דמטמא בחדא כר"א או כר"ג דאדربבה אס מטהר בשניהם הכר' יהושע יותר ניחא ואיך קאמר ר"ש מטהר דבר דלא שמעין מתנהו שלפניו דמטמא ודרכי התינוי"ט דאי כאן דוחק אחר אלא דיהי ההלכה קר"ש נגד ר"מ תומוהים מאי וזה הכריח להרמב"ס בפיה"מ ואחריו הברטנורא לפרש דעת אבר מן המת קאי. אבל כבר צוחחו על פי' זה כולם כאחד, דכיות בשר מאבר מות היינו כזית מן המת, ואיך אפשר לטהר ויפה דחחה הלב ארוי" דברי התינוי"ט זהה, וכתוב שאין מז מצין דר"א מטהר אבר מן המת ומטמא אבמה"ח, וכותב שאין דמיינו עליה יפה, דתתס באין באברים כזית ומ"מ מות מהי מק"ו וכמש"כ לעלה מושם דאי למדין ק"ו מהלכה, אבל הכא הלא כזית בשר מאבר מות היינו ה"ך דהרי הוא מן המת.

דבל וראה מכש"כ שיחוד לשיבה תהני לבטו מטורת חמץ, אלא דלפ"ז אין זה אלא לשיטת רשי" ורמב"ס ז"ל דקרה דתשביתו אتا לביטול, אבל התוס' דסביר דביטול הוא מטעם הפקר ולא מקרי, לא שיקן האי ביטול מטעם הפקר, דהרי משתמש בו ושוב מצאת מקצת דברי בלב ארוי" ודו"ק.

ע"ב א"ל אמצעיתא, נשחתה בהמה הוכשרה בדמי' וכו' ועיין בבב ארוי, ולפ"ע"ד נראה דלנכרי ודאי לא שייך לומר מיתה עשו ניפול, כי האי דרשנה לשישראל נאמרה ולא לב"ג, אלא דלב"ג בלבד, כי האי דרשנה לשישראל נאמרה לא בלאה"ה, דהרי מכח סברא פשוטה פריך לעיל קכ"ז ע"ב אי דאין מעLIN ארכוה טומאת נבלות (זהינו אבמה"ח) נמי ליטמא, הרוי דס"ל להש"ס דכל שאין האבר מצוי להעלות ארכוה כתלוש דמי לענן אבמה"ח, אלא דקרה כתיב כי יפול עד שיפול, וזה ודאי רק לשישראל נאמרה אבל לב"ג אהדרין לשברא חיצונה דכל שעומד לפול כנפול דמי, אלא דיש לעין בדבר דהרי בשחיטה ניתרים המודוללים מה"ת לשישראל, וממילא גם לנכרי מכח מי איכא מיד, וע"כ לומר דגס לנכרי בעין עד שיפול דמכך מי איכא מיד אנו מוכרים לומר דגס לנכרי נאמר האי דין דעד שיפול אבל אס מיתה בהמה ודאי לב"ג מותרין כנבלה עצמה, דמיתה עשו ניפול מנ"ל אצל ב"י, וא"כ קשה טובא איך קאמר הש"ס דאסיפה קאי אמתה בהמה הבשר צרך הכהר, וע"ז פלאג ר"ש דאי זהائق הרואין לאחרים, ואמאי איכא מיתה לב"ג ואין לנו מנוס מקושי" ז, אם לא שנאמר דמסברא נמי מיתה עשו ניפול, ורק דרך אסמכתא סמכו דבר זה אקרה דכי יפול מהם במתום ודוק".

משנה האבר והבשר המודוללים באדם טהורין, ופרש"י ז"ל דכי מות כתיב והברטנורא במשניות מוסיף, "אדם כי מות כתיב" והתינוי"ט קמתרה כיון דבסמוך קטני דמת האבר והבשר טהור דמיתה עשו ניפול, ממילא שמעין דבר ובר המודוללים טהורין לאין לנו קרא על מיתה עשו ניפול טהורים עיי"ש, ולא עד דהה אין לנו ילפין גם באדם, ולפי מה שכתבנו באדם אלא בהמה, וממש ילפין גם באדם, ונדע דבאים לעלה סברא היא ולא בעי קרא, אבל כל זמן שהוא הוא מוגדר נגד הסברא החיצונה, ולכן א"א לילוף דאי כי יפול הוא נגד הסברא החיצונה, ולכן א"א מותה אדם מבמה, וכבר כתבנו לעיל דממה שהנתנה השמייט האי דינא לעיל בהמה, ולא קטני בפירוש האבר והבשר המודוללים בהמה טהורין, כמו דקען באדם מוכח דהני משניות ר"ע שנאן דלא ידע כלל מדרשה דמיתה עשו ניפול, דהרי שאל לר"ג ור"י בפ"ג דכՐתיות עלابر המודולל בהמה מה דינו והשיבו לו דשמעו באדם ומשם יש ק"ו על בהמה, ולכן העמיד התנהה ר"ע עירק דין זה באדם, ובכמה נלמד מק"י, והסיפה דמתני" דלעיל וודהכא לאו ר"ע אמרה דהוא לא ידע מותה עשו ניפול, עיין היטב לעיל, וכעת אני רואה עוד ראי לדברנו אלו, דהרי האי "בשר" דנקט התנה אינו מדויק, דהרי עיקר דינו הכא הוא, דהჩיבור הכל שהוא מצל מות הטומאה, והרי הבשר גם אס לא מהני החיבור טהור הוא וזה אינו מטמא, ולמה קטני כלל בשר בהדי אבר, ואי מושם סייפה דמת האבר הבשר טהור, הלא גם זאת לא צורך, דאי היה קטני רק האבר מטמא מושם אבמה"ח דנסמע מזה דמיתה עשו ניפול, ממילא נדע דהבשר טהור, אבל אם נאמר דר"ע אמורה והוא לא ידע מותה עשו ניפול, אז ניחא דליידי" אס מות האבר והון הבשר המודולל מטמא מושם אבר ובשר מן המות וריך כל זמן שאדם חי גם שעניהם טהורין, ולכן פרש"י ז"ל מודדק היטב שכטב דעתמא דהאי תנא קמא שהוא ר"ע, ולא

במגע ובמשא ואוהול כמוות, והוא שיהי שלס כבריתו בשר גידין ועצמות" וכוי עכ"ל והנה עיניך רואות כי באבמה"ח מביא הרמב"ם דרשה דבחל חרב, אבל על אבר המת כתוב סתם דמטמא כמוות בלי להביא דרשה דאו במת דכתיב שם על אבר מן המת, ואין ספקacial דבכוונה השמייט האי דרשה מושם דפסק קר' יהושע נגד ר"א דקאמר ק"ו מן חמי מכש"כ מן המת. הרוי דסובר הרמב"ם דר"א ור"ג נס שנייהם ידעו ודרשו האי בחלל חרב על אבר המת מוצד צית בשר, ולכן מה דקאמר מה איכא בגין אבמה"ח לאבר מון המת היינו לאבר מון המת שאין עליי צית בשר אשר זאת אית בי טומאת אבר מן המת, אשר אז חל עליי בהפרידו מן המת, ואז בטל ממנו שם טומאת בשר המת, כיון דחל עליי שם חדש דהינו טומאת אבר המת, שהבשר שבו חלק מן האבר, ולכן בשםפריש האי בשר מן האבר ומוחברו לבשר מן המת להיות צית ע"פ שהזית בשר מעתים מצטרפין מבואר ברמב"ם בראש פ"ד מטו"מ, אבל האי בשר מן אבר המת שהי עליי שם טומאת אבר דלא בעי שיעורתו לא מחייב מצטרך לטומאת בשר המת דביני שעיר כזית דזה מקרי אין שייעורן שווה דהאי צית בשר של האבר הי מתחלה מטמא בצריך עצם וגידין גם פחות מכך בין הכל, ולכן אבר המת ובשר המת מקרי אין שייעורן שווין ולא מצטרפין לדעת ר"ש כנעלע"ד ליישב שיטת הרמב"ם ז"ל לפי חומר העניין, ובפרט מאחר שפרש"י ותוס' אמר א"א לקבלו מרוב הדוחק, והדוחק מתגדל בשנתבונן דלמה לי להש"ס להאי השתא דעתית להכי, כיון שכבר נתישב טעם דר"ש דס"ל קר"א ומזהר באבר המת, והבן.

ודע גם בלא"ה תהיו קחצינא בהני פסקי הרמב"ם שכותב דחល חרב היינו שפלטו חרב דאל"כ מה לי חרב מה לי אבן או דבר אחר ובאמת בגמ' שם בנזיר מובלל לחוד קדריש, דחល בכ"מ הוא הנהרג ע"י אדם ולמה לא קאמר במתות שכולל הכל גם במתות מיתה טבעית, لكن דרשין בחלל זה אבר הנחלן מן החיה, (כך גירסת רשי' שם) וחרב דכתיב אתה דחרב הרוי הוא בחלל, וכך אצל גונע לא כתיב חרב, דחרב מטמא גם באוהול, אבל בחלל כתיב דקאי על אבמה"ח שאין בו כדי להעלות ארוכה, ולא ידעתו למהamina הרמב"ם ז"ל בזה מדרש חז"ל.

עוד זאת בהלכ' ג' באבמה"ח כתוב חסר מן העצם של האבר כ"ש הרוי האבר יכול טהור חסר מברשו אם נשאר עליי כדי להעלות ארוכה בחוית ויתרפה וישלים ה"ז מטמא במגע ומשא ואוהול, ואם לאו מטמא במגע ובמשא ואני מטמא באוהול. ובHAL' ד' אצל אבר מון המת כתיב, חסר עצמו אם נשאר עליי בשר כזית מטמא כמוות שלם חסר הבשר ולא חסר העצם אם נשאר עליי כדי להעלות ארוכה נזיר כ"ג ע"ב שהביא הש"ס שם ברייתא מספרי דדריש בחלל חרבacea באבמה"ח שפלטו חרב. אבל האמת שהתימא חוותות עליהם דאיך עלה על דעתם דר"א ור"י דפליגו באבר המת אי מטמא ידעו מהאי דרשה, דהרי בהאי ברייתא דרש ג' או במתות" דכתיב שם על אבר המת, והוא מוכחה לדריש אדם בחלל קאי על אבר הנחלן מן החלל א"כ האי או במת נמי על אבר מון המת קאי, וכן גבי טומאת נגעה דכתיב אח"כ בקרא, ועל הנוגע בעצם או בחלל או במתות" דרשין שם דף צ"ד ע"א, "בעצם זה עצם כשלו או בחלל זה אבר הנחלן מה"ח ואני בו כדי להעלות ארוכה או מטה"ה באמת, זה אבר הנחלן מון המת ואני בו כדי להעלות ארוכה" ושם ודאי מוכחה לפרש כן דהרי הני רק במגע ומשא מטמאין ולא באוהול, ואי ר' אליעזר ור' יהושע ידעו מהאי דרשה, אי קאמר ר"א שלא שמע רק מאבמה"ח דמטמא ולא אבר המת, ואי השיב לו ר' יהושע מק"ו אם הוא מופרש בקרא, זה כמו זה דמן דדריש בחלל על אבמה"ח מוכחה לדריש או במת על אבר מן המת.

בא"ד אבל אי מבניינא דשרצים ודבמה את, אמא אמרו לי לר"א מ"ט כורבה בשר וממעט עצם עכ"ל, ועיין מהרש"ל ומהרש"א ז"ל ואני הלא כבר כתבתי למלילה דר"א דבר מון המת טהור ה"ה אבל מונבלת דעתור דמ"ש. אבל מה דקשי' לי הוא דאמאי מבניין אב ילפנינו, איך שיק לדרוש פסוקים לאוקם על הבניין אבל תורה שבכתב איך יפרש דבר שהוא מפני השםועה תושבע"פ כי צאת לא

אבמה"ח איכא גס באבר שיש עליו בשר הרבה, דהרי הבשר بلا רק באבר שאין עליו כזית בשר, כי רק אז איכא עליו שם טומאת אבר טהור ורק בהדי אבר מטמא, אבל טומאת אבר מון המת ליתא מות מצד צית בשר, ולכן מה דקאמר מה איכא בגין אבמה"ח לאבר מון המת היינו לאבר מון המת שאין עליי צית בשר אשר זאת אית בי טומאת אבר מן המת, אשר אז חל עליי בהפרידו מן המת, ואז בטל ממנו שם טומאת בשר המת, כיון דחל עליי שם חדש דהינו טומאת אבר המת, שהבשר שבו חלק מן האבר, ולכן בשםפריש האי בשר מן האבר ומוחברו לבשר מן המת להיות צית ע"פ שהזית בשר מעתים מצטרפין מבואר ברמב"ם בראש פ"ד מטו"מ, אבל האי בשר מן אבר המת שהי עליי שם טומאת אבר דלא בעי שיעורתו לא מחייב מצטרך לטומאת בשר המת דביני שעיר כזית דזה מקרי אין שייעורן שווה דהאי צית בשר של האבר הי מתחלה מטמא בצריך עצם וגידין גם פחות מכך בין הכל, ולכן אבר המת ובשר המת מקרי אין שייעורן שווין ולא מצטרפין לדעת ר"ש כנעלע"ד ליישב שיטת הרמב"ם ז"ל לפי חומר העניין, ובפרט מאחר שפרש"י ותוס' אמר א"א לקבלו מרוב הדוחק, והדוחק מתגדל בשנתבונן דלמה לי להש"ס להאי השתא דעתית להכי, כיון שכבר נתישב טעם דר"ש דס"ל קר"א ומזהר באבר המת, והבן.

ודע דלפי פ"י הרמב"ם ז"ל לפי מה דמסיק דר"ש מטהר בשר הפורש מאבר המת שאינו מטמא משום בשר המת, מיליא גם במשנה דלעיל דמטהר דלעיל דטמא נמי מפרשין כן דבשר הפורש מאבר נבלה איינו מצטרף לטמא משום בשר נבלה, והש"ס לא חטא להאריך ולהזכיר אשלה מעלה בדבר שמיליא משתמש ובפרט שלידינה אין כאן נפקota דין הלכה קר"ש ודוק"ק.

תוס' ד' היא צית בשר הפורש מה"ח ר"א מטמא, לכוא' נראה דבר האדם מה"ח מב"א דשרצים ובמהמתו וכו'. כבר כתבנו לעמלה שתפסו האחرونנים ז"ל דמעני בעלי התוס' נעלמו גמר' ארוכה נזיר כ"ג ע"ב שהביא הש"ס שם ברייתא מספרי דדריש בחלל חרבacea באבמה"ח שפלטו חרב. אבל האמת שהתימא חוותות עליהם דאיך עלה על דעתם דר"א ור"י דפליגו באבר המת אי מטמא ידעו מהאי דרשה, דהרי בהאי ברייתא דרש ג' או במתות" דכתיב שם על אבר המת, והוא מוכחה לדריש אדם בחלל קאי על אבר הנחלן מן החלל א"כ האי או במת נמי על אבר מון המת קאי, וכן גבי טומאת נגעה דכתיב אח"כ בקרא, ועל הנוגע בעצם או בחלל או במתות" דרשין שם דף צ"ד ע"א, "בעצם זה עצם כשלו או בחלל זה אבר הנחלן מה"ח ואני בו כדי להעלות ארוכה או מטה"ה באמת, זה אבר הנחלן מון המת ואני בו כדי להעלות ארוכה" ושם ודאי מוכחה לפרש כן דהרי הני רק במגע ומשא מטמאין ולא באוהול, ואי ר' אליעזר ור' יהושע ידעו מהאי דרשה, אי קאמר ר"א שלא שמע רק מאבמה"ח דמטמא ולא אבר המת, ואי השיב לו ר' יהושע מק"ו אם הוא מופרש בקרא, זה כמו זה דמן דדריש בחלל על אבמה"ח מוכחה לדריש או במת על אבר מן המת.

אבל ראה זה פלא והപלא כי תמיית סיובבת נס על הרמב"ם ז"ל, דז"ל בפ"ב ה"ג מט"א, "aber שנחתק מן האדם הרוי ה"ה כמוות שלם וכו' שאברים אין להם שייעור שמי' כל אשר יגע ע"פ השدة בחלל חרב, הדבר ידוע שדין חלל חרב כדין חלל אבן, או חלל שאיר דברים מפי השםועה למדו שלא בא זה אלא לטמא נוגע באבר שפלטו חרב וכו', הלכה ד' אבר הפורש מן המת מטמא

דיפליגו ר"מ ור"ש בפלוגתא דתנאים הראשונים הוא ג"כ דבר זר שלא מצין כמווהו, ואשר כתבנו לעללה דמה"ט נайд הרמב"ם והברטנורא מפי זה ודוק.

הדרן עלך פ' העור ורוביון

נמצא, וכן גם נאמר דמהלכה ידעו דאמנה"ח מטמא, ג"כ לא שייך לדריש פסוקים לפרש את ההלכה שהוא תושבע"פ ודוק.

תוס' ד"ה בין ת"ק לר"ש צוית בשור ועטם כשוורה א"ב, פ"י או עצם כשוורה דבתרויהו ליכא למימר לת"ק טמא וכו' ובלאי"ה נמי איך יחולוק הת"ק שהוא ר"מ על כל הנני תנאים הראשונים ר"א ור"י ור"ג בעדיות שמייה"נ דלא חדוד מיניהם, אלא דאפיילו הא גופא

פרק הארץ והלחיים

בחול' נמסר ההוראה לכוהנים להיות מורי משפטים ותורה לישראל, וכאשר הבא ק"ז בעחתת"ס אצ"ל בתשובה אחרונה לא"ח בשם הגאון מהרצ"ח ז"ל והגם שהוא דחאו, לפחות מכאן אכן ראי' ברורה לדבריו, ולא עוד אלא שהפסק מסיים לעמוד לשרח וכוי' כל הימים. ודורש בספריו כל הימים בין הארץ ובין בחו"ל. וראיתי בתורה תמיימה שכותב דוגמא הדבר לנשיאות כפים שצורך להיות בעמידה עי"ש. ובמחלוקת מכבוזו דבר בטל דבר דדרבה דחרי מאן דיליף בנ"כ שהוא בעמידה משום דכתיב בפ' עקב לשרטו ולברך בשמו, מה שרוט בעמידה אף ברכיה בעמידה, הרי מוכח דנ"כ לא מקרי שירות, וכן הא כתיב לעמוד לשרת ומאן דיליף מלאה עמדו לברך את העם, מה להלן בעמידה וכו' מוכח נמי דס"ל דנ"כ אין זה עבודה ושורת דאי עבודה היאala בעבודה בישיבה מחוללת כמובואר באזכים ט"ו ע"ב. אבל הדבר ברור דעלמוד ולשורת הגם דעיקרו בעובד בביהמ"ק קאי דלכןBei עמידה וכפרש"י עה"ת שם דאיין שירות אלא מעומד, אבל כיון דמסיים כל הימים דקאי על חול' ושלא בפני הבית רצה לרבות שירות הכהנים באזה"ז דחוא לא לדון ולהורות, וממילא הן פנויים ממלאכה וועוסקים במלאת שמים, והוא מפרש דלא דן האי גז"ש. אלא דתרומה מ"מ ממעוט דאסיר טבל וצריכין להחזקת העס. אבל לא שיך בחו"ל, ובמתנות ורה"ג ותרומה שהוא בכרת ובmittah ודא' לא שיך בחו"ל, דהנתן שמייה"נ דתניא דמשנתינו ר' אילעאי דלא איצטרך התנא לתת טעם דאמקו מק"ו, אבל בנטינה נתינה דהוא גז"ש דאיין אדם דן מעצומו לא צריך לתת טעם למה לא דן גז"ש זו, דהרי כל שלא קבל מרבו איינו יכול לדון. אם כן הוא ודאי דלא איצטרך התנא להشمיענו כל האי דינא, דהנתן שנאן לאפוקי מדהא, אלא אכן דשמיענו דר"א אלו למדין דהנתן לא דרש האי נתינה נתינה, ובאמת אני נבוך אם נדחה עיז' ר' אילעאי דע"כ קיבל מרבו גז"ש זו, מפני שרבענו הקדוש לא קיבל דהרי לא ראיינו ולא שמענו איינו ראי' דהרי במס' עדויות מלא המשכטה מן ההלכות שקיבלו עי"ע עדות ואפיילו של גרדים, ולמה לא נקלט דברי ר' אילעאי שמעיד שקיבל גז"ש זו מרבו אפיילו לא שמעה רבינו הקדוש, ועכ"פ הא פשיטה לי דהנתן לא יקבע הלכה פשוטה שאינה צריכה, רק כדי שלא יבא אחד ידרוש גז"ש.

אולם לפע"ד במתנות וראשית הגז אף שאינם ממוצות התליות בארץ רבותא הרבה רבתה את בהו להشمיענו שנוהגין גם בחו"ל: והוא מפני שהפרשה שם בפ' שופטים שמצויה, זה משפט הכהנים מאית העם ונתן לכוהן. הארץ והולה"ק ואח"כ ראשית דגnek וראשית גז אאנך תחן לו מסיים כי בו בחר ד' אלקיים מכל שבטיך לעמוד לשרת בס' ד' הוא ובנו כל הימים ויזוע לכל והכי דרטעט המוצה מפורש בקרא לכ"ע דרישין טמא דקרא, והרי מקרא מלא דבר הכתוב דמש"ה תנתן כל אלו לכוהן כי אין לו חלק בארץ רק עומד לשרת בס' ד'. ומעתה מהיכי תניית נתחייב ליתן בחו"ל שכולנו שווין ככהן עם שאין לנו חלק בארץ, ואין הכהן עומד לשרת עד שבאמת יש לתמורה על התניא דמשנתינו מה שהיא על כהה לחיב בחול' במתנות ורה"ג גם בתרומה מה לן טעם לפטור משום דחוא תלוי בארץ, תפ"ל דאיון בחו"ל שום טעם ליתן לכוהן. אולם טעמא דחוא מלטה הוא לפע"ד כמו שנראה מפסק' התורה, דגם

תוס' ד"ה תיתני מלכות ויתום הוומ"ל נמי תיתי מכלאים וטרפה וכו', רבים מותמיים על התוס' הלא טרפה פטורה ממתנות כدمבוואר لكمון. ולפע"ד פשט דעיקר דקדוק

ד' כל ע"א משנה הארץ והולה"ק נוהגין בארץ ובחול' וכו', ופרש"י ז"ל דמשום דעתו למייר בחולין ולא במוקדשין נקט להו, וה Maharsh"a התמיה על רשי"ד דהלא בראש פ' שילוח הקון אמר דברראשית הגז איצטריך בחו"ל לאפוקי מדר' אילעוי והה' במתנות כפרשיי ז"ל שט, ועיין באחרונים מה שהאריכו בהז, ולפע"ד נראת בפשיטות דלאפוקי מדר' אילעאי דדורש נתינה נתינה מתורומה לא איצטריך התנא לאשמיינו, דבלאי"ה נדע דהנתנא לית לי' דאי איטת לי' האי דרשה אשר מכחה נפטר בחו"ל, נגד הכלל שבידנו דמצואה שאינה תלוי בארץ נוהגת גם בחו"ל, אז הא' מחייב להشمיענו זאת, ולא עוד אלא אתה התנא להشمיענו לאפוקי מהאי דרשה דעתינה נתינה מתורומה הויל' לפרש זאת כמו שמספר לחולין ולא במקדשין שהי' בדין וכי ת"ל ואtan אוטם. מה תאמר שאני ק"ו אדם דן מעצומו צריך התנא לתת טעם דאמקו מק"ו, אבל בנטינה נתינה דהוא גז"ש דאיין אדם דן מעצומו לא צריך לתת טעם למה לא דן גז"ש זו, דהרי כל שלא קבל מרבו איינו יכול לדון. אם כן הוא ודאי דלא איצטריך התנא להشمיענו כל האי דינא, דהנתן שנאן לאפוקי מדהא, אלא אכן דשמיענו דר"א אלו למדין דהנתן לא דרש האי נתינה נתינה, ובאמת אני נבוך אם נדחה עיז' ר' אילעאי דע"כ קיבל מרבו גז"ש זו, מפני שרבענו הקדוש לא קיבל דהרי לא ראיינו ולא שמענו איינו ראי' דהרי במס' עדויות מלא המשכטה מן ההלכות שקיבלו עי"ע עדות ואפיילו של גרדים, ולמה לא נקלט דברי ר' אילעאי שמעיד שקיבל גז"ש זו מרבו אפיילו לא שמעה רבינו הקדוש, ועכ"פ הא פשיטה לי דהנתן לא יקבע הלכה פשוטה שאינה צריכה, רק כדי שלא יבא אחד ידרוש גז"ש.

אולם לפע"ד במתנות וראשית הגז אף שאינם ממוצות התליות בארץ רבותא הרבה רבתה את בהו להشمיענו שנוהגין גם בחו"ל: והוא מפני שהפרשה שם בפ' שופטים שמצויה, זה משפט הכהנים מאית העם ונתן לכוהן. הארץ והולה"ק ואח"כ ראשית דגnek וראשית גז אאנך תחן לו מסיים כי בו בחר ד' אלקיים מכל שבטיך לעמוד לשרת בס' ד' הוא ובנו כל הימים ויזוע לכל והכי דרטעט המוצה מפורש בקרא לכ"ע דרישין טמא דקרא, והרי מקרא מלא דבר הכתוב דמש"ה תנתן כל אלו לכוהן כי אין לו חלק בארץ רק עומד לשרת בס' ד'. ומעתה מהיכי תניית נתחייב ליתן בחו"ל שכולנו שווין ככהן עם שאין לנו חלק בארץ, ואין הכהן עומד לשרת עד שבאמת יש לתמורה על התניא דמשנתינו מה שהיא על כהה לחיב בחול' במתנות ורה"ג גם בתרומה מה לן טעם לפטור משום דחוא תלוי בארץ, תפ"ל דאיון בחו"ל שום טעם ליתן לכוהן. אולם טעמא דחוא מלטה הוא לפע"ד כמו שנראה מפסק' התורה, דגם

לי, אבל עין בדיבורים הבאים ויתגלה לך סוד הענן על בורי' ודודוק'.

ע"ש גופה אר"ח וכו', אב"א משום דכתיב זה, ואב"א משום דזהו ממו שאי לו טובען עכ"ל הגמ', ולכאו' תימא רבתא אייא כאן דבכ"מ דקאמר תרי תירוצים האחד איינו סובר את השני, אבלanca הרוי דקאמר משום דכתיב זה, ע"כ נמי סובר דזהו לי' ממון שאין לו טובען, דעל זה א"א לחוק דמן יתבע ולמי ישלים, וא"כ האי „זה” למה לי ולומר דבמカリ כהונה וכגדמרין גיטין דף לי ע"א דזהו כמו אתה לדידי, ושפיר אית ל' טובען ועל זה אתה קרא דזהה לפטרו. דזה פשיטה ליטתא, דכיון דזהו כתאו לדידי דכהן, אמא יפטור התורה את המזיק ואת האוכל. והנה כפי הנראה התוס' הרגשו בחומר קושי ז', ולכן כתבו דאייא בין הני תרי לישני דלישננא משום דין לו טובען ניהו דין יכול לתבעו בדיונים, בדיוני שםים מיהא מחיב, אבל לילך'DDRISH לי' מ'ז'ה' אפי' בד"ש נמי לא מחייב עכ"ל. אבל הר"ז ז' דעת אהרת עמו דנטקשי' לע' על מה דקאמר משום דזהו ממון שאין לו טובען דמאי אר'י מזיק אפי' אתניינו נמי אין להם טובען, ולכן פ' דהכי קאמר בגין דמנתנות כהונה ממון שאין לו טובען הוא, ניהו וכי אונניינו בעניינו מה חייב משום מצוה, כי ליתניינו אין לו טובען הוא אין מצוה, ולא דין ממון הלך פטור לנמר, ולכן לא נתחרoor ל' מה ש' התוס' דלא את ידי שםים חייב, דכיון דליך כאן מצוה דהרי ליתניינו שוב אין כאן שום חיוב אפילו לצאת ידי שםים, מיהא משום מידת חסידות ודאי מה חייב גם לשני הלשונות וליכא שום חילוק בין הני תרי לישנא, אלא משום דאייצרך „זה“ לדרשה אחריתא, לכן קאמר ובב"א עכט"ד של הר"ז ז', וכל דבריו אינם אלא דברי תימא, דলפי פירושו עיקר חסר מן הספר, דהא דזהו ממון שאין לו טובען לא מצליל לי' בדאיתניינו, וממילא גם בליתניינו לא מצליל לי', אלא משום דבליתניינו אין מצוה, וזה הול'ל, "משום דמנתנות אין לו טובען", אבל מדקאמר „ממון“ משמעו דאית בה דין דין גם בדליתניינו, אלא שאין לו טובען, ובגופ העניין דין עם התוס' דנייהו דודאי יפה כתוב הר"ז דגס באיתניינו הול'ל אין לו טובען אבל מ"מ מצינו לכופו משום מצות נתינה שעלי' וכמו שכופין על כל המצוות דעתמא אם איינו רוצה לקיימן, אבל מה שכתב בدلיחניינו דשוב ליכא מצוה אין כאן מקום לכופו לשלם דמדין ממון בלבד לא"ה לא הי' עלי' חייב גם מעיקרא רק מדין מצוה זה שיק' לכחן שיתבענו, אפילו הי' יחיד בעולם - (דכך כוונתו) זה ליטתא, דמכח המצווה שעלי' נתהווה חייב מומ�א לגבי השבט, דהרי אכן פסקין כמ"ד בקידושין דף י"ג ע"ב דמלוה הכתובה בתורה כתובה בשטר דמי, ונשתבעדו נכסיו למצוא זו המוטלת עלי', עד שגס לאחר מותו יורדים לנכסיו, וכן פסק הרמב"ם במחושרי כפירה פ"א הי' ג' הא דיינא וז"ל „האהשה שהביהה חטאנה ומטה יביאו הירשים עלתה הע"פ שלא הפרישה אותה מחיים, כבר נשטעבדו נכסיה לקרבן והשיעבוד דין תורה היא" עכ"ל, והנה תראה דחטאנת אם לא הביהה ומטה אין להביא דזהו לי' חטאנת שמתה בעלייה, ומכם"כ שעאן להפריש עליה מה חדש דהלא המתים וחופשי מן המצוות, אבל עולתה מביאין ואפי' מפרישן מונכסיה שהנicha, ועיין בשבועות דף ח' ע"אDKRBN YOLDAT איינה באה אלא להכשרה לאכול בקדושים, וא"כ כיון שמתה אין לך בטל המצווה יותר מזו, ואיך כופין את היירשין להפריש עליה שהיתה אמס מחייבת מצד המצווה וכדי להכשרה לאכול בקדושים, עתה אחר שמתה ואין כאן מצוה ואין כאן טעם המצווה שהי' עלייה בחוויה נשטעבדו נכסיה להאי עלה, כי דמוכח המצווה שהי' עלייה בחוויה נשטעבדו נכסיה להאי עלה, כי מלוה הכתובה בתורה כתובה בשטר ונתוהוה דבר זה כתוב על

התוס' על הש"ס הווא, דהנה בביברות שס כתני תחלה דלקוח פטור ממערש, ואח"כ כתני במשנה שאח"ז הכל נכני לדיר להעתשר חז' מן הכלאים והטרפה וויצו דופן ומהUSR זמן והיחסים ונטקשו להו למה בחר התנא אחר לקוח דשנית קודם כלים שאחריו ודילג את כלום רקס יתום דתקני בסוף ולא קשי' לחו רקס שתמורת יתום הול'ל כלאים או תרתי מאותו המשנה גופה חז' מלכות דלא כתני שם בהדי איןך, אבל מעולם לא עלתה ע"ד התוס' שיאמר תתי טרפה. אבל לע"ד דקדוקם לך' מחתנה נקט ל��' דקונת ל��' דקונת תחלה ויתום כתני לבסוף משום דבאמת פריך מכולם והוא כמי דאמר מלכות וכו' עד ויחום ורק מקצר ואומר לךו ויתום, ועיין בה' ק"ז צ"ל שרצה לתרץ דברי התוס' دمشقת טרפה דמותרת בשקף טרפה בתוך העדר בטל מה'ת ברוב ומקריבין ג' ע"ג מזבח, ומ"מ איינו במעט דעשורי ודאי אמר רחמנא ולא עשרי ספק. דבר זה במחכ"ת איינו, וכאשר הארכתי בזה בפתחה דודק אבקפץ מן המנויים שכבר נפטר מפטר מפטר בהזה אמרין דלא מהני הביטול משום דלעולם הביטול משווה את המיצאות להעדר ולא להיפך מן ההעדר לא יתהו מיציאות, ולכן כל שפטור שהוא החדר לא יתריב ע"י ביטול شيء' ביטול شيء' ביטול ממעשר אינה בעצם פטורה אלא דהטרפות הוא הפסול אותו מהעתשר מחותם איסורו וזה הוה מיציאות, דהינו איסור הטרפות וכל שנתבטל וuber הטרפות ונעשה מותר באכילה ואףלו להקרבה ממש'ב החת"ס ז' בעצמו מהיכי תיתי לא יתריב במעטר, כי כל שנסתלק המנעה הרי הוא כשר הבהמות שבעדר, וזה ברור ואמת לאמתו בס"ד.

ע"ב גמר' אי אגואי כא מעיל חולין לעזרה, ק"ז ז' בחדשיו קמתימה איך אפשר דכל זובייח זבח בריחוק מקום יביאו חז' ושוק לעזרה, אלא משׂו'ה הותר לו בשר תאזה משום כי ריחק ממך המוקם, ואפי' למ"ד דלא דרש כן לעיל י"ז ע"א, אבל דרכיה דרכיו נועם כתיב עי"ש. ובמחכ"ת לק"מ דהאי תנופה אפי' בקדשים אינה אלא למצוה ולא לעכב ומכם"כ בחולין ולכן בריחוק מקום יתנס לכחן ויאכלם בני תנופה, אבל הש"ס מדיק שפיר דאם בחולין אין לתנופה שום מיציאות, אז מוכח דלא נאמרה מצות חז' ושוק בחולין כלל, וזה פשוט וברור ודוק'.

ע"ש אלא „זה“ למה לי, לד"ר ח' דאר"ח המזיק מנתנות כהונה או שאכלן פטור משללים. מנתנות דקאמר הכא הינו זרע והולה"ק וכן כתוב הרמב"ם בראש פ"ט מביברים דלארעד והולה"ק קראו חכמים מנותן סתם, וכן מוכח בפרקן בלשון הגמ', ויש ליתן טעם בקראייה זו משום דלעומת תרומות ומעשרות וחללה וביכורים דבכלן אכן ביהן מצות הפרשה אשר על ידה נתקדשו ואין לבעלים בהם אלא טה'ין של מצות נתינה, קראו זרע והולה"ק מנתנות שאין בהם מצות הפרשה ורק נתינה בלבד והוה מנתנה ממש, דקדושה ליה ביהו, וראשית הגז דכוותי' אלא דין זה מיידי דאכילה, لكن לא קחشب בהדייהו דין ואיך ונקרו ראשית הגז, והנה אם טעםא דר"ח מקרא דזהה כדאמר בחד אב"א, ניחא דקאמר עירק דין על זרע והולה"ק, ושאר מנתנות כהונה נילוף מנניינו, אבל אי טעםא משום דזהה ממון שאין לו טובען כדי אידי' אב"א שהוא העיקר, וכאשר פסק נמי הרמב"ם בפ"ט היז' למה אמר ר"ח דין בהני ולא בכל מנתנות כהונה והכי הול'ל, כל מנתנות כהונה שאכלן או היזקן פטור מלשלים, וכן מוכח מון פסק הרמב"ם שהביא דין זה רק בכואן שכטב עבר ואכלן או היזקן או מכרו איינו חייב לשלם, ולא עוד אלא שטמה שפסק בריש הלכ' מעשר האי ברייתא דלקמן מניין לע"ב שהליך פירוטיו טבלים וכו' בסTEM ודלתא אקומה דגמי' בדאותו לדי' בטבלייהו, מוכח דלא מטעם דין לו טובען פטור

שביירנו לעיל, ולא הזיק שיעבודו' של חבירו אבל כאן דהbulimus כבר נסתלקו וקיים מה שנצטו לעני ולגר תעוזב אותם, מי שבא ולוקט שלא כדין ודאי מזיך את הענים הוא וחיבת מדין ממען אלא שאין לו טובין, וא"כ מהכי תיתि לא יתחייב ב"יש אם לא שנאמר דעת מעשה עני המותחلك בתוך הבית קאי דחתה"ג נ"כ לבעלים, אבל גם בעזה אני אומר בשעה שהבהעה"ב נוון לו הרי סילק את עצמו ממנו, והאי עשיר שמקבלו במקומות שעומדים שם עניים גוזל עניים ההו בלתי ספק, דבראותו רגע שהבהעה"ב סילק את עצמו הרוי הוא ממון עניים ולפ"ז הוא דקאמר ר"ח מدت חסידות שניי כאן ע"כ הפירוש לצ"ש ולא מדת חסידות בעלמא. והסוגי בלא"ה תנוה כאשר קמתהה לעלי' החל ארי' ז"ל דמה זה דקאמר מדר"א ליקום וליתוב, הלא החכמים לא פליגו עלי' מטעם דהוא ממון שא"ל טובין, אלא משום דעתו הוא באותו שעה, ומצד הדין מגיע לו כשר עניים, ועיין בח' ק"ז ז"ל שהביא הרושלמי לדידי' הנה ממון של"ת דענין העיר יכולן לתבעו, וצע"ג וד' יאיר עני ודוד'ק.

אחרי כתבי כל זאת ראיتي בח' הריטב"ז ז"ל שכטב ז"ל, "ודוקא הוא ודכוותי" ר"ל מזיק מתנות כהונה ודכוותי' אבל המזיק הקדש עניים או שאכלו חיב לשלים דמוניא הוא גמור וכו',ומי שיש בידו ממון עניים הרוי הגابر שלון יכול לתבעו ממנו וה"ה כל אחד מן העניים וכו' וזה דבר ברור והוצרכתי לכטבו מפני שטעו בו מקצת חכמים" עכ"ל ולא הבנתי איך פרנס הסוגי' דפריך מלשו"פ אמרו ישלים דמ"ש הא משאר ממון עניים וצע"ג.

ע"ש ת"ש מנין לבע"ב שאכל פירותיו טבלין, וכן בן לו שאכל מעשרותיו טבלין שפטור מן התשלמיין, ת"ל ולא יחלו וכו', הא משעת הרמה ואילך מיהא משלם וכו'. כאן אני עומד ומשתומם הרוי תרומה, עכ"פ דלאأتא לייך כהן התורה חייבה בפירוש בקרא דאיש כייאל קודש בשגגה ויסך חמישתו עלי', ונתן לכחן את הקודש עירין ריש פ"י מתרומות במיל"ם שט, וניהו דזה בשוגג נאמר הלא במיד בלא"ה פטור משום דאיינו לוקה ומשלים, ז"ל הרמב"ס בפ"ו ה"ו שם זר שאכל תרומה בזדון וכו' ואינו משלם דמי מה שאכל שאינו לוקה ומשלים עכ"ל. אלא אפילו בדלא אתרו בי' ונידון לגבי תשולמיין בשוגג וחיביו מלוקות שוגגי חיבין בתשלמיין, מ"מ לא פריך הכא מידי כי לדעת הרמב"ס ז"ל ביארתי שט בסוגי' דאוכל תרומה חמץ דגס באוכל תרומה בזדון וכו' ואינו משלם דמי מה כהן חייבה עליה התורה לשלים, כי הרמב"ס שם בפ"י הייח' פסק בדיון באוכל שוגג בין באוכל מזיד משלם, ואינו משלם אלא חולין מתרוקנים. ועכ"ס' דבשוגג רק החומש לכפירה אתוי, אבל הקרן מחזיב גם במיד, והקרא מסיע' לי' דכתיב ויסך חמישתו עלי' ונתן לכחן את הקודש, והוא מהופך דהויל' ונתן לכחן את הקודש וחמישתו יוסך עלי', כמו דכתיב והשיב אשמו בראשו ותחמישתו יוסך עלי', אלא ודאי דאתא קרא למדנו דרכ היחס לכפירה אתא אבל הקרן משלם גם במיד בלא אתרו בי', וכן משמע מה מה שכתב הרמב"ס בהלי' ה' אכל תרומה במיד וכו', משלם את הקרן ואינו משלם את החומש עכ"ל. וכי אידעליל דבריש פ' דבר מאלל תרומה בשוגג שדיבר מתרומה בין הנעה ליד כהן או לא וכן שכ' שם המיל"ם ואח"כ דבר מאכל במיד שחייב רק הקרן ולא החומש, ואי הוה ס' דבמיד הוה לי' ממון שאין לו טובין ורק בהגע ליד כהן חייב מדין גזלן, לא הוה רשאי לכתוב סתם אבל תרומה במיד אשר עד עתה דבר מתרומה אף דלא אתא לי' כהן, ובסוגי' שם האררכי' בדבר זה בתכלית הארכיות. ואם כניס דבורי הרמב"ס נבון הינו היטב למזה דבר ר"ח רק מתרונות לפטור האוכל והמזיק מושלמיין ולא דבר מותו'ם משום דבתרומה לעולם חייב,

נכשיה, ואע"פ שע"י מיתה בטלה המוצה, אבל החוב כדקימא קיימא, וא"כ הכא ממש דכוותי' הוא דכיוון דבדאיתנייהו בעין היה עלי' חיב מוצה ליתנס להכחן דהינו לאחד מן השבט הרים נשאה עלי' כתוב לגבי השבט מושום דמלואה הכתובת בתורה הוה כתובה בשטר, וכך דהגבוה זכה בחוב עולה של היולדת דין עלי' אלא מושום מצוה להכירה באכילת קדשים, מ"מ נשאה זה שחייב לשלם כי הני מתרונות מכח המוצה ה' משובדים לשפט הזה על נכסיה להוציאה מירושה כמו כן אחר אכילת או איבוד המותנות, הרוי האוכל או המזיק נידון כמזיק שעובדו של השבט שחייב לשלם כי הני מתרונות מכח המוצה דתנתן לו, וזה ברור כמשמעותם שלם וכן הוא דעת הרמב"ס ז"ל שכטב עבר ואכלו וכו' אין חייב לשפט מפני שהוא מזיק שאין לו טובע ידוע עכ"ל הרוי כתוב פירוש דאחר דילתנייהו הוה לי' ממון שאין לו טובע ידוע, אבל גול השבט איכא, וממילא דבי"ש חייב, אבל מה שיש מן התימא על התוט', הוא להיפך דכיוון דכל זאת אמרתך לא לישנא דמשום דזהה ממון שאין לו טובען, איז נאמר דמן דדריש מ"ז, פוטר גם מדיני שמים, דקשה מעד לדרש הקרא לפטור מגול השבט שלא יצטרך לצאת ידי' שמים, דה"ה דהויל' דאתא קרא לפטור גם במכיריה כהונא אי אכלו, עכ"ג דאיכא טובע שלא יצטרך לשלים, וכן יותר נראה בא כדעת הר"ז ז"ל דליקא לדינה שום נפקותא בין הני תרי לישנא, אלא דקשי לנו דכיוון דכל' ע"ז הוה לי' ממון שאין לו טובען, למה קאמар בלישנא קמא דדריש מואה לפטו רישא שאינה צרכיה, אבל מה שנראה לפ"ד דlisnana קמא ה' סובר כיון דמתנות אלו חולין נינחו גם אחר נתינה וביד הכהן למכרן למישריצה, וא"כ הויא דמה לי הן ומה לי דמיון ואשר פסקין בחומר'ם סי' רמ"א דהחרזת דמים הוה חרזה ואפי' בגזלה ס' להתוט' ב"מ קט"ז ע"א ד"ה וחיב משום ב' כלים, דמקיים מצות והשיב בחזרת דמים יצא, אלא דהרמב"ס לא ס' כן דבריש הלו' גולה כתוב דבנשך הצעלה נמי איינו לוקה מושום דניתן אבל העשה דוחשב לו קיים ובכמה סוגי' האררכי' בזה וא"כ שפיר מצי' לקיים האי מצוה גם בתשלמי ממון וממילא דכופין אותו לקיים המצוה בדמיון, וכן בשי' קרא דזהה דאיינו המצוה אלא בעודן בעין אבל בתשלומי מעות ליכא מצוה, ואידך לישנא סובר דמסברא ידעין דהמצוה דוקא בהן ולא בחלופין, עכ"ג דהכהן מצי' להחליפן ולמכרן וזה נכו' בפירוש הנני תרי אב"א, אבל לעני' דינא שווין, דצאת ידי' שמים מחזיב ליתוב. לאיזה כהן או לכמה כהנים את שווין ודוק' היטוב.

ע"ש ת"ש בעה"ב שהי' עובר מקום למקומות וצריך ליטול לקט שכחה ופה ומעשר עני, נוטל ולכשיזור ישלים וכו', הפר"ח הביאראי' משקל וטורי' זאת לדעת הר"ן דאף לצאת י"ש פטור, ואני בער ולא אדע והוא כאן עכ"ג ה' הר"ז מודה דחיבת עכ"פ לצאת י"ש, דבשלמא במתנות דילתנייהו ביד הבעלים סובר הר"ז דליקא עליהם חוב ממון ושיעבוד לשפט, אלא חוב מצוה וכל שנאבדו מן העולם ובטל המצואה,לית כאן דין ממון כלל, אמונם בהני מתרונות עניים דהbulimus כבר סלקו ידיהם, והוא הפרק לעניים, מי שבא ליטול שלא כדי פשיטה דגוזל את העניים, ואין לפטור אלא מיטעם דאיין כאן טובע פרטוי, וא"כ עכ"פ לצאת י"ש ודאי חייב ומה"ט גם על התוט' סובב תמייתי' שכטבו דל"ק דפוטר ר"ח מקרו דזהה פריך שפיר דלהה לא פטור גם הכא לממרי, והוא פלא במתנות פטור הקרא את הטבח מושום דלית בה עדין דין ממען דלית לי' להאי לישנא מלאה הכתובת בתורה כתובה בשטר וכמו

טבליים, אם מלחמת שהוא חייב להן צריך להוציא עליהן מעשרות" וכיו"ע^כ, הרי מובהר דחייב מצות מעשרות על המוכר, וה"ה אם ללח בيت המלך את הטבל בחובו דהוה נמי מכוכר. וא"כ מה פריך הכא ל"ח שהוא מדבר ממתנות שנאבדו מן העולם, דיליכא כאן חיוב תשלומיין מצד גזל השבט, משום דהוה ממון שאין לו טובעין, אבל כאן במוכר או נלקח מבית המלך בחובו, דהוה מכוכר והתבואה עדין קיימת ואיכא כאן חיוב מצותתו^מ, כדקתני דחייב לעשר לאו מצד ממונו של כהן ולוי Katain עלה אלא מצד חיוב מצות מעשר. ורש"י ז"ל נראה דהרגש בזה ורצה לתוך הדבר בפירושו שכטב ז"ל, "קתני מיתה אם בחובו חייב לעשר אלמא יש לו טובעין דאי לאו דין הוא שישלים לו, ע"כ מאית חיוב מצות איכא הא לא פש בגבי מידיה^{עכ}". אבל לא זכית להבון אי ליכא כאן חיוב מצות, איך קתני חייב לעשר דהינו לתקון מן הטבל שבידו על הטבל שלקק בית המלך, והוא געשה תרומה ומעשר וכן כתב הרמב"ם, "צריך להוציא עליהם מעשרות" ואיך אפשר לעשר דבר שאין עליו חייב מצות וرك מדין גזל השבט, אז ליכא רק חייב תשלומיין ממון, ולא חייב להוציא עליהם מעשרות מן הטבל שבידו דהרי מائق טבל לכחן ולוי. ובלב אר"י ז"ל קמתמה להיפך דמה פיריך הגמ"ע ר"ח דהא כאן קודם הרמה מיריא דין לכהנים שום אכות בהם. ואיך עליה ע"ד המקשן דחייב כאן משום מזיק לכהן דהרי לעיל כבר דרשו דאוכל טבליו פטור דין להם זכות עד אחר הרמה.

אבל לפ"ד כך הון הצעת הדברים. דהנה בב"מ פ"ח ע"ב דרשו عشر תעשר ואכלת ולא מוכר, חובות זרעך ולא לוקה, הרי דמוכר ולוקח שנייהם פטורין מעשר גזל השבט, וזה מדברנו נתחיבנו, וכן פסק הרמב"ם ז"ל בראש פ"ב ממעשר ז"ל, "אינו חייב להפריש מה"ת אלא הגומר פירוטיו לאוכלו לעצמו, אבל הגומרן למכרן פטור מה"ת וחיב מדבריהם שנ' וכו"ע^ל, עיין במניח מצוה שצ"ה שכטב דמפשטה דגמ"י בב"מ נראה דמוכר טבל פטור, אלא דעת הרמב"ם הוא דתלוי במחשבתו בשעת גמר מלאכתו, ולא ידע מנ"ל לרמב"ם זאת עי"ש. ולפ"ד לא עליה ע"ד הרמב"ם לפטור האוכל אחר שמרן למוכר, ולהיב המוכר אחר שמרן לאכלן, אלא משום דחייבתו^ו בא בגמר מלאכתן מבואר זאת בכל הש"ס, ולא מסתבר דהתורה יתנו מכשול לפניו שיחזק בטבלו כל השנה, ישרר בכל פעם ופעם דדומה זה להא דאמרו חז"ל לא אמרה תורה שלח תקללה, כמו שתכטבו מזה בפתחה דע"פ דבטל האי צפור ברובה דעתלמא, מ"מ לא יצוה התורה לבטל לכתלה, ואף כאן ע"פ דהא דלא להשות איסורא דחיישין לתקלה הוא רק חשש דרבנן, אבל התורה לא יתרה את בפירוש בדבר שהוא נהוג בכל איש ובכל יומם תמייד, שישחה טבלו בвитו כל ימות השנה, ויעשר בכל פעם שיטחו לזרconi ביתו, ומקרה מלא דבר הכתוב עשר תעשר את כל התבאות זרעך היוצאה השדה שנה שנה, دمشמע דרבוגי ונשנה ישר בפעם אחת, וכן כתיב ראשית דגנך וראשית גזב כל המתינו עליהן מזיק מתנות כהונה או שאכלן שפטור, אבל כאן ה"י מקום לומר דaicא משום תשלומי תרומה כפי מה שאכל, תרומה דבון בziejיד ובין בשוגג ישם פירות הראיון כפי מה שאכל מ"מ, "אין משלמין המתנות בעליך" ובדקדוק עצום شيئا לשונו ולא כתב פטור או אינו חייב דזה פשוט אינו חייב משום גזל השבט דהרי הוא כשר מזיק מתנות כהונה או שאכלן שפטור, אבל דהרי בziejיד גם בתרומה פטור אלא באוכל דוקא מצד הקרא ו/or כי יכול קודש. והרי תראה דבריש פ' עשרי מתרומות כתב ג"כ זר שאכל תרומה משלים קרן וחושש ולא כתב חייב לשלים, ובhalb ה' כ' אכל תרומה בziejיד וכי משלים הקרן ואינו משלים החושש ולא כתב חייב לשלים. וזה ברור ואמת בכוננות הרמב"ם ז"ל, אלא דפ"ז אין אנו יודעים לפירוש הסוגי^ז בגין דהרי הכא ל"ח כנ"ל וצ"ל דרשוגי^ז באמת לא ס"ל דאוכל תרומה בziejיד בפלוגת תנאים ואמוראים אי גם מצד אוכל כמו בשוגג דזה תלוי בנסיבות תנאים לפ' הילכתא מפרש ספר הברייתא כנ"ל, ומミלא לא שייך כאן הא דר"ח כל ודוק היטב.

ד קל"א ע"א גמר^ט ת"ש הרי שאנסו בית המלך גרכנו אם בחובו חייב לעשר, ואם באנפרות פטור ממעשר. קושי ז' קשה מאד להולמה, דהרי חייב לעשר קתני ולא חייב לשלים, וכיון דמצוי מערן מטבל אחר שעליו ונשנה תרומה וממעשר, ע"כ דaicא מצוה עליו לעשר כשאר טבל שבידי, דהרי הוא כמוכר, וכאשר פסק הרמב"ם ז"ל בפ"ז ה"ט מהל' מעשר ז"ל: "אין פורען חוב מן הטבל מפני שהוא מכוכרו". וכותב הכך^י שם, שדין זה נלמד ממה שיבוא בסמוך והוא בהלכה י"ד ז"ל, "מי שלקוו בית המלך את פירותיו והם

דכל שמוסר מתנות לתנוקות להוליכם לכהן ודאי אין מקפיד על כהן ידוע רק שיגיע ליד כהן כדי לתקן בהמותו, כי מאחר שדרך הכהנים לחזור אחר מתרנות ולחוטפן וכאשר אמר אבוי לקמן קל"ג ע"א מריש היה החטפנא מתנתה הרוי דכהנים היו רגילים בכך, ולכן אם הבעה"ב hei מקפיד שיגיעו דיקי ליד כהן ידוע hei מוסרן ביד גודל היודע לשמרן מן הכהנים הלהוטים לחוטפן, אבל מי שמסרן רקטן מסתמא לא ציווה לו כלל לתתם לכהן ידוע אלא לכהן שימצא ראשון, ולכן אין באזה לא משום גזל הכהן שלחו אליו, ולא משום טו"ה של הבעלים, וזה נראה לפ"ד ברור בכוונת רש"י ז"ל וד"ק.

וע"ד הפלוגתא שבין הב"ח והש"ך ז"ל בס"י ס"א, אי לוי בר קבולי מתנות זהה למ"ד דאיינו בכלל עס, עיין באחרונים מה שהאריכו בהז, והנה הסברא נوتנת גם ללו שאין לו חלק בארץ ועומד לשרת שם בקדוש, וعليו נאמר ירו משפטיך ליעקב ותורתך לישראל ואשר התורה כתה לו מעשר חבות הארץ, שרואוי ליתן לו גם חלק במתנותبشر, כי לא על הלחת לבדו יחי' האדם, ומה דכתיב וזה משפט הכהנים מאת העם אם עם אינו כולל שבט לו דיינו בכל העם, מפני שהוא עומד לשרת בקדוש, א"כ שפיר הוא בכל כהנים לעומת העם וכדכתיב ובני דוד הכהנים. והוא דלא אמר אי לא איקרו עם מיחטו נמי ליחטו, דבכוב"כ לאו שפיר עבר כדלקמן קל"ג ע"א, דדרש ונtru ולא שיטול מעצמו וד"ק.

ע"ב אמר לך רב, תנאי היא, דתני וכוי דמר סבר איקרו עם ומר סבר לא איקרו עס. לכארו' hei מכאןראי נגד הב"ח הנ"ל דלפי דעתוadam לא איקרו עס הוא בכלל כהנים, למה לא אמר דמן דמוקי יכפר על עבדים ולא אלויים בכלל כהנים, אלא דזה ליתה דא"כ אידך דמוקי אלויים ס"ל דיינו לא בכלל כהנים ולא בכלל עם הקгал, א"כ רב דספוקי מספקא לי' דלא כמוון, ואם אמר דרב ספוקי מספקא לי' בהאי תנא דמוקי יכפר על עבדים ולא אלויים אי משום דחוו בכלל כהנים אי דחוו בכלל עם הקгал, דاز לא הוה לי' לרבע לפ██וק כהאי תנא כיון דלאידך ודאי לא הוה בכלל כהנים או עס וביטה פטור ממתנות, ולאידך אפשר דאפיון בכלל כהנים המה ואיך קאמר מסתומים דלא שקין מני' דחא בדין הוא דלא שקין מני', אלא דעל רב גופא קשה דילמא באמות האי תנא דדרש יכפר על עבדים ס"ל דלוים הו בכלל כהנים וצע"ג וד"ק.

ד"נ קל"ב ע"א גמור אר"ה בר חייא Mai חייב נמי, דקאמר חייב בחצי מותנות, עיין בלב אר"י שהקשה דמ"ש מספק ויבם שבאו לחלוקת בנכסינו סבא דאמרין דהכל של יבם משום דאי שפק מוציא מיידי ודאי בפ' החולץ. וכעין שהקשוח התוס' ריש מס' בע"מ, בזה אמר כולה של' זה אמר ח齊ה של' עי"ש מה שהאריך, ולידי' לק"מ דשאני התם דלולי האי שפק היה היבם היירוש ייחידי, וכן בע"מ שם דלולי האי טענת ח齊ה של' hei אידך מכח מציאתו זוכה בכולה וכן שיעץ לומר דאי שפק יכול להחליש את הוראי שהי' לולי השפק, אבל בכבי' הבא על התתיש'שה מה תאמיר דלולי הצבי ה' האי ולד' כולה שה, הלא לולי הצבי לא hei נולד מידי, כי בלא אב אין הרינו ולידה, וא"כ האי שפק דמעיקרא הוא והשיות נולד במומו עמו בשפק זרע האב שהוא צבי וזה ברור ואמתה וד"ק.

משנה בכור שנטערב במאה בזמן שמה שאוחטין את כולו פטור את כלם, ותימא רבתא תמהתי הלא מה"ת חד בתרי בטל אפי' בע"ח, וא"כ ליכא כאן שום קדושות בכור ומותרין قول' בגניה ועובדיה ולמה לא יתחייבו قول' במתנות כיון דقول' חולין גמורים מהה לכל מיל' מה"ת עכ"פ, ובעינוי מתחתתי את ספרא דק"ז החת"ס

הבית, ולכן כתוב דאפיון נקבע בששה דברים בגורו, איןו לוכה על אכילתו עד שיקבע בכניסה לביתו. והנה עיקר הפרשת תומ"ה הוא בגורו, והרי הרמב"ם ז"ל בעצמו פסק בפי"ב הי"ז מתרומות דין ישראל חייבן ליטפל בתרומה ולהביאה מן הגורו לעיר ומון הדבר לשישוב, אלא הכהנים יוצאים לגרנות וישראל מותנים להם חלקו שם. והוא מברייתא סוף פרק, ומעתה איך יתאמתו שני דברים אלו, הלא מה"ת אין הגורו קובל לתומ"ה אלא הכנסה לבית, ואיך יפריש בעודם פטורי, אלא ודאי דכל שגורר מלاكتון כדי להכנסים לבית שוב וכי מפריש עליה מה"ת ועיין במנ"ח. אבל גומון ע"מ מכך למכרן לא נקבע כלל למעשר אפיקו יכnisים לביתו, אבל מ"מ מכך מודה הרמב"ם ז"ל, אם מוכרכן לבסוף אחר שגמרן לאכילה, ולא הפריש אז, דפטור מה"ת וכן משמעו מלשונו שנ' בפ"ד הנ"ל "וכן האוכל מפיירות שדעתו להוליכן לשוק אחר שנגמרה מלاكتון, איןו לוכה אלא מכת מרדות כמו שביארנו שאין הגומר למכור חייב במעשר אלא מדבריהם עכ"ל. והנה אחר שנגמרה מלاكتון שכותוב ע"כ קאי אוכל מפיירות, וכמו דאמור האוכל פירות אחר שנגמרה מלاكتון. ונגמרה מלاكتון היינו כניסה לבית דאי קודם לכן בלא"ה איןו אכן מלקות על טבל. וא"כ ה' לו לכתוב,,שהיה דעתו להוליכן לשוק" ולא,, שדעתו להוליכן לשוק,, עתה הרי דס"ל דזוקא אם עדיין דעתו להוליכן לשוק פטור מה"ת באוכל ארעי, אבל אם חזם ממחשבתו, ע"פ שבעת גמר מלاكتו הי' דעתו למכרן, לא מהני האי מחשבה שנטבעלה לפטרו מעשר. ועכ"פ יהיו איך שייה' האי דין דקתני כאן בבריתא, דאנס המלך גורנו בחובו דחיבב לעשר, ע"כ רק מדרבנן חייב, דהרי הוא כמוכר לו ומוכר פטור מעשר ואפי' תפיש דרכי הרמב"ם כמו שהבון המנ"ח, דזוקא אם חייב בשעות גמר מלاكتו למכרן, אז פטור מה"ת, אבל חישב לאכלו חייב הלאanca הא ננס את גורנו כתני, והוא קודם שהכenisו לביתו שלדעת הרמב"ם אין אכן חייב מעשר מה"ת עדין.

ולפ"ז הי' סובר המקשן דהא דחיבבו רפנן את המוכר לעשר הוא מטיעס גזל שבט, שלא יפסידו הכהנים חלוקם ואעכ"פ עדין לא הורמו ובטבל ליכא משום גזל השבט כדלעיל, התם כבר נאכל ולי' לא חייבו בהפרשה ונתנית תומ"ה, لكن גם תשולםן לא תקנו חכמים דחא בלא"ה איך לאו עלי' חיוב מיתה על אכילתו אבל הכא כיון דהittel בעין ואיכא לחיבבו בהפרשה ונתינה חייבורו רבנן, משום שלא יפסידו הכהנים חלוקם. וכך פריך במתנות נמי' ניהו דליתנייהו וא"א לחיבבו בנתינה, אבל כיון דליך איסור באכילתון הויל לחיז'ל לחיבבו מדרבנן בתשלומי המתנות משום פסידא דכחון, דחווה כמוכר, כמו שחייבו מדרבנן לעשר במוכר או אנס בחובו, דחווה כמוכר, ע"ז משני דשאני התם דקמشرطני לי', ור"ל דלאו משום לאו' הי' כאו' א' מוכר דכחון חייבו לעשר במוכר, אלא משום שלא לי' התו'ם, לכן הוכרח חיז'ל לחיבב המוכר והולקה בתומ'ם, אבל כאן במתנות הרי הוא עובר אבטול מ"ע אם אוכל או מזיך המתנות, וא"כ אין כאן מקום לחיבב בתשלומין כדי שלא יאכלם דהרי בלא"ה לא יבטל מ"ע בידים לנפלע"ד לפי חומר העניין ליישב הסוגי' וממלא מתוڑת קוש' התוס' דחא גם באוכל מתנות אישטרשי לי', כМОבן וד"ק היטב.

ע"ש גמר' ההוא ליוואה דחווה חטף מותנתא, ופרש"י ז"ל כשהיו התינוקות מוליכין הזרע והלהו"ק לכחן, חוטפים מידייהם עכ"ל, עיין בח' ק"ז צ"ל, דבעי רשי ז"ל בזה שלא hei גזל גמור לא מצד הכהן שנשלח לו, ולא מצד הבעלים שיש להם טו"ה, ולכן קאמר דשלח עי' תינוקות דלא צי' לכחן עי"ש. ובעינוי תמורה לומר דכל שולח אדם מתנה לחברו עי' קטן אין בו משום גזל אטמהה, אבל לפ"ד נראה

אף פסחמה"ק וכו', אל' למאי מגדמת להו, אי לחולין אווא"ב נהוג בו, ואיל' לקדשים אווא"ב נהוג בו, אל' אי הכל' גבי חלב נמי נימא הכל' וכו', לאו מי אמורת אך ולא חלבן אימא נמי אך ולא אווא"ב, עכ"ל הנמו' הנה היצא לנו מתוק האי סוני' דלאו מצד קדושה אסור הגיהה ועובדת פוטרין אותן ממכורה וממתנות, דאי' כ' למה לי אך חלק לדגבי אווא"ב וחלב אין לו דין צבי ואיל' וכאשר פריך שם דברין חולין ובין קדשים הני נהוגין בהן, אלא משום דמגזה"כ פסחמה"ק שעאן הכתוב צבי ואיל', ועין שם בתוס' דמה"ט מונחיג שור פסחמה"ק לוקה משום מנaging כלאים. וכן מה"ט אין פודין בפסחמה"ק פטר חמоро, והתוס' הקשו שם דנימא נמי דלבעי CISIOI בשחיטה, ותרצוי משום דכתיב בפסחמה"ק על הארץ תשפננה כמים, עי"ש. ואל יהי הדבר הזה איז בעיניך איז נאמר משום דאיתקש לצבי ואיל' לעניין בכור ומתנות דפטורין דנאמר דהקרא משוה אוטם לחיה ממש עד שנTier חלבן ואויא"ב ונצרך CISIOI הדם בשחיטה, דיפה דרשוי חז"ל כן אדם נאמר דחדך דפסחמה"ק עדין צד קדושה יש בהן דיסורים בגיהה ועובדת, ולכן אין בכורה ומנתנות נהוג בהן, האי הקישא צבי ואיל' הו היא הפך האי טעמא דהרי צבי ואיל' לא שייך בו לעולם שום קדושת קרבן ופסחמה"ק משום דעתך איכא עליו צד קדושת קרבן, אין בו משום בכור ומנתנות והוא"ל להקישן לקדשים להשמעינו, דמצד שעידין יש עליו קדושה דין' שהוא לעניין בכור ומנתנות כקודם שהומנו ונפדו, אבל לא להקישן לצבי ואיל' שאין שיק' בהם שום קדושת קרבן, ולכן הוכרכו חז"ל לדירוש דהתורה עשאן צבי ואיל' ולא מצד קדושה שבתמים דאסורים בגיהה ועובדת, אלא מגזה"כ, ולכן הו"א לכל מיל' כן דין' חייה עליהם לעניין חלב ואויא"ב וכיסוי אשר על כל זה בעינן מיעוטים. ופלא והפלא אני רואה הרמב"ם ז"ל דלא נוחות לזה, ז"ל בפ"ה המכורות ה"ח כל הקדשים וכו' ואם קדם מום עובר להקדשן או שהקדשן תמיימים ואח"כ נולד מום קבוע ונפדו, פטורין מן הבכורה שהרי לא יצאו לחולין לכל דבר מפנייהם אסורים בגיהה ועובדת עכ"ל וזה נגיד הגמ' הנ"ל דדרשין מכבי ואיל' דהוה צבוי ואיל' משום צד קדושה דאית בהו, והרי בהא דין' פודין בהם פטר חמור דאמרין בכורות דף י"ב ע"א נמי מטעם דהוה צבוי ואיל' והרמב"ם בפ"ב מבקרים ה"ט כתוב פודין בגין פקועה אבל לא בפסחמה"ק שהרי נאמר בהן צבוי ואיל' אין פודין אף פסחמה"ק אין פודין בהן עכ"ל, וכיון דבחדא באם בסוף פקועה נקט דין דפסחמה"ק, ע"כ חדך טעמא אית' ברו' בז' דפודין ובזה דין' דפסחמה"ק, והרי בגין פקועה פליגו ר"א ומර' זוטרא לעיל דש ע"ב اي'שה מעלה היא או לא, ופסק הרמב"ם ז"ל קר"א דכיו' דרحتיט ואיזיל שה מעלה קרין כי ע"ג דלענין אכילה כבשרה בדיקולא חשוב ופלן פודין, אבל בעין פקועה פליגו ר"א ומרא זוטרא לעיל דש ע"ב סתםDKDASHIM שהקדש חמימים ואח"כ נולד בהם מום ונפדו, הרי אלו פטורין מן המנתנות עכ"ל, ודרכו בהז' נעלם ממן'ומי' יתן ואיזכה להבון דעתך. אבל ממשנתנו יש ראי' ברורה לדעת' התוס' התהוויה עשאן צבוי ואיל', דהינו כמי' הביטול ברוב מהני לחיבו במנתנות דניהם, ובכורה וממילא לא מאי הביטול מנטנו' במתנות דניהם, דהינו גיהה ועובדת פקע ממן' ע"י ביטול, אבל הוא דפטור מן המנתנות לאו מטעם אסור גיהה ועובדת הוה, אלא מכח דעשאן הכתוב בחיה, דלא שייך במנתנות, וע"ז לא מהני הביטול לעשותו שה מעלה כנ"ל, וכיון דזיכינו לידע דבבכור בע"מ לא שייך ביטול לעניין מנתנות לחיבו, שובי לא שייך ג'כ' כל דפריש מרובה פריש דכל דבר שלא נ לבטל חשוב לי קבוע וכמחזאה על מחזה דמי,

ז"ל ומצתתי שהוא ז"ל יש על מדוכה זו, וככתוב ז"ל הנה צל"ע הא מה"ת אפי' בע"ח ודבר חשוב בטל ברוב ואי' ה"י התערבותות או"ה ה"י בטל אפי' היתר באיסור דס"ל לרמב"ן בטל מאין דרך היתר להבטל מ"מ היינו להבטל ולהזכיר ההיתר לאיסור אבל כל דפריש מורה פריש אמרין וכו' האמנים מבואר בחו"מ סס"י רל"ב, בהאי דינא ממש חזקת ממון של בעליים עדי', וזה בכלל אין חולין במקומו אחר הרוב (ר"ל דלא אמרין כל דפריש מרובה פריש), אך מ"מ מבואר لكمון קל"ד ע"א אפי' בספק השקל לא מהני חזקת ממו' של בעליים נגד מנתנות כהונה דאמרין צדק משליך ותנו לו, מכש"כ היכי דרובא מסיע לכחן וכו', וצע"ג לפע"ד ואין לי מקום לישב קושי' זו אלא לומר כיון דעתך פ"פ מדרבנן בע"ח לא בטלו נמצאו אסורים כולם בגיהה ועובדת מדרבנן הם פטרוה מנתנות שלא יבואו לזלزل בגיהה ועובדת וכו' עכ"ל העתקתי לשונו הטהורה כדי לדקדק בו, כי לפע"ד במחכ"ת לא כיון כאן האמת, כי היתכן שחכמי התלמוד יעברו בשתייה על משנה כזו שלא לפרש דעתם דפטורי משום גירה, ועקרו חז"ל מצות נתינה בשוא"ת, מחש נגיה ועובדת, וגם גור' הגורה קשה להולמה, כיון דמה"ת באמת מותרין כל' בגיהה ועובדת, איך יעקרו מ"ע דאוריתא ולעשות גורה לאורה והרי לעיל בכוי לא פטרוה מלכוסות דמה כדי שלא יאכלו חלבה וחיבב בכיסוי בחיה ואיסור חלבה כבמה והחחות' הס הרגיש באיה וכותב דעשו חיזוק לדבריהם יותר משל תורה. אבל לא מצין דוגמא לאה שיעקרו מ"ע כדי לעשות חיזוק יתר משל תורה, ועכ"פ עזין זה ה' ה' לגמ' לפרש בשкол וטורי' ולא לשתוκ מני' וגם הרשונים ז"ל לא היו מניחים לכך לאחד מן האחorners שבאחרונים להתגרר בו.

אבל דע דהאמת כמו שכ' החת"ס בשם הרמב"ן, דהיתר באיסור לא מatable ואיסור הארכתי בהז' בפתיחה, וכן לעיל בריש פרקו על התוס' ד"ה תיתני, דלulos לא נעשה מהיתר שהוא ההuder להתחפה ע"י ביטול לאיסור שהוא המציגות, ואת נלמד מהא דאמרו בב"מ בקפץ אחד מן המניין לתוכה דcolon פטורין מעשר משום דעשרה ודאי אמר רחמנא ולא עשרי ספק, ולא שדרשין זאת מקרה ובמעשר בהמה דוקא, אלא דבכ"מ דאי' חד פטור ממצותה ונתערב בכמה שחיבים שוב א"א לקיים המצווה ודאי אלא ספק, אלא דיש חילוק בדבר אם הפטור הוא בעצם זאת שייך סברה הנ"ל, דאי' להעשות חיוב מן הפטור ע"י ביטול, אבל אם הפטור הוא ע"י איזה פסול או איסור שוב כל שנטבל הפסול והאיסור, מילא נעשה ראוי' למוצה, ומה"ט בריש פ' כל האחים בטרפה שנתערב בזבחים פריך ונבטיל ברובא וככשניהם דניידי', משום דטרפה הוה פסול לגביה מקרה דמן הבקר לחוץיא את הטרפה, ולא בעצם איינו ראוי' לקרבן, וכן כל שע"י הביטול נסתלק הטרפות לגבי האיסור, שוב ממילא ראוי' לקרבן. וא"כ לכאר' הכא דכוותי' דבקדשים אין מנתנות נהוגין בהן משום דמייעת רחמנא קדשים מנתנות ומעתה אם נatable הבkor בשאר בהמות חולין עד שפרק הקדושה ממן' מכל וכל והותר בגיהה ועובדת, ממילא חזר להיות כחולין גמורים, ולמה לא יתחייב במנתנות דהרי המניעה של קדשים נסתלק. אבל הtot איזיך ושמי דבכור שהומס וכן כל פסולין מקדשים שנפטרים מבכורה וממתנות, לא משום צד קדושה דאית בהו פטורין מבכורה וממתנות, אלא משום דאיתקשו לצבי ואיל' דהינו דתורה אמרה דפסח"מ מהנה מה' מש לעניין הני דברים, דע"י בבכורות דף ט"ו ע"א, דקתני הותם בבריתא דמה' צבי ואיל' פטורין מן הבכורה וממתנות, אף פסחמה"ק כן, ואח"כ קאמיר אי מה צבי ואיל' חלבן מותר אף פסחמה"ק חלבן מותר ת"ל אך חלק ואח"כ פריך ר"פ לאבוי אי מה צבי ואיל' אין אווא"ב נהוג בהן

בו, הגם שרהיט ואזיל כשה מעלה והבן.

וְדָע עוד דגש מרשי"ז^ט יש להוכיח DSTOVER כדעת הרמב"ם דפטור בכורה ומנתנות בפסה"מ הוא מטעם קדושה דעתית בהו, דהיינו איסור גיזה וعبادת, DRISHI פרkon במשנה שם ד"ה כל הקדשים שקדם מום קבוע להקדשן בסה"ד כתוב וז"ל קסביר הא תנא קדושת דמים מדחה מן הבכורה, דין קדושה חלה על קדושה עכ"ל. ועיין בטז"ז יונ"ד סי' ס"א סק"א דנטקשה לי' בדמתנות הקדש לתוכו הcis דלב"ע מועל בשוציא חדא פרוטה מושם דסביר דמבייא אשם תלי על ספק מעלה עיי"ש והרי שם רוב המעות חולין ואפילו אף פרוטות אבל כיון דלא בטלה האי פרוטה של הקדש מה"ת ובאיור דאריתא ובריש פ' שלוחה הקון, שוב הוה קבוע וכמחצה על מאיסור גיזה וعبادת שאינו ניכר. זאת מושם כמו כן. ואת מוחזה על מאיסור גיזה עפ' שאינו ניכר. הוא הדין דמשנתינו דהאי בכור בעמ' דהוה פסחא"ק דנדון חייה לעניין מנתנות לעולם נשאר כמהות שהוא פטור מנתנות, אף שנתבטל איסורו של גיזה וعبادת ברוב מה"ת, אבל מה שהשווה התורה אותו מוגזה^י להיות חייה לעניין מנתנות עדין במקומו עומד. וכך כל או"א מן השוחטים יאמר לכהן איתי ראי' דידי לאו פסחא"ק הוא דחויב חייה לעניין מנתנות, וככל המוציא מחבירו עליו הראה. ומה שכתוב קאי צ"ל דלו יהיו ריק ספק מ"מ בנתנות כהונה אמרין לקמן דלא מהני חזקת ממון צדק משלך ו吞 לו, במחייב^ז גם באזה לא כיון המטרה, דהרי הש"ס מחלוקת בין פרה לקמן דפרה בחזקת פטורה קיימה, וכמה בחזקת חיובא קיימת, ועיין מה שכתב דאי צ"ל דלו מושם צדק משלך ו吞 לו, במחייב^ז כמו בקמיה דאי צדק משלך ו吞 לו, אלא שמוסופקים על חטאים אם נפל לפני קצירה או בשעת קצירה. ע"ז אמרין צדק משלך ו吞 לו אבל במקומות דאי צדק משלך כלל, כמו בפרה של גדר שטמא נשחתה קודם גירותו, זה הדרין לדין המוציא מחבירו עליו הראה דכל ספק ממונא לכולו לנתקע גם בנתנות כהונה, אמרור מעתה כאן בנטערב פסחא"ק בשאר בנתנות הרוי דומה ממש לפרה של גדר דומה לי אם מכך שאפשר שהבעל הפרה הי' פטור מפני שעדיין לא נתגיר או שאולי הפרה חייה ואינה בת חיובא, והרי כאן טוען כל או"א שמא שחטתי אני דבר שאין בו חיוב מנתנות וליכא כאן חזקת חיובא כלו בגור. וזה פשוט ואמת לאmittion בס"ד. וכך הדין דמשנתינו דין אמת מה"ת דכל שנטערב בכור בעמ' כלו פטורין ואין בו איסור גיזה וعبادת, דהאי צרכי יחשב ולא יתהוו להיות כשה עי' הביטול, עפ' שמוטר בגיזה וعبادת מה"ת. אבל בכור תם שנטערב ודאי מה"ת הי' חייב בנתנות גם על הבכור, דהרי מה"ת בת ברוב חולין ופקע הקדושה מנני' ונעשה חולין וממיela חייב בנתנות בכור תם לא איטקש לצבי ואיל ופקע הקדושה ממי' מהו מכח דכללו לכון. ועתה שנטערב ופקע הקדושה מנני' למה לא יתחייב בנתנות, אלא דכיוון דמדרבען בע"ח לא בטלו וכולו ירעו עד שישטאבו, אין לדין זה מציאות.

והנה הא דכתב הטור והשו"ע סי' ס"א ט"ו, "ואינה נהגת בקדשים ולא בכור", הוא חתום וסתום מאד, בכור ודאי בעמ' חיוב מנתנות ובקדשים אם נמי בעמ' קאמר למלה חילוק לשנים, קאמר, דברו תם הוא יכול לכתנים ומאי למיירא דין כאן חיוב מנתנות דהרי בכורות דפי ע"ב קרוא לה ולד צבי ואיל, ואעפ' דאין אסורים בגוע"ע ממש"כ התוס' שם דף ט"ז בד"ה ותמורה עי"ש. וא"כ פשיטה דביטול ברוב לא מהני לבטל מהם שם צבי ואיל.

וא"כ כל שלקה הוות כלכך מן הקבוע ולא תימא דהרי הוא קבוע שאינו ניכר דאיו אלא מדרבען, דזה ליתה דעתא דעתא קבוע שאינו ניכר רק מדרבען, משום דמה"ת בטל מAMIL הוה הקביעות רק דרבנן אבל בהיתר באיסור דההтир מה"ת לא נתבטל ולא נתהפק להיות כאיסור, שוב הוה לי' קבוע דאריתא וכמחצה על מוחזה דמי. וראי' ברורה לאז ממשנה סוף מעלה בנפלת פרוטה של הקדש לתוכו הcis דלב"ע מועל בשוציא חדא פרוטה מושם דסביר דמבייא אשם תלי על ספק מעלה עיי"ש והרי שם רוב המעות חולין ואפילו אף פרוטות אבל כיון דלא בטלה האי פרוטה של הקדש מה"ת ומטעם שביארתי בריש פ' שלוחה הקון, שוב הוה קבוע וכמחצה על מאיסור גיזה עפ' שאינו ניכר. זאת מושם כמו כן. ואת מוחזה על מאיסור גיזה עפ' שאינו ניכר. הוא הדין דמשנתינו דהאי בכור בעמ' דהוה פסחא"ק דנדון חייה לעניין מנתנות לעולם נשאר כמהות שהוא פטור מנתנות, אף שנתבטל איסורו של גיזה וudad ברוב מה"ת, אבל מה שהשווה התורה אותו מוגזה^י להיות חייה לעניין מנתנות עדין במקומו עומד. וכך כל או"א מן השוחטים יאמר לכהן איתי ראי' דידי לאו פסחא"ק הוא דחויב חייה לעניין מנתנות, וככל המוציא מחבירו עליו הראה. ומה שכתוב קאי צ"ל דלו מושם צדק משלך ו吞 לו, במחייב^ז גם באזה לא כיון המטרה, דהרי הש"ס מחלוקת בין פרה לקמן דפרה בחזקת פטורה קיימת, וכמה בחזקת חיובא קיימת, ועיין מה שכתב דאי צדק משלך ו吞 לו, אלא שמוסופקים על חטאים אם נפל לפני קצירה או בשעת קצירה. ע"ז אמרין צדק משלך ו吞 לו אבל במקומות דאי צדק משלך כלל, כמו בפרה של גדר שטמא נשחתה קודם גירותו, זה הדרין לדין המוציא מחבירו עליו הראה דכל ספק ממונא לכולו לנתקע גם בנתנות כהונה, אמרור מעתה כאן בנטערב פסחא"ק בשאר בנתנות הרוי דומה ממש פרה של גדר דומה לי אם מכך שאפשר שהבעל הפרה הי' פטור מפני שעדיין לא נתגיר או שאולי הפרה חייה ואינה בת חיובא, והרי כאן טוען כל או"א שמא שחטתי אני דבר שאין בו חיוב מנתנות וליכא כאן חזקת חיובא כלו בגור. וזה פשוט ואמת לאmittion בס"ד. וכך הדין דמשנתינו דין אמת מה"ת דכל שנטערב בכור בעמ' כלו פטורין ואין בו איסור גיזה וudad ופקע הקדושה מנני' ונעשה חולין וממיela חייב בנתנות בכור תם לא איטקש לצבי ואיל ופקע הקדושה ממי' מהו מכח דכללו לכון. ועתה שנטערב ופקע הקדושה מנני' למה לא יתחייב בנתנות, אלא דכיוון דמדרבען בע"ח לא בטלו וכולו ירעו עד שישטאבו, אין לדין זה מציאות.

וְדָע דלענין פדרין פטור חמור דפסק הרמב"ם ז"ל הכר"א דפודין בגין פקעה אייכא מאן דגרס ברmb"ס דין פודין וכמר זוטרא עיין לעיל בפסקים ובפרשני הש"ס שם. והנה באמת יותר מסתבר לפסק דין פודין דמ"ש מפסחא"ק דאלין שאר מיל שפה מעלה הוא ודינו ג"כ כשה לצבוי ואיל, ע"ג דלענין שאר מיל שפה מעלה הוא ודינו ג"כ כשה לגבוי חלב ואיל וא"ב ופטור כיסוי ומ"מ אין פודין בהן מושם דההפה התורה אותן לעניין בכור ומנתנות ואיל גם לעניין כלאים להחשב כהיה, ממש"כ בגין פקעה דהוה כשותפ לעניין אבמה"ח שלא נפדה

لطבה אינו יכול לדוחתו ולומר לו לך לבעלים, ואני יכול להבון כוונתם בזה, סכ"ס כיון דעתו להבעלים הרי אינו יכול ליתן לכהן התבאו ובלאי"ה הלא אמרו لكمן דין לכהן לתבעו חלקו בפה ולא עוד דהרי י יכול לדוחתו שיתנתנו לכהן אחר, ולעיל ד"ר מ"ד ע"ב כתבתי על האDDRשו מה אמר יחזקאל ולא בא בפי בשיר פיגול, שלא אכל מבמהה שלא הורמו מתנותיה, דמש"ה קרי לי בשיר פיגול כיון דהדין עם הטבה, והכוונה שהטבה מזוהה שלא ישנות לבעלים עד שיחי בטוח שיתנתו לכהן, וכל ששותת בל' שחששב על הכהן שיגיע לחלקו, הוא השחיטה כעין פיגול, דהמחייב פוסלת בקדשים עיי"ש, וכיון שאין זה אלא חומרא בעלמא שמשתבח בי חזקאל لكن לא הביאו הרמב"ם ז"ל להלכה, כלפ"ד וד"ק.

ע"ש גמר' דרש רبا מאת העם, ולא מאות הכהנים מאת זובי הזכה הי אומר אפלו טבח כהן במשמעו. והנה רשי ז"ל פירש אדם כהן נעשה טבח למכור חייב מה"ת ליתן מתנות לכהן אחר. והתוס' הקשו עליו דאי"כ איך פטרוهو שנים או שלושה שבועות, ועיין בראשונים שתירצ'ו זאת, אבל ק"ז ז"ל קמתמה דעת"פ מיש מתרומות תבאותו דסגי בהפרשה, אבל איינו נותן לכהן אחר, ולעיל תנין בפירוש דין מוציאין מכון לכהן.

ומה שנראה לפ"ד בזה הוא עפ"י הכלל שהזכירתי כ"פ דח"ל דרשו המקראות להשווות לסבירתם, והנה נראת עד כמה רחוק הדמיון של תומ"מ מן התבואה, למנותות מזביחת האצת. דבתבואה לפי שהקרע נחלהkt היתה שוה בשווה ואני נמכרת לחולטין, סתמא דמלטה לא הי' לשום בעל הקרע יתרון גדול למכור לאחרים, וכן פטרוهو את המוכר למגורי כמו שהבאתי לעיל דרשת ח"ל בב"ב פ"ח ע"ב, ואכלת ולא מוכר תבאותزرעך ולא לוקח. ולעומת זה הבשר הנפוץ כי סתמא דמלטה אין בעל הבמה שוחט לעצמו כי חז' ממה שהוא טרחה יתירה וצריכה אומנות לשוחט ולפשות ולחלק לחתיכות, אין לב"ב אחד צורך לבהמה שלמה, בפרט לשור, וכן כאן לא הקפידה תורה לחיביך דזוקא בשוחט מעדרן מבקרו וצאנן למיועטה לוקח, דהרי לא כתיב מאות העם זובי בקרים וצאנן כדי למיועטה לוקח וזובה, אלא מאות זובי הזכה סתמא כתיב, שם הטבחים הלווקחים בהמות בשוק מן המגדלים בקר וצאן ועל הטבחים הטיל את החיקוב ליתן המתנות לכהן, ואין זה חס על הטבחים אלא על העם המוכר לטבח, כי הטבח מחשב שווי' של בהמה לשחיטה כמה ליטרא בשר יש בה למכור וכיון דהמנתנות מגע לכהנים ינכה זאת משוי' וזה פשוט, ומעטה אם הכהן טבח יפטר מליתן מתנות, הוא יקח את הבמה בשוק ביותר ממה שיחק אותה הטבח ישראל, מפני שלדי' שווי' יותר, ואם יקח בשווה עם חברו ישראל, אז הוא יירוח יותר במסחרו מן הישראל חברו וזה דבר שאינו מן הרואין, ולכן צרכין לנו חלק ולומר אם בעל הבמה שוחט כאשר באקרי אירע זאת דשותט ומחלק היתר לשכניינו, אז הישראל חייב במנותות והכהן פטור, וכן שהוא בח"מ של התבואה, אבל אם טבח הלווקחים בהמות ומוכר בשבר באיטלי, אז מה לי כהן ומה לי ישראל, כי אין הכהן הנוטן רק הבעלים של הבמות, או לוקחי הבשר כי הטבח מנכה בעל הבמה מן דמי שווי' את משקל המתנות, או טיל את מחרים על הלווקחים, ובאר הכניס את זאת במלות הקרה הפלא ופלא דהקרה הטיל מס זה על העם דכתיב מאות העם ר"ל אם באקרי ישחות בעל הבמה מבקרו וצאנן, או יקח לעצמו לאכול ולחלק לשכניו, אז יצאו הכהנים מחובב זה, ולכן דרישן מאת העם ולא מן הכהנים, ואח"כ אמר ומאת זובי הזכה שם הטבחים שאומנותם בכ' ליקח בהמות ולמכרן באיטלי ובאה גם הכהנים בכלל. ומה מאי מושב בזה קושי הרטוס' על רשי ז"ל דהני

דאותם נתמעטו ממתנות, ובכור בע"מ משום דאיתקש לצבי ואיל. ומה שכותב שם הטו"ז סק"א דרש"י כתוב הטעם דין קדושה חלה אקדושה הוא פלא והפלא דרש"י ז"ל כתוב כן אקדמי בה"ב דקדושים מום קבוע להקדשו, וגם זה ליתא אלא הטעם ממש"כ התוס' בביברות דמתה העם כתיב ולא מאת הגבוחה, דהוה כשותת לכהן ולעכו"ם, אבל אקדושים תמיימים הטעם דכתיב אותם. ובאמת כל עיקר דין זה דאיינו נוהגות בקדשים לא ידעתו למה הביאו הטoor והמחבר, דהרי אין קדשים נוהגים בזה"ז והרי תראה דכל הני בחולין ובמקדשים ובחולין ולא במקדשין דהאי מסכתא לא הזכירו הטור והשוו"ע כלל דוק ותשכח ורק הרמב"ם האקרים, וכן כאן במתנות נמי השמיטו בעלי השו"ע את יתר דיני המשנה בעניין קדשים, כמו דיו שכתב הרמב"ם בפ"ט ה"ב כל הקדשים שקדם מום קבוע להקדשן ונpendo חיבטים במתנות, וע"כ לומר דהביאו כאן דאיינו נוהגות בקדשים אותו בכור קתני, וזאת הי' בעוכרי הטו"ז וכן הפרישה על הטור שכתב ג"כ הטעם דין און קדושה חלה על קדושה כדי שיחי' חד טעמא לבכור בע"מ עם קדשים תמיימים. אבל מאחר שהברתת דזה ליתא, דשני דין ממשני טעמיים הם. א"כ באמת לא הי' להטור והשוו"ע להביא כלל האי דין דאיinos נוהגות במוקדים, כמו שלא הביא זאת, לא באוא"ב ולא בגה"ג ולא בראשית הגז ולא בשילוח הקון, והוא תימא רבטא על הטור והמחבר ונתן מקום לאחرونים לטעויות זה חד טעמא אית לקדשים תמיימים ולבכור בע"מ וד"ק.

ע"ש במשנה בזמן שמה שוחטין את כולן וכו', אחד שוחט את כולם וכו', מלשון המשנה משמע דהכל תלוי בשוחט אם מהה שוחטין או אחד שוחט, אבל של מי המה כך לי אם של אחד או של מהה, ולזה הי' מקום לפיה שאמר רבא דהדין עם הטבח, א"כ אם שחט הוא לכל מאה בעלי הזכה לא מצי מיפותרי אלא מחדא אבל אין כולן צריך ליתן לכהן דהרי אין כאן ספק לגבי הטבח בשחט רק אחד שהוא בכור והשאר כולן חיבטים. אלא דמלשון הרמב"ם ז"ל מבואר דאיינו כן שהוא ז"ל شيئا' מלשון המשנה וכותב ז"ל, "ברמת קדשים שנפסלה במומה ואני חיבת במתנות שנטערבה בברבות אחירות אפילו לכת בזמן שכל בהמה מהם מות לאחד כול פטורים וכו', היה אחד הוא השוחט את כול פטור מותן מותן מהן בלבד" עכ"ל, הנה ברור מילו בחולקה ראשונה דאם כל בהמה יש לו בעל אחר. ככלו פטוריין בין שוחט אחד את כול או כל או"א שוחט לעצמו, כי לא דבר מן השוחט כלל, אלא אם של בעלים הרבה הימה וניהו דהדין עם הטבח, מ"מala השוחט לכהן ולנכרי פטור, מפני שרך אז הדין עם הטבח אם שחט למי שחייב במתנות, ומעתה אם בעל הזכה מצי פטור את עצמו באומר דילמא הזכה של הי' הבכור, הרי מAMIL גם הטבח אין עליו שום די', אלא דבחולקה שנייה לשונו איינו מדויק שכתב היה האחד הוא השוחט את כול, דמשמעו דתלו בשוחט והכי הוליל' הי' כולן של אחד לא פטור אלא מותנו אחת בלבד, אלא דמ"מ פירוש דבריו הוא דאם של אחד המה ואחד הוא השוחט את כול היינו דשלו המה, אבל מעשה הזכה מצי עבדי מה שוחטין וד"ק.

ע"ב גמר' מר רבא זאת אומרת הדין על הטבח, לעיל קאמר אליבא דר"א דיליף זאת מאות זובי הזכה, וכותב בחודשי הר"ן ז"ל דה"ה לרבען דר"א נמי דרשוי מדכתיב זובי ולא זובי, משמעו فهو תרתי דשותט. אלא דאי רואה דהרמב"ם ז"ל השמשת הא דרבא דהדין עם הטבח, וקשה לומר דס"ל דלית הלכתא כוותי דהרי לא מצין חולק עליו בגמר'. אלא דלפ"ד משי"ה השמיטו משום לדיניא אין שום נפקותא בדבר דהרי כתבו הרשב"א והר"ן ז"ל דלאו לממר דין טו"ה לבעלים אלאadam כהן בא לתבעו

ודוק"ק היטב.

ע"ש גמר' וארא"ח כ"ד מתנות כהונה כל כהן שאינו בקי בהן אין נותנן לו מיתה, ולאו מלטה היא דתני ריש"א אומר כל כהן שאינו מודה העובדה וכו' ופירש"י שאמר בלבו דברי הבל הן ולא צוה המקום וכו', ולכן אמר תמורה דמןיא ידעינו שאומר כן בלבו כדי שלא ניתן לו חלק בקדושים, ואולי מה"ט ארא"ח כל כהן שאינו בקי בהן דמןיא כלל בקי, מסתמא משום דאיינו מודה בה, והש"ס דוחה ולאו מלטה היא, אלא בעין היכר אחר דאיינו מודה בעובדה דמאלל בעובדה וכדומה. והוא שלא מפרש ריש"ז"ל דבאומר בפה מלא משום דעתמא דמלטה כהן מקבל מתנות כהונה וכל מהיתו מקדשי ד' לא גלה את לבו להכחיש בעובדה אלא שמחשבתו ניכרת מותוק מעשו ודו"ק.

ד"ר קליג' ע"א גמר' בדק לנו ר' יוסף האי כהנא דחטיף מתנותא חובי קמחבב מצוחה או זלאיל' קמיאלל במצויה, לא הבנתי איך מצוחה קעבד כהן בקבלת ואכילת צורע ולהחימס וקבה כי אכילת תרומה מצין דאיקרי עבודה בפסחים ריש דף ע"ג, אמר לו הרי הוא אומר עבודות מתנות את כהונתכם וזהו הקרב ימות, עשו אכילת תרומה בגבליין בעבודת ביהם"ק, משמע דוקא אכילת תרומה, אבל לא אכילת צורע והלו"ק שהוא חולין ונأكل גם לנכרי ולכלבים, ולעיל דאמר ר'ח מתנות כהונה אין נאכלות אלא צלי ובחדרל מ"ט אמר קרא למשחה לדולח, דמייה משמע דאכילת המתנות למצויה יחשב גם עליון אני דן דמןיל', דהאי קרא קאי נמיamatנות צורע והלו"ק כי שם כתיב בפ' קרא, "ואני הנה נתני לך את משמרת תרומותיך לכל קדשי ב"י לך מתנות למשחה ולבניך לחך עולם" ושם מונה והולך כל המתנות כהונה, אבל מזערע ולחימס וקבה אין ذכר למו, כי היא מצוחה מהמודשת במשנה תורה פ' שופטים, וכל הגני דמנה בפ' קרח אית' בהו קדושה ונאכלות דוקא בטהרה ולכהנים או לב"ב דוקא, אבל הני מתנות מן הזובי זבחיהם חולין גמורים, ונאכלין אפילו לכלבים מנ"ל לר'ח דאיכא באכילתן שום מצוחה כדי לדרשו האי למשחה דכתיב בפ' קרח על תרומה וקדושים, גם על הגני מתנות חולין דכתיבו בפ' שופטים, ולהיפך נמי קשה לי אי אכילת הגני מתנות מצוחה איך רשאי למקרים לנכרי ולבטל מצוחה זו בידים, וצ"ע בעת ודוו"ק.

ע"ש גמר' ביוון דשמעنا להא דתני הצניעים הושנין את ידיהן וכו' משקל נמי לא שקיןנה לבר ממעלין יומאDCFורי לאחיזוק נפשאי בכחני, ולפרוס ידיה אונס"י לעידניתה עכ"ל, הנה הרמב"ם והטור השמיטו כל השקיל וטרוי ופסקו האי דינא בזה"ל, "לא יחתוף הכהן המתנות ולא ישאל בפיו אלא א"כ נותנן לו בכבוד ובזמן שהם רבים בביהם"ט הצניעים מושכין ידים והגרגנינים נוטלין, ואם ה"י כהן צנען ואין מכירין אותו שהוא כהן ה"ז נוטל כדידי שידוע לכל שהוא כהן" עכ"ל הרמב"ם, וקרוב זהה ממש לשון הטור, ועיין מה שהאריכו בזה הדרשיה הב"ח והתו"ז ואחריהם הלב ארוי"ז, ובאמת הסוגי תמורה מад, דהא דאבי לא שkil מפני שמע האי ברייתא דצניעים מושכין ידיהן בתילוק לחם הפנים לכאן" אינו מספיק כלל, דלמה לא שkil אם שלחו לו לבתו בדרך כגד, וע"כ לומד דלא הי הדרך לשולח המתנות לשום כהן אלא מתחלות בשוק של טבחים שיש מתאפסים הכהנים, כמו בלחה"פ שנטאפסו בערלה, ומה דשקל במעלי יומא ואחראה כתבו התו"ז משום דהאי יומא המתנות מרובות, והכהנים מתאפסין, ואלו לא הי נוטל הי אומרים שאינו כהן עכ"ל ור"ל שאז מפני רוב המתנות לא היו חוטfine משום דהיא מתנות לרוב כדי שיגיע לכל או"א ככל הצורך ולכן אז הלו גס הצניעים שמשכו ידים כל השנה, אבל במעלי

ב' וג' שבועות דפטרוهو לכחן הינו בدلالة קבע מסכתא כדאמר בגמ' ואז מדין תורה הי פטור לעולם, דהרי הוא כשותח עצמו ומחלק היתר לשכניו בלי להיות טבח קבוע למכור באיטליין, אלא כדי שלא יתחכם לעשותו בן תמייד הטילו חכמים עליו לשלם אחר ב' וג' שבועות לפי ראות עיני השופט והדיןין, אבל בקבוע מסכתא דחיב מיד הוא דין תורה דהרי הוא בכלל זובי הזבח שהמה הטבחים. והוא נכון ואמת בס"ד.

ע"ש גמר' ואמר רב"א ארוי' כל האוכל מבהמה שלא הורמו מתנותיה כאלו אוכל טבלים, ולית הלכתא כוותי. כבר כתבתني לעלה דכיו שחדין עם הטבח הרוי מהשhotalo לו, בידעו שאינו נותן מתנות, ולכן שחייבנו פיגול אלא דלית הלכתא כוותי, ואולי משום דלעיל דף מ"ד ע"ב ר' נתן אמרו דבשר פיגול דקאמר חזקאל, הוא בהמה שלא הורמו מתנותיה, אבל הת"ק פליג שם ואמר שהוא בהמה שהורה בה חכם, והתוס' כתבו דכלו אוכל טבלים ממש, דמתנות ילפין נתינה מתרומה. ולא זכתי להבין דהא גם בתרומה אין הנתינה מעכבות להיות הכרוי טבל, רק ההפרשה מעכבות וכאן הלא המתנות המה מופרשים ועומדים, וליכא אלא מצות נתינה ואיך יהי חמור יותר מן הטבל דשם הנתינה אינה מעכבות, וכאן תעכבר, ואולי כוונת התוס' לומר דמן אוכל מן המתנות עצמן קאמר אלא דאו הוליל' כלו אוכל תרומה, וצ"ע ודוו"ק.

רש"י ד"ה כהן אומרם לו עשה סוכה עשה לולב שאין בהם חסרון כיס כולי האי. ועיין בלב ארוי, ועיין ב"ח ק"ז ז"ל שכטב דריש"ז"ל רמז למה שכ"ה יוז"ד קני"ס קי"ג דבמ"ע אין צרי' לבזבז יותר מחומש. ולפע"ד לא זה כיוון ריש"ז"ל, דהרי גם בהני מצות מצי להיות עני ואני השוו בע"פ מכך ליקח ארבע כסות, אבל הנוטל מן התמחוי, מוכר כסותו ליקח להוציאו הוצאה שאין לפי יכולתו, אבל כוונה אחרת היתה עם ריש"ז"ל, דהרי מי שאינו עשה סוכה לו לב וציצית מפני חסרון כיס, אבל לפי אומדן סיפוק בידו לעשות, הרוי יורדין לנכסיו וושין לו סוכה ולוקחין לו לולב וציצית ואני מן הצורך להלקות עד שתצא נפשו, וכאשר שניינו שם בכתובות פ"ו ע"א לענין פריעת בע"ח דגובין חובו מנכסי, וא"כ כאן נמי נמי הכי, דעתוון לו סוכה לולב וציצית, וכן פרש"ז"ל דכיוו דהני מצות לית בהו חסרון כיס כולי האי, כי היכי דנייא דמנני חסרון כיס נמנע מלעשותן, אלא ודאי דבוצעת בהם ואני רוצה לקיימים וממילא אפילו נעשה לו סוכה לא ישב בה, ואפייל נושיב אותו ע"כ בה מ"מ לא יציא ידי חובתו, דגא"פ שגיילה דעתו דלא ניחא לי לקיים המצווה לא מהני הכפיה, דגא"פ דאין מצות צ"כ אבל היפך כוונה מבטלה لكن מוכרים להכותו אותו עד שייאמר בפיו רוצה אני, ואז מחשבתו הרעה נתבטלה ע"י אמרה שלו, וכהסביר של הרמב"ס ז"ל הידוע, משא"כ בפריעת בע"ח אכן סחדי דרך חסרון כיס אינו יורדין לנכסיו ופורען את חובו במילא ניחא לי בזכות המצווה דבכוב"כ מעותיו אבודין. ובלא"ה כתבתני שם דתכלית המצווה שישיג המלואה מעותיו השגנו גם אם הוא לא קיים המצווה המוטלת עליו, משא"כ בסוכה וכדומה אי לא קיים הוא המצווה אי אכן תכלית זלוטו. אורם במצבה דאיכא חסרון כיס הרבה, באופן שלפי האומד משום חסרון כיס הוא נמנע הרי אם נרד לנכסי וኒיך לו הלולב באلف זוז ונותנים בידו, ע"כ אין סחדי דרוצה בגוף המצווה רק מחמת חסרון כיס לא רצה בה ולמה נלקה אותו במקומות דאפשר לבוא לתכלית הנרצחה ללא מכות

האי הסבר עדין קשה לי כאשר פריך הש"ס מאידך ברייתא דעתך מהני למה לי לתרץ דפלוינו אי ע"ש שירא הוא דיויתר מסתבר לומר דלא"ע לאו שירא דלשו ע"מ מורה על תנאי, אלא דלמאן דמהני ס"ל דנעשה כאמור ע"מ שתtanן ל' המתנות.

אולם התוס' ס"ל דתנתני באזה, בין אם אמר ע"מ שהם שלוי, ובין שאמר ע"מ שתנתנו לי, לא מהני משום דהוה מתנה ע"מ שכתוב בתורה, דתורה הרשותו ליתנים לכל כהן שירצה, ואת קשה מאד להבון אם לא שאמר דכוונת התוס' דהוה כמו כוכר הטו"ה לכחן זה שהוא אסור מן התורה, כמו שפסק הרמב"ם בפי"ב מטורמות ה"יח דאסור לכהנים ולווים ולסייע בבהיה"ג ואסור לכהנים לחטוף תום"מ ואפילו לשאול בפיהם והכי דמוכר ע"מ שיתנו לו המתנות עוד גרע מזה דמカリח את הלוקח ליתן לו המתנות, אלא דלשו התוס' לא שמען כן, ולשון הרמב"ם סתום שכותב,, הוואיל ולא שיר לו בהן שותפות לא קנאן בתנאי זה" ולא קמפרש מ"ט לא קנאן בתנאי זה וצ"ע ודוק.

ע"ש גמר' אמר רב ל"ש אלא שקל לעצמו אבל שקל לו הטבה הדין עם הטבה וכו', הכהן במתנות כהונה נגילת קמיפלגי וכו', עכ"ל. הנה הרמב"ם פסק כמה דר"ח דלעיל, דמייק מתנות כהונה או שאכלן פטור, אלא דחויסיף ג"כ או מכרן, ומסתמא אפילו הם עדין בעין, אדם כבר נתאכלן מה חידוש אתה לא שמעין דמ"ש אכלן בעצמו ממכרן לאחר והליך אכלן, כי קשה לומר דמשום דממכרן מקרי אישתרשי ל"י ולא באכלן וכmesh"כ התוס' לעיל, דבאכלן לא מקרי אישתרשי ל"י, דה' מצי להתענותadam ה' הרמב"ם סובר שיש חלק בזה אלא שהוא דוחה חילוק זה מסברא דעתPsi, הוליל ויראה לי דה' מכרן כדרכו בבל"מ. וכיון שכן קשה טובא איך פסק אדם מכרן במשקל נותנים לכחן ומזכה לטבח מן הדברים, דהא הטבה כבר גזין ופטור משלם, ואיך יהי להאי לוקח בח על הטבה להוציא ממנו ממון. ובעצמו כתוב בהלכ' י"דadam עבר ולתקון ה"ז מותר לאכלן מפני שמתנות כהונה נגילות, צ"ל בדוחק דס"ל לרמב"ם דניהםadam מכרך הטבה מותר לlokח לאכלן העשרי, אבל כאן במתנות אי לשיעורא מקכוון למה לא אמר חז'ן מן המתנות שאינו מכרך לו, כי הלא המה עומדים מוכרים לו ולא צרייך להлокח לתקן בהם מאומה, כי השחיטה צרייך לכזיתبشر כמו לכלה והמתנות גופו אין מולגן אותן ואין מפשיטין אותן, אלא יתנו לו בעורן ובצمرן כאשר פסק הרמב"ם והש"ע, لكن כאן ע"מ דקאמר לתנאי איכזון שיזכה הלוקח בכל הבהמה, אבל ע"מ שיתן המתנות דידיKi לו ולא לאחר, כנפער"ד נכון לפי חומר הענן.

ע"ש משנה ג' שנתגיר וכו' ספק פטור דהממע"ה, האי ذكري לי ספק, משום דליקא כאן חזקה דמעיקרא דליימא השთא הוה נשחתה דין אנו יודעים למצום הזמן, לא של הגירות ולא של השחיטה וכן ליכא כאן חזקה דהשתא לומר דפרה השתא הוה דאישתחה דבמו כן נימא דגם השתא הוה דאגיר, והוא ממש כמו לעיל דף י"ז ע"א בשחת את הזושט ונמצאת הגרגרת שמטוה, ואני יודע אם קודם או לאחר שחייטה נשפט דהוה ספק והקהל דעת שני מעשים אלו מוספקים איזה מהם קודם לנו ליכא כאן חזקה דמעיקרה ועיין לעיל בחודשנו שם, ומה דקאמר לקמן פרה בחזקת פטודה קיימת לאו דוקא וכאשר אבאר לקמן דלית לי

ע"ש גמר' אמר רבא הכא פרה בחזקת פטורה קיימה. כמה בחזקת חיווא קיימת. הנה כתבתי לעיל דבפרה אכן ספק השקול דעת שני המעשים של הגירות והשחיטה שנעשה בזמן אחת בקרוב וכmesh"כ התוס' לעיל קל"א ע"א ד"ה יש בהן טו"ה, אלא דאחרי

יוםא דכיפורין הילכו כולם, אלא דא"כ למה נתן אבי כדי לאחזקי בכחני, תפ"ל דהיל כמו כל הצניעים שהילכו אז מפני שהי' די' סיוףוק לכולם. אבל הנראה לפע"ד בהז דהן אמת שביניהם ההז ה' המתוות מרווחת לבן הילכו גם הצניעים, אלא דע"י שהילכו שוב ה' בא לידי חטיפה, ואולי כדי להקדים עד שלא היה דרכ' בבוד עמוד שם ולקבל מתנות ומ"מ עמד אבי שם כדי לאחזקי נפשי' בכחני, אלא דא"כ גם על שאר צניעים סובבת הקושי' דפריך הש"ס ולפרוס כפיו, ולא יצטרכו לבוא לידי ביון, וכן צריכין אנו לחלק בין שאר כהנים לאביי, דודאי סתם כהן שאינו אדם מסוימים ונכבד בעירו אם עלה לדוכן בין אחיו הכהנים מלטא דלא רמי' על הצבור הוא, לידע אם הוא ג'ב בתוכן העולים, או לא, לבן כל הצניעים היו מוכרים לקבל מתנות בעיוה"כ כדי לאחזקי בכחני ולא מהני فهو הדוכן, אבל על אביי דהוה הי' מסוייא ונכבד בעירו, פריך שפיר דעליתו לדוכן ודאי עשרה רושם על הצבור, והוא לא היה בטל בתוך שאר הכהנים פשוטי העם וע"ז הוצרך לתוך דאונס' לי' עידנא ולפ"ז יפה הוציא הרמב"ם ז"ל מתוך האי שkil וטררי' דודקה במקומות דaicא חש בזין כבוד הכהן יש למשך מלקבב, אבל אם מכירין אותו ר"ל שאין איש מסוים ראוי לקבל כדי לאחזקי נפשי', ודוק' היב.

ד"ג קל"ד ע"א גמר' ע"מ אחוזץ קרמית, חז' שירא ע"מ לאו שירא, עיין בקיד"ס ס"א סע' כ"ט ב"ד וט"ז, מה שתמוהו על הרמב"ם ז"ל שפסק כאן דע"מ לאו שירא והנתני בטל, ובפ"ז מעשר בבן לוי שמכר שדה לישראל ע"מ שהמעשר שלו פסק דשפיר קיים התנאי והמעשר של המוכר דשיורי משייר בשדה וכמובאר בגמ' ב"ב, והאחרוניים כולם נתקנו מאי לישב סתרה זו, וגם אני עננה חלקו, והוא דהתנס בשדה לא ה' מצי למוכר לו חז' מחלוקת העשרי' שבו דאי לא ה' הלוקח חורש וזרע וקוצר את חלק העשרי', והאי מוכר הלא רצה לקבל התבואה מכלק העשרי' בלי עמל וטורח, וכן שמספר אמרין דלעולס לשירא מקכוון ומה דאמר בלבו ע"מ משום דהר' רצה שהлокח יעבד את כל השדה וייתן לו מפרות חלק העשרי', אבל כאן במתנות אי לשיעורא מקכוון למה לא אמר חז'ן מן המתנות שאינו מכרך לו, כי הלא המה עומדים מוכרים לו ולא צרייך להлокח לתקן בהם מאומה, כי השחיטה צרייך לכזיתبشر כמו לכלה והמתנות גופו אין מולגן אותן ואין מפשיטין אותן, אלא יתנו לו בעורן ובצמרן אשר פסק הרמב"ם והש"ע, لكن כאן ע"מ דקאמר לתנאי איכזון שיזכה הלוקח בכל הבהמה, אבל ע"מ שיתן המתנות דידיKi לו ולא לאחר, כנפער"ד נכון לפי חומר הענן.

אולם בגין הדין דלא מהני כאן תנאי דעתך, יש כאן פלוגתא בין רשי' ותוס' דריש"י ז"ל כתוב דהטעם מפני שהמתנות אינם שלו אלא של הכהנים ורק הטו"ה שלו, וכן לא מצי לאתוני' שיתנס דידיKi לו.ומי כחכם יודע פשר זה דלא מבעי אי טו"ה ממון דמצוי שפיר להתחייב ליתנים להאי כהן ולא לאחריתא דהר' מצי ליקח סלע מעכו ביתו של כהן בשביל טו"ה, אלא אפילו אין ממון מ"מ למה לא מצי להתחייב שיתנס לו כיון דהוא דבר שבדו לעשות.

אבל הנראה לפע"ד דלשטי' אי הוה מתנה ע"מ שיתנו לו המתנות הוה מהני שפיר, אלא דכיוון דאמר ע"מ שהמתנות של תיב שהוא דבר שא"א שהרי אין להוקח אלא טו"ה ולא גוף המתנות, ואין אפשר שיהיו שלו דהлокח יסלק את עצמו מהם והוא מילא שלו זה א"א, גם אם הлокח יסלק מהם הר' הום של השבט, וכל כהן הקודם בהם זכה בהם, וכמו בכל המתנות שאין בהם טו"ה לבעים וכmesh"כ התוס' לעיל קל"א ע"א ד"ה יש בהן טו"ה, אלא דאחרי

להפרישה כדי לתקן העיטה מאיסור טבל, עיין בתפארת ישראל על המשניות שנ복 בזיה. וא"כ אין כאן פסידה דממונה, ומ"מ דוקא בספק איסור מיתה חייב להפריש ולא בספק איסור לאו, אלא דיל' דסובר רשי' דכי היכי דמהני סברת פרה בחזקת פטורה קיימה לשלק הא夷 עשה דעתך מלך ה"ה דעתך שפק איסור לאו, ולא ס"ל כמו שתבנו דין כאן שום חזקה אלא דעל חיוב צדק משיך גופא אנו מסופקים אם יש עליו דבאמת סבירה זו קלישטה דהרי עתה באשר Dunn עליו הרוי הוא גור וחייב לקיים צדק משיך וע"כ הפ"י דפרה בחזקת פטורה קיימת כמו שתבנו לעיל במשנה דבכור שנתעורר וצ"ע.

ע"ב גמר' א"ל לעני ולגר תעוזב אותך ולא לעורבים ולא להטלפים, יש להעיר נינו דפטור מן העשה, אבל הלא דלא תלקט מנ"ל דלתיא, אבל מזה יש ראי' ברורה למה שכבתתי לעיל דר' י"ז ע"א לפרש הגם' יוניא אמרין שם דלא תלקט וכן לאו דנבלת לאו לאי מעליה נינהו דלא כפרש' ותוס' משום דעתך לעשה, אלא משום דכל עצמיות הלאו נצמה מן העשה עי"ש היב. וא"כ גם אם כן ניחא דכל דיליכא עשה דתעוזב אותך ממילא דיליכא לאו דלא תלקט ודוק'.

ועיין בהגנות מהרש"ש מה שתפס על הש"ך י"ד סי' של"ב שכתב דרך בחול' דמתנות ענים איןם אלא מדרבני. דסידור לשון הטור אטעתית. וכ"ז צ"ל בחודשו כתוב דזהאי דרשה תוספתה היא ולא הביאה הש"ס משום דלית הלכתא כוותה דין דרישין לא תלקט לעני להזיהר העני על שלו, אבל בחול' דרבנן מקלין מהאי תוספתה ולוי דזרע בקשר חול' הוה עי"ש. והנה לומר דלית הלכתא מהאי תוספתה משום דרישין לא תלקט לעני להזיהר על שלו הוה דבר שאין כי דרשה זו דלעני ולא לעורבים היא פשוטה. ומסתבר ולא נדחתת מפני האי סמכין דלעני אדלעיל קאי אלא תלקט, ולא עוד אלא משום דדרשין אדלעיל הци יוצאת המקרא מידי פשוטה דאי'א עשה דלעני ולגר תעוזב אותך, וממי לא נשמע במקום דיליכא ענים אין כאן מצות עזיבה, וכל המעיין בלשון הרמב"ם ז"ל יראה שאין זה דרשה משום איזה יי'טור, אלא מכח הסברא מפרשין הקרא כך. ועוד זאת אי משום דרבנן הי' מושיב לו ר' ששת דלא לעורבים ולא לטלפים, מה פריך לי' מותרומה וממתנות דדאוריתא הם, וכן דאי' דברי הש"ך תמהין ועומדים ודוק'.

הדרן על פרק הזרע והחלים

ואין אנו יודעים גם על אחת מהם צמצום הזמן לומר דגירות נעשה בחזות היום והספק על השחיטה אי קודם החות או לאחריו דاز הווה מוקמינן הפרה בחזקת חי ולآخر החות אישחט אם להיפך דחשיטה הייתה בחזות גיטתו ואמרין דלאחר החות אי קודם אי לאחריו הווה מוקמינן אותו בחזקת גיטתו ואמרין דלאחר החות אי תגיגיר אבל האי ספק דמתני' מיררי באין אנו יודעים שום אחת מהם מתי נעשה לנו ספק השkol מקרין, וכן בקמה דאנו מסופקים על הנני חיטים שמצונו בחתונותים אם המה לקט או לא, הוא ספק השkol ומ"מ קאמר רבא דמנני שהתורה אמרה עני ורש הצדיקו צדק משיך וتون לו, ע"ג דבר שאמר ממן כל ספק להקל להנטבע, אבל לגבי עניים אמר התורה הסתלק גם מן הספק, אבל זה דוקא אם עכ"פ הגברא בא חייב באדי, אבל כאן בגר על זה גופא אנו Dunn אם הי' עליו האי חייב עני ורש הצדיקו, באין לא אמרה התורה שיחמיר על עצמו. ולפ"ז האי פרה בחזקת פטורה והמה בחזקת חייבא שניהם לאו דוקא, אלא אגרבר קאי דבפרה הגברא גופא הי' פטור אף' מקרא עני ורש הצדיקו, ואם כן הוא, אז לכואר' יפה הקשה ק"ז צ"ל לעיל על המשנה דבזכר שנתעורר במאה דלמה לא יתחייב قولן משום עני ורש הצדיקו, דהרי עכ"פ ספק הוה ולחומרה במתנות כמו שאמרו כאן. וליתא מהו שכבתתי למללה דהתמים דומה לפרט, דהרי אין כאן חייב ברור כלל משא"כ בקמה דאי'א עכ"פ חייב על הקמה, דלפי ביאורנו אין הכוונה משום דאיכא חייב לקט על הקמה דהרי רק אז איכא חייב אי איכא לקט על הנני חיטים און מסופקים אי מלקט קאתו. אבל מ"מ נראה לי דקושי ק"ז צ"ל לעיל לק"מ דהתמים כיון דעכ"פ איכא חד גברא בטח דפטור למגררי, כל או"א מצי אמר אני הוא, ולא שייך עני ורש הצדיקו אלא במקומות דלא נוציה בודאי ממעון שלא כדי, אבל בהני מאה ששותחים כיון אדם נחייב כל או"א ודאי נחייב אחד מהם שלא כדין ונגוזל את האחד בודאי, בה לא מסתבר דמשום עני ורש הצדיקו לעות את הדין נגד אחד בקו"ע, וזה ברור לפע"ד בס"ד ודוק'.

ע"ש א"ל אבי והרי עיטה, א"ל ספק איסורה לחומרה ופרש' ז"ל שיש בה עז מיתה הלך לא סמיכין אחזקה יש למדוד מדברי רש"י אלו בספק לאו לא איזין לחומרה והוא פלא אלא דיל' דכאן כיון דאי'א חזק פטור כדמרין פרה וה'ה עיטה בחזקת פטורה קיימת, ה' סובר רשי' ז"ל דלא מסתבר להחמיר בספק, אלא דלפי שביארנו לעיל אין כאן שום חזקה רק ספק השkol. ובאמת לא בעי ליתן חלה לכהן אלא מצי מכחה, אלא צריך

פרק ראשית הגז

דיתנו מן המובהר, אבל הקושי' מעיקרא ליתא דהרי פסוק זה במשנה תורה כתיב ומסתמא לצרכו הוכפל מצות נתינת תוי'ם, וכן לא כתיב חלב אלא קרי' לי' ראשית משום דבעינו מן המובהר, וכן כתיב יי'טור וגס הספרי לא כיון לומר דמכאנו אנו ילפינו דבעינו מן המובהר, אלא דמפריש תיבת ראשית. אמונם מצות ראשית הגז היא מצוחה מחדשת במשנה תורה דלא נמצא בפ' קרח שモונה שם כל המתנות, ובודאי אתה האי שם ראשית דיתנו לו מן המובהר שבגיהה, אלא דלא נמצא דרשה זו לא בגמ' ולא בספר',

דף קל'ה ע"א משנה ראשית הגז וכו' הא דカリ' לי' ראשית או דאתה על הזמן שיהי' מן הקודם בזמןן, או באיכות שיהי' מן המובהר. והנה על ראשית דגנד' דרישין בספר' שיאין תורמיין אלא מן המובהר, וכן פסק הרמב"ם ריש פ"ה מתורות דאן תורמיין אלא מן היפה, אלא שambilא קרא אחרינה מפ' קרח בהרימכים את חלבו ממנה. וראיתי בת"ת עה"ת דנתערור ע"ז, וככתב דזהאי לאלו, ואידך לעשה, ולא נראה כן מרמב"ם שיהי' בלאו ועשה. ובלא'ה לא ידעת מה הוועיל בתירוץ הלא כמה פעמים כתיב שם בפ' כל חלב דגן תירוש ויכהר ואת חלבו ממנה וכdomה, הרי איכא עשה טובא

להתורא לא כתוב קרא כביבמות ריש דף ע"ח, וכותב עוד משום דוחה מהבב"ע, הנה טעם זה האמור לא הבנתי דהרי בשופר של עליה לבלתי דמעל דעתך לחולין יצא כדאמרינו בר"ה כ"ח ע"א, וליכא משום מהבב"ע, והכא בגז עלה להחזיק בגזיה הרי מעל ויצאה הגזיה לחולין, ולמה יפטור משום מהבב"ע הא חדא, שניית לא שמענו מעולם לפטור אדם מהיובה דרמי' עליה משום מהבב"ע אלא אמרינו לא יצא וציריך לקיים המצווה בדבר אחר, אבל לפטרו מהיובה דעתלו פשיטה דלא, שלא יהי חוטא נשכר. כמו שלא נפטר את הנושא נשים בעבירה ואפילו חיבי כריתות מלמול ולפדות את בנו דנולד בעבירה. ומה שאמרו הרוי שגוז סאה חיטים טחונן ואפאו וمبرך אין זה אלא מנאץ כבר כתבו דלא אותו חז"ל לפטרו מברכת המזון או מברכת הננהן בשלב שלחמו בא מן הגז אל לומר שלא יעלה לרצון לפני יות' אבל לעולם חייב לבך. והכא ודאי פשיטה דלא יפטור מליתן לכחן הגזיה משום דבר עבירה במא דגוז אכן קדשים, אבל טעונה קמא די לחתירה לא כתוב קרא נכון הוא, וא"כ הא צאנק ע"כ לאו למיעוטי קדשי מזבח אתה, אלא דמ"מ הדין דין אמרת דפטוריןadam נמעט מצאנק צאן שותפות של ישראל או של נכרי כדלקמן אז ממילא דשל קדשים נמי איתמעט דלא גרע משאר שותפות דאפילו לריו"ג קדושים קלים ממון בעליים הם, מ"מ הרי עכ"פ אית לגבוה חלק בהן עד שלא מקרי צאנק. וא"כ לכארוי קשה למה לא מצי מيري בקדשי מזבח ובעבר וגוז, והקראה באמת לא אתה אקדשים אלא אשותפות וקדשים קדשים ורק ממילא נשען ממיעוט דשותפות א"כ גם התנא די לאשמעינו עיקר הדין דשותפות ישראל או נכרי פטור אשר זאת נלמד מקרה צאנק, וקדשים ממילא נשען, וגם אין לפреш דלא במוקדשין היינו בפסחמן"ק, דפסחמן"ק לא נקרוא קדשים דחולין מהה כל דבר, אלא אסורים בגזיה ועובדיה, אולם התוספתא דלא קתני הא דאי נוגה במוקדשין שפיר עבי הני תרתי דקדם ממון להקדשן ונפדו דחיבי ברה"ג, כדי לדיק>Dבלא נפדו פטורין ומיטעם שפטור במתנות, אלא דרש"י ותוס' שם בבכורות פליגו בהא דקאמר בגמ' שם דקדושת דמים נמי מדח"י הפירוש דילפין קדושת דמים מפסחמן"ק דנתמעט ודאתקשו לצבי ואיל, והתוס' סברו דמאת העם כתיב ולא מאת ההקדש, וכאשר הארכתי בזה למלعلا בפ' הזרוע. וא"כ קתני דבהקדשן קדם לממון ונפדו דהיא ינו פסחמן"ק דפטור ואע"ג אסורים בגזיה מ"מ הקרא דאיתקשו לצבי ואיל לאו לרה"ג אתה אלא לכל שאר מילוי וממילא גם רה"ג בכל דבר וגוז, ובקדשי מזבח בעבר וגוז דפטור לרש"י קו"ו הוא מפסחמן"ק, דהרי רק מצד קדושת איסור גזיה ועובדיה פטור להו מכש"כ בלא נפסלו למצבח. ולתוס' מאחר דאםעט שותפות או דישראל או דנכרי ה"ה קדשי מזבח דעכ"פ אין צאנקו מקרי.

ואחרי הצעת הדברים יש לתמונה על הרמב"ם שהביא המשנה וגם התוספתא והוא לפלא בעניין, דהאי דין דקדשי בה"ב שנפדו שחיב, לא הי' ציריך להבאים מושום דפשיטה ולדיוקא דבלא נפדו פטור ל"צ דהכי מפורש אומר כן בהא דאי נוגה במוקדשין דמפרש הרמב"ם דקדשי בה"ב קאי. והדין השני בפסחמן"ק בעבר וגוז דפטור, שהוא מיטעם דאי נוגה בפסחמן"ק נמי אסורים בגזיה ועובדיה מה"ת אולם התוספתא לא קתני כל הא רישא דמתני' דנוגה בחולין ולא במוקדשין (ופלא והפלא דבפ' הזרוע לא קתני מאומה מדין קדשים רק בהאי דין דהמשתתף עם הכהן ציריך לרשות קתני בפסחמן"ק א"כ לרשות) וכן קתני בקדשי בה"ב שנפדו דחיב, וממילא נדע דבשלא נפדו פטור. והא דקתני דבפסחמן"ק שנפדו דפטור אע"פ אסורים בגזיה מ"מ בעבר וגוז' משמעינו דפטור ומה דלא נחא לי' להש"ס לאוקמא מתני' בקדשי מזבח ובעבר וגוז', כתוב בח' ק"ז זכ"ל, משום די'

ולעומת זו כתוב הרמב"ם בהכל' ט"ו, "רה"ג מצופה בתחילת, ואם הפריש בין באמצע ובין בסוף יצא" עכ"ל, והוא מותספתה כאשר הביא שם ה"כ". ויש לתמונה למה לא נדרש גם האי ראשית בגז כמו רاشית דכתיב בדגן דבעין מן היפה והmobach, ולא על הזמן שגוז' בתחילת יתנו לכחן.

ומה שנראה לפע"ד בזה הוא, דמכאן אייכא ראי' למה שהסבירו הפסיקים האחרונים דזריין ומקדימין למצווה עדיף מצوها מן המובהר. וכך יותר מסתבר לדריש ראשית בגז דיתן לו מיד CID שגוז'CSI נתיינה לכחן ולא ימיתין עד גמר הגזיה כדי ליתן לו מון המובהר שבגיאה אבל בדגן דבעין מירוח ודגן א"א לומר בראשית קאי על הזמן שיתן לו בתרחלת המירוח דהרי אין תורמי מונה שנגמר מלאכתו למה שלא נגמר מלאכתו כמו שפסק הרמב"ם תרומות פ"ה ה"ד, וכך מוכרכין לדריש דעל איכות התבואה קאי' שתהי' התורמה מן המובהר והיפה ואולי גם פשוטות לשון ראשית יותר משתמע על הזמן כמו בראשית ברא ראשית ממלכתו. ומ"מ הדין דזריין ומקדימין עדיף מצוצה מן המובהר נשמע מקרה זה, דכיוון דציויתה התורה להקדים הנtinyה ולא הקפידה יותר שהיא מולבו. וליכא מלטא דלא רמייה באוריינט ודוו"ק.

ע"ש בחולין אבל לא במוקדשין הרמב"ם בראש פ"י מהל' בכורים מפרש, "יכיז הרוי שהקדיש בהמות לה"ב וגוזן, יכול יהי' חייב לפדות וליתן לכחן, או שהקדיש בהמה חוץ מגזיטה יכול יהי' חייב בראשית הגז, ת"ל צאנק אין אלו צאננו" עכ"ל ועיין בכ"מ מה שהביא בשם הר"י קורוקס שתמה עלי, ומה שכתו האחים ז"ל.

וגם אני ענה חלקי כדיורים הבאים ביישוב הני פסקי הרמב"ם אבל כתע Auror על קושי' חדש שלא נתעוררו שום אחד מן האחרונים ונושאי כלוי, והוא דהרבmb"ם הוסיף עוד מה שלא נזכר במשנה. דכל הקדשים שקדם מום קבוע להקדשן ונפדו שחיבים ברה"ג, אבל אם קדם הקדשן את זומם ונפדו פטורין מורה"ג. והכ"מ ציין לדין זה משנה דריש פ' הזרוע ופ' דבכורות כי לעניין זרעו והלו"ה"ק, וכן לעניין בכורות תנא התנא דמשניות הני דיןין, ובגהה שם כתוב דהנתנא דמתני' לא נחות לאשמעין דיןין אלו ברה"ג, אבל מוקדם בתוספתא שהרמב"ם הbia מש' לשון התוספתא. והנה הא דעתן דין לא נחות לדינים אלו ברה"ג כמו במותנות לעיל ובבכורות, י"ל משום דחיב רה"ג בקדשות בה"ב שנפדו שהן חולין גמורין לכל דבר אפילו לגזיה ועובדיה ולהאכלין לכלבים, אין שום חידוש ולא קתני فهو לעיל ובבכורות אלא לדיקא דקדום שנפדו אין נוגה בהן וכגדמדייק כן שם בבכורות י"ד ע"א דalgo ברישא דמתני' דקטני נוגה בחולין אבל לא במוקדשים מק"ו אתה, מקדשי מזבח מيري, מבואר במשנתינו לעיל דלאפקי מק"ו אתה, אבל כאן בראשית הגז דהאי אבל לא במוקדשין עכ"ב אקדשי בה"ב קאי דמקדשי מזבח אסורים בגזיה וכמבואר בगמ', א"כ האי דין אדים נפדו ופקע קדושתייה למורי דחיב הוא משנה שאינה זריכה. ודין השני קדם הקדשן את מומם ונפדו דהיא ינו פסחמן"ק דפטורים מרה"ג הרי היא ה"ק דקדשי מזבח דפרק עלייהו בגמ' תעמא דכתיב צאנק ולא של הקדש וכו' הא לאו בני גזיה ועובדיה נינחו, והרי פסחמן"ק נמי אסורים בגזיה ועובדיה מה"ת אולם התוספתא לא קתני כל הא רישא דמתני' דנוגה בחולין ולא במוקדשין (ופלא והפלא דבפ' הזרוע לא קתני מאומה מדין קדשים רק בהאי דין דהמשתתף עם הכהן ציריך לרשות קתני בפסחמן"ק א"כ לרשות) וכן קתני בקדשי בה"ב שנפדו דחיב, וממילא נדע דבשלא נפדו פטור. והא דקתני דבפסחמן"ק שנפדו דפטור אע"פ אסורים בגזיה מ"מ בעבר וגוז' משמעינו דפטור ומה דלא נחא לי' להש"ס לאוקמא מתני' בקדשי מזבח ובעבר וגוז', כתוב בח' ק"ז זכ"ל, משום די'

שיהי', ה' מקום לומר דאסור ללבוש בגד ממנה קודם שנtran לכהן חלקו. אלא דיש לעין למה לי לרמב"ם ליתן האי טעם באבמה שלא הורמו עתנותיה דהרי בטבל דגון איתן לו קרא דלא יחללו את קדשי ב' י' אשר רימנו, שמשם ידעינו איסור טבל, אבל כאן לא לית לנו קרא, ומה דעתא מ"ד דהאכל מבבמה שלא הורמו מתנותיה אבל אוכל טבלים כתבנו לעלה, שהוא מצד השחיטה דחידין על הטבת, וכל שלא ה' רשאי לשוחות עד שידע שייתנו המתנות לכון שחיטתו פיגול לא ירצה וצ"ע ודוק'.

ע"ש גמר' ה"ב"ע בקדשי בה"ב וכוכ' ס"ד"א ליפורוט וליתוב לי וכוכ' עכ"ל הגמר', האי אוקמתא ע"כ לית לי להא דרבא לקמן דיצה מאחוsur גוזה פ"ד" ונתינה דהרי מקרא מצאנך ולא של הקדש קממעט, וזה נראה לי טעמא דרמב"ם ז"ל דהשמיít הא דרבא, דהרי הוא לא חס לפירכת הש"ס וקבעו העמדה והערכה, ויפה כתוב באזה ק"ז צ"ל ד"ע"ג ד"ס"ל לרמב"ם קדשי בה"ב בכל העמדה והערכה, אבל הגיזה עומדת לגוזן נגוז דמי, וכוקשי התוס' דהוה מקדייש עצים ואבנין. אע"גadam הקדש הבבמה סתם כל המחבר לה בכל הקדשו, אבל לעניין העמדה והערכה אין הגיזה בכלל, וא"כ קיימת האי אוקמתא ונתמעט מצאנך, וכאשר כתוב הרמב"ם דלאו צאנו הווא ע"כ דל"ל דרבא ופסק כאוקימתא דגמי' דמצאנך נתמעטו קדשי בה"ב, ואי קשי' לך, הלא לעניין כייסוי הדם וכן לעין כתיבת גט במחובר פסק הרמב"ם כהאי דרשיה דקרא, דושפיך וכסה יצא מחוסר פדיי, וכותב ונתן יצא מחוסר קציצה. ולפע"ד נראה לדדרשה זו אין לה מקום אלא בשני פעלים זאת, ושפיך וכסה, וכותב ונתן וכדומה, דזאת מורה על תכיפות שני המעשים שלא יהיו צורך להפסיק בינוים באיה תיקו וכן מצאתי כתוב בת"ת עה"ת בפ' אחריו על דרשיה זו דושפיך וכסה עיי"ש, אבל כאן ברה"ג דכתיב הראשית גז צאנך חתו לו, אין מקום לדרשיה זו וכן לעין פסקו הרמב"ם ז"ל, ודוק'.

ע"ש אר"מ ב"פ משום ר' ניאי הכא במקדייש בהמתו בה"ב חז מגיזותי' וכוכ' דאמר חז מגיזה וכחישה עכ"ל, גם כאן תפסו על הרמב"ם ז"ל שכטב בהקדש בהמתו חז מגיזותיה, והشمיט הא דכחישה. ולפע"ד נראה דכל שמקדייש צאנו חז מגיזותיה היינו דיגזו תחלה ואח"כ ימסור הצאן הנגוז להקדש, דהרי לא אמר חז מצמירה אלא מגיזותיה שהוא הצמר התלוש, וע"כ כוונתו לנוז תחלה, וא"כ הא דאמר בגמי' דאמר חז מגיזה וכחישה לאו דוקא, אלא דהוא כאמר דיגזו תחלה ואח"כ ימסור הצאן הנגוז, וזה נכון ממד אולם מכח זה נצחה לי קושי' עזומה על הרמב"ם שפסק בליך גז צאנו של עכו"ם דפטור דוקא בליך אחר שנגן עכו"ם, אבל לך הצאן לנוזן ע"פ שחזרן הצאן לעכו"ם אחר הגיזה חייב, שכן החזוב אלא בשעת הגיזה עיי"ש בכ"מ וכוונת הרמב"ם ז"ל מבוררת, דמי שליך לנוז צאן של עכו"ם, הרי הצאן שלו מקרי עד אחר הגיזה, דהרי אכן כחשץ לצאנך ולא יכול בעל הצאן לעכב כהן קאמר, וכמו בשאר מזיק מתנות כהונה, ור"ל דאינו מוחייב ליתן מן הצמר, אבל לעולם אפשר דחביב לשם, דPsiטיאלי דא"א לקיים המצווה בתשלומיין אלא בגיןה דיקי, וכמו במתנות זרע והלוה"ק דלעיל בסוף הפרק דבמקרים שאין שם כהן מעlein אותו בדים וואכלין מפני הפסד כהן, משמע דמשום מצות נחינה לכון ליכא. ולא עוד אלא שאיני מסתפק ברה"ג אי אינו טובל, עד שמקיימים מצות נתינה לכהן, לפי מה שכטב הרמב"ם בפ"ט הי"ד לעניין מותנות ויל"ר, "ברמהו שלא הורמו מותנותיה מותר לאכול ממנה. שאינה דומה לטבל שהרי מותנות כהונה מובדלין והמתנות עצמן אסור לישראל לאכלן אלא ברשות כהן". וכוכ' עכ"ל הנה נתן טעם לדמה פסקינו במתנות דאין לטבל דאסר משום דהן מובדלין וועמידין, ולפ"ז ברה"ג דעל כל הגיה מוטל חזוב נחינה ממנו מאייה

חדשין הן של מזבח והן של בה"ב לא נתמעטו מה, וכמו שהארכנו למעלה בפ' הזروع ולכן בעין כאן קרא דעתך למיועטה קדשי בה"ב וגם קדשי מזבח בעבר וגוז אלב הרמב"ם מזכה כאן שטרו לבי' תרי לפ' שיטותו ננ"ל וצ"ע ודוק'.

ע"ש משנה מלובן ולא צוא, ופרש"י שלא נתלבן עדין כלו. כוונתו دقינו דקתני מלובן פשיטה דלא צוא لكن מפרש דלא נתלבן כלו ודוק'.

ע"ש לא הספיק ליתנו לו עד שצבעו פטור ופרש"י ז"ל דקני' בשינוי והוא לי מזיק מתנות כהונה או שאכלן עכ"ל, הנה הגם דבגמי' ב"ק ס"ו ובשאר מקומות הbia האי דינא לעניין שינוי קונה, מ"מ נרא פיע"ד דלא שייך כאן לומר דקני' בשינוי דהא גם לפני השינוי דידי' הוא, דהא רק מצות נחינה עלי, ולא עוד אלא דעכ"ב בצבעו כל הגיזה דוקא פטור כמש"כ התוס' בבב"ק וכן ביאר המל"מ בפי' ה"ה מבקרים, וא"כ איה קני' שידי' בשלו, ועוד דלא משמע כלל שצבעו כדי לוז השבט, אלא אירע שלא הספיק ליתן עד שצבעו, וכי נימה דבפקדו נמי יקנה הנפקד את החפש ע"י שינה ויכול להחזיק בחפש של חבריו ושילם שווו אתמה? אבל הכוונה כאן דכל שנשתנה שצבעו לא נקרהתו גיהה, וממילא פקע החזוב נתינה ממשנו, דגוז אמר רחמנא ולא צמר צבעו דלא נקרה גז. וממילא שמעין מני' דלענין גזלו נמי تو לא קריין בי' והשיב את הגזלה אשר גזל עein שגאל, ולכן מה שכטב רשי' ז"ל דקני' בשינוי לאו דוקא אלא נפטר ממצות נתינה ע"י השינוי והא דלא מהני השינוי, לפטרו מותווים ואפילו יון ונעשה חומץ דודאי שינוי גמורה היא, משום דחתם אישור טבל לא פקע ע"י שינוי ומזה אيكا ראי' גמורה נגד דעת רבנו יונה שמתייר אסורי ע"י שינוי ומכאן מוכח דליתא והחולוק שבין אישור טבל לחזוב נתינה הוא דיסורי תורה אישורי החפツה נינהו ולא פגמו ע"י שינוי, משא"כ מצות שהמה חיזובי גברא כל שנשתנה החפשתו ליכא חיזוב אגברא, ולפי מה שביארנו במ"א באיסורי חפツה ג"כ רק מטעם יוצא מן הטמא טמא לא מהני השינוי, ולדעת הרמב"ם דאין באיסורי יוצאת מלוקות אלא אישור בעלמא באמות יש לעין בין טבל שנעשה חומץ אי אيكا בי' לאו מעלי' של טבל וצ"ע. ווד דמה שלא הקשתי על טבל דגון אדם טחינו ואפאו דודאי שינוי גמור הוא דשאני טבל דגון דכל שאסורה תורה אכילת טבל כדרכך אכילה אסרו דהינו לאכול הפת ממשנו או התבשיל כדרכו אבל בין ונעשה חומץ יש לעין אם יכול לתקן ע"י הפרשה, ולפ"ז ביוں טבל שנעשה חומץ יש לעין אם יכול לתקן ע"י הפרשה, כי על חומץ אין כאן מצות הפרשת תומ", ורק אישור טבל עלי' מצד יוצאת מין טבל וצ"ע ואכ"מ להאריך ודוק'.

ועל מה שכטב רשי' ז"ל דהזה לי' למציק מתנות כהונה שפטור משלים, הקשו התוס' לקמן קל"ע ע"ב דא"כ הא דר"ח מתני' היא ומה קמ"ל. ולפע"ד נראה פשוט דריש"י ז"ל פטור ממצות נתינה לבהן קאמר, וכמו בשאר מזיק מתנות כהונה, ור"ל דאינו מוחייב ליתן מן הצמר, אבל לעולם אפשר דחביב לשם, דPsiטיאלי דא"א לקיים המצווה בתשלומיין אלא בגיןה דיקי, וכמו במתנות זרע והלוה"ק דלעיל בסוף הפרק דבמקרים שאין שם מעlein אותו בדים וואכלין מפני הפסד כהן, משמע דמשום מצות נחינה לכון ליכא. ולא עוד אלא שאיני מסתפק ברה"ג אי אינו טובל, עד שמקיימים מצות נתינה לכהן, לפי מה שכטב הרמב"ם בפ"ט הי"ד לעניין מותנות ויל"ר, "ברמהו שלא הורמו מותנותיה מותר לאכול ממנה. שאינה דומה לטבל שהרי מותנות כהונה מובדלין והמתנות עצמן אסור לישראל לאכלן אלא ברשות כהן". וכוכ' עכ"ל הנה נתן טעם לדמה פסקינו במתנות דאין לטבל דאסר משום דהן מובדלין וועמידין, ולפ"ז ברה"ג דעל כל הגיה מוטל חזוב נחינה ממנו מאייה

ומצאנך ולא של שותפות, ר"ל כיוון דחייבת תלו בKENN צאן, וכואן אין CAN KEN בנסיבות אלא באיכות.

ועתה נחזה בשותפות עכו"ם מה דינו, הנה באין מגייע כשיעור על חלקו של ישראל פשיטה דפטור לכ"ע ובלא שום קרא, דבר אשר נאמר דשם השותפות הוא מושג בפ"ע, והן אף נאמר דעתם כאשר כאו"א מתחלק הקניין בנסיבות, אין כאן חיבך מבונן, וע"כ הא דמעטינון שותפות עכו"ם לכ"ע כפי האי ס"ד שבגמר' רק בדאיKa כשיעור לישראל בהאי שותפות. ועתה נראה לפי דרך הראשון שהחכמים מחייבין בישראל גם בדיליכא שיעור לכאו"א ומוטעם דשם השותפות הוא מושג בפ"ע, שפיר פטור בשותפות עכו"ם אפילו מגיע לישראל כשיעור מה"ט גופא דהרי בהאי מושג השותפות פתיכי בי טכו"ם דלאו בר מיעבד מצוה הואה אבל לר' אללעיא דפטור בשותפות ישראל בדיליכא שיעורא לכאו"א, משום דיש קניין פרטיכי בנסיבות לכל שותף ושותף בשותפות עכו"ם בדאיKa כשיעור לכל או"א אין כאן טעם לפטור את חלקו של ישראל, אם לא מגזה"כ, ולכן יפה מופרש כפשוטו מה דפרק הש"ס ולר' אללעיא שהותפות העכו"ם מנ"ל אף דבר דרש מצאנך לפטור שותפות דישראל משום דהאי שותפות דישראל לית בי שיעור לכאו"א, אבל היא שותפות דנכריอาทיה בי" שיעורא ומסבראה הי' חיבך אלא מגזה"כ פטור, ולהחכמים דמחייב בשותפות ישראל בדיליכא שיעורא פשיטה דפטורין שותפות עכו"ם גם בלא קרא מה"ט גופא דהרי השותפות מושג בפ"ע ופתיכי בי עכו"ם אבל אם נפרש דelogתתם בדאיKa שיעורא לכאו"א ופליגו בהאי סברא, אי שותפות מושג בפ"ע או לא דלחכמים דמחייב בשמגעיו שיעור על כאו"א ופוטרין בדיליכא שיעור לכאו"א, ע"כ משום דס"ל דכל שותף יש קניין בפ"ע בחולקו הגם שאינו מצווין ומ"מ פוטרין בשותפות עכו"ם הגם דיש לישראל כשיעור חמץ אזן לחלקן, הרי זה מגזה"כ מלטה בלא טעמא ור' אללעיא דפטור אפילו בשותפות ישראל משום דשם השותפות מושג בפ"ע והتورה לא חייבה רק אישים נפרדים. הא דפרק הש"ס ור' א שותפות דעכו"ם מנ"ל הפירוש,adam אין לו קרא למיעט שותפות דעתכו"ם דלמא צאנך למעט שותפות דעכו"ם, אבל דישראל חייב震اع"פ שהשותפות מושג בפ"ע מ"מ חייבה התורה.

והנה ממה דקנתי בבריתא בהמת השותפות חייב ולא חייב ע"כ דעת האדם קאי והי' לו לומר חייבין, וכן הוא ברמ"ס שכתב המשותפות חייבין ברה"ג, ע"כ בכוונה קתני הכי, שלא נטעה לומר דמייר דיבין הכל איך רק חמש צאן וחיבין השותפות כמו איש יחידי ברה"ג, שכן כתני חייב, ותו לא צריך לפרש דהינו דוקא בדבריא שיעורא לכל חד וחוד, אבל הרמב"ס שכ' השותפות חייבין הוזק לפרש והוא שיה' בכל חלק מהן כשיוער. ע"ז עורנו בני ההרב מוח' עקיבא שיח' ופה דבר, וכן יש ראי' לא מהה דפרק המשותף ס"ט דר' אלעאי ולא מ"ט דרבנן, דאי פלוגתם ה' באין בין הכל רק שיעור חמיש, אז אדרבה עפ' סברא החיצונה ה' לו לפטור ומאן דמחייב בעי טעמא. ולפ' זה לחכמים אליבא דרבנן בשותפות ישראל חייב בדבריא בחילך כא"ו כשיוער, אבל בדיליכא כשיוער רק בגין הכל פטור, ובלא קרא כלל דכיון דחובבין כא"ו לבע"ב בעפ' הרי אין לו שיעור ולמה יתחייב ולכן תמהני על הכל י' שכ' דהרמב"ס למד דין זה מדין חלה בג' נשים שננתנו לנחתום, וכבר צוח הלב אורי ע"ז, דאדרביה בחללה בעיסת השותפות חייב כਮבוואר ברמ"ס בעפ' ה' ממכורום, והוא ע"כ אפילו כשבין הכל רק שעור אחת עיין בלב ארוי. ולא עוד אלא דוגם במנתנות זרוע והוליה"ק חייב בהמות השותפות, ולמה יפטור כאן ברה"ג, אבל באמת לך"מ דבלא שום קרא פטור כל שאין כשיוער לכל חד וחוד כי על השותפות לא מצין להטייל חיווא רק במקום דאייא קרא

כאן אנו רוצים לחיב את המקדש דחצאן שלו שיפדה את הגיהה
ויתן מגיה של צאנו כיוון דבידו הוא לפות, ואילך דקשי' לי' כיוון
דבעשут הגיהה הגיהה של ההקדש ופטור, אך יתרהיב לפות, הלא
קשה' ז' קושי' התוט' הוא בד"ה רה"ג לפרק וליטוב ל', דקושי' ז'
קשה אקומוטא דלעיל וה"ה אקומוטא דרבא, וכק' ז' תפס בצד
ראשונה של הקושי' דלא הקדש חלקו של כהן כמו במכר, אלא
דמ"מ בלא פדי' לא מazi ליתן לכחן גיהה אחת מבני הגיות משום
ברירה עיי'ש, ובמהכח'ת כד שכב ונויים כתוב דבר זה, דברירה לא
שיך אלא בשאנו דניין על הדבר קודם שהוברר כמו בשני לוגין
שאני עתיד להפריש, אם מותר לשנות על סמך שיוברר אח"כ,
וכן הוא בכלל ברירה שבש"ס, אבל לאחר שהוברר לכ"ע מהני
אפיקו אלמפרע ומכ"ש אלהבא דלית כאן משום חשש ברירה והוא
פשות יותר מביעא בכותחא. ואפיקו אם כי כדברי ק' ז' ג"כ
לא הוועיל בתירוץ כלום, אז קשה דה' להמשנה חלק במוקדשין
כמו במכר אדם שיר לעצמו חיב המקדש ליתן מגז ששיר, ואיך
קונטי סטמא דבמקדשין איינו נהג.

ועכ"פ מתוך הדברים נזכר לנו תירוץ מרוחק למה השמייט הרמב"ם "יל הא דרבא, דהרבנן" סובר דרבנן ע"כ לית לי' דלא מכיר או מקדיש חלקו של כהן, אבל הרמב"ם דפסק בפיורוש בפ"י כי בלוח גז צאנו של חבריו הנזוז, משום דחזקאה אין אדם מוכר מתנות כהונה, ואם לא שייר הלויק חייב להפריש עי"ש, א"כ ממילא דינו של רבא נדחה וחייב בהקדיש הגיאה ליתן לכחן חלקו שלא הקדיש, ועיין עוד מה שאכתבו בסוף פרקנו בס"ד ודוו"ק.

ע"ש גמר' אלא צאנך למאי אתה לכדתני בהמת השותפין חיב' ברה"ג, ור' אלעאי פטור מ"ט דרא", א"ק צאנך ולא של שותפות ורבנן למיעוטא שותפות עו"כ וכו' עכ"ל הגמ', הנה האי בהמת השותפין דפליגו בה חכמים ור' אלעאי לא יידענו מה היא, אם גם בגין כל השותפות יותר מחמש רוחות הצירכות כדי להתחייב נמי חינבו חכמים, ור' אלעאי פטור משום שלא מגע לכל שותף כדי להתחייב אבל בדיליכא בשותפות חמיש לכל שותף גם ר"א מודה דחיבין, וטעמא דחכמים דמחיבי אף בדיליכא שייעור לכל שותף, משום דהאי שותפות אנו מחשבין כבר' שיש לו כמה ראשון אבל הוא איש אחד, ובשלו אשכנז איינע יורדי ישע פרازן, וכאשר אבאר לך מ"ט חשבין איך שחקלו ללקחות, דהינו שכאו"א לקחו מן השלישי, דהינו השותפות, ובשותפות שאינו עומד להתחalk רך אחר שנים הרבה ועד אותן זמן לוקח כל או"א מן השותפות כי צורכי ביטו, ולבשו באים להסביר ומתחALKים עס הנמצא אז. אפילו למ"ד יש ביריה הדין כי, כי הלא הגיזות אין עומדות להתחalk בין השותפני, הרי דיש לכל הגיזות רק בע"ב אחד והוא השותפות, ולכן חיב'ו חכמים דרא"א גם בליכא רק חמיש בכל השותפות. ויש דרך אחרת לומר בדיליכא בכל השותפות רק חמיש להחכמים פטורין כמו לר"א משום דס"ל דהשותפות אינו בעל קניין בפ"ע, אלא גם בגין עומד להתחalk בפירוט השותפות מיד, מ"מ לעניין הקניין שם כא"ו"א לבדו נקרא עליו כי חלקו למחצה שליש ורביע, וכך כל שאין מגיע לכל או"א כשייעור אין כאן חיבור לא על רבובן ולא על שמעון, אבל בדיליכא שייעור לכל או"א מחיבין מה"ט גופא, דהרי יש לכאו"א בפ"ע חמיש, הגם שאינו מצינוizia חמש הם שלו, אין בכך כלום דיש קניין גם בדבר שאינו מצויין במקום, ור' אלעאי פטור אפילו ביש שייעור לכאו"א ומכח"כ בדיליכא שייעור משום דס"ל דין קניין בנסיבות לשום אחד אלא שם השותפות נקרא על הכל, והתוורה לא ציווה מצוותה אלא לאישים מיוחדים, ולא לשוחות שתוא בריה בפ"ע שיש לו כמה ראשין, וממעט זאת

שחלקו כלקוות, וכמו שאמרו באחין שחלקו דאין מביאין בכוראים דהוה כלקוות וחוזרין ביובל, וא"כ בתורה מה"ד א"ב הוה אחר החלוקה כא"א כלוקח ופטור מה"ת, אלא דמדרבנן חיב, אבל לא לוקח מן הנכרי דפטור אף מדרבנן מבואר ברמב"ם ריש הל' תרומות ובשו"ע סי' של"א. אלא דמה שאמר רבינו דטבל וחולין מעורבין זב"י, זה אינו אם נפרש אין ביריה היינו דין כל חטה וחטה שאין בו חלק של שנייהם, כי מאן דמפרש כן, אז עד חלק שבתלי מתחלק אנו אומרים כן וכאשר כתבנו על מעלה דאנו משווין הני תרי שותפין נכרי וישראל כאיש אחד דשם השותפות על כל חלק קטן שבקטנים דין לזה ואין לה כלום בנסיבות, אלא באיכות הנקין יש לכל א"א חלק, וכאשר חלקו בנסיבות אנו משווין כא"א ככלו הם קונים מן השוק שבאו לкупנות מן השותפות, וא"כ אין כאן חיובתו מ"ל אלא על חלקו של נכרי ולא על חלקו של ישראל, ואפילו מדרבנן, כי לקחו מן שותפות גוי וישראל שהיה פטורין. אבל הא תנא דאמר דטבל וחולין מעורבים זב"י, מפרש האי דין ביריה בע"א וכמו שכתו התוס' גיטין ס"פ השולח דاضר שחלקו המגע לו בשעת חלוקה ה"י מעותך לחברו, ועתה נתחלו ואפשר כלו או מקצתו נתחלף, ואין אתנו יודע עד מה, אז ודאי יפה כתוב המהרש"א דלחומרא צרכין לעשר כל חלק וחולק, אבל לא די בחזי אלא לפיו כלו, והנה דבר זה דביריה הוא עניין עמוק מיל' מיצאנו ואני כתבתתי ע"ז קונטרס מיוחד ועיין גם מה שכבתבי לעיל בפ"ק ז"ד בסוגי' דשותה בשבת מזה, ותמצית עניין ביריה תלוי בידיעה ובחירה הנאה כסותרים א"ז, ולכן אין בה הקיבוע הלכתא אלא דבדאוריתיא פסקין א"ב ולחותمرا, ובדרבנן פסקין יש ביריה ולוקלא ופסקין הדיניםanca בעינן תומ"מ קשה להולמים, ולא אריך עתה בהזה ודוק".

ע"שواب"א תרוייהו לר' אלעאי מיצאנך נפ"ל, שותפות דעכו"ם מ"ט משום דלא מייחדא לי דישראל נמי לא מייחדא לי. לפע"ד נראה דהני תרי לשנאי אי דשל ישראל דומה של עכו"ם ומיצין למייעוטי מחד קרא או לא, נמי תלוי בסברא שנזכרת לעיל דאמ' אמר דשותפות אין לשום אחד חלק בנסיבות אלא באיכות, א"כ מה לה שותפות ישראל או שותפות עם נכרי דכיון דין לשום אחד חלק בנסיבות, הרי לא מצי מתחייב אפילו אי אילך כאן שישור גדול לחיב שנייהם, אם ה"י נפרדים אבל כ"ז שהשותפות קיים אין לחיב האישים הנפרדים כיוון דין לשום אחד חלק בנסיבות רק על כל חלק קטן שבקטנים שם של השותפות עלי, אבל אם בכל השותפות אנו מכין לכל א"א חלקו בנסיבות לפי ערך חלקו, אלא שכן חלקו מבורר היה הוא, אם בczפונה או בדרומה ואם צאן זה שלו, אי אידך אבל איתת לכל אחד חלק בנסיבות אז יש לחלק בין שותפות ישראל לעכו"ם ובאופן שיש בכל הנסיבות כדי לחיב שנייהם, אז בישראל חיים גם שנייהם, דמה איכפת לי דין חלק כא"א בישראל חיים חלק, ולמה נימא ממש דגנץ, א"כ גז צאנך נמי כן הוא משא"כ בשותף נכרי כיוון דכל זמן שהשותפות קיים אין חילו של ישראל מבורר אין כאן מקום לחול החוב על החוץ, דעת הספק לא מצי חיל חובה, ע"ג DAGGERA מצי חיל, אבל אחפצא לא מצי חיל ודוק".

ד"נ קל"ו ע"א גמר' מנתנות ע"ג דכתב רחמנא ונtru, אייכא למימר יליף נתינה מרה"ג וכוי' כתוב רחמנא מנת זובייח הzbach ווכו', אה"נ מאת זובייח הזבח ל"ל לכדרבא וכוי', ותמונה על הרמב"ם ז"ל שכטב דבהתמן השותפי חיבת במנתנות דמתא זובייח הzbach כתיב, ועיין לבב אר', וכבר כתבתתי לעלעה בארכיות דפרק לרבעה מצין למילך מתרומה וכן מרה"ג לחכמים דר"א, אם נפרש דחכמים מהיבין גם באין בכל השותפות יותר מחמש צאן, אבל

מיוחד ע"ז, וכך הביא הרמב"ם קרא במתנות מנת זובייח הzbach וכאשר נברר לפניו בס"ד, וכך כאן ברה"ג דליך קרא לחיבור בשותפות בגין שיורר לכוא"א, פטור מסבירה. אולם בשותפות עכו"ם ובדאיכא שיורר לישראל דנתמעט לפי מה שאמר כאן מצאנך לחכמים, מזה לא הזכיר הרמב"ם כלום, ואדרבה נהא דחיבך דרכ לרבעה אתה צאנך למעט שותפות דעכו"ם דאע"ג שהוא נגד הסברה לפי מה שביארנו, אבל כיוון דין למעט מצאנך ד"א רק שותפות דעכו"ם, מוקמין הראה להכי גס נגד הסברה, אבל לפי הני אוקימות דלעיל וכאשר פסק הרמב"ם כלום, צאנך אתה למעט צאן שהקדיש לה"ב לא פליגו חכמים ור' אלעאי בדרשה דקרה כלל, אלא דחכמים מחיבין השותפות בין של ישראל ובין של נכרי ובדאיכא כשיעור לכוא"א כמו בחו"מ דדרשו דגנץ על דיגון עכו"ם דלא, ומהיבין גם שותפות עכו"ם בלבד שום קרא ור' אלעאי הוא דדרש דגנץ וצאנך הן שותפות עכו"ם והן שותפות ישראל לפטור, ומטעם דלא מייחדא לי' כדי אמר בגמי' لكمן בא"א האחורי, דוחד קריא נפקא, "ל דלמאן דאיצטראך קרא דגנץ ודצאנך ננ"ל גם ר' אלעאי לאו אקריא לבז קסמק לפטור אלא דמסבירה אין צווי שותפות שהוא מושג בפ"ע, ועיין עוד لكمן מה שאכתוב בישוב פסקי הרמב"ם ז"ל ודוק"ק היבט.

ע"ב גמר' ור' אלעאי אידי דהאי קדושת דמים והאי בדה"ג פסוק فهو והדר ערבי להו. בני הרב הנל שיחי' עורני לפי מה שכבתבי בראש פרקן דהני תרי ראשית אין פירושם שוה, דראשית דגנץ הינו מן המובהר שבדגנץ וראשית גז צאנך היינו תחלת הגיזה, ולהקדמת הזמן קאטא ע"י"ש, נחאת טובא למה כפל האי ראשית. וipher כיוון פלא דחש"ס לא נהית להז, כי כפי הנאה הוא פשוט. ומה דקאמר לעיל לא נכתב לא ראשית ולא ויין, אין ר'ל דיכתוב גז צאנך بلا ויין דהרי בעי לחבבו עם ראשית שבתחלת הרא, אלא דזוי"ו של ויצהרך הוא הנוספת דהווא"ל לכתוב ראשית דגנץ תירושך יצחרך וגז צאנך תחן לו, והוה מיתר ראשית השמי ויין דויצהרך. אבל מה דקשי' לי הואה אדם לא ה"י כתיב ראשית אצל גז צאנך רק נסמק על ראשית שבראש המקרא אידי היינו דורשים צאנך כלל, דהרי תראה דלא דרשין תירושך ויצהרך רק דגנץ וע"כ משום דנקט הני בסוף משום דגנץ, א"כ גז צאנך נמי כמו דגנץ. ורק ע"י שהפסיק בראשית מצין למידרש צאנך כמו דגנץ. וצ"ע ודוק".

ע"ש ואב"א שותפות עכו"ם בתמורה רבנן חיובי מחייבי וכו', ופרשי' דחלקו של ישראל חייב וחלקו של נכרי פטור, דגנץ ממש דפליג דמי וכותב המהרש"א דלרשב"ג דס"ל יש ביריה כל זה ניחא, אבל לרבי דאי ביריה, בשל נכרי למה פטור למורי אם לקחה ישראל, ובשל ישראל למה夷 שער על הכל, כיוון דבעל חטה וחטה יש לשניהם חלק, ולמה נימא ממש דגנץ דמי. ועיין בח" ק"ז צ"ל שכטב ע"ז וצ"ל ולפע"ד לא נהית רשי"י לך. אלא הכי פירושו, בשלמה בתמורה אפשר למיליג הדגן, יהיו יש ביריה או א"ב, עכ"פ עתה חלקו הדגן ומקרי דגנץ ממש מאין ואילך ע"ג שלא הוברר למפרע, והח"ע אי הוה כתיב ראשית גז ה"י דומה בראשית דגנץ מכיוון שחלקו הגז הזה גז של ישראל, אבל הכא כתיב צאנך ותלי' צאנך ולא בגזיה וכו' עכ"ל, הנה כאן הוודה ק"ז ז"ל להא דכתבתี้ לעיל דלא שיך ביריה אלא לדוק על הזמן שקדם הבירור, אבל לאחר שהוברר ודאי דמהני הבירור. אלא דכאן לא העיל בהז דמה שכתוב דבהתמורה כתיב דגנץ והרי אחרי החלוקה הריא הוא דגנץ גם למ"ד א"ב במחכח"ת זה להיא דהא גם בתמורה ומעשרות כתיב תבאות זרעך אשר מני' ממעתיק בב"מ פ"ח ע"א, ולא לוקח, ואכלת ולא מוכך, וא"כ למ"ד א"ב והוה להז הני שותפין

הצאן קני לולוח עולמי, רק עד אחר הגזיה ובשניהם קנווים לו כדי לגזון דהינוו שלא יוכל המוכר לעכב הגזיה מפני חשי דעתן, ולומר לולוח שימתין עד שישחט הצאן. אבל לדעת הרמב"ם מובן היטב החילוק דבלוק גז צאנו אחר שנזון אין לו שום שייכות עם הצאן, אבל לך כדי לגזון הרוי הצאן משועבד לו לגזיה ומקרי גז צאנך, אלא דלפי פירושו עיקר הדין דמתניתין הוא משנה שא"ז דומהיכי תיתי הו"א דמי שלוך גזזה תלושה מן העכו"ם יהי' חיב ברה"ג, אבל גם לפירושו צ"ל דלקח הגזיה מן העכו"ם קודם שנזאה לאחר גזיה דהינו שעהכו"ם ימסרים לאחר גזיה והוא"א דרך שליחותי דלקח קעבך, והוא"ג גם כאן הצאן משועבד לולוח לגזיה קמ"ל דלא ודוו"ק.

ודע דקשי התוס' דלקמן ע"ב ד"ה שהמתנות נוהגות, דליתני נמי הא דלקח גז צאנו דפטור, בין חומריו זורע והלו"ק לרה"ג. לפירוש הרמב"ם לק"מ ודוו"ק.

תוס' ד"ה אמרת רמותה חיבור עלייה מיתה וחומש, וא"ג דברה"ג לא שייכא בי' אכילה הנאת רה"ג היא אכילתה עכ"ל. וудין אינו מתיישב דהא אין כאן הנאה של כל"י ועל מה יוסיף חומש, כיון דמציא ליתן אותה עצמה לכהן, ובאל"ה נמי קשה כיון שכבר מיעוט דאין רה"ג טובלת, הרי ע"כ ממש דאין בו קדושת תרומה דמשום דفتיכי ב"י טובלת. ע"כ לומר דדרך הש"ס להסמיד אקריא גם מה דפשות בלא קרא, והא גוף דרה"ג אינו טובلت נמי לא בעי קרא, Adams אמר דטובלת תרוי מתרומה דחררי לא כתיב בי' הפרשה אלא נתינה ובתרומה לאחר הפרישה אף דלא נתנה לכاهן הכרוי מותוקן, וכאן יהי' כל הגזיה טבל, עד שיתן ראשיתה לכاهן, אלא גם זאת רק לרוחוא דמלתא קמסמץ אקריא, ובזה מישוב מה שהעיר הלב אר"י דלפי מה דדרש כאן מראית דאיינה טובלת, איך קאמר לעיל דלא איצטריך ראשית אלא ממשום דהאי קדה"ג והאי קד"ד ודוו"ק היטוב.

ע"ב גמר' חומר זורע וכו', וליתני אמר רבינא ה"מ ר"ש ר"ש פטור את משא"כ במתנות, אמר רבינא ה"מ ר"ש ר"ש פטור את התרופות מרה"ג.

הנה הרמב"ם ז"ל פסק דרה"ג נוהג בתרופות, וכותב הר"ץ ז"ל דלא כאר"י הו"ל למיפסק כר"ש מאחר דתנאי דמשנתינו סתם כוותי, ועיין בלב אר"י מה שהאריך בזה להצדיק את הרמב"ם, דמכח סוג'י דנדזה דחה השקאה ולפי דעת כל הפוסקים שהעבiron עינם משיטת הרמב"ם כאן ובהלכ' כיסוי הדם, כי אני אומר דעת הרמב"ם ז"לograms במתנות חיב בטרפה בכברשה. דנהה הרמב"ם לא הביא דין זה דפטור בטרפה במתנות הנם שהוא דין מפורש כאן בגמ' ובספרי דדרש מאת זובי היזבח ולא את הטרפה, ולעומת זה משתייחסות לשונו משמעו דגם בטרפה חייב, דכן כתוב בראש פ"ט מבקרים מ"ע ליתן כל זובי בהמה טהורה לכהן, ואם דוקא בשחיטה ראוי' לאכילה קאמר, מה לו להוסיף האי טהורה על מגן דהלא אין זובי הנטמאה, אם לא שכונתו למדינו דכל שזובי בהמה טהורה ע"פ שהיא טרפה כיוון הלוקח גז צאן ע"כ פטור מרה"ג, הא צאנו גםוז חיב ופרשי ז"ל דהлокח גז קודם שנזאה פטור, אבל לך העדר قولו ע"פ שגדלה הגזיה אצל עכו"ם חייב, אבל הרמב"ם ז"ל אינו מפרש כן אלא מתניתן בלקח הגזיה אחר שנזון עכו"ם הפטור, אבל לך הצאן כדי לגזון ע"פ שחזרין הצאן לעכו"ם אחר הגזיה חייב ע"י". והנה גם רשי"ז ז"ל لكمון סוף פרקן הוכחה לפרש דרך עד שנזאה מכר לו הצאן ואח"כ חזרת לבעליה ומ"מ בлокח גז צאנו מפרש דאפיו עד שלא גזה ולקחה לגזז דפטור. וקשה מאד לחلك בין הני שני אופני המכירה, כיון דבשניהם אין גוף

לפי ההלכתא שהוא דלא כרבא, החכמים לא מוחייבין ברכה"ג אלא בדיאכאה שיעורא לכל שותף ושוחף, ובתו"מ חיבבו השותפות ואפיקו של עכו"ם כיון דלא בעין שיעורא, ומשום דס"ל דכל שוחף יש לו חלקו בכמות נ"ל, וא"כ מה"ט גופא ה'ין לפטור במתנות בהמה משום דאין לכל או"א אלא החצי, לויל הקרא דמתאות זובי היזבח, וכן הדין בחלה ומשום דכתיב עристותיכם, והלב אר"י ראה קצחו של הדברים ולא כולם ודוו"ק.

ע"ש גמר' אלא גנדק למייעוטי בתי כנסיות ובותי מדירות, נתעורرت עלי דפסק הרמב"ם ז"ל בפ"ד מהל' בה"ב ה"ג דבහיכל ה'ין ג' אמות מעקה והוא ממשנה מדות, והלא כאן מעיטין בתי כנסיות ממוקה, וכבר עמד בזה המלבים"ס וכן המנ"ח מצה חקמ"ז והוא הקשה, דיוטר יש למעט של הקדש כדדרשינו בכ"מ היכי דכתיב ב"י חיס הקניין לך, ולא של הקדש, וכלא כאר"י מקומ לומר דמשום הא לא אר"י, דהרי גגון וועלויות לא נתקדשו, אלא דזה ליתא דנייהו דלא נתקדשו קדושת עזירה והיכל, אבל קדושת בה"ב הלא הי' עליים, دمشל הקדש בנבו אבל אמרתי לישב דבלאי"ה קשה הלא מעקה סגי בי"ד טפחים כאשר מבואר בשיע"ע ולמהו כאן ברכבל ג' אמות, אלא דשם במשנה וברמב"ם איתני דג' אמות מעקה ואמהacha את טס של ברzel כמו סייף ע"ג המעקה שביב כדי שלא יניחו עליו העופות והוא נקרא אלה ערבית רשי' שם במשנה כתוב כי ה' חד מאי והעופות חותcin רגילהם על האי טס ולפ"ז ניחא ניחו דפטור ההיכל ממוקה, אבל לעשות מזיק בידים פשיטה אסורה. וידוע דאריך האדים כשמגביה את ידי הוא ד"א עירובין מ"ח תוס' ד"ה גוף של אדם ג' אמות, וא"כ היו מוכרחים להגביה את האי כליה ערבית עד ד"א, כדי שלא ליתן מכשול לאוותם המשתמשים שם בגג שלא יחתכו ידים, ומה דאיית בספריו בית לרבות גג ההיכל ע"י"ש במלב"ס שהוא ז"ל מגיה בית פרט לאולם עי"ש, והדבר ברור דכן הוא.

ודע דרש"י ז"ל כתוב בטעם דמיוטא בתי כנסיות ומדירות, משום שאין חלק לאחד מהם בו שף לבני עבר הים הוא, ועוד שאינו בית דירה עכ"ל, והנה טעם הראשון אין בו טעם דהרי מש"ה לא כמעט מגג שותFINE מדקתי כי יפול הנופל ממנו, ור"ל דחו"ל לא דרשו מלטא ללא טעמא דכו"ן דמובואר טעם המצווה בקרא דעשית מעקה הוא כדי שלא יפול הנופל ממנו, מה לי בית מיוחד לאחד או לשניים, וממילא גם לרבים ואפיקו של כל העולם אין לבנות בית ללא מעקה, כדי שלא יפול הנופל. אבל הטעם השני קרוב לשימוש דאיינו בית דירה, ולכן אין משתמש על גנות של בתי כנסיות ומדירות, אלא לעתים רוחקים וממילא דגס בגג ההיכל ע"פ שהאמנים ה'י' מניחים כליהם שם מבואר בפסחים ذר ס"ז ע"א מ"מ תשמשם שם ה'י' ארעוי וחושש נפילת קלישטה, ויש לרמז זאת בלשנא דקרה דכי יפול הנופל כתיב, והנופל מורה על התמידית שהוא עלול ליפול וזאת דוקא בתשmiss קבע ולא ארעוי, ודוו"ק.

ע"ש גמר' והתנן הלוקח גז צאן ע"כ פטור מרה"ג, הא צאנו לאגוז חיב ופרשי ז"ל דהлокח גז קודם שנזאה פטור, אבל לך העדר قولו ע"פ שגדלה הגזיה אצל עכו"ם חייב, אבל הרמב"ם ז"ל אינו מפרש כן אלא מתניתן בלקח הגזיה אחר שנזון עכו"ם הפטור, אבל לך הצאן כדי לגזון ע"פ שחזרין הצאן לעכו"ם אחר הגזיה חייב ע"י". והנה גם רשי"ז ז"ל لكمון סוף פרקן הוכחה לפרש דרך עד שנזאה מכר לו הצאן ואח"כ חזרת לבעליה ומ"מ בлокח גז צאנו מפרש דאפיו עד שלא גזה ולקחה לגזז דפטור. וקשה מאד לחلك בין הני שני אופני המכירה, כיון דבשניהם אין גוף

ומוכרח לשנות דהשותט את הטרפה פטור ולא השוחט וננתנה בידו. הרי ברור דגש כאן פליגו ר"מ ור"ש כמו באוא"ב ולא הביאה פלוגתא זו כאן כמו שלא הביאה בפ' כסוי הדם משום דקסקמה על מה שהביאה פלוגתא זו בפ' אוא"ב כי חד טעמא חד דינא בכל הנני שלשה אוא"ב כסה"ד ומונتون, דבשותט את הטרפה פליגו ר"מ ור"ש. ע"כ הא שקליל וטררי שבגמי כאן לאו דסמא הוא. ואל תמהה על הדבר שהרמב"ם דחה השקליל וטררי שבגמי לומר, דשלא בדקוק פריך הש"ס וליתנא וכו' דראה זה בהאי עניינה ממש דכוותי הפלא לפלא, שכל הפסוקים הראשוניים העבירו עניינם הזרווע בהגותות מלא הרוועים שיפה כתוב בזה דסתם ספרי ר"ש דס"ל ששאר"ר לש"ש ומילא מתמעט מזובייח האבה. שחיות טרפה, אלא דחש"ס אן דפרק על סתם מונן דאת"י ר"מ ע"ב דס"ל דגש דחש"ס אן דפרק על פ"ה לעיל ע"ב ובפ' השוחט כ"ז ע"ב דהשותט וצריך לדם חיב לכסות, כיצד עשה או נחרו או עקרו. ולא ראיית בשום אחד מן המפרושים והפסוקים שיריחסו, כי הרמב"ם ז"ל השמייט האי דינא שהוא תוספתא מופרשת בפ' כסה"ד ומובהה בגמ' בשתי מקומות. ובין משפט ציון הרמב"ם בפי"ד בין שני חצאי לבנה. והוא פלא והפלא דלא הביא לא האי דינא דהשותט וצריך לדם, וגם לא הא דשותט לרפואה לעכו"ם ולכלבים דחיב לכסות, שנשנית ג"כ בתוספתא דשם וכאן בפ"ט מבקרים לעניין מותנות הביא הרמב"ם האי דינא שבתוספתא. והראב"ד ז"ל כתוב עלייו דנלמד מדין דשותט וצריך לדם חיב לכסות, והכח"מ תמה עליו דלמה צריך ללמדו משם, כיון דהוא מפורש כאן בתוספתא, ולא חלי ולא הריש דבכתה"ד גופא אשר גם שם מפורש בתוספתא השוחט וצריך לדם וכן השוחט לרפואה וכי' דחיב לכסות, לא הזכיר הרמב"ם ז"ל כלום מדינים אלו, ואני אומר דעת"פ דהרי"ף ז"ל הביא ג"כ האי תוספתא דשותט וצריך לדם חיב לכסות אשר מזה נרא דפסק במוותה, ומשום דגם הש"ס לעיל פ"ה ע"ב הביא ומקשה ממנה על רבי דאל לר' חייא שkol עופא ושוחט על בוביתא דמייא, והוצרך לתרצ' דאמר צא וטורף לחוד מ"ד, או צא ונחר לאייך מ"ד. מכל מקום הרמב"ם שלא הביא לא דין זה ולא דין דשותט לרפואה, ע"כ דחאה מהלכה ולגביה כסה"ד דיקי והדין עמו כי ד' עמו שהלכה כמותו בכ"מ וכל הפרש ממנה ומהלכתיו כאלו פורש מן החיים.

דלהנה כבר ביארתי לך לעיל דהתוספתא לא ידעה ולא סברהαι הכרעה דרבינו עיקר שנה באוא"ב ר"מ ובכתה"ד ר"ש. ושם בכסה"ד ביארתי דבאותם עיקר פלוגתא ישנה של ר' ישמעאל הני קראי הוא, אלא דפלוגתת תלוי בפלוגתא דלהנה ר' ישמעאל ור"ע דר"מ כרי"ש דלא הותר נהירה מעולם, רק שחיטה היהת גם במדבר ומהזה נצמת דלית ל' ג"כ היתר מפרקסט, אלא ס"ל דבעין מיתה שע"י שחיטה, ולא מתרת השחיטה איסור אבמה"ח אלא מטהרת מיידי נבלה, ומהזה נצמת ג"כ סברתו דבין שחיטה ראו"י לאינה ראו"י אין שום חילוק, דשניתם מטהרים מיידי נבלה, ובשניתם אכן איסור אבמה"ח כ"ז שפרקסט, אבל ר"ש קר"ע ס"ל דבמדבר הותר להם הנחירה, אז היהת תלוי בmittah אבל שנכננו לארץ ונצטו על מצות ואחבות ואייטסר להם הנחירה נתחדש להם ההיתר לאכול מיד בעודה חי כיון נשחתה אבל היתר זה לא ניתן להם אלא בשחיטה הראו"י דאיכא מצוה, אבל לא בשוחט את הטרפה דיין כאן מצוה לאזבות, ומילא אכן חילוק בין שחיטה הראו"י שמרתת מיד איסור אבמה"ח ובין שא"ר שאינה מתרת מיד עד שתממות עי"ש, ובפתחה עיקר אי' בארכיות.

ולפ' ז' אכן דקיימ"ל קר"ע נגד ר"י"ש הוה לנו למיספק קר"ש נגד ר"מ בשאר"ר דהרי תולין זב"ז ופלא ראיית כי בתוספתא בק' פ' מרווחה קתני בשוחט שחיטה שא"ר דחיב בד' וה' דברי ר"מ אבל חכמים אומרים עד שישחות שחיטה הראו"י לאכילה. הרי לך דתוספתא

על זה שום פוסק או מפרש ורק בתורה תמיימה על התורה ראיית כי המחבר מתמיה על הרמב"ם שלא הביא דין זה דטרפה פטור מן המתוות השני" בספריו, וכן בסוגי שלפנינו בפתרונות, עד דפרק בלי להביא האי ספרי וליתני חומר ברא"ג מbulletנות כאלו היא משנה שא"צ דטרפה פטור מbulletנות.

והנה רשי"זיל מפרש דטרפה אינה בכלל מbulletנות דכתיב תנתנו לו ולא לכלבו, והר"ן ז"ל מגיה ונתן לכחן לו ולא לכלבו. ולכארו' גם רשי"זיל העביר עניינו מהאי ספרי, אבל עין לעיל בריש פרק הזרווע בהגותות מלא הרוועים שיפה כתוב בזה דסתם ספרי ר"ש דס"ל ששאר"ר לש"ש ומילא מתמעט מזובייח האבה. שחיות טרפה, אלא דחש"ס אן דפרק על סתם מונן דאת"י ר"מ ע"ב דס"ל דגש דחש"ס אן דפרק על פ"ה לעיל ע"ב ובפ' השוחט כ"ז ע"ב דס"ל דגש דחש"ס אן דפרק על פ"ה לעיל ע"ב ולמה לי' לספרי שהוא ר"ש לדרוש זאת מזובייח וביררט שזובייח הוא נדרש לכמה דרישות, וגוף התיבה בלא"ה איין מיותרת כלל ולמה נתן לכחן, לו ולא לכלבו. ולא עוד אלא דבאמת אם מצי למידרש נתן לכחן, לו ולא לכלבו. וכך ר' י"ל פלוגתא לית לי' אן לית לו דרש זו דגש זו בתרומה רצה הש"ס פסחים ל"ג ע"א לידרוש תנתן לו ולא לאورو, ופרק עלי' והחורים מן הטמא על הטהור תרומתו תרומה ומכם"ב מן הטמא מנני וב"י דלכתחלה צrisk לעשות כן, אסור לתרום מן הטהור על הטמא, ומשי"ע ז"ל דלא ממוטין אלא דבר שלא הייתה לה שע"כ וכגון דחומר במחובר עיון תוס' י"ב מות פ"ט ע"א, ועיון ברמב"ם דלא פסק האי דינא כלל, דבנטמא קודם חייב הפרשה שאין תורמין ממנו, כי נדחה האי תירצeo דלו ולא לאورو, ממה שדרש שם ר"ה ברדר"י אמר קרא ראשית שהי' שריריה ניכרין עי"ש וא"כ איך אפשר דהש"ס סמך להקשوت בפשיות דפטר מbulletנות מונן לכחן דדרש ש"ה בדרדר"י דחו"י נגי תרומה. ולכן אין לנו מנוס אחר אלא לומר דאדරשה דספרי קסמך להקשות וליתני וכו', והגמ' לא נחות בהאי שkil וטרדי דרש דספרי דיחידי דהינו ר"ש. ותנא דbulletני שהוא ר"מ לית לי' דרש זו ומילא ליכא חומר בזה ברא"ג מbulletנות, דבשניהם חייב בטרפה כך היתה שיטתו של הרמב"ם ז"ל בדור כשם בחרדים וחולי' מן התוספתא.

דלהנה התוספתא בפ"ה הביא פלוגתא דר"מ ור"ש בשוחט את הטרפה או שוחט ונמצא טרפה, דר"מ אסור משום אוא"ב, ור"ש מותיר, ואח"כ קתני השוחט לרפואה לאכילת עכו"ם ולאכילת כלבים אסור משום אוא"ב, השוחט וננתנה בידו מותר משום אוא"ב, ובפ"ז קתני השוחט עכ"ל כאן לא הביא פלוגת ר"מ ור"ש בשוחט וכו' פטור מלכוסות עכ"ל קתני השוחט וננתנה בידו מותר משום אוא"ב, מזה מוכח בדעת התוספתא לא סבר כהאי הכרעה של רבינו באוא"ב בלשון חכמים כדברי ר"מ, ובכסה"ד בלשון חכמים כדברי ר"ש, וכן קסמך שלא להביא גבי כס"ה"ד פלוגת ר"מ ור"ש על מה שכבר תנא בפ' הקודם באוא"ב, כי משם נלמד גם לכך כי בשוחט את הטרפה פליגו ר"מ ור"ש, דאל"כ אלא דהתוספתא ידעה וסבירה כהאי הכרעה דרבינו, איך תנא השוחט וננתנה בידו דפטר מלכוסות, אשר מני' משמע אבל בנמצאת טרפה חייב לכסות, והקדמה זו אמת לאמתה ואין לפkap עלייה בשום אופן, אמור מעתה בפ"ט שהביאה התוספתא כמו כן ממש כלשון שבפ' כסה"ד "השוחט לרפואה וכו' חייב במbulletנות השוחט וננתנה בידו וכו' פטור מן המbulletנות" אם אכן במbulletנות לכ"ע בין לר"י' ובין לר"ש פטור בשוחט את הטרפה, הלא הי'

מודה בשוחט לרפואה ולכלבים דאיינו בכלל שא"ר, لما משמענו זאת בב"ק שאון עיקר עסקו בענייני שחיטה רק דרך אגב, והשmittiy זאת כאן במקילתן שהוא עיקר עסקו בדייני שחיטה. אולם אם אמר דרבנן דדרש בכשה"ד אשר אכן פוטר גם בשוחט לרפואה ולכלבים השmittiy מדעת האי דיןא, דאי הוה קתני לי במקילתן הוול' למיטני באוא"ב כמו בב"ק לגבי גנוב וטבה דר"ש פוטר בשני אלו, ובמשנה דכסה"ד וחכמים פוטריין בכל אלו ובאמות ר"ש ששנה כאן בלשון חכמים לא הזכיר זאת בפירוש כלל דהרי בכשה"ד לא הימחולק עס ר"מ מעולם כ"א באוא"ב, ומשם אינו למדין דפליגו גם בכשה"ד וכאשר באמות בתוספתא לא נזכר פלוגתם רק באוא"ב ואנו ידעין מAMILא דגמ בשאר דיני תורה לר"מ בכ"מ שא"ר ש"ש, ולר"ש בכ"מ שא"ר לש"ש. וא"כ רבינו דחידש בכשה"ד בלא"ה פטור מכיסוי ממשום דאשר יאלל כתיב, לא רצחה לתלות דבר זה בחכמים דבר דר"ש גופא לא אמרה, דמן"ל לרבי דס"ל לר"ש דהאי אשר יאלל אתא למיעוטא כל שוחט שלא לצורך אכילה ולשנות דין שוחט לרפואה באוא"ב ולהשmittiy בכשה"ד ודאי לא רצחה זאת נשמע מזה דשוחט לרפואה חייב בכיסוי כמו באוא"ב لكن שיכל את ידיו והשmittיו הן באוא"ב והן בכשה"ד. ואחריו נמשך דברי רבי בכייסוי, ובברכה אשר לדעת הרמב"ם הוא ברכה לבטלה. ומקום הנitioneo לי להתגדר בו ודוק"ה היטב.

אחרי כתבתי כ"ז, ראייתי בח"י ק"ז ז"ל שכותב ג"כ דהרבנן"ם וגם הראב"ד משמע דס"ל בטרפה הייב במתנות, אלא ש'ך' דתחן לו דדרש אשר יאלל נ"ל כל שוחט לצורך אכילה לא בעי כייסוי. וכן עיליל כ"ז ע"ב דפריך מהאי תוספתא על המ"ד דאלעלמה"ת עי"ש בתוס" ד"ה בשפיקה, ובראש יוסף שם דהאי בריתיא ע"כ כר"מ ATI דהרי קאמר כיצד יעשה נחרו או עקרו, ולא קאמר טרפנון, וכן לא נוכל להתרץ כמ"ש בגמ' פ"ו ע"א שלא מביע טוף דלא בעי כייסוי, אלא אפילו נחרו לאפוקי למ"ד דהרי קאמר או עקרו ותמורתו ודאי הוול' טרפו עי"ש, וכבר ביארתי דר"מ ע"כ כר' ישמעהל ס"ל, וממילא גם עוף בעי שחיטה דזוקא ולא נחירה, והיינו דגמר ר"מ שפיקה מש"ח, ומה פריך הש"ס למ"ד אשעלמה"ת דرك אליבא דר"ע מצי אמר כי, מהאי תוספתא ATI כר"מ, אלא דגמ שם צ"ל דחש"ס שקל וטררי בלי לשום עין ממי על מי פריך ובאמת הקושי בלאייה לך"מ, עיין שם במה שכתבת. ומה"ט השmittiy הרמב"ם האי תוספתא בכשה"ד,

ויש לי עוד ראי" נפלאה לדעת הרמב"ם. מהה דרבנו הקדוש השmittiy במשניות דאו"ב וכסה"ד את הדין דשוחט לרפואה וכי' דבאמת אייכא באזה רבותא שלא תאמר דר"מ ור"ש פליגו גם באזה מטעם הנ"ל, דהנה כל השוחט שלא לצורך אכילה אין כן מצות זבחת, וכן כתבו התב"ש והפר"ח דאי צריך לברך ברכת השחיטה, והי' מקום לדבשחיטה שאינה של מצוה, אין כאן יותר איסור אבמה"ח, וממילא הוה כשותט את הטרפה דפליגו בה ר"מ ור"ש, וכן יפה עשה תוספתא להשミニינו דבזה ליכא פלוגתא, דכל שס"ס מותר לאכול ממנה מתרת גם מיד, והדבר מובן דכל שעיאלל ממנה אגמל'ם דשחיטתו מצווה הוה, וממילא דיניה כshittha הרואי' גם לעניין באוא"ב, וכל שאר מילויו. אם כן קשה למא השmittiy תנא דידן את האי רבותא להשミニינו, ואל תשיבנו דתנאי דמשנתינו לא חס להשミニינו זאת מרוב פשיטתו הרוי אראך דב"ק דף ע' ע"א במשנה כתני לה באזה"ל: „גנוב וטבה לרפואה או לכלבים והשוחט בתרורה אתה, אבל לאסור מה שאנו קורין טרפה צריך קרא דברי קבלה דהקרבו נא לפחתיך עי"ש אריכות דברים בזה. וא"כ הכא דכוותי" הוא דהנה חז"ל בכל דרישותיה השתטא עכ"פ הסברה, וכן דכל אשר יעבור, אמות דיש שני דרכים לפניינו או למעט טרפה

הכריע להלכה קר"ש בכ"מ ושנוו בלאשון חכמים. היפך מסברת רבינו שהכריע בכ"מ קר' מאיר ורוק בכסה"ד קר"ש אבל רבוי מ"מ פסק קר"מ ולא מטעמי' אלא משום דראיה לפסוק כמותו וללימוד מש"ח דשנא"ר ש"ש, ומ"מ פסק קר"ש בכסה"ד ג"כ לא מטעמי' דר"ש דס"ל שא"ר לש"ש, אלא משום דעתך אשר יאלל ואלה רבוי לפרש האי אשר יאלל לא למיעוט עוף טמא דזוקא, אלא הה טרפה שא"ר לאכילה, וא"כ גם כל שאין כוונת השוחט לצורך אכילה נמי יש כמעט דהרי בטרפה לאו מצד שא"ר קאtiny עליה, דהרי אנו למדין מש"ח דשמה שחיטה, אלא משום דלא לצורך אכילה שחיטה, ומ"ש אי מazi יאלל ממשנו או לא מazi אכלה ממשנו, ולכך קושי' הגמ' על רבינו איך אמר לר"ח שקול עופא והשוחט על בוביאתה דמי' מtosftata הנ"ל לא קשה מיד, דהרי התוספתא לא ס"ל האי הכרעה דרבינו אלא דר"מ ור"ש בכ"מ פליגו, אי שא"ר ש"ש או לא, וליכא שום חילוק בין כסה"ד לאוא"ב דהאי לא יאלל גם לר"ש רק למיעוטה עוף טמא הוא דאתא דאיינו שחיטה, וא"כ שפיר סבירה לי' לתוספתא דבשוחט וצריך לדם או בשוחט לרפואה לכ"ע חייב לכיסות, וכן שחייב באוא"ב בשוחט לרפואה כdmפורש בתוספתא אולם לרבי דפסק בכשה"ד קר"ש ולא מטעמי', אלא משום דדרש אשר יאלל דاع"ג דשוחט את הטרפה שמה שחיטה כמו שילפין מש"ח, אבל כאן לא חייבה תורה בכיסוי אלא השוחט כדי לאכול ולא כדי להשליך לכלבים, וא"כ מה לי אם משליך לכלבים ממשום שהוא טרפה או משום דהוא שחטה לצרכם. ולא צרכנنا לתרץ דברי רבי, דצא וטורף או צא ונחרור אמר לר"ח. והש"ס לא נחות ליה אבל האמתן כן הוא דרבינו צא והשוחט אמר דהו לא לשיטתי' דדרש אשר יאלל נ"ל כל שלא לצורך אכילה לא בעי כייסוי. וכן לעיל כ"ז ע"ב דפריך מהאי תוספתא על המ"ד דאלעלמה"ת עי"ש בתוס" ד"ה בשפיקה, ובראש יוסף שם דהאי בריתיא ע"כ כר"מ ATI דהרי קאמר כיצד יעשה נחרו או עקרו, ולא קאמר טרפנון, וכן לא נוכל להתרץ כמ"ש בגמ' פ"ו ע"א שלא מביע טוף דלא בעי כייסוי, אלא אפילו נחרו לאפוקי למ"ד דהרי קאמר או עקרו ותמורתו ודאי הוול' טרפו עי"ש, וכבר ביארתי דר"מ ע"כ כר' ישמעהל ס"ל, וממילא גם עוף בעי שחיטה דזוקא ולא נחירה, והיינו דגמר ר"מ שפיקה מש"ח, ומה פריך הש"ס למ"ד אשעלמה"ת דرك אליבא דר"ע מצי אמר כי, מהאי תוספתא ATI כר"מ, אלא דגמ שם צ"ל דחש"ס שקל וטררי בלי לשום עין ממי על מי פריך ובאמת הקושי בלאייה לך"מ, עיין שם במה שכתבת. ומה"ט השmittiy הרמב"ם האי תוספתא בכשה"ד,

ויש לי עוד ראי" נפלאה לדעת הרמב"ם. מהה דרבנו הקדוש השmittiy במשניות דאו"ב וכסה"ד את הדין דשוחט לרפואה וכי' דבאמת אייכא באזה רבותא שלא תאמר דר"מ ור"ש פליגו גם באזה מטעם הנ"ל, דהנה כל השוחט שלא לצורך אכילה אין כן מצות זבחת, וכן כתבו התב"ש והפר"ח דאי צריך לברך ברכת השחיטה, והי' מקום לדבשחיטה שאינה של מצוה, אין כאן יותר איסור אבמה"ח, וממילא הוה כשותט את הטרפה דפליגו בה ר"מ ור"ש, וכן יפה עשה תוספתא להשミニינו דבזה ליכא פלוגתא, דכל שס"ס מותר לאכול ממנה מתרת גם מיד, והדבר מובן דכל שעיאלל ממנה אגמל'ם דשחיטתו מצווה הוה, וממילא דיניה כshittha הרואי' גם לעניין באוא"ב, וכל שאר מילויו. אם כן קשה למא השmittiy תנא דידן את האי רבותא להשミニינו, ואל תשיבנו דתנאי דמשנתינו לא חס להשミニינו זאת מרוב פשיטתו הרוי אראך דב"ק דף ע' ע"א במשנה כתני לה באזה"ל: „גנוב וטבה לרפואה או לכלבים והשוחט בתרורה אתה, אבל לאסור מה שאנו קורין טרפה צריך קרא דברי קבלה דהקרבו נא לפחתיך עי"ש אריכות דברים בזה. וא"כ הכא דכוותי" הוא דהנה חז"ל בכל דרישותיה השתטא עכ"פ הסברה, וכן דכל אשר יעבור, אמות דיש שני דרכים לפניינו או למעט טרפה

שאני טוענת הטבל וטריפות הנשכנות שהמה סיבות ע"י מאורעות
ואין הסברה נוותנת דתורתה הוצאים מן הכלל בשליב סיבה שאירע,
אבל גז שור שאין מינו ראוי ללבישة מסתבר להוציא ספר, והקרא
asmachta בעלמא ודבר זה הוא כלל גדול בדרכי חז"ל כאשר כתוב
כאן הרמב"ס בפיה"מ, ושמור לך כלל זה בכ"מ ודוח"ק.

ע"ש גמר' בשלמא לב"ש תרתי נמי איקרו צאן, אלא לב"ה מ"ט,
אר"כ אמר קרא עשוויות וכו', הנה צאן כל גודל בדרכי חז"ל כאשר כתוב
בשות אופן על אחת מן המין لكن צרכיך אנו לידע כמה בעינן כדי
לחייב ברה"ג, ואמרו ב"ש דמארח דמצין בדברי הנביא שקורא
שתים צאן ואין לנו לקבלה מכמה חיבט מסתמא כל שנופל עליהם
שם המין צאן חיבט והוא שתים, ולכן פריך הש"ס שפיר, בשלמא
ב"ש שלא למזהו מהאי קרא דישע' רק שגד על שתים נופל לשון
צאן והחייב ברה"ג לא למדדו ממש, אלא דכיון שלא גלחת התורה
כמה מסתמא גם שנים חיבטים כיוון דקרו צאן ניחא. אבל לב"ה
שמבאים קרא דושMAL, דחמש צאן עשוויות, מה רצוי בהזאת דבר
הויכחו ב"ש דגש שנים איקרו צאן ומכח"כ חמץ, אבל מניין דבעינן
דוקא חמץ, וע"ז קמתרץDDRSH תיבת עשוויות שמעשיות את בעליין
עשיות מצוה. והנה כאן ודאי קשה דאית נילוף מדרבי קבלה שעיר
חייב רה"ג, ועוד אתה שמואל מנא ידע, וע"כ לומר דודאי היה
שיעור זה הקלה בידם כשאר שיעורי התורה, אלא דכאן מצאו רמז
על האי שיעורא אבל מה דקשי" טובה הוא, דעת ר' יוסי קלסלי"
רבי דקאמר ד' מדכתיב וארבע צאן תחת השה, עליו נשארה קושי"
הגמר' שהקשה על ב"ה מ"ט, דהלא ב"ש יפה בבררו דגש על שנים
נופל לשון צאן, וכי מצין לדחות זאת משום דמצין בתורה על
ארבע ג' לשון צאן את מהה? ואולי מה"ט דחה הרמב"ס זיל
קלוסי" דרבו, וגם דברי ר"י שאמר שמי שטענה מחגי זכר'י ומלאכי
אמרה מהלה ופסק כב"ה דבעינן חמץ. אבל מ"מ צרכיך אנו
ליישב סוג"ג הש"ס פריך על ב"ה מ"ט, ולא פריך על ר' יוסי מ"ט.
ואולי ייל דיל' יוסי באמת לא הי' קבלה מהללמם"ס כשר שיעורי
התורה, ולכן קאמר דההתורה שלא נתנה שיעור ע"כ סמכה Dunnud
מקרא ארבע צאן ואידי דמקרה דישע' שמעין דגש שנים איקרו צאן,
דייה"ן נקרא צאן, ואידי דמקרה דישע' שמעין דגש שנים איקרו צאן,
אבל עד אתה ישע' לא נקבע זאת בלשון האומה לקרוא לשנים
צאן. וудין לא נתפרק דעתך בהזאת וצ"ע ודוק"ק.

ע"ב ותוס' ד"ה עד שבעעו פטור, עיין מה שכתבתי ע"ז במשנה
ברשי" שם, והנה הא דהביאו התוס' מפרש"י מכ"ש שפירש שקדום
שגיא' חמץ צאן צבע, והעביר לעליי קולמוס דמשמע מתוס', דלפי
פי' זה לא הי' קשה קושיות מה קמ"ל ר' מתני' היא, זהה אינו
דטעמא דרש"י זיל שמק פירוש זה, משום דבגמי' לקמן פליינו ר'ח
ורגב"ה בגז' ומכך, ר'ח מחייב ורבנן"ה פטור, ופלוגתא זו על האי
משנה איתмер, דהרי הציוון שבגמ' הוא, לא הספיק ליתנו וכו', ופליגו
בפירוש המשנה דר'ח מפרש אפילו בצעעו אחר גמר הגיה ופטור
משום מזיק מתנות כהונה כشماعت' דאלו משום דצעעו קודם חיובא
מעט מעט, בהזאת נפטר הגז' ומכך חייב, ורבנן"ה ס"ל דמתני'
בעצעו מעט מעט קודם דأتה לידי חיובא בגז' ומכך פטור, וכן
מחק ר"ש" פירוש זה שהוא דלא כר'ח אלא דלפ"ז מישבת קושי'
התוס' דהרי ר'ח מפרש המשנה כشماعت', אבל אין הכרע זהה,
דהרי רבנן"ה פליינו, וקרוב לדברים אלו כתבו התוס' בעצם אלא
שלא ביארו דבריהם כלל ה蟲ך, דהינו דשני מ"ד דלקמן פליינו
בפי' המשנה וחדר מיניהם ר'ח בפרש המשנה כشماعت', ודוק"ק
ועיין עוד בדיור שלآخر זה.

ד"ג קל"ח ע"א גמר' איתמר גז' ומכך ראשונה ר'ח'א חייב רבנן"ה
אמר פטור. כבר כתבתי בדיור הקודם דר'ח כشماعت' אמרה

המופרשת בתורה שהיא אינה עוברת, או נא' קרא כדכתיב דאפילו
אינה עוברת מלחמות חתיכת רgel למטה מן הארץ והיא זולט זאת
שלמה וביראה נמי אינה מטעשת, אלא דפירוש האחرون הלה הוא
נגד הסברה, דהרי אין בחתיות רgel זהה אלא מום בעלמא, והרי
במעשר בהמה לא הקפידה תורה על המומין דבפירוש אמרה לא
יבקר בין טוב לרע, וכל מום רע נכנס לדיר להתעשר, ולמה נוציה
דווקא פיסח, וכן פשיטה לחז"ל דעל הטרפה אתה, ומזה כתוב
לעbor לאפוקי אינה עוברת מום דכל טרפה אינה עוברת.

ומה מעד מישבת זהה ג'כ' קושי' התוס' ד"ה למילך צאן צאן
מכוכר, שהקשוו דל"ג גז' לחיבט טרפה ברה"ג דמהיכי תיתני לא
ינרג בטרפה, ותויזט לא זכויות להבון דאם נאמר דאין זה גז' ש
רק גילי מלטה בעלמא היאך פוטר ר'ש מכח האי גiley מלטה
טרפה מריה"ג נגד הסברא החיצונה. אבל לפ' האמור למלטה
דמטרפה שאינה יכולה לעמוד מחמת שהיא גוססת ועומדת למות
מעיטין ניחא, דהנה בתוספתא כתני רה"ג נהוג בטרפה אבל לא
במותה ומסתמא הטעם דמתה לאו צאן מקרי אלא בשער, וכדרשינו
בב"ק שלא יכול את בשרו דושא"נ אתה בעבדי" כעון בשער, הרי
שור או צאן לא מקרי אחר המיתה, נידון כמתה ופטור מריה"ג, ובאמת
אין דרך לגז' אלא צאן העומד על רגליו, אבל לא המושב על
הארץ וכן שפיר בעינן גז' ש Robbins דטרפה שאינה עומדת על
רגליה אינה חשובה כמותה לענין זה. וכאשר ביארתי בפתחה
לדעת הרמב"ס טרפה ונבלה חד לאו הוא, ובפ' משפטים דכתיב
טרפה ולא נבלה משום דטרפה שהיא תחולת נבלות כולל נבלה
ג'כ' ובמשנה תורה דכתוב נבלה ולא טרפה משום דכל, מרבה את
הטרפה כדשנו בספר. וכיון דnable פטורה מריה"ג, שפיר בעינן
ג'ש לרבות דטרפה חייבות, ודוק"ק היטב.

ד"ג קל"ז ע"א גמר' מנח"מ, אר"ח אחיא גיזה גיזה, וכתבו התוס'
ע"ג דדברי תורה מדברי קבלה לא ילפין, גiley מלטה בעלמא
הוא וכו', ובפיה"מ לרמב"ס כתוב ג'כ' דאין זה אלא רמז בעלמא,
אלא לפ' שאצלם אינו ראוי למלbos צמר אחר צולט צמר כבשים,
לכן מעיטין, וכבר ביאר זאת בתקלת חיבור זה עי"ש. והנה
מכאן ג'כ' תראה כי חז"ל על סברתם סמכו לרבות ולמעט ותלו
הדבר באיזה דרישה כמות שהיא, וראה זה דפרק כאן ונילוף גיזה
ניזה המכוכר, ומתרץ דנאמר תנן לו ולא לשקו, הנה כבר כתבתי
למעלה דלגי תרומה לא דרשינו תנן לו ולא לאورو, אבל באמת
גם כאן רק דרך רמז בעלמא מшиб דמתן לו נידחה הילposta
מכוכר, דהנה בבכור דכתיב לא תעבוד בבכור שורך ולא תנז
בכור אכן, מסתבר דדיבר הכתוב בהווה, משום דרך לעבור
בשור, ולגוז הצאן, אבל ר'ה ומכח"כ כעשה בכאן וגוז' השור,
פשיטה דחילל את קדושות הבכור בהזאת, אך אם שהוא כדרכו
אסורה התורה, מכח"כ עבודה וגיזה שלא כדרכו, אבל כאן ברא"ג
הסביר נוותנת ההיפך, דמה שהוא הווה לגז' חייבה התורה
לייתן להבן, אבל ממה שאין דרכו לגז' מהיכי תיתכי. ובכל
זאת פריך הש"ס נילוף גיזה מגיה המכוכר, ולא מшиб לו שהנושאים
מורים על ההיפך, אלא דמשיב לו תנן לו ולא לשקו, ואין זה
עיקר הטעם אלא העיקר הוא דהסביר נוותנת ההיפך, והנה לעיל
כתבנו דבמוניות לא מ齊ין למעט טרפה מכח תנן לו כמש"כ רשי"י
ז"ל, דמ"ש מתרומה דלא דרשינו כן, ואע"פ דכאן דרשינו לו ולא
לשקו, אלא דבאמת הכל תלי בסברה, ובittel ומוניות בשינויים
אין סברה למעט טרפה דניהם דכוונות התורה בנטינה זו הייתה כדי
שהיה' לכחן לחם ובשר לשבוע ולא לארו ולא לכלבו, כמו אבל

ברה"ג דהתקלית ה' שייה' לכחן להלבש גופו, ולא לשקו אבל

לפי הרמב"ם ז"ל בהא דלעיל דהלווקח גז צאנו של עכו"ם דמייר שאחר שגazon, דמסתמא בחד גוונא מיيري עם הסיפה דהלווקח גז צאנו של חבירו ובכאן ע"כ מيري שלקה הגז אחר גיזוזין אט קודם נזיזון כמו שפי' רשי ז"ל, מ"ש בעכו"ם דפטור ומ"ש בחבירו דחיב, דחרבי בשינויים הלוקח שהוא הגז פטור דין לו גז שהרי מכון, והרי גז צאנך כתיב, והמורט פטור דין לו גז שהרי מכון, ולא אתה לכל חיב כל מפני שלאחד אין לו גז ואחד אין לו גז, וזה ראי' ברורה לשיטת הרמב"ם ז"ל ודוק' היטב.

וראיתי להזכיר כאן מה שرأיתי בפתח יו"ד שכ"ב אות ב' וז"ל, "כתב בר"י על אודות האשעה שהפרישה חלה והנחתה עצלה, אדהכי בא עזף ואכל החלה שהפרישה. הדבר ברור דעתן שהי' נוגנים החלה לכחן, הייתה חיבת באחריותה כמו ברה"ג סי' של"ג ס"ה. והיתה מחויבת להפרישנית וכוכ' עכ"ל". וכל רואה ישנותם כי הוא שגנת הוראה, דחרבי הלכה רוחות דאפשר מזיק בידם מת"כ פטור כר"ח. ושאני ברה"ג דליך מצוות הפרשה רק מצוות נתינה מצד המצווה חיב באחריות. אבל בחלה שהיא כתרומה, אין כאן השיטה אחר הפרשה והוא פשוט ודוק'.

הדרן עליך פרק ראשית הגז

למלת"י דס"ל דמייך מתנות כהונה פטור, וכך מצי לפרש המשנה דהפטור הוא משום מזיק מתנות כהונה, אבל אין לו הכרח לפреш כו, כדי זה והה ס"ל גז ומכר ראשונה פטור היה מצי לפреш המשנה כו, צבעו לאט לאט קודם דאתא לידי חיבא, ולא תקשה לי' דבלא"ה נמי פטור, ואפלו צבעו בב"א משום מזיק מתנות כהונה, דהא ליתא דעתך מזיק מתנות כהונה לא מיפטר אלא בצעע כל גיזוטיו שיש לו, אבל שיר קצת בלי צביעה חייב ליתן מן השior גם על מה שצבע כמו אמרין גבי מוכר אם שיר לעצמו עליו ליתן משום דמסתמא לא מכר חלקו של כהן, וה"ה בצעע הדין כו דמי"ש, ולכן לא נפטר משום מזיק מת"כ אלא בצעע הכל, אבל צבע קודם שבא לידי חיבא מה שצבעתו לא מתחייב. וממילא רנ"ה דבאמת מפרש כן המשנה שפיר מצי מודה להאי דינא דר"ח דמייך מ"כ פטור אלא דמתני' לא מיירי בדלא שיר כלום ללא צביעה, אלא דשירר ומ"מ על מה שצבע קודם שהי' חמש גיזות בב"א פטור ליתן מהאינו צבואה עליהם, ומש"ה לא מזכיר כאן הש"ס דר"ח כמשמעותי אמרה למלאי ודוק'.

ע"ש גמ' הלוקח גז צאנו של חבירו וכו', מאן תנא דהיא דaicא שיוורא גבי מוכר בתור מוכר אולין וכו', ומסיק רבא דעתמא דמתני' הוא דעתנות דבחן מסתמא לא מזוני' אישי. הנה מזה ראי' ברורה

פרק שלוחה הקן

אלא בנקבות כתוב הלב ארוי ז"ל דין זה קולא בשח"ק, דכיוון דמצوها בשנים אם ובנים הא אב ובנים ליכא בעופות. ותמהני עליו הרי אם רובצת על בגין עצמה דוקא,لالא גס על בגין חברחה נמי, וא"כ אם ארער שעוף זכר רובץ על בגין ה"י אפשר למצות שה"ק, ומ"מ פטור דבעני נקבה דוקא ולא זכר ודוק'.

ע"ש גמ' במוקדשין אמראי לא, דאמר קרא שלח תשלח את האס במני שאחיה מצווה לשלווחו, יצא זה שא"א מצווה לשלווחו אלא להביאו לידי גבר. התוס' הביאו בשם רשי"ד דעתמא משום דלא אמרה תורה שלח לתקלה. והקשו דלשניא לא משמע הци' ור' ל' דהollow'ל כל שאתה רשאי לשלווחו יצא זה שאינו רשאי לשלווח לתקלה. ויתר ה' להם לתמורה, דלמה מביא קרא דשלח תשלח ליה, דבלא שום דרשעה מקרא, הולול'ל דמקדשין לא, דלא אמרה תורה שלח לתקלה. ועוד זאת דלפирושים דפשטי' דקרה קדריש, דמשמע דבמידי דיכול לשלווח ולא במה מצווה להביאו ליד גבר סכ"ס למה לי האיך דרשעה כיוון גם איסורה איכה ומסתמא לא אמרה תורה שלח לתקלה. אבל מה שנראה לפע"ד דבלא"ה קשה למה לא נימא בקדשי בה"ב, דיפרנקנו יישלחנו וכאשר פדייך כו בריש פרק רה"ג, ליפריך וליתיב ה'ג ליפריך ולשלוח, ולכן שפיר משלח כאן דרשעה לאפוקי שלא מחייב ליפריך תחילה וקדרש שפיר משלח תשלח שהמקור בחיבור הציווי מורה שעומד לשילוח ולא להביאו תחילה ליד גבר או בעצם או לפדותו, ואי דנימא שישלחנה אף שהוא הקדש, ע"ז כתוב רשי"ז' דPsiṭṭātlā אמרה תורה שלח לתקלה, אבל הדרשעה בעין דלא נימא ליפריך ולשלוח, ומושב שפיר דבעוף והרג את הנפש סני לי' בהא מצווה להביאו לב"ד

ד' קל"ח ע"ב משנה שלוחה הקן נהוג וכו' בחולין אבל לא במוקדשין ופרש"י בגמ' מפרש היכי מוקדשי. ור' ל' דמפרש אייזה מציאות איכה דיה' שיק' מצוות שה"ק במוקדשין ויפור, משום דבאי להביאו לידי גבר ולא לשלווח, וכדפרק אח'כ הש"ס בדף הסמוך הני מוקדשין היכי דמי. אבל אין לפреш אבל לא במוקדשין משום דבאמת ליכא מציאות שיתחייב במוקדשין. דהרי לא משום מוקדשין איינו חיב אלא מטעם אחר וכדמפרש בגמ' ודוק'.

ע"ש חומר בכח"ד משה'ק וכו', ולכאורה' מה עניין בסה"ד לשח"ק עד שהתנאה מעמיד זה כנגד זה. אבל ניחא לפי מה שכתב הרמב"ן ז"ל בפ' כסח"ד דהטעם ג'כ' מצד אוצריות כי אין לאדם לשפוך דם בע"ח גם לצרכו, ובquo' התירה התורה אכילת בשר לאדם, ובשר בהמה על הרוב נזרק הדם על המזבח ומשולחן גבוה קזci בבשר לאכול, וחיה ועו"ש שאין במנינו זולת תורים וב"י שמרקיבות ציוויה התורה עכ"פ לכוסות דם הנשפק מהם עיי"ש. וא"כ הוא דומה מצוות כסח"ד בטעם לא ממצוות שה"ק שהוא ג'כ' מצד שלא נתאזר ליקח ולאכול האם על הבנים, וכמ"כ ג'כ' הרמב"ן ז"ל במקומו. ולכן קאמר דכסה"ד נהוג בין מזומנים ובין באינו נהוג אלן אבל שה"ק רק באינו מזומנים, והוא דקאמר דשה"ק אינו נהוג אלא בעוף ולא בחיה, ולכאורה' איך שיק' בחיה, אבל ר' ל' דבחיה לא הקפידה התורה לשפוך דם דחיה ובניה בב"א, כי אוא"ב לא אסרה התורה אלא בשור ושה, והש"ק הוא כען אוא"ב, וכאשר מדומה הש"ס לעיל דף ע"ח ע"ב. ועל מה שהקשו התוס' דליתני חומר בכח"ד דנוהג בין בזכרים בין בנקבות, והש"ק אינו נהוג

מעילה מן דבר שמי". אבל כשהגעתי לשקל ולטרוי דהכא, ראיתי כי הקושי מעיקרה אין לה מקום, דהרי אמרו כאן דל"ד הארץ ומולאה, וכל היכי דאיתני להקדש ב"גיא דרhamna איתני, ואפיו עוף שברח למדבר ומטבע שנפלה לים הגודל לא זכה בהן המוצא, ולא נפקע מקדושה מושום של' הארץ ומולאה וא"כ הר' ביטול חד בתרי עדיף מזותו של ים אטמרה. וכך כל של הקדש אין לו מציאות לצאת מרשות גבוה בכל מקום שהוא. ובאמת hei מציא הש"ס פורוך על רב ור"ל דלא נחטו לסבירא הלו, מהאי משנה דנפלה פרוטה של הקדש לתוך הכיס דעתלון בה, אלא דבלא"ה הדר ר"ל וקיבול דברי ר"י.

ויש להוסיף הסבר על הדבר כי אכן לא שייך ביטול בשל גובה, לכל הארץ ומולאה לד' ולולוי Dunnן הארץ לבני אדם היו מועלין בכל. וכך אמרו חז"ל בברכות ליישב סתרת הנני שני כתובים, כאן קודם ברכה וככאן לאחר ברכה, הרי דלהנתן מעוז' צרך הורמנה ורשותא כי הכל לגבוה. ומעטה איך יתבטל מה שבאמת הקדשו לגבוה, בחולין שהוא ג"כ של גבוה, אלא דהתורה התרה לנו ודי להפקידו את עצמו ולא שיגורר את של גבוה עמו ור"ע דס"ל דעתלון אפיקו בהוציאה פרוטה אחת מן הכיס עין לעיל קל"ב במשנה דברו שנתעורר במאה שבארתוי דכל שלא בטל הוה קבוע אף שאינו ניכר. ואם תשאל אל"כ בנאבדה מטבח של הקדש בעולם, אסורו כל המטבחות שעולם, מחמת האי תעבורות עד שיפדוו בכ"מ שהוא, לא מהכמה שאלת את זאת דדוקא במקום דאיתיחס איסורה אמרין כל קבוע כמו"מ, אבל לא שמא בא האיסור לכך ידי או ליד חבירו והוא פשוט וכעכ"פ העניין הוא עניין נעלם דהקדש לא שייך ביטול מה"ת ומקום הניחו לי להתגדר בו תלית' ודוו"ק היבט.

ובני הרב מו"ה עקיבא שיחי אמר ד"יל דעתלון דמש"ה פרוטה של הקדש אינה בטלה ברוב מושום דברל בטל דעת בעלים כאשר כתוב הרמב"ן בח"ע ז"ז ובהקדש הרוצה שיתבטל היינו שיפקע שם הקדש וכי ניס לרשوت הדירות היינו המעילה ובמידה הלא איןיו יצא לחולין אל"כ א"א לבטל דבלא דעת בעלים לא מתבטל דעת בעלים הוה מעילה במאיד ודפת'ח ודוו"ק.

ע"ב גמר' ת"ר כי יקרה ק"צ לפניך מה ת"ל לפי שנ' שלח תשלח יכול יחוור בהרים וגבאות כדי שימצא קו וכו'. מכאן הוכיח החו"י שהבאתי לעיל דאפיקו אינו רוצה ליקח מאומה מצואה עלי' לשלח את האם ולוקח את הבנים, דהרי דרש כי יקרה כדי לפטרו שלא יחוור בהרים וגבאות אחר מצוא זו. ואני תמה דהרי היא מה שאמרו שלא תאמור שהיא מצואה החלטות לחזר אחריה מפני כתיב שלח תשלח וכפרש"י ואז ודאי היהת חייבת ומוחלתת, אבל להכי כתיב כי יקרה שלא אמר כך, וממילא גם אם יקרה הרבה לא מחייב לשלח האם רק אם רוצה ליקח הבנים. והחו"י הביא שם דברי הואה"ק שטעם המצואה כדי העיפה תצער ותפרח ממוקם למקום לבקש את בנייה. ועי"ז יתעוררו רחמי המקום ית' על בניו שבגלות עיי"ש. אבל ידוע כי הטעמים שפע"י הסוד עפ"י רוב לא התכוונו אל ההלכה כי כן הראותך בגה"ג דעפ"י זהה הוא לתקן חטא של שתי אחיות שנשא יעקב שהוא מכון לגה"ג בין השס"ה גידין שהמה נשגד השס"ה לאוין, וזאת יצדק לר"י דסובר גה"ג אינו נהוג אלא באחת ולא לחכמים דנוהג בשתייה, וכן טעם התפילין על יד כהה מושום דהוא נגד הלב אינו כהלה לפפי טעם זה באיטר יד הוה לך למיזיל בתר شمال דעתלון, וכן הרבה, וגם מדברי חידושים הר"ן כאן מוכח דלא כחו"י ודוו"ק.

בלי דאית בי שלח לתקללה, דבಹקדש באמת ליכא עלי' שאינו בעליך, לא מצות פדי' ולא מצוחה להביאו ליד גובר אלא משום מצותהשה"ק קאמר דה"י עלי' מצוחה לפודתו כדי לקיים מצותהשה"ק כמו ברה"ג אי לאו קרא דמחוסר פדי' ודוו"ק.

ד"ג קל"ט ע"א גמר' אבל במקדיש תרגולתו לה"ב דקדשות דמים בعلמא הוא כיון דמרדה פקעה קדשותהיהו, והקשה הר"ן בחידושיו, וא"ת וקדושא שבחו להיכן הלכה, ות' ביוון דנטיאש הגיבור מהמות שמרדו הוה כהפרק עיי"ש, ואין לפרש דמכח יאוש קאטינו עלי', דהרי כיון שניכרת ובאתה ליד המשתרם כלתת האישוש, ושוב חיב להחזר דהרי בייאוש בעינן אתה ליד זוכה דוקא וכן בקה דהקדש אם נימא דקינה מצד יאוש הר' היא המעליה דקינה מנו הרהקדש, אבל הכוונה דזהה כהפרק גמור וודע קודם שבא ליד זוכה יצא מרותות הקדש, כי ברחה ומרדה הוה כמו זוטי של ים דפקע מינני שם בעלים עוד קודם דأتא ליד זוכה, וכן מוכח ממש שכתבו התוס' דאווזין ותרגולים שברחו מבעליהם הוה הפרק והחזקק בהן זוכה בהן, ולא מטעם מציאה אלא מטעם הפרק ממש ודוו"ק.

ע"ש גמר' אלא דחזא כן בعلמא ואקדשי', ובה' ק"ז הקשה דילמא בתוק ד"א אקדשי', והנה לפי דעת החו"י ש"ז דחויב מצות שילוח היא החלטות אף שאינו רוצה ליקח מאומה, בלבד לא מצי מיריב בהכי, דמיד כשחזי הקון מוטל עליו חובא דשה"ק קודם דאקדשיניו, וככפריך הגמר' אנטל האם ואקדשה, מעיקרה אי חיב בשלוח מקמי" דאקדשי' ובגוף דברי החו"י עיין עוד لكمן מה שאכתב באזה ודוו"ק.

ע"ש גמר' ושמואל אמר כל היכי דאיתני ב"גיא דרhamna איתני דכתיב לד' הארץ ומולאה, והכי הלכתה דר"י נמי אמר הци' ור"ל בר פלוגתני קובל'י אחר דשםע' מורי' ולכן משנתינו בקדשי בה"ב שמרדו ולילדי דאקדשי הוי הפרק ואינו מזומן וראוי לשילוח, וכמוש"כ התוס' דבחולין הаг"ו אף שמכיר המזא אווזין ותרגולים שמרדו בבעליהם, כל המחזק בהם זוכה בהן, דהאי מרידה דازלו לעלמא לחלוון שלא לחזור עוד لكن שלחים, הוה כמו זוטו של ים דכל המציג ממנה זוכה, מ"מ לגבי הkadsh דלה' הארץ ומולאה לא זוכה דכל היכי דאית ב"גיא דרhamna איתני, ומסתמא ה"ה בנהפה מטבח של הקדש בזוטו של ים, מי שモציאה לא זוכה בה, וצריך להביאיה ליד הגזבר כי לעולם אין הקדש מעילות או עי" פדיון, וזה אמת או עי" מעילה בשוגג שמביא קרבן מעילות או עי" פדיון, וראה זה מציאה מצאתי כמוש"כ של רב ליישב בזה עצמה וחמורה שתניתעו בה בעלי התוס', ואחריהם כל המפרשים ולא מצאו מענה המתישבת על הלב, והוא בסוף מעילה דשנינו במשנה פרוטה של הקדש שנפלה לכיס, או שאמר פרוטה בכיס זה הקדש דעתלון לר"ע שהוחזיא את הראשונה ולהחכמים כשהוחזיא כל היכיס, והקשרו בתוס' למה לא בטל האי פרוטה של הקדש כשאר איסור דעתלון עיי"ש. וכל הנאמר בזה אין לו שום התחלה, ועיין בשוו"ת מהר"ס שיק ז' ל' יוז"ד סי' ק"ל שיפה העיר דלא די שקשה דמה"ת בטל האי פרוטה ברוב, אלא דין מהני פדיון על דבר שכבר בטל ופקע איסורי', ואין לו פדיון על מה לחול והוא אמת וצדק, וגם כל מה שדנו דעתנו דאחרים א"א ליבטול ג"כ בורכא הוא דודאי גם ממונו של חיירו שנפל לכיסו שפיר בטל, אלא דמחיב לשלומי כמו בכל עלי' בי" ביטול, דגילה דעתנו בעי לשלומי, אבל החפש עצמו שפיר קנה עי' שינוי או יאוש דעתנו ניכר הוה לנפל לאוינו של ים דמי יוציאנו, אלא כיון דכל שאינו ניכר הוה לנפל לאוינו של שломוי לי' שווי' מכיסו, וא"כ דעתעשר בממוני של חיירו אישעתבד לשלומי כמו להדיות אבל בפרוטה של הקדש נמי ניהו דבעי לשלומי להקדש כמו להדיות אבל

ובגוף הקושי יותר ה' להמקשן להקשות למה לא יליף מחלב דהתרה התורה כדי ליפ בלבירות דף י' ע"ב, ודילא הפה טרפה הוה, אבל לפיה שבאירטוי בסוג'ו' דרוב מהיתר איסורים לא מציא למיליף כלל, דילמא מכח ספקא לקולא וכמ"כ מחלב וביצים לדעת הרמב"ם אין בהם אלא איסור בלבד מלוקות חצי שיעור, דוידי פשיטה דספקא שלחן עכ"פ מה"ת מותרין ודוק'.

ע"ש עופט רובץ וכו', בשלמא עופט טמא וכו', כדאמר ר"כ תקה לך ולא לכלביך, ה' תקה לך ולא לכלביך, והיכא איתמר דר"כ אהא דתני, אס טרפה חייב בשילוח אפרוחים טרופות פטור משילוח, מהנה"מ אר"כ אמר קרא תקה לך ולא לכלביך עכ"ל הגמ', ותמייה לי, ומה העמיד ר"כ דרישתו דליך ולא לכלביך על הברייתא ולמעט אפרוחים טרופות, ולא על המשנה דעופט טהור רובי על ביצים טמאים, שוב ראיתי שהת' הקשה בהזח וחזרו אינו מספיק דהרי מדקנינו דנוגה בטהור ולא מטמא נמי נשמע דעתך טרפה חייב.

אבל מה שנראה לפע"ד באזה דלפי מה שכתבתי למפללה בפ' רה"ג קל"ז ע"ב, על הא דדרש תנתן לו, ולא לשקו, דאע"ג דלו ולא לאورو בתמורה לא דרישין, וכן נתנו להן ולן לכלביו גבי מתנות זרע ולזה"ק נמי לא דרישין, דרמב"ם חייב אף בטרפה במתנות, מ"מ לו ולא לשקו דרישין, ומשום דלא ממיעטין אלא מני שאינו ראוי להיות נוגה בו, אבל ממיעטין דבר שرك במרקחה אינו ראוי לנחינה כי מסתבר דלא פלוג התורה לפטור מהפרשת תרומה ע"י שארען סיבה שנטמא הטבל או לפטור ממתנות ע"י שנמצאה בהמה טרפה דעת העופט דיבר הקרא, אבל לו ולא לשקו דממיעטין מין שאינו ראוי לבגדים, כוגן שעור עי"ש לעיל, וא"כ קשה אייך ממעטן כן מתקח לך ולא לכלביך אפרוחים טרופות דזוקא בגין עופט טמא יש למעט שהוא מין טמא, אבל לא אפרוחים טרופות דרך עי"ש סיבה נטרפו. אבל י"ל דשאני הכא דעופט טהור שה' רובי על ביצי עופט טמא בלי עשיית אדם אלא ממילא דהרי באינו מזומן דבר כתוב, הוא כמעט מן הנמנע, והמשנה דקANTI דין זה הוא על מציאות רחוק אם אירע שאדם הושיב עופט טהור של לדרשו עי"ז, וממילא נדע גם דין זה דביצי עופט טמא, ולא שייך כאן לומר דבר שהוא רק בדורש הקרה ע"י במקום הפקר על ביצי עופט טמא של הפקר. אבל לדריש הקרה ע"י במקום שיש למעט אפרוחים טרופות שהוא עכ"פ יותר שכיח, ודאי עדיף לדרשו עי"ז, וממילא רק במרקחה איי מטעט דדרשה באנו רקי מקרוה הוה האזורה שכיח מין המין טמא דהוא לא שכיח כלל שיזידמן כן. וכי להשミニינו זאת لكن העמיד ר"כ דרישתו על הברייתא שדיברה מאפרוחים טרופות ולא על המשנה שמיירி מביצי עופט טמא וזה נכון מאוד בס"ד ודוק'.

ע"ב גמר' א"כ ציפור למעוטי עופט טמא למה לי. לפי מה שהבאתי לעיל בשם הרמב"ן ז"ל דכמה תנאים לא ס"ל דצפור טהור במשמעו, א"כ להני תנאים באמת גם אם טרפה אינה חייבת לשלהה, עפ"י כתוב קודש זקני ז"ל דמה"ט פוטר הרמב"ם מלוקות גם בסам טרפה, מושם דלא ברירה לי הא מלטה. ולא אוכל ליריד לסוף דעת קדשו, דאייך רוחה לפרש דמה שכי' הרמב"ם בHALCI י"ב בשחת מקצת סיימנים וכו'. ואס לא שלח איינו לוכה, דקאי נמי אדלעיל מנני' בהליך י"א דהיתה האט טרפה חייב לשלהה. זה ממי' ליתא דאי מפרש כדעת הטור דשחת מקטצת סיימנים אס קאי אז ודאי לעיל מני' באט טרפה הו"ל לומר דאיינו לוכה, ונדע ממילא גם בדיון שלabhängig ואס נאמר דהאי גרע, מושם דהוא עשה טרפה, עי" מעשיינו אינה בת שליחות, א"כ קשה אייך סמך הרמב"ם בירושא באט טרפה על הסיפה בעשאה טרפה לכטוב שם אינו לוכה. ואס נפרש כדעת ה'כ"מ וכאשר כן האמת דהרמב"ם נמי

ע"ש מנה"מ, אר"י דאמר קרא כי יקרה כן ציפור לפנייך, עופט ממשמע לנו בין טהור ובין טמא, צפור טהור אשכחן דאיירי צפור, טמא לא אשכחן דאיירי צפור. תמייה לי איה משכח דטהור איקרי צפור לחוד, אדרבה בכ"מ דבעין טהור כתיב ב' טהור או טהורות, ובמקום דדייבר בין מטהור ובין מטמא כתיב ציפור סתם, אלא דהרבמ"ז דכתיב צפור סתם, אתה כנף לרבות חביבים וגם טהורות ובמקום דכתיב טהור או טהורות למלטה אהיריתא אתה. אלא דהרבמ"ז עה"ת מביא דאייכא באזה פלוגתא דתנאי, או שם צפור כולל הוא שם עופט בין טהור ובין טמא, ונפ"מ לדינא ה' עופט טרפה אי חייב בשילוח או לא, ועיין בה' ק"ז ז"ל ועיין בדברנו זהה לקמן ודוק'.

דפ' ק"מ ע"א גמר' אי טרפה בהדי' כתיב ופרש"י נו"ט לא יاقل לטמאה בה ובגהות מהרשות' קמתמה דהרי האי קרא לעניין טומאה זההיר כמו שפרש"י בעצמו שם עה"ת ולמה סגי לי מקרו דבשער בשדה טרפה ל"ת. ואני אומר דיפה כתיב רשי' ז"ל מקרו דבבלה וטרפה דازהיר על טומאת נבלות עופט טהור דיש במינו טרפה שמעין דשייך טרפה בעוף, אבל מקרו דבשער בשדה טרפה לא שמעין דסתמא דקרו בהמה איירידי דפי' המקרא הוא בשער בשדה מן הטרפה דבשער לשון זכור אבל קאי על בהמה שנטרפה ואח"כ שחתה שלא נאכל מבשר של בהמה הטרפה. ולכן רק מקרו דנו"ט לא יاقل לטמאה בה נדע דבעוף טהור יש טרפה ודוק'.

ע"ש טרופות מוחית נפקא הניחא למ"ד טרפה חייה וכו'. עיין במה שכתבת בריש פרק אלו טרופות זה.

ע"ש בגמי בשלמא עופט טמא וכו' אבל עופט טהור רובי על ביצי עופט טמא הא צפור הוא, כדאמר ר"כ תקה לך ולא לכלביך. ב' ק"ז ז"ל הביא קושי' מספר שיחת חולין דילוף דאלין בתר רובה מכוה דאמורה תורה תקה לך ולא לכלביך, ואי דלא אלין ב"ה, דלמא הביצים שתתחיה נגמרה לאחר שנטרפה אמה, והיא נשלחת וא"א לבדקה עי"ט טעינה שנייה. והנה קושי' זו היא במחכ"ת שיחת חולין וייתר מזה שיחה בטלה, כי ביצים טרופות אינם פטורין משה"ק, דהרי במשנה רק רובי על ביצי עופט טמא, ולא ביצי טרפה פטור, ורק באפרוחים טרופות קטני דילוף ומושום דאיינן בני קיינא דהיניו שאים יכולם להוציא אפרוחים, דעיקר הביצים לגדל אפרוחים, ומאחר דביצות טרפה מגדל אפרוחים כשרים, וכאשר פסק הרמב"ם בפ"ג ממי' הא"י אפרוח שנוולד מביצת טרפה מותר שאן במינו טמא עכ"ל, אין למעט מתקח לך ולא לכלביך דהרי שפיר ראייך לגדל אפרוחים ואין שום פוסק הזכיר ביצים טרופות אלא אפרוחים טרופות ומיטעם לך ולא לכלביך. ותדע דמתני' דיבר מביצי עופט טמא ולא מביצי טרפה והברייתא דיברה מיטרפה נקעה אפרוחים ולא ביצים וזה ברור ואמת.

ולפי האמור יש לתמורה נס אתו' דעיל ס"ד ע"א ד"ה שאם דקמה שכתבו דביצה דשרי' ולא הוה אבמה' ח' יעדין מתקח לך ולא לכלביך, והוא פלא שוב רב אבמה' ב' הרין ז"ל ש' ביצים מוזרות שאין אפרוח נולד מהם ובDSL פנא מרער ואצ"ל אס הביצים נוצר בהם אפרוח שזיה אייך חייב לשלח דכיוון דהביצים אסוריות קרי ב' תקה לך ולא לכלביך, אלא ש' לא שams ה' יכול לשום הביצים תהיך עופט חייב לשלח עכ"ל, ושמחתי כל הון וכמוץא שלל רב שכונתי לדעת קדשו והוא האמת דכל שרואין מהן אפרוח אף אס אסורים באכילה שפיר קרין ב' לך ולא לכלביך ודוק'.

לדרוש אלא עוד פ"א, וא"כ לא ה' התנא נקט ד' וה' דאי אדרשה קסמייך ליכא לריבוי רק פ"א דהינו תרי זימנא, ואי דממילא נדע דה' ה' יותר ויתור אז ה' לו לתנא לנוקוט אפיל מאה, אבל לא ד' וזה שאנן זה הפלגה נגד תרתי, ולכן הוצרך להוציאן מטעות דלא מריבוי דתשלח מרבה חדא ואידך מסברה, אלא שלא שלח לחוד הרבה משמע ונקט התנא ד' וה' לרמז על הריבוי חדבזה יידע גם על מהאה. ופלא אני רואה כי הרמב"ם ז"ל כאן הביא המשנה כצורתה מלאה במלחה ולא שת ליבבו על האי פירושא דרבא דבגמ' דמשלח לחוד קמרבנן ואפי' מאה פעמים, ובhalbכות גולה ואבדה פ"א ה"ז שינה מלשון שהוא ממש כמו כאן עפ"י תיקונו של רבא ז"ל: „החוירה וברחה אפי' ק' פעמים חיב להחזר שנאמר השב תשיבם השב אפי' ק' פעמים וכ"ו עכ"ל הלא דבר הוא. ומה שנראה לפע"ד וזה וצריך ליישבו כדמטרץ בגמ' לטעות בשוחטה מצורע אתה ואיך מביא הרמב"ם ראי לסתור וצ"ע.

בשחת מקצת סימנים של האפרוחים, וכפרשיי, וא"כ הא דאיינו לוקה כאן הוא משום דהוא איבעי' שלא איפשטי'. ומה שייקות יש לזה עם הדין של אס טרפה השני בהלכה הקודמת, ולכן אין ספק שהרמב"ם לא חש להני תנאים דלא הזכיר בוגמ' כאן משום דסתם מתניתין נמי מסיע להאי ברייתה Adams טרפה חייב בשילוח, דכיוון דקתוינ במשנה עוף טמא פטור משליח הדיקוק מני" דעוף טרפה חייב, וכאשר בתבנו למעלה דעוף טמא על ביצים טהורים במקומם הפקר הוא כמעט מן הנמנע, ואי התנא ה' סובר דה' עוף טרפה פטור משילוח ה' נקט מה דשכיה יותר. ועל מה שיש להפליא, הוא הפימ'ש לרמב"ם שכ' דצפור נופל רק על עוף טהור שי' כל צפור טהורה עכ"ל, והוא פלא דדרבנה מהאי קרא קשה על כלל זה וצריך ליישבו כדמטרץ בגמ' לטעות בשוחטה מצורע אתה ואיך מביא הרמב"ם ראי לסתור וצ"ע.

ומה שכ' ק"ז ז"ל כאן דף ק"ס דהכ"מ כיון במה שכטב דהගירסה האמיתית ברמב"ם הוא דשcht מקצת הסימנים. (והג'ה שם לא הבין מה תילקו), שכונתו משום דסימנים לשון רבים עכ' אפרוחים קאי, אך אס דהכשרה בס' אחד, לא הוול"ל דעוף השרו מקצת סיימון דאושט קאי, לא הבנתי מה רצה זהה שכ' דעוף השרו בס' אחד, דהרי הרמב"ם הוא דס' דגס עוף עבי לכתיה שנוי סימנים שלמים ומה"ת, אבל ודאי דכאן מקצת ולא מרוב דבר, וממילא דלא קאי על הקנה רק על השותט, אבל בשביל זאת מ"מ דרך לדבר על ב' הסימנים אפילו אם המדבר מונחת אחד משום דהקרה לעולם נשחת תחללה, והרי שהה במיעוט סימנים והחליד במיעוט סימנים דלעיל ד' ל' ול"א ולמן דמפרש דמייעוט קמא קאי, נמי כתני סימנים לשון רבים, ולא קאי אלא השותט, דבנה לית לנו בה. אבל כוונת ה'ם לאפוקי מגירסת הטור שהבאיה, "שהחט במיעוט סמניה" דלפי גירסא זו עכ' אס קאי הגיה ה'ם, "מקצת סימנים" דז' אפשר לפרש דאפרוחים קאי ודז'וק.

ע"ש במשנה היו שם אפרוחים מפריחין או ביצים מוזרות פטור משלוח וכו', מה אפרוחים בני קיימת אף ביצים בני קיימת. ור"ל אפרוחים בני קיימת לאפוקי טרופות דאים בני קיימת ונוטעטו מתקח לך ולא לכלביך, אף ביצים בעין ראוין להolid לאפוקי מוזרות, ואע"ג דהתנא דמתני' לא תנא בפירוש אפרוחים טרופות לפטור, נשמע זאת מהא דקתוינ עוף טהור על ביצי עוף טמא דפטור, חד טעמא איקא דליך ולא לכלביך ובדאמר בגמ' לעיל, עין ברמב"ם ז"ל שכטב בהלכ' ט' וז"ל: „היו אפרוחים טרופות הר' אלו בכיביצים מוזרות ופטור משלוח", עכ"ל. ולא הבנתי הלא אפרוחין טרופות נטמעטו מתקח לך ולא לכלביך, אבל ביצים מוזרות נפש היפה תאכלם, אבלطعم הפטור משום דאים ראוין להolid ולא בני קיימת נינחו, ואיך תולה הרמב"ם אפרוחין טרופות בכיביצים מוזרות. וצ"ע כתעת ודז'וק.

ד' קמ"א ע"א שלחה וחורה אפילו ב' פ' וה' פעמים חיביב, שנ' שלח תשלח את האס עכ"ל המשנה, וכצורתה תנן נמי ב' מ" ד' ל' לעניין השבת אבודה. והאי מדרבנן דאמר ל' לרבע ואימא שלח חדא זימנא תשלח תרי זימנא, ה' סובר דד' וה' דנקט היא דזוקא ולא יותר, لكن פריך דמן"ל לרבות מיתורא דתשלח יותר מתריז זימנא, דאי ידע דהאי ד' וה' לאו דזוקא ואפילו מהא פערם נמי מה פריך דילמא באמות לא מצין לרבות מיתורא רק עוד הפעם, אבל מ"מ נדע מזה דה' מהא פעמים דמ"ש, כיון דלא יצא בפ"א וצריך עוד העש הפעם לשלח מה ל' פעמים ומה ל' מאה פעמים, אלא דלפי' ה' די לתרץ לו דהאי ד' וה', לאו דזוקא דה' מהא ולעולם מרים ביומיות תשלחה דלאו ליכא ועשה איכא, ולפי' דברי החכ"ץ, הלא בPsiות הול"ל דכל שנוטל רק האס ליכא לאו רק עשה. והנה אני רואה כי

אם מצوها קלה שהיא כאיסר וכי' או על שלוחה האם קאי הלא ה' מוכרכה לשולח שלא ל蹶ה, ואפיו שלא בתורתה הרי הוא רשאי ונפסק לעדות ולשבועה, ומה הוה ל' למיעבד אלא ודאי או דקיי אליבא דריי, והוה מצי ליקח האם לטהרת מצורע או אף' לאכילת רשותם בלא הבנים, ולא עבר אלא אעשה כי אליבי' דוקא בלקיחת שנייהם איכא לאו דלא תינח וכדעת החכ'צ' הנל', או דרבנן על המניעה מכל וכל קאי והוא מצי לשולח האם וליקח הגולות, והוא נמנע מהז והפסיד כאיסר שוו' הגולות.

ועתה אריך אך אין פסק הרמב"ם ז"ל מכונים לכל מה שכתנו דהנה בראש הל"ש בשມונה המצוות כתוב "שלא ליקח האם על הבנים, לשלח האם אם לקחה עמו הבנים", הרי דלא הזכיר שי' שה'ק מצואה מוחלטת, וגם לא מצואה תנאי דהינו אם ירצה ליקח הבנים וכמו שחייבת האם ירצה לאכול אלא שהיא המתknת עויתו אם לקחה, וכן מבואר בפסקיו בפי' שכתב הлокח האם על הבנים (והיינו מעל הבנים) ושותה לוקה על שחיתת האם שנ' וכי' (דהינו מושם דעת' שחיתה ביאל המ"ע בידים זאת אפילו למ"ד בטלו ולא בטלו) וכן אם מטה קודם שישלחנה לוקה (והיינו למ"ד קיימו ולא קיימו דפסק כוותי'), "ואם שלחה אחר שלקהה פטור", פטור אבל אסור כמו אסור להחותר ע"מ שישראל הנוטר וזה ברור בדבריו, והוסיף בהלכה ב', וכן כל מצות ל"ת שנתקע לעשה וכו', הרי ذكري ל' מצות ל"ת מה שלקה האם קרי ל' ניתוק לעשה מה שלחה אחר שלקהה, אבל ממ"ע בא לא שעבר תחלה אין זכר במון, ואדרבה כתב בהל' ג', "בא אחר וחטף האם מידיו או שברחה מידיו שלא מדעתו לוקה שנ' שלח תשלח עד שישלח עצמו, והרי לא קיים העשה שבה" עכ'ל, הרי דמפרש האי תשלח המiyor בקרא, שאם לא קיים בעצמו העשה המתknת עויתו לוקה ע"פ שנותק'ים העשה ממילא, וזה נגד הגמ' שמספרת האי תשלח בלקיחה ע"מ לשלה דליך לאו אלא עשה, וחייב על העשה אפילו אצידק ל' לטהרת מצורע שהוא חמורה, הרי שלך לפניך לדעתה הרמב"ם זה ליתא, אך ניחא דרשאי, לעבור על לאו דלא תח ע"מ לקיים העשה המתknת הלאו, כמו דלא דמותר לגוזל או להותיר כדי לקיים והשיב, או באש תשרוףו, אלא העשה בא כאן שאם עבר ולכך לתקן את הלאו שעבר. הרי דפסק בחכמים דליך כאן עשה בלי לאו, אבל איכא עשה המתknת את הלאו, ובhalbca י"ט הביא דין של המשנה האחרון וז"ל, "אסור ליטול אם על בנים אפילו לטhor בהן את המצורע שהוא מצוה, ואם לך חייב לשלה, ואם לא שלח לוקה שאין עשה דוחה ל"ת ועשה וכו'" עכ'ל, הנה לא האיך כל דינה דליך ע"מ לשלה דליך רק עשה, ומ"מ עשה למצורע החמורה לא דחיה עשה דשה"ק, מושום דכתיב תשלח יתרא כסוג'י דיון, רק המשנה כצורתה דאפי' לטהר מצורע אין לך, ואם לך ל蹶ה, ובע"ג דהרבמב"ם אית ל' קיימ' ולא קיימ', מ"מ הלא מפרש דמאי לתקן הלאו כי' שהאמ ח' בידו, וא"כ לעולם איכא לאו ועשה העומדת לתקן, וכן נתן טעם לדבר משום דאי עשה דוחה ל"ת ועשה, והכ' מ' תהמה עליו וכתב דרבנן דס' מל' משלח ואני ל蹶ה תח' דלא תחת, אין כאן אלא ל"ת ולא עשה, והרי ה'ק' מ' השיג לדעתה הרמב"ם שפסק בחכמים קודם שלח אין כאן שום עשה אלא ל"ת צער גדול לה, וא"כ המניעה היא המוצה ועליה קבעה התורה השכר למען ייטב לך והארכת ימיים, אבל שלוח האם מעל הבנים ולקיחת הבנים הוא תיקון הלאו שעבר בלקיחה, ואין על זה האי שכר כי די בתיקון שלא ל蹶ה, אלoms לר' יהודה דשלח מעיקרא ממשמע איכא מצוה החלטה בלקיחת האם מעל הבנים לשלה, ועפ' טעם הזוהר שהבאתי לעיל, ואליבי' אזלה האי עובדא דסוף פרקן, بما שעלה לברא להביא נזלות ושלוח את האם היכן אריכות ימיו של זה, כי אליבא דחכמים לא על האי תיקון הלאו ע"פ' שהיא עשה, נאמר האי שכר. ותדע מלשון המשנה גופה דברי קתני בה ומה

גם החוי' ה' מפרש על הבנים עם הבנים כח'צ'adam קרשי' דעל האם לחוד אזהיר שלא ליקח מעל הבנים, איך מצי לפרש שהעשה דשלח תשלה היא עשה מוחלטת, אך ישלח בלבד הטענה לא תח האם מעל הבנים, וא"א לשלח בלבד בלבו אלו דלא תחת, אבל הקרה לא מתישב בשום אופן הכוי, דהיינו הול' תחלה המוצה המוחלטת דשלח תשלה את האם, וא"כ הלאו דל'ת האם מעל הבנים להחיק בה לאכלה, וכ"פ אם הקדמים הלאו דלא תח האם להחיק בה דוקא, כי עיקר(acziorot) של האי מעשה הלקיחה הוא משום שמסלול אותה מן יליה שמרחפת עליו לשמרן, וכאשר כתוב הרמב"ם בהל' ז' ו'ל: "לא אסורה התורה אלא לצד אותה והיא יכולה לפרוח בשביב הבנים שהוא מרחפת עלייהן שלא ילכו, שנ' והאם רובצת על האפרוחים" וכי' עכ'ל, וא"כ טרם שנדע ההיתר דשלח תשלה לצורך לקיחת הבנים, ודאי הינו מפרשין לא תח האם מעל הבנים כלל, אלא ע"כ דחווי' ג'כ' ה' מפרש דל'ת האם על הבנים עם הבנים, וליכא לאו רק בלקיחת שנייהם, ואם מדויק העשה אחריו הלאו לומר, אבל שלח תשלה את האם והבנים תח לך אם תרצה, ואז השילוח הוא החלטי ולא תנאי שאם תרצה ליקח הבנים אז תשלה האם, אלא שלח תשלה לחלוtin ואם תרצה תח לך הבנים. ומעתה אני אומר כי בדבר הזה האם פירוש על הבנים הוא עם הבנים או מעל הבנים היא היא הפלוגתא שבין ר'וי ווחכים במשנה שאח'ז', דריי' אומר הנוטל האם על הבנים ל蹶ה ואני משלח, ומפרש בגמ' דסובר שלח מעיקרא משמע והיינו דמפרש דשלח הבנים הוא עם הבנים, ולכן כל שעבר על זה ולחק האם על הבנים גם שנייהם עבר אלiao זה ותו ליכא שום מצוה כדי לתקן את הלאו, דמה דכתיב אח'כ שלח תשלה את האם ואת הבנים תח לך מעיקרא משמע, דהינו עשה מוחלטת לשלה האם, ואם ירצה יכול ליקח את הבנים ואין לפרש דחכל רשות שאם תרצה תוכל לשלה את האם וליקח את הבנים, דא"כ גם להיפך שפיר דמי ליקח את האם ולשלחalo להניה את הבנים דגס אז לא עבר אלאו דלא לחק האם עם הבנים, ולכן ע"כ הפ' דשלח תשלה למ"ע אתה, ואם לך האם והניח הבנים או שלח עבר אהאי עשה, אבל החכמים דפליגו אר'וי ואומרים משלח ואני ל蹶ה, ודנו אותו לתקן הניתק לעשה כדקטני במתני', מפרשין הלאו דל'ת האם על הבנים כפרשי' מעל הבנים, והלאו מוחלט בלקיחת האם לחוד עbor, لكن מוטב שלא יגע בקון זה כלל, והעשה דשלח לא בא אלא לתקן הלאו אם נטל האם מעל הבנים, וכמו והשיב את הגזלה דבאה העשה לתקון הלאו דלא תגוזל, כן מתרחש גם כאן הקרה דשלח תשלה אם עברת ולקחת, אבל ודאי מוטב שלא ליקח כלל האם מעל הבנים, כמו בכל לאו הניתק לעשה דלא נימא דaicia רשות גוזל כדי לקיים והשיב, או להוtier מבשר הקדשים כדי לקיים מצות שריפת נותר, וכן הדין נוטן לפי הטעם המוסכם ברמב"ם ואבע"ז יותר מפרש טעמי המצוות, כי מצד שלא נטאזר בלקיחת האם מעל הבנים שהוא צער גדול לה, וא"כ המניעה היא המוצה ועליה קבעה התורה השכר למען ייטב לך והארכת ימיים, אבל שלוח האם מעל הבנים ולקיחת הבנים הוא תיקון הלאו שעבר בלקיחה, ואין על זה האי שכר כי די בתיקון שלא ל蹶ה, אלoms לר' יהודה דשלח מעיקרא ממשמע איכא מצוה ההחלטה בלקיחת האם מעל הבנים לשלה, ועפ' טעם הזוהר שהבאתי לעיל, ואליבי' אזלה האי עובדא דסוף פרקן, بما שעלה לברא להביא נזלות ושלוח את האם היכן אריכות ימיו של זה, כי אליבא דחכמים לא על האי תיקון הלאו ע"פ' שהיא עשה, נאמר האי שכר. ותדע מלשון המשנה גופה דברי קתני בה ומה

לא קשהaimא חשלח תרי זימנא ותו לא, אלא להיפך קשה מה קמ"ל פשיטה Adams חזרה איכה הלאו דלא תחק מקודם, ומוק"ו כמו שכתבנו בריש דברינו ולכן ה' די לרמב"ס לשנות הדין כמו שהוא במסנה מבלי להוסיף עליו מאומה, משא"כ שם בב"מ לענין מצות השבת אבידה דהיא מצוה החלהית שם מבאר כתירוץ של רבא ודוק' היטב בכל הדברים שכתבתי כי הן קילורין לענין ואמייניטים להלכה בס"ד.

גמר' ותו לר"י דאמר שלח מעיקרה משמע אפילו עשה נמי ליכא לפי מה שביארנו למעלה לר"י דשלח מעיקרה משמע, הרי הוא מצוה החלティ ליקח את האם מעל הבנים ושלחה, כאשר קתני במתנ"י אמר הריני נוטל את האם ומשלח את הבנים חיב, ובמשנה שבמשניות קטני חיב לשלח, והנה שתי הגירושות אמיטיות דלחכים דר"י דאמרו משלח ואין לוקה למ"ד קיימו ולא קיימו, וכפרש"י תנך כ"ז אם לך האם ולא שלחה מיד חיב מלכות וחיב לשלח, ולר"י דס"ל שלח מעיקרה משמע חיב לשלח אצל איןו לוקה וכדעת החכ"ץ זיל, דהרי לא לךה עם הבנים, וא"כ מאי אמר, ותו לר"י אפילו עשה אין כאן, אבל ניחא בשנאמר דהא דאמר דתשלח אתה להיכא דubar וסקלי' לאם דלאו עבר', היינו לחכים, אבל לר"י מירידי דשקל גם שניהם האם עם הבנים, ואז לר"י לוקה ואני משלח, אלא דלר"י לא צרכין לאוקמא תשלחblkach שיחסם אלא דתשלח אתה שאפילו לஹרת מצורע לא יקח האם לחודה, דין בה אלא עשה עבר על שלח, וכחכ"ץ וכתרוץ של מ"ר בר"א דאמר כגון שנטלה ע"מ לשלחזה דהוא לחחים, נכלל גם לר"י דלא צרכין לדידי' כלל לומר דעתה אלא דמעיקרה אין כאן אלא עבירה עשה אם נוטל האם בלבד הבנים. אבל רשי זיל לא פירש וכן ונתקח טובא hon בקושי' הגמ' לפרש דלר"י בנטלה האם לחוד ג"כ לוקה ואני משלח, ואם לךה ע"מ לשלחזה גם לר"י לא עבר אלא, וממילא גם לא על העשה.ומי כחכם ויבין את זאת, ואמת דlisnia דגמ' דחוק לפ' פירושינו אבל מ"מ האמת כן הוא ודוק'.

תוס' ד"ה לא צרכין דubar וסקלי' מכון קשה לפ' ריב"א וכו', קושי' התוס' קשה להולמה, דהקשה לדעת הריב"א דהלאו לעולם נרחה ולא נשאר רק עשה, לעולם צרכין קרא דתשלח להורות דכאן ליה אם עבר ולקחה לטהרת מצורע, והוא פלא דס"ס אין זה יותר מעשה דתשלח ואיך נלקה עשה אפילו כתיבא כמה פעמים, וצ"ע ודוק'.

משנה הנוטל אם על בניים ר"י לאוקה ואני משלח בתוספתא הגירושא נוטל האם מעל הבנים, ולפי ביאורינו לעלה גירסא זו משובשת דר"י איןו לוקה אלא בנטול שניהם.

ע"ב **גמר'** עד כמה משלחה, ופרש"י אם נטלה. ולא ידעת מה רצתה בהז' ואולי יש לומר דחוק לאחמים קמבעי' ל' דס"ל דשלח לאחר שuber ונטלה סגי לי' עד שתצא מת'י, אבל לר"י דשלח מעיקרה משמע בעין שלוח לחלוין, והטעם דלחכים דכבר עבר אלאו דלא תחק, אלא שמתוקן בשילוח, כל שיצאה מת'י, כבר קיים העשה ויכול אח"כ לתפשה, אבל לר"י דשלח מעיקרה משמע מצוה הכרחית היא והוא מטעם שכטב הזוהר כדי שתחזרו ותבקש את בניה ויתעוררעו ע"י זה רחמי שמיים על ישראל בגלותם, א"כ לא נגמר העשה במה שיצאה מת'י כਮובן אלא דקשה להכניס זאת בכוונת רשי זיל, כיון שלא הזכיר מכל זה מאומה וצ"ע.

אולם הרמב"ס זיל לא מפרש כפרש"י דأتא לאשמעין דסגי בשיצא מת'י ומותר אח"כ לתפשה דלא האזכיר מזה כלום אלא

מהלכ' דלאו סמכה הוא, וממצאתה בח' ק"ז זיל ש' על הא דאמרו בגין' שנטלה ע"ד שלח דלאו ליכא וכו', אין להשתבש וללמוד מהו זה דמותר לכתילה לעבור על הלאו לקיים העשה, ומותר להחותיר ע"מ לשורוף הנורת, ولكنות חמץ בפסח ע"מ לבعرو וכו' איך קאמר שנטלו בידו לשחו דלהרמב"ס צrisk ליטלו בגפו או ברגלו ולשלחו, ולרש"י נהי דסגי במקיש על הקון שתפרחת, מ"מ אס משלחו בידו שפיר דמי ואז אחר שהיתה בידו לשלהה נדע לו שהוא צrisk לטהרת מצורע, ומסיים וזה אמת ברור ונכוון ואל תשח相反, והנה לא ידעת מה תיקון בכל דבריו, אמת דלדעת חכמים אין כאן עשה הקודמת להלאו, אלא דהאי שלוחה הוא תיקון הלאו שעבר, כמו שrifת נותר, אז א"א ליטול האם מן הבנים בלי לעבור אלאו דלא תחק, דמי התהי לו השילוח בעצמו הוא ע"כ ע"י עברית הלאו נעשה, ואיך נאמר דלא עבר אלאו ע"י שלוחה מעל הבנים שהוא ג"כ לקייה מעל הבנים, אלא דהוא כעובר אלאו ומקרים התקין בב"א, ואולי גרע דהוא מצוה הבא בעבירה וליכא תיקון כלל, וכחכ"פ פשיטה דלהרמב"ס זיל סובר דהאי דברי מר בר"א לאו דסמכה הוא, וכן למ"ד קיימו ולא קיימו לפי דעת הרמב"ס איכה תיקון הלאו כ"ז שמשלו, אשר על כן לא פסק הרמב"ס מהאי תירוצא שבגמ' דקרה דתשלח אתה לחיב בשילוח בדאייה עשה לחוד נגד עשה דמצורע, וקרא דתשלח אתה לדעת הרמב"ס על חטף אחר מידו או ברחה מידי דלא תיקון בזה הלאו, וק"ז זיל בעצמו הרגש לעיל מני' בזה, בד"ה לדבר מצוה מנין תיל' תשלח, שכ' דאי הוה רבע סובר לצריך לאחזה בגפה או רגליה ושלחה בידיו, אשר זאת נפקא לרמב"ס מתשלח לא הי' צrisk לשינוי כל heiени' דחיקא, בנטלה ע"מ לשלחזה גם כל שינוי דשים דלעשות שלם בין איש לאשתו וכו' עכ"ל. הרוי לך ברור ואמת דלהרמב"ס הי' מדחה כל השקיל וטרוי הלאו מהלהקה, וגם הר"ף זיל לא הביאה. ולכן תמה אקרוא על יתר הראשונים, החינוך והטור ואחריהם הבית יוסף בשוע' כולם, מסידור דבריהם נשמע דaicaca בשעה' מצוה החלティ, שהה אינו אלא לדעת ר"י דסובר שלח מעיקרה משמע, ונמשכו כולם אחר פשוטות הסוגי' שלפניו וגם אחר האי' אגדה דסוף פרקן יותר לשונות שבגמ', דמשמע דaicaca מצוה בשילוח הkon עכ"פ כמו שחיטה למי שרוצה לאכול, כן במי שרוצה ליקח הבנים שומרת לכתילה ומזכזה עליו ליקח האם ושלחה תחליה ואח"כ יקח הבנים וכל זה אין אלא לר"י ולא לחחים, וזה הפלא ולא, והבי' בכם שלו בעצמו הרגש לדעת הרמב"ס ליכא עשה כ"ז שלא לך, ומ"מ לא שת ליבו בפסקין שוע' שלו על האי' עניין גדול וקבוע הלהכה נגד דעת הריב"י והרמב"ס זיל, וגם המשנה עצמה מסיע' לרמב"ס, דהרי בכל הני' דינים קתני' במשנתינו הטעם משום שני' שלח תשלח, ובמשנה אחרונה דלא יטול האדם אם על הבנים אפי' לטהר את המצורע לא מסיים משום שני' שלפניו. ועתה דלא צrisk להאי דינה דרשיה דתשלח שאמרו בגמ' שלפניו. ונשוב למה שהחילנו דלהרמב"ס זיל גם בהאי דינה דשלחה וחורה אפי' ד' זה' פעמים לא שת לבו לתקן המשנה עפ' תירוצו של רבא דאפי' מהא פעמים ומשלח לחוזא, כי לפי ביאורינו לדעת חכמים איןו כאן מצות שלוח אלא תיקון הלאו שuber וטוב מזה ולא יטול, לא האם ולא הבנים, א"כ באמות ציל שום יפותה שלא יטול האם אחר שחורה על בניה פשיטה דהלאו במקומו עומד, ואות שאיון כאן מצוה אלא תיקון מתשלח נשמע לצrisk בידייו לשחו, ואס לא אז נלקה על הלקיחה, ומהשנה באמות בין לר"י ובין לשחים, ולחחים ולרמב"ס שפסק חכמים לא חש להאריך על הלאו כשותה, ולכן צrisk רק לר"י ולא לחחים, דלא יטול בהאי פירושא דרבא דעיקרו צrisk רק לר"י ולא לחחים, דלא יטול

והנה קושי זו גם לחכמים קשה לכטורי' דכל שלוח לבסוף הרי תיקו הלאו וליכא תועבה, ומ"ל יותר אם לkerja וחיטה דבר השיר מותר כמש"כ הרמב"ם בריש פ"ג, וניהו דרש"י דלמ"ד קיימו ולא קיימו בעין דוקא תכ"ד אבל אח"כ לוכה ומ"מ משלח ניחא, מ"מ לרמב"ם דס"ל דמצוי לקיים העשה כל זמן שהאמ קיימת קשה, וגם לרשי' קשה למ"ד בטלו והרי כל שלוחה ליכא תועבה, ע"כ לומר דריש' שם שהקשה שה"ק ליתסרה הי' סובר, אע"פ שנטתקן הלאו ע"י שלוחה היינו דנפטר מעונש מלכות אבל מ"מ איסורה דעדב עבד ומקרי תועבה אף דאיינו לוכה, הכי נמי י"ל לר"י לפי מה שביארנו לדידי' בנטול האם בלא הבנים עbor רק העשה דשלוח וועליו לשלו כלazon שהיא בידו, זאת קתני במשנה דאמר הריני נוטל את האם ומשלחת את הבנים דחיב לשלוח, וזה בין לחכמים ובין לר"י וא"כ גם לר"י עבר אעשה במה שלקחה ע"מ להחיזק בה ונעשה תועבה ומ"מ אמרה תורה שלוח גם אחר שעבר אעשה - כן יש לדוחוק - ודוק'.

ד"ה קמ"ב ע"א משנה לא ייטול אדם אם על בניים אפילו לטהר את המצווע. האי דין נשנה לכ"ע בין לר"י ובין לחכמים לר"י' דשלוח מייקרא ממשע"כ כל שנטול אם על בניים עבר בלאו ועשה בב"א, ולא אתה עשה דמצווע לדוחות לאו ועשה וליקח האם לבדה דליקא לר"י אלא עשה דשלוח, גם זאת נתמעט לר"י מושלח יתירה כמש"כ במלعلا, ולהחכמים דליקא עשה מייקרא אלא לאו דלא תקח, מ"מ כיוון דאם לcker איכא עליו עשה לתקן הלאו חשוב בעשה ול"ת, ולא נדחה מפני עשה דמצווע, ולידיחו לא צרך תשלוח על זה כמש"כ לעיל, והמחלוקת מוכיחה כן דכמו דבדיניהם של מעלה קתני במשנה משום שנאמר שלח חשלח, ה"ג הוול"ל אהאי משום שנ' תשלוח ואפילו לדבר מצווה, אלא ודאי דבלא שום דרישה קאמר דאיינו נדחה מפני עשה דמצווע משום דזהה עשה ול"ת, וכן פסק הרמב"ם וכמו שהארכנו לעיל.

ואח"כ אמר ומה מצוה קלה שהיא כאיסר וכו' גם זאת מותפרש לכל או"א באופן אחר לר"י מותפרשת, אם משלח האם ואני נוטלה, שלא ה' עbor בנטילת האם לחוד רך עשה והוא מקיים העשה ומשלחה אינה נוטלה אבל על שאינו נוטל האם עם הבנים גם שניהם ומיניהם הרי ביטול מ"ע, לדידי' יש חיוב הכרחי לשלוח אבל לחכמים כל שלוח את האם ושלחנה ונטל את בנייה, איינו מגיעו לו שכර דהרי אדרבה עבר עבירה בליך לא שתקהנה ע"י השילוח וכל שעבר ל"ת וקיים אח"כ העשה המנתקת הלאו איינו מן הדין שיקבל שכר,ומי שלא עבר כלל כשבא הלאו לא יוכל שכר, אלא גם כאן הכוונה אליבא דחכמים שמי שקרה לו קן ציפור והניחו ולא נגע בו, לא באם ולא בבניה מקבל שכר זה הקבוע לו על שקים מצוות ל"ת דלא תקח האם מעל הבנים, וכאשר אמרו בקידושין סוף פ"ק דמי דעתך לנו עבירה וכבש צרו ולא עברה נוותנים לו שכר אבל קיים מצווה בידים. כן כמותפרש האי משנה לפ"ז דעת הרמב"ן שהארכתי בו לעיל ודוק'.

גמר' תני ר' יעקב אומר אין לך כל מצוה ומזכה שמתן שכרה בצדה שאון תחה"מ תלוי בה. עיין بما שכתבתי בארכות בעניין זה לעיל דף ק"י ע"ב ודוק'.

קישור סוף המסתכתא לתחלה תמצא בריש מכילטן

שכתב בהלכ' ג' ו"ל "בא אחר וחטף האם מתחת ידו ושלחה, או שברחה מות"י שלא מדעתו לוכה, שני שלח התשלח עד שישלח עצמו, והרי לא קיים העשה שבה" עכ"ל, והכ"מ ז"ל עמד על הלכה זו ולא צין אליה מקומה בוגם". ולפע"ד נראה ברור דהרמב"ם ז"ל מפרש כן דברי רב יהודה דאמר, כדי שתצא מות"י דהינו שישלח הוא בעצמו ולא אחר שחתוף אותה מות"י או שברחה שלא מדעתו, ודרש זאת מקרה יתירא דתשלח ודלא כרבא דלעיל דדריש חכמים דליך אפי' לדבר מצוה וכמו שהארכתי לעיל והוא לדעת חכמים דליך מציאות עשה بلا לאו. ولكن אתה תשלח על האי דין אadam עבר ונטהה יכול לתקן הלאו דוקא ע"י שלוח מתחת ידו ממש, אבל לא מתוקן הלאו אם אחר חטף ושלח או ברחה מעצמה, אבל לר"י דס"ל שלח מעיקרא ממשע' אם חטף אחר או ברחה מידו הרי לא עבר אלאו, דלא לךה עם הבנים ואעשה נמי לא עבר דהרי סכ"ס נשלח מהילא, ולר"י ודאי אתה קרא דתשלח אלף לדבר מצוה דלידי' בלקיחת האם לחוזא אין כאן אלא ביטול עשה דשלוח, והו"א דעשה דמצווע החמורה תדחה עשה דשלוח ולפ"ז גם אידך מימרא דבמה משלחה חד אמר ברגליה חד אמר בכנפה ג"כ לחכמים נאמר, וב עבר ולכך אבל לר"י אי לך האם עם הבנים כבר עבר ולוכה ואין משלח, ואם עדיין לא לך יכול לקיים מצוות שלוח גם במקיש על הקון שתפרח האם, שהאי תשלח לר"י לא אתה שבעין דוקא מתחת ידו, אלא דאפילו לדבר מצוה כנ"ל, וא"כ בכל גוונא שתפרח נתקיים העשה ודוק'.

ע"ש גמר' האי דגינחו לגביה ושלחה ואח"כ תפשה נגדי ר"י וכו', עיין במל"מ פ"ג הי"ד מהל' עבדים דקמתמה מכון על שיטת מקטצת ראשונים דאפילו בלאו הנחיק לעשה כמו הענק תעניק כיון דמתן שכחה בצדיה אין ב"ד קופין עלי', אך נגדי ר"י להאי. ותמה אני על תמייתו דשאני הטעם דהלאו אין בו מעשה ובלא"ה אין לוקין עליו, וחקרו אי קופין על העשה מצד שמ"מ מנטקה ומתקנת הלאו, או גם בזאת אמרין דאיון קופין כיון שמתן שכחה בצדיה, אבל כאן הלא עבר הלאו דלא תקח שהוא בקו"ע ופשיטה דкопין על העשה לתקן הלאו. וכאשר באמת ציווה עלי זיל רבבי לה גדריה ושלחה, ומה נגדי ג"כ הלא פריך עליו הש"ס ומשני דברבן ומכת מרודות משום דתחכם לעבור על הלאו ולתקן ברמיה, זה פשוט וברור ואין כאן מקום להקשות מיידי ודוק'.

ע"ש גמר' וליחס לחשדא. ורקשי לי הא לא הורה רבא מידי דהרי אל האי לא ידיע לך מתני' היא דאפי' ביצה אחת חייב לשלח, ואי דתימה עוף טהור הוא הלא גם זאת דרך מותימה קאמר, הרי לא ידע האי גברא דעוף טהור חייב לשלח משמע דתימה ה' מפ魯סם לכל דעוף טהור הוא, והי' אוכלין אותה אם לא שנאמר דמאחר דברך לך חייב לשלח תלו בפלוגתא דר"י ורבנן, لكن מקרי הוראה מה שחייב רבא לשלחו בחכמים ודוק'.

ולהשלמת העניין אציע כאן קושי' אחד הנה שהביא ק"ז ז"ל מבנו הגה"ק מוי"ה שמעון זצ"ל בעודוILD שעשוים וכן היא בהגנות ק"ז רעכ"א ז"ל על המשניות והוא דרש"י דס"ל שלח מעיקרא ממשע' וכל שלוח לוכה ואני משלח, נשאר קושי' הש"ס לעיל קט"ו ע"א שה"ק ליתסר מצד כל שתעבטי לך, ותירץ הש"ס דשם שלא אמרה תורה שלח לתקלה ליתה, דרש"י לא אמרה תורה שלח אלא קודם שנעשה העבירה והניא הקושי' בצע"ע עי"ש.

א מ ר ה מ ח ב ר

מקום ATI להציג פה הערכה מבני הרב מ"ה עקיבא שיחי' והשיכת לסוף סוג' דשיכלא קמא פרק אלו טרפות ואיזהו תשובה שערכתי אליו בעגין אבל המודול השיכת לסוג' דנוהג בטמאה סוף פגה'ן.

של טרפה ובלא מלכות אין מקום לאיבע' הגמ' מהו למגווע חלבו וכוקשינו דבאסור דלית בי' מלכות לא שייך בי' איסור היוצא מן הטמא, ואין לתרץ כתירוץ הנ'ל, דהוא ציר של אמה'ח דהא איסור אמה'ח כבר אזהה לה ע"י שחיטת האם גם מאבר היוצא לשיטות הרמב"ס וرك בנוולד כיוון דיש איסור אמה'ח על הוולד כלו יש מקום לאיבע' דכיון דלהאי אבר היוצא אין לו היתר אכילה אחר השחיטה ממילא החלב שלו קודם השחיטה אין מותר כחלב דעתמא והוא ציר של אמה'ח.

וראה זה דבר נפלא דהרבמ"ס בה"ב כת' באזה'ל: עobar שהוציא אבר ונארס **"ואח'ב נולדי"** ותק מילמר או נשחת כמו שכתב בהלי' ט', ובש"ע יוז' סי' י"ד כתוב עobar שהוציא אבר ונארס **"אחר נשחתה"** ולא נקט נולד, והוא ממש היפך לשון הרמב"ס ומ' לא יודה כי שנייה זה בלשון הש"ע מלשון הרמב"ס יסודו בפוגות' הש"ע והרמב"ס במה שכתבתי לעיל, והצעתי דבר זה לפני הגאון מראדמישל וקלסי' מאד.

אלא דלפי מה שהוציא אמו'ר הגאון שליט'א בחיבורו דלשיטת הרמב"ס כל שהפריס ע"ג קרע בעי' נמי שחיתה מה'ית עין היטב בפניהם אז לשיטתו ליכא חילוק בין הנולד או נשחתה אמו'ר דכל שנתגדלה ונחלבת ממילא בעי' שחיתה ויש היתר לאיסור אמה'ח של אבר היוצא נמי ולא נשר רק איסור של טרפה שאין בו מלכות, ולפ' צ'ל דהרבמ"ס באמת לאו דוקא נקט נולד וה'ה לנשחתה אמו'ר וגדר הולך שהוא כמו נולד להרמב"ס דבכל אופן בעי' שחיתה מה'ת, ועיין בבי' סי' י"ד שכותב על הטור שהביא לשון הרמב"ס בנולד, וכותב עליו הב' דה'ה אם נשחתה אמו'ר והוציאווח' תירבנו חד מאנניחו נקט עכ'ל והוא פלא דרך אי נאמר דרמב"ס כשהוציאווח' תירבנו חד ונתגדל הולך שהוא כמו נולד דרנן'ת אז שפיר יש לומר דןולד והוא תירבנו חד ונשחתה מה'ת דז'ר דבכל אופן וה'ה נשחתה דמ"ש כיוון דשניהם דין אחד יש להם אבל לה'י' דלא ס'ל כן בשיטת הרמב"ס וס'ל דבנשחתה האם עע'פ' נתגדל הולך לא בעי' שחיתה מה'ת אז בנשחתה באמת החלב מותר וכוקשינו. ואיך אפשר לומר דהרבmb"ס נקט נולד וה'ה נשחתה הלא נולד בעי' שחיתה מה'ת ונשחתה האם לא בעי' רק מדרבנן' ואיך אפשר לכלול היא בהא, שני דברים שונים והוא פלא ודוק'ן.

תשובה א'

ב"ה מוש'ק פ' ויצא תרע'ה לפ"ק קל'ב יצ'ו

הי' שלום בחילך שלוחה בארמוןתייך לך אהובי בני רחומי' הרה'ג ח'וב' טובא מופלג בהפלגת חכמים ונבונים בש'ת מ"ה עקיבא שיחי' רב דק'ק ט'ם והגילדות

אחרש'ה וכו' וע"ד מה שרצית לישב קושי' החמורה שהקשתי' איך קאמר בחולין ק'ג ע"א דלא'ם תלש אבר וטרפה בה דaicא על האבר אמה'ח וטרפה משום דבחדி הדדי קאחו הלא

אמר בן המחבר הגאון שליט'א! הקושי' שהקשה אמא'ר הגאון שליט'א לשיטת הרמב"ס דס'ל דאיסור יוצא מן הטמא לא שייך רק באיסור מלכות אבל לא באיסור שעשה א'כ הלא החלב מותר כיון דאיינו אלא יוצא מן הטמא שאין בו מלכות א'כ פרנס הא דיבע' בಗמ' חולין ס'ט מהו למגווע חלבו של בהמה דאית לה אבר היוצא. הנה קושי' עצומה הלווא הקשתי' מדונפשי' וכשצחטי' להיות באותו אדר' הגאון העצום מראדמישל שליט'א הצעתה לפניו והשיב בצל אדר' הגאון העצום מראדמישל שליט'א הצעתה לפניו והשיב לי ממש בדברי אמא'ר הגאון שליט'א דוכנות הש"ס היה דכיון דאיון להאי אבר היתר ע"י שחיתה ממילאתו הווה על החלב של האי אבר היוצא שם איסור של ציר אמה'ח כמו על חלב דעלמא אלא דחלב דעלמא כיוון דאית לוי' היתר ע"י שחיתה מותר אבל חלב של אבר היוצא כיוון דאיון לו היתר ע"י שחיתה לא פקע מיני' איסור של ציר אמה'ח. ואני הבאת ראי' מכרחות לאמתת סברא זו.

דנהנה הראשונים ז'ל פלגי اي האבר היוצא איסור אמה'ח יש בו או איסור טרפה, עיין בפמ'ג סי' י"ד במשבצות ס'ק'ב שהאריך בהז'ה לבאר שיטות הראשונים ז'ל ותמצית דבריו היא דלשיטת הרשב'א וב'י משום אמה'ח נגעה בי' ומשום דלא הועילה שחיטת האם להאי אבר היוצא, ולרמב"ס ליכא כלל משום אמה'ח דשחיטת האם מועלת לסליק איסור אמה'ח אפילו מאבר היוצא אלא דין טרפה יש בו מקרה דבר שבדה טרפה בשר שיצא חוץ למחיצתו. ולפנ'ז' נראה דבזה גופא תלי' ג' מה דפליגו ב'י' ושאר הראשונים בהא אי נולד הולך באבר היוצא بلا שחיטת האם אי אית ל' תקנה להאי אבר ע"י שחיטת עצמו של הולך או לא, עיין ברמב"ס פ' מה' מ"א ה'ט שכותב שם דבנשחת או נולד הולך אותו האבר אסור משום טרפה, וכותב עליו ה'כ' מ' דעתות הוא לומר בדעת הרמב"ס דבנולד بلا שחיטת אמו'ר יהא ג'כ' אסור וכשיטת הכלבו אלא דבנולד כיוון שיש לו שחיטתה עצמו השחיטה מועלת גם לאבר היוצא, וכוונת הרמב"ס שכותב נולד היא שהוציאו את הולך ח'י לאחר שחיטת האם עי'יש', ולא זכיית להבדין דברי ה'כ' מ' ולפנ'ז' נראה ברור דבר זה תלי' בהא דאיזה ש איסור איכא על אבר היוצא דודאי לשיטות הרשב'א ודעמי' מצatz איסור אמה'ח קאtiny עלה שפיר י'ל דבנולד כיוון דיש לו שחיטת עצמו ממילא נ יתר האבר עצמו דמ"ש, אבל לשיטות הרמב"ס מצatz איסור טרפה קאtiny עלה איך תועל שחיטת הולך לסליק איסור טרפה של אבר היוצא.

ואם כנים אנחנו בדברים הללו נצמחה מזה נפקותא גדולה לגבי חלב של אבר היוצא דלשיטת הב' ורשב'א אין שום מקום לאיבע' הש'ס על חלב של אבר היוצא בולך הנולד דכיון דיש לו שחיטת עצמו ומהני לסליק גם איסור אמה'ח של האי אבר היוצא ממילא גם חלבו מותר, וע'כ לומר דיבע' הש'ס דוקא בנשחתה האם דבנשחתה באופן דגס הולך ניתר דז' ליכא תקנה להאי אבר היוצא ואיסור הולב מצד ציר של אמה'ח וככ'ל. אבל לרמב"ס מצatz איסור איסור טרפה קאtiny עלה היא להיפך דבנשחתה האם כיוון דאייז אמא'ח אזהה לה גם מהאבר היוצא ואין כאן רק איסור גרידא

בדיקולא ואני בקונטראס הילכה למשה השגתי על גוף הדין הילאה מושום דברתני דלידין גם הקנה אינה כמון דמנחא בדיקולא אבל באבר המודולל דליך ע"מ כמנהא בדיקולא ע"פ שהשחיטה מועלת מנגזה"כ גם על האבר אבל טרפות לא שייך בו כדמות מר'יל הרי בחיבור זה לא מהני להיות נטרף לא הבמה ולא הריאה עצמה ע"ג דפסקין יש טרפות לחץ חיות ואם לא מהני נקבות הריאה על עצמה מכש"כ דנקות הדקין לא תhani עלי' שתאסור והטעם מבואר דהא אפיו חצי חיות אין בו אלא דמגוז"כ מהני השחיטה עלי', ולכן כל פסה"ג אין הריאה נטרפת עם הבמה אלא וזה אבר המודולל, וכן אנו מוכרים לומר לדעת הרמב"ז ע"ל בסוגי" דרכובה דך ע"ז דחתוכו מכאן ומיתה וחתוכו מכאן וחיה מה תהי' באותה חתיכת רgel במקום צוה"ג אם חתק אח"כ למלעה הכי נאמר גם אותה החתיכת חורת להכשרה אלא ודאי דלא נארה מצד טרפה לעומם.

ובפרט לדעת הרמב"ם דאייכא על אבר המודולל עכ"פ איסור תורה לאכלו א"כ ייל' דגס אינה זבוחה אית' כי אלא דלא הוה במאח' ללקות עלי' מאחר דהבהמה נשחתה ולא שייך לומר דעתן מה'ח ואפיו לדידן דאייכא בו מה'ת שום איסור יש לומר דאייסור עשה דאיינו זבוחה لكن אין באבר זה משום דהאי איסור בשרשיו אין על החפש אלא חיברא דגברא דאמרה תורה אם תרצה לאכול מצוחה עלי' לזבוח ומהאי מצוחה דגברא נתהוו איסור על הבשר דהינו איסור עשה דאיינו זבוח ולכך כל שקיים המצוחה ושותט את העב'ח ניחו דלא פעל על אבר המודולל באובייחתו כלום אבל חיבוא דגברא נתקיים וממילא ליכא איסור על אבר המודולל, ולפ"ז גם באבמה"ח גופא אויל' ליכא איסור עשה דאי' דעשה לא שייך ורק אגררא לשוחטו וכל שאפשר לקיימו עדין איך הי' על האבר שנטלש איסור עשה ובזה הי' מקום לישיב קושי' התוס' שבעות כ"ד ע"א ד"ה האוכל שהקשו איך חל איסור אבמה"ח על עשה דאי' ודוק' הקיטב.

תשובה ב' בעניין הנ"ל להנ"ל

אחדש"ה וכו' ומה שכתבת דלפי דברי איך תהי' באבר המודולל אם מטה הבמה ע"י הכאה על ראש או תחיבת סcin בלבה באופן שמתה בפ"א האם לא נאמר כאן מיתה עשו ניפול, הנה לא דקדמת בלשונך כי בהכאה על ראש או תחיבת סcin בלבה אינה מטה מיד אלא בתאי' ראש או חתק כל הלב מגופה כי אז מטה מיד והפורוס הוא צנגב הلتאה.

הנה בזה יפה הערת ותית לי כי בשעת כתיבת תשובי הראונה עליה בדעתך חיקירה זו אבל יישבת לי את הדבר עפ"י מה דאמרו בחולין ל"ז ע"ב דאפילו בעשאה גיסטרוא א"א דלא לה הי מסכנת פורתא מקמא דלייפסק לרובה וא"כ ה"ה בתזאת הראש וחתיכת הלב מגופה ג"כ איכא קצית המשך למשה ועד דשייך לומר דבහאי רגע כמיירא קודם גמר התזה נשעה האבר המודולל ניפול והוא אמרת ונכוון.

ומה שכתבת עוד הנה עירובם דברים ראייתי כאן כי בפירוש כתובתי דל"ל דניקבה ריאה בין סימן לסייען כשר ה"ה דלא נטרפת ע"י נקיית הדקין וכן פסה"ג דטרפה הבמה אבל הריאה לא נטרפת עמה וכקושיתו אבל פשיטה דרייה אסורה מצד אבמה"ח דמיתה עשו ניפול, ואפילו שחטה הלא שחתית טרפה אינה מטהרת מידי אבמה"ח וכך מהו שחותתי דבר זה בארכיות בקונטראס הילכה למשה.

כל שנטלש האבר איך יתחייב מושום טרפות הבמה שאון לאבר שום שייכות בה והלא אבמה"ח וטרפה של ח"י טרפות המה דברים המתנגדים זל"ז וא"א לבוא בב"א דטרפה הוה לי' מחייבים דכן אמרו בגמי' חולין דך ל"ב ע"ב ובחים ע' וא' ואבמה"ח היא לאחר מיתה דכן דרישנו קרא לאבמה"ח בחולין דך קכ"ח ע"ב דכי ימות מן הבמה זה אבמה"ח דטמא כנבה ואיך יחול טרפה של בע"ח על אבר מות שנפרש ממנו.

וע"ז השבת לי דכוונת הש"ס אינו שטלשו למגורי בב"א אלא שעאו תחללה אבר המודולל ונינויו דעדין לכיא אבמה"ח אם תהי' נשחתה אבל עכ"פ כמו למ"ד לאברים עומדת דמקרי אבמה"ח בעודה שלמה ממש דעומדת לאברים ה"ה למ"ד לאו לאברים עומדת עכ"פ באבר המודולל מודה דהרי עומדת לפול אלא כיון דעתן מעורה עד שהשחיטה פועלת עלי' להתרו מה"ת עכ"פ ממילא ה"הadam ג"כ, ותדע דכן הוא דהא גם בכל אבר המודולל דקייל' דמיתה עשו ניפול יש להקשות איך יש אבמה"ח לאחר מיתה אלא ודאי דאבמה"ח עוד מחייבים חל גם למ"ד לאו לאברים עומדת דהאי אבר המודולל ודאי לאבר עמד עכ"ד.

ולפום ריהטה יפה כתבתת ודבר שכלי אמרת אבל אחרי העין נראה דאיין מקום לדבריך, ובסוף דבריך אתה נتفس דהאי דמיתה עשו ניפול הכוונה דרביע אחד חשבין כניפור רגע קודם השחיטה נפל מן החי אבל בשחיטה לא חשבין כניפור רגע קודם השחיטה דהא לא עשה דבר אבל במיתה טבעית ידוע דברים החיצונים מותים תחללה ואח"כ הלב והראש ולכן האי חיבור קל של אבר המודולל שהוא עכ"פ אבר חיצוני לאבר חיצוני יופרד קודם מיתת הלב והראש משכנן חיותו, וכלל זה תקח בידך דבכל מקום שדרשו חיציל' ה'יהם סבירה שכילת על העניין דאפילו למאן דלא דריש טעמא דקרה אבל דרישות חז'ל צרכין טעמא דריש וחקירה וכל זמן שלא הגענו לטעמא דמלטה נשחש באפיליה, וכן הכא עכ"פ שדורשין כי יופול מהם במותם על מיתה עשו ניפול ואין שהחיטה דה' דרומנה כי האי דרשת היא מאי דרשת רוחקה מיתה הלא נפלאה ואמתית, ומעתה לדבריך מה בין השחיטה למיתה הלא שניים מיטלים איסור אבמה"ח, ר"ל דלאחר מיתה או שחיטה לא שייךתו אבמה"ח ואם במיתה אנו אמורים דלא מהני לאבר המודולל משום דברך חל למפרע למה לא נאמר כן בשחיטה, אלא ודאי דאפילו למ"ד לאברים עומדת אין הכוונה דאייכא איסור מוחלט מחייבים אלא דאייכא איסור לחתק ממן אבר ואם לבסוף לא נחתק ונשחט או מות אין כאן שום איסור ללא חתיכה ומ"מ באבר המודולל חשבין כנחתק רגע קודם מיתה, וזה ברור.

וממילא גם מה שכתבתת דבابر המודולל גם למ"ד בהמה לאו לאברים עומדת מודה דלאבר עומדת זה אינו דמיון דמחוסר חתיכת דעד שיפול אמרה תורה ואפשר בשחיטה מהיכי תית' לומר דלאבר עומדת דהינו לחתיכת מחייבים או למיתה אבל אפיו נניח לך' סברתך מ"מ קושיתית במקומה עומדת דאי' דחלול איסור טרפה על אבר המודולל והוא מוכרכ ממה דאמר ר"ל דך ל"ב דשחט הינה ואח"כ ניקבה הריאה כשרה דרייה כמאן דמנחא בדיקולא דמי' הריאה דרייה כיוון דהיא ל"ל כאשר המודולל לא מיטרפי תו אס נקבה וע"ג דשחיטת הוושט מועלט עכ' גם על הריאה להתרה מ"מ תו לא מיטרפי בנקייתה וא"כ ק"ז דלא מטרפי הריאה בנקיית הדקין, ונינוי דאנן ל"ל להא דר"ל הינו משום דאנן לא ס"ל דلغבי קנה גם מאן דמנחא בדיקולא אבל עיין בו"ז סי' כ"ז דلغבי קנה גם לדידןתו לא שייך טרפות כיוון דקנה גם לדידן כמאן דמנחא

חחי ולפר"ח נ饥ר בשחיטה עצמו וכו' עי"ש. הרי דהפרמ"ג עכ"פ דרך לכאו' כתוב דברו שנמצא במעי טרפה שנשחתה אכן אבר מן החי ואם הדין כן בעבור ה"ה באמו דכל מה שפעלה השחיטה על אמה פולה גם על ערבה, ואיך אפשר דברמה ליכא אבר מן החי ובולדה איכא, ועכ' למור דעת הولد איכא אבר מן החי דאייה איסור יהי' דהא איסור אינה זוכה נמי ליכא דהא נשחתה אמה והוא עמה ומכם"כ לר"מ דס"ל שחיטה שאינה רואה שם שחיטה אבל האמת עד לעצמו שחיטה אינה פעולה אלא שלא תטמא כנבלה אבל איכא אבר מן החי בעודה מפרקסת וכן בולדה כל מן חי ואמ' מטה אסורה כנבלה, היא גם ולדה משום נבלה אלא דאיינו מטמא כי איסור נבלה ואבר מן החי וטומאת נבלה ואבר מן חתירה מיini נינהו וממילא גם באבר המודלד מהני שחיתות הטרפה על האבר להוציאו מיד' טומאת אבר מן החי כי טומאת אבר מן החי לפין מקרה דוכי ימות מן הבבמה וכל שעיקר הbhמה לית בה טומאה בmittata שחיתה ה"ה באבר המודלד בה נמי ליכא טומאת אבר מן החי דח' דינא אית' לחו אבל לגבי איסור אבר מן החי לאכילה לא מהני שחיתה כמו דלא מהני על אמה ומה DNSתפק לי' להפרמ"ג פשיטא לי' והוא אמת לאמינו וכל החולק ע"ז מתעקש ומשתבש כי לoli זאת מלטמא וטוען שחיטה וכאשר הארץ בזה וממנו אין לו.

כ"ד אביך הנאמן דש"ת

ה"ק משה שמואל גלאזנר

אב"ד דפה קהלתנו והגליל

ומה שכתבת דהק"ו פריכא דשאני ניקבו הדקין דהבהמה נטרפת לכון נטרפת הריה עמה אבל בניקבה הריה דהבהמה אינה נטרפת משום דכמאן דמוני בדיקולי דמי איך טטרף הריה, הנה הלא ע"ז סובבים דברי דאס ניקבו הדקין יפלו גם על הריה אע"פ דכמאן דמוני בדיקולי דמי משום הדלול והחיבור מעט שיש לה א"כ ק"יו שהנקב בריה עצמה תפעול עלי' עכ"פ ואיך אפשר שתכחיר הריה זהה ק"יו שאין לו פירכא לפען"ד.

תשובה ג' בעניין הנ"ל להנ"ל

חדש"ה שמחתי במכתבך בראותי כי עדין לא נח דעתך ולא שקטה רוחך במא שכתבתני ולא נסגת אחר גם אחרי דברי כבושין שכתבתני לך על קשיות ערך כי כך דרכי החכמים שאין מחניפים בתורה ומקבלים האמר ממי שאמרו ודוחין השקר ממי שאמרו, והנה לפי דעתך מציאה מצאת נגד מה שכתבתני דאיין אבל המודלד ניתר בשחיטת טרפה מאיסור אבר מן החי מהא דאיתא בדף ע"ב ע"א דאמריו להם ר"מ אם טהרה שחיתות טרפה אותה ואת אבר המודלד בה וכי' ובדף עי' ע"ב מוכיה מהא דאיון שחיתה עשויה ניפול הרי דאיין כאן איסור אבר מן החי ושוב כתבתת דמיליא נפל פיתה מכל וכל בבירא דגס מה שחדרתי שחיתות טרפה לא מהני זו דכיוון דמוני על אבר המודלד להתריר איסור אבר מכם"כ על עצמה, וכתבתת שנעלם ממנה לפיה שעה אותה סוג'.

ופלא עלייך איך עלה זאת על דעתך הלא הבאתី במכתבי ברייתא זו, והנה אוראך כי כפי הבנתך גס מפרמ"ג געלמה הסוגי' דז"ל בס"י י"ד במשבצות סק"ב: והנה שוחט טרפה ונמצא אבר טהור הוא מלטמא מבואר ולענין איסור לכאו' דיש בו אבר מן החי לכל העובר בפנים אמן ש לעין בי' ואמ' הוציא עובר את ידו היא מחלוקת, היב"ח והש"ך סברו דאיון תקנה לאוטו אבר והוא אבר מן

ת' ו' שי ל' ב' ע'

נעשה ונגמר עי' מסדרי האותיות העוסקים במלאת הקודש

ה"ק יחזקאל שרגא שפיטץ מכפר אמבאץ

ה"ק יהושע וויסי מער קלוייזנבורג

ה"ק מרדכי פארקאש מער קלוייזנבורג

ועי אומן-מכונות: ה"ק יעקב צבי שאלאמן מער קלוייזנבורג